ion drăguşanul

povestea aşezărilor moldovene

C

Cluj-Napoca, 2024

Coperţile:
Razboiul ruso-turc: Ţărani moldoveni
Boieri moldoveni

Precuvântare

Cercetările sociologice interbelice asupra satului românesc, exaltate sau măcar entuziaste, ignoră două teze fundamentale ale lui Lucian Blaga, cea a convieţuirii, în satul românesc, a preistoriei şi istoriei, şi cea referitoare la obligativitatea de a privi fiecare epocă din perspectivele ei şi nu din cea a vremurilor noastre, în condiţiile în care, cum sublinia Mircea Eliade, legea degradării sensurilor, prin închipuiri de genul „tradiţii" sau „legende" („spun bătrânii că"), alterează grav realitatea iniţiatică, în favoarea unor fantezii puerile, care trec drept adevăruri de necontestat, inclusiv prin preluare de către istorici, care, sub pretextul „umplerii" golurilor mărturisitoare, legitimează astfel de fantezii, deşi încă sunt martori ai organizării gentilice sau, în cel mai bun caz, tribale a obştilor rurale româneşti.

Preistoria supravieţuia, şi încă mai supravieţuieşte, măcar la nivelul de morală ţărănească, prin „lege", adică iniţierile încredinţate de zeiţa vetrei, Histia, lui Zalmoxe, pe care le regăsim, cu mult înainte de legiuitorul Licurg, chiar şi în „Iliada" lui Homer, în care, răscumpărarea capului, pentru crimă, furt sau tâlhărie, se aplică, în faţa celor 12 „crainici" aidoma şi cu acelaşi juriu ca în vremea lui Ştefan cel Mare sau în Pojorâta anilor 1800. La fel, „jurământul cu brazda în cap", care nu se presta la întărirea unei moşii, ci la mărturisirea hotarelor, „cum le-au apucat", nu cum au fost iniţial, de diverşi jurători („au spus cu sufletele lor"), supuşi mai multor presiuni

persuasive, inclusiv unor „cărţi de blestem”, venite de la ierarhii ţării, în ciuda faptului că blestemul este interzis categoric, drept păcat de neiertat, de către religia ortodoxă. Jurământul „cu brazda în cap” era, deci, un „memento mori” mult mai profund, în care era implicată însăşi dumnezeirea, care ştie totul, dar îţi verfică sufletul prin astfel de mărturii.

În mărturiile moldoveneşti, la fel ca în întreg spaţiul românesc, ţelul este dreptul de folosinţă, confundat cu cel de proprietate, care era doar al scaunului voievodal, iar întâmplările de viaţă, inclusiv genealogice, abundă doar ca puzderie de elemente secundare. E bine de ştiut că, dintr-un nucleu gentilic al fraţilor (bătrânii sau stâlpii) care au întemeiat un sat, aveau să ţâşnească multe, multe conflicte tribale (ale seminţiei, deci ale verilor îndepărtaţi şi ale părtaşilor răzeşi, deci rubedenii şi mai îndepărtate). Dreptul valah impunea vânzarea pământurilor „neamului celui mai apropiat”, apoi rudelor mai îndepărtate, iar dacă acestea, inclusiv răzeşii, refuzau să cumpere, puteai vinde unui doritor de achiziţie din altă seminţie, ceea ce se întâmpla, de regulă, la răscumpărarea capului sau la răscumpărarea din captivitate la tătari sau la turci. Exemplele sunt nenumărate şi ele probează o instabilitate „pe vatră”, fiecare familie având proprietăţi în mai multe locuri, în acelaşi ţinut sau în ţinuturi îndepărtate. Un neam primea partea ta din altă proprietate şi tu puteai vinde şi partea lui din proprietatea pentru care ai găsit cumpărător. Cât despre ţărani, care erau cu toţii „vecini”, adică, aşa cum spunea Cantemir şi o confirmă mărturiile voievodale, aceştia, până la Barnovschi vodă şi după nefericita lui moarte, treceau de pe o moşie pe alta, uneori

a aceluiaşi proprietar, alteori a altuia, dar fără să poată fi obligat de stăpân să se mute.

Prin urmare, nimeni nu-şi poate revendica o „baştină”, alta decât cea iniţială a atestării numelui său, pentru că răspândirile, chiar şi în cazul a două-trei generaţii, se făceau neîncetat. Neamurile pătrund în alte obşti prin preoţi, dieci şi dascăli, „biserica” fiind dintotdeauna „răzeş” (părtaş) îndreptăţit, ba chiar legiuit, Urmaşii preotului care pătrundeau într-o obşte rămâneau în acel sat, drept neam distinct, cu excepţia celor care, învăţând, ajungeau preoţi, dieci sau dascăli în alte „parohii”. Abia prin împroprietăririle din vremea lui Cuza şi de după aceea, încep să se înrădăcineze neamurile în anumite teritorii obşteşti, înstrăinându-se total de ceilalţi răspândiţi, care se trag din acelaşi stâlp, iar prin curgerea generaţiilor, chiar şi de rubedeniile de pe aceeaşi vatră, din pricina moştenirilor funciare. Pământul dezbină şi însingurează, dezrădăcinarea fiind pricinuită de sufocare rădăcinilor prin ignoranţă şi prin uitare.

Încă nu ştiu câte pagini are acest al treilea volum, din „Povestea aşezărilor moldovene”, cel al localităţilor al căror nume începe cu litera „C”, dar am înţeles că fiecare dintre noi nu poate ignora anume aşezări, dintr-un volum sau altul, care au legătură cu „baştina” pe care, de doar câteva generaţii, o numim „acasă”. Iar ansamblul mărturiilor, de regulă rămas neştiut, reprezintă, totuşi, moştenirea noastră obştească fundamentală.

CĂBEŞTI

(lângă Costeşti, Bucovina, Ucraina)

În 20 august **1719**, „Axana, nepoata Matiţchii" vindea lui Ion Otrublenca, fiul lui Vasilie Zahariciuc şi, deci, nepotul lui Zaharie, partea ei „de moşie din Căbeşti şi din Comăreşti, care parte de moşie este despre partea lui Ion Otrublenca, pe care el a moştenit-o de la mama sa, Vasilca, fiica lui Ionaşcu, nepoata Gribincei şi a lui Ionaşco… şi i-am mai vândut un laz, pe care l-a curăţit părintele meu, Miron Purcel, care laz este mai sus de Lucov al lui Gribincea, apoi merge până la hotarul Costeştilor şi peste hotarul Costeştilor, mai sus de lazul pe care l-a cumpărat Bohatir de la părintele meu".

În 12 iulie **1739**, Grigore Ghica Vodă scria starostelui de Cernăuţi, Şerban Flondor, să cerceteze jalba lui „Sandul Tăutu căpitan împotriva lui Iuon Strâşca, zicând, precum, având o parte de moşie în sălişte la Căbeşti… s-a ridicat acel Iuon Strâşca şi a ridicat de a zecea de la acea parte a lui Sandul".

În 20 decembrie **1741**, fostul postelnic Stroici vindea lui Ioniţă Strâşca păharnic, pentru 30 lei turceşti, jumătate din satul Căbeşti, pe care îl avea danie de la naşa sa, Maria Cârcoaia portăroaia, deci văduva portarului Cârcu, nepoata lui Onciul Iuraşcovici, rudă stearpă.

În 12 iunie **1742**, când copiii lui Ştefan Strâşca, fraţii Ion, Ştefan şi Mihai Strâşca, se împacă cu cumnatul lor, Toader Brahă, după un conflict funciar, „a opta parte

din Tovtre (Toutri) şi a opta parte de Căbeşti ot ţănutul Cernăuţului" revin surorii lor, Antemiţa, jupâneasa lui Toader Brahă.

1748: Biserica ortodoxă din Căbeşti, ridicată, în 1748, de ierodiaconul Grigorie GHERVASIE, era slujită, în 1843, de preotul administrator George MITROFANOVICI, care păstorea peste 688 de suflete. În 1876, patroni ai bisericii erau Emanuel von SEWESKUL, Ioan şi Ştefa BARBIER, iar paroh, în comunitatea cu 650 enoriaşi, era Isidor BARBIER. În 1907, patroni bisericeşti erau Nikolai de STEHAN, parohul Isidor şi Andronic cav. de BARBIER şi Ştefan cav. de BARBIER, „cavalerul-paroh" Isidor de BARBIER, născut în 1841, preot din 1868, paroh din 1870, păstrându-şi locul în faţa altarului, acolo unde îi ţinea isonul, din anul 1900, cantorul Michail TUDAN, născut în 1855.

În 25 aprilie **1750**, prin cartea de judecată a lui Vasile Crupenschi, staroste de Cernăuţi, se stabilise ca ginerele călugărului Ghervasie, Ion al Ursului Bărbierul, să primească partea din Căbeşti, a treia parte, cu moară şi parte din piua lui Ghervasie, moşie pe care Ghervasie îşi făcuse mănăstioară.

În 25 mai **1758**, s-au judecat la Divan Ion sin (fiul) Ursului Bărbierul cu socrul său, Ghervasie călugărul, pentru acea parte a satului Căbeşti, pentru care se mai judecaseră şi în 1750, dar „Ion Bărbierul a rămas să stăpânească partea sa din Căbeşti".

1758: În partea de jos a satului Căbeşti erau părtaşi: **Ion Barbieri**, care avea zestrea fetei călugărului Diiac Grigori, întărită în 25 mai 1758; **Dumitraş Tăutul**, cu părtaşii lui, asupra părţii lui Sandul Tăutul, căsătorit cu fata unui Figarschi, care a fost înzestrată, la Căbeşti, în

anul 1709; **Schitul Horecea**, împreună cu părtaşii părţii de sus a satului, conform unei hotarnice din 15 iunie 1762.

1762: Toponimele satului sunt menţionate din 1762, când pădurii Beresnik şi pârâului Krabinului i se alătură Seliştea, deci o vatră pustie, care va fi atestată ca fiind locuită abia de harta etnografică a lui Nistor, din 1910 (o pătrime români, trei pătrimi ucraineni), şi documentele Inspectoratului şcolar, din 1939, când cătunul Seliştea este menţionat ca având şcoală, aşa cum avea şi cătunul Cotul Vechi al aceluiaşi sat, Căbeşti.

În 15 iulie **1762**, „strângându-să toţi răzeşii din Căbeşti, s-au luat sama pe scrisori ce ni-au arătat şi am hotărât satul Căbeşti, pol sat, care s-au afla şapte bătrâni… şi s-au ales un bătrân lui Cărste şi lui Lupulenc, şi lui Vasile Brah şi cu tot niamul lor, ce au de pe moaşa (bunica) lor Solomona, care acea Solomonă doao fete au avut, anume Măriiana, care dintr-ace Măriiană au eşit Lupulenco şi Răptenii, şi Vasile Brah, iar din Sofronie, tij fata Solomonii, au eşit Cârste, şi acel bătrân s-au hotărât cu stălpi de piatră, iar toţi mai sus, adecăte Cărste pe giumătate, iar pe giumătate Lupulenco i Răpteştii i Vasilie Brah, care acel bătrân s-au tras şi cu odgoane doisprezece stănjini de selişte, cinci odgoane şasă stănjeni peste părăul Cabinului, supt dial, tij cinci odgoane şasă stănjeni la cămpu, în dial”.

Un suret din **1769**: „Suret tălmăcit moldovencaşte de pe o mărturie sârbească, de la un Crăciun cu, femeia lui şi de la mulţi oameni buni, din vleat: 7119 Oc 9. / Adecă eu, Crăciun, împreună cu femeia mea Zoiţa, fata lui Fădoraşco din Costeşti, din ţinutul Hotinului: Iată, am venit de a noastră bună voie, de nimenea siliţi, nici

asupriţi, şi am vândut a noastră dreaptă ocină şi moşie, ce o avem de la maica noastră Gafiia, în satul **Căbeştii**, din jumătate de sat a treia parte de sat din vatra satului, din câmp, din pădure şi din tot locul, oricât se va aleage, şi am vândut această a treia parte din jumătate de sat dumisale Onciului staroste, drept optzeci de taleri, la care s-au întâmplat şi Dumitraşco, ginerele dumnealui, şi Dobrenschie din Lucaveţ, şi Condrea vameşul, şi Dobraş şoltuzul din târgul Cernăuţi, şi mulţi oameni buni, şi au fost şi Lupul, ce au fost slugă dumisale Vasilie Zoii, şi Ivanco Diiac: pentru aceia să aibă dumnealui Onciul aşi face osebit uric de pe acest ispisoc al nostru, pe care Condrea şi Dumitraşco şoltuzul şi alţii şi-au pus peceţile pe această mărturie şi scrisoare a noastră, ca să se ştie. / S-au scris, cu învăţătura noastră. S-au tălmăcit, de pe sârbie, moldoveneaşte de Procopiie Dascălul Gdă (?): I. Uricariu, în cursul anilor leat 7277 Iulie 18, în târgul Cernăuţii"[1].

1772: Recensământul lui Rumeanţev[2], din 1772-1773, înregistrează la Cabinul, moşie răzeşească, „11 – toată suma caselor", însemnând 8 mazili şi ruptaşi, Grigoraş VOLCINSCHI mazil, Ion BAHATERIŢ ruptaş, Vasilii brat ego, Ştefan LASCHIUCA, Ion bărbierul, Toma LASTIUCA, Andrieş GORAŞ volintir şi Costaş sin BAHATERIŢ ruptaş, 2 scutelnici ai mazilului VOLCINSCHI, Ion morar şi Ivan sin IURII, şi 1 popă, Ion.

---

[1] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 14, Anul I, 7 iulie 1911, pp. 155, 156

[2] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 442

1774: Învecinat şi datând cam din aceleaşi vremuri cu satele Comareşti, Slobozia Comareştilor, Panca, Costeştii, Bobeştii, Broscăuţii Vechi şi Noi, Dracineţ şi Camenca, satul Căbeşti nu figurează ca fiind locuit în evidenţele austriece din anii 1774, 1775 şi 1778, fiind menţionat doar în hotarnica satelor Costeşti, Comareşti, Bobeşti şi Dracineţ din anul 1783.

1789: Cartea de stăpânire din 31 octombrie 1789, menită să se ştie care sunt „moşinaşii sau răzeşii din satul Căbeşti, menţionează, pentru partea de sus a satului, pe părtaşii: **Ştefan Lastiuca**, îndreptăţit la partea strămoşului Vasile Lastiuca, mai puţin partea vândută, în 4 iunie 1657, lui Crăciun Dumitraşco; **Toma Baranovschi**, moştenind de la părinţii săi partea cumpărată de la Vasilie Lastiuca, în 1758; **Bahatireţ**, partea cumpărată de mama sa de la fratele ei, Lupulenco, în 30 august 1719; **Mihalachi Criste**, cu partea moştenită de la Solomeea, confirmată ei de o carte de judecată din 20 iulie 1763; **Grigoraş Ţopa**, asupra părţii confirmate cu decret, de Directoriat, în 7 septembrie 1775 şi în 28 iulie 1778.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Storojineţ – **Vaşcăuţi** (Târg) **pe Ceremuş**, Banila rusească pe Ceremuş, Slobozia Banilei, Berbeşti cu Ostra pe Prut, Bobeşti, Ciartoria, Dracineţ, Hliniţa, Căbeşti, Călineşti pe Ceremuş, Carapciu pe Ceremuş, Costeşti, Stăneştii de Sus pe Ceremuş, **Stăneştii de Jos** (tribunal districtual),

Vilaucea, Voloca pe Ceremuş, Zamostie, Zeleneu cu Samsonowka, Pleşniţa”[3].

O somaţie din **1780**. „De la generalul maior baron Enzenberg, către Ion Bărbierciuc, mazil din **Căbeşti**. / Fiindcă înalta comisie, care este la Sadogura, m-a înştiinţat că luni, adică la 15 a acestei luni, caliendarul vechi, trebuie să te afli la Sadagura. Drept aceasta, de către administraţie ţi se porunceşte ca, luând carte aceasta, negreşit, luni, dimineaţa, să te afli la Sadagura, la Măria sa general feldmareşal locotenent baron (?), să te meldueşti ca să dai răspuns că ai luat porunca aceasta. / Cernăuţi, 1780 Iulie 13. / Enzenberg, gheneral maior”. „Subscriere cu litere latine: Enzenberg, G. M. In dorso: Ion Bărbierciuc, mazil în Căbeşti. / Documentele de faţă se află în posesiunea părintelui exarh Isidor cavaler de Bărbier din Căbeşti, care a binevoit a ni le pune la dispoziţie, spre publicare”[4].

1788: Hacquet călătoreşte şi spre celelalte slatine, inclusiv Slatina Mare, care avea să se numească, mai târziu, Cacica, descrie rafinării austriece, îl menţionează pe funcţionarul de la Cacica, „slujbaş al minelor din Ungaria”, care se ocupa de „supravegherea acestor instalaţii de fierbere şi de evaporare”, apoi menţionează o ispravă a haiducilor lui Ivan Darii: „Cu câteva zile, înainte de sosirea mea, fusese, aici, un atac al unei bande de tâlhari, care au jefuit o casă mai izolată şi au maltratat femeile ce se aflau în ea. Stăpânul casei, din fericire, nu

---

[3] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[4] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 14, Anul I, 7 iulie 1911, p. 156

se afla acolo, căci planul lor era să-l ucidă”[5]. „De la Ilişeşti, înaintând, mai departe, spre sud, unde se ajunge la punctele de graniţă Corlata şi Capu Codrului, am găsit, la trecerea mea prin această ţară, avanposturile corpului austriac, în palăncile şi întăriturile care apărau, aici, o cale de comunicaţie secretă, care ducea, din Transilvania, tot mereu prin munţi, până în Galiţia (N.N.: este vorba de „drumul sării”, cum a rămas cunoscut, care venea, dinspre Bistriţa, pe Tihuţa, prin Vatra Dornei, Câmpulung, Gura Humorului şi Păltinoasa, apoi, prin Cacica, Solca, Horodnic şi Vicove, ducea la Cernăuţi), în care voiau să năvălească turcii, care înaintaseră până la Baia”.

1788-1791: Contele Feodor Karacsay de Valyesaka, participant, în 1788-1791, la asediul Hotinului şi la marile bătălii de pe teritoriul Moldovei, bun cunoscător al fiecărei regiuni moldoveneşti, face, adeseori, abstracţie de noul statut imperial al Bucovinei, în favoarea unei anumite identităţi moldave, imposibil de anulat. Moldovenii, inclusiv cei din Bucovina, „sunt oameni frumoşi, zvelţi, voinici şi scunzi, totul la moldoveni arată aptitudini intelectuale încă nefolosite”, iar preoţii lor formează „încă o pătură de oameni cu totul neluminaţi, grosolani şi imorali; chiar şi în Bucovina, din timpul lui Iosif al II-lea, s-a înfiinţat pentru ei o şcoală specială de preoţi”[6]. Rohrer continuă, în relatările sale, cu mărturii despre apele Bucovinei, despre cele 49 de izvoare sărate, care trebuiau închise, după începerea exploatărilor de sare de la Cacica şi de la Pleşa, sare omologată ca fiind de foarte bună calitate de către

---

[5] *Călători*, X, Partea a II-a, p. 822
[6] *Călători*, XIX, I, pp. 754-773

„onorabilul Jacquin”, despre Comandamentul regal şi imperial al remontei din Bucovina, despre o întâlnire cu episcopul Daniel Vlahovici, ocazie cu care gustă din brânza de Rădăuţi, care îi place foarte mult, şi care se vindea şi în Iaşi, dar şi în Constantinopol, despre pădurile Bucovinei şi despre condamnabila risipă de lemne, inclusiv prin intermediul cuptoarelor de potasă, care se mai găseau la Frătăuţi, Solca, Sfântu Ilie, Ilişeşti şi Câmpulung Moldovenesc[7]. „La Cacica, nu departe de Solca, pe valea Soloneţului, se scoate sare gemă, în cantitate nu prea mare, până acum, dar de ajuns pentru nevoile consumului intern al acestei provincii. Dar, totuşi, este introdusă, prin contrabandă, multă sare moldovenească, de la Tg. Ocna, pentru calitatea ei mai bună. Pentru comerţul intern, cât şi pentru cel dintre Galiţia şi Transilvania, există două şosele în foarte bună stare. Anume: 1). Şoseaua de la Cernăuţi, prin Suceava, Gura Humorului şi Dorna, la Bistriţa, în Transilvania, care este, totodată, şi drumul de poştă. Numai porţiunea de la Suceava, la Gura Humorului, nu este făcută şi există o propunere să fie dusă prin Ilişeşti şi Sf. Ilie, pentru ca să se apropie de localitatea cu ocna, Cacica, şi să se facă legătura cu ea. 2). Şoseaua ce duce din Sniatyn (în Galiţia), prin Hliniţa, Storojineţ, Budeniţi, Vicov, Horodnic, Marginea, Solca şi Gura Humorului, care este numită drumul acoperit sau militar”[8].

La Căbeşti funcţiona o şcoală, cu două clase, din **1896**[9].

[7] *Călători,* XIX, I, p. 189
[8] *Călători,* XIX, I, pp. 779-783
[9] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 21, 1876 p. 73, 1907 p. 143

1802: Rohrer continuă, în relatările sale, cu mărturii despre apele Bucovinei, despre cele 49 de izvoare sărate, care trebuiau închise, după începerea exploatărilor de sare de la Cacica şi de la Pleşa, sare omologată ca fiind de foarte bună calitate de către „onorabilul Jacquin”, despre Comandamentul regal şi imperial al remontei din Bucovina, despre o întâlnire cu episcopul Daniel Vlahovici, ocazie cu care gustă din brânza de Rădăuţi, care îi place foarte mult, şi care se vindea şi în Iaşi, dar şi în Constantinopol, despre pădurile Bucovinei şi despre condamnabila risipă de lemne, inclusiv prin intermediul cuptoarelor de potasă, care se mai găseau la Frătăuţi, Solca, Sfântu Ilie, Ilişeşti şi Câmpulung Moldovenesc[10].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Căbeşti**, comună rurală, districtul Storojineţ, aşezată pe pârâul Cabena, afluent al Hliniţei. Suprafaţa: 9,57 kmp; populaţia: 971 locuitori, în majoritate ruteni de religie gr. or. Prin marginea dreaptă a comunei, trece şoseaua comunală spre Draceniţa, fiind astfel comuna în legătură cu drumul principal Storojineţ-Sniatin. Are o şcoală populară şi o biserică parohială, cu hramul „Buna Vestire”. La 1776, aparţinea lui Ion Coleşca şi se afla aci şi un schit, cu 3 călugări, zidit la anul 1748, de ierodiaconul Grigorie Ghervasiu. Populaţia se ocupă cu agricultura şi cu creşterea vitelor. Se găsesc 70 cai, 368 vite cornute, 39 oi, 173 porci, 58 stupi”[11].

1910: Istoricul „Societăţii mazililor şi răzeşilor din Bucovina”, de Dionis cav. de Bejan, consilier

---

[10] *Călători,* XIX, I, pp. 156-159

[11] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 53

consistorial şi deputat în dieta ţării, scris în cartea „Românii din Bucovina”, care a fost compusă şi redactată cu ocaziunea „Expoziţiunii generale române din 1906”: „În scopul deşteptării naţionale a mazililor şi răzeşilor noştri, s-au ţinut, în decursul ultimilor 6 ani, o adunare constitutivă, 5 adunări generale ordinare, în Cernăuţi, şi mai multe adunări generale extraordinare, la ţară, prin satele răzeşeşti, anume în Nepolocăuţ, Cuciurmic, Broscăuţ, Ropcea, Igeşti, Banila moldo-venească, Muşeniţa, Mihalcea, Cabeşti, Voloca pe Ceremuş şi Carapciu pe Ceremuş. În toate locurile acestea, mazilimea şi răzeşimea au întâmpinat stăruinţele societăţii cu mare însufleţire. Afară de adunări generale, s-au mai aranjat în satele amintite, precum şi în Cernăuţi, conveniri sociale şi petreceri poporale, cu succes favorabil, cercetând petrecerile acestea şi răzeşimea din satele învecinate”. „Comunele (răzeşeşti) de categoria 3). sunt: Banila rusască, Ispas, Milie, Vijniţa, Zamostie, Carapciu pe Ceremuş, Vilaucea, Voloca pe Ceremuş, Văscăuţ pe Ceremuş, Staneşti de jos pe Ceremuş, Staneşti de sus pe Ceremuş, Barbeşti, Costeşti, **Cabeşti**, Comareşti, Panca, Jadova, Nepolocăuţ, Piedecăuţ, Revacăuţ, Berhomet pe Prut, Ivancăuţ, Hliniţa, Valeva, Cuciurmic, Verbăuţ, Horoşăuţi, Boianciuc, Babin, Vasileu, Samuşin, Cincău, Culeuţ şi Repujineţ”[12].

1911, aprile 14: „Jubileu rar. Şi-a serbat jubileul de 70 de ani, în cerc restrâns, familiar, dl Isidor cavaler de Bărbier, exarh şi paroh în Căbeşti. Dl Bărbier e un

[12] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor bucovineni*, Anul I, Nr. 1, bilunar – proprietar şi editor: Prof. Dr. Iancu cav. De Cuparencu; redactor responsabil: Teofil cav de Manescul; tipografia lui E. Kanarski, Cernăuţi, 18 noiembrie 1910, pp. 4-7

stâlp puternic al naţiunii noastre şi o podoabă a mazililor noştri”[13].

1911, iulie 6: „în 6 iulie, a ţinut dl deputat Cuparencu, însoţit de vicepreşedintele Societăţii Mazililor şi Răzeşilor, dl Dr. Cuparencu, o adunare în Căbeşti. La orele 2,00, a sosit un banderiu de călăreţi din Costeşti, cu o muzică care intona „Deşteaptă-te Române” şi toţi mazilii şi răzeşii din Căbeşti şi împrejurime petrecând pe noul lor deputat la localităţile doamnei Aristia de Cuparencu, unde a avut loc adunarea. Aici fu întâmpinat deputatul de dl părinte Teodosie Mardari, după vechiul ojbicei, cu pâine şi sare. Dl Cuparencu mulţămi alegătorilor pentru voturile primite, în 2 aprilie, şi, promiţându-le tot sprijinul său pentru cauza răzăşească, îi îndeamnă pe mazili şi răzeşi să ţie cu sfinţenie la legea şi limba străbună. Te cuprindea un simţ de duioşie, când vedeai cu câtă atenţie şi dragoste, şi unii lăcrămând, ascultau frumoasa vorbire a deputatului, care afară de consilierul Bejan, a păşit ca primul deputat român înaintea mazililor din satele înstrăinate”[14].

1911: „Dl inginer Inocenţiu Florea Marian (fiul celebrului folclorist – n. n.) s-a logodit cu domnişoara Olimpia de Barbier, fiica dlui Isidor cavaler de Barbier, exarh şi paroh în Căbeşti”[15].

1914-1918: Au vărsat sânge pentru Bucovina „infanteristul **George Bodnariuc**, Cabeşti, Regimentul

---

[13] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 12, Anul I, 25 mai 1911, p. 127

[14] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 12, Anul I, 25 mai 1911, p. 124

[15] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 14, Anul I, 7 iulie 1911, p. 159

41, rănit"[16] şi „**Nicolai a lui Ioan Tudan**, născut în **Cabeşti**, la 14 septembrie 1867, înrolat fiind în armată, ar fi murit într-un spital din Ungaria, în anul 1916. Din primele luni ale anului 1916, lipseşte orice ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Catinca Tudan, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[17].

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[18], următorii învăţători şi învăţătoare: Danciu Marin, comuna **Cabeşti**, jud. Storojineţ, media 7,41".

1943: „Tribunalul Storojineţ: Dl Climciuc Alexie, cu domiciliul necunoscut, este citat să se prezinte la acest tribunal, camera Nr. 25, în ziua de 4 martie 1943, ora 8 junmătate, ca pârât în procesulde divorţ, intentat de soţia sa, Claudia Climciuc, prin mama sa Elena Sacalo, din comuna Costeşti, satul **Căbeşti**, judetul Stororjineţ; cu-noscând că, la neurmare, se va proceda conform legii. Nr. 3.027. Dos. Nr. 303/943"[19].

CĂBEŞTI

(pe Bâc, lângă Novaci, Orhei, Moldova).

1610, octombrie 9: Crăciun şi femeia lui Zoiţa, fata lui Toderaşco din **Căbeşti**, în ţinutul Hotinului, vând

---

16 *Viaţă Nouă*, IV, nr. 164 din 17 octombrie n. 1915, p. 2 - Supliment

17 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 9, Cernăuţi 15 martie nou 1921, pp. 98-105

18 *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552

19 *Monitorul Oficial*, Nr. 46, 24 februarie 1943, p. 1075

Onciului staroste, pentru 80 de taleri, „dreapta moşie ce o avem după maica noastră Gafiţa în satul **Căbeşti**, din jumătate de sat, a treia parte”[20].

1739, martie 5: Ispisoc de judecată de la Grigore Ghica voievod, după „pâra ce au avut Tănase şi Mihăilă, feciorii Crudului, şi preotul Lazor şi cu alţi fraţi ai lor cu Sandul, feciorul lui Gavril Sălion spătar, pentru o moşie ce se numeşte Peticul, care este pe apa Bâcului, în ţinutul Orheiului, între **Novaci** şi între **Căbeşti**, zicând Sandul, feciorul lui Silion, cum această bucată de loc este în hotarul satului său Novacii, însă numai cu gura a arătat această pricină, iar scrisori sau altă dovadă nimic n-a arătat… c-ar fi stăpânit el sau părinţii lui, sau moşii (bunicii) lui, Irimica Jora sau Joroae acest loc, iar Tănase şi Mihăilă, feciorii Crudului, şi preotul Lazor au jeluit că această moşie, Peticul, au stăpânit-o părinţii şi moşii lui Ursul de Bălana tot cu pace până acum, şi de o parte s-au hotărât ei cu Căbeştii, şi de altă parte, cu Novacii lui Silion, şi nimeni alţii pe acel hotar al Peticului nu s-au amestecat şi, măcar că nici ei scrisori n-au avut pe această moşie, zicând că s-au prăpădit, cu oameni martori, megieşi bătrâni, au zis că or dovedi… / Deci, la sorocul ce li s-a pus, au adus Crudeştii doi oameni bătrâni martori, anume pe David Ţarină, moşan din **Căbeşti**, şi Sandul Ghilţa, care aşa au mărturisit cu sufletele lor, că, de când s-au ridicat ei, niciodată pricină cu Joräştii n-au avut pentru moşia Peticul, care se hotărăşte cu Căbeştii în partea de sus, ci au apucat stăpânind Crudeşii, zicând că acea moşie le este lor de la Ursul de **Bălan** şi, câteodată, au avut şi pricină cu Crudeştii pentru hotare, iar cu Jorăştii niciodată n-au avut, să zică ei că-i din hotarul

[20] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XIX, Iassi 1891, pp. 7, 8

Novacilor. Aşijderi şi Sandul Ghilţu a mărturisit că a apucat pe Irimica Jora stăpânind satul Novacii şi-au cumpărat şi dijma de pe hotarul Novacilor de la Irimica Jora, în două veri, şi i-au arătat ispravnicii Jorăi pe unde îmblă locul Novacilor şi, dinspre partea ce se hotărăşte Novacii cu Peticul, i-au arătat numai până în ruptură, care semn se fereşte hotarul Novacilor de către locul Peticului, care aceşti oameni pe mărturia lor au jurat şi înaintea părintelui chir Antonie, mitropolitul şi au primit tot blestemul sfinţiei sale… numai Sandul Silion, poftind el să meargă oamenii şi în biserică şi de iznoavă au mai jurat şi în al doilea rând, cu mâinile pe sfânta evanghelie, pe mărturia lor. / Deci domnia mea le-am dat moşia la stăpânirea lor şi le-am întărit această moşie, ce se numeşte Peticul”[21].

1751, iunie 28: Mărturie de judecată de la Radu Racoviţă vel vornic şi de la Costache Razul hatman, după ce „au venit la judecată Tanasie biv (fost) cămăraş de izvoade, vechil din partea lui Ioniţă Cuze fost mare pitar, cerând de la Vasile, fecioeul Crudului, Pascal, ginerele Crudului şi de la alţi Crudeşti o moşie ce se numeşte Petecul, ce se stăpâneşte de aceşti Crudeşti, zicând Tănasie că Petecul este hotarul satului **Novacii**, ce este pe Bâc, în obârşie, în ţinutul Orheiului, care Novaci sunt ai Ioniţăi Cuzei pitar, daţi de Sandul Silion călugărul, şi Petic, între Novaci şi între **Căbeşti**, ce sunt pe din sus este, fără de cât au zis că Căbeştii se hotărăsc pe din jos cu Novacii”. / În cele din urmă, se întăreşte şi de către împuterniciţii la a judeca pricina aceasta un mai vechi ispisoc şi se decide „Crudeştii să-şi stăpânească Petecul,

---

[21] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului,* Bucureşti 1944, doc. 210, pp. 209, 210

moşia lor, cu bună pace”[22].

CĂBICENI

(azi oraşul Darabani, Botoşani).

1634, ianuarie 15: Întărit de Moise Moghila voievod lui Pătraşco, fecior Nastii, nepot Anuşcăi şi lui Ivanco sulger, care primeşte uric pentru dania domnească „trei părţi de satul **Căbiceni**, din ţinutul Dorohoiului, care aceste părţi au fost a lui dreaptă moşie şi baştină de pe Ivanco sulger, pentru căci au fost vândute unchiului domniei mele, lui Miron Barnovschi vodă, şi după moartea lui au rămas toate moşiile lui iarăşi domneşti”[23].

1635, iulie 9: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Pătraşco, fiul Nastasiei, nepotul Anuşcăi, strănepotul Sofiicăi şi al lui Ivanco sulger, care primeşte uric pentri „trei părţi din satul **Căbiceni**, din ţinutul Dorohoiului, care i-a fost dreaptă moşie de la Ivan sulgerul şi apoi la stăpânit Barnovschi vodă cu silnicie, iar după moartea lui iarăşi a rămas moşie domnească, şi apoi l-a miluit pe el Moise vodă… pentru că dintâi i-a fost dreaptă moşie”[24].

1643, octombrie 29: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Tomiţă din **Şetrăreni** (comuna Albeşti,

---

[22] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 222, pp. 224, 225

[23] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 21, pp. 21, 22

[24] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 164, p. 200

Botoşani), după ce „s-a jeluit Drăgan, feciorul cămăraşului din **Căbiceni** (înglobat în oraşul Darabani, Botoşani), nepotu-său Pătraşco Bercea, Toader Liciul şi fraţii săi pe Gavrilaş, ce-a fost logofăt, zicând că le face împresurătură pe moşia lor, de jumătate de sat din **Corneşti** (azi cartier în oraşul Darabani, Botoşani), şi le-a cosit fânaţul fără ştirea lor. Aşijderea, se leagă şi de alt sat al lor, anume **Căbicenii**, de zice că are cumpărături acolo. Şi zic Drăgan şi Berciul că au şi vecini în Căbiceni, ai lor drepţi de moşie, şi-i ţine logofătul. / Pentru aceea, să mergi la sat la Corneşti, să strângi oameni buni şi să socotiţi împreună cu Toderaşco logofăt şi cu acei oameni buni, iar de se va afla că a cosit logofătul Gavrilaş fără ştirea lor pe a lor dreaptă ocină de sat la Corneşti, să aveţi a opri fânul. / Aşijderea, şi la Căbiceni să socotiţi. De va zice logofătul că are acolo niscai cumpărături, să pună dresele înaintea domniei mele şi să aducă şi uricul Căbicenilor, ce-a luat de la Gaftona, nepoata lui Drăgan, şi cât fân va fi cosit să aveţi a-l opri. Şi vecinii, de se vor afla că sunt drepţi de moşia lui Drăgan şi a fraţilor săi, să aibă ei a-şi ţine vecinii”[25].

CĂBICENI

(lângă Hlipiceni, comuna Hlipiceni, Botoşani).

1639, octombrie 5: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui logofăt Gavrilaş Mătiiaş, care primise, „din

[25] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 205, p. 188

ispisocul de împărţeală, pe care l-a avut bunica lui Anna cu fratele ei Eremia Barbovschi, copiii Sofroniei, de la Iancul voievod, jumătate de selişte, care se numeşte **Colobanţii** (Colobanţi, lângă Prăjeni, comuna Prăjeni, Botoşani) pe Miletin, cu loc de moară pe pârâul Miletin, care este mai jos de satul **Piciorogani** (inclus în Nicolae Bălcescu, comuna Nicolae Bălcescu, Botoşani)… şi nişte părţi de ocină din satul **Căbiceani** (lângă Hlipiceni, comuna Hlipiceni, Botoşani), care este în ţinutul Dorohoi, a cincea parte de sat, care este dreaptă cumpărătură lui Miron Barnovschi voievod de la Nastea, soţia lui Berciul; şi altă a cincea parte din acel sat, pe care a cumpărat-o de la Doca, sora Nastei; şi altă a cincea parte, de la Frăsina şi de la Drăgan”[26].

CĂBICEŞTI

(satul Căbeceşti, lângă Buneşti, Vaslui).

1626, ianuarie 9: Întărit de Radul voievod lui Bosiiuc şi cneaghinei Antimia, în baza unui zapis de mărturie semnat de Căzan şi Neniuţa din **Buneşti** (sat în Fălciu, Vaslui), Toader Beghiul, diac din **Cioruşeni** (lângă Buneşti, Vaslui), Ştefan, diac din **Armăşeni** (sat în Fălciu, Vaslui), Nechifor Ţogoe şi Bosanciu din **Răspopi** (lângă Crasna, Vaslui), „o parte de ocină de sat din **Căbeceşti** (Căbiceşti, lângă Buneşti, Vaslui), din care se

[26] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 248, pp. 246, 247

va alege partea unui bătrân, de la Nastasia, fiica lui Vasilie… pentru 25 taleri bătuţi. / Şi de asemenea a cumpărat o parte de ocină din satul **Roşiori** (în Fălciu, Vaslui)”, de la fraţii Rusul, Ionaşco şi Sofronia, fiii Nastei, pentru 20 taleri bani buni. / Şi de asemenea a cumpărat „patru părţi din **Tălpigeni** (în Fălciu, Vaslui)”[27].

1645, iulie 5: Scrisoare de mărturie a popii Fene din **Căbiceşti** (lângă Buneşti, Vaslui), care a participat, alături de oameni buni, la alegerea unor „părţi de ocină ce-a cumpărat Strătulat aga din satul **Brădiceşti** (comuna Dolheşti, Iaşi), pe drese ce-a avut jupâneasa lui Strătulat ce a fost agă de cumpărătură, pe cât îi scrie în drese de către Mărdarie şi de către alţi răzeşi ai lui. / Deci în vatra satului şi în ţarină au fost hotărât de Neniul vornicul şi de logofătul Racoviţă şi stâlpit cu pietre, iar noi n-am mai ruşiit acea hotărâtură… Deci noi dăm de ştire măriei tale: Chirilă de **Răspopi** (comuna Boteşti, Vaslui), Stratul, Ionaşco Aleuş, Trifan sin (fiu) Şoropul şi Oniţă brat (frate) Trifan de **Brădiceşti**, Gligorie Gureşan ot **Teoşti** (comuna Tătărăni, Vaslui), Flore, Gligorie şi Darie Buciumaş ot **Căbiceşti** şi mulţi oameni buni”[28].

---

27 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 1, pp. 3-5

28 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 125, pp. 101, 102

CĂBUSCA

(lângă Burnăreşti, pe Bâc, Lăpuşna, Moldova).

1667, iunie 1: Scrisoarea căpitanului Onofrei, trimis de vodă să hotărnicească moşia **Burnăreştilor** şi „să le alegem locul Burnăreştilor dinspre alte moşii ce sunt pe Bâc”, în baza mărturiei unui „om de-l cheamă Panul, om de moşie din **Căbusca**, care se hotărăşte cu Burnăreştii – alţi oameni nu au ştiut” şi nici semne nu s-au aflat. Deci, urmându-l pe Panul, „am purces după dânsul şi am pus stâlpi de piatră cu megieşi străini prin zarea dealului Bâcului, dinspre soare răsare, unde se vede prăvulacul Căbuscăi, un stâlp am pus lângă drumul ce merge la Nistru, altul la obârşia Şopronei, unul este o moviliţă mică, lângă movila mare dinspre răsărit şi aproape de cea mare, unul deasupra Budăiului, cam din fundul Roşiei, şi când am pus stâlpi au fost Istrati Brohnici izbaşa, Lefter izbaşa, Grigore, Filip şi Lazor de **Pohrebeni**, Andrei Hăsan, Simion călăraşul, Strătulat, Gheorghe, Mitrofan Chiril dăchiul, Strătulat sluga egumenului de la Golăi şi mulţi oameni buni”[29].

1670: **Hotarnica satului Cobusca**, făcută de Onofrei, căpitan de **Tudoreşti**, după pâra dintre Hasan cu călugării de la mănăstirea Golia, „pentru împresurarea ce făceau călugării la moşia **Cobusca** şi pentru aceea le-a

---

[29] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 77, pp. 100, 101

pus stâlpi de piatră, să li se ştie cine până unde ţine, adică un hotar în Dealul Bâcului, deasupra Cobuscăi, lângă Drumul Burnăreştilor, care merge la Nistru, şi alt hotar dinspre Şofrona, unde este o movilă mare şi într-alta mai mică, dinspre soare-apune, tot pe deal şi din sus de un budăi la Împărţitura Roşie, un stâlp lângă drumul ce merge din Burnăreşti pe Roşia, unde se suie pe buza piscului, care drum merge la Cimişăni"[30].

1682: Carte de împuternicire, dată de Duca voievod mazilului Petrache ot **Burnăreşti** „ca să fie volnic a lua zeciuiala din moşia **Cobusca**, de pe partea lui Hasan"[31].

CĂCĂCENI

(pe Cracău, în hotar cu Căciuleştii,
comuna Girov, Neamţ).

1623, iunie 25: Întărit de Ştefan Tomşa voievod mănăstirii Solca, care primeşte uric pentru „un săticel în ţinutul Dorohoi, numit **Mleneuţi** (comuna Hudeşti, Botoşani), cu curţi şi cu moară şi cu bălţi de peşte… şi jumătate de sat din acelaşi ţinut, anume **Plopeni** (comuna Plopeni, Botoşani), şi cu vad de moară pe Jijia şi pe Iubăneasa şi loc de moară şi de iaz… Şi încă am mai dat două sate sfintei mănăstiri Solca, anume satele **Uricanii**

---

[30] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 95, p. 123

[31] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 113, p. 135

(comuna Uricani, Iaşi) pe Bahlui, cu curţi şi moară pe Bahlui, ce este în ţinutul Cârligătura… şi iarăşi alt sat, anume **Căcăcenii** (sat pe Cracău, Neamţ) pe Cracău, ce este în ţinutul Neamţ, şi cu moară pe Cracău… care îmi este danie de la răposatul meu unchi Simion Stroici vistiernic, pentru că el nu a avut copii din trupul său”[32].

1624, martie 24: Întărit de Radul Mihnea voievod mănăstirii Solca, care primeşte uric pentru, pe lângă satele din ocolul Bădeuţilor (Bădeuţii, Drăgăneştii, Cârneceştii, Vancicăuţi, Pârlişani), „care sate au fost toate domneşti şi s-au numit de ocolul Badeuţi şi nu sunt de nici o trebuinţă pentru domnie”, şi alte sate sucevene (Ciorsaci, Broşteni, Stupca, Lămăşeni), „două sate, **Monastirenii** (Mănăstireni, Botoşani) şi **Costeştii** (Costeşti, Botoşani) şi cu mori pe Siret, care au fost ascultătoare de ocolul Botoşanilor… un sat, anume **Iubăneştii** (Ibăneşti, Botoşani), din ţinutul Dorohoi, cu iazuri şi cu mori, care sat a fost mai înainte ascultător de ocolul Dorohoi smuls de acolo Isac Balica hatman, în zilele sale, şi l-a luat, iar apoi l-a pierdut în hiclenie, când a venit cu sabie şi cu mulţime de leşi asupra ţării aceştia şi asupra lui Ştefan voievod… / un sat anume **Dumenii** (Dumeni, Botoşani), în acelaşi ţinut, care sat mai înainte a fost al lui Isac Balica hatman şi l-a alipit la ocolul **Căcăcianilor** (sat pe Cracău, Neamţ), iar apoi l-a pierdut în hiclenie, când s-a ridicat cu Costantin voievod asupra lui Ştefan voievod şi asupra sceptrului cinstitului împărat… / două sate, anume **Lozna** (comuna Dersca, Botoşani) şi **Călineştii** (judeţul Suceava), ce sunt în ţinutul Suceava, care sate au fost mai înainte ale lui

---

[32] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 92, pp. 135-137

Vasile Stroici şi le-a pierdut în hiclenie, când a venit cu sabie şi foc asupra ţării acesteia şi asupra lui Ştefan voievod, cu mare mulţime de leşi şi cazaci… / un sat, anume **Stroieştii** (comuna Lunca, Botoşani), ce este în ţinutul Hârlău, care sat a fost mai înainte domnesc… / un sat, anume **Slobozia** (comuna Slobozia, Iaşi), în ţinutul Roman, lângă Cotnari, pe pârăul Cârjoaie, şi cu mori mai jos de sat, pe acelaşi pârâu… / un sat, anume **Podolenii** (sat, Vaslui), în ţinutul Fălciu, cu tot venitul, care sat a fost drept domnesc şi a mers din mână în mână… / un sat, anume **Ustiia** (comuna Ustiia, judeţul Chişinău, Moldova), în ţinutul Orhei, pe malul Nistrului, unde cade pârâul Răut în Nistru, şi cu mori în Răut şi în Nistru, care sat a fost ascultător de ocolul Orheiului"[33].

1634, iulie 10: Zapisul călugărului Bogza şi a fostului sulger Gheorghe Arapul, prin care mărturisesc că s-au „tocmit pentru sat, pentru **Căcăceni**, ce este în ţinutul Neamţului, pe apa Cracăului, ca noi să nu ne mau pârâm nici odinioară în veci… Iar satul Căcăcenii l-am împărţit în două: din valea Căcăcii, partea din sus, până în hotarul **Căuciuleştilor**, i s-au venit lui Gheorghe Arapul, iar din valea Căcăcei, partea din jos, până în hotarul **Lăleştilor**, i s-au venit Bogzei călugărul. Şi vecinaşii i-am împărţit în două"[34].

1635, ianuarie 15: Întărit de Vasile Lupu voievod Bogzei călugărul, care primeşte uric pentru „două sate, în ţinutul Neamţului, pe apa Cracăului, anume **Lăleştii** (lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ) şi **Căcăcenii**

---

[33] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 178, pp. 235-238

[34] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 186, p. 207

(lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), ce sunt amândouă într-un hotar. Iar hotarul Lăleştilor este din moara Căcăcenilor drept în drum, drumul târgului drept în dumbravă, prin dumbravă drept în jos, în lacul sec; de acolo, drept prin dumbravă în jos, până în drumul târgului, de jos, drept pe muchea dealului Zăpodiie, muchea dealului în jos, până în vadul Izvoarelor, din vadul Izvoarelor drept într-apa Cracăului, matca Cracăului în sus, până la moara Căcăcenilor. Iar hotarul Căcăcenilor este până în hotarul **Căuciuleştilor** (comuna Girov, Neamţ). / Care sate sunt vândute de răposatul Aron Vodă tătâne-său, Bogzei clucerul, pentru o nevoie ce a venit asupra ţării, de a dat tată-său, Bogza clucerul, două sute de galbeni roşii şi patru telegari suri-vineţi, de s-au dat mamei Hanului, că acele sate Läleşti şi Căcăcenii au fost drepte domneşti”[35].

1635, martie 27: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului sulger Gheorghe Arapu, care primeşte urice pentru „un sat anume **Sacalâşăşti** (lângă Slobozia, înglobat în Oneşti, Bacău), de pe pârâul Topoliţa, ce este în ţinutul Neamţ şi îi este lui danie şi miluire de la cei dintâi domni”. / „Şi jumătatea din sus din satul din **Căcăceni** (lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), pe apa Cracovii, danie şi miluire de la Barnovschi voievod”. / „Şi nişte părţi de moşii din satul **Mărişăştii** (Mărăşeşti, lângă Certieni, comuna Bârgăoani, Neamţ), partea din sus, dinspre casa popii Haraga, cumpărătură de la Dediul din târgul **Iaşi**, ce a fost pârcălab de Neamţ, drept 190 taleri de argint, iar lui i-a fost cumpărătură de la fraţii Grigorie, Orăşăl, Pavel şi Hăcimunda”. / Şi altă parte din

[35] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 15, p. 18

Mărăşăşti, cumpărătură de la Nestor din Mărăşăşti, drept un cal”. / „Şi îi întărim o parte din satul **Dumeştii** (?), cumpărătură de la Barnovschi voievod, pe care el a cumpărat-o de la Ioana, fata Cozmii, nepoata Durnii, drept 25 taleri de argint”. „Şi iarăşi, din Dumeşti, un loc de casă şi de arături şi din fânaţ şi cu livezi în sat şi în **Craeşti** (lângă Dorneşti, comuna Costişa, Neamţ), cumpărat de la Maxim şi Larion, feciorii lui Vasile, drept 16 taleri, dar lor le-a fost cumpărătură de la Toader sin Ştefan Cârlig”. / „Şi iarăşi, din Dumeşti partea cumpărată de la Maria, Marta, Romaşco şi Iacov, feciorii lui Ştiful, şi frate-său Ionaşco Buzea, drept 10 zloţi bătuţi”. / „Şi, din Dumeşti, cu patru curături, cu loc de prisacă, cumpărată de la Vlasie, drept 12 galbeni, iar lui i-a fost cumpărătură de la Varvara, fata lui Drăgan, şi altă parte de la Robul Bobotă sin Drăgan”. / „Şi o arătură de la Lupul Vărzariu şi feciorii lui, drept un galbeni bun”. / Şi iarăşi îi întărim nişte moşii din satul **Mănăileşti** (Mănoaia, comuna Costişa, Neamţ), două părţi din partea Drăghinii, cumpărate de la Lupul Vărzariu vornic şi femeia lui Gaftona, drept 10 galbeni buni”. / „Şi o arătură din Mănăileşti, cumpărată de la Lupul Vărzariu vornic, drept un galben”. / Şi două arături dintr-acelaşi sat şi-a cumpărat de la Gligori şi Florica, fiii Lupului vornic, drept 2 lei bătuţi”. / Şi altă parte dintr-acelaşi sat şi-a cumpărat de la Nastasia, Antimia şi Ioana, fetele Irinii, nepoatele Nechitii, drept 12 galbeni buni”. / „Şi altă parte din Mănăileşti şi-a cumpărat-o de la Lupul sin Ilie şi ai lui, drept 25 taleri bani buni”. / „Şi altă parte din acel sat, jumătate din partea lui Parel visternicelul, cumpărată de la Iacob diaconul din popa Savii, drept 50 taleri de argint” . / Şi tij (la fel) întărim lui jumătate din satul **Petreştii**

(comuna Blăgeşti, Bacău), cumpărătură de la Toader Moţoc şi de la fratele său Nechita, feciorii lui Moţoc vornic, drept 12 galbeni, ce au preţăluit drept 40 taleri de argint". / „Şi mai întărim a treia parte din satul **Costeni** (înglobat în Costişa, comuna Costişa, Neamţ), cumpărătura lui Dumitraşco Ştefan logofăt de la Gligorce, Martam Larion şi Maxim, feciorii lui Vasile, nepoţii Nastasiei, şi de la vărul lor Constandin şi soru-sa Dochiţa, fiii lui Ion, drept 200 taleri. Şi după aceea a schimbat Gheorghe Arapul şi a dat lui, schimb pentru schimb, altă parte de moşie a lui din satul **Bucileştii** (Buciuleşti, comuna Podoleni, Neamţ)„ care i-a fost cumpărătură de la Condre şi fraţii lui, fiii lui Borce visternicel". / „Şi mai întărim lui nişte părţi din **Mogoşăştii** (înglobat în Costişa, comuna Costişa, Neamţ), ce a fost cumpărătură jupânesei lui Vista, o parte de moşie de la Zaharie şi de la fraţii săi Irimie, Simion, Condre şi Tudora, toţi nepoţi Danciului, din jumătate e sat a patra parte, ce se numeşte partea Mânzăştilor (parte din Mogoşăşti), şi o moară pe gârla Bistriţei, ce a fost cumpărătura lui Toader, fiul lui Beldeman logofăt, şi după aceea au vândut jupânului Vista". / „Şi altă parte de moşie ce a cumpărat jupânul Vista din satul **Mogoşeşti**, de la Creţul, Gavril, Ştefan şi Bejan, fiii Măriuţei". / „Şi iarăşi nişte părţi de moşii din satul **Mărăşăştii** şi din satul **Sârbii** (lângă Costişa, comuna Costişa, Neamţ), două locuri de casă, un loc de casă din Mogoşăşti, iar alt loc în Sârbi, cu loc de prisacă la Mărăşăşti şi cu livadă şi arături arate, o săpătură lângă Leciul, o săpătură în sus, o săpătură dinspre Făurei, două botăi în Funduri, la Mărăşăşti, un botăi în fânaţ, un botăi în rândul Ţulţoae, ce au dat lui acele părţi de sus scrise Grigorie sin Toader Buga, Ioana şi muma ei Ioana, a ei

dreaptă cumpărătură de la Toader Buga, Vasile Ţiganul sin Ion Ţiganul: un loc de casă din Mărăşăşti şi un botăi în fânaţ, un botăi în rândul Ţulţoae, o arătură pentru casa lui Galer, o arătură la Glod şi altă parte pe drumul Făurei, fiindcă a dat numitul de sus Gheorghe sulgerul un cal bun şi l-au plătit pe Grigorie de la pârcălabii de Neamţ". / „Şi iarăşi, o prisacă din Mogoşăştii, cumpărată de la călugării de la mănăstirea Pangrani, drept 40 taleri, iar lor le-a fost cumpărătură de la Maxim Creţul din Mogoşăşti". / „Şi iarăşi întărim lui două fălci de vie la **Cotnari**, din Dealul Mândru, cu pivniţă de piatră, cumpărătură Simion birariu sin Bietii birariu, drept 500 zloţi bătuţi". / „Şi alte două fălci de vie de la Cotnari, din Dealul Pescop, ce şi-a cumpărat de la Ilie, fratele lui Hasan Cilibi, ce vinde coberţii fără preţ în Ţarigrad, drept 200 zloţi bătuţi, care vii au fost ale lui Simion sin Betii arman, şi a fost dator cu 1.000 lei bătuţi lui Hasan Cilibi, şi pentru acea datorie i-a vândut acele vii"[36].

1635, aprilie 4: Ispisocul lui Vasile Lupu voievod „întăritor lui Bogza călugărul şi lui Gheorghe Arapul sulger pe satul **Măcăcenii** (Căcăceni,lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ) care s-a dovedit că nu se cheamă **Popşăşti** (Popeşti, comuna Girov, Neamţ)"[37].

1654, februarie 8: Carte de împuternicire, dată de Gheorghe Ştefan voievod cămăraşului Lupului Bogza, ca „să fie tare şi puternic a-şi ţine şi a-şi opri ale sale drepte ocini şi moşii, ce-au fost cumpărătura moşilor săi, satul **Unguraşii** pe Valea Neagră, cu loc de mori, cumpărătură

---

[36] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 77, pp. 96-98

[37] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 82, p. 105

lui Voiuco logofătul de la Dămian vistiernicul. Aşijdecri, şi jumătate de sat **Căcăciani**, iar în ţinutul Neamţului, cu două mori gata”[38].

CĂCĂCENI

(în Cârligătura, numit apoi Ruscani,
iar din 1732, Buznea, Iaşi).

1466, decembrie 8: Menţionat de Ştefan voievod, atunci când întăreşte lui Moica şi fratele său Costea, care cumpăraseră, cu 105 zloţi tătăreşti, de la Popâcica şi nepotul său Costea, „un loc din pustie la Cârligătură, între Popâciani şi Ruscani şi Găneşti, la Fântâna lui Ştiubei… Iar hotarul acestui loc să fie începând de la pârâul lui Dragoş, pe drum, la vârful dealului, apoi, pe deal, la stâlp, iar de la stâlp, pe vârful dealului, apoi, peste ţarină, până la mijlocul ţarinei, unde au aşezat stâlp, apoi de la stâlp, pe drum, la vârful dealului, la stejarul însemnat, iar de la stejar, peste rediu, la drumul mare, apoi la alt stejar însemnat, iar de acolo, pe drumul mic, peste rediu, la poiana Piscului, chiar la drumul mare care duce la Găneşti, iar de la drumul mare, peste câmp, până la hotarul lui Caşotă. Acesta le este tot hotarul dinspre această parte, iar dinspre Găneşti să le fie pe hotarul vechi”[39].

---

[38] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, p. 290

[39] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 143, pp. 206, 207

1632, noiembrie 2: Întărit de Alexandru Iliaş voievod logofătului Dumitru Buhuş, care primeşte urice pentru „satul **Gâdinţii** (comuna Sagna, Neamţ) pe Siret, cu loc de mori la Siret şi la pârâul satului şi cu bălţi de peşte şi cu vii, şi cu pod umblător pe Siret, şi alt sat, anume **Criveştii** (comuna Strunga, Iaşi) sub Strungă, cu iaz şi cu mori şi cu vii, şi, în acelaşi hotar, seliştea **Răvăcanii** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), mai jos de Pietriş, şi seliştea **Găurenii** (azi Gura Văii, comuna Strunga, Iaşi) şi **Hotceştii** (lângă Strunga, Iaşi), şi a patra parte din satul **Movileni** (comuna Heleşteni, Iaşi), şi seliştea **Dădeştii** (inclus în Târgu Frumos, Iaşi), pe Sirca, cu loc de iaz şi de mori la Sirca, ce este în ţinutul Roman, şi a treia parte din seliştea **Plotuneştilor** (inclus în Târgu Frumos, Iaşi) şi jumătate din satul **Căcăceşti** (în Cârligătura, Iaşi) şi o bucată de pământ în hotarul **Târgului Frumos**, pe unde a însemnat şi a pus stâlpi Pătraşco Başotă logofăt… cu loc de iazuri şi de mori la amândouă Bahluţele, şi toate părţile lui, câte se vor alege, din satul **Tălhăreşti** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), cu iaz şi cu mori la Bahlui, şi nişte părţi din **Chiceră** (lângă Sârca, comuna Bălţaşi, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii, şi satul **Vavatieştii**, ce se numeşte **Bârleştii** (comuna Erbiceni, Iaşi), şi satul **Spinoasa** (comuna Erbiceni, Iaşi) pe Bahlui, cu iaz şi cu mori pe Bahlui, şi toate părţile de cumpărătură ce se vor alege din satul **Iurghiceni** (azi Erbiceni, Iaşi) şi din satul **Totoeşti** (comuna Erbiceni, Iaşi), de asemenea pe Bahlui, ce este în ţinutul Hârlău, şi un loc de mori şi de prisacă mai jos de **Pureciani** (la nord de Popricani, Iaşi), la Jijia, ce este în ţinutul Iaşi, şi satul **Cupcici** (numit apoi Cupcina, azi oraşul Kalininsk, raionul Ediniţa, Moldova) şi **Brătăşanii** (azi Brătuşenii Vechi, raionul Ediniţa,

Moldova) pe Ciuhur, cu iaz şi moară pe Ciuhur, şi a patra parte din satul **Tribiseuţi** (comuna Trebisăuţi, raionul Briceni, Moldova), ce este pe Drabişte, cu jumătate de iaz şi cu moară pe pârâul Drabişte, şi a treia parte din satul **Costeşti** (comuna Duruitoarea, raionul Râşcani, Moldova), pe Prut, cu loc de iaz şi de moară la Ciuhur, şi de asemenea şi la Prut, cu loc de moară la **Dubase** (toponim în braniştea Bohotin) şi cu pod umblător peste Prut, şi toate părţile lui din satul **Dumeni** (comuna Văratic, raionul Râşcani, Moldova), mai sus de Costeşti, de asemenea pe Prut, şi jumătate din satul **Bozoviţă** (Buzoviţă, regiunea Cernăuţi, Ucraina) şi jumătate din satul **Răsteul** (Resteu-Atachi, regiunea Cernăuţi, Ucraina) şi toate părţile lui din satul **Tălmaceu** (Tălmaci, regiunea Cernăuţi, Ucraina), pe Nistru, ce este în ţinutul Hotin, şi satul **Măneştii** (lângă Brătila, comuna Helegiu, Bacău), şi jumătate din satul **Grozeşti** (azi Oituz, Bacău) pe Oituz, cu mori şi cu loc de pive şi de firistreu pe pârâul Oituz, şi cu loc de vie, şi cu grădini şi cu fâneţe la muntele ce se numeşte Munceii, ce este în ţinutul Trotuş, şi o parte de ocină din satul **Măstacănul** (Mastacăn, comuna Borleşti, Neamţ), peste Bistriţă, ce se va alege partea lui Hricicanul, cu loc de moară la pârâul satului şi cu loc de prisacă, ce este în ţinutul Bacău, şi satul **Neculeştii**, ce se numeşte **Trifeştii** (Neamţ), cu iaz şi cu mori la Pârâul Negru, şi toate părţile lui de cumpărătură, câte se vor alege, din satul **Româneşti** (lângă Trifeşti, Neamţ), de asemenea pe Pârâul Negru, cu loc de iaz şi de mori pe Pârâul Negru, de asemenea şi pe pârâul Brănişterilor, ce este în ţinutul Neamţ, şi satul **Potropopeştii** (Potropopeşti, comuna Tăcuta, Vaslui), şi nişte părţi de ocină, câte se vor alege, din satul **Olăşei**

(comuna Tăcuta, Vaslui), şi alte părţi de asemenea cumpărătură din satul **Bomboteşti** (azi Tăcuta, Vaslui), pe pârâul Cuţitna, cu mori şi cu loc de pive la pârâul Cuţitna"[40].

1635, iunie 28: Ispisoc de judecată al lui Vasile Lupu voievod după pâra vornicului de gloată Tănasie „cu rugătorii noştri, călugării de la sfânta mănăstire Hangu… zicând Tănasie vornic că i-a dat şi la miluit Radul voievod cu o selişte, anume **Ruscanii** (lângă Buznea, în componenţa Târgului Frumos, Iaşi)… şi ajunge hotarul acelei selişti în iazul călugărilor de la Hangu, iaz cu mori, făcut de Miron Barnovschi voievod la **Târgu Frumos** şi l-a dat acelei mănăstiri. Însă, la un vad, care este pe un pârâu ce se numeşte Plotuniţa şi din jos de acel iaz iarăşi are Tănasie vornic altă selişte, anume **Avrămeşti** (lângă Priporenii Mari, intrat în componenţa Târgului Frumos, Iaşi), dania şi miluirea lui de la Alexandru voievod, şi voieşte a se întinde cu acele două selişti în acel iaz… / Şi am ales boieri şi i-am trimis acolo, să cerceteze cu oameni buni şi bătrâni, megieşi dimprejur… şi au ales 12 oameni buni, voind a le pune brazdele în capete, să arate ei cu sufletele lor pe unde este hotarul acelei seliştii, dar acei oameni buni n-au vrut să ia brazdele pe capetele lor, ci au arătat drept că nu ajunge hotarul seliştii Ruscani pe valea Plotoniţei – pentru că s-a aflat şi uricul pe care l-a avut Târgul Frumos de la Ştefan voievod cel Bătrân – şi seliştea Plotoniţa, la Rediu, cu valea ei, n-a fost dată lui

[40] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 234, pp. 289-292

Tănasie vornic de nici un domn şi să nu aibă nici o treabă cu Plotoniţa”[41].

1636, noiembrie 26: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după pâra dintre Tănase vornic, proprietar în **Prigoreni**, şi vornicul Neaniul, pentru seliştea pe care o vânduse lui Neaniul, „zicând Tănase că această selişte Prigorceanii, pe Plotoniţă, sun Rediu, este o selişte a **Avrămeştilor**”. Citind uricul „de la Ştefan vodă bătrânul, Vasile Lupu constată că „această selişte este deosebită de Avrămeşti, între **Ruscani** şi Avrămeşti pe Plotoniţa”, deci „dă rămas pe Tănase vornic, miluind pe Neaniul vornic cu seliştea Prigorenii”[42].

1663, decembrie 17: Ion Hăbăşescul vinde marelui medelnicer Neculai Buhuş, drept 20 galbeni, un loc de prisacă „în hotarul Căcăceştilor (Ruscani, deci Buznea)… danie de la nănaşul meu Banul vistiernic, când m-a botezat”[43].

1673, noiembrie 23: Hotarul Câcăceştilor dinspre **Găneşti**, făcut de vornicul de poartă Irimicea: „Hotarul Găneştilor şi **Moiceştilor** dinspre apus, dinspre hotarul **Câcăceştilor**, se începe din dealul mare, dinspre Hăndreşti, în sus, pe pisc, la dealul lui Arvinte, pe muchia dealului lui Arvinte la vale, la fântâna Răcea, de la fântâna Răcea în sus, pe deal, până la Crăpături, de acolo iarăşi în sus, pe deal, până la o movilă deasupra prisăcii lui Tălmaciu, şi de la movilă la vale, spre răsărit, şi peste valea ce vine de la Răcea, în deal, în movilă, lângă perii **Ruscanilor**, şi de acolo la vale, pe din jos de iaz, la deal,

---

[41] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 144, pp. 181, 182

[42] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VI, Fasc. VI, 1926, p. 87

[43] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VI, Fasc. VI, 1926, p. 87

la movilă, în deal dinspre Orpaz, aşa au ridicat ei cu sufletele lor, cum pe larg arată hotarnica aceasta”[44].

1725, iunie 25: Zapisul lui Vasile Hascul din **Târgu Frumos**, dată la mâna lui „Bărboi Sturza, stăpânul moşiei **Buznea**”, în care mărturiseşte „că fiind la o clacă de coasă, ce vornicul Manolachi, stăpânul de mai înainte al moşiei **Buznea** o făcuse pe acea moşie, la Fântâna Răcea, a auzit pe oameni vorovind că hotarul dintre moşia Buznea şi moşia **Găneşti** estematca pârâului Răcea, partea dinspre răsărit Găneştii, şi partea dinspre apus Buznea”[45].

CĂCĂCENI

(raionul Donduşani, Moldova).

1633, martie 6: Întărit de Alexandru Iliaş voievod mănăstirii Sfântul Sava din Iaşi, care primeşte urice pentru „satele **Broscăuţii** (raionul Donduşani, Moldova) şi **Căcăcenii** (raionul Donduşani, Moldova) şi **Lario-neştii** (azi Arioneşti, raionul Donduşani, Moldova) şi **Măşceanii** (raionul Donduşani, Moldova) şi de asemenea **Gamţenii** (ţinutul Soroca, Moldova) şi **Mateuţii** (comuna Mateuţi, raionul Rezina, Moldova), care sunt în ţinutul Soroca, cu locuri de moară şi cu toate veniturile, care acele sate au fost drepte ocini şi cumpărătură răposatului

---

[44] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VI, Fasc. VI, 1926, p. 87
[45] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VI, Fasc. VI, 1926, p. 92

Enachi postelnic. Iar după aceea, când a fost la moartea lui, el a dat acele sate acelei sfinte mănăstiri”[46].

1634, mai 16: Porunca dată de Vasile Lupu voievod „la vătămani şi la toţi mişeii domniei mele din **Larioneşti** (Arioneşti, raionul Donduşani, Moldova), **Măşceni** (raionul Donduşani, Moldova), **Căcăceni** (raionul Donduşani, Moldova), **Broscouţ** (Broscăuţi, raionul Donduşani, Moldova), **Gliţeni** (Hlingeni, comuna Mihuleni, raionul Rezina, Moldova), **Mătiuţ** (comuna Mateuţi, raionul Rezina, Moldova) şi din **Slobozia Saucăi** (comuna Sauca, raionul Donduşani, Moldova)… voi toţi ca să aveţi a asculta de egumenul şi de tot soborul de la sfânta mănăstire Sfântul Sava”, pentru că „a dat acele sate răposatul postelnic Ianache sfintei mănăstiri”[47].

CĂCĂCENI

(azi Dimăcheni, comuna Corlăteni, Botoşani).

1634, martie 14: Întărit de Moise Moghila mănăstirii Hangul, care, după o pâră cu episcopului Romanului şi cu călugării de la mănăstirea Suceviţa, primeşte urice pentru „o biserică, ce a zidit-o Gheorghe Moghila, mitropolitul Sucevei, peste apa Bistriţei şi satul **Crăcăoani** (comuna Crăcăoani, Neamţ), şi siliştea **Ursăştii** (Urseşti, lângă Crăcăoani, comuna Crăcăoani,

---

[46] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 307, pp. 393, 394

[47] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 134, p. 147

Neamţ), tij (la fel) două sate ce au fost ale lui Isac Balica hatmanul, anume **Căcăcenii** (azi Dimăcheni, comuna Corlăteni, Botoşani) din ţinutul Hârlăului şi **Miclăuşanii** (Miclăuşeni, contopit cu Carasa, comuna Corlăteni, Botoşani) de la ţinutul Dorohoiului"[48].

1774, iunie 15: Satul **Căcăceni** sau **Dimăcheni**, ţinutul Botoşani, ocolul Câmpului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[49]**: Toată suma caselor**: 32. Scădere rufeturile 7: 1 slugă / 2 argaţi / 2 popi / 2 dascăli. / Rămân birnici: 25. / **Birnici**: Ion Coroiu / Ion al Lupului / Vasile, dulgher / Vasile Nacul / Condria Nacul / Petre, dulgher / Pavel zet (ginere) Bădărău / Iftimi Popescul / Chiriac Istrate / Ioniţă Istrate / Chiriac Nacul / Toader Popescul / Dumitraşcul Prăjină / Costandin Bârlinschi / Ştefan Tiurtiuc / Vasile, rusul / Simion, rusul, vornic / Toader Barbă / Vasile zet (ginere) Bărbuţă / Neculai Ignătescul / Leonte sin (fiu) Costantin / Petre Dudău / Ursul Buzilă / Denolache Barbă / Sandul Georgiţă. // **Rufeturi**: Constandin Tacu, slugă banului Neculai Ruset / Iosâp, argat Tacului / Ion Căzacu, argat Tacului / Popa Chirilă / Popa Tudosi / George, diacon / Ursache, diacon.

---

[48] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 79, pp. 87, 88

[49] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 186

CĂCĂCENI

(lângă Chițoveni, comuna Flămânzi, Botoșani).

1644, aprilie 8: Mărica, cu feciorii ei și cu Chelsiia și Odochiia, nepoții lui Avram, vând lui Constantin vornicul, pentru 70 de lei bătuți, „o parte de ocină din sat **Căcăceni** (lângă Chițoveni, comuna Flămânzi, Botoșani), din ținutul Hârlăului, până în apa Miletinului, partea lui Miron, ce au avut Chelsiia și Odochiia anea moși de pe tată-său, anume Simion, fratele lui Avram, a treia parte din saul Căcăceni... dinaintea popii Necula, a popii Andrei, a lui Ionașco, Zahariia și Ionașco din **Piciorogani** (comuna Nicolae Bălcescu, Botoșani) și a mulți oameni buni”[50].

1644, aprilie 8: Vasile, feciorul Condrei, nepotul lui Mihăilă din **Ghițăvoiani** (Chițoveni, comuna Flămânzi, Botoșani), vinde lui Constantin vornicul, drept 200 lei bătuți, părțile „ce-a avut el în satul Ghițăvoiani, în partea de sus, din a cincea parte, a trteia parte... / din **Cureni** (lângă Dracșani, comuna Sulița, Botoșani), din partea de jos, iar din a cincea a treia parte, și din **Căcăceni** (lângă Chițoveni, comuna Flămânzi, Botoșani), din a cincea parte, a treia parte și din vaduri de mori pe Miletin”[51].

---

[50] AȘSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 284, p. 262

[51] AȘSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 286, p. 263

1644, aprilie 10: Anton călugărul, Necoară călugărul și Ignat vând lui Constantin vornicul, drept 50 lei bătuți, ocina ce le-a „fost cumpărptură de la Anton Bărbiiarul, feciorul Dumitrei, nepotul Gorcei, din a treia parte de sat **Ghițăvoiani** (Chițoveni, comuna Flămânzi, Botoșani), și din **Căcăceni** (lângă Chițoveni, comuna Flămânzi, Botoșani), din stâlpul de jos a patra parte, din ținutul Hârlăului... Și în tocmeală s-au prilejit popa Tiron din **Stâlpeni** (Comuna Trifești, Iași), popa Zaharia de **Bășani** (azi Mihail Kogălniceanu, comuna Țigănași, Iași), popa Dudon de **Helceni** (Hălceni, comuna Șipote, Iași), Anton Trinca de **Pășcani** (lângă Onești, comuna Plugari, Iași), Romașco de **Piciorogani** (comuna Nicolae Bălcescu, Botoșani), Gligorcea de **Pleșăști** (lângă Prisăcani, comuna Nicolae Bălcescu, Botoșani) și alți oameni buni”[52].

CĂCĂCEŞTI

(în Cârligătura, Iaşi).

1637, septembrie 12: Cneaghina Gherghiloaie şi sora ei Candachia, fiicele Nastasiei Pătrăşcănească, nepoatele lui Toader uşar, fac un schimb de moşii cu vistiernicul Dimitrie Buhuş „şi le-a dat lor pan Dumitrie Buhuş vistiernic jumătate din satul **Dumitreştii** (Dimi-treşti, comuna Mărgineni, Neamţ), ce este în ţinutul

[52] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 287, p. 264

Neamţ”, iar fetele lui Toader uşar i-au dat lui Buhuş „jumătate din satul **Movileni** (comuna Heleşteni, Iaşi), ce este în ţinutul Romanului, şi a treia parte din seliştea **Căcăceştii** (în Cârligătura, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligătura, pustie, fără vecini; şi încă le-a mau dat lor pan Dimitrie Buhuş vistier 600 de taleri bătuţi”[53].

CĂCĂRĂZENI

(lângă Goteşti, ţinutul Cahul, Moldova).

1628, februarie 20: Martor jurător, la zapisul lui Mitrofan, episcopul de Huşi, în care mărturiseşte că au venit înaintea lui „Gabăr, ce a fost căpitan, şi cu răzeşii lui de pe sat de pe **Negrileşti** şi de pe balta ce se cheamă **Gemenele**, şi de pe sat **Briţcani**, anume Bertea feciorul Crăciunei, Armaga feciorul lui Gavrilă Bâtcă, Cornea feciorul Aremiei, Iachim feciorul lui Nistor, Ursa nepoata Cozmiţei, Samfira fata lui Roşculeţ, Păntelei nepotul Stanei, Cihan de Briţcani, Costantin feciorul Morcoteiului, Pântea feciorul Bontei de Negrileşti, cu cinstită cartea măriei sale lui vodă şi cu sluga măriei sale, cu Vlasie diacul, să jure pe sfânta evanghelie cu 24 de jurători cum n-au vândut Nistor Cornescul, cu Nicula Galbănul şi cu femeia sa, şi cu răzeşii lor în sat în Negrileşti nimică, nici baltă în Gemenele, nici într-apă, nici în uscat. Şi să jure că n-a vândut Cozmiţa strigătorul

[53] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 188, pp. 172, 173

cu Alexa Bota şi cu răzeşii săi nimic în sat în Briţcani vornicului Ureche, ce le este împresurătură pentru c-au pârât Grigoraşcu Ureche că este cumpărătură de tată-său, de Ureche vornicul”[54]. Lista jurătorilor: Petriul pârcălab de **Burboceni** (Buboceni, lângă Barboşi, Vaslui), Ghiorghie călăraş de **Şişcani** (ţinutul Lăuşna, Moldova), Căsul fost pârcălab ot **Măliceni** (Moldova), Horjă pitărel ot **Oţeleni** (ţinutul Fălciu, Vaslui), Gavril Mamotă ot **Cucoara** (ţinutul Chigheci, Moldova), Petrea Căcăradză ot **Căcărădzeni** (Căcărăzeni, lângă Goteşti, ţinutul Cahul, Moldova), Frango Malcoci ot **Malcoceni** (Moldova), Mihăilă Ţărăşoară ot **Cărhăneşti** (satul Cârja, Vaslui), Petriman aprod şi Constantin Ţicău păhărnicel ot **Sărăţeni** (ţinutul Tutova, Vaslui), Paşco hotnog la călăraşi, Vârno călăraş ot **Vlădeşti** (lângă Goteşti, ţinutul Chigheci, Moldova), Vicol chihaia ot **Hlipiceni** (lângă Guşiţel, Vaslui), Ionaşco Ciubăraia şi Ihnat Căltac ot **Lăţeşti** (în Fălciu, Vaslui) , Bălan Buţa ot **Blăgeşti** (în Fălciu, Vaslui), Buculei, Marvici Lean ot **Oţeleni**, Nica călăraş ot **Fălciu**, Marco Cucul or **Deleni** (în Fălciu, Vaslui), Giovlen ot **Suhuleţi** (Stuhuleţi, în Fălciu, Vaslui), Agapie ot **Păcurăreşti** (lângă Goteşti, ţinutul Chigheci, Moldova) şi Camber ot **Golăeşti** (satul Crăciuneşti, Vaslui).

---

[54] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 312, p. 424, 425

CĂCĂRĂZENI

(pe Prut, Orhei, Moldova).

1637, mai 7: Porunca dată de Vasile Lupul voievod lui Harea din **Verejeni**, să meargă, să adune oameni buni şi împreună să aleagă şi să stâlpească moşia lui Moga din **Ciocâlteani** pe Parvana, care se jeluise „că-i împresoară ocina din sat din **Căcărăzeni**”[55].

1647: Verha din **Căcărăzeni**, Leica, feciorul lui Ivanco, şi fraţii lui Sema şi Gliţina vând Paului şi feciorilor Mogăi şi ai Odochiei din **Ciocâlteni**, pentru 300 de taleri bătuţi, „partea noastră din sat din Căcărăzeni… / Aşijderi şi eu, Şitul, i-am vândut o parte de ocină iarăşi din Căcărăzeni din partea mea, a patra parte, pentru un cal, Mogăi din Cioclătiiani (Ciocâlteni)… dinaintea lui Albotă, Pantea, Ştefan şi Gliga de **Braviceni**, Hamarge de **Târziiani**, Nechifor şi Gâţa de **Cioclătiiani**, şi alţi oameni buni”[56].

1776, iunie 20: Carte de judecată de la Grigorie Alexandru Ghica voievod, după ce „s-au judecat de faţă Ursachi Porcescul şi vărul său Toader Porcescul cu Ştefan Sava, feciorul popii Lupul şi al Saftei, fata Tudosăi, nepotul unui Bighiul, şi cu Bratul Toader, fecior Acsiniei, şi Acsinia, fata Ilenei, şi Ileana, fata Bighiului,

---

[55] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 65, pp. 72, 73

[56] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 84, pp. 88, 89

pentru o parte de moşie ce se numeşte **Căcărăzenii** peste Prut, la ţinutul Orheiului, şi într-acest chip s-a aflat: Ursachi Porcescul şi vărul său Toader au arătat că această parte de moşie ar fi împărţitoare cu aceştia toţi, în care ei au o parte de pe un strămoş, anume Toader, nepotul lui Doroftei, şi cum că Ştefan Sava, feciorul popii Lupul, împreună cu neamul său, stăpânind moşia, de câtăva vreme, au vândut-o fără ştirea lor şi fără parte din bani. / Deci s-a întrebat Ştefan Sava cu ce stăpânesc această moşie şi de au scrisori să ne arate. El a răspuns că nu au; i-am întrebat de pe cine trag această moşie şi au răspuns că după un Vasile Fustaşu, strămoşul lor, care a avut doi feciori, pe Toader, moşul (bunicul) lor, şi pe Doroftei, moşul Porceştilor, şi Toader, însurându-se, a luat pe o fată moşancă din Căcărăzeni, şi de pe femeia lui Toader stăpâneşte Ştefan Sava, cu neamul său, moşia Căcărăzenii. / S-a cerut lui Ştefan Sava să ne arate curgerea neamului, din spiţă în spiţă, care au ieşit din acel Toader, feciorul Fustaşului, până la dânşii. / Ei au răspuns că Toader a făcut pe Bejan Bighiul, şi Bejan Bighiul a făcut pe Tudosia, Măricuţa şi Ileana; iar Tudosia a făcut pe Safta, ce a ţinut-o popa Lupul, muma lui Ştefan Sava, Măricuţa, sora Tudosei şi a Ilenei, a făcut pe Sandală, din care sunt neamul Ciunteştilor, iar Ileana a făcut pe Acsenia, din care este preotul Toader. / Am cercetat şi neamul Porceştilor. Ei au răspuns că se trag din Toader, nepotul lui Doroftei. Şi ne-am adeverit că Doroftei a fost frate cu Toader, feciorul lui Vasile Fuştaşu; şi Doroftei a făcut pe Răzmeriţă, care a făcut pe Darie, tatăl lui Ursachi Porcescul, şi pe Pintelii, tatăl lui Toader Porcescul… / Deci neamul Porceştilor n-are nici o dreptate să intre părtaşi la moşia Căcărăzenilor de la Femeia lui Toader…

iar la moşiile ce vor avea de pe Vasile Fustaşul să aibă a stăpâni cu toţii, frăţeşte”[57].

1796, februarie 18: Rânduiţi de Alexandru Ioan Calimah voievod, serdarii de Lăpuşna şi Orhei judecă pricina dintre „Gavril şi Apostol, ce se răspund din Moga, şi alte neamuri ale lor, cu diaconul Grigore şi Vasile Buciuşcanu, care sunt de nouă neamuri, ce se numesc Hârşteştii şi Ştirbeştii, ce se răspund a fi seminţie din Moga şi din sora lui Evdochia. Şi am întrebat pe Gavril şi Apostol cu ce cuvânt cer parte de moşie în **Ciocâlteni** şi în **Căcărăzăni**. Ei au răspuns că se trag şi ei din acel Moga şi ne-au arătat spiţa neamului. Împotriva ziselor lor, Hârşteştii şi Ştirbeştii ne-au arătat un suret de ispisoc din let 7155 (1647), martie 18, a răposatului Vasile vodă, de sunt acum 149 de ani, întru care se cuprinde că Paul, feciorul lui Moga, şi sora lui Evdochia au cumpărat o a patra parte din Căcărăzăni, şi iarăşi, din acelaşi sat, o a patra parte ce se va alege… ca să stăpânească Paul, Moga şi sora sa Evdochia în pace; ne-au mai arătat şi spiţa neamului lor, întru care se înţelege că Moga aşa a avut nume, iar nu poreclă şi, potrivit spiţelor ce au dat Gavril şi Apostol, nici într-un chip nu s-a potrivit cu spiţa ce au dat Hârşteştii şi Ştirbeştii, care, spre mai bună dovedire, au mai scos Hârşteştii şi Ştirbeştii un ispisoc din let 7131 (1623), martie 18, al răposatului Ştefan Tomşa voievod, care sunt acum 173 de ani, în care se cuprinde că, la o pricină ce a avut Petre stolnicelul de **Tulbureşti**, dintre alte mărturii ce-a adus, a adus şi pe un Grigore Moga (de pe care cer Apostol şi Gavril parte de moşie), şi se înţelege că acel Grigore poreclă a avut Moga, iar nu nume Moga, şi alt Moga este acela ce se arată în ispisocul

[57] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XIV, Iassi 1889, pp. 116-119

răposatului Vasile Vodă, de pe care stăpânesc Hârşteştii şi Ştirbeştii, şi alt neam este acel Grigori Moga… I-am mai întrebat pe Apostol şi Gavril, şi pe ceilalţi ai lor, de au stăpânit vreodată în Ciocâlteni şi în Căcărăzăni şi au răspuns că nu au stăpânit nici părinţii lor, nici ei, iar răzeşii au arătat că, trăind Chirică Sirghii, tatăl lui Toader Sirghii, în satul **Dişcova**, care sunt răzeşi cu Apostol şi cu Gavril în **Peresăcina**, iar fi dijmuit răzeşi de Ciocâlteni şi de Căcărăzăni, şi au adus un om bătrân, ca de 80 de ani, de a mărturisit că niciodată nu i-a apucat stăpânind nici pe părinţii lor, nici pe ei, ci mai vârtos s-au dijmuit Chirică Sirghii, ce este răzeş cu dânşii în Peresăcina, care, fiind faţă Toader Sărghii, feciorul lui Chirică, n-a putut tăgădui. / S-au mai întrebat Apostol şi Gavril pentru ce, în curgere de 45 de ani, de când ştiu pe Hârşteştii şi Ştirbeştii că stăpânesc nestrămutat pe mai sus arătatele părţi, nu şi-au căutat judecată… şi au răspuns că pornire cu jalobă către stăpânire au făcut… / Şi fiindcă la pravile zice că „pâra ce se face pentru lucru nemişcător are soroc de zece ani, la cei ce nu sunt înstrăinaţi de pământul lor”, am găsit cu cale ca Hârşteştii şi Ştirbeştii să stăpânească părţile lor din Ciocâlteni şi din Căcărăzeni, în pace şi nesupăraţi”[58].

1798, martie 9: Melinte Ghirciu, cu feciorii lui Petre, Iacob şi Dochiţa, cu fraţii şi sora lui Sandală, vând răzeşilor din acelaşi sat Maftei Untilă şi Vasile Untilă, drept 15 lei, „toată partea tatălui nostru Tănase Ghirciu sin (fiul) lui Ştefan Ghirciu, din hotarul **Căcărăzăni**… de faţă cu Irimia sin (fiu) cpitan Cod, zet (ginere) lui Antohi Popăscu – răzeş de **Hoimăneşti**, ce se megieşeşte cu

---

[58] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 302, pp. 340-342

Căcărăzănii, Ioniţă Strătulat răzeş de Hoimăneşti, Vasile Untilă sin (fiu) Ioniţă Untilă răzeş de **Căcărăzăni**, vornicul Sava ot sat **Chiştelniţa**, Ocsânti Popăscu răzeş de Hoimăneşti, Stahi Strătulat răzeş de Hoimăneşti, Grigoral Popăscu răzeş de Hoimăneşti, care am scris cu zisa lui Melinti Ghirciu, în satul Chiştelniţa"[59].

CĂCĂRĂZENI

(azi Banu, comuna Dumeşti, Iaşi).

1487, martie 8: Întărit de Ştefan voievod lui Giurgea Căvărează şi soţiei sale Fedca, care cumpărase, cu 200 de zloţi tătăreşti, de la Ivan şi sora lui Alba şi nepotul lor Ivanco „un sat, anume Nămisnicii pe Bahlui; însă jumătate din acel sat înainte spus, de la Vad, partea de sus, să fie a slugii noastre Giurgiu Căcărează de la noi uric şi cu tot venitul; iar cea de a doua jumătate de sat, de la Vad, partea de jos, să fie de la noi uric Fedcăi, soţia lui Giurgiu Căcărează, şi copiilor ei, Şendru şi Ion"[60]. Hotarul, din veac.

1634, septembrie 6: Cartea de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod vistiernicului Vasile Banul şi fraţilor săi Ştefan Moimăscul şi Macsimiian „spre aceea ca să fie tari şi puternici a-şi ţine şi a-şi opri dreapta lor ocină şi moşie, jumătate de sat **Căcărădzeni** (azi Banu,

[59] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 314, pp. 365, 366
[60] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 10, pp. 15-17

comuna Dumeşti, Iaşi), peste Bahlui, ca să n-aibă nici o treabă Toader Şchiupoleţ şi Petrea Vicol cu acea ocină, nici să cosească, nici să are”[61].

1635, februarie 27: Zapisul vistiernicului Vasile Banu, feciorul lui Pătraşco Banul, întărit de marii boieri, în care mărturiseşte că a „dat la sfânta mănăstire, la Bisericani, jumătate de sat **Hăsnăşeni** (înglobat în Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii… pentru sufletul părintelui nostru Pătraşco Banul”, după ce s-a tocmit şi pentru părţile surorilor lui Anuşca, Drăguţa şi Tofana, cărora le-a dat „părţile mele de ocină din sat din **Bărboşi** (lângă Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi) şi din **Melintieşti** (lângă Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), fraţilor Maximiian şi Irina dându-le părţile lui de „ocină din satul **Căcărădzeni** (azi Banu, comuna Dumeşti, Iaşi)”[62].

1637, mai 7: Moga din **Cicolteni** (comuna Dumeşti, Iaşi) s-a jeluit pe Parvana, „zicând că-i împresoară ocina din sat din **Căcăredzeni** (Căcărăzeni, azi Banu, comuna Dumeşti, Iaşi)”. Vasile Lupu voievod îl trimite pe Harea din **Vrejeni** (Verejeni, comuna Verejeni, raionul Teleneşti, Moldova) să facă cercetări şi să aleagă părţile cu dreptate, „nimănui să nu făţăriţi”[63].

1639, februarie 27: Toader, diaconul din **Bârleşti**, şi sora lui Maria, feciorii Zahariei Benea, nepoţi Stancăi, strănepoţi Mogăi, şi Anton, feciorul lui Feteon, nepotul

---

[61] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 257, p. 287

[62] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 42, pp. 40, 41

[63] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 91, p. 91

Frăsinei, strănepotul Mogăi, şi Florea, Cozma, Vasile şi Palachiia, feciori Tudori, nepoţi Drăgălinei Păşcoe, strănepoţi Mogăi, şi Vasile, Gligorie, Ionaşco Burchi, Benea, Isaico, Anna şi Alba, feciori Alexandrei, nepoţi Stancăi, strănepoţi Mogăi, când vistiernicului Dumitru Buhuş, drept 50 zloţi bătuţi şi „din jumătate de sat de selişte **Căcărăzenilor** (azi Banu, comuna Dumeşti, Iaşi), jumătate… jumătate de sat **Bârleşti** (azi Hărmăneştii Vechi, comuna Todireşti, Iaşi), ce se împarte în patru părţi, trei părţi… / Prilejitu-s-au în tocmeala noastră Ionaşco Moldovan, Gheorghe Dondăş, Costân, Sava, Vasile şi mulţi oameni buni”[64].

1899: „Căcărăzeni (Banul), sat în partea de nord-est a comunei Păuşești, plasa Cârligătura, judeţul Iaşi, pe malul drept al râului Bahluiul. Se zice de oamenii din localitate, că un locuitor din Valahia, stabilindu-se aci cu familia sa, cultiva păpușoiti, pe care el îl numea cucuruz, locuitorii din vecinătate poreclindu-l Cucuruz, a rămas și numele satului Cucuruzeni, iar mai în urmă Căcărăzeni. Se mai numește şi Banul, nume ce i s-a dat de către un fost proprietar, Banul Joan Popovici. Are o suprafaţă de 1.717 hectare şi o populaţie de 32 familii, cu 169 suflete. Numărul vitelor e de 1.534, din care: 186 vite mari cornute, 19 cai, 1.288 oi şi 41 râmători. Pe la 7248 (1.740), Constantin Cantemir, fiul lui Antioh Vodă (sic!), care era brigadier în armata rusească, a trecut râul Bahluiul, prin dreptul acestui sat, cu 2.000 de ruși, luând

---

[64] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 40, p. 48

drumul Șantei, către Vaslui, fugărind pe Grigore vodă Ghica”[65].

CACICA

(între Gura Humorului şi Solca, Bucovina).

Istoria localităţii Cacica începe îndată după prospecţiunile geologice din **1793**, ale consilierului aulic Peithner von Lichtenfels, la Cacica şi la Solca, în perioada următoare începând să se arate, în zonă, mineri germani şi polonezi. Oficiul de exploatare a sării, sub direcţiunea lui Johann Hoffmann, îşi avea sediul în Solca, exploatarea sării însemnând, până atunci, utilizarea celor peste 50 de izvoare şi fântâni de slatină dintre Solca şi Rădăuţi şi, mai ales, a celor din apropierea Solcăi, de la Slatina Mare şi din lunca Pleşului.

În **1785**, în chiliile fostei mănăstiri Solca s-a înfiinţat „un Oficiu de încercare şi cercetare a sării din zona Solca şi, totodată, un depozit pentru sarea adusă din Transilvania, pentru trebuinţele Bucovinei. În 4 mai 1786, Johann Hoffman şi Ignatz Tobias Szeleczky informează Camera Aulică din Viena că drumul dinspre Solca şi Transilvania este încă greu accesibil; ei fac aprecieri importante şi despre posibilităţile de transportare a sării cu carele, peste munţi, şi despre preţul sării aduse din Transilvania

---

[65] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 243

De altfel, încă din **1783**, începuse construirea, cu ajutorul armatei şi al sătenilor din localităţile din zona de munte, a drumului de la Storojineţ, prin ambele Vicove, de Sus şi de Jos, prin Voitinel, Horodnic, Marginea, Solca, prin Cacica, Păltinoasa, până la Dorna şi, de aici, prin Poiana Stampei şi pasul Tihuţa, spre Transilvania – lucrare amplă, efectuată sub conducerea inginerului genist Horn von Ozelowitz şi terminată în anul 1808"[66].

1809-1810: „Bucovina este foarte bogată în sare gemă. Această substanță minerală este descoperită într-un număr mare de locuri din această provincie, cum ar fi, de exemplu, în Pârteşti (Partistin, în text – n. n.). Minele de sare de rocă (gemă – n. n.) aparțineau, în trecut, locuitorilor. De când guvernul a devenit stăpânul lor, el a fost singurul comerciant al acestei mărfi. Se exploatează sarea gemă de la Cacica (Katschika, în text – n. n.); în 1796, s-au extras până la 10.000 de chintale (56.000 de kilograme). Astăzi, această exploatare s-a redus foarte mult. Calitatea sării obținute din Bucovina este atât de apreciată, încât este preferată în Moldova mai mult decât cea din Galiţia. Bukovina are cinci fabrici de prelucrarea sării, a căror producţie este considerabilă. Principala este cea de la Slatina Mare, celelalte fiind doar dependențe. În aceste cinci fabrici, se produc, zilnic, până la 360 chintale"[67].

---

[66] Iacobescu, Mihai, *Din istoria Bucovinei*, vol I, Ed. Academiei Române 1993, pg. 238

[67] De Serres, Marcel, *Voyage dans l'Empire d'Autriche, pendant les années 1809 et 1810*, Livre VIII, Bukowine, Paris, 1814, pp. 227-233

1812: În Cacica funcţiona o şcoală nemţească, cu 6 clase, din 1812[68].

În 15 august **1820**, Andreas Aloys, conte de Ankwicz, arhiepiscop de Lemberg, vizitând Cacica şi participând la ceremoniile catolice, raporta împăratului Franz I că, în parohia catolică din Cacica şi în cele 14 sate aparţinătoare, sunt 440 enoriaşi.

1835: Primii colonişti germani, care s-au stabilit la Cacica (Katschika), între anii 1790-1795, au fost câţiva muncitori germani din Boemia şi din Austria, instalaţi, iniţial, la Solca, numele care s-au păstrat fiind cele ale meşteşugarilor şi funcţionarilor Johann Wamser, Leopold Eissert, Melchior Theiss, Golz şi Krone, Josef Fleckhammer, Dominik Aystetten, Johann Boberitz, Barthel Brettner, Georg Sturm, Franz Steiger şi Johann Wannsiedel. A doua mare colonizare cu muncitori germani şi poloni, în Cacica, avea să se facă în anul 1835.

În 1**843**, dar şi în 1876, enoriaşii ortodocşi ai satului Cacica încă frecventau biserica din Pârteştii de Sus a parohului Ioan DAN şi, ulterior, a lui Dimitre DAN. Abia din 29 iulie 1892, cacicanii vor avea biserică ortodoxă în satul lor, cu hramul Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava, slujită, în 1907, de primul preot ortodox al comunei Cacica, parohul Ilarion BĂDĂLUŢĂ, născut în 1856, preot din 1885, paroh din 1901.

1851: „**Kaczyka**, cu un preot greco-catoli, o școală trivială și o mină de sare remarcabilă, al cărei

---

[68] *Schetamismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 43, 1876 p. 46, 1907 p. 125

randament de sare preparată și de rocă este de 10.000 quintale, anual”[69].

1858: „În 1858, au fost angajați 2 mineri și 25 de muncitori în minierit, 5 maiştri și supraveghetori ai cazanelor de fierbere, apoi 46 de lucrători; producția s-a ridicat la 28.228 quintale sare gemă. Cuptorul de cărămidă, instalat în acelaşi an, a livrat 150.000 kg de sare pentru consum. Vânzările de sare sunt limitate aproape exclusiv la Bucovina”[70].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Rădăuţi – **Solca** (judecătorie raională), Arbore cu Bodnăreni, Bălăceana, Botoşana, Clit cu Lichtenberg, Iaslovăţ, Cajvana, Comăneşti, Ludihumora, Pârteştii de Sus cu Soloneţul Nou sau Slovac, **Cacica**, Pârteştii de Jos, Poieni”[71].

1877: „Ambrosiu Comorosianu (Comoroşan, în transcriere fonetică – n. n.) din Kaczyka”[72] se afla în corespondenţă cu gazeta „Predicatorul săteanului român”. Este şi aceasta o metodă de a încredinţa numele memoriei viitorimii.

În 1 februarie **1888**, a fost dată în folosinţă temporară (inaugurarea oficială se va face în 1 mai 1888) calea ferată Hatna-Câmpulung, primul accident feroviar

---

[69] Seidl, J. G.; Bonitz, H.; Mozart, J., *Zeitschrift für die österreichischen Gymnasien*, Wien 1851, pp. 188, 189

[70] *Mittheilungen aus dem Gebiete der Statistik*, Wien 1860, p. 35

[71] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[7272] *Predicatoriulu sateanului romanu*, Numerului 12, Cursulu III, Anulu 1877, p. 394

petrecându-se la Cacica, în 5 februarie. „Locomotiva, care ducea 16 vagoane încărcate cu prund, s-a răsturnat şi a omorât pe conductorul trenului, Milecki. Vagoanele au rămas intacte”[73]. „Linia Hatna-Kimpolung (lungă de 675 km, deschisă la 1 mai 1888”[74].

„Luni, 6/16 iunie **1888**, s-au vândut în Cacica, la dobă (licitaţie), mai multe zăloage, luate de la Români, din cauză că **nu-şi trimit copiii la şcoală**”[75].

1892: Biserica ortodoxă din Cacica, construită prin subscripţie publică, a fost sfinţită duminică, 28 iulie (9 august) 1892, ceremonia începând printr-o slujbă ţinută în biserica din Pârteştii de Sus de un sobor de preoţi, format din Nico Lomicovschi din Vama, George Pauliuc din Burla, Nico Popovici din Pârteştii de Jos, de cantorii Nicu Şindilar din Pârteştii de Sus şi Epifanie Vasilovschi din Solca. Au fost de faţă arhipresbiterul de Rădăuţi Ioan Mândrilă, academicianul I. G. Sbiera, parohul de Botoşana Nicolae Sbiera, parohul de Solca Epifanie Bacinschi, cărturarul-preot Dimitrie Dan şi preotul Ilarie Bădăluţă. Convoiul s-a îndreptat, apoi, spre Cacica, unde a fost întâmpinat de primarul Friedric Wendrichowski, de „publicul inteligent ce urma preoţilor, funcţionari”[76].

1892: Fotograf în Cacica era, cu statul de membru cu drepturi depline (Ordentliche Mitglieder) al „Club der

---

[73] *Revista Politică*, Anul III, nr. 3, 15 februarie 1888, p. 7
[74] *Katalog des k. k. historischen Museums der österreichischen Eisenhahnen*, Wien 1902, p. 425
[75] *Revista Politică*, Anul III, nr. 12 1 iunie 1888, p. 8
[76] *Gazeta Bucovinei*, Nr. 62/1892, p. 1

Amateor-Photographen în Wien”, **Leopold R. Rarogiewicz** (Kaczyka, Bukowina)[77].

1892: „Managerul salinei, Sigismund Heida din Kaczyka”[78], era coptat în „rândul experţilor minieri” pentru Curtea regională superioară din Cernăuţi, împreună cu silvicultorul Faustin Ritter von Krasucki şi inginerul minier Oskar Nowak, ambii din Iacobeni.

1893: „Sub titlul „Cum se respectă limba română în oficii” în Bucovina, *Gazeta Bucovinei* din Cernăuţi publică următoarea corespondenţă, ce i se trimete de dl Eugeniu Seretean din Rădăuţi: Colectând, pentru biserica din Cacica, suma de 7 florini 80 creiţari, am trimis, cu servitorul, paralele acestea la poşta din Rădăuţi, să le trimită la locul destinat. Amploiatul de la poştă, văzând că adresa şi suma „şapte” este scrisă româneşte, n-a primit mandatul poştal, ci l-a trimis pe servitor, zicându-i că „nu recunosc limba română ca limbă de oficiu, ci numai pe cea germană” şi aşa am fost nevoit să cumpăr „Postanweisung” şi să scriu o adresă nemţească pe cupon”[79].

1900: „**Posturi vacante**. Medicina salină, categoria II, scos la concurs pentru Salina **Cacica**, în Bucovina. Acest post include obligativitatea exercitării serviciului medical şi în satele Cacica, Pârteştii de Sus și Pârteştii de Jos, precum şi atenanţă Bucoăţ, din k. k. Administrarea Ssalinei Cacica, sub observația k. k. Ministerului Finanțelor, care a emis instrucţiunile. Aceste instrucțiuni,

---

[77] Scolik, Charles, *Photographische Rundschau*, VI. Jahrgang, Nummer 61 – incl. 72, Halle a. S., 1892, p. 8

[78] *Verordnungsblatt des k. k. Justizministeriums*, Wien 1897, 31 December, p. 442

[79] *Adevărul*, No. 1517, Anul VI, duminică 9 mai 1893, p. 2

precum și celelalte dispoziții privind exercitarea serviciului medical la k. k. Administrarea Salinei pot fi luate de la aceasta din urmă, precum și de la k. k. Direcția Finanțelor de Stat din Lemberg și de la k. k. Ministerul Finanțelor din Viena. Un medic salin, din a doua categorie, are dreptul la un salariu anual în cuantumul salariului unui funcționar public din clasa a X-a, inclusiv indemnizațiile de personal preferențial și de vechime, dar fără alocația de activitate, datorată funcționarilor publici. În plus față de veniturile menționate mai sus, medicul salin primește categoria II, de la k. k. Administrarea instalațiilor saline din Kacica, combustibil cu prețul redus și o cotă de sare, conform reglementărilor aplicabile lucrătorilor salini din clasa de rang corespunzătoare. În cele din urmă, i se pune gratuit la dispoziţie o locuinţă. În ceea ce privește prestațiile, medicii salini și familiile lor, în conformitate cu legea din 14 mai 1896, E. G. Bl. Nr. 74, vor respecta reglementările funcționarilor publici şi a prestațiilor lor, în măsura standardizată legal pentru obligația de a împlini norma din paragraful 15 din această lege, contribuție anuală de 3% din taxele anuale. În cazul în care relația contractuală este încheiată, fără nici o vină a medicului salin de stat și medicul nu are încă dreptul la un concediu de odihnă, i se va garanta amânarea contribuțiilor anuale de 3%, plătite, fără înlocuirea dobânzii. Relația contractuală, pe care statul o comandă unui medic salin, poate fi reziliată de ambele părți, cu o perioadă de preaviz de trei luni. Solicitanții pentru poziția publicitată, care trebuie să fie medici în medicină, chirurgie și obstetrică, sau medici din întregul domeniu medical, trebuie să aibă cererile, ștampilate și documentate conform reglementărilor, care se vor depune

la k. k. Direcția Finanțe de Stat din Lemberg. Această solicitare trebuie conectată în special u: 1). dovada vârstei; 2). dovada doctoratului obținut; 3). despre naționalitate și 4). despre comportamentul civic impecabil; 5). un certificat medical oficial, privind adecvarea fizică; 6). dovada activității medicale anterioare și 7). dovada cunoașterii limbilor naționale. În cerere, solicitanții trebuie să precizeze, de asemenea, dacă sunt capabili să înceapă activitatea imediat după ce au fost informați că postul de medic salin le-a fost acordat sau în ce perioadă de timp pot face acest lucru cu siguranţă. Solicitanții care sunt capabili să demonstreze o pregătire specială în chirurgie operatorie și obstetrică au preferință față de ceilalți"[80].

1902: În salina din Cacica, care este încă în proces de dezvoltare, construcția exploatării este parțial realizată pentru extragerea sării de masă, iar unitățile de levigare sunt parțial instalate. Saramura este pompată, prin arborele de producție, spre pământ și îmbibată în rocă, putându-se tăia conuri cu un diametru superior de 8 cm, 10 cm şi chiar 13 cm înălțime și de 1 kg greutate, folosită pentru animale și pentru producerea sării industriale[81]… În Bucovina există muncitori complet calificați în mineritul sării, dar condițiile din minereul din această țară sunt destul de triste. Companiile se bazează exclusiv pe populația locală (germani și români), atunci când angajează lucrători; germanii sunt coloniști care au fost chemați din Zips (Ungaria Superioară) și stabiliți, de către

[80] *Wiener Klinische Wochenschrift*, 1900, Nr. 31, XIII Jahrgang, Wien, 2 August 1900, p. 720

[81] *Die Bergwerks-inspektion in Österreich*, Elfter Jahrgand 1902, Wien 1905, pp. 211, 212

fostul proprietar al fabricii, la începutul secolului trecut. Toți lucrătorii locuiesc în propriile case, care sunt construite pe terenuri ale Fondului religios greco-oriental și plătesc o chirie de folosinţă foarte mică. Aceștia consideră munca în minerit doar ca un venit suplimentar și preferă să lucreze în pădure, la gatere și pentru transportul plutelor, vara… Gestionarea proastă a cărţilor de muncă, emise o singură dată, în trei companii din districtul R. B. A. din Cacica, s-a soldat cu faptul că nu toți lucrătorii le-au primit, iar într-un caz lucrătorilor nu li s-a confirmat depunerea cărților de muncă”[82].

1904: „Plec spre Humor. Neamţul a venit la timp şi începe a-mi spune, pe româneşte, intitulându-mă „cocone”, că stăpânul, căci nu e a lui trăsura, are de dus pe mamă-sa la staţie, la Cacica, de unde trebuie să meargă la Suceava şi, dacă vreau s-o iau în trăsură ţi pe bătrână... „E român stăpânul dumitale?”. „Român”[83]. „În dreapta, suită pe deal, e Cacica, de Români, Nemţi şi Ruşi – cu un început de zidire şcolară a călugărilor francesi, oploşiţi de curând aice – iar de vale staţia”[84] căii ferate.

1904: „De la Hatna, trenul o ia peste râul Suceava, traversat de un pod de fier cu 7 arcuri şi de-o lungime de 263 m. Ajungi, apoi, în valea râului Soloneţ, străbătând, cu trenul, pământuri foarte roditoare, până la **Kaczyka** cea drăguţă, aşezată într-o căldare frumoasă, încunjurată, jur-împrejur, de păduri. Acestei localităţi îi dă importanţă bogăţia de sare. Ocnele de-aici aprovizionează aproape întreaga Bucovină cu sare. De la staţiunea Kaczyka, care

---

[82] *Die Bergwerks-inspektion in Österreich,* Elfter Jahrgand 1902, Wien 1905, pp. 239, 240

[83] Iorga, N., *Românismul în trecutul Bucovinei*, Cernăuţi 1938, p. 189

[84] Iorga, N., *Neamul românesc în Bucovina*, Bucureşti 1905, p. 50

zace la înălţimea de 375 m, urcă trenul necontenit (o pantă de 27 la mie), până la Strigoaia, care se află la o înălţime de 528 m. Aici e cumpăna apei şi de-aici, încolo, trenul coboară întruna, până în valea râului Moldova. De la Strigoaia, mai percurgem, în jos, 6 km şi ajungem, apoi, în Păltinoasa, care se află deja cu 70 m mai jos ca Strigoaia"[85].

1907: „George Ungurean din Cacica e în stare să dovedească că cumnatul lui Aurel Onciul, dl Dr. Florea Lupu, a înmânat, în 18 mai 1907, atât lui (George Ungurean), precum şi alegătorilor Onesim Hopulele din Cacica şi Niculai Hopulele din Pătrăuţii de Sus câte 10 coroane, cu condiţia ca să voteze cu toţii, la alegerea din balotaj, pentru Aurel Onciul. Acelaşi Georgi Ungurean poate să mai dovedească, că dl Florea Lupu a solvit suma de 10 coroane şi alegătorului Kowalschi din Cacica, cu condiţia ca să voteze acesta pentru Aurel Onciul. Afară de asta a mai promis lui George Ungurean şi studentul în filozofie Filaret Doboş o sumă mai mare, dacă va da glasul său lui Aurel Onciul. Lucrătorul la salinele din Cacica, Ludwig Kuczinsky e gata să mărturisască sub jurământ că Aurel Onciul a promis, în comuna aceasta, să solvească, pentru fiecare vot ce-l va primi, suma de 10 coroane, iar Ludvig Zehaliuk din Cacica afirmă că o promisiune analoagă a făcut dl Aurel Onciul şi faţă de alegătorii din comuna Clit"[86].

1907: „**Excursiune la Cacica**. Societatea de gimnastică „Sokol" din Cacica aranjează, de Rusalile ca-

---

[85] Tamba, S., *Impresiuni şi reflexiuni dintr-o călătorie*, în *Tribuna*, Nr. 185, Anul VIII, joi 30 septembrie / 13 octombrie 1904, p. 2
[86] *Apărarea Naţională*, Nr. 79 şi 80, Anul II, duminică 3 noiembrie stil nou 1907, p. 3

tolice, duminică în 19 mai 1907, o petrecere poporală, combinată cu o excursiune în salinele din Cacica, care, din acest incident, vor fi iluminate feeric. Spre a înlesni participarea cât de numeroasă la această excursiune, direcţiunea căilor ferate a introdus, pentru ziua numită, un tren separat, de la Cernăuţi, spre Cacica, care va pleca din Cernăuţ, duminică, la orele 5 şi jumătate dimineaţa. Preţurile sunt reduse cu 50 %, aşa că un bilet *tour* şi *retour* costă numai 3 coroane 30 bani. În această zi, în Cernăuţi, şi tranvaiele vor circula de la 5 ore, dimineaţa. În saline va concerta o muzică. Trenul separat va plecn numai dacă se va fi anunţat un număr suficient de excursionişti, ceea ce se poate lesne face, în prăvăliea domnului I. Drzewinski din loc, strada principală"[87].

1907: Adunând „cântece populare româneşti din Bucovina", care aveau să vadă lumina tiparului sub semnătura nemeritată a lui Mattias Friedwagner[88], în 1940, Alexandru VOEVIDCA a cules folclor şi de la cacicanii Alexandru DULGHER (învăţător superior, 31 ani în 1908), Aniţa IEŢCU (39 ani în 1908) şi Nicolai ANDRONIC (24 ani în 1908).

1908: „În 7 iulie s-a întâmplat un scandal foarte mare la gara Cacica. Vreo câteva minute înaintea sosirii trenului de seară, veni soţia şefului de gară Zimmermann în biroul de circulaţie, aruncând pe masă impiegatului al doilea, Vasile Cristurean, cu o impertinenţă nemaipomenită, o foaie de trăsură, ordonându-i să expedieze, încă cu trenul aşteptat, un pachet la bărbatul

---

[87] *Apărarea Naţională*, Nr. 38, Anul II, vineri 17 mai stil nou 1907, p. 3

[88] Friedwagner, Matthias, *Rumanische Volkslieder aus der Bukowina*, Konrad Triltsch Verlag Wurzburg, 1940

său, care era la Stanislau, la miliţie. Dl Cristurean, scoţând orarul, îi arătă doamnei Zimmermann că, până la sosirea trenului, mai sunt încă numai 10 minute, în care timp el trebuie să pregătească poşta zilnică. Pe acest răspuns, sare doamna Zimmermann ca o furie asupra dlui Cristurean, dându-i mai multe palme şi înjurându-l cu cuvintele „ucigaş", „tâlhar" şi altele, în gura mare, aşa că toată lumea adunată se mira de scandalul ce-l făcea ca. Auzind dl substitut N. Paşcu scandalul cel mare, veni repede în odaia de oficiu şi spuse ovreicei Zimmermann să părăsească biroul. Ovreica Zimmermann îi mai dădu dlui Cristurean, în furia ei turbată, încă câteva palme şi apoi părăsi biroul, răcnind şi bajocurind. Dl Cristurean a arătat în scris oficiului de explotare, cerând totodată permisiunea de a o pârî la judecătorie. În loc de permisiune, a venit dl Herş Kaufmann şi a luat proces-verbal cu ei. Apoi a fost îndată permutat dl Cristutean la Brodina. Noi, românii din împrejurimea Cacichei, cerem de la dl consilier guvernial Dr. Tschigfrey de a autoriza imediat pe dl Cristurean ca să tragă în judecată pe această ovreică obraznică şi dl Zimmermann să fie, cât de curând permutat de aice, deoarece acest fapt a revoltat nu numai pe noi, românii, dară şi pe celelalte naţiuni creştine. Afară de acestea, nici nu cunoaşte deloc limba română. De nu, vom fi siliţi să căutăm dreptate la Viena"[89].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Cacica**, **târg**, în distrisctul Gurahumora, situat pe ambele maluri ale râuleţului Soloneţ, are o suprafaţă de 5,17 km pătraţi, cu aproape 2.000 locuitori, din care peste o mie sunt străini, adică germani, ruteni, slovaci, iar minoritatea români. Târgul cuprinde şi partea sătească a

[89] *Apărarea Naţională,* Nr. 36, Anul III, joi 21 mai stil nou 1908, p. 3

localităţii, ce poartă numele de Troian şi este străbătut de drumul mare carpatin; are însă legături bune şi cu alte localităţi apropiate, precum Arbora, Costâna, Gurahumora. Afară de asta, Cacica e staţie importantă a liniei ferate locale Hatna-Câmpulung, fiindcă de aci se aprovizionează împrejurimea cu sare. Târgul are o şcoală populară, cu şase clase, şi este sediul administraţiei salinelor, care sunt proprietatea statului. O biserica ortodoxă filială, deservită de parohia gr. or. din Pârteştii de Sus, a fost clădită de curând. Cultul majorităţii populaţiei fiind cel romano-catolic, târgul îşî are biserica sa catolică şi o capelă pentru greco-catolici. Istoricul localităţii nu prezintă nimic deosebit, deoarece stabilimentul salinelor datează abia din epoca austriacă; este totuşi de remarcat avântul ce l-a luat producerea de sare în această localitate. Salinele din Cacica şi exploatarea sării naturale (pentru vite) datează abia de la 1855, însă, prin închiderea oficială a izvoarelor de slatină, care scrveau populaţiunii rurale, consumul acestei sări brute a crescut enorm şi Cacica a devenit, pentru Bucovina, un loc însemnat, dat fiind venitul ce-l dă anual fiscului ţării. Actualmente, stabilimentul salinelor, construit în condiţiuni moderne, dă anual aproape tot atâta sare brută (24.000 metri cubi) cât şi sare sudată, ceea ce face, la un loc, un venit de jumătate milion florini pe an. Se lucrează cu maşini de ultimă perfecţiune, pe o reţea de peste 1000 metri, cu linii ferate subterane, cu rezervoare mari, canalizări şi transmisiuni cu aburi. Salina ocupă peste 100 de lucrători, câte 8 ceasuri pe zi. Proprietatea comunei Cacica era, după ultima statistică: 308 hectare pământ arabil, 155 hectare fânaţuri, 30 hectare grădini, 22 hectare izlaz, 1.123 hectare pădure.

Animale domestice: 85 cai, 483 vite cornute, 77 oi, 416 porci. Se găsiau şi 62 stupi”[90].

1914: „Împăratul Francisc Iosif a trimis pe Moştenitorul tronului Său în ţara Bucovinei, ca să aducă salutul împărătesc bravilor ostaşi de pe acest front. Împăratul a ţinut să cunoască, prin alesul Său trimis, care este situaţia pe acest câmp de luptă şi care este ţinuta oştirii Sale, aşezată la capătul aripii drepte a uriaşului front oriental. De aceea, vizita Alteţei Sale, a Arhiducelui Moştenitor Carol Francisc Iosif, a avut un caracter strict militar, ceea ce impunea ca pe câmpul de operaţiuni ale războiului, care este întreaga Bucovină, să se evite orişice manifestare de întâmpinare, împreunată cu aglomerări de populaţiune… În 18 decembrie, la 8 ore dimineaţa, Arhiducele a primit, la gara capitală din Câmpulung, prezentarea autorităţilor districtului, a clerului, a corpului didactic, a diferitelor societăţi, iar marea mulţime de chipeşi munteni, care se adunase din toate părţile, cu acest prilej, făcu Arhiducelui Moştenitor ovaţiuni entuziaste. Din Câmpulung, Alteţa Sa Imperială porni, peste Hatna (Dărmăneşti – n. n.) şi Hadicfalva (Dorneşti – n. n.), la frontul din est, unde asemenea a vizitat toate staţiunile militare, înaintând, în urmă, până în tranşeele din faţa frontului duşman. Cu afabilitatea unui vechi şi bun camarad, Arhiducele a vorbit cu ofiţerii şi soldaţii, i-a lăudat pentru bărbăţia şi însufleţirea cu care au ştiut să se lupte, stând de luni de zile în faţa duşmanului; a întrebat, cu sincer interes, de bunăstarea, referinţele şi dorinţele fiecăruia, vorbind cu fiecare în graiul lui, şi a deşteptat, pe întreg frontul, nemărginit entuziasm, cucerind ca prin

[90] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 41

farmec inimile tuturora… La fiecare gară urcă mulţime de omeni, şi aici suie vreo câţiva surlaşi, „chemaţi de domnul Prezident la Suceavă", zic ei. Un şuierat scurt şi trenul se aşterne, peste Vama, Molid, Frasin, Gura Humorului, Păltinoasa, Ilişeşti şi Strigoaia. De aici încep pădurile de fag. Lăsăm la urmă Cacica, Pârteşti, trecem peste Comăneşti, Todireşti şi Părhăuţi, la Hatna. De aici, în goana acceleratului, văile, dealurile şi satele apăreau câteva clipe, apoi rămâneau în pacea lor netulburată. Trecem şi pe la coloniile iubiţilor noştri compatrioţi: „Isten segits", „Hadikfalva", „Andràsfalva". Senin şi cald, câte o vilă sau vreo căsuţă simplă, aşezată între arbori, departe de lume, mă ademeneşte la visuri de singurătate şi fericire. „Mândra mea şi-un colţ de lume"… La întoarce, în calea spre Câmpulung, Arhiducele a fost întâmpinat, în staţiunile din Hatna, Ilişeşti, Cacica, Gura Humorului şi Vama, de clerul şi reprezentanţii acelor regiuni şi de o mulţime de popor, primind cu cuvinte de mulţămire pâinea şi sarea ce i se prezentau, după obiceiul strămoşesc, în semn de bună venire"[91].

1914: „După ocuparea Sucevei, ruşii s-au îndreptat spre munţi. După ciocniri neînsemnate la Cacica şi Ilişeşti, au ocupat Humorul şi, înaintând pe valea Moldovei, au ocupat Câmpulungul. Ajunse la întăriturile de la Mestecăniş, avanposturile ruseşti au fost respinse, un general şi mai mulţi ofiţeri, ce erau într-un automobil, au fost loviţi de un şrapnel şi au murit"[92]. „Ruşii au capturat un întreg convoi de muniţii, la Şcheia, iar la Cacica au capturat 8 vagoane cu reflectoare şi 40 de

---

[91] *Gazeta Transilvaniei*, Nr. 279, Anul LXXVII, Braşov, vineri 19 decembrie (1 ianuarie) 1914, p. 1

[92] *Adevărul*, 28, nr. 9994, 8 ianuarie 1915, p. 3

vagoane cu sârmă ghimpată”[93]. În luptele cu ruşii, au vărsat sânge oentru Bucovina infanteristul **Valerian Boloca**, Cacica, Regimentul 22, rănit şi infanteristul **Petrea Hopulele**, Cacica, Regimentul 22, rănit[94].

1919: Cooperativele de însoţire în sistem Raiffeisen, atât de utile în revigorarea economiei rurale bucovinene, întemeiate de udeşteanul Grigore Filimon (1869-1905), cu finanţare de la Iancu Flondor şi de la George Popovici (poetul T. Robeanu), au parte, începând cu vara anului 1919, de schimbări ale conducerilor vechi, în baza unor hotărâri judecătoreşti: „La **Cacica**, Josef Grabowski, Michael Wilczynski şi Michael Winnicki sunt înlocuiţi de Johann Lewko, Georg Cyhaniuk, Demeter Mlynarzek şi Elis Koza”[95]. „În registrul însoţirilor s-au introdus, la 1 August 1919, privitor la „Însoţirea de economie şi credit pentru târguşorul **Cacica**” (Spar- u. Darlehenskassenverein für die Marktgemeinde Kaczyka”) următoarele schimbări: membrii în direcţiune Josef Grabowski, Michael Wilczynski şi Michael Winnicki şterşi; directorul Johann Lewko şi membrii în direcţiune Georg Cyhaniuk, Demeter Mlynarzek şi Elias Koza introduşi”[96].

1919: Din Comisiunea agrară de ocol Solca, face parte, ca reprezentat al ţăranilor, şi **Dumitru Ungurean**, agricultor, Cacica”[97].

---

93 *Adevărul*, 29, nr. 10506, 10 iunie 1916, p. 4
94 *Viaţa Nouă*, IV, nr. 182, 4 iunie n. 1916, p. 8
95 *Monitorul Bucovinei*, Anul 1919, Cernăuţi, în 30 Septembrie nou, Fascicula 68, pp. 5 şi următoarele
96 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 69, Cernăuţi 3 Octombrie nou 1919, pp. 3-5
97 *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

1919: „În registrul însoţirilor s-au introdus, în 7 august 1919, privitor la însoţirea „Însoţirea de economie şi credit pentru târguşorul Cacica” (Spar- u. Darlehenskassenverein für Marktgemeinde Kaczyka) următoarele schimbări: membrii din direcţiune Josef Grabowski, Michael Wilczynski şi Michael Winnicki, şterşi; directorul Johann Lewko şi membrii din direcţiune Georg Cyhaniuk, Demeter Mlynarzek şi Elias Koza introduşi”[98].

1924: „**Tren prăbuşit**. Pe linia dintre Dărmăneşti-Vatra Dornei, în Bucovina, s-a prăbuşit, de curând. un tren de marfã, care avea 14 vagoane. Şi locomotiva, şi vagoanele s-au făcut fărâme. Nenorocirea s-a întâmplat din cauza coborâşului foarte mare, ce este lângă staţia Cacica, pe unde trenul n-a mai putut fi împiedicat. Oameni nu s-au prăpădit, dar paguba este foarte mare”[99].

1930, iulie 17: **Ancheta în Bucovina**. „Ţăranii se plâng de proasta situaţie economică. Suceava, 16 (iulie). Reprezentanţii autorităţilor, care se aflã în localitate, domnii Cădere, secretar general la ministerul de interne, general Gavrilescu şi şeful de cabinet Cătuneanu, au vizitat numeroase comune din judeţul nostru: Bălăceana, Liuzii Humorului, Comăneşti, Pârteştii de Jos, Cacica, Păltinoasa, Gura Humorului, Solca etc., etc. Pretutindeni au stat de vorbă cu ţăranii, căutând să le arate că nu trebuie să dea ascultare derbedeilor care îi îndeamnă la dezordini. Ţăranii au răspuns că ei nu vor decât linişte şi nu se gândesc decât să-şi valorifice recolta, dar aşteaptă

---

[98] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 68, 30 septembrie nou 1919, p. 6

[99] *Unirea Poporului*, Nr. 33, Anul VI, Blaj, duminică 17 august 1924, p. 4

cu nerăbdare înfiinţarea creditului agricol”[100]. „Străduinţele autorităţilor de a evita turburări. Suceava, 17 (iulie). Capii autorităţilor din Cernăuţi şi Bucureşti, aflători în Suceava, nu au o clipă de odihnă. Zilnic, judeţul este cutreierat în lung şi în lat, toate comunele sunt vizitate şi pretutindeni se supraveghează cu atenţie executarea măsurilor de ordine luate de centru. Ţăranii cer ca deputaţii să vină în mijlocul lor pentru a le asculta păsurile. Până acum, numai deputatul Gorcea a făcut aceasta. Zvonindu-se că în comuna Arbore s-ar proiecta dezordini, dl Gorcea, care este foarte popular acolo, a plecat imediat în comună, a luat contact cu consiliul comunal şi cu fruntaşii satului şi a reuşit să liniştească spiritele. Dl Gorcea a mai vizitat comunele Pârteştii de Jos, Pârteştii de Sus, Cacica, Botoşana, Cajvana etc.”[101].

1941: „Tablou de condamnaţii care au beneficiat de suspendarea executării pedepselor, conform decretului-lege Nr. 1.132/941, Monitorul Oficial Nr. 94 din 1941[102]: **Solescu Alcesa**, agricultor, cu ultimul domiciliu în comuna **Brodina**, jud. Rădăuţi, născut în comuna **Cacica**, jud. Suceava, condamnat de Trib. Mil. C. IV Arm., pentru rebeliune, la 2 ani închisoare corecţională, un an interdicţie, conform art. 250 şi 260 din codul penal”.

1942: „Noi, ministru secretar de Stat la Departamentul Justiţiei, / Având în vedere dispoziţiunile art 62 din legea pentru dobândirea şi pierderea naţionalităţii române; / Văzând listele de naţionalitate, întocmite de Primăria comunei **Cacica**, jud. Suceava,

---

[100] *Adevărul*, Anul 43, nr. 14279, joi 17 iulie 1930, p. 3
[101] *Adevărul*, Anul 43, nr. 14280, vineri 18 iulie 1930, p. 3
[102] *Monitorul Oficial*, Nr. 122, 26 mai 1941, pp. 2856-2860

potrivit articolului mai sus citat, trimise cu adresa Nr 2.237 din 1939, în care figurează înscris şi locuitorul **Slavic Ferdinand**… Decidem: / Art. I. Slavic Ferdinand, născut in Suceava, la 24 August 1909, de religie romano-catolică, se consideră cetăţean român, potrivit art. 62 din legea pentru dobândirea şi pierderea naţionalităţii române şi se va înscrie în registrul de naţionalitate al comunei Cacica, jud. Suceava"[103]. „Văzând listele de naţionalitate întocmite de Primăria comunei Burdujeni, jud. Suceava, potrivit articolului mai sus citat, trimise cu adresa Nr. 4.425 din 1939, în care figurează înscrisă şi locuitoarea Cazachievici Eugenia… / Decidem: / Art. I. Cazachievici Eugenia, născută la 5 Decemvrie 1882, în comuna **Cacica**, jud. Suceava, de religie greco-catolică, se consideră cetăţeană română, potrivit art. 62 din legea pentru dobândirea şi pierderea naţionalităţii române şi se va înscrie în registrul de naţionalitate al comunei Burdujeni, jud. Suceava"[104].

1943: Cacica, un loc de pelerinaj – o biserică de sare. „Există, în Bucovina, un loc de pelerinaj cunoscut şi vestit, Cacica. Din 1785, există acolo parohie catolică („Arormirea Maicii Domnului" – n. n.). Tâguşorul Cacica, aşezată nu departe de Vatra Dornei, e locuită mai ales de mineri. E aşezat între dealuri, care ascund depozite mari de sare, pe care o taie şi o aduc la suprafaţa pământului miile de lucrători. Nu e uşor să lucrezi într-o ocnă. Înseamnă să nu vezi lumina soarelui. Dar şi acolo, în măruntaiele pământului, omul trebuie să laude pe bunul Dumnezeu. La poli, unde e mereu iarnă, eschimoşii îşi fac biserici din sloi de gheaţă. Nu se tem că se vor topi

[103] *Monitorul Oficial*, Nr. 9, 12 ianuarie 1942, p. 184
[104] *Monitorul Oficial*, Nr. 70, 23 martie 1942, p. 2147

sloiurile, fiindcă e totdeauna frig. În ocnele de sare, unde e numai sare, se fac biserici din cristali frumoşi de sare. La Cacica există, în saline, o biserică de sare. Mai există o altă biserică, frumoasă ca o catedrală. A fost zidită în 1904 şi e vestită în toată Bucovina. În tot timpul vin la ea credincioşi din toate părţile, dar mai ales la 15 August e lume foarte multă. La 15 August vin mii de oameni, care se mărturisesc şi se cuminecă. Se ţin predici, în mai multe limbi, ca să înţeleagă toţi aceia care vin. Se ţin predici în româneşte, nemţeşte, în limba poloneză şi în limba ruteană. La biserica din Cacica, lumea se închină Sfintei Fecioare în chip cu totul special, căci se păstrează aolo, cu multă cucernicie, o copie după icoana făcătoare de minuni de la vestita mănăstire polonă din Censtochova (Czestochowa – n. n.), aşezată pe Dealul Luminat (Iasna Gora). Acolo este o mănăstire veche a călugărilor Paulini, întărită ca o cetate. În capelă se păstrează o icoană a Maicii Domnului, la care de veacuri se închină foarte mulţi oameni. Pe la 1430, icoana a fost furată. Se văd şi azi două tăieturi în obraz, făcute de tâlhari. În timpul fugii, au aruncat icoana Maicei Preacurate. Acolo unde s-a găsit este o fântână, cu apă vindecătoare şi o capelă, la care vin mii de credincioşi. Pelerinii duc cu ei şi câte o sticlă cu apă de acolo. În 15 August, la pelerinajul cel mare, Sfânta Liturghie se face afară, pe un loc ridicat, ca să vadă cât mai mulţi. În biserică n-ar putea să încapă. De pe icoana făcătoare de minuni de la Censtochova (de lângă oraşul Katowice, s-a făcut o copie, pe care au adus-o la Cacica, în mândra Bucovină. E acolo un loc ales al Preacuratei. Vin de la zeci de kilometri credincioşi, în grupuri, cântând flecare grup pe limba sa (germană, polonă, ruteană etc.) imne de preamărire către Maica

Preacurată. Anul acesta, se roagă pentru pacea a toată lumea. Maica Domnului e Regina Păcii şi de aceea cuvine-se a-i cere ajutorul, căci nu s-a auzit oarecând ca cineva să fi alergat plin de iubire şi de încredere la Preacurata şi să fi rămas nerăsplătit. La Cacica, Preacurata e preamărită în graiuri deosebite. Miile de graiuri ale pământului trebuie să laude pe Născătoarea de Dumnezeu şi pururea Fecioară Maria. Cacica Bucovinei e loc ales de rugă. Prin darul lui Dumnezeu, s-au împlinit multe cereri făcute acolo, cu spirit umilit, inimă înfrântă şi smerită / Iosif E. Naghiu”[105].

1943: „Se aduce la cunoştinţa generală că, în ziua de 19 Iulie1943, ora 10, se va ţine licitaţia publică cu oferte închise, la sediul C. N. R., Serviciul licitaţiilor, str. Mântuleasa Nr. 42, pentru vânzarea în bloc a 172 mc cherestea de fag, aflată în depozitul Fabricii de cherestea Cacica, judeţul Suceava, de la 602.000 lei”[106].

1944, pierderi: „COJOCARU MARIA, din comuna Cacica, jud. Suceava: buletinul de înscriere la Biroul populaţiei, Nr. 556 din 1941, eliberat de Primăria comunei Cacica, jud. Suceava”[107]; „DIONISIE POPES-CU, din comuna Cacica, jud. Suceava: carnetul de pensie Nr. 109 din 1943, emis de Administraţia financiară Suceava”[108].

1945: „Cojocaru George, domiciliat în comuna Cacica, născut la 9 Aprilie 1904, în comuna Cacica, de religiune ortodoxă, soţia Agripina Andronic, născută la

---

[105] *Unirea Poporului*, Nr. 36, Anul XXV, Blaj, duminică 5 septembrie 1943, p. 3
[106] *Monitorul Oficial*, Nr. 151, 2 iulie 1943, p. 4518
[107] *Monitorul Oficial*, Nr. 149, 29 iunie 1944, p. 3864
[108] *Monitorul Oficial*, Nr. 220, 23 septembrie 1944, p. 4937

17 Iulie 1904, în Cacica, copiii născuţi în Cacica, Roman, născut la 29 Noevrie 1925, Constantin, născut la 13 August 1934, Domnica, născută la 5 Iunie 1939, se consideră cetăţeni români, potrivit art. 62 din legea pentru dobândirea şi pierderea naţionalităţii române şi se vor înscrie în registrul de naţionalitate al comunei Cacica, judeţul Suceava"[109].

1945: „Prin Ordinul Nr. 319.634 din 15 Noemvrie 1945[110], se fixează, pe data de 1 noemvrie 1945, următorii învăţători la şcoalele aratate în dreptul fiecăruia: Clopină Zenobia, la **Cacica**, p. 7".

1946: Prin decizia Ministerului Cultelor „Nr. 33.005 din 2 Iulie 1946, se recunosc, pe data de 1 Aprilie 1946, gradaţiile de vechime speificate în dreptul fiecăruia, personalului clerical din Episcopia catolică din Iaşi (Vicariatul general al Bucovinei Sud): **Wochowski Enric**, parohia **Cacica**, jud. Suceava, gradaţia a VI-a"[111]. Prin decizia Ministerului Cultelor „Nr. 39.299 din 5 August 1946, se recunosc, pe data de 1 August 1946, următoarele numiri de personal clerical în cuprinsul eparhiilor romano-catolice: Preotul **Iacob Ferenţ**, în postul de preot paroh al **parohiei romano-catolice din Cacica**, judeţul Sueeava, plătindu-i-se salariul cuvenit preoţilor cu institut teologic fără bacalaureat, prevăzut la grupa A 7 bis, tip 34, categoria IV, lei 128.800"[112].

1946: Sunt înscrişi, ca români, în registrul de naţionalitate al comunei Cacica „Eţcu Filip, domiciliat în comuna Cacica, judeţul Suceava, născut la 10 Noemvrie

---

[109] *Monitorul Oficial*, Nr. 265, 19 noiembrie 1945, p. 10101
[110] *Monitorul Oficial*, Nr. 277, 3 decembrie 1945, p. 10553
[111] *Monitorul Oficial*, Nr. 161, 15 iulie 1946, p. 7406
[112] *Monitorul Oficial*, Nr. 194, 22 august 1946, p. 6169

1897, în comuna Cacica, jud. Suceava, de religiune ortodoxă, soţia Zamfira Hopulele, născută la 15 Octomvrie 1901, în comuna Cacica" şi „Dumitru Goreţchi, domiciliat în comuna Pârteştii de Jos, judeţul Saceava, născut la 25 Ianuarie 1895, în comuna Cacica, de religiune greco-catolică, soţia Eufrosina Câmpan, născută la 11 Iunie 1887, în comuna Liuzii Humorului, judeţul Suceava"[113].

1946: În *Monitorul Oficial,* Nr. 264 din 13 noiembrie 1946, pp. 11909 şi următoarele, sunt înregistrate următoarele cooperative săteşti de credit: Cooperativa „Unirea", comuna Cacica, judeţul Suceava.

1947: „Prin decizia dlui ministru subsecretar de Stat la Departamentul Industriei şi Comerţului Nr. 4.994 din 18 Octomvrie 1947, se revine asupra deciziei ministeriale Nr. 73.591 din 1946, prin care s-a anulat autorizaţia de **înfiinţare a unei fabrici de cherestea în comuna Cacica**, jud. Suceava, dată S. A. „Florestiera Bucovina", şi, în consecinţă, rămâne valabilă comunicarea făcută societăţii, cu adresa Nr. 42.766 din 25 Octomvrie 1945"[114].

1948: „Prin decizia ministerială Nr. 78.247 din 1948, se revine asupra deciziilor ministeriale cu Nr. 44.588 din 1947, Nr. 66.350 din 30 August 1947, Nr. 24.173, 47.693, 47.673, 44.589, 67.186 şi 47.678 din 1947, numai în ceea ce priveşte punerea în retragere, în conformitate cu art. 132 din Statutul funcţionarilor publici, a funcţionarilor menţionaţi mai jos, care se menţin în continuare în serviciu în funcţiunile şi la instituţiile specificate în dreptul fiecăruia, repartizându-se

---

[113] *Monitorul Oficial*, Nr. 291, 16 decembrie 1946, p. 12943
[114] *Monitorul Oficial*, Nr. 247, 25 octombrie 1947, p. 9574

pe data de 1 Octomvrie 1947, în conformitate cu dispoziţiunile art. 111 din regulamentul pentru Statutul funcţionarilor publici, după cum urmează: D1 **Olaru Vasile**, oficiant sanitar, categoria 8, clasa 16, coeficient 1,75, în funcţiunea de oficiant sanitar-şef, la Circumscripţia Sanitară **Cacica**; dl **Năstase Ioan**, oficiant sanitar, categoria 8, clasa 8, coeficient 1,75, în funcţiunea de oficiant sanitar-şef, la Circumscripţia Sanitară **Cacica**"[115].

1948: Conform Ordinului „Nr. 98.500 din 23 Martie 1948, se revine, în parte, asupra deciziunii C. A. M. Nr. 82.318 din 14 Ianuarie 1948, prin care au fost desemnate persoanele de la unităţile exterioare C. A. M. şi serviciile din Administraţia centrală, care au fost însărcinate, pentru exerciţiul 1947/948, cu conservarea bunurilor publice, mobile şi imobile, aflate în patrirnoniul sau păstrarea lor, în calitate de conducători ai unităţilor sau serviciilor respective, sensul că se însărcinează cu această calitate dl **Câmpeanu Titus**, subinginer la **salina Cacica**, În locul dlui **Crudnichi** (Grudnicki – n. n.) **Valerian**, şef de echipă meseriaş, întrucât acesta nu îndeplineşte funcţiunea de conducător al salinei Cacica"[116].

1948: „Prin decizia dlui director general al Casei Autonorne a Monopolurilor Republicii Populare Române Nr. 13.622 din 15 Mai 1948, se atribuie, pe data de 1 Iunie 1948… Funcţiunea de meseriaş cu munci speciale (coeficientul 2,05) dlui **Bartchivici August**, actualul

[115] *Monitorul Oficial*, Nr. 54, 5 martie 1948, p. 2006
[116] *Monitorul Oficial*, Nr. 75, 30 martie 1948, p. 2709

lucrător în exploatare (coeficient 1,50) la **Salina Cacica**”[117].

1948: „Având în vedere asigurarea staţiunilor balneo-climatice cu medici balneologi, pe baza Regulamentului de funcţionare al Instituţiilor Hidrominerale şi Climatice din 24 Septemvrie 1926, / Decidem: / Art. 1. Medicii balneologi se repartizează, pe staţiunile balneo-climatice, precum urmează: **Băile Cacica** / Dr. Seteanu”[118].

La Cacica s-au născut artizanul Ioan DULGHERIU, în 24 iunie 1913, scriitorul Dragoş VICOL, în 6 iulie 1920, ziaristul Gheorghe PARASCAN, în 1 mai 1939, şi pictorul Iulian DZIUBINSKI, în 13 mai 1958.

CĂCIULAŢI

(Cuciulaţi, Cuciulani, apoi Căciulaţi,
contopit cu Secuieni, Neamţ).

1632, august 31: Zapisul fraţilor Ştefan, Mărica şi Sofronia, feciorii Aniţii, nepoţii Vasilcăi, şi al surorilor Gherghina, Ilina, Iona aşi fratele lor Ionaşco, nepoţi Vasilcăi, prin care mărturisesc că au vândut o moşie în „**Săcuiani** (comuna Secuieni, Neamţ), în vatra satului, cu loc de casă şi în moară o zi şi o noapte, şi cu loc de prisacă şi, în ţarină în tot locul 19 pământuri… Gligăi din **Cuciulaţi** (Căciulaţi, contopit cu Secuieni, Neamţ) şi

---

[117] *Monitorul Oficial*, Nr. 157, 10 iulie 1948, p. 6766
[118] *Monitorul Oficial*, Nr. 133, 11 iunie 1948, p. 5043

femeii sale Maricăi, drept 18 galbeni bani buni, / Şi la tocmeala noastră au fost Strătilă şi Sava de **Onceşti** (Unceşti, comuna Secuieni, Neamţ), Simion visternicel şi Tufan, feciorul preotesei din Săcuiani, şi Pavăl din Cuciulaţi"[119].

1633, septembrie 1: Zapisul fraţilor Toader, Mărica şi Sulunca, feciorii lui Maftei Surici din **Săcuiani** (comuna Secuieni, Neamţ) şi al nepoţilor lor, feciorii fratelui lor Irimia, prin care mărturisesc că au vândut moşia avută „în cutul **Durduciştelor** (cut al satului Secuieni, Neamţ), din a treia parte, a patra parte… şi o cumpărătură, ce am avut de la tată-meu Maftei din partea Inicii… lui Dumitraşco Varnav, drept 13 galbeni bani buni… dinaintea popii Grigore, Toader Cuzeo, Ionaşco ginerele lui Vasluianul, Tofan Râmbas, Gheţău şi Radul din **Cuciulaţi** (Căciulaţi, sat contopit cu Secuieni, Neamţ), Dumitru Tătarul, Tufan a preotesei şi Irimia Varnav din **Podu Leloe** (Podu Iloaei, Iaşi) şi mulţi oameni buni"[120].

1636, iunie 5: Întărit de Vasile Lupu voievod fraţilor Gheorghe, fost vistiernic, Iuraşco, fost hatman, şi Marica, fiii lui Toader Başotă pivnicer şi ai cneaghinei Anghelina, care primesc ispisoace de întăritură pentru „dreptele lor ocini şi dedini, câte a patra parte din satul **Bodeşti** (comuna Bodeşti, Neamţ) şi satul **Dănceşti** (comuna Bodeşti, Neamţ) pe Cracău, ce sunt în ţinutul Neamţului, cumpărătură lui Toader Başotă de la Gheorghiţă Ciolpan; şi iarăşi, partea lui Toader Başotă

---

[119] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 189, p. 247
[120] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 369, pp. 468, 469

din satul **Cuciulaţi** (înglobat în Secuieni, comuna Secuieni, Neamţ), iarăşi din acel ţinut; altă parte de ocină din satul **Bereşti** (comuna Bereşti-Bistriţa, Bacău), cumpărătură de la Gheorghiţă Ciolpan şi de la alţi răzei ai lui; a treia parte din satul **Boteşti** (comuna Boteşti, Neamţ), ceare este în ţinutul Sucevei, pe râul Moldova, dedină a cneaghinei Anghelina a lui Başotă cel bătrân; altă parte de dedină, în **Mogoşeşti** (înglobat în Costişa, comuna Costişa, Neamţ), pe Bistriţa; parte a satului **Şerbăneşti** (înglobat în Hârleşti, comuna Filipeşti, Bacău), cumpărătura mamei lor Anghelina”[121].

1636, iulie 15: Zapisul lui Iacob, feciorul Măricăi, nepotul lui Paingu din **Durneşti** (comuna Costişa, Neamţ), prin care mărturiseşte că a vândut partea mamei sale Mărica „din sat de **Măstacăni** (Mastacăn, comuna Borleşti, Bacău), ce este în ţinutul Bacăului… lui Gligoraşco Bejan, drept 10 lei bătuţi ughi (ducaţi ungureşti)… Şi la tocmeala noastră au fost Neculae Sechil fost cupar, Constantin Bantăş şi Gliga ot **Cuciulaţi** (înglobat în Secuieni, comuna Secuieni, Neamţ), Dumitraşco Varnav, Gavrilaş sin Ciocârlie, Gligorie Hudici, Gligorcea Herţea şi alţi mulţi oameni buni”[122].

1638, martie 18: Simion din **Porceşti** (Moldoveni, comuna Moldoveni, Neamţ), feciorul lui Toader, nepotul Pântei vinde, lui Gheorghe şi Iuraşco Başotă, drept 30 de taleri bătuţi, „o cas, cu toată jirebia sa, cât se va alege din ţarină, câmp, pădure şi din sat şi din moară, cu pomăt şi cu o săpătură de lângă moara lui Mihai... Şi în tocmeală

---

[121] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 427, pp. 489-491
[122] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 462, p. 524

ne-au fost Ionaşco din **Bărboşi** (sau Băniştenii de Jos, azi Miron Costin, comuna Trifeşti, Neamţ), Nicoară din **Bârjoveni** (comuna Secuieni, Neamţ), Toader Bucotco, Drăgan, Marco şi Radul din **Cuciulaţi** (Căciulaţi, înglobat în Secuieni, comuna Secuieni, Neamţ). Şi eu, Bejan Balşe cu mâna mea am scris"[123].

1638, octombrie 28: Zapisul lui Sălevăstru din Porceşti, feciorul lui Toader Bârjovanul în care mărturiseşte că a „mers la dumnealui Toma, stolnicul cel mare, şi am vândut a mea dreaptă ocină şi moşie din sat din **Porceşti** (Moldoveni, comuna Moldoveni, Neamţ), care ocină am cumpărat-o de la Ilea Udrea, ce-a fost din partea Ciolponease, din a patra parte, o parte... drept 25 lei bătuţi. Şi în tocmeala noastră au fost Ionaşco Răspop din **Bodeşti** (comuna Bodeşti, Neamţ), Nicolae din **Bârgăoani** (comuna Bârgăuani, Neamţ), Gheorghe Boţ diac ot **Dolheşti** (comuna Pipirig, Neamţ), Pavăl ot **Cuciulaţi** (Căciulaţi, înglobat în Secuieni, comuna Secuieni, Neamţ), Arsenie vătămanul din **Porceşti** şi alţi oameni buni"[124].

1644, mai 18: Zapisul de mărturie al boierilor divaniți, în care scriu că Tudorina Purceloaie și cu fetele ei Anghelina și Solonca au vândut Tomei (Cantacuzino) marelui stolnic, „drept 120 lei și 30 de stupi, biciuluiți câte doi zloți stupul... niște părți de ocină, ce li s-au venit din rămășițele mătușii lor Mărica, fata lui Bașotă cel bătrân, din a patra parte din satul **Bodești** (comuna Bodești, Neamț), a patra parte, la fel din **Dăncești**

---

[123] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 282, p. 273

[124] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 491, p. 459

(comuna Bodești, Neamț), din **Porcești** (azi Moldoveni, comuna Moldoveni, Neamț) și din **Cuciulați** (înglobat în Secuieni, comuna Secuieni, Neamț), iarăși din a patra parte de sat, a patra parte, cumpărătura unchiului lor Iurașco Bașotă, ce a fost hatman”[125].

1644, septembrie 1: Gligore din satul **Cornești** (comuna Filipești, Bacău), fecior lui Ionașco Lipovanul, și femeia lui Ioana, cu feciorii lor Damaschin și Ionașco, vând Savei și lui Mătei din satul **Oncești** (Uncești, comuna Secuieni, Neamț), drept 15 ughi (ducați unguręști), „o parte de ocină a mea, ce mi se vine din vatra satului, din țarină, din pădure și din tot locul din sat din **Filipești** (comuna Filipești, Bacău). / Și la această tocmeală au fost popa Boul, diaconul Toade a Gligoroaie, Meftodie, Grigorie sin (fiu) Făureasca, Ionașco a Vasilcăi ot **Roman**, Bejan ot **Cuciulani** (înglobat în Secuieni, comuna Secuieni, Neamț), Ursu, Pășcan ot **Popești** (comuna Filipești, Bacău) și Mihail ot **Roman**. / Eu, popa Ionașcu, am scris acest zapis, în casa lui Ionașco a lui Cernat. Și a fost și Filip ot **Cozmești** (lângă Solonți, comuna Solonț, Bacău)”[126].

1774, iunie: Satul **Cuciulaţii**, ocolul Siretului, după recensământul lui Rumeanţev[127], avea **toată suma caselor 9**. Scădere rufeturi 4: 2 popi, 2 ruptaşi. Rămân birnici 5. / **Birnici:** Vasile, chetrar / Vasile Ghiuţă, argat / Petrei sin (fiu) Vicol / Apostol zet (ginere) Vicol /

---

[125] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 322, p. 310

[126] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 410, pp. 393, 394

[127] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 64

Neculai Vicol. // **Rufeturi:** Popa Vasile / Diaconul Ilie / Neculai, ruptaş / Ioniţă, fiu lui Apostol Vicol, ruptaş.

CĂCIULEŞTI

(Cauceleşti pe Cracău, azi Căciuleşti,
comuna Girov, Neamţ).

1415, iulie 12: Întărit de Alexandrul cel Bun mănăstirii Bistriţa, care primea uric pentru „un sat pe Chivejdi (Chiejdi sau Cuejdiu, afluent al Bistriţei, în Neamţ – n. n.), anume satul lui Opriş şi al lui Oană, nepotul său… Şi încă, pe lângă aceasta, şi-au făcut pomană boierii noştri credincioşi… Şi a dat pan Ion vornic (de Suceava) satul său, unde au fost Maxim şi Voinea vătămani. Şi pan Ion Jumătate de asemenea a dat satul ce l-a avut pe Cracău, unde a fost… cneaz şi de asemenea satul **Cauceleşti** (**Căciuleşti** – n. n.)… Şi pan Negru a dat satul său, unde este curtea lui, şi anume Gâdinţi, şi de asemenea satele pe Racova (**Cărstoi** pe Racova, unde au fost Pătru, feciorul Cărstei, **Bilcarii**, tot pe Racova, unde au fost Oană, fratele lui Pătru, **Curteşti**, tot pe Racova, unde au fost ficiorul lui Naneş – v. I. Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 477)… care îi sunt lui… Iar hotarul acestor sate să fie cu toate hotarele lor atât cât au folosit din veac”[128].

---

[128] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 41, p. 59-61

1462, septembrie 15: Întărit de Ştefan voievod „mănăstirii noastre de la Piatra lui Crăciun (Piatra Neamţ), unde este hramul Adormirea preasfintei născătoare de Dumnezeu şi pururi fecioară Maria”, care primeşte uric pentru „anume satele şi morile: moara cea mare care este pe Bistriţa (Bistriţa, comuna Viişoara, Neamţ) şi în Zdvijinţii (Zvijinţi, Arca sau Doamna, parte din Piatra Neamţ), de la Doamna şi Soboleşti (sat lângă Săvineşti, Neamţ), şi Faurii (înglobat în Zăneşti, Neamţ), şi Vascăuţi (lângă Săvineşti, Neamţ), şi Braşeuţi (Brăşăuţi, comuna Dumbrava Roşie, Neamţ), şi Bulgari (partea a municipiului Piatra Neamţ), şi Mărăţei (în Piatra Neamţ), şi Dărmăneştii pe Chivejdi (în Piatra Neamţ), şi Oprişani (Cuejdiu, comuna Gârcina, Neamţ), de asemenea pe Chivejdi, şi Răidăceştii (lângă Turtureşti, comuna Girov, Neamţ), şi Tortoreştii (numit şi Tătăraşi, azi Turtureşti, comuna Girov (neamţ), două părţi – o parte pe care ei au cumpărat-o de la Cozma, fiul lui Băloş, pentru 75 de zloţi tătăreşti –, şi **Căuceleştii pe Cracău şi cu moară** (Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), şi Mândreştii pe Orbic (lângă Goşmani, comuna Români, Neamţ), şi satul lui Şerbu Răspop (Beşicani, comuna Săuceşti, Bacău), şi Stăuciani, amândouă cuturile şi cu moară şi cu iaz (Săuceşti, Bacău), şi morile de la Bacău, pe care ei le-au întemeiat din pustiu, şi prisaca de la Fundu, dincolo de Siret (Siretu, comuna Letea Veche, Bacău), unde a întemeiat Martie, şi via de la sare, la Bacău, în Dealul Sării, şi Vâlsăneştii, mai sus de Bacău, şi cu dârsta (partea de sus a Bacăului), şi Lucăceştii pe Tazlăul Sărat (parte a oraşului Moineşti, Bacău), şi satul anume Heciani, şi cu morile, pe Siret, pe care l-a dat lor pan Hodco Ştibor din uricul său, pentru sufletul său, şi

mănăstirea unde este hramul Sfântul Bogoslov, şi mănăstirea de la Bahlui, şi cu moara, şi mănăstirea de la Bohotin, şi cu moara, şi prisaca Cozia, de la Bohotin, şi Botna, pe Nistru, şi cu prisaca şi cu Iezerul Alb şi cu toate gârlele, care din veac ascultă de Botna, şi moara de la gura Chivejdiului, sub Piatra lui Crăciun, şi prisaca de la Itchil, şi poiana de sub Ceahlău, şi poienile de la Chivejdi"[129]. Hotarele, din veac.

1500, martie 22: Întărit de Ştefan voievod, în cadrul unui schimb de sate cu mănăstirea Bistriţa, care mănăstire primeşte „patru sate, tot pe Bistriţa: un sat **Slugani** (lângă Ciumaşi, comuna Bereşti-Bistriţa, Bacău), al doilea sat **Chicoteşti** (lângă Blăgeşti, comuna Blăgeşti, Bacău), al treilea sat **Călieneşti** (lângă Blăgeşti, comuna Blăgeşti, Bacău), al patrulea sat **Lăţcani** (Lăscani, contopit cu Racova, comuna Racova, Bacău), care este în faţa Călieneştilor, sub dumbravă", voievodul primind „cinci sate: unul pe Cracău, anume **Cauceleşti** (Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), unde au fost juzi Mihail şi Dieniş, între **Grieleşti** (lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ) şi între **Lupşa** (lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), altul pe Siret, anume **Gâdinţi** (comuna Sagna, Neamţ), unde a fost curtea lui Negrea, trei pe Bistriţa, mai sus de Bacău: **satul lui Birai** (Birăeşti, apoi Gherăieşti, inclus în Bacău), şi **satul lui Vlăscan** (Vlăcsăneşti, inclus în Bacău) şi satul **Manuileşti** (Manoileşti, inclus în Bacău)"[130]. Hotarul, din veac.

---

[129] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 107, pp. 151-154
[130] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 256, pp. 458-460

1618, ianuarie 28: Întărit de Radul voievod lui Toma, ureadnic de Piatra, şi fratelui său Iordachie aprod, care primesc, drept danie şi miluire domnească, „o selişte, anume **Căuceleştii**, pe apa Cracăului, în ţinutul Neamţului, cu loc de mori în apa Cracăului, care selişte a fost dreaptă domnească, atârnătoare de ocolul Pietrei”[131].

1635, ianuarie 15: Întărit de Vasile Lupu voievod Bogzei călugărul, care primeşte uric pentru „două sate, în ţinutul Neamţului, pe apa Cracăului, anume **Lăleştii** (lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ) şi **Căcăcenii** (lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), ce sunt amândouă într-un hotar. Iar hotarul Lăleştilor este din moara Căcăcenilor drept în drum, drumul târgului drept în dumbravă, prin dumbravă drept în jos, în lacul sec; de acolo, drept prin dumbravă în jos, până în drumul târgului, de jos, drept pe muchea dealului Zăpodiie, muchea dealului în jos, până în vadul Izvoarelor, din vadul Izvoarelor drept într-apa Cracăului, matca Cracăului în sus, până la moara Căcăcenilor. Iar hotarul Căcăcenilor este până în hotarul **Căuciuleştilor** (comuna Girov, Neamţ). / Care sate sunt vândute de răposatul Aron Vodă tătâne-său, Bogzei clucerul, pentru o nevoie ce a venit asupra ţării, de a dat tată-său, Bogza clucerul, două sute de galbeni roşii şi patru telegari suri-vineţi, de s-au dat mamei Hanului, că acele sate Lăleşti şi Căcăcenii au fost drepte domneşti”[132].

---

[131] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 255, 256

[132] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 15, p. 18

1774, iunie: Satul **Căuciuleştii**, ocolul Pietrii, după recensământul lui Rumeanţev[133], avea **toată suma caselor 53**. Scădere rufeturi 10: 4 popi, 3 văduve, 3 case pustii. Rămân birnici 43. / **Birnici:** Ion Cătană / Gherasim / Gavril Boţoc / Dănilă, ungurian / Toader Râşcan / Simeon Costin / Hilii sin (fiu) Nechita / Nechita / Gheorghe, ungurian / Neculai, argat / Vasile Crasniş / Pancul Ciucul / Vasile fiul lui Paşco / Vasile, argat / Grigore, ungurian / Toader Bozance / Petre / Ion, ungurian / Neculai, morar / Ursul, panţir / Hilip, dascăl / Pavăl, plugar / Iosip Dan / Onişor brat (frate) Nichita / Andrei fiul lui Chirilă, holtei cu mamă / Gavril, ungurian / Dănilă fiul lui Stoica / Neculai, ungurian / Simeon Boţucu / Vasile Verşescu / Ion Furdui / Ion Dănăşan / Simeon / Ion, cojocar / Crăciun / One, butnar / Petre, cojocar / Vasile Popa / Petre Negru / Toader, vornic / Ion / Ilie, jitar / Sava, vătăman. // **Rufeturi:** Popa Gheorghe / Popa Irimia / Diaconul Toader / Diaconul Ion /Ioana, văduvă / Peşina / Irina. // **3 case pustii**.

1899: „**Căciuleşti**, comună rurală, situată în centrul plășii Piatra-Muntele, judeţul Neamţ. Este așezată pe podișurile ce se întind către estul dealurilor Balaurul şi Dărmăneşti, în drumul șoselei judeţene Piatra-Roman, cum și pe Valea-Cracăului… Este formată din satele: Căciulești, Gura-Văii, Popeşti, Turturești și Verşeşti, cu o suprafață de 2.685 hectare și o populaţiune de 1.243 suflete, care trăiesc în 298 case. Sunt 635 bărbaţi, 624 femei; 631 necăsătoriţi, 533 căsătoriţi, 94 văduvi, 1 divorțat; 87 ştiu carte, 1.172 nu știi… Dintre locuitorii împroprietăriţi în 1864, sunt astăzi 84 care stăpânesc

---

133 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 56, 57

înşişi locurile lor; 114, ca urmași. Dintre cei împroprietăriți în 1875, sunt astăzi 53 care posedă locurile lor; 2 locuri sunt părăsite; 7 locuri, ocupate de alţii; 2, de comună; 61 persoane sunt care, deşi însuraţi și cultivatori de pământ, n-au nici un fel de proprietate. / În această comună se află: 5 biserici, deservite de 5 preoţi şi 8 dascăli, plătiți din fondurile comunale cu suma de 700 lei anual... Este o școală, cu un învăţător plătit de stat. Mai sunt 5 mori de apă pe Cracăul, 1 velniţă, 1 fierărie, 6 stoleri etc… Numărul vitelor care se cresc în comună se ridică la cifra de 3.379 capete, dintre cari: 1.725 vite mari cornute, 1.380 de oi, 110 cai, 94 porci. / **Căciuleşti**, sat în comuna Căciulești, așezat pe valea Cracăului, ce trece dinspre estul său, în drumul șoselei judeţene Dobreni-Roznov, la 5 km departe de satul Dobreni, și la 11 km de orașul Piatra. Suprafaţa terenurilor sale (împreună cu vatra satului) e cam de 1.074 hectare, cu o populaţiune de 250 suflete, ce locuiesc în 61 case. Dintre aceștia sunt: 132 bărbaţi, 118 femei, sau, după starea civilă: 121 necăsătoriți, 101 căsătoriţi, 20 văduvi; în raport cu instrucţia: 19 știu carte, 231 nu ştiu. În acest sat se află: reşedinţa comunei; o biserică, deservită de un preot și 1 eclesiarh; o şcoală; 4 mori de apă pe cracul dinspre vest al pârâului Cracăul; o velniță. Numărul vitelor e de 413 capete: 150 vite mari cornute, 60 cai, 35 porci și 200 de oi”[134].

[134] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 247

CADOBEŞTI

(ţinutul Zastavnei, Bucovina, Ucraina).

1588, mai 20: Situat în Ţinutul Zastavnei (Ocolul Nistrului, în 1775), în vecinătatea satelor Cincău, Chisălău, Verenceanca, Zastavna, Stăuceni, Teutri şi Doroşăuţi, satul Cadobeşti este atestat documentar, sub numele de Cadubeşti, în 20 mai 1588, atunci când Onciul Vrânceanul şi sora lui, Margita, se judecă în faţa Divanului lui Petru Vodă cu copiii lui Irimie Barbovschi pentru satul Cadubişte, sat pe care Barbovschi îl zălogise marelui vornic Păcurariu, fără să-i întoarcă banii în trei zile, aşa cum a promis. Urmaşul marelui vornic, Onciul Vrânceanul, câştigă procesul, întărindu-şi satul pe numele lui, în 20 mai 1589.

1620, mai 4: Următoarele referiri documentare ţin de calitatea de megieş a satului Cadobeşti pentru satele Stăuceni, în 4 mai 1620, şi Culeuţi, în 4 iulie 1715.

În 4 martie **1652**, se împart moşiile răposatului Gavrilaş Mateiaş între copii lui, Ieremie, Ileana comisoia şi Alecsandra vorniceasa, soţia lui Iordache Cantacuzino, bunica cronicarului Ion Neculce. „Partea lui Ierimie a fost… a patra parte de sat Cadubeşti”.

În 30 noiembrie **1730**, Velicico Panaitachi şi jupâneasa Maria vindeau a lor „dreaptă ocină şi moşie, sat întreg Cadubeşti… unchiului nostru, lui Iordachi Cantacuzino”, fost mare medelnicer, pentru 100 lei bani vechi, satul fiind moştenit „de la mama mea, Catrina”.

Recensământul lui Rumeanţev[135], din **1772-1773**, înregistrează la Cadobişte, moşie a logofătului BALŞ, „79 – toată suma caselor”, însemnând 2 popi, Dănilă şi Dumitru, 1 dascăl, Petrea, 6 văduve, Anca, Vecla, Acsana, Ania, Ilina şi Nasca, 2 jidovi, Volka şi Hevşii, şi 68 birnici, adică: Ştefan vornic, Vasili VASILIUCHII, Ivan VASILEUCHII, Vasili VALEUCHII, Petre pânzar, Nistor HUMENIUC, Gavril SĂMINIUC, Ivan HLINSCHII, Hrihor pânzar, Dumitru TUREŢCHI, Vasili MORUSAC, Ivan MORUSAC, Iacob CHICIRAVII, Hrihor STRILEŢCHI, Ivan VANTUŞOC, Simion STRĂJAC, Pricop MORUSAC, Roman MOSCALUL, Ilaş MAROSAC, Ivan ORAISCHI, Iacob COZACIUC, Andrei SALAHORNIC, Iacob COGIOMAN, Dumitru STARNI, Pricop SAFCIUC, Macsim VASILENCA, Fedor OLENIŢ, Ivan SIRAVCIUC, Alecsandru PAUŞ, Nichita PAUŞ, Ivan LUTEC, Petre VELICHOLOVA, Nichita DUMITRU, Vasili morar, Zaharii IURINCIUC, Anton a babii, Iţko ciobotar, Ivan MELENICIUC, Iacov HORECIUC, Petre CUHUTEC, Vasili pânzar, Iacob HNATIŞIN, Mihail CIORNOBAI, Iacob TIMOFTIICIUC, Ivan vătăman, Andrei HOLOVAN, Pavlo ŞAVCIUC, Vasili pânzar, Ivan HUŢAN, Ivan CAUCA, Ignat CAUCA, Ignat MOLOFII, Vasili CIOCAN, Vasili HOLODII, Ştefan CERVENCA, Ivan CINCARIUC, Ivan MOSCALIUC, Ilko ANUK, Andrei BAIUC, Matei cioban, Ivan HLODEI, Iacob SOROHAN, Fedor HAUCA, Voico herghelegiu, Pricop RUDEI, Vasili CĂZACU, Ştefan ZOTA şi Grigoraş brat lui Ştefan (ZOTA).

---

[135] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 438

În cătunul Verinceanca, moşie a comisului Iordache CANTA, „toată suma caselor” era 132, însemnând 2 popi, Dumitru şi Vasile, 3 dascăli, Ion, Dumitru şi Fedor, 1 ruptaş, Ioniţă ZOTA, 2 văduve, Sandală şi Iliana, 5 scutelnici, 3 ai lui Iordachi CANTA, Hrihor CĂZAC, Ivan ANTIMIICIUC şi Hrihor CĂZAC rus, 2 ai şetrăresei ZOTOAII, Andrei LUCIC şi Ştefan CAZUL, 1 jidov, Strule, 15 case pustii şi 103 birnici, şi anume: Toader vornicul, Hrihor pânzariul, Ivan sin BUHAI, Simion CĂSĂIAN, Iacov CHIRA, Simion VĂCARCIUC, Pentelei CĂSĂIAN, Simion BUHAICIUC, Vasilii BABII, Ivan pânzar, Vasilii PAPIŞ, Ignat COSTIUC, Vasili ILCIUC, Hrihor ILCIUC, Nichita DUMITRAŞCIUC, Hrihor VĂNUC, Ştefan OLIVSCHI, Ivan OLIVSCHI, Martin rus, Fedor văcar, Petre SALARDACĂ, Mihailo MOCIAC, Ivan BUGIAG, Andrei cojocar, Fedor ILCIUC, SASNIUC, Zaharii, Simion COVRIG, Vasili COLISCU, Ştefan MARIFLISCU, Lisul MARIFLISCUL, Vasilii, Irema LUŢĂI, Fedor GOGOLCA, Matei SĂVIUC, Luchian CONDRAT, Ştefan LUŢU, Vasili MAROSAC, Hrihor MAROSAC, Ivan COŞMIR, Iacob cojocar, Andrei CIORNOTINSCHI, Hrihor vătăman, Hrihor sin PAPIŞ, Ştefan DREBOTA, Ivan MARIFLISCU, Fedor BABII, Ivan zet văcar, Timko CAZUC, Andrei CAZCO, Dănilă CHIŢANIUC, Ivan GULCHIN, Vasili CERNETINSCHI, Ivan POTOŢKI, Andrei SĂLISCU, Tudosii SARANCE, Petrea CASIAN, Ivan VĂSCAN, Ivan HONCER, Ilko ŞMARCAN, Vasili MANJUG, Fodor vătăman, Onofrei FATIS, Ivan CIOVAGA, Iacob ŞCOROGAD, Fodor zet ŞOLOMCO, Timco sin PAPIŞ, Sămen FAŞUC, Ilaş FAŞNIC, Alecsa FISUN, Vasili BOIKO, Ilaş LUCIC,

Vasili MARCIUC, Vasili pânzar, Necolai sin LASOVIP, Iacov DRAGOMAN, Fedor POPOVICI, Ivan sin MASOVICI, Vasilie MASOVICI, Vasilie zet MASOVICI, Ştefan VORSTA, Ion COZMENCA, Ştefan BÂRLEUSCHI, Dumitru HAPIUC, Ivan HLIŞCA, Hlihoraş HAPIUC, Iacov HLINCA, Ştefan MAUR, Ştefan zet COZMENCA, Ivan DRONIC, Ştefan BABINIUC, Mihailo ciobotar, Acsenti MINCIUC, Vasili HUDICĂUSCHI, Semen HUDICĂUSCHI, Semen HOHRIM, Iacov ŞFEICIUC, Vasili COZMENCA, Roman POTOSKI, Vasili BEZGETNII, Pavlo BOIKO, Vasili sin LEHU şi Ivan brat ŞCOROTAN.

În **1775**, satul „Cadobişte" avea un mazil, pe Ştefan Zota, 2 popi şi 75 familii de ţărani, mazilul Zota fiind un om foarte bogat, care-şi poate permite, în 4 iulie 1777, să împrumute 200 lei negustorului cernăuţean Gheorghe Mătăsari, pe durata unei jumătăţi de an, cu o dobândă de 10-12 %.

În 16 mai **1782**, în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina s-a prezentat vechilul Dumitrachi vătav, declarând că spătarul Toader Balş stăpâneşte satul, pe care-l moşteneşte de la părinţii săi, Lupul Balş primindu-l zestre când s-a însurat cu fata lui Iordachi Cantacuzino. În 15 noiembrie 1792, când face un schimb de moşii, Toader Balş dă Cadobeştii principelui Matei Cantacuzino şi jupânesei lui, Ralu Cantacuzino.

Ralu Cantacuzino va arenda Cadobeştii, în 3 ianuarie **1793**, contelui Iacob Logoteti, dar, după cum rezultă dintr-o scrisoare din 24 martie 1796, arendaşul n-a putut intra în posesia moşiei Cadobeşti din pricina lui Theodorachi Balş, cel care, de altfel, va şi cumpăra

Cadobeştii, de la Ralu Cantacuzino, în 19 noiembrie 1804.

În 23 aprilie **1807**, Toader Balş a vândut moşia Cadobeşti lui Iacob Aslan şi lui Caietan Zerigiewicz.

În **1843**, patroni ai bisericii ortodoxe din Cadobeşti erau Dominik von LUKASIEWICZ şi Joseph von ABRAHAMOWICZ, parohia numărând 1.886 enoriaşi, cu postul de paroh vacant, preot fiind Teodor COSOVICI. În 1876, patroni ai bisericii erau Cajetan, Josef şi Stefan von LUKASIEWICZ şi Cristof von JACUBOWICZ, iar paroh era Wladimir CZERNIAWSKI, ajutat de preotul Alexander LIPECKI, comuna bisericească fiind una mare, cu 2.149 enoriaşi. În 1910, când patroni bisericeşti erau Grigorie DAWIDOWICZ, Dr. Iosef GOTTLIEB şi Salamon KAHANE, paroh în Cadobeşti era Ilarion IVANOVICI, născut în 1862, preot din 1884, paroh din 1887, cantor fiind, din anul 1900, George TARNOWIECKI, născut în 1849.

La Cadobeşti funcţiona, din **1858**, o şcoală cu 6 clase[136].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea raionului Coţman – **Zastavna** (judecătorie de district), Babin cu Ştefanovca, Boianciuc, Borăuţi, Brodok, Czarnypotok, Cincău, Doroşăuţi, Horoşăuţi, Iurcăuţi, Cadobeşti, Kiseleu, Krisciatek, Cuciur-mic, Culeuţi, Mitcău, Mosoiuca, Ocna, Onut, Pohorlăuţi, Prilipce cu Luca, Repujineţ, Samuşin,

---

[136] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 32, 1876 p. 85, 1907 p. 85

Teutri, Vasileu, Verbăuţi, Verenceanca, Zwiniec cu Koetriszöwka”[137].

1891: În Cadobeşti trăia nobilul Johann Ritter Tabora[138].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Cadobeşti**, comună rurală, districtul Coţman, aşezată în masă compactă şi în formă aproape dreptunghiulară, între comunele Cincău şi Verenceanca, într-un centru format de 3 mici lacuri. Suprafaţa: 14,65 kmp; populaţia: 2.621 locuitori ruteni, de religie gr. or. Se compune: 1). din vatra satului, împreună cu târlele Şcerbanivca (Szczerbaniwka) şi Vid Cadobeşti Gostinţa (Wid Kadobeszti Gostyncia); şi 2). din cătunul Iozefovca (Iosefówka). Este lipită de drumul principal Cernăuţi-Zaleszezyki; comunică, prin drumuri de ţară, cu comunele vecine. Are o şcoală populară, cu 2 clase, şi o biserică parohială, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”. La 1776, era în posesia boierului Iordache Todorache Balş. În anii 1766-1767, s-au aşezat aci ţărani ruteni din Galiţia. În apropierea localităţii se află un teren mocirlos, bogat în turbă. Populaţia se ocupă cu agricultura, creşterea vitelor, cu pescuitul, precum şi cu grădinăritul. Comuna posedă 2.340 hectare pământ arabil, 39 hectare fânaţuri, 119 hectare grădini, 69 hectare izlaz, 6 hectare păduri şi 12 hectare bălţi şi heleştee. Se găsesc 250 cai, 431 vite mari cornute, 500 oi, 368 porci şi 75 stupi. **Cadobeşti, moşie**, cu administraţie particulară,

---

[137] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[138] *Monatsblatt der Kais. Kön. Heraldischen Gesellschaft „Adler”*, III. Band, 1891-1895, Nr. 172, Wien, Aprilie 1895, p. 389

districtul Coţman. Suprafaţa: 12,06 kmp; populaţia: 80 locuitori israeliti, ruteni şi poloni”[139].

În **1910**, Cadobeştii încă mai aveau un sfert de populaţie românească, celelalte trei pătrimi fiind de limbă ucraineană.

1914-1918: „**Ştefan Nistoruk a lui Nicolai**, din **Cadobeşti**, născut în 1886, a fost înrolat, la 1 august 1914, cu ocazia mobilizării generale, la Regimentul 24 Infanterie şi a luat parte la luptele în contra Rusiei. El ar fi picat, în toamna anului 1914, la retragere, lângă Istula, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se dispune, la cererea soţiei sale, Parascheva Nistoruk, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut”[140]. „**Ştefan Mistoruk a lui Nicolai** din **Cadobeşti** născut în 1886, a fost înrolat, la 1 august 1914, cu ocazia mobilizării generale, la Regimentul 24 Infanterie şi a luat parte la luptele în contra Rusiei. El a picat în toamna anului 1914, la retragere, lângă Istula, după cum afirmă martorii. Fiind, deci, probabil decesul, se dispune, la cererea soţiei sale, Parascheva Nitoruk, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut”[141].

1915: „În 28 Decemvrie 1915, primeşte Rusu porunca de a uşura, la Usvirki, atacul Diviziei nr.54, neliniştindu-l pe duşman. Rusu, însă, s-a hotărât să isprăvească dânsul cu duşmanul, care se compunea din forţe covârşitoare; căci trebuie să se ştie că erau, acolo, 3-

---

[139] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 41, 42

[140] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 76, Cernăuţi în 22 Octomvrie nou 1919, pp. 5-9

[141] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 76, Cernăuţi în 22 Octomvrie nou 1919, pp. 5-10

4 batalioane de infanterie, 4 mitraliere, două tunuri şi mai multe sotnii de cazaci. Atacul prin surprindere al lui Rusu a succes. Duşmanul a suferit pierderi simţitoare şi a trebuit să o ia la fugă, astfel că Divizia nr.54 n-a mai avut nimic de lucru!... Şi mai interesantă pare a fi lupta pe care viteazul Român, cu mica sa ceată, a avut-o la Lăpuşna. Aici, Rusu trebuia să exploreze împrejurimile şi să afle, cu orice preţ, puterile duşmanului. A plecat, deci, din direcţia Uscie-Putila, urcând munţii dintre Berhomet-Şipot-Camerale, munţi car**e** aveau o înălţime ceva peste 1000 de metri. Pe coama munţilor, a şi dat de vreo 3-4 detaşamente duşmane, car**e** se compuneau din 3-4 batalioane de infanterie, 4 tunuri şi mai multe mitraliere. Rusu îl atacă imediat pe duşman în flanc şi, după o luptă vehementă de câteva ore, problema era rezolvată: un batalion duşman a fost nimicit, iar celelalte au rupt-o la fugă. S-a întâmplat că mica, dar viteaza ceată a dat, în localitatea **Cadobeşti**, de un detaşament rusesc mai restrâns la număr. Observând ruşii apropierea soldaţilor noştri, s-au retras cu toţii prin case şi ascunzători, baricadându-se acolo. Era, deci, evident că ruşii, adăpostiţi în case ca în nişte cetăţui, nu puteau fi bătuţi decât numai scoşi fiind afară de acolo”[142].

1919: „În 30 Aprilie 1919 stil nou, orele 8, se vor licita la Judecătoria de ocol Zastavna, sala Nr. 29, realităţile din Cadobeşti, şi anume parcelele funciare 2069 şi 2069 ale cărţii funciare Cadobeşti”[143]

---

142 *Viaţa Nouă*, anul IV, nr.174, 7 februarie 1916, p.3
143 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 17, 20 martie nou 1919, p. 7

1941: Învăţător în Cadobeşti este numit „Văştagu I. Căliman, seria 1938, media 7,37, numit în comuna Cadobeşti, judeţul Cernăuţi”[144].

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[145], următorii învăţători şi învăţătoare: Crijanovschi Aspazia, comuna **Cadobeşti**, jud. Cernăuţi, media 7,01 şi Lazăr Octavia, comuna **Cadobeşti**, jud. Cernăuţi, media 7,25”.

1947: Un refugiat din Cadobeşti, „Dl Iacob Leib Kaczer, din oraşul Siret, jud. Rădăuţi, prin petiţia înregistrată la acest parchet (al Tribunalului rădăuţi – n. n.), sub Nr. 4.445 din 13 Iunie 1947, cere reconstituirea următoarelor acte: 1). Actul de naştere a lui Iacob Leib Kaczer, născut în anul 1909, în comuna **Cadobeşti**, judeţul Storojineţ, ca fiu al lui David Kaczer şi al Chaie Leie Kaczer, născută Klinger. 2). Actul de naştere al lui Sali Ickler, născută în anul 1908, în comuna **Cadobeşti**, judetul Storojinet, ca fiică a lui Chaim şi al Freide. 3). Actul de căsătorie al lui Iacob Leib Kaczer cu Sali Ickler, căsătoriţi înaintea ofiţerului stării civile al comunei **Cadobeşti**, judetul Storojineţ, la 17 Ianuarie 1933. 4). Actul de naştere al minorului Chaim Kaczer, născut la 20 Iulie 1935, în comuna **Cadobeşti**, judeţul Storojineţ, ca fiu legitim al lui Iacob Leib Kaczer şi al Sali, născută Ickler. 5). Actul de naştere al minorului Iosif Kaczer, născut la 18 Martie 1937, în Cernăuţi, ca fiu legitim al lui Jacob Leib Kaczer şi al Sali, năcută Ickler”[146].

---

[144] *Monitorul Oficial*, Nr. 249, 20 octombrie 1941, pp. 6452, 6453

[145] *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552

[146] *Monitorul Oficial*, Nr. 148, 2 iulie 1947, pp. 5595, 5596

CĂFIENI

(comuna Brânzeni, raionul Edineţ, Moldova).

1636, februarie 13: Zapis de împărţeală între fraţii Toader Petreceico şi Antimia a moşiilor rămase după Cârstiia, în partea marelui armaş Petriceico venind „**Cârnicenii** (azi Cârceni, comuna Hancăuţi, raionul Edineţ, Moldova), **Hancăuţii** (comuna Hancăuţi, raionul Edineţ, Moldova), **Căfienii** (comuna Brânzeni, raionul Edineţ, Moldova), **Brânzănii** (comuna Brânzeni, raionul Edineţ, Moldova), a treia parte din **Culiceni** (comuna Tureatca, raionul Herţa, Ucraina), ce-au fost deosebite de aceste ocini, c-au fost moşiile maicii noastre Mărica. / Iar în partea Antimiei s-au venit **Băscăcenii** (azi Boscoteni, comuna Româneşti, Botoşani) cu vecini, **Pătrăuţii** (lângă Teţcani, comuna Teţcani, raionul Briceni, Moldova) cu **Teţcanii** (comuna Teţcani, raionul Briceni, Moldova), **Hriţănii** (Hriţeni, înglobat în Manoleasa, comuna Manoleasa, Botoşani), a patra parte, a treia parte din Culiceni, fără de vecini, c-a luat vecinii în Băscăneni, pentru cei din Culiceni… / Iar o parte de ocină, ce-a avut maica noastră Mărica, datu-au frăţâne-meu, Toader Petriceico, anume Durneştii (Dorneşti, Bucovina), unde-s curţile lui, căci a murit în mâna lui şi au grijit-o el”[147].

---

[147] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 332, pp. 376, 377

CĂIUŢUL

(pe Trotuş, comuna Căiuţii, Bacău).

1774, iunie 15: Satul **Căiuţul**, ţinutul Bacău, ocolul Trotuşului, moşie răzeşească, avea, după recensământul lui Rumeanţev[148]**: Toată suma caselor**: 37. Scădere rufeturi, însă 37: 37 scutelnici ai domniţei Zoiţei. / **Birnici:** Nechita Ţuţul / Ştefan Drăgoiu / Toader Stoian / Chiriac Stoian / Niagul, muntean / Timofti Gârlian / Ion Chiriac / Gavril Gârlian / Dobre Pleşcan / Toader Băncilă / Lazor sin (fiu) Alecsandru / Pavăl Moise / Sandul Ţeţul / Radul / Tănasă Durlian / Grigori, muntean / Ion Floca / Costandin, şaugău / Gheorghi Tăbăloi / Toma / Andreiu Bene / Ştefan / Măteiu / Dumitraşco / Iordache Soare / Manole Patrichi / Simion Ţeţul / Tudori Durlian / Gligori Durlian / Toader Ţeţul / Vasile Pălade /Cozma Durlian / Ichim / Pavăl / Stan Cojan / Pavăl Floca / Ioniţă Chiriac.

1899: „**Căiuţul**, comună rurală în plasa Trotuşul, judeţul Bacău, situată în dreapta Trotușului. Se alcătuiește din: Negoeşti, Căiuţul, târguşor şi sat (reşedinţa), la confluența Căiuțului Mic cu Trotuşul, Popeni şi Pralea pe Căiuţul Mare. În Condica Liuzilor, Căiuţul se găsește a fi răzășesc; secția Negoeşti este şi astăzi a răzeşilor. În statistica din 1874, comuna se găsește constituită ca și

[148] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 352

astăzi. Teritoriul său se mărginește, la est şi nord, cu al comunei Jăvreni, la vest, cu al comunei Bogdana, și la sud, cu al comunelor: Borșani, Câmpurile și Răcoasa, din judeţul Putna… Are o şcoală mixtă, care funcţionează, din 1865, în târgușorul Căiuţul. Până la 1877, şcoala a fost întreţinută de stat; iar de atunci, se întreţine de comună, În anul 1891, școala a fost frecventată de 15 copii, din cari 3 fete, Biserici sunt 5: 4 ortodoxe, în fiecare sat câte una, deservite de 1 preot și 7 cântăreți, şi una catolică, în satul Pralea. Case de locuit sunt 456, rare în Pralea, dese în celelalte cătune. Cârciumi sunt 12. Casele boierești au un parc frumos, cu un lac. Populaţiunea este de 481 capi de familie, cu 1.697 suflete, din care 814 bărbaţi şi 883 femei. După naționalitate și protecţiune, se împart: 1.686 română, dintre care 300 evrei; 1 bulgară; 4 rusă și 6 ungară. După felul ocupațiunii sunt: 1.470 agricultori, 8 meseriași, 18 comercianți, 12 profesiuni libere și 6 servitori. Știu carte 179 persoane, din care 46 femei; nu știu carte 1.518 persoane, din care 837 femei. Contribuabili, după noul recensământ, sunt 391. După legea rurală din 1864, s-au împroprietărit 231 locuitori cu 803 fălci şi 40 prăjini pământ. Teritoriul comunei are o întindere de aproape 7.000 hectare. Pădurile: Pralea, Ciortolomul etc., ocupă peste 4.000 hectare. / Proprietari mari sunt moștenitorii decedatului Răducanu Rosetti, care au moșii mari, ce dau un venit anual de 75.000 lei, cu venitul pădurilor exploatate. Cea mai mare parte din moşii este stăpânită de soţia generalului G. Catargiu, născută Rosetti. Impozitele sunt de 4.500 lei anual. În comună sunt 6 mori de apă, 23 piue pentru sumane şi 3 driste pentru făcut cergi. Viile sunt pe o întindere de 54 hectare, care, în 1890, au dat

540 hectolitri vin alb. După controalele diviziei filoxerice (1891) viia lucrătoare are 93 hectare. În comună s-au mai făcut, la 1890, 22 hectolitri rachiu de tescovină şi drojdii. Animale sunt: 73 cai, 855 vite mari cornute, 151 porci, 117 capre și 465 oi, care aparțin la 72 proprietari; la 1891, oile au dat 977 kg lână ţurcană, Stupi de albine sunt 88, care, în 1890, au dat 44 kg miere și 44 kg ceară… / **Căiuţul**, sat, cu o secție (cătun – n. n.) numită Târgușorul Căiuţul, şi reşedinţa comunei cu același nume, situat pe şes, în dreapta Trotușului și pe Căiuţul Mic. Are o şcoală mixtă în târgușorul Căiuţul, la care au urmat, din acest sat, la 1891, 6 băieţi și 5 fete, din 77 copii în vârstă de școală. Are o biserică ortodoxă, în târgușorul Căiuţul, clădită la 1765 și reparată la 1884 de locuitori și de familia Catargiu, deservită de 1 preot și 2 cântăreți. Cârciumi sunt 8. Capi de familie 189, suflete 645. Animale se numără: 22 cai, 250 vite cornute, 16 porci și 44 capre. Pe teritoriul acestui sat se aflǎ staţia căii ferate Adjud-Târgul Ocna, numită Căiuţul. / **Căiuţul**, târguşor, comuna Căiuţul, care intră în compunerea satului Căiuțul și prin care trece calea judeţeană Adjud-Târgul Ocena. Comerţul constă în vite, cherestea, producte de tâmplărie etc. Drepturile și îndatoririle târgoveţilor au fost regulate de Domnul Ion Sandu Sturdza al Moldovei, prin hrisovul de la 1828”[149].

[149149] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României,* volumul II, Bucureşti 1899, pp. 248, 249

CAJBA

(satul Cajva, raionul Glodeni, Moldova).

1624, martie 26: Întărit de Radul Mihnea voievod marelui vornic de Ţara de Sus Necoară, care obţine uric pentru „jumătate din tot satul **Divicea** (Deviceni, azi Vadurile, lângă Poliţeni, Vaslui) din ţinutul Tutova, pe care l-a cumpărat de la Necoară fost spătar, pentru tot satul **Ceucani** (Ciocani, Vaslui) din acel ţinut, cu loc de iazuri şi vaduri de moară pe râul Tutova şi cu vii şi cu case, cumpărat tot de la Necoară spătar şi de la fiii lui pentru 350 taleri bătuţi"; / „satul **Corjouţii** (Corjeuţi, raionul Edineţ, Moldova) din ţinutul Hotin, pe care el l-a luat de la Zaliţchi, pentru 300 ughi roşii şi pentru alte averi şi haine"; / „un vad de moară la gârla Putnei de Jos, la satul **Purceleşti** (Putna, comuna Boloteşti, Vrancea), care este în ţinutul Putna şi l-a cumpărat de la Văscan şi **Ţigăneşti** (lângă Putna, comuna Boloteşti, Vrancea) şi de la Costachi, diac din **Şendreşti** (lângă Făurei, Vrancea), şi de la Scânteie din Purceleşti, şi de la Nistor din **Bătineşti** (comuna Tifeşti, Vrancea), pentru 70 de taleri bătuţi"; / „un loc de prisacă din satul **Rătceşti** (azi Viişoara, comuna Todireşti, Vaslui) din ţinutul Vaslui, cu grădini împrejurul prisăcii, însă cât poate un om să azvârle din mijlocul prisăcii cu toporul în toate părţile, cumpărat de la Vasile Huhulea, pentru 35 taleri bătuţi"; / „o parte de ocină din satul **Cajva** (Cajba, raionul Glodeni, Moldova), în ţinutul Iaşi, şi iarăşi o parte de ocină din

satul **Munteni**, care îi sunt dreaptă moştenire, şi altă parte din acelaşi sat Munteni, care se numeşte **Scutaşi** (pe Siret, Neamţ), pe Siret, în ţinutul Neamţ, a treia parte din a şasea parte”; / „un loc de prisacă în satul **Podeni** (sat, Vaslui), în ţinutul Vaslui, pe râul Bârlad”[150].

1624, martie 27: Întărit de Radul Mihnea voievod marelui vornic Necoară, care primeşte uric pentru „satul **Măgura** (ţinutul Dorohoi, Botoşani) din ţinutul Dorohoi, care acest sat a fost al nostru drept domnesc, ascultător de ocolul Dorohoi”; „satul **Trifăuţii** (comuna Vasilcău, judeţul Soroca, Moldova) din ocolul Soroca”; /„satul **Şirăuţii** (regiunea Cernăuţi, Ucraina) din ţinut Hotin, pe malul Prutului, şi două fălci de vie în Dealul Porcului, de sub pădure la **Cotnari**, care acest sat şi aceste vii sunt danie cneaghinei lui, Todosia, de la Cârstina pârcălăboaia, pentru multă avere pe care a dat-o ea pentru Lozinschi, când l-a scos de la tătari”; / „a patra parte din tot satul **Huhurezi** (lângă Limbenii Vechi, judeţul Bălţi, Moldova), pe care şi l-a cumpărat de la Căzaca, cneaghina lui Trifan postelnic”; / satul **Rădeştii** (în braniştea Bohotin, Iaşi), în ţinutul Iaşi, pe Prut, cu vad de moară la Prut, pe care l-a cumpărat de la Ionaşco Stroici, fiul lui Lupul Stroici logofăt, pentru 300 de ughi galbeni”; „altă parte din satul Huhurezii, din împărţeala acestei părţi în trei părţi, pe care şi le-a cumpărat de la Simbotin, nepotul lui Luca, şi de la Ionaşco, nepotul Andreicăi, şi Ionaşco, şi Buzdugan, toţi nepoţii şi strănepoţii lui Luca, pentru 200 de talei bătuţi”; / „altă jumătate dintr-un bătrân din acelaşi sat, pe care şi-a cumpărat-o de la Agafia, pentru 10 taleri”; / „toată partea

---

[150] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 183, pp. 248-251

lui Mihăilă din **Cajva** (azi Cajba, raionul Glodeni, Moldova) din ţinutul Iaşi, pe care şi-a cumpărat-o de la Gheorghie şi fraţii lui Gligorie şi Pătraşco, fiii lui Toader, nepoţii lui Mihăilă"; / „miluire de la Ştefan Tomşa voievod, satul **Giulinţii** (sat inclus în Miorcani, Botoşani) în ţinutul Dorohoi, pe râul Prut, care acest sat a fost al lui Gheorghie, pârcălab de Hotin, şi s-a luat ca domnesc, pentru că n-a rămas nimeni dintr-însul"; „satul **Năvârneţii** (comuna Năvârneţii, judeţul Bălţi, Moldova), iarăşi îi este danie de la Ştefan Tomşa voievod"[151].

1636, martie 29: Scrisoarea marelui logofăt Gavrilaş Mătiaş, care, din poruncă domnească, a cercetat pricina de hotar dintre Onciul Iuraşcovici cu Măriuţa şoltuzoae, la satul **Bisericani** (comuna Cuhneşti, raionul Glodeni, Moldova), punând stâlpi, după mărturia megieşilor Dumitru Ponici ot **Rugăşeşti** (Rogojeşti, comuna Mihăileni, Botoşani), Pahulcea bătrânul, Gheorghie şi Ignat din **Tomeşti** (comuna Bolotina, raionul Glodeni, Moldova), Ambros vătămanul din **Cajva** (Cajba, comuna Hâjdieni, raionul Glodeni, Moldova), Toader Dohatco diacul, Gavrilcea Polschii şi Gliguţa din **Giuleşti** (înglobat în Cuhneşti, raionul Glodeni, Moldova), Chiceră din **Dărmăneşti** (comuna Răuseni, Botoşani), Dumitru din **Ranghileşti** (Rânghileşti, comuna Santa Mare, Botoşani) „şi alţi oameni buni"[152].

1904: „**Cajba**, sat mare în judeţul Bălţi, aşezat în valea Căldăruşca, între satele Hâjdieni şi Ciuciulea-Viişoară, Face parte din volosti Bolotina. Numărul

---

151 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 187, pp. 259-262

152 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 381, p. 429

caselor 145; populaţiunea 733 suflete. Ţăranii posedă pământ de împroprietărire 1.149 deseatini, iar mănăstirea muntelui Athos are aici 1.047 deseatini. Are o şcoală elementară, unde se învaţă numai ruseşte”[153].

CAJVANA

(lângă Botoşana, Bucovina).

Atestarea documentară a satului Cajvana, legendat toponimic în strânsă legătură cu vremurile lui Ştefan cel Mare, este atestat documentar, sub numele Căjvenii, abia în **1575**, când Petru Şchiopul întăreşte satul urmaşilor lui Luca Arbure, apoi în 29 iulie 1615, atunci când ctitorul mănăstirii Solca, Ştefan Tomşa al II-lea, sfinţindu-şi sfântul lăcaş, cumpără, „de la sluga noastră, Vasile Şeptilici, şi jupâneasa lui, Tofana, fiica Mariei, care a fost fiica lui Solomon vistiernic”, pentru 1.000 ughi (ducaţi ungureşti), „un sat lângă mănăstirea Solca, anume Căjvana, ţinutul Suceava, pe apa Căjvanei, unde cade în Soloneţ”. Stăpânirea aceasta, confirmată şi reconfirmată de şirul de voievozi care au urmat, până la secularizarea averilor mănăstireşti, sub austrieci, în 1783, anonimizează acest sat vechi şi durabil, care, tot pustiindu-se, de-a lungul timpului, pare să fi ajuns selişte pustie în 1774-1775 (nici Spleny, nici Werenka nu o menţionează).

[153] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 44

De altfel, în hotarnica moşiilor mănăstirii Solca, din **1768**, este menţionată „Săliştea Cajvanei, lângă pârâul Cajvana, unde am aflat şi urme de grădini, precum: cioate de vişini şi perji, iar pe vârful unui dâmb, cimitirul bisericii”.

Abia în **1780**, după colonizări cu emigranţi ardeleni, satul este înregistrat cu 85 de familii, numărul acestora dublându-se, practic, până în 1784, în doar patru ani numărul familiilor ajungând la 161.

1797: „Cu privire la un al doilea caz de superstiție privind aducerea ploii, în Bucovina austriacă. În gazeta „*Blätter für Litteratur, Kunst etc*.” (anul IV IV nr. 296) s-a publicat un interogatoriu, datat Sfântul Ilie, în 24 iunie 1797, din care vedem următoarele. În ziua menționată, **Flora Iliana** și **Titiana Buşeu**, românce din Cajvana, s-au plâns că, împreună „cu mai multe fete și cu doi bărbați”, la îndemnul unui anumit **Simeon Ropa**, solomonarul satului lor, au fost trimse, ca vrăjitoare, „care ar fi trebuit să aducă ploaia”, după ce „s-au dezbrăcat și au fost examinate în părțile cele mai secrete, precum și pe întregul corp, în prezența multor oameni și a preotului (solomonarului – n. n.)”, au fost aruncate în apă. Întrebat despre aceste fapte, judecătorul local Michailo Putzu a declarat că „ancheta” a fost efectuată şi în Bădeuţi, şi în Burla (română) și în alte părți. Drept urmare, în Cajvana a fost luată decizia de a-i obliga „pe cei din comunitatea lor să poarte semnele unei vrăjitoare”, dar, cum nu știau aceste semne, s-a apelat la Simeon Ropa, care pretindea că le-a învăţat în țări îndepărtate, şi şi-a oferit serviciile sale. Mai întâi, sătenii bărbați erau examinați de doi bărbați, iar sătencele, de două femei. Aceştia ar fi trebuit să găsească „câteva

semne” pe Flora Iliana și pe Titiana Buşeu, precum și pe alte trei femei și doi bărbați. Prin urmare, aceste șapte persoane au fost examinate, din nou, în prezența solomonarului și a altor șase persoane, și anume prin cercetare „completă”, făcută de Simeon Ropa, care, în cele din urmă, a spus „că toate aceste semne vrăjitoreşti trebuie să se fi spălat prin cufundare”. S-au găsit doar pe cei doi bărbați semne de vrăjitoare, „pentru că nu s-au scufundat ca ele”. Când judecătorul local Putzu a cerut părților să explice „ce este o vrăjitoare”, nimeni, nici măcar Simeon Ropa, nu a știut să o spună. Când a fost întrebat de ce a aruncat aceste femei în apă, el a răspuns: „Pentru că nu plouase de mult timp și speram să aducă ploaia, prin scufundări”. Şi o concluzie a acelei vremi: „Credința în magia ploii a fost, odată și poate chiar şi astăzi, împărtăşită de rutenii și românii din comunitățile rurale bucovinene”[154].

A existat, la Cajvana, o bisericuţă de lemn, ridicată abia în **1810**, biserica actuală fiind construită şi sfinţită abia în anul 1895. În 1843, paroh al bisericii Sfântul Mihail din Cajvana, cu 1.395 enoriaşi, era Georgie CANTEMIR. În 1876, parohul Vasile ZURKAN păstorea peste 2.168 de suflete. În 1907, paroh în Cajvana era Ioan ILIUŢ, născut în 1855, preot din 1880, paroh din 1885, cantor fiind, din 1899, Paul ZYBACZYNSKI, născut în 1845.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Rădăuţi –

---

[154] Polek, J., *Regenzauber in Osteuropa*, în *Zeitschrift des Vereines für Volkskunde,* Berlin 1893, pp. 86, 87

Solca (judecătorie raională), Arbore cu Bodnăreni, Bălăceana, Botoşana, Clit cu Lichtenberg, Iaslovăţ, **Cajvana**, Comăneşti, Ludihumora, Pârteştii de Sus cu Soloneţul Nou sau Slovac, Cacica, Pârteştii de Jos, Poieni”[155].

1888: La Balul „Junimii”, din 12 februarie 1888, renumit „pentru eleganţa şi nobleţea sa, care cu drept cuvânt se poate numi *bal de elilă*”, participa, cu îndreptăţire, şi frumoasa „domnişoară Zurcan din Cajvana”[156].

O şcoală cu 6 clase a început să funcţioneze, la Cajvana, din toamna anului **1899**[157].

1901: Renumitul dialectolog german Gustav Weigand a cules cântece, din Cajvana, de la un fecioraş de 12 ani, pe nume Gavril Ştirbu[158].

1904: „Aici luminile sunt mai multe. E sat mare, cu câteva case înalte, pentru funcţionarii şi fruntaşii locului… case adormite, garduri de nuiele, fântâni cu ciutură, dar fără roată, numai cu o opretişte, fântâni cu cumpănă, cruci singuratice în margenea drumului”[159].

1904: „71 de lucrători din Cajvana, duşi de samsarul Leo Bartfeld din Rădăuţi, la România ţi înşelaţi de toată aginiseala lor”[160].

---

155 *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

156 *Familia*, Nr. 6, Anul XXIV, 7 /19 februarie 1888, pp. 69, 70

157 *Schematismus in der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 42, 1876 p. 47, 1907 p. 121

158 Weigand, op. cit., pp. 7-17.

159 Iorga, N., *Neamul românesc în Bucovina*, Bucureşti 1905, p. 44

160 *Gazeta Transilvaniei*, Nr. 230, Anul LXVII, duminică 17/30 octombrie 1904, p. 2

1907: „Marele sfat democratic a mai hotărât să ieie poziţie şi faţă de biserică şi de popi. Cu popii ne-am stricat, zic ei, căci ei ne-au prea pătruns năzuinţele şi scopurile noastre „ideale” şi „dezinteresate”, şi nu voiesc, în ruptul capului, să meargă cu noi. Dacă chiar **popa Ioan Iliuţ din Cajvana**, care, cu părere de rău, trebuie să mărturisim că nu este om prost, de rând, şi a fost un aderent foarte credincios al nostru, după ce l-a pus păcatele să deschidă ochii mai bine şi să pătrundă în daraverile noastre interne, dacă şi acesta, convingându-se de „idealurile” noastre, ne-a întors spatele şi ne-a părăsit, cu cine am mai rămas?”[161].

1907: „Din incidentul repausării Magnificenţei Sale, a dlui Dr. Vasile Găina, s-a trimis, din partea familiei decedatului, în 31 August 1907, conform datei poştale, şi venerabilului părinte Ioan Iliuţ, paroh din **Cajvana**, un anunţ funebral. Plicul a fost destul de lămurit adresat: „P. C. S . Ioan Iliuţ, **paroh Cajvana**“. Ce să vezi însă: după trei săptămâni, primesc familianţii repausatului anunţul înapoi (?!), se vede că din cauză că n-au putut afla locul destinat. Curioase de tot sunt însemnările poştale. Mai întâi, au cetit „Craiova”, în loc de „Cajvana”, astfel că anunţul ajunsese în România şi poartă sigiliul „Craiova – 2 septembrie 1907”. Acolo se vede că, neputând afla pe adresant sau ştiind că în Bucovina se află satul Cajvana, a trimis un funcţionar de acolo anunţul retour la Austria, scriind, deasupra plicului, cu plumbul, „Austria”. Nu mai ştim pe unde a mai cutreierat anunţul, dară a mai fost însemnat, cu creion albastru, cuvântul „Galiz”-(ien) – horribile dictu –, dară

---

[161] *Apărarea Naţională,* Nr. 44, Anul II, duminică 16 iunie stil nou 1907, p. 2

totuşi, în fine, marţi, în 24 septembrie a. c., a ajuns iară acolo de unde a fost trimis, numai nu în Cajvana, un loc, după cum se vede, şters de pe faţa pământului. Da, ştim sigur că, dacă s-ar fi adresat „Keschwana” şi nu „Cajvana”, atunci anunţul ar fi, acum, în mâinile adresantului. Nu ştim ce să zicem, să fie lipsă de cunoştinţă, e ignoranţă faţă de tot ce e românesc sau îndecomun tot mecanismul seamănă să aibă defecte mari. Acestea, la cunoştinţa direcţiunii poştelor din loc şi a deputaţilor noştri”[162].

1907: Adunând „cântece populare româneşti din Bucovina”, care aveau să vadă lumina tiparului sub semnătura nemeritată a lui Mattias Friedwagner[163], în 1940, Alexandru VOEVIDCA a cules folclor şi de la Ana a lui Andrei CHIRILĂ (28 ani în 1914) din Cajvana.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Căşvana**, comună rurală, districtul Gura-humora, aşezată pe pârâul cu acelaşi nume. Suprafaţa: 20,99 kmp; populaţia: 2.209 locuitori români de religiune gr. or. Este legată, prin şosele comunale şi drumuri de câmp, cu comunele învecinate şi cu drumul districtual Cacica-Rădăuţi,ce trece prin apropiere; are o biserică parohială, cu hramul „Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril”. Într-un hrisov din anul 1615, se face menţiune de această comună. O tradiţiune, ce circulă prin această localitate, spune că, într-un timp îndepărtat, ar fi existat, puţin spre Est, un sat cu numele Hrinceşti, care aparţinea mănăstireii Solca şi care a fost, cu desăvârşire, dărâmat de tătari. În

---

[162] *Apărarea Naţională*, Nr. 73, Anul II, duminică 29 septembrie stil nou 1907, p. 3

[163] Friedwagner, Matthias, *Rumanische Volkslieder aus der Bukowina*, Konrad Triltsch Verlag Wurzburg, 1940

mijlocul comunei se află un stejar bătrân, care are un perimetru de peste 10 m. Populaţia se ocupă cu agricultura şi cu creşterea vitelor. Comuna posedă 1.424 hectare pământ arabil, 347 hectare fânaţuri, 30 hectare grădini, 120 hectare izlaz, 18 hectare pădure. Se găsesc 159 cai, 1.129 vite mari cornute, 964 oi, 1.068 porci, 78 stupi”[164].

1914-1918: Jertfele de sânge ale Cajvanei, pentru Bucovina, au fost făcute de „infanteristul **Vasile Ciotu**, Cajvana, Regimentul 22, rănit, rezervistul **Vasile Chircu**, Cajvana, Regimentul 22, mort” [165], „legionarul (adică voluntarul, prea tânăr ca să poată fi înrolat – n. n.) **George Tofan**, Cajvana, Comp. 2, rănit”[166]: „**Vasile a lui Zaharie Holbura**, din **Cajvana**, a participat la război şi ar fi căzut într-o luptă contra ruşilor, după cum afirmă martorii. Fiind deci probabilă prezumţiunea legală a morţii, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Sofronia a lui Vasile Holbura, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[167]. „**Vasile a lui Tanasi Mârza**, din **Cajvana**, a participat la război şi ar fi căzut în o luptă pe frontul italian, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Titiana a lui Vasile Mârza, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[168]. „**Toader a lui Constantin Moroşan**, din **Cajvana**, a participat la război şi ar fi murit, în anul

---

[164] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 54, 55
[165] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 157 – Supliment, din 8 iulie n. 1915
[166] *Viaţă Nouă*, IV, nr. 175 din 5 martie n. 1916, p. 4
[167] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 15, Cernăuţi în 29 Aprilie nou 1921, pp. 189-192
[168] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 19, Cernăuţi, 1 iulie nou 1921, pp. 244-254

1919, în Rusia, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Ana a lui Toader Moroşan, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[169].

1920: „**Deciziune de expropriere Nr. Ag. 173/20**. Deciziunea comisiunii agrare de ocol Solca, cu care s-a decis exproprierea corpului dominical fasc. Nr. 387, **Cajvana**, din registrele fonciare pentru moşiile bucovinene, în suprafaţă de 55 ha 16 a 28 mp, proprietatea Fondului bisericesc, în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[170].

1941: „Se publică mai jos Lista Nr. 13, de gradele inferioare (trupă), morţi pentru patrie, în actualul război, începând de la 22 iunie 1941, ora 24[171]: **Galeş Miron**, caporal, ctg. 1932, cu ultimul domiciliu în comuna **Cajvana**, judeţul Suceava, mort la 13 iulie 1941”.

1941: „Tabloul normaliştilor cu diploma de capacitate, numiţi în învăţământul primar, prin ,,incredinţare de post”, pe ziua de 1 octombrie 1941”[172]: **Suşca Ioan**, seria 1938, media 7,51, numit în comuna **Cajvana**, postul VI, jud. Suceava; **Timiş Ioan**, seria 1938, media 7,50, numit în comuna **Cajvana**, postul VIII, jud. Suceava”.

1943: „Tabel nominal, cuprinzând cultivatorii de sfeclă de la Fabrica de zahăr Iţcani, S. A. R., care au pierdut ordinele de mobilizarn pentru lucru: **Ureche**

[169] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 1, Cernăuţi 13 ianuarie nou 1921, pp. 6-10

[170] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi, 21 iulie nou 1921, pp. 68, 69

[171] *Monitorul Oficial*, Nr. 220, 17 septembrie 1941, pp. 5543-5549.

[172] *Monitorul Oficial*, Nr. 249, 2o octombrie 1941, pp. 6439 şi următoarele

Grigore, ctg. 1925, Grup. 14 V. M., născut în comuna Cajvana, jud. Suceava, ordinul Nr. 154; **Andrievci Gheorghe**, soldat, ctg. 1927, Comp. 8 P., născut în comuna Cajvana, jud. Suceava, ordinul Nr. 156; **Jucan Nichifor**, soldat, ctg. 1927, Bat. 1 C. F., născut în comuna Cajvana, jud. Suceava, ordinul Nr. 588; **Tofan Teodor**, soldat, ctg. 1927, Comp. 1 P., născut în comuna Cajvana, jud. Suceava, ordinul Nr. 676”[173].

1945: „Prin Ordinul Nr. 319.634 din 15 Noemvrie 1945[174], se fixează, pe data de 1 noemvrie 1945, următorii învăţători la şcoalele aratate în dreptul fiecăruia: Anuţei Ioan, la **Cajvana**, p. 10”.

1947: „Având în vedere raportul cu Nr. 16.799 din 1947 al Inspectoratului şcolar regional Suceava, înregistrat sub Nr. 264.182 din 1947[175], următorii învăţători se repartizează, pe data de 1 septembrie 1947, la şcolile primare indicate în dreptul fiecăruia: **Luapaşcu Vladimir**, de la Arbore, Centru, la Cajvana; **Gavrilă Ioan**, de la Cajvana, la Ivăneşti; Gavrilescu Ilie, de la Iţcani, la Cajvana”. „**Tulvinschi Floarea**, de la Cajvana, la Arbore, Clit, post VII, interese familiare; **Maicovschi Eugen**, de la Cajvana, la Şcheia, post I, interese familiare; **Ivan Petru**, de la Stroeşti, Gropeni, la Cajvana, post I, interese familiare; **Ivan Elena**, de la Hârşov-Vaslui, la Cajvana, post IV, interese familiare”[176].

1947: „Noi, maior magistrat Berneagă Vasile, preşedintele **Curţii Marţiale** a Comandamentului 4 Teritorial, / Ordonăm: / Ca acuzatul **Chindriş Teodor**, cu

---

173 *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 25 martie 1943, p. 1902
174 *Monitorul Oficial*, Nr. 277, 3 decembrie 1945, p. 10553
175 *Monitorul Oficial*, Nr. 250, 29 octombrie 1947, pp. 9652-9657
176 *Monitorul Oficial*, Nr. 135, 17 iulie 1947, p. 4912

domiciliul cunoscut în comuna **Cajvana**, jud. Suceava, să se prezinte, cel mai târziu în 5 zile de1a publicarea în *Monitorul Oficial* a prezentei ordonanţe, la Curtea Marţială a Comandamentului 4 Teritorial, spre a fi judecat pentru crima de tâlhărie"[177].

1947: Tribunalul Suceava „admite cererea făcută de către Parchetul Tribunalului Suceava, cu adresa Nr. 3.209 din 17 Aprilie 1946 şi înregistrată la acest tribunal sub Nr. 5.651 din 18 Aprilie 1946 şi, în consecinţă, ordonă înregistrarea ulterioară a naşterii copilei Casandra Ştirbu în registrele stării civile pentru născuţi a comunei Cajvana, jud. Suceava, cu următoarele date: Numele: Ştirbu; prenurnele: Casandra, sexul femenin, fiica legitimă a lui Gavril şi Domnica Ştirbu, născută la data de 18 Aprilie 1944, în comuna Cajvana"; „ordonă înregistrarea ulterioară a naşterii copilului Gavril Negruşer în registrele stării civile pentru născuţi a comunei Cajvana, cu următoarele date: Numele: Negruşer; prenumele: Gavril, sexul bărbătesc, fiul legitim al lui Ioan şi Domnica Negruşer, născut la data de 26 Martie 1944, în comuna Cajvana, jud. Suceava"[178].

[177] *Monitorul Oficial*, Nr. 8, 10 ianuarie 1947, p. 206
[178] *Monitorul Oficial*, Nr. 238, 15 octombrie 1947, p. 6900

CALAFINDEŞTI

(aproape de Siret, Bucovina).

Atestat documentar, drept sat răzeşesc, în 15 iunie **1431** şi reatestat în 15 martie 1490, când, printre bisericile întărite de Ştefan cel Mare Episcopiei de Rădăuţi, se afla şi „a 29-a biserică, la Calafendeşti, cu popă”, apoi în 15 decembrie 1662, când, datorită unei pricini, judecată de marele vornic Ieremie Cărcu, între văduva spătarului Ciogole (Ciogoloae) şi Toader Hulubei, ambii disputându-şi heleşteul Jorghiciu, care, în baza mărturiilor lui Tomşe din Şerbăuţi, Gligoraş vataman de Şerbăuţi, Vasile din Crăiniceşti şi Condre Păscariul, heleşteul rămâne al lui Hulubei, satul Calafindeşti avea să-şi decimeze obştea răzăşească după anul 1700, datorită ascensiunii urmaşilor foştilor răzeşi de odinioară, cei din ramura Boul.

1639: „Un dascăl transilvănean trecut în Moldova, Toader din Feldru (jud. Bistriţa-Năsăud), a întocmit o cuvântare funebră, rostită în româneşte, la înmormântarea jupânesei Sofronia, soţia logofătului Pătraşcu Ciogolea din Calafindeşti”[179].

În 20 februarie **1722**, când Iuon Paladi şi cumnatul lui, Miron Dari, împart moşiile rămase după Toader Paladi, lui Iuon îi revine „jumătate de sat Calafindeşti…

[179] Pacurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române,* vol. 2, Bucureşti 1994, p. 205

care jumătate de sat nu ne-a fost baştină, ci văduva răpousatului Preda Paladi, fost mare stolnic, a avut-o de la jupâneasa Agafiţa, fiica lui Boul, pentru banii daţi Agafiţei pentru căsătoria fiicei sale, anume Safta, şi, aşteptând un timp banii şi neputând întoarce banii lui Paladi spătar, i s-a luat acea moşie cu judecata divanului”.

În 26 februarie **1724**, Iuon Paladi îşi însuşeşte, de la văduva fratelui său, Preda, Agafiţa Paladi, şi cealaltă jumătate de moşie, în contul unei datorii nereturnate de 156 lei turceşti.

1742: Vechii răzeşi, strânşi, închingaţi între moşiile lui Paladi şi cele ale mănăstirii Solca, de pe teritoriul Grăniceştilor (Crăiniceşti), mai cosesc şi prin fâneţele mănăstireşti, dar, la desele jeluiri ale călugărilor, au parte de câte o nouă hotarnică, precum cea din 7 iulie 1742, făcută de vornicul satului Calafindeşti, Pavăl Morţun, cel cu întinse moşii şi prin satele din nordul Bucovinei.

1761: Acest Pavăl Morţun este menţionat ca vornic al Calafindeştilor şi în 19 septembrie 1761, când, în baza mărturiei unor oameni bătrâni din Grimeşti (Grămeşti), dă înscris lui Pahomie, egumenul Putnei, despre hotarul stabilit de Constantin Paladi pe moşia Rudeştilor, Botăşănţilor, stabilind că Igrişte desparte satele menţionate de Bălcăuţii Putnei.

1766: Dintr-o altă plângere a egumenului Putnei, soluţionată în 26 iulie 1766, se poate afla că fosta moşie a neamului Paladi ajunsese, prin căsătorie cu fata lui Iuon Paladi, în proprietatea lui Constantin Sandul Sturza.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[180], din 1772-1773, înregistrează la Calafindeşti, în Ocolul Vicovilor, fără alte precizări, „31 – toată suma caselor”, însemnând 3 popi, 3 femei sărace şi 25 birnici.

În **1774**, satul Calafindeşti avea 39 familii ţărăneşti. În recensământul guvernatorului militar Spleny, din 1775, satul Calafindeşti, din Ocolul Vicovilor, avea 3 popi şi 36 familii de ţărani, numărul acestora sporind, până în 1784, la 68.

1778: Unul dintre cei trei preoţi din Calafindeşti, Vasile, şi jupâneasa lui, Sanda, dăruiesc mănăstirii Moldoviţa, în 22 iunie 1778, fânaţurile Miculile şi Solotrucu din Vama, zestrea Sandei, fata lui Ion Hasnăş din Câmpulung Moldovenesc.

Proprietarul moşiei Calafindeşti, Sandul Sturza, dăruieşte, în 12 martie 1783, moşia, dobândită ca zestre a soţiei, ginerelui său, Vasile Neculce, fiul lui Sandul Neculce, care, în 16 februarie 1790, o arendează armeanului „Ivan Căprăi din Mărăţăi”.

1790: După cum rezultă dintr-o scrisoare a Divanului Moldovei către Creisamtul din Bucovina, din 16 februarie 1790, Constantin Sturza vornic a dat ginerelui său, Vasile Neculcea ban, şi jupânesei Ilinca, satele Calafindeşti şi Şerbăuţi, cu condiţia ca el, Sturza, să le stăpânească atâta timp cât va fi în viaţă. Sturza le-a arendat negustorului armean Ivan Căprăi din Mărăţăi.

1803: După moartea lui Vasile Neculce, văduva acestuia, Ileana, născută Sturza, dăruieşte moşia, în 10 octombrie 1803, copiilor ei, Ioan şi Constantin Neculce. Din 5 august 1810, Constantin Neculce moşteneşte şi

---

180 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 341

partea fratelui său, arendând întreaga moşie, în 12 august, lui Iordache Cârste.

În 12 august **1810**, Constantin Neculce arendează moşiile Calafindeşi şi Şerbăuţi, precum şi un sfert din Româneşti, pe 6 ani, pentru 840 „galbini de aur olandeji", lui Iordache Cârste, angajând şi un vechil, pe Ilie Ilschi, în 7 aprilie 1812, care să primească venitul acestor moşii, dar Ilschi declară caduc contractul lui Iordache Cârste, în 25 iunie 1812, Neculce aflând, apoi, un alt arendaş, pe Iosef Volanschi, cel căruia fiul cronicarului Ion Neculce, Constantin, îi va arenda Calafindeştii, Şerbăuţii şi un sfert din Româneşti, în 22 februarie 1813, pe timp de 6 ani, pentru o sumă anuală de 600 galbeni olandezi. După o nouă arendare, în 22 februarie 1813, Costantin Neculce îi va vinde arendaşului Iosef Volanschi, în 19 iunie 1827, moşiile Calafindeşti şi Şerbăuţi, pentru 6.100 galbeni de aur olandezi.

În **1843**, parohia din Calafindeşti număra 648 enoriaşi, păstoriţi de preotul administrator Dimitrie DIACONIVICI. Patron al biserici era „von WOLANSKI". În 1876, când patronatul era asigurat de Michael baron de KAPRI, parohul Grigorie CZERNIAWSKI avea sub oblăduire 1.009 enoriaşi. În 1907, sub patronajul baronesei Albina KAPRI, biserica din Calafindeşti, restaurată în 1895, era slujită de parohul Vasile TURTUREAN, născut în 1852, preot din 1885, paroh din 1889, cantor fiind, din 1900, Vasile CASPAROVICI, născut în 1841.

1852: Districtul Siretului, intens colonizat cu ruteni, care formează un adevărat ţinut slav, care „este întrerupt de aşezările moldovenești Calafindeşti și Grăniceşti, precum și de cele maghiare, Istegegits și

Fogodisten, și se încheie cu moldo-ruteanul Călineşti (Kuparenko), de la granița Imperiului, dar pe interiorul de pe malul stâng al Sucevei”[181].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Siret – **Siret** (Oraş cu tribunal districtual), Bahrineşti, Raince, Bălcăuţi sau Laudonfalva, Băncești, Botoşăniţa, Cerepcăuţi cu Bereşti, Ţibeni sau Istensegits, Fântâna Albă sau Białakiernica, Şerbăuţi, Grăniceşti, Hadikfalva sau Dorneşti, Calafindeşti, Cândeşti, Climăuţi, Muşeniţa, Negostina, St. Onufri sau Drăguşanca, Oprişeni sau Panţiri, Rogojeşti cu Gura Molniţei, Rudeşti sau Gropana, Şerbăuţi, Sinăuţii de Sus, Sinăuţii de Jos, Stârce sau Berlinţi cu Slobozia lui Dumka, Terebleşti, Vaşcăuţi pe Siret cu Parcelowka, Volcineţ”[182].

1884: O şcoală cu 3 clase funcţiona, la Calafindeşti, din 1884[183].

1902: Însoţirea raiffeisiană din Calafindeşti şi Botoşeniţa a fost înfiinţată în 1 octombrie 1902, sub direcţiunea lui Vasile Turturean şi preşedinţia lui Nicolai Alexei. Din comitetul de direcţie şi control făceau parte Tanasi Lavric, Samuil Lauric şi casierul C. Casparovici.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Calafindeşti**, comună rurală, districtul Siret, aşezată la

---

[181] Hain, Joseph, *Handbuch der Statistik des österreichischen Kaisersstaates,* Wien 1852, p. 242

[182] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

[183] *Schematismus der Bukowinaer,* Czernowitz, 1843 p. 46, 1876 p. 36, 1907 p. 131

obârşia pârâului Hatna, la poalele dealului Ţăranca, care formează hotarul între Bucovina şi România. Suprafaţa: 4,25 kmp; popuaţia: 1.261 locuitori români, de religiune gr. or. Este lipită de drumul districtual Siret-Suceava; are o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică parohială, cu hramul „Naşterea Maicii Domnului”. La 1776, era proprietate a vornicului Constantin Sturdza. Populaţia se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor. Comuna posedă 1.127 hectare pământ arabil, 272 hectare fânaţuri, 8 hectare 50 ari grădini, 77 hectare izlaz şi 12 hectare păduri. Se găsesc 44 cai, 525 vite mari cornute, 352 oi, 267 porci şi 42 stupi. **Calafindeşti, moşie**, cu administraţie particulară, districtul Siret. Suprafaţa: 11,58 kmp; populaţia: 100 locuitori, ruteni, israeliţi şi germani”[184].

1910: „În 30 octombrie 1910, a avut loc o adunare a mazililor şi răzeşilor în Botuşeniţa, la care au participat dl Dr. Cuparencu şi studentul în filozofie, dl Emilian Goraş. La gara din Siret, i-a aşteptat dl Emanuil Popescul şi i-a condus la localul adunării. Au luat parte mazilii şi răzeşii din Botuşeniţa şi o mare parte de gospodari din comună şi împrejurime, precum din Calafindeşti şi Şerbăuţi. Au vorbit domnii Dr. Cuparencu, E. Goraş, **Vasile Turturean, paroh în Calafindeşti**, Vasile cav. de Volcinschi, paroh în Şerbăuţi, şi comerciantul Ilie Siretean, dând celor prezenţi sfaturi cu privire la şcoală, limbă şi lege” [185].

---

[184] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 42

[185] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor bucovineni*, Anul I, Nr. 1, Cernăuţi, 18 noiembrie 1910, p. 13

1912: Învăţător în Calafindeşti este numir „Nicolae Leuciuc, până acu provisor la aceiaşi şcoală”[186].

1914: Adunând „cântece populare româneşti din Bucovina”, care aveau să vadă lumina tiparului sub semnătura nemeritată a lui Mattias Friedwagner[187], în 1940, Alexandru VOEVIDCA a cules folclor şi de la calafindeştenii Zahara a lui Ştefan LAZOR (42 ani în 1914), Elisaveta ALEXEI (11 ani în 1914), Victoria BODNARIUC (16 ani în 1914) şi Domnica CACIOR (14 ani în 1914).

1919: Din Comisiunea agrară de ocol Siret făcea parte, ca reprezentant al ţăranilor, şi „**Simion Diaconescu**, agricultor, Calafindeşti”[188].

1941: Printre primii eroi ai României Mari s-a numărat şi „**Finiuc Vasile**, soldat, ctg. 1941, cu ultimul domiciliu în comuna **Calafindeşti**, judeţul Rădăuţi, mort la 28 iulie 1941”[189].

1946: „Preotul **Arcade Repta** din Calafindeşti a fost condamnat politic între anii 1946-1947”[190].

1947: „Având în vedere raportul cu Nr. 16.799 din 1947 al Inspectoratului şcolar regional Suceava, înregistrat sub Nr. 264.182 din 1947[191], următorii învăţători se repartizează, pe data de 1 septembrie 1947,

---

[186] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 11, Anul II, 7 noiembrie 1912, p. 175

[187] Friedwagner, Matthias, *Rumanische Volkslieder aus der Bukowina*, Konrad Triltsch Verlag Wurzburg, 1940

[188] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

[189] *Monitorul Oficial*, Nr. 220, 17 septembrie 1941, pp. 5543-5549

[190] *Martiri şi mărturisitori ai Bisericii din România*, Editura Contact 2004, p. 90

[191] *Monitorul Oficial*, Nr. 250, 29 octombrie 1947, pp. 9652-9657

la şcolile primare indicate în dreptul fiecăruia: **Costea Ipolit**, de la Calafindeşti, la Costişa; **Onică Virginia**, de la Bilca, la Calafindeşti; **Bileţchi Viorica**, de la Dorohoi-Botuşeniţa, la Calafindeşti”.

1947: „Judecătoria mixtă Rădăuţi: Prin cartea de judecată civilă Nr. 703, judecătoria admite acţiunea intentată de reclamantul **Tănase Diaconescu** din comuna Calafindeşti, jud. Rădăuţi, contra pârâtului **Kiurko George a Ferenz**, cu domiciliul necunoscut, şi, în consecinţă, obligă pe pârât să recunoască dreptul de proprietate al reclamantului asupra parcelei funciare 4.470/1, din corpul tabular Nr. 897 Ţibeni, la locul Horaiţ, în suprafaţă de 37 prăjini şi să consimtă la intabularea acestei parcele”. „Prin cartea de judecată civilă Nr. 814 din 1947, judecătoria admite acţiunea civilă, intentată de către reclamantul **Lauric Sofronie a Petre**, din comuna Calafindeşti, jud. Rădăuţi, contra pârâtului **Gaspar Pal a Ferentz**, cu domiciliul necunoseut, şi, în consecinţă obligă pe pârât să recunoască dreptul de proprietate al reclamantului asupra parcelei 4.474/1, în suprafaţă de 120 prăjini, în locul Horaiţ, din corpul tabular 170 a comunei Ţibeni, şi a consimţi la intabularea acestei parcele”. „Prin cartea de judecată civilă Nr. 705, judecătoria admite acţiunea civilă, intentată de către reclamantul **Popovici Leonte**, din comuna Calafindeşti, jud. Rădăuţi, contra pârâtului **Pal Nistor a Ianos**, cu domiciliul necunoscut, şi, în consecinţă, obligă pe pârât să recunoască dreptul de proprietate al reclamantului, în suprafaţă de 28 prăjini, situat în regiunea Horaiţ, identic cu Nr. 4.218/3 şi 4.219/3

din corpul tabular Nr. 1.201 a comunei Ţibeni, şi să consimtă la intabularea acestei parcele”[192].

CĂLĂRAŞI

(sat şi târg, fost Tuzora, întemeiat de
călăraşii de Bărăiac, judeţul Lăpuşna, Moldova).

1433, februarie 4: Întărit de Ilie voievod lui Staia, care primesc uric pentru „un sat, **Tuzara**, unde este cneaz Nicoară, la obârşia pârâului Jelcova; alt sat, mai jos de seliştea lui Heghetiş, unde este cneaz Onică… Iar hotarul acestor două sate să fie după vechile hotare, pe unde au folosit din veac”[193].

1440, iulie 20: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi lui Nicoară de la Tuzara, care primeşte uric pentru „un loc, anume Tuzara, pe pârâul Bâc mai jos de un stejar, şi prisacă în acelaşi hotar, şi alt loc, unde este Dealul Derenului, la fântână, şi iazuri şi mori pe Bâc şi prisacă în acelaşi hotar, şi, mai jos de acel loc, peste deal... voloacă, la fântână, şi, de asemenea, loc de sat, să-şi aşeze sat şi prisacă în acelaşi hotar, şi, pe Gotovţea, loc de sat mai jos de plopi, să-şi aşeze sat, şi iazuri, şi moară pe Gotovţea, şi prisacă în acelaşi hotar (azi Cotovţea, cursul superior al Bâcului)… Iar hotarul acestor locuri şi prisăci să fie din

---

[192] *Monitorul Oficial,* Nr. 291, 16 decembrie 1947, p. 8024
[193] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 108, pp. 159, 160

toate părţile cât vor putea folosi îndestul pe vechile hotare”[194].

1734, martie 18: Porunca lui Constantin Nicolae voievod „pentru rândul călăraşilor de mazilul de **Bărăiac**, care, ţinând acel drum cu caii lor şi cu alte cheltuieli ale lor şi jeluind domniei mele cum se află în grea stare, că osebit sunt supăraţi şi cu alte beilicuri, de către care ei, mai înainte vreme, n-au fost, de vreme ce şi de la răposatul părintele nostru Ion Nicolae voievod au avut osebită milă, nimeni între dânşii nu s-a amestecat, dându-le şi testament de apărare… iar acum îngreunându-se mult pe dânşii au rămas la slabă stare. / Pentru care, înştiinţându-ne Constandin Roset hatman de starea şi cheltuielile lor, am socotit că se cade să aibă aceşti slujitori osebită milă şi i-am iartat, ca să fie ei nesupăraţi cu nici un fel de plocoane sau alte slujbe ce sunt de către hatmanul şi le-am dat acest testament al nostru la mâna lor, ca să aibă pace de toate”[195].

1904: „**Călăraşi**, târguşor în judeţul Orhei, volosti Tusoara, aşezat în valea Bâcului, lângă linia căii ferate Ungheni-Chişinău, spre vest de staţia Călăraşi şi de târguşorul Tusoara… Are 460 case, cu o populaţie de 2.345 suflete, din care 1.028 evrei; biserica Sf. Nicolae; 7 mori de vânt; 430 vite mari, 209 cai; spitalul Zemstvului; centrul circumscripţiunii IV de Zemstvo; poştă; poştă şi telegraf; două şcoale”[196].

---

[194] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 203, pp. 288, 289

[195] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 204, pp. 202, 203

[196] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 49, 50

CALICEANCA

(lângă Cernăuţi, Bucovina, Ucraina).

„**Caliceanca** e spre nord-est de Cernăuţi. O parte se întinde pe vale şi pe o coastă lungă, alături cu Prutul, iar altă parte ajunge spre Horecea, între două coaste. Caliceanca, din Cernăuţi, mai că nu se vede defel. Aici se află o biserică veche de lemn, transmutată din Cernăuţi, în anul 1876, pe spesele Fondului. Ea era aşezată şi alcătuită de comuna bisericească, în 1783, pe locul bisericii ce se numea „Domnească”. Biserica Domnească a fost făcută de principele Moldovei, Nicolae Alexandru, înainte de 1735, iar în anul 1779 a fost mutată, de la Cernăuţi, de pe piaţa Sfintei Maria, de lângă Fântâna Turcească, la Şerăuţii de jos. Hramul bisericii din Caliceanca e la „Adormirea maicei Domnului”. Şcoala e de 4 clase. În 1894, umblau 81 Români, 50 Ruteni, 67 Germani, 39 Poloni, 5 Cehi. Aici e un Cabinet de cetire, „Sentinela”. Adunarea generală constitutivă a lui s-a ţinut Duminică, în 8 August 1897 stil nou. Aici mai este şi o filială a Societăţii Doamnelor Române din Bucovina”[197].

În 17 iulie **1886**, pe când săpau trei oameni o fântână în curtea gospodarului Ioan Marteniuc din Caliceanca, la adâncimea săpăturii de 3 metri a ţâşnit, deodată, din pământ o flacără albastră, care le-a fript

[197] Patria, Anul III, Nr. 291, Nr. 292, Nr. 293, Nr. 294, 295, 297, 299, 301, 304, 306, începând cu ziua de 30 Iunie / 12 Iulie 1899

mâinile şi picioarele, dar au primit imediat asistenţă din partea medicului orăşenesc, dr. Flinker. „Locul unde s-a săpat fântâna conţine mult cărbune. Flacăra seamănă să se fi iscat din gazele care erau închise sub pământ şi care, ieşind la aer, s-au aprins”[198].

În **1890**, satul avea cinci învăţători, pe P. Pitei, V. Mihalescul, E. Semaca, B. Kowalska şi pe S. Klimaszewska.

În 13 septembrie **1903**, la petrecerea filialei Societăţii „Doamnele Române”, au subscris, dintre localnici, Eleana E. POPOVICI, Maria NICOROVICI, secretara MIHALESCUL, Nicolai VOITCO, Eusebie SCRIBA, Elisabeta VOITCO, directorul şcolar Petru PITEI, Argir VERENCA, Vladimir VOITCO, NICHITOVICI, Mihai HOTINCEAN, Ioan RUSAC, Alexandru MUTRUC, Nicolai CRICLEVICI, George MIHALESCUL, Coca SĂNDULEAC, Mihai HLUŞCO, Maria COSTIUC, Arcadi NICOROVICI, Ştefan RUSNAC, Ilie HOLENCIUC, Dimitrie GERMAN, Alexandra LUCHIANCIUC, Ioan ZERNIUC, Victor MIHALESCUL, domnişoara TAUBER, Ana ŞCUREI, Maria HOVANEŢ, Zoiţa COUŢUN, Ştefan COŞARA, Nicolai HAURILIUC, Georgi CRICLEVICI, Nistor TEUTUL, Simion HUMAILO, Grafiţa PRODANCIUC, Eugenia PERJUL, Petrea CRICLEVICI, Ludvig SENDEC, Nicoluţa PRODANCIUC, Alexandru RUS, Toder alui Vasile COŞARA, Dimitrie COŞARA, Ioan GUZIC, Mihai SCOBIAC, Alexandru LENCHIVSCHI, Florea ROSTOŢCHI, Ana alui Vasile COŞARA, Dimitrie PRODANCIUC, Ilie FACAS, Petrea HRENCO,

[198] *Revista Politică*, Anul I, Nr. 6, august 1886

Ioan COHUT, Ignaţ FOIT, Gheorghiţă alui Ioan MARCO şi Nicolai LENCO[199].

1897: „Mulţămită caldă aduce „Asilul de copii români din Cernăuţ“, strada Herescul, pentru mărinimoasele ajutoare ce au binevoit a oferi următorii binefăcători: un număr de persoane onorabile din Caliceanca, şi anume, după pilda frumoasă şi stăruinţa foarte meritorie a prezidentei de la filiala din Caliceanca a Societăţii Doamnelor Române, doamnei Ecaterina Mihalescul, şi a domnului Nicolae Mihalescul, domnii Nicolae Colţun, Toader Hutniac, Gheorge Gherman, Vasile Coşar, Petrea Coşar şi fiul, şi doamnele Ecaterina Hrencean, Ana Şcurei, Elisaveta Crauciuc, Ana Hreniuc, Casandra Moscaliuc, Ecaterina Regwald, Ecaterina Slemac, Maria Găina, Eeaterina Găina, Maria Smirnov, Maria Hotincean, Domnica Gherman, Maria Costiuc, Elisaveta Guzic, Elisaveta Repciuc, Maria Mihalescul, Maria Sanduleac, Maria Carniuc, Maria Criclevici, Maria Prodanciuc şi Ana Gherman un car plin de cartofi, curechi, ceapă, fasole, mazere, svecle, morcovi, petrinjel, ţelină, păpuşoiu şi făină”[200].

1904: „Ne coborâm din Cernăuţi pe lângă casele mici, sărace ale suburbiei Caliceanca. Îndată începe câmpul de un verde care prinde lumina ca o piatră scumpă. Iarba e plină de viorele, de mierea-ursului, de păpădii galbene; ostroave mici de flori sunt semănate pe întinderea păşunilor. Zarzării, cireşii din grădini sunt acum în floare şi presoară drumurile cu foi albe.

---

[199] *Deşteptarea,* Nr. 78/1903, p. 5

[200] *Apărarea Naţională,* Nr. 24, Anul II, duminică 3 martie stil nou 1907, p. 3

Vazduhul tot e plin de mirosurile dulci ale primaverii. Jos, în vale, curge Prutul, pe care-l înjugă trei poduri”[201].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Calicianca**, suburbie a oraşului Cernăuţi, numită astfel fiindcă acolo locuia, la început, numai sărăcimea; are 1.830 de locuitori, aproape toţi români şi de religiune gr. or.; o şcoală populară mixtă şi o biserică filială ortodoxă, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”. Populaţiunea se ocupă cu grădinăritul, agricultura şi, în parte, cu creşterea de porci. Aci se aflau, pe vremuri, grădinile şi viile bogătaşilor Cernăuţului, care formează, astăzi, târla Sadki. Tot aci s-ar fi aflat, se zice, şi o biserică cu numele special de „Domnească”. Suburbia are 238,75 hectare pământuri arabile, 34 hectare fânaţuri, 58 hectare grădini, 53 hectare izlaz cu 30 hectare pădure. Se găsesc 63 cai, 209 vite cornute, 236 porci şi 40 de stupi”[202].

CALICENI

(lângă Păşcani, Orhei, Moldova).

1758, mai 30: Carte de împuternicire de la Scarlat Grigore Ghica voievod, dată pitarului Ion Donici, ca „să fie volnic a stăpâni şi a dijmui a sa dreaptă ocină şi moşie, pe hotare vechi, anume **Păşcanii** şi **Calicenii** de la ţinutul Orheiului şi, după scrisori ce are, să aibă a lua a

---

201 Iorga, N., *Românismul în trecutul Bucovinei*, Cernăuţi 1938, p. 303

202 Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 42

zecea”[203].

1761, mai 31: Porunca dată de Ioan Theodor voievod vornicului de poartă Simion Arămăscul şi mazilului Enachi Zamşi, de a cerceta pricina dintre Ion Donici pitar şi răzeşi, jeluindu-se pitarul „că are **Păşcani** şi **Caliceni**, moşii întregi, şi mai are nişte părţi de moşii în **Steţcani** şi **Epureni**, care, împresurându-se de către răzeşi… v-am orânduit hotarnici… să mergeţi la aceste moşii şi să strângeţi pe toţi răzeşii şi să le cercetaţi scrisorile şi dovezile foarte cu amănuntul şi cu bună înţelegere, căutând şi starea locului şi la moşiile Păşcani şi Calici să îndrepţi hotarele numai de către care părţi s-a dovedit că au împresurări”[204].

CĂLIENEŞTI

(lângă Blăgeşti, comuna Blăgeşti, Bacău).

1500, martie 22: Întărit de Ştefan voievod, în cadrul unui schimb de sate cu mănăstirea Bistriţa, care mănăstire primeşte „patru sate, tot pe Bistriţa: un sat **Slugani**, al doilea sat **Chicoteşti** (lângă Blăgeşti, comuna Blăgeşti, Bacău), al treilea sat **Călieneşti** (lângă Blăgeşti, comuna Blăgeşti, Bacău), al patrulea sat **Lăţcani** (Lăscani, contopit cu Racova, comuna Racova, Bacău), care este în faţa Călieneştilor, sub dumbravă”, voievodul

---

203 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 230, p. 236

204 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 236, pp. 247, 248

primind „cinci sate: unul pe Cracău, anume **Cauceleşti** (Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), unde au fost juzi Mihail şi Dieniş, între **Grieleşti** (lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ) şi între **Lupşa** (lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), altul pe Siret, anume **Gâdinţi** (comuna Sagna, Neamţ), unde a fost curtea lui Negrea, trei pe Bistriţa, mai sus de Bacău: **satul lui Birai** (Birăeşti, apoi Gherăieşti, inclus în Bacău), şi **satul lui Vlăscan** (Vlăcsăneşti, inclus în Bacău) şi satul **Manuileşti** (Manoileşti, inclus în Bacău)”[205]. Hotarul, din veac.

CĂLIENI

(lângă Vulturu, Vrancea).

1774, iunie: Satele **Călienii** şi **Vadu Roşcăi**, ţinutul Tecuciului, ocolul Bilieşti, după recensământul lui Rumeanţev[206], aveau **toată suma caselor 63**. Scădere rufeturi 11: 2 scutelnici, 1 bejenar, 1 vornic, 2 nevolnici, 1 vătăman, 4 văduve. Rămân birnici 52. / **Birnici**: Vasile Gorciul / Iftemii / Apostol Băbăliga / Ştefan, crâşmar / Grigori Popoiul / Constandin sin (fiu) Florii / Ioniţă. Olar / Petria, grecul / Toader Samoil / Eni Frâncul, ce a fost birnic în Hăneşti / Sandul, morar, ce a fost scutelnic dumisale paharnicul Ştefan Costandachi / Postolachi

[205] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 256, pp. 458-460
[206] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 542

Vidraşcu, tij (la fel) / Albul, tij, ce-a fost al paharnicului Costandachi / Neculaiu, morar, ce-a fost al spătarului Gheorghi Costandachi / Coman, morar, ce a fost a dumisale stolnicului Costandachi / Ioniţă, merticar, ce a fost scutenic lui Manolachi Costandachi / Dănilă, tij (la fel) / Ene Somoil / Negoiţă, merticar, ce a fost acutelnic al apătarului Costandachi / Radul Modran / Arion / Nechifor / Stan, brat (frate) Nechifor / Ion zet (ginere) Nechifor / Ivaşcu sin (fiu) Ion Dumbravă / Iordachi, holtei cu mamă / Ion, brat (frate) Ivaşcu / In (alt) Ivaşcu / Toma sin Ivaşcu / Mile zet Ivaşcu / Mihaiu nepot lui Ivaşcu / Constandin Tânjală / Coman / Nedelcu cu mamă / Radu, jugar / Hilimon / Ivan sin Călin / Iordachi Gorciul / Opria, văduvoiul / Nedelcu, cumnat Oprii / Vasile / Pascul, morar, ce a fost a dumisale spătarului Conachi / Petria, tij (la fel) / Chiriac, pâslar, tij / Radu, tij / Gheorghiţă, tij / Radu, cioban, ce a fost scutelnic mănăstirii lui Adam / Stoica, bejenar, tij / Ion, cioban, bejenar, tij / Ion, văcar, bejenar, tij / Badiul, ce a fost birnic la Vulturul / Stroia. // **Rufeturi**: Ion, bârsan, cu bejenia din car / Tănasă, vornic / Ioniţă Gorciul, nevolnic / Bârsan, nevolnic / Ion, vătăman / Ioana, văduvă / Stan, morar, scutelnic egumenului de Adam / Sandul, morar, tij / Maria, văduvă / Vasâlca, văduvă / Manasâia, văduvă.

1899: „**Călieni**, comună rurală în plasa Bilieşti, judeţul Putna. Călieni se află așezat pe malul Leicăi şi al Siretului. Serveşte ca loc de popas pentru plutele ce vin din Moldova și merg spre Galaţi. Distanţa ei de reședința subprefecturii (comuna Suraia), e de 15 km, iar de capitala judeţului e de 30 km… Comuna Călieni e formată din cătunele Călieni şi Malurile. Populaţiunea comunei, după cel din urmă recensământ, e de 314 capi

de familie, cu 1.246 suflete, din care: 641 bărbaţi şi 605 femei. Această populaţie se împărțea (1892) astfel: După starea civilă: 614 neînsurați: 327 bărbați, 287 femei; 596 însuraţi: 35 văduvi, 16 bărbaţi, 19 femei şi 1 femeie divorțată; după naţionalitate: 1.238 români, 4 greci şi 4 de diferite naționalități; după religiune: 1.242 ortodoxi și 4 mozaici; după felul ocupaţiunii: 484 agricultori, 3 meseriaşi, 8 comercianţi, 2 profesiuni libere, 24 muncitori şi 3 servitori. Ştiu carte 184 bărbaţi şi 2 femei. Numărul caselor de este de 278… Cultul creştin-ortodox e reprezentat printr-o biserică parohială, cu hramul Sf. Gheorghe. Comuna vine în ajutorul bisericii cu 20 lei anual. Instrucţiunea publică se predă într-o şcoală mixtă, situată în satul Călieni şi frecventată de 57 copii, 52 băieţi şi 5 fete. Numărul total al copiilor cu vârstă de şcoală e de 150, 90 băieţi şi 60 fete. Comuna vine în ajutorul şcoalei cu 334 lei anual. Comuna numără 274 contribuabili, adică 1 la 4,55 locuitori. În anul 1886, erau numai 213 contribuabili… Teritoriul comunei Călieni, fiind aşezat în Valea Milcovului și a Siretului, are un pământ fertil, din care se cultivă 2 treimi. Numărul cultivatorilor este de 216. Instrumentele agricole, de care dispun cultivatorii din Călieni, sunt: 1 maşină de treierat cu aburi, 1 mașină de vânturat, 6 pluguri de lemn, 84 de fier şi 3 grape de fier. Vite sunt: 2,986, din care: 476 boi, 532 vaci, 197 cai, 1.549 oi şi 232 porci. Stabilimente comerciale sunt: 6 cârciumi, 2 băcănii, 1 fabrică de cherestea, 2 cizmării, 1 grădinărie și 1 fabrică de rachiu de tescovină. / **Călieni**, cătun în comuna cu acelaşi nume… este situat pe malul Siretului, servind ca loc de popas pentru plutele ce vin, din Moldova, spre Galaţi. Are o biserică parohială, cu hramul Sf. Gheorghe, pentru întreținerea căreia comuna

vine în ajutor cu 20 lei anual. Are 1 școală mixtă, construită din bârne, care e frecventată de 57 copii (52 băieți şi 5 fete), din 150 copii (90 băieți și 60 fete) cu vârstă de școală. Cu întreţinerea ei, comuna cheltuiește 334 lei anual”[207].

CĂLIMAN

(comuna Vidra, Vrancea).

1445, august 8: Întărit de Ştefan voievod lui Oană Urecli (Ureche), care primeşte uric pentru „satele pe Putna, anume unde este Stan Hârţăgan, unde-i casa lui Milcov, pe din sus de Orlandanii şi de **Căliman**”[208].

1612, aprilie 3: Fetiţa şi Bârzu, nepoţi Gârdişoai, vinde o moşioară „în **Călimanu**, din apa Putnii până în Putna şi peste Putna până în vârful Măgurii”[209].

1613: Zapisul în care se mărturiseşte că „a arătat preotul Dimoftie şi cu neamul său Mărculeştii un zapis din veleat 7121 (1613), scriind că Grozav, moşul Baciului, şi cu alte neamuri ale lor au vândut jumătate din acet hotar al **Vidrei** lui Marco, moşul (bunicul) popii

---

[207] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 258, 259

[208] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 2, p. 1

[209] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 12, p. 8

Timofte, al lui Vasile Pitacul şi al popii Toader de **Căliman**, neamul Mărculeştilor”[210].

1642: Grirori Curteanul din **Căliman** cumpără „nişte săpături făcute cu sapa din codru meriu… de la Nedelcu sin (fiu) Marinici, nepot lui Giurcă or **Gărdişăi** (Gărdişoaia, în Căliman)”[211].

1661, mai 20: Tudose Rugeţeanu şi femeia lui vând preotului Stan din **Căliman** un pământ la Ruget, pe din jos de pom şi bolovan”[212].

1705, august 10: Antioh Cantemir voievod, „pentru o moarte de om, a aruncat cheltuiala pe trei hotare, **Vidra, Călimanu** şi **Ireştii**”[213].

1774, iunie 26: Satul **Căliman**, ţinutul Putnii, ocolul Vrancei, după recensământul lui Rumeanţev[214], avea **toată suma caselor 38**. Scădere rufeturi 13: 1 scutelnic, 7 popi şi diaconi, 2 nevolnici, 3 poştaşi la Şândilari, 1 ostavnoi. Rămân birnici 25. / **Birnici**: Ilie, gălăţean / Lupul, panţăr / Grigore Cinpoeş / Arsănie / Macovei a Aritoanii / Radul, muntean / Ioniţă Vidraşco / Toader, baciul / Dumitru Pârâu / Grigori, panţăr / Ion Zbârciog / Ştefan Cote / Toader Cote / Sandul al Ivănesii / Marin, cârciumar / Ştefan Ciută / Ion Vidraşco / Marco din Valea Sării / Neculai, blănar / Vasile, cârciumar /

---

[210] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 187, 188

[211] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 19, p. 11

[212] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 31, p. 22

[213] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 89, p. 58

[214] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 309, 310

Ştefan Vidraşco / Loghin / Ştefan, olar / Ionaşco, morar. // **Rufeturi:** Andrieş, nevolnic / Martin, şchiop, nevolnic / Nedulcu, sârbu, ostavnoiu / Toma Cincinel, chelar, scutelnic porucinicului Stamati / Popa Neculaiu / Popa Nistor / Popa Necula / Diaconul Pavăl / Diaconul Simion / Diaconul Vasile / Popa Vasile din Ruget / Ion Trifan, poştaş la Şândilari / Stoian al lui Ţăran, poştaş la Şândilari / Trifan, poştaş la Şândilari.

CĂLIMANI

(lângă Troiţa, azi Dochia, comuna Girov, Neamţ).

1638, mai 9: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod lui Malcoci din **Călimani** (lângă Troiţa, azi Dochia, comuna Girov, Neamţ), „ca să fie tare şi puternic, cu cartea domniei mele, a ţine şi a opri a sa dreaptă ocină şi moşie, hotarul satului Călimanilor, dinspre satul **Troiţa** (Troiţa, azi Dochia, comuna Girov, Neamţ), pe unde a fost din veac, măcar şi peste apa Cracăului va fi fost hotarul din veac, că apele au fost vii, de se mută şi pe alte locuri; care, de vor fi arat Troiţănii pe hotarul Călimanilor, să fie volnic a le lua zeci, de vor cosi să aibă a lua fânul cosit, şi dobitocul de va călca şi-l va prinde în pământuri sau în fânaţ, să-l ia şi să-l aducă la poarta domniei mele”[215].

---

[215] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 346, pp. 340, 341

1638, iulie 2: Carte de împuternicire dată de Vasile Lupu voievod fostului sulger Gheorghe Arapul, după ce „s-au pârât de faţă, înaintea noastră, Malcoci, ce a fost pitarcu călugării de la mănăstire de la Bisericani, pentru o bucată de hotar, pentru că au fost mergând apa Cracăului pe lângă satul mănăstirii ce se cheamă **Troiţa**, şi i-a fost matca cea bătrână pe acolo, iar apoi s-a mutat Cracăul, de şi-a făcut loc pe lângă **Călimani**, satul lui Malcoci. Deci călugării au vrut să ia acea bucată ce a săpat-o apa şi au lăsat locul spre Troiţa. De aceea… tu să strângi oameni buni şi megieşi şi să socoteşti acolo, ca să ţină călugării, cu satul lor Troiţa, până în matca cea bătrână, iar cât hotar va fi luat dinspre Călimani, să-l ţină ei şi să-şi ia a zecea din acel loc, de vor fi arat. Şi să nu făţăriţi nimănui”[216].

1638, octombrie 20: Rusul, feciorul Neniului din Scorţeşti, dăruieşte „o vie de la **Scorţeşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea) schitului părintelui Partenie, unde este hramul Sfântului Ioan Bogoslov, pentru păcatele părinţilor noştri şi ale noastre. Şi ne-a scris la pomelnic, anume Neniul şi femeia sa Anca, şi Rusul, şi Deleu frate-său, feciorii Neniului. Şi acest zapis s-a făcut în ziua hramului, dinantea lui Ion Bucatedrepte şi frate-său Ursea din **Vidra** (comuna Vidra, Vrancea), Crăciun, Chervasie, Murgină, Eremiia Platon, frate-său Ion Telincă, Ion Ţăpa şi Mărăuţă din **Cucuiaţi** (înglobat în Şerbeşti, comuna Vidra, Vrancea), Dumitru de **Şerbeşti** (azi Ştefan cel Mare, Neamţ – cf. Indice, dar mai probabil Şerbeşti, comuna Vidra, Vrancea), Giurgea de **Vezeuţi** (comuna Vizantea-Livezi, Vrancea), Stoica şi Marco din **Scorţeşti**,

---

[216] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 394, p. 383

Dumitru, Popa Isaiia din **Clipiceşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), Mirăuţă din **Găgeşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), popa Ionaşco din **Fărţeşti** (Frăteşti, azi Buhoanca, comuna Doljeşti, Neamţ), popa Dumitru din **Călimani** (lângă Troiţa, azi Dochia, comuna Girov, Neamţ)"[217].

CĂLIMĂNEŞTI

(lângă Bătineşti, în comuna Ţifeşti, Vrancea).

1423, nartie 12: Întărit de Alexandru cel Bun lui Batin, care primeşte uric pentru „trei sate pe Putna, anume: unde îi este casa, altul unde a fost Lupşe (lângă Bătineşti), al treilea unde este vadul de la Putna (Călimăneşti)… Iar hotarul acestor trei sate să fie pe hotarele vechi, unde au folosit din veac"[218].

1497, martie 14: Întărit de Ştefan voievod lui Micul Măcău , care cumpără, cu 70 zloţi tătăreşti, de la Ion Batin din Suceava, nepotul lui Batin,, „jumătate de sat, anume Călimăneştii pe Putna, la Vad, partea de sus"[219]. Hotarul, din veac.

1627, august 1: Zapisul lui Vasilie Crucean de **Ionăşeşti** (aproape de Tecuci, Galaţi), în care

---

[217] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 486 pp. 453, 454
[218] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 53, pp. 77-79
[219] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 218, pp. 387-389

mărturiseşte cum a vândut ginerelui său Dumitraşco din **Călimăneşti** (ţinutul Putna, Vrancea), un pământ în frunte cu silişte, cu fâneţe, cu tot venitul, din sat de **Mihăileşti** (lângă Pădureni, Vrancea), dintr-apa Siretului până unde se împreună hotarele, drept 8 ughi (ducaţi ungureşti), dinaintea lui Silişte, feciorul lui, şi dinaintea popii lui Macoveiu, a Leahului, a lui Bogdan, a lui Haret şi a lui Dumitraşco de Călimăneşti”[220].

1774, iunie 26: Satul **Călimăneşti**, ţinutul Putnii, ocolul Luncii, după recensământul lui Rumeanţev[221], avea **toată suma caselor 18**. Scădere rufeturi 7: 2 preoți și diaconi, 1 nevolnic și babă, 1 slujitor, 3 slugi boierești, 1 dascăl. Rămân birnici 11. / **Birnici**: Costantin Răzmeriță, vornic / Ion Ghețâu / Radul Fodor / Costantin Băban / Stoica a popii Gheoghie / Grigore fiul lui Postolache / Vasile Movilian / Tofan Ionașco / Coste cumnat lui Cârjan / Dumitrașco a Zlătunoaei. // **Rufeturi:** Stanciul, bulucbaș, slugă banului Iancului Razu / Toader, argat lui / Gheorghiță Călimănescu, slugă dumnealui banului Iancului / Petre, holtei, dascăl de biserică / Vasilache, nevolnic / Alicsandru Țolică, slujitor de Focșani / Popa Gheorghie / Diaconul Chiriță.

1899: „**Călimăneşti**, cătun în comuna Pădureni, plasa Şuşiţa, judeţul Putna. E situat pe pârâul cu același nume. Are o populațiune de 240 locuitori, care trăiesc în 75 case. În cătun este o biserică, cu hramul Adormirea. Nicolae Mustea pomeneşte că în acest sat și-ar fi trimis Buhuș hatmanul soţia, împreună cu alte gloate ale lor,

---

220 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 226, pp. 314, 315

221 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 279

refugiindu-se dinaintea lui Petriceicu vodă. În anul 1803, satul Călimăneşti aparţinea postelnicesei Catrina. Mai târziu, parte din moșia Călimănești intră în stăpânirea banului Matei Vidrașcu; iar parte se stăpânea de Sandulache Sturdza, de căminarul Gh. Lipan, paharnicul Șerban Bontăş și de serdarul Alecu Bălţatul, clironomii serdarului Ion Gâţă”[222].

CĂLIMĂNEŞTI

(sat pe Tutova, comuna Puieşti, Vaslui).

1439, iulie 30: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi fraţilor Oană Roşca şi Cojea Pătru, care primesc uric pentru „satele pe Tutova, anume: **Călimăneştii, unde este Ion**, mai sus de Laleşti, şi, mai jos, Coţmăneştii, unde a fost Coman, şi, mai jos, Coleşăua, unde au fost Hodco şi Măciucă, şi seliştea lui Brătan, şi unde a fost moara lui Brătan să-şi facă moară, şi prisaca lui Micşin, pe Pârâul Sec, şi, mai jos, un loc să-şi adune fân, alt loc… mai sus de Lungani, anume Fântirele … Iar hotarul acestor sate să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac. Iar hotarul pustiilor să fie cât vor putea folosi îndestul”[223].

1448, iulie 15: Întărit, prin „mai jos de Micul, unde a fost Căliman”, de Petru voievod, fraţilor Roşca şi

[222] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 262

[223] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 199, pp. 281-283

Cojea, care primesc uric pentru „satele anume: Călimăneşti, sub Dumbravă, unde este casa lui Roşca, şi, pe Tutova, Broşteni, unde este casa lui Cojea, şi seliştea anume a lui Stan, şi, **mai jos de Micul, unde a fost Căliman, şi Călimăneşti, unde a fost Ion Călimănescul**, şi Bogeşti, şi, la obârşia Luminatei, la fântână, seliştea de lângă Ivul, de asemenea şi Măciucă, şi, mai jos, Muncelul, şi cu seliştea lui Brătan, şi prisaca lui Micşin, şi, la Seaca, mai jos de prisacă, un loc din pustie, şi, la Prut, mai sus de Faurei... Miroslăveştilor, un loc din pustie şi, pe Ialan, Micşineşti, al copiilor lui Micşin”[224]. Hotarele, din veac.

1632, decembrie 25: Zapisul şoltuzului Ion Carapotona şi al celor 12 pârgari din **Bârlad**, şi al preotului Ştefan de la biserica domnească, Maftei Roşca, Maxin paharnicul de **Călimăneşti** (pe Tutova, comuna Puieşti, Vaslui), Dumitru pitarul şi Zaharia din **Miceşti** (contopit cu Ghergheşti, comuna Ghergheşti, Vaslui), în care mărturisesc că Mihail, ginerele Cimbalei, şi femeia lui Oprina, fata Stancăi Cimbăloaei de sat de **Grădeşti** (Gârdeşti, pe Tutova, comuna Voineşti, Vaslui) şi cu feciorii lor au vândut „dreaptă ocină şi moşie ce au avut el la sat la **Dracsini** (azi Drăxeni, comuna Ghergheşti, Vaslui), însă cumpărătură de la mătuşa lor Dochia, sora Stancăi Cimbăloae, din jumătate de sat a patra parte… şi o au vândut fratele său Apostol, cumnatul femeii sale, Oprinei, şi fiului său Constantin , drept 16 galbeni buni.

---

[224] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 281, pp. 400, 401

Deci s-au sculat Apostol şi cu fiul său Constantin, de au dat ei acei 16 galbeni”[225].

1633, august 9: Zapisul Todoscăi, fata Măricăi, nepoata Cârstocei, în mare mărturiseşte că a dăruit „o moşie din sat din **Botoi** (comuna Dragomireşti, Vaslui), cu vatra de sat şi cu vad de moară şi cu loc de prisacă… vornicului Cehan… / Aşijderea, am dăruit şi partea ce se va alege din sat de **Vindere** (Vinderei, în Tuleşti, comuna Dragomireşti, Vaslui), iarăşi vornicului Cehan… / Şi s-au prilejit popa Cârstea şi Neculai Vrabie şi căpitanul Dărdăr ot **Rădeni** (comuna Dragomireşti, Vaslui), Grozav de **Călimăneşti** (comuna Puieşti, Vaslui), Dobre de **Popeşti** (comuna Dragomireşti, Vaslui), Gavril şi Zaharia ot **Tuleşti** (comuna Dragomireşti, Vaslui), Enache ot **Găneşti** (la obârşia Tutovei, Bacău), Constantin Vrabie ot **Cârsteşti** (Cristeşti, comuna Puieşti, Vaslui), ca să-i fie dumisale de credinţe”[226].

1637, ianuarie 20: Întărit de Vasile Lupu voievod medelnicerului Nechifor din Văşteleşti, care cumpărase, cu 10 galbeni buni, de la Lazor, feciorul Anghelinei, nepotul Scutăriţei, „jumătate de sat de **Văşteleşti** (Vesteleşti, azi Bogdana, comuna Bogdana, Vaslui), din partea de sus, însă a şasea parte, cu vad de moară şi cu loc de prisacă”, după cum mărturiseşte zapisul de la Buculaiu păharnic din **Călimăneşti** (comuna Puieşti, Vaslui), Costişor din **Banca** (comuna Banca, Vaslui), Andronic din **Văşteleşti**, preotul Grigore şi Vasile

---

[225] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 263, pp. 331, 332

[226] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 341, pp. 434

Bahluianul din **Corlăteşti** (comuna Braniştea, Galaţi) şi de la „mulţi oameni buni”[227].

1640, iulie 8: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Toader de **Călimăneşti** (comuna Puieşti, Vaslui) s-a pârât de faţă, înaintea domniei mele, cu Sora şi cu feciorii ei pentru o parte de ocină din Călimăneşti şi pentru o parte de ocină din **Tămăşeni** (înglobat în Dodeşti, comuna Viişoara, Vaslui), din jumătate de sat de Călimăneşti a patra parte, şi din jumătate de sat Tămăşeni, iar a patra parte, zicând Sora cum ţine acele părţi Toader, fără lege şi fără ispravă. Iar Toader a zis că-i este cumpărătură de la soacră-sa Nastasia, fata Ruscăi, şi a arătat şi zapis de la Nastasia de cumpărătură şi drese de întăritură de la Radul vodă. Iar Sora n-a arătat nici un dres şi a rămas înaintea domniei mele şi din toată legea ţării”[228].

1708, octombrie 16: Simeon de **Călimăneşti** pe Tutova şi Iftodie, ginerele lui Dumitraşco Băltăgel, mărturisesc cum, ajungându-i nevoia, s-au rugat de marele vistiernic Ion Pălade să le cumpere „moşia din **Bicani** şi din **Balasăneşti**, care este alături cu Bicanii, pe apa Smilei… iar dumnealui a zis că n-a cumpăra până nu ne-om alege lpmurit care ar fi părţile noastre… şi ne-a făcut un bine: mie, lui Simeon, cu 10 ughi (ducaţi ungureşti) şi 12 potronici, şi mie, lui Iftode, 10 lei, până

---

[227] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 15, pp. 12, 13

[228] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 388, p. 397

om ieşi la judecată cu cumnaţii noştri şi ne-om alege părţile noastre”[229].

1709, septembrie 12: Silion din **Călimăneşti** pe Tutova, ginerele lui Dumitraşcu Scântee, mărturiseşte că, după ce a căzut „la o mare datorie la turci, am căzut la dumnealui vistiernicul Ion Paladi şi am vândut dumisale jumătate de sat **Bicani**, ce sunt pe apa Smilii, mai sus decât dumnealui. Aşijderi, i-am vândut jumătate din partea socrilor mei, ce se va alege, din **Balasăneşti**, danii şi cumpărături şi dreaptă moşie părintească… şi mi-a dat 20 lei, afară de nişte bani ce mi i-a dat mai în trecute zile, şi am tocmit cu dumnealui pământul de ţarină câte 2 orţi…. Aşijderea a luat şi Iftode, cumnatul meu, ginerele lui Dumitraşco Scântee, arvună, iar în trecutele zile, iar pe jumătate de sat de Bicani şi jumătate de parte a socrilor noştri din Balasăneşti, până s-a alege la hotărât”[230].

1715, august 24: „Nicolai, feciorul lui Dumitraşco Scântei şi al Ancuţii, fetii lui Ionaşco Băltag, face schimb cu cumnatul său Simeon din **Călimăneşti** şi cu soră-sa Tofana, dându-le partea lui din **Bicani** şi din **Balasăneşti**, iar cumnatul său Simeon dându-i alte părţi din **Bogeşti** şi **Pleşăşti**”[231].

1899: „**Călimăneşti-Boereşti**, sat în judeţul şi plasa Tutova, comuna Lăleşti, spre sud-est de satul Lăleşti. Are 465 locuitori, din care 60 ştiu carte. Locuiesc în

---

[229] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 102, pp. 113, 114

[230] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 103, pp. 114, 115

[231] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 106, p. 117

127 case. / **Călimăneşti-Răzeşi**, sat în judeţul şi plasa Tutova, comuna Lăleşti, spre sud-est de satul Lăleşti. Are o şcoală primară de băieţi”[232].

CĂLIMĂNEŞTI

(comuna Siretu, înglobat în oraşul Mărăşeşti, Vrancea).

1634, mai: Zapisul lui Vasile Crucean din **Ionăşăşti** (comuna Nicoreşti, Galaţi) şi Ioniţă din **Călimăneşti** (comuna Siretu, înglobat în oraşul Mărăşeşti, Vrancea), care, din porunca lui Vasile Lupu voievod, au strâns martori şi au mers „la sat la **Todereşti** (pe Siret, ţinutul Adjud, Bacău), să-i hotărâm şi să-i alegem (pârcălabului Dabija) a sa dreaptă ocină şi cumpărătură de la Ileana comisoaia şi de la Vasile Boboc, jumătate de sat de Todereşti, partea de sus, drept 50 de galbeni, şi din partea de jos două pământuri de frunte, ce au cumpărat iarăşi de la Vasile Boboc şi cu loc de casă în vatra satului. / Deci noi am strâns oameni buni şi bătrâni, anume: Gligorie Susanul din **Torceşti** (comuna Umbrăreşti, Galaţi), popa Dumitru din **Rugineşti** (comuna Rugineşti, Vrancea), Ţuţuian de **Păuneşti** (comuna Păuneşti, Vrancea), Piialeş de **Jevreni** (azi Viişoara, comuna Ştefan cel Mare, înglobat în Oneşti, Bacău), Iosip şi Constantin, Simion, Vasile şi Acsinte de **Dănăeşti** (sau Dăneşti, în Mănăstioara, comuna

---

232 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 262

Fitioneşti, Vrancea), Irimia de **Turburea** (ţinutul Adjud, Bacău), Andrei Ţiţul de Ionăşeşti, Gheorghe de **Drăghiceşti** (Drăguşeşti, comuna Helgiu, Bacău), Bosiiuc, Ion şi Sava de **Măreşeşti** (oraşul Mărăşeşti, Vrancea), Buda de **Văleni** (comuna Rugineşti, Vrancea), Cârstian, Cohan, Dărman, Ghirvasie, Vasilie Corbul şi Ionaşco Pălici de **Domneşti** (comuna Pufeşti, Vrancea), Silion de **Copăceşti** (comuna Rugineşti, Vrancea) şi mulţi oameni buni din sus şi din jos, dimprejur megieşi. Şi am ales jumătate de sat Todereşti, partea de sus, şi din partea de jos un răzor de frunte şi cu loc de casă, cu toate nemeasterile, iar trei răzoare le-au lăsat pentru tocmeala cea bună. Însă vânzarea acestui răzor din partea de jos şi cu casele, şi pivniţă şi alte nemeasteri s-a biciuluit drept 300 de taleri”[233].

1634, septembrie 4: Zapisul comisoaiei Ileana, mătuşa lui Toderaşcu pitar, şi al fratelui ei Vasile Boboc, cu nepoţii Anghelina, Lola şi Maria, fetele lui Obrejan Ţigan, şi Condrea, nepotul lui Ţigan, prin care mărturisesc că au vândut „jumătate de sat din **Todereşti** (ţinutul Adjud, Bacău), partea din jos, ce este pe apa Siretului, în ţinutul Adjudului… Dabijei ce a fost pârcălab, drept 70 ughi… Şi într-această tocmeală au fost Vasile Crucean şi Necula de **Ionăşeşti** (comuna Nicoreşti, Galaţi), Haret şi Dumitraşcu de **Călimăneşti** (comuna Siretu, inclus în Mărăşeşti, Vrancea), Simion şi Iosip de **Dăneşti** (în Mănăstioara, comuna Fitioneşti, Vrancea), popa Dumitru ot **Rugineşti** (comuna Rugineşti, Vrancea), popa Mihai ot **Păuneşti** (comuna Păuneşti, Vrancea), David de la Boul, Peleş de **Turburea** (ţinutul

---

[233] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 109, pp. 120, 121

Adjud, Bacău) şi mulţi oameni buni dimprejur megieşi”[234].

CĂLIMĂNEŞTI

(comuna Călimăneşti, raionul Nisporeni, Moldova).

1637, noiembrie 28: Întărit de Vasile Lupu voievod căpitanului Bosiiuc şi cneaghinei salr Antimiia, fiica lui Mândru fost armaş, nepoata lui Burnar vornic, care primesc urice pentru „jumătate din satul **Salcea** (lângă Leuşeni, raionul Hânceşti, Moldova), jumătate din satul **Solotfenii** (Vrăbieni, lângă Leuşeni, raionul Hânceşti, Moldova), care se numeşte acum **Vrăbienii**, ce sunt în ţonutul Lăpuşna, pe râul Nârnova, lângă Pietrosul, unde se varsă Bolota în Prut, unde a fost Obrăjie… **Călimăneşti** (comuna Călimăneşti, raionul Nisporeni, Moldova), tot pe Nărnova, **Colacul** (în Cioara, comuna Cioara, raionul Hânceşti, Moldova) pe Prut, ce este în hotarul **Ciorăştilor** (comuna Ciorăşti, raionul Nisporeni, Moldova)… / Şi de asemenea, dreptele lor ocini şi cumpărături din jumătate din satul **Brădiceşti** (comuna Dolheşti, Iaşi), din partea de sus, cumpărătură de la vărul său Ion, nepotul lui Bunescul, pentru 35 de taleri de argint, ce este în ţinutul Fălciu… / Şi de asemenea, după un zapis de mărturie de la Gherghe fost armaş, Ţogoe din **Răspopi** (lângă Tălpigeni, comuna Boteşti, Vaslui), Ion

---

[234] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 253, p. 284

şi Cociorvă din **Brădiceşti**, scriind că au venit înaintea lor Măciusca şi Măriuca, fiicele Saftei, nepoatele lui Neagul, şi au vândut toate părţile lor din satul **Chiriceşti** (Chirceşti, comuna Micleşti, Vaslui) şi cât se va alege din **Brădiceşti**… / Şi de asemenea, a venit în faţa acelor oameni buni Mărica, fiica lui Stancu, nepoata lui Ion Bunescul, şi a vândut părţile ei de moştenire din acest sat **Brădiceşti**, pentru 15 taleri de argint… / Şi de asemenea, au venit înaintea domniei mele Drăghici, fiul lui Ion Bunescu, şi Ionaşcu, fiul lui Săc…, nepotul lui Bunescul, şi au vândut toate părţile lor din satul Brădiceştim ce este în ţinutul Vaslui"[235].

1766: Ispisoc de judecată de la Divanul lui Grigore Ghica voievod asupra pricinii dintre Sofronia, femei lui Toader Darie, fratele lui Vasilache şi nepoţii lor – Dărieştii, cu Ursache fecior Izbaşii, Constandin Tânburi şi Constandin Bucuţă – Izbăşeştii, „pentru aceste două selişti, anume **Călimăneştii** şi **Măndoaia**, peste Prut, pe Nirnova ot ţinutul Lăpuşnei, care moşii se hătărăsc alături, pe din jos, cu **Căţelenii**, moşia rposatului Sandul Sturza, ce-i este cumpărătură de la neamul Dărieştilor, iar pe din sus se hotărăsc cu **Mărinişul**, moşia vornicului Constandin Rosăt, iar în capetele dinspre răsărit, peste Nărnova, cu **Drojdenii** şi cu **Şişcanii** Izbăşeştilor, care împresură aceste două moşii, Călimăneştii şi Măndăoaia, ale Darieştilor, pentru care pricină, la văletul 7254 (1746), iunie 12, au avut ei şi judecată la răposatul logofăt Sandul Sturza şi li s-a rânduit acolo pe Simion Cheşco uricarul, fiind faţă şi Izbăşeştii, şi Dărieştii, şi Izbăşeştii nici o scrisoare sau dovadă n-au avut, cu numai

[235] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 217, pp. 197-199

cu gurile lor trăgeau acele două moşii de peste Nârnopva, Cplimăneştii şi Măndăoanii, c-ar fi de moşiile lor Drojdeşii şi Şişcani, dar negăsind nici oameni jurători, nici Izbăşeştii n-au vrut să jure, s-au lăsat ei în cu voia lor judecăţii, să stăpânească Dărieştii acele două selişti de pe Nârnova, pe hotarnica lui Simion Cheşco… hotărâtură în 23 ani au stăpânit şi o parte de şi alta moşiile lor, iar anul trecut, sculându-se Izbăşeştii cu împresurarea asupra celor două moşii au mers cu carte gospod (domnească) hotarnic Tudori Lupul, vornic de poartă, şi a hotărât moşiile, aflându-se dreptatea Dărieştilor, iar acei Izbăşeşti acolositori hotarnicei… / Deci, acolisitorii s-au dat rămaşi”[236].

1904: „**Călimăneşti**, sat în judeţul Chişinău, volosti Zbiroaia, aşezat în valea Pârpova. Are 180 case, cu o populaţie de 1.270 locuitori ţărani, care au pământ de împroprietărire 328 deseatini. Proprietarii, dl Bodescu, 161 deseatini, şi dna Efrosina Theodosiu, 175,5 deseatini”[237].

CĂLIMĂNEŞTI

(comuna Pufeşti, Vrancea).

1643, aprilie 6: Porunca dată de Vasile Lupu voievod fostului pârcălab Dabijea, după ce s-a jeluit călugării de la mănăstirea Tazlău „că sunt acolo câteva

---

236 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 184, pp. 215, 216
237 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 50

ocini ale sfintei mănăstiri nealese de către alţi răzeşi, anume la **Călimăneşti** (comuna Pufeşti, Vrancea) şi la **Mihăileşti** (comuna Sascut, Bacău), şi la alte sate; tot se hrănesc alţii pe ocina sfintei mănăstiri şi lor nu vor să le aleagă ocina… / Drept aceea, tu să mergi la Călimăneşti şi la Mihăileşti, să strângi oameni buni şi să alegi toate ocinile sfintei mănăstiri, cum le vor spune şi zapisele”[238].

CĂLINEŞTII lui CUPARENCO şi ai lui IENAKI

(între Suceava şi Siret, Bucovina).

În 15 martie **1490**, printre bisericile întărite de Ştefan cel Mare Episcopiei de Rădăuţi, se afla şi „a 28-a biserică, la Călineşti, cu popă”.

În 3 octombrie **1614**, Ştefan Tomşa al II-lea, ctitorul mănăstirii Solca, dăruia ctitoriei sale „satul Călineşti, cu mori pe Siret, care au fost ale lui Vasile Stroici”, cel care a „pierit în hiclenie, când s-au sculat cu alţi pribegi ca dânşii asupra domniei mele”.

1634: Vasile Lupu repară abuzul săvârşit de Ştefan Tomşa, întărind fosta moşie a lui Stroici, din valea Siretului, ctitoriei sale, mănăstirii Dragomirna, în 25 iulie 1634. Moşia Călineştilor iese de sub stăpânirea călugărească în scurtă vreme, datorită unui schimb de moşii, prin care Solomon Bârlădeanul oferea Mitropoliei

---

[238] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 69, p. 79

Sucevei moşia Căuşeşti pe Prut, pentru Moşia Călineşti pe Siret.

În **1758**, s-a stabilit în Călineştii lui Cuparencu plugarul Lupul UNGUREAN, din Rodna, împreună cu soţia şi cei doi feciori ai săi.

În 1 aprilie **1764**, Miron Cuparenco dă feciorilor săi, Mihalachi şi Ion, „a patra parte de Călineşti ce sănt pe Hatna".

1772: Recensământul lui Rumeanţev[239], din 1772-1773, înregistrează la Călineşti, în Ocolul Berhometelor, fără alte precizări, „19 – toată suma caselor", însemnând 7 scutelnici ai „Mariei, fiica sărdarului Miron" Cuparenco, 3 scutelnici ai postelnicului Ion Gherghel, 2 volintiri, 1 jidov botezat, 5 ţigani şi 1 femeie săracă. Călineştii lui Ianachi aveau 25 de case şi tot atâtea familii de birnici.

În **1775**, Călineştii lui Cuparenco aveau 2 mazili, 1 popă şi 29 ţărani, Daniel Werenka menţionând, pentru anul 1774, 22 de familii ţărăneşti, care sporesc, până în 1784, la 122 familii. Călineştii lui Ienaki aveau, în 1775, 3 popi şi 28 ţărani, Werenka menţionând, pentru 1774, 30 familii, iar pentru 1784, 126 familii. Ambele sate, ţinând de Ocolul Vicovurilor, la începuturile Bucovinei istorice, au fost masiv colonizate, după 1779, cu ucraineni.

O mărturie din 21 iulie **1798**, dată lui Vasile Cuparenco de „Vasăle Calmuţchi ot Părhăuţi, de Gheorghi Cârste ot Costâna şi de Mihalachi Cuparenco ot Călineşti nobel", confirmă că Vasile Cuparencu avea a opta parte din jumătatea satului Călineşti din 1758.

---

[239] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 339

În **1825**, aşa cum se poate afla dintr-o corespondenţă cu egumenul Putnei, Lavrentie Chirilescu, paroh al satului Călineştii lui Cuparenco era Nicolae Săvescul, cel care-i trimitea egumenului „12 coreţe şi 2 dimerlii de secară curată, (dar) să-i plătească, numai pentru 10 coreţe, 35 lei”.

În 24 mai **1833**, Ioan baron Cârste, fiul lui Ilie Cârste, dăruia nepotului său, Ienacachi baron Cârste, jumătate din „Călineştii lui Ienachi, care se cheamă şi Greţca”.

În **1843**, exista o biserică ortodoxă în Călineştii lui Cuparenco, aflată sub patronajul baronului Joann von KRISTE, deci Ioan Cârste, preot administrator fiind Grigorie NASTASI, care păstorea peste 959 suflete, din amândouă satele. Comuna bisericească, numită Călineştii lui Cuparenco şi Ienachi, se menţinea şi în 1876, când patroni erau Nicolai baron de CÂRSTE şi Adolf von MARIN, celebrul arhitect bucovinean, şi când paroh era Ştefan SELESCHI, în cele două sate aflându-se 1.516 enoriaşi ortodocşi. În 1907, celor două sate li se alătură, în comuna bisericească, şi Cotul Călineştilor sau Călineştii lui Vasilachi, patroni ai bisericii fiind primarul german al Rădăuţilor, Gustav MARIN, Vasile de CUPARENCO, Vasile de RADCA, Ioan de MALINESCU, Nicolai de WOLCZYNSKI, Ioan şi George URSULEAN, Kalman şi Jankef FISCHER.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Suceava – **Suceava** (Oraş cu tribunal districtual) cu Cutul Zamca, Iţcanii Vechi şi Şeptilici, Bosance cu Nemericeni, Podeni,

Hriaţca şi Lisaura, Buneşti, Buninţi, Chilişeni, Danila, Găureni, Hatna cu Dărmăneşti, Iasobeşti sau Fogodisten cu Gura Solcii, Slobozia sau Milişăuţii de Jos, St. Ilie, Ipoteşti, Iţacanii Noi, **Călineşti Enache cu Vasilache**, **Călineştii lui Kuparenko**, Costâna cu Berindeşti, Liteni, Mereţei, Mihoveni, Mitocul Dragomirnei cu Lipoveni, Părhăuţi, Pătrăuţi pe Suceava, Reuseni, Romaneşti, Rus Mănăstioara, Rus Plavalar cu Rus Poienile, Securiceni, Şcheia, Soloneţ, Stroieşti pe Suceava, Tişăuţi, Todireşti cu Pietroasa, Uideşti, Zahareşti"[240].

1894: Biserica Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavril, din Călineştii lui Cuparenco, fusese construită, între anii 1791-1805, de Michail de Cuparenco şi restaurată în 1894.

1883: Biserica cu hramul Sfântului Dumitru, din Călineştii lui Ienachi a fost construită, din banii Fondului Religionar, între anii 1884-1887, când a fost şi sfinţită, slujitor al altarului fiind parohul Ioan STEFANIUC, născut în 1858, preot din 1882, paroh din 1889, iar cantor, din 1904, Athanasie TOPÂRDĂU, născut în 1883. Biserica din Călineştii lui Cuparenco, care deservea şi Călineştii lui Vasilachi, beneficia de serviciile aceloraşi slujitori ai altarului, Ştefaniuc şi Topârdău[241].

1887. Cimitirul din Călineşti (Kalinestie), Tumulii de la Horodnik) - Volumul 13, nota 120, pagina CLXXXV: „ Conservatorul Klauser a raportat, de la Rădăuți, Comisiei Centrale, că a găsit, cu ocazia unei săpături, un schelet, îngropat într-un cimitir vechi din

---

240 *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

241 *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 45 1876 p. 35 1907 p. 131

Călineşti. Urnele funerare sunt dispuse în linii drepte și la intervale regulate. Mormântul a fost dezgropat în prezența Conservatorului, la o adâncime de aproximativ 7 picioare, dar nu a fost găsit decât cenușă de la dezintegrarea oaselor. În Horodnik, s-au găsit cinci tumuli, similari cu cei de la Hliboka“[242].

În **1890**, Călineştii lui Cuparenco aveau 1.150 locuitori, paroh fiind Ioan Ştefaniuc, iar cantor bisericesc, Iosif Manolovici. Primar al comunei era Vasilie de Radca. În Călineştii lui Ienaki trăiau 1.706 locuitori, conduşi de primarul George Hostiuc. Călineştii lui Ienache se numeau, pe atunci, Călineştii lui Ienache vel Greaţca.

1891: O listă de subscripţie pentru zidirea bisericii orientale din Cacica, întocmită, în iunie 1891, de „Ion ŞTEFANIUC, paroch în Calineşcii lui Cuparencu”, menţionează, printre familiile comunei, pe: Ilie de MALINESCU, Vasile RADCA, Ghiorghi URSULEAN, Vasile alui Dimitrie REBENCIUC, Georgi PALANECIUC, Teodor alui Ştefan MAIDAN, Niculaiu MAIDAN, Niculaiu alui Ştefan MĂIDAN, Niculaiu MAIDAN, Niculaiu CHROMIUC, Maria alui Ion COBZIUC şi Eudochia alui Vasile CURELEŢU[243].

În martie **1894**, când sătenii din cele două sate, adunaţi în biserică, „au juruit că nu vor mai bea rachiu”, din Călineştii lui Cuparencu şi-au întărit jurământul prin semnătură: cantorul Ioan MANOLOVICI, Dimitrie COS-

---

[242] Romstorfer, Carl A, *Aus „Mittheilungen der k. k. Central-Commission*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893*,Czernowitz 1893, pp. 45-71

[243] *Gazeta Bucovinei*, Nr. 29/1891, p. 6

TIUC, Dimitrie TCACIUC, Petre şi Mihai alui Petre CIORNEI, George, Dimitrie, Neculai alui Vasile şi Petre alui Andrei HUŢAN, Ioan OSTAŞIUC, Dimitrie MARU-NEAC, Vasile şi Mihai alui Vasile COCEARJIUC, Vasile alui Ioan ONESIM, Dimitrie FILIPCIUC, Nicolai GUMAZELIUC, George LUCAN, Teodor MARTE-NIUC, George alui Mihai şi Mihai SANDULEAC, George, Andrei a lui Petru şi Petru UNGUREAN, Simeon DAŞCHIEVICI, Vasile IEREMCIUC, Ioan şi Nicolai CORNECIUC, Nicolai şi Ioan COZMEI, Vasile IAROŢCHI, Petre, Ioan şi Teodor HUŢAN, Vasile şi George NEMATCIUC, Vasile CORNETIUC, Ioan şi George alui Ioan IVONAŞCIUC, Vasile, Ioan alui Petre şi Ioan alui Ioan OCRAIUCIUC, Nicolai NICŞAN, Ioan CUCURUZ, Mihai alui Vasile OSTAŞIUC, Petre IURICIUC, Ioan şi Nicolai CERVENCIUC, Vasile SEMENIUC, Vasile COZMACIUC, George TANASI-CIUC, Ioan alui Petru STEICIUC, Vasile BALAN, Dumitru TIŢA, George alui Gavril IVANOVICI, Dimitrie şi Vasile alui George TARNOVIEŢCHI, Ioan şi Andrei PROCOPIUC, George alui Vasile SERHII, Ioan alui George PENIUC şi Ioan BLAŞCO.

Din Călineştii lui Ienachi, au depus jurământul lepădării de holercă („leac pentru holeră”, cum numeau evreii galiţieni rachiul, prin anii 1550-1600): Nicolai BOICIUC, Teodor PALANECIUC, George şi Andrei SENCIUC, Ioan alui Petre şi George CURELEŢ, George, Constantin, Mihai şi Vasile REBENCIUC, George PETRUNEAC, Teodor MAIDAN, Ioan LUCAN, Teodor IEREMCIUC, Ioan BUCINSCHI, George CIOBO-

TARIU, Dimitrie şi Mihai CORDUBAN, Vasile PÂN-ZARIU, Dimitrie CRASULEAC şi Teodor ISEPIUC[244].

1902: Banca populară românească din Călineştii lui Cuparencu şi Călineştii lui Enachi s-a înfiinţat în 16 noiembrie 1902, sub preşedinţia preotului Ilie de Mălinescul, director fiind Ioan Ştefaniuc, vistiernic – Nicolai Volcinschi, între membrii comitetului de direcţiune şi control aflându-se George Ursulean, Georg Steinbach şi George Hostiuc.

1908: Petrecere poporală în Calineştii lui Cuparencu. De treci pădurea Pătrăuţului, dai de un sătuleţ mic, de Calineştii lui Cuparencu. Căsuţele cele albe stau presărate în o vale foarte frumoasă şi încântătoare. Cât farmec şi câtă zâmbire ascunde acest cuib de rătăciţi de turma bădiţei lui Trăian. Numai pădurea cea veche, care încoroană acest sat, ştie să spuie, cu glasul ei jalnic, despre povestea cea amară a acestui cuib. Sunt codrii vechi de brazi, care vecinic murmură jalea cea neagră, izvorâtă din pieptul bieţilor poporeni. Şi câmpuri de mătasă sunt, care istorisesc vecinic de limba cea străină, neîndemânatică lor. Şi-atâţia fluturi sclipesc în zarea albăstrie, scăldându-se în parfumul fânaţelor verzi, încât îţi pare că acest cuib e un ce divin, menit anume pentru un popor ales. Dară vai! Jale numai se aude pe la vetrele lui. Şi cine sunt aceştia? E o colonie de români ardeleni, după spusele dlui Dr. Verenca, în opul său; dar limba, care îi leagă, în înţelesul lor, e cea ruteană. Lucru foarte des pe la noi, în Bucovina. Sate de baştină româneşti, acuma cu totul rutenizate. Nu-i mirare de dincolo de Prut, dară în districtul Sucevei, fosta capitală a Moldovei, unde mai multe sate, ca Hatna, Ipoteşti, Mariţei, Calineştii lui

---

[244] *Deşteptarea,* Nr. 7/1894, p. 53

Ienache şi Kuparencu şi altele se-nţeleg numai în limba ruteană. Vina aceasta o poartă însuşi românii. Ei, în loc să oprească pohoiul ruşilor din Galiţia, îmblă după interese personale, se ceartă între olaltă şi-şi vând astfel ţara şi neamul pentru vreo câţiva arginţi trecători. De exemplu, Călineştii lui Cuparencu. Români de baştină şi maică, toţi sunt rutenizaţi, afară de unele familii, care luptă pentru naţiunea română; însă nu pot reuşi, din cauză că nime nu le dă mână pe ajutor. Aşa, doamna **Carabiovschi**, o fiinţă fragedă, îşi jertfeşte toată puterea pe altarul naţiunii româneşti, ca numai şi numai să poată introduce iarăşi datinele, limba şi credinţa strămoşilor noştri; ca ajutor are pe părintele ei, Sfinţia Sa **Stefaniuc**, paroh în loc, care, de mulţi ani, încoace, luptă pentru salvarea poporului său din ghiarele rutenilor. Nu mai puţină luptă arată şi familia **Ursulean**, care se zbuciumă în toate părţile pentru binele poporului românesc. Aceste persoane vrednice de laudă merită să atragă atenţiunea tuturor celorlalţi romîni. Buba cea mai mare a acestei comune e lipsa de şcoală. Închipuiţi-vă, în secolul 20, un **sat cam mărişor, fără şcoală**. Bine zic străinii ţărişoarei noastre „Bärenland" („ţara ursului" – n. n.). Poate că n-au dreptate?! „Mai bine nemică, decît şcoală rusască la noi, în sat!", vorbesc sus-numitele persoane. Au şi dreptate. Cum să se introducă într-o comună, în care mai toţi ştiu româneşte, o şcoală ruteană?! Doamna Carabiovschi, căpătând ajutor şi de la domnişoara Ursulean, aleargă toată ziulica prin sat, de strânge băieţi şi copile, şi-i învaţă româneşte; şi cât de frumos e, când treci pe stradă şi auzi, din gura copiilor, „Bună ziua". Şi s-ar fi introdus poate că de mult şcoală, şi anume romînească, după dorinţa poporenilor, dacă n-ar fi fost proprietarul **Volcinschi** şi **Malinescu** contrari

înverşunaţi ai acestei dorinţe. „Şcoală românească vrem!“, striga poporul şi ce folos veţi avea voi, de nu lăsaţi să se introducă?

Părintele Stefaniuc, dna Carabiovschi şi dl Ursulean au aranjat, Duminică în 19 Iuli st. n. 1908, o serbare poporală, cu scopul ca, participând poporenii din loc, să aibă ocaziune de a conveni cu alţi români, veniţi ca oaspeţi. Mari jertfe au adus aceste persoane la această petrecere. Ea, de n-ar fi fost întreruptă de ploaie, ar fi fost una din cele mai bine reuşite. Deja, la oarele 3 p. m., se rostogoleau bubuituri de săcăluşuri, din pădure, la vale, vestind o zi mare pentru Calineşti, o zi care va rămânea pururea în amintirea poporenilor. Ei, îmbrăcaţi curăţel, se trăgeau încet spre pădure, unde un steag, în trei colori, şi un portal cu „Bine ai venit” îi primea cu bucurie în sânul lor. Chiar şi codrul şoptea, în murmurul său, un cântec dulce, care se închega cu „Deşteaptă-te Române”. Persoanele cele mai marcante, care au luat parte la această serbare naţională şi care au suprasolvit erau următoarele: păr. Morariu din Pătrăuţ, păr. Siretean din Şerbăuţ, păr. Volcinschi din Danila, păr. Percec din Crainiceşti, păr. Fortună din Clit şi păr. Turturean din Calafindeşti. Apoi, controlorul superior din Suceavă Popovici, comisarul superior Chodzokar şi Ioan Hostiuc, oficial de perceptorie din Suceavă, supeeriorul Bărbier din Pătrăuţ şi dl Fogoraş, dl Vilhelm Motka şi proprietarul mare Marin din Calineşti, dl Romaş, învăţător, şi vameşul de la gara din Burdujeni, dl Bondiu. Au fost şi domnişoara Silion, din Siret, şi reprezentanţi ai Societăţii academice „Junimea”. Tuturor acestora li se mulţămeşte, din partea **Cabinetului „Deşteptarea”** din loc. Au lipsit proprietarul mare Volcinschi şi Malinescu

din loc, care n-au binevoit să onoreze poporenii cu prezenţa lor. Ar fi foarte bine, dacă dumnealor nu s-ar arăta, de acum, deloc şi nu s-ar mai interesa nicidecum. Folos nu pot aduce, de pagubă nu suntem doriţi.

După primirea oaspeţilor s-a reprezentat piesa „Harţă Rezeşul“, de Alexandri. Doamna Carabiovschi şi-a dat toată silinţa ca această piesă să reuşească cât de bine. Rolurile au iost împărţite foarte bine. Tarşiţa, domnişoara **Deşchievici**, învăţătoare din Cîmpulung, a arătat un talent adevărat de artistă, tot aşa şi Mariuca, domnişoara **Ursulean**, prin gingăşia şi naivitatea ei, a jucat foarte drăguţ şi plăcut. Bine jucat a fost rolul lui Bursuflescu, de dl **Carabiovschi**, care a produs mult haz în public. După reprezentare, s-a încins o horă între poporeni, de-au dus-o în chiote şi veselie până-n seară. Amintiri dulci şi plăcute a luat cu sine fiecare participant de la această primă petrecere şi toţi oaspeţii se mirau, văzând că, într-un sat atât de uitat, se zbate un sânge românesc”[245].

1914-1918: „**Onufrei Hreniuc**, din **Călineştii lui Cuparencu**, a participat la război şi ar fi murit, în anul 1918, în Rusia, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Paulina a lui Onufrei Hreniuc, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”. „**Simion a lui Vasile Crainiciuc**, din **Călineştii lui Cuparencu**, a participat la război şi e dispărut din anul 1914, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Maria a lui Simion Crainiciuc, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”.

[245] *Apărarea Naţională*, Nr. 45, Anul III, duminică 26 iulie stil nou 1908, p. 3

1908: „În scrisoarea întitulată „Petrecere poporală în Calineştii lui Cuparencu", care a apărut în numărul trecut, s-a strecurat o mică greşeală, din cauza unor informaţiuni false. **Nu e adevărat că domnii Volcinschi şi Malinescu sunt contrari ai şcolii româneşti**, ci, din contra, dumnealor caută din răsputeri ca să se introducă. Contrari sunt nişte învăţătoraşi ruşi, din comuna învecinată, veniţi din fundul Galiţiei tocmai, care bat drumurile, pe furiş, prin Calineşti, smomind pe bieţii locuitori cu fel de fel de şireclicuri şi îndemnându-i ca să ceară şcoală ruteană. Grele timpuri am ajuns! Nişte venetici caută să ne răpească limba şi naţiunea, pe când noi, românii, ne certăm între olaltă şi cătăm numai de departe cum se sting odraslele strămoşilor noştri. În scurt timp, va sosi în Calineşti e comisie, care, examinând copiii din loc, va decide ce şcoală să se introducă, română sau ruteană. Socotim că susnumiţii domni vor arăta, acuma, că greşala strecurată e, în adevăr, o greşeală şi vor sări în ajutor bieţilor poporeni, care strigă după lumină. Ultima sforţare, ca să nu ne înecăm la mal"[246].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Călineştii lui Cuparencu**, comună rurală, districtul Suceava, aşezată pe pârâul Hatna, la Nordul districtului. Suprafaţa: 16,75 kmp; populaţia: 1.120 locuitori, majoritate ruteni de religiune gr. or. Sc compune din vatra satului, cu 894 locuitori, şi din satul **Călineştii lui Vasilache**. E aşezată în apropierea drumului districtual Siret-Suceava; are o biserică parohială, cu hramul „Sfinţii Arhangheli Mihai şi Gavril"; şcoală n-are. La 1776, aparţinea lui Miron Cuparencu, de unde se explică şi

---

[246] *Apărarea Naţională*, Nr. 46, Anul III, duminică 2 august stil nou 1908, p. 2

numele său. La început forma un singur sat cu moşia **Călineştii lui Enache**. Comuna a fost mărită cu colonii transilvănene. La clădirea caselor boiereşti, s-au desgropat oale cu cenuşă, probabil urne sepulcrale. Populaţia se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor; o bună parte, însă, trece, în timpul verii, în România, căutând de lucru. Comuna posedă 853 hectare pământ arabil, 134 hectare fânaţuri, 12 hectare grădini, 205 hectare izlaz, 436 hectare pădure. Se găsesc 34 cai, 357 vite cornute mari, 220 oi, 282 porci, 137 stupi. **Călineştii lui Cuparencu, moşie**, cu administraţie specială, districtul Suceava. Suprafaţa 6,06 kmp; populaţia: 14 locuitori, dintre care 7 vorbesc limba germană şi restul alte limbi; nici un român. Are o singură casă. La 1776, aparţinea lui Miron Cuparencu, de unde se explică şi numele ei. Forma un singur sat cu moşia de azi, Călineştii lui Cuparencu. **Călineştii lui Enachi** sau **Greaţca**, sat, districtul Suceava, aşezat pe pârâul Hatna, între Călineştii lui Cuparencu, la Nord, şi Hatna, la Sud. Suprafaţa: 3,30 kmp; populaţia: 548 locuitori, în majoritate ruteni de religiune gr. or. Este străbătut de drumul districtual Suceava-Siret; are o biserică filială, cu hramul „St. Dumitru”, atenenţă a parohiei din Călineştii lui Cuparencu. La început, forma un singur sat cu moşia Călineştii lui Cuparencu, care, la 1776, se găsea împărţită între cei 2 fraţi, Enache şi Cuparencu, cu numirea de Călineştii lui Enache şi Călineştii lui Cuparencu. Populaţia, formată din locuitori originari, peste care au venit colonişti transilvăneni, se ocupă cu agricultura, creşterea vitelor, precum şi cu munca cu ziua. Posedă 363 hectare pământ arabil, 69 hectare fânaţuri, 2 hectare 50 ari grădini, 100 h hectare izlaz, 445 hectare păduri. Se

găsesc 32 cai, 157 vite cornute mari, 110 oi, 82 porci, 42 stupi. **Călineştii lui Enache, moşie**, atenenţă a moşiei cu administraţie specială Costâna, districtul Suceava. Are 6 case, cu 32 locuitori. Ţinea, odinioară, de satul cu acelaşi nume. **Călineştii lui Vasilache** sau **Cotul Călineştilor lui Vasilache**, sat pendinte de comuna rurală Călineştii lui Cuparencu. Are 226 locuitori ruteni, de religiune gr. or. Îşi derivă numele de la primul posesor al său"[247].

1921: „**Deciziune de expropriere No. 226/21**. Deciziunea Comisiunii agrare de ocol Suceava, cu care s-a decis renunţarea la exproprierea corpului rustical fasc. No. 337 din registrele fonciare pentru comuna cadastrală **Călineştii lui Cuparencu**, proprietatea lui Abraharn Hölzel zis şi Rammler, a devenit definitivă".

1942: „Gutter Sigmund, născut la 3 Mai 1888, în comuna Călineşti-Cuparencu, jud. Suceava, de religiune romano-catolică, soţia sa Valentina, născută Donase, născută la 24 Iunie 1898, în com. Pungeşti, jud. Vaslui, şi fiii: Virgiliu, născut la 3 Aprilie 1919, în Roman, şi Benone, născut la 31 Ianuarie 1929, în Botoşani, se consideră cetăţeni români, potrivit art. 62 din legea pentru dobândirea şi pierderea naţionalităţii române şi se vor înscrie în registrul de naţionalitate al comunei Călineşti, jud. Suceava"[248].

1947: Se transferă învăţătoarea „Manoliu Viorica, de la Călineşti-Cuparencu, la Dolheştii Mari, post Matei O., singura solicitare"[249].

---

[247] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 54

[248] *Monitorul Oficial*, Nr. 134, 12 iunie 1942, p. 4907

[249] *Monitorul Oficial*, Nr. 135, 17 iunie 1947, p. 4910

La Călineşti s-a născut, în 8 decembrie 1935, prozatorul de limbă ucraineană Iurii LUCAN.

CĂLINEŞTI

(sat cu mănăstire şi vie pe Cobâle, comuna Negri, Bacău).

1437, februarie 7: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi lui Dragomir şi Simion, care primesc uric pentru „satul lor, care este ocina lor, unde este casa lui Dragomir, la Cobâle, anume Calianeşti, şi mănăstirea cu via la gura pârâului, în acelaşi hotar… Iar hotarul acestui sat şi al mănăstirii şi al viei să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[250].

1440, noiembrie 12: Întărit, în **12 noiembrie 1440**, de Ilie şi Ştefan voievozi, lui Dragomir, care a cumpărat de la Ciumuleasa, cu 35 zloţi, „ocina sa… un sat pe Cobile, anume Ciritenii Noi, văzând a lor bunăvoinţă, aşijderea îi dăm lui, după vânzarea ei, şi încă şi mai întărim slugii noastre, lui Dragomir, **satul lui, pe Cobile, anume Calieneştei, unde este casa lui**… Iar hotarul Călieneştilor să fie cu toate hotarele lui cele vechi, pe unde din veci s-au apucat. Iar hotarul Ceritienilor, ce şi l-au cumpărat de la Ciumulasă, începând din capul iazului heleşteului, peste câmp, la stâlp, iar de la stâlp, peste câmp, la stejarul cel mare, iar de la stejar, dealul prin dumbravă, la codru, iar de la

[250] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 167, pp. 233, 234

codru la vârful hlabnicului, apoi iarăşi dealul până la acelaşi heleşteu. Acesta este tot hotarul acelui sat ce şi l-au cumpărat de la Ciumulasă”[251].

1491, ianuarie 17: Întărit de Ştefan voievod uşarului Cozma, care cumpărase, cu 140 zloţi tătăreşti, de la Dragole, fiica lui Dragomir de la Cocâle, „ocina sa dreaptă, un sat la Cobâle, anume Călieneştii, unde a fost casa tatălui ei Dragomir”[252]. Hotarul, din veac.

1646, iunie 22: Scrisoarea lui Coste de **Călineşti** (comuna Negri, Bacău) şi a lui Miron din **Ţibucani** (comuna Ţibucani, Neamţ), trimişi de Vasile Lupu voievod să cerceteze „hotarul **Dăvidenilor** (comuna Ţibucani, Neamţ), al **Strâmbilor** (comuna Ţibucani, Neamţ) cu al **Negoeştilor** (comuna Dragomireşti, Neamţ)”, şi au început, urmând semnele din uric, „de unde au început semnele hotarului, de la o movilă săpată în ţărmurile Văii Albe, dinspre Leuteşti, şi acolo au şi piatră pusă de moşii lor. De acolo, am scos trei oameni bătrâni, anume pe Toader Hăţag din **Belceşti** (inclus în Tupilaţi, comuna Tupilaţi, Neamţ), Ionaşco Harţugul din **Totoeşti** (comuna Tupilaţi, Neamţ) şi Tănasie Draciul din **Leuteşti** (comuna Tupilaţi, Neamţ), să ne poarte pe unde spun semnele uricului. De-acolo, ne-a mânat uricul drept în sus, la altă movilă săpată, şi acolo s-a aflat altă piatră pusă de moşii lor, de acolo drept în marginea Dumbrăvii şi în marginea dumbrăvii, iar s-a găsit piatra pusă de moşii lor, din marginea dumbrăvii ne-au mânat semnele uricului drept în sus, dinspre Totoeşti, în marginea

---

[251] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 211, p. 296, 297
[252] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 89, pp. 177-179

dumbrăvii, la altă movilă săpată, iar Negoeştii au zis: chemaţi, că mai avem alte pietre mai în lăuntrul pădurii. Noi n-am vrut să mergem, dacă n-au spus în uric acele semne… / Şi am pus întăritură robii măriei tale Păcurar, Toader Harcul şi Ursul din **Vereşeni** (Verşeni, comuna Mirosloveşti, Iaşi), Pătrăşcuţă, Pătraşco şi Vasile Borşea din **Mirăslăveşti** (comuna Mirosloveşti, Iaşi), Ion din **Dobruleşti** (lângă Mărgineni, Neamţ), Cârstea din **Borceşti** (Borşeni, comuna Războieni, Neamţ), Gligorie şi Nacul din **Uscaţi** (comuna Războieni, Neamţ), Constantin Holbură şi Vasile din **Ţibucani**, Vasile din **Podlogeni** (comuna Ţibucani, Neamţ) şi alţi mulţi oameni buni şi bătrâni”[253].

1899: „**Călineşti**, sat în judeţul Roman, plasa Fundul, comuna Negri, pe malul stâng al râului Siret, spre nord-vest de satul Negri și la o depărtare de 250 m de el. Este aşezat pe malul Siretului, într-o poziţiune joasă şi mlăștinoasă. Este reședința comunei Negri. Are 26 capi de famimie, 26 contribuabili, 115 locuitori, din care 16 ştiu carte, şi 29 case. Populaţia este numai română. Sunt 134 vite mari cornute. Arc o biserică de zid și o şcoală primară mixtă, care, în anul şcolar 1886-1887, a fost frecventată de 42 elevi, 40 băieţi şi 2 fete, din 50 elevi înscrişi, 43 băieţi şi 7 fete. Drumul de la acest sat şi până la Drăgeşti, de unde începe şoseaua, este foarte anevoios”[254].

---

253 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 418, p. 358, 359

254 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 266

CĂLINEŞTI

(pe Prut, judeţul Bălţi, Moldova).

1441, iunie 25: Întărit de Ilie voievod lui Vlad Jicov, care primeşte uric pentru „satele anume: Micuşani (dispărut, probabil în Bucovina) şi, la Chirgheci, la Salcia, Miroslăveşti şi Călineşti… şi seliştea lui Gal, şi seliştea lui Grad… Iar hotarul satelor şi seliştilor să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac”[255].

1904: „**Călineşti**, sat mare în judeţul Bălţi, aşezat în valea Prutului, pe râul Camenca, lângă şoseaua Lipcani-Sculeni. Se uneşte aproape cu satul Gănceşti. Face parte din volosti Bolotina. Are 227 case, cu o populaţie de 1.639 suflete. Ţăranii posedă pământ 2.128 deseatini. Proprietarii, familia Cheşco, au aici şi la Gănceşti 4.845 deseatini”[256].

---

[255] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 215, pp. 300, 301

[256] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 50

CĂLINEŞTI PE CREMUŞ

(pe Ceremuş, Bucovina, Ucraina).

În 15 martie **1490**, dintre bisericile întărite de Ştefan cel Mare Episcopiei de Rădăuţi, se afla şi „a 3-a biserică, la Stăncăuţi, cu popă”, deci la Călineşti pe Ceremuş.

1598: Aflat între Stăneştii de Jos, Ciortoria şi Bărbeşti, pe malul drept al Ceremuşului, Călineştii pe Ceremuş au fost întăriţi, în 23 octombrie 1598, de Ieremia Movilă, boierilor Pătraşco Sturza şi Tăutul, urmând ca Divanul Domnesc să se pronunţe asupra hotarului dintre cele două moşii.

1609: Hotarnica se face abia în 17 decembrie 1609, când este menţionat şi un alt co-părtaş, Grama, pe lângă Pătraşco Sturza şi Tăutul.

În 15 martie **1719**, se certau pentru „nişte părţi de ocină din Călineşti… întăi pentru 11 jirebii, care au fost luate de Solomon logofătul de la Ionaşco Stărce”, feciorii lui Pavăl şătrarul şi Ştefan Străşca.

În 20 februarie **1722**, când se împart moşiile lui Toader Paladi între feciorul lui, Iuon Paladi, fost mare spătar, şi ginerele lui, Miron Dari, fost Sărdar, lui Iuon Paladi îi revine „întreg satul Călineşti, fără a patra parte, ce-i a răzeşilor”.

În 19 septembrie **1724**, Mihail Racoviţă Vodă poruncea cercetarea jalbei lui Ion Tăutul, care acuza faptul că o jumătate de sat Călineşti, moştenire „de pe

moşul Tăuteştilor şi rămânând acea moşie a unui Andriaş, nepot Tăutului, a vândut-o lui Pârvu, fost şetrar, fără ştirea rudelor”, care rude, conform dreptului valah, aveau dcreptul de primă cumpărătură, numai că „oamenii au fugit din acel sat neavând dreptate”.

În 28 septembrie **1734**, Constantin Nicolai Mavrocordat porunceşte fostului mare căpitan Manole să cerceteze jalba lui Toader Brahă şi a cumnatului său, Ştefan Strâşca, „zicând Toader Brahă că, după ce s-au căsătorit el, i-au dat soacră-sa trii vecini şi să ţie şi în moşiea Călineştii frăţeşte, fiind fămeea lui Toader, din toţi fraţii, mai mică, din care vecinii, zise Toader, că pe unul l-au fost dus şi la casa lui, de l-au stăpânit, iar acum, după moarte soacră sa, s-au sculat cumnatul său Strâşca şi au luat vecinii şi din moşiea încă l-au lipsit”.

În 23 februarie **1742**, când se împart moşiile lui Constantin Pârvul între copiii săi, Gheorghi, Vasilie şi Ileana, jupâneasa lui Gheorghi Calmuţchi, „a venit în partea lui Gheorghi Pârvul medelnicer şi a lui Vasile Pârvul… trei părţi şi două jirebii de sat de Călineşti la Brusniţa, ţinutul Cernăuţi, să le stăpânească în pace”.

În 2 decembrie **1759**, o nouă ceartă pentru moşii s-a iscat la Călineşti şi la Pedecăuţi, între Ioniţă Strâşca mare căpitan şi, de cealaltă parte, Iordache Vlad şi Ilie Strâşca. Ioniţă Strâşca avea o carte de judecată, datată în 3 august 1750, din care rezulta că Ştefan Strâşca, tatăl lui Ioniţă, ar fi dat ginerelui său doar un sfert din Călineşti.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[257], din 1772-1773, înregistrează la Călineşti, moşie răzeşească, „37 – toată suma caselor”, însemnând 2 mazili, Giorgie

---

[257] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 447

VÂRGOLICI şi Ion CALMUŢCHI, 3 văduve, Ştefana, Nastasia şi Maria, 3 jidovi, Berko, Posin şi Leizer, şi 29 birnici, adică: Simion VEITIC, Ştefan CALINCIUC, Vasilie CALANCIUC, Vasilii CALANCIUC, Ion CALANCIUC, Ştefan CALANCIUC, Timofei CALANCIUC, Ştefan NIŞTIUK, Gligor HARINA, Iacob CUCU, Petre HARINA, Simion CUCU, Iftimii MANEILICI, Gligoraş FEDORIUC, Gligor RUSNAK, Fedor RUSNAK, Macovei RUSNAK, Tudosi HLIHORIUC, Martin RUSNAK, Toma PENIUC, Ştefan RUSNAK, Ivan ciobotar, Hrihor VATRIC, Nichifor RUSNAC, Vasili morar, Silip RUSNAK, Tudosi CUCU, Toader sin rus şi Roman rus.

În **1775**, satul Călineşti pe Ceremuş avea 2 mazili, 1 popă şi 42 ţărani (54 familii, în 1774, după Werenka), populaţia satului ajungând, în 1784, la 104 familii.

În **1843**, biserica ortodoxă din Călineşti pe Ceremuş, aflată sub patronajul baronului Ioan de GOIAN, avea 688 enoriaşi, păstoriţi de preotul administrator George MITROFANOVICI. În 1876, patron al bisericii era şi încă va mai fi, vreme de bune decenii, graful Jeronim dela SCALLA; biserica avea 819 enoriaşi, iar preot administrator era Emilian BEJAN. În 1890, biserica din Călineşti pe Ceremuş avea 948 enoriaşi, păstoriţi de parohul Dimitrie ZULINSCHI. Învăţător al satului era Teofil CAZAC, iar primar – George IVANIUC. În 1907, paroh era Nestor GORECKI, paroh şi în Bărbeşti, cantor fiind, din 1900, George FRAZIAN, născut în 1852.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Storojineţ

– **Vaşcăuţi** (Târg) **pe Ceremuş**, Banila rusească pe Ceremuş, Slobozia Banilei, Berbeşti cu Ostra pe Prut, Bobeşti, Ciartoria, Dracineţ, Hliniţa, Căbeşti, Călineşti pe Ceremuş, Carapciu pe Ceremuş, Costeşti, Stăneştii de Sus pe Ceremuş, **Stăneştii de Jos** (tribunal districtual), Vilaucea, Voloca pe Ceremuş, Zamostie, Zeleneu cu Samsonowka, Pleşniţa"[258].

1887: În comună funcţiona, din 1887, o şcoală ruteană, cu două clase[259]. În 1910, doar 4 din 10 locuitori mai vorbeau româneşte.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Călineştii pe Ceremuş**, comună rurale, districtul Storojineţ, aşezată pe pârâul Brusniţa, afluent al Prutului. Suprafaţa: 6,96 kmp; populaţia: 879 locuitori, în majoritate ruteni de religiune gr. or. Este aşezată lângă drumul districtual Bărbeşti-Jadova, ramură din drumul districtual Zeleneu-Văşcăuţi; are o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică parohială, cu hramul „Sf. Ioan cel Nou". În 1776, aparţinea mazilului Ioan Calmuschi. Populaţia se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor. Se găsesc 58 cai, 296 vite cornute mari, 67 oi, 126 porci, 68 stupi. **Călineştii pe Ceremuş, moşie**, cu administraţie specială, districtul Storojineţ. Suprafaţa: 5,58 kmp; populaţia: 69 locuitori, majoritatea izraeliţi, restul ruteni. La 1776, aparţinea mazilului Ioan Calmuschi"[260].

---

[258] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[259] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 21 1876 p. 94, 1907 p. 73

[260] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 54

1919: Din Comisiunea agrară de ocol Văşcăuţi făcea parte, ca locţiitor, „**Stino della Scala**, proprietar mare, Călineşti pe Ceremuş”[261].

1922: La Igeşti, „**Moscalescu Gheorghe**, tatăl lui **Nicolae**, a venit din Călineşti pe Ceremuş, iară fiul acestuia era „fiu de urzici”, deoarece mama lui era ţigancă”[262].

CĂLINEŞTI

(pe Siret, comuna Mihăileni, Botoşani).

1480, septembrie 15: Menţionat de Ştefan voievod, când întăreşte proprietatea cliucinicului Duma, care primeşte uric pentru „dreapta ocină şi cumpărătură a paniţei lui, Nastea, fiica panului Petru Brăescul, un sat, anume Cândeştii pe Siret cu moară la Siret, între Rusăneşti şi între Călineşti, pe care, acest sat, l-a cumpărat pan Petru Brăescul de la Maruşca, fiica panului Şteful Jumătate, paniţa panului Ştibor, pentru 300 de zloţi tătăreşti, şi alt sat, Lozna, ocina şi dedina panului Petru Brăescul, şi Maxineştii, pe Şumuz, mai sus de Drăgoşani… Toate acestea mai sus-scrise să fie panului Duma cliucinic de la noi uric şi cu tot venitul, lui şi paniţei lui, Nastea, şi fratelui ei, Iurie, şi surorilor lor, Fedora şi Oliuşca, fiii panului Petru Brăescul, şi copiilor

[261] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

[262] Dan, Dimitrie, *Igeştii*, în *Revista Istorică*, N-rele 4-6, Anul VIII, Aprilie-Iunie 1922, pp. 117-119

lor deopotrivă, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci”[263]. Hotarul, din veac.

1774, iunie 15: Satul **Călineşti**, ţinutul Botoşani, ocolul Siretului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[264]**: Toată suma caselor**: **12**. Scădere rufeturile 2: 2 popi. / Rămân birnici 10. / **Birnici**: Pricopie Bogorodiţă / Andrei sin (fiu) lui / Iftimi Purice / Simion Poleucă / Dumitraşcu, vornic / Pavel, rotar / Iftimi sin Postolache / Ion sin Mihăilă. // **Rufeturile**: Popa Vasile / Diaconul Georgie.

1899: „**Călineşti**, sat în judeţul Dorohoi, pe moşia cu asemenea numire, comuna Lozna, plasa Berhometele, cu 42 familii, 128 suflete, așezat pe ridicătura unui dâmb. Proprietatea este a d-ui Scarlat C. Vârnav, cumpărată de la Gr. M. Holban. Biserica cu patronii Sf. Mihail și Gavriil, fără deserventi, este mică, veche, de lemn, făcută în anul 1853 de spătarul M. Holban, fost proprietar. Calitatea pământului, în cea mai mare parte, este de mijloc. Sătenii împroprietăriţi au 67 hectare; proprietarul are 7.286 hectare 44 ari câmp”[265].

---

[263] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 229, pp. 349, 350

[264] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 192

[265] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 266

CĂLINEŞTI

(pe Bârlad, comuna Iveşti, Vaslui).

1489, octombrie 14: Întărit de Ştefan voievod, atunci când dăruia mănăstirii Putna Frătăuţii, Botoşăniţa şi Climăuţii (judeţul Suceava), sate pe care le schimbase cu alte cumpărături ale sale: satele Pogăneşti pe Bârlad, cu 200 zloţi, de la Dragotă şi Negrita, copii lui Vlaşin, nepoţii lui Pogănel; Călineşti pe Bârlad, cu 120 zloţi, de la Vasco şi Mărena, copiii lui Ivan Nemai, nepoţii lui Mihai Calin şi ai lui Ştefan; Toporăuţi, în ţinutul Cernăuţi, pentru care Ştefan cel Mare i-a oferit lui Toader, fratele lui Hărman, Pogăneştii şi Călineştii pe Bârlad şi încă 100 zloţi tătăreşti; Grigoreştii pe Siret, partea de jos, cu 125 de zloţi tătăreşti, de la Sima şi de la feciorii lui Giurco, Iurie, Drăgan, Mihul şi Steţco, cealaltă parte din Grigoreşti cumpărând-o, cu 350 zloţi, de la Iurie Şerbici şi de la Petru Grigorescu; Frătăuţii, Botoşăniţa şi Climăuţii, în judeţul Suceava, de la Stanciul, Ivanco şi Isaico, cărora le dă, la schimb, Toporăuţii şi Grogoreşti pe Siret, plus 200 de zloţi tătăreşti[266].

1632, noiembrie 20: Ion Carapotona şoltuzul, cu 12 pârgari, preotul Ştefan cel domnesc, Maftei Roşca, Neculai cupeţ şi Dinga din târgul **Bârlad**, şi Maxim şi Dumitru de **Călineşti** şi Zahariuţul diacul de **Miceşti**

---

[266] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 54, pp. 99-105

mărturisesc „cum a venit Dochia, fata lui Ursul pitarul, şi feciorii ei Balan, Ştefan, Mogâldea şi cu surorile lor din **Rădeşti** şi au vândut toată partea lor de la satul **Dracsini**, cu loc de moară în apa Studineţului, lui Apostol, neguţătorul de Bârlad, şi feciorului său Constantin, pentru 12 galbeni de aur”[267].

CĂLMĂŢUI

(sat sub Movile, comuna Cioara,
raionul Kotovsk, Moldova).

1490, ianuarie 16: Întărit de Ştefan (cel Mare) voievod lui Mănăilă Cioplescu, care primeşte uric pentru „a treia parte de sat de Călmăţuiu, sub Movile, partea din sus, cumpărătură de la un Şandru Onescu”[268]. Hotarul, din veac. În *Uricariul*, vol. VI,, p. 187, figurează anul 1487.

1607: Ispisoc de judecată de la Simion Moghilă voievod „prin care se cuprinde judecata ce a avut satul **Tălăeştii** cu Cogălniceanu diac, zicând satul Tălăeştii cum că Cogălniceanu nu are deloc sat pe Călmăţui, sub movila cea mare, şi nu se cuvine să facă eleşteu pe pârâul Călmăţuiului”[269].

1661, septembrie 23: Întărit de Ştefan voievod lui

---

[267] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 36, pp. 66, 67

[268] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 61, p. 116

[269] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. VI, Iassi 1875, p. 187

Vasile Cogălniceanu şi surorilor lui, feciorii lui Ioan Cogălniceanu diac, care primesc ispisoc pentru „cumpărătura ce a avut tatăl lor, a treia parte de sat de **Călmăţui**, sub movilă, la ţinutul Lăpuşnei”[270].

1733, august 22: Iliana, fata Costandii, nepoată de fată lui Andrei Pântice-verde, vinde lui Vasile Cogălniceanu căpitan „un bătrân de pământ din **Călmăţui**”[271].

1803, decembrie 5: Anafora Divanului lui Alexandru Constantin Moruzi voievod „în pricina ce au avut stolnicul Ioan Cheşcu cu logofeteasa Ecaterina Rezoaie „pentru moşia **Codreştii**, de la ţinutul Lăpuşnei, sub numele căreia s-a fost cuprins şi siliştea moşiei **Călmăţuii**, a neamului Cogălnicenilor, care acum o are stolnicul Cheşcu”[272].

CĂLUGĂRA

(sat pe Volovăţ, comuna Manoleasa, Botoşani).

1428, aprilie 15: Întărit de Alexandru cel Bun lui Vâlcea, fiul popii Zaharia, care primeşte uric pentru „un sat, anume Călugării, pe Vulhova, unde este casa lui… Iar hotarul acestui sat să fie cu toate hotarele sale vechi, pe unde au folosit din veac”[273]. / **1428**, aprilie 15: Întărit

---

[270] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. VI, Iassi 1875, p. 187
[271] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. VI, Iassi 1875, p. 187
[272] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. VI, Iassi 1875, pp. 186, 187
[273] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 74, pp. 107, 108

de Alexandru voievod lui Vâlcu, fiul popii Zaharia, care primeşte uric pentru „un sat anume **Călugăra** (Călugării pe Vulhova[274], probabil Zahoreni pe Prut[275], Botoşani), pe Vulhovea, unde-i este casa… Iar hotarul acestui sat, pe unde din veci au îmblat"[276].

1546, mai 25: Întărite de Petru (Rareş) voievod fiicelor postelnicului Alecsa[277], care primesc ispisoc pentru „moşiile **Zahorenii, Dumuşenii** (Dumşani, Dumşeni, Domoşeni, inclus în Manoleasa[278], Botoşani) şi **Teşcurenii** de la ţinutul Dorohoiului"[279].

CĂLUGĂRA

(pe Bistriţa, Bacău).

1774, iunie 15: Satul **Călugăra**, ţinutul Bacău, ocolul Bistriţei de jos, satul visternicesei Nastasica, avea, după recensământul lui Rumeanţev[280]**: Toată suma**

---

[274] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 52

[275] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 284

[276] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVIII, Iaşi 1892, pp. 1-4

[277] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 284

[278] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 93

[279] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XVIII, Iaşi 1927, p. 224

[280] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 297-299

caselor: 193. Scădere rufeturi, însă 193: 3 preoți, 1 dascăl, 1 preoteasă săracă, 2 cupeți marchitani, 1 panțăr isprăvnicesc, 22 țigani, 20 scutelnici ai dumisale vistiernicului, 143 cu salvogvardie. / **Birnici:** Andrieş Ţâmpul / Giurgiu Ţâmpul / Mihaiu Caciaga / Bartin Butac / Petre Făcău / Ioniţă Făcău / Martin, gălăţean / Bălan, săcuiu / Olbert, săcuiu / Petre Butac / Pal Butac / Giurgiu Ianăş / Martin Giuncăş / Ştefan Iancul / Mihai Iancul / Petre, cioban / Giurgiu Colţa / Pengreş Cozacul / Ţâmpul Ianăş / Mihaiu Sănu / Martin Ţâmpu / Mihaiu Varga / Andrieş Varga / Petre Iancău / Marcu Brâncovanu / Ioniţă Ceacău / Petre Săbăşcianul / Măteiul, săcuiu / Adam, săcuiu / Pale Ianăş / Gherghel, argat / Giurgiu, argat / Antal Gioncuş / Ştefan Anza / Mătieş, clopotariu / Ianăş Balinte / Ioniţă Căcăneţ / Ianăş Lupul / Ianăş Dinca / Gherghel Calicul / Costandin Floareş / Zaharia, olariul / Toader, bejenar / Toader Căpăţină / Gheorghe, bejenariul / Costandin, olariul / Ioniţă Tulumboiu / Luchian, olariul / Gherghel Tulburu / Martin Tulbure / Ştefan Tulbure / Vasile Furtună / Ianăş, butnariul / Mihai, cojocariul / Andrieş Gonţa / Ionaş Gonţa / Andrieş Culac / Simion, dârvariul / Mihaiu Chereghiş / Gherghel Cazacul / Toader, rusul / Zoldul, plugar / Vasilachi Tulumbeiu / Grigori Caşcaval din Turluiu / Măteiu Crăciun / Bucur Hârle / Pricopi, rotar / Toader, vânceanul / Petre Zăbăucian / Nichita, vrâncean / Ştefan Bociocu / Ion a Antohioaei / Gheorghi Boştoc / Toader Târgole / Niagul, muntean / Crâste, muntean / Vlad, muntean / Ioniţă, bejenar / Lazor, muntean / Apostol Laptebătut / Antohi a Antiohioaei / Nedelcu Măjirescul / Ioniţă Pârţul / Ştefan Vitiazu / Ştefan Luncanul / Toader Cherdivară / Mafteiu, dascălul /

Gheorghi Ganul / Mane, dogariul / Ion Cherdivară / Ilii Drăgătian / Maftei, scutar / Alicsandru, văcar / Malinte, pas / Palade Torcescul / Chiriac, butnar / Radul, muntean / Stanciul, strugar / Costandin Codrianul / Ion Răcătău / Ilii, vornic / Neculaiu Acsănti / Acsănti, slugă / Andreiu Grămadă, slugă / Nica, slugă / Toader, blănar, slugă / Hâncul, slugă / Măteiu, slugă / Păun, ciobotar / Şerban / Gherghi, pas / Mihaiu, bucătar / Postolachi, păscariul / Anghel a Avrămiei / Ciorcilă Calic / Toma fiul lui Ciorcilă / Toader fiul lui Ciorcilă / Chiriacu Ciorcilă / Neculaiu fiul lui Ciorcilă / Ioniţă Ciorcilă / Gheorghi Blaga / Ştefan Butnariul / Toader, grădinar / Iacob fiul lui grădinar / Măteiu, muntean / Costandin Prihoncă / Neculaiu Zmeul / Miron Grămadă / Vasile nepot Honcul / Chirilă / Ion Puiul / Stan, rotariul / Costandin, vrâncean / Niagul, muntean / Vasile, muntean / Petre Smere / Mihălache, păcurar / Ion Cioroabă / Neculai Mane, butnar / Tudor, tăbăcar / Ştefan Peşte / Ursachi, dulgheriu / Toader, holtei / Neculaiu, slugă / Sâlion, bejenariul / Catalina, săracă / Săscoae, săracă / Varvara, săracă / Iliana, săracă / Chiperoae, săracă / Varvara Miclăuşoae, săracă / Paraschiva, vădană / Tudosca, vădană / Iliana, săracă / Ioana, săracă / Măriuţa, vădană / Ştefana, săracă / Bucura, săracă / Mărica, săracă. // **Rufeturi:** Popa Simion / Popa Pinteleiu / Popa Mihaiu / David, arman, băcăoan / Petre Butac, panţăr / Stoica, mărchitan / Alecsandra, preoteasă săracă / Sava, dascălul / Radul, jude, ţigan / Dumitrachi Faur, ţigan / Ion fiul lui, ţigan / Vasile fiul lui, ţigan / Sandul Gândacul, ţigan / Ion Mârţan, ţigan / Ioniţă Pârţoiu, ţigan / Chiriac, ţigan / Dimoftii, ţigan / Danul, ţigan / Toader Bilah, ţigan / Costandin Glica, ţigan / Eni, cărămidariul, ţigan / Toader Arapul, ţigan / Sanda, săracă,

ţigancă / Loghina, săracă, ţigancă / Ion Gărgău, ţigan / Mărica, ţigancă / Opre, ţigan / Ion, ţigan / Vasile, chimirier, ţigan / Pancul, ţigan.

1899: „**Călugăra-Mare**, comună rurală, plasa Bistriţa de jos, judeţul Bacău, situată pe dealuri şi în valea de pe dreapta Bistriţei. Are două cătune: Călugăra-Mare, reşedinţa, şi Sohodolul, numit si Osebiţi-Sohodolul. Singurul pârâu este Negelul, care străbate teritoriul ei de la vest la est. Vecinătăţile teritoriului comunal sunt: la nord, teritoriul comunei Osebiţi-Mărgineni; la vest, teritoriul comunei Nadișa; la sud, Liuzi-Călugăra; iar la est, ţarina oraşului Bacău. În comună se află o biserică; 320 case, foarte rare; o școală mixtă, întreţinută de stat, într-un local de vălătuci, construit de comună, având 6 prăjini împrejmuite în vatra satului, frecventată, în 1891, de 16 băieţi și 1 fată; 6 cârciumi. Populaţia: 347 capi de familie, cu 1.358 suflete. După naționalitate, sunt: 1,341 români, 11 unguri și 6 izraeliţi, toţi de protecţiune română. După felul ocupaţiunii sunt: 566 agricultori, 5 meseriași, 8 comercianţi, 15 profesiuni libere, 49 muncitori şi 21 servitori. Ştiu carte 20 persoane, 1.329 nu ştiu. Contribuabili sunt 277. După legea rurală de la 1864, s-au dat, la 151 locuitori, 427 fălci. Pădurile, care îmbracă dealurile din această comună, au o întindere de 2.500 hectare; iar viile, care au o poziţiune bună, pe partea răsăriteană și de miazăzi, dau struguri buni, care se desfac pe piaţa orașului Bacău. Întinderea viilor este de 24,93 hectare. După controalele diviziei filoxerice, viile lucrătoare de aci ocupă o întindere de 49 hectare… Animale sunt: 67 cai, 600 vite cornute, 165 porci şi 862 oi. Stupi de albine sunt în număr de 16. / **Călugăra-Mare**, sat care dă numele său comunei, căreia îi serveşte

de reşedinţă. Este așezată în împrejurimile orașului Bacău, spre vest de acesta, pe deal. Aci se află primăria și şcoala, într-un local destul de bun. Are 3 cârciumi; 1 biserică, făcută la 1878 de Nastasia Veninoaia, deservită de 2 preoți şi 1 cântăreţ. Capi de familie sunt 243; suflete 940. Animale sunt: 63 cai, 460 vite mari cornute şi 128 porci. Acest sat se numea, mai înainte, şi Ungureni. Pe atunci era moșie a vornicului Alecu Roset, cu 2 biserici. În Condica Liuzilor (1803) o găsim sub numele de Călugăra, a Căminarului Răducanu Roset, din ocolul Bistriţa de jos; iar după rotunzirea din 1833, se află în ocolul Bistriţa, cu numele de Călugăra-Mare"[281].

CĂLUGĂRENI

(sat pe Stebnic, numit iniţial Bonteşti,
apoi Tăcmăneşti, comuna Ştefan cel Mare, Vaslui).

1442, august 1: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi lui Marco, fiul lui Bonta, şi surorii lui, Stana, care primesc uric pentru „**ocina lui dreaptă, anume: Bonteştii, pe Stebnic**, şi alt sat, pe Bârlad, la Două Fântâni, unde sunt Bonteştii de Jos, şi loc de moară pe Bârlad, pe care le-a dobândit cu slujba tatălui său, Iliaş Bonta, de la părintele nostru Alexandru voievod… Iar

[281] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 272

hotarul acestor sate să fie după hotarele vechi, pe unde au folosit din veac”[282].

1490, ianuarie 14: Întărit de Ştefan voievod lui Toader Marele şi nepotului său de frate Costin, fiul lui Neagu, care cumpărase, cu 70 de zloţi tătăreşti, de la Toader Hărnâş şi de la nepoţii săi Bilţu şi Nicoară Şeremet, „ocina sa dreaptă, un sat, anume Bonteştii, între Bârlad şi între Stebnic”[283]. Hotarul, din veac.

CĂLUGĂRENI

(pe Jijia, lângă Mănăstireni, Botoşani)

1563: Întărit de Ion voievod lui Tăutul şi, respectiv Magdalenei, cneaghina pârcălabului Neagoe, după un schimb de sate, prin care Tăutul primeşte „un sat, anume **Călugărenii** din ţinutul Dorohoiului”, iar cneaghina Magdalena Neagoe „jumătate de sat din **Baliţa** (sau Balinţi pe Başeu, comuna Havârna[284], Botoşani) pe Başău”[285].

---

[282] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 222, pp. 312-314

[283] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 60, pp. 114-116

[284] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 22

[285] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, p. 202

1572, martie 8: Întărit de Ioan voievod Măricăi cheaghina, care primeşte ispisoc pentru „**Tăutenii, Dumenii** şi **Călugărenii** la Jijia”[286].

1573: Întărit de Ioan voievod Magdalenii, cneaghina Neagului pârcălab, şi, respectiv, lui Tăutul, Magdalena primind, la schimb, „un sat anume **Călugărenii**, în ţinutul Dorohoiului” şi „dând Tăutului jumătate de sat din **Baliţă** pe Başău”[287].

1607, mai 10: Carte de împuternicire, dată de Simion Moghila voievod cneaginei Marica Nenoian şi fiilor ei „spre aceea ca să fie tari şi puternici a ţine şi a apăra ale lor ocini şi moşii din satul **Călugăreanii** şi cu toate ale sale hotare, pe unde li s-a hotărât din veac”[288].

1899: „**Călugăreni**, sat în judeţul Botoşani, pe ţărmul drept al Jijiei, în partea de nord a comunei Mănăstireni, plasa Târgul. Are o suprafață de 2.032 hectare și o populaţie de 200 familii sau 760 suflete. Are 1 biserică, deservită de 1 preot şi 2 cântăreţi, şi 1 şcoală mixtă întreţinută de stat, cu 1 învățător și 36 şcolari. Vite sunt: 390 vite cornute, 90 cai mari şi mici, 1.556 oi, 2 capre, 200 mascuri și 150 stupi cu albine. Sunt în sat 3 meseriași, 4 comercianți și 3 cârciumi”[289].

---

[286] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, p. 78

[287] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 78, 79

[288] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 161, 162

[289] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 276

CĂLUGĂRENI

(lângă Belceşti, comuna Deleni, Iaşi).

1622, iulie 2: Întărit de Ştefan Tomşa voievod schimbul de moşii făcut de Ioan visternicel din **Drăgeşti** şi Pătraşco, după ce „Ioan s-a tocmit cu Pătraşco ca să răscumpere toate părţile de ocină din **Ţuţcani**, ce este în ţinutul Neamţului, ce au fost zălogite de tatăl lor Pătraşco Păsăţel la Sekel, şi au făcut schimbătură între dânşii: a dat Ioan visternicel acea parte de ocină lui Pătraşco, iar Pătraşco să aibă a da părţile ce se vor alege din Drăgeşti şi cu iaz de moară. / Şi iarăşi s-a sculat Ioan visternicel şi a vândut partea de ocină din satul **Călugăreni** şi cu acei bani a răscumpărat partea din Ţuţcani de la Sekel"[290].

1623, noiembrie 21: Întărit de Radul voievod „sfintei biserici din Ierusalim… trei sate anume: **Belceştii** (comuna Belceşti, Iaşi), şi **Plopii** (comuna Belceşti, Iaşi), şi **Călugărenii** (ţinutul Hârlău, Iaşi), care acum poreclit se numeşte, care sunt pe Bahlui, în ţinutul Hârlău, cu iazuri şi cu mori pe pârâul Bahlui, care acele mai sus scrise sate din zilele de demult au fost drepte domneşti, ascultătoare de ocolul târgului nostru Cotnari, şi după aceea au fost danie şi miluire de la Petru voievod cel Bătrân rugii sale nou zidite, mănăstirii Galata, care este aproape de târgul Iaşi şi care acum s-a făgăduit şi s-a

---

[290] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 242, 243

dăruit a fi metoh acelei mai sus scrise sfinte biserici a lui Dumnezeu din Ierusalim. De asemenea domnia mea am dat şi am întărit sfintei mănăstiri precum i-a fost danie şi miluire de la Petru voievod şi de la Ştefan Tomşa voievod”[291].

1625, februarie 14: Porunca lui Radul voievod slujbaşilor care vor umbla prin ţinutul Hârlăului de „a lăsa foarte în pace satul Plopii şi Belceştii şi Călugăreni, ce sunt a sfintei mănăstiri a Gălatei, de toate dabilele şi de toate angheriile”[292].

1626, martie 23: Întărită de Miron Barnovschi „slăvitei biserici din Ierusalim”, care primeşte uric pentru „trei sate, anume: **Belceşii** (pe Bahlui, Iaşi), şi **Plopii** (înglobat în satul Belceşti, Iaşi) şi **Călugărenii** (înglobat în satul Belceşti, Iaşi), care acum au nume schimbat şi care sunt pe Bahlui, în ţinutul Hârlău, cu iazuri şi cu mori pe pârâul Bahlui, care sate din zile străvechi au fost drepte domneşti, ascultătoare de ocolul târgului Cotnar, apoi au fost danie şi miluire de la acest Petru voievod cel Bătrân rugii sale nou zidite, mănăstirea Galata, care este aproape de târgul **Iaşi**, care acum s-a făgăduit şi s-a dăruit a fi metoh acestei mai sus scrise biserici a lui Dumnezeu din Ierusalim”[293].

1626, decembrie 16: Întărit de Miron Barnovschi voievod mănăstirii Galata, care primeşte uric pentru „trei sate, **Belceştii, Plopii** şi **Călugărenii**, ce se numesc

---

[291] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 125, pp. 171-174

[292] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 273, pp. 342, 343

[293] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 27, pp. 35-37

propozveştii (cu nume schimbat – n. t.), ce sunt pe Bahlui, în ţinutul Hârlăului, cu heleşteie şi cu mori în apa Bahluiului, care aceste de mai sus scrise sate, într-alte vremi, în zilele de demult, au fost drepte domneşti şi ascultătoare de târgul Cotnari, apoi au fost danii şi miluiri”[294].

1633, august 25: Moise Moghila voievod întăreşte închinarea mănăstirii Galata bisericii patriarhiei Ierusalimului, odată „cu trei sate, anume **Belceştii** (comuna Belceşti, Iaşi) şi **Plopii** (în Belceşti, comuna Belceşti, Iaşi) şi **Călugăreni** (comuna Deleni, Iaşi), care acum au nume schimbat şi sunt pe râul Bahlui, în ţinutul Hârlău, şi cu iazuri şi cu mori pe râul Bahlui, care acele sate, din zile vechi şi de demult, au fost drepte domneşti, ascultătoare de **ocolul târgului Cotnari**”[295].

CĂLUGĂRENI

(Ruşii Zavolui, înglobat în Călugăreni,
comuna Dămieneşti, Bacău).

1624, martie 20: Întărit de Radul Mihnea voievod lui Lupu, al doilea logofăt, care cumpără, cu 30 taleri, de la Grigori, ficior Anii, nepot Zahariei şi strănepot Anuşcăi, „cât se va alege partea lui din satul **Ruşii Zavolui** (sat inclus în Călugăreni, Bacău), din vatra

[294] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 142, pp. 169, 170
[295] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 347 pp. 439-442

satului şi din curătură, şi din eleşteu, şi din livezi, şi cu loc de prisacă şi din ţarină 12 pământuri, şi iarăşi patru pământuri, ce şi le-a cumpărat el de la Ioan Ciuntul, ficiorul Maricăi, nepot Stancăi, prestrănepot Anuşcăi… / Şi iarăşi au venit înaintea noastră Larion şi sora lui Antimiia, feciorii Petrii, nepoţii Zaharii, prestrănepoţii Anuşcăi, ş-au vândut a lor dreaptă ocină şi moşie, dintr-acelaşi uric şi dintr-acelaşi sat, toate părţile lor, câte să vor alege din vatra satului şi din curătură şi din fânaţ, şi din loc de moară şi din ţarină, 12 pământuri şi din tot venitul, iarăşi mai sus numitului boierului nostru, drept 24 taleri, bani gata, număraţi. / Şi iarăşi au venit… Sirghii, ficior Zahii, nepot Anghelinii, prestrănepot a lui Zavula, ş-au vândut toată parte lui de ocină, câtă să va alege dintr-acelaşi sat, din vatra satului şi din heleşteu şi din curături şi din ţarină, şi din tot venitul, iarăşi boieriului nostru, drept 30 taleri de argint, şi moşii, şi cumpărătură. / Şi iarăşi au venit… Nastasiia fata lui Ioan, nepoata Zaharii şi strănepoata Anuşcăi, ş-au vândut moşia sa dintr-acelaşi sat, câtă se va alege partea ei din tot venitul şi din ţarină, două pământuri, drept doi galbini de aur ungureşti. / Şi iarăşi au venit… Grigorii, ficior Anii, nepot Zaharii, ş-au vândut a lui una parte de ocină dintr-acelaşi sat Rusii, ce şi l-au cumpărat el de la Cozma, ficior Tomii, strănepot Baliceoai, câtă să va alege parte Cozmii, din tot venitul şi din ţarină, opt pământuri şi jumătate, pe acelaşi au vândut-o mai sus numitul slugii noastre, drept 20 taleri, bani gata, număraţi. / Şi iarăşi au venit… Mariia şi soru-sa Ştefana, şi fratele lor, Toader, ficiorii Arsănii, ficiorii lui Micul, nepotul Tomii şi prestrănepot Onişcăi, şi ş-au vândut o parte de ocină din satul **Dămieneştii** (sat din comuna Dămieneşti, Bacău),

ce i-au fost lui cumpărătură de la soacră-sa Stanca, din vatra satului şi din heleşteu şi din tot venitul şi din ţarină, opt pământuri, pe aceeaşi au vândut-o mai sus numitului boierului nostru, drept 20 de taleri. / Şi iarăşi au venit… Gavrilaş pitar şi fratele său Coste, şi sora lor Nastasiia, ficiorii Anghelinii, câtă se va alege dintr-acelaşi sat Rusii, din vatra satului şi din heleşteu şi din tot venitul şi din ţarină, unsprezece pământuri, iarăşi mai sus numitului boierului nostru Lupul logofăt, drept 30 de taleri de argint"[296].

1624, august 31: Zapisul de vânzare al Uliancăi şi al copiilor ei Drăgan, Chirilă şi Dronţa, care dau vărului lor, popa Gligorie din Dămieneşti, în contul dabilelor domneşti plătite de acesta pentru verii săi şi pentru încă 50 de taleri, „partea noastră de ocină ce am avut în hotarul Dămieneştilor, vatra satului şi din ţarină, şi cu eleşteu, şi cu prisacă, şi cu livezi… şi alte părţi ale noastre de ocină ce am avut în hotarul Rusilor Zavului"[297].

1643, noiembrie 10: Agapie, feciorul Alecsandrei, nepotul preotesei popii Zaharia, vinde vornicului Cujbă, drept 12 taleri, „toată partea mâne-mea Alecsandrei din satul **Păniceşti** (lângă Taxobeni, comuna Horeşti, judeţul Bălţi, Moldova), dintr-a patra parte de sat cât se va alege… dinaintea lui Dumitraşcu şoimarul, Niculei din **Bălteni** (comuna Probota, Iaşi), Tuderaşco de **Ruşi** (Ruşii Zavului, inclus în Călugăreni, comuna Dămieneşti,

---

[296] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 175, pp. 226, 227

[297] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 233, p. 301

Bacău), Oprea, Nicula şi Mihul din Iaşi”[298].

1644, august 10: Frații Iordache, Apostol și Lupaşco, feciorii Goiei, fac schimb de moșii cu jupâneasa Păscălina și cu frații ei Dumitru și popa Vasile: „datu-i-am partea noastră de cumpărătură din satul **Ruși** (Rușii Zavodului, inclus în Călugăreni, comuna Dămienești, Bacău) a șasea parte și alte părți le-am dat lor, pentru că este moșie mai bună în **Doljești** (comuna Doljești, Neamț) decât în Ruși”[299].

1899: „**Călugăreni**, sat în judeţul Roman, plasa Fundul, comuna Dămienești, pe pârâul Creţoaia, spre est de târguşorul Dămienești şi la o depărtare de 2 km de el. Are 77 capi de familie, 72 contribuabili, 286 locuitori, din cari 4 ştiu carte, și 71 case. Populaţia este compusă numai de unguri. Sunt 693 vite mari cornute. Are o biserică catolică de lemn. Catolicii din acest sat, împreună cu cei din satele Băluşeşti, Migla, Negri, Răcea, Roșiori, Ruși (judeţul Roman), Bogdănești, Buhociul, Satul Nou (judeţul Bacău), țin de parohia catolică Prăjești, din judeţul Bacău”[300].

---

298 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 208, p. 190

299 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 393, p. 377

300 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 276

CĂLUGĂRENI

(raionul Edineţ, Moldova).

1625, noiembrie 21: Scrisoarea lui Machidon Hirevce ot **Fedcouţi** (Feteşti pe Drabişte, raionul Edineţ, Moldova), prin care mărturiseşte cum a fost „dator lui Cozman Popei cu doi boi şi cu opt stupi, ce i s-au lat pentru dajdie, pentru mine, şi ş-au pierit acele bucate pentru mine, că n-am avut cu ce plăti, deci i-am plătit cu ce am avut:datu-i-am o parte de ocină ce am avut în **Voicouţi** (raionul Edineţ, Moldova), din a treia parte de sat, a patra parte". Martori: „Daşa vătămanului de **Călugăreni** (raionul Edineţ, Moldova) şi Părţea, vornicelul de acolo"[301].

CĂLUGĂRIŢA

(pricut devenit sat, comuna Obileni,
raionul Kotovsk, Moldova).

Întărit, în **15 iulie 1445**, de Ştefan voievod, logofătului Oancea, care primeşte uric pentru „satele anume: Procopeni, pe Răut, şi, peste Prut, în dreptul

---

[301] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 386, p. 451

Podolenilor, unde este Călugăriţa şi unde este Oanţa, şi, lângă Şumuz, Bezhaci, şi, pe Suceava, Satul Mare… Şi încă i-am dat, pe Voinova, jumătate din satul unde este Paşcă vătăman”[302]. Hotarele, cele vechi, folosite din veac.

CĂLUGĂRIŢA

(lângă Bâra şi Hulpăşeşti, Neamţ).

1774, iunie 26: Satul **Călugăriţa**, al mănăstirii Agapia, ţinutul Romanului, ocolul de Sus, după recensământul lui Rumeanţev[303], avea **toată suma caselor 3**. / **Birnici:** Toader sin (fiu) Costandin / Ioniță brat (frate) lui / Vasile**.**

1899: „**Călugăriţa**, sat în judeţul Roman, plasa Siretul de sus, comuna Stăniţa, spre vest de satul Stăniţa și la 5 km de el. Este așezat într-o mică vâlcea, pe pârâul Călugărița. Are 80 capi de familii, cu 500 suflete, din care 48 ştiu carte; locuiesc în 63 case. Sunt 65 contribuabili. Populaţia este numai română, Sunt 107 capete de vite mari. Are o biserică de zid şi o școală primară mixtă, care, în anul 1886-1887, a fost frecventată de 24 elevi (21 băieţi, 3 fete) din 39 înscriși (32 băieţi, 7 fete). Localul de

---

302 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 255, pp. 360, 361

303 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 266

şcoală este bun. Satul e legat cu orașul Roman prin șosea. Mai înainte se numea Negreşti”[304].

CALUL

(lângă Hârliceşti, Neamţ).

1774, iunie: Satul **Calul**, ţinutul Neamţului, ocolul Bistriţei, după recensământul lui Rumeanţev[305], aveau **toată suma caselor 69**. Scădere rufeturi 24: 2 popi, 1 mazil, 9 văduve, 12 case pustii. Rămân birnici 45. / **Birnici**: Luca, vornic / Maria, babă cu fecior holtei / Toader Poloboc / Darie Făină / Chirilă Cociorvă / Vasile Pârzole / Vasile Ţâbârniac / Grigoraş Ţâbârniac / Simeon Căzacu / Necula Spataru / Vasile zet (ginere) lui Bălan / Vasile Cucul / Ion Bălan / Vasile Covrig / Mihăilă Andrunachi / Vasile Hădărag / Toader, strugar / Costantin Turcu / Toader Hodoc / Gheorghe Ţăpu / Ion Donos / Toader Zbranca / Pavăl Zbranca / Ion Barna / Pavăl Donos / Vasile, morar / Opre, muntean / Mihai Turne / Ştefan Fărmuş / Vasile Sfârle / Dumitraşco Smere / Gheorghe Albeş / Simeon Panţir / Istrate Fărcuş / Petre a Părascăi / Costantin, rus / Savin, şindilar / Ion, şindilar / Toader Drăguşan / Pavăl Barna / Costantin, cioban / Andrei Teleucă / Ioniţă Botoşan. // **Rufeturi:** Popa Vasile / Diaconul Pavăl / Ioniţă Cheşcu, mazil / Paraschiva,

---

[304] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 278

[305] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 28, 29

văduvă / Măriuţa / Anisie / Ioana / In (altă) Ioana / Dochiţa / Iftimia / Sofronia / Iliana. // **12 case pustii**.

CAMĂNCA

(pe Răut, ţinutul Soroca, Moldova).

1628, ianuarie 18: Întărit de Miron Barnovschi voievod lui Gavril Gorgan, care cumpără, de la vistiernicul Mihalache Cantacuzino, cu 200 taleri bătuţi şi un cal bun, „un sat, anume **Camănca** (Moldova) pe Răut, în ţinutul Sorocii, în vatra satului şi în câmp… / Şi iarăşi dăm şi întărim lui Gavril Gorgan a lui dreaptă ocină şi danie din satul **Cotiujeni** (de Soroca, Moldova), ce i-a dat-o popa Pântea din **Cohăreşti** (de Soroca, Moldova), fiul lui Petrica, nepotul lui Toma, pentru sufletul părinţilor lui, toată partea lui cât se va alege, din zapis arătat de la însuşi popa Pantea… / Şi iarăşi dăm lui Gavril Gorgan pârcălab dreapta lui ocină din satul Cotiujeni, partea lui Iorga şi a soţiei sale Cârstina din satul Cotiujeni, ce este lui danie de la Toader şi de la alţi fraţi ai săi, fiii lui Iorga de acolo, ce le-a fost răscumpărătură de la cneaghina lui Căpotici postelnic… / Şi iar întărim lui Gavril Gorgan pârcălab şi alte părţi de ocină din satul **Unchiteşti** (sau Onchiteşti, Moldova), ce-i este de cumpărătură de la Gligoraş, fiul lui Gavril, nepotul Micăi… partea lui Gavril, care a fost vândută la nişte călugări şi iarăşi a răscumpărat-o Glogoraş cu răzeşii săi, după moartea tatălui său Gavril… şi a vândut partea din Unchiteşti lui Gavril Gorgan pârcălab pentru 50 de taleri

bătuţi. / Şi iarăşi îi dăm şi întărim şi alte părţi de ocină din acelaşi sat Unchiteşti… o parte ce au dat Ursul şi mama lui Nastasia, fiica lui Iuraşco, jumătate din partea tatălui ei Iuraşco din satul Unchiteşti, pentru pomenirea lor şi a părinţilor lor, şi altă parte ce a cumpărat-o de la Antemia şi de la sora ei Nastasia, fiicele lui Iuraşco, pentru 50 taleri bătuţi. / Şi iarăşi a cumpărat, de la Ursul, fiul lui Golăi, nepotul Frăţileascăi, toată partea tatălui lui Golăi, ce se va alege din acelaşi sat, pentru 30 de taleri bătuţi, cu loc de iaz şi de moară. Şi iarăşi a cumpărat de la Glogoraş, fiul lui Gavril, nepotul Ciorcii, din a patra parte din jumătate de sat, jumătate din acelaşi sat Unchiteşti, pentru 50 taleri bătuţi. / Şi iarăşi dăm şi întărim lui Gavril Gorgan pârcălab şi altă parte de ocină din Unchiteşti, o parte din jumătate de peste tot satul, a şasea parte, ce-i este danie de la Lupul Dârlău pitar şi de la sora lui Stanca, fiii lui Filip vătaf din **Cârniceni** (satul Cârniceni sau Fântirile, comuna Ţigănaşi, Iaşi), nepoţii Dragnei, strănepoţii Onicăi Muşat fost mare vornic”[306].

CAMENA

(oraşul Piatra Neamţ).

1635, noiembrie 2: Zapisul fraţilor Liontie, Toader, Hilip şi Părasca, feciorii Varnavei, nepoţii Dracei ot târg **Camena** (oraşul Piatra Neamţ), prin care mărturisesc

306 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 297, pp. 403-407

că au vândut „un loc de prisacă, dreaptă moşia noastră, unde au fost lăcuind strămoşii noştri, în **Tortureşti** (Turtureşti, comuna Girov, Neamţ), ce-a fost oarecând sat… mănăstirii Bisericanilor, drept 100 taleri… / Ci am îmblat de-am arătat locul călugărilor, cu șoltuzul, cu Toader, și cu pârgarii săi, anume: cu Nechita, și cu alt Nechită, și cu Ștefan Munteanul, și cu mulți oameni buni… ș-am pus semne primprejurul locului, ce se începe din carpenul ce este din jos de heleșteu, pe zănoagă la deal, până în nucul cel mare; din nuc până în cireș; din cireș până în mesteacăn; din mesteacăn până în drumul cel bătrân, tot din semn în semn; de acia, drumul în sus pe margine, până în tei, unde este semn; din tei în sus, până în curățitura lui Hilip, și pe lângă curățitura lui Hilip, până în vale, și valea în jos, până în furcitură. / Aceasta curătură o am cumpărat deosebi de la Leontie, fratele lui Hilip... / Și iarăși, din furcitura văii, valea în jos, pe lângă prisacă, până din jos de heleșteu, unde se împreună semnele, la carpen, primprejurul locului… / Și iarăși au cumpărat acești părinți trei pământuri pe deal, la lac, două de la Leontie și unul de la Acsinte din **Furceni** (lângă Turtureşti, comuna Girov, Neamţ).. tot dinaintea șoltuzului Toader și a pârgarilor săi (din **Piatra Neamţ**) și a mulți oameni buni”[307].

---

[307] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 259, pp. 300, 301

CAMENA

(lângă Mihalcea, Bucovina, Ucraina).

Parte a vechiului sat Mihalcea, atestat în 10 iulie **1510**, Camena încă era socotită, în 1776, drept „jumătate de sat de Mihalcea, care se chiamă şi Camina”, aşa că înscrisurile vechi, referitoare la Camena, „care după scrisori se cheamă Mihalce”, cu referire la acest vechi sat domnesc se vor menţiona. În 1811, „jumătate de sat Camena” însemna un sfert din moşia Mihalcea, iar în 1814, e menţionată Camena, care, „după scrisori se cheamă Mihalce… şi se află acum în stăpânire cu totul deosebită de satul Mihalce, precum în curgerea vremii şi nume deosebit de sat Mihalce au câştigat”.

În **1771**, s-a stabilit la Camenca pălmaşul Alexandru BILOUS, din Bârgău, împreună cu soţia şi cele două fete ale sale.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[308], din 1772-1773, înregistrează la Camena „63 – toată suma caselor”, însemnând 1 popă, 1 dascăl, 1 ruptaş, 2 văduve, 4 jidovi, 1 scutelnic al popii şi 53 birnici, aceştia fiind: Vasile DUGAN, Ştefan DUŞCIAC, Fodor ŞFURCĂ, Costaşcu HLEBAC, Georgiţă sin ŞFURCĂ, Mihail OCIORNOHUZ, Mihail ŞLIMKA, Ion CIORNOHUZ, Vasile HUŢULIAC, Iurea CIORNOHUZ, Dănilă IURIC, Andrei

---

[308] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 376

sin CIORNOHUZ, Alecsa GUŞETUL, Andrei TEMCIA, Andrei ŞLIMKA, Ion coşar, Ilii sin COZMA, Iacob brat ego, Macsin brat ego, Petre văcar, Ivanko rus, Coste TOKAR, Ştefan SAICIUK, Macsin rusul, Vasile TOKAR, Grigori sin ego, Petre FUCIUK, Toader rus, Iacob brat Macsin, Vasile ŢURCAN, Ion sin TOKAR, Simion SOLOAN, Dumitru cumnat lui Simion, Vasile BUZĂ, Ion BUZĂ, Timoftii LOZINCĂ, Vasile sin ego, Ion DUGAN, Mihaiu ŢURCAN, Pătraşco sin ego, Ifteni BUZĂ, Ion VĂSCĂUCIAN, Toader sin TOKAR, Ştefan LIIFAK, Dumitru rus, Anton zet SOLOAN, Fodor rus, Timoftei ŞERBAN, Nechifor, Mateiu GRIGORCIUK şi Lupul văcar. Rufeturile erau pentru popa Ion şi dascălul Ion, pentru scutelnicul popii, Georgii LEŞUK, pentru ruptaşul Ion BOTEZATU, pentru văduvele Maria şi Aniţa, dar şi pentru jidovii Şmil sin Volvii, Iacob sin Mănaşcu, Iancul sin Iţicu şi Iancul.

1775: Camena, din Ocolul Cernăuţilor, avea, în 1775, 1 popă şi 45 ţărani (47 familii, în 1774, după Werenka), iar în 1784, 91 gospodării.

1776: Camena era, de fapt, o moşie şi o parte a satului Mihalcea, după cum rezultă din învoiala dintre copiii lui Toader Murguleţ şi ai Zamfirei, fiica lui Ioan Stroescul, din 24 ianuarie 1776, când doi fraţi, Ioniţă şi Iordachi, primesc, printre altele, „jumătate de sat de Mihalcea care se cheamă Camina”, jumătate de sat pe care cei doi fraţi Murguleţ o vor arenda, în 30 mai 1792, lui Tuduri Mustaţă, apoi, în 26 iulie 1796, fraţilor Vaertan şi Lazar Antonaş.

În **1843**, Camena avea 1.003 creştini ortodocşi, care frecventau biserica patronată de Peter von JAKU-BOWICZ şi slujită de Wassilie CZERNIAWSKI. În

1876, patron bisericesc era, ca şi în 1907, Lobel SALTER, preot fiind George HOSTIUC, care avea 1.664 enoriaşi. În 1907, paroh era Vasile DASCALIUC, născut în 1850, iar cantor, angajat din 1903, George PETRAŞESCUL.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Cernăuţi – **Curtea regională din Cernăuți**: Cernăuţi, Ceahor, Hliboka, Camena cu Spaski, Corovia, Cotul Bainski, Cuciurmare, Ludi Horecea Camerale cu Mănăstioara, Lucaviţa, Mihalcea, Mihuceni cu Kicera, Molodia cu Franzthal și Derelui, Ostriţa, Preworokie, Stăneştii de Sus pe Siret, Stăneştiii de Jos pe Siret, Poienile, Tărăşeni, Trestiana sau Dimka, Voloca Camerale pe Siret, Zurin"[309].

1883: O şcoală cu 5 clase funcţiona, la Camena, din 1883[310].

1890: „De la poalele Carpaţilor şi până în oraşul Cernăuţi, e numai cale de câteva ceasuri. Căci, cum ai atins târgul micuţ al Storojineţului, treci numai cât coama păduroasă a Crivei şi, luând rămas bun de la valea Siretului, cobori în fundătura de la Broscăuţi, ce se prelungeşte, cu făgetul ei întins, până-n drumul mare… Te uiţi din dealul Crivei, spre Camena, vezi o linie şi nimica alta. Te aşezi în capătul acestei linii, din susul satului rusesc al Camenei, şi te uiţi, iar, înainte, vezi că

---

309 *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161
310 *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 13, 1876 p. 74, 1907 p. 143

linia dă ţintă spre Cernăuţi. Şi atât e de necurmată vâna drumului, încât ţi se pare că ai Cernăuţul chiar înaintea ochilor, să-l prinzi cu mâna”[311].

În **1890**, în Camena trăiau 2.069 locuitori, români şi ucraineni, aflaţi sub oblăduirea morală a preotului George Hostiuc şi a cantorului Ioan Petraşescul. Învăţător era Ilie Baloşescul, iar primar, Teodor Bolesiuc.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Camena**, comună rurală, districtul Cernăuţi, aşezată pe ambele părţi ale pârâului cu acelaş nume, afluent al pârâului Corovia, la Sud de comuna Mihalcea. Suprafaţa: 32,49 kmp; populaţia: 1.943 locuitori ruteni şi câţiva români de religiune gr. or. Cuprinde, pe lângă vatra satului, şi târla Dumaninschi. Este străbătută de drumul principal Cernăuţi-Storojineţ; are o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică parohială, cu hramul „Schimbarea la faţă”. La 1776, aparţinea boierului Ioan Murguleţ. Posedă 751 hectare pământ arabil, 754 hectare fânaţuri, 25 hectare grădini, 483 hectare izlaz, 1.151 hectare pădure şi 10 hectare bălţi şi heleştee. Se găsesc 124 cai, 698 vite mari cornute, 70 oi, 405 porci. **Camena, moşie mare**, cu administraţie particulară, districtul Cernăuţi. Suprafaţa: 19 kmp; populaţia: 153 locuitori izraeliţi, ruteni, germani şi poloni. Se compune: 1). din moşia Camena propriu-zisă, care, împreună cu târlele Dumaninschi, Iablonovăţ, Cobela, Criva şi Virstene, numără 136 locuitori; 2). din cătunul Hlibicioc. **Camena, pârâiaş**, izvorăşte mai jos de

---

311 Grigorovitza, Em., *Cum a fost odată / Schiţe din Bucovina*, Bucureşti 1911, pp. 81, 82

comuna cu acelaşi nume, districtul Cernăuţi şi se varsă în pârâul Corovia”[312].

1914-1918: Au vărsat sânge pentru Bucovina „infanteristul **Nicolae Semeniuc**, Camena, Regimentul 22, rănit”[313]; „**Mihail Tocar a lui Teodor**, născut în **Camena**, la 1914, cu ocazia mobilizării generale, a fost înrolat (Regimentul 41) şi, la 23 August, în lupta de la Rarancea, grav rănit. La 24 August 1914 să fi murit într-un spital ambulant din Cernăuţi, după cum confirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Catrinei Tocar, procedura pentru declararea morţii celui dispărut / Tribunalul Cernăuţi, Secţia VIII, la 16 Iunie 1919”[314]; „**Nicolai Waskiwczuk a lui Vasile**, din **Camena**, născut în 1884, în august 1914 a fost înrolat, cu prilejul mobilizării generale, în Regimentul nr. 22 de Ţintaşi, compania 1, şi cu această trupă a participat la luptele contra Rusiei. După cum afirmă martorii, el să fi picat, în 21 octombrie 1914, la Stryj, în Galiţia. Fiind deci posibilitatea dată că numitul a murit, la propunerea Domnichei Waskiwczuk, născută Czerniawski, procedura pentru adeverirea morţii celui dispărut”[315]; „**Dimitrie Czornohuz a lui Simion**, născut în 1890, în **Camena,** a fost înrolat, în 1914, cu ocazia mobilizării generale, la Regimentul 95 Infanterie şi a plecat în câmp. În mai 1915, a căzut, el cu câţiva consăteni, în prinsoare la ruşi; în satul Striganca avea ocupaţie într-o moară. Acolo ar fi

---

312 Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 42

313 *Viaţa Nouă*, IV, nr. 160 - Supliment, din 18 august n. 1915

314 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 60, Cernăuţi, în 30 August nou 1919, pp. 5 şi 6

315 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 36, Cernăuţi în 6 Iunie nou 1919, p. 7

murit, în iulie 1915, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se dispune, la cererea soţiei sale, Veronica Czornohuz, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut”[316].

CAMENCA

(sat în raionul Râşcani, Moldova).

1429, iunie 3: Întărit de Alexandru cel Bun fiilor lui Oană, vornicul de Suceava şi, ulterior, de Tulova, Lazăr, Stanciul şi Costea, care primeau uric pentru, pe lângă alte sate din viitoarea Bucovina, şi pentru satele „Gândinţi, la Cobâla… şi pe Orbic, Seliştea, unde este curtea lor, şi Zagoreni, mai sus de Cociman şi unde a fost Başea, şi Costinţi, la obârşia Orbicului, şi Moişinţi, la Iucaş, unde a fost vie, şi Plopeşti, la Slatină, şi Dumitreşti, mai în jos de Iaz, şi Cărbuneşti, la Văratic, şi amândouă seliştile lui Drăghici, pe Bistriţa, şi moara… iar la Dumbrava Înaltă satele: unde este vătăman Minco, şi, pe Iubăneasa, la Iaz, şi unde este Stan; iar hotarul lor să fie cât vor putea să folosească destul trei sate; şi peste Prut, la Derenice, zece locuri**:** unde a aşezat sat Stanco, la Cornul Lâcinului, şi Fântâna Rece, şi **unde este Andriaş**, şi Bahmatăuţi, şi, pe Ciuhru, sub Horodişte, şi Suhoverhul, unde este Ion al lui Filea; în tot acest hotar să-şi întemeieze zece sate; şi satul Spărietului, la obârşia

[316] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 80, Cernăuţi în 7 Noemvrie nou 1919, pp. 3-12

Dobromirei, cu vechile şi dreptele hotare; şi, pe Prut, zece locuri, să-şi întemeieze zece sate de această parte a Prutului; iar hotarul acestor sate care sunt pe Prut să fie anume de la Unghiul Strâmt, care este mai sus de satul lui Ivan Şurinschi, apoi în jos pe Prut, până la balta care se cheamă Ochiul, apoi drept la Pârâul Sărat, apoi în sus pe Pârâul Sărat, până la pârâul care se cheamă Dobromira, apoi pe Dobromira în sus, până la Unghiul Strâmt, pe Prut; acesta le este tot hotarul”[317].

CAMENCA

(pe Siret, Bucovina, Ucraina).

În 15 iunie **1431**, Alexandru cel Bun întărea lui Stan Cupcici, printre alte sate, „şi Camena pe Siret (numele vechi al Camencei, conform DRH, Vol. I, p. 153), pe care i l-a dat fiica lui Miclouş”.

Închinat mănăstirii Putna, în 2 februarie **1503**, „pe Siret, satul Camenca”, fiind dăruit „pentru pomenirea sa” de „răposatul Iurii Cupcici”, satul, aflat în hotar comun cu Petriceanca, este menţionat, drept Caminca, şi în uricele târzii, precum cel din 1760, al lui Ioan Callimah, sau în hotarnica din 1765, drept proprietate a mănăstirii Putna, dar şi în 1771, când la Camenca se stabileşte pălmaşul din Bârgău Alexandru BILOUS, împreună cu soţia şi cele două fete ale sale.

---

[317] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 90, pp. 134-136

În 30 martie **1727**, Calistru, episcopul de Rădăuţi, dăruia mănăstirii Putna „prisaca cu toţi stupii din Camănca”.

Recensământul lui Rumeanţev[318], din **1772-1773**, înregistrează la Caminca, în Ocolul Berhometelor, fără alte precizări, „19 – toată suma caselor”, însemnând 1 panţir, 3 femei sărace şi 15 birnici.

În **1775**, Camenca, cu Petriceanca, ambele din Ocolul Berhometelor, aveau doar 18 familii de ţărani, acelaşi număr fiind stabilit, şi pentru 1774, de Daniel Werenka, numărul acestora sporind la 92, până în 1784.

În 1**843**, biserica din comuna bisericească Camenca şi Petriceanca, cu 1.846 enoriaşi, era slujită de preotul administrator Joann TARASIEWICZ. În 1876, comuna bisericească avea 3.295 enoriaşi, preot fiind Leon FERLIEWICZ (în sursă, este notat cu creionul, drept preot cooperator, şi O. MIRONOVICI). În 1902, se va sfinţi o biserică-filială şi la Petriceanca. În 1907, paroh al comunei bisericeşti Camenca şi Petriceanca era Grigore COSTAŞ, născut în 1845, preot din 1872, paroh din 1877, iar preot cooperator era Ioan GRIGORAŞ-SUCEVEAN, născut în 1875, preot din 1901, cantor fiind, din 1900, Ioan SIMOTA, născut în 1849.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Storojineţ – **Storojineţ** (Curte districtuală), Banila Moldovenească pe Siret, Broscăuţi, Budeniţ, Cireş cu Opaiţ, Ciudin cu Neuhütte (coliba nouă), Davideni, Igeşti, Iordănești,

---

318 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 338

Camenca cu Petriceanca, Carapciu pe Siret cu Hatna, Comareşti, Comareşti Camerale cu Althütte (coliba veche), Crasna-Ilschi cu Glashütte (fabrica de sticlă), Cupca, Panca, Pătrăuţi pe Siret, Prisăcăreni, Ropcea, Suceveni sau Pomeşti, Zadova"[319].

În **1890**, Camenca avea 3.817 locuitori, ucraineni şi români, parohi fiind Leon Ferlievici şi Cristofor Iliuţ, iar cantor bisericesc – Ioan Simota. Învăţător al satului era Teodor Cârstiuc.

1896: Vineri, 25 octombrie (6 noiembrie) 1896, a fost sfinţită biserica din Camenca de către Arhimandritul Mitrofor Vladimir de Repta, fiind întâmpinat, în numele comunei bisericeşti din Camenca, de preotul Christofor Iliuţ, de învăţătorul Teodor Cârstiuc şi de amploaiatul Starcuewski. „La intrarea în comună, şi anume în atinenţa Petreceni, lângă portalul ridicat aici şi împodobit cu cetină şi steaguri, înaltul oaspe a fost salutat de delegatul căpitanatului districtual, dl Dr. Tarangul. Trecând apa Siretului, drumul era împodobit, de amândouă părţile, cu brădănaşi, iar poporul adunat petrecea, cu uralele sale, pe mult doritul său oaspe până la locul destinaţiunii, între sunetele clopotelor şi bubuitul săcăluşelor… Rânduiala sfinţirii bisericii s-a început cu serviciul divin de seară (privegherea), care a decurs în cea mai bună ordine. La actul sfinţirii, mult înfrumuseţată prin cântările alese, executate de membrii corului seminarial, săvârşit de către I.P.C. Sa Arch. V. de Repta, au asistat: prof. dl. Dr. Em. Voiuţchi, admin. Protopr. S. Piotrovschi, P.C.L.T. Iliuţ, paroch în Arbore, I. Hostiuc, paroch în Carapciu, V. Calance, spiritual seminarial, L. Zugrav, paroch în

---

[319] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

Romaneşti, M. Tarnavschi, paroch în Hliboca, V. Isopescul, paroch în Volcineţ, G. Grosar, paroch în Cerepcăuţi, M. Mitric, cooperator în Carapciu, şi diaconul catedral M. Boca”[320].

În **1898**, funcţiona, la Camenca, în casa lui Filip Rotariu, Cabinetul de lectură „Luceafărul”, cu 61 membri, 32 cărţi şi 3 abonamente la gazete. Conducerea acestei prime biblioteci săteşti din Camenca era asigurată de Ilie Grigorovici, Filip Rotariu şi Alexandru Carleciuc.

1902: În Camenca a funcţionat o şcoală ruteană cu 5 clase, din 1854, şi o şcoală românească cu 2 clase, din 1902[321]. Însoţirea raiffeisiană a fost înfiinţată în primăvara anului 1903.

1907: Adunând „cântece populare româneşti din Bucovina”, care aveau să vadă lumina tiparului sub semnătura nemeritată a lui Mattias Friedwagner[322], în 1940, Alexandru VOEVIDCA a cules folclor şi de la Alexandru ZELENEVSCHI (20 ani în 1910) din Camenca.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Camenca**, comună rurală, districtul Siret, aşezată pe malul drept al râului Siret, la confluenţa lui cu pârâul Camenca, lângă hotarul dinspre districtul Storojineţ. Suprafaţa: 24,23 kmp; populaţia: 3.496 locuitori ruteni şi ceva români, de religiune gr. or. Se compune: 1). din satul de reşedinţă Camenca, cu 3.373 locuitori, şi 2). din cătunul Petriceanca. Prin drumuri de ţară comunică cu

---

320 *Gazeta Bucovinei*, Nr. 88/1896, p. 3

321 *Schematimus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 36, 1876 p. 65, 1907 p. 164

322 Friedwagner, Matthias, *Rumanische Volkslieder aus der Bukowina*, Konrad Triltsch Verlag Wurzburg, 1940

comuna Fântâna Albă, pe de o parte, iar pe de alta, cu drumul districtual din stânga Siretului, Cerepcăuţ-Petriceanca, unde acesta se bifurcă; este punctul final al drumului districtual Siret-Cerepcăuţ-Camenca. Are o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică parohialăm cu hramul „Sf. Spiridon”. Această comună este menţionată, pentru prima oară, într-un hrisov din 2 februarie 1503, prin care Ştefan cel Mare confirmă dania acestui sat, făcută de Marele Vornic Gheorghe Cupcin, mănăstirii Putna. Populaţia, formată din locuitori originari, peste care au venit colonişti din Transilvania, se ocupă cu agricultura şi cu creşterea vitelor. Comuna posedă 1.784 hectare pământ arabil, 392 hectarefânaţuri, 50 hectare grădini, 463 hectare izlaz, 341 pădure. Se găsesc 207 cai, 1.194 vite mari cornute, 92 oi, 778 porci şi 112 stupi. **Camenca** sau **Petriceanca**, **moşie**, cu administraţie particulară, districtul Siret. Suprafaţa: 8,26 kmp; populaţia: 23 locuitori ruteni şi izraeliţi. **Camenca** (Kamenka), **pârâu**, afluent pe dreapta Siretului, izvorăşte de sub culmea Fundătura şi se varsă în Siret, în dreptul comunei Camenca”[323].

În **1910**, trei sferturi din populaţia satului o formau ucrainenii.

1914, septembrie 12: „Patrulele de cavalerie rusă fac, zilnic, recunoaşteri în jurul Cernăuţului şi, cum se depărtează mulţi de oraş, sunt atacate de patrulele austriece, care, din ascunzători, trag asupra celor ruseşti, omorând mare parte dintre soldaţi. Astfel, chiar zilele trecute, dintr-o patrulă de 42 cerchezi, în recunoaştere, numai unul s-a întors, şi acesta dezarmat şi plin de sânge.

---

[323] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 42, 43

La Mahala, Corovia, Cuciur, Nepolocăuţi şi Stroinţa au avut loc, în zilele de 11 şi12 septembrie, lupte între câteva detaşamente ruseşti şi austriece… Armata rusă s-a fortificat la Mihalcea şi Camenca… Ca comandant rus al oraşului Cernăuţi a fost numit Navrotzchi, în locul căpitanului Korabuki”[324].

1914-1918: Jertfele de sânge pentru Bucovina au fost făcute de „infanteristul**Vasile Semciuc**, Camenca, Regimentul 22, mort; rezervistul **Emilian Vorobăţ**, Camenca, Regimentul 22, rănit”[325], „infanteristul **Cosma Micheliuc**, Camenca, Reg. 80, mort (22.05-23.07.1915); infanteristul **Simeon Picul**, Camenca, Regimentul 80, rănit”[326], „**Dimitrie Czonohuz a lui Simion**, născut în 1890, din **Camenca**, a fost înrolat, în 1914, cu ocazia mobilizării generale, la Regimentul 95 Infanterie şi a plecat în câmp. În mai 1915, a căzut el, împreună cu câţiva consăteni, în prinsoare, la ruşi; în satul Striganca avea ocupaţie într-o moară. Acolo ar fi murit, în iulie 1915, după cum afirmă martorii. Fiind deci probabil decesul, se dispune, la cererea soţiei sale, Veronica Czornohuz, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut”[327]. „**Petrea a lui Ioan Piţul**, născut în **Camenca**, la 25 februarie 1884, a fost chemat, în 1 august 1914, sub arme şi a luptat pe frontul galiţian, trimiţând soţiei sale ultima scrisoare din Leov, în luna noiembrie 1915. Până în prezent, n-a sosit nici o ştire

---

[324] *Ce se petrece la graniţă*, „Adevărul” din 2 septembrie 1914
[325] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 159 – Supliment, din 6 august n. 1915
[326] *Viaţă Nouă*, IV, nr. 165 din 31 octombrie n. 1915, p. 2 - Supliment
[327] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 80, Cernăuţi în 7 Noemvrie nou 1919, pp. 3-12

despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Mariei a lui Petrea Piţul, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[328].

1920: „**Deciziune de expropriere No. Agr. 479/20**. Deciziunea comisiunii agrare de ocol Siret, cu care s-a decis exproprierea corpului dominical fasc. No. 433, **Petriceni** (Camenca), din registrele fonciare pentru moşiile bucovinene, în suprafaţă de 482 ha 83 a 67 mp, proprietatea Fondului bisericesc ort. or., în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[329].

CAMENCEA

(prin satul Sabolna, în raionul Orhei, Moldova).

1436, mai 4: Întărit de Ilie voievod lui Duma Uranie şi fratelui său Petru, care primesc uric pentru „un loc din pustie de cealaltă parte a Itchilului, anume Cobâlca, de la obârşie până la gură, şi Bezinul, de la obârşie până la gură, şi Sabolna, şi Teleşul, de la obârşie până la gură, şi Peresecina, de la obârşie până la gură câte sate vor putea să-şi aşeze… Iar hotarul să le fie cât satele ce vor fi acel loc să poată folosi îndestul”[330].

---

328 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 9, Cernăuţi 15 martie nou 1921, pp. 98-105

329 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi, 21 iulie nou 1921, pp. 69, 70

330 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 149, pp. 204, 205

1774, iunie 5: Satul **Camincia**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Ichelului, după recensământul lui Rumeanţev[331], avea **toată suma caselor 35**. Scădere rufeturi 18: 15 scutelnici ai pitarului Andrii Donici, 1 popă, 1 diacon, 1 femeie săracă. Rămân birnici 17. / **Birnici:** Simion Grigori / Andoni fiul lui Grigori / Chirică fiul lui / Toader, croitor / Ioniţă Butuc / Grigori Ermurachi / Ion Prohor / Agapi Hriza / Petre Hriza / Simion fiul lui Ion / Gheorghe, vezeteu / Ion Cocârlă / Sava Bâtcă / Grigori / Grigoraş Bâtcă / Vasile Gherasim / Ioniţă, bejenar. // **Rufeturi:** Toader, scutelnic al pitarului Andrii Donici / Toma cumnat lui Toader, la fel / Grigoraş Budurcii, la fel / Vasile Micu, la fel / Vasile Micul, la fel / Ilie fiul lui Stăvilă, la fel / Stahi fiul lui Dănilă, la fel / Ioniţă Verdeş, la fel / Miron Dănilă, la fel / Vasile, plugar, la fel / Ioniţă, grădinar, la fel / Pavel, vier, la fel / Ioniţă, la fel / Vasile, vornic, la fel / Dănilă Pârlici, la fel / Popa Vasile / Manoli, diacon / Paraschiva, săracă.

1904: „**Camenca**, sat în judeţul Orhei, volosti Cobâlca, aşezat într-un hârtop din stânga văii Teleşău, spre vest de satul Teleşău. Are 77 case, cu o populaţie de 902 suflete; o biserică, cu hramul Sf. Gheorghe; 2 mori de vânt; 180 vite mari, 84 cai, 200 oi”[332].

---

331 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 437, 438

332 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 44

CĂMILEŞTI

(înglobat în Tecuci, comuna Drăgăneşti, Galaţi).

1625, februarie 23: Scrisoarea de mărturie a Singlitichiei, jupâneasa răposatului Bilăi vornicul, fata lui Gavril logofăt, care, fiind îngrijită, la bătrâneţe, de nepotul ei, logofătul cel mare Dumitraşcu, feciorul lui Ştefan logofătul, şi de soţia acestuia Zinica, le dăruieşte „un sat, anume **Roznovul**, ce-i în ţinutul Neamţului… care sat în multe chipuri s-au ispitit călugării de la Bistriţa ca să-l poată lua din mâna noastră", şi „alt sat, anume **Cămileştii**, în ţinutul Tecuciului"[333].

1627, aprilie 20: Catastiful satelor marelui logofăt Dumitraşco Ştefan şi ale cneaghinei sale Ziniica, fiica lui Mogâldea vornic: „Satul **Roznovul**, în ţinutul Neamţului, fost-a cumpărătură dreaptă lui Bilăi vornicul, cu jupâneasa lui Siclentichiia, mătuşă-mea, sora tătâne-meu, de la Petru vodă, căci a fost domnesc, ascultând de ocolul Pietrii, şi le-a făcut uric acel domn. Iar când au fost în zilele lui Ştefan Tomşa vodă, în domnia dintâi, trimis-a Ştefan vodă oamenii săi, în toată ţara şi la mănăstiri, unde vor găsi avuţie şi bucate de-ale viclenilor lui, să ia toate, care boier i-a fost viclean. Mers-a şi la mănăstire la Bistriţa un aprod, anume Petrea Sârbul, care a fost diregător în Piatră, şi a luat ce a găsit la acea mănăstire.

---

[333] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 282, p. 353

Tâmplatu-s-au şi nişte unelte şi uricele mătuşii Bilăiasă. Deci le-au luat. Iar dacă a oblicit vlădica Aftănasie de uricul acelui sat, dat-a un cal acelui aprod, Petrei, şi a luat acel uric. Iar când a fost în zilele Radului vodă, în domnia dintâi, mătuşă-mea Bilăiasă, şi cu feciorul ei Ionaşco, întrebatu-ş-au cu vlădica Aftanasie pentru acel sat şi pentru acel uric. Iar el s-a tăgăduit cum nu ştie nimic, nici a luat acel uric. Iar Radul vodă, dacă a văzut că a mărturisit tot sfatul lui, boierii cei mari şi cei mici, cum este acel sat cumpărătură dreaptă lui Bilăi vornicul şi cu jupâneasa lui Seclentichiia, mătuşă-mea, şi nici cu o vină n-au fost lui Ştefan vodă, datu-i-a şi i-a întors acel sat înapoi şi i-a făcut urice şi ispisoace şi a zis şi vlădicăi să-i întoarcă acel uric, iar el tot s-a tăgăduit. După aceea, mătuşă-mea Bilăiasă, văzând că i s-a sfârşit feciorul ei Ionaşco şi a rămas însăşi fără feciori, şi a fost bătrână şi neputincioasă, şi n-a avut de la nimeni nici o milă de bătrâneţile ei, ci din toată ruda ei şi din nepoţi aflatu-ne-am noi de o am socotit şi o am grijit la bătrâneţile ei şi la bolile ei, de ce i-a trebuit, de tot, căci ne-a fost ca o maică, că a fost sora părintelui meu, lui Ştefan logofătul, Dumnezeu să-l pomenească, iar ea de bunăvoia ei datu-ne-a acel sat Roznovul. Şi mi-a dat şi alt sat, anume **Cămileşti**, în ţinutul Tecuciului, cu mori pe Bârlad şi cu tot venitul; ci acel sat a fost cumpărătura lor de la Petru vodă. Apoi Radul vodă l-a fost luat şi l-a dat lui Bărnat postelnicul. Apoi, dacă a văzut uric de cumpărătură de la Petru vodă, iarăşi a întors satul mătuşii mele înapoi. Deci mi le-a dat mie şi cuconilor mei, deosebit de altă rudă, ca să o grijesc până va fi vie şi după moartea ei să comând

cum se cade ca pe un om mort. Şi mi-a făcut şi drese domneşti cu mâna sa"[334].

1632, septembrie 8: Întărit de Alexandru Iliaş voievod uricarului Cârstea, care primeşte urice pentru „un vad de moară în apa Bârladului, ce este în hotarul târgului **Tecuciului**, între Tecuci şi între **Cămileşti**, din jos, de unde a fost moara Lupului Cârnul biv spătar, ce ş-au cumpărat sieşi, drept 70 de taleri, de la Gligorie şi frate-său Văscan, şi de la surorile lor Măria Bunoae, Chirighina Golăniasă şi fata ei Anghiniia Ionăşoae, şi nepoţii lor Toader, fecior Lupului, toţi feciorii şi nepoţii lui Tărâţă din târgul Tecuci"[335].

1640, august 10: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „s-au pârât Togan diacul şi Călmăţui din **Puţăni** (înglobat în Joråşti, comuna Joråşti, Galaţi) cu Mirăuţă şi Apostol şoltuzi de **Tecuci** şi cu toţi bătrânii târgului pentru locul ce se cheamă, din locul Plopului, în dreptul locului spre amiazăzi, unde se întâmpină hotarul Gerului cu al **Cămileştilor** (comuna Drăgăneşti, Galaţi), pe unde a mers Neaniul vornic de gloată de a stâlpit locul târgului şi al Cămileştilor, către hotarul Păţănilor, dinspre Covurlui. / Întâiul semn este un măceş, lângă drum, de acolo merge semnul înainte, o groapă pe care a săpat-o Ghidion din Cămileşti, semn de hotar, iar de acolo, spre amiazăzi, în pustie, cum dă pe hotarul Puţănilor, din apa Gerului spre apus, alături cu al **Drăgăneştilor** (comuna Drăgăneşti, Galaţi), în dreptul locului, cum vine groapa lui Ghidion. / Pentru aceea,

---

334 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 186, pp. 243, 244

335 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 203, pp. 259, 260

domnia mea am socotit pe unde le spun lor uricele şi dresele, pe hotarul din bătrâni, ca să-şi ţină ei ocina. Şi au rămas Toader diac şi Călmăţui pe târgoveţi şi pe Cămileşti din toată legea ţării”[336].

CÂMPENI

(satul Lătăi, azi Câmpeni, comuna Prăjeşti, Botoşani).

1626, septembrie 12: Porunca lui Miron Barnovschi voievod, dată lui Oprea, vătaful cel mare de **Hârlău**, de a cerceta pricina dintre Lucoci şi Gherghina din **Lătăi** (azi Câmpeni, Botoşani), „pentru o ocină de acolo, zicând Lucoci că de veac Albul, tată-său, şi cu tatăl Gherghinei, ei au ţinut acolo moşie: tatăl lui Lucoci a ţinut 2 părţi şi tatăl Gherghinei a ţinut o parte. Acum Gherghina face lui împresurătură, de ţine în jumătate. Iar Lucoci s-a lăsat pe oameni buni, anume Roman din **Lăleşti** (lângă Câmpeni, Botoşani), Lupul din **Stroeşti** (sat pe Sitna, Botoşani), Berezan vătaful din **Nelipeşti** (Nălipeşti, lângă Câmpeni, Botoşani) şi Toader de acolo, Ionel din **Nemândri** (lângă Câmpeni, Botoşani) şi Lupul de acolo şi Gligorie din **Piciorogani** (lângă Prisăcani, Botoşani), şi cum vor ridica aceşti oameni cu sufletele lor, aşa să fie”[337].

---

336 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 417, p. 424

337 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 119, pp. 142, 143

1626, septembrie 25: Zapisul pârcălabului de Hârlău Oprea, în care scrie „cum au venit Lucoci din **Lătăi** şi cu Gherghina de acolo, cu cinstita carte a măriei sale" şi, strângând martorii pomeniţi în zapisul folosit la pâră", a „văzut stâlpii prin mijlocul satului, ce-a fost hotărât Zupco, ce-a fost pârcălab, şi cu Grozav, ce-a fost hotnog şi cu aceşti megieşi, care mărturisesc de faţă înaintea noastră c-au ţinut tot în jumătate"[338].

1635, iulie 7: Zapisul lui Isac Drujina de **Piciorogani** (înglobat în Nicolae Bălcescu, comuna Flămânzi, Botoşani), în care mărturiseşte că a vândut, „cu întrebarea tuturor fraţilor şi a nepoţilor… din jumătate de sat Piciorogani, din a şasea parte, jumătate, drept 25 taleri, lui Toader Babici din **Uriceni** (azi Nicolae Bălcescu, comuna Flămânzi, Botoşani) şi feciorului său Simion. Şi în tocmeală au fost Romaşco cel bătrân, Dumitru Hasnăş, Zaharia, Grozea şi Romaşco din Piciorogani, Lococi de **Lături** (Lătăi, apoi Câmpeni, comuna Prăjeni, Botoşani), Bârsan de **Nilipeşti** (înglobat în Nicolae Bălcescu, comuna Flămânzi, Botoşani) şi mulţi alţi oameni buni. Şi eu, popa Toader din **Storeşti** (comuna Frumuşica, Botoşani), am scris zapisul"[339].

1636, aprilie 29: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce s-au pârât de faţă Simion şi Pavăl, feciorii Gherghinei, cu feciorii lui Lucoci, „pentru sat, pentru **Lătăi**, zicând feciorii lui Lucoci că au ţinut feciorii Gherghinei, până acum, pe a treia parte de sat de Lătăi, iar Simion şi Pavăl au arătat ispisoc de rămas de la

---

[338] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 126, p. 156

[339] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 160, p. 196

Barnovschi Vodă, cum să ţină jumătate de sat feciorii Gherghinei, iar jumătate să ţină feciorii lui Lucoci"[340].

1638, august 20: Scrisoare de mărturisire a „egumenului Ghidion şi cu tot soborul de la sfânta mănăstire Dragomirna... pentru rândul a patru oameni, anume: Isacu Cotic, Goga, Alexa şi Latul, ce aceşti oameni ne-au fost nouă vecini din satele sfintei mănăstiri, din **Nicşeani** (Nicşeni, comuna Nicşeni, Botoşani) şi din **Trăistreni** (comuna Nicşeni, Botoşani), şi au fugit, de câtăva vreme, din satele noastre prin slobozii şi în alte părţi, mers-au şi s-au aşezat în satele dumisale vornicului Şoldan, la Dorohoi: la **Dolniceni** (lângă Brăteni, azi Pădureni, comuna Dobârceni, Botoşani) şi la **Budeşti** (lângă Păltiniş, comuna Păltiniş, Botoşani). / După aceea am mers la dumnealui, la vornicul, şi l-am dodeit pentru aceşti vecini, să ni-i dea; dumnealui, ca un boiarin bun, nu ni i-a oprit, ci a zis să ni-i luăm, însă să le luăm şi cisla ce vor avea din satele dumisale. Iar noi, văzând că nu ni-i apără, că zice să ni-i luăm cu cislă (cotă parte din birul obştesc), cu tot, socotit-am cu tot soborul şi i-am lăsat să fie dumisale vecini, numai să ne fie dumnealui de vorbă pentru destule nevoi şi greutăţi ce vin asupra altor vecinaşi ce au rămas. Domnealui Dumitraşco Şoldan, vornicul cel mare, ca un boiarin bun şi mult milostiv, ne-a făcut mult bine altor sătcele ce am avut şi le-a scăzut din cislă şi cu altă milostenie ne-a socotit la sfânta mănăstire"[341].

---

[340] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 408, pp. 470, 471

[341] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 443, p. 422

1640, octombrie 18: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod călugărilor de la mănăstirea Dragomirna, ca să „fie tari şi puternici a opri şi a ţine satul **Drujăştii** (lângă Zlătunoia, comuna Lunca, Botoşani) şi datul **Tăistrenii** (lângă Câmpeni, comuna Prăjeni, Botoşani); nimeni să nu aibă nici o treabă cu dânsele. / Aşijderea, şi voi, vătămani şi săteni din acele sate, să aveţi întru tot a asculta de dânşii, căci s-au pârât de faţă cu feciorul lui Curt Celebii şi l-au rămas înaintea domniei mele”[342].

1644, martie 31: Întărit de Vasile Lupu voievod vornicului Vișan, care primește ispisoc de întăritură pentru „două părți din **Lătăi** (azi Câmpeni, comuna Prăjeni, Botoșani), cumpărate de la Mărica și Bejan, din neamul lui Gheorghe Gherghina, și părțile lor din satul **Lălești** (lângă Vlădeni, comuna Frumușica, Botoșani), și alte părți ce-a mai cumpărat Vișan în sat în Lălești și în Lătăi, cu zapise din 7151 (1643)”[343].

1644, martie 31: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Simion Groze de **Piciorogani** (comuna Nicolae Bălcescu, Botoșani) și lui Vasile de **Nelipești** (lângă Lătăi, județul Iași), după ce „a pârât de față Lucoci pe Vișan vornicul și pe Gherghinești, zicând că ei, cu dânsul, au împreună a treia parte de sat **Lătăi** (azi Câmpeni, comuna Prăjeni, Botoșani), și se acolisesc de jumătate de sat. Iar Vișan și Gherghineștii au arătat un zapis de la mulâi oameni buni cum au hotărât și li s-au ales jumătate de sat Lătăi, partea de sus, din vatra satului

[342] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 472, pp. 463, 464

[343] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 273, pp. 246, 247

și din câmp și o au stâlpit... / Voi să socotiți cum le-au ales înainte, așa să le măsurați și să tocmiți stâlpii pe jumătate de sat. Iară de vor fi niște case ale lui Lucoci pe partea lui Vișan sau a Gherghineștilor, să le mute pe partea sa”[344].

1656, iulie 16: Porunca dată de Gheorghe Ştefan voievod lui Mihai şi Florea din **Sontăneşti** (Soltăneşti sau Şoltăneşti, ţinutul Iaşi, raionul Nisporeni[345], Moldova), să meargă „la satul **Trăisteani** (pe Miletin, astăzi Câmpeni, lângă Lătăi[346], Botoşani), să alegeţi parte de ocină ce are acolo Ioan, dinspre alţi răzeşi, să i se ştie partea lui aleasă… să puneţi semne şi cum veţi afla mai cu dreptul să-i faceţi o scrisoare”[347].

1670, martie 20: Porunca dată de Duca voievod lui Gheoeghe din **Soltăneşti**, trimisul domnesc la **Trăisteani**, să cerceteze pricina de hotar dintre răzeşi, „că îmblă locul în trei bătrâni, deci unii şi-au arat pământurile, să le fie de hrană. Iftodie şi Vasile au arat moşia lor, iar alţi răzeşi le-au luat de a zecea… tu să ai a socoti, dimpreună cu oamwni buni, şi să le împarţi moşiile după cum au ţinut bătrânii, să ştii care sunt acolo şi de vor fi luat de a zecea fără de cale şi fără de

---

344 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 274, p. 247

345 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 237

346 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 253

347 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 216, 217

ispravă… şi preum vei afla mai cu drept, să le faceţi mărturie”[348].

1774, iunie 15: Satul **Câmpinii**, ţinutul Bacău, ocolul Tazlăului Mare de Sus, după recensământul lui Rumeanţev[349]**: Toată suma caselor**: 39, însă 1 femeia săracă. Rămân birnici 38. / **Birnici:** Martin Pustian / Toma Șantal / Jojă, ungurian / Săbău Mihaiu / Ștefan Bălaș / Tămaș Antal / Sabău Mihaiu / Amberuș / Frenți Mihaiu / Beruș Ianăș / Doboș Frenți / Doboș Mihaiu / Giurgiu Balint /Ignat sin (fiu) babei Surdei / Deniș Iojă / Hilip Iojă / Iriș Ianăș zet (al) lui Pustian / Gheorghe Iștial / Gligori Urăș / Sămion, ciobotar / Razul Bucur / Stan Macsin / Iohaz Andrieș / Gheorghe, muntean / Ursul Berza / Costandin Hagimă / Toader Bocance / Mihai, vrâncian / Gheorghe Bocancia /Petre Bocancia / Ioniță Toplician / Toader Duma / Stan, vrâncian / Pavăl, olar / Mihaiu, morar. // **Femei sărace:** Iliana, săracă.

1774, iunie 26: Satul **Câmpenii**, sat răzăşesc, ţinutul Romanului, ocolul de Jos, după recensământul lui Rumeanţev[350], avea **toată suma caselor 20**. Scădere rufeturi 14: 4 mazili și ruptași, 1 călăraș, 3 armași, 4 diaconi, 2 văduve. Rămân birnici 6. / **Birnici:** Savin sin (fiu) lui Tudose / Zaharia / Pandelia / Tănase Fanda / Ștefan Pălade / Vasile Pălade. // **Rufeturi:** Chiriacu Năforniță, mazil, priș ot (vine din) Tecuci / Costandin Todirița, ruptaș / Grigoraș brat (frate) lui, ruptaș / Ioniță

---

[348] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, p. 232

[349] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 306, 307

[350] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 269

Pălade, ruptaș / Moisăi Buhnilă, călăraș / Toader, diacon / Filip, diacon / Miron, diacon / Ion, diacon / Istrate Cercelu, armaș / Grigoraș Întuneric, armaș / Ștefan Ojog, armaș / Paraschiva, săracă / Anița, săracă.

CÂMPINEANCA

(Floreşti, contopit cu Câmpineanca,
parte a oraşului Focşani).

1633, martie 30: Întărit de Alexandru Iliaş voievod lui Nica cupeţ din **Focşani**, care cumpărase, de la Marghita, soacra lui Bulai, „o parte de moşie ot **Holturele** (toponim la Mărceşti), din satul **Mierceşti** (sau Mirceşti, numit înainte Grozeşti, azi Mărceşti, comuna Vânători, Vrancea), a treia parte dintr-un bătrân, cât se va alege partea ei… drept doi pol galbeni, înaintea multor oameni buni şi megieşi din primprejur, anume Pepele, Stoian, Buzinca şi fiii săi Cozma şi Todosie, Iachim zet (ginerele lui) Bosianu, Constandin Mal or **Răduleşti** (comuna Vânători, Vrancea), Mihăilă ot **Bodeşti** (comuna Vrâncioaia, Vrancea), Lazor şi Constandin ot **Bârlădeni** (ţinutul Putna, Vrancea), Canţir şi Bole ot **Focşani**, Dumbravă vătaf ot **Floreşti** (contopit cu Câmpineanca, parte a oraşului Focşani) fiul lui Sanhiraci şi alţi oameni buni. / Şi ne-a mai arătat alt zapis de mărturie de la Neculai, Lefter Micnici, Crocovel staroste şi Ciohodar hotnog de la **Focşani**, scriind şi mărturisind precum au venit Stan şi Lupe, fiii Armancăi, nepotul lor Stan, fiul lui Stanislav şi Stepan, fiul Tudoscăi

şi au vândut… cât se va alege din satul **Mirceşti** şi din partea Holturelului… Nicăi cupeţul din Focşeni, drept 40 taleri bani buni”[351].

CÂMPULUNG MOLDOVENESC

(sub Rarău, Bucovina).

O dată care trebuie considerată drept cea a atestării tuturor celor „15 sate, toate cu obiceiurile şi judecăţile lor proprii” ale „republicii Câmpulungului”[352], este cea a stabilirii hotarului între Vama Moldoviţei şi Câmpulung Moldovenesc, respectiv **14 aprilie 1411**, deşi obştea aceasta răzeşească, locuind în multe vetre de sat, este cu mult anterioară Descălecatului. Locuitorii „nu ţin de boierime, dar nu sunt supuşi nici unui boier şi fac la un loc un fel de republică… Uneori, primesc şi doi vornici trimişi de la domnie; însă, de multe ori, îi gonesc afară din ţinut, la câmpie, când aceştia întărâtă cugetele locuitorilor şi se bizuie pe întăriturile ce le-a dat lor firea. Nu se pricep la meşteşugul lucrării pământului cu sapa, fiindcă în munţii lor nu au defel ţarini; toată munca lor este păstoritul oilor. Plătesc o dajdie pe an, însă nu atât cât le cere domnia, ci numai cât făgăduiesc ei domnilor; iar această învoială o înnoiesc, prin trimişii lor, de câte ori se aşează domn nou peste Moldova. Dacă vreun domn

---

[351] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 322, pp. 415, 416

[352] Cantemir, Dimitrie, *Descrierea Moldovei*, Bucureşti, 1967, pag. 202

vrea să se poarte mai aspru cu ei şi să le pună biruri noi, ei nu stau mult la tocmeală, ci cu toţii nu mai vroiesc să le plătească şi fug în părţile cele mai nestrăbătute ale munţilor. De aceea, nici domnii nu au cerut de la ei mai mult decât au făgăduit ei să dea. Uneori, aţâţaţi de câteva capete tulburi, s-au răzvrătit împotriva domnului şi au trecut sub aripa leşilor”[353]. Dat fiind statutul satului-sate Câmpulung Moldovenesc de oază preistorică, menţinută ca atare şi foarte puţin contaminată până pe la anul 1800 d. H., deci de regiune în care Legea (credinţe, morală, drept pelasg-valah, tipuri de aşezări, construcţie de case, ocupaţii, meşteşuguri, port şi datină) rămâne aceiaşi, în coordonatele ei fundamentale, vreme de peste patru milenii şi jumătate, timp în care istoricizarea este, de cele mai multe ori, asimilată de câmpul stilistic originar, cred că nu de reperele cronografice trebuie să ţinem cont în această naraţiune, ci de faptele stilistice care individualizează Câmpulungul Moldovenesc în întreg spaţiul românesc şi drept factor de iradiere contaminantă a unei anumite spiritualităţi înspre megieşiile din jur. Înconjurată strâns de hotarele mănăstireşti şi aflată în dese conflicte cu lacomii râvnitori de averi pământeşti, oaza aceasta de preistorie, pe care Dimitrie Cantemir o numise „republica Câmpulungului”, cuprindea un teritoriu muntos întins şi important, delimitat, la nord, de moşiile mănăstirii Putna, la est, de moşiile mănăstirilor Homor, Moldoviţa şi Voroneţ, la vest, de hotarul Transilvaniei, iar la sud, de hotarul cu Moldova, pe care deja l-am consemnat. Obştea câmpulungeană, organizată după modelul vechimii, cu instanţă judecătorească proprie (sfatul celor 12 bătrâni), care se pronunţau conform dreptului

[353] Ibidem

valah, păstra cu sfinţenie „legea” (cea despre care Aristotel spunea că, în vechime, „se cânta, ca să nu se uite”), portul şi obiceiul arendării de suprafeţe arabile în ţinutul Sucevei: „Pentru a obţine fructul necesar pentru pâne, mai multe comune din acest teritoriu iau, din vremi nemaipomenite, în arândă pământurile foarte productive din ţinutul Sucevei, departe de 8 până la 10 mile, scria, la 1872, Mikulicz. Muntenii vin la acest lucru la şes, formând caravane întregi… / Mai în toate comunele este încă în vigoare vechiul obicei că, toamna, îndată după culesul cucuruzului, câmpurile sunt deschise ca păşune pentru toate soiurile de vite”[354]. Liber şi, drept consecinţă, prosper, „Câmpulungul cuprinde multe case, încheiate cu măiestrie din lemn de brad, şi are mulţi negustori ruteni ce aduc aici tot felul de mărfuri din Polonia şi Transilvania” (august 1709)[355], deşi „nu se deosebeşte cu nimic de vreun sat” (august 1709)[356], dar nu se deosebea doar de un sat câmpulungean din vremea aceea, meşteşugul acesta, al întemeierii de case durabile „din lemn verde”, cu umbra unui om zidită în colţ de temelie, având tradiţie în munţii străjereşti, inclusiv prin încredinţarea numelui lui Ursu Mănăilă, pe la anul 1600, unui munte de pe valea Moldovei, pe care Mănăilă îşi durase o casă.

În munţii câmpulungenilor, adică de la Stulpicani, la Vama, iar de acolo la Măgura, din coasta satului Breaza, întreaga vale a Bistriţei şi până în hotarul cu Ardealul, vornicul celor 15 sate înfrăţite şi 12 „oameni

---

[354] Bogdan-Duică, *Bucovina. Notiţe politice asupra situaţiei*, Sibiu 1895, pp. 24-26

[355] Daniel Krman, Călători, VIII, pg. 261

[356] Johann Wendel Bardili, Călători, VIII, pg. 280

buni, bătrâni şi înţelepţi” judecau pricinile dintre aprigii răzeşi, după principiile dreptului valah, inclusiv acel „jure vicinitas”, care avea să determine obiceiul zecilor de perechi de naşi la botez sau la cununie, întâlnit doar în satele câmpulungene. Conform principiului numit, un membru al obştii nu putea vinde nimic din bunurile sale imobiliare decât „neamului celui mai apropiat”, iar dacă fratele, vărul sau unchiul erau zgârciţi la pungă, vânzătorul, aflat la nevoie, era obligat să-şi vândă o moşioară sau o casă pe mai nimic. Cum naşii sunt recunoscuţi drept părinţi spirituali ai pruncului botezat sau ai mirilor cununaţi, câmpulungenii au început să angajeze zeci de perechi de naşi (până la 50 de perechi), înrudindu-se, astfel, cu toţi obştenii şi putând să vândă, la nevoie, un bun imobiliar printr-o adevărată licitaţie publică, în care să se obţină preţul cel mai bun. Dar cel mai interesant principiu al dreptului valah este cel al „răscumpărării capului”, după omor, prin plata unei sume de bani. Un prim exemplu de aplicare a dreptului privat de răzbunare sau compensare, pe seama arbitrajului, specific şi celţilor, dar şi Legilor încredinţate lui Zalmoxe de Hestia, s-a petrecut la Curtea domnească din Suceava, în 14 octombrie 1473, când Ilca, fata lui Petru Ponici, moştenind vinovăţia tatălui său, „nu a tăgăduit această moarte a lui Andriţă, pe care l-a ucis Petru Ponici, tatăl Ilcăi, ci s-a ridicat… şi a plătit în mâinile slugii noastre, pan Petrea stolnic, moartea lui Andriţă” şi, astfel, „prin tocmeală bună şi înţelegere şi pace veşnică”, omorul a fost dat definitiv uitării, Petrea stolnic beneficiind de compensarea bănească, plătită de fata ucigaşului.

Acelaşi tip de compensare, prin arbitraj, se săvârşeşte şi în satele câmpulungene, cel mai sugestiv caz

fiind cel judecat în 7 august 1696 şi în 10 mai 1724. În 1695, pentru un „loc după Straje, în faţa Măgurii di cătră satul Pojorâta, care acel loc au fostu a Petrii Tolovanului celui bătrân, care întro vremi au fost giurat Toloveanul cel bătrân cu brazda în cap pentru dânsul" şi „având Tolovanul cel bătrân doi nepoţi, veri primari, şi vrând ei să-ş împărţască acel loc şi neputându-să ei învoi, s-au prelejit di au ucis şi au omorât pe Simion Boza vărul său, tocma pe acel loc, iar cealaltu au pribegit în ţara ungurească". Deci, pentru un fânaţ din Pojorâta, pe care îl moşteneau de la bunicul lor, răposatul Petrea Toloveanu (care jurase „cu brazda în cap"), doi veri se iau la harţă, iar unul dintre ei este ucis. Celălalt fuge în Ardeal. Omorul trebuia răzbunat sau compensat şi, cum nu mai exista vreun Tolovan, care să răspundă pentru crimă, vinovăţia este atribuită obştii săteşti din Pojorâta, din simplul motiv că pe teritoriul satului ei se săvârşise acel omor cu autor cunoscut. Atunci, în 7 august 1696, pentru că „pentru ace moarte au plătit satul judeţului", Toader Filimon întoarce banii obştii şi obţine hotarnică, proprietatea astfel obţinută putând fi contestată de vreun Tolovan, dar acesta „fără nici un cuvânt să aibă a da gloabă care se chiamă „hultamo" judeţului, 30 ughi (ducaţi ungureşti) şi 12 oi negre breză cu 12 mei negri breji". Cu două milenii şi jumătate înainte de această tragică întâmplare, Homer avea să descrie… procesul de la Câmpulung (judecat în baza Legilor Pelasgine, din care, ulterior, se va inspira şi Licurg), în felul următor:

„Gloata s-adună-ntr-un loc în sobor, între doi e o sfadă,
dânşii se judecă pentru răsplata cu care să fie
răscumpărat un omor. I-asigură unul că dase

plata, o spune-n vileag; celălalt, că nimic nu primise;
de-asta ei vor amândoi ca judeţul s-aleagă ce crede.
Oamenii strigă, fac gură, fiind pentru unul sau altul,
crainicii însă-i opresc şi fac linişte. Judecătorii
şed la judeţul lor sfânt, pe trepte de netedă piatră;
ia fiecare în mână toiagul strigacilor crainici
şi se ridică-n picioare şi judecă după olaltă.
Stau între dânşii talanţii, doi bulgări de aur, răsplata
judelui, care, rostind judecata, mai drept o să fie”[357].

Ţinutul străjeresc al Câmpulungului, numit de Dimitrie Cantemir „republică” (o republică fusese proclamată de câmpulungeni, pe vremea lui Ieremia Movilă), reprezintă, aidoma altor zone asemănătoare din Balcani şi din Carpaţi, o insulă de civilizaţie străveche, în care se conservă, peste milenii, dreptul obştesc al populaţiilor boreale, modul de viaţă ancestral, incluzând în acest mod de viaţă casa din lemn verde, vestimentaţia, ocupaţiile, sărbătorile şi miturile precreştine. Un nume des întâlnit în documentele câmpulungene, dar şi în legendele despre prima invazie a tătarilor, Floci sau Flocea (chiar şi Dodul se revendica din Flocea), face trimitere directă la flacii lui Flacea sau Flaccus, moş-strămoşul care, la nivelul memoriei subconştiente, este, de fapt, Pelasg. Obştea liberă a muntenilor câmpulungeni este aceea care a păstrat aproape intact patrimoniul preistoriei, oamenii „trăind Calea, / Puternici mergând la Rarău”, pentru că Rarăul însemna şi înseamnă „un strigăt de şoim”, care „să fie sprijin Daciei unite” („Jurământul tinerilor Blaki”[358]), Dacia unită fiind, în fond, ora astrală a gloatelor care încă

[357] Homer, Iliada, XVIII, pp. 360, 361
[358] Viorica Enăchiuc, Rohonczy Codex, pg. 11

mai suntem, dar prin care am păşit, din păcate, cu mult prea multă indiferenţă, rătăcind Calea pentru totdeauna.

După ocuparea Bucovinei, o legislaţie modernă, europeană, ia locul vechilor legi valahe, iar modelul ancestral de viaţă suferă modificări, prin racordarea străvechii provincii româneşti la un proces dinamic de modernizare. „Bucovina a fost ocupată de Austria cătră sfârşitul anului 1774. Capitala ţerii, Cernăuţii, se afla, la 31 August, în mâna maiorului Mieg” (Bogdan-Duică), iar „moldovenii se împăcară îndată cu stăpânirea cea nouă, deşi nu puteau pricepe cum de au venit sub cârma împărăţiei austriece, căci nici învălmăşeală de oşti n-au văzut, nici sânge să curgă ori măcar pârjol să se plimbe, ca alte dăţi, pustiitor prin ţară” (Ion Grămadă, Jurământul ţării la 1777, pg. 1). Câmpulungenii, lăsaţi fără privilegiile de odinioară, dar împroprietăriţi prin reforma din 1785 şi deja prosperi, graţie ocupaţiei lor multiseculare, încep să arendeze sau să cumpere terenuri şi case prin ţinutul Sucevei, cu intenţia de a produce singuri cerealele necesare şi de a avea proprietăţi în care să-şi ducă oile la iernat. Se întâmplă adesea ca unul dintre membrii familiei să se stabilească fie în Suceava, fie într-unul din satele din jurul târgului, pentru a se ocupa de noua proprietate funciară, deşi, în fiecare primăvară, vin şi ceilalţi membri ai familiilor, cu care şi unelte, să ajute la întemeierea culturilor agricole. „Sătenii de la munte, din părţile Câmpulungului, obicinuiau, înainte vreme, să închirieze pământuri de la moşierii de pe lângă Suceava, numite de ei Selişte. Primăvara, muntenii încărcau pe care mari, trase de boi chilavi, unelte agricole, nutreţ pentru vite şi hrană pentru ei; coborau, apoi, la ţară, în Selişte, să-şi are şi să-şi semene ogoarele. Toamna,

aceleaşi convoaie de care şi oameni transportau recolta acasă. Vara, însă, la prăşit, la plivit şi la supravegheat porumbul semănat în Selişte, cârduri de feciori şi fete, cu sapele în spinare, neocolind băhnurile, pantele povârnite şi orice obstacol, treceau pe Cărarea Muntenilor, care venea dinspre Capucodrului, ducea peste Izvoarele Bârcaciului, înzestrate cu un pod, numit Văduţ, apoi peste podul lui Hasniş, clădit peste pârâul Runcului, şi ajungeau până la Poarta Corlăţii. Cărarea era cu mult mai scurtă decât întortocheata şosea care mergea spre Suceava”, mărturisea cărturarul şi folcloristul Procopie Jitariu, fost prefect de Câmpulung, în vremurile Bucovinei istorice, pe când alcătuia monografia satului său natal, Berchişeştii” (pg. 97). Iar Iraclie Porumbescu, rememorând poznaşa poveste de dragoste, trăită în a doua parte a anului 1841 („Numai însurat nu fusesem”), povesteşte despre averile pe care avea să le moştenească de la vornicul Brezei, Mihalachi Macovei, după ce s-ar fi însurat cu Măriuţa: „Căpătaiu aşadar cuvântul şi de la copilă şi de la părinţii ei şi, a doua zi, un uric de la Mihalachi că eu am să fiu clironomul averii sale, constătătoare din mai trei sute de fălci de munţi şi fânaţe, sute de oi, zeci de vaci şi boi, erghelia de cai şi, pe râul Moldovei, o moară cu trei pietre”, ba chiar şi moşia „Roşia, seliştea lui Mihalachi de lângă Bosancea, aproape de Suceava”.

Iraclie Porumbescu avea să şi descrie portul fetei de la munte, la anul 1841, cu har de povestitor şi cu nostalgia celui care a ratat o dragoste mare: „Pe uşă intră o copilă, vai, ce copilă! frumoasă ca o zână. Păr mănos, blond, împletit în două cosiţe şi date, peste umere, înainte, pe pept, de pe care sclipea o salbă de mai multe

şiraguri şi fel de monete, albe şi galbine, mari şi mici. O cămeşă cu altiţe, de pe care fluturii sclipicioşi îţi luau ochii, nu alta! Catrinţă în colori oacheşe şi cu dungi de chir (petea) şi brâneţe de asemenea fel, ba şi mai sclipicioase decât chirul cu care erau întreţesute". Fenomenul seliştei munteneşti la deal şi câmpie a contribuit decisiv la conservarea unui folclor bucovinean unitar, inclusiv în configuraţia costumului şi a elementelor simbolice de pe cusături. Diferenţele aveau să apară doar în piesele de vestimentaţie care nu se produceau în gospodăria individuală, ci în atelierele unor meşteri sumănari, cojocari, cizmari sau pălărieri, care aveau să impună, regional, stiluri distincte ale produselor lor, cel mai exemplificativ caz fiind cel al bundiţelor lucrate de un evreu cojocar din Colacu, de lângă Fundu Moldovei, venit din Cernăuţi şi care a făcut primele bundiţe cu blană de dihor, devenite, peste timp, un adevărat simbol al portului popular câmpulungean. Pelerinajele bianuale ale câmpulungenilor, pe Drumul Muntenilor, înspre seliştile lor din ţinutul Sucevei, însemnau şi adevărate parade ale portului muntenesc, dar şi revărsări de cântec străvechi asupra plaiurilor întâlnite în cale. Şi mai erau şi zilele de sărbătoare, petrecute la selişti, cu cântec şi joc, dar şi cu tradiţii de alţii uitate, la care ţăranii locului cătau cu jind şi cu luare aminte, reluând, peste iarnă („Pe plugar doar frigul iernii îl dedă odihnei… / Iarna-i vreme de petreceri şi-orice grijă risipeşte", spunea Vergilius), fragmentele pe care şi le mai aminteau din cântecele auzite, în primăvară şi în toamnă, dinspre seliştile muntenilor.

Modul de viaţă preistoric („matricea stilistică", despre care vorbeşte Blaga) sau „aderenţa la mit",

semnalată de Eliade, cea care „spune mai multe despre sufletul unui popor decât un şir întreg de întâmplări istorice”, determină, în munţii câmpulungenilor, o anume desime a mărturiilor nesemnificative[359] despre ciclicitate, în care doar numele personajelor se mai schimbă, nu şi întâmplările:

În **1611**, Ursul Mănăilă zălogeşte Pecişte lui Gheorghe Floce, pentru 3 lei turceşti, o oaie, doi cârlani şi doi miei, cu mărturia lui Simeon Andrei, Simion Mănăilă, Vasile Hurghiş, Gheorghe Flocii, Gheorghe Stroescu, Ştefan Leuştean, Ilie zet Hilimon, Miron Roşu sin Nechifor, Istrati sin Floci.

În 17 noiembrie **1652**, Ionaşcu şi Maria Jauca vând lui Mihăilă Dodul un laz cu runcuri în Valea Seacă, pentru 90 lei turceşti, în prezenţa martorilor popa Macsim, popa Simion, Arsenie vornicelul, Mazere vătăman, Precop, Chirilă, Nistor şi Ionuţ Popeanţe, Ionaşco Candrea, Ioniţă Cocălţea, Andronic a Irimie, Gheorghe Călinaş, Vasile a Popei, Toader Andreian, Vasilie Sturza, Ştefan Ticşea, Mihăilă diac şi Vasile Jauca.

În 6 decembrie **1669**, Ionaşco, Simeon şi Nistor, feciorii lui Gheorghie Cojboiu, dau mărturie că tatăl lor a lăsat cu limbă de moarte o casă cumnatului lor, Petre. Martori: Ionaşco Petrică, Ştefan Hurghiş, Andronic Coca, Constantin Cărbune, Dumitraşco Bompa, Gheorghie Petrică, Gavril Durduşanul, Vasile Nădeajde.

În 29 decembrie **1671**, în vremea răscoalei lui Hâncu şi Durac împotriva lui Duca Vodă, vornicul Nacu de Câmpulung scrie bistriţenilor despre sosirea, în Câmpulung, a bistriţenilor Petria şi Gheorghe Burdujea,

---

[359] Stefanelli, Tudor V., *Documente*, Bucureşti 1915

cărora „le-au luat seama” şi care „să vor însura în Câmpulung”.

În 10 mai **1684**, Mihail şi Sofronia Dodul împart moşia lor, Pietrele Roşii de pe Rarău, lângă Scăldătoare, cu feciorul lor, Miron Dodul, în prezenţa martorilor Ion Simionescul, Ionaşco Andronicesc, Toader Sturza, Ion Măndrilă, Gheorghe Floce, Gheorghe Vasilaşcu şi Mer Jid, evreul în casa căruia s-a scris diata şi s-au băut, aldămaş, 10 vedre de vin, anul 1684 fiind primul al menţionării unor evrei câmpulungeni.

În 22 martie **1686**, feciorii lui Petre Hurghiş, Ion şi Gheorghe, plătesc datoria unchiului lor, Toderaşco Hurghiş, stolnic, iar moşia pe care o scot de sub zălog o vând lui Toader Hurghiş, în prezenţa martorilor Vasilie Hurghiş, Ionaşco Pizdialia, Ion Hrubă, Gheorghe Tărâţă, Ionaşco Ţimpău, Iliaş Ţimpău, Chirilă Erhan, Istratie Lateş, Nuţul şi Miron Dodul, Vasile Coca, Gheorghe Floce şi Ion Faraon.

În **1774**, Ion Dodul şi Ion a lui Istrate Floce, care stăpâneau împreună un loc în munte, prin rotaţie, câte un an fiecare, aflându-se cu marfă la Botoşani, hotărăsc să rămână locul lui Ion Floce, care-i plăteşte lui Ion Dodul în produse: „mi-au mai dat 5 oi cu mei şi 4 vătui (iezi de un an) şi am tocmit oile dreptu 6 lei 90 potronici, şi vătuii, dreptu 5 lei”; „mi-au mai dat 20 coţi sucman albi… şi am tocmit sucmanii dreptu 3 lei”; „mi-au mai dat 6 berbinţă cu brânză şi 2 berbinţă lapte… şi am tocmit brânza dreptu 12 lei şi laptele 1 leu”.

În **1766**, Iftimia lui Chirilă Piticar rânduieşte cu limbă de moarte ce are să se facă cu averea care va rămâne după ea şi arată cheltuielile pe care le-a făcut cu „comândul” (înmormântarea) bărbatului ei: 81 bani i-a

dat camătă pentru 4 lei împrumutaţi de la diacul Mircăş, iar 90 bani i-a dat lui Ion Turturea, „cănd m-au dus la Suceavă pintru moşie ce esti casa”.

În 2 octombrie **1768**, când i se mărită fata, Catrina, cu Ioniţă Zugravului, „om strein” (din Ciocăneşti), Toader Şuiul o înzestrează, în prezenţa martorilor Ioniţă Merchiş (viitor primar în Fundu Moldovei), Neculai Şandru, Ştefan Cojocar, Lupul Forminte, Toader Sabie, Ion Tudurian şi Toader Croitor.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[360], din 1772-1773, înregistrează în vatra târgului Câmpulung Moldovenesc, „396 – toată suma caselor”, însemnând 6 popi, 4 dascăli la 4 biserici, 6 panţiri, 3 scutelnici vorniceşti, 4 argaţi la 4 popi, 12 femei sărace şi 359 birnici, „anume birnicii”: Ion PĂESCU, Nichifor HORGA, Georgii GRĂMADĂ, Georgii SABIE, Gavril GRĂMADĂ, Nistor SABIE, Iacob BUDĂI, Chirilă MÂNDRILĂ, Ion, birău (BIRĂU), Simion CRĂCIUNESCU, Petria BĂLTAGA, Vasile LUCAN, Nicolai CIOTÂRCĂ, Simion SABIE, Crăciun GÂNSCĂ, Toadir BĂLAN, Grigori PITECAR, Andrei NISEOI, Ştefan NISEOI, Vasile HURGHIŞ, Petria sin RUCSANDEI, Georgiţă ZMUNCILĂ, Georgiţă sin Georgiţă ZMUNCILĂ, Grigorii sin lui (Georgiţă Zmuncilă), Georgii HURGHIŞ, Lupul STURZA, Ion TUDURAN, Gavril LIŢUL, Chirilă STENŢA, Toader SABII, vornicel, Crăciun PITICAR, Toadir VASILAŞCO, Chirilă VASILAŞCO, Toadir sin Nistor SABII, Petria sin Nistor SABII, Simion, lacatuş (LĂCĂTÎŞ), Ion GHIDION, Vasile SABII, Gavril sin Ion SABII, Ştefan GRĂMADĂ, Petria sin Ion GRĂMADĂ,

---

360 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 245 urm.

Mihai PERŢUL, Ion PERŢUL, Lupul, rus (RUSU), Deminte BEZERĂU, Crăciun BEZERĂU, Grigori HASNEŞU, Vasile sin GHEORGHII, Grigori MOSCUL, Dumitru SABII, Vasile GERONDI, Ion PITICAR, bătrân, Petria zet Ioanei MERICEI, Vasile sin Nechita BUDĂI, Ion SAMOILĂ, Toadir ŢIMPĂU, Ion sin Grigori MÂNDRILĂ, Gavril CORLĂŢAN, GaVRIL SIN Nicolai PITICAR, Nicolai PITICAR, Ion sin Nicolai PITICAR, Simion sin Chirilă MAZIRE, Vasile CRĂCIUNESCU, Ion CRĂCIUNESCU, Nichita PITI-CAR, Simion zet CIUPERCĂ, Vasile sin Dumitru, cojocar, Toadir VASILAŞCO cel bătrân, Petria sin Chirilă PITICAR, Vasile NEGURĂ, Ion BĂRDAN, Ion sin Toadir PITICAR, Macovei GÂNSCĂ, Petria RUSOAEI, Vasile URĂTAR, Chirilă CRĂCIUNESCU, Ştefan STURZA, Iacob ERHAN, Gavril URSACHI, Ion MÂNDRILĂ, Toadir, olar (OLARU), Vasile RUSAN, Nistor ERHAN, vornicel, Grigori ERHAN, Vasile ALBII cu mă-sa Iliana, Vasile ULIAN, Ion LOGHIN, Petria GRĂMADĂ, Toadir SABII, Toadir TILO, Ion BUZAN, Lupul COCA, Grigori DODUL, Ion, blănar (BLA-NARU), Toadir DOROFTEI, Sandul CHIRUŢĂ, Ion TIŢĂ, Ştefan, cojocar (COJOCARU), Costandin, cojocar, Ion ŞALĂU, Georgii BALAHORA, Lupul CORLĂŢAN, Ion, grosar (GROSARU), Dumitru, grec (GRECU), Ion CORLĂŢAN, Mihai LIŢUL, Constandin LEHACI, Grigori ŞANDRU, Toadir ACSINTE, Andrei MÂN-DRILĂ, Ilieş MÂNDRILĂ, Toadir CORLĂŢAN, Ion sin Petrii, diac (DEAC), Vasile GÂNSCĂ, Chirilă MIRĂUŢOI, Ştefan BĂLAN, Grigori GÂNSCĂ, Ion LEHACI, Nichita ANDRONICIOI, Vasile LEHACI, Pintilii MIDRIHAN, Gavril URSACHI, Vasile MIDRI-

HAN, Toadir PAIUL, Gavril brat lui (fratele lui Toadir Paiul), Nistor RĂLE, Grigori URSACHE, Pintelei LINŢUL, Ion sin Toadir URSACHI, Toadir sin Iacob a TOFANII, Petrea LEHACI, Vasile, olar, Ion TIMUL, Ion PEI, Toadir MOSCUL, Gavril sin Vasile CIMBRU, Toadir COZMA, FÂŢUL, Vasile DONISAN, Ion sin MIRCĂŞOAEI, Ştefan NEMŢAN, Toadir DONISAN, Nichita sin NĂSTĂSOEI, Simion GURĂU, Vasile NEMŢAN, Ion DONISANUL, Iacob MERILĂ, Ştefan, ungurian (UNGUREAN), Ion sin Nichitei DONISAN, Samson BOMPA, Lupul PEI, bătrân, Ion BRANDABUR, Ion CATANĂ, Ion BOMBA, Nichita PIRCUL, Ion DONISAN, Vasile PEI, Toadir TODIRIAN, Lupul FORMINTI, Georgii sin Vasile ERHAN, Grigori, morar (MORAR), Ion BĂRDAN, Pintelii BĂRDAN, Ion PARPALE, Petria EŢCU, Grigori STURZA, Vasile GRĂMADĂ, Toadir PARPALE, Mihai PRUNDIAN, Grigori PRUNDIAN, Dumitru HOPINCU, Chirilă GÂNSCĂ, Ion sin Vasile ERHAN, Dumitru BIZĂRĂU, Iftimi HORGA, Vasile MÂNDRILĂ, Vasile sin Simion PRUNDIAN, Toader MIRCĂŞ, Măriuţa DROBOAIA cu Hiloti holtei, Vasile sin PRUNDIANCEI, Simion BUDĂI, vornicel, Gavril MÂNDRILĂ, Toader sin Ilieş MÂNDRILĂ, Nistor PARPALE, Lupul zet rusului (RUSU), Georgii zet ROBULUI, Vasile sin IONILĂ, Gavril CIOCAN, Grigori TĂRÂŢĂ, Georgii FRUNTEŞ, Costandin DURCA, Simion sin PRUNDINCEI, Nichita COZMA, Toadir, morar la Grămadă, Floria, morar la Lupu, rus, Ion URSACHE, Irimia URSACHE, Toadir LUCAN, Petruş MIRCĂŞ, Ion MIRCĂŞ, vornicel, Ştefan MIRCĂŞ, Ianachi, butnar (BUTNARU), Toadir STURZA, Georgii ŞANDRU, Gavril, morar la Vasile

Şandru, Grigori sin Moisa BÂRCIOG, Dumitraşcu SIMIONESCU, Vasile SANSON, Ion sin popei BUDĂI, Dima, ciobotar, Irina ERHĂNIASA cu holtei, Ion, zugrav (ZUGRAVU), Petria MÂNDRILĂ, Gavril ŞANDRU cu mamă, Georgii STURZA, Ştefan sin diaconiţii (DIACONIŢA), Simion IVAN, grosar, Grigori sin popa ION, Vasile ŞALGĂU, Toadir BĂRDAN, Vasile CIMBRU, Grigori brat lui (frate lui Vasile Cimbru), Grigori COCORAN, Gavril CIMBRU, Ion HOLUŢĂ, Petria sin a preutesii (APREUTESI), Vasile brat lui (frate lui Petrea APREUTESI), Damaschin brat lor (APRE-UTESI), Toadir PERŢUL, Chirilă URSACHI, Vasile sin CIOCĂNIŢII, Ştefan sin Nicolai CIOCAN, Ştefan sin Pricopi CIOCAN, Gavril BURDUHOS, Lupul sin PEIOAEI, Ion sin Nicolai BURDUHOS, Nicolai, lacatuş (LACATÎŞ), Ion, lacatuş, Ion sin Dumitru BURDUHOS, Ion MIDRIHAN, Dumitru, brat lui (MIDRIHAN), Chirilă, brat lor, Toadir PLATON, Ştefan MERILĂ, Nistor MERILĂ, Vasile FUIOR, Toader PLATON, bătrân, Chirilă sin Nichitei DONISAN, Ion sin Chirilă, bejenar (BEJENAR), Ion ARINUL, Vasile sin Dumitru BURDUHOS, Dumitru sin Ilieş MÂNDRILĂ, Simion sin Grigori ŞANDRU, Toadir a PALAGHIEI, Ion sin lui, Petria, olar, Simion CIUPERCĂ, Miron BRATU cu mamă, Ion sin Petrii GRĂMADĂ, Pintelei sin Petria GRĂMADĂ, Toadir sin Petrii LEŞAN cu mamă, Toader, olar (OLARU), holtei cu casă, Chirilă CRĂCIUNESCU, Georgii PITECAR, Vasile brat Georgii PITECAR, Gavril mă-sa Mărica, Gavril sin Dumitru COJOC, Solomon brat lui (COJOC), Toader sin Chirilă VASILAŞCO, Vasile brat lui (VASILAŞCO), Vasile nepot GAVRILIANULUI (GAVRILEAN), Măriuţa PERIOAIA cu holtei, Ion cu

mă-sa Rucsanda, Cârstina STURZOAIA cu holtei, Gavril MÂNDRILĂ, Georgii sin Ion ERHAN, Ştefan brat lui (ERHAN), Gavril PERJUL, Grigore URSACHI, Ion brat lui (URSACHI), Toader sin CHIRUŢEI, Vasile sin IACOB cu mă-sa Tudosia, Petria CIOCAN, Ion CIOCAN, Dumitru TĂUTU, Ion zet sacrieriolui (SĂCRIERU), Georgie DOROFTEI, Ion, ungurian, mesărciu, Precopi BURDUHOS, Toader, rus, Grigori zet BEJENAR, Georgii cumnat lui (BEJENAR), Dumşe COCÂRŢĂ, Ion, ungurian zet PRUNDIAN, Chiriiacu RĂESCU, Măriuţa DOROFTIASA cu holtei, Chiril POTLOG ot Sadova, Grigori HUŢESCU, Toader OJICĂ, Ion LUPESCU, Nistor sin lui POSTOLACHI, toţi cu casă în Câmpulung, dar şi cu gospodării în Pojorâta, pe Grigore CIOCAN, Ion POSTOLACHI, ambii din Pecişte, pe Ion GRIGORIAN, Vasile MÂNDRILĂ, Chirilă GRĂMADĂ, Simion, rus (RUSU), Ion sin Irinei din Fundu Moldovei, Ion CIOCAN, Ion ŢIGANIA, Duminte CIOCAN, Maria ŢIGANOAIA cu holtei, Ştefan CIOCAN, Ion MOROŞAN, Alecsa, rus (RUSU), Mihai, rus, toţi din Ciocăneşti, Nicolai ULIAN Izvorul Alb, Manolache FLOCEA ot Valea Casei, Gavril TĂUTU, Simion cu fratele lui holtei, Gavril MAZIRE, Vasile sin Ion MAZIRE, Andrei MAZIRE, Vasile sin Toader MAZIRE, Ion sin Dumitru MAZIRE, toţi din Slătioara, Georgiţă sin popa Chirilă ot Ostra, Petria, morar ot Şipot, Chirilă COJOC ot Ştilbicani, Ivan, ungurian ot Gura Plutoniţei, Georgii BĂLAN, Ion sin lui (BĂLAN), Iacob LEHACI, Petria ŞANDRU, Toadir BĂLAN, Lupul BĂLAN, Gavril sin popa MIRCHEŞ, toţi din „Doroftei”, adică din Doroteea, Vasile VENIN ot Bucşoaia, Ştefan BURDUHOS din Frumosu, Petria GAVRILIAN, Vasile sin lui (GAVRI-

LIAN), amândoi din Gura Homorului, Ion sin Toadir, olar, Irimia, ungurian, amândoi jitari în Borghineşti, Ivan, rus, jitar la Mihăeşti, Petria CRĂCIUNESCU, Toadir CRĂCIUNESCU şi Chirilă zet CRĂCIUNESCU, jitari la Săscior, Ion GÂNSCĂ, Ştefan brat lui (GÂNSCĂ) şi Nistor ROMAGA, jitari la Suliţaşi, Simion zet TIMOAEI, LAZOR, jidov, LEIBA, jidov, staroste, ISAK, jidov a LEIBUŞOAEI, ISAK sin SAMOILĂ jidov, ISAK sin IANKULUI jidov, AVRAM, jidov la Straja, BOROF fratele lui, tot la Straja, JOLMAN PRPICA, tot din Straja, MOISA or Sniatin jidov şi AVRAM, velnicer, deci fabricant de alcool.

Rufeturile: popa Petrea HASNĂŞ, popa Ştefan MÂNDRILĂ, popa Ion BUDĂI, popa Petrea BUDĂI, diaconul Nicolai ULIAN, Ştefan sin Georgiţă, dascăl la Biserica Domnească, Vasile sin popei ŞANDRU, dascăl la Biserica „Naşterea lui Hristos", Ion LACATĂŞ, dascăl la Biserica Sfântului Nicolai, Ion sin popa BUDĂI, dascăl la Biserica Adormirea Precistei", Ilieş GÂNSCĂ, panţir, Simion, pâslar, panţir, Grigori BOGUŞ, panţir, Costandin ANDRONICIAN, panţir, Vasile sin ULIENIŢII, panţir, Ion ŞALĂU, lemnar la vornicei, Ion ROATĂ, grosar, tij, Ion TRIŞCAR, pescar vornicesc, Grigori sin BĂLĂNESII, posluşnic la săhăstrioară, Vasile PĂTRĂROI, tij, Ion BOMBA, scultelnic la popa Ion BUDĂI, Crăciun STURZA, scutelnic la popa Petrea HASNĂŞ, Ion CIMBRU, scutelnic la popa Petrea BUDĂI, Vasile RĂUSANUL, scutelnic la popa Grigori GRĂMADĂ, Vasile sin Ion STRĂJĂR, scutelnic la Straja Moldovinească, Ioana, ursuleasa, săracă, Paraschiva RUCSANDROAIA, săracă, Cârstina VASILAŞCEASĂ, săracă, Cârstina ULIENESE, săracă, Tudora,

blănăriţă, săracă, Pelina, babă săracă, Măriuţa TOPOROAE, săracă, Tofana GÂNSCULEASA, săracă, Nastasia, croitoriţă, săracă, Tudorinița, săracă, Tudosia ŞĂNDROAE, prescurnieşa, şi Dochiţa FITIŢOAIA, săracă.

În 1 martie **1775**, Gavril, feciorul lui Chirilă Vasilaşcu, vinde o casă, cu zvoriştea ei, lui Lupul Vranău, pentru 42 lei.

Între anii 1744-**1776**, la Câmpulung Moldovenesc s-au stabilit familiile emigranţilor ardeleni Ioan CĂTANĂ (din Crăciuneşti), Gavril MORARIU (Vişeul de Jos), Ion MORARIU (Zagra), Ion MORARIU (Berchiş), Gavril GRĂMADĂ (Sals), Ştefan UNGUREAN (Berghia), Costan MOROŞAN (Săcălaia), Ştefan UNGUREAN (Berghia) şi Tudor FERMIE (Bethlenfalău).

În **1775**, Câmpulungul, cu Ciocăneştii, avea 1 boier, 6 popi şi 360 ţărani. În Topografia lui Daniel Werenka sunt menţionate, pentru anul 1774, 377 gospodării, numărul acestora crescând, până în 1784, la 444 gospodării.

În **1780**, este menţionat încă un evreu câmpulungean, care încearcă să concesioneze nişte terenuri de la stat, Isak Abraham, dar afacerea eşuează.

Între anii **1782-1787**, se stabilesc la Câmpulung şi la Câmpulung-Sat primii agricultori şi meşteşugari germani, proveniţi din Franconia, Bavaria şi din Austria.

1785: Pentru că nu reprezentau o comunitate, evreii din Câmpulung plăteau impozitele, în baza brevetului din 27 mai 1785, comunităţii evreieşti din Suceava, situaţie care continuă şi după 24 aprilie 1794 (până în 1859), când cererea evreilor câmpulungeni Lazar Hopke, Isak Hausierer, Lazar Openauer, Simon Hausie-

rer, Salomon Brinschik, David Schlefer, Aron Unterhaner, Avraam Apter şi Jakob Trassler a fost respinsă de autorităţi.

1719: Din seria evenimentelor obşteşti ale românilor câmpulungeni, mereu aceleaşi, dar cu numele personajelor schimbate de trecerea vremii, fac parte şi judecăţile, în faţa vornicului şi a celorlalţi 11 „oameni buni şi bătrâni”. O astfel de judecată a avut loc în 21 iunie 1719, sub vornicia lui Toader Başotă, care judeca o pricină mai veche, pentru „un loc uitat de ei de demult”, între Ionaşcu Prescurnicel şi Ion Ţinteş, în prezenţa unor „oameni bătrâni şi anume Lupul Lateş şi Istrate Floce Latiş şi Pentelei Şandru” („bătrân”, în limbajul vechi, înseamnă străbunic, în vreme ce „oameni buni” înseamnă bunici).

În 17 ianuarie **1729**, vornicii de Câmpulung, Solomon Botez şi Toader Calmăşul (părintele domnitorilor Callimach), judecă pricina dintre Iacob Bălan şi Chirilă Piticariul. Bălan împrumutase doi boi de la Piticariul şi plecase să aducă „vin din gios”, fără vamă şi dări, cum prevedeau privilegiile câmpulungenilor. La întoarcere, Pavel Porşescul, stăpân al unui munte din Breaza, îi ia boii cu forţa, pentru o datorie pe care ar fi avut-o către el tatăl lui Iacob Bălan. Cum Piticariul, ignorând pricina cu Porşescul, îl trage în judecată pe Iacob Bălan, vornicii hotărăsc să dea Bălan lui Piticariul un loc, „şi acel loc este aice, aproape de sat, şi se cheamă Muncelele”, loc moştenit de la Bălan cel Bătrân şi, deci, pierdut, pentru că „pentru datoria tătâne-său s-au pierdut boii”.

1761: Dar cea mai interesantă judecată câmpulungeană, care ia în discuţie şi şamanismul băştinaş (solomonarismul), are loc în 20 iulie 1761, când vornicul Câmpulungului, Nicolai Kogălniceanu, are de judecat o pricină de descântec. Descântătorul era un cioban, Neculai, angajat la turma lui Constantin Leuştean, ginerele lui Gligori şi al Parascăi Flocioi. Ciobanul Neculaiu, vorbind, cică, cu Gligori şi Parasca, „au zis că Maria, fata Flocioii, are fapt, dar el ştie să-l desfacă. Într-o luni, i-au descăntat şi au luat fata şi au băut; şi având fata şi un frate, au luat şi fratele său şi au băut". În următoarea zi, luni, ciobanul Neculaiu „le-au descăntat în miere şi fetii, din mierea aceea, i s-au legat limba şi au rămas mută 5 săptămâni, iar fratile fetii s-au bolnăvit după aceea (şi), la (o) săptămână, au murit". Vornicul Kogălniceanu îl interoghează pe cioban, care „au zăs că el nici esti descăntătoriu, nici doftor, ce au arătat că cu învăţătura lui Gligorii Flocii şi a Parascăi, fimei lui, au făcut ciobanul farmici cu păru şi cu ciuhur de pădure". Parasca Flocii a confirmat spusele ciobanului, precizând că „a pus de descăntec cu gănd bun". Pricina fiind „de mare pedeapsă", vornicul Kogălniceanu a amânat pronunţarea sentinţei.

Judecăţi de hotar, cu lacomii călugări, au tot avut câmpulungenii, precum cea cu Voroneţul, din 11 ianuarie 1723, pentru păşunile din Stulpicani, cea cu Homorul, din 21 mai **1737**, pentru un munte în Breaza sau cea cu mănăstirea Putna, din 2 iunie 1742, pentru „neşte munţi ai mănăstirii".

Privilegiile câmpulungenilor, despre care vorbea şi Dimitrie Cantemir, sunt reconfirmate în 16 ianuarie 1708 (Mihai Racoviţă Vodă), în 12 martie 1737 (Grigore

Ghica Vodă), în 18 august **1747** (Grigore Alexandru Ghica), în 25 şi în 26 iunie 1767, precum şi în 5 decembrie 1767 (Grigore Ion Callimah).

1785: În vremea austriecilor, când dreptul valah este, încet, încet, abandonat, Ioniţă sin Petre Chirili este tras în judecată, în 21 aprilie 1785, de Gheorghe Piticari pentru daune, după ce, deşi fusese tocmit să meargă la ţară ca plugar, nu a mers şi „a şezut plugul trei zile”.

În 30 mai **1790**, în urma cercetării situaţiei moşiei Valea Seacă, Solomon Floce are câştig de cauză, deoarece moşia lui Gheorghe Dodul fusese răscumpărată de „neamul cel mai apropiat”, Ion a lui Istrate Floce.

1800: Câmpulungenii erau foarte mândri de neamurile mari moldoveneşti, care îşi aveau obârşia în vatra lor, ei precizând mitropolitului Kievului, Gavril Bănulescu, în 23 august 1800, care le trimisese o scrisoare cu întrebări, că „din Cămpulung se trag Călmăşenii, Bănuleştii şi Erhăneştii… acele trii neamuri dintru on bătrân sunt neamuri vechi din patria aceasta, în care Măriea sa Ioan Vodă Calmăşu (Callimah) şi pre osfinţia sa kiru kir răpăusatul Gavriil (Callimah) Mitropolit a Moldovii, frate Mării sale Ioan, tot de aice au fost, din neamul acela mai sus numit… după cum au eşit de la noi o samă din Bănuleşti şi din Erhăneşti la ţara Ardealului şi din Călmăşeşti în ţara Leşească… iar o parte au rămas până astăzi duşi în părţile acele”.

1686, septembrie 29**:** „Micul oraş Câmpulung s-a predat (rămânând sub ocupaţie polonă până în 1699), regele a trimis acolo pe Apostol (Chirgheci, colonel cazac, originar din Putila, care, după ce a rupt barba egumenului Putnei, a plecat în căzăcime cu iobagii de la

Vicov şi de la Putila, revenind pe locurile natale ca… ocupant străin – n.n.) în garnizoană. Se spune că se pot găsi, acolo, merinde”[361].

1689: „Până să ajungem la Câmpulung, am fost nevoiţi să trecem prin renumitul codru al Bucovinei, care are o întindere de peste patruzeci de leghe şi este vestit prin marile victorii, pe care le-a dobândit, acum câţiva ani, hatmanul polon asupra turcilor şi tătarilor, veniţi cu trupe foarte numeroase, sub comanda sultanului Galga, cu gândul de a năvăli în Polonia. Trecerea prin acest codru este nespus de anevoioasă, drumurile sunt foarte rele şi înguste, pământul este pretutindeni pătruns de apă şi plin de mlaştini, care fac ca aceste căi să fie aproape de neumblat; totuşi, am fost nevoiţi să trecem pe acolo şi să urmăm acele drumuri strâmbe şi supărătoare, al căror sfârşit părea că nu-l vom mai vedea niciodată. Dar nu greutăţile drumului ne pricinuiau cea mai mare supărare: gândul că s-ar putea să dea hoţii peste noi ne înfricoşa cu mult mai mult. După ce ne-am înfundat câtva în acea fioroasă singurătate, am dat peste mai multe cete răzleţe, dar cum cei ce ne escortau nu le erau necunoscuţi, de îndată ce se arătau, din faţă, acestor necunoscuţi, îi şi risipeau fără nici o zăbavă. În felul acesta, am scăpat nevătămaţi şi teferi din codrul Bucovinei şi am intrat în câmpiile Moldovei, pe care am înaintat câtva timp, cu mai multă plăcere decât umblasem prin codrii întunecoşi, pe care abia îi părăsisem… După ce am trecut şi de aceste câmpii, fără nici o păţanie, am ajuns la Câmpulung, unde am schimbat escorta, şi ne-a însoţit şi ea tot cu atâta

---

361 Ibidem, p. 433

noroc şi devotament ca şi cea dintâi, până în capitala Moldovei”[362].

1691: „Într-un ţinut sau comitat, între munţi, numit Câmpulung, sunt diferite case de catolici şi, deoarece acest comitat, de cinci ani, încoace, dă dajdie şi ascultare Poloniei, se află acolo o companie de poloni, drept garnizoană, printre care sunt şi mulţi catolici”, raporta, în 1691, Francesco Antonio Renzi[363].

1694, Philippe Avril: „Până să ajungem la Câmpulung, am fost nevoiţi să trecem prin renumitul codru al Bucovinei, care are o întindere de peste 40 de leghe şi este vestit prin marile victorii, pe care le-a dobândit, acum câţiva ani, hatmanul polon asupra turcilor şi tătarilor… am scăpat teferi din codrul Bucovinei şi am ajuns în câmpiile Moldovei”[364].

1708: „Câmpulungul cuprinde multe case, încheiate cu măiestrie, din lemn de brad, şi are şi mulţi negustori ruteni, ce aduc, aici, tot felul de mărfuri din Polonia şi Transilvania… Prin munţii Moldovei nu era sigur să mergi cu trăsurile şi trebuia sau să vindem trăsurile noastre, pe un preţ de nimic, sau să le dăm încolo. Pentru trăsura noastră, cumpărată cu 6 florini renani, nu am putut obţine, decât cu greu şi după multe rugăminţi, abia o şa, şi încă din lemn şi neîmbrăcată. După ce au fost adunate, în sfârşit, toate cele 26 de persoane, ce ne fuseseră date drept escortă, şi s-a îngrijit acel agă turc să aducă nişte cai odihniţi, de pe păşunile câmpulungene, ridicându-i, în temeiul autorităţii militare, de oriunde puteau fi luaţi, lăsând, în schimb, pe cei de

---

[362] *Călători*, VIII, pp. 103, 104
[363] *Călărori*, VIII, p. 118
[364] *Călători*, VIII, pp. 103, 104

dinainte, pornim la drum şi suntem siliţi să trecem, de mai multe ori, râul Moldova, decât mai înainte, când ne aflam între Suceava şi Câmpulung, unde trebuise să-l trecem de câte zece ori. Şi pentru a nu fi nevoiţi să mergem prea des contra torentului, a trebuit să alegem nişte poteci şi căi de pe povârnişul munţilor, ce erau, mai degrabă, pentru capre, decât pentru cai. Abia ne suiam pe un munte înalt, că din acesta se pornea altul, mai înalt şi, când am ajuns pe culmea lui, calul meu, de altminteri foarte răbdător, s-a pornit, de la sine, să se învârtească, de două sau trei ori, în cerc, şi a căzut de prea mare oboseală. Lăsând caii noştri să mai răsufle o oră, ne suim, apoi, pe culmea cea mai înaltă şi, după asfinţitul soarelui, ne culcăm sub crengile brazilor, pe care întinsesem mantale şi covoare împotriva violenţei ploilor nespus de năvalnice, care au ţinut două zile întregi; în urma acestei încercări zadarnice, toate hainele noastre au fost udate de ploile de zi şi de cele de noapte, iar caii obosiţi sufereau încă şi mai mult. În zori de zi, am ajuns la muntele cel mai înalt dintre toţi, şi când gândeam că, după ce l-am trecut şi pe acesta, nu mai rămânea nici un altul de trecut, iată un altul, mai abrupt ca primul, încât socoteam că am şi ajuns în regiunea norilor. Din cauza ploilor neîncetate, se mai iveau şi alte neajunsuri. Când ne aflam pe culmile cele mai înalte, ne temeam de tâlhari, despre care se credea că fuseseră speriaţi de mulţimea călătorilor şi că se ascundeau în pădurile întunecate, după ce se arătaseră, într-un loc, celor ce mergeau înaintea noastră, ca să-i vadă. Pe aceste culmi înalte, poteca noastră era înfundată de arbori uriaşi, tăiaţi ca să încetinească năvălirea duşmanilor, şi se mai adânceau, săpate de picioarele cailor, cu mersul lor, încoace şi încolo, nişte gropi, pline

atunci cu apă, de care nu se puteau feri caii, iar pe alocuri se înfundau în ele până la genunchi, şi dacă erau să treacă de aceste gropi, făcute la intervale egale, sau voiau să le ocolească, trebuiau să sară peste acei arbori, culcaţi la pământ, dar era negreşit o stâncă foarte greu de trecut. Cum însoţitorii noştri nu puteau urca acel suiş călare, se apucau de cozile cailor, ca să se ajute şi, astfel, erau traşi, mai degrabă, decât mergeau; şi nici nu se putea lăsa ceva distanţă, de la unii, la alţii, decât cu primejdia vieţii”[365].

1709: „4 noiembrie. Plecând, de acolo, la ora şase, dimineaţa, am coborât în luncile Câmpulungului; în trecerea prin munţi, am găsit şi cimşir (merişor – n.n.) şi am observat că, pentru nevoile comerciale, ar fi bine să se clădească, în munţii Săliştei (între Maramureş şi Moldova – n.n.), un orăşel sau un sat, deoarece moldovenii, din cauza munţilor groaznic de înalţi ai Maramureşului, nu prea trec, pe la Borşa, în Maramureş; dacă, însă, s-ar face, acolo, un oraş sau un sat, acesta ar ajunge un fel de loc de depozitare a mărfurilor, aduse atât din partea Moldovei, cât şi din partea Maramureşului. Pe la ora unu, am poposit în primele case din Câmpulung, găsind, tot acolo, în apropiere, pe omul locţiitorului generalului francez, care a însoţit, până la Bender, pe curierul suedez, pe nume Briant; de la care am înţeles, mai întâi, că Mihai Racoviţă, voievodul Moldovei, a fost ridicat de serdarul din Babadag. Cu toate că, în seara aceasta, aş fi putut intra în oraş, a trebuit, după îndemnurile străjii, să poposesc şi să dorm acolo, la o cârciumă. / 5 noiembrie. A doua zi, dis-de-dimineaţă, am intrat în Câmpulung şi am petrecut ziua aceasta ca să las caii obosiţi să se odihnească. / 6 noiembrie. Am plecat din Câmpulung, a

---

365 Ibidem, pp. 260, 261

doua zi, la ora zece, mergând mereu pe apa Moldovei, şi am poposit, seara, la ora patru, la o cârciumă şi am dormit acolo. / 7 noiembrie. A doua zi, plecând la ora opt, dimineaţă, am sosit, la ora două, după-amiază, la Baia şi am dormit acolo, în casa preotului”[366].

1710: După bătălia de la Poltava, din 26 aprilie 1710, regele suedez, Carol al XII-lea, s-a retras, cu rămăşiţa de oşti, în Basarabia, în zona Tighinei, plănuind să îşi mute, apoi, trupele în Polonia. „Atunci Mihai Racoviţă Vodă, văzând plimbarea craiului suedez la Tighine şi-nţelegând că vrea să vină la leşi, a făcut ştire Moscului, când a veni, să trimită oaste, în taină, sprinten, şi atunci or prinde pe crai, şi s-a ridica şi el, de s-a duce… Venise, atunci, despre acea strajă moschicească, care puseseră nişte steaguri de moldoveni de-ai moscalilor la mănăstirea Putna şi la Câmpulung, dar oblicind Mihai Vodă, îndată a repezit, la dânşii, cu sfat de taină, să se ridice şi să se ducă, să nu oblicească tătarii, să prade ţara. Şi-ndată s-au ridicat şi s-au dus în Ţara Leşească. Mihai Vodă, văzând că pe suedez l-au luat moscalii, din ţara lui, de la Cernăuţi, iar steaguri şi joimiri au venit la Câmpulung şi la Putna, s-a şi împlut de frică, să nu-l priceapă craiul suedez sau alţi neprieteni ai lui, boierii pribegi din Ţara Muntenească, să nu-l pârască la Poartă că-s faptele lui sau meşteşugurile lui. Şi a şi-nceput a se găti, în taină, a-şi face potcoave la cai şi căruţe, la Botoşani. Şi scosese cuvânt că vrea să meargă la un sat a lui, ce-l are de moşie, Cândeştii pe Siret, să-l vadă. Şi trimisese şi pe socru-său, Dedul spătarul, la Cernăuţi, de-i purta trebile dinspre moscali, ca, atunci când va ieşi

---

366 Ibidem, pp. 293, 294

dintre leşi, să-l şi întâmpine oastea moschicească, să-l ia”[367].

1774: Sediul trupelor austriece, introduse în Bucovina, se afla la Cernăuţi, iar de aici au fost înaintate departamente individuale până la granița cu Moldova. Puterea acestora a fost de 400 de soldați, la începutul lunii septembrie 1774. La începutul lunii octombrie, Batalionul Siskowitsch a fost direcționat către Suceava pentru a putea oferi mai mult sprijin trupelor avansate, în caz de eventualități neplăcute, şi a primit ordinul de a stabili și menține legătura cu Transilvania, prin Pasul Rodna, prin intermediul poştelor. Astfel de poşte au fost în Dorna, Capu Codrului și Stupca. Poziţionări similare au fost făcute și în interiorul graniței transilvănene, de brigada de frontieră situată acolo, iar generalul de câmp Preiss a informat Înaltul Consiliu de Război din Viena că a luat măsura pe care Filo a considerat-o necesară pentru a stabili legătura dintre Transilvania și Bucovina. Această măsură a constat în faptul că al doilea regiment grăniceresc românesc a trebuit să mențină un post de vamă între Coşna și Dorna, adică în afara Transilvaniei. Postul era format din opt bărbați puternici (inclusiv un caporal și un sergent), care subordonau postului principal de la Kukuraza. Legătura a fost stabilită între Galiția și Transilvania astfel încât întărirea trupelor galiţiene, de către cei din Ungaria, ar fi fost mai ușor de făcut, la nevoie. Prin urmare, împăratul Josef II a emis un ordin, prin care i-a ordonat lui Hadik să consolideze trupele din Bucovina, care să respingă eventuale atacuri ostile din Turcia. Două regimente din Ungaria fuseseră deja pregătite de marş, în acest scop. În urma acestui ordin,

[367] Neculce, pp. 176, 177

Hadik s-a deplasat în Bucovina, pentru a se vedea dacă și în ce măsură a fost necesară consolidarea la frontiera moldovenească. După ce a inspectat granița, a raportat la Viena că a găsit primul post al regimentului grăniceresc românesc la o jumătate de oră de Dorna, lângă Todorkani, postul fiind responsabil pentru corespondența dintre trupele din Bucovina și cele din Transilvania. O șosea duce prin Câmpulung, în timp ce o potecă şi un drum trec peste munți. Întregul Regiment de husari Barco și câte un batalion din regimentele Stein, Brinken, Nugent și Siskowitsch stăteau gata, pe granița Moldovei, și un batalion din Regimentul Thürheim, de la Sniatin, urma să fie trimis"[368]. „Așa cum era de așteptat la Viena, Romanzow a permis ca noua linie de frontieră între Pokuţia şi Moldova să fie ocupată imediat, iar după plecarea sa de la Iaşi, anunțul a fost „suspendat" acolo. Infanteria și cavaleria din Galiţia au intrat în Bucovina, trăgând un cordon, de la Preworodek, pe Nistru, la Capu Codrului, pe Moldova[369]. La jumătatea lunii octombrie, „expoziția ordonanțelor" din Vama, Câmpulung și Dorna s-a conectat cu cele din Transilvania[370]. Porunca de a ocupa Cordonul a fost înfăptuită de Mieg până în 24 octombrie 1774"[371].

1775; „Pe 13 septembrie, comisarii de frontieră s-au întâlnit la Baia (în Moldova). Demarcația în curs de

---

[368] Werenka, Dr. Daniel, *Bukowinas entstehen und aufblühen* (Apariţia şi înflorirea Bucovinei), în *Archiv für österreichische Geschichte* (Arhive pentru istoria austriacă), Wien, 1892, pp. 98-152.
[369] Polek, *Erwerbung der Bukowina durch Oessterreich* (Bucovina achiziționată de Austria), pp. 24. Următoarele, şi Werenka, Supliment XXXV.
[370] Werenka, Supliment L şi LI.
[371] Werenka, Supliment L şi LI.

desfăşurare avea, acum, un curs atât de favorabil, încât întreaga frontieră sudică și, de asemenea, granița de est, până la Cernăuţi, putea fi corectată până la începutul lunii noiembrie. Austria şi-a fost adjudecat, în sud, Candreni (de lângă Dorna-Watra) și Stulpicani (de lângă Câmpulung), precum și întinderi considerabile de pământ, între râurile Siret și Suceava”[372].

1786: „În Bucovina, împăratul (Iosif II) trebuia să urmeze planul inițial; venind din Borgo-Prund, trebuia să petreacă noaptea în Dorna, pe 24 iulie, dar a continuat călătoria spre Câmpulung, în acea zi. În noaptea următoare, el a petrecut la Suceava”[373].

1788, Contele Feodor Karacsay de Valyesaka: „Târgul Câmpulung are 568 de case şi 2.600 locuitori”[374].

1791, Johann Christian von Struve: „Câmpulung se deschide un şes lung şi roditor. Am dat, acolo, peste un ţăran, care a băut, pe loc, 10 florini, ce îi primise ca arendă pentru lunca sa. Tovarăşii săi şi-au scos, încă de la distanţă, pălăriile, dar, după aceea, când le-am cerut un mic serviciu, au dispărut pe nesimţite. Mai mulţi au sărit din care, ca să fure snopi de pe câmp. Unul ne-a oferit chiar, spre vânzare, un drob de sare, pierdut de tovarăşul

---

[372] Polek, *Erwerbung der Bukowina durch Oessterreich* (Bucovina achiziționată de Austria), pp. 43 şi următoarele; Werenka, *Ueber die Grenzregulierung der Bukowina zur Zeit der Vereinigung mit Oesterreich* (Despre reglementarea frontierei Bucovinei, în momentul unificării cu Austria), Jahrbuch der Bukowin. Landesmuseums. III, pp. 1 şi următoarele.
[373] Polek, Dr. Johann, *Joseph's Reisen nach Galizien und der Bukowina*, Czernowitz 1895, pp. 65-
[374] *Călători*, XIX, I, pp. 779-783

său, care dormea. Aceasta nu surprinde, într-o ţară care a fost lăsată, atâta vreme, pradă părăsirii şi bunului plac"[375].

1793: „O prea negândită schimbare a vremilor şi neaşteptată întâmpinare, ce ne sileşte pe noi, pe toţi locuitorii munţilor din Câmpulungul moldovenesc, această prea plecată jalobă a noastră, înaintea prea înaltelor locuri, cu prea adâncă smerenie a o aduce! [376]. O prea nevăzută schimbare a vremilor ne sileşte, că de s-ar fi putut vedea mai dinainte vreme una ca aceasta, de care suntem traşi acum la întrebare, cu bună seamă toată silinţa noastră am fi pus, ca nici odinioară la îndoială n-am fi încăput, şi de care am crezut că ne este de apărare, dar şi neaşteptată întâmpinare este pricina, că nici odinioară frică ori grijă n-am avut, cum şi mila aceea ce am avut până acuma de la luminaţii domni şi împăraţi, întărită cu atâtea privilegii ce le avem la mână, oarecând poate răsuflată să rămână. Toată pricina jalobei noastre întraceste următore se cuprinde: De într-al treilea sută de ani şi mai bine acum, după cum am înţeles de la moşii şi strămoşii noştri, de când s-au început a aşeza bătrânii şi rădăcina neamurilor noastre, într-aceşti munţi carpaticeşti, sau, precum zic nemţii, alpi, pe la apa şi pe la izvorâte apelor Dorna, Bistriţa şi Moldova, pe la locuri sălbatece, pe unde mai înainte vreme n-au putut străbate prin codrurile cele dese nici fiare, doară necum oamenii, şi lăzuind codrul verde cu multă sudoare şi muncă, scoţând rădăcinile copacilor verzi, am lărgit loc, încet,

---

[375] *Călători,* X, II, p. 1117

[376] Acest document, prin care se descrie apăsarea românilor din Bucovina, l-am reprodus dintr-un volum imprimat la Viena, la 1861, traducerea în nemţeşte a tuturor privilegiilor ce au de la feluriţi Domni câmpulungenii Moldovei din Bucovina – n. T. C.

încet, de s-au făcut satele: Câmpulungul, Dorna, Fundul Moldovei şi, mai pe urmă, Pojorâta şi Sadova, cum şi alte sate, în partea Moldovei, care acum peste cordunul împărătesc au căzut. Această silinţă a noastră văzând luminaţii domni ai Moldaviei şi ştiind şi greutatea vieţii noastre, ce avem într-un loc sălbatic ca acesta, s-au milostivit şi nu ne-au încărcat cu altă cu nimica, fără numai cu sferturile, pocloane, după cum arată aceste aice aninate mărturii de la boierii care au fost vornici între noi, era şi fulărit, care toate erau dăjdiile Domnitorului ţării, precum astăzi este contribuţia împărătească, şi ca să ţinem străji, pe unde s-au făcut cărări sau plaiuri din ţara Ardealului, şi ţara ungurească. Iar cu alte cele Domnii Moldovii, nici ca principii ţării, nici ca Stăpânii locului acestuia, nu ne-au încărcat, şi aşa am trăit nenumărată vreme sub principii Moldovei, nefiind supăraţi, afară de aceste mai sus pomenite, cu nimica; căci schimbându-se principii Moldovei, unul după altul, care cum au venit, privilegiile celui ce era mai înaintea lui n-au rădicat, ci mai vârtos le-au întărit, până din puternica orânduială a lui Dumnezeu s-au schimbat vremea, de au căzut acest loc al locuinţei noastre sub stăpânirea prea luminatei Case a Austriei. Domnii Generali, ce erau într-acea vreme povăţuitori ţinutului Bucovinei, au cercetat, îndată după cuprinderea ţinutului, precum în ţară, între apele Nistrului, Prutului, Siretului şi Sucevei, până în munţi, aşa şi aice între munţi, toate dăjdiile, atât domneşti sau a prinţului ţării, cât şi boiereşti sau a stăpânului de loc, şi, după cum au aflat, făcându-se numai puţintea schimbare la dajdia ţării, adică la contribuţie, altele toate au lăsat într-aceea stare, în care era Bucovina atunce când au cuprins-o, şi văzând şi privilegiile şi dreptăţile noastre,

care aici în cinci sureturi cu prea adâncă plecăciune am aninat, afară din contribuţia dreaptă până la o vreme, adecă la anul 1782, cu altă cu nimica nu ne-au mai însărcinat, căci greutatea traiului nostru aice, ceea ce era în vremea principilor Moldovei, au rămas la vremea Generalilor şi până astăzi, din pricină că norodul, din zi în zi, se înmulţeşte, iară locul strâmt nu se mai întinde, nici piatra neroditoare nu se mai face mai bună. La anul 1782 s-au aflat, din prea luminata poroncă împărătească, a fi de trebuinţă să se facă drum de cară, peste munţii pustii, în ţara Ardealului, şi la aceasta îndată am fost siliţi a lucra cu trăsuri şi cu mâinile, dar nesocotind cum că această datorie în veci se va întemeia, şi văzând atât folosinţa şi trebuinţa drumului, nici cu un cuvânt nu ne-am împotrivit, dar acum vedem cum că de acolo datorie vecinică ni s-au născut. Au mai aflat aceşti domni generali, peste aceasta, împotriva privilegiilor noastre, şi aceia, să mai dăm cai de forşpont, şi purtăm o greutate a forşpontului ca aceia care nici în Bucovina, nici într-alte ţări împărăteşti nu se pomeneşte, căci Câmpulungul moldovenesc trebuia să poarte poşta de la Câmpulung, până în Dorna, peste muntele Mestecăneşti, 5 mile de 1oc, iară Dorna trebuia să dea forşpont la Bistriţa, peste munţi, 13,5 mile. Am socotit noi cum că această greutate, care am primit-o peste dreptăţile noastre, fără de a ne jelui oareunde, a fi destulă încărcătură asupra noastră, dar cu cât îngăduitori ne-am făcut, cu atâta mai mult alte greutăţi s-au aflat, căci acum diregătorii boiereşti tot chipul de silinţă au pus, ca să ne însarcine cu tot felul de datorii, cu care însărcinat este un ţăran, cel ce şede în tară, pe loc neted şi roditor, care însuşi înaintea unei comisii, ce s-au făcut într-aceste zile, din gura domnului

Director de la St. Ilie însuşi ni s-au dat răspuns, cum că privilegiile noastre, ce le avem, nu ne învolnicesc nici de adetul casei, nici de dejma, şi aşa de va rămânea pe voia dregătorilor, Dumnezeu ştie cu câte greutăţi ne vor însărcina, precum şi pân-acum multe au făcut, care nu erau; aceşti dregători mai sus numiţi nu cumpănesc, aici, cum că noi puţintea pâinea noastră o facem departe, în ţară, şi mulţi o facem peste cordon, în Moldova, 10 şi 12 mile de loc de departe, ca să ne putem hrăni aice, între munţi, ce ne caută numai aici că suntem sudiţi, călcând peste privilegiile noastre; cele mai multe chivernisele a noastre sub numele veniturilor boiereşti ni ie închid şi trag la dânşii, aşa ni s-au poprit crâşmele şi s-au dat în orănda străinilor, care după voia lor rădicând preţul băuturii, din munca noastră se îmbogăţesc; aşa s-au scornit taxele pădurii, care, până la vremea comisiei de îndreptare, nu s-au auzit nici odinioară, măcar că aice prea multă pădure se află şi îndemnare a o tăia şi a deschide locuri mai multă folosinţă va face decât poprează. Aşa ni s-au închis văile şi păscăriile, care acum de la aceşti deregători cu bani le cumpărăm, aşa s-au închis şi vânătoria, pentru care asemene siliţi suntem a plăti orănda; aşa vor să ne încarce şi morile cu osăbit adet, după cum vor socoti dumnealor, nesocotind cum că aceste mori, cu morile cele ce se află în ţară, pe loc neted, nici odinioară nu se vor putea întruchipa, căci acestea, fiind făcute pe nişte păraie ce izvorăsc dintre munţi şi nu ţin totdeauna matca lor, adeseori se schimbă pe alte locuri şi, uneori, din pricina îngheţului, alte ori din schimbarea apei pe alt loc, rămânând morile pe loc uscat, nu umblă, nici atâtea venituri nu aduc, cât pe jumătate de una din cele ce sunt în ţară; toate acestea nu primesc la socoteală,

ba nici acelea nu se caută, cum că un ţăran, ce şede în ţară, pe loc neted, găseşte chiverniseala vieţii sale în verdeţurile grădinilor şi din semănătura câmpului, fiindcă se face: mazăre, fasole, linte, bob, hrişcă, păsat; se află şi roade pomătului: cireşe, prune, perje, pere, mere, care toate aceste în locul locuinţei noastre nu sunt şi stânca nu le mai rodeşte, şi toată hrana noastră, o zi ca alta, în toată viaţa noastră; la vreme de post, mămăligă uscată (mulţi sunt cari nici aceea n-au), iar, în vreme de frupt, o zi ca alta, mămăligă şi brânză, şi acei mai mulţi n-au nici aceea. Iar găini, gâşte şi raţe, cum şi râmători de tăiat, la noi foarte rar se află, fiindcă nu este cu ce să le ţinem; toate acestea nu se primesc la socoteală de către numiţii dregători. Dar cu aceea vor să ne apese, să ne dovedească cum că avem plodul vitelor prea mare, că la dânşii prea mare numărul oilor este, la un gospodar 200, şi acest fel de gospodari poate s-ar găsi 4 sau 5 în tot ocolul Câmpulungului, la dânşii prea mare număr este: 10 sau 12 vaci la un gospodar, şi de aceştia poate s-ar găsi unul sau doi, la Dorna. Aceste sunt cu care vor să ne dovedească, dar nu caută cum că, pe lângă unii ca aceştia, care au câte 100 şi 200 de oi, ori câteva vaci, mai mulţi săraci se găsesc, şi cei mai mulţi sunt, care cu totul nu au nimica şi trăiesc numai de la aceşti mai cu putere; iară ce se atinge de cei mai cu putere şi de ploada lor cea de vite, nu caută cum că această ploadă cu nenumărată greutate este, căci iarna se începe de la luna lui octombrie şi, după starea locului, până la jumătatea lui mai, şi adeseori până la sfârşit ţine, şi omenii cu ploada lor cea de vite sunt siliţi a merge în ţară, la loc neted, şi caută fân pentru vitele lor, precum şi aceasta ştiut este şi dovedit cum că cele mai multe vite, câmpulungenii le iernează în partea Moldovei, pe la Iaşi,

şi mai în jos de la Iaşi, pe apa Prutului şi Siretului. Aceasta este starea locului nostru şi acesta cea adevărată închipuirea lui, la care, de nu vom avea apărare de către prea înălţata împărăţie şi prea înalte locuri, nu-i cu putinţă ca să putem trăi. Si aceste pricini şi greutăţi ne silesc prea plecată jaloba noastră aceasta înaintea înaltei Guvernări cu prea adâncă smerenie a o aduce şi a ne ruga ca să se milostivească înalta Guvernare, după mai sus arătate privilegiile noastre, împotriva însărcinării boiereşti, a ne apăra şi a porunci ca cele ce ni s-au luat şi ni s-au poprit de către dregători să ni se sloboadă şi înapoi să ni se dea. / **Câmpulungul-Moldovenesc, 1793. Iulie, 1. //** Simion Papuşa vornic, / Simion Şandru, giurat, / Ioniţă Crăciunescul, / Ioniţă Sabie, / Gheorgie Pitacariul / Iosif Gligore a popii / Costandin Sabie //. Şi noi, împreună cu toate satele Câmpulungului adeverim. Şi pentru credinţă s-au pus şi pecetea vetrei Câmpului, ce se numeşte târg, şi noi suntem sub ascultarea lor"[377].

1810: „**Bucovina are trei oraşe municipale**: Cernăuţii, reşedinţa districtului, cu 5.743, Siretul, cu 2.318, şi Suceava, cu 4.145 suflete; apoi, patru târguri: Sadagura, cu 1.832, Câmpulung Moldovenesc, cu 2.623, Vijniţa, cu 2.622, şi Rădăuţii, cu 1.868 suflete, apoi 309 sate, 7 ferme izolate, 18 colonii germane, 5 sate maghiare: Hadikfalva (Dorneşti), Istensegits (Ţibeni), Fogadjisten (Iacobeşti), Andrasfalva (Măneuţi) şi Ioseffalva (Vorniceni)"[378].

---

[377] Codrescu, Theodor, *Uricarul cuprinzător de hrisoave, anaforale şi alte acte ale Moldovei*, Tomul al VI, Iaşi 1875, pp. 164-170
[378] Păunel**,** Eugen I., „*Codrul Cosminului*", VIII, 1933-1934, Cernăuţi, pp. 419-432

În **1843**, existau, la Câmpulung Moldovenesc, patru biserici:

a) biserica Sfântul Nicolae, cu 738 enoriaşi, construită, din lemn, în 1698 de Ioan Teodor CALLIMAH VODĂ şi mutată, în 1887 la Ciumârna, în locul ei construindu-se alta, între 1887-1895; paroh era, în 1843, Ioan DAŞCHIEVICI;

b) biserica Naşterea Maicii Domnului, cu 1.146 enoriaşi şi cu Simion MÂNDRILĂ paroh;

c) biserica Adormirea Maicii Domnului, construită în 1823 de Petru GRIGORIAN, cu 823 enoriaşi şi cu Georgie CIUPERCOVICI preot administrator;

d) biserica Naşterii Domnului, construită în 1813 de Petru DIAC, Ioan ŞANDRU şi Petru ŞANDRU, restaurată în 1875 de preotul George CIUPERCOVICI, cu 465 enoriaşi şi cu George HOSINSCHI preot administrator.

În **1848**, vornicul Câmpulungului, Andrii Burduhos, însoţit de trei câmpulungeni, s-a întâlnit cu Vasile Alecsandri, la Cernăuţi (Hotel de Paris). „Alecsandri zise „Îmi pare bine!”, dete mâna la vornic, apoi la toţi ceilalţi, care mai erau trei, îi pofti să şadă şi, dându-se în sfat cu ei, ba despre alta, cum şi din ce trăiesc ei acolo, la munte, şi cum le merge; aduse, pe-ncetul, vorba la stâni, la ciobani şi, în fine, la de au încă cântece vechi, bătrâneşti, şi de le cântă la întâlniri vesele, la nunţi, la hramuri şi altele. Vornicul Andrii zise că da, cântă; numai, acum, mai rar, că nu prea le vine a cântării şi a veseliei. Atunci, unul din ceilalţi trei, cu numele Ioniţă Sabie, unul şi mie cunoscut şagaci şi glumeţ, ca întrerupându-l pe Vornic, zice:

– Ba acum cântăm mai în toate zilele, dar cântăm cântecul acesta, dacă n-aţi bănui să vi-l zic…

– Poftim, poftim, zi-l numai!, răspunse Alecsandri râzând.

Se puse pe scaun, în preajmătul lui Sabie, dară cam departe, ca să nu-l jeneze, şi badea Ioniţă Sabie începu pe melodia „Doinei”, în glas nu tare şi nici slab:

Cântî cucu’ sus pe ciung,
Oi, rea veste-n Câmpulung,
Din Rarău până-n Bârgău
Şi din Runc până-n Muncel,
Câmpulungu-i vai de el.
Că de când (un nume pe care Porumbescu nu l-a reţinut) au intrat în Câmpulung,
Şi de când (acelaşi nume, dat imperialilor) au venit,
Câmpulungu-au sărăcit.
Cu-nvârteli, cu protocoale,
Au rămas satele goale,
Satele şi casele
Şi strungile, bietele…”[379].

1851: „O broşură, lucrată de Franz Raffelsberger şi publicată în 1851, la Viena, cuprindea „**Itinerariile sau directorul tuturor rutelor poştale** din k. k. Statele austriece“, itinerariul cu nr. 61 era cel de la Cernăuţi, la Bistriţa, de 19 poşte şi jumătate“, poziţionează, pe acest itinerariu, aşa cum era şi firesc, şi Câmpulungul: „Din Vama, până la Pojorâta, cale de o poştă şi jumătate,

---

[379] Porumbescu, Iraclie, *Zece zile de haiducie* în *Scrierile lui Iraclie Porumbescu*, Cernăuţi 1898, p. 61

repere importante erau Eisenau (Prisaca Dornei), râul Moldova şi Câmpulung Moldovenesc“[380].

1857: „Apoi șoseaua care trece prin Vama, după „o înclinare blândă”, duce „spre satul Eisenau, unde se află o topitorie de fier. Acest sat este situat într-un defileu de munte, pe piciorul unui munte abrupt, de înălțime considerabilă, care a delimitat locul ca un zid și pe lângă care trece râul Moldova, prin gâtuitura văii dintre lanțurilor de munte, care stau aplecate ca streșinile unui acoperiș spre marginea drumului. După o puternică curbură a șoselei, ajungi în valea Câmpulungului, care desface aglomerarea munților și oferă o priveliște minunată. De îndată ce intri în această vale, mici dealuri se ridică din drum și, treptat, el se transformă în altele mai mari, și iarăși, câștigând înălțimile alăturate, formează munți înalți, care, în funcție de grupul lanțului muntos, care se alătură până spre Transilvania și Maramureș; întunecatul Rareu, împânzit cu stânci, domină peisajul. După o oră de mers prin această vale, se ajunge, la 1,75 mile de Vama, în orașul Câmpulung (2280,20 picioare față de nivelul mării), numele lui fiind dat de locația propriu-zisă (câmp lung). Închis, de o parte și de alta, cu lanțuri montane înalte, acest oraș se întinde într-o lungă vale luminoasă. El înseamnă o oprire obișnuită pentru călători. Dincolo de ultimele case din Câmpulung, se vede un alt lanț muntos, în partea de sud-est, care se înalță treptat”, numele acestor munți fiind „Runku, Mestiak și Pietri Uziga, însă, în partea de nord-est a catedralei muntoase fiind vârfurile Kokosz și Muntschel... Chiar dincolo de Câmpulungului se văd,

[380] Raffelsperger, Franz, *Itinerär oder Verzeichniss aller Postrouten in den k. k. österreichischen Staaten*, Wien 1851, pp. 53, 54

spre sud, doi munți în formă de piramidă, stând unul lângă celălalt, amândoi abrupți și proeminenți, formați din stânci roci goale, pe care localnicii îi numesc Adam și Eva, iar, în sud-vest, în direcția masivului Giumalău, se întinde Piciorul Giumalăului”[381].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Câmpulung – **Câmpulung** (Târg cu judecătorie) cu Breaza, Gropana, Frumoasa, Fundu Moldovei şi Luisenthal, Pojorâta, Rus pe Boul cu Freudenthal şi Vatra Moldoviţei, Rus Moldoviţa cu Ciumârna şi Argel, Sadova (Ulma), Valea Putnei, Vama cu Eisenau”[382].

În **1876**, la biserica Sfântului Nicolae, cu 1.138 enoriaşi, slujea parohul Vasile COCOREAN, la biserica Naşterii Maicii Domnului, din Capu Satului, construită între anii 1854-1858 de Ioniţă alui Dominte ŞALVARI din Fundu Moldovei, cu 1.198 enoriaşi, slujea parohul Nicolai PRODANCIUC, biserica Adormirea Maicii Domnului era închisă, iar biserica Naşterii Domnului, cu 1.090 enoriaşi, era slujită de parohul George CIUPERCOVICI. La Câmpulung funcţiona, din **1876**, o şcoală cu 6 clase, iar în Capu Satului, din 1883, o altă şcoală cu 6 clase[383].

---

[381] Denarowski, Dr. Carl, *Die mineralquellen in Dorna-Watra und Pojana-Negri in der Bukowina*, Wien 1868

[382] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[383] *Schematismus der Bokowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 54, 1876 p. 59, 1907 p. 61

1886: „Fiecare dintre case are o grădină, în care, pe lângă legume, sunt cultivate plante ornamentale, semn sigur al existenței germanismului. Treptat, strada devine din ce în ce mai aglomerată, iar când mergem în târguşorul Câmpulung, vedem un număr mare de oameni în costume de duminică. Din păcate, hainele sunt mult mai urâte decât în Ilișești. Femeile de aici și de acolo au cămăși albe cu garnituri roșii, galbene sau negre, pe care nu le veți găsi în Transilvania sau în Maramureş, iar gâtul lor apare împodobit cu o mulţime de mărgele de sticlă colorată, dar merg pe jos, desculțe sau cu opinci urâte, cu catrinţa deschisă până la genunchi. Catrinţa lor este extrem de strânsă şi interzice orice mișcare rapidă, iar partea de sus a corpului este acoperită cu un ilic scurt sau lung; de departe, femeia poate fi confundată cu un bărbat. Bărbații se îmbracă puţin mai plăcut. Veșmântul lor principal este ilicul lung, negru sau alb, căptuşit şi tivit cu piele de oaie, capul fiind acoperit cu o pălărie rotundă de pâslă artificială, împodobită cu flori roșii. Părul negru cade în șuvițe lungi, este, la cei mai mulţi, creţ şi cade până pe umeri; unii dintre cei mai tineri pot considera acest lucru ca o podoabă, deoarece părul lor strălucește frumos, dar pentru alții obiceiul este un factor de descurajare. Strada principală din Câmpulung are case prietenoase. Este urâţit doar de o întreagă legiune de magazine evreiești. Acestea constau, de fapt, dintr-o ladă, care a fost răsturnată, și conține câte o bucată din fiecare articol de lux, câte o căpăţână de zahăr, câte o legăturică de lumânări, câte o pâine sau câte o bucată de carne. Evreii se plimbă în număr mare şi cred că reprezintă jumătate din populația târgului; ei domină și aici, ca şi în toate satele din jur. Oricine a văzut Bucovina poate

aprecia cât de avantajoase sunt legile românești, pentru că interzic evreilor să rămână în țară. Din fericire, oficialii Bucovinei sunt mai respectabili decât cei din Maramureş și din Galicia. De obicei, nu este nimic lăudabil să ne raportăm la ele, fiind considerate instrumente ale evreilor. Dintre cele ce se petrec în Bucovina, condiţia juridică trebuie să fie numită de onoare, chiar şi în situaţiile politice mai puțin favorabile. Câmpulung, cu casele sale albe prietenoase, cu frumoasa sa biserică catolică, cu bisericile sale rutene și românești, cu trei turnuri, și cu evreii săi rămâne în urma noastră. În fața noastră, cele mai frumoase păduri de pin se ridică pe ambele părți. Copacii lor se ridică drept în sus, sunt atât de frumoși și de luxoși încât unul crede că au fost îngrijiți în mod special de un grădinar și au fost în mod deliberat așezate una lângă alta în amfiteatrul naturii. Zona nu mai este atât de dens populată, iar câmpurile dispar complet. Puternicul râu Moldova, care se grăbește spre vărsare, a fost înlocuit de micul râuleţ Putna, care se strecoară inofensiv printre maluri”[384].

1887: „**Câmpulungul** are una din cele mai frumoase şi mai romantice poziţii în munţii Bucovinei. De o parte şi de altă parte înconjurat de munţi înalţi şi păduratici, el se întinde şi se desfăşoară în dreapta râului Moldovei, pe un şes îngust, dar pitoresc, într-o lungime de nouă chilometri. De aici vine şi numele oraşului. Dar în dreapta şi în stânga, munţii sunt curmaţi de pâraie sburdalnice şi, pe ţărmurile lor, oraşul se răsfiră în dreapta şi în stânga, cuprinde şi aceste fundoaie romantice şi pline de farmec şi formează, astfel,

[384] Bergner, Rudolf, *Rumänien / Eina Darstellung des Landes und der Leute,* Breslau 1887, pp. 81-93

atinenţele Corlăţeni, Valea-sacă şi Isvorul-Alb. Câmpulungul are belşug de privelişti minunate, de parti care te încântă cu frumuseţea lor pitorească şi de unele locuri care te uimesc prin sălbăticia lor romantică şi te fac să stai nedumerit locului şi, lipsindu-ţi cuvintele de admirare, să-ţi înclini fruntea înaintea măreţelor formaţiuni de munţi şi stânci, care, ca într-un capriciu al naturii, au răsărit printre munţi urieşi şi codri seculari”[385].

Duminică, 10 iulie **1887**, Prinţul de Coroană Rudolf, aflat în călătorie prin Bucovina, a ajuns şi la Câmpulung Moldovenesc. „În Câmpulung, Alteţa Sa fu primită, la arcul de triumf, de primarul oraşului, Beligan, cu o cuvântare scurtă, şi, după ce mulţumi, Alteţa Sa Imperială se porni la locul unde avea să se pună şi sfinţească temelia pentru biserica ortodocs-orientală, lovind cu ciocanul de argint de trei ori în piatra fundamentală. După actul acesta, Alteţa Sa Imperială se duse la primărie, unde se servi un dejun, în sala foarte frumos decorată cu scoarţe şi scorţari, lucrate de Români din munţi. La dejun au luat parte, afară de suita Alteţei Sale, dl. prefect Ortynski, şeful tribunalului local, dl. Iancu cav de Grigorcea, şi primarul oraşului, Giorgi Beligan. După dejun, Alteţa Sa Imperială se porni la Cârlibaba”[386].

1888: Calea ferată Hatna-Câmpulung, plănuită a se da în folosinţă în ziua de 1 februarie 1888, a fost inaugurată, cu două trenuri pe zi tur-retur, distanţa fiind parcursă în 5 ore, începând cu 1 mai 1888[387].

---

[385] Xenopol, A. D., *Amintire din Bucovina*, în *Revista Politică*, Anul II, nr. 13 / 1 Decembrie 1887, pg. 14
[386] *Revista Politică*, Anul II, nr. 5, 15 iulie 1887, p. 8
[387] *Revista Politică*, Anul III, nr. 8, 1 mai 1888, p. 7

1888: Piatra de temelie a spitalului din Câmpulung a fost turnată în ziua de 10 mai 1888, de preşedintele ţării, Baron Pino, de baron Mustaţă, în numele comitetului ţării, şi de consilierul guvernamental Iosif Kochanowski, care fusese desemnat şi şef al comitetului care urma să se ocupe „de executarea acestei zidiri”[388].

1890: „Ici-colea, se văd prin **Câmpulung** edificii care îi fac onoare; între aceste, ocupă casa comunală locul prim. Un edificiu aproape gata va contribui mult la înfrumuseţarea oraşului, şi anume o biserică greco-ortodoxă, zidită din piatră şi din cărămidă”[389]. În **1890**, din 5.534 locuitori ai Câmpulungului, 799 erau evrei. În 1890, Câmpulungul avea 6.402 locuitori, trei preoţi (Tit cavaler de Onciul, Nicolai Prodaniuc şi Teodor Doboş), doi cantori bisericeşti (Aristarch Cucu şi George Hutu), trei învăţători la şcoala de 4 clase de băieţi (E. de Racoce, S. Prelipcean şi G. Diaconovici), patru la şcoala de 4 clase de copile (Maria Prociukewicz, Ch. Prelipcean, Anna Spacec şi B. Gehl) şi trei învăţători la şcoala din Capul Satului (Alexandru Ieşan, Eufrosina Diaconovici şi Ilie Veslovschi). Primar al târgului era I. Cocinschi.

1896: Însoţirea de economie şi credit din Câmpulung s-a înfiinţat „luni, în 15/27 ianuarie 1896, la 2 oare după amiazăzi… în palatul comunal din Câmpulung”[390].

1901: „Pe 8 august 1901, într-o zi ploioasă, am condus, pe valea Moldovei, până la Vama, localitate care

---

[388] *Revista Politică* , Anul III, nr. 9, 15 mai 1888, p. 8

[389] Bumbac, Vasile, *Schiţe de excursiuni feriale. Anul 1889*, în *Revista Politică,* Anul V, nr. 16 / 15 august 1890, pg. 10

[390] *Deşteptarea,* nr. 1 din 1/13 ianuarie 1896, p. 4

și-a luat numele de pe vremea când Câmpulungul era încă independent și taxa a fost ridicată aici (eroare: aici se afla vama mănăstirii Moldoviţa – n. n.). În Vama[391], împreună cu pastorul Lomicovschi, am avut ocazia să studiez dialectul locului și cel al Vetrei Moldoviţei[392]. După-amiază, am trecut de frumoasa așezare a ţipterilor din Eisenau (Prisaca Dornei) și am ajuns în orașul alungit Câmpulung, în jurul orei 6, unde domnul Stefanelli, coleg de gimnaziu și de universitate cu Eminescu, m-a întâmpinat cu căldură. Pe 9 august 1901, dimineața, am mers la Pojorâta[393], aflată la confluenţa văilor Moldovei și Putnei"[394].

1904: „Drumeţii se întâmpină rar, în cară ce lunecă şterse, ca nişte umbre. După vreun ceas numai, încep cele dintâi case ale Câmpulungului, care se tot deşiră între muncele cu brazi, lăţos şi nesfârşit. Nu sunt nici felinare în acest Câmpulung vechi; femeile, îmbrăcate ca la munte, pe cap cu ştergare albe de pânză de casă, oamenii cu sumane, cu pălării largi şi viţele lungi de păr uns, Nemţoaicele în haine de oraş merg pe dibuite sau se ajută cu felinare în mână, ca în timpuri de tot vechi. Lumina făcliilor prohodului dumnezeiesc (N.N.: Iorga vizitase Câmpulungul în primăvara anului 1904, înainte de Paşti) aprinde fereştile bisericii de lemn a lui Ioan-Teodor Vodă Calimah, Domn al Moldovei în 1758, născut în Câmpulung, dintr-un Orheian şi o femeie de

---

391 În Vama, a cântat Catrina a lui Costa Faraon (60 ani)-

392 La Vatra Moldoviţei, a cântat Parasca Leţche (13 ani).

393 La Pojorâta, a cântat Ioana a lui Costan Flocea, de 14 ani (*Puiculiţă, treci zaplazu*).

394 Weigand, Gustav, Prof. Dr., *Die Dialekte der Bukowina und Bessarabiens*, Leipzig 1904, pp. 1-7

acestea cu catrinţă, cioareci şi ştergar, femei puternice şi suferitoare, dar fără frumuseţea acelora de sus, de pe Moldoviţa. Felinarele şubrede, de modă veche, cu petrol, aruncă chiorâş puţină lumină: altfel sunt dese în strada mare, ce se deschide, acum, cu prăvălii impunătoare şi pavagiu bun. Biserica cea nouă, de zid, cu multe turnuri şi turnuleţe, a Românilor, într-o grădină publică, e o clădire ca pentru un oraş mare. Tot aşa şi frumosul Hotel Comunal, unde jos e cârciumă, cafenea şi restaurant, în care pirotesc lucruri şi oameni, Nemţi şi Evrei"[395].

1906: „**Societatea „Rarăul" din Câmpulung** a aranjat, la 30 septembrie 1906, în onoarea notarului Simeon Baranowski, mutat la Suceava, o seară de adio, la care a luat parte toată inteligenţa română din oraş şi district şi care a parcurs într-un mod foarte animat. Dl Simeon Baranowski, deşi rutean de origine şi un fiu devotat al naţiunii sale, s-a bucurat, prin deosebita sa fineţe în purtare, prin un caracter ferm şi cavaleresc, precum şi prin faptele sale filantropice, de cea mai mare stimă şi considerare atât din partea inteligenţei, cât şi din partea ţărănimii române. Fiind dl Baranowski într-un district pur român şi trăind cu obştimea română, a sprijinit dânsul, într-un mod remarcabil, toate institutele şi societăţile române şi era un apărător vrednic a periclitatei ţărănimi. Sperăm că noul notar, Tigran de Pruncul (fost notar la Solca – n. n.) îi va fi un urmaş demn"[396].

---

[395] Nicolae Iorga, *Neamul Românesc în Bucovina*, Rădăuţi 1996, pp. 67, 68

[396] *Apărarea Naţională*, Nr. 2, Anul I, Cernăuţi, miercuri 10 octombrie stil nou 1906, p. 4

1906: „Fondul religionar şi institutele filantropice gr. or. române. Înainte de doi ani, a petiţionat comitetul societăţii „Şcoala română" din Câmpulung pentru o subvenţie, cu scop ca să înfiinţeze un internat pentru elevii gr. ort. români de la şcoala profesională din Câmpulung, dar, până acum, n-a sosit nici un răspuns. Se zvoneşte ştirea cum că chiar venerabilul consistoriu gr, or. – motivele nu sunt cunoscute – să fi refuzat acordarea unei subvenţiuni băneşti, cu toate că guvernul ţării a sprijinit această afacere. Când e vorba să se atribuie ajutoare băneşti la văduve de consilieri cu o pensie grasă (vezi Wlazl), remuneraţiuni la funcţionari străini, lemne gratuite la institute iezuitice sau locuri de sute de mii la asociaţiuni străine (pentru internatul ucrainean, în Coţmani), atunci se arată factorii competenţi, îndeosebi venerabilul consistoriu, darnic de tot, dar când e vorba de sprijinirea unei instituţiuni române gr. or., atunci… nu-s parale. Suntem foarte curioşi cum se va rezolva cererea internatului român din Câmpulung"[397].

1906: „**Cine e Bellegarde acesta**, **care a putut obţine un succes atât de frumos, în cel mai conştient cerc electoral românesc**?" [398], întreba retoric, iar un răspuns nu s-a dat nici până astăzi, revista ieșeană *Viața românească*, în vara anului 1907, după ce căpitanul districtual (prefectul) din ținutul Câmpulung – Dorna, fără să-și depună candidatura, dar fiind de acord să o primească, dacî va fi ales, și-a zdrobit contracandidații, obținând 4.653 de voturi, „democratul" Aurel Onciul

---

[397] *Apărarea Naţională*, Nr. 3, Anul I, Cernăuţi, duminică 14 octombrie stil nou 1906, p. 4

[398] Gt., *Viața Românească în Bucovina*, în *Viața Românească,* Volumul V, anul II, Iași 1907, p. 305

primind doar 2.755, iar Teodor Ștefanelli, ca lider al celor care l-au trădat pe Bellegarde, „într-un mod de tot necalificabil şi nedemn, **încercând să aţâţe spiritele pentru contele Bellegarde**”[399], a primit doar 1.014 voturi. Motivul dizidenței împotriva lui Bellegarde, „conte **membru al casei împărăteşti**” („înrudit cu soţia moştenitorului de tron” [400], Sophie Maria Josephine Albina Chotek von Chotkow und Wognin), era originea lui germană, provenită din naturalizarea francezului din Savoia[401] Heinrich Graf Bellegarde (1756-1845)[402], General de Cavalerie[403] şi, apoi, Feldmareşal, comisar al provinciilor lombarde, în timpul războaielor napoleonene[404], încă din 1805[405]. Prima intersectare a acestui

---

399 *Apărarea Naţională*, Nr. 21, Anul II, Cernăuţi, joi 21 martie stil nou 1907, p. 2

400 *Revista Politică*, Nr. 20, Anul VII, Suceava, în 26 februarie 1911, p. 4

401 Fiul lui Moritz Graf von Bellegarde, născut 1743, în Chambery din Savoia, care, în 1763 avea gradul de locotenent-colonel în armata austriacă, fiind numit colonel al Gărzii Imperiale la 2 octombrie 1777, apoi, în 24 februarie 1786, general maior la 24 februarie 1786 și șef al regimentului de cuirasați – cf. Winkler, *Bellegarde, Moritz Graf von*, în *Allgemeine Deutsche Biographie*, publicată de Comisia istorică la Academia Bavareză de Științe, volumul 2 (1875), pp. 305-306

402 Există și o lucrare monografică despre „Viaţa mareşalului de câmp Heinrich Grafel von Bellegarde”, de Smola, Carl Freiherr von, *Das Leben des Feldmarschalls Heinrich Grafen von Bellegarde*, Wien 1847

403 Hüffer, Hermann, *Quellen zur Geschichte des Zeitalters der französischen Revolution Bd. Der Frieden von campoformio*, Leipzig 1900 , pp. 170, 241

404 Helfert, Joseph Alexander, Freihaerr von, *Ausgang der französischen Herrschaft in Ober-italien und Brescia-mailänder Militär-verschwörung*, Wien 1890

conte cu românii s-a produs în 9 august 1821, când „li se comunică companiilor şi cordonaşilor ordinul Consiliului de război din Viena, semnat de contele Bellegarde, conform căruia toți acei fugari din Moldova şi Muntenia, despre care se va constata că au fost şi sunt conducători ai rebelilor şi părtaşi la mişcările revoluţionare, asemenea cei ce, urmăriţi de turci, vor fi găsiţi la graniţe cu arma-n mână şi echipament de război, vor fi respinşi. Cei ce vin, însă, fără arme şi despre care nu se poate constata să fi luat parte la răscoală, au să fie primiţi, căci sentimentele mărinimoase, umane şi blânde ale Maiestăţii sale nu permit ca nevinovaţii să fie expuşi, ca şi cei vinovaţi, răzbunării persecutorilor turci”[406]… Dar pretextul „condamnării” candidaturii lui Bellegarde, de către partidele politice şi de către presa aservită lor, o reprezenta faptul că, un „**bărbat de un neam străin, precum este dl conte Bellegarde**”, „**străin de lege şi de neam**” [407], nu putea fi acceptat într-o ţară în care numai „se bat domnii după deputăţie”[408], pentru că „în Bucovina, e o veche datină că politica se face pentru persoane”[409], profitând de faptul că, „îndopat cu

405 Angeli, Moriz, Edler von, *Erzherzog Carl von Österreich als Feldherr und Heeresorganisator*, Wien 1897, pp. 45, 74, 115, 139 (decorat cu Ordinul „Maria Theresia”).

406 Şotropa, Virgil, *Zavera din 1821 şi Regimentul năsăudean*, în Lapedatu, Alex.; Lupaş, Ioan, *Anuarul Institutului de Istorie Naţională*, IV 1926-1927, Bucureşti 1929, p. 143

407 *Apărarea Naţională*, Nr. 21, Anul II, Cernăuţi, joi 21 martie stil nou 1907, p. 2

408 *Revista Politică*, Nr. 1, Anul VI, Suceava, în 16 octombrie 1910, p. 5

409 *Tribuna*, Nr. 39, Anul XIII, Arad, vineri 20 februarie (5 martie) 1909, p. 3

minciuni, poporul nostru se apropie de pieire”[410] şi, drept consecinţă era şi a rămas cât se poate de resemnat. Partizanii contelui Bellegarde, toţi munteni simpli, dar care înţeleseseră, de la medicul Teofil Lupu[411] – tatăl vestitei Octaviei Lupu-Morariu, partenera de viaţă a cărturarului Leca Morariu, şi Vasile Liţu, „bucovinean şi publicist însemnat”[412], că „Francisc Bellegarde, numit de către popor *Tata muntenilor*” [413], înseamnă o garanţie a viitorului lor, „la îndemnul şi sub conducerea cantorului George Hutu, alegătorii români din Câmpulung l-au rugat pe contele Bellegarde să primească a fi ales deputat în sfatul împărătesc. Contele a spus răs-vădit că nu candidează, dar, de-l va alege poporul, primeşte mandatul de deputat… Alegătorii români din Dorna se hotărăsc pentru Aurel Onciul şi învăţătorimea din întregul ţinut se pune pe muncă harnică” [414]. Vestea candidaturii impuse de munteni, care îşi doreau „un străin” drept reprezentant al lor la Viena, a stârnit mânia tuturor, inclusiv a cantorului şi viitorului primar câmpulungean George Hutu,

---

[410] *Revista Politică*, Nr. 21, Anul VI, Suceava, în 6 noiembrie 1911, pp. 3-6

[411] Teofil Lupu, în 25 noiembrie 1910: „dragii mei munteni, sunteţi chemaţi, în 5 decembrie 1910, la alegere, ca să spălaţi cinstea muntenească şi să-l alegeţi pe George Boncheş, omul vostru, deci şi al contelui Bellegarde!... Ascultaţi-mă, cum m-aţi ascultat, odată, alegând pe contele Bellegarde deputat al vostru! Cred că nu v-am sfătuit rău, atuncea!” – cf. *Revista Politică,* Nr. 7, Anul VI, Suceava, în 27 noiembrie 1910, p. 1

[412] *Revista Politică*, Nr. 15, Anul VII, Suceava, în 22 ianuarie 1911, *Foiţa* – pp. 2

[413] *Apărarea Naţională*, Nr. 8, Anul I, Cernăuţi, miercuri 31 octombrie stil nou 1906, p. 8

[414] *Revista Politică*, Nr. 6, Anul VI, Suceava, în 20 noiembrie 1910, p. 2

care, ca şi avocatul Reuţ, a schimbat imediat tabăra „naţională”, trecând de partea lui Stefanelli şi catalogându-i pe muntenii fideli contelui drept „corteşii contelui Bellegarde” [415], cei mai aprigi susţinători ai candidaturii fiind „Dr. Teofil Lupu, Tigran Pruncul şi, pe ascuns, şi părintele Dr. Luţa, împreună cu alţi puţini sfetnici de pănura aceasta”[416]. „Numai doi cărturari au lucrat alăturea cu sătenii pentru alegerea contelui Bellegarde, ceilalţi au stat deoparte şi înjurau pe „mojicii” de ţărani, care nu voiau să asculte de sfaturile lor „părinteşti”. Un cărturar, văzând, din clubul „Rarău”, cum mergeau sătenii în rând şi hotărâţi să-l aleagă numai pe contele Bellegarde, a spus, plin de ură şi venin în suflet, că ar fi mai bine, să *dai cu tunul în nemernicul acesta de popor*” [417]. Francisc Bellegarde plecase la Viena, aşa cum făcuse şi în toamna anului 1906, când, pentru prima dată dezgustat de politica elitelor bucovinene, intenţiona să şi rămână, dovadă că luase cu el, „ca amintire din ocolul Câmpulungului… 24 aquarele – tipuri curat româneşti, ai acelui popor pe care l-a iubit părinteşte şi l-a scutit de multe nevoi” [418]. De data asta, „ca să nu cadă vreo bănuială asupra sa că influenţează alegerea, a şi părăsit Câmpulungul, a plecat, cu trenul de duminică seara, la Viena şi nu se va întoarce până după

---

[415] *Apărarea Naţională*, Nr. 25, Anul II, Cernăuţi, joi 4 aprilie stil nou 1907, p. 1
[416] Ibidem
[417] *Revista Politică*, Nr. 6, Anul VI, Suceava, în 20 noiembrie 1910, p. 2
[418] *Apărarea Naţională*, Nr. 8, Anul I, Cernăuţi, miercuri 31 octombrie stil nou 1906, p. 8

alegeri sau şi deloc mai mult la Câmpulung”[419], campania electorală rămânând la voia întâmplării, pe care, de-a lungul vremilor, s-a tot numit „acel popor”. Iar „acel popor”, care se săturase de demagogia partidelor-familii, a „*domnilor celor mari*, care-s fraţi de cruce numai înainte de alegeri şi, pe urmă, se îmbogăţesc pe spinarea poporului, care nu-i poate controla pe deputaţi după ce au toată puterea în mână” [420] şi care înţelesese că doar „doi bărbaţi vrednici au avut ca deputaţi, pe neuitatul George Popovici şi pe contele Bellegarde” [421], a „inundat comunele cercului electoral şi a agitat cu deosebită căldură pentru Bellegarde” [422], dând cu tifla, parcă, propagandei aparent naţionalistă, dar profund demagogică, esenţializată în texte care se dorea convingătoare şi pe înţelesul mulţimii: „Fie contele Bellegarde… cetăţean al universului întreg, *el nu e român* şi nici nu poate deveni român şi, de aceea, combătută trebuie candidatura lui de toată suflarea românească şi de orice partid românesc. Se înţelege că cu mult regret trebuie şi noi să privim la această încurcătură cumplită, ce-a adus cu sine candidatura cu totul neaşteptată a unui **bărbat întreg şi stimat, cum e contele Bellegarde**, însă ca români, care nu putem sacrifica un mandat, cu una-două,

---

[419] *Apărarea Naţională*, Nr. 17, Anul II, Cernăuţi, duminică 17 martie stil nou 1907, p. 1
[420] *Revista Politică*, Nr. 6, Anul VI, Suceava, în 20 noiembrie 1910, p. 3
[421] *Revista Politică*, Nr. 6, Anul VI, Suceava, în 20 noiembrie 1910, p. 3
[422] Gt., *Viața Românească în Bucovina*, în *Viața Românească,* Volumul V, anul II, Iași 1907, p. 305

ne vedem necesitaţi a combate această candidatură”[423]. „În cei trei ani, cât a fost deputat”, „el s-a dovedit, prin nenumăratele sale fapte, că pricepe nevoile poporului, are milă de el şi-i poate ajuta mai mult decât zece deputaţi români”[424], dar, din păcate, „toate stăruinţele contelui Bellegarde de a însănătoşi justiţia ţării noastre şi de a o curăţa… au rămas zadarnice şi puterea creştin-democraţilor nu ne-a stat desul în ajutor” [1]. Şi-atunci, pentru că a trăit sentimentul zădărniciei luptele luptei cu morile de vânt, într-o Bucovină în care „regretabila luptă pe care o purtăm noi între olaltă este o luptă între fraţi”[425], contele Francisc de Bellegarde şi-a depus mandatul, refuzând să promită că îl va reprimi, dacă va fi din nou ales, şi tot fără să candideze, pentru că trăia demn amărăciunea de a se fi „încrezut prea mult în cinstea poporului românesc”, despre care „nu o dată a spus lumii că un popor aşa de bun, cinstit, muncitori şi deştept ca românii din Bucovina nu se află în întreaga împărăţie”[426]. Din păcate, poporului acestuia frumos şi naiv de copilăros încă se mai afla sub talpa unor „politicienii ticăloşiţi, care se bucură de plecarea contelui Bellegarde, care, dacă rămâne în tară, nu-i va lăsa să-şi facă gheşefturile pe spatele ţărănimii”[427], i se suprapune duplicitatea, adeseori

---

[423] *Apărarea Naţională*, Nr. 21, Anul II, Cernăuţi, joi 21 martie stil nou 1907, pp. 1, 2

[424] *Revista Politică*, Nr. 21, Anul VI, Suceava, în 6 noiembrie 1911, pp. 3-6

[425] *Apărarea Naţională*, Nr. 17, Anul II, Cernăuţi, duminică 17 martie stil nou 1907, p. 1

[426] *Revista Politică*, Nr. 21, Anul VI, Suceava, în 6 noiembrie 1911, pp. 3-6

[427] *Revista Politică*, Nr. 21, Anul VI, Suceava, în 6 noiembrie 1911, pp. 3-6

criminală, a aleşilor săi, la care Bellegarde nu poate identifica „bunăvoinţa, înţelegerea şi sprijinul trebuitor, ca să poată isprăvi multe şi mai însemnate pentru popor. Şi, decât să stea cu mâinile în buzunare şi să se uite la ceilalţi cum îşi bat joc de popor, pe care îl îmbată dumnealor cu apă rece, mai bine pleacă ca om cinstit, care nu vrea să fie părtaş la ticăloşii"[428]. Înainte de a pleca la Viena şi, deşi „în Câmpulung a venit iarăşi la ordinea zilei candidatura contelui Bellegarde. Mai mulţi ţărani au propus contelui să accepte candidatura în acest district. Contele Bellegarde, care şi-a strămutat domiciliul în Stiria, unde ocupă funcţia de prefect, a refuzat mandatul ce i s-a oferit şi acum de către alegătorii români din Câmpulung"[429]. Dar, înainte de a pleca, „dl conte s-a dus în vizite de rămas bun, făcute pe la ţărani, pe-acasă", vizite care sugerau speranţa „că dumnealui s-a dus ca să vină iară, când vor fi vremile mai potrivite"[430]. Avea mulţi fini şi cumetri prin satele ţinutului Câmpulung-Dorna şi nu se putea despărţi de ei ca într-o stare de panică. Avea de îmbrăţişat o mulţime de săteni, pe toţi cei care i-au ieşit în cale, dar şi pe cei de pe potecile viitorimii, pentru că „amintirea lui va rămâne pururea binecuvântată"[431], chiar dacă tradiţia locurilor prea des renunţă la memorie, chiar şi cele mai sublime amintiri lunecând, în primăvara următoare, odată cu topirea nămeţilor, pe şuvoaiele înspumate ale torentelor. E drept

---

[428] *Revista Politică*, Nr. 21, Anul VI, Suceava, în 6 noiembrie 1911, pp. 3-6

[429] *Tribuna*, Nr. 108, Anul XV, Arad, marţi 17/30 mai 1911, p. 5

[430] *Revista Politică*, Nr. 7, Anul VI, Suceava, în 27 noiembrie 1910, pp. 1, 2

[431] *Revista Politică*, Nr. 21, Anul VI, Suceava, în 6 noiembrie 1911, pp. 3-6

că, în 1915, când Nicolae Iorga da de ştire că Bellegarde a sfârşit prin câmpiile Galiţiei, „mort pe câmpul de luptă sau pierdut între mulţimile prizonierilor care nu mai pot vorbi, care nu sunt în stare să comunice nimic nimănui” [432], şi obcinile noastre s-au cutremurat de suspine şi lacrimi, dar pentru o foarte singură clipă, cum ar zice Nichita Stănescu, pentru că, imediat după aceea a picat ghilotină clasica întrebare retorică a destinului nostru: „Dar noi, românii, ce-am zis la vestea tristă despre retragerea contelui Bellegarde?”[433].

18 aprilie 1907: „La Câmpulung au fost trei candidaţi: **Contele Bellegarde**, prefectul judeţului, dr. **Aurel cav. de Onciul**, care reprezintă acest cerc în dieta bucovineană. şi consilierul de la Curtea de apel din Lemberg, **Teodor Stefanelli**, care a reprezentat odată, prin anii 1890, acest cerc în dietă. S-a ales, cu majoritate mare, contele Bellegarde, cu 4.653 voturi; Onciul a obţinut 2.755, iar Stefanelli, 1.014. Tabela statistică ce urmează arată la detaliu repartizarea voturilor: **Bellegarde** – 4.653: **Vatra Dornei** – 254, Dorna Candrenilor – 121, Poiana Stampii – 28, Ciocăneşti – 13, Cârlibaba – 72, Iacobeni – 79, Valea Putnei – 29, Pojorâta – 350, Sadova – 175, Fundul Moldovei – 217, **Câmpulung** – 1.081, Vama – 259, Frasin –296, Bucşoaia – 186, Stulpicani – 296, Slătioara – 94, Dea – 22, Doroteea – 211, Gemine – 184, Frumosul – 185, Ostra – 151, Vatra Moldoviţei – 252, Negrileasa –98. // **Onciul** – 2.755: **Vatra Dornei** – 622, Dorna Candrenilor – 366,

---

[432] Iorga, Nicolae, *Războiul nostru în note zilnice / 1914-1916*, Vol. I, „Ramuri” Craiova 1926, p. 310

[433] *Revista Politică*, Nr. 21, Anul VI, Suceava, în 6 noiembrie 1911, pp. 3-6

Poiana Stampii – 199, Ciocăneşti –189, Cârlibaba – 26, Iacobeni – 322, Valea Putnei –29, Pojorâta – 350, Sadova – 175, Fundul Moldovei – 249, **Câmpulung** – 20, Vama – 363, Frasin – 0, Bucşoaia – 0, Stulpicani – 0, Slătioara – 0, Dea – 73, Doroteea – 3, Gemine – 0, Frumosul – 147, Ostra – 0, Vatra Moldoviţei – 11, Negrileasa – 43. // **Stefanelli** – 1.014: **Vatra Dornei** – 147, Dorna Candrenilor – 19, Poiana Stampii – 12, Ciocăneşti – 14, Cârlibaba – 54, Iacobeni – 18, Valea Putnei –2, Pojorâta – 31, Sadova – 70, Fundul Moldovei – 40, **Câmpulung** – 241, Vama – 174, Frasin – 50, Bucşoaia – 15, Stulpicani – 53, Slătioara – 1, Dea – 3, Doroteea – 1, Gemine –14, Frumosul – 23, Ostra – 0, Vatra Moldoviţei – 23, Negrileasa – 9”[434].

În **1907**, paroh la biserica Naşterea Maicii Domnului şi protopresviter era Amfilochie BOCA, născut în 1831, preot din 1860, paroh din 1863, iar cantor, din 1886, era Theodor DORNEAN, născut în 1856. Biserica Sfântului Nicolae îl avea ca paroh pe Nicolai ZURCAN, născut în 1857, preot din 1883, paroh din 1901, cantor fiind, din 1906, Nicolai BALAN, născut în 1881. Biserica Naşterea Maicii Domnului îl avea paroh pe doctorul în teologie George LUŢIA, născut în 1863, preot din 1891, paroh din 1901, preot cooperator fiind Ioan VOLOŞCIUC, născut în 1864, preot din 1891, iar cantor, din 1899, George HUTU, născut în 1872.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Câmpulung, oraş**, centrul districtului politic şi al ocolului judecătoresc cu acelaşi nume, este situat pe malul drept al râului Moldova, la piciorul munţilor

---

[434] Gt., *Viața Românească în Bucovina*, în *Viața Românească,* Volumul V, anul II, Iași 1907, pp. 304, 305

Măgura şi Runcu. Are o suprafaţă de 139 kmp, cu 7.000 de locuitori, din care românii formează marea majoritate, iar restul se compune din evrei şi germani. Ca localitate cu titlu de oraş, comuna se compune, pe lângă centrul Câmpulung, din următoarele mahalale: Cocoşul, Izvorul Alb, Pârâul Corlăţeni, Pârâul Lelei, Pârâul Morii, Sub Muncele, Valea Sacă, Vicovanu şi târlele Hurgiş şi Valea Caselor. Oraşul este străbătut de drumul mare carpatin, ce vine dinspre Gurahumora şi duce în Transilvania, apoi mai este centrul unei reţele de câteva alte drumuri districtuale. Prin Câmpulung trece însă şi linia ferată locală Hatna, Dorna-Vatra, având aci două staţiuni, la ambele capete ale oraşului. Câmpulungul este sediul unui căpitan districtual (prefect), a unei judecătorii şi perceptorii; are două şcoli populare, de câte şase clase, şi două de câte 3 clase, precum şi o şcoală industrială pentru lucrarea lemnului. Are un spital destul de mare, diferite institute de credit şi un cabinet de lectură român. Cultul populaţiunii ortodoxe este îngrijit de patru biserici, din care prima e în partea dc de sus a oraşului, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”, şi a fost zidită, la 1823, de diaconul Miron Ciupercă, având ca filială şi o clădire deosebită, cu hramul „Naşterii Domnului”, clădită la 1813. A doua biserică principală este cea din mijlocul oraşului, cu hramul „Sf. Nicolae”, zidită de curând, pe locul unde fusese întemeiată, la 1698, de domnii Moldovei, Ioan şi Toader Calinah, clădirea veche de lemn, dăruită în urmă satului Ciumârna. A treia biserică şi cea mai mare, cu hramul „Naşterii Maicii Domnului” şi care deserveşte partea de jos a oraşului, a fost zidită la 1854, de Ioniţă Şalvari din Fundul Moldovei. Afară de asta, se află la Câmpulung o bisericuţă pentru catolici şi

protestanţi şi o capelă greco-catolică. Istoricul oraşului îşi are începuturile sale deja în veacul al doisprezecelea, când s-a fundat, după cum se crede, în regiunea aceasta, prima republică moldovenească, alcătuită probabil din români de peste Carpaţi, emigraţi din cine ştie ce pricină. Această republică a trăit în neatârnarea relativă a acelor vremuri timp de 100 de ani, până a fost în sârşit încorporată în noul principat al Moldovei, întemeiat de Dragoş Vodă. Deşi expusă invaziunilor celor ce căutau trecătoarea cea mai lesnicioasă prin Carpaţi, câmpulungenii au ştiut să-şi păstreze mult timp autonomia lor, dovadă că şi domnitorii Moldovei erau siliţi să le acorde tot felul de privilegii, ce concordau cu meritele câmpulungenilor ca apărători ai hotarelor ţări. Ei îşi alegeau vornicii singuri sau primeau pe cei recomandaţi de Vodă, plateau dări mai mult de bună voie şi erau scutiţi de multe obligaţiuni generale celorlalţi supuşi. Împrejurimea Câmpulungului este extrem de romantică, mai ales Rarăul apropiat, cu Pietrele Doamnei şi Valea Deei, locuri care sunt foarte căutate, în timp de vară, de numeroşi excursionişti. Proprietatea comunei, după ultima statistică, se compune din 295 hectare pământ arabil, 3.769 hectare fânaţuri, 57 hectare grădini, 1.117 hectare imaşuri, 697 hectare poieni şi 7.545 hectare păduri. Animale domestice număra comuna: 478 cai, 2.708 vite cornute, 5.640 oi, 1.005 porci şi 276 stupi”[435]. De-a lungul timpului, din rândurile evreimii câmpulungene s-au ridicat **avocaţii** S. Hutmann, Ignaz Raschkes, Samuel Terner, Friedrich Pichler, M. Heyer, David Koppelmann, Rudolf Marian, Jakob Bar, Friedrich Haas, Maximilian

---

[435] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 67

Koch, Jakob Schneider, Jonas Feyer, dr. Schmidt (fratele celebrului tenor Joseph Schmidt), Rosner din Vama, Moses Kimmelmann, Benno Schieber, Jaques Schieber, Rudolf Medilanski, Saul Kern şi Max Kern, **medicii** Jakob Mehlmann, Theodor Mehlmann, Josef Harth, Heine Harth, Schajowitz, J. Sobe, Bernhard Friedl, Berl Merdler, Niederhoffer, Hauslich, S. Klein, N. Nadler, M. Wassermann, Salome Mischel-Gruenspan, Salome Wohl, stomatologii Josef Glasberg şi Jakob Geisinger, **bancherii** Josef Harth, Leib Schlaeffer şi fiul lui, David, **industriaşii**: Siegmund Picker, Julius Kreindler, Arkadius Bar, Adolf Gelber, Meier Kissmann, Baruch Sternschuss, fraţii Leon şi Sami Reichmann, Tobias Kern, **morarii** Leib Schlaeffer, Jossel Tarter, Jean Bercovici şi Mendl Wassermann, precum şi proprietarii de **restaurante, cafenele şi cofetării** Osias Einhorn, Naftali Bleiweiss, fratii Rostower, Abraham Lehrer, Wolf Sobe, Osias Moise Schneider, Jossel Mee, Samuel Spetter, Salomon Spetter, David Besner, Schmiel Wagner, Nutzi Hirschhaut, Koppel Schlaffer, Moise Glasberg, Avraam Kreisel, Carl Meth, sau **berarii** Mizzi Schieber, fraţii Distelfeld şi Bruno Katz. În lagărele din Transnistria au murit, printre alţi evrei câmpulungeni, şi medicii Hammer, Hermann Holdengraeber, Simche Schaechter şi Fischl Siegel şi farmacistul Albin Schnarch.

1914: „În 18 decembrie, la 8 ore dimineaţa, Arhiducele Moştenitor Carol Francisc Iosif a primit, la gara capitală din Câmpulung, prezentarea autorităţilor districtului, a clerului, a corpului didactic, a diferitelor societăţi, iar marea mulţime de chipeşi munteni, care se adunase din toate părţile, cu acest prilej, făcu Arhiducelui Moştenitor ovaţiuni entuziaste!... La reîntoarcerea de pe

frontal din est… . În Câmpulung, era pe la 8 ore, seara, poporul l-a întâmpinat pe Arhiduce cu sunete de bucium şi cu un frumos conduct de torţe; însufleţirea mulţimii era nemărginită, când Arhiducele, la vorbele de întâmpinare, rostite de primarul Hutu, a răspuns, în grai viu moldovenesc, prin cuvinte de mulţămită şi recunoştinţă. După ce Alteţa Sa a vizitat pitorescul oraş de pe valea Moldovei, a descălecat la conacul ce i s-a fost întocmit cu multă îngrijire şi pricepere, în frumosul local al şcolii de lemnărit din Câmpulung. Odăile conacului erau împodobite cu frumoase ţesături şi alesături naţionale şi mobilate cu mobile în vechiul stil moldovenesc, lucrate de elevii acestei şcoli, cu toţii fii de ţărani români din Bucovina; acestea au atras atenţiunea Arhiducelui, care le-a privit cu de-amănuntul, cu viu interes, exprimându-şi, de repetate ori, mulţămirea şi admirarea Sa pentru frumoasele motive moldoveneşti”. **Budapesta**, 20 decembrie 1914. Moştenitorul tronului, arhiducele Carl Franz Iosef, a făcut o vizită de trei zile în Bucovina. Arhiducele a fost salutat, cu însufleţire şi entuziasm, de populaţia din localităţile prin care a trecut. Populaţia din Câmpulung a organizat o retragere cu torţe. La sosirea arhiducelui în Vatra Dornei, a fost întâmpinat de primarul român, ţăranul Forfotă, în fruntea tuturor reprezentanţilor comunelor din sudul Bucovinei. Primarul a ţinut o vorbire, asigurând pe arhiduce de credinţă nestrămutată faţă de casa domnitoare. „Populaţia românească – a zis oratorul – a primit cu bucurie şi recunoştinţă hotărârea moştenitorului tronului de a face greaua şi marea călătorie în Bucovina. Năvălirea duşmanului în Bucovina a făcut multe pagube şi a adus multă mizerie populaţiei. Aceasta din urmă a rămas însă credincioasă pământului pe care s-a născut, patriei şi

dinastiei glorioase şi aşteaptă cu încredere ajutorul neîntârziat şi liberarea de inamic”. La sfârşitul discursului său, primarul şi-a arătat dorinţa ca Austria să iasă învingătoare, pentru a libera ţara de duşmani. Arhiducele moştenitor a răspuns, în limba românească, mulţumind pentru primirea călduroasă ce i s-a făcut. Apoi arhiducele a stat de vorbă îndelung cu cetăţenii de faţă. În „Kurhaus” a avut loc o reprezentaţie. Au luat parte şi toate autorităţile bucovinene aflătoare acum în Vatra Dornei, precum şi diferite asociaţii. Arhiducele s-a întreţinut cu prietenie cu cei de faţă. Interesant a fost schimbul de vorbe cu ajutorul de primar din Cernăuţi, Dr. Dori Popovici. Acesta a povestit arhiducelui starea din Cernăuţi, în timpul năvalei ruseşti. Arhiducele a declarat că a căpătat o impresie minunată şi neuitată de la poporul român din Bucovina şi şi-a arătat admiraţia pentru frumuseţea şi inteligenţa românului, precum şi mulţumirea pentru primirea călduroasă pe care i-a făcut-o pretutindeni populaţia românească. Dl Dr. Popovici a răspuns că declaraţia moştenitorului asupra românilor îl bucură nespus de mult şi a cerut voie să comunice această declaraţie şi poporului român. Însufleţirea mulţimii, care a venit în masă, din toate părţile, este cu atât mai demnă de remarcat, cu cât sosirea arhiducelui n-a fost vestită dinainte”[436]. „Noul şi neexperimentatul moştenitor al Coroanei habsburgice a vizitat Bucovina… „Naţionalistul” Dori Popovici, întors din Bucureşti, unde l-a chemat dorul de noi, a ars tămâia cea mai curată în căţuia de aur a guriţei sale, şi arhiducele a găsit că miroase bine. Chestie de nas! Va să zică, de acum să ne luăm orice

---

[436] *Libertatea*, Nr. 76, Anul XIII, Orăştie, luni 15/27 decembrie 1914, p. 4

gând din partea aceea. Nu ne vor „gospodarii" de la Câmpulung şi nici dl Dori Popovici… Dar se poate să intrăm. Atunci dau sigur următorul lucru: Părintele Repta n-o să binecuvânteze pe feciorii în uniforma României libere. Dar cel dintâi discurs o să-l ţină dl Dori Popovici, iar cele dintâi aclamaţii au să vină de la „gospodari". Şi mai garantez un lucru: că o să le primim şi o să le răsplătim"[437].

1914-1918: „Luni, seara, trupele ruseşti se aflau la 10 km depărtare de Cernăuţi". Dar cu o zi înainte (în 2 septembrie – n.n.), odată cu mutarea administraţiei la Vatra Dornei, pe ruta Cernăuţi-Dorna, trenurile circulau din jumătate în jumătate de oră, cu câte zeci de vagoane, ticsite de oameni. „Dar nu numai în trenuri, ci şi în trăsuri şi căruţe, şi chiar pe jos, porneau zeci de mii de locuitori ai Cernăuţului pe drumul ce duce la Dorna Vatra, Gura Humora, Câmpulung şi Suceava. Era un spectacol mişcător revărsarea asta de lume disperată, oameni care porneau în voia sorţii, căutând un adăpost, un loc sigur, ferit de năvala ruşilor. Vremea posomorâtă şi ploaia torenţială au mărit şi mai mult tristeţea acestui tablou al unei populaţiuni care fuge de teama duşmanului"[438]… „Vatra Dornei este în plină panică. Din moment în moment se aşteaptă năvălirea ruşilor, care vin din partea Maramureşului (ocupaseră Transcarpatia – n.n.)… Câteva regimente austriece sunt în localitatea Iacobeny, unde au întărit cu şanţuri şi sârme muntele Mestecăniş. Tot acolo, au tăiat pădurile, ca să lase valea deschisă înspre Câmpu-

---

[437] Nicolae Iorga, *Memorii*, I, Editura *Ramuri*, Craiova, 1928, pp. 124, 125

[438] „Adevărul" din 22 august 1914

lung”[439]. „După ce au trecut de Bucşoaia, ruşii au înaintat până la Câmpulung, unde au stabilit cartierul statului major al trupelor de ocupaţie ruseşti (comandant era generalul Baron Vebel, însoţit, în acele zile, şi de generalii Laurenţiev şi Navroţchi, care au sosit în Bucovina pentru a stabili strategia ofensivei – n.n.). În lagărul acesta s-au construit grajduri pentru 500 de cai, s-au adus 50 de tunuri şi s-au concentrat numeroase trupe”[440]. „Înfrângerea ruşilor în munţii Bucovinei, care pare a avea o deosebită importanţă, a hotărât comandamentul rus să evacueze aproape întreaga Bucovină. După unele informaţii, e iminentă şi părăsirea Cernăuţilor de către autorităţile şi trupele ruseşti”[441]. Retragerea era confirmată şi de comunicatele rusesc şi austriac din 26 ianuarie, ultimul precizând glorios că „trupele noastre înaintează, cu deplin succes, pe când ruşii se retrag cu grabă. 12.000 de prizonieri au fost făcuţi, ieri, şi s-a adunat numeros material de război. Trupele noastre au intrat, ieri (deci, în 25 ianuarie – n.n.), după-amiază, în Câmpulung, în mijlocul ovaţiilor populaţiei”[442]. Comunicatul austriac din 12/25 iunie 1916 preciza că, „în Bucovina, trupele noastre au stabilit noi poziţii, între Câmpulung-Iacobeni. Înălţimile de la sud de Berhometh-Viznitz au fost evacuate de noi, fără intervenţia duşmanului”[443]. „22 iulie / 4 august 1917: Comunicatul rusesc lipseşte şi, din această cauză, suntem şi mai neliniştiţi. Se zice că a căzut Câmpulungul, de unde se

[439] *Adevărul* din 2 octombrie 1914
[440] *Adevărul*, 28, nr. 9991, 5 ianuarie 1915, p. 2
[441] *Adevărul*, 28, nr. 10013, 27 ianuarie 1915, p. 3
[442] *Ibidem*, p. 3
[443] *Adevărul*, 29, nr. 10510, 14 iunie 1916, p. 4

aud bubuiturile tunurilor. Alţii susţin că şi Cernăuţul ar fi în mâna nemţilor. Mulţi ne asigură că rezistenţa ruşilor se organizează, în mod serios, la Cernăuţi şi Hotin. Din tot acest haos, nu poţi să tragi nici o concluzie, nu poţi ghici proporţia numerică a trupelor, de o parte şi de alta, nici nu poţi interpreta însemnătatea mişcărilor de trupe germane şi austro-ungare”[444].

1914-1918: Jertfa câmpulungeană de sânge pentru Bucovina şi pentru modul de viaţă pe care îl reprezenta ea a fost făcută de „infanteristul **Grigore Cerbu**, Câmpulung, Regimentul 22, rănit; rezervistul **George Cimbru**, Câmpulung, Regimentul 22, mort; sergentul **George Fetiţar**, Câmpulung, Regimentul 22, mort; fruntaşul **Toader Mercheş**, Câmpulung, Regimentul 22, rănit; infanteristul **Toader Nisioi**, Câmpulung, Regimentul 22, mort; fruntaşul **Pircu**, Câmpulung, Regimentul 22, rănit”[445]; „Sublocotenent **Modest cav. de Sorocean**, Câmpulung, Regimentul 41, rănit”[446]; „infanteristul **Petru Giosan**, Câmpulung, Regimentul 41, rănit”[447]; „infanteristul **Dumitru Prundu**, Câmpulung, Regimentul 41, rănit; infanteristul **Ştefan Semcu**, Câmpulung, Regimentul 41, prizonier”[448]; „legionarul (adică voluntarul prea tânăr pentru a fi înrolat – n. n.) **Ilie Filimon**, Câmpulung, Comp. 2, mort (25-27.12.1915); legionarul **Costan Ţăran**, Câmpulung, Comp. 2, mort

---

[444] Bianu, I, p. 223
[445] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 157 – Supliment, din 8 iulie n. 1915
[446] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 159 – Supliment, din 6 august n. 1915
[447] *Viaţă Nouă*, IV, nr. 164 din 17 octombrie n. 1915, p. 2 - Supliment
[448] *Viaţă Nouă*, IV, nr. 165 din 31 octombrie n. 1915, p. 2 - Supliment

(25-27.12.1915)”[449]; „infanteristul **Petru Crăciunescul**, Câmpulung, Reg. 22, rănit”[450]. „La propunerea domnului **Alois Ettlinger**, din **Câmpulung**, se dispune procedura în scopul de a aduce dovezi asupra morţii fiului său, **Georg Wenzel Ettlinger**. Domnul Alois Ettlinger susţine că fiul său a căzut, în noiembrie 1918, lângă Leov”[451]; „**Nicolai a lui Nicolai Candre**, din **Valea Stânii**, districtul **Câmpulung**, a participat la război şi ar fi picat, în anul 1917, pe frontul italian, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Marina a lui Nicolai Candre, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[452]; „**Jossel Seemann**, din **Câmpulung**, ar fi murit, în anul 1916, în Câmpulung, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea fiului său, Aron Seemann, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[453].

1919, septembrie 10: Decretul de confirmare a autorităţilor judecătoreşti. Începând cu 1 septembrie 1919, se confirmă „la autorităţile judecătoreşti din Bucovina, următoarele persoane[454]: **La judecătoria Câmpulung:** Kupczenko Eugenie, judecător de district cu rangul VIII. / Dr. Löwy Ludwig, judecător cu rangul IX. / German Otto, judecător cu rangul IX”. „Numiri,

---

449 *Viaţă Nouă*, IV, nr. 175 din 5 martie n. 1916, p. 4
450 *Viaţa Nouă*, IV, nr. 182, 4 iunie n. 1916, p. 8
451 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 19, Cernăuţi în 5 Aprilie nou 1919, p. 4
452 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 9, Cernăuţi 15 martie nou 1921, pp. 98-105
453 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 2, Cernăuţi 25 ianuarie nou 1921, pp. 18-21
454 *Monitorul Bucovinei*, Anul 1919, Cernăuţi, în 10 Septembrie nou, Fascicula 63, pp. 1-4

începând de la **1 septembrie 1919**: Samuil Zentner, consilier conducător al judecătoriei Câmpulung, consilier de tribunal cu rangul VII. / Zaharovschi Eusebie, judecător la judecătoria Câmpulung, judecător de district cu rangul VIII – se mută la Suceava. Rei Vasile, judecător de district la judecătoria din Câmpulung, consilier conducător de judecătorie cu rangul VII – se mută la Ciudei. Teleaga George, judecător la judecătoria Câmpulung, pretor cu rangul VIII – se mută la Siret".

1919: „În registrul însoţirilor s-au introdus, la 7 August 1919, privitor la „Însoţirea de economie şi credit pentru Germani în **Câmpulung**" (Spar- und Darlehenskassenverein für die Deutschen in Kimpulung), următoarele schimbări: membrii în direcţiune Titus Kaminski şi Georg Schmegner introduşi"[455].

1919: „**Numiri şi înaintări.** No. 2405 din 10 Octomvrie 1919. / **Deciziune ministerială**. / Noi, ministru secretar de Stat, delegat al Guvernului pentru administraţia Bucovinei, având în vedere articolul X al înaltului decret Regal No. 3715 din 18 Decemvrie 1918 şi adaosul la acest articol (decretul Regal No. 2848 din 5 Iulie 1919, publicat în Monitorul Oficial No. 65 din 8 Iulie 1919); / În virtutea articolelor 38 şi 43 din decretul-lege de reformă agrară pentru Bucovina No. 3871 (M. O. No. 113 ex. 1919), în urma propunerii secretarului-şef pentru Agricultură şi Domenii, / **Decidem**: / Se numesc în comisiunile agrare de ocol următorii domni (a se vedea tabelele alăturate)". În Comisiunea agrară centrală, ca reprezentant al băncilor, „**Teodor Tovarniţchi**, director al casei de economii din Câmpulung". În „**Comisiunea**

---

[455] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 69, Cernăuţi 3 Octombrie nou 1919, pp. 3-5

agrară de ocol Câmpu-Lung: / Preşedinte: **Octavian Aurite**, pretor şi şef al ocolului districtual, Câmpu-Lung. / Locţiitor: **Francisc Wihard**, judecător districtual Câmpu-Lung. / Reprezentantul Administraţiei: **Alexandru Zbiera**, prefect, Câmpu-Lung. / Locţiitor: **Louis Wenzel**, concepist, Câmpu-Lung. / Reprezentantul Băncii regionale: **Nistor Andronicescu**, agricultor, Fundul Moldovei. / Locţiitor: **Nicolai Balan**, cantor, Câmp-Lung. / Expert agricol: **Gheorghe Marcu**, referat agricol, Câmpu-Lung. / Locţiitor: **Mihai Cerchez**, forestier, Câmpu-Lung. / Reprezentantul proprietarilor expropriaţi: **Victor Paşcovici**, administrator silvic Pojorâta. / Locţiitor: **Gheorghe Dan**, administrator silvic, Vama. / Inginer hotarnic: **Reus Vasile**, inginer civil, Câmpu-Lung. / Locţiitor: **Nico Hluşco**, inginer hotarnic civil, Câmpu-Lung. / Reprezentanţi ai ţăranilor: **Nistor Porcuţan**, agricultor, Câmpu-Lung; **Dumitru Maliş**, agricultor, Vatra Moldoviţei, **Costea Lucan**, agricultor, Vama. / Locţiitori: **Ion Bărgovan**, agricultor, Pojorâta”[456].

1919: Prin deciziunea ministerială nr. 1593/1919, semnată, în numele lui Ion Nistor, de Iorgu Toma, erau numiţi în „Comisiunea de apel pentru evaluarea taxei de cărşmărit” pe anul în curs: În districtul Câmpulungului, **Vasile Albei Şandru**, notat, în alte ştiri ale vremii „Alboi-Şandru”, **Anton Rothkögel** şi dorneanul **Nuchim Bronstein** reprezentau autoritatea preţurilor, vegheată creştineşte şi de cantorul **Nicolai Balan**, care, se vede treaba, era intens interesat de cum se mai vindea „sângele Domnului”. Pe lângă Balan, activau în democratizarea

---

[456] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

consumului de trascăuri comisarul gărzii financiare Grigori Rusu, secretarul comunal al târgului Ioan Anghel, administratorul de percepţie Iosif Rothkögel şi casierul de la Casa bolnavilor din Câmpulung Victor Cocorean[457].

1922: „Având în vedere concursurile publicate, cererile prezentate şi propunerile făcute de revizorate, Consiliul şcolar al ţării a făcut, în şedinţa din 27 Martie 1922, sub preşedinţia domnului Director general delegat al învăţământului din Bucovina, următoarele numiri, pe ziua de 1 Aprilie 1922: **b)**. în calitate de învăţători definitivi şi învăţătoare definitive: **Dimitrie Mitric Bruja** la Câmpulung-Capusatului, **Luisa Aurite** la Câmpulung-Capusatului"[458].

1941: „Tablou de condamnaţii care au beneficiat de suspendarea executării pedepselor, conform decretului-lege Nr. 1.132/941, Monitorul Oficial Nr. 94 din 1941[459]: **Fartăeş Ştefan**, absolvent liceu, domiciliu în comuna Câmpulung-Moldova, jud. Suceava, condamnat de Trib. Mil. C. IV Arm., pentru rebeliune, la 2 ani închisoare corecţională şi un an interdicţie, conform art. 258 si 259 din codul penal, combinat cu I. D. Nr. 856 din 1938; **Erhan Sebastian**, comerciant, cu ultimul domiciliu în oraşul Câmpulung, str. Armand Călinescu Nr. 137, născut în Câmpulung-Moldova, condamnat de Trib. C. IV Armată, pentru rebeliune, la 3 ani închisoare corecţională, 1 an interdicţie, conform art. 259 şi 260 c. p., ord. I. d. Nr; 856/938; **Vasilovici Ciprian**, funcţionar particular, cu ultimul domiciliu în comuna Câmpulung, str.

---

[457] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 69, Cernăuţi, în 3 octombrie nou 1919, pp. 1-3

[458] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 8, Cernăuţi 21 aprilie 1922, p. 41

[459] *Monitorul Oficial*, Nr. 122, 26 mai 1941, pp. 2856-2860

Alexandru cel Bun Nr. 4, născut în comuna Câmpulung-Moldova, condamnat de Trib. Mil. C. IV Armată, pentru rebeliune, la 2 ani închisoare corecţională, 1 an interdicţie, conform art. 259 şi 260 c. p.; **Cerchez Mircea**, funcţionar particular, cu ultimul domiciliu în **Câmpulung**, născut în **Câmpulung**, condamnat de Trib. Mil. al Corp. IV Armată, pentru rebeliune, la 2 ani închisoare corecţională şi 2 ani interdicţie, conform art. 259, 260 c. p.".

1941, septembrie 30: „Se publică mai jos lista Nr. 16, de gradele inferioare (trupă), morţi pentru patrie în actualul război, începând de la 22 iunie 1941, ora 24: Maciujoc Mihai, fruntaş, ctg. 1930, cu ultimul domiciliu în comuna **C. Lung**, jud. C. Lung, mort la 16.VIII.1941"[460]. „Se publică mai jos Lista Nr. 13, de gradele inferioare (trupă), morţi pentru patrie, în actualul război, începând de la 22 iunie 1941, ora 24[461]: **Rotundu Mihai**, soldat, 1933, cu ultimul domiciliu în comuna **Deia**, judeţul Câmpulung, mort la 5 iulie 1941; **Piticar Ilie**, soldat, ctg. 1932, cu ultimul domiciliu în oraşul **Câmpulung**, judeţul Câmpulung, mort la 6 iulie 1941; **Ţebrean Victor**, soldat, ctg. 1940, cu ultimul domiciliu în comuna **Deia**, judeţul Câmpulung, mort la 17 iulie 1941; **Erhan I. Vladimir**, soldat, ctg. 1932, cu ultimul domiciliu în oraşul **Câmpulung**, judeţul Câmpulung, mort la 13 iulie 1941".

1944: Prin ordinul „Nr. 63.175 din 20 martie 1944, se înaintează 1a gradul II în învăţământul primar, pe ziua de 1 septembrie 1943, următorii învăţători şi

---

460 *Monitorul Oficial*, Anul CIX, Nr. 231, marţi 30 septembrie 1941, pp. 5805 şi urm.

461 *Monitorul Oficial*, Nr. 220, 17 septembrie 1941, pp. 5543-5549.

învăţătoare, care au reuşit la examenele de înaintare la gradul II, din sesiunea August 1943, la Centrul Cernăuţi, cu notele arătate în dreptul fiecăruia[462]: Georgescu Marin, comuna **Valea Sacă**, media 8,12; Pop Viorica, comuna **Capul Satului – Câmpulung**, media 9,50; Purcel Gavril, utilizat, comuna **Capul Satului – Câmpulung**, media 8,25".

1945: Într-o duminică a anului **1945**, în baza unui ordin care promitea refugiaţilor din nordul Bucovinei că li se acordă cetăţenia română, „în incinta Şcolii generale nr. 3" din Câmpulung s-au adunat sute de pribegi români şi ucraineni. Şi-atunci, în acea duminică sfântă, „câţiva ruşi beţi s-au apropiat de ferestrele şcolii şi au început să tragă, la grămadă, în mulţime". Cei care, totuşi, au supravieţuit masacrului au fost urcaţi în vagoane de vite şi duşi în Siberia[463].

1946: În *Monitorul Oficial,* Nr. 264 din 13 noiembrie 1946, pp. 11909 şi următoarele, sunt înregistrate următoarele cooperative săteşti de credit: Cooperativa „Creditul Mărunt", comuna Câmpulung-Moldova, judeţul Câmpulung.

1947: „Având în vedere raportul cu Nr. 16.799 din 1947 al Inspectoratului şcolar regional Suceava, înregistrat sub Nr. 264.182 din 1947[464], următorii învăţători se repartizează, pe data de 1 septembrie 1947, la şcolile primare indicate în dreptul fiecăruia: Caproş Alexandru, de la Breaza, la Deia; Cotlarciuc Dragoş, de la Deia, la Stulpicani; Coroamă Silvestru, de la Valea

---

[462] *Monitorul Oficial*, Nr. 72, 25 martie 1944, pp. 2612 şi urm.
[463] Ilisei, Ilie, *Dosarele suferinţei*, Suceava 1999, p. 72
[464] *Monitorul Oficial*, Nr. 250, 29 octombrie 1947, pp. 9652-9657

Sacă, la Izvoarele Sucevei; Amorăriţei Nicolae, de la Valea Seacă, la Şaru Dornei, Sărişor”.

La Câmpulung Moldovenesc s-au născut teologul Vasile GHEORGHIU (16 iunie 1872), pictoriţa Isidora CONSTANTINOVICI-HEIN (26 decembrie 1889), profesorul Alexandru BOGZA (10 iulie 1895), rapsodul Mihai LĂCĂTUŞU (9 martie 1905), pictorul Aurelian BUCĂTARU (21 februarie 1909), pictoriţa Rodica PAVELESCU (17 aprilie 1910), tragicul poet evreu Kubi Wohl (1911-1935), poetul Teodor MARICARIU (23 februarie 1911), scriitorul George MOROŞANU (22 iulie 1911), pictorul Alexandru PLEŞCA (7 iunie 1916), pictorul Traian DĂNILEANU (19 aprilie 1917), poetul Dragoş NISIOIU (21 iunie 1925), cercetătorul ştiinţific Mircea BOICIUC (27 iunie 1927), publicistul Graţian JUCAN (19 septembrie 1929), actriţa Monica GHIUŢĂ (26 iulie 1940), pictorul Gheorghe TOXIN (16 ianuarie 1944), pictoriţa Maria TOXIN-COJOCARI (24 iunie 1946), pictorul Nistor Virgiliu PLEŞCA (20 octombrie 1952) şi cântăreaţa şi compozitoarea de jazz Anca PARGHEL (16 septembrie 1957).

CÂMPULUNGUL RUSESC

(pe graniţa polonă, Bucovina, Ucraina).

În 13 decembrie **1433**, când a fost convenit, pentru prima dată, hotarul dintre Polonia şi Moldova, negociatorul moldovean, Tăutul logofăt, din Vijniţa, Tăutul a primit de la Regele Vladislav al Poloniei satele, până

atunci polone, Câmpul Lung rusesc, Putila, Răstoaceli, Vijniţa, Ispasul, Milie, Vilavce, Carapciul, Zamostie, Vascăuţii şi Voloca, deci cele de pe malul drept al Ceremuşului, noutatea tratatului fiind aceea că muta graniţa, „de pe obcină”, pe firul apei.

În 4 decembrie **1618**, un oarecare „popa Diiac”, soţul Avrămiei Tăutul, răscumpără satul şi moşia „Cămpulung în munte, pe Cirimuşul Alb”, pe care logofătul Tăutul al acelei vremi îl zălogise lui Stroici, plătind 100 galbeni ungureşti. În 1623, jumătate de sat, „la munţii se să numeşte Opolocanie”, aparţine, prin moştenire, lui Mihai Tăutul, pârcălab de Hotin.

1643: Logofătul Tăutul încearcă să-şi însuşească satul, în 20 martie 1634, de la sora sa, Avrămia, şi de feciorul ei şi al popii Diiac, Lupul Popăscul, dar fără izbândă, datorită zapiselor din 1618.

1696: Câmpulundul de pe Ceremuşul Alb rămâne în proprietatea lui Lupul Popăscul până la moarte, din 4 noiembrie 1696 moşia fiind moştenită de fata lui, Antimia, căsătorită cu Lodovic Grohovschi. În 4 noiembrie 1696, după o judecată în faţa Divanului între Gheorghi Goian şi socrul său, Andrei Groholschi, „pentru a patra parte din giumătate din tot satul din Ispas, care parte au fost a Antimiei, fetii Lupului Popescului, şi ne-au arătat Gheorghi Goian şi un zapis de la soacră sa, cum au dat cu limbă de moarte parte acea din Ispas featii sale, Aniţii, jupânesei lui Gheorghie Goian, iar fiului său, lui Liudvic, au datu din giumătate de sat Câmpul-lung a treia parte, cu vecini, cu totul”, partea din Ispas era întărită lui Gheorghi Goian, iar partea din Câmpulung Rusesc, lui Ludovic Groholschi.

În 14 noiembrie **1691**, Rafila, fata lui Lupu Popăscul, lasă soţului ei, Miron Cucoranul, şi nepoatei sale, Aniţa, jupâneasa lui Ghorghe Goian, „parte me de Câmpulung, care a fost giumătate de tot satul, apoi dintr-acea parte au luat Andrei Grohovschi a tree parte, iar cele doă părţi rămân a mele”.

Doi ani mai târziu, în 24 iulie **1698**, Andrei Goian, fiul Aniţei Goianeasa şi nepotul Antimiei, încearcă să-şi însuşească jumătate de sat, dar este pârât la Divan de Constantin Turcul, starostele de Cernăuţi, şi de rohmistrul Liudivic, fiul lui Andrei Groholschi. Curând, Groholschi „se haineşte”, fugind în Polonia, aşa că, în 8 iulie 1701, din porunca lui Duca Vodă, satul Câmpulung pe Ceremuşul Alb intră în stăpânirea lui Gheorghe şi al Aniţei Goian. În 11 aprilie 1709, Liudivic Groholschi, feciorul Antimiei, fata lui Lupul Popescul, zălogeşte partea sa de moşie din Câmpulung Rusesc lui Constantin Turcul, pentru 60 lei bătuţi.

În 25 aprilie **1719**, Miron Dari sărdar şi Toader Goian, rudele cele mai apropiate ale lui Groholschi, sunt somaţi de Divan să răscumpere moşia de la Antimia, văduva lui Constantin Turcul, ceea ce se şi întâmplă. În 20 februarie 1722, cei doi mai primesc încă un sfert din sat şi din moşie, parte care le revine după Toader Paladi, care se căsătorise cu fata lui Tăutul logofăt. Celălalt sfert de sat, care aparţinea lui Iuon Tăutul, este dăruit, în 12 ianuarie 1724, ginerelui său, Petre Giurgiuvan, străbunul pictorului din perioada interbelică.

În 28 iunie **1724**, localnicii din Câmpulung pe Ceremuşul Alb au parte de o uşurare a birurilor, din partea lui Racoviţă Vodă, odată cu uricul acordat, pentru o parte de sat, lui Grigore Potlog, pe motiv că au de

suferit destule împilări din partea megieşilor, deoarece „se mărginesc şi cu Ungurii, şi cu Leşii”.

În 5 februarie **1740**, stăpâni ai celei mai mari părţi a satului sunt Sandul Sturza şi Toader Palade, care solicită Divanului Domnesc o nouă hotarnică. În 1 mai 1741, Ştefan Vlad vinde lui Sandul Pelin, vornicul Câmpulungului Rusesc, cum este numit satul pentru prima dată, un laz şi un vecin, pe Ştefan Hatman, fiul lui Sămion Hatman, pentru 23 lei turceşti.

În 26 mai **1745**, Petre Giurgiuvan, ginerele lui Iuon Tăutul, care primise drept zestre moşioara din Câmpulung Rusesc, cu un anulit număr de vecini, vinde a şasea parte din Câmpulungul Rusesc, „cu toate lazurile de pe ea”, lui Sandul Sturza şi lui Toader Paladi.

1746: „De o samă de vreme s-au învăţat oamenii de sănt vecini acolo (la Câmpulung Rusesc), întracele sate, deş vându lazurile de la o parte unor stăpâni la alţ oameni a altui stăpân”, iar Ioan Vodă poruncea lui Miron Gafenco, în 8 aprilie 1746, să cerceteze pricina.

În 10 august **1747**, Ştefan Tăutul vinde nepotului său, Andrieş Potlog, un vecin, anume Anton Laluşca. Un alt vecin, Gligori Biuaci, este tranzacţionat între cei doi, pentru 25 lei, în 10 martie 1752.

În 20 mai **1762**, egumenul Putnei arendează unor „ruşi din Putila” opt munţi din hotarul Ceremuşului, Bobeica, Cobistlitul, Iaroviţa, Lucina, Moldova, Pogonişţele, Tomnatecul şi Ţapul.

În **1775**, Ocolul Câmpulungului Rusesc este menţionat, în recensământul lui von Spleny, cu Stebnici Moldovenesc (5 popi, 524 ţărani), Maranici (7 popi, 306 ţărani), Falcău (5 popi, 115 ţărani).

În 8 mai **1782**, Iordachi Dari avea, moştenite de la străbunicul său, Antohi Popovici, cinci părţi din Câmpulung Rusesc, în Iabloniţa, în Coniatin, în satul Câmpulung, la Stimnic şi la Dihteniţe. Ion şi Dumitru Sturza aveau, în 14 iulie 1782, jumătate din Câmpulung Rusesc, jumătate din Vijniţa şi din Milie, precum şi părţi importante în Putila şi Răstoace.

1783: Mihalachi Giurgiuvan stăpânea, în 21 martie 1783, partea din Câmpulung Rusesc a socrului său, Iuoniţă Potlog. Sandul Mălai şi cu mătuşa lui, Aniţa Tăutuleasa, stăpâneau o parte din Câmpulung, cea a lui Pătrăşcan Tăutul, cu 14 ţărani. În 17 noiembrie 1783, Manoli Potlog şi Iuoniţă Volcinschi declarau, în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina, că în satul Câmpulung Rusesc „numai oamenii sau capii de familie se numără, dar pământul nu se împarte". Partea neamului Potlog s-a împărţit, prin căsătorii, între Mihalachi Giurgiuvan, Dumitraş Potlog, Constantin Lepădat, Manole Potlog, Mariţa Tăutuleasa şi Ioniţă Volcinschi.

În 13 august **1785**, a şasea parte de sat, cea a Tăutenilor, este moştenită, de la tatăl ei, Sandul Tăutul, şi de la bunicul ei, Gheorghiţă Goian, de Ileana Mălăesii, pe care o împarte celor cinci copii ai ei, Sandul, Gheorghie, Vasile, Gafiţa şi Aniţa, care o vând, tot atunci, lui Iacob Romaşcan.

1791: Manole Potlog avea să dăruiască fetei lui, Maria, jupâneasa lui Andrei Gafenco, părţile sale din Câmpulung Rusesc, cu 27 oameni, şi din Răstoace, cu 33 oameni, în 7 februarie **1791**.

1793: Iordachi Dari avea să vândă lui Vasile Balş, în 8 iulie 1793, un sfert din Câmpulungul Rusesc şi a opta

parte din Ispas, pentru 12.000 lei turceşti, dar şi Balş va vinde moşiile lui de sub munte, în 10 iulie 1793, pentru 16.000 florini, lui Iacob de Romaşcan.

În 24 iunie **1794**, Gheorghe Giurgiuvan moşteneşte partea lui Mihalachi Giurgiuvan. În 1 mai 1798, Scarlat Sturza, general în armata rusă, vinde, odată cu alte moşii moldoveneşti şi bucovinene, şi a opta parte din Câmpulungul Rusesc fraţilor Ştefan şi Nicolai Aivas, feciorii lui Grigori von Aivas, Ştefan cedând fratelui său, Nicolai, şi partea sa de moşie.

În 1 februarie **1798**, Scarlat Sturza va vinde feciorilor lui Grigori Aivas, Ştefan şi Nicolai, pentru 7.764 galbeni olandezi, jumătate din Vijniţa, a opta parte din Câmpulung Rusesc, din Putila, din Răstoace şi din Petruşeni, Ştefan Aivas cedând acele moşii fratelui său, Nicolai, în 1 mai 1799.

În 1 ianuarie **1805**, Andrei Gafenco şi jupâneasa Maria (fata lui Potlog) vindeau lui Ştefan şi Nicolai Aivas, pentru 8.100 florini, a douăzeci şi patra parte din Câmpulung Rusesc şi a şasea parte din Răstoace.

În 22 august **1807**, Constantin Lepădat îşi înzestra fata, Maria, jupâneasa lui Constantin Grecul, cu părţile sale din Câmpulung Rusesc şi din Răstoace.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Vijniţa – **Putila cu Stroroneţ** (district), Chiseliţeni, Toraki și Sergi, Plosca, Dihteniţa, Dolhopole sau Câmpulung ru-

sesc, Jabloniţa, Koniatyn, Petrasza sau Petriceni, Rostoki, Stebny cu Stepki, Uscie-Putilla cu Mariniceni”[465].

1871: „În 1871, în Dolhopole s-au născut cincizeci şi doi de băieţi, însă doar cinci dintre ei mai trăiau, în 1892, ca urmare a epidemiei de difterită, care a făcut ravagii în 1873”[466].

1877: În Dolhopole sau Câmpulung Rusesc funcţiona, din 1877, o parohie, din care făcea parte şi cătunul Greblina, patron fiind graful Ladislaus BAWOROWSKI, paroh – Titus TYMINSKI, născut în 1858, preot din 1886, paroh din 1894, iar cantor, din 1900, George MELNEK, născut în 1856.

1884: În Câmpulung Rusesc exista, din 1884, o şcoală cu două clase[467].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Dolhopole** (**Câmpulungul Rusesc**), comună rurală, districtul Vijniţa, aşezată pe dreapta Ceremuşului Alb, între Stebne, la Nord, şi Coniatin, la Sud-Vest. Populaţia: 1.063 locuitori ruteni, de religiune gr. or. Se compune din satul de reşedinţă, cu 642 locuitori, şi din cătunele: Domencovata, Hencereva-Chicera (Hanczerewa-Kyczera), Reicale (Reikale) şi Vipcina (Wipczyna). Partea centrală a comunei este străbătută de drumul de munte Iabloniţa-Stebne. Are un oficiu poştal; o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică parohială, cu hramul „St. Dumitru”. Această comună este menţionată într-un hrisov, datând din 21 Octombrie 1606, pe timpul domniei lui Simeon Movilă, unde se spune că aparţinea mănăstirii

---

465 *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

466 Kaindl, Raimund Friedrich, *Die Huzulen*, Wien 1894, p. 8

467 *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1907 p. 113

Suceviţa. La 1776, era însă în stăpânirea a 8 boieri şi a mănăstirii Putna. După un an de la ocuparea Bucovinei, era stăpânită numai de: Ioniţă Sturza, Ioniţă Cantacuzino şi Iordache Darie. Numele rutenesc Dolhopole, de la cuvintele ruseşti, dolgo = lung şi pole = câmp, este identic cu românescul Câmpulung. Comuna însă purta chiar numele de Câmpulungul Rusesc, punctul central al ocolului cu acelaşi nume. Acest ocol avea, încă din timpul cuceririi teritoriului de către Ştefan cel Mare, 1498, drepturi speciale, care se deosebeau de privilegiile ocolului numit Câmpulungul Moldovenesc, prin faptul că locuitorii ce purtau numele de brănişteni (ţărani liberi), plăteau dări mai mici şi ţineau, împreună cu vornicul lor, de ţinutul vechi al Cernăuţului. Lângă pârâul Pârcălab, în partea de sus a comunei, se găseşte o peşteră, numită după prinţul Rudolf al Austriei. Populaţia, formată din huţani, se ocupă cu prăsila de vite, cu exploatarea pădurilor şi cu plutăritul. Comuna posedă 120 hectare pământ arabil, 673 hectare fânaţturi, 14 hectare grădini, 241 hectare izlaz, 214 hectare pădure. Se găsesc 81 cai, 540 vite cornute, 1.186 oi, 281 porci şi 76 stupi. **Dolhopole, târlă**, pendinte de moşia cu administraţie particulară Putila, districul Vijniţa. Are 2 case şi 18 locuitori”[468].

1914: „Agenția austro-ungară de presă comunică unele atrocități rusești împotriva evreilor: După cum au constatat anchetele oficiale, rușii, după ocuparea Dolhopole, au împușcat un locuitor și l-au răstignit, apoi, pe doi brazi, care crescuseră împreună. Au pus pază în fața acestui bărbat martir, timp de trei zile, cât a durat

---

468 Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 86

până a murit. Soţia lui zăcea bolnavă în pat, în timp ce soţul ei era măcelărit. La Dichtinez, rușii au ars 42 de case, inclusiv toate casele evreilor, școala publică și primăria. Ocupanții caselor au fost alungați aproape goi”[469].

1916: „Petrograd, 20 august 1916, ora 14 – comunicat rusesc: Pe râurile Bialy-Ceremuş, în regiunea Dolhopol, trupele noastre împing adversarul în direcţia Ferescul”[470].

CÂMPURI

(comuna Câmpuri, Vrancea).

1614, iulie 2: Salomia Mărițăneasa „şi alţi curgători din bătrânul Lata din **Câmpuri**” vând lui Ivaşcu Cârjău şi jupânesei Miaria, fata lui Verdiş, „partea de moşie de pe Şişiţa, la **Câmpuri**, din gura Creminiţului, până în Valea Boului şi Runcu, şi până în muntele Zboinii, precum şi toate părţile din seliştile de jos din **Verdea** şi din **Răcoasa**”[471].

1628, iunie 23: Întărit de Miron Barnovschi voievod lui Bârlădean, fiul fostului vornic Drăguţul, care primeşte uric pentru „o curătură ce se numeşte la **Podul Frumos** (toponim la Pocşeşti, lângă Sârbi, Vrancea), pe

---

[469] Müller-Meiningen, Ernst, *„Who are the Huns?”*, Berlin 1815, p. 171

[470] *La Guerre mondiale*, No. 610, 22 août 1916, p. 4879

[471] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 15, p. 9

locul satului său, mai sus de casa lui, care este cumpărată de tatăl lui de la Stavăr din **Câmpuri** (sat, Vrancea), pentru 20 de taleri, şi altă curătură, ce este în **Lunca Largă** (toponim la Pocşeşti, lângă Sârbi, Vrancea), în faţa **Leurdei** (toponim la Pocşeşti, lângă Sârbi, Vrancea), ce-i este cumpărătură de la Iuga, pentru 10 taleri, şi o parte de ocină din satul **Pocşeşti** (azi Popoşeşti, lângă Sârbi, Vrancea), care îi este cumpărătură de la Procopie, fiul lui Drăguş, pentru 20 de taleri, toată partea ce i se va alege şi cu partea de vie şi de moară, la gârla de sus a Putnei, şi altă ocină din acelaşi sat Pocşeşti, care îi este cumpărătură de la Condrea, pentru 20 de taleri, cu vad de moară şi cu loc de vie, şi altă parte de ocină din satul **Crucea de Jos** (sat inclus în oraşul Panciu, Vrancea), care îi este cumpărătură de la Măriica, nepoata lui Vlaicul, pentru 40 de taleri”[472].

1637, martie 21: Zapisul lui Ion Dărăbanul, al femeii lui Armanca, al feciorilor lor şi al soacrei lui, Maruşca, în care mărturisesc „cum am vândut o jumătate, 12 paşi, dreaptă ocină şi moşie a noastră din sat din **Ţigăneşti** (azi Putna, comuna Boloteşti, Vrancea), pe Gârla de Sus, pe lângă partea lui Pătrăşcan, din frunte, până unde merge hotarul… vornicului Tănasie, drept 6 lei bătuţi. Şi mi-a plătit deplin, dinaintea lui Macovei din **Cruci** (înglobat în Panciu, Vrancea), Toader meşterul din **Cânpuri** (Câmpuri, comuna Câmpuri, Vrancea), Iarului din **Băloteşti** (Boloteşti, comuna Boloteşti, Vrancea),

[472] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 369, pp. 513, 514

Ionaşco şi Pătrăşcan de **Ţigăneşti** şi a mulţi oameni buni”[473].

1640, mai 22: Grigore Bogdan, Popăscul şi Dănilă sin (fiu) Rugină au „luat 6 galbeni de la Irimie (Nădăbaico), fratele Dabijăi şi a rămas să e mai dea 12 galbeni pentru moşia ce i-am vândut dumisale, la **Câmpuri** (comuna Câmpuri, Vrancea), pe a şasea parte a **Bogdăneştilor**”[474].

1647, februarie 18: Consemnare, într-un ispisoc de la Vasile Lupu voievod despre faptul că moşia **Câmpurile** „a avut stăpân pe un Pătru Rugină şi în urmă s-au făcut aceşti patru bătrâni dintr-însul: Straoa, Itul, Bogdan şi Ungureanul, din care Ungureanul, după vremi, s-au numit Lata”[475].

1661, februarie 18: Tudose Lupşă şi fraţii săi Gheorghiţă Andone vând vărului lor Gogoi „partea lor din **Câmpuri**, a patra parte din bătrânul Bogdan”, iar pe cealaltă parte a zapisului scria Miron Dima că „această moşie a cumpărat-o tatăl său Dima pârgălabul şi apoi au răscumpărat-o nepoţii lui Gogoi de la Miron şi că moşia este în gura Cremineţului din jos”[476].

1678, mai 18: Anton Ruset voievod întăreşte lui Vasile, feciorul Bârlădeanului, din satul **Cruci**, nepotul Drăguţului ce a fost vornic, „o curătură la Podul Frumos, în locul satului, deasupra casei lui, cumpărătură moşului

---

[473] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 43, p. 42

[474] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 363, p. 376

[475] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 23, p. 16

[476] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 30, p. 22

(bunicului) său Drăguţul de la Pavăl din **Câmpuri**, drept 20 de taleri, şi altă curătură, ce este în Lunca Largă, împotriva Leurdii, cumpărătura lui Drăguţul de la Iuga, drept 10 taleri, şi altă parte de ocină, din satul **Pomşăşti**, cumpărătura lui Drăguţul de la Procopii, feciorul lui Drăguş, drept 20 taleri, cu parte din vii şi din moară în gârla Putnii cea din sus, şi altă parte, tot în Pomşăşti, cumpărătură de la Condre, drept 20 de taleri… şi altă parte de ocină, din satul **Crucea de jos**, cumpărătură de la Mărica, fata Vlaicului, drept 40 taleri. / Aşijderea, îi întărim o vie cu pomi din satul **Sârbii de sus**, cumpărătura bunicului lui Drăguţul Bogdan staroste, drept 20 taleri, de la Arvat din Sârbii de sus şi alt loc de vie, cu puţintel câmp, ce este în Crucea de jos, cumpărătura lui Drăguţul Bogdan staroste de la Ignat din Crucea de jos, drept 30 taleri bătuţi. Aşijderi îi întărim o parte de ocină din satul Crucea de jos, cumpărătura lui Drăguţul de la Lazăr Bâtie şi de la sora lui Mărica, care au arătat şi ispisocul de pâră de la răposatul Vasile (Lupu) vodă, precum s-au pârât părintele lui Bârlădeanul cu feciorul lui Lazăr Bâtie şi i-au rămas"[477].

1678, noiembrie 2 : Ichim sin (fiu) Nechita ot **Câmpuri** vinde egumenului Athanasii de la mănăstirea Vizantia, drept 2 boi şi o vacă cu viţel, „8 pământuri în Dealul lui Rugină din hotarul Vizăuţului, până în hotarul Sovejii"[478].

1679, iunie 30: Ioan Cerbul dăruieşte starostelui Dima „două părţi din funiile Angheleştilor din satul

---

[477] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 36, pp. 24, 25

[478] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, II, *Vrancea / Ireşti-Câmpuri*, Chişinău 1931, doc. 7, p. 6

Câmpuri… şi a treia parte, iar din funiile Angheleştilor, care au fost vândute de Apostol Vrabie lui Dorofte şi le-a răscumpărat el”[479].

1679, octombrie 18: Leu din **Ţigăneşti**, fecior Irimiei vătahului de hânsari, nepot de fiu Stancăi, ce a fost fata Drăguţului din **Câmpuri**, „a vândut lui Dima pârcălabului a lui dreaptă ocină şi moşie ce este la Câmpuri, partea moaşei (bunicii) sale Stanca”[480].

1683, octombrie 25: Vasile, Maftei şi Nicolai, feciorii lui Ştefan Budăescul, vând lui Dima pârcălabul „4 răzoare în dealul Podobit, 5 răzoare în valea Şuşiţei, 2 răzoare pe din jos de casa Călăraşului, la vale, în şes, 2 pământuri şi 5 răzoare în dealul Leurdii şi o curătură de fân la Cremeneţ, şi din silişte satului, şi din pădure, şi din apă, care le-au rămas de la părinţii lor. Iar cele 5 răzoare au fost ale femeii lui Armancea, fata lui Buculei”[481].

1684, iunie 20: Istrati sin (fiu) Banii, nepot Sorii, ce a fost sora lui Dumitru Zgaroae, vinde lui Dima pârcălabul „partea lui de moşie din **Câmpuri**, cu selişte, pădure, poieni şi cu tot venitul”[482].

1684, iulie 12: Vasile Buşilă sin (fiu) Ştefanii, nepot Brânduşei, dăruieşte lui Dima pârcălab „partea lui

---

479 Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 37, p. 25
480 Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 38, p. 26
481 Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 39, p. 26
482 Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 41, p. 27

de moşii din **Câmpuri**, care se împart dintr-o funie în două, ce este de pe moaşă-sa (bunica) Brânduşa”[483].

1684, august 12: Alecsandru sin (fiu) Savei din Câmpuri şi femeia lui Măria, fata Muntencii, şi mumă-sa Mărica Săvoae vând lui Dima staroste de Putna moşia lor din satul „**Câmpuri**, cu tot venitul locului, din hotar în hotar”[484].

1684, septembrie 20: Tudosii Şchiopul sin (fiu) Toader Bourel şi ginerele său Mărian sin Vasile Bode vând, în **Câmpuri**, lui Dima pârcălab „Tudosii – moşia ce i s-a tras de pe partea tată-său Toader Bourel din bătrţnul Straoa… şi Mărian – moşia ce i-a fost de la mumă-sa Drăguna”[485].

1684, decembrie 25: Nicola, feciorul lui Ioan Coma, şi feciorii lui Ioan, Grigore, Dumitru, Toader, Mihai şi sora lui Tudora, cu feciorii ei Mihai, Ioan, Ioana, Mărica şi Anghelina, şi sora lui Dochia, cu fiica ei Cucoana, şi iar sora lor Mărica vând lui Dima fost staroste de Putna „partea lor de moşii din satul **Câmpuri**, care le sunt de la moaşa (bunica) lor Zoica, ce a fost soră lui Leordă celui bătrân”[486].

1684, decembrie 25: Ursul, nepot lui Ivan ce a fost fecior lui Leordă, şi femeia lui Anisia, şi fata lor Cucoana vând lui Dima staroste „toată partea lor de moşie din satul

---

[483] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 42, p. 27

[484] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 43, p. 27

[485] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 44, pp. 27, 28

[486] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 45, p. 28

Câmpuri, din partea lui Leordă, a şasea parte din Leordă, ce se va afla pe acea moşie”[487].

1685: Sava. sora lui Dochia preoteasă şi nepotul lor Strătulat vând lui Dima staroste „partea lor din **Câmpuri**, din bătrânul Rugină, partea lui Ioan, jumătate, care i s-a venit lui Ioan, a patra parte din moşia moşului (bunicului) său Rugină”[488].

1685: Paraschiva Doftoroae din **Câmpuri** şi feciorii ei Grigori, Vasile, Maria şi Mărica Sărindoae vând lui Dima fost staroste de Putna „partea ei şi a soţului ei Dorofte din Câmpuri şi pe Cremeneş şi din **Răcoasa**, cu selişte, pometţi, câmp, pădure, apă din Şuşiţa, vaduri de moară, însă şi cu partea Burgăi, ce au avut-o cumpărătură”[489].

1686, septembrie 4: Ivan sin (fiu) Isar Neagotă vinde lui Dima pârcălabul „a şaptea parte din partea moşului său Leordă din satul **Câmpuri**”[490].

1686, octombrie: Sătenii din **Câmpuri**, pentru că a furat un Cozma zăt (ginere) Sălivăstru o vacă a pârcălabului Dima, fiindcă acela a fost tâlhar şi a trecut în ţara ungurească, ei au dat pentru acea vacă partea Anisiei, femeia acelui Cozma, moşie ce se trage din bătrânul Leurdă, a şaptea parte”[491].

---

[487] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 46, p. 28

[488] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 47, p. 29

[489] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 48, p. 29

[490] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 50, p. 30

[491] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 51, pp. 31, 32

1687, februarie 3: Chirana Gogoiasa, cu feciorii ei Ioan şi Savin ot **Câmpuri**, vând lui Dima pârcălab „din bătrânul Bogdan, a patra parte, ce este partea Lepşăi de împărţeală, în două, cu Ionaşco Meşter”[492].

1687, februarie 21: Machidon călugărul şi nepoata lui Alicsandra, fata lui Gavril, fecior lui Mogoş, vând lui Dima pârcălabul „a lor dreaptă moşie din **Câmpuri**, adică Machidon a vândut 8 paşi, şi Alicsandra iarăşi 8 paşi, care este din partea lui Mogoş”[493].

1687, martie 10: Mărian, Crăciun, Ştefan, Burgă şi Tudosi Agapi mărturisesc „că au luat de la Dima staroste bani pe şândilă şi Agape sin Cerchea, cumnat lui Dorofte, n-a făcut partea lui şi, fiind chezaş unul pentru altul şi neavând cu ce plăti pentru Agapi, au dat partea lui de moşie, câtă se va alege la **Câmpuri**, pe Şuşiţa şi pe Cremineţ, şi la **Răcoasa**, dinspre dânsul şi dinspre femeia lui, fata lui Stan ce a fost frate cu Dorofte”[494].

1687, iunie 9: Alexandra Condrătoe, soţia lui Condrat, feciorul lui Ioan Ţăpii, şi feciorii ei Ioan şi Vasile vând lui Dima pârcălab „jumătate de funie dintr-a opta funie a **Străuleştilor**… pe unde a ţinut Ioan Ţăpea”[495].

1687, iunie 19: Tudora, fata Onei, sora lui Gavril Onea ot Vrancea, feciorii ei Chiril, Gheorghe, Vasile şi Andrei, nepoata ei Acsinia, fata frăţâne-său Mihai, şi

---

492 Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 52, p. 32

493 Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 53, p. 32

494 Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 54, p. 33

495 Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 55, p. 33

nepotul ei Sămion, fecior surori-sa Gaftona, vând lui Dima părcălabul „dreapta lor ocină din **Câmpuri**, care este din bătrânul Străuleştilor, din partea moşului lor Melinte… din partea strămoşului lor Straoa, de pe Şuşiţa”[496].

1687, octombrie 20: Chirana Gogoiasă şi fiii ei Ioan şi Savin vând părcălabului Dima „moşia din **Câmpuri**, din partea Taucăi, ce le-a fost cumpărătură de la Ştefan Mojanu, feciorul Chetrii Leurdă, din zilele lui Ştefan voievod (Gheorghe Ştefan), când s-a ridicat pe greci, dând 4 ughi (ducaţi ungureşti) lui Ştefan Mojan, de s-a plătit de jaful grecilor”[497].

1687, noiembrie 13: Vasile Cerchea, nepot lui Dumitră Zgăroae, vinde pârcălabului Dima „partea moşului său Dumitru Zgăroae din **Câmpuri**, de pe valea Şuşiţii, până în valea Cremineţ şi partea sa din funia Nemeştilor, din Răpedea, până în Cremineş, din bătrânul Străuleştilor”[498].

1688, februarie 20: Oghenia, femeia lui Ştefan Rotilă, şi feciorii ei Ioan şi Istrati, mărturisesc că „bărbatul ei Ştefan şi frate-său Strătulat, luând două sâneţe de la Dima pârcălabul, n-ai mers la vânat, ci au mers la tâlhării şi au prăpădit sâneţul, şi au dat jumătate de parte din partea moşului ei Melinte, la **Câmpuri**, cu

---

[496] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 56, pp. 33, 34
[497] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 57, p. 34
[498] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 58, p. 34

câmp, cu selişte, cu poieni săpături, cu pădure şi cu tot venitul”[499].

1688, februarie 20: Isac, feciorul lui Sămion, nepot lui Ioan Stanchiş , mărturiseşte că, „fiind unchiul său Ioan dator la Dima pârcălabul de pe nişte fân şi apucându-l pe dânsul, a dat partea unchiului său din **Câmpuri** şi de pretutindeni”[500].

1690, decembrie 20: Tudosă Şchiopul sin (fiu) Floarea şi feciorul său Floare vând lui Dima pârcălab „din bătrânul Straoa, din a opta funie din funiile Taucăi, din a treia funie a treia parte, parte de pe mumă-sa Floarea… din **Răcoasa** şi din **Câmpuri**, de peste tot locul”[501].

1691, februarie 14: Grigori Burgă şi fratele său Strătulat vând, în **Câmpuri**, lui Dima pârcălab, „a cincea parte de moşie, ce le-a fost de la moşul lor Ionaşco Meşterul, din hotar în hotar”[502].

1691, noiembrie 8: Enache zăt (ginere) Ioan a Floarei, ce a fost frate lui Tudosii Şchiopul, şi fetele sale Tudosia şi Tudora vând lui Dima pârcălab „partea lor din **Câmpuri**, de la strămoaşa lor Floarea… şi din Câmpuri şi din **Răcoasa**, ce este din bătrânul Taucăi”[503].

1691, decembrie 20: Grigore Burgă, „neavând cu ce plăti nişte dăjdi, s-a îndatorat la un Bolea ţiganul şi

---

[499] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 60, p. 36
[500] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 61, p. 36
[501] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 68, p. 47
[502] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 70, p. 49
[503] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 73, p. 51

apucându-l ţiganul de bani, a dat lui Dima pârcălab partea lui Ioan a Nichitii, ce se trage de pe unchiul său Furdan, a cincea parte ce se vine lui Furdan din **Răcoasa** şi din **Câmpuri**”[504].

1692: Ostahi, feciorul lui Sămion Podobitul, nepot lui Ioan Podobitul, şi cu nepoţii săi Aniţa, fata surorii sale Stratina, şi Ilie, fecior lui Gheorghiţă Podobitul, şi nepotul Ştefan, feciorul lui Ioan Podobitul, vând lui Dima pârcălab „a lor moşie de la **Câmpuri**, din al patrulea bătrân, bătrânul Iteştilor, a treia parte”[505].

1692: Benea şi soră-sa Obritina, nepoţii lui Brichiş, vând lui Dima pârcălab „a lor ocină din satul **Câmpuri**, din funia Taucăi, care a fost de pe moşul (bunicul) lor Brichiş”[506].

1692, mai 25: Ştefana, fata Măriei, nepoata lui Ionaşcu Meşterul din **Câmpuri**, feciorul ei Isac şi fetele Măria şi Ioana vând lui Dima pârcălab „moşia ce le este lor din bătrânul lui Bogdan, partea lui Lupşă”[507].

1700: Zapisul fraţilor Gheorghi şi Tănas, feciorii lui Pascul, nepoţi de fată Giurcanului, în care mărturisesc „că în zilele lui Dumitraşcul voievod, în foamete, s-a dus cu alţi tâlhari de au ţinut drumul şi, prinzând de veste pârcălabii de Focşani, i-a prins şi i-a dus la teminţă, de unde, scoţându-i Dima ârcălabul şi plătind gloaba pentru dânşii, şi-au dat partea lor de moşie, o săcătură de la

---

[504] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 74, p. 51
[505] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 75, p. 52
[506] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 76, p. 52
[507] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 77, p. 52

moşul său Giurcanul, şi moşia ce se va alege de pe tatăl lor din bătrânul Străuleştilor şi al Iteştilor, din toate hlizele”[508].

1705, iulie 2: Cartea de împuternicire, dată de Antohe Constandin voievod (Antioh Cantemir) lui „Iancu ce a fost vornic de poartă, ca să fie volnic a lua şi a strânge venitul de pe a sa dreaptă moşie, ce are la **Câmpuri**, pe Şuşiţa”[509].

1727: Învoiala făcută de Miron Dima cu soră-sa Aniţa, soţia lui Ştefan Rătundul postelnic, din care se trage Ilinca, soţia lui Toader Hoge, „zicând ca acele 15 pământuri (din **Câmpuri**) să fie din hotar în hotar, cum erau cumpărate de tatăl lor Dima”[510].

1732, martie **5**: Porunca dată de Grigore Ghica voievod lui Stamatin Adam fost mare căpitan şi lui Alicsandru vătav, după ce „s-a jeluit Miron Dima, zicând că are nişte moşii la satul **Câmpuri**, pe Şuşiţa, baştină şi cumpărătură, şi le împresoară alţi răzeşi ce sunt pe lângă moşiile sale, cum şi alţii străini… / De aceea, voi să chemaţi pe toţi răzeşii şi, împreună cu dâmşii, să mergeţi la acele moşii şi pe amănuntul şi cu bună dreptate să măsuraţi şi să alegeţi toate părţile de moşii, ce va fi având Miron Dima pe drese şi zapise”[511].

1755, decembrie 6: „Zapisul răzeșilor părții **Poenii Pralii**, care ni-am milostivit și am dat-o danie,

---

[508] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 84, p. 56

[509] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 88, p. 58

[510] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 102, p. 66

[511] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 106, pp. 67, 68

Sfintei mănăstiri ce a făcut-o Vasile Tutoran, mazil ot târgul Hârlăului… după cum arată, mai jos; și hotarul Poenii se începe din gura părăului Teiului și merge pe părăul Teiului, spre miazănoapte, asupra Ocnii, în Căiuțul cel mic, și apucă Căiuțul cel mic, spre apusul soarelui, până în obârșiile lui, tot spre soare-apune, și merge peste Ursoi, tot spre soare-apune, alăture cu moșia **Caşinului** mănăstire, pe din jos, până în culme dealului, și apucă culmea dialului, în jos, spre amiazăzi, alăture cu moșie **Câmpurilor**, tot culmea dealului, alăture cu moșia **Răcoasei**, tot spre amiazăzi, până în pleșa dealului mare, unde se hotărește cu moșia **Muncelului**, și de acolo se întoarce spre răsărit și apucă părăul Mesteacănului, alăture cu moșia mănăstirii Bârnovei, drept spre răsărit, până în gura părăului Teiului, și se încheie hotarul mănăstirii ce-i numită mai sus; / și noi, acești răzeși mai jos arătați, care ne-am milostivit și am dat danie sfintei mănăstiri ce-i la Poiana Pralii, pe Căiuțul cel mare, la ținutul Putnei, care ne-am pus, și anume: vornicul Dumitru Făcăoar din satul **Popeni**, Crăstian vornicul de acolo, Mihai de acolo, Nastase Făcăoar, Grigore fratele lui Nastase, Ştefan frate lui, Luca Dărdără, Apostul Dărdară, David frate lor, Petre Haşcu, cu toate neamurile noastre, și cu toţi frații noștri răzeși, toţi din **Popeni**, ne-am milostivit și am dat danie sfintei mănăstiri cei numită mai sus, pentru sufletele noastre și ale părinților noștri, și de pe această danie a noastră să aibă a face și uric domnesc mănăstirea… Eu vornicul Dumitru Făcăoar, Crăstian vornicul tot Făcăoar răzeș,, Mihai Făcăoarul răzeș, Nastasă Făcăoarul răzeș, Ştefan Făcăoarul frate lui Nastas răzeș, Grigore frate lor răzeș, Luca Dărdără răzeș, David sin Dărdără răzeș, Petre Hoașcu răzeș, Costandin

sin Irimi răzeș, Serbi văr lorl, răzeș, Ioniță Buzanoscki răzeș, Pavăl frate lui, răzeș. / Și eu, preotul Alexandru, împreună cu frații mei, ieromonah Feodosie, și cu Stefan frate lui, cum și eu, preot Mihai. cumnat, văzând această danie, ce au dat-o răzeșii noștri, având și noi parte a patru bătrâni, tot într-acest hotar, ne-am milostivit și am dat și noi parte noastră, din gura părăului Teiului, până în gura părăului Mesteacănului"[512].

1758, iulie 21: Carte de împuternicire, dată de Scarlat Grigore Ghica voievod lui „Toader Armaşu, fecior lui Ionaşco Şătraru, ginerele Iancului Lata şi nepoţilor săi să fie volnici a stăpâni a lor dreaptă moşie, baştină şi cumpărături, anume **Câmpuri** la Putna şi **Hânţeşti**, la Arge sub mal, şi **Bucureşti**, **Ipoteşti**, **Dingani** şi **Bara** la ţinutul Tecuciului, luându-şi venitul din toate după obicei"[513].

1774, iunie 26: Satul **Câmpurile**, ţinutul Putnii, ocolul Şuşiţii, după recensământul lui Rumeanţev[514], avea **toată suma caselor 92**. Scădere rufeturi 31: 15 scutelnici, 4 popi şi diaconi, 10 nevolnici, 2 slujitori. Rămân birnici 61. / **Birnici**: Stan al popii Toma / Vasile, dascăl / Marin / Anton, vrâncean / Lupul Iftenie / Ion Sfârloagă / Neculai Burnică / Crăciun Iftenie / Istrate Chetrian / Ursul, vornic / Toader a Chetrii / Gavril Boboc / Ştefan Hapău / Nistor a Panaghiei / Crăciun Bordeiu / Stan Tudor / Lupul Roşca / Apostol, cojocar / Neculai Puiul / Ilie Bode / Costantin, vătăman / Toader Calcatin / Ion Roată / Vasile Burgă /

---

512 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XI, Iassi 1889, p. 228-230
513 Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 130, p. 84
514 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 298

Miron Burgă / Vasile Chetrian / Apostol Tofan / Manole, dogar / Sandul Luca / Mihai Puiul / Ivan Negroiul / Ioniţă Roată / Toader, dogar / Soare fiul lui Ioniţă Burgă / Ioniţă Bâtcă / Costantin Boboc / Ion Puiul / Toader Iftenie / Ştefan Istrate / Ioniţă Burgă / Maftei Burgă / Apostol Hăpău / Vlad, ciobotar / Vasile Zgăvârdan / Andronic Ilie / Năstasă Dămian / Procopie Hoţul / Ion Lungul / Gheorghe Rotilă / Radul, dogar / Ilie Rotilă / Simion Rotilă / Cârste / Simion al popii / Gheorghe Brezan / Radul, drâstar / Gheorghe fratele lui / Ion Morăraş / Negoiţă / Mane Roşca / Gheorghe Catana / Avram, mocan. // **Ruptaşi:** Andrii Postolache, vier stolnicesei Catargioae / Ion Bobeică, vier la fel / Grigoraş Bobeică, vier la fel / Toader Postolache, vier la fel / Ştefan Chisoiu, vier la fel / Coman Sfârloagă, vier la fel / Vasile Holban, vier la fel / Ion Buruiană, vier la fel / Costantin al lui, vier la fel / Toader Ursul, vier la fel / Apostol Oghene, vier la fel / Toma Bobeică, vier la fel / Ion a Roşcăi, vier la fel / Vlad Stan, vier la fel / Ion Holban, vier la fel / Toader, slujitor de Focşani / Neculai Păsat, slujitor / Radul Gogian, nevolnic / Popa Vasile / Popa Grigore / Popa Ilie / Diaconul Ilie / Ştefana, văduvă / Marie Pleşoae, văduvă / Aniţa, văduvă / Baba Sofie / Ioana, văduvă / Dobra, văduvă / Marie, văduvă / Oghinie, văduvă / Sandală, babă.

1799, februarie 21: State, Iordache şi Neculae Ianculeştii cer domnitorului să-l oblige pe „Vasile Talpă a le da nişte scrisori şi două hotarnice de moşiile **Hânţeştii, Câmpurile** şi **Necoreştii** de la ţinutul Putnei, care

scrisori, fiind la unul din neamurile lor şi întâmplându-se de a murit la casa acelui Talpă, au rămas la el"[515].

1899: „**Câmpurile**, comună rurală în plasa Zăbrăuţul, judeţul Putna… situată pe ambele laturi ale Şușiței şi ale afluentului său Crimineţul… e formată din următoarele cătune: Câmpurile de jos, Câmpurile de sus., Ciurucul, Gura Văii, Roşculești şi Rotileşti. Populaţiunea, după cel din urmă recensământ, e de 705 capi de familie, cu 2.564 suflete, din care 1.283 bărbaţi și 1.281 femei. Această populaţie se împarte astfel: 1.163 neînsuraţi (632 bărbaţi, 531 femei), 1.234 însuraţi, 167 văduvi (34 bărbaţi, şi 133 femei); 2.530 români, 1 grec, 12 unguri, 1 rus și 20 de alte diferite naţionalităţi; 2.532 ortodoxi, 12 catolici, 19 mozaici și 1 armean. Sunt 511 agricultori, 1 meseriaș, 14 comercianţi, 15 având profesiuni liberale, 282 muncitori şi 30 servitori. Ştiu carte 197 persoane, dintre care: 191 bărbaţi și 6 femei. Numărul caselor de locuit e de 650. / Este o biserică parohială, cu hramul Adormirea, în satul Câmpurile de jos (Parohia Câmpurile de jos); una, filială, în Ciuruc, cu hramul Sf. Paraschiva și două filiale (făcând parte din parohia Valea-Babei), una în Rotilești, cu hamul Sf. Nicolae, şi alta în Câmpurile de sus, cu hramul Adormirea. / Instrucţiunea publică se predă într-o școală mixtă, situată în cătunul Câmpurile de jos. E frecventată de 23 copii. Pentru întreținerea ei, comuna cheltuiește 402 lei anual... În comună sunt: 16 fabrici de rachiu de prune, 2 fierării, 8 lemnari, 6 morari, 1 cizmar, 1 pivă, 2 vărari, 2 brânzari, 1 brutărie, 1 cârciumă și alți 5 comercianţi diteriți. Bâlciuri se fac: la Duminica Tomei, la Înălţare şi în zilele de 25 Martie, 29

[515] Sava, Aurel V, *Documente Putnene,* I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 194, pp. 133, 134

Iunie, 15 August, 8 Septembrie și 8 Noiembrie. / **Câmpurile de Jos**, sat în comuna Câmpurile… aşezat pe malul Șușiţei, din sus de cătunul Ciurucul. Are o populaţiune de 836 suflete, care locuiesc în 235 case. Se află o biserică parohială, cu hramul Adormirea; o școală mixtă, frecventată de 14 copii (12 băieți şi 2 fete). Comuna Câmpurile cheltuiește 402 lei anual pentru întreținerea școalei. / **Câmpurile de Sus**, cătun în comuna Câmpurile… așezat pe malul Șuşiţei, la locul unde aceasta primește pârâul Crimineţul. Are o populaţiune de 634 suflete, care locuiesc în 160 case. Este aci o biserică filială, cu hramul Adormirea, ce ţine de parohia Valea-Babei”[516].

CÂNDEŞTI

(sat pe Dragoslava, întemeiat de Cândea,
comuna Cândeşti, Neamţ).

1435, aprilie 4: Întărit de Ştefan voievod lui Cândea şi fiilor lui, Malea şi Oancea, care primesc uric pentru „în Câmpul lui Dragoş, un sat şi o selişte, iar satul anume unde este casa lor şi seliştea lui Drăgoi (lângă Cândeşti). Această selişte să fie deosebit lui Oancea şi copiilor lui, iar satul să le fie lor deopotrivă… Iar hotarul

[516] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 494, 495

satului lor şi al seliştii să le fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac”[517].

1436, iulie 24: Întărit, drept „satul lui Parcea” şi Bolăceşti, de Ilie şi Ştefan voievozi, lui „Petru Ungureanu, din Câmpul lui Dragoş”, care primeşte uric pentru „patru sate, anume, în Câmpul lui Dragoş: unde a fost curtea lui Netedul, şi **satul lui Parcea**, şi Blăgeştii, unde… şi poiana unde este fânul lor, şi **Bolăceşti**, amândouă judeciile... Iar hotarul acestor sate să fie cu toate hotarele lor vechi”[518].

1490, ianuarie 10: Întărit de Ştefan voievod panului „Petru comis, al fiului domniei mele Alexandru, care cumpărase, cu 200 de zloţi tătăreşti, de la Elisafta, fiica lui Văsii Şanga, „ocina sa dreaptă, din uricul bunicului ei, popa Coste, jumătate de sat din Grozeşti (lângă Cândeşti), partea de jos, în Câmpul lui Dragoş”[519]. Hotarul, din veac.

1623, aprilie 3: „Adică eu, Cămărzan din Câmpul lui Dragoş, din sat din Rediu (comună, Neamţ), mărturisesc cum au venit la mine Vasilie Bantăş cu cinstita cartea măriei sale lui vodă, ca să merg să-i aleg un loc de prisacă în hotarul Grozeştilor (sat înglobat în Rediu, comuna Rediu, Neamţ). Deci, eu m-am sculat de am strâns bătrânii Grozeştilor şi a **Cândeştilor** (comună, Neamţ) şi din Beţeşti (în Frunzeni, comuna Costişa, Neamţ), anume: Salom vătavul, şi Zahariia de acolea, şi

---

[517] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 138, pp. 191, 192

[518] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 159, pp. 220-222

[519] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 59, pp. 112-114

Nechita cel bătrân de Grozeşti, şi Toader Blidarul de acolea, şi Mihăilă Năsoescul tij, şi Sanson cel bătrân ot tam, şi Drăguţul ot tam, şi Mihăilă Talambută de Beţeşti şi Gligorcea ot tam. Deci noi i-am căutat şi i-am ales un loc de prisacă în codru mereu între vădureale, să-şi taie prinprejurul prisăcii. / Şi-ntr-acea bună tocmeală ne-am tâmplat şi noi, oameni din ţinutul Neamţului, anume: Gheorghie sulgeriul, şi Ionaşco Bucelescul, şi Iuraşco de Porceşti (azi Moldoveni, Neamţ) şi Pătraşco cel bătrân den Bierăşti (Neamţ). Şi, mai mare credinţă, ne-am pus peceţile”[520].

1627, iulie 20: Zapisul lui Mihăilă din **Beţeşti**, Dzamă (Zamă) din **Cândeşti**, Toader Ciurneş şi Scânteie, prin care mărturisesc cum au „vândut o parte de ocină de Cândeşti, care parte am cumpărat de la Sterieari… călugărilor de la Bisericani, drept 15 taleri bani buni… / Într-acel zapis este şi o parte de ocină la **Motoceşti** şi nu s-a vândut călugărilor”[521].

1634, mai 31: Scrisoarea lui Gheorghe Boţu şi Petre Hadâmbul, adresată marelui logofăt, în care mărturisesc că „au venit la noi călugării de la sfânta mănăstire Bisericani, cu cinstita carte a măriei sale vodă, să mergem la ţinutul Bacăului, la sat la **Cândeşti** (comuna Cândeşti, Neamţ)… să alegem partea lor de ocină, de cumpărătură, de au de la oamenii din Cândeşti, anume din partea lui Mihăilă, a patra parte din sat Cândeşti, de la Toader şi de la Tudora, nepoţii lui Mihăilă… aşijderea au avut călugării alt zapis de

---

[520] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 47, pp. 67, 68

[521] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 225, p. 314

cumpărătură, de la Părasca, fata Anghelinei din Cândeşti, dintr-a patra parte de sat a opta parte, partea Parascăi… şi o am lipit lângă partea lui Mihăilă, însă bolovani n-am pus, ci numai am însemnat ce cum va fi voia dumitale… / După aceea a venit un om, anume Dzamă, cu nişte zapise de la nişte nepoţi ai lui Mihăilă, zicând că are şi el cumpărătură de la acei nepoţi ai lui Mihăilă. Drept aceea, noi am întrebat acei oameni buni… Mihăilă, Nechita, Mihil Năsoescul, Hilipiel, Vlasie, Ionaşco Salom, Toader Blidar, Ion Vlaşco, Nicoară, Precup şi Tudoran din **Read** (Rediu, comuna Rediu, Neamţ), şi zic toţi că acele zapise ce le are Dzamă sunt nedrepte”[522].

1635, martie 25: Întărit de Vasile Lupu voievod mănăstirii Bisericani, căreia i se întăreşte hotarul şi care primeşte urice pentru „un sat, anume **Vânători** (înglobat în Piatra Neamţ), pe râul Bistriţa, ţinutul Neamţului”, fost domnesc, cumpărat de postelnicul Chiriţă de Constantin voievod, pentru 2.000 de ughi galbeni, şi dăruit de văduva lui Maria mănăstirii Bisericani; / „jumătate din satul **Şendreşti** (lângă Iteşti, comuna Bereşti-Bistriţa, Bacău), în ţinutul Bacăului, pe râul Bistriţa”, cumpărată de la Candachia, cneaghina lui Goia fost vornic, pentru 150 ughi galbeni, Goia cumpărând de la fraţii Micotici şi Busca, fiii lui Ursu Bărboi vornic; / „a treia parte din satul **Feţingheşti** (lângă Ivănceşti, comuna Boloteşti, Vrancea),, care acum se cheamă **Răzimeştii**, în ţinutul Putnei, pe gârla Putnei… pe care a stăpânit-o Caramiz, cumpărătura lui Eustratie logofăt”, cumpărată de la fraţii Duraşco şi Ţonţa, fiii lui Caramiz, nepoţii lui Giurgea Elescul (corect: Liescul), şi de la fraţii Băloş, Irodia,

---

[522] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 146, pp. 165, 166

Măria, Constantin, Vlasie, Dumitraşco şi Hărta, fiii lui Nistor şi fiii lui Lucoci, nepoţi lui Caramiz, şi de la Pătrăşcan şi Maria, fiii Mariei, fiica lui Caramiz, de la Simdzana, Damaschina şi Marta, fiicele lui Ursul, nepoţii lui Caramiz, Dumitru, nepotul lui Ursul, Gligorcea, Erimia şi Costachi, nepoţii lui Giurgea, Ileana, fiica lui Ruja, toţi nepoţi şi strănepoţi ai lui Giurgea Liescul, pentru 200 taleri, şi dăruit mănăstirii de logofătul Istratie; / „a patra parte din satul **Cândeştii** (comuna Cândeşti, Neamţ), din Câmpul lui Dragoş”, cumpărată de la Toader şi Tudora, fiii lui Dumitru Meleşco, cu 100 taleri bătuţi, şi „a opta parte din satul Cândeşti, partea lui Toma din partea lui Mihăilă”, cumpărată de la Ionaşco şi Vasile, fiii lui Salom, pentru 25 taleri de argint; „toată partea lui Nicoară din Cândeşti, partea lui Gliga Calotă, pentru 18 taleri de argint”, „de la Zaharia Dzamă, partea Dumitrei, iarăşi din partea lui Mihăilă, pentru 18 taleri de argint; „o parte din acelaşi sat Cândeşti, pe care au cumpărat-o de la Petru Hadâmbul, pentru 100 de oi”; / „şi de asemenea, două vaduri de mori, pe Gârla cea Mare de Jos a Putnei, cumpărate de Moise Moghila voievod de Eremiia, Dimitraşcu şi Constantin, fiii lui Nădăbaico fost vornic, pentru 220 de taleri de argint şi dăruite mănăstirii”[523].

1637, octombrie 6: Călugării de la Bisericani s-au plâns „pe toţi răzeşii de la Cândeşti, zicând că au ocină în sat, în **Cândeşti**”. Vasile Lupu voievod îl trimite pe Gheorghe Arapul pentru cercetări, cerându-i să le dea zi de judecată şi să oprească „şi nişte fân şi să-l dai pe mâna călugărilor, ce l-au fost cosit, iar ei au năvălit la fân

---

[523] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 68, pp. 77-80

gata”[524].

1638, martie 14: Ionaşco şi Vasile, feciorii lui Salon din **Cândeşti** vând mămăstirii Bisercani, pentru doi boi şi o vacă, „partea Tomei, feciorul lui Mihail din Cândeşti, cât se va alege din tot locul… dinaintea lui Cămârzan şi popa Ioan ot **Rediu**, Nicoară ot **Cândeşti** şi Vlasie ot **Giurcani**”[525].

1640, iunie 29: Ion Gefir vinde lui Constantin Ciobanul, drept 18 taleri de argint şi o merţă de pâine, „moşia din satul **Bucureşti**, ce este în ţinutul Neamţului, pe apa Bistriţei, 18 pământuri, cu vad de moară în gura Coşcăului, cu tot venitul din tot locul, fiindcă am plătit eu de 4 lei şi 10 parale pe nepoţii mei Maftei şi Loghin de datoria părintească… Şi la astă tocmeală au fost fraţii mei Maftei şi Loghin Gefir, Zalotă ot **Cândeştii Mari**, Varlam Galiţu călugărul ot Bistriţa şi Pavăl Costiş. Şi eu, popa Vasile, am scris”[526].

1640, august 31: Nicoară din **Cândeşti** (comuna Cândeşti, Neamţ) vinde Gligorcii, pentru 4 galbeni „părţi din satele **Motoceşti** (sau Motocani, comuna Rediu, Neamţ) şi **Beţăşti** (comuna Rediu, Neamţ)”[527].

1640, august 31: Nicoară din Cândeşti vinde Gligorcii, pentru un bou şi 3 galbeni, alte „părţi din satele

---

[524] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 195, p. 179

[525] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 270, p. 251

[526] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 382, pp. 388, 389

[527] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 428, p. 433

Motoceşti (sau Motocani, comuna Rediu, Neamţ) şi **Cândeşti** (comuna Cândeşti, Neamţ)”[528].

1645, mai 4: Scrisoarea lui Constantin Bantăş, Păntelei şi Alexa din **Hărliceşti** (Hârliceşti, lângă Buhuşi, Neamţ), care primiseră poruncă de la Vasile Lupu voievod să aleagă „hotarul **Blăgeştilor** (comuna Blăgeşti, Bacău) dinspre al **Petreştilor** (comuna Bâra, Neamţ) şi al Petreştilor dinspre al Blăgeştilor” şi care au adunat martori, pe Avram de **Grozeşti** (înglobat în Rediu, comuna Cândeşti, Neamţ), Patrichie. Gligorie şi Petrea Geferi de **Orbic** (înglobat în oraşul Buhuşi, Neamţ), Ionaşco de **Cândeşti** (comuna Cândeşti, Neamţ), Pătraşco de **Zberăşti** (Zbiereşti, comuna Costişa, Neamţ), Gligorie brăhariul de **Bociuleşti** (inclus în Podoleni, Neamţ), Toader de **Blăgeşti**, Gligorie Vărzar de **Durneşti** (Dorneşti, comuna Costişa, Neamţ) şi alţi oameni buni, stabilind împreună hotarul. / „Hotarul este la câmpul din sus, din Fântâna lui Parce, puţinel mai sus, am pus bolovan, şi în dreptul locului la un hâns mare de spini şi din spini, în jos, până în lacul cu pipirig, din lac în jos, în dreptul lacului, în Blăgeasca, unde a fost prisaca, iar de acolo, în jos, pe marginea poienii celei mari, în jos, până în Lespezdi. Aşijderi, din sus de Fântâna lui Parce, în dreptul locului, până în groapa lui Gheţe (Gheaţă), iar din groapa lui Ghiiaţe, în dreptul locului, în codru, până în dealul Tazlăului”[529].

1899: „**Cândeşti**, comună rurală în sudul plăşii Bistriţa, judeţul Neamţ, aşezată pe întinsul văilor şi al

---

528 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 429, p. 433

529 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 71, pp. 66, 67

coastelor formate de dealurile Țiclăul, Zamfira, Runcul, precum și pe podișurile ce se întind în dreapta râului Bistriţa şi a hotarului judeţului Bacău… Este formată din satele: Bărcănești, Bălcești, Cândeşti, Cotreanța, Frunzeni şi Țârdeni, având o suprafaţă de 2.284 hectare, cu o populaţie de 1.988 locuitori sau 518 familii, din care: 1.033 bărbaţi, 955 femei; 934 necăsătoriţi, 892 căsătoriți, 162 văduvi, 52 văduve, 49 nevolnici; 561 copii; 59 străini (dintre care 30 evrei). Ştu carte 42 persoane. Dintre locuitorii împroprietăriți în 1864, sunt astăzi: 22 care stăpânesc înșiși locurile lor; 18 ca urmași; un loc este părăsit şi se stăpânește de către comună; 94 de inşi sunt care, deşi însurați și cultivatori de pământ, n-au nici o proprietate… Suhatul are o întindere de 142 hectare, nutrind 1.499 capete de vite, dintre care: 190 boi, 339 vaci, 417 oi, 54 cai, 110 râmători, 208 junci şi 181 vite mari cornute. / În această comună se aflǎ: 3 biserici, 2 în bună stare, iar a 3-a ruinată, deservite de 4 preoţi și 6 eclesiarhi, plătiți din fondurile comunale cu 450 lei anual; venitul funciar al pământurilor bisericești se urcă la suma de 615 lei. / Are o şcoală, cu un învățător, plătit de către stat; 8 mori de apă; 16 vărării, 3 fierării; 22 rotării; 6 cârciumi. / **Cândeşti**, sat în comuna Cândești, aşezat lângă dealul Țiclăul, la 31,5 km depărtare de orașul Piatra, între satul Vădurele (comuna Socea), Frunzeni și Bărcăneşti (din comuna Cândeşti), pe pârâul Dragva. Are o întindere de 420 hectare (vatra satului), cu o populaţiune de 709 suflete sau 300 familii. În acest sat se aflǎ: 1 biserică, deservită de 2 preoţi și 2 eclesiarhi; o şcoală, frecventată de 79 elevi; 4 mori de apă; 10 vărării; 2 fierării, 7 rotării. Numărul vitelor se urcă la 552 capete,

dintre care: 80 boi, 140 vaci, 200 oi, 22 cai, 40 de râmători și 70 vite mari cornute, viței și junci”[530].

CÂNDEŞTI

(Chindinţi pe Siret, comuna Mihăileni,
azi comuna Cândeşti, Botoşani).

1437, decembrie 20: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi marelui boier Mihail de la Dorohoi, care primeşte uric pentru „satele lui şi privilegiul pe care i 1-a dat sfânt răposatul părintele nostru, anume: **satul Chindinţi** (Cândeşti pe Siret, comuna Mihăileni, Botoşani), şi satul lui Herţea (Herţa, raionul Hliboca, Ucraina), pe Prut, satul Pecialăuţi (raionul Noua Suliţă, Ucraina), la Pecialova, şi satul Ugrinăuţi (Grineacica, comuna Rohatin, raionul Hotin, Ucraina), şi satul la Iaz (Stăuceni, în Vorniceni, Botoşani), şi satul pe Rochitna (Rochitna, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Dragomir al lui Mândrea (Cerlena, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul Coteleu (Cotelău, raionul Noua Suliţă, Ucraina), şi satul Milianăuţi (Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Şizco (Şişcăuţi, comuna Ringaci, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul Dzinăuţi (Dinăuţi, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Malici, lângă Giurgică (Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul de lângă

---

[530] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 497

Simca (Sincăuţi, comuna Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Salicee (Şilăuţi, comuna Bocicăuţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Cristinţi (Cristineşti, comuna Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a şezut Petrişor, la capătul Doljocului (Doljoc, comuna Malineşti, raion Noua Suliţă, Ucraina), şi încă satul, sub Luncuşoară, unde şade Dragomir (Zalucea, comuna Drepcăuţi, raionul Bticeni, Moldova)), şi încă satul, în jos de Prut, Itovoeuţi (sat pe Prut, lângă Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Rădăuţi (Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Vişneuţi (Işnovăţ, azi Rediu, comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Lipnic, la Nistru (Lipnic la Nistru, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde a fost Cuseară (Bârnova, raionul Donduşani, Moldova, fost Vusareu), şi încă satul unde sunt Caragunicii (Tumaniuca, înglobat în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul la moara Naslavcei (Naslavcea, raionul Donduşani, Moldova), încă satul lui Pavust (Paustova, comuna Lipnic, Moldova), încă satul de lângă Macsim (Maxim, în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşanu, Moldova), încă satul lui Mirişce (Mereşceuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Noguicoi (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul unde a fost Cleţină (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul Tereşeuţi (Teleuşca, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Rospop, în jos la Bineva (Făgădău, comuna Văscăuţi, raionul Floreşti, Moldova), şi satul Cuhareuţi (Cuhureştii de Sus şi de Jos, raionul Floreşti, Moldova) şi alt sat, Cunicea, sub Bineva (Floreşti, raionul Floreşti, Moldova), şi satul unde este Ţârvici (Ţâra, comuna Ghindeşti, raionul Floreşti,

Moldova), încă satul, sub Caragine, unde este Simeon cneaz, la obârşia Dobruşei, încă satul, sub Caragine, Dobruşa, şi satul, sub Caragine, Mordvina, încă satul, mai jos de Mordovina, sub Caragine, pe Dobruşa, unde sunt Fântânile (toate părţi ale comunei Receşti, raionul Rezina, Moldova), încă satul lui Oleşco, sub Caragine (Olişcani, raionul Rezina, Moldova), încă satul, la obârşia Rezinei, unde şade Ţigan (Sămăşcani, raionul Rezina, Moldova)), încă satul, pe Răut, unde este Vadul Pietrei (Lazo, numit şi Piatra, raionul Orhei, Moldova), şi, mai sus de Vadul Pietrei, tot pe Răut, la capătul Stâncii (Stânca, comuna Slobotca, raionul Ohei, Moldova), încă satele, pe Răut, unde este moara, încă satul, la Moiatinul de Jos (toponim), unde este Nichita (Ghermăneşti, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi satul unde şed Grabăuţii (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), la capătul de sus al Culişăului, unde a şezut Radul (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi încă seliştea unde este iazul, la Cornul Bagului, unde au şezut fiii lui Cosco (Bahu, comuna Seseni, raionul Călăraşi, Moldova), încă seliştea de sub Măiatini, unde şade Rujici, şi, la Moiatinul de Sus, satele ce au fost ale cneaghinei, şi, la Carpeni, satul unde şade Stan, şi, la capătul de sus al Carpenilor, la Başeu, unde şade Matei (Mateieni, comuna Corlăţini, Botoşani), şi, sub Dumbrava înaltă, unde şade Miclouş (Miclăuşeni, comuna Corlăţeni, Botoşani)… Iar hotarul tuturor acestor sate mai sus scrise să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[531].

---

[531] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 175, pp. 245-248

1480, septembrie 15: Întărit de Ştefan voievod cliucinicului Duma, care primeşte uric pentru „dreapta ocină şi cumpărătură a paniţei lui, Nastea, fiica panului Petru Brăescul, un sat, anume Cândeştii pe Siret cu moară la Siret, între Rusăneşti şi între Călineşti, pe care, acest sat, l-a cumpărat pan Petru Brăescul de la Maruşca, fiica panului Şteful Jumătate, paniţa panului Ştibor, pentru 300 de zloţi tătăreşti, şi alt sat, Lozna, ocina şi dedina panului Petru Brăescul, şi Maxineştii, pe Şumuz, mai sus de Drăgoşani… Toate acestea mai sus-scrise să fie panului Duma cliucinic de la noi uric şi cu tot venitul, lui şi paniţei lui, Nastea, şi fratelui ei, Iurie, şi surorilor lor, Fedora şi Oliuşca, fiii panului Petru Brăescul, şi copiilor lor deopotrivă, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci”[532]. Hotarul, din veac.

1636, martie 8: Întărit prin ispisocul lui Vasile Lupu, după convenirea împărţirii moşiilor lui Cârstea Ghenovici între urmaşii lui. „Şi s-au venit, în partea Schivii, jupâneasa Dabijii, fata Cârstii şi a fiilor ei Ghiune, Maria, Nastasia, Irina, Tofana, Anasia, satul **Blândăreştii** (Blidereşti, lângă Bucium, comuna Ştefan cel Mare, Bacău) şi **Săcătura** (lângă Bogdana, comuna Ştefan cel Mare, înglobat în oraşul Oneşti, Bacău), la ţinutul Trotuşului… a treia parte din sat **Dumeşti** (comuna Dumeşti, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii, şi sunt într-acel sat patru selişti, patru hotare, anume **Drângei** (Drinjeşti, înglobat în Hoiseşti, comuna Dumeşti, Iaşi), **Hodorenii** (comuna Dumeşti, Iaşi) şi

[532] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 229, pp. 349, 350

Bereştii (comuna Dumeşti, Iaşi) cu două iazuri. / Şi s-a mai venit lor, Anghelina, cu sora şi cu feciorii ei un iaz dintre cele două iazuri: un iaz este gata, cu apă şi cu peşti, iar unul este loc de iaz, şi satul **Spinenii** (lângă Ciocani, comuna Perieni, Vaslui) şi **Cogenii** (înglobat în Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), de la ţinutul Tutovii… şi satul **Movilenii** (comuna Coroieşti, Vaslui)… şi satul **Văcă-reşti** (înglobat în Ciuşlea, comuna Garoafa, Vrancea), de la ţinutul Putnii… şi a treia parte din sat de **Glăvăneşti** (comuna Glăvăneşti, Bacău), ce este în ţinutul Tecuciului, cu vad de moară în pârâul Zeletinului, şi a treia parte din satul **Dimaşi** (Dimăceni, comuna Vulturu, Vrancea), iarăşi la acel ţinut… / Şi s-au venit Anghelinii Vasilioai, fata Cârstei vornic, satul **Bujorenii** (înglobat în Zorleni, comuna Zorleni, Vaslui), **Pipărcanii** (înglobat în Banca, comuna Banca, Vaslui), **Bâcsăneştii** (comuna Zorleni, Vaslui) şi **Măstăcanii** (lângă Sălcioara, Măstatici, comuna Banca, Vaslui), ce sunt la ţinutul Bârladului, şi satul **Sângurenii** (Singureni, raionul Cahul, Moldova), la ţinutul Tigheciului, şi a treia parte din **Cândeşti** (comuna Mihăileni, Botoşani) şi satul **Scândurinii** (Scândureni, în Covurlui, Galaţi), la ţinutul Covurluiului, şi satul **Tomeşti** (comuna Pogana, Vaslui), în ţinutul Tutovii… şi a treia parte de Dumeşti, în ţinutul Cârligăturii, cu două heleştee. Şi s-au mai venit lor, dimpreună cu sora lor Schiva, şi a tria parte din Dimaceni, ce este la ţinutul Tecuciului. / Şi s-au venit în partea Măricuţii Cernătoai, iar fata Cârstii, satul **Movileni** (comuna Trifeşti, Neamţ), la ţinutul Neamţului, cu vad de moară în pârâul Ciornii, şi a treia parte din Dumeşti, cu heleşteul din jos, şi jumătate de sat de **Iacobeni** (ţinutul Neamţului, Neamţ), ce sunt tot la acel ţinut, şi **Popârşiocei** (Popârşcioci, lângă Lungeşti,

comuna Bălăbăneşti, Galaţi), la ţinutul Bârladului, şi a treia parte din satul **Ţigănenii** (Ţigăneşti, comuna Munteni, înglobată în Tecuci, Galaţi), de la ţinutul Tecuciului, şi satul **Popeştii** (Popeni, comuna Găgeşti, Vaslui), din ţinutul Fălciului, cu vad de moară în pârâul Elanului, şi a treia parte din Dimăceni, ce sunt în ţinutul Tecuciului"[533].

1637, aprilie 4: Moşiile întărite de Vasile Lupu voievod vistiernicului Dumitru Buhuş: „**Gândeşti** (Cândeşti, comuna Mihăileni, Botoşani) pe Siret, cu loc de moară pe Siret şi în pârâul satului, cu bălţi de peşte şi cu podul peste Siret, şi cu vii; **Crăveşti** (Criveşti, comuna Strunga, Iaşi) sub **Strunga** (comuna Strunga, Iaşi), cu iazuri şi cu mori, şi, în acelaşi hotar, **Ravacanii** (comuna Strunga, Iaşi), din jos de Petriş, şi satul **Găurenii** (azi Bura Văii, comuna Strunga, Iaşi) şi **Hoţăeştii** (Hotceşti, comuna Strunga, Iaşi), şi a patra parte de sat **Vilenii** (sau Văleni, comuna Bozieni, Neamţ), şi seliştea **Dadeşti** (Dădeşti, înglobat în Târgu Frumos, Iaşi), pe Sârca, cu locuri de mori pe Sârca, care sunt în ţinutul Romanului; / a treia parte de selişte **Plotuneştii** (înglobat în Târgu Frumos, Iaşi) şi jumătate de sat **Chicaceştii** (sau Căcăceşti, Iaşi) şi o parte de moşie din hotarul **Târgului Crasna** (Târgu Frumos, Iaşi), cu locuri de iazuri şi mori în amândouă Bagluețele; părţi din satul **Tâlhăreşti** (azi Talpa, contopit cu Blândeşti, comuna Suliţa, Botoşani), cu iazuri şi mori pe Bahlui care sunt în ţinutul Cârligăturii; / satul **Vavatieşti** (Bârleşti, comuna Erbiceni, Iaşi), care se numeşte **Bârleşti**, şi satul **Spinoasa** (comuna Erbiceni, Iaşi) pe Bahlui, toată cumpărătura din

533 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 350, pp. 392, 393

satul **Iurghicenii** (azi Erbiceni, comuna Erbiceni, Iaşi) şi din **Totoeştii** (comuna Erbiceni, Iaşi) pe Bahlui, ce sunt în ţinutul Hârlăului; / un loc de moară din jos de **Puricenii** (lângă Stânca, comuna Victoria, Iaşi), în Jijie, şi un loc de prisacă, ce sunt în ţinutul Eşii; / satul **Cupcici** (Cupcina, raionul Edineţ, Moldova) şi **Brataşănii** (Brătuşeni, comuna Brătuşeni, raionul Edineţ, Moldova) pe Ciuhur, cu iazuri şi mori pe Ciuhur, a patra parte a satului **Trăbăsăuţii** (), ce este pe Drabişte, a treia parte din satul **Costeşti** (comuna Dumitroaia, raionul Râşcani, Moldova) pe Prut, părţi din satul **Dumenii** (Dumenii de Sus, comuna Miclăuşeni, raionul Făleşti, Moldova), din sus de Costeşti, pe Prut, şi jumătate de sat **Buzoviţa** (comuna Buzoviţa, regiunea Cernăuţi, Ucraina), şi jumătate de sat **Risteiul** (Resteu-Atachi, azi Dnistrivca, raionul Chelmeni, Ucraina), şi toate părţile lui din **Tălmaciu** (azi Burdiug, raionul Chelmenţi, Ucraina), ce sunt pe Nistru, în ţinutul Hotinului; / satul **Măneştii** (azi Blebea, înglobat în Târgu Neamţ, Neamţ), jumătate de sat **Grozăştii** (Grozeşti, azi Oituz, comuna Oituz, Bacău) pe Oituz şi locuri de vie, livezi şi fânaţuri în şesul ce se numeşte Muncei, ce sunt în ţinutul Trotuşului; / parte din satul **Mastacanul** (Mastacan, comuna Borleşti, Neamţ) peste Bistriţa, ce se va alege partea Hriţcanului, ce este în ţinutul Bacăului; / satul **Niculeştii** (azi Trifeşti, Trifeşti, Neamţ) ce se numeşte **Trifeştii**, cu iazul şi cu moara în pârâul Cioarna şi locul de iaz şi de moară; aşijderea şi în pârâul Braniştelor, ce este în ţinutul Neamţului; / satul **Potropeştii** (Protopopeşti, comuna Tăcuta, Vaslui) şi părţi de cumpărătură în satul **Bumboteştii** (înglobat în Tăcuta, comuna Tăcuta, Vaslui), pe pârâul Cuţitna… şi o poiană, care se numeşte Mastacana, şi Lihaci, ce sunt în

ţinutul Vasluiului; / jumătate de sat **Boldeştii** (comuna Todireşti, Iaşi) şi jumătate din seliştea **Sârbii** (comuna Todireşti, Iaşi), pe pârâul Todereştii, ce sunt în ţinutul Sucevii; jumătate din sat **Bujuceştii** (sau Buhuşeşti, lângă Climeşti, comuna Făurei, Neamţ) pe apa Cioarna, ce este în ţinutul Neamţului"[534].

1639, aprilie 8: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce s-au pârât „Roşca vornic de gloată, şi Toade călăraş, ginerele Scâivii Dabijoaiei, cu cumnatul lor Neculai, feciorul Bujoraniţâi, pentru a tria parte de sat **Cândeşti** (comuna Mihăileni, Botoşani), de la ţinutul Sucevei, şi pentru **Brăiţeni** (lângă Şuletea, comuna Şuletea, Vaslui), de la ţinutul Fălciului, pe care Brăiţeni se hotărăşte să-l ţină Neculai şi maică-sa Anghelina, iar a treia parte din Cândeşti să o ţină tustrei fraţii"[535].

1643, martie 15: „Scrisoare de învoială de la Vasile Roşca, Maria Potronică (Potârnichi, în celălalt rezumat) şi Ştefan feciorul lui Cernat despre cum s-au învoit cu feciorii mătuşii lor Anghelina, fata Cârstei vornic, de le-au dat pentru **Cândeşti** (comuna Cândeşti, Botoşani) a treia parte din satul **Brăiţăni** (comuna Şuletea, Vaslui)"[536].

1644, ianuarie 21: Soţii Gligore şi Lupa Ureche, Toma stolnicul cel mare şi Aniţa, Lupul şi Antimiia Bucium, Savin şi Nastasiia, împarte între ei „moşiile de

---

[534] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 52, pp. 48, 49

[535] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 91, p. 92

[536] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 51, p. 58

pe socrul nostru Voruntar (Prăjescul) comisul şi de pe soacra noastră… mai apoi din zapisul de împărţeală ce-a avut soacra noastră cu frate-său, răposatul Neagoe postelnicul şi am mai adaos şi jumătate din toate satele care s-au venit cu împărţeală lui Condre vameşul de pe jupâneasa lui Sofroniia, iar după moartea ei le-am împărţit cu Dumitraşco Neagoe, feciorul postelicului Neagoe. / Şi-au venit pe partea vornicului Ureche şi a jupânesei Lupa jumătate de sat **Negriteşti** (comuna Podoleni, Neamţ), la ţinutul Neamţului, satul **Străşeni** (comuna Străşeni, judeţul Chişinău, Moldova) pe Bâc, la ţinutul Lăpuşnei, jumătate de sat **Cruhliceni** (judeţul Chişinău, Moldova), iarăşi la acel ţinut, a opta parte din satul **Vlăşineşti** (azi Lunca Prutului, comuna Trifeşti, Iaşi) pe Prut, ce-s în ţinutul Iaşilor, şi jumătate de sat **Tătăreni** (lângă Oneşti, comuna Plugari, Iaşi), pe Miletin, ce-s la ţinutul Hârlăului. / Şi s-au venit în partea stolnicului Toma şi a jupânesei Ana jumătate din satul **Negriteşti**, ce-s la ţinutul Neamţului, satul **Săleştea** (sau Seliştea, înglobat în Şipileşti, comuna Popricani, Iaşi) pe Prut, a opta parte din **Vlăşineşti**, iarăşi pe Prut, ce-s la ţinutul Iaşilor, a patra parte din **Volcineţ** (Vălcineţ, judeţul Ungheni, Moldova), cu vecini, la ţinutul Orheiului, şi trei părţi din patru părţi din **Răuseni** (comuna Răuseni, Botoşani) pe Jijia, la ţinutul Hârlăului. / Şi s-au venit stolnicului Bucium şi jupânesei Antimia jumătate de sat **Voruntăreşti** (Volintireşti, comuna Alexandru I. Cuza, Iaşi), cu vad de moară în Siret, ce-s la ţinutul Romanului, satul **Unchiteşti** (sat pe Prut, ţinutul Iaşi) pe Prut şi **Cumcenie** (sat pe Prut, ţinutul Iaşi), iarăşi pe Prut, ce-s la ţinutul Iaşilor, şi a treia parte din **Cândeşti** (comuna Cândeşti, Botoşani) pe Siret, cu vad

de moară în Siret. / Şi s-au venit pe partea lui Savin şi a jupânesei Nastasia satul **Giurgeştii** (înglobat în Târgu Frumos, Iaşi), cu heleşteie pe apa Bahlueşului, părţile ce se vor alege din **Tâmpeşti** (înglobat în Săcăreşti, comuna Cucuteni, Iaşi) şi din **Balosineşti** (comuna Cucuteni, Iaşi), ce-s la ţinutul Romanului, satul **Ilişenii** (comuna Santa Mare, Botoşani), în gura Coroviei, şi **Zudureni** (sat pe Prut, ţinutul Iaşi) pe Prut, ce-s la ţinutul Iaşilor"[537].

1774, iunie: Satul **Cândeşti**, ţinutul Suceava, ocolul Berhometelor, după recensământul lui Rumeanţev[538], avea **toată suma caselor 60**. Scădere rufeturi 20: 2 volintiri, 1 turc botezat, 10 argaâi ai lui Ianachi căpitan şi ai paharnicului Scripilă, 4 femei sărace, 3 popi. Rămân birnici 40 (fără numele localnicilor).

1803, **Condica liuzilor**: Satul **Cândeşti** al mănăstirii Dobrovăţului avea 96 liuzi (oameni străini, care plăteau doar proprietarului moşiei), care trăiau din lucrul pământului, plătind, pe sfert, 491 lei, iar anual 1.964 lei"[539].

CÂNDEŞTI

(înglobat în Perieni, comuna Probota, Iaşi).

1635, noiembrie 12: Zapisul fraţilor Vasile, Sava, Constantin şi Toader Hăugul, în care mărturisesc cum au

---

537 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 237, p. 217

538 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 339

539 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. VII, Iassi 1886, p. 242

„vândut o parte de ocină din sat din **Băloşeni** (lângă Borşa, comuna Vlădeni, Iaşi), din cutul de sus, partea lui Drăgan Tărâţă şi a surorii lui, Motrei, ce am avut noi dreaptă cumpărătură de la dânşii… lui Toader Ştefan, Parades Saula şi Mihai Ungurul, pentru 50 de lei bani gata… Şi în tocmeală au fost Trandafir căpitan, Lupul Dârlău, Dumitraşco sin Şetrar, Pană Caceaun ot **Cândeşti** (în Perieni, comuna Probota, Iaşi), Căzacul de **Mălăeşti** (comuna Gropniţa, Iaşi) şi mulţi oameni buni"[540].

1637, martie 20: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Lupul Dărlău, după ce „s-a jeluit acest om, anume Drone din **Cândeşti** (înglobat în Perieni, comuna Probota, Iaşi) pe Păradie şi pe alţi **răzeşi ai lui din târg de Iaşi**, zicând că el are ocină cu dânşii şi moşie la sat la **Băloşeni** (comuna Vlădeni, Iaşi), în ţinutul Iaşilor, şi este nealeasă şi neîmpărţită… tu să-i faci lege dreaptă cu acei răzeşi ai lui"[541].

1643, februarie 10: Scrisoarea lui Gheorghe Grecul din **Băşeni** (comuna Ţigănaşi, Iaşi), care primise poruncă de la vodă să aleagă „nişte părţi de ocină, ce le-a cumpărat în satul **Cândeşti** (în Perieni, comuna Probota, Iaşi), în ţinutul Iaşilor" Pană neguţătorul, şi care, împreună cu martorii din megieşie, i-a „ales o parte, ce a cumpărat-o de la Vasile, feciorul lui Gavril şi al Frăsinei, nepotul Cândescului, ce-i cumpărătură drept 75 de lei toată partea lui, şi o am lipit la altă cumpărătură, la **Cucoreni** (înglobat în Perieni, comuna Probota, Iaşi), ce a cumpărat-o mai demult de la Onişoaia, cu loc de casă. /

---

[540] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 266 pp. 307, 308

[541] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 42, p. 42

Aşijderea, am ales altă parte, a lui Istratie şi a lui Tofan, că au fost furat 5 cai şi nu au avut cu ce plăti, ci i-au dat toată partea lor, şi iar o am lipit pe lângă cele cumpărături. Şi a mai dat Pană neguţătorul 8 oi lui Tiron din **Cândeşti** pentru un cal al popii din **Stâlpeni** (comuna Trifeşti, Iaşi), pentru Istratie şi pentru Tofan. Aşijderea, i-au mai dat un caragiu întreg, drept 10 galbeni, iarăşi pentru dânşii, şi ei i-au dat lui Pană, din jumătate de sat, a cincea parte, partea lui Isacu. Atâta a cumpărat şi de la Vasile Cândescul. / Şi o am ales cu oameni buni, cu Vasile, Constantin şi Ionaşco din **Pereni** (Perieni, comuna Probota, Iaşi), Gheorghe, Bejan, Ianco, Robul sin (fiu) Andrei şi Gavril vătav ot **Şătrăreni** (azi Stejarii, comuna Ţigănaşi, Iaşi) şi ne-am pus peceţile"[542].

1644, aprilie 30: Vasile sin (fiu) Gavril vinde lui Pană cupeț „ocina lui din **Cândești**"[543].

1644, decembrie 30: Macsin Drăgan și soția lui Măriica vând feciorilor Petriului, Ionașco și Rusul, pentru 20 lei, „un loc pe **Aluniș** (toponim în hotarul satului Cândești, sat înglobat în Perieni, comuna Probota, Iași), câtu-i partea lui Drăguman, cu casă și cu toate marginile... Și în tocmeală au fost dregătorul Iliiaș, vătămanuș Șendrea, popa Petrea, Macsin, popa Gligorie, Nuțul star, Irimițul, Cheruța Gligăi, Toader Faraon, Loghin, Gherasim fiul lui Nuțul, Ilie apopii, Simion Todicaș, Toader Negrea, Andronic zet (ginere) Todicaș, Simion fiul popii Gligorie, Irimia Prodan, Ioniță Popențea, Coca, Păntelui fiul lui Șendrea și Vasile

---

[542] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 24, p. 28

[543] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 308, p. 300

Irimițu”[544].

1645, martie 6: Petre, feciorul lui Gligorie din satl **Cândeşti** (înglobat în Perieni, comuna Probota, Iaşi), vinde starostelui de neguţători Pană, drept 30 galbeni, „o parte de ocină din satul Cândeşti, din jumătate de sat, a cincea parte… / Şi în tocmeală au fost Lupul Dârlău şi Gheorghe Grecul din **Băşeni** (azi Mihail Kogălniceanu, comuna Ţigănaşi, Iaşi), Toader sin (fiu) Hăugul şi Vasile şi Constantin de **Perenii** (Perieni, comuna Probota, Iaşi), Vasile sin Gavril ot **Cândeşti**, popa Nistor, Toader Hagi, Alexa cupeţ şi Gheorghiţă cupeţ ot târg **Iaşii**. Şi eu, Ion Coroşca, am scris”[545].

1645, iunie 8: Vasile Lupu voievod îl trimite pe Grecul de **Băşeni** (Mihail Kogălniceanu, comuna Ţigănaşi, Iaşi) să aleagă „nişte părţi de ocină din sat din **Cândeşti** (înglobat în Perieni, comuna Probota, Iaşi). Deci Grecul a strâns oameni buni, pe Vasile, Ionaşco şi Pântea din **Pereni** (Perieni, comuna Probota, Iaşi), Samuilă, popa Zaharie şi Gigoraş din **Băşeni** şi au mers de le-au ales ocina” cumpărată de Pană neguţătorul de la Toader. „Şi au fost şi răzeşii de faţă, anume Drăgan şi Tiron, să se ştie”[546].

---

[544] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 475, p. 455

[545] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 22, p. 14

[546] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 91, p. 80

CANIA

(sat pe Chigheci, raionul Leova, Moldova).

1436, mai 13: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi lui Mihail Stângaciu, care primeşte uric pentru „satele anume: pe Bogdana, unde este Balan şi fiul lui Drajan, şi, pe Smila, seliştea lui Roşca, şi chilia lui Manasie, şi, pe Iubana, Suseni, şi, Chegheci, locurile din pustie mai jos de Prun, la **Fântâna Peducelului şi, mai jos, la Fântâna Mare**, şi, pe Jeravăţ, seliştea Fundeştilor, între popa Mircea şi Petru Lungul, şi, pe Bârlad, un loc între Leurinţ şi Bâcsăneşti, şi, mai sus, Iapa, unde se unesc trei văi, un loc de pustie… Iar hotarele acestor sate să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac. Iar hotarul pustiei să fie cât vor putea să folosească destul patru sate”[547].

CANŢĂLĂREŞTI

(fostul Scanţireşti, comuna Ştefan cel Mare, Vaslui).

1493, martie 15: Întărit de Ştefan (cel Mare) voievod lui Ion aprodul, dania lui Ştefan cel Mare, care cumpăraseră, cu 100 zloţi tătăreşti, de la Ivul Mândrea şi

[547] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 154, pp. 211, 212

cu ai săi nepoţi Trif, Furdui şi Toader, şi cu nepotu-său Dragotă, fecior Anicicăi, „un sat, anume Scanţireştii pe Bârlad”. Şi a mai cumpărat Ştefan Vodă, cu 30 de zloţi, de la Avăr, tot pentru a-l milui pe aprodul Ion „o bucată de sat Scanţireşti, din sus de Scanţireşti… Şi hotarul acelui sat şi acelei bucăţi de loc ca să fie de toate părţile pe hotarul cel bătrân, pe unde au ţinut Irimiia stolnicul şi Ivaşco Turcul sulgerul, începându-se hotarul de la ruptura din jos drept în vârful dealului, în hotarul cel bătrân, şi, de-acolo, peste deal, până în hotarul Bârzăneştilor, de-acia pe culmea dealului până la ulmi, iar de la ulmi peste zăpodie şi de-acolo dumbrava în sus, până în drumul lui Răcilă, de-aici, de la deal, până în drumul Hădărăeştilor, de-aci pe drum către Bârlaad, la unghiul ţarinii, iar de-acolo în vârful dealului, iar la movilă drept la drum, iar de la movilă în Bârlad. Acesta-i hotarul acelui sat şi acelei bucăţi de pământ”[548].

1493, martie 15: Întărit de Ştefan voievod, cu prilejul împărţirii satului lui Ion aprodul între fraţii săi Lupul şi Maruşca, care primesc uric pentru câte o „jumătate de sat Scanţireştii”[549]. Hotarul, cel bătrân.

1899: „**Cănţelăreşti**, sat din comuna Bârzești, plasa Stemnicul, judeţul Vaslui, situat pe coasta de vest a dealului Plopul, fiind udat, spre vest, de râul Bârlad. Se întinde pe o suprafaţă de 342 hectare, din care 95 ale locuitorilor, având o populaţie de 25 familii sau 135 suflete. Are: o biserică, făcută din lemn, la 1807, de fostul proprietar, Petru Cazimir; 3 cârciumi. Vite sunt: 71 vite

[548] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. III, Bucureşti 1980, doc. 131, pp. 256, 257
[549] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. III, Bucureşti 1980, doc. 132, p. 257

mari cornute, 80 oi, 8 cai şi 7 râmători. Locuitorii posedă: 16 pluguri şi 30 care cu boi, 2 căruțe cu cai şi 15 stupi. / În partea de nord a satului, pe drumul vechi dintre Vaslui şi Iaşi, se află un pod mare de piatră, peste o râpă, formată din scursura ploilor ce vine despre deal. Acest pod a fost făcut, la 1636, de hatmanul Gavriil, fratele lui Vasile vodă Lupu. La partea de vest a podului se află o piatră în zid, cu inscripțiunea slavonă, a cărei traducere o dăm aci: „Acest pod l-a făcut Gavriil Hatmanul şi cneaghina lui Liliana, în zilele fratelui său Ioan Vasile Voevod, în anul 7144 (1636)”[550].

CĂPĂTAN

(mai sus de Odobeşti, Vrancea).

1774, iunie 26: Satul **Căpătan**, ţinutul Putnii, ocolul Milcovului de Sus, după recensământul lui Rumeanţev[551], avea **toată suma caselor 58**. Scădere rufeturi 17: 5 scutelnici, 6 popi, 1 nevolnic, 5 slujitori. Rămân birnici 41. / **Birnici**: Ion, vornic / Gavril Bogdan / Ioniţă Preda / Apostol Grisân / Stan al lui Preda / Maftei a Ţăroae / Neculai Bogdan / Ion Buruiană / Andrei fiul lui Niagul / Ioniţă Dudău / Ioniţă fiul lui Prohir / Radu Păpuşel / Dumitru, vătăman / Manolache Şalău / Răducan / Ioniţă Slămnoiu / Sandul Muncoci / Ioniţă Muncoci /

[550] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 284
[551] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 328, 329

Gheorghiţă Chivirnisală / Vasilache Barbălată / Ursul Bragău / Ene Ţogoiu / Ene Ţăgoiu / Andrei Ţăgoiu / Andrei Cirifan / Trohin al lui Ţogoe / Şerban Ţogoe / Vasile Boţac / Toma, morar / Vasile al Bucului / Trohin, ciobotar / Toader Pungă / Dumitru, cheptănar / Ştefan Furtună / Dumitraşco Oncan / Costantin Danco / Cistantin Borună / Postolache Pungă / Bran, velnicer / Trohin / Vasile Buruiană. // **Rufeturi:** Iftenie Pungă, vier vel vistiernicului / Vlad, butnar, vier la fel / Apostol Oncan, vier banului Ştefan Sturza / Gheorghe, vier Iancului, vătav de aprozi / Ştefan Buruiană, chelar la Sfeti Spiridon / Vasile Săul, slujitor / Radul, morar, slujitor / Stan, mocan, slujitor / Strătulat, panţăr de margine / Chirilă, panţăr de margine / Popa Opre / Popa Ion / Popa Costantin / Popa Vasile / Popa Apostol / Popa Gheorghie, călugăr / Baba Ioana, prescurniţa.

CAPELEUCA

(sau Căpleuca, comuna Cruhlic, raionul Hotin, Ucraina).

1770-1772: Satul **Capeleuca**, la poşta **Dăncăuţi**, ţinutul Hotinului, ocolul Mijlocului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[552], **toată suma caselor: 15**. Scădere rufeturi 15: 15 poştaşi. / **Poştaşi**: Ștefan Coroșciuc / Vasile, rusul, văcar / Timofte, cibotariul / Ivan Clăpăuc / Ivan, bejenariul / Ilie, rus / Ion, vornic / Hrihor Stilinca /

552 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 172

Fedor Cohorinoțchi /Andrei Horinoțchi / Ivan Postoli / Fedor, scripcariul / Nicolae, rus / Timofte Ursanco / Nichifor.

1904: „**Căpleucă**, sat în judeţul Hotin, volosti Dăncăuţi, aşezat pe şoseaua ce merge de la Hotin spre Negreni, pe malul abrupt al Nistrului. Are 309 case; biserică; o şcoală, frecventată de 57 copii, din 174 în vârstă de şcoală; vite 210 capete; populaţiunea 1.574 locuitori români, ruşi şi ruteni”[553].

CĂPINICIU

(Orhei, Moldova).

1617, aprilie 14: Întărit de Radul voievod marelui stolnic Rusu (Russo) şi soţiei sale Antimia, care primesc ispisoc pentru, „din a treia parte, a patra parte din moşia **Căpiniciul**, cu loc de moară în Vatici, cu vii, cu păduri, cu prisăci şi cu livezi, în ţinutul Orhei”[554].

1622, aprilie 7: Ispisoc de judecată de la Ştefan Tomşa voievod, privind „pricina dintre Ionaşco Rusu şi popa Băzdâga din **Grebleşti** cu nepotul său Crâstea, pentru o parte din **Căpiniciu**”[555].

1622, august 16: Carte de împuternicire, dată de

---

553 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 50

554 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 43, p. 55

555 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 53, p. 62

Ştefan Tomşa voievod lui Ionaşcu Rusu „pe dania ce i-a făcut unchiul său Cărăbaş din moşia **Căpiniciul**, din ţinutul Orhei”[556].

1622, august 19: Întărit de Ştefan Tomşa voievod fraţilor Ionaşcu Rusu şi Bosie, feciorii stolnicului Rusu, „cumpărăturile şi Clironomia unchiul lor Cărăbaş în satul **Căpiniciul**, din ţinutul Orhei”[557].

1784, mai 29: Fostul mare agă Grigore Ipsilant, serdar de Orhei şi fostul mare ban Datie Donici cercetează, din porunca lui Alexandru Constantin voievod, pricina lui Ion Carp, care s-a plâns „că moşia **Rădeni**, din acel ţinut Orhei, unde este cu toată aşezarea, cum şi **Borzăştii**, cu scrisori şi hotarnică, pe care le stăpâneşte, dar răzeşii ce se aflǎ cu şederea la moşia **Roşcanii** cu nedreptate i-ar fi împresurând o bucată de loc, trecând peste pietrele hotare. Şi deosebit în moşia ce se cheamă **Căpinigiul**, tot de la acel ţinut, care se împarte în 3 bătrâni, 2 bătrâni ar fi ai dumisale şi i-ar fi şi stăpânit până în trecutul an, când răzeşii, ce se aflǎ şezători la **Răce** ar fi mers la moşia Căpinigiul şi, în tăria lor, fără de nici o judecată, ar fi luat tot venitul şi dijma pe acei doi bătrâni, zicând că-i moşia lor. / Pentru care… să chemaţi de faţă pe acei oameni, cu scrisori dovezi ce vor fi având, atât pe cei din Roşcani, ce i-ar fi împresurând moşia din Rădeni şi Borzeşti, cât şi pe dei din Răce, ce se fac stăpânitori pe acei 2 bătrâni din Căpinegiul, şi să faceţi cu

---

[556] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 54, p. 62

[557] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 55, p. 63

amănuntul cercetare”[558].

CĂPOTENI

(azi Kalininsk, raionul Edineţ, Moldova).

1605, octombrie 3: Carte de împuternicire, dată de Eremia Moghilă voievod lui Toader Căpotici din **Căpoteni**, „spre aceea ca să fie tare şi puternic să ţină şi nimănui să nu dea ai săi vecini din satul **Holoucinţii**, câţi vecini sunt acolo”[559].

1606, decembrie 7: Carte de împuternicire, dată de Nistor Ureche, vornicul Ţării de Jos, lui Toader Căpotici din **Căpoteni**, „spre aceea cum să fie tare şi puternic a întreba pe sneaghina Hăsan, căci i-a fost vândut o bucată de ocină din satul **Holoucinţii**; şi acea bucată a fost a lui Iuraşco Drace, şi pe dânsa să aibă a o da Toader de mare chezăşie, iar Toader să aibă a o ţine pe dânsa în casa lui, din acea zi când va fi a lor, lui Toader şi lui Iuraşco Drace, şi nimeni să nu cuteze pe dânsa a o ţine sau a opri înaintea acestei cărţi a noastre”[560].

1617, august 14: Întărit de Radul voievod fraţilor Luoul, Grigore, Gheorghe şi Fedora, feciorii Cristii Balş şi ai jupânesei Odochia Ruxandei, / nepoatei lor de frate

[558] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 274, pp. 304, 305
[559] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 72, 73
[560] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 71, 72

Tudosca, fata lui Mateiaş, / nepoţilor de soră Costanda şi Pavăl, feciorii Antemiei, / toţi nepoţi şi strănepoţi lui Ionaşco Căpotici, Ilie Mustaţă postelnic, Bulhac paharnic şi Moga aprod, care primesc ispisoc „pe a lor pcine şi moşii ce au avut de la moşii lor… „jumătate de sat, anume **Albeştii** bătrâni pe Jijia, cu vii şi cu livezi, şi jumătatea satului **Şărbăneştii**, partea din sus, de către Albeştii bătrâni, iarăşi pe Jijie, în ţinutul Hârlăului, şi satul **Zlătarii**, între Cozancea şi satul **Ionăşenii**, iarăşi pe Jijia, cu mori pe Jijia şi cu hotar pe amândouă părţile Jijiei… şi jumătate de sat **Albeşti**, partea de sus, cu mori pe Jijia, ce sunt în ţinutul Dorohoiului, şi jumătate din satul **Fedeştii** pe Prut, şi bălţi de peşte şi cu loc de iaz şi de moară în Camânca şi în Dubovăţ, şi satul **Corhăneştii** şi cu cutul **Giuleşti**, parăşi pe Prut, într-un hotar cu Fedeştii, ce sunt în ţinutul Ieşului, şi jumătate de sat din **Ciuheşti**, parte de sus şi cu vad de moară în Siret, şi cu râmnice ce sunt în ţinutul Sucevei, şi a treia parte din jumătatea satului **Capoteni** sub Trebice, ce este în ţinutul Hotinului, care aceste moşii sunt osebite de către alte rudenii ale lor”[561].

1635, septembrie 14: „Mărturisit-au Gheorghe Corobca din **Căpoteni** (azi Kalininsk, raionul Edineţ, Moldova) de o vizunie ce a săpat într-o movilă, în hotarul **Cupciciului** (Cupcina, azi Kalininsk, raionul Edineţ, Moldova); și a săpat cu Ștefan, ginerele lui Braţcic din **Parcova** (comuna Parcova, raionul Edineţ, Moldova), și cu Golăe de acolo. Și a mărturisit Gheorghe Corobca c-au găsit o piatră mică într-acea vizunie și o au scos el singur dintr-acea vizunie și au găsit numai acea piatră, iar mai

---

[561] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 235-237

multe pietre n-au fost la cea vizunie. Și a mers Gheorghe Corobca la cea movilă, unde a săpat acea vizunie, să vadă acea piatră ce a găsit, când a săpat vizunie. Și a găsit piatra și s-au aflat și o piatră mare și douăzeci și șase mai mici, care pietre n-au fost când a săpat Gheorghe Corobca acea vizunie. Și din cele pietre mai mici nu s-au aflat, mai mult de cea piatră ce au scos singur din vizunie. / Iar de niște cuvinte ce au grăit Vasilic din Parcova și Erema de acolo, că au fost și ei când a săpat Gheorghe Corobca acea vizunie, ei n-au fost la cea săpătură. Și Vasile au zis și Erema că au săpat vizunie cu un negeag, iar Gheorghe a zis că a săpat vizunie cu un hârleț. Și a mas Gheorghe Corobca la vizunie, până au venit Ștefan, ginerele lui Bratcic, și Golăi din Parcova, și au săpat ei vizunie, toți trei, iar Vasile și Erema n-au fost la cea săpătură. / Și la ceastă mărturie, când a mărturisit Gheorghe Corobca, cum a fost numai o piatră, când au săpat acea vizunie, au fost Gheorghe Corosteanul, Gligorie Tăban, și Condrea hotnogul de călărași de **Vertep** (comuna Vertep, raionul Edineţ, Moldova), Eremiia chihae, Haraga, Ursul Pae, Vasile Pilipovschii, Gligorie Muha din **Bârova** (comuna Bârnova, raionul Ocniţa, Moldova),Toader vătăman ot tam, și Vasco ureadnic ot **Vasileuți** (comuna Vasileuţi, raionul Râşcani, Moldova), și Pătrașco ureadnic ot **Vozdouți** (azi Gvizdivşi, raionul Secureni, Ucraina), și Tabără ureadnic ot **Clocucina** (azi Clocuşna, comuna Clocuşna, raionul Ocniţa, Moldova), Ostahie din **Vertep**, și Bazga den **Căpotini**, și Căzacul Comișescul din **Zubriceni** (azi Zăbriceni, comuna Zăbriceni, raionul Edineţ, Moldova) și alți mulți oameni buni”[562].

---

[562] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 233, pp. 276, 277

1635, septembrie 18: Zapisul lui Mihailo, feciorul Odochiei, nepotul Grozei, strănepotul lui Bantăş din **Brătăşeni** (Brătuşeni, comuna Brătuşeni, raionul Edineţ, Moldova), din ţinutul Iaşilor, în care mărturiseşte că a vândut partea lui „din sat din Brătăşeni, dintr-a treia parte, din stâlpul din mijloc… lui Dumitru Buhuş vistiernicul, pârcălabul de Hotin, drept 2o taleri bătuţi, şi partea mea, şi a frăţâne-meu Avram, şi a mătuşilor mele Sofronia şi Acsana… Şi la tocmeala noastră prilejitu-s-au Florea şi Cozma, sluga dumisale vistiernicul Gheorghe Roşca, din **Sencheuţi** (Sancăuţi, comuna Cotiujeni, raionul Briceni, Moldova), Prodan din **Căpoteni** (azi Kanininsk, raionul Edineţ, Moldova), Gavril Beşină din **Ocnină** (Ocniţa, comuna Ocniţa, raionul Ocniţa, Moldova) şi alţi mulţi oameni buni”[563].

CĂPOTEŞTI

(comuna Huruieşti, Bacău).

1472, martie 2: Întărit de Ştefan (cel Mare) voievod lui Ilea Huru, care primeşte uric pentru „ocinile lui drepte, anume satele: Hurueşti pe Polocini, unde îi este curtea şi, mai sus, Ochienii şi seliştea Stânceoaia, şi Căpoteştii, şi un loc de moară pe sub pădure, unde se unesc două pâraie, sub pădure, să-şi facă moară, şi Urecheştii, care sunt pe Trotuş, în faţa Adjudului, şi, pe

[563] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 240, p. 284

Putna, satul anume care se cheamă Cătina şi, la ţinutul Sucevii, un sat, anume Ivăneştii, mai jos de Săcuieni"[564]. Hotarul, din veac.

1899: „**Căpoteşti**, sat, face parte din comuna Hurueşti, plasa Berheciul, judeţul Tecucii. E aşezat pe coasta dealului cu acelaşi nume, în partea de nord-est a comunei, la 2 km departe de reşedinţa comunei. Are o populaţie de 68 capi de familii, cu 290 suflete, locuind în 68 case. Are o biserică, cu hramul Ioan Botezătorul, făcută de locuitori, după cum se vede din inscripţia ce se găseşte în ceaslov şi evanghelie. Are 8,5 fălci de pământ, Copii în vârstă de şcoală sunt: 25 băieţi şi 20 fete"[565].

CĂPOTEŞTI

(Budzeşti, între Ivăneşti şi Căpoteşti,
comuna Pădureni, Vaslui).

1495, ianuarie 22: Întărit de Ştefan (cel Mare) voievod fraţilor Neagul Dumia şi Băloş, care cumpăraseră, cu 25 zloţi tătăreşti, de la Nastea, nepoata lui Mihăilă Budzea, şi de la nepoata ei Mărina, fiica lui Husul, „a patra parte din satul anume Budzeştii pe Sărata, unde a fost Bericica"[566]. Hotarul, din veac.

---

[564] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 183, pp. 270-272

[565] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 286

[566] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 171, pp. 312-314

1620, mai: Ispisoc de judecată de la Gaşpar voievod, după ce „a venit Palaghi, fata lui Bantăş, şi s-a pârât cu fratele ei Dumitraşco pentru nescari părţi de ocină, ce ei au avut în satul **Şendreşti** şi din **Căpoteşti**; aceste părţi de ocină le-a vândut fratele ei ei Dumitraşco şi partea ei lui Andrei, fiul Ilei şetrar. Drept aceea, le-am făcut lor lege dreaptă, cum să aibă a stăpâni Palaghia partea fratelui ei din satul **Vilneşti** şi din **Grauri** şi să nu mai aibă a pârî Dumitraşcu pe Palaghia”[567].

CĂPOTEŞTI

(sat pe Putna, comuna Boloteşti, Vrancea).

1626, septembrie 17: Întărit de Miron Barnovschi voievod lui Sima gelepul, care primeşte uric „pentru o cumpărătură, ce a cumpărat vad de moară şi trei pământuri în sat la **Cofeşti** (lângă Ţifeşti, Vrancea) şi două pământuri în frunte de la **Căpoteşti** (sat pe Putna, Vrancea), până în hotarul Milcovului. Şi a chemat Sima gelepul oameni buni din sus şi din jos, anume pe popa Toader, Procopie diaconul, fratele lui Iacob, Constantin Beche, Tilibaşa, Sava Poprişoc, Ionaşco ginerele lui Piţigoi, Mihăilă, feciorul lui Ionaşco, ginerele său din Căpoteşti şi Giurge, fratele său Mihăilă, Ştefan fratele Lupului, Neculae, Grigorie, Ion Robul, Petre, Ionaşco Benevreg, Ion Andreica, Opre, Ion ginerele Giurgii, Dra-

[567] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Fereştii, Vaslui*, vol. XVI, Iaşi 1926, p. 30

gul, Vasile ginerele lui Gheorghe şi Băloş din **Fiţingheşti** (azi Bizigheşti, Vrancea), Toder Căpăţână de **Ivănceşti** (sat pe Puna, Vrancea) şi socrul popii lui Toader de **Odobeşti**"[568].

1634, mai 15: Zapisul marelui medelnicer Banul, stolnicului Dumitraşco şi alţii, în care mărturisesc cum au venit înaintea lor Vicol dascăl din **Focşani**, Avram şi Ţigan din **Căpoteşti**, Văsiian călăraş, ginerele lui Ursu, „de s-au jeluit înaintea noastră, zicând că au un vad pe gârla Putnei, la sat la **Cofeşti**, şi acel vad l-au înecat alte vaduri, ce-s mai în jos şi alţii se hrănesc, iar ei nu se pot hrăni… ne-am sculat şi ne-am dus la acel vad… şi-am aflat o moară a mănăstirii Săcului… Iar popa Procopie, care are şi el o moară mai din jos de moara călugărilor, el a zis că nu va lăsa călugării să-şi pogoare moara mai în jos, căci pământul e al lui. Iar noi am judecat cum e legea gârlei… când va îneca o moară pe altă moară, atunci să-şi sloboadă morile cei din jos, să îmble şi cea din sus, chiar dacă ar fi pământul altuia, că apa nu îmblă cu pământul"[569].

1635, iulie 28: Întărit de Vasile Lupu voievod fraţilor Ionaşco, Ştefan şi Vasile Avram, care primesc uric pentru „a treia parte din întreg satul **Meseheneşti** (Misihăneşti, comuna Roşiori, Bacău), în ţinutul Romanului, cu jumătate de moară şi cu jumătate de iaz, cea de jos, care este cumpărătura tatălui lor Avram de la Isac aprod, fiul lui Ion vistiernic, nepotul lui Petrica pârcălab, pentru 600 zloţi tătăreşti. / Şi de asemenea, altă

---

568 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 120, pp. 143, 144
569 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 133, pp. 146, 147

a treia parte din satul Meseheneşti, cumpărătura tatălui lor de la Gheorghe vistiernic, fiul lui Cozma, nepotul lui Ion vistiernic, pentru 200 taleri de argint. / Şi de asemenea, jumătate din satul **Giurcani** (azi Fundul Tutovei, comuna Plopana, Bacău), cu loc de iaz şi de moară pe pârâul Tutova, cumpărătură lui Ionaşco şi tatălui său Avram de la Pătraşco, nepotul lui Stan, şi de la Micul şi Petru, pentru 350 taleri de argint… / Şi apoi, întărim lui Ionaşco Avram singur, deosebit de ceilalţi fraţi, un sat, anume **Nămăeştii** (sau Mănăeşti, Măneşti, numită şi Vlădeşti, comuna Roşieşti, Vaslui), care se desparte în două cu hotarul **Mărceştilor** (comuna Roşieşti, Vaslui), care este în ţinutul Fălciului, la gura Edriciului, unde cade Edriciul în pârâul Bârladului, cu loc de moară la pârâul Bârladului, cumpărătură de la Coste, fratele lui Hrană, pentru 90 de ughi (ducaţi ungureşti). / Şi mai întărim lui Ionaşco fost vornic singur a patra parte dintr-un vad de moară de la Gârla de Jos a Putnei, care este la satul **Căpoteşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), cumpărătură de la Dumitru, fiul Martei, pentru 50 ughi galbeni”[570].

1636, aprilie 2: Întărit de Vasile Lupu voievod cămăraşului Pătraşco, fraţilor şi tuturor rudelor lui, care primesc uric pentru „jumătate din satul **Şoldeşti** (comuna Fitioneşti, Vrancea), pe apa Zăbrăuţi. Şi hotarul acestui sat începe mai în jos de hotarul **Spăriiaţilor** (azi Zăbrăuţi, înglobat în Moviliţa, comuna Moviliţa, Vrancea), pe valea Zăbrăuţi, drept în sus până la obârşie şi dealul de la **Căpoteşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), pe unde arată şi uricul pe care îl au de la Ştefan voievod cel Bătrân. Iar poienile şi curăturile să aibă a le stăpâni pe

---

[570] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 184, pp. 219-222

unde le-a hotărnicit Dumitraşco Gheuca vornic, cu oameni buni, megieşi, anume: Calcea din **Muncel** (Muncelu, comuna Străoane, Vrancea), Zăbrăuţi din **Brudureşti** (pe Putna, Vrancea), Ursu Dudăilă din **Săcătură** (în Viişoara, comuna Vidra, Vrancea), Gliga din **Budea** (Buda, înglobat în Angheleşti, comuna Rugineşti, Vrancea) Oprea fost pârcălab, popa Ioachim de la mitropolitul Varlaam, popa Sava de la **Cruce** (înglobat în Panciu, Vrancea), Focea uricar şi Frâncul din **Nădălbiţi** (în Putna, Vrancea), Pricopie diac din **Băloteşti** (comuna Boloteşti, Vrancea) şi mulţi oameni buni”[571].

1636, august 1: Zapisul lui Focea uricarul, în care mărturiseşte şi îl informează pe Vasile Lupu voievod că a fost „la sat la **Feţingheşti**, ce se cheamă **Răzimeştii**, pentru pâra ce-au avut călugării de la Bisericani cu Ileana, soacra lui Iane postelnicul, cu Harita şi Dumitraşco, pentru nişte părţi de ocină”, pe care ei nu le-au vândut. Martorii, Dabija ce-a fost staroste, Scântee vătavul, Dumbravă vătah, Ionaşco Boldescul, Isaiia ce a fost pitar, Oprea şi Bârlădeanul de **Cruce** (înglobat în oraşul Panciu, Vrancea), Văscan Codan, Zaharia diacul şi Dumitru de **Ţigăneşti** (înglobat în Bătineşti, comuna Ţifeşti, Vrancea), Pepelea Cireş şi Ion Negrul de **Târgoveţi** (sau Târgovişte, comuna Boloteşti, Vrancea), Avram, popa Drăghici, Dumitru şi Ion Iosip din **Căpoteşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), Precup de **Cofeşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), Vasile diacul de **Bătineşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), Procopie diacul, Giurgea călugărul şi mulţi oameni buni „aşa au mărturisit ei, cu sufletele lor, că toţi au vândut în această parte de ţin

[571] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 385, pp. 432, 433

călugării, numai ce s-a aflat o parte puţintea, a Ilenei, soacra lui Iane postelnicul, 10 paşi în frunte. Deci noi am tras funia şi am ales părţile călugărilor şi le-am stâlpit cu bolovani, şi-am ales partea Ilenei şi iar am stâlpit cu bolovani, şi din ţarină, şi din vatra satului. Aşijdere, s-au mai găsit dintr-aceste rude, nescrişi la dresele călugărilor, la vânzare, anume: Harita şi Dumitraşco Sprânceană. Deci şi aceştia şi-au dat ei părţile, ce li se va veni, călugărilor, să le fie pomană la sfânta mănăstire”[572].

1638, iulie 2: Ionaşco, feciorul popii Baciului de **Băleşti** (ţinutul Putna, Galaţi) „şi cu toţi răzeşii mei, anume Roşca feciorul lui Iachim, Mărin fata lui Gavril Clatea, Maftei feciorul Pietrei”, vând „părintelui Partenie de la Beserecani, drept 40 lei gata”… părţile noastre din vadul morii de jos, în **Ţifeşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), din partea Pravulceştilor. / Şi aşijdere Miftodie şi femeia mea Protasiia, fata lui Todosie, feciorul lui Nasoe de **Ţifeşti**, partea noastră de vad, văzând noi că alţi răzeşi vând acel vad, noi n-am vrut să cindem partea noastră, ci o am dat să fie a sfintei mănăstiride ne-au scris în pomelnic… / Şi această tocmeală a fost dinaintea a mulţi oameni buni: popa Murgu, Pepelea ce a fost iuzbaşă, Ştefan, Toader şi Ostahie – feciorii lui Mămaiu, Gavril Dolhan, Giurgea Gătin, Păcurar Constantin, Simionaş din **Ţifeşti**, Ihnat, Andreica, Ion Gogul, Vartic, Dumitru şi Ion fiii lui Vartic, Procopie diacu, Grozea, Necula, Murgu, Ioniţă Ion sin Toma dărăban, Ursul, Ion Calcea, Crăciun şi Vasile – fiii lui Ion Calcea din **Băleşti**, Lupul

---

[572] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 470, p. 531

Romitescul de **Focşani**, Coman, Avram de **Căpoteşti** (comuna Boloteşti, Vrancea) şi alţi mulţi oameni buni"[573].

1639, august 30: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce mitropolitul Varlaam s-a înfăţişat cu un zapis de la „câţiva oameni buni de la ţinutul Putnii, când au fost socotitori la acea margine şi au socotit rândul unui vad de moară, ce-a cumpărat mitropolitul în Gârla Putnei, la sat la **Cofeşti**, care vad a fost înecând alt vad, ce este mai sus, a nişte oameni, anume Vicol dascălul din **Focşeni**, Avram, Ţigan şi Văsiian, ginerele lui Ursu de **Căpoteşti**. / Deci ei au judecat după legea şi după obiceiul Gârlei şi au aflat legea să mute moara părintelui mitropolit mai jos, săvai de-ar fi şi pe ocina altuia, să poată îmbla şi cea moară, ce este mai sus. Şi au mutat moara părintelui Varlaam mitropolitul mai jos, pe locul popii Procopie, să umble morile pe acel loc, să aibă treabă numai cu apa, iar pe uscat să-şi ţină popa Procopie, pe unde va fi partea lui. Altă pâră şi gâlceavă să nu fie, nici dănăoară, în veci"[574].

1639, octombrie 16: Pepelea Cireş, iuzbaşa de **Balomireşti**, de pe Gârla Putnei, dăruieşte mănăstirii Săcul „o vie, ce-i la sat la **Căpoteşti**, şi cu pomăt ce este acolo la vie, pentru sufletul meu şi pentru sufleul părinţilor mei"[575].

1640, octombrie 11: Zapis de la vătavii de pe Gârla Putnei „şi cu oameni de la ceea Gârlă**,** şi cu meşteri

---

[573] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 393, pp. 382, 383
[574] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 203, pp. 209, 210
[575] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 254, p. 252

Gârlei Putnei, anume popa Murgu din **Ţifeşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), vătavul Lupul, vătavul Petrea, vătavul Cilimon de la ceea Gârlă, meşterul Anghel, meşterul Nicoară, meşterul Gavril şi alţi oameni buni, Ştefan şi Pepelea de **Băloteşti** (Boloteşti, comuna Boloteşti, Vrancea), Ţigan de **Căpoteşti** (lângă Putna, comuna Boloteşti, Vrancea), Pepelea Hireş iuzbaşa, Necula de **Odobeşti** (oraşul Odobeşti, Vrancea)", în care scriu şi mărturisesc despre pricina călugărilor de la mănăstirea Săcul cu popa Procopie, care „au avut pâră pentru vad de moară, că a fost înecat"[576].

1644, februarie 26: Scrisoarea pârcălabului Dabijea şi a diacului Pătraşco, prin care îl informează pe Vasile Lupu voievod că, la cererea călugărilor de la Bistriţa, au fost „la sat, la sat la **Ţigăneşti**, să alegem nişte părţi de ocină, ce a fost cumpărat Sacaluş, ce a fost pârcălab, de la Trif, moşul Tomei Melencei şi al lui Ilie, Obrejie, Trif, Cozma şi alţi răzeşi ai lor, feciorii Melencei şi ai Cârstinei, nepoţii lui Trif, şi le-a dat pentru sufletul său sfintei mănăstiri Bistriţa. / După aceea, iar le-au vândut feciorii Melencei şi ai Cârstinei lui Tănasie, ce a fost vornic, şi Tănasie le-a dat pentru sufletul său sfintei mănăstiri a Bisericanilor. / Deci am strâns oameni buni, anume Vasilie Scânteie şi Lupul din **Căpoteşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), Dumitru, Pătrăşcan, Florea şi Arion din **Ţigăneşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), Slăvilă din **Gligoreşti** (lângă Oleşeşti, comuna Ţifeşti, Vrancea), Anghel de **Cofeşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), Vasile Hulpaş şi Căzacul de **Bătineşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea)… şi am ales partea lui Sacaluş, jumătate de vad

---

[576] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 466, p. 457

de moară, cu trei pământuri din frunte, două din vadul Bisericanilor, ce s-au aflat necumpărate de vornicul Tănasie, şi un pământ din jos de vadul Bisericanilor, şi şi jumătate de vad de moară din jos de morile Bisericanilor. Şi le-am stâlpit, şi le-am dat pe mâna călugărilor de la Bistriţa, cum scrie cartea măriei tale"[577].

1774, iunie 26: Satul **Căpoteştii**, ţinutul Putnii, ocolul Gârlelor, după recensământul lui Rumeanţev[578], avea **toată suma caselor 26**. Scădere rufeturi 26: 15 scutelnici, 1 mazil, 2 popi, 4 nevolnici, 1 slujitor, 3 argaţi. / **Rufeturi**: Ion Gugecă, vier mănăstirii Dancul / Sandul Beche, vier mănăstirii Dancul / Mane sin (fiu) lui Dumitraşco, vier mănăstirii Dancul / Zaharie Chelu, vier mănăstirii Dancul / Panaite a Guriţei, vier mănăstirii Dancul / Enache fiul Marii, vier mănăstirii Dancul / Anghel zet (ginere) lui Săracul, vier mănăstirii Dancul / Costin fiul diaconiţei, vier mănăstirii Dancul / Ioniţă Lăduncă, vier mănăstirii Dancul / Vasile Lăduncă, vier paharnicului Costantin Pălade / Simion al Maftei, vier la fel / Dumitraşco Chiciorlungu, vier la fel / Costantin Buzatu, vier spătarului Ioniţă Canta / Anghel, muntean, vier la fel / Cârste Zota, slujitor de Focşani / Iliana, săracă / Ionichi, monah / Popa Ene / Stan, bulucbaş, mazil / Ilie a Guriţei, nevolnic / Dragne, muntean, argat bulucbaşului Stan, mazil / Ion, muntean, argat la fel lui / Ion Morondian, nevolnic / Necula, rotar, nevolnic / Gheorghe Mălaiumare, argat Catrinii, fiicăi bulucbaşului Stan, mazil.

---

577 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 247, p. 226

578 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 310

1899: „**Căpoteşti**, sat în judeţul Putna, comuna Boloteşti, plasa Gârlele. Cătunul este așezat pe malul Putnei, între Măgura și Putna. Are o populaţiune de 172 suflete, care locuiesc în 46 case. Are o biserică filială, cu hramul Adormirea. Şcoală nu se află în comună, Copii cu vârstă de şcoală sunt 27, 10 băieţi, 17 fete. Din aceştia, 5 copii, 4 băieţi şi 1 fată, urmează la şcoala din Boloteșt."[579].

CĂPOTEŞTI

(fostul Hotceşti, azi Şcheia, Iaşi).

1619, iunie 4: Ispisoc de judecată de la Gaşpar voievod, după ce „Marmure uricarul s-a pârât cu Andrei, feciorul Iliesei şetrar pentru nişte părţi de moşie din satele **Şendreni** (pe Stavnic, lângă Bâcu, comuna Ipatele[580], Iaşi) şi **Capoteşti** (pe Stavnic, inclus în Şcheia, comuna Şcheia[581], Iaşi), pe care le-a cumpărat, fără ştirea lui, De la Tudora şi de la fraţii ei Gavril, Dumitru şi Grigore, feciorii lui Toader Purcel, şi pentru un iaz pe pârâul Stavnicului, cumpărătura lui Marmure uricar, iar Andrei, feciorul Ilieşei şetrar, dete seamă cum a făcut el acel iaz, ca să îndrepte apa pe Stavnicul cel bătrân, pe unde curgea

---

[579] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 286

[580] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 248

[581] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 52

mai demut, iar budăi de moară pe acel pârâu ca să nu fie, dar ca să-şi facă lui iaz şi moară mai jos, în hotarul satului **Drăguşanii**, iar de ar fi pus budăi sau moară, sau ar fi arat brazdă pe hotarul lui Msrmure, ca să dea goaba de 12 boi, iar pentru această parte de moşie, ce s-a cumpărat, s-a aflat mai de aproape rudă cu acei vânzători… / şi i-am judecat după legea ţării şi am aflat ca să întoarcă Marmure banii ce ar fi dat pe această moşie în mâinile lui Andrei, şi Marmure s-a îndreptat, iar Andrei a rămas după legea ţării"[582].

1628, noiembrie 5: Zapisul de mărturie al marilor boieri, „precum au venit înaintea noastră Ionaşco Capotă, feciorul lui Nicoară Capotă, şi nepotul lui Nistor, feciorul Dochiei, şi Gafca şi Nasta, fetele Antimiei, şi Ionaşco, Gheorghie şi Gligorie, şi seminţia lor Nastea, fata Saftei, şi Cioban, Simion şi nepotul lor Strătulat, şi iarăşi seminţia lor Stanca, jupâneasa lui Murgoci, cu toată rudenia lor, şi iarăşi seminţia lor Busca, Ionaşco şi Simion, feciorii Maricăi, şi nepoata lor Urâta, fata Aniţei, şi seminţia lor Zaharia, fecior Agahii, şi iarăşi seminţia lor Cătălina, fata Ruscăi, şi bărbatul ei Dămiian, şi iarăşi seminţia lor Dămian bătrânul, feciorul lui Efrem, nepotul Gherghinei, şi nepotul lui Fătul, fecior Dochiei, şi fraţii Gligorie şi Văscan şi alte seminţii ale lor, toţi nepoţi şi strănepoţi lui Marco Capotă… şi au vândut… a treia parte din satul **Hotceştii**, unde a fost Hotca, la Stavnic, ce se cheamă **Căpoteştii**, partea din mijloc, cu moară gata în apa Stavnicului şi cu poiană de fânaţe şi cu prisacă gata, şi cu tot venitul ce este, pe sub codru, în ţinutul Vaslu-

---

[582] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. X, Iaşi 1915, p. 14

iului… egumenului şi a tot soborul de la sfânta mănăstire Bârnova, drept 450 taleri de argint”[583].

1634, iulie 9: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Damian, fiului său Grigore, soţiei sale Chirena, fratelui său Savin şi soţiei sale Maricăi, „din satul **Căpoteşti**, a opta parte şi un bătrân, ce şi-au cumpărat de la Istratie şi de la frate-său Toma, nepot Maruşcăi. Aşijderea, şi altă a opta parte dintr-acelaşi sat, ce şi-au cumpărat de la Vremeş şi de la neamurile lui, nepoţii Mircei, drept 50 zloţi bătuţi”[584].

1667, februarie 2: Călugării de „la sfânta mănăstire Bârnova” dau zapis de mărtuie, despre „cum au fost 12 pământuri în satul **Drăguşiani** şi le-am fost luat noi, pentru o moarte de om, deci după vânzarea satului **Căpoteştilor**, Andoca al doilea clucer ne-a întors banii de pe acele pământuri, deci noi am făcut zapis, ca să aibă a le ţine în veci”[585].

---

[583] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 418, pp. 568, 569

[584] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 183, p. 204

[585] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. X, Iaşi 1915, p. 43

CĂPRIANA

(sat şi mănăstire pe care le-a „stăpânit popa Chiprian”, fostul Vişnovăţ, raionul Străşeni, judeţul Chişinău, Moldova):

1470, aprilie 1: Întărit de Ştefan voievod, mănăstirii Neamţ, care primeşte uric pentru „prisaca lui Chiprian la Botne, şi cu mănăstirea care este la obârşia Vişnivăţului şi cu toate poienile şi cu prisăcioarele câte sunt în acest hotar, pe care le-a stăpânit popa Chiprian, începând de la vărsarea Molovateţului în apa Vişnivăţului şi pe unde ţine poiana mai sus de mănăstire, dincolo de şanţ, la deal, şi de acolo de-a curmezişul la Târnauca, până unde ţine poiana şi apa Târnaucăi. Acesta îi este tot hotarul. Şi încă am întărit mănăstirii noastre mai sus-scrise satele mănăstirii, anume: Telebecinţi pe Siret, şi Trestiiana, şi Dumbrăviţa pe Şimuz, şi Buzaţi pe Moldova, şi Gemereştii pe Topoliţa, şi Başoteni şi Fântârele pe Siret, şi Timişeşti şi Crâstieneşti, la gura Neamţului”[586]. Hotarele, din veac.

1545: Hotarnica moşiilor mănăstirii **Căpriana**, întărită prin uric de la Petru (Rareş) voievod: „Se începe hotarul de la Ișnovăț, este piatră dinspre răsărit și alta împotrivă, ce este peste Ișnovăț, dinspre amiazăzi; se hotărăște cu **Mimorănii** și se coboară dincoace, în Valea

---

[586] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 163, pp. 241-243

lui Coste, și se suie drept la deal, înspre răsărit, și este piatră în muchie și purcede înspre miazănoapte, pin vărsătura apei, pin mijlocul poienilor și se hotărăște cu locul **Trușănilor** și este piatră. Până aice a mers tot împreună cu a Mimorănilor hotar, de acolo purcede prin codru, pe vărsături deasupra Trușănilor și pe deasupra **Cojușnii** și pe deasupra **Volosănilor**, tot pe vărsătura apei, și se scoboară drept înspre Bâc, pe o vale ce se numeşte Domnească. / În gura văii acesteia este moviliță și piatră. De acolo, merge drept peste Bâc, în ținutul Orheiului, la movila ce este în gura văii **Găleştilor** și este pus cu piatră. Și de acolo purcede înspre apus, pe zare dealului, cu hotarul Găleştilor, prin fundul văii Căldăroasăi și loveşte mai sus de gura văii țarinii și în zarea dealului este piatră, și merge pe muchia dealului, până se împreună cu hotarul **Vărzăreştilor**, într-o vâlcică; se coboară drept la vale, în siliștea Vărzăreştilor, prin talpa casei lui Stan Vărzariu s-a pus piatră și mai la vale, fântâna cu budăi de stejar. / Și purcede alăture spre hotarul **Pitușcii**, până la Voloate și se suie drept pin voloate, la deal, este moviliță și piatră. De acolo, purcede pin vărsătura apei drept muchia, alături cu hotarul Pitușcii, pe la țigla cea mare cu dumbravă, unde se hotărăște și se împreună cu hotarul **Păuleştilor**, este piatră, și se coboară drept înspre apus, în Vale Păuleascăi, este moviliță și piatră, și taie curmeziș până în zarea dealului, la ruptură, spre Bâc, unde se împreună cu hotarul **Neșcanilor** și taie drept peste Bâc, în gura Verchii și pe mijlocul văii Verchiei se suie la deal și, în muchie, este piatră, și purcede tot zarea, mai la deal, deasupra **Tuzorii** și pe mijlocul codrului, pe deasupra **Uneaștilor** și pe deasupra **Horodiștii** dinspre Bâc, până în poienile

Cunilii și acolo este ţiglă mare, goală, fără copaci, și piatră, și coboară drept la vale și trece peste Cunila și se suie la deal, la lacul cu rogozul lui și merge pin mijlocul codrului, și se coboară la Lacul Negru și trece peste valea **Ciorăștilor**, prin poieni, și se suie la deal, pe Valea Noarbei și iese deasupra Ciorăștilor, până deasupra **Răcătăului** și merge pin dumbravă spre Bâcovăț și se împreună cu **Corneştii**, este piatră în drum, și trece peste Bâcovăț. în ținutul Lăpușnii, drept la deal și se împreună cu hotarul **Cârsteştilor** și al **Căzăneştilor** și al **Săcărenilor** și merge pe mijlocul codrului, până în Poiana Cârlanilor, și merge pe marginea poienii, dinspre amiazăzi, înspre răsărit, mai jos de fundul Vălcinețului, este piatră într-o costișă, și se suie până în muchia dealului și merge în jos drept prin codru și se apropie de unde se văd marginile **Târnovcii**, din jos, dinspre mănăstire, este piatră în codru, unde am stătut de am arătat marginile poienii, și de la piatră se coboară drept la vale și taie pe valea Târnavcăi mai sus de luncă, în marginile poienii dinspre mănăstire este piatră, și de la piatră se suie drept la deal în mijlocul codrului, piatră și buor domnesc într-un stejar, și ia culmea dealului, în jos, înspre răsărit, între Botna și între Cătarha, deasupra ulmilor, până în fundul Suricii, în poiană este piatră, și purcede pe culme, între Surice și între Cătarha, deasupra **Pojorănilor**, și se împreună cu hotarul Mimorănilor, mai sus dintâi pomenit, într-o moviliță drept acel hotar întâi pomenit și de la moviliță se coboară la vale, peste Cătarha, și se împreună cu hotarul de unde am purces dintâi, în siliște **Zăpenilor** și a **Mimorenilor**”[587].

---

587 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 7, pp. 11, 12

1643, iunie 11: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod lui Vasile din **Vişnovăţ** (azi Căpriana, comuna Căpriana, judeţul Chişinău, Moldova) „să fie tare şi puternic a căuta şi a cerca pe Druţul şi pe feciorul său Scripco, vecinii lui, unde-i va găsi, ori în târg, ori în slobozie, ori în sat boieresc sau călugăresc, ca să aibă a-i lua, cu toate bucatele lor, şi să-i ducă înapoi la Vişnovăţi”[588].

1774, iunie 5: Satul **Mănăstirea Căpriana**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Botnii, după recensământul lui Rumeanţev[589], avea **toată suma caselor 5** Scădere rufeturi 5: 5 scutelnici ai mănăstirii Căprienii, cu salvovgardie, ce intră din 40 liudi, pentru care are salvovgardie. / **Scutelnici:** Maladin, sârbul / Nicolai, sârbul / Grigore, sârbul / Tănasă Onică / Vasile Bătrânul.

CAPU CODRULUI şi CAPU CÂMPULUI

(aproape de Gura Humorului, Bucovina).

Al doilea sat Bucureşti din istoria României, după Zvoriştea, numită, în uricele lui Roman Vodă, din 30 mai **1392**, Bucurăuţi, a fost atestat abia în 21 decembrie **1514**, când superbul fecior al lui Ştefan cel Mare şi Sfânt,

---

588 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 108, p. 115

589 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 456

Bogdan-Vlad, cunoscut în istorie drept Bogdan cel Orb, după ce-şi pierduse un ochi în bătălie, cumpăra de la Luca Ilişescul, fiul Anei, nepotul lui Ivan Corlat, satul „Bucureşti pe apa Moldovei, mai sus de Berchişeşti”, sat numit, începând din 1783 şi 1784, Capucodului şi „Capucodrului încoace de apa Moldovei”, pentru a se diferenţia de Capu Câmpului, numit, tot pe atunci, „Capucodrului dencolo de apă”.

În 21 decembrie **1514**, când, după ce cumpărase satul Bucureşti, Bogdan-Vlad Vodă îl dăruia Mănăstirii Voroneţ, s-a făcut şi o hotarnică, reluată şi de hotarnicele de mai târziu, în care se întâlneau, printre altele, toponimele La Vlad, Câmpul lui Miclin, Pârâul Bălcoaiei, Pârâul Muncelului, Pârâul Runcul, Pârâul Topliţa, Pârâul Voroneciorul, Poiana, Ţarina lui Micle, Ţarina Muncelului şi Moara lui Isac, toponime care încredinţează memoria unor străbuni localnici unui neam lipsit de memorie. Ca iobagi ai călugărilor de la Mănăstirea Voroneţ, bucureştenii Bucovinei au fost, generaţie de generaţie, martorii deselor conflicte hotarnice dintre călugării de la Moldoviţa, care stăpâneau Berchişeştii (cumpărat de Petru Rareş de la Toader Corlat şi dăruit mănăstirii), şi cei de la Voroneţ, care stăpâneau Capu Codrului. „Certurile mănăstireşti”, cum le numea cărturarul interbelic Procopie Jitariu, în superba monografie folclorică a satului său natal, Berchişeştii, au dominat secolele cu „neînţelegeri, neîntrerupte sfezi, urmate de reclamaţii, de judecăţi, de recursuri, scrieri de apărare şi de fixarea, din nou, a hotarelor”. Ba se plânge Calistru, egumenul de la Voroneţ, de purtarea abuzivă a călugărilor lui Teofan, egumenul de la Moldoviţa, ba se plânge Benedict al Moldoviţei de abuzurile călugărilor

egumenului Macari de la Voroneţ, iar domnii Moldovei trimit ispravnici, ba chiar şi un mare căpitan de Soroca, să-i aducă pe calea luminoasă a înţelegerii lumeşti pe înalt prea sfinţiţii negri ai averilor mănăstireşti.

1783: Şi-atât s-au tot certat şi pârât călugării între ei, încât nici n-au prea avut cum să bage de seamă că trec veacurile, că vin austriecii şi, mai rău decât atât, averile lumeşti se secularizează, în 1783-1786, adică trec în proprietatea statului, dar şi în proprietatea foştilor obşti de iobagi mănăstireşti. „Astfel, vechiul hotar de pe pârâul Lupoaei, care despărţea Berchişeştiul de Capucodrului, pricina atâtor înverşunate certuri, a fost împins spre apus, până în pârâuţul Codrenilor", consemna Procopie Jitariu. Scăpaţi de teroare călugărească, dar şi îngrijoraţi de posibila ei revenire, şi la Capu Codrului, ca şi la Berchişeşti, „în scurtă vreme numai, sătenii au împrejmuit satul şi imaşul, la un loc, cu gard înalt de nuiele ori cu şanţuri adânci; au separat şi pădurea de imaşurile corlăţenilor şi codrenilor şi mai acătării... Din sat şi imaş, sătenii au construit o adevărată cetate".

1786: „Datele privind industria forestieră a Bucovinei datează din 1786; o ordonanță împărătească din 16 septembrie 1786 a ordonat o privire de ansamblu generală și au fost, apoi, instalate două gatere. Primul a fost amplasat de majorul Schätz în apropiere de **Capu Codrului**, cu o lamă de ferăstrău și cu un cost de 574,14 coroane; producția zilnică a fost de 20 de panouri, iar profitul net, de la 1 aprilie, până la 31 octombrie 1786, a fost conform raportului consilierului guvernamental Ainser, de 708 coroane"[590].

---

590 Engel, Alexander von, *Österreichs Holz-Industrie und Holdzhandel*, I Theil, Wien 1907, pp. 196-202

În **1772**, conform izvodului Mănăstirii Voroneţ, satul Bucureşti avea 70 familii, cu 1.232 stânjeni „loc de hrană”, adică teren arabil.

În **1774**, satul avea, conform Topographiei lui Werenka, doar 56 familii, dar numărul familiilor creşte, până în 1784, la 111, în tabelul parohiilor fiind menţionate „Capucodrului încoace de apa Moldovei” (Capu Codrului) şi „Capucodrului dencolo de apă” (Capu Câmpului). „Sediul trupelor austriece, introduse în Bucovina, se afla la Cernăuţi, iar de aici au fost înaintate departamente individuale până la granița cu Moldova. Puterea acestora a fost de 400 de soldați, la începutul lunii septembrie 1774. La începutul lunii octombrie, Batalionul Siskowitsch a fost direcționat către Suceava pentru a putea oferi mai mult sprijin trupelor avansate, în caz de eventualități neplăcute, şi a primit ordinul de a stabili și menține legătura cu Transilvania, prin Pasul Rodna, prin intermediul poştelor. Astfel de poşte au fost în Dorna, Capu Codrului și Stupca”[591]. „Așa cum era de aşteptat la Viena, Romanzow a permis ca noua linie de frontieră între Pokuţia şi Moldova să fie ocupată imediat, iar după plecarea sa de la Iaşi, anunțul a fost „suspendat” acolo. Infanteria și cavaleria din Galiţia au intrat în Bucovina, trăgând un cordon, de la Preworodek, pe Nistru, la Capu Codrului, pe Moldova[592]. La jumătatea lunii octombrie, „expoziția ordonanțelor” din Vama,

---

[591] Werenka, Dr. Daniel, *Bukowinas entstehen und aufblühen* (Apariţia şi înflorirea Bucovinei), în *Archiv für österreichische Geschichte* (Arhive pentru istoria austriacă), Wien, 1892, pp. 98-152.
[592] Polek, *Erwerbung der Bukowina durch Oessterreich* (Bucovina achiziționată de Austria), pp. 24. Următoarele, şi Werenka, Supliment XXXV.

Câmpulung și Dorna s-a conectat cu cele din Transilvania[593]. Porunca de a ocupa Cordonul a fost înfăptuită de Mieg până în 24 octombrie 1774. În această zi, țara a fost ocupată de un număr mare de trupe și a început să fie comandată de generalul Gabriel Baron von Spleny, iar o administrație militară regulată a fost introdusă în Cernăuţi[594]. Vulturii imperiali au fost înfipți pe graniță între 16 și 19 septembrie 1774, acţiunea fiind coordonată de Mieg, care alesese, cu puțin timp înainte, cele mai avantajoase puncte, „mai ales pentru unii de la granița Transilvaniei, pentru a aduce munți sau zone utile în cordonul nostru”[595].

1778: Din Ardeal, au venit la Capu Codrului, conform Consignaţiunilor lui Enzenberg, din 27 ianuarie 1778, familiile lui Florea MUNTEAN şi Grigore FLOREA din Dumitra, familia lui Şandru BÂRSAN din Budoi, familiile fraţilor Ştefan, Istrati şi Grigore MOROŞAN din Moisei, familia lui Nichita LEŞAN din Leşu Ilvei, holteiul Ştefan MORARIU din Dumbrava, familia lui Grigori I. RUSU din Aragniz, familia lui Doroftei BUTURLĂ din Argalia, familiile lui Iosif UNGUREAN şi Georgiţă ALBU din Herina, familia lui Maftei STRUŢU din Topliţa şi familia lui Sandu BÂRSAN din Caşin.

1788, Hacquet: „De la Ilişeşti, înaintând, mai departe, spre sud, unde se ajunge la punctele de graniţă

---

593 Werenka, Supliment L şi LI.

594 Spleny, *Descrierea Bucovinei*, ediţia lui J. Polek, Czernowitz 1893. p. XII; Werenka, Supliment LVI.

595 Thugut lui Kaunitz, 18 martie 1775; Hurmuzaki, Documenta privitoare la Istoria Românilor, Vol. VII, Bucureşti 1876. nr. LXXXVIII.

Corlata şi Capu Codrului, am găsit, la trecerea mea prin această ţară, avanposturile corpului austriac, în palăncile şi întăriturile care apărau, aici, o cale de comunicaţie secretă, care ducea, din Transilvania, tot mereu prin munţi, până în Galiţia (N.N.: este vorba de „drumul sării”, cum a rămas cunoscut, care venea, dinspre Bistriţa, pe Tihuţa, prin Vatra Dornei, Câmpulung, Gura Humorului şi Păltinoasa, apoi, prin Cacica, Solca, Horodnic şi Vicove, ducea la Cernăuţi), în care voiau să năvălească turcii, care înaintaseră până la Baia. La Capul Codrului, unde încep munţii cei îndreptaţi spre sud şi unde ajungi într-o vale parcă închisă, iese din Carpaţi năvalnicul râu al Moldovei, care, însă, aici nu e mare şi poate fi trecut, vara, în tot locul, cu piciorul. De la locul amintit, în urmă, am mers, de-a lungul râului, spre nord-est, pe o vale îngustă, acoperită cu o pădure minunată, prin care a fost croit un drum drept până la satul Humor, ce se află la oarecare depărtare de râu. Acest loc este bine întărit şi îngrădit, de-a lungul întregii văi, şi erau cantonate, aici, două companii ale unui regiment teritorial, care păzeau, cu două tunuri, această trecătoare”[596].

În **1843**, parohia ortodoxă din Capu Codrului şi Păltinoasa, cu biserică zidită la Capu Codrului, în 1721, de Pulcheria CANTACUZINO şi de familia acesteia, avea 1.186 enoriaşi, preot administrator fiind Constantin GRIGOROVICI. Parohia din Capu Câmpului, cu biserica din 1782, ctitorită de Macarie, egumenul mănăstirii Voroneţ, cu 930 enoriaşi, îl avea paroh pe Grigorie BULIGA. În 1876, comuna bisericească din Capu Codrului şi Păltinoasa, sat în care se înălţase o biserică, în 1857, întestrată cu un iconostas adus de la Fundu

---

[596] *Călători,* X, II, pp. 827-832

Sadovei, avea 1.982 enoriaşi, paroh fiind Constantin GRIGOROVICI, care moare în acel an şi este succedat de Mihail ILIUŢĂ. Preot cooperator era Epaminonda PRELICI. În parohia Capu Câmpului, cu 1.134 enoriaşi, paroh era Ioan TURTURIAN.

1851: „O broşură, lucrată de Franz Raffelsberger şi publicată în 1851, la Viena, cuprindea „**Itinerariile sau directorul tuturor rutelor poștale** din k. k. Statele austriece“, itinerariul cu nr. 61 era cel de la Cernăuţi, la Bistriţa, de 19 poşte şi jumătate... De la Suceava, trăsura de poştă se îndrepta spre Măzănăieşti (o poştă şi jumătate), apoi, prin Capu Codrului, spre Gura Humorului, aflată la o poştă de Măzănăieşti şi la 2 poşte şi jumătate de Suceava“[597].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Suceava – **Gura Humorului** (tribunal districtual), Băişeşti cu Stănileşti sau Cornu Luncii, Berchişeşti, Braşca, Drăgoieşti cu Lucăceşti şi Folowanik, Gemenea cu Slătioara şi Ostra pe Graniţă, Ilişeşti, Joszeffalva, **Capu Câmpului, Capu Codrului** cu Păltinoasa, Mănăstirea Humorului cu Bori, Pleşca şi Buchenhain sau Poiana Mikuli, Corlata, Măzănăieşzi cu Stejăroaia, Stulpicani cu Plutoniţa, Doroteea, Voroneţ cu Bucşoaia şi Frasin”[598].

1890: Şcoala din Capu Codrului şi şcoala din Păltinoasa, cu câte 5 clase, au fost inaugurate în toamna

---

[597] Raffelsperger, Franz*, Itinerär oder Verzeichniss aller Postrouten in den k. k. österreichischen Staaten,* Wien 1851, pp. 53, 54

[598] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

anului 1890, iar şcoala din Capu Câmpului, cu 3 clase, din 1892[599]. În 1890, Capu Codrului avea 2.693 locuitori, păstoriţi de preotul-publicist Mihail Iliuţ. Primar era Gavriil Forfată, învăţător, Trifon Reuţ, iar cantor bisericesc era Dimitrie Donisan.

1890. Volumul 16, nota 6. Pagina 69 (**Descoperiri în Bucovina**). „În urma notiţei cu același nume, inclusă Mittheilungen, anul 1889, nota 36, fie-ne permisă raportarea asupra altor descoperiri interesante, nepublicate încă). Patru bucăți mici de cămăși de zale, realizate în același mod, dar care constau din inele de 8 până la 12 mm, în diametru, cu grosimea de 1 până la 2 mm, au fost găsite, acum câțiva ani, în **Capu Câmpului**, districtul Gura Humorului, şi la Fundu Moldovei, în districtul Câmpulung; Proprietar: Asociația Arheologică Română din Cernăuți“[600].

1901: Dialectologul Gustav Weigand a poposit „la Capu Codrului, unde am lucrat, cu două persoane, una după alta, și apoi mi-am pregătit singur prânzul”, cele două persoane, de la care a cules cântece fiind Dumitru Catargiu, care i-a cântat „*Ci stai, leli, suparată*”, apoi Ştefan şi Dumitru Catargiu (49 de ani)[601].

1907: În 1907, paroh la Capu Codrului şi Păltinoasa era Mihail ILIUŢĂ, născut în 1838, preot din 1861, paroh din 1863, preot cooperator era Isidor PAŞ-

---

[599] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 51, 1876 p. 52, 55, 1907 p. 95, 96

[600] Romstorfer, Carl A, *Aus „Mittheilungen der k. k. Central-Commission*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893*,Czernowitz 1893, pp. 45-71

[601] Weigand, Gustav, Prof. Dr., *Die Dialekte der Bukowina und Bessarabiens*, Leipzig 1904, pp. 1-7

CAN, născut în 1878, preot din 1903, iar cantor, din 1900, Dimitrie DONISAN, născut în 1852. La Capu Câmpului, paroh era Emilian GRIBOVSCHI, născut în 1857, preot din 1888, paroh din 1903, iar cantor era, din 1900, Iraclie BANILEVICI, născut în 1846.

1908: Adunând „cântece populare româneşti din Bucovina”, care aveau să vadă lumina tiparului sub semnătura nemeritată a lui Mattias Friedwagner[602], în 1940, Alexandru VOEVIDCA a cules folclor şi de la Saveta NEDELE (Capu Codrului, 21 ani în 1908) şi Spiridon CROITOR (Capu Câmpului, 26 ani în 1914).

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Capu Câmpului**, comună rurală, districtul Gurahumora, aşezată pe partea dreaptă a râului Moldova. Suprafaţa: 51,67 kmp; populaţia: 1.104 locuitori români, de religiune gr. or. Este legată de comuna Capul-Codrului printr-un drum comunal şi de drumul districtual Suceava-Gurahumora, ce trece prin această comună. Are o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică parohială, cu hramul „St. Nicolae”, zidită în anul 1782, de Macarie, egumen al mănăstirii Voroneţ. Această localitate făcea parte, odinioară, din comuna Capu Codrului. Aci s-au găsit, de repetate ori, monede vechi moldoveneşti. Populaţia, formată din locuitori originari şi din colonişti transilvăneni, se ocupă cu agricultura şi mai ales cu exploatarea pădurilor. Comuna posedă 273 hectare pământ arabil, 162 hectare fânaţuri, 29 hectare grădini, 314 hectare izlaz, 4.049 hectare pădure. Se găsesc 34 cai, 504 vite cornute, 368 oi, 410 porci şi 50 stupi. **Capu Câmpului, moşie**, ce ţine de corpul moşiei cu administraţie specială Capu

---

[602] Friedwagner, Mattias, *Rumanische Volkslieder aus der Bukowina,* Konrad Triltsch Verlag Wurzburg, 1940

Codrului, districtul Gurahumora. Are 2 case şi 11 locuitori. Depindea, odată, de satul cu acelaşi nume. **Capu Codrului**, comună rurală (numită, într-o vreme, şi Bucureşti), districtul Gurahumora, aşezată pe malul stâng al râului Suceava, între Berchişeşti şi Gurahumora. Suprafaţa 30,23 kmp; populaţia 2.693 locuitori români gr. or., precum şi puţini germani şi câţiva israeliţi. Se compune din vatra satului, cu 1.520 locuitori, şi din satul atenent Păltinoasa. Este străbătută de drumul districtual Suceava-Gurahumora şi legată, prin o şosea comunală, cu comuna învecinată, Berchişeşti. Are un oficiu telegrafic-poştal, precum şi o staţie de drum de fier, în Păltinoasa. Are 2 şcoli populare, cu câte o clasă: una în Capu Codrului şi alta în Păltinoasa; o biserică parohială, în Capu Codrului, cu hramul „St. Ioan Botezătorul”, zidită la anul 1731, de Pulheria Cantacuzino, precum şi una filială, în Păltinoasa. Pe timpul lui Bogdan, fiul lui Ştefan cel Mare, se numea Bucureşti; a fost cumpărată de el, de la Luca Ilişescu, şi dăruită, apoi, la 21 Decembrie 1514, mănăstirii Voroneţ, în posesia căreia se afla şi la 1776. Aci se găseşte o fabrică de scânduri, cu 4 gatere şi cu o linie ferată portativă. Populaţia, formată din locuitori originari şi din colonişti transilvăneni, se ocupă cu agricultura, cu creşterea vitelor şi exploatarea pădurilor. Comuna posedă 711 hectare pământ arabil, 216 hectare fânaturi, 42 hectare grădini, 442 hectare izlaz, 1.346 hectare pădure. Se găsesc 72 cai, 1.060 vite cornute, 214 oi, 629 porci şi 170 stupi. **Capu Codrului, moşie**, cu administraţie specială, districtul Gurahumora. Suprafaţa: 10,40 kmp; populaţia; 49 locuitori, germani, români şi izraeliţi. Se compune din moşiile: Capu Codrului propriu-zisă, cu 3 case şi 14 locuitori, Capu Câmpului, Berchi-

şeşti şi Păltinoasa. Moşia Capu Codrului propriu-zisă depindea, odată, de satul cu acelaşi nume şi era în posesia mănăstirii Voroneţ"[603].

1910: „Se aprobă schimbul de posturi de învăţători între domnii Nicanor Bumbu, din Berchişeşti, şi Adrian Cernăuţan, din Capucodrului"[604].

1914-1918: „Medalia de bronz pentru vitejie: **Dumitru Popovici**, sergent major la Regimentul 22 Glotaşi, George Albu, din Capu Câmpului, corporal la Regimentul 22 Glotaşi"[605]. S-au mai jertfit pentru Bucovina şi „rezervistul **Ion Dişovan**, Capu Codrului, Regimentul 22, prizonier; legionarul (adică voluntar care nu putea fi încorporat – n. n.) **George Ieş**, Capu Codrului, Comp. 4, rănit; legionarul **Toader Catargiu**, Capu Codrului, Comp. 4, rănit; infanteristul **Ambros Teutul**, Capu Codrului, Regimentul 22, rănit"[606].

1919: Din Comisiunea agrară de ocol Gura Homorului, făcea parte, ca locţiitor, **Ion Ardelean**, agricultor, Capu Codrului"[607].

În al doilea sat Bucureşti din istoria României, a văzut lumina zilei, în 12 decembrie 1908, marele poet iconar, care şi-a vărsat sângele în războiul pentru salvarea României Mari şi, drept consecinţă, a fost condamnat la temniţă politică, la anonimizare şi la uitare de România

---

[603] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 43

[604] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 11, Anul II, 7 noiembrie 1912, p. 175

[605] *Viaţă Nouă*, IV, nr. 169 din 19 decembrie n. 1915, Supliment, p. 7

[606] *Viaţă Nouă*, IV, nr. 175 din 5 martie n. 1916, p. 4

[607] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

Mică, Teofil LIANU, care se trăgea din neamul Coştiugenilor de la Hotin şi Soroca.

1943: Prin ordinul „Nr. 63.175 din 20 martie 1944, se înaintează 1a gradul II în învăţământul primar, pe ziua de 1 septembrie 1943, următorii învăţători şi învăţătoare, care au reuşit la examenele de înaintare la gradul II, din sesiunea August 1943, la Centrul Cernăuţi, cu notele arătate în dreptul fiecăruia[608]: Măcărescu Silvia, comuna **Capul Codrului – Păltinoasa**, media 8,00; Pop Viorica, comuna **Capul Satului – Câmpulung**, media 9,50".

1946: În *Monitorul Oficial*, Nr. 264 din 13 noiembrie 1946, pp. 11909 şi următoarele, sunt înregistrate următoarele cooperative săteşti de credit: Cooperativa „Lumina", comuna Capul Câmpului, judeţul Câmpulung.

1947: „Având în vedere raportul cu Nr. 16.799 din 1947 al Inspectoratului şcolar regional Suceava, înregistrat sub Nr. 264.182 din 1947[609], următorii învăţători se repartizează, pe data de 1 septembrie 1947, la şcolile primare indicate în dreptul fiecăruia: **Candel Paulina**, de la Dumbrăviţa-Baia, la Capul Câmpului; **Damian Ioan**, de la Cârlibaba, la Capul Codrului; **Huştiuc Eugen**, de la Mănăstire Humor, la Capul Codrului".

1947: „Tablou de membrii Corpului didactic care au 20-34 ani serviţi, cu reţineri pentru pensie, şi au cerut punerea în retragere, conform art. 132 din statut: **Livescu Varvara**, com. Capu Codrului, 26 ani; **Levescu Isidor**,

---

[608] *Monitorul Oficial*, Nr. 72, 25 martie 1944, pp. 2612 şi urm.
[609] *Monitorul Oficial*, Nr. 250, 29 octombrie 1947, pp. 9652-9657

com. Capu Codrului; Măcărescu Isaia, com. Capu Codrului”[610].

1949: Conform ordinul „Nr. 14.170 din 1949, următorii membri ai Corpului didactic (înăţământ elementar, ciclul II) se deleagă directori la şcolile din judeţul Câmpulung-Moldova, după cum se menţionează: **Guleac Eufrosina**, director la Şcoala elementară Capu Codrului”[611].

În 5 decembrie 1918, s-a născut Alexandru BIDIREL, ultimul mare lăutar al Bucovinei, vrednic continuator al legendarilor Nicolae Picu şi Grigore Vindireu.

Neamul Catargiu din Capu Codrului, a dăruit spiritualităţii româneşti doi redutabili artişti plastici, sculptorul Silviu CATARGIU, născut în 8 ianuarie 1939, şi graficianul Constantin CATARGIU, născut în 25 septembrie 1954.

CĂRĂBĂŞENI

(Orhei, Moldova).

1705, februarie 28: Lupul, feciorul Cătălinei, nepot lui Bălan de **Cărăbăşeni**, strănepot lui Sulă de **Drăguşăni**, vinde lui Loghin pârcălab „moşiile ce-a avut la satul Drăguşănii de pe moşul bunicul) său Bălan, partea strămoşului său Sulă, din a patra parte din jumătate

[610] *Monitorul Oficial*, Nr. 127, 7 iunie 1947, p. 4583
[611] *Monitorul Oficial*, Nr. 20, 25 ianuarie 1949, p. 846

de sat, partea mâne-sa Cătălina şi a mătuşii sale Gurla, fetele lui Bălan"[612].

CARACLEU

(sau Caraclăul pe Tazlăul Mare,
comuna Bârsăneşti, Bacău).

1774, iunie 15: Satul **Caracleu**, ţinutul Bacău, ocolul Tazlăului Mare de Sus, satul lui Costachi Crupenschii, avea, după recensământul lui Rumeanţev[613]**:** **Toată suma caselor**: 40. Rămân birnici 40. / **Birnici:** Costandin Roşca, slugă / Ion Cotros / Toader, olariul / Dumitru / Andrieş / Vasile / Toader Chiţoiu / Toader cel mare / Gligoraş, tăbăcar / Ilie Bondar / Toader Spulber / Năstasă / Fărămeţ, slugă / Albone, vieriul / Stan, muntean. // **Birnici ot tam ce-au venit din anul 1773:** Chirilă, soponariul / Gheorghiţă fiul lui / Vişan, crâşmariul / Dragomir / Mihălachi / Ion, rotariul / Radul, rotariul / Ursul, crâşmariul / Macovei Călcâiu / Apostol / Melintii Blajă / Simion / Alicsandru Beli / Ursul Dărăbăţ / Motoiu / Nistor Moşu / Costachi Murgul / Toader /Ioniţă Jucul /Enachi Bâzgan / Oane Scao / Ioniţă, crâşmariul /Dumitraşcu, vornicu / Vasile Barbul / Stoica.

1899: „**Caraclăul**, sat în judeţul Bacău, plasa Tazlăul de jos, al comunei Bârsănești, situat pe valea

---

[612] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 165, p. 160

[613] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 326

pârâului Caraclăul, la o depărtare de 4.385 m de satul Bârsăneşti (şcoală). În anul 1891, au urmat la şcoala din acest cătun 13 băieţi, din 89 copii în vârstă de şcoală. Are o biserică, clădită, la 1770, de Constantin Crupenschi, reparată, la 1844, de Anastasia Crupenschi. Este deservită de 1 preot, 1 diacon şi 1 cântăreţ. Cârciumi sunt 2. Capi de familie 201, suflete 773. Animale sunt: 31 cai, 529 vite cornute, 108 porci şi 6 capre”[614].

CARACUŞENII VECHI

(Carapuşceni, azi Caracuşenii Vechi,
comuna Caracuşenii Vechi, raionul Briceni, Moldova)

1638, iunie 28: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce Mărica, fata Saftei, şi cu Ştefan s-au tras în judecată, în faţa noastră, cu neamurile sale, cu Dingana, fata lui Gligorie, cu Solonca, femeia lui Ionaşco, cu Neculai, feciorul lui Vasile Grumaz, toţi nepoţi şi strănepoţi Dingăi hatmanului, pentru moşiile ce le-a avut moşul lor Dinga, zicând că ar fi având strâmbătate unii de către alţii. / Deci Mărica, fata Saftei, şi cu Ştefan ne-au arătat un ispisoc de la Constantin Movila voievod, scriind precum că părinţii lor toate dreptele moşiile lor, ce le-a avut Dinga hatmanul, şi le-au împărţit între dânşii. Şi în partea Saftei, maicii Măricăi şi a lui Ştefan, s-au venit satul anume **Oltenii** (sau Olteneşti,

[614] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 185

între Cuca şi Folteşti, comuna Folteşti, Galaţi), pe Prut, şi a tria parte din jumătate de sat **Fârloeşti** (înglobat în Stăneşti, comuna Măgireşti, Bacău), şi a patra parte din sat **Târgovişte** (Târgoveţi, lângă satul Putna, comuna Boloteşti, Vrancea) şi cu mori pe Putna. Şi în partea lui Vasile Grumaz s-au venit satul **Feriianii** (Ferăiani, lângă Caracuşenii Vechi, comuna Caracuşenii Vechi, raionul Briceni, Moldova) şi jumătate de sat din **Carapuşceni** (Caracuşenii Vechi, comuna Caracuşenii Vechi, raionul Briceni, Moldova) şi cu o o pivniţă de piatră în târgul Iaşului. Şi în partea Irinei, fetei lui Ionaşco, şi a Soloncăi s-a venit satul **Vlăşineştii** (comuna Lunca Banului, Vaslui) şi jumătate de sat din **Carapuşceni** şi cu mori, şi a treia parte din **Mirceni** (Mirceşti, comuna Boghenii Noi, raionul Ungheni, Moldova), şi a treia parte din **Cârsteşti** (azi Kerstenţi, raionul Hotin, Ucraina). Cum şi Dinganii, fetei lui Gligorie, i s-au venit satul **Dângenii** (alt nume al satului Dingani), cu iaz şi cu moară, şi jumătate de sat din **Goşmani** (comuna Români, Neamţ), cu iaz şi cu moară, şi a treia parte din satul **Dinganii** (lângă Caracuşenii Vechi, comuna Caracuşenii Vechi, raionul Briceni, Moldova). / Deci domnia mea… i-am lăsat să-şi stăpânească moşiile după cum şi le-au împărţit părinţii lor împreună”[615].

1638, octombrie 11: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievoc, după ce „au venit înaintea domniei mele oameni din **Cărăpuşceni** (comuna Carapuşcenii Vechi, raionul Briceni, Moldova), de ţinutul Hotinului, de s-au jelui pe satul **Dingenii** (comuna Carapuşcenii Vechi, raionul Briceni, Moldova), de ţinutul Iaşilor, zicând că le

[615] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 390, pp. 378, 379

opresc pâinea şi alte bucate ce au ei acolo pentru nişte cislă (bir datorat de obşte) ce au avut ei acolo. Deci domnia mea am lepădat acea cislă acelor oameni din Cărăpuşceni, ce au avut ei cislă la Dingeni, şi le-am pus cislă la Cărăpuşceni. Deci Dingenii să aibă a le da acelor oameni din Cărăpuşceni tot ce le vor fi oprit şi să nu mai aibă treabă Dingenii cu acei oameni din Cărăpuşceni. Numai să aibă ei a-şi plăti cisla lor la Carapuşceni, pe cât vor fi scrişi la catastif în visteria domniei mele"[616].

1770-1772: Satul **Caracuşanii**, satul cneazului Cantemir, cu salvogvardie, ţinutul Hotinului, ocolul Mijlocului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[617], **toată suma caselor: 132**. Scădere rufeturi 132: 2 popi, 1 dascăl, 7 ţigani, 122 cu salvogvardie. / **Cu salvogvardie:** Vasile, morar / Acsentie, cibotar / Gheorghiță / Dumitru al lui Papărău / Vasile, văcar / Gheorghe / Pavel, rus / Nacul Băeșu / Ion Stărpul / Ion Ciutacul / Ștefan Băeșul / Andrei, rusul / Ivan, rusul / Ion, ciobanul / Toader Lungul / Toader al lui Lungul / Ștefan Răcilă / Ion al lui Răcilă / Iftimie fiul lui Răcilă / Ioniță Cusur / Ion Pleșca / Ursul, rotariul / Vasile Vară / Macovei, cioban / Antohe / Macovei / Simion / Ștefan, cioban / Ioniță Bordeianu / Lupul Adășanul / Dumitru Lungul / Ioniță Petco / Simeon Ciobeică / Dumitru, cibotar / Ioniță Crunciul / Stăvilă / Vasile, văcar / Petre, rus / Grigore, rotar / Toma, rotar / Ion, vătăman / Andrei, rusul / Iftimie, rotar / Simion Crăciunul / Solomon Costandin / Dumitru, dulgher / Nicolae, cioban / Ion, olar / Petre Păpușoi / Grigoraș,

---

616 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 480 pp. 448, 449

617 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 177, 178

vătăman / Ioniță Răcilă / Vasile Beșică / Grigoraș Condrianul / Gavril, cibotar / Ile Arnăutul / Iosip Tricolici / Pavel, cojocariul / Grigore / Ion, olariul / Ioniță Perjul / Costantin / Iftode, rusul / Vasile Lungul / Iordache Țilic / Toader Țilic / Miron / Toader Lungul / Iftimie Dada / Ion / Lupușor / Vasile Burcă / Ioniță Jalbă / Alecsa, rus / Ștefan Gâlia / Vasile Gâlia / Ion, rusul / Petre, morar / Tănase / Grigoraș Fătăcariul / Toader Sterpul / Toader Brun / Andrei / Vasile Gânscă / Costandin, rotar / Petre / Toma / Istrate fratele vornicului / Samuil, vornic / Ion Țurcanul / Costandin Perjul / Ion Ciupercă / Pintelei Râmbul / Vasile Focșa / Ion Râmbul / Lupul Râmbul / Costantin / Gheorghe Ciocârlan / Ion, vornic / Gricoraș Topală / Darie / Filip Focșa / Ion / Vasile, rotar / Irimia / Toader Vremulici / Toader Țâpăi / Iftimie, cojocariul / Onofrei / Apostol Broscăucianul / Ion Croi / Toader Druță / Toader Cămârzan / Toader, rotariul / Ion Bodeianul / Vasile, vornic / Moise Comanac / Grigoraș Huțul / Simion Râmbul / Nicolae Cujba / Agachie / Grigoraș Năstase / Vasile, rusul. // **Preoții**: Ștefan, diacon / Potropopul Ilie / Ion, dascăl. // **Țiganii**: Gheorghe, țigan, herar / Ion, țigan / Lazăr, țigan / Ursul, jude, țigan / Vasile, țigan / Vasile, la fel, țigan / Fratele judelui, țigan.

1904: „**Caracuşeni**, sat în judeţul Hotin, volosti Edinţa, aşezat pe pârâul Lopatnic, între satele Taban şi Corjeuţi. Numărul caselor 276; biserică; populaţiunea 2.165 siflete; vitele satului 280 capete; 109 cai”[618].

[618] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 46

CARAPCIU PE CEREMUŞ

(pe graniţa polonă, Bucovina, Ucraina).

În 13 decembrie **1433**, când a fost convenit, pentru prima dată, hotarul dintre Polonia şi Moldova, negociatorul moldovean, Tăutul logofăt, din Vijniţa, a primit de la Regele Vladislav al Poloniei satele, până atunci polone, Câmpul Lung rusesc, Putila, Răstoaceli, Vijniţa, Ispasul, Milie, Vilavce, Carapciul, Zamostie, Vascăuţii şi Voloca.

1657: Aflat în Ţinutul Văşcăuţiului, în vecinătatea Stăneştilor de Sus şi de Jos, a Bănilei Ruseşti şi a satelor Vilaucea şi Zamostie, satul Carapciu pe Ceremuş, din Ocolul Cirimuşului, a fost întărit, în 9 martie 1657, pârcălabului Grigore Gherman, fiul spătarului Toader Gherman, nepotul bătrânului Gherman, vătaf de Suceava, şi jupânesei sale, Chelsia, fata lui Grigore Tăutul, în baza uricului Antimiei, fata Mânzatului, primit de la Vasile Lupu Vodă. Tot atunci, Grigore Gherman obţine întăritură şi pentru alte „ocine şi jirebii” din nordul Moldovei, inclusiv sate ale socrului său, Grigore Tăutul.

În 11 mai **1663**, Tănase Talpici din Carapciu, fiul lui Marco Talpici, dăruieşe nepoatei sale, Avrămia Bohatereţ, fata lui Gligori Tălpici, „partea mea de moşie şi ocină dreaptă, din stâlpul de sus, a treia parte, şi cu tri lazuri, (pe) care le-am făcut din topor... cu mâna me, anume un laz, odae pomăt, şi alt laz pe Hlebeciuc, din gios pe de Bereznic, unde au păgubitoriu, ce feind eu ars

de tălhari. Şi n-au vrut nime altul din niamul mieu să mă grijască la neputinţa mea”, printre martorii trazacţiei numărându-se şi Ioan Tiron din Carapciu.

1694: Moşiile lui Grigorie Gherman şi ale jupânesei sale, Chelsia, au fost întărită, prin ispisoc de împărţeală, în 8 februarie 1694, ginerelui lui Gherman, fostul mare armaş Toader Albotă, şi urmaşilor lui Grigorie Tăutul, Gligorie, care primeşte şi „a şasea parte din Carapciu”, Neculai, Tudosia, Antelina şi Anastasia Tăutul.

În 26 iunie **1700**, din porunca lui Antioh Cantemir Vodă, Grigoraş de Sinehău încearcă împăcarea lui Sandul Murguleţ cu răzeşii din Carapciu, Budinţi, Stăneşti, Costeşti, Ivancăuţi, din pricina unor ocini răzeşeşti din acele sate.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[619], din 1772-1773, înregistrează la Carapciu pe Ceremuş, moşie răzeşească, „79 – toată suma caselor”, însemnând 1 popă, Nicolai, 1 diacon, Dumitraş, 1 dascăl, Hrihor, 2 umblători, Ilaş GAVRILIUC şi Sandul ZAVRILIŢĂ, 10 şliahtici, Vasili CÂRSTE căpitan, Gavril sin MIRON, Ştefan brat ego, Vasilie HIMUC, Toader CIORNOHUZ, Coste SAVIN, Ion TIRON, Ion zet ILAŞ, Ilii CÂRSTE căpitan şi Gavril MIHAIL căpitan, 1 jidov orândar, Herşko, şi 63 călăraşi, adică: Grigorie POPOVICI căpitan, Gavril DRUMĂU, Vasilie OSĂRIŢCHI, Gavril LĂZORENCO, Alecsa CHIVA, Simion sin MIRON, Ion ISCĂ, Nichita DRUMĂU, Miron DRUMĂU, Nicolai DRUMĂU, Tudosi ZAVIALIŢĂ, Mihail DRUMĂU, Tudosi TIRONIUC, Andrei ZAVIALIŢĂ, Costaş

---

619 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 449

ZAVIALIŢĂ, Gligoraş TOPALĂ, Petre MASCOIASCO, Mihail brat ego, Nicolai ZAVIALIŢĂ, Mihail VERENCA, Toader MAERICIOC, Vasili VERENCA, Dumitraş SĂVERNENCO, Ivan COSOVIŢ, Nicolai ŞVEDU, Mihail ROBOCĂ, Toader brat ego, Gligoraş sin LISCO, Oleksa OPAIŢE, Nicolai CARPU, Ion HUŢUL, Nichita MARIENCIUK, Ion PAVELENCO, Acsentii sin PAVELENCO, Tudosii MARIENCIUK, Ion CORNICO, Alecsandru CORNICO, Ion ŞIRABA, Matei PEŢII, Tănase zet TOTOLIT, Tănasă HUŢUL, Ion TOFAN, Coste CHEVERIC, Mihail DRUMĂU, Gligoraş ŞFAT, Dumitraş ZAVIALIŢĂ, Miron CIORNOHUZ, Ivan PRIPIICIUK, Toma OPAIŢ, Ion OPAIŢ, Onofrei ECHIM, Ignat MAZURAC, Mihail EREMCIUK, Gligoraş VEZTICU, Lupaşco TOTOLICI, Andrei sin ego, Nicolai sin LUPAŞCO, Gligoraş FIUCIUK, Ion VOIŢOC, Dănilă sin PĂTRAŞCO, Mihai DRACE, Enachii LOS şi Petre BĂLAN.

În **1775**, satul Carapciu pe Ceremuş avea 2 mazili, 1 popă, 80 ţărani şi 3 umblători (încasatori de impozite, numiţi şi „barani”), numărul gospodăriilor sporind, până în 1784, la 161. Unul dintre cei doi mazili era Mihalache Onciul, cel care, în 26 iunie 1776, cerea, împreunnă cu „alţi mazili, ruptaşi şi răzeşi” din Carapciu, printre care Gavril Mihailuc, Ion Fruză, Andrei Lăzoresco, Gheorghe Ponici, Ion Deaconuc, Vasile Ponici, „să se hotărnicească această moşie de Mihalache Giurgiuvanu, Manoli Tabără căpitan şi Constantin Stroescul, dând şi toată cheltuiala ce s-ar face de aceşti hotarnici”.

În 26 iunie **1776**, mazilii şi răzeşii din Carapciu pe Ceremuş angajează trei boieri care să le stâlpească moşiile, semnatarii înţelegerii fiind mazilul Mihălachi

Onciul, Gheorghe …, Gavril Mehaiuc, Lupaşco Tatoliţ, Onufraş …, Toader Mironco, Dănilă Ponici, Andronachi Frunză, Ionică Ioncescul, Andri Zavealiţ, mazilul Dumitraş Jăian, Ion Frunză, Andrii Lazarenco, Nechita Ion, Ilie Ioncescul, Păvălucă Ioncescul, Vasăle Ponici, Gheorghe Ponici şi Ion Deianconuc.

În 25 martie **1782**, în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina, proprietarii celor trei părţi răzeşeşti ale moşiilor şi ale satului Carapciu pe Ceremuş îşi declară proprietăţile. Partea de sus a satului, odinioară a lui Tănase Talpici, moştenită prin Marcu Talpici, Vasile Tonca şi Vasile Semaca, aparţinea răzeşilor Andrei Savaianeţ, Toader Mironcu (Mironescu), Gavril Mihailuc, Sandul Racoce, Vasile Cârste şi neamurilor lor. Partea de mijloc a Carapciului pe Ceremuş aparţinea lui Dumitraş Goian, Onciuleştilor, Tatulicenilor, Lupaşcanilor şi lui Iuon Corni. Partea de jos, cândva a neamurilor lui Vasile Carp, Maftei Ponici, popa Nichifor şi Ieremie Chifrac, era a răzeşilor Iuon Paletiuc, Costin Chifrac şi Grigoraş Popovici.

1783: Proprietatea lui Grigore Tăutul şi a urmaşilor săi, „a patra parte din Carapciu”, este revendicată, în 12 ianuarie 1783, de copiii lui Sandul Tăutul, Ion, Dumitraş şi fiul lui Andrei, Dumitraş Tăutul, toţi din Nepolocăuţi, precum şi de ginerele lui Coste Tăutul, Gheorghe Lenţa.

1784: În 27 iunie 1784, căpitanul Ioan Sava, care stăpânea a şasea parte din Carapciu, în urma unui schimb de moşii făcut cu căpitanul Constantin Arapul şi cu Miron Volcinschi, îi dă căpitanului Nicolai Grigorce „dintr-un sfert, a şasea parte din Carapaciu” pe Ceremuş, şi „a patra parte din a patra parte ce o are schimbătură de la Cons-

tantin Arapul căpitan, care o cumpărase de la Ion Tăutul”, din Carapciu pe Siret.

1794: Toate aceste proprietăţi aveau să fie delimitate, în prezenţa martorilor Vasile Tăutu din Vilauce, Ion Volcinschi, Vasile Cârste şi Vasile Mihaliuc din Carapciu, în 13 decembrie 1794, de comisarii hotarnici, conduşi de directorul Cameral Carl Rychter. În 13 octombrie 1794, Ilinca Ţănţoaie, fiica Jieniţei din Ţănteni, dădea ginerelui ei, Ioniţă Chirilovici, o parte din Pedecăuţi şi din Carapciu, iar în 6 februarie 1796, Ion Vihtic dăruia fetei sale, Catrina, jupâneasa lui Ion Prodan din Verbăuţi, părţile de moşie din Carapciu şi din Căbeşti pe care le stăpânea.

1795: În 21 iunie 1795, Nicolai şi Paraschiva Vasilco primesc drept danie partea moşiei şi a satului Carapciu pe Ceremuş care aparţinusese lui Alexandru Veriha, fiul lui Ştefan, nepotul lui Toader Ponici, cel care avea jupâneasă pe Ileana, fata lui Antioh Cucoran. Marcatori: Gheorghi Goian din Stăneşti, Vasile Coce, Iordachi Istrătuţă din Stăneşti, Andrei Borşan, paroh în Davideni, Andrei Veriha, Grigoraş Tăutul din Verbăuţi şi Ion Albotă din Bănila pe Ceremuş.

1797: O împărţeală a unor părţi din Carapciu, făcută în 28 octombrie 1797, vehiculează alte nume de săteni, într-o încrengătură rubedelnică încântătoare: Ghiţă, Constantin şi Ene Panainte, fiii lui Vasile Vihtic primesc şi împart moşioara; fratele lui Vasile a fost Costaş Vihtic, iar tatăl lor, Onufraş Vihtic, cel care se însurase cu Irina, fata lui Ioan Ivoncescu. Împărţeala se face din stâlpul lui Ivoncescul, al Sămachii şi al lui Dragoman, deci din hotarnica făcută, după venirea austriecilor, în favoarea celor trei.

În **1797**, când cete de tâlhari leşi, care prădaseră prin Bucovina, încă s-au mai „ţinut o bucată de vreme la margine şi pe urmă, cu mână întrarmată au căutat să treacă în Galiţia, dar fiind bătuţi de armele împărăteşti, s-au împrăştiat”, autorităţile bucovinene au ordonat vornicilor să întocmească liste nominale cu călăreţi şi pedestraşi, care să fie instruiţi şi folosiţi în eventualitatea unor „întâmplări trebuincioase”.

1797: Lista satului Carapciu pe Ceremuş, înocmită în 2 iulie 1797, cuprindea numele călăreţilor Neculai Iachim, Neculai Zaveialetă, Gheorghei Popovici, Vasăle Leca, Glegorei Leca, Costăi Opaiţ, Costăi săn Olexa, Pantelei Lazariuc, Andrei Lazariuc, Costachi Ciornohuz, Toader săn Nicolai, Andrei Poneci, Vasăle Ciornei, Sandul Răcocea, Ion Marciuc, precum şi pe cele ale pedestraşilor Vasăle Verenca, Toader Verenca, Mihailo Androniciuc, Ion Mironiciuc, Gheorghei Pavliuc, Ştefan Verenca, Petraş Deianonic, Toader Poneci, Toader Nahoriniac, Ion Tofaniucu, Iacob Mazariac, Ioacob Bodnar, Constantin Ionescul, Sămion Meronc. Mazilii Ilie Mihaliuc şi Vasăle Cârste trebuiau să asigure, împreună cu autorităţile din Carapciu, 5 puşcaşi şi 25 de călăreţi, conform unor instrucţiuni din 13 iulie 1797. Vornic al satului era Ştefan Mironcu,vataman era rigoraş Culuş, iar giuraţi – Gheorghii Juşcu şi Vasăli Popovici.

În **1843**, biserica Naştearea Maicii Domnului din Carapciu pe Ceremuş, ctitorită, în 1816, de răzeşii locului şi dotată cu un iconostas nou în 1848, cu 2.401 enoriaşi, îl avea ca patron bisericesc pe Stephan von KRZYSTOFOWICZ, paroh fiind Ştefan HALIP, al doilea post de paroh fiind vacant. În 1876, patroni bisericeşti erau Cajetan von KRZYSTOFOWICZ şi Anton von KO-

VATS, păstor peste cei 2.812 enoriaşi fiind parohul Makarie SEMACA. În 1907, patroni ai bisericii erau Roman cavaler de KRZYSTOFOWICZ, Teodor ARBO-RE, Nicolai GAVRILIUC, Alexe şi Petre ai lui Vasile LAZAR, Alexander MELNECZUK, Vladimir ONCIUL, Ilie ZAWIALETZ şi Vasile ZOPA. Paroh era Ilie MASSIKIEWICZ, născut în 1859, preot din 1884, paroh din 1894, preot cooperator fiind Ştefan SBIERA, născut în 1865, preot din 1893, iar cantor, din 1900, Vasile PETRAŞCIUC, născut în 1864.

Din **1862**, funcţiona, la Carapciu pe Ceremuş, o şcoală cu 4 clase, din 1902 fiind înfiinţată şi o şcoală-filială, cu o clasă[620].

În 30 noiembrie **1886**, s-a inaugurat linia ferată Hliboca-Berhomet-Carapciu, primii călători… festivi fiind Baron A. Vasilco, căpitanul ţării, Baron Mustaţă, reprezentant al comitetului ţării, Baron Eugen Stârcea, consilier guvernamental, colonelul Seracsin, Baron Eudoxiu Hurmuzachi şi N. Balmoş – căpitani districtuali, Baron A. Petrino, Dr. I. cav de Zotta etc[621].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Storojineţ – **Vaşcăuţi** (Târg) **pe Ceremuş**, Banila rusească pe Ceremuş, Slobozia Banilei, Berbeşti cu Ostra pe Prut, Bobeşti, Ciartoria, Dracineţ, Hliniţa, Căbeşti, Călineşti pe Ceremuş, **Carapciu pe Ceremuş**, Costeşti, Stăneştii de Sus pe Ceremuş, **Stăneştii de Jos** (tribunal districtual),

---

[620] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 22, 1876 p. 95, 1907 p. 74
[621] *Revista Politică*, Anul I, Nr. 13, decembrie 1886, p. 4

Vilaucea, Voloca pe Ceremuş, Zamostie, Zeleneu cu Samsonowka, Pleşniţa”[622].

În 1**890**, satul avea 4.071 locuitori, doi învăţători (C. Zurcanovici şi Fevronia Şcraba) şi un preot ortodox (Ilie Massikiewicz). Primar al comunei era Şloim Buchler.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Carapciul Ceremuşului**, comună rurală, districtul Vijniţa, aşezată pe pârâul Hlibicioc, afluent al râuleţului Ceremuş, la Sud de Văscăuţi. Suprafaţa: 34.46 kmp; populaţia: 4.017 locuitorîi ruteni gr. or. şi puţini izraeliţi şi germani. Cuprinde, pe lângă vatra satului, cu 3.890 locuitori, şi cătunul Babin. Este unit cu Văscăuţi printr-un foarte bun drum comunal şi, prin drumeaguri peste munte, cu comuna Zamostie; are o şcoală populară, cu două clase, şi o biserica parohială, cu hramul „Naşterea Maicii Domnului”. La 1776, aparţinea mazilului Vasile Cîrstea. În această comună se află un frumos castel, precum şi o fabrică de spirt. În apropiere, se află localitatea Taborişte (Taboryszcze), ce pare a fi fost un vechi câmp de luptă. Populaţia se ocupă cu prăsila de vite şi cu agricultura. Comuna posedă 2.262 hectare pământ arabil, 805 hectare fânaţuri, 56 hectare grădini, 561 hectare izlaz, 2.397 hectare pădure. Se găsesc 280 cai, 1.508 vite cornute, 500 porci, 190 stupi. **Carapciul Ceremuşului, moşie**, administraţie particulară, districtul Vijniţa. Suprafaţa: 25,90 kmp; populaţia: 170 locuitori ruteni,

[622] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

izraeliţă şi poloni. Cuprinde, pe lângă moşia Carapciul Ceremuşului, şi, ferma Covaţovca (Kovatsóvka)”[623].

1911: Duminică, 21 noiembrie stil nou 1911, a avut loc o „cu adevărat strălucită serbare răzeşească”, pentru că domnii patrioţi din Cernăuţi, Iancu cavaler de Cuparencu, revidentul Ioan Drafta, învăţătorul Casian cavaler de Ţopa, plus nouă studenţi „junimişti”, veneau să vadă „cum trăiesc răzeşii înstrăinaţi de limba lor strămoşească”. Alaiul a coborât pe peronul haltei din Văşcăuţi, unde îi aşteptau „dl învăţător Constantinovici şi mai mulţi răzeşi din Carapciu, cu trăsurile lor”. Petrecerea urma să se ţină în „casa dlui Vasile cavaler de Ţopa, unde se află şi şcoala particulară românească, înfiinţată acum două luni şi în care sunt încrişi, de prezent, 72 de elevi, toţi mlădiţe de răzeşi, doritori a-şi învăţa limba străbunilor. Lăutarii ne întimpină cu imnul nostru naţional, răzeşii ne strâng mâna cu căldură şi ne urează: „Bine aţi venit!”. Copiii, grupaţi frumos, cu cocarde treicolore, în haine răzeşeşti, strigă: „Să trăiască!”. Dl Vasile cav. de Ţopa ne pofteşte în casă, luăm apă şi trecem în odaia de alături, unde este şcoala de o clasă. Copiii aşteptau pe dl prof. Dr. Iancu cav. de Cuparencu, actualul inspector al şcolilor particulare, ca să le pună întrebări. Domnul profesor vine, răzeşii stau îngrămădiţi în tindă şi prin clasă, ca să ia parte şi la examen. D. Constantinovici spune „Tatăl nostru”, cu copiii, apoi începe examenul, care a reuşit foarte bine, dovadă că dl Constantinovici îşi dă silinţă foarte mare şi că are o voinţă de fier, dacă e vorba să facă folos neamului. Mare a fost emoţia, când dl Constantinovici a

---

623 Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 44

cântat, cu copiii săi, „Sunt român şi tot român / eu în veci voi să rămân”, „Deşteaptă-te Române” şi „Mulţi ani”. Stam, atunci, aşa, cu ochii aţintiţi în pământ şi, când i-am rădicat, am văzut pe toţi răzeşii şi răzeşiţele cu ochii scăldaţi în lacrămi; m-am uitat apoi la domnii care mai erau prezenţi, plângeau şi aceştia, plângeam cu toţii. Plângea Arbore. Şi m-am gândit, atunci, la Luca Arbore, care plângea şi el aşa, ca şi noi. Dară, noi am vărsat lacrămi de durere, că cine a ajuns să fie stăpân peste noi, şi lacrămi de bucurie, pentru că, după un timp aşa de lung, răzeşii nu şi-au uitat originea, ştiu preţui neamul lor şi vorbesc iarăşi limba lor strămoşească. După aceea, mi-a spus un răzeş: „Greu domnule, grele zile, să ajungi să-ţi înveţi limba ta!”. Un elev se adresează, apoi, într-o cuvântare foarte frumoasă, către dl prof. Dr. Iancu cav. de Cuparencu şi-l roagă, în numele celorlalţi elevi, ca să le ofere sprijin şi pe viitor, căci ei sunt persecutaţi şi sărmani. Dl prof. Dr. Iancu cav. de Cuparencu le promite totul ce îi stă în putere. Apoi ne împrăştiem pe la gazde, unde am fost primiţi şi ospătaţi răzeşeşte. / Cam pe la 3 ore, a început petrecerea. De la început, nu se arăta succes aşa splendit. Către sară, însă, au început a curge din toate părţile răzeşi şi răzeşiţe, tineri şi bătrâni, îmbrăcaţi de sărbătoare, în portul lor strămoşesc, în blăni şi şube, haine cu adevărat boiereşti. La casă plăteau tot coroane şi hârtii, nu puişori, ca pe la noi, aşa că pe lângă venitul cel moral atât de frumos, s-a obţinut şi un splendit venit material. Dansul s-a început cam pe la 4 ore după masă. S-au încins nişte hori şi alte jocuri moldoveneşti, de-ţi era mai mare dragul să le priveşti. Pe când jucau, am auzit pe dl profesor Cuparencu zicând mulţămit în sine: „Aşa se cuvine, *hora,* nu *colomeica*” – jocul naţional al rutenilor.

„*Deşteaptă-te Române*, nu *Şce ne umerla Ucraina*!” – imnul lor naţional. După ce a înserat, ne-am mutat cu jocu-n casă, care era cu mult prea mică pentru a cuprinde o mulţime aşa de mare. Era o îmbulzeală de n-aveai unde arunca un ac. Petrecerea era atât de animată şi petreceam cu toţii atât de bine de ţi se părea că ne cunoaştem de când îi lumea. Răzeşi şi răzeşiţe oacheşe erau pic de apă, jucând. Aşa s-a mânat, până la 6 ore dimineaţa. Tocmai în toiul petrecerii, s-au ţinut multe şi frumoase cuvântări, de către dl prof. Iancu cav. de Cuparencu, Ioan Drafta, dl părinte Vlad, dl Casian cav. de Ţopa, dl I. Cracalia, student în drept, de dl Baloşescul din Voloca pe Ceremuş şi de dl Constantinovici, care ceteşte o scrisoare a părintelui Popovici din Broscăuţi. În scrisoarea aceasta, adusă anume de dl învăţător Manilici, tocmai din Broscăuţi, îndeamnă dl părinte Popovici răzeşii la munca începută şi se scuză că nu a putut participa. Cuvântările domnilor de mai sus tratează despre originea răzeşilor şi conţin pilde frumoase. De exemplu, spune dl Cracalia că ucrainii obraznici au făcut cu răzeşii întocmai ca şi ariciul cu iepurele. Ariciul a venit la iepure şi l-a rugat să-l primească de mas. Atâta i-a trebuit ariciului, până a dormit o noapte, căci, pe urmă, se lefăia cu ghimpii lui ca acasă la el, aşa că iepurele a trebuit să-şi caute altă casă. Dl revident Drafta accentuează, în cuvântarea sa, că numai la Dumnezeu este nădejdea noastră, căci cine trăieşte în Domnul va avea totdeauna ajutorul său. Aminteşte că religia susţine pe om şi de aceea vor răzeşii să-şi crească copii moral, de aceea şi-au făcut şcoală românească, pentru ca copiii să nu înveţe a sparge fereşti şi a sparge capul la oameni cu pietre, ca în şcoala ruteană, ci să înveţe a zice rugăciunile, a zice bună ziua ca oamenii şi a

săruta mâna la părinţi. Aminteşte, apoi, despre măreţia de odinioară a răzeşilor şi spunea că strămoşii au vegheat, zi şi noapte, şi ne-au lăsat limba, credinţa şi moşia; ei nu au dormit ca noi. Noi ce să dăm copiilor noştri? Limba am pierdut-o, moşia o pierdem şi credinţa suntem pe cale de a o pierde. Deci, zice dl Drafta, noi ne facem datoria şi vă arătăm, ca oameni mai învăţaţi, cine sunt răzeşii şi ce au fost răzeşii, pentru ca să nu se zică, odată, că uite cine a putut să ne deştepte şi n-a voit. Noi ne facem datoria, cine va voi va urma, cine nu, silă nu-i. Se aminteşte, apoi, şi numele dlui consilier Dionis cav. de Bejan, acelui bărbat mare, căruia i se cuvine tot meritul că răzeşii au ajuns, azi, acolo unde sunt şi care, alături de puţini bărbaţi aleşi, a luptat şi luptă, cu toată inima, pentru cauza jrăzeşască. Urale prelungite şi strigăte de „Să trăiască!” nu mai contenesc, când au auzit răzeşii numele dlui consilier Dionis cav. de Bejan. Domnul prof. Cuparencu şi dl Drafta, precum şi ceilalţi oratori sunt purtaţi pe palme şi rădicaţi pe sus, în urale necontenite. Era un entusiasm nemaipomenit. Pe urmă, oratorii se duc şi petrecerea şi jocul începe iară, tot cu voie bună şi cu veselie. La petrecere au luat parte răzeşi şi alţi oaspeţi din împrejurime şi din depărtare. Din Voloca pe Ceremuş, am văzut familia Dumici, Baloşescul; din Mihalcea au fost mai mulţi oaspeţi, tot aşa din Broscăuţi au fost învăţătorii Manilici şi Horodinschi, apoi, din alte părţi, au fost părintele Vlad şi Voloşencu. / Am văzut multe petreceri, dar aşa, mai rar. Am venit cu impresia că, în Carapciu, trebuie să se facă, cât mai curând, o şcoală mare românească, nu particulară, ci publică, o casă mare naţională, ca să aibă unde face serbări la fel. Şi acestea se vor face. Se vor face fiindcă trebuie; aşa cere vremea. De-

a vrea, de n-a vrea guvernul, se vor face, izgonească dl prefect din Vaşcăuţ pe Ceremuş şi scoată cât de mulţi răzeşi de pe la lucrul unde sunt ocupaţi, ei tot răzeşi rămân şi nu vor pieri, căci este viaţă în ei. Da, în ei este viaţă şi entuziasm şi, de-acum, se vor ridica ei prin ei, fiindcă au ajuns la conştiinţă naţională. De-acum, nu mai au ce bârfi rutenii, în foile lor minciunoase, că răzeşii sunt ruteni, de-acuma nu mai pot bârfi nici unii pretinşi români că răzeşii nu trebuie redeşteptaţi; preamărească-l acei români în foile lor tot înainte pe dl Nicolai Vasilco, căci Dumnezeu este cu noi şi poate s-or prăvăli vremurile. / **Sentinela de peste Prut**”[624].

1912: „Din Carapciu pe Ceremuş. Duminică, în 12 Maiu a. c., a avut loc, în Carapciu pe Ceremuş, adunarea generală a **Însoţirii de păstrare şi credit „Sentinela”**. Ca reprezentant din partea Centralei, a luat parte vice-directorul dl Dr. Iancu cav. de Cuparencu, însoţit de reprezentanţii Societăţii academice „Junimea”, domnii student filolog G. Criţan şi student în drept I. de Cracalia. La gară, sunt întâmpinaţi oaspeţii din Cernăuţi de o deputăţie de mazili şi răzeşi din Carapciu şi Voloca pe Ceremuş, conduşi fiind de vrednicul luptător din Voloca, Nazarie cav. de Baloşescul. Cu ocazia adunării generale a Însoţirii, s-a ţinut şi o adunare a mazililor şi răzeşilor din Carapciu, la care cunoscutul şi aprigul luptător pentru chestia răzeşească, dl. Dr. Cuparencu, prin o vorbire scurtă, dar plină de entuziasm, îi îndeamnă pe cei prezenţi să-şi dea copii lor numai la şcoala românească din loc, încurajându-i să nu se lase terorizaţi din partea ucrainilor venetici, care caută, prin felurite mijloace mârşave, să-i

[624] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 21, Anul I, 27 decembrie 1911, pp. 258-161

amăgească pe părinţii copiilor, să-şi dea copiii la şcoala ruteană. Atragem atenţia deputaţilor asupra comunei Carapciu, unde, pe lângă şcoala română din centru, răzeşii cer activarea a două şcoli, în Maidan şi Sălişte… Aflăm ulterior că parohul Baloşescul din Carapciu să se fi exprimat, faţă de o persoană marcantă, că acolo există numai ruşi, de români nici vorbă, şi de aceea face serviciul divin numai în limba ruteană, cu toate că răzeşii au înaintat Consistoriului, la timpul său, o cerere, în care au rugat ca parohul să liturgisească pentru dânşii în limba română. Dl Baloşescul s-a obligat a ţine cont de dorinţele răzeşilor şi acum face pe plac numai ucrainilor. Pentru aceasta ne vom ocupa de persoana acestui paroh renegat şi şiret mai de aproape”[625].

1914-1918: „**Vasile Bidalach** a lui Samuilă din **Carapciu pe Ceremuş** a fost înrolat, în anul 1914, cu prilejul mobilizării generale, şi a plecat imediat la câmp. De atunci lipseşte orice ştire despre dânsul. Se presupune că a murit şi se îndrumează, la cererea Paraschivei Bidalach a lui Vasile, procedura pentru declararea morţii soţului dispărut”[626]; „**Nicolai Şerban a lui Ilie**, născut la 10 noiembrie 1877, în **Carapciu pe Ceremuş**, şi domiciliat, în timpul din urmă, aici, fost înrolat, cu ocazia mobilizării generale, la oaste, a picat prizonier la ruşi şi a fost internat în lagărul din Pirczajow (Minsk). Acolo ar fi murit, la Paşti 1916, după cum afirmă martorii. Fiind deci probabil decesul, se dispune, la cererea soţiei sale, Ana Şerban, procedura pentru stabilirea morţii celui dis-

---

[625] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*; Nr. 4, Anul II, 1 iunie 1912, pp. 61, 62

[626] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 53, Cernăuţi în 9 August nou 1919, pp. 3-5

părut”[627]; „**Ilie a lui Simion Lupaşco**, născut în anul 1887, în **Carapciu pe Ceremuş**, cu ultimul domiciliu în Cernăuţi, cizmar, a fost înrolat în armată, în noiembrie 1914. De la primăvara anului 1915, lipseşte orice ştire de la dânsul. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea lui Michail Lupaşco, oficiant de cancelarie în Cernăuţi, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[628]; „**Nicolai a lui Ioan Marcovschi**, născut la 18 mai 1884, în **Carapciu pe Ceremuş**, agricultor, domiciliat în timpul din urmă în Carapciu pe Ceremuş, a fost înrolat, cu ocazia mobilizării generale, în august 1914, iar de atunci lipseşte orice ştire despre dânsul. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Mariei Marcovschi, născută Popadiuc, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”; „**Ilie a lui Ioan Şerban**, născut la 23 mai 1881, în **Carapciu pe Ceremuş**, a fost înrolat, cu ocazia mobilizării generale, în august 1914. De la începutul anului 1915, lipseşte orice ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Anei Şerban, născută Şandru, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[629].

1939: În documentele şcolare ale prefecturii judeţului Storijineţ, din 1939, pentru Carapciu pe Ceremuş erau menţionate, drept cătune sau părţi de sat, Babin, Chmelestie, Ciopaş, Corineşti, Hlibicioc, Hrabova, Ialenca, Maidan, Moceara, Odaia, Pahar, Plosca,

[627] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 85, Cernăuţi în 1 Decemvrie nou 1919, p. 2
[628] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi, 13 mai nou 1921, pp. 203-205
[629] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 4, Cernăuţi 10 februarie nou 1921, pp. 38-49

Pohorilăuţi, Prislop, Racovăţ, Reptena, Satul Nou, Sălişte, Topoleva, Ursoaica, Văleni, Verbăuţi.

CARAPCIU PE SIRET

(lângă Hliboca, Bucovina, Ucraina).

Aflat pe malul stâng al Siretului, în megieşia satelor Hliboca, Prisăcăreni, Cupca şi Iordăneşti, satul de răzeşi Carapciu beneficiază de o primă atestare documentară, în 17 martie 1573, când presupusul strămoş al lui I. G. Sbiera, Sima Zbiearea, care cumpărase, de la Ştefan cel Mare, satul Carapciu pe Siret, este menţionat în uricul lui Ioan Vodă, prin care „Iuraşco şi fratele său Vladco, copiii lui Fădor, nepoţii Magdei şi a surorii ei, Muşa, strănepoţii lui Sima Zbiearea" moştenesc satul bunicului lor.

În 11 mai **1663**, unul dintre părtaşi, Tănasie Talpici, dăruia „din stâlpul de sus a treia parte, partea de mijloc, şi cu trii lazuri, care le-am făcut din topor, cu mâna me, anume un laz Odae, cu pomăt, şi alt laz, Hlebecioc, din gios de Racoviţă, între Mocira, păr supt Pogoriloţ, şi al treilea, în Bereznic", nepoatei sale, Avrămia Bohetereţ, cu condiţia ca nepoata să îl îngrijească până la moarte.

Un alt neam răzeşesc din Carapciu este cel al Mironeştilor, menţionat într-un act de danie, din 20 iunie 1678, la care Gligoraşco, nepotul lui Iasac Mironescul ot Carapciu, era martor.

În 20 octombrie **1699**, un grup întreg de răzeşi din Carapciu, format din călăraşii Ion Negrul şi Ştefan, din Tănase Chihai, din diaconul Ioan Popovici şi din popa Matei, participă la hotarnica satelor Putila şi Lucavăţ.

În 11 mai **1706**, când Gavrilaş Frunză şi jupâneasa Gafiţa, fata lui Andronachi Vlad, lăsau copiilor lor, Ioan şi Maria, jupâneasa diaconului Nicolai Borşan, părţile de moşii moştenite după bunicul lui Frunză, Andronachi Peletiuc, „în Vilavce, în Carapciu, în Costeşti, în Comăreşti, în Budiniţă şi pe aiure de pe socrul meu, Andronachi sin Simion Vlad în Banila moldovenească şi de pe socra me, Nastasie, fata lui Vasile Căzăcescul, având noi parte de moşie în Berhomete, în Lucavăţ, în Panca şi în munte, în ţănutul Sucevii, şi în Vaselev, în ţănutul Cernăuţului".

În 5 iulie **1750**, Constantin Mihail Cehan Racoviţă trimite la Carapciu pe Siret pe marele vornic Constantin Razul, ca să-i împace pe ţărani cu răzeşii lor în privinţa tocmelilor agricole.

Mănăstirea Putna dobândeşte, prin danie, o parte din moşie şi din vatra satului, aşa cum menţionează un uric datat în 11 iulie **1760**.

În **1772**, s-a stabilit la Carapciu, pe moşia mănăstirii Putna, plugarul Mihai UNGUREAN, din Cuşma, împreună cu soţia şi patru fete.

Recensământul lui Rumeanţev[630], din **1772-1773**, înregistrează la Caapciu din Ocolul Berhometelor „57 – toată suma caselor", însemnând 2 mazilili, 2 maziliţe sărace, 9 femei sărace, 1 nevolnic, 3 popi şi 40 birnici.

---

630 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 336

În **1775**, satul Carapciu pe Siret mai avea doar 3 mazili şi 1 popă, dar şi 62 familii de ţărani. Cei trei mazili erau Aniţa Jieniţa, care, în 12 aprilie 1794, dăruieşte copiilor ei, Ilinca, Dumitraş, Gligorie şi Paraschiva, jumătate din satul Carapciu, Neculai Grigorcea, căsătorit cu Maria Volcinschi, care, în 26 decembrie 1796, lasă moşia fiului lui, Ilie Grigorcea, şi, desigur, mănăstirea Putna.

În 8 aprilie **1782**, vechilul Ion Mitescul căpitan, declară, în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina, că vornicul Nicolae Roset stăpâneşte satul Carapciu pe Siret.

Biserica cu hramul Sfinţii Cosma şi Damian din Carapciu pe Siret, înălţată, în **1816**, de Ilie de GRIGORCEA, avându-l ca patron, şi în 1843, pe baronul Ilie de GRIGORCEA, avea, în acel an, 548 enoriaşi, dar postul de paroh era vacant. În 1876, în comuna bisericească Prisecăreni, cu biserică zidită, între anii 1798-1803, de Ilie de GRIGORCEA şi de ceilalţi mazili din sat, şi Carapciu, întâietatea o avea biserica din Prisecăreni, cu hramul Sfântul Ioan Teologul, iar cea din Carapciu pe Siret era considerată filială, numărul total al enoriaşilor fiind de 1.277 suflete. Patron al ambelor biserici era baronul Alexandru de GRIGORCEA, iar paroh era George FILIEVICI.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Storojineţ – **Storojineţ** (Curte districtuală), Banila Moldovenească pe Siret, Broscăuţi, Budeniţ, Cireş cu Opaiţ, Ciudin cu Neuhütte (coliba nouă), Davideni, Igeşti, Iordănești,

Camenca cu Petriceanca, **Carapciu pe Siret** cu Hatna, Comareşti, Comareşti Camerale cu Althütte (coliba veche), Crasna-Ilschi cu Glashütte (fabrica de sticlă), Cupca, Panca, Pătrăuţi pe Siret, Prisăcăreni, Ropcea, Suceveni sau Pomeşti, Zadova"[631].

Şcoala din Carapciu pe Siret, cu 5 clase, funcţiona din toamna anului **1889**[632].

O colectă de produse agricole pentru Internatul de băieţi români din Cernăuţi, făcută, în **1897**, la Carapciu pe Siret şi la Prisecăreni, de „zelosul preot Maximilian MITRIC", de cantorul Clementie SCRPCARIU şi de gospodarul Nicolaiu CÎRCIUL, menţionează următoarele lume de localnici din cele două sate: Domnica lui Vasile SAUCIUC, Maria lui George SAUCIUC, George IVANEŢ, Paraschiva lui Simion CIORNEI, George CIORNEI, Ştefan CIORNEI, Maria lui George alui Ioan ŞORODOC, Paraschiva lui Ioan CÎRCIUL, Toader alui George CÎRCIUL, Domnica lui Constantin CÎRCIUL, Domnica lui CIORNEI, Mihai alui George ŞORODOC, Simion DÎCĂ, Aniţa lui Dimitrie TOVARNIŢCHI, Mara lui L. TOVARNIŢCHI, Ecatarina lui Ioan IRIMESCU, Maria lui Ioan BEZOŞCO, Aniţa lui Mihai HRANICIUC, L. CULEAC, Ioan BEZUŞCO, Maria HREUŞEŞEN, Nicolai IVANEŢ, Paraschiva lui Vasile ZEGREA, Nicolai DABÎCĂ, Nicolai CALANCEA, Domnica lui Simion CALANCEA, Ecaterina lui Teodor CALANCEA, Paraschiva lui Andrei CALANCEA, Anastasia lui Onufrei BILENCHI, Maria lui George ZEGREA, Maria

---

[631] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[632] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 33, 1876 p. 69, 1907 p. 149

CULEAC, Fl. alui Ioan ZEGREA, Agafia lui Toader LEVIŢCHI, Domnica lui George ZEGREA, Ioana lui Ioan ZEGREA, Sava CULEAC, Ştefan ZEGREA, Todosia lui Ştefan ZEGREA, Mihai ZEGREA, Ioan alui George ZEGREA, Anastasia lui Nicolai ZEGREA, Petre ZEGREA, Acsenia lui Mihai ZEGREA, U. WUCHER, Alexandra lui Petre ZEGREA, Domnica lui Ioan BUTIAC, Maria lui Ştefan BUTIAC, Irina lui Ioan DABÎCA, Fedor alui Teodor STRATULAT, Domnica lui Ioan BEZUŞCO, Maria lui Ioan ZEGREA, Maria STRATULAT, Irina lui Andrei STRATULAT, George BANILEAN, Tecla lui Ioan Ioan NICOLAEVICI, Aniţa lui Petru STRĂTULAT, A. CLAINER, B. SCHLO-MIUC, Fl. ŞORODOC, Paraschiva lui Andrei IVANEŢ, Teodor LEORDA, Anastasia lui Ioan SANDULEAN, L. SENCU, Irina lui Ioan SENCU, Paraschiva lui Lazar SENCU, Florea lui Vasile UNGUREAN, George LEOR-DA, Paraschiva lui George LEORDA, Maranda LEOR-DA, Ileana lui Ioan MEŞEŞEN, Maria lui Ioan MEŞEŞEN, Samfira lui Lazar PRISECĂREAN, Iohana HLADIUC, Ioan OLARAŞ, Ioan UŞULEI, George PRISĂCĂREAN, Varvara lui Ioan UNGUREAN, Eudo-chia lui George TĂRÎŢĂ, Ioan VIZNIUC, Aniţa lui Simion GÎRCIUL, Samfira lui Ioan ROTARIU, Alexan-dra lui George PORTARIU, S. ROLL, B. KATZ, Ch. FISCHBACH, Paraschiva lui Mihai SOVINSCHI, Nicolai DOBOŞ, Feodor PACICOVSCHI, Andrei VIL-COVSCHI, Mihai PAUŞ, Constantin SCRIPCARIU, Lazar GORACIUC, Antimia SOVINSCHI şi George COBEL[633].

---

[633] *Deşteptarea,* Nr. 15/1897, p. 124

1902: Însoţirea raiffeisiană din Carapciu pe Siret şi Prisecăreni s-a înfiinţat în 6 noiembrie 1902, sub preşedinţia boierului Modest cavaler de Grigorcea, harnic întemeietor de bănci populare prin satele Bucovinei, ajutat de Dr. Radu cavaler de Grigorcea, vistiernic fiind C. C. Cobali. Modest cav. de Grigorcea era, pe atunci, şi primar al comunei Carapciu pe Siret, comună în care parohi erau Ilie Hostiuc şi Maximilian Mitric, iar Ilarion de Iacubovici era învăţător.

1906: „Filiala societăţii Doamnelor Române din Carapciu, care e condusă de dna Maria de Grigorcea şi de dna Olimpia Hostiuc, a împărţit, duminică, în 11 noiembrie, la un număr însemnat de copii sărmani, haine şi încălţăminte. Aceasta filială e atât de bine condusă, încât dispune de un fond de rezervă de peste 2.000 coroane”[634].

În **1907**, Prisecărenii sau, cum i se mai zicea, Strâmtura, cu Delenii şi Câmpul Seliciului (777 enoriaşi), Carapciu pe Siret, cu Hatna şi Opaiţeni (1.422 enoriaşi), se aflau cu bisericile sub patronajul familiei GRIGORCEA (Modest, patron la Carapciu, iar Mihai, în Prisecăreni), paroh fiind Ilie HOSTIUC, născut în 1851, preot din 1876, paroh din 1880, preot cooperator – Adrian LUPAŞTIAN, născut în 1877, preot din 1904, iar cantor, din 1900, Cassian ŞINDELAR, născut în 1848.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Carapciul pe Siret**, comună rurală, districtul Storojineţ, aşezată pe malul stâng al Siretului, între Iordăneşti şi Presecăreni. Suprafaţa: 8,24 kmp; populaţia: 1.065 locuitori, toţi români de religiune gr. or. Se compune din

[634] *Apărarea Naţională*, Nr. 13, Anul I, duminică 18 noiembrie stil nou 1906, p. 4

vatra satului şi din cătunul Hatna. E străbătută de o şosea comunală, ce o pune în legătură, pe de o parte, cu Presecărenii şi Petriceanca, iar pe de alta, cu drumul districtual Storojineţ-Oprişeni, care trece prin apropiere. E staţie de drum de fier, a liniilor Berhomet-Hliboca şi Ciudei-Carapaciu, ce se întâlnesc aci. Are un oficiu poştal, o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică filială, cu hramul „Sfinţii Cosma şi Damian”, ce ţine de biserica parohială, cu hramul „Sf. Ioan Evanghelistul”, din Presecăreni. La 1776, o jumătate din Carapciu era în posesia mănăstirii Putna, dăruită de monahul Daniil Nacu, iar cealaltă jumătate era în posesia mazilului Antioh Volcin. Mai târziu, s-a mărit, prin aşezarea unei colonii, venite din Transilvania. Aci e o fabrică de spirt. Populaţia se ocupă cu agricultura şi cu creşterea vitelor. Comuna posedă 971 hectare pământ arabil, 98 hectare fânaţuri, 11 hectare grădini, 67 hectare izlaz, 799 hectare pădure. Se găsesc 92 cai, 690 vite cornute, 180 oi, 172 porci, 123 stupi. **Carapciul pe Siret, moşie** boierească şi fostă mănăstirească, cu administraţie specială, districtul Storojineţ. Suprafaţa: 10,87 kmp; populaţia: 142 locuitori români şi israeliţi. Se compune din 2 moşii: Carapciul pe Siret propriu-zis, cu 101 locuitori, şi Iordăneşti, cu 41 locuitori”[635].

1908: „Auzind noi, locuitorii din Carapciu pe Siret, cum că forurile poştale vroiesc să ne impună, cu forţa, pe un străin la oficiuil poştal de aici, ne îndreptăm, încă o dată, şi pe această cale, către forurile poştale din Cernăuţi, cu rugămintea să nu ne bagatelizeze dorinţele noastre şi să ne trimită încoace, ca măestru poştal,

[635] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 44

numaidecât pe un român de legea noastră. Ne-am săturat de străini, care, până acum, s-au îmbogăţit pe pielea noastră şi, la tot prilejul, ne-au batjocurit şi adeseori chiar alungat afară din oficiul poştal. Dacă direcţiunea poştală va bagateliza, şi de astă dată, dorinţele noastre, dorinţele poporului, adică, din Carapciu pe Siret, vom întrebuinţa şi noi, atuncia, armele noastre. Nouă nu ne trebuiesc nici străini, nici renegaţi, ci numai un român curat, de legea noastră, ca măiestru poştal! / **Mai mulţi Carapcieni**”[636].

1914-1918: Au vărsat sânge pentru Bucovina „rezervistul **Ion Ivăncescul**, Carapciu, Regimentul 22 Infanterie, rănit; sergentul **Alexandru Ivăncescul**, Carapciu, Regimentul 22 Infanterie, rănit”[637].

1920: „**Deciziune de expropriere No. 285/20/3**. Deciziunea Comisiunii agrare de ocol Storojineţ, cu care s-a decis exproprierea de 43 ha 81 a 42 mp din corpul dominical fasc. No. 434 Carapciu pe Siret din registrele fonciare pentru moşiile bucovinene, proprietatea Fondului bis. ort. or., în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[638].

1921: „Potrivit dispoziţiunilor art. 12 şi 23 din regulamentul pentru Congresul bisericesc ortodox român al Arhidiecezei Bucovinei, convocat, prin înaltul Decret Regal Nr. 2513 din 17 Iunie 1921, pe ziua de 3 Octombrie, la Cernăuţi, se publică următoarea listă a patronilor bisericeşti particulari, de lege drept credincioasă răsăriteană, îndreptăţiţi la alegerea de 6 reprezentanţi pentru

---

636 *Apărarea Naţională*, Nr. 46, Anul III, duminică 2 august stil nou 1908, p. 3

637 *Viaţa Nouă*, IV, nr. 158 – Supliment, din 25 iulie n. 1915

638 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 17, Cernăuţi, 1 iunie nou 1921, pp. 213-216

acest Congres: **Grigorcea Iancu cav. de**, Carapciu pe Siret (Iordăneşti)”[639].

1922: „Având în vedere concursurile publicate, cererile prezentate şi propunerile făcute de revizorate, Consiliul şcolar al ţării a făcut, în şedinţa din 27 Martie 1922, sub preşedinţia domnului Director general delegat al învăţământului din Bucovina, următoarele numiri, pe ziua de 1 Aprilie 1922: Dionisie Cuparencu la **Carapciu pe Siret**”[640].

În **1939**, Carapciu pe Siret avea trei cătune, Hatnii, Opăiţeni şi Uliţa sau Huliţa.

1941: „Radieri şi modificări în registrul exportatorilor: Fabrica de drojdie comprimată şi de spirt „Grigorcea - Carapciu pe Siret”, Societatea Anon, din Carapciu pe Siret, înscrisă în registrul oficial al exportatorilor, sub Nr. 952, şi-a mutat sediui la Bucurasti, str. Regală Nr. 1, fiind înscrisă în registrul comerţului Bucureşti, sub Nr. 145 din 1940”[641].

1941: „Tablou de condamnaţii care au beneficiat de suspendarea executării pedepselor, conform decretului-lege Nr. 1.132/941, Monitorul Oficial Nr. 94 din 1941[642]: **Ambrozie Mihai**, muncitor, cu ultimul domiciliu în comuna **Brodina**, jud. Rădăuţi, născut în comuna Carapciu, jud. Storojineţ, condamnat de Trib. Mil. C. IV Arm., pentru rebeliune, la 2 ani închisoare corecţională şi 1 an interdicţie, conform art. 259 ai 260 din codul penal”.

---

[639] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi 21 iulie nou 1921, pp. 64-66

[640] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 8, Cernăuţi 21 aprilie 1922, p. 41

[641] *Monitorul Oficial*, Nr. 47, 25 februarie 1941, p. 942

[642] *Monitorul Oficial*, Nr. 122, 26 mai 1941, pp. 2856-2860

1941: „Se publică mai jos Lista Nr. 13, de gradele inferioare (trupă), morţi pentru patrie, în actualul război, începând de la 22 iunie 1941, ora 24[643]: **Timciuc Dragoş**, caporal, ctg. 1939, cu ultimul domiciliu în comuna **Carapciu**, judeţul Storojineţ, mort la 6 iulie 1941”.

1942: „Având în vedere raportul dlui judecător al Judecătoriei mixte Storojinet Nr. 9.595 din 1942, din care se constată că numitul **Bojescu A. Petre**, din comuna Carapciu pe Siret, jud. Storojinet, sub ocupaţiunea rusească a săvârşit acte de duşmănie împotriva populaţiunii române, vătămând, prin faptele sale, interese româneşti; / Ţinând seamă de depoziţiile martorilor, aflate în dosarul cauzei, din care rezultă că susnumitul, ca funcţionar al regimului sovietic, a contribuit la deportarea mai multor familii româneşti şi a făcut propagandă anti-românească, aducând în public ofense poporului român şi răspândind ştiri tendenţioase… / Se retrage naţionalitatea română numitului Bojescu A. Petru din comuna Carapciu pe-Siret”[644].

1943: „Fabrica de drojdie comprimată şi de spirt „GRIGORCEA – CARAPCIU pe SIRET” / Societate anonimă Bucureşti, str. Clemenceau Nr. 7 / Bilantul per 31 Decemvrie 1948. / Activ: Casă numerar, per 31 Decemvrie 1942, lei 194.671. Imobile: cont imobil cf. inventar 1941, lei 1.306.938. Cont reconstrucţia fabricii lei 4.185.293. Cont reconstructia fabricii „lefuri”, lei 1.712,215. Total lei 7.204.446… Profit şi pierdere / Pierdere raportată din 1941, 4.441.347 lei…Pierdere pe anul 1942, lei 204.470. Total lei 6.630.826. / Fabrica de

---

643 *Monitorul Oficial*, Nr. 220, 17 septembrie 1941, pp. 5543-5549
644 *Monitorul Oficial*, Nr. 170, 24 iulie 1942, p. 6189

Drojdie Comprimată şi de Spirt Grigorcea – Caraociu pe Siret (Urmează două semnături)”[645].

La Carapciu s-au născut publicistul Eusebiu Mihăilescu (1 iunie 1912), lexicograful Constantin Duhăneanu (27 mai 1914) şi poetul Vasile Leviţchi (15 noiembrie 1921).

CARASA

(Miclăuşeni, sub Dumbrava Înaltă,
„unde şade Miclouş”, contopit cu Carasa,
comuna Corlăteni, Botoşani).

1437, decembrie 20: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi marelui boier Mihail de la Dorohoi, care primeşte uric pentru „satele lui şi privilegiul pe care i 1-a dat sfânt răposatul părintele nostru, anume: satul Chin-dinţi (Cândeşti pe Siret, comuna Mihăileni, Botoşani), şi satul lui Herţea (Herţa, raionul Hliboca, Ucraina), pe Prut, satul Pecialăuţi (raionul Noua Suliţă, Ucraina), la Pecialova, şi satul Ugrinăuţi (Grineacica, comuna Rohatin, raionul Hotin, Ucraina), şi satul la Iaz (Stăuceni, în Vorniceni, Botoşani), şi satul pe Rochitna (Rochitna, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Dragomir al lui Mândrea (Cerlena, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul Coteleu (Cotelău, raionul Noua Suliţă, Ucraina), şi satul Milianăuţi (Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Şizco

645 *Monitorul Oficial*, Nr. 186, 11 august 1943, p. 5554

(Şişcăuţi, comuna Ringaci, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul Dzinăuţi (Dinăuţi, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Malici, lângă Giurgică (Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul de lângă Simca (Sincăuţi, comuna Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Salicee (Şilăuţi, comuna Bocicăuţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Cristinţi (Cristineşti, comuna Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a şezut Petrişor, la capătul Doljocului (Doljoc, comuna Malineşti, raion Noua Suliţă, Ucraina), şi încă satul, sub Luncuşoară, unde şade Dragomir (Zalucea, comuna Drepcăuţi, raionul Bticeni, Moldova), şi încă satul, în jos de Prut, Itovoeuţi (sat pe Prut, lângă Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Rădăuţi (Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Vişneuţi (Işnovăţ, azi Rediu, comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Lipnic, la Nistru (Lipnic la Nistru, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde a fost Cuseară (Bârnova, raionul Donduşani, Moldova, fost Cusareu), şi încă satul unde sunt Caragunicii (Tumaniuca, înglobat în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul la moara Naslavcei (Naslavcea, raionul Donduşani, Moldova), încă satul lui Pavust (Paustova, comuna Lipnic, Moldova), încă satul de lângă Macsim (Maxim, în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşanu, Moldova), încă satul lui Mirişce (Mereşceuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Noguicoi (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul unde a fost Cleţină (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul Tereşeuţi (Teleuşca, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Rospop, în jos la Bineva (Făgădău, comuna Văscăuţi, raionul Floreşti,

Moldova), şi satul Cuhareuţi (Cuhureştii de Sus şi de Jos, raionul Floreşti, Moldova) şi alt sat, Cunicea, sub Bineva (Floreşti, raionul Floreşti, Moldova), şi satul unde este Ţârvici (Ţâra, comuna Ghindeşti, raionul Floreşti, Moldova), încă satul, sub Caragine, unde este Simeon cneaz, la obârşia Dobruşei, încă satul, sub Caragine, Dobruşa, şi satul, sub Caragine, Mordvina, încă satul, mai jos de Mordovina, sub Caragine, pe Dobruşa, unde sunt Fântânile (toate părţi ale comunei Receşti, raionul Rezina, Moldova), încă satul lui Oleşco, sub Caragine (Olişcani, raionul Rezina, Moldova), încă satul, la obârşia Rezinei, unde şade Ţigan (Sămăşcani, raionul Rezina, Moldova), încă satul, pe Răut, unde este Vadul Pietrei (Lazo, numit şi Piatra, raionul Orhei, Moldova), şi, mai sus de Vadul Pietrei, tot pe Răut, la capătul Stâncii (Stânca, comuna Slobotca, raionul Orhei, Moldova), încă satele, pe Răut, unde este moara, încă satul, la Moiatinul de Jos (toponim), unde este Nichita (Ghermăneşti, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi satul unde şed Grabăuţii (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), la capătul de sus al Culişăului, unde a şezut Radul (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi încă seliştea unde este iazul, la Cornul Bagului, unde au şezut fiii lui Cosco (Bahu, comuna Seseni, raionul Călăraşi, Moldova), încă seliştea de sub Măiatini, unde şade Rujici, şi, la Moiatinul de Sus, satele ce au fost ale cneaghinei, şi, la Carpeni, satul unde şade Stan, şi, la capătul de sus al Carpenilor, la Başeu, unde şade Matei (Mateieni, comuna Corlăteni, Botoşani), şi, **sub Dumbrava înaltă, unde şade Miclouş** (Miclăuşeni, comuna Corlăteni, Botoşani)… Iar hotarul tuturor acestor

sate mai sus scrise să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[646].

1627, aprilie 7: Întărit de Miron Barnovschi voievod mănăstirii Hangu, care primeşte uric pentru două sate, anume **Bălţăteştii** (Neamţ) şi **Mânjeştii** (parte a satului Bălţăteşti, Neamţ), ce sunt în ţinutul Neamţului. Iar în zilele lui Constantin voievod, Pătraşco, marele logofăt, a dat oareşce sumă de bani pentru trebuinţele domniei şi a pământului şi, pentru această sumă de bani, a dat lui domnul aceste sate. Iar în urma lui Pătraşco logofăt le-a fost stăpânit Coste Bocioc vornic, pentru că i-a fost lui ginere. Iar după pieirea lui Băcioc, trecând din mână în mână, i-au adus fiii lui Pătraşco documentele ce le-a avut părintele lor” lui Miron Barnovschi voievod, care le-a dat lor iarăşi „dania şi cumpărătura părintelui lor… iar când a început a zidi mănăstirea Hangului… a făcut tocmeală cu fiii lui Pătraşco logofăt şi cu fiii lui Coste Bocioc, şi le-a dat lor alte două sate, pentru aceste sate, anume **Miclăuşănii** (satul Miclăuşeni, ţinutul Dorohoiului, Botoşani), cu iazuri, ce este în ţinutul Dorohoiului, şi **Căcăcenii** (satul Dimăcheni, Botoşani), cu loc de iaz şi de moară pe apa Jijiei, ce este în ţinutul Hârlăului, care aceste două sate au fost drepte ocini şi moşii ale moşului domniei sale, Balica hatmanul… Şi a mai dat nepoţilor lui Pătraşco şi fiilor lui Bocioc 990 galbeni ungureşti. Iar aceste sate să fie iarăşi sfintei mănăstiri din nou zidite, numită Hangul”[647].

---

[646] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 175, pp. 245-248
[647] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 174, pp. 227, 228

1634, martie 14: Întărit de Moise Moghila mănăstirii Hangul, care, după o pâră cu episcopului Romanului şi cu călugării de la mănăstirea Suceviţa, primeşte urice pentru „o biserică, ce a zidit-o Gheorghe Moghila, mitropolitul Sucevei, peste apa Bistriţei şi satul **Crăcăoani** (comuna Crăcăoani, Neamţ), şi siliştea **Ursăştii** (Urseşti, lângă Crăcăoani, comuna Crăcăoani, Neamţ), tij (la fel) două sate ce au fost ale lui Isac Balica hatmanul, anume **Căcăcenii** (azi Dimăcheni, comuna Corlăteni, Botoşani) din ţinutul Hârlăului şi **Miclăuşanii** (Miclăuşeni, contopit cu Carasa, comuna Corlăteni, Botoşani) de la ţinutul Dorohoiului"[648].

1634, aprilie: Zapisul şoltuzului Miron, al celor 12 pârgari şi bătrâni din **Dorohoi**, Grozav, Ghiciul, Ignat, Grigore, Ion, Ianco, popa Iordache, popa Corne, popa Gheorghe, Ştefan diaconul, şi orăşenii Gavril Găină, Creţul, Gavril Veveriţă, Onciul stari, Ion stari, Simion vătăman ot **Văculeşti** (comuna Văculeşti, Botoşani), popa Condre, Buţura stari şi Hanco ot **Brăeşti** (comuna Brăeşti, Botoşani), Gociu ot **Lozeni** (Lozna, comuna Dersca, Botoşani), Buţa stari şi Gavril stari ot **Măguri** (în Ibăneşti, comuna Ibăneşti, Botoşani), Vasile vătăman ot **Miclăuşeni** (contopit cu Carasa, comuna Corlăteni, Botoşani), prin care mărturisesc „că de când am apucat noi, o seamă de oameni ce suntem din zilele lui Petru voievod, noi n-am apucat, nici nu ştim să fi ţinut Gliguţa, nici tatăl său, nici alt boier… satul **Păscari** (lângă Pădureni, comuna Şendriceni, Botoşani), ce-a ascultat de

---

[648] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 79, pp. 87, 88

oraşul măriei tale, Dorohoi, până la Barnovschi voievod"[649].

1899: „**Carasa**, sat în partea de nord-vest a comunei Corlăteni, plasa Coșula, județul Dorohoi. Are 66 familii, cu 187 suflete. Este proprietatea moșiei lui Hermeziu. Calitatea pământului e bună. Sătenii împroprietăriți au 130,37 hectare pământ, iar proprietarul moșiei 415,34 hectare câmp şi 11,46 hectare pădure de stejar. Iaz este unul, mic, pe valea Putreda. Livadă și vie este în mărime de 4 pogoane. Râul Jijia curge pe hotar, iar pârâul Carasa trece pe moșie. Drumuri sunt: cel de la Dorohoi, prin Corlăteni în jos, pe Jijia şi cel ce duce la Dumeni și Cordăreni. Se învecinează cu: Broscăuţi, Vlădeni, Miclăuşeni și Dumeni"[650].

CARAULEŞTI

(comuna Secuieni, Bacău).

1636, noiembrie 28: Zapisul vornicului de gloată Neaniul, în care mărturiseşte „cum s-au tocmit egumenul şi soborul mănăstirii Sfântul Sava cu Toader Franga, Oprea, feciorul Lupei, şi cu toată seminţia lor, cu Rusca, Toader Găluşcă şi cu toată seminţia lor, ca să aibă a ţine călugării satul **Băicenii** (comuna Secuieni, Bacău), cu tot venitul, şi din hotarul **Carauleştilor** (comuna Secuieni,

[649] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 92, pp. 105, 106
[650] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 192

Bacău) cât loc s-a ales şi s-a stâlpit. Care părţi de ocină s-au ales ce au dat Lupul Dragotă şi cu jupâneasa lui sfintei mănăstiri… Însă nişte părţi, ce au mărturisit megieşii cu sufletele lor c-au fost luat Lupul Dragotă cu împresurătură, au fost puse şi în uric egumenul şi soborul i-au lăsat să-şi ţină ocina, câtă parte va avea, pe feciorii lui Drăgan şi ai Solomiei, Anuşcăi, Parascăi, Nastei, Faftei şi ai Dochiţei. Şi s-au ales părţile lor toate, că ţină cu Toder Franga, Oprea şi cu Rusca şi cu toată seminţia lor seliştea Carauleştii, cine câtă parte va avea… / Aşa s-au tocmit dinaintea noastră şi a popii Avram şi a Tomei din **Piticeni** (azi Chiticeni, comuna Secuieni, Bacău), Maftei, Isac, Ionaşco şi alt Ionaşco de **Sălevestri** (azi Tisa-Silvestri, comuna Secuieni, Bacău), a Barbului, Ionaşco şi Sociul din **Odobeşti** (comuna Secuieni, Bacău), Constantin din **Ruşi** (înglobat în Roşiori, comuna Roşiori, Bacău), Vasile şi Ion din **Mesăhăneşti** (Misihăneşti, comuna Roşiori, Bacău), Vlaşcă de **Ungureni** (comuna Ungureni, Bacău), a popii Andronic de **Obârşie** (comuna Izvorul Berheciului, Bacău) şi a mulţi oameni buni, megieşi”[651].

1805, februarie 22: Anafora întărită de Alexandru Constantin Moruz voievod, în pricina arhimandritului Grigorie, egumenul mănăstirii Sfântul Sava, cu „răzeşii de moşie **Ciutureştii**, de la ţinutul Romanului, cerând egumenul să i se întregească satele **Băicenii** şi **Cărăuleştii**, şi să i se dea jumătate din satul **Ciutureşti**”[652].

---

[651] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 555, p. 603

[652] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. VI, Iassi 1875, p. 193

CĂRBUNARI

(fost Cărbureşti, Cărbuneşti şi Comăneşti,
azi Cărbunari, comuna Grajduri, Iaşi).

1497, martie 15: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Cârstea şi Stanciul , care cumpără, cu 70 ughi (ducaţi) tătăreşti, de la Urâta, fata Mălinii, nepoată a lui Iaţco Piatră, „a treia parte de sat de unde au fost Comănial (Comănel – la uric) pe Rebricea”[653]. Hotarul, din veac.

1546: Întărit de Petru (Rareş) voievod fraţilor Sava, popa Gligă şi Magdalina, copiii Stanciului, şi seminţiei lor Sofica şi nepoata de soră Tudora, care primesc ispisoc pentru „dreapta ocină din dresele de cumpărături ce a avut tatăl lor Stanciul de la părintele domniei mele Ştefan voievod, a treia parte de sat, anume unde a fost Comănel, pe Rebricea, care acum se numeşte **Crăbureştii** (Cărbureşti pe Rebricea, azi Cărbunari[654], Iaşi), care l-a fost cumpărat Stanciul de la Urâta, fata Malei, nepoata lui Iaţco Petru, drept 70 zloţi tătăreşti… şi jumătate din acea a treia parte de sat, ce le este lor rămăşiţă de la unchiul lor Cristea, căci n-a avut copii din trupul său”[655].

---

[653] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 221, pp. 391, 392

[654] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 53

[655] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 132-135

CĂRBUNEŞTI

(lângă Goşmani, comuna Români, Neamţ).

1623, octombrie 29: Zapisul lui Iuraşcu, nepot Goei, care a vândut o parte din satul Cărbuneşti lui Gligori Buhuş, pentru 26 taleri, „acea parte ce o are Iuraşco ot Cărbuneşti, în tot locul şi în vatra satului, şi în câmp, şi cu o casă a lui Costin, fiul lui Toader din Cărbuneşti”[656].

1625, martie 16: Întărit de Radul voievod cneaghinei Candachia Gligoroaie din **Steţcani** (Teţcani, Iaşi), în baza unui zapis de mărturie de la de la fostul sulger Savin, diacul Costin şi Tofan din **Gocimani** (Goşmani, Neamţ), de la diacul Onciul din **Itrineşti** (comuna Mărgineni, Neamţ), de la diacul Ştefan din **Hociungi** (comuna Hociungi, Neamţ), de la diacul Dumitru din **Plopeşti** (inclus în Mărgineni, Neamţ), şi de la Popa din **Negriteşti** (Negriteasca, Neamţ), „scriind în acel zapis că a venit înaintea lor Iuraşco, nepotul lui Goe… şi a vândut partea lui din satul **Cărbuneşti** (lângă Goşmani, Neamţ), ce este în ţinutul Neamţ, şi din sat, şi din câmp, şi cu o casă a lui Costin… Candachiei, pentru 26 taleri, bani buni”[657].

1635, septembrie 1: Ispisoc de întărire, dat de

---

[656] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 117, p. 163

[657] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 294, pp. 363, 364

Vasile Lupu voievod lui Vasilie și fraților lui, fiii lui Nechita, nepoții lui Toader, și verilor lor Petriceaico mare armaș, și Avram fost vornic și Cozma, și verilor lor, fiii lui Isac, nepoții lui Ion vistiernic, și verilor lor Petre Hadâmbul și fiilor Goioaei, nepoții Solomiei, și de asemenea lui Toader Moțoc şi fraților lui, fiii Todosiiei, nepoții Irimiei Pițigae, toți nepoții și strănepoții Petricăi hatman… și au împărțit între ei dreptele lor ocini și dedini, din dreptele și propriile lor drese și uric de împărțeală pe care îl au ei de la Alexandru voievod, satul **Cărbunești** (lângă Goşmani, comuna Români, Neamţ), care este în ținutul Neamț, și **Blăgești** (comuna Blăgeşti, Bacău) și **Fărăoani** (comuna Faraoani, Bacău) și **Movileni** (lângă Hertioana-Răzeşi, comuna Traian, Bacău), care sunt în ținutul Bacău, și **Mesăhănești** (Misihăneşti, comunaRoşiori, Bacău) și satul **Rușî** (înglobat în Roşiori, comuna Roşiori, Bacău), în ținutul Roman, și **Nănești** (comuna Tănăsoaia, Vrancea), de la Tecuci, și **Vlădești** (înglobat în oraşul Vaslui), pe Tutova, și **Sângerei** (comuna Sângerei, raionul Sângerei, Moldova), din ținutul Iași, și **Pleșești** (azi Zmeu, comuna Lungani, Iaşi), de la Cârligătură, și șase fălci de vie, care sunt la **Cotnari**. / Astfel, a căzut în partea lui Petriciaico şi a verilor lui, Ionașco Avram fost vornic și Cozmei, și altor veri ai lor, a patra parte din satul Cărbunești, și a patra parte din satul Blăgești, și a patra parte din jumătatea de sat Farăoani și Mesăhănești, și a patra parte din satul Nănești și două fălci de vie, care sunt la Cotnari. / Și în partea lui Toader Moțoc, cu alți frați ai lui, s-a cuvenit a patra parte din satul Cărbunești, și a patra parte din Blăgești, și a patra parte din jumătate de sat Fărăoani, și satul Movileni, și jumătate de sat din Pleșăști, și cu

două fălci de vie, tot de la Cotnari. / Iar în partea lui Petrea Hadâmbul şi a fiilor Goioaei, nepoții Solomiiei, s-au cuvenit a patra parte din satul Cărbunești, și a patra parte din satul Blăgești, și a patra parte din jumătate de sat Fărăoani, și jumătate din Ruși, și jumătate din Sângerei, și a patra parte din satul Vlădești, și o falce de vie, tot la Cotnari. / Și iarăși, în partea slugii noastre Vasilie, cu frații lui, fiii lui Nechita, nepoții lui Toader, s-au cuvenit a patra parte din satul Cărbunești, și a patra parte din Blăgești și a patra parte din jumătatea de sat Fărăoani, și jumătate de sat Ruși, și jumătate dc sat Sângerei, și a patra parte din satul Vlădești, și cu o falce dc vie, tot la Cotnari”[658].

CÂRHANA

(ţinutul Grecenilor, Moldova).

1774, iunie 12: Satul **Cârhana**, ţinutul Grecenii, avea, după recensământul lui Rumeanţev[659]**, toată suma caselor: 115**. Scădere rufeturi 48: 1 căpitan, 1 mazil, 3 negustori greci, 1 popă, 2 ruptași, 1 țigan, 32 armeni, 9 văduve. Rămân birnici 67. / **Birnici:** Iordache Hărăț, vornic / Toader, vătăman / Ion Drăguș / Dumitru Prohir / Niagul, cioban / Andrei Nâre / Mihăilă Mihorde / Ion Cabac / Adămiță Știrbul / Ștefan Țurcan / Mihăilă Țurcan

---

[658] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 228, pp. 268, 269

[659] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 214, 215

/ Cozma, cojocar / Vasilache Chirița / Flore, văcar / Lazor Artinii / Irimie Ariton / Grigoraș Andreeș / Iordache Ojogu / Danul Vâlcul / Andrei Mihorde / Gligoraș Gavril / Tudor Gavril / Dumitru Crucian / Mihăilă Buga / Ștefan, dogar / Ion Dult / Iacob Iorga / Ioniță Buga / Șerbul / Pascul Gugiul / Neculai Buga / Ștefan Buga / Crâste Stratul / Ion Vintilă / Toader Danda / Sandul Zgârciibabă / Ioniță Vintilă / Ioniță Gugiul / Alicsandru Chirița / Vasile Papură / Antohi Danda / Constantin, vătăman / Mihai Roșca / Vasilache Zgârciibabă / Radul Popa / Ifrim, fratele popii / Ion Fliuștor / Vasile Ariton / Gheorghe, croitor / Lepul Chebac / Toader, muntean / Dari Buga / Lupul, argat armenescu / Mănăilă, argat la fel / Gheorghi, dascăl / Ștefan Nâre / Andrei frate popii Alicsandru / Neculai Sărian / Gligori fiul lui Sărian / Ștefan Gagiul / Neculiță Șoldan / Ștefan Barce / Gavril Goldur / Andrei, cojocar / Alicsandru a Pricochii / Ștefan a babii Vasâlcăi. // **Rufeturi:** Ștefan Bugiac, căpitan / Grigore al lui Bugiac, căpitan, mazil / Apostoli, grec, cupeț / Popa Alicsandru / Ioniță Popa, ruptaș / Răcoviță Șărbul, ruptaș / Ion Tiutiul, țigan dumisale vistiernicului Ion Canta. // **Armeni:** Murat Mailu, baș / Uzun Avacu / Virap / Bagdasar / Agopu / Alicsandru / Arachelu / Licsan / Babicu / Costandin / Ștefan, iniceriul / Găleiu / Donic / Camireț / Popa Ananica / Șuchiazu / Carabet / Oachim / Ștefan Nazarie / Murat / Ștefan cumnat lui / Ovanes / Ovanes fratele lui Murat / Arzani / Sahacu / Bunar / Neculai / Ghiragoi / Castan / Cumpălici / Hamcii / Temeriț.

CÂRJA

(iezerul Hărcete, apoi Cărhăneşti,
comuna Murgeni, Vaslui).

1493, martie 5: Întărit de Ştefan voievod, cu prilejul împărţirii moşiilor lui Şolda de la Dumitra între nepoţii lui Mărina şi Stana, fiicele lui Dragomir Iuban, „satele care au fost ale unchiului lor Şolda, pe Dumitra, anume: Şoldenii, şi Socii, şi Bârleştii, şi Spinenii (Spirenii), şi Drăgomăneştii, şi Lăzeştii, şi Sărăcineştii, şi Fântâna Iepurelui, şi Fântâna lui Şolomon, şi Ciorenii, şi, pe Larga, unde a fost Oanca şi unde a fost Laţco din Câmpie. Şi s-au cuvenit în partea Marinei satele, pe Dumitra, anume: Şoldenii, şi Bârlăleştii, şi Fântâna Iepurelui şi Fântâna lui Şolomon, şi, pe Larga, unde a fost Oanca, şi unde a fost Laţco din Cîmpie şi jumătate din iezerul Hărcete; iar Stanei i s-au cuvenit în partea ei satele anume: Spirenii, şi Drăgomăneştii, şi Lăzeştii, şi Sărăcineştii şi jumătate din Câmpie"[660]. Hotarul, din veac.

1628, februarie 20: Martor jurător, la zapisul lui Mitrofan, episcopul de Huşi, în care mărturiseşte că au venit înaintea lui „Gabăr, ce a fost căpitan, şi cu răzeşii lui de pe sat de pe **Negrileşti** şi de pe balta ce se cheamă **Gemenele**, şi de pe sat **Briţcani**, anume Bertea feciorul

---

660 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 123, pp. 240-242

Crăciunei, Armaga feciorul lui Gavrilă Bâtcă, Cornea feciorul Aremiei, Iachim feciorul lui Nistor, Ursa nepoata Cozmiţei, Samfira fata lui Roşculeţ, Păntelei nepotul Stanei, Cihan de Briţcani, Costantin feciorul Morcoteiului, Pântea feciorul Bontei de Negrileşti, cu cinstită cartea măriei sale lui vodă şi cu sluga măriei sale, cu Vlasie diacul, să jure pe sfânta evanghelie cu 24 de jurători cum n-au vândut Nistor Cornescul, cu Nicula Galbănul şi cu femeia sa, şi cu răzeşii lor în sat în Negrileşti nimică, nici baltă în Gemenele, nici într-apă, nici în uscat. Şi să jure că n-a vândut Cozmiţa strigătorul cu Alexa Bota şi cu răzeşii săi nimic în sat în Briţcani vornicului Ureche, ce le este împresurătură pentru c-au pârât Grigoraşcu Ureche că este cumpărătură de tată-său, de Ureche vornicul"[661]. Lista jurătorilor: Petriul pârcălab de **Burboceni** (Buboceni, lângă Barboşi, Vaslui), Ghiorghie călăraş de **Şişcani** (ţinutul Lăuşna, Moldova), Căsul fost pârcălab ot **Măliceni** (Moldova), Horjă pitărel ot **Oţeleni** (ţinutul Fălciu, Vaslui), Gavril Mamotă ot **Cucoara** (ţinutul Chigheci, Moldova), Petrea Căcăradză ot **Căcărădzeni** (Căcărăzeni, lângă Goteşti, ţinutul Cahul, Moldova), Frango Malcoci ot **Malcoceni** (Moldova), Mihăilă Ţărăşoară ot **Cărhăneşti** (satul Cârja, Vaslui), Petriman aprod şi Constantin Ţicău păhărnicel ot **Sărăţeni** (ţinutul Tutova, Vaslui), Paşco hotnog la călăraşi, Vârno călăraş ot **Vlădeşti** (lângă Goteşti, ţinutul Chigheci, Moldova), Vicol chihaia ot **Hlipiceni** (lângă Guşiţel, Vaslui), Ionaşco Ciubăraia şi Ihnat Căltac ot **Lăţeşti** (în Fălciu, Vaslui) , Bălan Buţa ot **Blăgeşti** (în Fălciu, Vaslui), Buculei, Marvici Lean ot **Oţeleni**, Nica

---

[661] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 312, p. 424, 425

călăraş ot **Fălciu**, Marco Cucul or **Deleni** (în Fălciu, Vaslui), Giovlen ot **Suhuleţi** (Stuhuleţi, în Fălciu, Vaslui), Agapie ot **Păcurăreşti** (lângă Goteşti, ţinutul Chigheci, Moldova) şi Camber ot **Golăeşti** (satul Crăciuneşti, Vaslui).

1661, octombrie 6: Dămian, feciorii lui Tanasie, Constantin şi Gavril, Marco şi femeia lui Vastea, care este sora lui Dămian, feciorii lor şi Alexandru cu femeia lui Arsenia dăruiesc hatmanului Neculai Racoviţă „toată partea noastră din satul **Bobuşeani** (Băbuşeni), cu vad de moară în gârlă, pentru un bine ce mi-a făcut dumnealui… dinaintea lui Pană pârcălabul, Cărăiman căpitanul şi Andrei vameşul de Fălciu, Paşcan izbaşa ot **Cărhăneşti**, Rusul izbaşa ot **Lărgeni**, Burlan ot **Băleşti**, Vasile ot **Ghermăneşti**, Necula ot **Peiceşti**, Lepădat şi călugărul Ilie ot **Vădeni**, părintele Calin vornicelul de **Gurbăneşti**, Vicol feciorul Gligorcei de **Şolomoni** şi alţi mulţi oameni buni”[662].

1899: „**Cârja de Jos**, sat în judeţul Tutova, plasa Târgul, comuna Cârja, la marginea de est a judeţului, pe malul Prutului. / **Cârja de Sus**, sat… pe malul Prutului. Are o populaţie de 759 locuitori, care locuiesc în 169 case. Ştiu carte 24 persoane. Formează comună (comuna Cârja) cu cătunele Cârja de Jos (cu care formează aproape un sat), Bârsana şi Hrăniceni. În toată comuna sunt 1.383 locuitori, din care 253 contribuabili, 317 case. Ştiu carte 66 persoane. Are 56 hectare vie. Se cultivă viermi de mătase. Pe teritoriul acestei comune se află o mulţime de bălţi, formate din revărsările Prutului şi din care se scoate mult peşte şi stuh. O mare parte din locuitori se ocupă cu

[662] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Fereştii, Vaslui*, vol. XVI, Iaşi 1926, p. 85

pescuitul. Comerţul se face de 20 persoane, Are o școală primară de băieți și o biserică. Aci, pe malul Prutului, sunt pichete pentru paza fruntariilor”[663].

CÂRJEŞTI

(comuna Cotnari, Iaşi).

1624, decembrie 195: Mărturia lui Toader, şoltuz de Târgu Frumos şi a câtorva din cei 12 pârgari de **Târgu Frumos**, Ionaşco fost şoltuz, Paicu, Hilip, Nechifor, păcurarul Gligorie Furgheţui şi Bejan, despre „cum a venit Ion medelnicer, să socotim hotarul **Ulmilor** pe unde merge. Deci acele pietre le-a mutat Ştefan vodă, de unde a fost din veac hotarul. După aceea însuşi Ştefan vodă a trecut, de la pod de la **Cârjeşti**, pe la acele pietre mutate şi însuşi măria sa Ştefan vodă le-au făcut carte să mute pietrele şi să-şi ţie hotarul pe unde a fost din veac”[664].

1626, martie 15: Întărită de Miron Barnovschi mănăstirii Aron Vodă, care primeşte uric pentru „o falce de vie la Cotnari, ce este în deal la Cârjeşti, care vie o au dat cu limbă de moarte jupâneasa lui Ghiorghie Jora, Măriia”[665].

---

[663] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 501, 502
[664] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 248, p. 317
[665] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 26, p. 34

1635, ianuarie 24: Zapisul fraţilor Gheorghe şi Maria, feciorii vornicului Lupu, în care mărturisesc că s-au tocmit „cu maica noastră, vorniceasa”, la împărţirea „din toate bucatele dumisale vornicului”, Gheorghe şi Maria luând o treime din toate, „şi din vii am luat eu cu soră-mea trei fălci la **Iaşi**, şi a luat dumneaei la **Hârlău** şi la **Cârjeşti** alte vii”[666].

1635, octombrie 11: Zapisul lui Ion Ciolpan, feciorul fostului hatman Gligorie Ciolpan, prin care mărturiseşte că a vândut, pentru 40 de lei, clucerului Lupul Prăjescul „o vie la **Cotnari**, ce este în deal, la **Cârjeşti**, care vie mi-a fost mie moşie de la moaşă-mea Nastasia Ciolpănească. Şi când i-o am vândut, acea vie a fost pustie, ţelină”. Vânzarea s-a făcut „dinaintea lui Pătraşco Ciogolea, Lazăr Moţoc, Strătulat Dracii, Ştefan şi Pătraşco din **Drăgoteni**, popa şi Ţuţurmac din **Hălăştiiani**”[667].

1637, mai 4: Ion Ciolpan, nepotul fostului logofăt Ghianghea, vinde toate satele moştenite de la unchii lui, Dumitraşco şi Lupul Ghianghea, marelui clucer Lupul Prăjescul şi cneaghinei lui Safta, mătuşa lui Ciolpa, „pentru 1.500 de zloţi bătuţi, 10 iepe cu mânji, 100 de stupi, 100 oi, o falce de vie la **Cotnari**, la **Cârjeşti**, şi pentru 3 sălaşe de robi ţigani”[668].

1638, martie 19: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce s-au pârât Sofronia, sora lui

---

666 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 22, p. 23

667 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 253, p. 296

668 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 86, p. 84-86

Arbure, nepoţii săi Nicolai, feciorul Stancăi, şi Ionaşco, feciorul Măgdălinii, cu Gligorie Arbure din **Vorona** (comuna Vorona, Botoşani), zicând că le-au vândut fraţii Gligorie şi Toader Arbure jumătate de sat **Volcineţ** (comuna Maiovca, raionul Ocniţa, Moldova), în ţinutul Orheiului, pe Bâc… Deci domnia mea le-am făcut lege ca să aibă Sofronia, sora lui Arbure, cu Nicolai, feciorul Stancăi, şi Ionaşco, feciorul Măgdălinii, nepoţii Sofroniei, din a patra parte de sat **Vorona**, ce a fost a lui Gligorie Arbure, ca să aibă a ţine trei părţi cu vecini, heleşteu, moară, iar Gligorie Arbure să aibă a ţine, din a patra parte, a patra parte, şi o falce de vie în ţarina **Cârjeştilor** (comuna Cârjeşti, Iaşi) să vină lui Nicolai, feciorul Stancăi, şi lui Ionaşco, feciorul Măgdălinii"[669].

1665, iunie 28: Gheorghe şi Vasile Ciolpan vând marelui logofăt Neculai Buhuş „o vie ce este în ţarina **Cârjeştilor**, ce face 2 fălci şi jumătate, pe lângă Hăbăşăscul, şi altă falce de vie părăginită, ce se cgeamî Păr"[670].

CÂRJEUCA

(pe Derevţel şi Răut, ţinutul Soroca, Moldova).

1610: Carte de împuternicire, dată de Constantin Moghila voievod lui Crăciun de **Horodişte**, ţinutul Sorocii, care „a adus carte de la Eremia Moghilă voievod,

---

669 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 284, pp. 275, 276

670 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVI, Iassi 1891, pp. 265, 266

scriind cum Crăciun a dat 13 boi buni de negoţ, biciuluiţi drept 130 taleri curaţi, pentru o deşugubină, căci aflatu-s-a un om mort pe seliştea **Cârjeuca**, ce-i pe Derevţel, şi cu loc de heleştee şi de moară unde cade în Răut; şi nimeni nu s-a aflat să plătească, din acei oameni ce ţineau seliştea **Cârjioanii**… / drept aceea, să-i fie şi de la noi ocină şi cumpărătură, până când îi va întoarce lui cineva de acolo"[671].

CÂRJOAIA

(fostul Cârjeşti, Iaşi).

1627, aprilie 20: Catastiful satelor marelui logofăt Dumitraşco Ştefan şi ale cneaghinei sale Ziniica, fiica lui Mogâldea vornic: „**Hălăuceşi** (în hotar cu Iurceşti, Iaşi) pe Siret, şi cu loc de mori pe Siret şi cu bălţi, ce este în ţinutul Sucevei şi cu tot locul, jumătate de sat… care a fost a unchiului măriei sale, lui Simion Stroici vistiernic… cumpărătură de la Glogorcea, feciorul Anii Roşcoa, nepotul Cârstii Hălăucescul, drept 200 taler bătuţi… iar cealaltă jumătate de sat i-a fost schimbătură cu Adam vistiernic cămăraş şi cu feciorii lui, Constantin, Iuraşco şi Grozeava, feciorii Tudosei, nepoţi Anii, strănepoţi Cârstii Hălăucescul… pentru o vie, ţarina **Cârjeştilor** (Cârjoia, Iaşi) cu poamă gata de cules şi încă 50 taleri bătuţi. Iar apoi s-a sculat Erina, fata Ruscăi,

---

[671] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 88, 89

nepoata Anghelinii, şi i-a vândut al doilea rând acea jumătate de sat toată, drept 600 de taleri bătuţi. Iar când au fost zilele lui Gaşpar vodă, a pârât pe Stroici vistiernic o spră a Erinii, anume Nastasiia, cum nu a vândut ea nimic. Deci o au rămas Simion Stroici. Iar după ce s-a miluit măria sa domnul nostru, aflatu-s-a un nepot al lui Simion Stroici vistiernic, anume Lupul, feciorul lui Ionaşco din **Sireţel** (ţinutul Hârlău, Iaşi), şi a arătat un zapis de dare de la unchiul său Simion Stroici, cum i-a dat lui acea jumătate de sat. Deci noi ne-am tocmit cu acel Lupul şi i-am dat 400 taleri de argint şi un postav, ca să ne fie cu pace şi cu odihnă. Iar cealaltă jumătate, a patra parte, de la Gligorie Ciolpan, ce a fost spătar, drept 112 taleri de argint, iar lui i-a fost cumpărătură de la Dumitra, fata lui Ştefan Blendea, însă cumpărase altă parte din **Vlădeşti** (lângă Stolniceni, Iaşi), iar soru-sa Mărica a luat acea parte de la Ciolpan, căci a fost a ei. Deci ea i-a dat acea parte din Hălăuceşti şi altă parte, cât ţin opt case, şi cu curţi şi cu tot venitul lor. Eu am cumpărat de la Mărica, sora Dumitrii; ci a fost acel loc ales al Dumitrei 210 taleri, şi cu acei bani a plătit capul lui Gavril, feciorul Dumitrei, din pieire, că vrea să-l spânzure pentru că furase 2 cai buni ai lui Andonie din **Avereşti** (azi satul Delenii, Neamţ) ot volost Neamţ. Iar după aceea, iarăşi s-a sculat Gavril, feciorul Dumitrei, şi mi-a furat câteva unelte de sub o şatră, şi iarăşi l-am prins de faţă. Deci mamă-sa a căzut, cu boierii, înaintea noastră şi l-am iertat. După aceea s-a măritat Dumitra după Vărdzar şi au sărăcit. Deci a venit la noi şi s-a plâns de sărăcia ei. Deci i-am dat un vig de postav şi 2 boi buni şi 20 taleri bani buni. Şi iarăşi două jirebii am cumpărat de

la Gavril Ciogolea, pentru 160 taleri, iar lui i-a fost cumpărătură de la mătuşa lui, Dumitra Zupcoae”[672].

1774, iunie: Satul **Cârjoaia**, ţinutul Hârlăului, ocolul Bahluiului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[673]**, toată suma caselor: 36**. Scădere rufeturi 14: 2 jidovi, 1 popă, 1 mazil, 1 ruptaş, 6 scutelnici ai pitarului Gheorghe, 3 scutelnici Sandei Şerbulesii. Rămân birnici 22. / **Birnici:** Ion, vătăman / Apostu Mărdari / Ion Hulubei / Neculai Anton / Ursu Boghiu / Costandin Foamiti / Alecsandru Tăpăloagă / Simion, rotariu / Grigori Radu / Costandin Droncă / Lupu Cârpă / Nichita Droncă / Loghin, cioban / Ion Dănuleţ / Lupaşcu / Ioniţă Mărdari / Ion Gânga / Ursu Grosu / Vasile Droncă / Mihălache, vieriu / Ion, vieriu / Pavăl, vieriu. // **Rufeturi:** Popa Cozma / Ilie Narte, scutelnic la pitarul Gheorghe / Toader Hulubei, tij (la fel) / Stoica, heghelegiu, la fel / Vasile Ştersu, la fel / Chiril, funar, la fel / Vasile, plugar, la fel / Vasile Dolhăscu, scutelnic Sandii Şerbulesii / Vasile, butnar, la fel a Sandii Şerbulesii / Iftodi brat (frate) Vasile, la fel / Toader Şerbu, mazil / Gavril Orac, ruptaş / Avram, jidov / Leiba, jidov.

1899: „**Cârjoaia**, sat în judeţul Iași, comuna Băiceni, plasa Bahluiul. Și-a luat numele de la pârâul Cârjoaia, ce curge prin mijlocul lui. Are o suprafață cam de 2.800 hectare, din care 400 sunt acoperite cu păduri, şi o populaţie de 202 familii sau 1.024 locuitori. În sat se află o biserică, deservită de 1 preot, 2 cântăreţi şi 3 eclesiarhi; o şcoală, înființată în 1865 și frecventată de 62

---

672 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 186, pp. 241, 242

673 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 226

elevi. Numărul vitelor este de 657 capete, din care: 333 vite mari cornute, 34 cai, 510 oi și 80 râmători. În partea de sud-est a satului, este o fântână (acum ruinată), din care izvorăște apa ce dă în iazul numit „la Grădină”, şi care fântână poartă numirea de Fântâna Doamnei, despre care legenda zice că ar fi făcută de o Doamnă a lui Ștefan Vodă cel Mare. Moşia Cârjoaia, a familiei Aslan, a fost cumpărată de doamna Ruxanda Panait Balş şi dată zestre fiicei sale, doamna Vlădoianu”[674].

CÂRLEGAŢI

(azi Pădureni, comuna Pădureni, Vaslui).

1635, ianuarie 5: Carte de hotărât satul **Stănileşti** (comuna Stănileşti, Vaslui) şi cutul **Ruşilor** (comuna Stănileşti, Vaslui), partea lui Cehan, de **Stărpenii** (comuna Stănileşti, Vaslui), cu cutul **Muntenilor** (comuna Stănileşti, Vaslui), partea Roşcăi, în ţinutul Lăpuşna, semnată de Cujbă vornic, Duca comis, Dumitraşco feciorul Şetrarului, Iuga din **Horjeşti** (comuna Mingir, raionul Hânceşti, Moldova), Mihalcea, Pavel şi Creţul din **Gurbăneşti** (lângă Hănăsenii Noi, raionul Leova, Moldova), Păntelei din **Budeşti** (raionul Leova, Moldova), Ciorba din **Cârlegaţi** (azi Pădureni, comuna Pădureni, Vaslui), Dieniş şi Gligorie din **Plotoneşti** (comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Gherman din

---

674 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 503

Clocicari (lângă Văleni, comuna Pădureni, Vaslui), Ciocan din **Leoşti** (comuna Pădureni, Vaslui), Pavel din **Plăvăţeni** (lângă Urlaţi, comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Modruz din **Urlaţi** (comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Colac, Andronic şi Gheorghe din **Vârâţi** (înglobat în Lunca Banului, comuna Lunca Banului, Vaslui), Gligorie din **Ciorceceşti** (înglobat în Lunca Banului, comuna Lunca Banului, Vaslui), Gligorcea din **Broscăşeni** (Broscoşeşti, comuna Lunca Banului, Vaslui), Pătraşco şoltuz, Giurgea, Pătrăşcan şi Ştefan Galbăn din **Huşi**. / Şi s-a stâlpit din ţarină şi din vatra satului, cum am aflat cu oameni buni. Aşijderea, ce s-au aflat bălţi pe hotarul Stărpenilor, din capul satului din jos, jumătate din iezerul Lungul, iar jumătate este a Măcicanilor. De aici, de la Lungul în sus, este Balta Simei; de-aici, mai sus, este Balta Avraamului; de-aici este Gârla Lungului; de-aici este Racela, în capul hotarului de sus, iar din jos este hotarul Stărpenilor, până în vadul Pruteţului. Aceste bălţi sunt peste Prut, dinspre răsărit; iar bălţile ce sunt pe hotarul Stănileştilor sunt de ceastă parte de Prut, dinspre apus, şi se împreună cu ale Volosenilor. De aceasta scriem şi dăm ştire Măriei Dumitale"[675].

---

[675] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 2, pp. 2, 3

CÂRLIBABA

(pe Bistriţa, mai sus de Ciocăneşti, Bucovina).

Numită, în toate relatările călătorilor străini, care veneau, dinspre Transilvania, spre Moldova, sau pe itinerariul invers Cârlibaba, cu sensul de Gârla Babei (etimologiile nemţeşti mi se par forţate), pe care îl stabileşte Ion Budai-Deleanu, în epopeea neterminată „Trei viteji”, valea aceasta nelocuită, cu bordeie păstoreşti rare, situate pe înălţimi, pare să fi însemnat, cum o sugerează şi numele „valea moşilor”, cea prin care au venit în Moldova descălecătorii maramureşeni (Ba-Ba, în vechime, reprezenta sinonimul pentru Adam şi Eva, deci cuplul primordial).

1511: Ca reper toponimic al braniştei mănăstirii Putna, „vărful Cărlibahului” este menţionat, pentru prima dată, în hotarnica moşiei mănăstireşti din 9 august 1551, deci în timpul domniei lui Ştefan Rareş, acelaşi toponim, „gura Cărlibahului”, fiind folosit şi în hotarnica din 10 aprilie 1645.

1762: Întemeierea vetrei satului Cârlibaba s-a făcut după data de 20 mai 1762, când egumenul Putnei, Vartolomei, colonizează braniştile mănăstireşti cu „nişte ruşi din Putila”, deci cu câteva familii de huţani, dar recensămintele din 1774 şi 1775 nu menţionează existenţa Cârlibabei.

1775: „Prin armenii din Suceava se face exportul de vite, la Viena şi la Breslau. La Cârlibaba, lângă graniţa

dinspre Maramureş (Ungaria), se află o mină de argint, iar la Iacobeni, pe valea Bistriţei, sunt importante fierării, aparţinând domnului von Manz. Toate aceste întreprinderi îşi datoresc apariţia şi prosperitatea geniului şi activităţii acestui vrednic patriot, de fel din Stiria”[676].

1777: „Această ţărişoară, care, în 1777 (N.N.: Anul jurământului de credinţă faţă de Austria, Bucovina fiind ocupată până în 1 octombrie 1774), s-a despărţit de Poartă şi, după aceea (N.N.: Din 1790, până în 1849), a fost încorporată Galiţiei, are 3 oraşe şi 4 târguri, 65 de sate şi peste 200.000 de locuitori. Cele mai multe produse ale agriculturii şi creşterii vitelor, ceară, miere, bere şi rachiu, lână şi piei, ţoalele de Suceava şi cordovanul de Vijniţa alcătuiesc comerţul ei. Din Bistriţa, ea scoate aur, din Cârlibaba, plumb, şi posedă, cum am amintit mai înainte, şi cele mai multe din celelalte metale”[677].

În **1796** şi 1797, Karl Manz, Cavaler de Mariensee, activează minele de argint şi de plumb de pe cursul superior al Bistriţei de Aur, întemeind câteva vetre de mineri şi meşteşugari germani (22 familii) lângă Cârlibaba, respectiv Ludwigsdorf (Cârlibaba Nouă), pe vatra veche a satului Mariensee (Cârlibaba Veche) şi pe Valea Stânei, Hüttenthal. Minele Întreprinderilor Manz au fost închise în 1870, iar germanii din Cârlibaba şi din cătunele din amonte (Bârşaba, Lala, Rotunda, Valea Stânei şi Şesuri) s-au mutat la fabrica de cherestea s-au au plecat în alte localităţi.

1796: Povestea mineritului bucovinean începe din aceleaşi cauze ca şi începuturile localităţilor Cârlibabei. „În anul 1796, **vinde societatea boierilor** (societate a

[676] *Călători,* XIX, I, p. 779
[677] *Călători,* XIX, I, p. 111

boierilor români din Bucovina, înfiinţată, din iniţiativa statului austriac, în 1780 – n. n.) minele, **cuptoarele şi drepturile de exploatare lui Anton Manz**, unui german bogat din Transilvania, care avea destule cunoştinţe pe terenul acesta, adunate în Ungaria, iar diregătoria camerală din Câmpulung îi năimeşte 7.000 de jugăre cu 630 florini la an, dându-i dreptul a le întrebuinţa după plac. Manz aduce 40 de familii din Zips, dându-le pământ, de care avea destul, arendase doară jugărul cu mai puţin de 10 cruceri pe an, şi lui avem să-i mulţămim împestriţarea munţilor noştri cu străini. Producţiunea fierului nu-i aduce lui Manz nici un folos, căci, în anii când îi mergea mai bine, avea el un venit de cel mult 14.000 florini, din cele patru cuptoare. El continuă, totuşi, a produce fier, pentru ochii lumii şi ai diregătoriei camerale din Câmpulung, care, sub titlul acesta, îi dăduse pământul atât de ieftin. Alta însă îl ţinea pe Manz în Bucovina şi probabil îl aduse chiar încoace. Îndată după venirea lui la Iacobeni, începe el să caute, în **Cârlibaba**, argint şi siguranţa cu care ni-l află, la suprafaţă, ne face să credem că el a ştiut de provenienţa metalului acestuia de mai înainte, de la oameni. El îşi asigură drepturile explorării şi ale exploatării şi, în anul 1797, începe era lui argint şi strălucire. Timp de 23 de ani, câştigă el enorm şi trăieşte ca un rege, ţinând norocul de chică. Deodată, îi lunecă însă argintul printre degete, parcă s-ar fi prefăcut în argint viu: în 1820, pierde Manz vâna de argint. Şi de data asta are el noroc, căci statul, care continuase cercetările, aflase, prin anii 1805 şi 1806, aramă în Fundul Moldovei şi întemeiase satele Luisenthal şi Pojorâta, iar acum îi vinde lui Manz, care ajunse la nevoie drepturile explorării şi exploatării cuprului în

Fundul Moldovei şi Pojorâta. Amintirea zilelor de argint nu-l lasă pe Manz să producă numai aramă, ci tot venitul din Luisenthal şi Pojorâta îl cheltuieşte cu **cercetările din Cârlibaba**. Încă o dată îi surâde norocul şi el află urmarea vinei de argint, dar, în scurtă vreme, o pierdu din nou, pentru totdeauna. Căutarea argintului înghite, de acum, vreo 150.000 florini, fără să dea folos. Iar exploatarea cuprului era, tot aşa, de lipsită de plan şi prevedere, ca şi în celelalte întreprinderi ale lui Manz. El urmărea vâna de metal, fără a deschide galerii exploratoare prin piatra seacă şi, astfel, sfârşindu-se, în anul 1854, vâna, familia Manz rămase pe uscat. Cel din urmă an îi aduse încă un venit de 60 mii florini, iar cel viitor, 1855, aduce un dificit de 20 mii florini. Acuma îi rămân numai fierul din Iacobeni, cuptoarele de acolo şi din Prisaca; multă muncă şi puţin cîştig. El face datorii cam de 500.000 florini, la fondul religionar, şi începe, în 1862, neavând cu ce plăti datoriile, pertractările cu fondul religionar, care cumpără, în anul 1870, toate drepturile şi posesiunile de mine ale lui Manz în Bucovina, cu suma de 650.000 florini. Cât timp ţin pertractările, produce încă familia Manz, fie în Iacobeni şi Prisaca, fără a face însă reparaţiile necesare, aşa că moştenirea ce o lusase craiul din poveşti erau ruinele. Industriea fierului nu era de salvat, fiind calitatea mineralului inferioară; uzinile erau, în cea mai mare parte, dărâmate, astfel că fondul religionar pierduse aproape speranţa de a-şi scoate capitalul împrumutat lui Manz. Administraţia minelor, de-a dreptul supusă ministrului de agricultută, îşi dă, sub conducătorii germani, Gross Christof şi Walter, multă silinţă, să facă ceva din cuptoarele de fier. Cei dintâi cearcă să îmbunătăţească calitatea fierului produs, iar

rezultatul era convingerea că acest metal e, în Iacobeni şi Prisaca, bancrot. Al treilea conducător are fericirea de a întrezări o rază de speranţă. Pe timpul lui, începe manganul a fi căutat pe piaţă şi piatra cea neagră, cum era numit manganul, pe vremea lui Manz, acea piatră care era adunată pe la gurile galeriilor şi de care, ca fiind fără rost şi întrebuinţare, trebuia curăţit mineralul de fier, ajunge şi ea să aibă oarecare preţ. Walter încearcă să introducă manganul pe piaţa Austriei; nu-i prea succede însă; fiind, pe de-o parte, cantitatea manganului scos din movile insuficientă şi neavând, pe de altă parte, talentul tehnic pentru a întocmi galeriile şi uzinele necesare ca să producă o marfă bună, care să concureze cu succes produsul celorlalte mine de mangan. În anii cei mai buni, s-au vândut 200 vagoane de mangan, iar numărul lucrătorilor era 40"[678]. „În anul 1890, e numit conducător F. de Krasuski. Pe atunci ,se plăteau lucrătorii cu 100 % mai ieftin, iar manganul cu 60 % mai scump. Cea mai mică urcare a preţului muncii sau scădere a preţului manganului putea să aibă ca efect, la o industrie pe baze aşa de neînsemnate, încetarea ei. Trebuia să se simplifice munca şi să se ia maşina în ajutorul braţelor. S-au pus şine prin galerii, s-au întocmit funiculare pentru scoborârea manganului de pe Arşiţa şi, lucru de căpetenie, s-au deschis toate pieţile Austriei şi multe străine manganului din Iacobeni. Acest mineral, care se întrebuinţa, până atunci, numai în fabrici chimice, la fabricarea sticlei şi a a celulozei, a devenit, pe aceeaşi vreme, un factor foarte însemnat la fabricarea fierului şi se vindea, acum, mai cu seamă uzinelor de fier.

---

[678] *Apărarea Naţională*, Nr. 88 şi 89, Anul II, duminică 1 decembrie stil nou 1907, p. 3

Înepându-se, în 1900, calea ferată locală, ce duce la Dorna, era baza dată ca să se mărească industria manganului. Krasuski zideşte şi întocmeşte uzinele de electricitate, întrebuinţând apa Bistriţei, suie un tren electric pe coastele Arşiţei şi altul pe malul stâng al Bistriţei, ca să ducă mineralul la spălătorii, care se întocmesc, de asemenea într-un stil mare. Producţiunea manganului, în anul acesta, e mai mult de 2.900 vagoane, iar numărul lucrătorilor se urcă la 200. Mână în mână cu mărirea industriei manganului în Iacobeni, a făcut Krasuzki explorări în Fundul Moldovei, acoperind cheltuelile lor din economiile făcute în Iacobeni. Din, 1892, până 1896, redeschide el galeria principală a lui Manz, pentru a cerceta provenienţa metalelor şi a structurii pietrei. Văzând fondul religionar succesele frumoase din Iacobeni, îi încredinţează un credit pentru explorări cu mijloace moderne: maşini de sfredelit etc. În Octomvrie 1900, s-a aflat o pătură de fier (legat de sulfuri) de 2,25 metri de groasă, iar după patru ani, a doua, de 3 metri de groasă, într-o adâncime de 220 metri sub pământ. S-a deschis, astfel, o cantitate de cel puţin 250 de miii de tone fier legat de sulfur. Fondul religionar votează ridicarea uzinelor necesare şi, în August 1906, se începe exploatarea fierului, care se vinde, după curăţire şi spălare, celor mai mari fabrici de fier. În anul 1907, s-au produs circa 1.500 vagoane, iar pentru 1908 are administraţia contract pentru 2.000 vagoane. Numărul lucrătorilor e şi acum aproape de 200. Să compărăm: Când a luat Krasuski conducerea, se produceau 200 vagoane şi se întrebuinţau 40 de muncitori, astăzi se produc, în Iacobeni şi Fundu-Moldovei, 4000 de vagoane şi se ocupă 400 de lucrători, va să zică: producţiune de 20 ori mai mare, muncă de 10

ori mai mare. Şi toate aceste le-a făcut Krasuski. „Bukowiner Nachrichten” îi reproşează că numai lui îi aduc minele folos, adică avanzare grabnică. Oare nu are fondul religionar tot dreptul să-i înlesnească avanzarea amploiatului care grijeşte aşa de bine de averea ei?”[679].

1797: Coloniştilor germani, sosiţi în 1797, le-au fost puse la dispoziţie câte o casă sau un bordei şi câte o bucată de teren, în Mariensee, bunuri imobiliare care nu puteau fi înstrăinate sau lăsate decât dacă, în timpul lucrului în mină, coloniştii respectiv plăteau, în timp, o sumă totală de 30-40 coroane. Primii mineri şi meşteşugari germani, stabiliţi la Cârlibaba, au fost Hodel, Baierl, Hielbel, Lerch, Beldinger, Keil, Gartner, Knoblauch, Watzin, Feig, Reiss, Schwartz, Oswald, Gailing, Wonthus, Feil şi Greck.

1809: „Ţiganii, care sunt angajați în special în acest tip de ocupație, folosesc, pentru a obține aur, aceeași metodă care este folosită în Ungaria și Transilvania. Există, de asemenea, mai mulți mineri din Cârlibaba, care adună o cantate destul de însemnată de aur pentru a trăi confortabil. Tot aurul acesta este cumpărat de guvern, la preţul de 2 florini 52 de creiţari pisetul, măsura țării, care merită un ducat și jumătate”[680].

Între **1810**-1820, au venit, din Silezia Superioară, Tscherwensky, Mesabrowsky, Muschinsky, Kallowitsch, Hankjewitsch, Golatzky şi Nickelsky.

1800: În Ţibău s-au stabilit, după anul 1800, familiile Feldigel, Limbacher, Schnur, Kirchdraufer), în

[679] *Apărarea Naţională*, Nr. 90 şi 91, Anul II, duminică 8 decembrie stil nou 1907, p. 2

[680] De Serres, Marcel, *Voyage dans l’Empire d’Autriche, pendant les années 1809 et 1810*, Livre VIII, Bukowine, Paris, 1814, pp. 227-233

Edu, familiile Bosetschuk, Käuser, Wenzel. Printre mineri, se numără şi poetul Kubi Wohl, fiul unui tăietor de lemne, născut în Ţibău, în 31 august 1911 şi după ce a fost „vocea poetică a proletariatului în luptă (Alfred Kittner), a murit, în 21 decembrie 1935, la Cernăuţi. Un alt personaj important al comunităţii germane a fost Ferdinand Weiss, prieten al literaturii şi al artelor, care, pe la 1900, a deschis o tiparniţă în Cârlibaba Veche (Mariensee), în care edita cărţi poştale colorate, cu peisaje din regiune, imprimate şi broşuri cu balade.

1817, Adolf Schmidl: „La patru ceasuri mai departe, mergând, în sus, pe Bistriţa, se află localitatea de munte Cârlibaba, unde se exploatează, din 1797, pe muntele Dadul, cinci mine de plumb, care conţin şi argint; sunt două topitorii, cuptoare de aramă şi cuptoare de cupelaţie. Cei 92 de lucrători dau un randament de 500 de mărci de arginţi. Argintul este dus la Alba Iulia, pentru a se bate monede"[681].

Din 1 mai **1840**, îşi face apariţia şi la Cârlibaba, ca arendaş sau concesionar al unor munţi întregi, şi Andreas Figura, care încheiase un protocol special cu Administraţia provizorie din Dorna, reînnoit în 16 februarie 1844.

În **1843**, biserica închinată Sfântului Nicolae, din comuna bisericească Ciocăneşti, Cârlibaba şi Ludwigsdorf sau, cum i se mai spunea, Siebenburgen, înălţată la Ciocăneşti, în 1784, de Nestor Zdrian, Theodor Giosan, Damaschin Hurghiş şi de epitropii din Ciocăneşti, avea 789 enoriaşi ortodocşi, preot administrator fiind parohul din Ilişeşti, Dimitrie BUCEVSCHI, tatăl pictorului Epaminonda BUCEVSCHI. În 1876, când Cârlibaba avea un oficiu poştal, în sat funcţiona biserica Sfinţii Petru şi

[681] *Călători,* XIX, III, p. 291

Pavel, cu 521 enoriaşi şi cu Georgie ZUGRAV preot cooperator. Biserica din Cârlibaba, adusă de la Fundu Moldovei, în 1865, îl avea paroh, în 1907, precum întreaga comună bisericească, pe George PAULIUC, născut în 1856, preot din 1882, paroh din 1891, cantor fiind, din 1902, Alexandru COZUB, născut în 1869.

1847: Drumul dintre Iacobeni şi Cârlibaba se construieşte începând cu anul 1847, sub dirigenţia de şantier a constructorului Maftei Tonigar, din Fundu Moldovei, care este amendat pe nedrept, cu 15 florini şi 40 creiţari, pentru doborârea a 200 de arbori şi, în 15 martie 1847, se plânge Administraţiei Bucovinei.

1849: „Confruntările militare din ţinutul Dornei au fost dure, dese şi fără să consacre o stabilitate sau alta sau măcar o relativă tihnă. „Pe 6 martie, Urban a mutat avanposturile și coloanele cu cantonamentele în Iacobeni, Vatra Dornei (aici, Divizia a VII-a, nr. 41) și Dorna Candreni, avanposturile fiind expuse între Poiana Stampii şi Cârlibaba. Nu mult timp după intrarea în noile cantonamente, diareea și scorbutul au izbucnit în rândul oamenilor, iar febra tifoidă s-a dezvoltat curând, răpunând nu puține victime. Drept urmare, o cazare mai extinsă a trupelor era absolut necesară, iar o parte din trupe a fost mutată la Vama, Câmpulung și Eisenau”[682]. „Stăpânirea trupelor revoluţionare maghiare în ţinutul Dornei a durat până în 14 august 1849, deci mai bine de opt luni de zile, timp în care soarta locuitorilor a fost cum îndeobşte este în vremuri de conflicte armate. „După

---

682 Formanek, Jaromir – k. k. Hauptmann des Regiments, *Geschichte des k. k. Infanterie-Regiments Nr. 41 / derzeit Josef Freiherr Vecsey de Vecse et Böröllyö-Iságfa, k. k. Feldmarschall-Lieutenant,* 1807-1887, II Band, Czernowitz 1887, pp. 484, 485

însănătoşirea sa, colonelul Urban s-a grăbit să vină în Bucovina, la coloana sa, unde a ajuns în 14 august, dar a fost respins de Generalul-locotenent Grotenhjelm, care, urmărea inamicul cu 4 batalioane, 3 escadroane și 13 piese de artilerie și cu trupele ruse imperiale; Urban s-a ciocnit cu austrieci, care se îndrepta spre Bänffy-Hunyad, pe 17 august, şi a capturat de la ei două tunuri și 400 de oameni; în 18 august, coloana s-a întors la Cluj. În același timp, Divizia a VII-a nr. 41 din Cârlibaba, Dornawatra și Pojana-Stampi a intrat în Cluj"[683].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „ – **Rădăuţi** (Târg cu tribunal districtual) cu Vadu Vlădichii, Andreasfalva cu Mitoca, Bădeuţi, Bilca, Burla, Frătăţii Vechi, Frătăuţii Noi, Fűrstenthal, Horodnicul de Sus, Horodnicul de Jos, Karlsberg, Marginea, Milişăuţii de Sus, Putna (cu mănăstirea), Satulmare, Straja, Suceviţa, Vicovu de Sus cu Bivolăria, Vicovu de Jos, Voitinel, Volovăţ, Seletin cu Frasin, Tomnatic, Rusca, Paltin, Plosca Camerale, Ulma, Ropoţel, Nisipitu, Bistriţa cu Cârlibaba, Izvor cu Iaroviţa, Sărata, Moldova, Şipot Camerale; Administrarea districtului Câmpulung – **Dornawatra** cu Dornakilie (judecătorie), Dorna pe Giumalău, Dorna Candreni cu

---

683 Formanek, Jaromir – k. k. Hauptmann des Regiments, *Geschichte des k. k. Infanterie-Regiments Nr. 41 / derzeit Josef Freiherr Vecsey de Vecse et Böröllyö-Iságfa, k. k. Feldmarschall-Lieutenant*, 1807-1887, II Band, Czernowitz 1887, p. 518

Coşna, Iacobeni, Cârlibaba Partea câmpulungeană, Poiana Stanpii cu Pilugani, Ciocăneşti”[684].

1869: „**Bistriţa de Aur**. Izvorăşte din Maramureş, nu departe de izvoarele Vişeului (un pârâu care se varsă în Tisa). Din Cârlibaba, formează granița dintre Maramureş și Bucovina, cale de o milă, apoi primeşte apele Dornei, la Vatra Dornei, și traversează Moldova, după 9 mile în Bucovina. La Cârlibaba, unde devine navigabilă, Bistriţa are 5 picioare lățime și de la 1, până la 4 picioare adâncime. În ciuda munților masivi, care se ridică în calea Bistriţei și a abruptelor ziduri muntoase, cursul său este calm și de mare folos pentru numeroasele forje de fier din zonă. Poduri: la Cârlibaba şi la Ciocăneşti, de 27 picioare lungime, iar la Vatra Dornei, de 27 picioare lungime”[685].

1874: Şcolile din Cârlibaba şi din Ludwigsdorf, cu câte 2 clase, şi-au început activitatea în toamna anului 1874[686].

1876: „**Partea carpatică. A. Masivul cristalin**. Stâncile cristaline de ardezie, care, cu unele depuneri în formă de flăcări ale formațiunilor paleozoice și mezozoice recente, compun exclusiv această zonă, intră în țară, spre vest, cu masivul muntos Stara Wipczina, şi ca o continuare directă a masivului cristalin al Maramureşului, care, la fel ca înaltul vârf Rodna, din sudul Alpilor Transilvaniei, este despărțit de principalele zone ale

---

[684] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[685] Schmedes, Carl Ritter von, Geographisch-statistische Uebersicht Galiziens und der Bukowina, Lemberg 1869, p.36

[686] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 53, 1876 p. 56, 1907 p. 67

masivului cristalin bucovinean printr-o bandă îngustă de formațiuni cretacice și eocene. Acesta din urmă intră în Bucovina, după întreruperea mai sus menționată, între Ciboberge, în apropiere de Cârlibaba și valea Coşniţei, și de acolo continuă să vălurească prin țară, în direcția sud-est. De-a lungul unui promontoriu îngust, aparținând Principatului Moldovei, acesta continuă să se afle într-o legătură directă, către sud-est, și sud cu munții Transilvaniei de est. Lățimea acestui tren de șisturi cristaline este de 3 – 3 mile şi jumătate (măsurate perpendicular la rădăcina munților). Răspândirea straturilor din această zonă este, în general (în afară de variațiile locale), paralelă cu șirul principal, un nord-vest-sud (h. 20-22), scufundarea alternând, acum spre nord-est, acum spre sud-vest, prin multiple anticlinale și linii de pliere a zonei. În nord-est, după cum s-a menționat în introducere, masivul este însoțit și delimitat de un tren de formațiuni predominant mezozoice (triadice), care formează un perete de graniță continuă stâncoasă (întreruptă doar în zona de nord-vest a fermei Lucina), între zona rocilor de ardezie cristalină și zona de gresie ulterioară); în sud-vest, formațiuni mai tinere (predominant eocenice) se mărginesc direct pe ardezia cristalină, fără o zonă intermediară mezozoică mai veche, prin care acest masiv are caracterul unui lanț muntos cu o singură parte. Cel mai sudic râu principal al țării, Bistriţa de Aur, aparține regiunii de șist în întregul curs situat în Bucovina, de la intrare, la Cârlibaba, până la ieșire, la Colbu, când Neagra (la est de Dorna Watra) este în general considerată ca longitudine, în jos de aici. Al doilea râu principal, Moldova, curge prin zona de șisturi, parcurgând doar lungimea de aproximativ două mile, spre

sud, intrând la Botuş (între Breaza și Fundul Moldoei), apoi întorcând spre sud-vest, spre Fundul Moldovei, printr-o vale longitudinală, iar la Pojorâta, în viraj ascuțit spre nord-est, se îndoaie spre marginea mezozoicului. În ultimul loc, coborând de pe versantul nordic al Mestecăneştilor, întâlneşte frumoasa vale a pârâului Putna, care se varsă în Moldova. Toate celelalte cursuri de apă din zonă (precum Cibou, Cârlibaba și o serie de alți afluenți mai mici ai Bistriței) sunt, de departe, nesemnificativi, căci au zone aluviale foarte mici și exercită doar o influență minoră asupra reliefului principal al zonei"[687].

1886: „Ţipterii din Eisenau nu sunt singurii care întrerup temelia românească a populației locale, întâlnim şi în alte locuri câteva așezări cu locuitori ţipteri, în Balta Poienii, în Schwarzthal, în Luisenthal, Freudenthal, Pojorâta, Iacobeni și Cârlibaba. Majoritatea acestor coloniști germani au fost aduși de un anume Manz, pe moşiile Fondului religiei greco-orientale, care a luat moşii întinse în arendă și a hrănit mii de meseriaşi,dar care, datorită investiţiilor uriaşe, avea să dea faliment şi, complet sărăcit, s-a împușcat. Se spune că situația materială a coloniștilor este destul de bună, deși depinde, în mod ciudat, de Fondul religios greco-oriental. Cu toate acestea, casa de locuit este proprietatea oamenilor, dar terenul le este acordat numai cu plata impozitelor. În vremurile anterioare, au funcționat cuptoare de cupru la Pojorâta, Iacobeni și Eisenau şi s-a extras fierul pe scară largă. Astăzi mai funcţionează doar cel din Pojorâta, iar

[687] Paul, K. M., *Grundzüge der Geologie der Bukowina*, în *Jahrbuch der k. k. Geologischen Reichsanstalt*, volumul XXVI, Viena 1876, pp. 263-270

populaţia din Schwarzthal îşi asigură traiul din exploatarea forestieră, făcând plute și lucrând la construcții de drumuri; ţipterii din Iacobeni își continuă activitatea tradițională, dar într-o manieră modestă”[688].

În **1890**, Cârlibaba avea 860 locuitori, păstoriţi de preotul Alexandru Popşor şi de cantorul bisericesc Clementie Scripcariu. Primar al comunei era Mihail Calinici, iar învăţător – Vasilie Nahaiciuc.

1890. Volumul 16, nota 6. Pagina 69 (**Descoperiri în Bucovina**). „În urma notiţei cu același nume, inclusă Mittheilungen, anul 1889, nota 36, fie-ne permisă raportarea asupra altor descoperiri interesante, nepublicate încă.

1). O mare parte dintr-o cămașă de zale, împletită din inele de aproximativ 12 mm lungime şi de 2 mm grosime, a fost găsită, în 1883, pe malurile pârâului Cibou, lângă Cârlibaba. Parţial încă bine conservată, unele părți ale acestei zale au fost degradate de solul argilos, în care s-a format o puternică rugină. Consilierul guvernamental J. Kochanowski (partenerul contelui de Bellgarde în conducerea Câmpulungului – n. n.) a dăruit aceste zale pentru colecția arheologică națională din Cernăuți“[689].

1891: O listă de subscripţie pentru zidirea bisericii orientale din Cacica, întocmită, în iunie 1891, de „Alecsandru POPŞOR, preot exposit în Cârlibaba”, men-

---

[688] Bergner, Rudolf, *Rumänien / Eina Darstellung des Landes und der Leute,* Breslau 1887, pp. 81-93

[689] Romstorfer, Carl A, *Aus „Mittheilungen der k. k. Central-Commission*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893,*Czernowitz 1893, pp. 45-71

ţionează, printre familiile comunei, pe: Fedor TIHO-NIUC, Tanasi CALENICI, Filip LOI, Ioana VARGA, Gheorghi PROCIUL, Acsenia DUMITRIU, Ştefan BUZILĂ, Gheorghi ŢIFLIA, Macsim CRĂCIUN, Marfta CHITLERIUC, Ilaş COSARIUC, Toma SEVAC, Michail MOROŞAN, Elisaveta ŞANDRU, Ana BURCUTEAN, Maria CHIRIUC, Ion BEHODIUC, Andrei ROBEICIUC, Ion MOSCALIUC, Vaselena BALAHURA, Gheorghi STELMACIUC, Michail CRĂCIUN, Ion COZMAC, Gavril BURCUTEAN, Iftemi LIŢU, Mafteiu şi Varavara VARGA, Ion URSESCUL şi Ioana ROMAN BERLEA[690].

1901: Relatarea lui Gustav Weigand: „Am plecat devreme, la ora 6 (din Borşa – n. n.) și foarte repede am coborât, pe drumul abrupt, în valea Bistriței, unde am ajuns pe drumul care duce, peste pasul Ştiol (Prislop – n. n.), către Maramureş. Curând eram deja în extrem de prietenoasa Cârlibaba (aici i-a cântat Anastasia Moroşan, de 20 ani), o aşezare de huţuli și evrei, în timp ce în Ludwigsdorf, din apropiere, este aşezarea maghiarilor de pe Bistriţa (numită după proprietarul minei, Ludwig Mann) şi a ţipterilor germani, dar trăiesc aici și români. De la plecarea din Fălticeni, caii mei nu au avut o zi întreagă de odihnă, așa că am primit cu bucurie invitația prietenoasă a preotului Iliuţ de a petrece a doua zi cu el. Dimineață, am făcut, în compania preotului Lomicovschi, de la Vama, și a fiilor și nepoţilor săi, pentru a cunoaște păstrătorii locali, o drumeție în valea Cârlibaba, ceea ce înseamnă Gârla Babei, la Klause, un baraj pentru oprirea apei, care, atunci când este eliberată, duce plute și trunchiuri de copaci în vale. Am făcut o baie răcoritoare,

---

690 *Gazeta Bucovinei*, Nr. 28/1891, p. 4

în apa cristalină, dar rece. După-amiază, am urcat, pe valea Bistritei de Aur, până la o stâncă (Piatra Albă – n. n.) care are forma unui cap de femeie cu o coafură înaltă. Vineri, 16 august 1901, am părăsit Cârlibaba și am luat-o spre nord, pe fostul Drum al Tătarilor, până la Pasul Lucina (Lutschina). Drumul a fost extrem de dificil, încât vizitiul și cu mine a trebuit să împinge, de mai multe ori, în spițele roţilor pentru a putea urca, iar atunci când eram fericiți că am răzbătut, eram împiedicați să mergem mai departe de vegetaţia bogată. În sfârşit, sleiţi de oboseală am ajuns în Lucina, tabăra de vară a cailor faimoasei ferme de remontă din Bădeuţi (Badautz)”[691].

1907: Cu ocazia alegerilor pentru Dieta imperială, la Cârlibaba contele Bellegarde primea 72 de voturi, Onciul 26, iar Stefanelli 54[692].

1907: „Populaţiunea română din comuna Cârlibaba şi din atinenţele sale, Valea Stânei, Fluturica, Tatarca şi Ţibău, precum şi din Lajosfalva a transilvănenilor, se aflǎ în cea mai tristă stare cultural-economică. Simţământul de neam şi de lege e aşa de înăduşit de către vitrega tratare din partea străinismului copleşitor a tot ce a fost şi este românesc, în trifiniul acesta urgisit de soarta-i amară, încât limba română a fost eliminată (chiar şi ca obiect), de ani întregi, cu desăvârşire din şcoală, biserică şi de pretutindeni, din oficiu, rămânând numai pe strade încă, unde se poate numai din rost stricat mai auzi; iară mizeria materială şi-a ajuns culmea, ba ea creşte, din an în an, de când a apus aice industria monta-

---

691 Weigand, Gustav, Prof. Dr., *Die Dialekte der Bukowina und Bessarabiens*, Leipzig 1904, pp. 1-7

692 Gt., *Viața Românească în Bucovina*, în *Viața Românească,* Volumul V, anul II, Iași 1907, pp. 304, 305

nistică şi de când furnizările de tot felul au încăput în mâinile străinilor. Peutru a răspândi lumina culturii în acest întuneric nepătruns şi peutru a pune stavilă ruinării economice, căreia pare să-i fie jertfită această populaţie română, cu tot ce are mai scump, am înfiinţat, în vara aceasta, o Societate „**Păstorul**“ pentru promovarea intereselor cultural-economice, iară în şcoala poporală din loc, persistând ca necondiţionat limba română să fie iustruată, am obţinut, cu mare greu, măcar dreptul pentru o clasă rommââ-ruteană, în care le este acuma dată posibilitatea copiilor români a învăţa şi în limba lor. Ţinta frumoasă, de o parte, la care tinde Societatea „**Păstorul**“ se vede din statutele altăturate, iară diresurile folosului, care va ieşi din posibilitatea de a avea ocaziunea ca copiii români să-nveţe în limba lor, de altă parte, şi le poate gândi orişicine. Pentru a putea ajunge însă această ţintă, precum şi folosul înzis pentru şcolarii români, care toţi sunt sărmani, avem nevoie de sprijinul moral şi material al obştimii. De aceea ne adresăm, cu adânc respect, rugând să binevoiţi a ne sprijini, prin trimiterea grătuită a preţuitei Domniilor Voastre gazete „Apărarea Naţională” şi prin publicarea acestui apel. / **Cosub Alexandru**, secretar – **George Pauliuc**, preşedinte”[693].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Cârlibaba**, comună rurală, districtul Câmpulung, aşezata într-un ţinut foarte pitoresc, la confluenţa râule-ţulul cu acelaşi nume cu râul Bistriţa Aurie, în faţa locali-tăţii ungureşti Ludwigsdorf. Suprafaţa: 25,86 kmp; po-pulaţia: 415 locuitori, în majoritate ruteni de religiune gr. or. Se compune din următoarele cătune: **Fluturica, Iedul,**

[693] *Apărarea Naţională*, Nr. 92, Anul II, joi 12 decembrie stil nou 1907, p. 2

Măgura, Prislop, Tătarca şi **Ţapul**. Este străbătută de drumul principal Iacobeni-Cârlibaba, construit cu multă artă, care trece apoi în Transilvania, având o bifurcaţie spre Maramureş. Are un oficiu poştal; o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică locală, cu hramul „Sfinţii Apostioli Petru şi Pavel”. La 1776, nu exista această comună. Ea a fost înfiinţată la 1797, când, descoperindu-se, în acest loc, mine de argint şi de plumb, un oarecare Manz a întemeiat aci o colonie de mineri, numită **Mariensee**, unde s-au stabilit îndată numeroase familii de germani. Aceste mine sunt părăsite astăzi. În partea de Vest a comunei, lângă râuleţul Cibău, s-au găsit, acum vreo 40 de ani, un coif, o scară de şea şi diferite obiecte de piatră. Populaţia cătunelor, formată din huţani, şi aceea a centrului din rămăşiţe de colonişti, se ocupă cu prăsila de oi, cu exploatarea de păduri şi cu plutărilul. Comuna posedă 14 hectare 50 ari pământuri arabile, 719 hectare fânaţuri, 54,.50 ari grădini, 521 hectare izlaz, 1.167 poeni şi 2.050 hectare pădure. Se găsesc 56 cai, 422 vite cornute, 490 oi şi 79 porci. **Cârlibaba, moşie**, cu administraţie specială, districtul Câmpulung. Suprafaţa: 19,57 kmp; populaţia: 445 locuitori germani, izraeliţi şi puţini români. **Cârlibaba, pârâu**, afluent, pe stânga, al Bistriţei, îşi adună apele din izvoarele Bahna şi Doscina, izvorăşte între şirurile muntoase Stara Vipcina şi Tomnatic-Dărâmoasa, nu departe de trecătoarea Lucava (districtul Rădăuţi) şi se varsă în Bistriţa, care, lângă comuna Cârlibaba, după ce mai primeşte în sine pârâiaşe, are, la rândul său, trei afluenţi, cu numele de Tătarca de Sus, Tătarca de Jos şi Tătarca-Potoc. **Cârlibaba** (**Munţii Cârlibaba**), creasta muntoasă dintre pârâul Cârlibaba şi valea râului Cibău, care se termină la sud cu muntele

Fluturica, deasupra râului Bistriţei. Punctul culminant al acestei creste muntoase strâmte, însă înalte, este muntele Ţapul, cu 1663 m. **Fluturica**, cătun, pendinte de comuna rurală Cârlibaba. Are 201 locuitori ruteni greco-ortodocşi. **Iedul**, cătun. Are 11 case şi 42 locuitori români greco-ortodocşi. **Măgura**, cătun, are 2 case şi 9 locuitori. **Prislopul**, cătun, are 18 case şi 72 locuitori. **Tătarca**, cătun, are 12 case şi 35 locuitori. **Ţapul**, cătun, are 13 case şi 56 locuitori"[694].

În **1910**, jumătate din populaţia comunei încă o mai formau germanii.

1914: „La jumătatea lunii decembrie a anului 1914, armatele ruseşti ajunseseră la Cârlibaba şi se pregăteau să dea piept cu sutele de miliţieni austrieci din poziţiile fortificate „cu şanţuri, gropi de lup şi garduri de sârmă", dar fără tunuri, care le blocau drumul spre Ardeal. Deşi un ocol prin Vatra Dornei nu intra în vederile ruşilor, austriecii evacuau grăbiţi târguşorul de sub Ouşor, „temându-se să nu pună ruşii mâna pe cele 70 milioane numerar, luate din Suceava, din fondul mitropoliei româneşti"[695].

1915: În Bucovina s-au dat lupte grele, la începutul anului 1915. „În noaptea de 3/16 ianuarie, o parte din trupele ruse, înaintând, din punctul Fundu Moldovei, şi ocolind localitatea întărită Mestecăniş, unde se aflau forţele austriece, au trecut muntele Colacul şi au înaintat până la Ciocăneşti, sat situat la 6 km spre nord de Iacobeni. Aceste trupe erau sprijinite de alte două coloane, una care se îndrepta spre muntele Giumalău şi alta,

---

[694] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 68

[695] *Adevărul*, 27, nr. 9961 din 3 decembrie 1914, p. 2

spre Valea Putnei, formând, astfel, un front pe întinderea liniei Ciocăneşti – Iacobeni – Valea Putnei. Înaintarea acestor trupe se face cu precauţie, pentru a păstra contactul cu restul armatei, ce soseşte din urmă, şi pentru a face faţă trupelor austriece de la Cârlibaba, care pot ameninţa flancul lor drept, în ipoteza că aceştia nu s-au retras spre Ungaria, după cum se zvonea. La rândul lor, trupele austriece, pentru a preveni o mişcare de învăluire, s-au retras din Mestecăniş, loc puternic întărit, spre Iacobeni, luând poziţia în faţa frontului rusesc, pe muntele Giumalău – Ciocăneşti – Iacobeni – Valea Putnei. Luptele au început din noaptea de 3/16 ianuarie şi au continuat, cu multă violenţă şi fără întrerupere, zi şi noapte, până azi, fără a se sfârşit nici acum. Au căzut, din ambele părţi, mulţi morţi şi răniţi, ofiţeri şi trupă. Astăzi, alte trupe austriece, în forţă de aproximativ o brigadă mixtă, primind două tunuri de calibru mare, au pornit, din Dorna Vatra, spre frontul de luptă. Rezultatul luptei, deşi nu-l am, pare a fi defavorabil austriecilor, judecând după faptul că generalul Silelman, comandantul suprem, cu statul său major, cu două batalioane de infanterie şi 600 de călăreţi, s-au retras din Dorna Vatra, prin Dorna Candreni, la Poiana Stampei"[696].

1916: „Petrograd, 15 octombrie 1916. Trupe inamice, care au susţinut mai multe atacuri asupra poziţiilor noastre din regiunile Cârlibaba-Dornawatra şi Dobrogea au fost respinse"[697]. **Petrograd, 10 decembrie 1916**: „În Bucovina, inamicul s-a dedat la atacuri violente, menite să-i alunge pe aliaţii noştri ruşi de pe aliniamentul Dornawatra – Iacobeni – Cârlibaba, ţinut, în

---

[696] *Adevărul*, 28, nr. 9993, 7 ianuarie 1915, p. 4
[697] *L'Echo D'Alger*, Lundi 16 Octobre 1916, p. 1

ultima vreme, sub focul lor de artilerie. Cu această ocazie, câteva contingente germane au venit să sprijine trupele austriece, care ocupă această parte a frontului. Conform buletinelor de informaţii ale inamicului, el a fost acela care a apărat importante poziţii, pe care le-a păstrat; dar, în comunicatul lor, aliaţii noştri ruşi pun lucrurile la punct, declarând că marile forţe austro-germane au încercat să ocupe o înălţime, la 4 km est de Iacobeni, dar un contraatac le-a respins”[698].

1917: „Petrograd, 7 noiembrie 1917: La est de Cârlibaba, un batalion al regimentelor noastre a atacat inamicul, care s-a fortificat în faţa poziţiilor noastre, vrând să împiedice ofensiva noastră. Inamicul a adus două tunuri, dar acestea au fost reduse la tăcere de focul nostru de artilerie. Soldaţii noştri au putut urmări inamicul până în tranşee, unde au luat în prizonierat 103 soldaţi şi un ofiţer şi au capturat două mitraliere şi un lansator de bombe”[699].

1947: „Având în vedere raportul cu Nr. 16.799 din 1947 al Inspectoratului şcolar regional Suceava, înregistrat sub Nr. 264.182 din 1947[700], următorii învăţători se repartizează, pe data de 1 septembrie 1947, la şcolile primare indicate în dreptul fiecăruia: **Damian Ioan**, de la Cârlibaba, la Capul Codrului; **Mihalescu Octavian**, de la Stulpicani, la Cârlibaba; **Mihalescu Natalia**, de la Negrileasa, la Cârlibaba; **Petrescu Cornelia**, de la Cârlibaba, la Frasin; **Crăiuţă Arghira**, de la Cârlibaba, la Fundul Moldovei, Botuş; **Bârsan Virgil**, de la Cârlibaba, la Şaru Dornei, Coverca”.

---

[698] *La Lanterne*, No. 14.452, Vendredi 16 Février 1917, p. 1
[699] *L'Ouest-Éclair*, 8 november 1916, p. 3
[700] *Monitorul Oficial*, Nr. 250, 29 octombrie 1947, pp. 9652-9657

CÂRLIGI

(Aldeşti, contopit cu Cârligi, comuna Filipeşti, Bacău).

1602, martie 15: Nechita din Cârligi, fratele lui Toader, vinde lui Nicoară, vătăman din **Şărbeşti**, pentru 20 taleri, „a sa ocină, ce i-a fost cumpărătură din partea Ciorăştilor, din a şasea parte a satului **Cârligi**, ce se împarte pe cinci părţi, două părţi… Şi-au fost la tocmeală Cupcea, Efrim Buzilă, Nechita şi Floarea din Şărbeşti"[701].

1603, iulie 11: Zapisul popii Ştefan, feciorul lui Iachim din Bârgăoani, în care mărturiseşte că a vândut lui Nicoară logofăt, pentru 25 taleri de argint, „parte de ocină ce am de baştină din satul **Cârligi**, din jumătatea satului, din a treia parte, a şasea parte, loc de o casă, ce se va alege"[702].

1603: Crăstăna, femeia lui Nistor, şi feciorii ei Ioan şi Vasile, din **Sărbeşti**, vând lui Nicoară logofăt, pentru 8 taleri şi 9 potronici, „toată partea noastră din satul **Cârligi**, în ţinutul Neamţului, cumpărătură ce am avut de la Mărica, femeia Petrei din Rădeni… / Şi la această tocmeală au fost Grigore din Cârligi, Nicoară din Şărbeşti şi mulţi oameni buni"[703].

1623, aprilie 8: Întărit de Ştefan Tomşa voievod fostului mare spătar Gheorghe şi cneaghinei lui Nastasia,

---

701 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXV, Iaşi 1895, p. 20
702 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXV, Iaşi 1895, pp. 21, 22
703 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXV, Iaşi 1895, pp. 22, 23

care primesc uric pentru „o selişte, anume Săcălăşeştii (Săcăluşeşti, Neamţ), pe pârâul Topoliţa, cu vad de moară în Topoliţa, ce este în ţinutul Neamţ”; „a şasea parte din satul Galbeni (comuna Filipeşti, Bacău), cu iaz şi cu moară pe pârâul satului, în acelaşi ţinut Neamţ, care îi este dreaptă cumpărătură de la Toma Birtoc şi de la fratele lui Matei aprod, copiii Erinii Birtocoaie, nepoţii Vasilcăi… Aceasta şi-a cumpărat-o pentru patruzeci de ughi galbeni (ducaţi ungureşti – n. n.)”; „o parte de ocină din satul Aldeşti (contopit cu Cârligi, comuna Filipeşti, Bacău), a treia parte din jumătate de sat, ce este în ţinutul Neamţ, care acea ocină le este lor dreaptă ocină şi cumpărătură de la sora lor Dochiţa, fiica Maricăi, şi de la fiii ei, Pătraşco şi Scânteie, şi Simeon, şi Mărica, şi Tudora, pentru cincizeci de taleri de argint”; „două locuri de două case din satul Durneşti (Dorneşti, Bacău), ce şi-au cumpărat de la Todosia, cneaghina lui Stavăr, şi, de asemenea, toată partea ei, ce se va alege de moştenire din acelaşi sat Durneşti, cu loc de iaz. Aceia ei şi-au cumpărat-o pentru patruzeci de taleri de argint”; „o casă din acelaşi sat, din Durneşti, pe care şi-a cumpărat-o de la popa Simeon, şi de la Ion, şi Ilarion, şi Toader, şi de la sora lor Mărica, nepoţii Durnei, pentru treizeci de taleri de argint. Şi, de asemenea, jumătate de jirebie din acelaşi sat, din Durneşti, care aceea ei şi-au cumpărat-o de la Gligorie Nicşea, pentru doisprezece taleri de argint”[704].

1632, septembrie 2: Tudosia, văduva lui Ionaşco Peicul, vinde vistiernicului Iordache, pentru 150 taleri bătuţi, „jumătate de sat din **Cârligi**, ce este în ţinutul

[704] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 51, pp. 73-76

Neamţului”[705].

1632, septembrie 5: Zapisul lui Ion Mirce, fecior Sofiicăi din **Drăgoteni** (Dragoteşti, lângă Borleşti, Neamţ), a fetei lui Ion Branişte, prin care mărturiseşte că „şi-a vândut dreaptă ocina sa de moşie din **Tămaşul de Jos** (comuna Tămaşi, Bacău), ce-a avut de la moşul său Ioniţă Branişte… lui Gheorghi Horneţu din Tămaş, drept 55 zloţi bătuţi, însă partea lui Sechil să o ţină toaă; şi Gheorghi Horneţu cu aceasta i-a vândut lui Ion, căci Sechil căci a vândut partea lui din **Cârligii de Sus** (Cârligi, comuna Filipeşti, Bacău)”[706].

1634, ianuarie 14: Zapisul fostului vornic de poartă Grigore Bucium, în care mărturiseşte că a venit înaintea lui şi „a mulţi oameni buni şi megieşi Mihăilă ot **Popeşti**, sin (fiul lui) Drăgan, nepotul Erimiei lui Hociungu… şi-a vândut partea lui de ocină din **Popeşti** (lângă Izvoare, comuna Bahna, Neamţ), din partea de sus… prietenului nostru Boldescul, ce a fost pârcălab, drept 8 taleri, bani gata bătuţi… Şi au fost în tocmeala lor Păcurar şi Gheorghe ot **Cârligi** (comuna Filipeşti, Bacău), Gliga ot **Parăgineşti** (Părăgineşti pe Siret, Neamţ), Ion ot **Urdzici** (Urzici, contopit cu Bahna, comuna Bahna, Neamţ), Chirilă şi Oniţă ot **Buciumi** (înglobat în Galbeni, comuna Filipeşti, Bacău)”[707].

1634, ianuarie 25: Zapisul fraţilor Toma şi Matei Birtoc din satul **Galbeni** (comuna Filipeşti, Bacău), în care mărturisesc că au vândut, „din jumătate de sat

---

[705] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXV, Iaşi 1895, p. 34

[706] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 200, pp. 257, 258

[707] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 19, p. 20

Tuleşti (lângă Corneşti, comuna Filipeşti, Bacău), din partea din jos a treia parte, jupânului Toader Boldescul şi frăţâne-său Gheorghe Boldescul, drept 15 zloţi tătăreşti… înaintea lui Gheorghe Moţoc din **Aldeşti** (înglobat în Cârligi, comuna Filipeşti, Bacău), Cozma Ciocârlie din **Sârbi** (lângă Moldovenii, comuna Secuieni, Neamţ), Mihai Bucur din **Pădureni** (comuna Bereşti-Bistriţa, Bacău)… iar Ionaşco diac din Galbeni a scris zapisul, în casa popii Liciului din Galbeni şi şi-au pus peceţile"[708].

1634, ianuarie 25: Zapisul fraţilor Ştefan şi Druţul, fiii lui Vlaicu din **Bilăeşti**, şi al nepoatei lor Florea, prin care mărturisesc că au vândut partea lor „din sat din **Buciumi**, cât se va alege din a treia parte a satului… panului Toader Boldescul, pentru 50 zloţi tătăreşti… dinaintea lui Lamba, pârcălab de Neamţ, Ionaşco, pârcălab de Bacău, Gheorghe diac din **Aldeşti**, Ştefan diac din Tatomireşti, Coste diac din **Bilăeşti** şi a altor oameni buni"[709].

1634, aprilie 25: Zapisul popii Ionaşco şi al fratelui său Gheorghe din **Ruşciori** (lângă Jideşti, contopit cu Dochia, comuna Girov, Neamţ), prin care mărturisesc că au vândut a lor „dreaptă moşie din sat din **Aldeşti** (înglobat în Cârligi, comuna Filipeşti, Bacău), din jumătate de sat jumătate, adică din tot satul Aldeşti, a patra parte de sat… jupânesei Nastasia slugeroaei, jupâneasa lui Gheorghe Arapul ce-a fost sulger mare şi cuconilor dumisale, drept 120 lei… Şi în tocmeala noastră au fost preotul Trifan şi Albul ot **Costiani**

---

708 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 30, p. 31

709 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 32, p. 33

(Costeni, lângă Podoleni, Neamţ), Ionaşco vătămanul ot **Podoliani** (comuna Podoleni, Neamţ), Păntelei şi Dumitraşco sinovi Păntelei ot **Hărliceşti** (înglobat în Orbic, contopit cu oraşul Buhuşi, Bacău), Constantin Bantăş, ot **Fauri** (contopit cu Zăneşti, comuna Zăneşti, Neamţ) şi mulţi oameni buni s-au prilejit”[710].

1635, noiembrie 11: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui vistiernic Iordachi (Cantacuzino), în baza unui zapis de mărturie de la marii boieri, „scriind în al cum a venit înaintea lor Grăjdean, fiul lui Ionaşco Verdeş şi al Măricăi Verdişoae de la Neamţ… şi au vândut 26 de pământuri din ţarină de la ei, pe care le-au avut partea lor în satul **Cârligi**,, lui Iordachi mare vistiernic, pentru 20 ughi buni”[711].

1636, mai 8: Carte gospod de la Vasile Lupu voievod, prin care porunceşte lui Pătraşcu de **Hlăpeşti** (comuna Dragomireşti, Neamţ) să cerceteze pricina dintre popa Ionaşco din **Bărgăoani** (comuna Bârgăoani, Neamţ) şi vărul său primar Ion Ciurea, în jelanie „zicând popa că i-a vândut o parte de ocină din sat din **Cârligi** (comuna Filipeşti, Bacău), din a şasea parte, jumătate, şi popii Ionaşco nu i-a dat nimic”, Vodă cerându-i trimisului său „să facă legea popii Ionaşcu cu ginerele lui Ion Ciurea, să-i dea ocină drept ocină, iar de le va părea cu strâmb, să lei dai ti de soroc, să meargă faţă la Divan”[712].

1644, septembrie 3: Vasile Moțoc din **Aldești**

---

[710] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 104, p. 116

[711] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 263 pp. 304, 305

[712] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 412, p. 474

(contopit cu Cârligi, comuna Filipești, Bacău) vinde lui Dumitrașco Cocriș, drept 5 lei bătuți, „o parte de ocină ce am cumpărat de la Măriica Dăndoe, fata Ciorăi, la sat la Forăști (Suceava)... / Și la tocmeala noastră au fost Ipifanie Băhnașul staroste de **Trotuș**, Naco Brut aprodul, Gligorașco Bejan și Nechita aprodul"[713].

1645, ianuarie 17: Zapisul de mărturie al marelui vornic Toma şi al marelui vistiernic Iordache, în care scriu cum au venit înaintea lor „Andronic, feciorul Magdei din **Vârtop** (Hârtop, comuna Bârgăoani, Neamţ), ca să-i tocmim cu nepotul său, popa Vasile, pentru un cal ce i-a dat popa Vasile, al său cal, de s-a dus călare la ţinutul Sucevei, cu o treabă a lor acolo. / Deci, într-acea cale, fiind pe la Sfântul Petru, a îmblat tare şi fără ispravă, şi i-a omorât calul, a crăpat asuprit de cale. Deci acel cal, a mărturisit Andriian de **Cărligi** (comuna Filipeşti, Bacău), cu sufletul lui, cum i-a dat el singur preotului 12 ughi (ducaţi ungureşti) pe acel cal şi preotul n-a vrut să i-l dea într-acei bani, iar noi am socotit să fie într-acel preţ şi i-am împăcat, precum îi legea ţării cea bătrână, căci i l-a dat preotul de bunăvoia sa, să i se plătească calul jumătate, preţ de 6 ughi. / Andronic cu altă n-a avut cu ce-l plăti… şi s-a învoit cu nepotul său, cu popa Vasile, şi i-a dat, din partea lui de ocină, trei pământuri: unul în Rugina, altul în rândul pârâului, altul lângă sat, şi partea din moară cât are el toată, şi fânaţul în Gropi, şi pomii din vatra satului **Vărtop**… / Şi la această tocmeală s-au întâmplat Gheorghe Boţ, Ursu Nechita, Vasile Bran, Andrei nemişul, Ionaşco şi popa Pătrăşcan de **Bodeşti** (comuna Bodeşti, Neamţ), Gligorcea

---

[713] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 414, p. 397

Gherghiţă şi Iaţco dregătorul de **Şerbeşti** (înglobat în Talpa, comuna Bârgăoani, Neamţ), şi Larion de **Vărtop**. / Şi eu, Lupul Bogza, am scris acest zapis cu mâna mea"[714].

1645, august 31: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui vistiernic Iordache (Cantacuzino), care cumpără, drept 9 ughi (ducaţi ungureşti), de la Vasile, fiul Mariţei, nepotul lui Andreian, şi de la tatăl lui Ionaşco „dreapta lor ocină şi dedină din satul **Cârligi**, ce este în ţinutul Neamţ, 8 pământuri în ţarină, cu fânaţ, cu vatră de sat, cu parte de heleşteu, cu prisăci şi cu grădini"[715].

1899: „**Cârligi**, comună rurală în judeţul Roman, plasa Siretul de jos, spre sud-sud-est de orașul Roman şi la o depărtare de 20 km de el şi de 19 de reședința plășii. Este așezată pe şes. E compusă din satele: Cârligi și Ruptura, cu reşedinţa comunei în satul Cârligi. Are 445 capi de familie sau 1.799 suflete, din care 330 contribuabili; locuiesc în 392 case. Știu carte 39 persoane. Locuitorii au 983 capete de vite. În comună sunt: 2 biserici: una de zid și alta de lemn; o școală mixtă, care, în anul 1886-1887, a fost frecventată de 13 elevi (10 băieți și 3 fete). Este legată cu orașul Roman prin şosea. / **Cârligi**, sat în comuna Cârligi… așezat pe şes. Are o populaţie de 194 capi de familie sau 704 suflete, din care 148 contribuabili; locuiesc în 179 case. Ştiu carte 22 persoane. Sunt 533 capete de vite. Are o biserică de zid; o şcoală mixtă, care, în anul 1886-1887, a fost frecventată de 13 elevi (10 băieţi și 3 fete) din 36 înscrişi. Acest sat,

---

[714] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 5, pp. 2, 3

[715] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 179, p. 148, 149

cu moșia înconjurătoare și împreună cu moşiile Aldești, Sohodolul şi Ruptura, aparţineau familiei vornicului Alecu Catargiu”[716].

CÂRLIGI

(comuna Ştefan cel Mare, Neamţ).

1607, martie 6: Zapisul marilor boieri, în care scriu că, în cadrul unui schimb de moşii, Nastasia, fata lui Mateiaş logofăt şi feciorii ei Dumitru şi Andronic paharnic au dat logofătului Nicoară Prăjescul „jumătate de selişte din **Purceleşti** pe Siret, ce-i în ţinutul Sucevei, cu două locuri de moară, de heleşteu”, primind „schimb pentru schimb, jumătate de sat **Cârligi**, care se numeşte ai lui Avram, care-i în ţinutul Neamţului, cu mori şi cu vecini”[717].

1632, septembrie 2: Zapisul Todosiei, jupâneasa fostului sulger Ionaşcu Peicul, în care mărturiseşte că a vândut „jumătate de sat **Cârligi**, ce este în ţinutul Neamţului, cu vatra satului şi cu heleşteu, şi cu vad de moară, şi cu loc de pădure şi de câmp, şi de fânaţ… lui Iordache vistiernic, drept 150 de taleri bătuţi”[718].

---

[716] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 508, 509
[717] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 163-165
[718] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 197, pp. 253, 254

1634, aprilie 5: Zapisul hotnogului Dumitru Neţa şi al diacului Ionaşco din **Bodeşti** (comuna Bodeşti, Neamţ) şi al lui Adriian din **Cârligi** (comuna Ştefan cel Mare, Neamţ) şi a multor oameni buni şi bătrâni, în care mărturisesc cum „au socotit hotarul la satul **Vârtop** (Hârtop, comuna Bârgăuani, Neamţ)”, din poruncă domnească: „cu mare socotinţă şi pe drept am scos partea popii, lui Vasilie, a lui Andriian şi-a unui nepot al lor de frate, ce s-a aflat cu dreptul, şi am scris şi pământurile, anume să se ştie, ca să nu mai fie gâlceavă nici dănăoară întru veci: două pământuri la mal, unul este; al doilea pământ, din Cetăţue, în jos; al patrulea, de la sat, în sus, două la Glimee, două la Zahorna, două în Gârbove cu Gropile, trei în Curmedzişe, trei la rândul părului, două la Latele; unul sub dâmb, unul la Botee, două în Îngustele; unul în Mijloce, unul în Grope, la Gârbove”[719].

1774, iunie: Satul **Cârligul,** din ţinutul Neamţului, ocolul Mijlocului, după recensământul lui Rumeanţev[720], avea **toată suma caselor 21**. Scădere rufeturi 13: 2 ruptaşi, 11 ţigani. Rămân birnici 8. / **Birnici:** Vasile, cheptănar / Vasile, văcar / Ilie, ungurian / Ion, ungurian / Andrei, văcar / Baba Muciţa cu holtei / Ursache, holtei cu mamă / Costantin Covrig. // **Rufeturi:** Gavril zet (ginere) lui Boghianu, ruptaş / Mihălachi Boghianu, tij (la fel) / Vasile Chiriţă, la fel / Dumitru, ţigan / Ştefan, herar / Ioniţă, scripcar / Grigoraş, ţigan / Costantin, ţigan / Vasile, herar / Isac, crâşmar, ţigan / Gheorghe, ţigan / Ion, herar / Andrei, ţigan.

---

719 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 101, pp. 113, 114

720 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 41, 42

1899: „**Cârligi**, comună rurală în plasa Piatra-Muntele, judeţul Neamţ, situată în drumul ce duce, de la Girovul, spre Uscaţi. Se mărginește, la sud-est, cu comuna Șerbești; la nord, cu comuna Dragomirești și Uscaţi, de care se desparte prin dealurile Cornii şi Socii; la vest, cu comuna Bodeștii Precistei și Dobreni. Terenurile sale sunt accidentate, aplecându-se către vest, spre Valea Cracăului, și traversate de văi adânci în direcțiune nord-sud. Este formată din satele şi cătunele: Cârligi, Soci, Dragomirești, Dudești, Vadul și Valea Albă, Are o populațiune de 1.149 suflete, cu 326 capi de familie, care locuiesc în 297 case. Sunt: 546 bărbaţi, 603 femei; 553 neînsuraţi, 474 căsătoriți, 59 văduvi (46 văduve), 3 divorțaţi; 242 băieți și 264 fete. Sunt 17 străini. Ştiu carte 154 persoane, nu ştiu 995. Dintre locuitorii împroprietăriţi, în 1864, sunt: 72 care stăpânesc înșişi locurile lor; 58 ca urmași; 41, care, deşi însurați şi cultivatori de pământ, n-au nici un fel de proprietate. Numărul vitelor în comună este de 732 capete. Aci se află: 3 biserici, deservite de 3 preoți și 5 eclesiarhi; o școală, cu un învățător plătit de stat; o clădire mare, locuința proprietarului moșiei; 4 mori de apă. Sunt 4 dulgheri; 8 rotari; 4 fierari; 3 cizmari. / **Cârligi**, saț în comuna Cârligi… situat la 18 km depărtare de orașul Piatra, pe dealul cu acelaşi nume. Are o populaţie de 470 locuitori, În acest sat se află: reşedinţa autorităţilor comunale; o biserică, deservită de 1 preot și 2 eclesiarhi; o școală, frecventată de 67 elevi; o clădire mare, ce serveşte de locuință proprietarului moșiei Cârligi; 2 mori de apă. Sunt aci 6 rotari; 2 fierari; 2 cizmari. Numărul vitelor e de 350”[721].

[721] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*,

CÂRLOMĂNEŞTI

(„unde a fost Călugărul”, comuna Cerţeşti, Galaţi).

1448, iulie 15: Întărit de Roman voievod fraţilor Cernat Ploscar şi Şteful, care primesc uric pentru „satele, pe Corod, anume: Pîtcăeşti, pe care l-au cumpărat de la Pîtcă pentru 60 de zloţi, amândouă părţile, şi, pe aceeaşi parte, între Motoşeşti şi între Vitezeşti, un loc de pustie să întemeieze sat, şi, mai jos de Vitezeşti, la fântână, un loc din pustie să facă sat, şi Zmulţi, pe Suholui, şi, mai jos, unde este jude Uliu, anume Mileşti, şi seliştea Dăbeştilor, şi Cernăteşti, la obârşiile Gerului, şi, mai jos, Goruneşti, şi, între Mileşti şi între Frăţileşti, un loc din pustie, şi seliştea Frăţileştilor, şi, **la obârşia Bârzotei, o prisacă, la fântână, unde a fost Călugărul**, şi, în dreptul Cojoeştilor, unde a fost prisaca lui Roşca, şi Găunoasa, de la obârşie până la gură, şi seliştea lui Laţco Furul, pe Suholui, şi seliştea Comăneştilor, la gura Cneajei, şi seliştea lui Mânea, pe Covurlui, şi seliştea Şcheilor, şi, mai jos, seliştea lui Fâlfoi, şi a lui Radul, şi a lui Radici, unde este jude Dragoş, şi iezerul Covurluiului cu gârla, şi unde a fost Cudrea, şi, pe Prut, Făreşti, şi gârla Flămândzilor, şi jumătate din morile noastre de la Covurlui, pe Prut, să-şi facă casă, şi jumătate din pădure, şi jumătate din şteze, şi din peşti şi din tot venitul, şi pe apă şi pe uscat, să le fie jumătate, şi pe aceeaşi parte a

---

volumul II, Bucureşti 1899, pp. 508, 509

iazului să-şi facă dârstă, şi de la iaz în vale pe Prut să le fie lor din toate târguielile toată această vamă, şi pe apă şi pe uscat, şi seliştea Folteştilor, şi seliştea lui Berevoi, pe Ialan, şi fântâna lui Balea, pe Suholui, şi fântâna lui Cucu şi, pe Cracău, unde sunt juzi Dragan şi Nasoe, amândouă părţile, şi mănăstirea, şi, pe Bârlad, Blajari, şi Mereşti, şi mănăstirea la gura Bârlăjiţei, unde este Agapie, şi Lieşti, şi Gârleşti, şi Tălăbeşti, ocina lor, unde au fost Voico şi Şteful şi Micu, cu toată gârla de la Bârlad, şi Tonceşti, cu gârla, şi gârla Brateşului cu satul şi seliştea lui Duma, pe Călmăţui"[722]. Hotarele, din veac.

1466, decembrie 8: Întărit de Ştefan voievod lui Bodea de la Dumbravă, care cumpărase, ca să-şi facă prisacă, cu 40 de zloţi, de la Tatul de la Bârzota, şi primeşte uric pentru „**un loc din pustie pe Bârzota, anume unde a fost mănăstirea** (Cârlomăneşti, comuna Cerţeşti, Galaţi), şi pe acest pârâu, şi până la hotarul lui Crăciun, şi până la gura acestui pârâu"[723]. Hotarul, din veac.

1646, august 6: Zapisul răzeşilor Grigori, Ion, Verdiş nepot lui Răfeiu, popa Turcul, Simion Tofle, Grozav, Pârvul, Neculai Drule şi alţi răzeşi din **Cârlomăneşti** (comuna Cerţeşti, Galaţi), în care mărturisesc „cum au avut pâră, înaintea lui vodă, pentru o moşie din **Troeneşti** (lângă Bouşori, Vaslui), ce-am avut-o împreună. / Deci ne-am tocmit înaintea Porţii măriei sale ca să avem a ţine împreună într-acel sat, în partea de jos, jumătate să ţie Grigore din Troeneşti, nepotul Cobălea-

---

[722] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 280, pp. 397-399

[723] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 142, pp. 204-206

nului, Ion din **Puţăni** (azi Valea Mărului, comuna Valea Mărului, Galaţi), Verdiş de acolo, nepot lui Răfeiu, Trifan şi alţii. Iar în cealaltă jumătate să ţină jumătate Grigore şi popa Turcul cu seminţiile lor, şi Simion, şi să aibă a ţine Pârvul, Neculai, Drume şi alte seminţii ale lor… şi Groza să aibă a ţine în această parte”[724].

1899: „**Cârlomăneşti**, comună rurală în plasa Corodul, judeţul Tutova, spre sud de Bârlad, la marginea judeţului. Are 966 locuitori (din care 104 ştiu carte), din care 200 contribuabili; 250 case. Este formată dintr-un singur sat: Cârlomăneşti. Se cultivă via pe o suprafață de 71,50 hectare şi livezile cu pruni, pe o suprafață de 5,50 hectare. Comerţul se face de 15 persoane. Are o moară cu vapori. În sat este o şcoală primară de băieți”[725].

CARLSBERG sau KARLSBERG

(la intrarea în Putna, Bucovina).

Coloniile germane de lângă Putna, Karlsberg (Gura Putnei) şi Putnathal (Valea Putnei), au fost înfiinţate între anii **1782-1787**, cu agricultori şi meşteşugari din Franconia şi Bavaria

În **1796**, Josel Rechenberg, comerciant evreu din Rădăuţi, a început construirea unei fabrici de sticlă, în vecinătatea Putnei. În 1803, colonişti germani din Boemia

---

[724] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 463, p. 395

[725] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 511

s-au aşezat în apropierea fabricii, înfiinţând satul Karlsberg, în onoarea preşedintelui „Hofkriegsrat”, arhiducele Karl. În Kaindl, se pot afla amănunte interesante: „Cronica parohială a locului (ţinută de preotul J. J. Raschke) spune următoarele despre începuturile localităţii Karlsberg. Satul Karlsberg și-a luat numele de la arhiducele Karl și a fost fondat în 1797, de directorul economic al districtului Rădăuţi, Pauli, și de evreul Reichenberg. Lângă fabrică, au fost construite câteva case din lemn. Deoarece fabricile de sticlă fuseseră închise la Lubaczow, în districtul Zölkiew (Galizia), cei doi au atras lucrătorii de sticlă germano-boemă la Karlsberg. Coloniştii au trăit, inițial, în pădure, dar, în măsura în care copacii au fost tăiaţi pentru constrirea caselor, ei au curățat grădinile și apoi și pajiștile, care li s-au dat cu drepturi de proprietate. Liderul și șeful producătorilor de sticlă veniţi la Putna a fost Löflelmann, un om harnic, cu minte iscusită, care a fost inspirat în tot ceea ce era de făcut. Clădirea proaspăt construită s-a dezvoltat sub conducerea lui. Când autoritățile au observat acest lucru, au înlocuit-o, aceasta intrând în posesia administraţiei Direcției Economice de la Rădăuţi, iar clădirea veche a adimistraţiei, din Karlsberg, a fost închiriată armatei, pentru herghelie, comandantul de atunci, Cavallar, având o preferință asupra noii clădiri. Primul director al sticlărei (oficialis rationalistarum) era, pe atunci, Beller, care a fost înlocuit cu generalul Cavallar, urmat de Valentin Rybicki, care a condus fabrica până în 1819. Succesorul său, Franz Kuppetz, a condus afacerea atât de rău, încât sticlăria a fost închisă, la 14 iulie 1827, în urma cărui fapt muncitorii sticlar au rămas în mare mizerie. Aceste informaţii de cronologie locală trebuie completate cu

altele, iar unele corectate. Se ştie deja că domeniul care cuprindea întreaga vale a Sucevei aparţinuse, cândva, mănăstirei Putna și că, după ce bunurile monahale au fost preluate de administrația de stat, s-a format fondul religionar. De asemenea, s-a menționat că acest domeniu a fost închiriat Statului, din 1792. Cu toate acestea, ca şi în prezent, acest lucru nu a avut niciun folos pentru pădure; și așa cum sunt acum acordate drepturi de tăiere şi altor utilizatori, în 1796, când comerciantul și antreprenorul Reichenberg a cerut aprobare să construiască o fabrică de sticlă, în apropiere de Putna, atât remonta de la Rădăuţi, cât și consiliul de război al armatei au fost de acord cu această investiţie. S-a sperat nu numai să crească veniturile, ci să aibă de câștigat şi locuitorii satelor vecine. Directorul economic, de atunci, al districtului Rădăuţi, Pauli, a avut un rol important în aceste negocieri şi, de aceea, nu a fost omis de cronica parohială, în care se afirmă, destul de corect, că primii muncitori, aproape exclusiv proveniţi din Boemia germană, au venit de la sticlăria galiţiană din Lubaczow. Sticlăria din Putna a fost pus în funcțiune în 1797, dar, în fapt, abia în 1801 a intrat cu adevărat în funcţiune. La acea vreme, comandantul remontei, Cavallar, a încheiat un contract cu muncitorii, la 20 octombrie 1801, prin care i-a obligat să servească cel puțin șapte ani, dar le-a garantat câte un anumit lot de casă și grădină, și câte 1,5 jugări de pajiște şi o pensie. Corectitudinea observației cronicii parohiale, potrivit căreia activitatea a decurs, iniţial, foarte bine se confirmă și din faptul că, în 1802, a fost luată în considerare chiar construirea unei a doua fabrici. Acest lucru a avut probabil legătură cu faptul că, în 1803, prin adresa guvernământului galiţian, datată în

18 martie 1803, a fost negociată, cu comanda Remontei din Rădăuţi, imigraţia a încă douăsprezece familii de lucrători boemi. Numai că ideea extinderii afacerii a fost abandonată, iar în Bucovina, în loc de sticlari, au ajuns efectiv, în 1803, numeroși prelucrători de lemn germano-boemi. Cu obligaţia de a produce 50 de stânjeni de lemn pe an, fiecare familie prime 6 jugăre de pământ, lemnul necesar pentru casă și, dacă era necesar, avansuri pentru achiziționarea de vite și echipamente. După ce acești coloniști și-au plătit avansurile în patru ani, au cerut să încheie un contract. Când direcția economică a cerut, acum, 60 de stânjeni de lemn de la fiecare familie, au existat dispute adânci şi necontenite. Deși biroul districtual a fost de partea coloniștilor, unele familii au plecat, iar altele le-au înlocuit. Abia la 21 septembrie 1815, la fel ca, în urmă cu 14 ani, cu lucrătorii de sticlă, s-a încheiat un contract cu lucrătorii în lemn din Karlsberg, conform căruia drepturile lor au fost din nou stabilite pentru fiecare familie, cu doar 50 stânjeni pe an. Simultan cu disputele descrise, se ducea lupta pentru finanțarea de bază potențială. Deoarece existau doar un număr mic de pământuri arabile, lucrătorii în lemn au fost, de asemenea, repartizați în comunitatea din Putna. O astfel de privare de pământ, de către conducători, era inadmisibilă, aşa că a fost emis decretul împăratului Iosif II, în 1787, pentru protejarea proprietăților rurale; în special, terenurile obţinute prin defrişarea pădurilor aparțineau de drept lăzuitorilor și moștenitorilor lor. Prin urmare, biroul districtual a decis, la 7 noiembrie 1815, în favoarea Comunității Naționale Germane din Putna, și acum, fonduri pentru a satisface prelucrătorilor lemnului asigurarea de biserici, de școli și pentru alte scopuri

similare. Cu toate acestea, terenurile arabile rămâneau limitate. În 1816, toată lumea primea gratuit doar o casă cu o grădină de legume şi acces la toate pășunile comunale. Dar chiar și două decenii mai târziu, așa cum vom vedea mai jos, condiţiile nu s-au îmbunătăţit. Disputele descrise, falimentul fabricilor de sticlă și, în cele din urmă, pierderile datorate concurenței fabricilor de sticlă din afară au obligat la plecări. Deja în 1825, o parte din producţia de sticlă de la Putna a fost oprită, iar doi ani mai târziu, fabrica a fost închisă definitiv. Din păcate, suntem slab informați despre funcționarea acesteia. Trebuie menționat doar faptul că moșia Rădăuţi (Frătăuţi) a preluat întreaga producție a fabricii de sticlă din Putna, un antreprenor, în 1805 (?), fabricând sticle de masă, la 1 florin 40 cruceri, iar pahare, la 1 florin 20 cruceri. Printre lucrătorii șomeri ai sticlăriei din Putna, care locuiau într-o zonă mai puţin cultivabilă, cea mai mare mizerie s-a răspândit după desființarea companiei. Puțini au găsit altceva de lucru. Din fericire, în clipa închiderii fabricii, planul de relocări devenise din nou mai activ. Așadar, la 22 octombrie 1833, Direcţia Economică din Rădăuţi a oferit celor 21 de familii șomere adăpost în Rădăuţi, familiile acestea părăsind așezarea. Casele în care locuiseră în Karlsberg au fost vândute ieftin, iar pentru fiecare dintre acestea li s-au dat câte un jugăr de teren. Doar 42 de jugăre erau disponibile pentru această dotare, care le-a fost înmânată până atunci. Întrucât acum erau necesare 126 de jugăre, pentru cele 21 de familii, 83 de jugăre trebuiau luate din pășunea comunală, iar acestea trebuiau completate prin defrişări. Întrucât biroul districtal i-a susținut călduros pe acești coloniști, care au arătat că nu au fost de vină pentru situaţia lor, atât

Consiliul de Război al Curții Imperiale, cât și Cancelaria judecătorească (mai devreme de 8 ianuarie 1838) au aprobat soluționarea și, cu reprezentare gubernială, la 2 februarie 1838, biroul districtual a fost dispus să asigure încheierea contractului. Aceeași comandă a fost făcută și de administrația din Lemberg (15 martie 1838), care a dispus ca, prin administraţia districtului către Solca, să li se dea foștilor producători de sticlă și prelucrători de lemn câte 6-7 jugăre. Biroul districtual a declarat, în raportul său din 15 octombrie 1838, că Direcţia Economică Rădăuţi a stabilit condiții cu solicitanții, care erau complet diferite de cele stabilite pe moșia Solca, la acea vreme. Cu toate acestea, soluționarea a continuat și contractul de evacuare a fost încheiat la 6 octombrie 1839. Conform unui raport ulterior, datat în Rădăuţi, 20 octombrie 1853, au fost alocate celor 21 de familii, care au fost nevoite să părăsească Putna (1840), câte 6 jugăre şi 40 prăjini terenuri arabile şi grădinile din jurul caselor; în plus, se asigura utilizarea în comun a pășunii comunitare şi se garantau 10 ani de libertate totală. După expirare, colonistul a trebuit să efectueze: 12 zile robotă cu mâinile; un scul de fire; o sarcină de lemn; o găină. Acest contract, la fel ca toate celelalte, nu a fost confirmat de autoritățile locale în acei ani; dimpotrivă, atât camera de judecată, cât și consiliul de război al Curţii au declarat în mod expres (noiembrie 1841) că coloniştii din Karlsberg au primit condiţii cu mult mai bune decât cei din celelalte așezări; s-a dispus să se încheie un nou contract, în conformitate cu standardele generale, care erau stabilite în acel moment. Totuși, ca și în cazul celorlalte colonii, acest lucru nu s-a întâmplat. Contractul era încă incomplet, când nemulţumirile au încetat, după

1848. De atunci, coloniştii au fost obligaţi să plătească pentru convenţia forestieră şi, după 1848, a fost cu atât mai puţin posibil să închei o înţelegere separată, deoarece relaţia de subordonare, ca locaţie pentru unul, a încetat. Aşadar, robotele acestor colonişti, precum cele ale altor locuitori, au fost exonerate; la acea dată s-a constatat că Karlsberg şi Soloneţul Nou deţineau deja întreaga subvenţie de colonizare şi, prin urmare, urmau să plăteacă impozitele către stat… În 1848, 667 de catolici locuiau în Karlsberg; în 1890, aşezământul număra aproximativ 880 de germani catolici, din totalul de 942 de locuitori”[726].

În 17 martie **1803**, au fost înregistraţi, la Karlsberg, sticlarii: Georg Aschenbrenner, Friedrich Bartl, Georg Franz I, Georg Franz II, Anton Friedrich, Mathias Friedrich, Simon Gattermeyer, Johann Pollmann, Georg Probst, Joseph Reitmayer, Wenzel Sodomka, Josef Uebelhauser, Anton Wolf, Josef Wolf, şi Johann Wurzer cu familiile lor. Ulterior, sunt înregistraţi ca muncitori ai fabricii de cherestea din Karlsberg: Michel Paukner, Andreas Petrowicz, Wenzel Reitmeyer, Michael Schmidt şi Simon Waclawek. Cei aleg să plece au fost: Andreas Achenbrenner, Georg Altmann, Anton Bauer, Johann Blechina (Plechinger), Jakob Kuffner, Josef Gaschler, Johann Gefre, Georg Glaser, Wenzel Hoffmann, Andreas Kodelka, Michael Kolmer, Johann Kuffner, Georg Lehner, Johann Lerrach, Mathias Liebel, Wenzel Müller, Johann Neuburger, Adam Neumark, Andreas Neumark, Andreas Rippel, Thomas Rückel, Josef Rückl, Jakob Schaffhauser, Josef Scherl, Franz Straub, Michael Weber, şi Johann Zimmermann. Printre sticlari, se mai numărau

---

[726] Kaindl, Raimund Friedrich, *Das Ansiedlungswesen in der Bucovina,* Innsbruck 1902, pp. 353-359

şi Josef Aschenbrenner, Georg Blechina, Georg Linzmeyer, Michl Neuburger, şi Wenzel Oberhoffner.

În **1843**, din grupul celor 200 de familii de emigranţi germani din Boemia, s-au desprins câteva, care s-au stabilit la Karlsberg şi la Putnathal. Tăietori de lemne, proveniţi din Prachin, Boemia: Andreas Neumark, Adam Neumark, Johann Bauer Anton Bauer, Wenzel Müller, Johann Draxler, Wenzel Baumann, Andreas Petrovitz, Joseph Scherl, Georg Glaser, Jacob Gaschler, Johann Plechina, Johann Müllner, Wentzel Hofmann, Joseph Geohre, Georg Plechina, Michael Weber, Joseph Rikel, Andreas Aschenbrenner, Joseph Gaschler, Johann Geohre, Jakob Kuffner, Jakob Schaffhauser, Johann Neuburger, Georg Lechner, Georg Altmann, Johann Kuffner, Andreas Kodelka, Mathias Liebel, Johann Lörrach, Franz Straub, Johann Klingsmeyer, Andreas Rippel şi Michael Schmidt.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Rădăuţi – **Rădăuţi** (Târg cu tribunal districtual) cu Vadu Vlădichii, Andreasfalva cu Mitoca, Bădeuţi, Bilca, Burla, Frătăţii Vechi, Frătăuţii Noi, Fűrstenthal, Horodnicul de Sus, Horodnicul de Jos, **Karlsberg**, Marginea, Milişăuţii de Sus, Putna (cu mănăstirea), Satulmare, Straja, Suceviţa, Vicovu de Sus cu Bivolăria, Vicovu de Jos, Voitinel, Volovăţ, Seletin cu Frasin, Tomnatic, Rusca, Paltin, Plosca Camerale, Ulma, Ropoţel, Nisipitu, Bistriţa cu

Cârlibaba, Izvor cu Iaroviţa, Sărata, Moldova, Şipot Camerale”[727].

1871: Biserica ortodoxă a satului Carlsberg este cea de lemn, înălţată de Dragoş Vodă la Volovăţ, în 1346, şi mutată de Ştefan cel Mare, în 1468, la Putna, declarată parohie ortodoxă în Carlsberg abia în 1871. În 1890, Carlsberg (cum grafiază Daniel Werenka) avea 1.805 locuitori, conduşi de primarul german Michael Straub. Şcoala germană avea doi învăţători, pe G. Tinz şi pe F. Ernst.

1890. Volumul 16, pagina 51 (**Sihăstria de lângă Putna și Volovăţ**). „În minunatul Putnathale, cu numele preluat de la abația cu același nume, situată mai sus, la o distanță de aproximativ trei sferturi de oră, se află ruina singuratică a unei biserici mici, pe o pajiște înclinată ușor. Fără îndoială, a aparținut unei foste mănăstiri, care a existat aici chiar înainte de a fi fondată Putna (1481). De la distanţă se observă strălucirea ruinelor de piatră, printre tufișuri înalte; în jurul ruinelor și pe pereți, tufişurile au prins rădăcini, cu mult timp în urmă. Nici o legendă, nici un raport înregistrat despre trecutul acestui mic monument, care, cu toate acestea, ne întoarce încă în secolul al XIII-lea. În figura din stânga (fig. 10) este desenat planul de bază (la scara 1/200). Biserica are dispunerea tipică a bisericilor moldovenești, cu cele trei abside de nișă, iar clopotniţa lipsește, incinta mică, cu fante la ferestre. Tinda nu este decât un mic vestibul, în care dă intrarea, în timp ce o a doua cameră, dublă faţă de incintă, poate o fi servit în scopuri rezidențiale. Zidăria este realizată în piatră de carieră, iar

[727] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

la exterior se pot vedea încă rămășițe de ziduri și de arcade, dispuse așa cum este tipic și în stilul vremii. Rămăşiţa jumătății de cupolă este formată dintr-o grămadă de cărămizi în cochilie, zidite în diagonală, conform schiței (fig. 11), motiv care se găsește și pe clădirile bisericii mai vechi. Deasupra bisericii, se observă bolta unei alte încăperi“[728].

În **1907**, paroh în Carlsberg era Samuil SIMIONOVICI, născut în 1847, preot din 1878, paroh din 1895, iar cantor, din 1900, era Vasile VĂCĂREANU, născut în 1847.

Şcoala din Carlsberg, cu 3 clase, funcţiona din toamna anului 1874, cea din Putna, cu 5 clase, fiind mult mai veche, din 1857[729].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Karlsberg**, comună rurală, districtul Rădăuţi, aşezată pe un afluent al Putnei, nu departe de comuna Putna şi de malul drept al Sucevei. Suprafaţa: 8,25 kmp: populaţia: 942 locuitori germani romano-catolici. Este în apropiere de un bun drum comunal, ce leagă localitatea Putna cu Vicovul de Jos, şi este legată, printr-o linie ferată laterală, cu drumul de fier local, Hadic-Frasin. Are o şcoală populară germană, cu 2 clase, şi o biserică romano-catolică. Colonie germană, întemeiată la anul 1797, cu ocazia construirii unei fabrici de sticlă în acest loc, de către comerciantul din Rădăuţi, Zossel Rechenberg, care a adus lucrători din colonia galiţiană Lubaczów.

---

728 Romstorfer, Carl A, *Aus „Mittheilungen der k. k. Central-Commission*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893*,Czernowitz 1893, pp. 45-71

729 *Schematismus der Bukowinaer,* Czernowitz, 1907 p. 169

Populaţia se ocupă cu exploatarea de păduri şi cu zidăria. Comuna posedă 86 hectare pământ arabil, 93 hectare fânaţuri, 6 hectare 50 ari grădini, 66 hectare imaşuri, 815 hectare păduri. Se găsesc 48 cai, 345 vite cornute, 4 oi, 239 porci şi 10 stupi. **Karlsberg, moşie**, atenenţă a moşiei cu administraţie specială Vicovul de Sus. Are 2 case şi 10 locuitori”[730].

În **1910**, Carlsberg încă era locuit, în totalitate, de germani.

1920: „În registrul însoţirilor s-a introdus, la 31 decembrie 1920, privitor la însoţirea „Spar- und Darlehenskassenverein für Karlsberg und die deutschen Einwohner von Straza und Fălcău r. g. m. unb. Haftung” următoarele schimbări: membrii în direcţiune Franz Beck şi Ambros des Ambros Richter şterşi; Rudolf Sehel, Ambros des Ambros Richter ca membri în direcţiune realeşi”[731].

CĂRMETEŞTI

(comuna Corni, Galaţi).

1632: Grigore Buţurca din satul **Crămeteşti** şi cu baba lui Cozmina, nepoata Troscăi, strănepoata lui Vasile Orbăscul din satul **Răspopi**, se dau „pe mâna nepotului meu Sava, feciorul Oancăi din **Oncani**, şi femeii sale

[730] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 125
[731] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 14, 21 aprilie nou 1921, p. 180

Ioana, nepoata Orbăscului şi fata Zahariei din Crămeteşti, să ne grijească cu toate slujbele câte trebuie mortului ţi cu paminte cât or socoti cu sufletele lor… şi le-am dat părţile noastre de moşie din satul Răspopi, cu Cucuta, a patra parte din bătrânul Orbăscul şi-a lui Gligore Răul, ce am ales cu bătrânii noştri din Oncani, şi cu Neniuga, Vasile Baiul şi Mihăilă Soare, şi din partea babei mele le-am dat a treia parte din satul Crămeteşti şi din Răcăileşti, şi cu trei săpături de 90 de paşi, şi cu râmnicul ce am făcut noi dinantea casei, şi cu jumătate loc cu pometţi în satul Răcăileşti, ce am ales cu bătrânii noştri, cu Boncul, cu Zaharia, cu Popăscul şi cu Ivul"[732].

1637, octombrie 15: Simion şi Istratie, feciorii lui Toader Podolean din **Răspopi** (apoi Livezile, înglobat în Căuia, comuna Dealul Morii, Bacău), vând unchiului lor Sava diacul, feciorul Oancăi din **Oncani** (comuna Corni, Galaţi), „drept doi boi biciuluiţi drept 22 taleri, şi drept două vaci cu viţei, drept 19 taleri, şi 4 galbeni gata… toată partea noastră din sat din Răspopi, din bătrânul lui Gligore Răului, a moşului nostru, jumătate de bătrân… Şi această tocmeală s-a făcut dinaintea Bangăi, Mihăilă Soare şi Gligorie Neniugăi din **Oncani**, Căzacului vătămanul din **Chicoşea** (comuna Corni, Galaţi), Popăscului din **Cărmeteşti** (comuna Corni, Galaţi) şi dinaintea a mulţi megieşi, să se ştie"[733].

---

[732] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An IV, Fasc. IV, 1924, p. 179
[733] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 199, p. 182

CÂRNEŞTI

(lângă Ruşi, contopit cu Roşiori, comuna Roşiori, Bacău).

1494, martie 11: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Mihăilă şi Ghiţul, care cumpăraseră, cu 80 de zloţi tătăreşti, de la fraţii Bonceac, Anna şi Rusca, fiii Stanei, nepoţii lui Mihul Cârnul, „dreapta lor ocină, jumătate din satul pe Cobâle, anume Cârneştii… Iar hotarul acelei jumătăţi din satul la Cobâle, anume Cârneşti, să fie începând de la capătul de jos al iazului lui Cârnul şi pe la stâlpii Rasului, la un stejar însemnat, de la stejar la hlăbnicel, de la hlăbnicel peste câmp la fântână, şi drept la deal, şi peste deal la gloduri, de la gloduri la capătul de jos al iazului lui Cârnul, de unde am început întâi. Acesta este tot hotarul acestei jumătăţi din satul Cârneşti”[734].

CÂRNEŞTI

(azi Corneşti, comuna Filipeşti, Bacău).

1448, iulie 27: Întărit de Petru voievod lui Ion Porcu, care primeşte uric pentru „satele anume: unde este curtea lui, pe Pârâul Negru, şi Sârbi, şi Arămeşti, şi Româneşti, şi Ştiubeeşti, şi Corneşti, şi Tuleşti, şi moara

---

[734] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 145, pp. 274-276

din câmp, care a fost a lui Andreicu, şi Cuciulăteşti, şi Bârjoveni, şi seliştea lui Manuil, şi Săcuiani, şi, pe Tutova, Mihail Croitor, şi la Glog, şi, pe Bâc, la Botne, Voloseni, şi la Creţul, şi la Clim, şi unde este Cruglici, şi prisaca, şi, la Mealure, unde este Oancea, şi la Jac, şi la Dragoman, şi Grozeştii lui Marco, şi la Golâmboanie, cu vadul, şi Nebureşti, şi, la Tecuci, la Săseni, pe amândouă părţile pârâului, şi casa lui Frâham din Tirgul de Jos"[735]. Hotarele, din veac.

1492, martie 30: Întărit de Ştefan voievod lui Stan Poiană, drept danie de la Vodă, care cumpărase, cu 120 zloţi tătăreşti, de la Neacşa, nepoata lui Mihăilă Popşa, „a sa dreaptă ocină şi moşie, un sat pe Siret, anume Cârneştii"[736] (Corneşti) şi îl dăruise lui Stan Poiană. Hotarul, din veac.

1634, iulie 7: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Gavril sin (fiul) Magdalinei, nepot lui Titea, şi Tudorei, fata lui Titea, în baza zapisului de mărturie al lui Mareş vătav şi Mihail ot **Boşani** (sat pe Bistriţa, Bacău), Trifan şi Simion de **Hălăşeni** (sat pe Bistriţa, Bacău), Dam nemiş şi popa Ioan ot **Frăceşti** (sat pe Orbic, Neamţ), Gavril Zaharie ot **Rogozăni** (Bacău) şi de la Hilip ot **Jăcicani** (sat pe Bistriţa, Bacău), în care scriu că au venit înaintea lor Grozav, fiul lui Medeiu**,** şi a vândut o parte de ocină din satul **Cârneştii** (Corneşti, comuna Filipeşti,

---

[735] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 282, pp. 402, 403
[736] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 112, pp. 220, 221

Bacău), pe apa Săretului… lui Toma şi surorii lui Titea, drept 140 zloţi”[737].

1644, septembrie 1: Gligore din satul **Cornești** (comuna Filipești, Bacău), fecior lui Ionașco Lipovanul, și femeia lui Ioana, cu feciorii lor Damaschin și Ionașco, vând Savei și lui Mătei din satul **Oncești** (Uncești, comuna Secuieni, Neamț), drept 15 ughi (ducați unguresti), „o parte de ocină a mea, ce mi se vine din vatra satului, din țarină, din pădure și din tot locul din sat din **Filipești** (comuna Filipești, Bacău). / Și la această tocmeală au fost popa Boul, diaconul Toade a Gligoroaie, Meftodie, Grigorie sin (fiu) Făureasca, Ionașco a Vasilcăi ot **Roman**, Bejan ot **Cuciulani** (înglobat în Secuieni, comuna Secuieni, Neamț), Ursu, Pășcan ot **Popești** (comuna Filipești, Bacău) și Mihail ot **Roman**. / Eu, popa Ionașcu, am scris acest zapis, în casa lui Ionașco a lui Cernat. Și a fost și Filip ot **Cozmești** (lângă Solonți, comuna Solonț, Bacău)”[738].

CÂRNICENI

(satul Cârniceni sau Fântirile, comuna Ţigănaşi, Iaşi).

1448, octombrie 10: Dăruit de Crâstea, atunci când închina mănăstirii Neam, satul Cârniceni, „pentru sufletul meu şi pentru sufletul iubitului meu fiu, Ilaşcu, şi

---

[737] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 180, pp. 199, 200

[738] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 410, pp. 393, 394

pentru sufletul paniei noastre şi a tuturor copiilor noştri… Iar hotarul satului să fie mai sus pe pârâu, în jos, la Fântâna Dulce, de la fântână la Pobrata, pe Pobrata în jos, de la Pobrata la fântâna lui Borea"[739]. Întăritură domnească, în aceiaşi zi[740].

1476, mai 22: Menţionat de Ştefan voievod, când întăreşte moşia vornicului Muşat, care cumpărase, cu 100 de zloţi tătăreşti, de la Şteful pitarul, nepotul lui Iacuş vistier, „o selişte, anume Poprincanii pe Jijia, între Posadnici şi între Cârniceani la Tutova"[741]. Hotarul, din veacul veacului.

1628, ianuarie 18: Întărit de Miron Barnovschi voievod lui Gavril Gorgan, care cumpără, de la vistiernicul Mihalache Cantacuzino, cu 200 taleri bătuţi şi un cal bun, „un sat, anume **Camănca** (Moldova) pe Răut, în ţinutul Sorocii, în vatra satului şi în câmp… / Şi iarăşi dăm şi întărim lui Gavril Gorgan a lui dreaptă ocină şi danie din satul **Cotiujeni** (de Soroca, Moldova), ce i-a dat-o popa Pântea din **Cohăreşti** (de Soroca, Moldova), fiul lui Petrica, nepotul lui Toma, pentru sufletul părinţilor lui, toată partea lui cât se va alege, din zapis arătat de la însuşi popa Pantea… / Şi iarăşi dăm lui Gavril Gorgan pârcălab dreapta lui ocină din satul Cotiujeni, partea lui Iorga şi a soţiei sale Cârstina din satul Cotiujeni, ce este lui danie de la Toader şi de la alţi fraţi ai săi, fiii lui Iorga de acolo, ce le-a fost răscumpărătură

---

739 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 289, p. 413

740 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 290, pp. 414, 415

741 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 206, pp. 312, 313

de la cneaghina lui Căpotici postelnic… / Şi iar întărim lui Gavril Gorgan pârcălab şi alte părţi de ocină din satul **Unchiteşti** (sau Onchiteşti, Moldova), ce-i este de cumpărătură de la Gligoraş, fiul lui Gavril, nepotul Micăi… partea lui Gavril, care a fost vândută la nişte călugări şi iarăşi a răscumpărat-o Glogoraş cu răzeşii săi, după moartea tatălui său Gavril… şi a vândut partea din Unchiteşti lui Gavril Gorgan pârcălab pentru 50 de taleri bătuţi. / Şi iarăşi îi dăm şi întărim şi alte părţi de ocină din acelaşi sat Unchiteşti… o parte ce au dat Ursul şi mama lui Nastasia, fiica lui Iuraşco, jumătate din partea tatălui ei Iuraşco din satul Unchiteşti, pentru pomenirea lor şi a părinţilor lor, şi altă parte ce a cumpărat-o de la Antemia şi de la sora ei Nastasia, fiicele lui Iuraşco, pentru 50 taleri bătuţi. / Şi iarăşi a cumpărat, de la Ursul, fiul lui Golăi, nepotul Frăţileascăi, toată partea tatălui lui Golăi, ce se va alege din acelaşi sat, pentru 30 de taleri bătuţi, cu loc de iaz şi de moară. Şi iarăşi a cumpărat de la Glogoraş, fiul lui Gavril, nepotul Ciorcii, din a patra parte din jumătate de sat, jumătate din acelaşi sat Unchiteşti, pentru 50 taleri bătuţi. / Şi iarăşi dăm şi întărim lui Gavril Gorgan pârcălab şi altă parte de ocină din Unchiteşti, o parte din jumătate de peste tot satul, a şasea parte, ce-i este danie de la Lupul Dârlău pitar şi de la sora lui Stanca, fiii lui Filip vătaf din **Cârniceni** (satul Cârniceni sau Fântirile, comuna Ţigănaşi, Iaşi), nepoţii Dragnei, strănepoţii Onicăi Muşat fost mare vornic”[742].

1634, ianuarie 13: Zapisul fraţilor „Hariton, Dumitru şi Ionaşco, feciorii lui Vasile Mârdan, nepoţii Tomşei, din sat din **Băloşeni** (în Borşa, comuna Vlădeni,

[742] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 297, pp. 403-407

Iaşi), pe valea Jijiei, în ţinutul Iaşilor, care mărturisesc că au vândut „toată partea noastră din sat din Băloşeni… lui Toader Ştefan şi lui Paradis Saula şi lui Mihai Ungurul, drept 60 de taleri bătuţi… dinaintea a mulţi oameni buni: Ursul diac şi Carp din **Miclăuşeni** (lângă Deleni, comuna Deleni, Iaşi), Alexa Şarpe din **Frăţileni** (Frăsuleni, comuna Victoria, Iaşi), Dârlău, Văsian şi Isac din **Cârniceni** (comuna Ţigănaşi, Iaşi), Dumitraşco de **Pereni** (Perieni, comuna Probota, Iaşi), Pană de **Cucureni** (sau Cucoreni, lângă Vlădeni, comuna Vlădeni, Iaşi), Căzacul din **Mălăeşti** (comuna Gropniţa, Iaşi), Vasile, Nechita, Constantin ginerele lui Nebojatco şi feciorii Hăugului de **Bulbucani** (comuna Gropniţa, Iaşi) şi mulţi oameni şi bătrâni”[743].

1634, august 14: Zapisul de mărturie al marilor boieri, în care scriu cum a venit înaintea lor fostul vameş Conde, „s-a tocmit cu Iordache vistiernic şi i-a vândut un sat, anume **Poprincanii** (comuna Popricani, Iaşi), între **Posadnici** (comuna Popricani, Iaşi) şi între **Cârniceni** (comuna Ţigănaşi, Iaşi), pe Jijia, cu vaduri de mori în Jijia şi cu bălţi de peşte şi cu fâneţe, pentru 100 ughi galbeni”[744].

1634, decembrie 20: Zapisul Ulianei, nepoata lui Fârtat, care vinde „partea mea din sat din **Băloşeni** (în Borşa, comuna Vlădeni, Iaşi), din a treia parte, a treia din sat, din câmp, din şef şi dintr-apă, şi din tot ce se va alege… Lui Toader Ştefan, Păradie Saula şi Mihai Ungurul, drept 50 de taleri bătuţi, pe valea Jijiei. Şi într-

---

[743] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 18, pp. 19, 20

[744] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 238, pp. 266, 267

această tocmeală au fost Ionaşco sin Budzea, Stan Ungureanul, Dumitraşco sin Şetrar, Enache brat ego (fratele lui), Alexa Şerpe şi Carp ot **Miclăuşeni** (lângă Deleni, Iaşi), Dârlău şi Isac ot **Cârniceni** (comuna Ţigănaşi, Iaşi), Romăşcel şi Căzacul ot **Mălăeşte** (Mălăieşti, comuna Gropniţa, Iaşi), Pană or **Cucoreni** (lângă Vlădeni, comuna Vlădeni, Iaşi), Vasile şi Nechita ot **Bulbucani** (comuna Gropniţa, Iaşi), Dudun din **Hălceni** (comuna Şipote, Iaşi), Constantin zet (ginere) Nebojatcoe şi alţi oameni buni”[745].

1635, iulie: Întărit de Vasile Lupu voievod vistiernicului celui mare Iordache, care cumpără, cu 100 galbeni, de la Conde vameşul, „un sat anume **Popricanii** (comuna Popricani, Iaşi), la Tivova, între **Posadnici** (lângă Stânca, comuna Victoria, Iaşi) şi între **Cârniceni** (comuna Ţigăneşti, Iaşi), iar lui Conde i-a fost cumpărătură de la Toader Gogoneţ”. Vodă a trimis doi boieri, care să stâlpească hotarul, după mărturiile megieşilor Lupul Dârlău, Coşciug şi Tetea ot **Cârniceni**, Arsenie, Ionaşco Sasul, Sanson şi Tetea ot **Şendreni** (comuna Victoria, Iaşi), Vasilie ot **Ionăşeni** (lângă Stânca, comuna Victoria, Iaşi) şi Pavel ot **Mălăeşti** (comuna Gropniţa, Iaşi). „Şi hotarul se începe, dintâi, din gura Tivovei, pe din jos de sat, drept la deal, prin pădure, în vârful dealului, unde se cheamă Dealul Mare; de acolo, drept la vale, prin pământuri, până în vale, şi peste vale şi peste drumul mare, la un stâlp de piatră, ce-i pus de la deal de drum; de acolo, drept la deal, la Movila lui Hilip; de acolo, drumul în sus, până la un stâlp de piatră, dinspre hotarul **Moimeştilor** (comuna Popricani, Iaşi); de acolo

---

745 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 293, p. 331, 332

merge iarăşi la vale, până la alt stâlp de piatră, dinspre hotarul **Puricenilor** (lângă Stânca, comuna Victoria, Iaşi); de acolo, drept pe din sus de gura drumului cel mare care merge la Movila Boerilor; de acolo, pogoară la vale, pe din jos de Puriceni, şi loveşte hotarul în gura Troianului, la un stâlp de piatră, peste Jijia, în târlă; de acolo, drept la Iazul Popei, la un stâlp de piatră, în capul iazului, şi de-aici drept peste şes, într-alt stâlp de piatră, în mijlocul şesului; de acolo într-alt stâlp de piatră, lângă un drum, împotriva unor spinişori; de acolo, acel drumuşor, la alt stâlp de piatră; de-aici, în drumul mare, la alt stâlp de piatră; de-aici, tot drumul în jos, până în Tivova şi matca Tivovei, spre apa Jijiei, până în gura Tivovei. Acolo se împreunează hotarul”[746].

1636, martie 20: Întărit de Vasile Lupu voievod vistiernicului Iordache (Cantacuzino), care cumpără, cu 100 ughi, de la vameşul Condre, „un sat, anume **Popricanii** (comuna Popricani, Iaşi) pe Tivova, între **Posadnici** (lângă Stânca, comuna Victoria, Iaşi) şi între **Cârniceni** (comuna Ţigăneşti, Iaşi), care este în ţinutul Iaşi”[747].

1639, martie 14: Mihăilă, feciorul Lupului, fratele Parascăi, din satul Uricani vinde vătahului Radul, drept 10 galbeni buni, „a mea ocină şi moşie dreaptă din sat din **Uricani** (comuna Miroslava, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii, pe apa Bahluiului, din partea mea de moşie ce am eu cu Obrejie, a mea parte toată… Şi în această bună tocmeală au fost Gheorghe Maicăş din **Uricani**,

---

[746] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 148, pp. 186, 187
[747] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 365, pp. 409-411

Gheorghe Ciupagu din **Găureni** (Găureana, azi Gura Văii, comuna Strunga, Iaşi), Lupul Dârlău din **Cârniceni** (comuna Ţigănaşi, Iaşi), Vasile, feciorul lui Maicăş. Şi eu, Pătraşco Opcină, am scris. Şi eu, Toma din Găureni, încă m-am prilejit”[748].

1644, aprilie 17: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Neniul vornic, care cumpără, cu 50 taleri de argint, de la Lepădat și femeia lui Malanca, fata popii Lupului, nepoata lui Balotă, „câtă de va alege partea lor din satul **Cârnicenii**, ce este în ținutul Iașului, de baștină și de cumpărătură, din vatra satului, din câmp și din apă”; / cu 60 taleri bătuți, de la Constandin, feciorul lui Anton Balotă fost stolnic, moșia sa „din satul Cârnicenii, din cutul de sus... cumpărătura tatălui său Anton Balotă de la Magda, fata lui Ciocan, nepoata lui Negrilă, strănepoata lui Mușat, de la feciorul ei David Robul și de la fratele ei Procop”; / cu 8 boi, 8 vaci cu viței și 10 taleri bătuți, de la Gorce, Gavre, Buda și Vasilca, feciorii lui Alivan, „din jumătatea satului Cârnicenii, a treia parte din partea de jos, cu cumpărătura tatălui lor Alivan de la rudenia lor Nastea, cu baltă de pește și cu vad de moară în Jijia”; / cu 25 galbeni unguești, de la Bejan și Toader Ureche, feciorii lui Toader Ureche, nepoții lui Alivan cel bătrân, „din a treia parte din jumătatea satului Cârnicenii, jumătate din partea de jos, din vatra satului, din câmp, din baltă de pește și cu vad de moară pe Jijia”[749].

1899: „**Cârniceni**, comună rurală la sud, în plasa Turia, judeţul Iași, la o depărtare de 18 km de oraşul Iaşi.

---

[748] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 60, p. 65

[749] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 298, pp. 285, 286

Este așezată între șesul Prutului și al Jijiei. Terenul săi e puţin accidentat și prezintă mai multe podişuri întinse, având satele situate parte pe aceste podişuri şi parte pe coastele lor. Este formată din satele: Cârniceni, Şetrăreni, Probota, Blindești, Raiul, Ţigănești (Căminărești, târguşor) şi Perieni. Suprafaţa este cam de 8.400 hectare și populația sa de 693 familii sau 2.648 locuitori români, care se ocupă cu agricultura și cu creşterea vitelor. În comună sunt cinci biserici, deservite de 4 preoți şi 6 cântăreți; trei şcoli, cu 4 învăţători și 119 şcolari (87 elevi, 30 eleve); 6 mori, 4 de apă și 2 de aburi. Numărul vitelor se urcă la 9.270 capete, din care: 3.503 vite mari cornute, 348 cai, 4.698 oi, 20 capre și 80 râmători. / **Cârniceni**, sat din comuna Cârniceni, așezat pe două platouri despărțite de o ripă, prin care curge pârâul Stejărelul. În partea dinspre est a satului trece râul Jijia, iar pe marginea dinspre vest trece şoseaua judeţeană Iași-Botoșani. Are o suprafață cam de 1.859 hectare și o populație de 140 familii sau 514 suflete. / Partea satului, așezată pe costișa dinspre est, se numeşte Văleni, după numele văii ce se află în marginea lui. Se zice că această parte de sat s-ar fi înființat la 1815, de către un răzeș, care, cumpărând moșia, s-a statornicit în această localitate. Spre sud de satul Cârniceni, pe șesul dintre râurile Prutul și Jijia, trece șanțul, numit de oameni, Șanţul lui Traian. / Are o biserică, zidită la 1792, de dl Beldiman, fost proprietar, deservită de 1 preot și 2 cântăreți; o şcoală, întreţinută de comună, e înfiinţată la 1863 și frecventată de 33 elevi. Numărul vitelor e de 1.086 capete, din care: 750 vite mari cornute, 78 cai, 69 oi și 186 râmători. / În acest sat, a stat Ghica vodă, cu tabăra, într-o vară, după anul 7165 (1657), când

Constantin vodă era gata să vină cu ajutorul lui Racoți, Domnul Transilvaniei, de unde apoi s-a retras mai la vale, la Capul Stâncii”[750].

CÂRNICENI

(azi Cârceni, comuna Hancăuţi,
raionul Edineţ, Moldova).

1636, februarie 13: Zapis de împărţeală între fraţii Toader Petreceico şi Antimia a moşiilor rămase după Cârstiia, în partea marelui armaş Petriceico venind „**Cârnicenii** (azi Cârceni, comuna Hancăuţi, raionul Edineţ, Moldova), **Hancăuţii** (comuna Hancăuţi, raionul Edineţ, Moldova), **Căfienii** (comuna Brânzeni, raionul Edineţ, Moldova), **Brânzănii** (comuna Brânzeni, raionul Edineţ, Moldova), a treia parte din **Culiceni** (comuna Tureatca, raionul Herţa, Ucraina), ce-au fost deosebite de aceste ocini, c-au fost moşiile maicii noastre Mărica. / Iar în partea Antimiei s-au venit **Băscăcenii** (azi Boscoteni, comuna Româneşti, Botoşani) cu vecini, **Pătrăuţii** (lângă Teţcani, comuna Teţcani, raionul Briceni, Moldova) cu **Teţcanii** (comuna Teţcani, raionul Briceni, Moldova), **Hriţănii** (Hriţeni, înglobat în Manoleasa, comuna Manoleasa, Botoşani), a patra parte, a treia parte din Culiceni, fără de vecini, c-a luat vecinii în Băscăneni, pentru cei din Culiceni… / Iar o parte de ocină, ce-a avut

---

[750] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 294, 295

maica noastră Mărica, datu-au frăţâne-meu, Toader Petriceico, anume Durneştii (Dorneşti, Bucovina), unde-s curţile lui, căci a murit în mâna lui şi au grijit-o el”[751].

CĂRPINENI

(Ușerești, înglobat în Cărpineni, comuna Cărpineni, județul Lăpușna, Moldova).

1644, august 22: Marele medelnicer Vasile Banul vinde marelui vameş Porfir, drept 350 taleri de argint, „tot satul **Ușerești** (înglobat în Cărpineni, comuna Cărpineni, județul Lăpușna, Moldova), ce-i pe Prut, în ținutul Lăpușnei, cu vad de moară în Prut și cu bălți de pește... acet sat Ușerești ne-a fost nouă moșie, dimpreună cu alte seminții ale noastre, și m-am tocmit cu toate semințiile mele care au avut ocină în acel sat și am cumpărat toate părțile rudelor mele: a treia parte din tot satul, de la Drăguna și Candachia, fetele Nastasiei, nepoatele lui Toader Ungurul, și altă a treia parte o am răscumpărat de la Cernica, ginerele lui Giosan, și de la Gavril, nepotul lui Giosan, ce această a treia parte de sat a fost cumpărătura lor de la Drăgan Urescul, și alte părți am cumpărat de la nepoții mei Andrei, Stanca, Grozava, Batin și Acsana, feciorii Anușcăi, și de la Dumitrașco și Vasile, feciorii Drăguței, și de la Gligorie și Guțul, feciorii Trofanei, și de la vara mea Annița, față de toți

[751] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 332, pp. 376, 377

oamenii lor”[752].

CĂRPINIŞ

(aproape de Bârsăneşti şi Durneşti, Botoşani)

1635, august 9: Zapisul soborului de la mănăstirea Dragomirna, prin care mărturiseşte că a „vândut satul **Bârsineştii** (Bârsăneşti, comuna Durneşti, Botoşani), din ţinutul Dorohoi, care este aproape de **Carpiniş** (aproape de Bârsăneşti, Botoşani), care este danie de la răposatul Stroici mare logofăt… panului Ionaşco cupar, pentru 350 lei întregi”[753].

1639, aprilie 8: Întărit de Vasile Lupu voievod cuparului Ionaşco, care cumpărase, de la călugării mănăstirii Dragomirna, cu 350 taleri bătuţi, „un sat, anume **Bârsăneştii** (comuna Dumeşti, Botoşani), lângă **Cărpeniş** (comuna Cărpiniş, Botoşani), în ţinutul Dorohoi… Şi la acestea întărim lui Ionaşco cupar un iaz, care îi este danie de la însăşi domnia mea, care acest iaz este din hotarul târgului nostru **Ştefăneşti** (comuna Ştefăneşti, Botoşani), pe pârâul Corovia, în ţinutul Dorohoiului, care s-a numit mai înainte Iazul Cioclilor”[754].

---

752 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 400, pp. 384, 385

753 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 197, pp. 231-233

754 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 89, pp. 86-89

CARPUZENI

(pe Ischil, Orhei, Moldova).

1762, februarie 1: Răzeşii Strătan, Ioniţă şi Miron, „împreună cu ermonahul Oahomie, nacealnicul mănăstirii Hârbovăţului… ne-am îndatorat de la Miron sotnicul osavoi 700 lei, galbeni turceşti, cu vade într-un an de zile, ca să facem pe moşia noastră Carpuzască mănăstire, la care mănăstire s-au făgăduit moşie 825 stânjeni proşti în curmeziş, dar suma banilor numitului Miron nu s-au dat. Pentru care facere de bani a lui către noi, împreună cu nacealnicul Pahomie, s-au socotit şi s-au dat sotnicului Miron 5 stânjeni de moşie, anume **Carpuzească**, făgăduită mănăstirii Hârbovăţului, moşie care se începe de peste Ichil, din Poiana Taberei, din dealul Limbariu, şi, trecând peste Ichil, în sus, dinspre mănăstire merge peste Codru, până la Cula şi, de la Cula, până la Hirişauca”[755].

CÂRSTENICI

(lângă Muşata, Vaslui).

1626, decembrie 2: Întărit de Miron Barnovschi voievod, după pâra „de faţă” dintre Vasilie Vănaga ot **Săuleşti** (lângă Muşata, Vaslui) cu Strătulat din

[755] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 239, pp. 251, 252

Cârstenici (lângă Muşata, Vaslui), „zicând Vănaga că Strătulat intră cu stăpânirea Cârstenicilor în Săuleşti… Văzând a lor drepte ocini de dresuri, am hotărât ca de acum Strătulat să nu mai treacă cu stăpânirea peste Sărata, în Săuleşti, cu să stăpânească, după drese, din Muşata şi până în Sărata, cum şi Vasilie Vănaga, din Sărata şi până la Prut”[756].

CÂRSTEŞTI

(lângă Durneşti, comuna Durneşti, Botoşani).

1634, august 8: Întărit, pe din două de Vasile Lupu voievod fostului logofăt Pătraşco Ciogolea şi fostului sulger Gheorghe Jora, care cumpără, cu câte 300 de taleri, de la Căzacul, feciorul lui Gheorghe comis din **Cârsteşti** (lângă Durneşti, comuna Durneşti, Botoşani), câte o „jumătate de sat de **Badiuţi** (Bădiuţi, comuna Ştefăneşti, Botoşani) şi jumătate de sat de **Săbăşani** (sau Săbăşeni, azi Băbiceni, comuna Durneşti, Botoşani), ce sunt în ţinutul Dorohoiului, cu bălţi de peşte şi cu iazuri, şi cu vad de moară pe pârâul Başovii, din jos de **târgul Ştefăneşti** (comuna Ştefăneşti, Botoşani)”[757].

1774, iunie 10: Satul **Cârsteşti**, ţinutul Botoşani, ocolul Târgului, avea, după recensământul lui Rumean-

---

[756] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 141, pp. 168, 169

[757] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 224, pp. 255, 256

ţev[758]**: Toată suma caselori**: **52**. Scădere rufeturi 11: 1 popă / 1 dascăl / 1 ţigan / 8 scutelnici. Rămân birnici 41. / **Birnicii**: Iftodi, vornic / Budac, vătăman / Luchian / Vasile Pătraşcu / Ion Cocârţă / Dumitru Repede / Neculai Mâţcan / Vasile, botnar / Ursachi Groza / Andreeş sin (fiu) Pinteleesii / Andreeş sin Mihălaşcu / Toader Chelineagră / Nedelcu, muntian / Andrei Dărăban / Marcu, botnar / Ion, ungurian / Costandin Toros / Ioniţă Albotă / Sandul sin Loghinesii / Ion al Ioanei / Imofti / Iurcu, rus / Ştefan Repede / Ion Lichiiu / Vasile, plugar / Andrei Molohiu / Toader Durne / Grigoraş, lăcătuş / Vasile Pătraşcu, rotar / Enachi Toros / Pavel, rotar / Luca / Ursachi / Simion Coce / Toader Alecsa / Dumitraşcu Ţurcan / Gavril, plugar / Nechita Repede / Dănilă, plugar / Costandin / Antohi. // **Rufeturile**: Popa Vasile / Ianachi, dascăl / Vasile, scutelnic lui Iordachi Caraonfil / Iftimi, tij (la fel) scutelnic / Vasile Rădăşan, tij / Toader Luncă, tij / Toma, tij / Ioniţă Ghilan, tij /Ioniţă, cojocar, tij / Toader, tij / Mihai, ţigan.

CÂRSTEŞTI

(sau Cârstinţi, comuna Cârstinţi, raionul Hotin, Ucraina).

1635, august 28: Întărit de Vasile Lupu voievod postelnicului Bălan Haţimirţchi, care primeşte uric şi hotarnică pentru „dreaptă ocina lui şi cumpărătură, satul

[758] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 199

Stăuceni (comuna Stavceani, raionul Hotin, Ucraina)… / Și începându-se hotarul satului acestuia, a Stăucenilor, întâi dinspre hotarul satului **Cruhlic** (comuna Cruhlic, raionul Hotin, Ucraina), pe unde a arătat Pilat clucer, cu sufletul lui, de la un stâlp de piatră, care desparte și hotarul dinspre Cruhlic și dinspre **Dolineni** (comuna Dolineni, raionul Hotin, Ucraina); de acolo, tot drumul cel mare până la hotarul dinspre **Cerlena** (comuna Cerlenivka, raionul Novoseliţa, Ucraina), până unde au pus ei tot stâlpi de piatră, până la o piatră ce este într-un hat, lângă drum, și de acolo la altă piatră; de acolea, se întoarce hotarul și merge până la deal, la Ghivina, unde au pus un stâlp; de acolo, se suie tot pe coasta dealului Ghivinei, până la niște ciritei de ulmi, până la o piatră ce este în mijlocul Ghivinei; de acolo, la alt stâlp, în capul Ghivinei din sus, și se pogoară tot pe deal și apoi trece peste drumul cel mare al Cerlinii, până la alt stâlp, în pisculeț, din sus de matca văii Cerlinii, și merge drept în matca Cerlinii și apucă matca în sus, și valea Potolianului desparte hotarul dinspre **Cârstești** (comuna Cârstinţi, raionul Hotin, Ucraina), și tot matca acei văi, până la hotarul **Șărăuților** (comuna Şirivţi, raionul Hotin, Ucraina), și acolea, de către Șărăuţi și de către **Vlădiceana** (Vlădicina, comuna Şirivţi, raionul Hotin, Ucraina), s-au pus doi stâlpi de piatră, unul de o parte de drum și altul de altă parte; de acolo, drept locul peste câmp și peste valea Uhareului, pe din sus de unde-i hotarul **Nădăbăuților** (comuna Rucşin, raionul Hotin, Ucraina), până la alt stâlp de piatră, ce este în mijlocul capetelor a țăranilor, a Nedăbăuților și a Stăucenilor; de acolo, la alt stâlp de piatră, din sus de Struica, și drept peste valea Derenovățului, în vârful dealului, despre

Nădăbăuți, unde vin și țarinile Dumenilor în dial; de acolo, dealul în jos, peste hotar, până la un colț ce vine până la Săpanca și drept peste valea Dumenilor; de acolo, la deal, pe din sus de Hliboca; de acolo, în jos, la movila cea mare, ce se numește Păuniacica… până unde se împreună hotarul, la acel stâlp de piatră, ce este lângă drum, dinspre Cruhlic. Atâta este tot hotarul satului acestuia, a Stăucenilor”[759].

1638, iunie 28: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce Mărica, fata Saftei, şi cu Ştefan s-au tras în judecată, în faţa noastră, cu neamurile sale, cu Dingana, fata lui Gligorie, cu Solonca, femeia lui Ionaşco, cu Neculai, feciorul lui Vasile Grumaz, toţi nepoţi şi strănepoţi Dingăi hatmanului, pentru moşiile ce le-a avut moşul lor Dinga, zicând că ar fi având strâmbătate unii de către alţii. / Deci Mărica, fata Saftei, şi cu Ştefan ne-au arătat un ispisoc de la Constantin Movila voievod, scriind precum că părinţii lor toate dreptele moşiile lor, ce le-a avut Dinga hatmanul, şi le-au împărţit între dânşii. Şi în partea Saftei, maicii Măricăi şi a lui Ştefan, s-au venit satul anume **Oltenii** (sau Olteneşti, între Cuca şi Folteşti, comuna Folteşti, Galaţi), pe Prut, şi a tria parte din jumătate de sat **Fârloeşti** (înglobat în Stăneşti, comuna Măgireşti, Bacău), şi a patra parte din sat **Târgovişte** (Târgoveţi, lângă satul Putna, comuna Boloteşti, Vrancea) şi cu mori pe Putna. Şi în partea lui Vasile Grumaz s-au venit satul **Feriianii** (Ferăiani, lângă Caracuşenii Vechi, comuna Caracuşenii Vechi, raionul Briceni, Moldova) şi jumătate de sat din **Carapuşceni** (Caracuşenii Vechi, comuna Caracuşenii Vechi, raionul

---

759 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 219, p. 258

Briceni, Moldova) şi cu o o pivniţă de piatră în târgul Iaşului. Şi în partea Irinei, fetei lui Ionaşco, şi a Soloncăi s-a venit satul **Vlăşineştii** (comuna Lunca Banului, Vaslui) şi jumătate de sat din **Carapuşceni** şi cu mori, şi a treia parte din **Mirceni** (Mirceşti, comuna Boghenii Noi, raionul Ungheni, Moldova), şi a treia parte din **Cârsteşti** (azi Kerstenţi, raionul Hotin, Ucraina). Cum şi Dinganii, fetei lui Gligorie, i s-au venit satul **Dângenii** (alt nume al satului Dingani), cu iaz şi cu moară, şi jumătate de sat din **Goşmani** (comuna Români, Neamţ), cu iaz şi cu moară, şi a treia parte din satul **Dinganii** (lângă Caracuşenii Vechi, comuna Caracuşenii Vechi, raionul Briceni, Moldova). / Deci domnia mea… i-am lăsat să-şi stăpânească moşiile după cum şi le-au împărţit părinţii lor împreună”[760].

1638, august 20: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Vasile Vartic, feciorul lui Gavril Vartic, în baza ispisoacelor de împărţeală, „după cum a împărţit tatăl său, Gavril Vartic, şi cu frate-său Lupul Vartic, şi cu sora Anisia; şi i-au venit atunci, în partea tătâne-său, trei sate, anume: **Cârsteştii** (azi Kerstenţi, raionul Hotin, Ucraina) şi **Grumăzenii** (raionul Edineţ, Moldova), în ţinutul Hotinului, însă Grumăzenii pe Vilia cea Mare, şi satul Măletinţii (Bucovina), în ţinutul Cernăuţilor”[761].

1647, ianuarie 18: Întărit de Vasile Lupu voievod diacului Vasile Grozav şi femeii lui Anisia, care cumpără, „pentru un cal bun, preţuit în 50 de taleri”, de la Sora, fata Anghelinei, feciorul ei Bradul, şi nepotul Cozma din satul

---

760 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 390, pp. 378, 379

761 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 444, pp. 422, 423

Crăsteştii, „toată partea Anghelinei din satul **Popşăştii** şi din **Lopatna**, din jumătate de sat, a patra parte, ce-i în ţinutul Orheiului, din vatra satului, din câmp şi din tot venitul”[762].

CÂRSTEŞTII DIN DEAL

(comuna Voineşti, Vaslui).

1640, iunie 15: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Ştefan din **Tuleşti** (comuna Dragomireşti, Vaslui), sin (fiu) popii Andronic, feciorului său Gavril şi nepotului Toader Dajvan, care au cumpărat, de la fraţii Vasile şi Grigore, feciorii Petrii, şi de la Căpitan, ce-i nepot lui Albotă şi strănepot lui Crăciun, „jumătate de sat **Cârsteştii din Deal** (comuna Voineşti, Vaslui), şi deosebit, întărit numai numitului Ştefan, pe a patra parte din jumătate de sat din numita moşie, partea Anghelinei, nepoată lui Albotă şi strănepoată lui Crăciun, pentru dajdia ce i-a plătit-o în zilele lui Aron vodă”[763].

---

[762] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 83, pp. 87, 88
[763] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 376, p. 384

CÂRSTEŞTI

(comuna suburbană Holboca, Iaşi).

1645, august 24: Zapisul lui Dumitru Roşca, vornic de Botoşani, care s-a înţeles cu egumenul şi soborul „de la sfânta mănăstire a lui Golăe din târgul Iaşi… şi am ales în semne hotarul satului **Pipereştilor** (Chipereşti, comuna Ţuţora, Iaşi) şi al satului **Tomeşti** (comuna suburbană Tomeşti, Iaşi), dinspre hotarul satului nostru **Cârsteşti** (comuna suburbană Holboca, Iaşi), din ţinutul Iaşi. Şi aşa am socotit cu acei oameni buni, care au umblat cu brazda în cap, şi am pus o piatră la Fântâna lui Mihalcea, şi de acolo, valea în jos, în gura vâlcelei, am pus altă piatră, unde se numeşte Caraghiuzel, şi de acolo mai departe, peste râpă, şi acolo am pus piatra, şi de acolo, la vale, pe malul Jijiei, la podul cel mare, bătrân, din jos, pe unde au trecut cărăuşii”[764].

---

[764] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 176, p. 145-147

CÂRSTEŞTI

(lângă Valea Ulmului, Lăpuşna, Moldova).

1545: Hotarnica moşiilor mănăstirii **Căpriana**, întărită prin uric de la Petru (Rareş) voievod: „Se începe hotarul de la Işnovăț, este piatră dinspre răsărit și alta împotrivă, ce este peste Işnovăț, dinspre amiazăzi; se hotărăște cu **Mimorănii** și se coboară dincoace, în Valea lui Coste, și se suie drept la deal, înspre răsărit, și este piatră în muchie și purcede înspre miazănoapte, pin vărsătura apei, pin mijlocul poienilor și se hotărăște cu locul **Trușănilor** și este piatră. Până aice a mers tot împreună cu a Mimorănilor hotar, de acolo purcede prin codru, pe vărsături deasupra Trușănilor și pe deasupra **Cojușnii** și pe deasupra **Volosănilor**, tot pe vărsătura apei, și se scoboară drept înspre Bâc, pe o vale ce se numeşte Domnească. / În gura văii acesteia este moviliță și piatră. De acolo, merge drept peste Bâc, în ținutul Orheiului, la movila ce este în gura văii **Găleştilor** și este pus cu piatră. Și de acolo purcede înspre apus, pe zare dealului, cu hotarul Găleştilor, prin fundul văii Căldăroasăi și loveşte mai sus de gura văii țarinii și în zarea dealului este piatră, și merge pe muchia dealului, până se împreună cu hotarul **Vărzăreştilor**, într-o vâlcică; se coboară drept la vale, în siliștea Vărzăreştilor, prin talpa casei lui Stan Vărzariu s-a pus piatră și mai la vale, fântâna cu budăi de stejar. / Și purcede alăture spre hotarul **Pitușcii**, până la Voloate și se suie drept pin

voloate, la deal, este moviliță și piatră. De acolo, purcede pin vărsătura apei drept muchia, alături cu hotarul Pitușcii, pe la țigla cea mare cu dumbravă, unde se hotărăște și se împreună cu hotarul **Păuleştilor**, este piatră, și se coboară drept înspre apus, în Vale Păuleascăi, este moviliță și piatră, și taie curmeziș până în zarea dealului, la ruptură, spre Bâc, unde se împreună cu hotarul **Neșcanilor** și taie drept peste Bâc, în gura Verchii și pe mijlocul văii Verchiei se suie la deal și, în muchie, este piatră, și purcede tot zarea, mai la deal, deasupra **Tuzorii** și pe mijlocul codrului, pe deasupra **Uneaștilor** și pe deasupra **Horodiștii** dinspre Bâc, până în poienile Cunilii și acolo este țiglă mare, goală, fără copaci, și piatră, și coboară drept la vale și trece peste Cunila și se suie la deal, la lacul cu rogozul lui și merge pin mijlocul codrului, și se coboară la Lacul Negru și trece peste valea **Ciorăștilor**, prin poieni, și se suie la deal, pe Valea Noarbei și iese deasupra Ciorăștilor, până deasupra **Răcătăului** și merge pin dumbravă spre Bâcovăț și se împreună cu **Corneştii**, este piatră în drum, și trece peste Bâcovăț. în ținutul Lăpușnii, drept la deal și se împreună cu hotarul **Cârsteştilor** și al **Căzăneştilor** și al **Săcărenilor** și merge pe mijlocul codrului, până în Poiana Cârlanilor, și merge pe marginea poienii, dinspre amiazăzi, înspre răsărit, mai jos de fundul Vălcinețului, este piatră într-o costișă, și se suie până în muchia dealului și merge în jos drept prin codru și se apropie de unde se văd marginile **Târnovcii**, din jos, dinspre mănăstire, este piatră în codru, unde am stătut de am arătat marginile poienii, și de la piatră se coboară drept la vale și taie pe valea Târnavcăi mai sus de luncă, în margi-nile poienii dinspre mănăstire este piatră, și de la piatră se

suie drept la deal în mijlocul codrului, piatră și buor domnesc într-un stejar, și ia culmea dealului, în jos, înspre răsărit, între Botna și între Cătarha, deasupra ulmilor, până în fundul Suricii, în poiană este piatră, și purcede pe culme, între Surice și între Cătarha, deasupra **Pojorănilor**, și se împreună cu hotarul Mimorănilor, mai sus dintâi pomenit, într-o moviliță drept acel hotar întâi pomenit și de la moviliță se coboară la vale, peste Cătarha, și se împreună cu hotarul de unde am purces dintâi, în siliște **Zăpenilor** și a **Mimorenilor**"[765].

1757, noiembrie 23: Scrisoare de mărturie a lui Darie Băluţăl, fecior lui Ştefan Băluţăl din **Hârtop**, de la ţinutul Orhei, spre folosul feciorilor lui Toader, Vasile, Postolache şi Neculai şi al fiicelor Măriuţa, Ştefana, Maria şi Catrina, ca să se ştie, în absenţa dreselor arse de un turc, „precum având eu moşii de laştină la satul **Cotelnicii**, partea dinspre apus, ce merge până la apa Ivancei, pe care parte este şi o moară, pe care o stăpâneşte Vasile, feciorul lui Căpotici în tăria lui, neavând nici o treabă, fiindcă este pe hotarul Cotelnicilor şi, de-mi va da mâna, mă voi judeca cu dânsul. / Aşijderea, şi jumătate de sat din **Ohrincea**, de baştină, ce este în jumătate cu Zugrăvoaia şi din jos se hotărăşte cu Oniţacanii, şi un bătrân din jumătate de sat de **Boşcana**, cu vad de moară în Ichel, împreună cu Ioniţă Brâncă, şi în **Chetrosul** iarăşi un bătrân, cu vad de moară, unde are şi Lupul, feciorul lui Postolachi Donici. Aşijderi, în saul **Verpca**, iarăşi un bătrân de baştină, şi **Păuleşti**, pe apa Bâcului, cu vad de moară, şi în **Ciocana**, ce merge până în apa Bâcului, cu vad de moară în Bâc, care vad este vândut dintr-însul

[765] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 7, pp. 11, 12

partea Mogâldioai lui Măzărachi medelnicerul, ce o stăpâneşte Constantin Râşcanul fost mare stolnic, fiul lui Toader Râşcanul pitar, şi în **Crăsteşti**, la Lăpuşna, şi în **Căzăneşti**, şi în **Găleşti**, tot pe apa Bâcului, pe ţinutul Orheiului, şi în **Focşăşti**, dimpreună cu alţi răzeşi. Pentru acestea toate am avut zapise şi alte drese şi întâmplându-se de mi-a aprins casa un turc, mi-au ars toate scrisorile de aceste moşii şi din altele, ce am mai avut. Şi, nerămânându-mi nici un fel de scrisori, ca să poată stăpâni feciorii mei, le-am dat această scrisoare de mărturie… / Osebit că încă mai am o parte de moşie la **Oniţcani**, partea Ilenii, pe care a fost şi zapis şi l-a apucat hatmanul Ioniţă Stutza şi n-am putut să-l mai scot"[766].

1774, iunie 5: Satul **Cârsteştii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Cogâlnicului, după recensământul lui Rumeanţev[767], avea **toată suma caselor 13**. Scădere rufeturi 4: 1 volintir, 1 popă, 2 femei sărace. Rămân birnici 9. / **Birnici:** Alecse Fărâmă / Ilie Pâslă / Hortolomeiu Zglăvog / Constandin Pâslă / Stamati Pâslă / Dumitru Ioniță / Gheorghiță Zglăvog / Carp / Ioniță Irimie. // **Rufeturi:** Antohi Cotrobae, volintir / Popa Costandache / Sanda, babă săracă / Marie, săracă.

---

[766] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 229, pp. 235, 236

[767] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 449, 450

CARTIŞA

(lângă Durleşti, Lăpuşna, aproape de Chişinău).

1681, martie 29: Chirvasie, feciorul Ciorcăi, fata lui Ionaşcu a lui Mamă de Câine, dăruieşte „partea sa din **Cartişa** (lângă Durleşti, aproape de Chişinău) lui Dumitraşcu şi Enachi, feciorii lui Zaharia Negru”[768].

CASCOEŞTI

(sau Căscoeşti, sat lângă Tungujei, azi Spineni, comuna Ţibăneşti, Iaşi).

1483, august 14: Întărit de Ştefan voievod lui Necoară şi Once, feciorii lui Oniţă, care primesc uric pentru „a lor dreaptă ocină şi cumpărătură, pe un sat, anume Gârbeştii pe Şacovăţ, care l-au cumpărat tatăl lor, Oniţă, de la Sima a lui Draguş şi de la feciorul lui, Danco, drept 70 zloţi tătăreşti, dintr-un uric ce-a avut Dragoş Gârbea, tatăl Simei, ca să le fie lor uric şi nepoatei lor, Marinii. Şi iarăşi dăm şi întărim slugii noastre Necoară, feciorul lui Oniţă, osebit de fraţii lui şi de nepoată-sa Marina, satul anume Tungujenii şi jumătate de poiană la

---

[768] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 110, p. 134

câmp cu Ţibăneştii, care a cumpărat el acel sat şi acea jumătate de poiană de la Tunga, drept 160 zloţi tătăreşti, Iar dresurile ce-a avut el de cumpărătură le-a dat în mâinile lui Necoară sin Oniţă. Iar Tungul a cumpărat acel sat, Tungujănii, de la Dima, fratele Simii logofăt, şi de la Şandra cel Negru, drept 70 zloţi tătăreşti. Şi iar a cumpărat Necoară, feciorul lui Oniţă, de la feciorii Cascăi, anume Nicoară şi Giurge şi Toader, şi de la sora lor Rusca şi Trâca, o bucată de loc dintr-a lor sat, Cascoteşti, drept 27 zloţi tătăreşti"[769]. Hotarul, din veac.

1578, iunie 29: Ispisoc de judecată de la Petru voievod, după ce Toader, Jurja, Sava şi Tudora, feciorii lui Nicoară Oniţă, şi seminţiile lor Efrim, Sora şi Baitar, toţi fiii lui Nicoară Oniţă s-au pârât cu Bărbănţă şi cu fraţii săi, copiii fiului Sorei, „pentru satul **Gărbeştii** şi satul **Tungujei** cu moară şi cu o bucată de pământ din **Căscoeşti** şi jumătate din poiana Mânăstirii, jumătatea dinsăre Şacovăţ, ce le-a fost cumpărătură de la popa Dumitru din Suceava, zicând cum le este lor ocină şi moşie, ca şi celorlalţi de mai sus scrişi, şi le este lor moş (bunic) Nicoară Oniţă ca şi lor. Astfel ei încă au aruncat cartea de la dânşii, cum că nu le sunt seminţie, nici nu le este lor ocină şi moşie, iar ei singuri au arătat înaintea noastră cum le sunt lor seminţie. Iar când, apoi, a fost în zilele bătrânului Petru vodă, iar popa Dumitru din Suceava, i-a răpus pe ei cu un uric şi le-a fost luat toate acele sate. Ei, atunci, n-au vrut să le rămână lor ocină, ci le-a dat 240 zloţi tătăreşti şi au răscumpărat singuri ocina, iar Bărbănţă şi cu fraţii săi, copiii Sorei, n-au vrut atunci să ia bani la aceasta, nici să plătească; astfel ei n-au vrut

---

[769] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 250, pp. 380, 381

să-i pună în acel ispisoc… / Deci noi le-am dat şi le-am întărit, cum să le fie tuturor deopotrivă în acele sate, şi să aibă a le întoarce 800 aspri”[770].

1585, septembrie 10: Carte de împuternicire, dată de Petru (Şchiopul) voievod vatafului Andrica (Gârbescu) vatag „să fie tare şi puternic a opri ocina din **Tunguzeai** şi din **Căscoeşti** şi din poiana Mănăstirii, dinspre ai săi răzeşi, până ce ei îi vor plăti lui ferăe ce a dat el în visteria moniei mele, iar cui i se va părea cu strâmbul să stea de faţă înaintea domniei mele”[771].

1585, septembrie 19: Ispisoc de judecată de la Petru (Şchiopul) voievod, după ce „Cposte aprod, Ile pitar şi cu toţi răzeşii lor, toţi nepoţii lui Nan Cascoe şi Toma Cascoe, s.au pârât cu Andreica Gărbăscul vătag, Petrea vătag şi cu Ion Văsicu, nepoţii lui Nicoară Oniţă, dinspre satul **Gărbeşti** pentru satul **Tungujei** şi cu loc de moară în Şacovăţ şi pentru o bucată de pământ din hotarul satul **Căscoeşti** şi cu parte de moară în Şacovăţ, şi pentru jumătate de poiană dinspre mănăstire, şi iarăşi cu moară în Şacovăţ, zicând Coste, Ilea, Condrea şi răzeşii lor cum este lor ocină satul Tungujei şi acea bucată de pământ, şi şi-au făcut singuri mănăstire, şi şi-au făcut însăşi şi de la domnia mea un ispisoc pe toată poiana care este mai sus scrisă. / Deci noi am cercetat privilegiile lor şi astfel am aflat cum coste aprod şi soţii săi să nu aibă treabă în satul Tungujei şi nici în acea bucată de pământ din Căscoeşti, căci este dreaptă cumpărătură bunilor Andreicăi şi soţilor săi; iar cea jumătate de poiană de la

---

[770] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 110, 111

[771] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, p. 191

mănăstire şi cu moară în Şacovăţ, jumătate dinspre Şacovăţ, este tot lor cumpărătură de la Ţiban… deci Coste şi toţi răzeşii lui au rămas din toată legea ţării”[772].

1634, mai 13: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Gheorghe Mancăşi din **Uricani** (comuna Miroslava, Iaşi), în baza zapisului de mărturie de la jupânul Toader, Hilimon, Petre şi Gheorghe Ciupag din **Găureni** (azi Văleni, comuna Ţibăneşti, Iaşi), Toader grecul din **Făoreni** (lângă Şcheia, Iaşi) şi Istrati din **Uricani**, care au mărturisit cum a venit Alexa sin Ion Strugari din **Spineni** (pe Şacovăţ, Vaslui) şi a vândut o parte din moşia **Poiana Mănăstirii** (comuna Ţibana, Iaşi) cu loc de prisacă şi de fânaţ, şi cu vad de moară pe pârâul Şacovăţului, din partea satului **Gârbeştii** (comuna Ţibana, Iaşi)… lui Gheorghe şi femeii lui Sorca, drept 25 taleri bătuţi”[773].

1667, mai 10: Ispisoc de judecată de la Iliaş Alexandru voievod, după ce „s-au pârât Crăciun, femeia lui Irina, fratele său Margine şi nepoţii lor Todiraşcu şi Mărdare, strănepoţi Dumii Cruceriu, zicând că au uric de la Ştefan vodă cel bătrân, scriind pe sat pe **Căscoeşti**, ce este în ţinutul Vasluiului, iarî Strătulat, Misăilă, Paşco, Olintie, Chirilă, Postolacgi, Pentelie, şi Ionin, feciorul lui Enache vistiernic, aşa au dat seamă, cum că acolisesc ei seliştea lor, ce se cheamă **Spinenii**, ce a fost din hotarul Căscoeştilor. / Domnia mea n-am crezut pe nici unii şi am trimis acolo pe Poeană uricarul şi a strâns oameni buni, anume popa Tănasie de **Grieşti**, Arsene, Irimia, Dumitraşcu, Toader, Vasile şi Tănasie din **Petreşti**, Istratie din

---

[772] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 192, 193

[773] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 125, pp. 135, 136

Drăgeşti, Vasile de **Mogoşăşti**, şi au ales hotar acelui uric ce a avut Crăciun, Irina, Margine, cu nepoţii lor, precum le-au spus semnele din uric, iar acestor oameni, din satul **Spineni**, ce sunt de hotarul **Căscoeştilor**, li s-a ales să ţină pe unde a fost casa lui Ştefan Ungureanu, de la pârâul Rece, mai jos de fântână, dintr-un stâlp de piatră; de acolo, în jos, să ţină Spinenii, pe de amândouă părţile pe pârâul Cojanii, până în hotarul Grieştilor şi până în hotarul Petreştilor, şi pe acolo pe unde au jovăit de veci; că hotarl Spinenilor, ce s-au chemar Căscoeşti, nu merge până în Şacovăţ, ci este hotarul Grieştilor dinspre Şacovăţ, până în Ocniţa"[774].

1774, iulie 5: Satul **Căscoeştii**, ţinutul Vasluiului, ocolul Fundului, după recensământul lui Rumeanţev[775], avea următorii: **Birnici:** Gheorghi Bucă / Ion brat (frate) lui Bucă / Tudor, plugar / Simion, crâșmar / Ilie Mânzatu / Iftimi Grosul / Carpu / Vasile zet (ginere) Ștețculesii / Ștefan, cojocar / Ioniță Bârcă / Costandin, soponar / Tudose zet (ginere) lui Ghibă / Gavril Surdul / Ștefan Zota / Acsinti sin (fiu) călugăriții / Macarii, plugar / Sirghii fiul lui Stati / Pavăl, ungurian. // **Mazili:** Gavril Tiliman / Ioniță Ciorneiu.

---

774 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVII, Iassi 1891, pp. 141, 142
775 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 238

CĂŞCIOARELE

(lângă Suhuleţ, comuna Tansa, Iaşi).

1469, februarie 9: Întărit de Ştefan (cel Mare) voievod, lui Petrea şi fraţilor săi, Oană şi Duma, care primesc uric pentru „ocinile lor drepte şi proprii, satele anume: Brudureştii, unde le este casa, şi Săcălâşeştii pe Bârlădzel, şi jumătate din Tonguzeni şi loc de moară pe Şacovăţ, şi Poiana de Sus pe Şacovăţ, şi Andrieştii pe Bârlad, şi mănăstirea, şi unde a fost moara pe Bârlad, şi, pe Racovăţ, o selişte unde a fost casa bunicului lor Oană Giuratul, şi Bereştii mai jos de Soholeţi, şi seliştea anume Căşcioarele pe Pârâul Fânaţelor”[776]. Hotarul, din veacul veacului.

CAŞIN

(satul lui Stan Creţul, şi satul lui Stan Caşin, contopite, Bacău).

1443, iunie 20: Întărit de Ştefan voievod lui Vlaşin Creţescul, care primeşte uric pentru „ocina lui, o selişte la Caşin, anume unde a fost casa tatălui său, Stan

---

[776] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 156, pp. 230, 231

Creţul, mai sus de Stan Caşin, şi patru poieni în acelaşi hotar, pe care le-a întemeiat tatăl său, ca să-şi întemeieze sate, şi, la Vrancea, seliştea lui Delea Albul… Iar hotarul tuturor acestora să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[777].

1774, iunie 15: Satul **Curiţa** (lângă Caşin), ţinutul Bacău, ocolul Trotuşului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[778]**: Toată suma caselor**: 56. Scădere rufeturi, însă: 8: 3 popi, 5 femei sărace. Rămân birnici 48. / **Birnici:** Ion Boboc, puşcaş / Vlad Şerbotin / Mile Bucşa / Mihăilă Negrişoi / Grigori Marco / Radul Marcu / Soare Şerbotin / Preda Muşătescu / Stoica Stanciul / Radul Coman / Stan Drăgoiu / Gavril Drăgoiu / Gheorghi, muntean / Ion, vrâncean / Neculaiu, dogariu / Vasile, strugariu / Ursul, bejenariu / Opre, jitariu / Vasile, crâşmar / Ion Burcă / Stan, cojocar / Grigori, vrâncean / Ion, butnariu / Stan, cojocariu / Ion Drăgoiu / Toader, ciobotar / Alecsandru sin (fiu) Savii / Toma Bene / Măteiu / Măteiu priş ot (vine din) Caşin / Vasile Corne / Ion Artenoi / Matei Bârzul / Vlad, bejenar / Barbul, ungurian / Andreiu Sichiul / Radul, ungurian / Grigori, muntean / Ilii Bucşe / Preda, vrâncean / Dragomir ot tam (de acolo) / Ion Ţirle / Ion a Ursoiului / Oance Ciuntul / Mane Muşătescu / Ion Roşca / Drăgan. // **Femei sărace:** Stanca / Marie / Marie / Cârstina / Marie. // **Rufeturi:** Popa Luca / Iacob, eromonah / Popa Neculaiu.

1774, iunie 15: Satul **Mocanii ot Caşin**, ţinutul Bacău, ocolul Trotuşului, al mănăstirii Caşin, avea, după

---

[777] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. I, Bucureşti 1975, doc. 238, pp. 337, 338

[778] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului,* VII, II, Chişinău 1975, pp. 343, 344

recensământul lui Rumeanţev[779]**: Toată suma caselor**: 230. Scădere rufeturi, însă: 60: 13 popi, 1 diacon, 3 ruptaşi, 3 țigani, 40 femei sărace. Rămân birnici 170. / **Birnici:** Ion Praj / Ion Bălan / Andreiu, mocan / Ion, vătăman / Flore Bostan /Ion Arician / Stoian Hrişa / Radul Cranţul / Stan Bătrânu / Stan Cotia / Radul Tătaru / Bucur Turcul / Mane, vătăman / Dumitru / Vasile, vrâncean / Radul zet (al) Costei / Mihălache, ungurian / Paşcul Concelui / Gavril, sârbul / Opre Cosece /Costandin Chelfa / Petre, mocan /Radul Ciochin / Stan Bocerlă / Ion Turda / Sandul, pâslar / Oance al vorniciţii / Stanciul, mocan / Năstas, cojocariu / Crociun, mocan / Stan, cârciumariul / Alexă Gură / Ion, baciul / Andreiu, cojocar /Stoica, bejenar / Zamfir, mocan / Radu Gurduţă / Costandin Mârşa / Ilie, cârciumar / Ion Butu, vornic / Opre, mocan / Gheorghi / Radul, fusar / Stan Hârlă / Ion Brabă /Alde Cârjan / Ion, sitariul / Măteiu fiul popii Marcu / Brebu / Stoica Comănici / Stan Comănici / Radu Dovliac / Iftimi al lui Vişan / Ion Bănuţă / Ion Tărpar / Neculaiu al Gosoaei / Dobre Mănădiţă / Necola Cimpoiu / Ion Cotârliţă / Stan Catana / Ion Anghel / Pârvul / Petre / Ion, dârstariul / Stan Brebe / Stan Târbăţan / Radu Condeiu / Ion Peţa / Stan Colmoiu / Neculaiu Colţa / Vlad Conte / Ion Cârste / Radul Renţe / Ion Carinoiu / Radul Rânţe / Pavăl al Rânţei / Ghiorghi fiul vornicului / Marcu, mocan / Ion, rachieriul / Gavril, morar / Spiridon, vornicu / Vlad Bran / Mihăilă, mocan / Coman, păscar / Ion, panţăr / Stoica Negoescu / Iordache Niagoe / One, ungurian / Bucur Hârde / Ion Niagoe / Coman Niagoe / Radul Mititel / Grigore, dogar / Ion Ghevene / Ion,

[779] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 344-346

ungurian / Ştefan, vrâncean / Ion Buzdugan / Dumitru, velnicer / Ion Răvară / Stroe fiul călugărului / Alecsa Răvară / Gheorghi, muntean / Vasile, ungurian / Gheorghi, ardelean / Andreiu, tăbăcar / Stan Cozma / Mihaiu, cojocar / Radul Băncilă / Zaharie / Stan, morar / Ion, focşănean / Stoica a Păsculesii /Barbul Uncheş / Ion, vrâncean / Neculaiu, trăistar / Voicul, călăraş / Ion Condre / Soare, rotar / Nichita, ciobotar / Niagu Neneci / Nicul Coşce / Petre Milă / Ion, vrâncean / Dumitru, mocan / Marin Cojoce / Radul, rotar / Vlad Bran / Ion Cole / Radu, rotar / Ion Zăbrence / Radul Renţu / Pavăş Bântul / Ion fiul lui / Mihul, la fel / Cârste Păpuşeli / Neculaiu Păpuşeli / Ion fiul lui Găinariul / Frunză fiul lui Ştefan / Mile, mocan / Ion Bonduc / Vasile Pleşa / Ion Băcicul / Ion Napul / Stan Puţâlă / Bucur Tăbuzan / Alde Cârstoce / Stoica Bănucul /Neculaiu Codeiu / Mihaiu, ciobotar / Ion, jitar / Radul, mocan / Stoica Căciulă / Ion Toşe / Coman Sorocia / Radul Luca / Bucur, mocan / Radul Bălan / Vişan, trăistar / Stanciul Tăbuzan / Gheorghi Andenii / Ion Marin / Radul Roşchiţă / Dumitru, sitar / Măteiu fiul popii Măteiu / Moisa, ungurian /Radul Conta / Radul, ungurian /Micul Cojocia. // **Femei sărace şi nevolnici:** Stana, săracă / Gafiţa / Nedelia / Stanca /Maria / Dobra / Maria / Voica / Aniţa / Ioana / Stana / Baba Tărbăzânoae / Stanca Stanca / Rada /Rada / Stana / Maria / Răuţoae / Vişa / Dobra / Baba Iurăliasa / Nedeliasa / Dobra / Irina / Dobra / Ioana / Anna / Stanca / Stanca / Niacşa / Stoica / Drăgana / Alecsandra / Stanca / Dobra / Voica / Vişa / Stanca. // **Rufeturi:** Preotul Ştefan / Preotul Ion / Preotul Radu / Preotul Ilie / Protopopa Ioan / Preotul Neculaiu / Preotul Ion / Preotul Ion Hâreţ / Preotul Ion Zbârcia / Preotul Ion

/ Preotul Mânecuţă / Preotul Alde / Preotul Radul / Diaconul Ion / Macsin, ruptaş / Vintilă, ruptaş / Ion fiul lui, ruptaş / Ion, herar, ţigan / Şandru, ţigan / Voica, ţigancă.

1774, iunie 15: Satul **Liudii mănăstirii Caşin**, ţinutul Bacău, ocolul Trotuşului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[780]**: Toată suma caselor**: 93. Scădere rufeturi, însă: 48: 3 popi, 5 femei sărace, 40 scutelnici ai mănăstirii Caşin. Rămân birnici 45. / **Birnici şi scutelnici:** Radul, cărăuş / Stanciul / Radul Vlaşca / Andronachi Vlaşca / Lupul Popul / Stanciul Vlaşca / Ion Băcica / Stanciul, sitar / Lupul Urtam / Neculaiu Ionaşcu / Năstasă, şăndrilar / Ion Mustiaţă / Ion Ureche / Gheorghi, rotar / Vasile Bornechi / Toader Satuiu / Apostul Lupul / Preda Fuior / Grigori, şăndrilar / Stanciul Drăgoiu / Dumitru Spătariu / Radul, cărăuş / Ursul Blagă / Ion Brănoi / Strătulă / Ion Fătul / Radul sin (fiu) Ursul, crâşmar / Vlad Bâlciul / Gligori, ciobotar / Luca, vrâncean / Ion, morar / Ursul, crâşmar / Preda, funar / Dumitru Fătoiu / Niagu fiul lui Stanciul / Macoveiu Năstasă / Ion Motoiu, pascar /Ion, ungurian / Şandru, dogar / Vasile Cârnul / Vasile, vornicul / Toader Târzâlă / Petre Heresteoan / Dima, argat egumenului / Fătul, cojocar / Stan, sitar / Lupul Spataru / Lupul, ungurian / Apostul, ungurian / Petre Pâzne / Dumitraşcu zet (al) Pâznii / Ştefan Urzică / Neculaiu Busne / Ion Găină / Dumitru Potop / Gheorghiţă, argat / Stan, sitariul / Frenţe, ungurian / Pârvul, dogar / Andreiu, dogar / Stan, dogar / Ion Barbul / Alde, rotar / Mateiu, dogar / Ilie, moldovan / Ion Burnichi / Dumitru, dârstar / Ioniţă Belecâne / Radul,

---

780 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 346, 347

cărăuş / Lazor, cărăuş / Ioniţă, puşcaş / Iftimi, vrâncean / Ion fiul lui Iftimi / Mafteiu Sobor / Neculaiu, vâncean / Petre, ungurian / Radul Stan / Neculaiu Amamei / Gheorghi, chelar / Dănăilă / Stan, văcar / Toma, crâşmar / Gavril, rotar / Cârste, rotar / Ion fiul lui Toader, vrâncean. // **Femei sărace:** Dobra / Aniţa / Paraschiva / Nastasia / Tij (la fel) Nastasia. // **Rufeturi:** Popa Costandin / Popa Andreiu / Popa Ion.

1899: „**Caşinul**, comună rurală în judeţul Bacău, plasa Trotușul, așezată pe valea râului Caşinul, Este alcătuită din 2 cătune: Caşinul, reședința, chiar pe râu, și Curiţa, pe pârâul cu același nume, afluent de pe stânga al Cașinului, În Condica Liuzilor, găsim Cașinul aparţinînd mănăstirii cu acelaşi nume. În Statistica din anul 1874, se arată că comuna are un cătun mai mult: Pochițul. / După spusele bătrânilor, această comună este formată din 3 colonii, numite: Rucăreni, Dragosloveni și Secăreni. Primele două colonii se zice că ar fi venit din judeţul Muscel, cu vitele (oi mai cu seamă), atrași fiind de faptul că ocupaţia principală a locuitorilor căşineni era păstoria și creșterea vitelor. Ceea ce confirmă că acele colonii au venit de s-au stabilit aci este faptul că se găsesc multe familii cu numele de Dragu și chiar 2 mahalale, numite a Drăguleştilor şi Rucărenilor. Locuitorii comunei se numesc mocani... /|Are o școală mixtă, care funcționează de la 1865 în satul Cașinul, întreţinută de stat, într-un local construit din bârne şi cedat comunei pe timp hotărât, cu 5 fălci și 40 prăjini pământ în țarină. În anul 1891, şcoala a fost frecventată de 24 copii, printre care 9 fete. / Biserici sunt 4: trei în satul Caşinul şi una în Curiţa, deservite de 3 preoți şi 7 cântăreți, Sunt 455 case dese de locuit şi 7 cârciumi. Populaţia numără 457 capi de fami-

lie, cu 1.774 suflete: bărbaţi 857, femei 917. După naţionalitate se împart în: 1.727 români, 9 unguri și 38 izraeliţi, toţi de protecţiune română. După felul ocupaţiunii se deosebesc: 985 agricultori, 2 meseriași, 15 comercianţi, 7 cu profesiuni libere și 7 servitori. Ştiu a citi şi scrie 174 (27 femei); nu ştiu carte 1.639 (890 femei). Contribuabili, după noul recensământ, sunt 377. După legea rurală din 1864, s-au împroprietărit 405 locuitori, cu 959 fălci și 64 prăjini pământ. La 1879, s-au dat, la 7 însurăței, 14 fălci pământ în împroprietăriri. Totalul pământurilor de cultură este de 797,73 hectare… Viile, pe o întindere de 51 hectare, la 1890, au dat 1.183,20 hectolitri vin alb. Animale sunt: 241 cai, 1.202 vite cornute, 381 porci, 83 capre (Statistica, 1890) și 1.964 oi, care aparţin la 72 proprietari şi care, la 1891, au dat 2.494 kg lână ţurcană, 1.039 kg lână amestecată şi 355 kg lină miță. / **Caşinul**, sat situat pe pârâul Caşinul... Are o şcoală mixtă, la care, în anul 1891, din acest sat au urmat 15 băieţi și 9 fete, din 142 copii în vârstă de școală, Are 3 biserici ortodoxe, deservite de 2 preoţi și 6 cântăreți: una, cu hramul Sf. Dimitrie, de zid, începută de călugărul Isaia Țărigrădeanul, egumenul mănăstirii Caşinul, și care a fost terminată de obștea locuitorilor, la 1842; alta, cu hramul Adormirea Maicii Domnului, de zid, în stare bună. Asupra fundării ei se găseşte o notiță în altar, scrisă în dosul icoanelor, care reprezintă praznicele împărătești, unde se arată numele zugravilor ce au lucrat catapeteazma, purtând data din 1794. A treia, cu hramul Sfinţii Voevozi, este de lemn și în stare bună, înălțată, la 1796, după cum se arată scris pe icoana Sfinţilor Voevozi. / Cârciumi sunt 5. Capi de familii sunt 336, suflete 1.299. Animale sunt: 235 cai, 762 vite cornute,

298 porci și 62 capre, În acest sat se face mare iarmaroc de la 1-15 August, în fiecare an”[781].

CAŞOTENI

(ţinutul Hârlăului, cu „hotarul lui Caşotă”
lângă Găneşti, Iaşi).

1603, septembrie 17: Întărit de Eremia Moghilă voievod, în cadrul împărţirii moşiilor lui Mateiaş vel (mare) logofăt între nepoţii săi, Isac Matieşescul, Ionaşco, Toader, Nastasia, Anfimia şi Sofronia, fiii Elisaftei, şi iarăşi alţi nepoţi Dumitru, fiul Aniţei, alt Dumitru, fiul lui Pătraşco, care „şi-au împărţit întru sine satul **Coşoteani**, la Orişcova, cu heleşteu şi cu mori, ce-i în ţinutul Hârlăului; / jumătate de sat **Purceleşti** pe Siret, cu mori în apa satului, care-i în ţinutul Sucevei; / jumătate din satul **Ţiberiha**, cu heleşteu, ce-i în ţinutul Orheiului; / a patra parte din satul **Răvăcăuţii** la Put, cu heleşteu de peşte, ce-i în ţinutul Cernăuţului (Bucovina) şi trei fălci de vie ce-s în **Botoşani**”[782].

---

781 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 225, 226
782 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 140-142

CĂŞOTENI

(fostul Sârbi, lângă Târzii, Vaslui).

1558, aprilie 14: Întărit de Alexandru (Lăpuşneanu) voievod urmaşilor fraţilor Dragomir şi Groza Caşotă, adică Tudora, Neaga şi Ana, fetele lui Ion, nepoţii lor Titiul, Gliga, Palaga, Anuşca, Magda şi Agafia, fiii Mărinei, fata Fedcăi, fiii Mircei, nepoţi lui Dragomir Caşotă, nepoata lor Anuşca, nepoţii de frate Leahul şi Ileana, fiii Şandrei, nepoţii lui Dan şi Gavril, fii ai lui Vasco, fii ai lui Udrea, toţi nepoţi lui Groza Caşotă, care primesc ispisoc pentru moşiile „din ispisoc de întăritură ce-au avut părinţii lor Mircea şi Udrea de la moşul (bunicul) nostru, bătrânul Ştefan voievod, satele anume **Sârbii**, în gura Lohanului, care acum se numesc **Căşoteştii** şi cu mănăstire, **Tecuceştii**, în dreptul Căşoteştilor şi în dreptul gurii Lohanului, de ceea parte de Crasna **Faurii** şi pe Horăiata**, unde a fost Vâlce**, şi în matca Chigheciului **unde a fost Silea** şi peste deal, pe Ialpuh, **fântânele Căşoteştilor**”[783].

1643, aprilie 5: „În Lunea Paştilor, înaintea poporului satului **Leoşti** (comuna Pădureni, Vaslui)”. Drojea, fratele lui Nan, din satul **Stoileşti** (lângă Draxeni, Vaslui), care dăruise „o moşie a mea Savei din **Căşoteni** (fostul Sârbi, lângă Târzii, Vaslui), dacă-am sărăcit şi am

[783] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 35-37

îmbătrânit, să ne ţie şi să ne grijească”, anulează zapisul cel vechi, pentru că „el nu s-a ţinut de ce am grăit, ci ne-a lăsat în nevoi şi mult amar de am păţit, şi pe fiica mea o au omorât păgânii. Deci acum eu am făcut această scrisoare şi mărturie, cum să n-aibă Sava nici o treabă cu acel loc ce am zis că-i voi da; nedat să fie de mine, căci el s-a scăpat de ce-a grăit”. Mărturia a fost semnată de Ipatie, Grigorie, Andrei, Isaiu, Andronic şi popa din **Leoşti**, Toader de **Crăsnăşeni** (comuna Tătărăni, Vaslui), Nica ot **Micleşti** (comuna Micleşti, Vaslui), cu o adăugire: „Deci eu îi dau acea ocină Moisei şi feciorilor Moisăi, să fie de la mine a lor ocină şi dătătură”[784].

CAŞOTENI

(pe Lăpuşna, Moldova).

1725, august 12: Ştefan Luca vistiernicul, rămânând dator Sandului neguţător cu „500 lei, osebit de un left, ce am fost dat 300 lei, şi cu alte luate, şi osebit 100 stupi, ce i-am fost dat, m-am apucat, până în doi ani, să-i dau aceşti bani, şi am pus zălof două sate întregi de la Fălciu, **Mândreştii** şi **Pleşenii**, şi **Caşoteni** de Lăpuşna, fără a treia parte, a altor răzeşi; iar de nu i-oi da banii până la zi, să fie volnic a le vinde, ca să-şi scoată banii”[785].

---

[784] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 68, p. 78
[785] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 215, 216

CĂŞUŢELE

(Caşuţile, apoi Căşuţele, comuna Horleşti, Iaşi).

1635, martie 4: Întărit de Vasile Lupu voievod lui „Ştefan diacon de Biserica Gospod” (de la Biserica Domnească din Iaşi), care cumpără, cu 28 taleri de argint, de la Nicon, Nechifor, Nacul şi Maria, toţi nepoţii Fratei „a patra parte din sat de **Horeleşte** (Horileşti, azi Horleşti, comuna Horleşti, Iaşi) şi a patra parte din obârşia **Volocei** (Voloca, comuna Horleşti, Iaşi)… poiana ce se numeşte **Caşuţile** (Căşuţele, comuna Horleşti, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii”[786].

CĂTĂMĂRĂŞTI

(comuna Mihai Eminescu, Botoşani).

1431, iunie 15: Întărit de Alexandru cel Bun vornicului Cupcici, care primeşte uric pentru mai multe sate, printre care, „pe Jijia, pământ să-şi întemeieze sate, de la gura Liubanei în sus şi din cealaltă parte, de la gura văii lui Lazăr în sus, pe amândouă părţile, până la Horaiţele lui Coşarici şi, peste bucovină, Diacăuţii,

[786] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 50, p. 48

amândouă cuturile, pe care i-a schimbat cu fiica lui Costin înaintea noastră, şi **Catamareuţi, pe care i-a schimbat cu Catamare** pentru Şerbăuţi, şi, pe Bahlui, Neagşinţi, şi prisaca la Cârligătură, şi, la Terebne, pământ din pustie să-şi întemeieze sate, anume Cozareuţi, şi Polzalăuţi, şi Vedinţi, şi Micicova, şi Nesteacăuţi, şi, pe Ciuhru, în sus de moară şi în jos de moară, şi, pe Ciuhru, Mihailăuţi la Vadul de Piatră şi la Hacişce Leş… Iar hotarul acestor sate de la Vadul de Piatră, să fie de cealaltă parte a Ciuhrului, în sus, până la Durnea Ceatariu, iar de la Ciuhru, pe vale, până la Dumbrava Rotundă, şi de la Tador, pe hotarele vechi, până la Racovăţ, iar de la Neagăuţi şi de la Grozea şi de la Costici, pe hotarele vechi, până la Vadul de Piatră”[787].

1638, februarie 28: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Bejan Balş, care cumpără, cu 40 lei bătuţi, de la Nicoară din **Cătămărăşti** şi de fa fiii lui Vasile şi Gavril „o parte de ocină din satul **Mereşti**, pe Jijia, în ţinutul Dorohoi, jumătate dintr-o parte din a şasea parte din jumătatea satului, partea de jos, şi cu o casă gata, pe care însuşi Pană a făcut-o”[788].

1638, septembrie 1: Zapisul şoltuzului şi celor 12 pârgari de **târg de Botăşeni**, şi Dumitru, fost şoltuz, Nicolai de **Costineşti** (comuna Leorda, Botoşani), Corcodel şi alţi orăşeni, despre „cum a venit Mărica, sora lui Albotă şi a lui Simion Albotă, şi s-a dat nepotului său Pavăl, feciorul lui Ion Albotă, cu toate părţile sale de ocină din sat din **Cătămăreşti** (comuna Mihai Eminescu,

[787] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 103, pp. 152-154

[788] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 252, pp. 235, 236

Botoşani), din **Hrişcani** (comuna Vlădeni, Botoşani) şi din **Mereşti** (lângă Buimăceni, comuna Albeşti, Botoşani), ca să-i fie lui danie şi moşie în veci"[789].

1643, iunie 18: Toader Dohatco schimbă moşii cu cumnatul său Strătulat Dobrenchi, căruia îi dă partea mea din Bălăceni (Bucovina), ce a fost partea lui Dumitraşco Miholui, ce am răscumpărat acum de la Ionăşcuţă Cârstian, iar Strătulat ni-a dat mie schimbătură partea sa ce-o are cumpărătură în satul **Cătămărăşti**, ce este în ţinutul Hârlăului, din a treia parte de sat a treia parte"[790].

1774, iunie: Satul **Cătămăreştii**, ţinutul Hârlăului, ocolul Coşulii, avea, după recensământul lui Rumeanţev[791], **toată suma caselor: 19**. Scădere rufeturi 8: 1 popă, 1 diacon, 3 scutelnici ai postelnicului Grigore Pancu, 13scutelnici ai postelnicului Vasile Pancu. Rămân birnici 11. / **Birnici:** Vasile Bârzu / Simion Siminician / Andrunachi Siminician / Toader Siminician / Ioniță sin (fiu) Bârzu / Lazor fiul lui Ignat / Tănasă fiul lui Antohi / Vasili Mihălachi / Sandu fiul lui Iftimi / Gheorghi Andrunachi. // **Rufeturi:** Popa Gheorghi / Diaconul Ștefan / Toader Luchian, scutelnic la postelnicul Grigoraș Pancu / Toader, rus, cioban, la fel / Andronachi, la fel / Dumitrașcu, pas, scutelnic la postelnicul Vasili Pancu / Ștefan, ciubotar, la fel / Ion Hribu, la fel.

1899: „**Cătămăreşti**, sat în partea de sud-est a comunei Cucoreni, plasa Târgul, judeţul Botoşani. Are o

---

789 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 464, pp. 436, 437

790 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 114, p. 119

791 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 254, 255

suprafață de 1.317 hectare, cu o populație de 152 familii sau 530 suflete. Sunt 157 contribuabili. În sat este 1 școală mixtă, cu 1 învățător, întreținută de stat şi frecventată de 22 elevi. Pe moșie se află: o pădure în întindere de 286 hectare; un iaz; 2 mori de apă. Sunt 3 cârciumi. Vite mari cornute sunt 212, cal mari şi mici 32, oi 625, mascuri 104”[792].

CĂTĂNAŞI

(lângă Zărneşti, comuna Jorăşti, Galaţi).

1643, mai 5: Jerian, feciorul Petrii, nepot tâmpii ot Cătănaşi, vinde paharnicului Pană, „drept 13 galbeni, pentru că am fost furat eu o cinci vaci popii Coste din **Oncani** (lângă Crăieşti, comuna Vârlezi, Galaţi) şi popa m-a prins pe mine de faţă şi m-a dat pe mâna pârcălabilor din ţinutul Covurluiului. Deci eu cu aceşti bani m-am plătit de către popa şi de la pârcălabi… dintr-un moş, jumătate de bătrân, a patra parte din tot satul, şi cu vie de moşie părăsită, iară din satul **Cătănaşi** (lângă Zărneşti, comuna Jorăşti, Galaţi), din ţinutul Covurluiului, pe Covurluiul Sec… / Şi vânzând eu această moşie, mi-am chemat pe fraţii mei şi pe surorile mele Dahina, Angheliţa, Arsăniia, Nastasiia, Zlata şi Odohia şi s-au învoit cu mine şi şi-au dat şi ele părţile din Cătănaşi, iar eu, din alte moşii ce aveam pe aiurea, să nu am treabă, să-

[792] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 300

mi ţină ele părţile mele. Aşijderea, şi fraţii… / Şi în tocmeala noastră se prileji Ghervasie, Teleagă şi Constantin din **Dzirneşti** (Zărneşti, comuna Joråşti, Galaţi), Dumitraşcu, cumnatul lui Jerian, Hulpe şi Moţoc din **Chicoşea** (sat pe Sohului, Galaţi). Şi pentru credinţă neam pus degetele”[793].

CĂŢELENI

(sau Căţăleni, în Lăpuşna, Moldova).

1720, decembrie 26: Împărţirea moşiilor rămase de pe urma lui Ştefan Darie stolnicul, între noştenitorii lui Ştefan Darie… / şi au venit în partea lui ginerilor Toader Mălai şi neculai Brăescul sate întregi **Spărieţii, Băbiceni, Petroasa** şi **Tufeştii**, şi jumătate de sat de **Perişori**, iar în partea ginerilor lui Gavril Donici şi ai Mariei s-au venit sate întregi **Căţelenii, Mireştii, Stolnicenii** şi **Zămeştii** la Vaslui şi jumătate de sat **Perişori**”[794].

1766: Ispisoc de judecată de la Divanul lui Grigore Ghica voievod asupra pricinii dintre Sofronia, femei lui Toader Darie, fratele lui Vasilache şi nepoţii lor – Dărieştii, cu Ursache fecior Izbaşii, Constandin Tânburi şi Constandin Bucuţă – Izbăşeştii, „pentru aceste două selişti, anume **Călimăneştii** şi **Măndoaia**, peste Prut, pe Nirnova ot ţinutul Lăpuşnei, care moşii se hătărăsc

[793] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 88, p. 93

[794] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 131, pp. 155, 156

alături, pe din jos, cu **Căţelenii**, moşia răposatului Sandul Sturza, ce-i este cumpărătură de la neamul Dărieştilor, iar pe din sus se hotărăsc cu **Mărinişul**, moşia vornicului Constandin Rosăt, iar în capetele dinspre răsărit, peste Nărnova, cu **Drojdenii** şi cu **Şişcanii** Izbăşeştilor, care împresură aceste două moşii, Călimăneştii şi Măndăoaia, ale Darieştilor, pentru care pricină, la văletul 7254 (1746), iunie 12, au avut ei şi judecată la răposatul logofăt Sandul Sturza şi li s-a rânduit acolo pe Simion Cheşco uricarul, fiind faţă şi Izbăşeştii, şi Dărieştii, şi Izbăşeştii nici o scrisoare sau dovadă n-au avut, cu numai cu gurile lor trăgeau acele două moşii de peste Nârnopva, Călimăneştii şi Măndăoanii, c-ar fi de moşiile lor Drojdeşii şi Şişcani, dar negăsind nici oameni jurători, nici Izbăşeştii n-au vrut să jure, s-au lăsat ei în cu voia lor judecăţii, să stăpânească Dărieştii acele două selişti de pe Nârnova, pe hotarnica lui Simion Cheşco… hotărâtură în 23 ani au stăpânit şi o parte de şi alta moşiile lor, iar anul trecut, sculându-se Izbăşeştii cu împresurarea asupra celor două moşii au mers cu carte gospod (domnească) hotarnic Tudori Lupul, vornic de poartă, şi a hotărât moşiile, aflându-se dreptatea Dărieştilor, iar acei Izbăşeşti acolositori hotarnicei… / Deci, acolisitorii s-au dat rămaşi”[795].

1904: „**Căţăleni**, sat în judeţul Chişinău, volosti Bujoară, aşezat pe valea Nârnova, în jos de satul Călimăneşti. Are 65 case; biserică cu hramul Înălţarea Domnului. Locuitorii, ţărani români, posedă pământ de împroprietărire 328 deseatini. Proprietara Sevastia V.

---

795 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 184, pp. 215, 216

Acsiuc are 669 deseatini, iar ţăranul Th. Stiupu, 1 deseatină cumpărată[796]".

CĂŢELEŞTI

(lângă Jorăşti, comuna Jorăşti, Galaţi).

1491, octombrie 16: Întărit de Ştefan voievod, fraţilor Neagoe Orbescul şi Calin, nepoţilor lor de frate Diadco şi Vlad, surorii lor Neagoslava, fiii lui Vlad Orbescul, „ocina lor dreaptă, satele anume: Răspopi şi Ilieştii pe Soholului, şi Căţeleşti pe Covurlui"[797]. Hotarul, din veac.

CĂŢELEŞTI

(azi Siretul, comuna Săuceşti, Bacău).

1607: Tivodar sin (fiu) Ion, nepot Petrei lui Văscan ot **Bătărăşti**, vinde Chiriţei, feciorul lui Ifrim ot **Spineni**, drept 18 lei bătuţi, „a mea dreaptă ocină şi moşie din satul **Solcani** (înglobată, azi, în Spineni), din vatra satului şi din ţarină, cu curătură în dumbravă, cu

---

[796] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 51

[797] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 101, pp. 201, 202

livezi şi cu tot venitul, dintr-acea parte a treia, parte din partea Codleniască, şi o parte din a şasea din a treia parte a Matocăi… dinaintea lui Ştefan Chihaea şi Arsănie brat (frate) lui Ştefan ot **Căţăleşti**, Costân ot **Spineni**, Ştefan Lupeş ot **Căzăneşti**, Stratul ot **Alboteşti**, Gherman ot **Prăjeşti** şi a lui Gavril Golăe ot **Hălăseni**”[798].

1622, iunie 13: Maftei, Pintilei şi fraţii lor, feciorii lui Miron de **Grădeşti**, vând, pentru 60 taleri, lui Ţinţar de **Peletuci**, „a treia parte de sat de **Alboteşti**… dinaintea Zăpalcii, Silion, Ionaşco Prăvul, Onaşco Burnaci, Grigorie Caş, Novac, Serghi, Eremia diacon, Ion Liavul, Gliga şi Toader Zăpalcea de **Căţeleşti**”[799].

1632, iunie 12: Zapisul lui Zăpălce şi Ţinţar ot **Peletoci** (Peletucii, contopit cu Siretul, comuna Săuceşti, Bacău), Nechita şi Ionaşcu ot **Căţeleşti** (azi Siretul, comuna Săuceşti, Bacău) şi Precup ot **Iteşti** (comuna Bereşti-Bistriţa, Bacău), prin care mărturisesc „cum au pierit popii lui Andonia ot Peletuci un bou şi o vacă pentru Ştefan ot tam (de acolo). Apoi Ştefan s-a tocmit cu popa, de şi-a pus a sa parte de ocină din sat de Peletiuci la popa Andonie zălog, până-i va da vitele sau 12 taleri bătuţi”[800].

1634, februarie 15: Zapisul Sorei, fiica lui Ion Chiţu din **Popeşti** (lângă Izvoare, comuna Bahna, Neamţ), nepoata lui Maftei Hociungu, prin care mărturiseşte că a vândut „partea mea toată din sat, şi din

---

[798] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, p. 163

[799] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, p. 242

[800] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 121, p. 151

câmp, şi din ţarină, drept 6 taleri buni (lui Toader Boldescul – n. n.), dinaintea lui Mihăilă din **Bereşti** (comuna Bereşti-Bistriţa, Bacău), Tomei din **Galbeni** (comuna Filipeşti, Bacău), Budei din **Arămeşti** (comuna Bahna, Neamţ), Ciomârtan din **Căţeleşti** (azi Siretul, comuna Săuceşti, Bacău), Platon din Popeşti şi dinaintea a mulţi oameni buni”[801].

1634, martie 9: Zapisul lui Ionaşco, fiul lui Gavril, „ce a vândut lui Andrei de **Căţeleşti** partea lui din **Alboteştii**”[802].

1643, iunie 28: Foca şi Grozav, feciorii lui Giurgiuman pârcălab, vând lui Ciomârtan din **Căţeleşti** (azi Siretu, comuna Săuceşti, Bacău) şi ginerelui său Ionaşcu, drept 25 lei bătuţi, partea lor „din a treia parte din jumătate de sat **Alboteşti** (înglobat în Siretu, comuna Săuceşti, Bacău), cu baltă de peşti ce este la sat **Siret** (Siretu, comuna Săuceşti, Bacău) şi între apa Siretului, cu loc de prisacă şi de fânaţ, din ţarină şi din vatra satului. / Şi aceste moşii au fost puse zălog de moşul (bunicul) nostru Buhociu, de mai înainte, drept 40 florini tătărăşti, şi s-au dat banii înapoi”[803].

1645, decembrie 9: Ion Mojilă, Ionaşco Movilean şi Ionaşco Tâşăşea vând comisului Furtună, drept 10 lei, „toată partea tătâne-nostru Vasile Mirţă din seliştea **Dâmbeştilor** (comuna Borleşti, Neamţ), ţinutul Roman, pe Cobâle… / Şi Toader Ţampău vinde toată partea

---

801 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 55, p. 60
802 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 74, p. 80
803 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 117, p. 121

mâne-mea Tecla, cât se va alege din Ciumăleşti, şi a unchiului meu Vasile Nătăgatul, drept 8 lei. / Şi în această tocmeală au fost Bechea de **Bogdăneşti** (comuna Traian, Bacău), Ciomârtan şi Ion feciorul lui Ciomârtan ot **Căţeleşti** (azi Siretul, comuna Săuceşti, Bacău) şi Ionaşcu fiul lui Bechea din **Săuceşti** (comuna Săuceşti, Bacău)"[804].

1648, iulie 6: Zapisul marilor boieri, în care mărturisesc cum „au venit Andrei Drug, Brat (fratele) Iseil, Pintilei şi Pătraşcu, feciorii Cupei, nepoţii lui Necoară, şi au vândut jumătate de sat **Căţăleşti**, a treia parte, din partea de sus, care este pe Siret, în ţinutul Neamţului, lui Iordache, vistiernicul cel mare, drept 60 lei. / Şi iarăşi, Boldescu şi seminţia lui Maxim, feciorul lui Băhnaş, Crăciun şi Simion, ginerii Teclei a Licioaei, i-au vândut a treia parte din jumătate de sat, din partea de sus, drept 60 lei. / Şi iarăşi, Cârstea Dirtoc, feciorul Maricăi, nepotul Vasilcăi, Neculai, feciorul Maftei, nepotul Vasilcăi, i-au vândut, din jumătate de sat **Căţăleşti**, din opartea de sus, a treia parte, drept 60 de lei. / Şi iarăşi fraţii Hilip, Gheorghe, Nacu, Chilsia şi Ioana, feciorii lui Isăilă, nepoţii lui Scântee, seminţia lor Scântee Pătrău, Gligorce şi Grozava, feciorii Drăghinei, popa Dănăilă, Pătraşcu şi Mărică, feciorii lui Mihăilă, toţi feciorii Scăntee, i-ai vândut, din jumătate de sat **Căţăleşti**, din partea de jos, două părţi fără de 15 pământuri, ce au fost mai înainte vândute lui Ciomârtan, drept 100 lui, cum se se arată în zapisul de mărturir din 1648 (7156), iulie 6"[805].

---

[804] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 260, p. 205
[805] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVII, Iassi 1891, pp. 6-8

1676, mai 15: Logofeteasa Aniţa Buhuşoaea, „fiind datoare cu 200 lei ginerelui său Manolache jicnicer, pentru aceşti bani îi dă moşia **Căţăleştii**, de la ţinutul Neamţului, ce i-a fost ei cumpărătură de la Lăscărache, fratele jicnicerului”[806].

1679, martie 12: Isac, feciorul lui Istrati, nepotul lui Ionaşcu medelnicer, vinde sulgerului Manolache „a sa moşie din **Căţăleşti**, din partea lui Pătraşcu, moşul (bunicul) său, a cincea parte şi a sa dreaptă cumpărătură, ce a cumpărat moşul său Ionaşcu medelnicer din partea Creţii, a treia parte, însă 9 pol (jumătate) pământuri din dreaptă moşia sa şi 3 pol pământuri din cumpărături”[807].

1899: „**Căţăleşti**, sat în plasa Bistriţa de sus, comuna Spineni, judeţul Bacău; situat pe șesul drept al Siretului, mai sus de Spineni. Are o școală; o biserică ortodoxă făcută la 1832; o cârciumă. Sunt 69 capi de familie, cu 259 suflete. Vite sunt: 13 cai, 169 vite mari cornute şi 30 porci”[808].

CĂUEŞTI

(comuna Şcheia, Iaşi).

1497, martie 18: Întărit de Ştefan voievod Anuşcăi, fiica lui Oană Căuia, copiilor ei Tudora, Mărina, altă Mărina, altă Tudoră, Cristina şi Eremia, fiii lui

[806] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVII, Iassi 1891, p. 8
[807] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVII, Iassi 1891, pp. 8, 9
[808] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 305

Toader Căuie, „dreptele lor ocini, două sate: un sat pe Bârlad, anume Hăoşeşti şi cu mori pe Bârlad, care acest sat este mai jos de Lipovăţ, şi alt sat, pe Rebricea, anume Căueşti, unde au fost Leunteneştii”[809]. Hotarul, din veac.

1899: „**Căueşti**, sat din comuna Şcheia-Căpoteşti, plasa Fundurile, judeţul Vaslui, E situat între dealul Dupăita, la sud, şi între al Faurului, la nord-est, pe o întindere de 644 hectare și cu o populație de 56 familii sau 280 suflete. Parte din ei sunt răzeși”[810].

CĂUEŞTI

(contopit cu Roşcani, comuna Trifeşti, Iaşi).

1633, august 26: Întărit de Moise Moghila voievod Episcopiei de Roman, care primeşte uric pentru o „selişte **Căueşti** (contopit cu Roşcani, comuna Trifeşti, Iaşi) pe Prut”[811].

1899: „**Căueşti**, sat din comuna Roşcani, plasa Turia, judeţul Iaşi; satul se află situat pe dealurile Spineni şi Stâlpeni, având o suprafaţă de 1.432 hectare şi o populaţie de 83 familii sau 323 locuitori români, care se ocupă cu agricultura şi creșterea vitelor. Are o biserică, deservită de 1 preot, 1 cântăreţ şi 2 eclesiarhi, precum şi o

---

[809] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 224, pp. 396-398

[810] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 307

[811] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 357 pp. 454, 455

şcoală, întreţinută de comună, care a fost înfiinţată în 1880, frecventată de 15 elevi. Numărul vitelor e de 761 capete, din care: 262 vite mari cornute, 380 oi, 42 cai şi 77 râmători”[812].

CĂUIA

(satul Leucuşeşti, fost Răspochi, şi Horgeşti,
contopite cu Căuia, comuna Dealu Morii, Bacău).

1442, aprilie 5: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi lui Miclăuş Răspop, care primeşte uric pentru „**dreapta lui ocină şi visluşenie, satele anume: Leucuşeşti**, Mileştii, pe Pârâul Babei, unde este casa lui, şi **Horgeştii, unde a fost Horga**… Iar hotarul acestor sate şi al acestei prisăci să fie pe vechiul hotar, dinspre toate părţile, pe unde au folosit din veac”[813].

1637, octombrie 15: Simion şi Istratie, feciorii lui Toader Podolean din **Răspopi** (numit apoi Livezile, înglobat în Căuia, comuna Dealul Morii, Bacău), vând unchiului lor Sava diacul, feciorul Oancăi din **Oncani** (comuna Corni, Galaţi), „drept doi boi biciuluiţi drept 22 taleri, şi drept două vaci cu viţei, drept 19 taleri, şi 4 galbeni gata… toată partea noastră din sat din Răspopi, din bătrânul lui Gligore Răului, a moşului nostru, jumătate de bătrân… Şi această tocmeală s-a făcut

---

[812] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 306, 307

[813] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 220, pp. 309-311

dinaintea Bangăi, Mihăilă Soare şi Gligorie Neniugăi din **Oncani**, Căzacului vătămanul din **Chicoşea** (comuna Corni, Galaţi), Popăscului din **Cărmeteşti** (comuna Corni, Galaţi) şi dinaintea a mulţi megieşi, să se ştie”[814].

CĂUIA

(lângă Vultureni, Tecuci, Galaţi).

1774, iunie 26: Satul **Căuia**, ţinutul Tecuciului, ocolul Berheciului, după recensământul lui Rumeanţev[815], avea **toată suma caselor 31**. Scădere rufeturi 13: 3 scutelnici, 1 nevolnic, 2 văduve, 1 vornic, 1 vătăman, 1 popă, 2 ţigani, 1 ruptaş (cel mai mic rang boieresc), 1 slugă. Rămân birnici 18. / **Birnici:** Andronachi Petcăş / Costantin, gălăţean, ce a fost al postelnicului Iordachi Diia / Grigoraş Hângan, ce a fost al dumisale paharnicului Ştefan Costandachi / Gheorghi Şerban / Toader Carciga, ce a fost al dumisale spătarului Conachi / Ion Pachircia / Ştefan Nechita, tij (la fel) ce a fost al dumisale spătarului Conachi / Ioniţă sin (fiu) lui Nechita, la fel / Nicodim Melian, la fel / Pricopii Nechita, la fel / Antohii Nechita, la fel / Dumitru Dondoliţă, la fel / Ion Colţa, la fel / Vasile, vier, la fel / Ioniţă, ciubotar, ce a fost al dumisale slugeresei Mariei Sturzoai / Radu, ciubotar / Grigori Nechita, ce a fost al dumisale spătarului

[814] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 199, p. 182
[815] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 584, 585

Conachi / Toader, harabagiu, ce a fost al dumisale slugerului Ioniţă Abăza. // **Rufeturi:** Mihaiu, ungurian, scutelnic lui Ioniţă Crucerescul, cu cartea Divanului / Ivan, muntean, Tij (la fel) / Ioniţă, ciubotar, nevolnic / Paraschiva, văduvă / Maria, văduvă / Strătulat, vornic / Popa Grigorii / Şerban, ţigan al lui Ioniţă Crucerescul / Vasili, ţigan, la fel / Ştefan, ruptaş / Neculai, puşcaş, vătăman / Costandachi, sluga dumisale slugeresei Mariei Sturzoai / Gheorghi Prăvălici, scutelnic dumisale.

1899: „**Căuia de Jos**, sat, face parte din comuna Neguleşti, judeţul Tecuci. E situat pe coasta dealului cu acelaşi nume, 800 m departe de reşedinţa comunei. Are o populaţiune de 55 capi de familie, cu 198 suflete, care locuiesc în 49 case. Locuitorii sunt împroprietăriţi. / **Căuia de Sus**, sat, face parte din comuna Neguleşti, plasa Berheci, judeţul Tecuci. Situat pe dealul cu același nume, la nordul comunei, 2 km departe de reședință. Are o populaţie de 29 capi de familie, cu 106 suflete. Copii în vârstă de şcoală sunt 45 (24 băieţi şi 21 fete). Este străbătut de râpa cu același nume. Locuitorii sunt împroprietăriţi”[816].

---

816 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 307

CĂUTEŞENI

(sau Căuteşeşti, înglobat în Poiana,
comuna Ilişeşti, Bacău).

1628, septembrie 1: Zapisul lui Reţea vătavul, prin care mărturiseşte „cum am luat 6 galbeni bani buni de la dumnealui vornicul pentru o bucată de loc ce ajunge de îneacă coada heleşteului, ce acea parte mie încă mi-a fost cumpărătură de la Gligorie cel bătrân din **Dămieneşti** (ţinutul Roman, Bacău)… Şi am luat banii dinaintea lui Bosuioc de **Bătrâneşti** (ţinutul Roman, Neamţ), Sava Calinescul, Ghiagă cel bătrân şi Arsenie de **Buciumeni** (satul Bucium, ţinutul Romanului, Neamţ), Simion Călinescul şi Gavrilaş ot **Căuteşeni** (comuna Izlaz, ţinutul Roman, Bacău) şi mulţi oameni buni”[817].

1632, octombrie 20: Zapisul lui Iuraşco, în care scrie şi mărturiseşte că a vândut „ce se va alege partea Arvasiei, fiică Cătălinii, din sat den **Rosi** (Ruşii Goei, contopiţi cu Roşiori, comuna Roşiori, Bacău), din vatra satului şi cu iaz iezit şi din câmp şi din ţarină, şi din deal şi din vale, şi din pădure… jupânesei Păscălinei şi fiului ei Dumitrache, drept 40 taleri bătuţi… Şi în tocmeală au fost popa Ionaşco din **Căteşeni** (Căuteşani, Căutişeni, contopit cu Izlaz, contopit cu Poiana, Bacău), popa Avram şi Petre hotnogul din **Piticeni** (Chiticeni, comuna

[817] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 398, p. 547

Secuieni, Bacău), Vasile şi Ştefan de **Mesăhăneşte** (Misihăneşti, comuna Roşiori, Bacău), Costân de **Rosi**, Toader de **Negoşeni** (Neguşeni, comuna Roşiori, Bacău) şi mulţi oameni buni"[818].

1645, mai 12: Fraţii Dochiţa, Dafina şi Andrei, feciorii Mălanei, nepoţii lui Vasile, strănepoţii lui Toader vând lui Pavel, feciorul popii Ionaşco ot Căuteşeni, „drept 40 zloţi bătuţi şi doi boi, preţuiţi câte 4 ughi (ducaţi ungureşti) boul… „din **Căuteşeni** (Căuteşeşti, înglobat în Poiana, comuna Ilişeşti, Bacău), cât se va alege partea moşului (bunicului) nostru Vasile, un bătrân în tot locul… dinaintea lui Gavrilaş, Dinga, Dumitraşco, Grozav şi Neculai ot **Căuteşeşti** (azi Poiana), Iacomiasă şi Costân ot **Ruşi** (înglobat în Roşiori, comuna Roşiori, Bacău), Sava Călinescul şi Arcadie din **Dămineşti** (comuna Dămineşti, Bacău), Vasile şi Constantin din **Neguşeni** (comuna Roşiori, Bacău), Vasile şi Marco din **Căuteşeni**, Silion ot volostu Vaslui şi mulţi oameni buni"[819].

1643, martie 29: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce Pavel, fiul popii Ionaşco din **Căutişeni** (fostul Ilieşeşti la Cobâle, înglobat în Poiana, comuna Negri, Bacău) s-a pârât de faţă cu popa Berheci şi cu Vasile din **Negoşeni** (Neguşeni, comuna Roşiori, Bacău) şi cu răzeşii lor pentru hotarul acestor sate, zicând Pavel că hotarul satului lor Căutişeni este ales şi stâlpit de către hotarul satului Negoşeni şi ei ţin pe unde au ţinut şi bătrânii lor. Iar popa Berheci şi Vasile au arătat că nu a

---

818 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 230, p. 286

819 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 73, p. 68

fost ales hotarul acestor sate unul către altul, ci ţin toţi împreună, pentru că au fost dintr-un singur bătrân. / Deci domnia mea am făcut carte lui Gavrilaş din Căutişeni, lui Zapalcea din **Drăgeşti** (comuna Dămieneşti, Bacău) şi lui Sava din **Dămineşti** (comuna Dămieneşti, Bacău), să strângă oameni buni… şi aşa au aflat că a fost ales hotarul satului Căutişeni de către hotarul satului Negoşeni şi au pus stâlpi vechi”[820].

1645, decembrie 20: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Pavel, fiul popii Ionaşcu din Căuteşeni, care cumpără, pentru 50 galbeni ungureşti, de la Dochiţa, Dafina şi Andrei, nepoţii lui Vasile bătrânul, strănepoţii lui Toader, „dreapta lor ocină şi dedină din satul **Căuteşeni** (Căuteşeşti, înglobat în Poiana, comuna Ilişeşti, Bacău), ce este în ţinutul Roman… dinaintea lui Gavrilaş, Dinga, Dumitraşco, Grozav, Nicula, Vasile şi Marco din **Căuteşeni**, cneaghina Iacomiasa şi Costin din **Ruşi** (înglobat în Roşiori, Bacău), Sava Călinescu şi fiul lui Iordache din **Dămineşti** (comuna Dămineşti, Bacău), Vasile şi fratele lui Constantin din **Neguşeni** (comuna Roşiori, Bacău) şi Silion din Vaslui”[821].

1774, iunie 26: Satul **Căuteştii**, sat răzeşesc, ţinutul Romanului, ocolul de Jos, după recensământul lui Rumeanţev[822], avea **toată suma caselor 14**. Scădere rufeturi 11: 7 mazili și ruptași, 2 preoți și diaconi, 2 copii în casă. Rămân birnici 3. / **Birnici**: Mihai, argat Sandului

---

[820] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 57, pp. 65, 66

[821] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 263, pp. 208, 209

[822] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 272

Popii / Ion Boldia / Dumitraşco. // **Rufeturi**: Vasile Tăban, ruptaș priș ot (vine din) Neamț / Vasile Istrate, mazil, tij (la fel) / Toader Bârzul, ruptaș / Sandul Popa, ruptaș / Gligoraș nepot Burchi, ruptaș / Andrei Negrul, ruptaș / Vasile Grozav, copil în casă / Vasile Gândul, copil în casă / Tănasă Bârzul, ruptaș / Popa Zaharia / Diaconul Irimia.

1899: „**Căuţişenii Giosanului**, parte din satul Căuţişeni, comuna Poiana lui Iurașcu, judeţul Roman. / **Căuţişenii lui Burchi**, parte din satul Căuţişeni… / **Căuţişenii lui luraşcu**, parte din satul Căuţişeni, com. Poianalui-luraşcu, jud. Roman. Căuţişeni-Răzeşi, parte din satul Căuţişeni, comuna Poiana lui Iurașcu, plasa Fundul, judeţul Roman”[823].

CAVADINEŞTI

(sat pe Bârlad, Galaţi).

1436, septembrie 19: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi, lui Dan Mesehnă, care primeşte uric pentru „opt sate, anume: Ruja Petru, la Cobâlă, şi Oneşti, şi Câteştii, şi Virişeştii, şi Selevestreanii, şi, pe Hubalna, Sârbii şi Şcheianii, şi Lieştii, la gura Jeravăşului, şi, pe Horincea,

[823] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 307

Cavadineştii şi **Badea** (lângă Cavadineşti)... Iar hotarul tuturor acestor sate să fie cu toate hotarele lor vechi”[824].

1459, ianuarie 3: Întărit de Ştefan voievod lui Lână Rugină, care primeşte uric pentru „ocinile şi satele lui, anume: **Ruginenii, unde a fost casa lui, şi Tăuţii**, şi jumătate din Telejina, şi Ştoborenii, şi Botăşenii, şi ieterul Leahului, de la gârla lui Soare, cu vama şi cu moara, şi cu iezerul Leahului, cu grindul de la Bogata, mai jos de Rentea, Bogata până la gura gârlei lui Andrieş, şi încă cu şipotele, unde cad în Pruteţ”[825]. Hotarul, din veac.

1495, ianuarie 16: Întărit de Ştefan voievod, surorilor Neaga şi Stana, fetele lui Dragomit Tăutul, care primesc uric pentru „ale lor drepte ocini şi moşii, anume pe satul **Tăuţii la Horince, şi Rujenii tij pe Horince** (comuna Cavadineşti), şi la Chighiacii jumătate de la Leuşteni, iar cealaltă jumătate de sat să fie a seminţiei lor, dumnealui Tăutul vel logofăt”[826].

1774, iunie 5: Satul **Cavadineşti**, ţinutul Covurluiului, ocolul Horincii, avea, după recensământul lui Rumeanţev[827]**. Rufeturi:** Popa Radul / Irimie Obrejan, scutelnic al lui Gheorghe Vicol / Iorga, scutelnic al lui Gheorghe Vicol / Ion Vartic, scutelnic al lui Gheorghe Vicol / Iordachi Vartic, scutelnic al lui Gheorghe Vicol / Ion Baltămare, scutelnic al lui Maţoeni / Grigore Obrejan, scutelnic al lui Maţoeni / Ştefan, bârsan, scutelnic al lui

---

[824] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 163, pp. 227-229
[825] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 81, pp. 116, 117
[826] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 166, p. 304
[827] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 97

Maţoeni / Necula Mâţă, scutelnic al banului Lupului / Antohi Modiga, scutelnic al banului Lupului.

1774, iunie 5: Satul **Liudi ot Grăpeni**, ce şed în **Cavadineşti**, ţinutul Covurluiului, ocolul Horincii, avea, după recensământul lui Rumeanţev[828]**. Birnici:** Ion Hagiul / Paraschiv Ciupercă / Pricopie / Ştefan Mânăscurtă / Gheorghe fiul lui Deliul / Panaite, sârbul.

CAZANCIC

(comuna Sărata Nouă, raionul Leova, Moldova).

1503, septembrie 13: Întărit de Ştefan (cel Mare) voievod fraţilor Buda şi Grozea, care primesc uric pentru „un loc din pustie, pe Sărata, mai jos de gura pârâului Căpăţâroasa, ca să-şi întemeieze sat… Iar hotarul acelui loc mai sus scris, din pustie, să fie de la gura Căpăţâroasei, în jos, pe această parte a Săratei, de la Troian, cât poate folosi un sat îndestul”[829].

---

[828] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 97

[829] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 291, pp. 517, 518

CĂZĂNEŞTI

(pe Bâc, Orhei, Moldova).

1545: Hotarnica moşiilor mănăstirii **Căpriana**, întărită prin uric de la Petru (Rareş) voievod: „Se începe hotarul de la Ișnovăț, este piatră dinspre răsărit și alta împotrivă, ce este peste Ișnovăț, dinspre amiazăzi; se hotărăște cu **Mimorănii** și se coboară dincoace, în Valea lui Coste, și se suie drept la deal, înspre răsărit, și este piatră în muchie și purcede înspre miazănoapte, pin vărsătura apei, pin mijlocul poienilor și se hotărăște cu locul **Trușănilor** și este piatră. Până aice a mers tot împreună cu a Mimorănilor hotar, de acolo purcede prin codru, pe vărsături deasupra Trușănilor și pe deasupra **Cojușnii** și pe deasupra **Volosănilor**, tot pe vărsătura apei, și se scoboară drept înspre Bâc, pe o vale ce se numeşte Domnească. / În gura văii acesteia este moviliță și piatră. De acolo, merge drept peste Bâc, în ținutul Orheiului, la movila ce este în gura văii **Găleştilor** și este pus cu piatră. Și de acolo purcede înspre apus, pe zare dealului, cu hotarul Găleştilor, prin fundul văii Căldăroasăi și loveşte mai sus de gura văii țarinii și în zarea dealului este piatră, și merge pe muchia dealului, până se împreună cu hotarul **Vărzăreştilor**, într-o vâlcică; se coboară drept la vale, în siliștea Vărzăreştilor, prin talpa casei lui Stan Vărzariu s-a pus piatră și mai la vale, fântâna cu budăi de stejar. / Și purcede alăture spre hotarul **Pituşcii**, până la Voloate și se suie drept pin

voloate, la deal, este moviliță și piatră. De acolo, purcede pin vărsătura apei drept muchia, alături cu hotarul Pitușcii, pe la țigla cea mare cu dumbravă, unde se hotărăște și se împreună cu hotarul **Păuleştilor**, este piatră, și se coboară drept înspre apus, în Vale Păuleascăi, este moviliță și piatră, și taie curmeziș până în zarea dealului, la ruptură, spre Bâc, unde se împreună cu hotarul **Neșcanilor** și taie drept peste Bâc, în gura Verchii și pe mijlocul văii Verchiei se suie la deal și, în muchie, este piatră, și purcede tot zarea, mai la deal, deasupra **Tuzorii** și pe mijlocul codrului, pe deasupra **Uneaștilor** și pe deasupra **Horodiștii** dinspre Bâc, până în poienile Cunilii și acolo este țiglă mare, goală, fără copaci, și piatră, și coboară drept la vale și trece peste Cunila și se suie la deal, la lacul cu rogozul lui și merge pin mijlocul codrului, și se coboară la Lacul Negru și trece peste valea **Ciorăștilor**, prin poieni, și se suie la deal, pe Valea Noarbei și iese deasupra Ciorăștilor, până deasupra **Răcătăului** și merge pin dumbravă spre Bâcovăț și se împreună cu **Corneştii**, este piatră în drum, și trece peste Bâcovăț. în ținutul Lăpușnii, drept la deal și se împreună cu hotarul **Cârsteştilor** și al **Căzăneştilor** și al **Săcărenilor** și merge pe mijlocul codrului, până în Poiana Cârlanilor, și merge pe marginea poienii, dinspre amiazăzi, înspre răsărit, mai jos de fundul Vălcinețului, este piatră într-o costișă, și se suie până în muchia dealului și merge în jos drept prin codru și se apropie de unde se văd marginile **Târnovcii**, din jos, dinspre mănăstire, este piatră în codru, unde am stătut de am arătat marginile poienii, și de la piatră se coboară drept la vale și taie pe valea Târnavcăi mai sus de luncă, în margi-nile poienii dinspre mănăstire este piatră, și de la piatră se

suie drept la deal în mijlocul codrului, piatră și buor domnesc într-un stejar, și ia culmea dealului, în jos, înspre răsărit, între Botna și între Cătarha, deasupra ulmilor, până în fundul Suricii, în poiană este piatră, și purcede pe culme, între Surice și între Cătarha, deasupra **Pojorănilor**, și se împreună cu hotarul Mimorănilor, mai sus dintâi pomenit, într-o moviliță drept acel hotar întâi pomenit și de la moviliță se coboară la vale, peste Cătarha, și se împreună cu hotarul de unde am purces dintâi, în siliște **Zăpenilor** și a **Mimorenilor**”[830].

1694, iulie 24: Pavăl sin (fiu) Andriiu ot **Boldureşti** vinde lui Constandin Hâncul, drept 14 lei, „o moşie la sat la **Căzăneşti**, pe lângă a lui Dragomir… dinaintea lui Vrânceani, Stroe, Pinteleiu Drojdie, Apostol, Gafton şi mulţi oameni buni”[831].

1757, noiembrie 23: Scrisoare de mărturie a lui Darie Băluţăl, fecior lui Ştefan Băluţăl din **Hârtop**, de la ţinutul Orhei, spre folosul feciorilor lui Toader, Vasile, Postolache şi Neculai şi al fiicelor Măriuţa, Ştefana, Maria şi Catrina, ca să se ştie, în absenţa dreselor arse de un turc, „precum având eu moşii de laştină la satul **Cotelnicii**, partea dinspre apus, ce merge până la apa Ivancei, pe care parte este şi o moară, pe care o stăpâneşte Vasile, feciorul lui Căpotici în tăria lui, neavând nici o treabă, fiindcă este pe hotarul Cotelnicilor şi, de-mi va da mâna, mă voi judeca cu dânsul. / Aşijderea, şi jumătate de sat din **Ohrincea**, de baştină, ce este în jumătate cu Zugrăvoaia şi din jos se hotărăşte cu Oniţacanii, şi un

[830] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 7, pp. 11, 12

[831] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 116, p. 138

bătrân din jumătate de sat de **Boşcana**, cu vad de moară în Ichel, împreună cu Ioniţă Brâncă, şi în **Chetrosul** iarăşi un bătrân, cu vad de moară, unde are şi Lupul, feciorul lui Postolachi Donici. Aşijderi, în saul **Verpca**, iarăşi un bătrân de baştină, şi **Păuleşti**, pe apa Bâcului, cu vad de moară, şi în **Ciocana**, ce merge până în apa Bâcului, cu vad de moară în Bâc, care vad este vândut dintr-însul partea Mogâldioai lui Măzărachi medelnicerul, ce o stăpâneşte Constantin Râşcanul fost mare stolnic, fiul lui Toader Râşcanul pitar, şi în **Crăsteşti**, la Lăpuşna, şi în **Căzăneşti**, şi în **Găleşti**, tot pe apa Bâcului, pe ţinutul Orheiului, şi în **Focşăşti**, dimpreună cu alţi răzeşi. Pentru acestea toate am avut zapise şi alte drese şi întâmplându-se de mi-a aprins casa un turc, mi-au ars toate scrisorile de aceste moşii şi din altele, ce am mai avut. Şi, nerămânându-mi nici un fel de scrisori, ca să poată stăpâni feciorii mei, le-am dat această scrisoare de mărturie… / Osebit că încă mai am o parte de moşie la **Oniţcani**, partea Ilenii, pe care a fost şi zapis şi l-a apucat hatmanul Ioniţă Stutza şi n-am putut să-l mai scot”[832].

1774, iunie 5: Satul **Căzăneştii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Cogâlnicului, după recensământul lui Rumeanţev[833], avea **toată suma caselor 9**. Rămân birnici 9. / **Birnici:** Ion Lupu / Ursache Gărăniță / Grigoraș Gărăniță / Andrei Gărăniță / Ștefan Gărăniță / Gavril Găneiu / Grigoraș Gârnici / Constandin Gârnici / Ștefan, cojocar.

---

832 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 229, pp. 235, 236

833 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 449

1904: „**Căzăneşti**, sat în judeţul Orhei, centrul volostei Căzăneşti, aşezat pe partea stângă a Răutului, între satele Vadul Leca şi Nigoreni. Prin sat trece vechea şosea de poştă dintre Bălţi şi Orhei. Are 147 case, cu o populaţiune de 882 suflete; o biserică, cu hramul Sf. Gheorghe; 372 vite mari; 5 mori de vânt”[834].

CĂZĂNEŞTI

(lângă Frenciuci şi Boţeşti, ţinutul Vasluiului, Iaşi).

1691, mai 25: Ispisoc de judecată de la Constantin Cantemir voievod, după ce „s-au pârât de faţă Ionaşcu stolnicul, ginerele lui Apostul ce a fost sulger şi al Nazariei, fata Arapului, cu Ştefan Miclescul, ce a fost postelnic, feciorul fostului mare spătar Postolachi (Apostolachi) şi al Catrinei, fata Alexandrei, fata lui Duca, care a fost întâi jupâneasa lui Apostul sulgerul, şi, murind Alexandra, fata Ducăi, mama Catrinei, spătăresei lui Postolachi, Apostol a luat pe Nazaria, fata Arapului, soacra lui Ionaşco stolnicul, şi au făcut alt rând de feciori Apostol cu Nazaria, pe Maria, jupâneasa lui Ionaşco stolnicul, şi pe Grigoraşcu medelnicerul. / Şi, murin Apostol sulgerul, tras-au până, la divanul lui Gheorghe Ştefan vodă, Postolachi (Apostolachi) spătarul şi jupâneasa Catrina, fata lui Apostol sulgerului şi a Alexandrei, fata Ducăi, cu Nazaria maştihă-sa, jupâneasa

[834] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 51

lui Apostol sulgerul, pentru satul **Căzăneşti** şi pentru **Boţăşti** de la ţinutul Vasluiului, şi pentru moşiile de la Căzăneşti şi nişte dughene din **târgul Iaşi**, din târgul de jos, şi, trimiţând Gheorghe Ştefan vodă pe boierii Banul şi Prăjescul, ca să-i socotească cu dreptate, socotit-au şi au ales oamenii buni să ţină Apostolachi spătarul şi jupâneasa Catrina jumătate de sat Căzăneşti şi jumătate de sat Boteşti. Iar pentru morile de la Căzăneşti şi dughenele din Iaşi s-a socotit să le ţie iar Nazaria sulgeroaia, cu fiii săi, iar Catrina, jupâneasa lui Apostolachi spătarul treabă să nu aibă, căci ea şi-a scos zestrele mâne-si Alexandra… precum arată Ştefan Miclescul postelnic mărturie de la acei boieri… / Apoi, pe urmă, întâmplându-se Nazaria sulgeroaia, soacra lui Ionaşco stolnicul, de iarăşi s-a măritat şi a făcut alt rând de feciori şi, după aceea, întâmplându-i-se moartea, arată înaintea noastră Ştefan Miclescul o scrisoare, făcută de un preot rus, zicând cum, la moarte, Nazaria silgeroia s-a dat, cu limbă de moarte, lui, ca să o grijească şi ce-ar fi din partea ei din acele ocini din Căzăneşti şi din Boţăşti să fie a lui Ştefan Miclescul. / Iar Ionaşco stolnicul, ginerele Nazariei, arată un zapis de la soacră-sa Nazaria, scriind că s-a tocmit, mai înainte în viaţa sa, cu jupâneasa lui Ionaşco Stolnicul şi cu fiii săi Maria, jupâneasa lui Ionaşco stolnicul, şi cu Gligoraşco medelnicer, cum, până unde va fi ea vie, să ţină a treia parte din jumătate de sat Căzăneşti şi a treia parte din Boţeşti. / Iar Maria, fiică-sa, jupâneasa lui Ionaşco stolnicul, şi cu fiul său Gligoraşco să ţină două părţi din acea jumătate de sat Căzăneşti şi din satul Boţeşti, iar după moartea ei, partea ei din cele două sate să fie iar ale fiilor Mariei şi a lui Gligoraşcu. / Aşijderi, întâmplându-se moartea lui Gligoraşco

medelnicerul, fratele Mariei stolniceasa, şi rămânând multe datorii pe urma lui, pe la neguţători, şi fiind încă şi lui Ionaşco stolnicul dator cu câţiva bani, de pe nişte miere, Ionaşco stolnicul a dat, de s-au plătit pe unde a fost el dator, şi, neavând de unde plăti datoriile, vrând Nazaria să vândă părţile lui Grigoraş altora străini, încă a mai dat bani, de l-a plătit de datornici… precum ne-au arătat zapis la Nazaria, mama lui Gligoraşco… şi, pentru acei bani, i-au dat acele părţi din Căzăneşti şi din Boţeşti, vânzând Ionaşco alte moşii de pe aiurea, de a plătit datoriile, ca să nu intre oameni străini. / Deci domnia mea am socotit cum diata lui Ştefan Miclescul este făcută rău… şi am dat rămas pe Ştefan Miclescul"[835].

1753, Mai 26: Neculai Bucium vinde lui Neculai Cogălniceanu, pentru 400 lei, „moşia ce este de pe maică-mea Maranda, fiica Milescului clucer, anume **Frenciucii**, ce sunt pe apa Stavnicului… o selişte şi jumătate, cu casă gata, cu două vaduri de moară, unul din sus de casă, la cotul râpilor, la rediu, şi alt vad în opusul morii din selişte, ce vine pe pârâul Schei, unde este iazul cel bătrân dinspre soare-răsare, cu loc de crâşmă la drum, cu loc de prisacă lângă crâşmă, cu trei poieni de fân, cu loc de ţarină în deal, cu loc sterp de păscut, cu alt loc de prisacă din jos, la rediu, dinspre răsărit de **Căzăneşti**, şi aceste locuri sunt, dinspre Căzăneşti, lui Buzdigan, peste Stavnic, dincoace, înspre apus, o selişte întreagă… şi se hotărăsc cu **Drăguşenii** lui Vasile Costachi paharnic, cu **Şendrenii** lui Enachi Buzilă"[836].

---

[835] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 168-171

[836] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. X, Iaşi 1915, pp. 105-107

1774, iulie 5: Satul **Căzăneştii**, ţinutul Vasluiului, ocolul Fundului, după recensământul lui Rumeanţev[837], avea următorii: **Birnici:** Ilii Carpu / Ion Ciolan / Grigori sin (fiu) lui / Toader Șerpăluță / Tănasă, văcar.

1776, august 16: Porunca dată de Grigore Alexandru Ghica voievod marelui ban Sandul Miclescul pentru alegerea şi hotărârea moşiei **Frenciucii** şi o a treia parte din jumătate de sat **Căzăneşti**, ce este alături…. ale fostului mare paharnic Alexandru Râşcanul"[838].

1813, mai 16: Mărturii şi mărturisitori despre hotarul **Drăguşenilor**, adunate „astăzi, vineri dimineaţă, în sfânta biserică din satul Drăguşenii, ţinutul Vasluiului, de protopopul ţinutului Neculai, după deosebit cuvântul duhovnicesc ce l-a făcut: / **Enachi Darie**, din satul **Crăciuneștii**, la vârstă peste 70 de ani, născut la satul **Roșiești**, în ținutul Fălciului, a venit la satul **Drăgușenii** cu jupâneasa banului Vasile Costachi, mai înainte de prada tătarilor, fiind un frate al său mai mare vătav pe moșia aceasta, și mai pe urmă a fost și însuși el vătav, în vremea clucerului Grigoraș Costachi, și a arătat că prisaca ce este în dialul Țărincuții, însemnată la partea căminarului Iordache, era cunoscută de loc de prisacă, având și jupâneasa Negeloaei stupi acolo, și în urmă alții cu dijma, iar că s-a numit prisaca lui Gherasim n-a auzit de la nimeni; a mai avut jupâneasa Negeloae și în alte 2 locuri stupi, adică într-un loc, tot în Țărincuța, mai la vale, deasupra părăului, cam împotrivă, ce-i din deal, însă fără a fi cunoscut că a fost mai înainte loc de prisacă, ci

---

837 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 240

838 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. X, Iaşi 1915, pp. 54, 55

numai cât ține stupi, vara, și, peste iarnă, îi ține iarăși la temnicul prisăcii din deal, și întru alt loc, supt marginea pădurii, unde este acum satul, și nu după mulți ani a vândut numita jupâneasa stupii și s-a dus la viaţa călugăriei, şi în urmă a ţinut şi numitul vătav stupi în locul acesta. A mai arătat pentru o poiană, ce este pe lângă Stavnicul vechi, în gura pârâului Țărăncuței, că, într-o vreme, cosindu-se toată de pitarul Neculai Cogălniceanu, stăpânul a jumătate de moșie **Căzăneştii** şi de moșie **Frenciucii** din acea vreme, şi trimiţând clucerul Gligoras Costachi a ridicat tot fânul și, în urmă, s-a stăpânit acea poiană în două, arată că s-au stăpânit și poienile ce sunt pe fundul Țărăncuței, tot de stăpânul **Drăgușenilor**, iar mai încolo, fiind codru mereu, n-au avut ce stăpâni, iar pe unde a şezut un Mătăsarul, și pe urmă el n-a apucat prisacă, decât numai el și-a ținut stupii; și a iscălit însuși cu mâna sa: Enachi Darii. / **Ilie Mihăilă**, la vârstă peste 80 ani, născut și trăitor în satul **Şchei**, ce se megieșește cu **Drăgușenii**, a arătat că acolo, în dealul Țărincuții, tot prisacă a apucat, iar de s-a numit a lui Gherasim n-a auzit de la nimeni, nici pentru alte pricini, că au mai fost pe la alte locuri, pe moșia aceasta, nu are știință, dar poienile ce sunt în fundul Țărincuții s-au stăpânit lot de Drăguşeni, iar de la poieni, încolo, la codru, nu are știință, mai ales că moșia aceasta au ținut-o și în orândă de la banul Vasile Costachi, în doi sau trei ani, și peste pârâul Țărincuții n-au trecut; și neştiind carte, a pus degetul: Ilie Mihăilă. / **Ioan Vasluianu**, tij (la fel) din satul **Şcheia**, la vârstă de 50 ani, tot asemeni mărturisește ca și Ilie, și pentru prisacă, și pentru stăpânire poienilor, ținând și el moșia aceasta în orândă, 4 ani, de la postelnicul Matei Negel, împreună cu alții; și

neștiind carte, a pus degetul: Ion Vasluianul. / **Neculai Pește**, tij din satul Şchei, la vârstă de 50 ani, fiind tovarăş la orânda ce a ţinut Ion Vasluianu, asemene a mărturisit; și neștiind carte, a pus degetul: Neculai Pește. / **Irimie Solonarul** din satul **Tatomireștii**, la vârstă de 60 ani, a arătat că, fiind trăitor în satul **Borăști**, de când s-a trezit, a auzit, pentru prisaca din dealul Țărincuții că a fost tot prisacă, dar că s-a numit a lui Gherasim n-a auzit, cum și poienile din fundul Țărincuții. mai înainte de venirea nemților, le-a cumpărat de la Bahrim, ce era vătav la **Drăgușăni**, de și-a făcut fân; și neștiind carte, și-a pus degetul: Irimia Solonarul. / **Sandul Frunză**, tij ot **Tatomirești**, la vârstă de 55 ani, a arătat că la prisaca din dealul Țărincuții a fost tatăl său, șapte ani, prisăcar, și el a făcut cherestea de vânzare, în pădurea din fundul Țărincuții, atât în vremea postelnicului Matei Negel, cât și în vremea Fedescului, și tot vătafii din **Drăgușeni** îi dijmuia; și neștiind carte, a pus degetul: Sandul Frunză. / Căpitan **Gavril Armenescul** ot **Ipate**, la vârstă de 70 ani, a arătat că, în vremea oștirii de la Romanţov, întâi cerând niște răgoz, de la un vătav Nani, ce era la **Frenciuci**, ca să cosească în poiana ce este lângă Stavnicul vechi, i-a zis acel Nani că, de la pârâul Țărincuții, în sus, n-are treabă, fiind a **Drăgușenilor**, a arătat și pentru prisaca din dealul Țărincuții că tot prisacă întemeiată a apucat-o; dar că s-a numit a lui Gherasim n-a auzit; și neștiind carte, a pus degetul: Căpitanul Gavril Armenescul. / **Pahomie Cociubanul**, fustaș din satul **Borăștilor**, la vârstă de 60 ani, a arătat că și el a apucat tot prisaca din dealul Țărincuții, iar altă știință nu are; și neștiind carte, a pus degetul: Pahomie Cociubaș fustaș. // **Oamenii ce i-au adus Buzdugăneștii**: / **Ioniță Carp** ot **Căzănești**, la

vârstă de 60 ani, arată că prisaca din dealul Țărincuții a apucat-o tot prisacă întemeiată, dar că s-a numit prisaca lui Gherasim n-a auzit, și că a mai apucat două prisăci, ale banului Vasile Costachi, după prada tătarilor, una unde a șezut Mătăsarul, și alta în marginea pădurii, unde este acum satul, însă n-a stătut multă vreme, iar cea din dealul Țărincuții, până în pârâul Țărincuții, tot de **Drăgușeni** s-a stăpânit; și neștiind carte, a pus degetul: Ioniță Carp. / **Toma Carp** tij ot **Căzănești**, la vârstă de 56 ani, arată, pentru prisaca din dealul Țărincuţii, că a apucat-o tot prisacă întemeiată, fiind și tatăl său prisăcar la acea prisacă, zece ani, și că au mai fost două prisăci, una unde au șezut Matăsarul, și alta în marginea pădurii, unde este satul, dar alți stupi n-a apucat, la aceste două prisăci, decât ai vătavului Enachi Darie, şi i-ar fi spus tatăl său că au fost locuri de prisăci vechi, cum și poienile din fundul Țărincuții știe că tot de **Drăgușani** se stăpâneau, dar pădurea, în jos, nu era poprită de nimeni; și neștiind carte, a pus degetul: Toma Carp. / **Gheorghe Carp** tij ot **Cazănești**, la vârstă de 66 ani, a arătat asemeni ca și Toma Carp; și neștiind carte, a pus degetul: Gheorghe Carp. / **Ioniță Gherasim** tij ot **Căzănești**, la vârstă peste 50 ani, arată că s-a urmat stăpânirea **Drăgușenilor** până în pârâul Țărincuții, și prisaca cea din deal tot asemenea a apucat; și neștiind carte, a pus degetul: Ioniță Gherasim. / **Constandin Gore** tij ot **Căzănești**, la vrâstă de 58 ani, sunt ani de când a venit în Căzănești, a arătat că poienile din fundul Țărincuții tot de **Drăgușeni** s-au stăpânit, cum și prisaca din deal tot prisacă întemeiată a apucat; și neștiind carte, a pus degetul: Constandin Gore. / **Anton Roșul** ot **Drăgușeni**, la vârstă de 80 ani, a arătat că, în copilăria lui, a șezut la

un Mătăsariu, un an, și acolo era prisaca jupânesei Negeloaei, fiind însuși acel Matasariul prisăcar; pe urmă, răzlețindu-se el de aici pe la alte locuri, și după prada tătarilor venind iarăși de s-a așezat aice, n-a mai văzut acolo prisacă boierească, ci numai a vătavului Enachi, și în urmă, a altora, puțin mai jos de aceea veche, iar prisaca din dealul Țărincuții a apucat-o tot prisacă întemeiată, cum și poienile din fundul Ţărincuţii tot de **Drăgușani** se stăpâneau; și neștiind carte, şi-a pus degetul: Anton Roșul. / **Manolache Vichiul** tij ot **Drăgușăni**, la vârstă peste 60 ani, a arătat că a apucat trei prisăci, a jupânesei Negeloaei, una acea din dealul Țărincuții, alta în marginea pădurii, unde este acum sat, și alta unde a șezut Mătăsariul, cum și pentru poienile din fundul Țărincuţii că tot de Drăgușani s-au stăpânit; și neștiind carte, a pus degetul: Manolachi Vichiul / Pe toţi martorii, băgându-i în biserică, şi întâi cu cuvânt duhovnicesc arătându-le înfricoşarea blestemului, pe urmă am citit şi carte de blestem, în auzul tuturor, şi încredinţez: Nicolae protopop Varlam"[839].

1899: „**Căzăneşti**, sat din comuna Negreşti, plasa Funduri, judeţul Vaslui, la nord-est de târgușorul Negreşti. E situat între două dealuri mici, pe o întindere de 778 hectare. Are o populaţie de 70 familii sau 350 locuitori români, care se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor. În partea de nord-vest a satului se află biserica, deservită de 2 cântăreți, făcută de unul numit Buzdugan. La vest de sat trece pârâul Rebricea, ce formează șesul cu acelaşi nume, bogat în fâneţe. Numărul vitelor e de: 157 vite mari cornute, 150 oi, 13 cai și 28 râmători. Locuitorii

[839] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. X, Iaşi 1915, pp. 109-114

posedă: 14 pluguri şi 14 care cu boi și 1 căruță; 30 stupi cu albine”[840].

CEAHLĂU

(schit şi sat pe Pârâul Alb, Neamţ)

1623, aprilie 6: Întărit de Ştefan Tomşa voievod „rugătoriului nostru ieromonahul Silvestru şi cu alţi călugări care petrec într-un schit ce este pe Pârâul Alb, mai sus de Ceahlău, peste Bistriţa, unde este hramul Sfântul arhistratig Mihail şi Gavril, şi s-au rugat pentru o deosebită milă a noastră, ca să-i miluim cu o curătură, ce ei au curăţit şi în pădure, în hotarul domniei mele şi a ţării, pe Pârâul Alb, de la gură, până la capăt, pe amândouă laturile. / Şi iarăşi s-au rugat nouă şi pentru altă curătură, care se numeşte Pârâul Vierului, lângă Bistriţa, până la Strâmtoare Solovani; şi iarăşi şi pentru altă curătură, ce o au făcut Grigorcea Vlăiescul şi o au dat pentru sufletul său acelui schit şi sfintei biserici; de asemenea, şi pentru altă curătură, ce o au făcut însuşi rugătoriul nostru Silvestru ieromonah, mai la vale de schit, până la Pârâul Adâncul, unde are el moară şi în sus de Lunca Socilor; şi pentru altă curătură, de la Lunca de Sus, până la Boişteoară, unde se numeşte Şipotul lui Ghinadie, pe amândouă părţile pârâului şi mai jos de

[840] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 308, 309

Fântânele şi cu Fântânelele şi coasta Fântânelelor; şi alta curătură de la pârâul Durăul, până unde se numeşte Căşurelele, lângă Ceahlău”[841].

CEAHOR

(pe Derelui, Bucovina, Ucraina).

Satul de pe malul stâng al Dereluiului, în hotarul Cosminului şi al Molodiei (vechiul Cosmin), împreună cu care două sate, de altfel, alcătuia un singur sat, a fost, de-a lungul veacurilor, încă o proprietate a Mănăstirii Putna, începând cu anul **1488**.

În **1775**, Ceahor, împreună cu Mologhia şi cu Cozmin, de pe malul drept al Dereluiului, avea, conform recensământului lui von Spleny, 2 popi, 133 ţărani, 1 umblător, 1 arnăut şi 1 baran (deci, un agent fiscal pedestru. Daniel Werenka dă, pentru anul 1774, 172 familii numai în Ceahor şi 170 familii în 1784.

1837: O şcoală cu 6 clase funcţiona, în Ceahor, din toamna anului 1837[842].

În **1843**, biserica Sfintei Treimi din Ceahor, înălţată în 1786, cu 1.235 enoriaşi, avea vacant postul de paroh. În 1876, paroh era Artemie BERARIU, care păstorea peste 1.858 de suflete, în acelaşi an începând construcţia bisericii Sfântul Dimitrie, care va fi finalizată

---

[841] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 50, p. 72

[842] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 14, 1876 p. 23, 1907 p. 49

în 1884. Pe Artemie BERARIU, născut în 1834, preot din 1862, paroh din 1865, protopop din 1880, cancelar sinodal între anii 1884-1891, tatăl poetului şi dramaturgului Constantin BERARIU, îl regăsim paroh în Ceahor şi în 1907, când preot cooperator era Alexandru BERARIU, născut în 1868, preot din 1904, iar cantor, din 1880, George NASTASI, lector la Facultatea de Teologie din Cernăuţi, din 1884.

1843: Tănărul preot Silvestru Morariu, viitorul mitropolit de luminoasă aducere aminte, „după terminarea studiilor teologice, în 29 Iunie 1843, fu hirotonit în preot şi decretat mai întâi ca administrator parohial şi apoi, cu un an mai târziu, ca paroh în comuna Ceahor, unde petrecu 20 de ani, împlinindu-şi servitul totdeauna cu zel apostolic, încât Ceahorul trece şi astăzi ca model de parohie bine disciplinată. Pierzându-şi însă soţia, încă în floarea vieţii, el, în adânca-i mâhnire, îşi căută şi-şi află mângâiere în neobosită ocupăciune păstorească şi literară”[843].

1862: Silvestru Morariu, „la anul 1862, lăsându-şi în păstoria Ceahorului ginerele, primi un loc de referinţă, cu o remuneraţiune neînsemnată, la Consistoriul din Cernăuţi, unde, de mai înainte, împărtăşea *excurrendo*, din Ceahor, învăţământul tipicului şi al cântărilor bisericeşti, la seminariul clerical şi la şcoala dăscălească”[844].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Cernăuţi –

---

843 *Foaia Diecesană*, Nr. 20, Anul V, 20 mai / 1 iunie 1890, p. 3

844 *Foaia Diecesană*, Nr. 20, Anul V, 20 mai / 1 iunie 1890, p. 3

Curtea regională din Cernăuți: Cernăuţi, **Ceahor**, Hliboka, Camena cu Spaski, Corovia, Cotul Bainski, Cuciurmare, Ludi Horecea Camerale cu Mănăstioara, Lucaviţa, Mihalcea, Mihuceni cu Kicera, Molodia cu Franzthal și Derelui, Ostriţa, Preworokie, Stăneştii de Sus pe Siret, Stăneştiii de Jos pe Siret, Poienile, Tărăşeni, Trestiana sau Dimka, Voloca Camerale pe Siret, Zurin”[845].

În ianuarie **1888**, primarul comunal din Mologhia trimisese la Ceahor, „chiar în zi sfântă de ajunul Bobotezei, pe Ivaniţchi, cu doi deputaţi, ca să ia zălog de la oamenii care au pământuri pe hotarul Mologiei pentru bir. Ivaniţchi, deci, cu oamenii săi, intra pe în case, apuca ce năpădea de pe grinzi, din straiele şi podoabele creştinilor şi le ducea la dânsul… Şi asta nu-i prima întâmplare. Sechestrătorii au năvălit asupra creştinilor în Ceahor chiar şi în ziua Adormirii Maicei Domnului, în 1887, de i-au necăjit”[846]. La **Balul român de elită al „Junimei”**, din februarie 1888, participa, ca membru al elitei româneşti din Bucovina, şi „Artemiu Berariu din Ceahor”[847], care avea să rămână, timp de decenii, parohul satului.

În **1890**, comuna Ceahor avea 2.070 locuitori. Paroh era Artemie Berariu, învăţător – Alexie Cicaleac, iar cantor bisericesc – George Nastasi. Primar al comunei era Iacov Rusnac.

1891: „În folosul societăţii „Şcoala română” au mai incurs, la Lista Nr. 10, încredinţată domnului proto-

---

[845] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[846] *Revista Politică*, Anul III, nr. 2, 1 februarie 1888, p. 2

[847] *Familia*, Nr. 6, Anul XXIV, 7 /19 februarie 1888, pp. 69, 70

presviter din Ceahor, Artemiu Berariu, 32 florini, şi anume de la următorii binefăcători: Artemiu BERARIU 1 florin, doamna Eugenia Olga MORARIU din Cernăuţi 3 florini, dl Vasile ANDONI din Ceahor 2 florini, dl Georgiu BERARIU din Mologhia 1 florin, dl Moses GEIGER din Mologhia 50 cruceri, dl Lazar GEIGER din Ceahor 1 florin, dl Lazar SOSNOVICI din Suceviţa 1 florin"[848] şi aşa mai departe, adică elite săteşti din comunele districtelor Rădăuţi şi Siret.

1893: O colectă publică pentru Societatea „Şcoala Română", făcută, în 1893, în Ceahor, de protopresbiterul din Ceahor, Artemiu BERARIU, cuprinde următoarele nume de localnici: Alexandru PAULOVICI, Vasile ROTARIU, Michail DIMITROVICI, Michail CASIAN, Ioan CHMARA (se citeşte HMARA), Iordachi ROTARIU, Teodor ŞTEFUREAC, Vasile NEGRUŢ, Constantin CILIEVICI, Aftanas MORARIU, Grigori ZAHARIUC, Ilie CIORNEI, Samuil CIORNEI, Constantin ZAHARIUC, Zoe PRIDIE, Nicolae DIMITROVICI şi Teodor COSTAŞ[849].

1897: O altă colectă publică pentru Internatul de băieţi români din Cernăuţi, în decembrie 1897, menţionează, în Ceahor, următorii localnici: preotul Artemie Berariu, profesorul I. ACHNER, Ion PRIDIE, Ioan alui Ştefan VOROSCIUC, Petru PRIDIE, Mihai MACOVEI, George DIMITROVICI, Ion ROTAR, Dimitrie REPCIUC, Maria lui Nicolai CIORNEI, Ioan CIORNEI, Ioan DANILEICU, Teodor SUPROVICI, Mihai HRETIUSIAC, Mihai POŞTARIU, George PLIUNDRA, Dimitrie HUDEMA, George PRIDIE,

---

[848] *Revista Politică*, Nr. 5, Anul VI, 1 aprilie 1891, pp. 7, 8
[849] *Gazeta Bucovinei*, Nr. 12/1893, p. 3

GeorgeV DANILEICU, Teodor ZAHARIUC, George ŢIGĂNAŞ, George COBLIUC, Petre COBLIUC, Nicolai PAULOVICI, Nicolai CHMARA, George VOROSCIUC, Ion LUPANCIUC, Alexandru UNGUREAN, Constantin HREŢIUSTAC, Eugen ŞTEFUREAC, Ioan MORARIU, Ioan alui Teodor HUDEMA, Dimitrie POŞTAR, Alexa BALAN, George POŞTAR, Alexe ZAHARIUC, Ioan PLIUNDRA, Alexa REPCIUC, Vasile alui Alexa DIMITROVICI, Dumitru MORARIU, Vasile alui Constantin ANDONI, Nicolai RUSNAC, Ştefan ZAHARCIUC, George CILIEVICI, Neculai ANDONI, secretarul OBERHOFFNER, M. ŞLOSSER, M. HELLENBERG, Abraham AUSLANDER, Petre COBLIUC, Maria SAUCIUC şi Ana SLUŞANSCHI[850].

1901: Dialectologul Gustav Weigand scria, în 27 august: „În Ceahor, am găsit nu numai o primire foarte caldă, la protopopul Berariu, dar atât el, cât și fiul său, erau dornici să mă ajute în studiile mele”[851]. Două fetişcane din sat, Zoiţa lui Vasile Rotariu (*Frunză verde de scunchie*) şi Mariuca Rotariu (19 ani), l-au încântat cu cântecele lor.

1902: Banca populară raiffeisiană din Ceahor a fost înfiinţată, în 17 august 1902, „în casa nr. 198”, sub preşedinţia lui Ioan Virozub şi sub direcţiunea parohului Artemie Berariu. Vicepreşedinte era Nicolai Poştariu, în comitetul de direcţie activând Alexie Repciuc şi vistiernicul Vasile Sluşanschi.

1906: „Opt ţărani români din Ceahor s-au prezentat, Marţi în 16 octombrie 1906, la orele 11, înainte de amiază, sub conducerea dlui Dr. Sluşanschi, la

---

[850] *Deşteptarea,* Nr. 4/1898, p. 30
[851] Weigand, op. cit., pp. 7-17

preşedintele ţării, dl Dr. Octavian cavaler de Bleyleben, şi s-au plîns de modul cum încearcă inspectorul ucrain Nicolai Spenul şi învăţătorul Kesseletzja (amândoi, români de origine – n. n.) să-i facă cu forţa ruteni, cerând ca ei să înscrie copiii la secţia ruteană. Dl Dr. Sluşanschi a intonat în mod potrivit, că părinţii au dreptul să-şi crească copiii după placul lor şi nu după tendinţa dlui Spenul; faptul invocat de acesta, că copiii nu cunosc bine limba română, e, pe de o parte, neadevărat, pe de alta irelevant, pentru că, dacă un ţăran îşi poate da copilul la şcoala germană din oraş, deşi copilul nu ştie o boabă germană, cu atât mai mult are el dreptul să-l dea la instrucţie romînă, pe care copilul o înţelege. Cu toate acestea, au primit cei opt reprezentanţi următorul act: „De la consiliul şcolar districtual. / Cernăuţ, la 2 Octomvre 1906, Nr. 6553/6. / În urma deciziunii consiliului şcolar ţinutal, din 28 Septemvre a. c., sunteţi provocat să înscrieţi copilul X . imediat în secţia ruteană a şcolii primare din loc, deoarece s-a constatat, în urma cercetării făcute de ambii inspectori şcolari ţinutali, la faţa locului, că copilul menţionat nu cunoaşte limba română îndestul, spre a urma învăţământul în această limbă. / În contra acestei somaţiuni, se poate înainta recurs, până-n decurs de 14 zile de la primire, către consiliul şcolar de ţară. / Consilierul guvernial: Krześniowski m. p.”. După expunerile vorbitorului, a înmânat ţăranul **Tanasă Zahariuc** preşedintelui un memoriu, cu următorul cuprins: „Ilustre domnule preşedinte! / Necesitaţi de împrejurările nefaste, ce domnesc în comuna Ceahor şi în şcoala poporală din această comună, subsemnaţii îşi iau refugiul la Ilustritatea Voastră şi Vă roagă ca să binevoiţi a îndruma cele necesare, spre a înlătura neajunsurile ce

bântuie această comună. / Cu începutul anului şcolar 1906/7, aveau să fie înscrişi, la şcoala poporală de 6 clase, în clasa primă, 60 copii. Conform dispoziţiunilor şcolare, limba de instrucţiune a copiilor o stabilesc părinţii; astfel s-a întâmplat că 55 copii, ai căror părinţi sunt şi s-au declarat români, au fost înscrişi, la cererea părinţilor, în secţia română, şi numai 5 copii la cea ruteană. În urma acestui fapt, au denunţat învăţătorii ruteni, consiliului c. r. ţinutal, că învăţătorii români au romanizat şcoala cu forţa, înscriind copiii ruteni la secţia română. În urma acestui denunţ, a fost o comisiune la şcoala din Ceahor, compusă din dnii inspectori George Jancovschi şi Nicolai Spenul, ca să cerceteze afacerea. Fiind Ceahorul comună mixtă, toţi locuitorii vorbesc atât limba română, cât şi cea ruteană. Astfel, toţi copiii, avorbiţi fiind de dl Spenul în limba ruteană, au şi răspuns în această limbă. Drept urmare, au fost reclamaţi de dl Spenul pentru secţia ruteană, şi numai în urma faptului că dl Jancovschi le-a vorbit copiilor în limba română şi a primit şi răspunsul în această limbă, a trebuit să renunţe la reclamaţiunea sa pripită. După acest accident, s-a dus dl Spenul la cancelaria comunală şi a citat, acolo, pe părinţii alor 18 copii, provocându-i, în mod de tot necuviincios şi brusc, ca să înscrie copiii lor la secţia ruteană. La aceasta, a primit însă dl Spenul răspunsul că părinţii vor da copiii la acea şcoală, la care vor voi ei şi nu unde le-a porunci dl Spenul; ei sunt români şi voiesc ca copiii lor să înveţe româneşte. Iară când s-a răstit dl Spenul către săteanul **Ilie Hriţuşac**, cu cuvintele: „Tu trebue să dai copilul tău la secţia ruteană!”, acesta i-a respuns: „Da’ de ce-mi spui „tu”, crezi că şi eu am păscut porcii cu tine?“. Văzând dl Spenul că locuitorii din Ceahor nici astfel nu voiesc să-şi

dea copiii la şcoala ruteană cu forţa, s-a întors la Cernăuţi şi a citat pe părinţii celor 18 copii la sine, în birou, unde i-a ameninţat cu pedepse şi cu jandarmi, dacă nu vor da copiii la secţia ruteană. Ba dl Spenul a cerut chiar, de la oameni, ca să aducă cu sine copiii, spre a fi examinaţi ce limbă vorbesc; dar oamenii şi-au lăsat copiii acasă, ştiind că această cerere este ilegală. Neputând reuşi dl Spenul nici în modul acesta, ca să ne rutenizeze cu forţa, şi-a ales, dintre cei 18 oameni, pe subsemnaţii şi le-a trimis în scris provocarea „ca, până-n decurs de 8 zile, să înscrie copiii la secţia ruteană, la caz contrar vor fi pedepsiţi". Între cei provocaţi de dl Spenul, ca să înscrie copiii la secţia ruteană, sunt nume ca, de exemplu, **Gîndac**, **Pridie**, **Roman** ş. a., din care dl Spenul şi agentul său, Keseletzja, ar voi să facă ruteni cu orice preţ, fie chiar şi cu forţa. În vederea acestor fapte, subsemnaţii supun Ilustrităţii Voastre rugarea ca să binevoiţi a dispune îndrumarea unei cercetări minuţioase a cazului şi să daţi subalternilor Iluştrităţii Voastre, o dată pentru totdeauna, porunca strictă ca ei să respecte exercitarea drepturilor cetăţăneşti din partea civilor pacinici, care nu doresc alta nimică, decât ca să nu fie conturbaţi întru realizarea dreptului de a dispune asupra educaţiunii copiilor săi. / **George Manec**, **Ilie Hriţuşac**, **Samuil Pridie**, **Samuil Roman**, **Nicolai Gândac**, **Tanasă Zahariuc**, **Ion Humeniuc**, **Grigori Rusnac**, toţi agricutori în Ceahor". Preşedintele ţării a primit pe ceahoreni în mod foarte amabil şi i-a asigurat că pot să fie liniştiţi, deoarece Domnia Sa va îndruma o cercetare obiectivă şi strictă, şi le va face dreptate. Atâta cer bieţii oameni şi tot asta pretindem şi noi!"[852].

---

852 *Apărarea Naţională*, Nr. 4, Anul I, miercuri 17 octombrie stil nou

1907: „În adunarea din Ceahor, din 13 Aprilie 1907, Oberbereznicul din Cuciur a făcut gospodarilor de acolo mare cinste. Dumnealui a zis că gospodarii din Ceahor ar fi bine să aibă 2 troci mari, una pentru moldoveni şi alta pentru ruşi, aşa că atât moldovenii, cât şi ruşii să aibă a se liopăi în trocile lor nestingheriţi. Iară dacă ar îndrăzni să se bage unul de la troaca cea moldovenească la troaca cea rusească sau unul de la troaca rusească la cea moldovenească, apoi să capete peste rât de să-i sară dinţii. Apoi dă, Oberbereznicului i se pare sfatul bun, de aceea l-a şi dat, dară cine să fie păstorul trocilor, ca să nu se facă nenorociri ? Şagă şăguită şi să nu fie cu banat, dle Cuparencu, dacă te întrebăm. Ai găsit dumneata, în adunarea aceea, pe gospodarii din Ceahor într-adevăr aşa de prăpădiţi, încât ai aflat de cuviinţă a-i pune pe acei gospodari în rând cu cei ce se liopăiesc prin troci, vorba dumitale? Ceahorenii se cade să-i mulţămească dlui Oberbereznic pentru cinstea ce le-a dat-o, au însă timp, să nu se grăbească, căci 14 Mai îi încă departe”[853].

1908: Adunând „cântece populare româneşti din Bucovina”, care aveau să vadă lumina tiparului sub semnătura nemeritată a lui Mattias Friedwagner[854], în 1940, Alexandru VOEVIDCA a cules folclor şi de la Zoiţa PRIDI (70 ani în 1909), Andrii PRIDI (49 ani în 1909), Veronica SEMENIUC (20 ani în 1909) şi Magdalina PRIDI (22 ani în 1909) din Ceahor.

1906, p. 4

[853] *Apărarea Naţională*, Nr. 29, Anul II, joi 18 aprilie stil nou 1907, p. 3

[854] Friedwagner, Matthias, *Rumanische Volkslieder aus der Bukowina*, Konrad Triltsch Verlag Wurzburg, 1940

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Ciahor** (**Czahor**), comună rurală, districtul Cernăuţi, aşezată, în masă compactă, pe stânga pârâului Derehlui, afluent al Prutului, între comuna Corovia şi Molovia. Suprafaţa: 14,28 kmp; populaţia: 2.070 locuitori ruteni şi români, de religiune gr. or. Se compune: 1). din satul de reşedinţă cu acelaş nume, care, împreună cu târla Rutca, numără 1.988 locuitori; 2). din târlele: Chisia (Kisia), Cutie, Selestie şi Văduvari (Woduwaria). Este străbătută de un drum districtual, care o leagă, pe de o parte, cu comuna Mologhia, iar pe de alta, cu drumul principal Cernăuţi-Siret şi de linia ferată principală Cernăuţi-Iţcani. Are o şcoală populară, cu 2 clase, şi o biserică parohială cu hramul „Sf. Dumitru". La 1776, era în posesia mănăstirii Putna. La 1774, a fost unită cu Mologhia. Este întemeiată pe teritoriul istoric numit „Cozminul". Populaţia se ocupă cu agricultura. Comuna posedă 1.122 hectare pământ arabil, 47 hectare fânaţuri, 19 hectare grădini, 167 hectare izlaz, 7 hectare pădure. Se găsesc 106 cai, 671 vite mari, 249 oi şi 371 porci. **Chisia**, târlă pendinte de comuna Ceahor. Are 3 case şi 13 locuitori. **Cutie**, târlă, pendinte de comuna rurală Ceahor. Are 4 case şi 20 locuitori"[855].

În **1910**, trei sferturi din populaţia comunei încă o mai formau românii.

1913: „În Ceahor, au rutenii o şcoală de 3 clase. În această şcoală au fost înscrişi 76 copii, dar au fost

---

[855] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 62

clasificaţi numai 44. Deci pentru 44 copii, trei învăţători, pe când, de altfel, un învăţător instruieşte 80 copii”[856].

1914: „Viena, 24 august (K.B.). Atacul unei armate ruseşti de 20.000 de oameni, în partea cea mai mare călăreţi, asupra graniţei Bucovinei a fost respins, lângă Noua Suliţă, cu desăvârşire. Adversarilor li s-au luat sute de prizonieri. Armata lor nebună a lăsat pe câmpul de luptă mult material de război”… „Lumea agitată se îngrămădea pe la trăsuri, întrebând mirată: „Ce se întâmplă?”. „O început bătaia”, răspundeau femeile prin plâns. Ruşii intrară în Boian şi se apropiau spre Mahala. Pe la 10 ceasuri, toloacele oraşului erau pline de trăsuri ţărăneşti. Multe dintre ele, apucară spre Corovia, Ceahor sau Voloca, unde aveau neamuri sau cunoscuţi. Ceilalţi rămâneau în voia întâmplării. De pe dâmburi, se desluşeau înfiorătoarele bubuituri de tunuri, iar cei cu ochi mai buni vedeau focul şrapnelelor şi al granatelor, crăpând pe coasta dintre Boian şi Mahala. Lupta fierbea pe întreaga întindere dintre Boian şi Toporăuţi”[857].

1914: „Nestorul preoţimii bucovinene, venerabilul protopresviter din Ceahor, Artemie Berariu, a fost chemat, împreună cu fiul său, înaintea comandamentului militar, bănuit fiind de tainică înţelegere cu ruşii. Interogat cu severitate asupra acestui momenr, octogenarul a răspuns: „Mă simţesc prea pe sus de orişice bănuială. Sunr român bun şi am avut fericirea să vorbesc, de trei ori la viaţa mea, cu Majestatea Sa Împăratul. Pentru meritele mele patriotice am fost distins de

---

[856] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 14, Anul II, 28 ianuarie 1913, pp. 215, 216

[857] *Foaia Poporului* – Cernăuţi, apud *Românul*, IV, nr. 182 din 21 august / 3 septembrie 1914

Majestatea Sa şi sunt cavaler al Ordinului Francisc Iosif". Atunci căpitanul s-a ridicat şi, salutându-l milităreşte, i-a mulţumit pentru desluşiri, cerându-i scuze"[858].

1915: „Mamorniţa, 8 februarie 1915. Ruşii s-au stabilit în tranşee, în jurul satelor Ceahor, Coponia şi Mihalcea, de unde voiesc să apere Cernăuţii. Se aşteaptă o mare luptă"[859].

1914-1918: Nesfârşită e lista Eroilor uitaţi din Ceahor, care s-au jertfit pentru modelul european de viaţă, numit Bucovina: „infanteristul **Ion Laşciuc**, Ceahor, Regimentul 80, rănit"[860]; „sergentul **Dumitru Papelea**, Ceahor, Regimentul 41, rănit"[861]; „**Dimitrie a lui Ştefan Paulovici**, din **Ceahor**, a fost înrolat, în 1914, cu ocazia mobilizării generale, în Regimentul 41 Infanterie şi era ataşat, după aceea, unei companii de lucrători militari, şi anume nr. 1. Înainte de Paştele gr. or. 1915, s-a îmbolnăvit de tifos şi ajunse într-un spital, în Slanka (Galiţia). Acolo ar fi murit, în Sâmbăta Patimilor 1915, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se dispune, la cererea soţiei sale, Domnica Paulovici, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut"; „**George Ţiganaş a lui Teodor**, din **Ceahor,** născut în 1886, a fost înrolat, în 1915, în Regimentul 15 Infanterie şi a mers pe frontul rusesc. În noiembrie 1915, a căzut prizonier şi a fosi internat în diferite lagăre, în urmă, în Askresenski, guvernământulMoscova. Acolo ar

---

858 *Gazeta Transilvaniei*, Nr. 238, Anul LXXVII, luni-marţi 28 octombrie / 10 noiembrie 1914, p. 1

859 *Gazeta Transilvaniei*, Nr. 22, Anul LXXVIII, joi 29 ianuarie / 11 februarie 1915, p. 1

860 *Viaţă Nouă*, IV, nr. 164 din 17 octombrie n. 1915, p. 2 - Supliment

861 *Viaţă Nouă*, IV, nr. 174 din 7 februarie n. 1916, p. 2

fi murit, în Duminica Paştelui 1916, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se dispune, la cererea soţiei sale, Maria Ţiganaş, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut"; „**Simion Repciuc a lui Alexandru**, născut în 1883, în **Ceahor,** a fost înrolat, în 1914, cu ocazia mobilizării generale, în Regimentul 58 Infanterie şi luptă, în anul 1917, pe frontul românesc. Acolo, pe dealul Caşinului, să fi murit, lovit de un plumb, la 6 ianuarie 1917, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se dispune, la cererea soţiei sale, Iftimia Repciuc, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut"; „**Dimitrie Bolesiuc**, fiul lui Ion, născut la 18 mai 1879, în **Ceahor,** în timpul din urmă domiciliat în **Corovia**, a fost înrolat, la începutul războiului, în Regimentul 58 Infanterie şi a a luat parte la luptele în contra ruşilor, în Galiţia. Acolo ar fi murit, în toamna anului 1915, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se dispune, la cererea soţiei sale, Dochiţa Bolesiuc, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut"; „**Constantin a lui Ştefan Ţigănaş**, născut în 1882, din **Ceahor**, a fost înrolat în 1914, cu ocazia mobilizării generale, în Batalionul de Vânători 27 şi a plecat cu dânsul la luptă. În noiembrie 1916, s-a îmbolnăvit, în tranşeu la Cârlibaba. Martorul Dimitrie a lui Mihai Holunga se afla în acelaşi tranşeu cu dânsul şi, părăsind tranşeul Ţigănaş, află el de la un stegar sanitar, că dânsul ar fi pe locul de ajutor. De atunci nu e nici o ştire despre dânsul. Conform unei informaţii din partea Crucii Roşii, el a dispărut din 6 iulie 1916. Presupunându-se probabil decesul, se dispune, la cererea soţiei sale, Fevronia Ţiganaş, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut"; „**Lazar a lui Iacov Zahariuc** din

Ceahor, născut în 1882, a fost înrolat, în august 1914, cu ocazia mobilizării generale, în Regimentul 41 Infanterie şi luptă, cu regimentul, în contra Rusiei. Conform martorului Vasile Rusnac din Ceahor, care a servit la Regimentul 41, l-a văzut pe acesta, ultima dată, în noiembrie 1914. Venind el, după aceea, la compania lui Zahariuc, i-au spus ceilalţi camarazi şi chiar fratele lui Zahariuc, care a picat în 1916, că Lazar Zahariuc a picat în noiembrie 1914. Fiind deci decesul presupus, se dispune, la cererea soţiei sale, Ana Zahariuc, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut”[862]; „**Dimitrie a lui Ştefan Paulovici**, din **Ceahor**, a fost înrolat, în 1914, cu ocazia mobilizării generale, în Regimentul 41 Infanterie şi era ataşat, după aceea, unei companii de lucrători militari, şi anume Compania 1. Înainte de Paştele greco-ortodox 1915, s-a îmbolnăvit de tifos şi ajunse într-un spital în Slanka, Galiţia. Acolo ar fi murit, în Sâmbăta Patimilor 1915, după cum afirmă martorii. Fiind deci probabil decesul, se dispune, la cererea soţiei sale, Domnica Paulovici, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut”; „**George Ţiganaş a lui Teodor**, din **Ceahor**, născut în 1886, a fost înrolat, în 1915, în Regimentul 15 Infanterie şi a mers pe frontul rusesc. În noiembrie 1915 a căzut prizonier şi a fost internat în diferite lagăre, în urmă, în Askresenski, guvernământul Moscova. Acolo ar fi murit, în Duminica Paştelui 1916, după cum afirmă martorii. Fiind deci probabil decesul, se dispune, la cererea soţiei sale, Maria Ţiganaş, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut”; „**Simion Repciuc a lui Alexandru**, născut în 1883, în **Ceahor**, a fost

---

[862] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 79, Cernăuţi în 1 Noemvrie nou 1919, pp. 7-9

înrolat, în 1914, cu ocazia mobilizării generale, în Regimentul 58 Infanterie şi luptă, în anul 1917, pe frontul românesc. Acolo, pe dealul Caşinului, să fi murit, lovit de un plumb, la 6 ianuarie 1917, după cum afirmă martorii. Fiind deci probabil decesul, se dispune, la cererea soţiei sale, Iftima Repciuc, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut"; „**Simion Bolesiuc**, fiul lui Ion, născut la 18 mai 1879, în **Ceahor**, la timpul din urmă domiciliat în **Corovia**, a fost înrolat, la începutul războiului, în Regimentul 58 Infanterie şi a luat parte la luptele în contra ruşilor, în Galiţia. Acolo ar fi murit, în toamna anului 1915, după cum afirmă martorii. Fiind deci probabil decesul, se dispune, la cererea soţiei sale, Dochiţa Bolesiuc, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut"[863]; „**Constantin a lui Ştefan Ţiganaş**, născut în 1882, din **Ceahor**, a fost înrolat, în 1914, cu ocazia mobilizării generale, în Batalionul de Vânători 27 şi a plecat cu dânsul la luptă. În noiembrie 1916, s-a îmbolnăvit în tranşeu la Cârlibaba. Martorul Dimitrie a lui Mihai Holunga se afla în acelaşi tranşeu cu dânsul şi, părăsind tranşeul Ţiganaş, află el de la un stegar sanitar că dânsul ar fi pe locul de ajutor. De atunci nu e nici o ştire despre dânsul. Conform unei informaţii din partea Crucii Roşii, el a a dispărut din 6 iulie 1916. Presupunându-se probabil decesul, se dispune, la cererea soţiei sale, Fevronia Ţiganaş, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut"; „**Lazar a Iacov Zahariuc**, din **Ceahor**, născut în 1882, a fost înrolat, în august 1914, cu ocazia mobilizării generale, în Regimentul nr. 41 Infanterie şi luptă cu regimentul în contra Rusiei.

[863] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 80, Cernăuţi în 7 Noemvrie nou 1919, pp. 3-12

Conform afirmărilor martorului Vasile Rusnac din Ceahor, care a servit în Regimentul 41, l-a văzut acesta, ultima dată, în noiembrie 1914. Venind el, după aceea, la compania lui Zahariuc, i-au spus ceilalţi camarazi şi chiar fratele lui Zahariuc, care a picat în 1916, că Lazar Zahariuc a picat în noiembrie 1914. Fiind, deci, decesul presupus, se dispune, la cererea soţiei sale, Ana Zahariuc, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut”[864]; „**Ioan a lui Toader Danileicu**, născut în **Ceahor**, la 23 decembrie 1887, chemat, în august 1914, sub arme, a ajuns, la începutul anului 1915, în captivitate la ruşi, unde apoi a petrecut câtăva vreme în localitatea Pensa, Siberia, să fi murit apoi în gubernia Iecaterinoslaw, la finea anului 1918, până în prezent lipseşte orice ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Ielenei Danileicu, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[865]; „**Ioan a lui Mihai Poştariuc**, născut la 1 iunie 1889, agronom cu domiciliul ultim în **Ceahor**, s-a prezentat la serviciul cu arma, în noiembrie 1914. Ultima ştire de la dânsul este o carte poştală, adresată soţiei sale, Veronica Poştariuc, datată din 15 august 1916. Din cartea aceasta reiese că menţionatul a servit în Compania a VII-a din fostul Regiment austriac No. 18. Din acel timp lipseşte despre dânsul orice ştire. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Veronichii Poştariuc, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”; „**Ioan a lui Petru Ceahorschi**, născut la 5 iunie 1888, în **Mihalcea**, cu domiciliul din urmă tot acolo, a fost

[864] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 79, Cernăuţi în 1 Noemvrie nou 1919, pp. 7-9
[865] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 13, Cernăuţi 15 aprilie nou 1921, pp. 157-161

mobilizat, în anul 1914, şi ar fi picat, la 11 octombrie 1916, pe frontul italian. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Zoiţei Ceahorschi, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[866].

1919: Prin Deciziunea ministerială nr. 1593/1919, semnată, în numele lui Ion Nistor, de Iorgu Toma, era numit, în „Comisiunea de apel pentru evaluarea taxei de cărşmărit" pe anul în curs, şi cârciumarul **Abraham Ausländer** din Ceahor[867].

1920: „**Deciziune de expropriere No. 59/20**. Deciziunea comisiunii agrare de ocol Cernăuţi, cu care s-a decis exproprierea corpului dominical fasc. No. 426, **Ceahor**, din registrele fonciare pentru moşiile bucovinene, în suprafaţă de 123 ha 93 a 50 mp, proprietatea Fondului bisericesc ort. or., în folosul „Fondului de pământ bucovinean", a devenit definitivă"[868].

CEARTORIA

(pe graniţa polonă, Bucovina, Ucraina).

Ctitorită, împreună cu Dubăvăţul şi Oşilibul, din vremea lui Ştefan cel Mare, Andreico Ciortorâischi, satul numit, în 2 noiembrie **1464**, Ciortorâia, după numele

---

[866] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 1, Cernăuţi 13 ianuarie nou 1921, pp. 6-10

[867] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 69, Cernăuţi, în 3 octombrie nou 1919, pp. 1-3

[868] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi, 21 iulie nou 1921, pp. 69, 70

întemeitorului, a fost întărit, „a treia parte de hotar… care se alăturează cu hotarul Văşcăuţilor”, pe malul drept al Ceremuşului, în 1623, de Ştefan Tomşa al II-lea, ctitorul Putnei, lui Mihai Tăutul, pârcălabul de Hotin. Cum părintele lui Andreico Ciortorâischi, Nemircea Ciortorâischi, fratele lui Ivaşco, pare să fi înfiinţat satul cu mult înainte de atestarea sub numele de Ciortorâia, în 1437, vechiul sat Nemirceanii pare să fi fost, după Costăchescu, acelaşi sat, dar cu un nume anterior cestuilalt.

În 2 aprilie **1623**, Ştefan Tomşa întăreşte pârcălabului de Hotin, Mihai Tăutul, „şi a treia parte de hotar den satul Ciortorie şi partea lui Vasile Hlipco, cât se va alege dentracelaş sat Ciortorie”.

În 31 iulie **1724**, Velicico Caţichi şi jupâneasa Safta vindeau cumnatului lor, Dănilă Giurgiuvan, „a opta parte de sat de Ciortoria”.

În 24 iunie **1759**, mazilul Dănilă Giurgiuvan lasă, prin diată, feciorilor săi, Mihai şi Toader, „jumătate de sat de Ciortorie”, iar fetei sale, Gafiţa, „a patra parte de sat de Ciortoria cu doi vecini”.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[869], din 1772-1773, înregistrează la Ciortorie, moşie a lui Mihalachi de Câmpulung GIURGIUVAN vornic, „13 – toată suma caselor”, însemnând 1 popă, Pavel, 2 dascăli, Dănilă şi Dumitru palamar, 8 scutelnici ai lui Mihalachi GIURGIUVAN, Dănilă SABÂCU, Vasili IVANIUC, Ion OPĂRIAC, Ivan UDUT, Ion ANDRONIC, Grigoraş ANDRONIC, Vasile ANDRONIC şi Hlihor PILIPIAC, 2 ţigani, Vasili şi Dumitru, şi un jidov, Maerku.

---

[869] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 449

În **1775**, satul Ciortorie**,** cum e menţionat în evidenţele lui von Spleny, avea 1 boier din neamul Tăuteştilor, 1 popă (şi el, Tăutu) şi 15 familii de ţărani iobagi.

1843: Biserica Naşterea Maicii Domnului din Ceartoria, cu 410 enoriaşi, în 1843, îl avea patron bisericesc pe Stephan von KRZYSTOFOWICZ, paroh fiind Ştefan HALIP. În 1876, patron bisericesc era armeanul Nicolai de PETRINO, paroh era Meletie HALIP şi era frecventată de 1.508 enoriaşi. În 1907, paroh era Alexandru George DANILEVICI, născut în 1862, preot din 1891, paroh din 1898, cantor fiind, din 1900, Vasile SEROTA, născut în 1874.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Storojineţ – **Vaşcăuţi** (Târg) **pe Ceremuş**, Banila rusească pe Ceremuş, Slobozia Banilei, Berbeşti cu Ostra pe Prut, Bobeşti, Ciartoria, Dracineţ, Hliniţa, Căbeşti, Călineşti pe Ceremuş, Carapciu pe Ceremuş, Costeşti, Stăneştii de Sus pe Ceremuş, **Stăneştii de Jos** (tribunal districtual), Vilaucea, Voloca pe Ceremuş, Zamostie, Zeleneu cu Samsonowka, Pleşniţa”[870].

1886: O şcoală cu 2 clase funcţiona, în Ceartoria, din 1886[871].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Ciartoria** (**Czartoria**), comună rurală, aşezată în partea

---

[870] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[871] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 22, 1876 p. 95, 1907 p. 75

de Nord-Est a districtului Storojineţ, pe ţărmul drept al Ceremuşului. Suprafaţa: 4,84 kmp; populaţia: 710 locuitori, aproape toţi ruteni; religia gr. or. Este tăiată de drumul districtual Zeleneu-Văşcăuţ; staţie de drum de fier a liniei Nepolocăuţ-Vijniţa; are o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică parohială, cu hramul „Naşterea Maicii Domnului". Populaţia se ocupă cu agricultura şi cu creşterea vitelor. Comuna posedă 463 hectare pământ arabil, 39 hectare fânaţuri, 4 hectare grădini, 117 hectare izlaz, 100 hectare pădure. Se găsesc 40 cai, 192 vite mari cornute, 20 de oi, 50 de porci şi 26 stupi. **Ciartoria** (**Czartoria**), **moşie**, cu administraţie specială, districtul Storojineţ. Suprafaţa: 3,74 kmp; populaţia: 33 locuitori, în majoritate izraeliţi, restul ruteni, români puţini"[872].

1914-1918: „**Felix Raczkowski**, din **Ciartoria**, a participat la război şi ar fi picat, în anul 1914, în Carpaţi, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea socrului său, Dumitru a lui Petre Bureşcu, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[873].

1919: Din Comisiunea agrară de ocol Văşcăuţi făceau parte şi locţiitorii „**Teodor Rusnac**, agricultor, Ceartoria, şi **Toader Leviţchi**, agricultor, Ceartoria"[874].

1924: Pichetul de grăniceri ai Regimentului 3 „din Ceartoria va fi numit după dl ministru Iancu Nistor. Parcelele ce au fost cedate, la Ceartoria, de către serviciul

---

872 Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 62

873 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 9, Cernăuţi 15 martie nou 1921, pp. 98-105

874 *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

agricol din Văşcăuţi Ceremuş" au fost dotate cu pichete grănicereşti, în urma unor contribuţii particulare ale unor fruntaşi din satele megieşe, datorită iniţiativei „prefectului nostru, dl Simion Hîj"[875], viitorul Erou al Umanităţii.

1946: Prin decizia Ministerului Cultelor „Nr. 8.219 din 1946, pe data de 15 Februarie 1946, se dispune încadrarea preotului Dionisie Hladiuc, refugiat de la parohia Ciartoria, judetul Storojineţ, utilizat la parohia Dâlja Mare, jud. Hunedoara, la parohia Dealul Babii, aceşai judeţ, fiind retribuit au salariul de lei 6.250 lunar, grupa A 7 bis, tip 32, categoria a IV-a"[876].

CEBRĂU

(Ciabrău, Cebrova, azi Cebrău, județul Edineț, Moldova).

1644, septembrie 12: Ispisoc de îâmpărțeală și de cumpărătură de la Vasile Lupu voievod, după ce Vasile Brăescul și sora lui Agafiia „au împărțit între ei dreptele lor ocini și dedine, satul **Brăești** (comuna Brăești, Botoșani), ce este în ținutul Hârlău, cu iazuri, cu vecini, cu grădini, cu fânețe și cu tot venitul. Și s-a venit în partea Agafiei jumătate din satul Brăești, jumătatea de jos, cu un râmnic ce este în grădină și alr râmnic, ce ea îmsăși l-a făcut, și un iaz ce este pe valea Văculeștilor din sus de pod, și alt iaz ce este pe Brăiasa, împreună al

875 *Cultura Poporului*, Nr. 59, Anul IV, 11 mai 1924, p. 1
876 *Monitorul Oficial*, Nr. 62, 14 martie 1946, p. 2283

ambilor frați; iar fâneața văii ce se numește a Loziilor, toată valea până la iazul Brăiasa și alte locuri de iaz, câte vor fi, să le fie împreună la amândoi frații. / Și după aceea au venit Dumitra Zupcoaie și cu fiul ei Gavril... și au vândut jumătate din satul **Ciabrău** (Cebrău, județul Edineț, Moldova), pe Prut, în ținutul Hotinului, cu jumătate din bălți de pește, cu jumătate din moară la pârâul ce curge din acea baltă, cu fânețe, cu prisacă, cu grădini și cu tot venitul... cneaghinei Agafia, pentru 228 taleri de argint"[877].

1904: „**Cebrova**, sat în judeţul Hotin, volosti Lipcani, aşezat între Prut şi linia căii ferate Noua Suliţă. Are 62 case, cu o populaţie de 427 suflete"[878].

CEPELEUŢI

(comuna Cepeleuţi, raionul Briceni, Moldova).

1634, ianuarie 29: Zapisul lui Gavril Gorgan, pitarul cel mare, prin care mărturiseşte că a „avut tocmeală cu Gavrilaşco vornicul, de am schimbat nişte ocine, în zilele lui Moise vodă, în domnii dintâi, de-mi dăduse dumnealui un sat, anume **Vascăuţii** (comuna Văscăuţi, raionul Floreşti, Moldova), ce este în ţinutul Sorocii, iar eu i-am dat, drept schimbare, nişte ocine ce-am avut de pe jupâneasa mea, anume jumătate de sat de

[877] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 425, pp. 405, 406

[878] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 52

Uncăuţi (raionul Briceni, Moldova) şi o parte de ocină din **Cepeleuţi** (comuna Cepeleuţi, raionul Briceni, Moldova) şi a patra parte de sat de **Corosteni** (Coresteuţi, comuna Coresteuţi, raionul Briceni, Moldova). / Într-aceea, cumnatul meu Căpotici nu s-a ţinut de tocmeală, ci a făcut schimbare cu Gheorghe Corosteanul, de i-a dat cumnatului meu, Căpotici, pentru cea a patra parte de sat **Corosteni**… / Deci Gavrilaşco vornicul… vrut-a să strice tocmeala şi să ia satul **Văscăuţii** înapoi. Într-aceea iarăşi de iznoavă m-am tocmit să-i cumpăr altă a patra parte dintr-un sat, unde-şi va pofti dumnealui. Deci i-am cumpărat a patra parte de sat de **Şişcăuţi** (comună în Coţmani, Bucovina), de la Conde vameşul, drept 200 de galbeni"[879].

1770-1772: Satul **Cepeleuţii**, ţinutul Hotinului, ocolul Mijlocului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[880], **toată suma caselor: 66**. Scădere rufeturi 66: 1 popă, 2 dascăli, 63 călăraşi. / **Călăraşii**: Vasile Dediul / Ion al lui / Costandin fiul lui / Irimia la fel fiul lui / Apostol Dudău / Toader fiul munteanului / Toader, mocanul / Ioniță fiul lui / Tănase, morar / Toader fiul lui / Ilie Teleucă / Grigore Teleucă / Iftimie Mirăuță / Timofei Mirăuță / Sava / Grigoraș Mustiață / Vasile Ianaș / Anton Brăniștianu / Mihalachi Iașan / Vasile Pârcălat / Tănase Tiacălată / Ștefan, morar / Ion Brăniștianu / Toader al Cărăușiții /Toader Chitic / Gheorghe, eșanu / Simion al Sandului / Ștefan Jidanu / Ion Râmbul / Ifrim al Părpăloaei / Vasile, bejenar / Gavril, bejenar / Stahie /

---

879 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 41, p. 44

880 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 174

Danila fiul Mihăesii / Dumitraș Șchiopul / Nica fiul lui Moisei / Vasile Șchiopul / Andreeș, olariul / Nichifor fiul lui / Enache fiul lui Nichifor / Ion Teleuca / Nicolae Teleuca / Irimia Chistruga / Ion, curălaiul / Petre Lungul / Grigore, cojocariul / Ioniță fiul lui Iachim / Ion fiul lui Nicolae / Costandin fiul lui Foamete / Simion fiul Lăzăroaei / Simion Ostornioală / Ilia, muntean / Grigore Moisa / Dumitraș Dudău / Ilie, bejenar / Grigore, morar / Mihalache Chișcă / Apostol Teleuca / Alecsa, văcar / Lupul Sotnic / Gavril, vătăman / Leur, văcariul / Ion, argat. // **Preoți și Dascăli**: Popa Andrei / Toader, dascăl / Ion, dascăl.

CEPELEUŢI

(Şepteleuţi, azi Cepeleuţi, comuna Cepeleuţi,
raionul Ocniţa, Moldova).

1636, septembrie 6: Întărit de Vasile Lupu voievod fraţilor Toader şi Constandin Liciul, feciorii Liciului cel bătrân, nepoţi lui Cotela, care primesc uric pentru jumătate de sat **Şepteleuţi** (azi Cepeleuţi, comuna Cepeleuţi, raionul Ocniţa, Molodova), partea de jos, care este în ţinutul Hotinului, o parte locul lor de baştină, iar cealaltă dreaptă cumpărătură a tatălui lor Liciul de la Drăgan, rudele lui Tiron Căue, Ionaşcu, Anisia, Vesălina,

Mărica şi de la Macsân Smiteanca şi feciorii lui Simion şi Anuşca, drept 420 zloţi tătăreşti”[881].

1646, februarie 24: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Pârciul din **Iadinţi** (azi Edineţ, comuna Edineţ, raionul Edineţ, Moldova) şi cu rudele lui s-au pârât de faţă cu Anniţa, fiica lui Dumitraşco Solomonescu, nepoata bătrânului Toader diac, pentru jumătate de cat **Verteporoh** (azi Stolniceni, comuna Şofrâncani, raionul Edineţ, Moldova), ce s-a chemat de demult **Cucearov**, spunând Pârciul şi rudele lui cum le este acea jumătate de sat dreaptă ocină şi dedină, şi au arătat drese; şi Aniţa a răspuns cum îi este dreaptă ocină şi dedină de la bunicul ei Toader diac din **Cepeleuţi** (comuna Hincăuţi, raionul Ocniţa, Moldova), şi a arătat un zapis, în care a scris cum i-a dat şi dăruit bunicul ei Toader diac acea ocină din Verteroporoh şi ocina din Cepeleuţi tatălui ei Dumitraşco Solomonescul. / Domnia mea am făcut carte lui Trandafir pârcălab de Hotin, ca să strângă oameni şi să cerceteze despre rândul acelei jumătăţi de sat şi a cui a fost de demult. / Trandafir pârcălab a adus acolo pe Maxim Sicica, Procop Losco şi Cipor din **Cepeleuţi**, Grigore Sicica din satul **Cucina** (Clocucina, azi Clocuşna, comuna Clocuşna, raionul Ocniţa, Moldova), şi mulţi oameni buni… care au mărturisit cu sufletele lor că acea jumătate de sat este dreaptă ocină Aniţei, şi a ţinut-o tatăl şi bunicul ei, iar Pârciul şi cu rudele lui n-au nici o treabă”[882].

---

881 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 504, p. 560

882 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 298, pp. 238-240

CEPEŞTI

(Rotompăneşti, Cernaţi, înglobate în Cepeşti,
comuna Bogdăniţa, Vaslui).

1604, iulie 5: Necola Frăgăul şoltuz şi cu 12 pârgari de Bârlad mărturisesc cum Medelean, Anghelina, Arimiia şi Maria, copiii Şendroaei, vând lui Drăgan, Mihul şi lui Postolache, pentru 100 zloţi tătăreşti, „moşia din satul **Rotompăneşti**, din a cincea parte, partea de sus, iar a treia parte cu toate veniturile”[883].

1623, ianuarie 18: Întărit de Ştefan Tomşa voievod, lui Dumitraşco, fost stolnic, care cumpără, cu 30 de taleri, de la Meletiana, fiica lui Gligor, şi de la nepotul ei Gligorie, fiul popii Crăciun, amândoi nepoţii lui Silion, „jumătate din a treia parte a întregului sat **Glodeni** (lângă Cristeşti, Vaslui), cu loc de moară şi cu tot venitul”[884]. Dumitraşco stolnic a mai cumpărat „a patra parte din a treia parte a aceluiaşi sat **Glodenii**”, cu 15 taleri, de la Cârstea, Nechifor şi Axenia, fiii lui Ion, nepoţi lui Silion, dar şi „a patra parte din jumătatea satului **Cernaţi, care se cheamă Dilţigani**i pe Bogdana” (înglobat în Cepeşti, comuna Bogdăniţa, Vaslui), cumpărată, cu 50 taleri, de la Gavril, fiul lui Toader Bălţatul, nepotul lui Cozma medelnicer. De la mătuşa lui, Urâta, fiica lui Moise Boureanul, a primit danie, pentru pomenirea ei şi a

---

[883] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 24, pp. 44, 45

[884] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 6, pp. 6-8

părinţilor ei… „cât se va alege din satul **Stoeşti** pe gârla Putnei (în Focşani, Vrancea) şi cu jumătate de vad de moară din acelaşi sat Stoeşti”, conform zapisului de mărturie a şoltuzului şi a celor 12 pârgari din Bârlad.

1625, iunie 15: Întărit de Radul voievod uricarului Focea şi soţiei sale Marica, fiii lui Ţuţurman, nepoţii lui Banul, strănepoţii lui Toader Tazlău, care primesc uric pentru „două părţi de ocină din satul **Rotompăneşti** pe Bogdana, în ţinutul Tutovei”[885].

1629, aprilie 8: Nicoară, hatmanul şi pârcălabul Sucevei, şi jupâneasa lui Dochia miluiesc pe nepotului lor Ionaşco „cu un sat anume **Bicanii**, cu **Balosineştii**, ce sunt pe Smila, în ţinutul Tutovei, cu curţi şi cu moară gata pe Smila, şi cu vie; şi aşijderi i-am dat o parte de ocină din satul **Cepeşti**, ce sunt pe Bogdana, ce ne este nouă cumpărătură de la Dănil Zlojă; şi i-am dat şi altă parte de ocină din satul **Horgeşti**, ce sunt la obârşii Bogdănii, cumpărătură iarăşi de la Dănil Zlojă”[886].

1633, ianuarie 27: Zapisul şoltuzului Ion şi al celor 12 pârgari din **Bârlad**, în care mărturisesc „cum au venit înaintea noastră Zaharia şi Dumitru, feciorii preotesei popii Lucăi, nepoţii lui Toader, strănepoţii Ştefului lui Cernat din **Cernaţi** (contopit cu Cepeşti, comuna Bogdăniţa, Vaslui)… de au vândut jumătate de ocină din sat de **Cernăteşti** (în ţinutul Tecuci, Galaţi), din obârşia Corudului, din stâlp în sus, pe unde a fost de veci hotarul cel bătrân… lui Pravăţ, feciorul Oancăi, lui Stănilă şi Lupul Ilea ot **Măceşeni** (azi Măcişeni, comuna

---

[885] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 343, p. 416

[886] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 82, p. 99

Corni, Galaţi) şi acelor oameni din **Corni** (ţinutul Covurlui, comuna Corni, Galaţi), drept 240 zloţi”[887].

1634, iunie 21: Întărit de Vasile Lupu voievod fraţilor Ionaşco Bâtcovici diac şi Condrea, fiii lui Lazor Bâtcovici, care primesc uric pentru „partea lor din satul **Greci** (lângă Cernaţi, contopit cu Cepeşti, comuna Bogdăniţa, Vaslui), pe pârâul Bogdana, cu parte din moară şi cu tot venitul. Şi de asemenea le-am întărit… o parte de ocină din acelaşi sat Greci, ce este lui cumpărătură de la Constantin, pentru 12 taleri de argint… de asemenea, partea unui bătrân din acelaşi sat Greci, cu parte de moară şi cu tot venitul, care acel bătrân, partea lui, este a slugii domniei mele, însuşi Ionaşco Bâtcovici diac, care este lui danie de la Salomiia, fiica lui Păcurar Mâţul, pentru sufletul ei şi al părinţilor ei”[888].

1639, aprilie 29: Scrisoarea vornicului de gloată Neaniul, de „ aicea, la sat la **Greci** (înglobat în Cepeşti, comuna Bogdăniţa, Vaslui) şi la **Cernaţi** (înglobat în Cepeşti, comuna Bogdăniţa, Vaslui) pe Bogdana, pentru pâra ce-au avut vornicul Dumitraşco cu Ionaşco Bâtcovici de Greci şi cu răzeşii lui, pentru o bucată de pământ şi pentru nişte stâlpi ce au fost stricaţi şi i-a mutat pârcălăboaia de Hotin din hotarul Grecilor în sus, în hotarul Cernaţilor, în zilele lui Constantin vodă… / Şi semnele încă s-au aflat, ale Cernaţilor, în costişa dinspre apus, până în capetele pământurilor ce vin în sus şi în jos, până în hotarul Grecilor, iar la deal până în culmea dealului, unde este stâlp; de aici, peste vale, spre răsărit,

---

[887] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 279, p. 357

[888] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 162, pp. 184, 185

din hotar la deal, într-un stâlp ce-i în culmea dealului, pe unde vin pământurile iar în sus şi în jos şi se suie hotarul la deal, prin capetele pământurilor, prin Vâlceaua Cornei, unde este stâlp, şi se suie la deal pe Vâlceaua Cornei, prin viezuni, şi merge printre Lacurile Gemene şi se coboară la Fântâna lui Bordas; de acolo, în sus, pe marginea poienii, în cap gavnul dinspre costişă, până în movila găunoasă, de acolo în sus, până ce se întâlneşte cu **Rădceşti** (Rădueşti, azi Rediu Galian, comuna Codăeşti, Vaslui)"[889].

1686, iulie 20: Hilip sin (fiu) lui Pătrăşcan din **Coroeşti** dăruieşte postelnicului Ion Pălade „a sa moşie dintre **Greci** şi dintre **Cernaţi**, ce i se va alege din bătrânul Cepeştilor"[890].

1690, ianuarie 29: „Zloj vinde unchiului săi Filimon partea ce era cumpărătură de tatăl său de la Armaşul Anton, jumătate de bătrân, drept 4 taleri… cât i se va alege partea, jumătate din satul **Rădăeşti** şi din **Cepişti**, cu tot venitul"[891].

1899: „**Cepeşti**, sat în judeţul Tutova, plasa Simila, comuna Rădeşti, spre sud de satul Rădeşti"[892].

---

[889] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 121, p. 135

[890] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 125, p. 132

[891] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 195, p. 181

[892] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 316

CEPLENIŢA

(Ceplinişi, azi Cepleniţa, comuna Cepleniţa, Iaşi).

1635, august 29: Zapis de la marele spătar Ureche, Gheorghe Roşca, Varlan uşerel din **Ciunceşti** (comuna Brăeşti, Iaşi), Ştefan mare vătav, Toder, ginerele lui Zgâia din **Scorţeşti** (înglobat în Albeşti, comuna Brăeşti, Iaşi), Malici hotnog din **Şepteşani** (lângă Goeşti, comuna Lungani, Iaşi), Simion pitărel, Vasile şi Ionaşco Răspop din **Pleşăşti** (Pleşeşti, azi Zmeu, comuna Lungani, Iaşi), Toder Drăguşan din **Todereşti** (Todireşti, înglobat în Chilişoaoaia, comuna Dumeşti, Iaşi), Iusip din **Brăeşti** (comuna Brăeşti, Iaşi), Gugea şi Pătraşco Fulger din **Goeşti** (comuna Lungani, Iaşi), popa Toder din **Cepliniţi** (Cepleniţa, comuna Cepleniţa, Iaşi), Pătraşco croitor, Mihil şi Stratilat şi Marco diac – slugile lui Ureche din **Iaşi**, care mărturisesc cum au venit înaintea lor fraţii Ipatie Sârbea şi Toader, şi nepoţii lor Nelcăiaco, Isaico şi Măriica, fiii lui Sârbea din **Lungani** (comuna Lungani, Iaşi), nepoţii lui Lupul Coşciug din **Băloşeni** (lângă Borşa, comuna Vlădeni, Iaşi) şi au vândut, „dintr-o jumătate a satului **Băloşăşti** (Băluşeşti, comuna Icuşeşti, Neamţ), a treia parte, cea din jos, lui Neaniul vornic, pentru 30 zloţi bătuţi”[893].

---

[893] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 220, pp. 260. 261

1774, iunie: Satul **Cepleniţa**, ţinutul Hârlăului, ocolul Bahluiului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[894]**, toată suma caselor: 123**. Scădere rufeturi 123: 1 popă, 1 mazil, 1 ruptaş, 65 scutelnici ai dumisale comisului Canta, 10 scutelnici ai armaşului Nenciu, 45 ţigani. / **Rufeturi:** Popa Ursu / Pavăl Pulberi, scutelnic la dumisale comisului Iordachi Canta / Ştefan Sărăcuţu, la fel / Ion fiul plugarului, la fel / Ioniţă Ciofu, la fel / Simion Lăbuşcă, la fel / Ioniţă Lăbuşcă, la fel / Toader Şuvei, la fel / Mihălache al lui Mătei / Grigori, rus, la fel / Ion Mătei, la fel / Ioniţă Buzdugan, la fel / Radul al lui Mătei, la fel / Lupul, ciubotar, la fel / Mătei, la fel / Grigoraş fiul lui Mătei, la fel / Vasile al lui Mătei, la fel / Grigoraş Mătreţ, la fel / Neculai Buzdugan, la fel / Sava fiul lui, la fel / Chitic cel bătrân, la fel / Ştefan, cergar, la fel / Ansinti Gânscă, la fel / Ioniţă Ropoţel, la fel / Ştefan Chitic, la fel / Costandin Corpaci, la fel / Ioniţă Spănachi, la fel / Sandu, olariu, la fel / Vasile, olariu, la fel / Toader, vier, la fel / Ichim, cojocar, la fel / Sandu Nicorescu, la fel / Ştefan Ghemeş, la fel / Ursu fiul lui, la fel / Savin fiul lui Mătei, la fel / Ioniţă Darciu, la fel / Ion Darciu, la fel / Andrei Darciu, la fel / Dumitru, solonar, la fel / Lupu Purcel, la fel / Andrei Purcel, la fel / Gheorghe Purcel, la fel / Dumitru Purcel, la fel / Arhip Purcel, la fel / Ursu Purcel, la fel / Ion fiul lui Obreja, la fel / Vasile, bejenar, la fel / Petre, rus, la fel / Gavril Obritenschi, la fel / Simion, rus, la fel /Petre, rus, la fel / Toader, rus, la fel / Andrei, rus, la fel / Ion Niamţu, la fel / Zaharie, slugă, la fel / Enachi, la fel / Grigori Peveţ, slugă, la fel / Pricopi, rus, la fel / Toader, rus, la fel / Prodan, rus, la fel /

[894] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 228, 229

Simion, rus, la fel / Toader, blănar, la fel / Angheluţă, păscar (pescar), la fel / Sandu, crav, la fel / Pavăl, bărbier, la fel / Iacob, morariu, la fel / Simion Ciocan, scutelnic la armaşul Nenciu / Vasile Lăbuşcă, la fel / Gheorghe Tăbârţă, la fel / Neculai fiul lui Tălămbuţă, la fel / Niagu, bejenar, la fel / Stan, muntean, la fel / Vasile Pleşca, la fel / Ştefan cumnat lui Şuvei / Ion cumnat lui Purcel, la fel / Vasile, la fel / Costăn Cotruţă, mazil / Costandin fiul lui Ion al lui Dumitru, ruptaş / Drăghici, jude, ţigan / Nichita Cântace, ţigan / Grigoraş Cândtace, ţigan / Toader Vorovei, ţigan / Ştefan Iorga, ţigan / Iordachi, ţigan / Liahu, ţigan / Alecsa, ţigan / Lupu, ţigan / Ion fiul lui Gavril, ţigan / Vasile fiul lui, ţigan / Gheorghe, ţigan / Toader, ţigan / Ştefan Untul, ţigan / Iordache Margină, ţigan / Nica Margină, ţigan / Iacob fiul Savii, ţigan /Enachi fiul Irimiei, ţigan / Grigoraş fiul lui Nedele, ţigan / Toader Bolocan, ţigan / Grigoraş Tarca, ţigan / Acsinti, olariu, ţigan / Ilie Cârcotă, ţigan / Grigoraş al lui Drăghici, ţigan / Andrei Banul, ţigan / Ursul, ţigan / Chirică, ţigan / Radul, ţigan / Ion fiul lui Radu, ţigan / Lupul Butuce, ţigan / Neculai Pănuşoi, ţigan / Marin, pitar, ţigan / Chirica, ţigan / Toma, ţigan / Ilie Târlă, ţigan / Ştefan Budulaş, ţigan / Ion Merlă, ţigan / Ion a Savii, ţigan / Petre, ungurian, ţigan / Toader fiul lui ungurian, ţigan / Gavril Gabăr, ţigan / Enache, ţigan / Andrei, bârsan, ţigan / Vasian, ţigan /Iftimi, ţigan.

1899: „**Cepleniţa**, comună rurală în partea de nord a plăşii Bahluiului, judeţul Iaşi, între comunele: Şipotele, Bădeni, Cotnari, şi judeţele Botoșani și Suceava, întinzându-se de la nord spre sud-est, pe o lungime aproape de 26 km. Terenul ei e plin de dealuri, care, în partea de sud-vest, sunt acoperite de păduri, vii și livezi,

iar partea de nord. cu lanuri cultivabile, cu imaşuri și fânețe. Este formată din satele: Ceplenița, Buhalnița, Vârâţii, Moara Prefectului, Steclăria și Borosoaia. Are o populaţie de 628 familii sau 2.384 locuitori, între care sunt câţiva ţigani şi evrei… În această comună sunt două biserici, deservite de 2 preoți şi 2 cântăreţi; 2 şcoli, frecventate de 56 şcolari; 12 mori de apă. Numărul vitelor se urcă la 4.754 capete, dintre care: 1.498 vite mari cornute, 224 cai, 2.473 oi şi 559 râmători. Tot teritoriul comunei Ceplenița, a fost al familiilor Pășcanu, Văcărescu și Balş şi este, azi, proprietatea familiei Christache Zarifopol. / **Ceplenița**, sat aşezat în centrul comunei Ceplenița, pe podişul și șesul numit al Țiganilor (Puiul) şi pe ambele maluri ale râului Bahluiul. Are o populaţie de 271 familii, sau 1.032 locuitori, printre care unii sunt de origine slavă, vorbind limba rusă. Este reşedinţa comunei. Are o şcoală, întreținută de comună, înființată în anul 1880, și frecventată de 23 elevi. Pe platoul dealului dinspre sud se află casa proprietăţii; alăturea este biserica, zidită, la 1836, de Mihail Paşcanu, deservită de 1 preot, 1 cântăreț şi 2 eclesiarhi; pe apa Bahluiului este o moară… Numărul vitelor este de 2.339 capete, din care: 769 vite mari cornute, 131 cai, 1.130 oi şi 309 râmători”[895].

---

[895] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 316, 317

CERBICANI

(comuna Lunca Banului, Vaslui).

1635, martie 10: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului mare vornic Ionaşco Cehan şi lui Duca fost comis, care primesc urice pentru „un sat, anume **Novacii** (înglobat în Duda, comuna Duda-Epureni, Vaslui), ce este în ţinutul Fălciului, care a fost drept domnesc, ascultător de ocolul târgului Huşi, Şi au dat 600 taleri de argint lui Ştefan Tomşa voievod, atunci când a mers Enachi Catargiul banul la Ţarigrad pentru nevoia ţării… / o selişte, anume **Stănileştii** (comuna Stănileşti, Vaslui), care este în ţinutul Fălciului, cu bălţi de peşte şi cu vad de moară la Prut, unde au fost 6 mori domneşti într-o casă… fostă dreaptă domnească, lângă târgul Huşi, dată lui de Barnovschi voievod pentru slujbă credincioasă şi pentru un cal bun, pe care l-a luat de la el şi l-a trimis la craiul unguresc… / alt sat, **Volosenii** (comuna Stănileşti, Vaslui), în ţinutul Fălciului, fost drept domnesc, ascultător de ocolul Stănileştilor, dat lui de Ştefan Tomşa pentru 200 ughi şi 6 cai buni, ce s-au dat în slujba ţării… / alt sat, anume **Măicanii** (comuna Lunca Banului, Vaslui) şi **Cerbicani** (comuna Lunca Banului, Vaslui), şi cu bălţi de peşte, anume Căuşul, Alba, Neagra, Pepelea, Cerbicana, Gârla Stâlpului şi Lungul, jumătate, care acest sat Măicani a fost drept domnesc, ascultător de ocolul Stănileştilor, dăruit de Radul Voievod pentru doi cai buni, ce i-a dat în treaba ţării… / o parte din satul **Dolheşti** (lângă Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), care este la

obârşia Crasnei, în ţinutul Fălciului, cumpărată de la Păcurar, fiul lui Cozma sulgerel, a cincea parte din a şasea parte, partea Stancăi, cu 60 taleri de argint… / jumătate din satul **Codăeşti** (comuna Codăeşti, Vaslui), partea de jos şi cu vad de moară la Dobrovăţ, de asemenea a cincea parte din cealaltă jumătate din satul Codăeşti, care este în ţinutul Vaslui, cumpărată de la Pântea fost şetrar, fiul Tudorei, pentru 225 ughi… partea de sus a dat-o lui Pântea vara lui Tudora, fiica Anisiei Purceloae, pentru că a plătit capul ginerelui său Dumitru Purcel, pentru o moarte de om, pe care a făcut-o el”[896].

CERBICENI

(pe Nistru, raionul Secureni, Ucraina).

1770-1772: Satul **Cerbicenii**, ţinutul Hotinului, ocolul Nistrului, avea, după recensământul lui Rumean-ţev[897], **toată suma caselor: 58**. Scădere rufeturi 2: 1 popă, 1 dascăl. Rămân birnici 56. / **Birnicii**: Hlihor, morar / Ștefan, rus / Sandul Plângău / Antohe, eșan / Ion Oborocianul / Grigoraș fiul lui / Ianache al lui / Mihailo Bălăuță / Andreeș Ojovanul / Nicolae, sârbul / Iftimie Chisim / Ion Mitrianul / Samson, cojocariul / Ștefan, rus / Ivan Dolhii / Ion Ladan / Onofrei Plângău / Gheorghieș, pâslariul / Lupul Cucul / Ursul fiul lui Acsenti / Tudose,

---

896 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 54, pp. 52-56
897 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 149

păscariul (pescarul – n. n.) / Ioniță Ciupuc / Mihalache Cuconcia / Iacob Moșniaga / Ioniță fiul rotariului / Ion Plângău / Vasile al lui / Ioniță fiul lui Cocâț / Ilco / Mihailo Verbi / Ivan Bilinoci / Ivan Rura / Danila Buniaga / Ion Cozarit / Dumitru Zapa / Hrihor Măruț / Hrihor Samaniuc / Danila al lui Samaniuc / Iftimie, rotar / Ichim, dohotar / Toader, rotar / Mihai, dohotar / Gheorghe Ladan / Ioniță Știrbăț / Tudose Samanic / Mihai, rusul / Iftimi Ladan / Ștefan, pânzariul / Iacob fiul lui Ciumașco / Ioniță Beșliu / Simion Lată / Vasile Tarcău / Andrei Chesim / Ignat, rus / Nicola, vornic / Iure, vornic. // **Rufeturi:** Popa Vasile / Ian, dascăl.

CERCELEŞTI

(Orhei, Moldova).

1670, octombrie 18: Partenie, feciorul lui Gligorii Benii (Benea), nepotul lui Mătei din Bălcăneşti, mărturiseşte că a „botezat o cucoană a lui Miron, anume Iftimia. Deci, m-am îndurat de i-am dat fină-mea această pomană de la mine şi danie dreaptă a mea moşie, ce se va alege partea mea, din **Bolcăneşti**, din vatra satului, din câmp, din rediul cu loc de prisacă şi cu vişini ce sunt în prisacă, şi cu apa Răutului, şi cu tot venitul ce s-o alege din partea mea, din a cincea parte, a patra parte… Şi la această danie au fost Grigore Buzişorul, Merăuţă Buliga sin ego (şi fiul lui), Pătraşco, Trohin, Ion Plăcintă ot **Cerceleşti**, Drăgoi vătămanul ot **Brânzăni**, Vasile Buzni, Bejan, Petre zet (ginere) Partenie, Toader sin Drăgoi şi

Hilohie ot **Urdăşei** şi mulţi oameni buni"[898].

1786, noiembrie 28: Marele logofăt Dimitrie Sturza schimbă moşii cu Gavril şi Grigoraş Jărdan, feciorii Tofanei, fata lui Miron Crăsnăşanu, strănepoţi Sandului căpitan, care „având ei părţi în trei moşii, anume **Bălcăşeştii, Cerceleştii** şi **Sârbenii**, ce sunt toate într-un hotar, în ţinutul Orheiului, pe apa Răutului, baştină de la mama lor Tofana, şi părţi în **Dereneu**, baştină de pe tatăl lor Ştefan Jărdan, în care moşie Dereneu are şi mănăstirea Bărboiu parte de moşie, din jumătatea de jos a satului Dereneu şi din **Prihodişte**, a şasea parte", primeşte toate aceste părţi de moşii de la răzeşi „schimb pentru parte din Dereneu şi din Prihodişte, ce le-am dat cu bună pace"[899].

CERCHEJENI

(Ciurcuşani sau Cercuşeni, azi Cerchejeni, comuna Suliţa, Botoşani).

1637, martie 20: Zapisul Măricăi Udroie, în care mărturiseşte că a „vândut partea ce am avut din **Ciurcuşani** (sau Cercuşeni, azi Cerchejeni, comuna Suliţa, Botoşani), din ţinutul Hârlăului, a câta parte a fost a Udrei, Mihalcei, feciorul Meicăi, pentru 100 lei bătuţi. Şi în tocmeală au fost Dumitru şoltuzul şi Pârlea. Au dat seamă către noi Ionaşco Onigaş, Chirilă de **Botoşani**,

---

898 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 125, pp. 128, 129

899 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 288, pp. 324, 325

Gligorie Mumici şoltuzul, 12 pârgari şi alţi orăşeni buni din Botoşani”[900].

1637, mai 1: Mărica, jupâneasa lui Pătraşcu Udre, vinde „toată partea ei din sat de **Cercuşăni** (sau Ciorcuşăni, azi Cerchejeni, comuna Suliţa, Botoşani), cumpărătura lui Pătraşcu Udre, pe Valea Stânii, care este în ţinutul Hârlăului, cu heleşteu, moară şi cu poieni, Mihalcei Meica, drept 120 de taleri bătuţi”. Vasile Lupu voievod îi întăreşte Mihalcii Meica şi „o parte de ocină din sat din **Tofileni** (sau Tocileni, comuna suburbană Stăuceni, Botoşani), cumpărătură de la Pârlia şi de la feciorii lui Tomşa, Samson şi Dumitru”, dar şi o altă parte din Ciorcuşăni, „ocină şi moşie a socrului său Ionaşco Mărinici, şi au întors-o de la Grigore Udre, cu loc de prisacă în pădure”[901].

1637, august 16: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Mihalcea Meica, care cumpără, cu 120 taleri bătuţi, de la Marica, jupâneasa lui Pătraşco Udrea, „toată partea ei din satul **Cercuşeni**… cumpărătă jupânului său, pe valea Scânteii, ce este în ţinutul Hârlăului”, de la Pârlea şi de la feciorii lui, Tomşea, Samson şi Dumitru, „o parte de ocină din sat din **Tofileni**, din a treia parte de sat a şasea parte”, şi moştenirea de la socrul său, Ionaşco Marenici, care „a întors de la Gligorie Udrea un loc de prisacă în pădure… ocina din sat din Ciorcuşeni”[902].

---

900 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 41, p. 41

901 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 80, p. 79

902 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 162, pp. 154, 155

1774, iunie 10: Satul **Cerchejeni**, ţinutul Botoşani, ocolul Târgului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[903]**: Toată suma caselor**: **35**. Scădere rufeturile 23: 1 popă / 1 diacon / 1 jidov / 20 scutelnici. Rămân birnici 12. / **Birnicii**: Ilie Hilimon, vornic / Ion Capmoale / Ion Alac / Tănase sin (fiu) lui / Ion nepot lui Miron / Ion Ceşmelian / Ion Tofănescul / Vasile Borâlă / Ivan, rus / Toader sin herghelegiu / Toader a lui Mihai / Miron Alac. // **Rufeturile**: Popa Andrei / Diaconul Vasile / Moşcu, jidov / Vasile Vălcănescul, scutelnic stolnicesii Cogâlniceniţii / Miron David, tij (la fel) / Agapie brat (frate) lui, tij / Dinul, vier, tij / Ion sin (fiu) vier, tij / Ioniţă sin Raelian, tij / Nistor Hopul, tij /Ipati sin lui, tij / Simion, vătăman, tij / Toader Tobultoc, tij / Ştefan Buga, tij / Vasile al Grosului, tij / Toader Boghiul, tij / Narcu Grosul, tij / Ion Driţcaci, tij / Lupul, văcar, tij / Ion, botnar, tij / Toader zet (al) prescurniţii, tij / Vasile Budian, tij / Toader, cojocar, tij.

1899: „**Cerchejeni**, sat în judeţul Botoșani, situat pe o coastă de deal, în partea dreaptă a pârâului Ursoaia, şi în partea de nord a comunei Dracşani, plasa Miletinul. Se întinde pe o suprafață de 2.446 hectare; cu o populaţie de 150 familii, cu 600 suflete. Are o biserică, deservită de 1 preot și 2 cântăreți; 1 şcoală, întreţinută de comună, cu 1 învăţător şi 23 şcolari; o cârciumă. Vite sunt: 235 boi şi vaci, 38 cai mari și mici, 224 oi, 54 mascuri. Sunt 28 stupi cu albine"[904].

---

[903] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 196

[904] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 323

CEREPCĂU

(Cerepcău, raionul Floreşti, Moldova).

1632, aprilie 25: Întărit de Alexandru Iliaş voievod visternicelului Ciudin, în prezenţa fraţilor lui Coiliciu şi Burdugan, dar şi a multor oameni buni, martori că „dresele ce le-au avut ei de la Iancul vodă pe jumătate dintr-o parte de sat de **Ciripcăuţi** (Cerepcău, raionul Floreşti, Moldova), în ţinutul Sorocii, li s-au prădat când Calga sultan, cu Cantemir paşa şi cu mulţime de tătari, au trecut în Ţara Leşească. / Care acea parte de ocină a fost cumpărătura tatălui lor, lui Caraghios, de la Ionaşco, fratele lui Moschiciu fost pârcălab, drept 250 zloţi tătăreşti, cu care bani acel Ionaşcu şi-a răscumpărat un fecior al său din Ţara Turcească. Iar după aceea, acea parte de ocină o au fost luat cu sila Chiriţa postelnic, în zilele lui Costantin vodă. Şi apoi Ciudin visternicelul şi cu fraţii lui mai sus numiţi au umblat şi iar au răscumpărat acea jumătate de parte de ocină de la jupâneasa lui Chiriţă postelnic şi de la nepoţii lui, Costandin şi Petrachi, şi au dat un cal bun, şi o iapă, şi un bou şi 20 oi”[905].

---

[905] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 37, pp. 37, 38

CEREPCĂU

(Ciripcău, comuna Stoicani, raionul Soroca, Moldova).

1645, mai: Scrisoarea lui Toderaşco, fost vornic de gloată, adresată părintelui său Toderaşco mare logofăt, în care scrie că a dat curs poruncii lui Vasile Lupu voievod, de-a alege „partea lui Iorga postelnicul cel mare, dinspre alţi răzeşi şi **Cerepcău** (Ciripcău, comuna Stoicani, raionul Soroca, Moldova), care două părţi le-a cumpărat postelnicul de la Voico logofăt, iar răzeşilor le-au rămas trei părţi nevândute. În tot satul Cerepcău, s-au aflat cinci moşii. / Deci am strâns oameni buni, anume Iorescul din **Tomilăuţi** (comuna Vărăncău, raionul Soroca, Moldova), popa Ionaşco şi Iani de **Vascăuţi** (comuna Văscăuţi, raionul Camenca, Moldova), Grăjdan de **Stoicani** (comuna Stoicani, raionul Soroca, Moldova), Nechifor şi Pâhno de **Voroncăuţi** (Vărăncău, comuna Vărăncău, raionul Soroca, Moldova). / Şi au fost toţi răzeşii care au fost în Cerepcău, Burdugan cel bătrân, Toader, Drăgan feciorul Mancioei, Văsian fratele Ştefcăi vătav, Ionaşco şi Gavril, feciorii Coiliţăi. Gheorghe feciorul Iaremicei, Vasile Fleca, Iaremicia feciorul Petrei şi alţi răzeşi şi au arătat ei hotarele cele bătrâne, pe unde a ţinut Voico logofătul. / Şi s-a începu acest hotar, partea postelnicului, din jos, cum din vatra satului, aşa din tot locul, s-a început de la obârşia Blitniţei, dinspre hotarul Ciornei, dintr-un stâlp de piatră, de acolo tot drumul pe lângă rediu, până într-o altă piatră, ce-i în drumul Alaciovului, ce merge la Iaşi, pe deasupra Cerepcăului, de aici într-altă piatră, ce este deasupra Cerepcăului, de-

acolo într-altă piatră, ce este deasupra casei lui Mihailo Cărzac, de aici tot matca pârâului, la altă piatră, în pisc, peste iazul Celebiei, de acolo altă piatră, deasupra văii Camencei, în pisc, şi altă piatră în matca văii Camencăi, şi la alt stâlp de piatră, până în vârful dealului dinspre Ţigăneşti, lângă un drum ce merge, pe eal, la Văidiiani; iar rediul s-a împărţit deosebi, însă pomii cu un drum ce merge prin mijlocul rediului, partea din sus de rediu să fie a răzeşilor, partea din jos să fie a postelnicului. Şi s-au pus doi stâlpi la rediu, să n-aibă price la poame"[906].

1747, ianuarie 30: Mărturia lui Todiraşco, feciorul lui Pahomie, în folosul lui Constantin Ciudin, feciorul Mariei Mihăesei, nepotul lui Ciudin, „precum să se ştie că, pe când erau turcii în Kameniţă şi era nepace, trăind eu în stânca Sorocii, dimpreună cu alţi oameni, de frica oştilor, ţineam în casă pe Gavril Burdugan şi-l sprijineam la vreme de bătrâneţe şi de neputinţă, fiind şi ord, şi pe acea vreme tot venea acel Ştefan Ciudin din **Soroca**, de-l cerca cu vedrea la casa mea, şi, întrebându-l eu, odată, pe Gavril Burdugan de ce vine acel om de-l tot cearcă, Burdugan mi-a spus că îi este văr primar, care Burdugan pe mâna mea a murit sterp. Şi a mai avut un frate, dar pe acela nu l-am apucat, nici ţin minte cum l-a chemat, dar am auzit că a avut fecior, n-a fost sterp. / Aşijderea, nici cine s-ar tragesemінţie din fratele lui Gavril Burdugan iarăşi nu ştiu, ci atâta ştiu şi mărturisesccă Constantin Ciudin este drept nepot de fată lui Ciudin Ştefan, pe care îl mărturisea Burdugan că-i este văr primar; / şi aşa am mărturisit şi înaintea marelui logofăt Sandul Sturza, la judecata ce au avut Trohin Laki cu Constantin Ciudin şi

906 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 70, pp. 65, 66

cu Trohin Ţâra, şi cu preotul Gheorghe zet (ginere) Măriuţei, fetei Gafiei, pentru moşia **Cerepcău** ot ţinutul Sorocii, jumătate de sat, partea cea de sus, cumpărătura lui Karaghioz, ce a rămas la trei feciori de ai săi, Ciudin visternicelul, Colin şi Burdugan"[907].

1904: „**Cerepcău**, sat în judeţul Soroca, volosti Văscăuţi, spre nord de satul Soloneţul, pe şoseaua dintre Soroca şi Gura Camenca. Are 204 case, cu o populaţie de 1.890 suflete; o biserică; 4 mori de vânt; şcoala elementară rusă; vitele satului 477"[908].

CERETEOANI

(Cerăteoani, în Hertioana-Răzeşi, comuna Traian, Bacău).

1440, noiembrie 12: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi lui Dragomir, care a cumpărat de la Ciumuleasa, cu 35 zloţi, „ocina sa… un sat pe Cobile, **anume Ciritenii Noi**, văzând a lor bunăvoinţă, aşijderea îi dăm lui, după vânzarea ei, şi încă şi mai întărim slugii noastre, lui Dragomir, satul lui, pe Cobile, anume Calieneştei, unde este casa lui… Iar hotarul Călieneştilor să fie cu toate hotarele lui cele vechi, pe unde din veci s-au apucat. Iar **hotarul Ceritienilor**, ce şi l-au cumpărat de la Ciumulasă, începând din capul iazului heleşteului, peste câmp, la stâlp, iar de la stâlp, peste câmp, la stejarul cel

---

[907] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. III, Iaşi 1892, pp. 281, 282
[908] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 52

mare, iar de la stejar, dealul prin dumbravă, la codru, iar de la codru la vârful hlabnicului, apoi iarăşi dealul până la acelaşi heleşteu. Acesta este tot hotarul acelui sat ce şi l-au cumpărat de la Ciumulasă”[909].

1491, ianuarie 17: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Petrea şi Ion, care cumpărase, cu 133 zloţi tătăreşti, de la Dragole, fiica lui Dragomir de la Cobâle, „ocina sa dreaptă, un sat, anume Ceretiani la Cobâle… pe care sat îl cumpărase tatăl ei Dragomir de la Maruşca, femeia lui Ciumală de la Cobâle… Iar hotarul acelui sat mai sus scris să fie începând de la capătul iazului heleşteului şi peste câmp, la stâlp, de aici peste câmp la stejarul mare, iar de la stejar pe deal, peste dumbravă, până la făget, de la făget la obârşia Hlabnicului şi înapoi pe deal până la acelaşi iaz. Acesta este tot hotarul”[910].

1635, septembrie 19: Porunca dată de Vasile Lupu voievod spătărelului Grapă din **Cerăteoani** (Cereteoani, în Hertioana-Răzeşi, comuna Traian, Bacău), după ce i se plânsese Ştefan Bechea, pârcălanul din **Bogdăneşti** (comuna Traian, Bacău), pe fraţii Mirăuţe şi Tănasie, „zicând că le-a plătit multe dabile, şi a arătat şi hârtii de la dăbilari… iar tu să le faci lege dreaptă, să-i plătească bucatele, câte i-au pierit într-acele dabile, sau să le opreşti ocina din sat din Bogdăneşti şi să o dai în mâinile Bechei pârcălabului. Iar de va părea cuiva strâmb, tu să le dai zi, să stea de faţă înaintea Domniei Mele”[911].

---

909 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 211, p. 296, 297

910 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 90, pp. 180, 181

911 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 242, p. 286

1636, septembrie 19: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Grapă, spătarul din **Cereteoani**, după ce s-a jeluit Ştefan Bechea, pârcălabul de **Bogdăneşti**, împotriva fraţilor Mereuţă şi Tănasie, tot de acolo, „zicând că i-a plătit de multe dabile, şi a arătat hârtii de la dăbilari… tu să le faci lege dreaptă, să-i plătească bucatele câte i-au pierit (le-a liperdut) în acele dabile sau să le opreşti ocina din satul Bogdăneşti şi să o dai în mâinile Bechei pârcălabul, iar de va părea cuiva cu strâmbul, tu să le dai zi, să stea de faţă înaintea domniei mele”[912].

1636, octombrie 18: Zapisul prin care vând părţi din satul **Drăgăneşti** (înglobat în Prăjeşti, comuna Traian, Bacău) postelnicului Fortuna Obrejie, feciorul lui Dănăilă – partea lui Roteşti, drept 15 taleri; Cozma, feciorul lui Bărcan – părţi din vatra satului, din câmp, din pădure, din fâneţe, din bălţi şi din vad de moară pe Siret, pentru 15 taleri; Ilie, feciorul Arvasiei, aşijderea. „Şi în tocmelile noastre au fost Bechea, Ion, Gavriţa şi Ionaşcu feciorul Bechei din **Drăgăneşti**, Grapă de **Cereteiani** (azi Hertioana-Răzeşi, comuna Traian, Bacău) şi alţi oameni buni”[913].

1636, decembrie 4: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Grapă din **Cereteoani**, să meargă la **Bogdăneşti**, să strângă oameni buni şi să aleagă „o parte

---

912 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. III, Iaşi 1907, p. 196

913 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 542, pp. 591, 592

de ocină a Beachii ce-a fost pârcălab, care ocină a cumpărat-o de la Nechita, nepotul lui Păun”[914].

1636: Zapis de mărturie de la popa Chirilă, Dumitraşco şi Marco din **Prăjeşti**, David ot **Bogdăneşti**, şi Grap ot **Cereteoani**, în care scriu cum „audat Vasile şi femeia sa Anghelina ocina sa şi a fraţilor săi din satul **Bogdăneşti** lui Ştefan Bechea, drept că i-a plătit pe feciorul său, pe Gligorie, la Furtună, pârcălabul de Neamţ, că era să-l spânzure de un furtişag mare, ce furase”[915].

1638, aprilie 27: Întărit de Vasile Lupu voievod pârcălabului Bechea, care cumpără, cu 9 ughi, conform zapisului de la popa Arventie, Ion visternicel, David, Gavriţă, Gurie, Gligorie fiul popii, Agapie, Gligorie, Dumitru, Ion diac, Nechifor, Văscan, Toader din **Bogdăneşti** (comuna Traian, Bacău), Vrăbian din **Cereteoani** (Hertioana-Răzeşi, comuna Traian, Bacău), de la Adam, fiul Palaghiei, „dreapta sa ocină şi dedină din satul **Bogdăneşti**, în ţinutul Roman, a cincea parte din partea străbunului său Soţ, dintr-a patra parte de sat, din partea lui Ion Măcău, toată partea mamei sale Pelaghia şi a mătuşii sale Nasta, şi a unchiului său Onul… dar ei au vândut altă parte de ocină din sat din **Obârşie** (comuna Dragomireşti, Neamţ), în ţinutul Neamţ, care a fost a lui de la Palaghia, mama lui. Iar mătuşa sa Nasta şi cu Onul, unchiul său, nu au nici o treabă acolo, la acea parte din satul **Obârşie**, ci au vândut fără ştirea lui… / Şi de asemenea, de la Creţul, fiul lui Echim, nepotul lui Mihaci,

---

914 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. III, Iaşi 1907, pp. 180, 181

915 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. III, Iaşi 1907, p. 195

tot din satul acesta, Bogdăneşti, şi tot din acest bătrân, cu 6 ughi, toată partea străbunei sale Marica… / Şi altă parte de ocină de la Ştefan, fiul Gaftei, nepotul lui Mihaci, pentru 4 ughi, de asemenea din acest bătrân… / Şi de la Ionaşco, fiul lui Goţ, cu 20 lei bătuţi, dreapta sa ocină şi dedină din Bogdăneşti"[916].

1642, februarie 18: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Avram de **Ruscior**, după ce „s-au pârât de faţă Bechea din **Bogdăneşti** cu Zapaliţ din **Cereteoani**, zicând Bechea că i-au pierit patru boi de negoţ pentru Zapaliţ, pentru goştina de oi; deci Bechea a luat de la Zapaliţ 3 boi, 3 vaci şi 3 stupi pentru acei 4 boi buni, iar domnia mea le-am făcut lege ca să dea Zapaliţ 4 boi de negoţ Bechei, cum vor şti oamenii buni că au fost boii Bechei, anume David, On şi Toader din **Bogdăneşti** şi Gurii din **Prăjeşti**"[917].

1642, august 9: Irina, fata lui Hociungu, şi cumnatul ei Vasile vând lui Gligoraşco Bejan, drept 25 lei bătuţi, „ocina şi moşia ce se va alege după moşul (bunicul) nostru Ionaşco din satul **Băloşăşti**, şi din satul **Itrineşti**, şi din satul **Balasineşti**… şi în această tocmeală s-au prilejit Constantin Ciolan din **Ceretiani**, Pătraşco Pârvul şi Ionaşco Bărbăscul din **Itrineşti**, Isaki diaconul, Gheorghiţă şi Ion Răspop vornicel de **Băloşăşti** şi mulţi oameni buni"[918].

---

[916] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 338, pp. 332-334

[917] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. III, Iaşi 1907, p. 197

[918] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 52, 53

1643, ianuarie 15: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului pârcălab Bechea, în temeiul unor zapise de mărturie de la popa Chirilă, Gurie şi Sanson din **Prăjăşti** (comuna Traian, Bacău), Ion, Gavril, David şi Sava din **Bogdăneşti** (comuna Traian, Bacău), Ionaşco, fiul lui Gheorghe din **Cereteni** (sau Cereteoani, în Hertioana-Răzeşi, comuna Traian, Bacău) şi Pătraşco, nepotul lui Ciolpan, scriind că a venit înaintea lor Isimiia, fiica lui Iachim Helgiul, şi cu nepoţii ei Gavril, fiul lui Ion, şi Zaharia şi Ştefãnia, fiii lui Toader, şi Măria, fiica Vasilcăi, de asemenea nepoţii lui Iachim Helgiul, strănepoţii lui Ion Năcău… şi au vândut a cincea parte din a patra parte din satul **Bogdăneşti**, care este în ţinutul Roman, din partea lui Ion Măcău… lui Ştefan Bechea, pentru 30 de ughi (ducaţi ungureşti). / Şi au venit înaintea lor Toader, Tănasie, Mirăuţă şi Anesiia, fiii lui Toma, nepoţii lui Dragoşe, şi au vândut, din acelaşi sat Bogdăneşti, a patra parte, cât se va alege partea tatălui lor Toma, lui Bechea pârcălab, pentru 24 ughi”[919].

1774, iunie 26: Satul **Prăjăştii**, al păhărnicesei Ilinca, ţinutul Romanului, ocolul de Jos, după recensământul lui Rumeanţev[920], avea **toată suma caselor 171**. Scădere rufeturi 55: 3 preoți și diaconi, 7 mazili și ruptași, 19 țigani, 6 văduve, 20 case pustii. Rămân birnici 116. / **Birnici:** Nichita Putină / Chirița / Ion, crav / Alecsa, butnar / Ion, tăbăcar / Gligoraș Mititel / Ion Gurău, păscar / Gligori Popa / Miron Rogoz / Năstasă Crâste / Costandin Vlad / Dumitru Codrian / Ion

---

919 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 13, pp. 14, 15

920 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 267, 268

Codrian / Stan Codrian / Corne, muntean / Gheorghe, ungurian / Opre, ungurian / Neculai, cioban / Simion, cocier / Gheorghe Hângan / Vasile, mocan / Dumitru, mocan / Ion, mocan / Iancul, mocan / Ion Putină / Vasile, postăvar / Gheorghe sin (fiu) Sângiap, postăvar / Vasile, slugă / Ioniță, pârle, slugă / Ursache Costreș / Alecsandru / Paraschiv, postăvar / Gheorghiță zet (ginere) Puicăi / Lazor, postăvar / Ioniță, postăvar / Iordachi, postăvar / Ion, grădinariu / Vasile, cojocar / Istrate, dascăl / Neculai / Ștefan, slugă. // **Ciritioana** ot tam: Adam, plugar / Ion Hurdubei, tij (la fel) / Ion, muntean, la fel / Maftei, la fel / Sava, la fel / Toader Boldia, pas / Ioniță, la fel / Gligore Humă, pas / Vasile Hurdubei, vornic / Neculai, dascăl / Sandul Gioncul / Ștefan Fontul / Diță, dulgheriul / Cozma, văcariu / Ioniță Tusuce / Ion, sasul / Mihălache, podar / Lupul Lipan / Pintelei, slugă / Dumitru, muntean / Ioniță Prepeliță / Andrii, muntean / Mărdari, muntean / Toader Bordei / Neculai, muntean / Ion / Moisăi, ungurian / Mane, scutariu / Mane, cârciumar / Ion Calcă / Stan Bocan / Ion, baciul / Melenti, cioban / Stan, cojocar / Ion Gaiți / Toma, cioban / Stan Brânză / Sandul Spade, priș ot (vine din) Câmpeni / Vasile Prepeliță / Apostol, pas / Dumitrașco, cibotar. // **Dumbrăvița** ot tam: Tănasă, morar / Lupul Roșca, pas / Andronache, pas / Vasile Măciucă / Antohi, pas / Antal Lungul / Apostol / Ion Măciucă / Iftimi, butnar / Radu Presură / Toader / Ștefan Dubas / Pal Mărtic, ungur / Ianăș, săcrieriu / Dumitru Farcăș / Ștefan al Duții / Iftimi Miron / Ianoș Dubas / Mihai Dubas / Giurgiu Ciornei / Luca fiu lui săcrieriu / Neniu, săcrieriu / Mihalache, cibotariu / Ion Buzdugan. // **Căsteiu** ot tam: Gavril Răbegia / Dumitrașco Ciorovan / Gavril, morariu / Crăciun, văcariu / Gligori Hlibar, pas /

Ursul, muntean / Radu, cioban / Toader, cioban / Crâste Drăguțu / Gheorghi, pas. // **Rufeturi:** Popa Condorache / Popa Toader / Vasile, diacon / Ilii Boldescul, mazil, priș ot (vine din) Niamț / Tuader Muste, mazil / Vasile Cerbul, mazil, vine din Neamț / Lupașco Dospinescu, mazil / Mihalache Dospinescu, ruptaș / Ilii, țigan / Golia, țigan / Ichim, țigan / Perjul, țigan / Andrei, jude / Ioniță, fratele lui / Ștefan Honul / Vasile, țigan / In (alt) Vasile, țigan / Ion Zorna, țigan / Enache, țigan / Ion, petrar, țigan / Stan, fratele lui, țigan / Diță, țigan / Joița, țigan / Lupul, țigan / Năstasă, cârciumar, țigan / Ioniță Lazor, țigan / Gheorghe, țigan / Tofana, săracă / Ilinca, săracă / Irina, săracă / Catrina, săracă / Anița, săracă / In (altă) Anița, preoteasă, săracă. // **20 case pustii**.

CERGHIŞENI

(Cherchijeni, azi Cerghişeni, comuna Suliţa, Botoşani).

1645, noiembrie 14: Dumitru, feciorul lui Ursu din **Cherchijeni** (Cerghişeni, comuna Suliţa, Botoşani), din ţinutul Hârlăului, vinde logofătului Şeidir, pentru „2 boi, de mi-am ales din 6 boi… ce se va alege partea mea, şi cu toată voia mea şi ştirea tuturor fraţilor mei. / Şi în tocmeală au fost Nuor feciorul lui Păcurar, Onuca, Ştefan Beican, Vasile Ciopată din **Cherchijeni**, Ştefan Popele şi Ilie feciorul popii Budeai din **Tâlhăreşti** (azi Talpa,

contopit cu Blândeşti, comuna Suliţa, Botoşani) şi mulţi oameni buni”[921].

1646, iulie 17: Acsinia, fata Ilei, nepoata Leahului din **Cerghişeni** (Cerchejăni, comuna Suliţa, Botoşani), şi feciorul ei Gligorie vând lui Gligori Gancei, ginerele lui Ion, şi femeii sale Catrina, drept 95 de taleri, „o parte de ocină din satul Ceerghişeni, din jumătate de sat, din partea de jos, a treia parte… dinaintea lui Focşea, Popelea, popa Vasile, popa Toader, Ionaşco sin (fiu) popii Budăi, Cornea, Dumitru Drăcşan, Onaca, Ştefan Băican, Nuor feciorul lui Păcurar şi Dumitru feciorul lui Nuor din **Tălhăreşti** (lângă Sprânceana, comuna Erbiceni, Iaşi), Pavăl, Platon şi Gligorie Pârluş din **Silicicani** (Sălişcani, azi Silişcani, comuna Gorbăneşti, Botoşani)”[922].

CERLENA

(„satul unde a fost Dragomir al lui Mândrea”,
comuna Cerlenivka, raionul Noua Suliţă, Moldova).

1437, decembrie 20: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi marelui boier Mihail de la Dorohoi, care primeşte uric pentru „satele lui şi privilegiul pe care i 1-a dat sfânt răposatul părintele nostru, anume: satul Chindinţi (Cândeşti pe Siret, comuna Mihăileni, Botoşani), şi

---

921 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 246, pp. 193, 194

922 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 444, p. 379

satul lui Herţea (Herţa, raionul Hliboca, Ucraina), pe Prut, satul Pecialăuţi (raionul Noua Suliţă, Ucraina), la Pecialova, şi satul Ugrinăuţi (Grineacica, comuna Rohatin, raionul Hotin, Ucraina), şi satul la Iaz (Stăuceni, în Vorniceni, Botoşani), şi satul pe Rochitna (Rochitna, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă **satul unde a fost Dragomir al lui Mândrea** (Cerlena, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul Coteleu (Cotelău, raionul Noua Suliţă, Ucraina), şi satul Milianăuţi (Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Şizco (Şişcăuţi, comuna Ringaci, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul Dzinăuţi (Dinăuţi, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Malici, lângă Giurgică (Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul de lângă Simca (Sincăuţi, comuna Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Salicee (Şilăuţi, comuna Bocicăuţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Cristinţi (Cristineşti, comuna Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a şezut Petrişor, la capătul Doljocului (Doljoc, comuna Malineşti, raion Noua Suliţă, Ucraina), şi încă satul, sub Luncuşoară, unde şade Dragomir (Zalucea, comuna Drepcăuţi, raionul Bticeni, Moldova), şi încă satul, în jos de Prut, Itovoeuţi (sat pe Prut, lângă Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Rădăuţi (Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Vişneuţi (Işnovăţ, azi Rediu, comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Lipnic, la Nistru (Lipnic la Nistru, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde a fost Cuseară (Bârnova, raionul Donduşani, Moldova, fost Vusareu), şi încă satul unde sunt Caragunicii (Tumaniuca, înglobat în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul la moara Naslavcei (Naslavcea, raionul Donduşani, Moldova), încă satul lui

Pavust (Paustova, comuna Lipnic, Moldova), încă satul de lângă Macsim (Maxim, în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşanu, Moldova), încă satul lui Mirişce (Mereşceuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Noguicoi (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul unde a fost Cleţină (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul Tereşeuţi (Teleuşca, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Rospop, în jos la Bineva (Făgădău, comuna Văscăuţi, raionul Floreşti, Moldova), şi satul Cuhareuţi (Cuhureştii de Sus şi de Jos, raionul Floreşti, Moldova) şi alt sat, Cunicea, sub Bineva (Floreşti, raionul Floreşti, Moldova), şi satul unde este Ţârvici (Ţâra, comuna Ghindeşti, raionul Floreşti, Moldova), încă satul, sub Caragine, unde este Simeon cneaz, la obârşia Dobruşei, încă satul, sub Caragine, Dobruşa, şi satul, sub Caragine, Mordvina, încă satul, mai jos de Mordovina, sub Caragine, pe Dobruşa, unde sunt Fântânile (toate părţi ale comunei Receşti, raionul Rezina, Moldova), încă satul lui Oleşco, sub Caragine (Olişcani, raionul Rezina, Moldova), încă satul, la obârşia Rezinei, unde şade Ţigan (Sămăşcani, raionul Rezina, Moldova)), încă satul, pe Răut, unde este Vadul Pietrei (Lazo, numit şi Piatra, raionul Orhei, Moldova), şi, mai sus de Vadul Pietrei, tot pe Răut, la capătul Stâncii (Stânca, comuna Slobotca, raionul Ohei, Moldova), încă satele, pe Răut, unde este moara, încă satul, la Moiatinul de Jos (toponim), unde este Nichita (Ghermăneşti, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi satul unde şed Grabăuţii (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), la capătul de sus al Culişăului, unde a şezut Radul (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei,

Moldova), şi încă seliştea unde este iazul, la Cornul Bagului, unde au şezut fiii lui Cosco (Bahu, comuna Seseni, raionul Călăraşi, Moldova), încă seliştea de sub Măiatini, unde şade Rujici, şi, la Moiatinul de Sus, satele ce au fost ale cneaghinei, şi, la Carpeni, satul unde şade Stan, şi, la capătul de sus al Carpenilor, la Başeu, unde şade Matei (Mateieni, comuna Corlăţini, Botoşani), şi, sub Dumbrava înaltă, unde şade Miclouş (Miclăuşeni, comuna Corlăţeni, Botoşani)… Iar hotarul tuturor acestor sate mai sus scrise să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[923].

1635, august 28: Întărit de Vasile Lupu voievod postelnicului Bălan Haţimirţchi, care primeşte uric şi hotarnică pentru „dreaptă ocina lui şi cumpărătură, satul **Stăuceni** (comuna Stavceani, raionul Hotin, Ucraina)… / Și începându-se hotarul satului acestuia, a Stăucenilor, întâi dinspre hotarul satului **Cruhlic** (comuna Cruhlic, raionul Hotin, Ucraina), pe unde a arătat Pilat clucer, cu sufletul lui, de la un stâlp de piatră, care desparte și hotarul dinspre Cruhlic și dinspre **Dolineni** (comuna Dolineni, raionul Hotin, Ucraina); de acolo, tot drumul cel mare până la hotarul dinspre **Cerlena** (comuna Cerlenivka, raionul Novoseliţa, Ucraina), până unde au pus ei tot stâlpi de piatră, până la o piatră ce este într-un hat, lângă drum, și de acolo la altă piatră; de acolea, se întoarce hotarul și merge până la deal, la Ghivina, unde au pus un stâlp; de acolo, se suie tot pe coasta dealului Ghivinei, până la niște ciritei de ulmi, până la o piatră ce este în mijlocul Ghivinei; de acolo, la alt stâlp, în capul Ghivinei din sus, și se pogoară tot pe deal și apoi trece

[923] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 175, pp. 245-248

peste drumul cel mare al Cerlinii, până la alt stâlp, în pisculeț, din sus de matca văii Cerlinii, și merge drept în matca Cerlinii și apucă matca în sus, și valea Potolianului desparte hotarul dinspre **Cârstești** (comuna Cârstinţi, raionul Hotin, Ucraina), și tot matca acei văi, până la hotarul **Șărăuților** (comuna Şirivţi, raionul Hotin, Ucraina), și acolea, de către Șărăuţi și de către **Vlădiceana** (Vlădicina, comuna Şirivţi, raionul Hotin, Ucraina), s-au pus doi stâlpi de piatră, unul de o parte de drum și altul de altă parte; de acolo, drept locul peste câmp și peste valea Uhareului, pe din sus de unde-i hotarul **Nădăbăuților** (comuna Rucşin, raionul Hotin, Ucraina), până la alt stâlp de piatră, ce este în mijlocul capetelor a țăranilor, a Nedăbăuților și a Stăucenilor; de acolo, la alt stâlp de piatră, din sus de Struica, și drept peste valea Derenovățului, în vârful dealului, despre Nădăbăuți, unde vin și țarinile Dumenilor în dial; de acolo, dealul în jos, peste hotar, până la un colț ce vine până la Săpanca și drept peste valea Dumenilor; de acolo, la deal, pe din sus de Hliboca; de acolo, în jos, la movila cea mare, ce se numește Păuniacica… până unde se împreună hotarul, la acel stâlp de piatră, ce este lângă drum, dinspre Cruhlic. Atâta este tot hotarul satului acestuia, a Stăucenilor”[924].

1639, august 8: Cu gândul ca, „după moartea ei, să nu aibă feciorii ei a se mai trage în judecată pentru acele ocini”, jupâneasa Grăpina Vartic „şi-a împărţit însăşi ea ale sale drepte ocini şi moşii feciorilor săi”, obţinând şi ispisoace de întărire de Vasile Lupu voievod. „Şi s-au venit în partea lui Vasile Vartic şi a surorii sale

---

[924] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 219, p. 258

Ana satul Hârjăvinţii (Bucovina) şi o a treia parte din satul **Cerlena** (Cerlena Mică, numită şi Borişce, lângă Cerlena, raionul Noua Suliţă, Ucraina), ca să aibă a stăpâni amândoi la un loc în două. Aşijderea, în partea Lupului şi a surorii sale Irina, s-au venit satul Peribicăuţii (Bucovina) şi a treia parte din satul **Şişcăuţii** (comuna Ringaci, raionul Novoseliţa, Ucraina), iarăşi amândurora, în două"[925].

1645, aprilie 27: Popa Grihca (Griga) şi preoteasa Irina Anghelina vând comisului Bălan, drept 60 lei, „cumpărătura ce a fost cumpărat-o tată-meu Romşa în sat în **Săgireni** (lângă Cruglic, raionul Hotin, Ucraina), din a patra parte de sat, jumătate. / Şi în tocmeala noastră au fost Petrică şi Brat ot **Şerbinţi** (Şerbenţi, raionul Novoseliţă, Ucraina), Badul ot **Cerleni** (Cerlena, raionul Novoseliţa, Ucraina), Tofan ot **Nesvoe** (Nesfoaia, raionul Hotin, Ucraina), Ştefan, Ionaşco, şi Ionaşco sin (fiu) Petricin ot **Cruhlic** (Cruglic, raionul Hotin, Ucraina). Şi Vasile Cornescul a scris, să se ştie"[926].

1770-1772: Satul **Cerlena**, ţinutul Hotinului, ocolul de Sus, avea, după recensământul lui Rumeanţev[927], **toată suma caselor: 54**. Scădere rufeturi 2: 1 dascăl, 1 pisar. Rămân birnici 52. / **Birnicii**: Vasile nepot lui Jalbă / Ioniţă Jalbă / Chirilă / Miron fiul Babei / Vasile fiul lui Mania / Ion fiul lui Ciocoiu / Sandul Catana / Gheorghe fiul rotariului / Constandin al Manei /

---

925 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 197, pp. 203, 204

926 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 67, p. 63

927 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 120, 121

Ion Cepuc / Petre al lui Cepuc / Vasile fiul lui Postolache / Ion fiul lui Ciocoiu / Lupul Mania / Gheorghe fiul lui Cotruţă / Hrihor, rus / Agapie fiul lui Mânzatul / Sandul fiul lui Nichifor / Ştefan fiul lui Ciochină / Vasile Cepuc / Ion fiul lui Tiron / Andrei, dohotariul / Parfene al dascălului / Toader Ciocoiu / Vasile al lui Ciupercă / Grigore al lui Ciupercă / Mihalache al dascălului / Toader, văcariul / Ion fiul lui Ciupercă / Simion, vornic / Dumitraşcul al lui Ichim / Pricopie fiul păcurarului / Darie fiul lui Dumitraşco / Chirco al lui Dumitraşco / Constandin al lui Dumitraşco / Toader fiul lui Palade / Vasile fiul lui Grigoraş / Pavel Cotruţă / Pavel fiul lui Panţa / Neculae fiul lui Palade / Simion fiul lui Palade / Grigoraş Bizurău / Ursache Cepuc / Vasile fiul lui Todericiasă / Postolache, vătăman / Andreeş Căftare / Grigore fiul lui Bejan. // **Rufeturi:** Andrei, pisar la Hotin / Luchian, dascăl.

1904: „**Cerlina Mare**, sat în judeţul Hotin, volosti Noua Suliţă, aşezat pe valea Cerlina, aproape de satul Coteleu. Are 210 case, cu o populaţie de 1.155 suflete, parte ruteni şi rusini, majoritatea români; biserică, şcoală; vitele satului 413 capete”[928].

---

[928] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 53

CERLENIA MICĂ

(lângă Pilipăuţi, raionul Hliboca, Ucraina).

1624, mai 9: „Vasile Vartic şi Nastasiea, cneaghina răposatului diac din **Cerlena Mică** (lângă Pilipăuţi, raionul Hliboca, Ucraina), mărturisim prin această adevărată scrisoare a noastră precum că ne-am tocmit între noi pentru un iaz, pe care l-a avut Vasile diacul din Cerlena. De asemenea, ne-am tocmit de bunăvoie ca cneaghina Nastasiia să scurgă iazul şi peştele să-l prindă, iar eu, Vasile Vartic, să am a reînnoi acel iaz pentru toate, după cum a fost înainte. / Iar la aceasta a fost Ion Ghianghea, fost mare logofăt, şi Rugină, fost pitar, şi Isac Stârcea, şi Simeon Pilipovschi, şi Nicolae din **Mândăcăuţi** (Mandikivţi, azi Oleksiivka, raionul Secureni, Ucraina) şi ne-am pus peceţile la acest zapis, ca să se ştie, şi apoi să-l ţină în jumătate”[929].

---

[929] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 209, pp. 280, 281

CERNĂTEŞTI

(satul lui Pâtcă, fost Moşăteşti,
comuna Drăguşeni, Galaţi).

Întărit, în **15 iulie 1448**, de Roman voievod, fraţilor Cernat Ploscar şi Şteful, care primesc uric pentru „satele, pe Corod, anume: **Pîtcăeşti, pe care l-au cumpărat de la Pîtcă pentru 60 de zloţi, amândouă părţile**, şi, pe aceeaşi parte, între Motoşeşti şi între Vitezeşti, un loc de pustie să întemeieze sat, şi, mai jos de Vitezeşti, la fântână, un loc din pustie să facă sat, şi Zmulţi, pe Suholui, şi, mai jos, unde este jude Uliu, anume Mileşti, şi seliştea Dăbeştilor, şi **Cernăteşti, la obârşiile Gerului**, şi, mai jos, Goruneşti, şi, între Mileşti şi între Frăţileşti, un loc din pustie, şi seliştea Frăţileştilor, şi, la obârşia Bârzotei, o prisacă, la fântână, unde a fost Călugărul, şi, în dreptul Cojoeştilor, unde a fost prisaca lui Roşca, şi Găunoasa, de la obârşie până la gură, şi seliştea lui Laţco Furul, pe Suholui, şi seliştea Comăneştilor, la gura Cneajei, şi seliştea lui Mânea, pe Covurlui, şi seliştea Şcheilor, şi, mai jos, seliştea lui Fâlfoi, şi a lui Radul, şi a lui Radici, unde este jude Dragoş, şi iezerul Covurluiului cu gârla, şi unde a fost Cudrea, şi, pe Prut, Făreşti, şi gârla Flămîndzilor, şi jumătate din morile noastre de la Covurlui, pe Prut, să-şi facă casă, şi jumătate din pădure, şi jumătate din şteze, şi din peşti şi din tot venitul, şi pe apă şi pe uscat, să le fie jumătate, şi pe aceeaşi parte a iazului să-şi facă dârstă, şi de la iaz în vale pe Prut să le fie lor din toate târguielile

toată această vamă, şi pe apă şi pe uscat, şi seliştea Folteştilor, şi seliştea lui Berevoi, pe Ialan, şi fântâna lui Balea, pe Suholui, şi fântâna lui Cucu şi, pe Cracău, unde sunt juzi Dragan şi Nasoe, amândouă părţile, şi mănăstirea, şi, pe Bârlad, Blajari, şi Mereşti, şi mănăstirea la gura Bârlăjiţei, unde este Agapie, şi Lieşti, şi Gârleşti, şi Tălăbeşti, ocina lor, unde au fost Voico şi Şteful şi Micu, cu toată gârla de la Bârlad, şi Tonceşti, cu gârla, şi gârla Brateşului cu satul şi seliştea lui Duma, pe Călmăţui”[930]. Hotarele, din veac.

1463, aprilie 15: Menţionat, drept „Curtea lui Cenat” la obârşia Corodului, de Ştefan voievod, când întăreşte lui Şteful Cernat, care cumpărase cu 75 de zloţi tătăreşti, de la Herman, nepotul de frate al lui Oţel, danie de la Oţel, şi de la fiica sa Macrina, „satul Motişeşti, la obârşia Corodului, mai sus de Curtea lui Cernat, şi Seliştea lui Tatul, de la obârşia Corodului, în acelaşi hotar, şi o poiană de la deal, care este în dumbrava de la Deocheaţi”[931]. Hotarele, din veac.

1633, ianuarie 27: Zapisul şoltuzului Ion şi al celor 12 pârgari din **Bârlad**, în care mărturisesc „cum au venit înaintea noastră Zaharia şi Dumitru, feciorii preotesei popii Lucăi, nepoţii lui Toader, strănepoţii Ştefului lui Cernat din **Cernaţi** (contopit cu Cepeşti, comuna Bogdăniţa, Vaslui)… de au vândut jumătate de ocină din sat de **Cernăteşti** (în ţinutul Tecuci, Galaţi), din obârşia Corudului, din stâlp în sus, pe unde a fost de veci hotarul cel bătrân… lui Pravăţ, feciorul Oancăi, lui

---

[930] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 280, pp. 397-399

[931] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 115, pp. 165, 166

Stănilă şi Lupul Ilea ot **Măceşeni** (azi Măcişeni, comuna Corni, Galaţi) şi acelor oameni din **Corni** (ţinutul Covurlui, comuna Corni, Galaţi), drept 240 zloţi”[932].

1637, mai 8: Măriica, fata lui Ionaşco, nepoata lui Podolean, s-a „sculat dinaintea bisericii de **Popeşti** (comuna Micleşti, Vaslui) şi-am dat partea mea de ocină, din doi bătrâni din sat din **Cernăteşte** (fost Motăşeşti, comuna Drăguşeni, Galaţi)… frăţâne-meu, lui Pentelei din **Vitezăşti** (lângă Fundeanu, comuna Drăguşeni, Galaţi)… / Şi-au fost oameni buni şi bătrâni popa Doder şi Buţurca din **Blânzi** (comuna Corod, Galaţi), Toader or **Mândreşte** (comuna Valea Mărului, Galaţi), Platon de **Popeşti**, Maftei ot **Munteni** (lângă Tecuci, Galaţi), Cozma de **Plăani** (lângă Drăguşeni, comuna Drăguşeni, Galaţi), Ionaşco Popăscul şi Gligorie sin Ilii de **Vitezăşti**, şi mulţi oameni buni”[933].

1637, mai 8: Întărit lui Nicolae Ciuvlic şi lui Ignat, şi altor rude ale lor, prin ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce s-au pârât Ignat, fiul lui Stoia din **Corni** (comuna Corni, Galaţi), nepotul lui Stănilă, Liţa Niculăiasă, femeia vărului lui Ignat, Nicolai, fiul lui Gligorie Ciuvlic, nepotul lui Pravăţ, cu Donovici, Pântilei şi Balica, „pentru jumătate din satul **Cernăteşti** (comuna Drăguşeni, Galaţi), care s-a numit Motă-şeştii”[934].

---

932 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 279, p. 357

933 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 92, pp. 91, 92

934 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 96, pp. 93-95

CERNĂTEŞTI

(comuna Bereşti, raionul Ungheni, Moldova).

1490, octombrie 14: Întărit de Ştefan (cel Mare) voievod acestor „adevărate slugi ale noastre, Iurşa şi nepotul lui, Iliaş Saula, nepoţii lui Stoian Procelnic cel bătrân, ne-au slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzând dreapta şi credincioasa lor slujbă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă, le-am dat şi le-am întărit în ţara noastră, în Moldova, ocinile lor drepte, pe care le-a avut bunicul lor, Stoian Procelnic cel bătrân, de la bunicul nostru, Alexandru voievod, satele la Cârligătură, anume: Procelnicii, unde a fost curtea bunicului lor Stoian Procelnic, şi Bogdăneştii, şi Hovceştii, şi Medelenii, şi Nedeianii şi Bogheasa, şi, pe Bahlui, unde a fost Dragoş, şi moara pe Bahlui, şi, pe Jijia, Lazorenii, unde a fost Rosneag, şi Procelnicii, şi moara pe Jijia, şi Cozmeştii, şi Oişanii, şi, peste Prut: Laslăoanii, la gura Hlabnicului, amândouă cuturile, şi Negoeştii, şi Stancăuţii, şi Scutureceanii, şi Cernăteştii, şi Găurenii, şi Deleştii, la gura Delei, amândouă cuturile… Iar privilegiul pe care l-a avut bunicul lor, Stoian Procelnic, de la bunicul nostru, Alexandru voievod, pentru aceste sate, acel privilegiu a pierit de turci, cum ne este cunoscut nouă şi boierilor noştri. De aceea, nimeni, niciodată, să nu pârască, nici să

dobândească peste acest privilegiu al nostru, niciodată, în veci”[935]. Hotarul, din veac.

CERNAŢI

(sat pe Bogdana, „unde a fost Delţeg”,
contopit cu Cepeşti, comuna Bogdăniţa, Vaslui).

1441, aprilie 16: Întărit de Ilie voievod lui Cozma Pivniciariul, care primeşte uric pentru „satul pe Bogdana, anume **Dilţegani, unde a fost socru-său, Delţeg**, şi poiana de la Hovrăleata, unde au fost lui ţarina şi moara, adică deasupra Smilei, din sus, pe lângă pădure, şi, pe Albiia, unde a fost Niagşia, satul unchiului său, pe Valea Comisoae în jos, şi Dăreştii pe Albia… Iar hotarul acestor sate să fie de toate părţile pe hotarul cel bătrân, pe unde au ţinut din veci”[936].

1633, ianuarie 27: Zapisul şoltuzului Ion şi al celor 12 pârgari din **Bârlad**, în care mărturisesc „cum au venit înaintea noastră Zaharia şi Dumitru, feciorii preotesei popii Lucăi, nepoţii lui Toader, strănepoţii Ştefului lui Cernat din **Cernaţi** (contopit cu Cepeşti, comuna Bogdăniţa, Vaslui)… de au vândut jumătate de ocină din sat de **Cernăteşti** (în ţinutul Tecuci, Galaţi), din obârşia Corudului, din stâlp în sus, pe unde a fost de veci hotarul cel bătrân… lui Pravăţ, feciorul Oancăi, lui

---

[935] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 80, pp. 155-157

[936] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 213, p. 299

Stănilă şi Lupul Ilea ot **Măceşeni** (azi Măcişeni, comuna Corni, Galaţi) şi acelor oameni din **Corni** (ţinutul Covurlui, comuna Corni, Galaţi), drept 240 zloţi”[937].

1639, aprilie 29: Scrisoarea vornicului de gloată Neaniul, de „ aicea, la sat la **Greci** (înglobat în Cepeşti, comuna Bogdăniţa, Vaslui) şi la **Cernaţi** (înglobat în Cepeşti, comuna Bogdăniţa, Vaslui) pe Bogdana, pentru pâra ce-au avut vornicul Dumitraşco cu Ionaşco Bâtcovici de Greci şi cu răzeşii lui, pentru o bucată de pământ şi pentru nişte stâlpi ce au fost stricaţi şi i-a mutat pârcălăboaia de Hotin din hotarul Grecilor în sus, în hotarul Cernaţilor, în zilele lui Constantin vodă… / Şi semnele încă s-au aflat, ale Cernaţilor, în costişa dinspre apus, până în capetele pământurilor ce vin în sus şi în jos, până în hotarul Grecilor, iar la deal până în culmea dealului, unde este stâlp; de aici, peste vale, spre răsărit, din hotar la deal, într-un stâlp ce-i în culmea dealului, pe unde vin pământurile iar în sus şi în jos şi se suie hotarul la deal, prin capetele pământurilor, prin Vâlceaua Cornei, unde este stâlp, şi se suie la deal pe Vâlceaua Cornei, prin viezuni, şi merge printre Lacurile Gemene şi se coboară la Fântâna lui Bordas; de acolo, în sus, pe marginea poienii, în cap gavnul dinspre costişă, până în movila găunoasă, de acolo în sus, până ce se întâlneşte cu **Rădceşti** (Rădueşti, azi Rediu Galian, comuna Codăeşti, Vaslui)”[938].

1686, iulie 20: Hilip sin (fiu) lui Pătrăşcan din **Coroeşti** dăruieşte postelnicului Ion Pălade „a sa moşie

---

937 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 279, p. 357

938 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 121, p. 135

dintre **Greci** şi dintre **Cernaţi**, ce i se va alege din bătrânul Cepeştilor"[939].

1899: „**Cernaţi**, sat în judeţul Tutova, plasa Simila, comuna Rădăeşti, spre sud de satul Rădăeşti. Are 103 locuitori, din care 10 știu carte, şi 25 case"[940].

CERNAŢI

(Cernaţ, lângă Ghicani, Vaslui).

1627, februarie 15: Porunca lui Miron Barnovschi voievod, dată lui Ionaşco armaş, după ce „s-au jeluit înaintea domniei mele sluga noastră Dumitraşcu stolnic pe Bălan Vulpe şi pe Costantin, feciorul Grecului, şi pe Ilie, feciorul Radului din **Greci** (lângă Ghicani, Vaslui), de-au zis că i s-au dat vecini în sat, în **Cernaţ** (Cernaţi, lângă Ghicani, Vaslui), şi şi-au mutat birul, din satul lor, în silişte, în Cernaţ. Deci, dacă-au văzut nevoie de dabile, ei au fugit. Deci stolnicul Dumitraşco multă nevoie a păţit pentru dânşii şi mulţi bani a plătit drept dânşii. Şi-a dat un cal şi o iapă, cum ştiu mulţi oameni… Drept aceea, tu să mergi să le opreşti ocina lor din sat, din Greci, şi să o dai lui Dumitraşco stolnic, să o ţină până când ei vor plăti ce-a dat el drept dânşii"[941].

---

939 Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 125, p. 132

940 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 328

941 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 150, pp. 181

CERNAUCA

(la nord de Cernăuţi, Bucovina, Ucraina).

Un cneaz maramureşean, menţionat în documentele cancelariei ungare încă de la **1330**, este moş-strămoşul acestui sat, chiar dacă uricul domnesc se obţine târziu, în 5 aprilie **1412**, prin care un urmaş al acelui Cernauca, Giurca Dragotescul, primea confirmarea pentru moşiile „pe unde au hotărnicit şi au folosit din veac”, deci de înainte de Descălecat, „Volodăuţii şi Cernauca de Sus, în dreptul Toporăuţilor”. Înainte de a deveni citadelă spirituală a Bucovinei, în care oficiau Hurmuzăcheştii, Cernauca, satul aflat între pâraiele Moscău şi Hucău, mai sus de Toporăuţi, în nord-estul Cernăuţilor, a aparţinut, până în 17 martie 1635, lui Pătraşcul Băldescu, care a vândut satul şi moşia, pentru 180 de galbeni, vornicului Gavrilaş Măteiaş, fost staroste al Cernăuţilor.

În 17 martie **1636**, Pătraşcul Băldescu vindea vornicului Gavrilaş Mateiaş, pentru 180 galbeni, jumătate din satul Cernauca, pe care a fost pus zălog „fata lui Orăş, giupăneasa Onciului Iuraşcovici, pentru un inel de aur direptu şăsă zeci de galbeni de aur”.

În 4 martie **1652**, se împart moşiile răposatului Gavrilaş Mateiaş între copii lui, Ieremie, Ileana comisoia şi Alexandra vorniceasa. „Partea jupânesei Iliana comisoaia a fost… jumătate Cernauca”.

În anul **1702**, marele agă Ion Neculce împarte moştenirea de la mama sa cu surorile sale.

1704: Fata lui Gavrilaş Măteiaş, Alecsandra, căsătorită cu Iordachi Cantacuzino, moşteneşte, în 1 ianuarie 1670, jumătate din satul şi moşia Cernauca, pe care le va lăsa moştenire, în 4 martie 1704, Catrinei Cantacuzino, străbună, pe linie maternă, a Hurmuzăcheştilor, dar căsătorită, atunci, cu vistierul Vasile Neculce, tatăl cronicarului, Ion Neculce. Ca zestre de nuntă, Catrina a primit 21 moşii, printre care şi câteva sate din nordul Moldovei (Boian, Cernăuca, Valeva, Chisălău, Pohorlăuţi, Prelipcea, Bocicăuţi, Grozinţi, Vasileuţi, a patra parte din satul Lehăcenii Teutului).

1723: Cealaltă jumătate de sat aparţinea neamului lui Sandu Buhuş (în 11 mai 1723, aparţinea lui Ştefan Luca, cumnatul fetei lui Buhuş, Maria Ursachi, văduva lui Dumitraşcu Ursachi, dar şi tatăl jupânesei lui Constantin Hurmuzachi).

În **1741**, fiul lui Ştefan Luca, Mihalache, pierde moşia, în favoarea lui Ştefăniţă Sturza, din pricina unei datorii neplătite, şi lucrează în beneficiul noului proprietar, fără să fie plătit, până în 1765, când se adresează Divanului Domnesc, iar Grigore Ghica Vodă hotărăşte, printr-un zapis din 15 martie 1765, ca jumătatea aceea din moşia Cernauca să treacă, iarăşi în proprietatea lui Mihalache Luca, fiind răscumpărată cu 24 ai de muncă. În acelaşi an, medelnicerul Constantin Hurmuzachi cumpără moşia de la fiul lui Mihalache, Ştefan, care era şi fratele mamei lui Hurmuzachi, cu 1.000 ducaţi.

1804: Constantin Hurmuzachi, care locuia la Horodiştea, în ţinutul Dorohoiului, unde i se născuse şi feciorul, Doxachi, cel atât de celebru mai târziu, s-a stabilit la Cernauca în anul 1804.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[942], din 1772-1773, înregistrează la Cernauca, moşia paharnicului Mateiu HURMUZACHI „50 – toată suma caselor", însemnând 1 popă, Costaş, 1 jidov, Stule, 5 văduve, Safta, Nastasia, Cârstâna, Parasca şi Năstasia, 15 case pustii şi 28 birnici, şi anume: Vasile vornic, Vasile MIHAL, Neculaiu SCORBĂ, Dumitraşcu SCORBĂ, Grigoraş zet CRILICI, Costandin ŢURCAN, Vasile DROBOT, Vasile sin PRECOP, Vasile PASCAL, Tănasă PASCAL, Pricop sin ZĂCRINCO, Acsenti VOVKO, Ion PASCAL, Vasile PASCAL, Ion muntian, Ion sin PASCAL, Ursachi sin FOCA, Andrei HURDUJA, Ilaş sin ANDRINACHI, Grigoraş sin ANDRINACHI, Acsenti sin STRĂTULAT, Ştefan SMUC, Onofreiu sin MĂRIUŢII, Ostafi morar, Costaş zet RUSAK, Costaş MĂTEIU, Dumitraş GAVRILAŞ şi Ivan rus.

În **1774**, Cernauca, situată în Ocolul Prutului, avea 56 de gospodării (1 popă, 61 ţărani), dar, într-un deceniu, numărul lor sporeşte la 135.

1775-1776: „La 7 mai 1775, convenția de delimitare a graniţei a fost încheiată. Acesta enumeră cele mai importante localităţi de frontieră din Transilvania, până la Cernauca. Din acest punct, până la Nistru, granița a rămas deocamdată indecisă; doar atât s-a stabilit, că Hotin și zona din apropiere trebuie să rămână ale Turciei… Comisia, tocmai datorită comportamentului inteligent al lui Thugut, în ianuarie 1776, a plecat, din Cernauca, iarăşi la muncă. Dar nici acum comisarul turc nu voia să audă nimic despre Prevorodok sau de hotarul de la Rohatin; el a insistat ca această întindere, de la

[942] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 400

Cernauca, de-a lungul pârâului Onut, până la confluența sa cu Nistrul, granița să fie trasată de pârâul Onut”[943].

În 8 iunie **1782**, în fața Comisiei cezaro-crăiești de delimitare a proprietăților în Bucovina, s-a stabilit că moșia și satul Cernauca aparțineau lui Matei Hurmuzachi, care o primise de la bunicul său, Ștefan Luca, în urmă cu 17 ani (de fapt, moșia a fost proprietatea lui Constantin Hurmuzachi, după cum argumentează Teodor Balan și după cum o probează dovada din octombrie 1782, semnată de Leon, episcopul de Roman).

1799: Constantin Hurmuzachi va arenda Cernauca, în decembrie 1799, lui Dumitru Scraba, spre nemulțumirea mamei sale, Ruxanda, cu care se află într-un permanent conflict, pricinuit de împărțirea veniturilor.

În 22 februarie **1806**, după numeroase judecăți și împărțeli de moșii, Ruxanda cedează fiului ei, Doxachi, o treime din Cernauca, dar cu obligația de a-i da, anual, câte 1.000 lei turcești. Doxachi Hurmuzachi fusese, până atunci, călugăr, sub numele de „Doroftei monahul”. Se născuse în 1782, după cum certifica preotul Constantin din Horodiște, deci era încă foarte tânăr.

În **1843**, când patronul bisericii „Arătarea Maicii Domnului” din Cernauca era cel care o ctitorise, în perioada 1824-1825, baronul Doxachi de HURMUZACHI, pe atunci Agă, postul de paroh era vacant, numărul enoriașilor ortodocși fiind de 935 suflete. În 1876, biserica lui Hurmuzachi, cu hramul schimbat și închinată Sfinților Arhangheli Mihail și Gavril, de către noul ei

---

943 Polek, Dr. J., *Topographische Beschreibung der Bukowina mit militärischen Anmerkungen von Major Friedrich von Mieg*, în *Jahrbuch des Bukowiner Landes-Museum*, Fünter Jahrgang, Czernowitz 1897, p. 3

patron, care o restaurase în 1869, baronul armean Peter von PETRINO, îl avea paroh pe Leon TURTURIAN, care păstorea peste 1.467 enoriaşi. În 1907, paroh era Emilian MAKOWIEWICZ, născut în 1857, preot din 1887, paroh din 1892, cantor fiind, din 1900, Ioan BUJENCO, născut în 1848.

1858: O şcoală cu 4 clase funcţiona, în Cernauca, din 1858, şi tot de atunci, o şcoală-filială, cu o clasă[944].

1847: În noaptea zilei de 24/25 mai 1847, celebrul pianist Franz Liszt, prieten de durată al straşnicului boier Doxachi, a concertat la Cernauca.

1848-1849: „**Ospitalitatea casei Hurmuzache!** Apoi aceea era proverbială în trei ţări vecine, iar în anii regeneraţiunii ajunsese la culme. Boierii şi feciorii de boieri, câţi scăpaseră din vechea Moldovă, în martie 1848, cu fuga în Bucovina, trebuia să petreacă la Cernauca cu săptămânile şi lunile, înaiate de a pleca în alte părţi, sub pedeapsa de a fi declaraţi inamici ai casei, dacă nu i se accepta ospitalitatea. Întocmai acea primire cu adevărat părintească şi frăţească avură, în anul 1849, ardelenii refugiaţi sau, altminteri călători, oţiţearii de la Năsăud, funcţionari, profesori, până când veni rândul şi la redactorului *Gazetei* şi al *Foii* ca să fie adoptat chiar între membrii familiei, onoarea acesta, pe care el a preţuit-o mai presus decât toate decoraţiunile. În iulie şi august 1849, se bucură de acea ospitalitate episcopul Iustin Sion, unchiul şi nepotul; doi ardeleni, pe lângă care mai invita, în fiecare săptămână, încă şi pe alţii, dintre care îmi aduc aminte de genialii şi neuitaţii boieri juni moldoveni, Anastasie Panu, Petre Casimir, Russo, mai târziu

---

[944] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 22, 1876 p. 26, 1907 p. 50

Cogălniceanu, unchiul şi nepotul, Iacob Bologa, în trecerea sa, de la Viena, către Transilvania, canonicul Timotei Cipariu, protopopul Grigore Mihali şi alţii, şi, mai înainte, Alexandru Cuza. „Câtă incomoditate!”, am zice unii din generaţiunile noi, care nu mai pot avea idee de vechea ospitalitate românească. Nu aşa zicea venerabilul septuagenar Eudoxiu Hurmuzache, ci, pe când încăleca superbul său armăsar arab, ca şi oricare june cavaler, ca să-şi vadă de ale economiei, afară, la câmp, întorcându-se către oaspeţi: „Să nu vă pună păcatele ca să-mi fugiţi, în absnţa mea! Măi George, eu te cunosc din ochi că vrei să fugi. Vin’ de mă sărută şi-mi dă parola că nu vei fugi!”. Nici o duminică nu trecea, ca să nu fie invitaţi şi alţi oaspeţi din Cernăuţi sau dintre proprietarii vecini. De ziua sa onomastică, ce cade în septembrie, se adunaseră toţi membrii familiei, iar serbarea ţinu opt zile. Adevărată sărbătoare patriarhală! / Se zice despre bătrâni că le place a lăuda trecutul, *laudatores temporis acti*. Noi, bătrânii de astăzi, nu avem cauza să ne lăudăm trecutul cel amar şi doreros; zău, însă, nici cu acest materialism grosolan, nici cu egoismul inpertinent din această epocă nouă nu ne vom putea împăca niciodată. De altminteri, fiind aci vorba de ospitalitate, apoi acest cuvânt, acum, după treizeci de ani aproape, nu mai are semnificaţiunea veche şi, cu atât mai puţin, vechea importanţă, mai ales în ţări semi-civilizate, precumu sunt, de exemplu, Ungaria, Galiţia, Transilvania, România, prin urmare şi Bucovina. Ospitalitatea de odinioară, pe lângă că era un criteriu al vieţii sociale, naţionale şi familiare, nota caracteristică de bunăvoinţă,

generozitate şi amiciţie, ea se prezenta, totodată, ca o mare necesitate în orice ţară”[945].

În 16 februarie **1854**, moşia Cernauca, proprietate comună a fraţilor Hurmuzachi, care ofereau părintelui lor o frumoasă rentă anuală (5.000 florini), a fost cedată lui George Hurmuzachi, care o va vinde, în 31 decembrie 1867, cumnatului său, baronul Petru Petrino, care se va muta la Cernauca imediat după vânzarea moşiei sale basarabene, din apropiere de Bălţi, Rujniţa. După moartea lui Petru Petrino (1891), fiul său, Alexandru, devine noul proprietar al moşiei Cernauca, dar o vinde, în 4 mai 1892, negustorului galiţian Bernard Rosenschtock, pentru 655.000 florini. Cei trei fraţi Hurmuzachi, Eudoxiu, Alecu şi George, cărora li se alătură nepotul lor de soră, poetul Dimitrie Petrino, formează elita Cernaucăi şi gloria ei eternă. În preajma casei boiereşti, construită în stilul vechi moldovenesc, cu doar un singur cat, s-a dezvoltat şi satul, mai ales prin aducerea de coloni galiţieni.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Cernăuţi – **Sadagura** (târg, cu tribunalul raional): Bila sau Bilka, Boian, Buda, **Cernauca**, Dobronăuţi, Gogolina sau Stroieştii de Sus, Cotul Ostriţa, Lehucenii Teutului, Lenţeşti Camerale, Lenţeşti Privat, Mahala Biała, Novoseliţa sau Stroieştii de Jos, Rarancea, Slobozia Rarancei, Rohozna, Şerăuţii de Sus, Şerăuţii de Jos sau

[945] *Transilvania,* Nr. 3, Anul XI, 1 februarie 1878, p. 27

Slobudka, Şubraneţ, Toporăuţ, Vaslăuţ, Zadobriuwka, Jucica Veche, Jucica Nouă”[946].

1880: „La Cernauca s-au numărat, la 1880, 146 de români, iar la 1910, numai 5”[947].

În **1890**, Cernauca avea 2.287 locuitori, doi parohi (Leon Turturean şi Vasile de Volcinschi, cantor fiind Ioan Buzenko) şi un învăţător (Emilian Iwanicki), Primar al satului era George Scraba.

1904, Nicolae Iorga: „Cotind la dreapta, apucăm drumul spre Cernauca, unde s-au întâlnit, odată, fruntaşii tinerimii româneşti din toate părţile. Ştiu că moşia e astăzi a evreului Rosenstock, şi birjarul adaugă că acest bun stăpînitor de oameni a făcut, pe deal, în faţa curţii, şi o şcoală de agricultură. Mi se spune că satul e în parte românesc. „La Cernauca sunt mulţi moldoveni”. Îndată se vede însă că satul e mai mult rusesc. Câteva familii, în vale, ar mai vorbi româneşte. La ele se adaugă ţiganii, care ţin morţiş la moldoveneasca noastră; ceilalţi sunt toţi ruteni, dar faţa lor lasă să se creadă că mulţi dintre dânşii au fost români, odată. Câţiva copii, pe strada prăfoasă, arată întocmai ca aceia din satele noastre, dar, dacă-i întrebi ceva româneşte, ei cască nişte ochi mari, miraţi şi deschid gura prosteşte. Nu înţeleg cum nu s-au deprins măcar de la ţiganii din preajma lor cu aceste sunete, care li se par aşa de străine şi în care neam de neamul lor şi-a întrupat tot gândul şi toată simţirea bucuriilor şi durerilor. Încă o dată, am acel simţ de deznădejde, care te zguduie când vorbeşti cu un om iubit, care te-a uitat în aiurările, în înstrăinarea boalei sau a nebuniei. Preotul e, şi aici, un

---

[946] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[947] Nistor, I., *Românii şi rutenii în Bucovina,* Bucureşti 1915, p. 159

român bun, şi pentru îngrijirea copiilor, care nu vorbesc decât româneşte, el îşi aduce fete din sate rămase în stăpânirea noastră, din Volcineţ, de pildă. Se întâmplă însă că în satul rusesc ele se mărită după ruşi. Una, care e acum la casa ei şi a venit numai întâmplător la fostul ei stăpân, vorbeşte numai ruseşte cu bărbatul ei, şi-şi va creşte, spune dânsa, şi copiii tot aşa, cum e şi satul. Alta spune, întâi, că o să se întoarcă în satul ei, să se mărite, dar îndată după aceea se vede că e amorezată după un rus. „Cum să iei dumneata, fată de român, un rus? Rusul e ca porcul”, o cerc eu. Ea se face roşă de năcaz şi răspunde scurt: „Nu, rusu-i tot om”. Numai cea de-a treia, ţigancă, vorbeşte mult şi bucuros româneşte, deşi îndrugă şi ceva ruseşte, cu tovarăşele ei. Pălimarul, cu care mergem la biserică, iarăşi un chip puhab, cu ochii albaştri foarte şterşi, nu ştie nimic moldoveneşte. Biserica e la stânga; lângă poartă, cum intri în curtea Hurmuzăchenilor. Noul proprietar al satului, Rosenstock, nu voia să o recunoască drept avere a comunei, ci căuta să o capete pentru... pentru a o dărâma, poate pentru a înlătura şi mormintele ctitorilor. Biserica nu se deosebeşte prin nimic şi nu poartă măcar o inscripţie amintitoare. Mormintele sunt, în cea mai mare parte, împrejmuite cu un grilaj de fier, dar buruienile copleşesc acum crucea de piatră sură a bătrânului Doxachi, oaspetele cel bun al tuturor românilor ce-şi iubeau neamul, găzduitorul prietenos al lui Bariţiu şi al lui Alecsandri, pietrele celor doi soţi Petrino, deasupra cărora a crescut muşchiul. Nu se vede nici o altă îngrijire, decât flori galbene de câmp, pe care le-a aruncat, zvârcolindu-se şi prăpădindu-se de plâns, o rusoaică guşată şi nebună, care se tânguie că n-o lasă să intre în „ţrcva volosca” (biserica românească). Casa proprietăţii,

locuinţa lui Rosenstock, e tot vechea casă a boierilor noştri. Aici Doxachi a trăit întocmai ca în Moldova, cu aceleaşi gânduri, cu aceleaşi datine, haine şi tabieturi ca şi cei de sama sa, în Moldova acelor vremuri. A băut vin vechi, a luat cafele negre, a întins masă mare, a pus să-î cânte lăutarii, s-a primblat în caleaşcă, a cetit cărţi cu buchii, întocmai ca dincolo, în ţara rămasă a noastră. Ca dânsul au făcut atâţia alţii, şi într-un desemn, schiţat de un german, pe la 1800, şi tipărit în Cracovia, se văd, în josul Cernăuţilor, aşezaţi în vale şi pe o culme, doi boieri în veşminte lungi, cu işlicele pe cap şi ciubuce lungi în mână. Aşa a trăit, a îmbătrânit şi s-a stâns creştineşte Doxachi Hurmuzachi. Urmaşul său, evreul, n-a schimbat, dres şi împodobit nimic. Aceiaşi, ca de demult, e căsuţa galbenă, de la care stă deschis un geam pentru răcoare, aceiaşi îngrăditura de scânduri, zaplazul, acum înnegrit, aplecat şi sfârtecat, care încunjură curtea, aceiaşi păduricea cu arborii înalţi, de care nu mai ia sama nimeni, care nu plac nimănui şi se vor tăia, într-un viitor mai depărtat, adăpost al visătorilor şi patrioţilor de odinioară, aceleaşi marile alei de plopi uriaşi, vrednice a deschide calea către o reşedinţă împărătească. Sufletul a zburat însă de aicea şi toate se îndreaptă spre ruină. De jur, împrejurul satului, e o sfântă linişte de către sară. Muncele blânde, iarbă înaltă, de un verde adânc, de catifea moale, pâlcuri întunecate de pădure. Cerul e de un senin desăvârşit, fără o spumă de nor, fără o aburire de negură. Spre dânsul se înnalţă prinosul mirositor al tuturor florilor. Şi se va înălţa încă, atâta vreme cât va rămânea aici un părete în picioare, o scândură înfiptă, un copac din celelalte vremi, sufletul de poezie încrezătoare,

de căldură bună, ce a pătruns, pornind de la atâţia oameni aleşi, până şi piatra şi lemnul acestor locuri”[948].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Cernauca** (**Czernawka**), comună rurală, districtul Cernăuţi, aşezată pe pârâul Moscov (Moszkow), afluentul pârâului Soviţa, într-un loc foarte pitoresc. Suprafaţa: 40,54 kmp; populaţia: 2.013 locuitori ruteni, de religie gr. or. Este străbătută de drumul principal Noua Suliţă – Dobronouţ şi legată printr-un drum cu Toporăuţi. Are o şcoală populară, cu 3 clase, şi o biserică parohială, cu hramul „Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril”. La 1776, aparţinea boierului Matei Hurmuzache. În această localitate se află un izvor, în a cărui apă, după cum se spune, s-a găsit o icoană de lemn, cu chipul Sf. Gheorghe pe ea, icoană ce se vede, astăzi, în biserica comunei. Apa acestui izvor este considerată de popor ca făcătoare de minuni şi, de aceea, o dată pe an, se face aci pelerinagiu, pentru care scop s-a construit şi o capelă. Aci se află şi vestita casă boierească a familiei Hurmuzaki, având un parc prea frumos şi bogat. În această localitate au fost primiţi, adăpostiţi şi ospătaţi, ani întregi, patrioţii români, refugiaţi din ţările româneşti, cu ocazia evenimentelor de la 1848. După tradiţie, numele comunei provine de la o fată foarte frumoasă, numită Marinca Cernauca (bietul cneaz maramureşean Cernauca de ce falsă mitizare are parte! – n. n.), care, în timpul unei invaziuni turceşti, în urma jefuirii şi destrugerii satului, ar fi pribegit prin păduri. Populaţia se ocupă cu agricultura şi mai ales cu creşterea de vite şi cu exploatarea pădurilor. Comuna posedă 1.644 hectare pământ arabil, 256 hectare fânaţuri,

[948] Iorga, N., *Neamul românesc în Bucovina*, Bucureşti 1905, pp. 231-235

64 hectare grădini, 104 hectare izlaz, 2.860 hectare pădure şi 30 hectare bălţi şi heleştee. Se găsesc 84 cai, 596 vite mari, 371 porci. **Cernauca, moşie**, cu administraţie particulară, districtul Cernăuţi. Suprafaţa: 34,85 kmp; populaţia: 274 locuitori, izraeliţi, poloni, ruteni şi români; rutenii sunt, în mare parte, greco-catolici veniţi din Galiţia. Cuprinde, pe lângă moşia Cernauca, şi târlele Berdo, Berezivca şi Cociuba"[949].

În **1910**, ca şi în vremea ultimilor Hurmuzăcheşti, doar 20 % dintre locuitori erau români, ceilalţi fiind urmaşii galiţienilor, aduşi pentru lucrul moşiei de vornicul Doxachi, în condiţiile în care românii, împroprietăriţi după reforma din 1848, nu doreau să presteze muncă salariată.

1914-1918: „**Onufrei a lui Macovei Rotar**, născut în **Poieni**, la 4 iulie 1883, a fost angajat, în anul 1916, la lucrările de tranşee de lângă Cernauca-Rarancea. De atunci şi până azi nu e nici o ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Evei a lui Onufrei Rotar, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[950].

1920: „**Deciziune de expropriere No. 336/20**. Deriziunea comisiunii agrare de ocol Sadagura, cu care s-a decis exproprierea corpului dominical fosc. No. 82, **Cernauca**, din registrele fonciare pentru moşiile bucovinene, în suprafaţă de 176 ha 24 a 84 mp, proprietatea

---

[949] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 57

[950] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 5, Cernăuţi 12 februaie nou 1921, pp. 51-53

Fondului bisericesc ort. or., în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[951].

1936: „Universitatea a intrat în proprietatea unui teren de 17 hectare din moşia Hurmuzăcheştilor, de la Cernauca, judeţul Cernăuţi, cedat ei de Ministerul Agriculturii şi Domeniilor, din rezervele rămase de la expropriere, prevăzându-se ca acest teren, o coastă plină de soare, în faţa faimosului lac de la Cernauca, să rămână pururi destinat ca loc de recreaţie şi educaţie fizică pentru tineretul universitar. Locul a fost prefăcut într-un adevărat parc, s-au construit acolo două case în stil moldovenesc, una cu dormitoare şi camere de studii, iar alta cu bucătărie şi sală mare. În casele de recreaţie de la Cernauca se organizează, anual, tradiţionalul maial sau armindeni al Universităţii, iar duminicile şi sărbătorile studenţii, însoţiţi de profesori, fac excursii. În cursul vacanţelor mari, urmează să se găzduiască acolo trei serii de studenţi şi studente. În preajma caselor de recreaţie se îngrămădesc păduri şi crânguri ce-au rămas din faimoasele *bucovine* sau făgete de odinioară”[952].

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[953], următorii învăţători şi învăţătoare: **Croială Tatiana**, comuna **Cernauca**, jud. Cernăuţi, media 7,62; **Grigore Rusu Ana**, comuna **Cernauca**, jud. Cernăuţi, media 7,12”.

---

951 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi, 21 iulie nou 1921, pp. 68, 69

952 *Revista Fundaţiilor Regale*, Nr. 8, p, Anul VIII, 1 august – 1 septembrie 1941, Bucureşti 1941, pp. 388, 389

953 *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552

CERNĂUŢI

(capitala Bucovinei, Ucraina).

Privilegiul comercial din 6 octombrie **1408**, acordat de Alexandru cel Bun, sub formă de tratat „încheiat cu sfetnicii şi cu orăşenii din târgul Liov şi cu tot poporul lor”, prin care voievodul a „făcut aşezăminte despre vămi, în ţara noastră”, reprezintă şi o primă atestare a localităţii Cernăuţi, printr-un paragraf şi o referire la o vamă specială („iar la Cernăuţi vama pentru car”). Existenţa localităţii este confirmată explicit: „Iar în Cernăuţi, vama pentru car nemţesc e de patru groşi, iar pentru un car armenesc şase groşi, pentru o vită un groş, pentru zece porci un groş, pentru zece oi un groş, iar pentru un cal sau iapă câte doi groşi, iar la trecători şi pentru carele nemţeşti încărcate şi pentru cele armeneşti, câte patru groşi. Aceasta e vama Cernăuţilor. Iar în Cernăuţi, carele să nu se scuture, ci neguţătorul să-şi dea cuvântul său că nu are în carul lui marfă oprită: jderi, argint, ceară şi cai buni de ţară”. Documentul, scris de „Brateiu logofăt… / La Suceava, în anul şase mii nouă sute şi şaisprezece octombrie 6” reprezintă un izvor istoric amplu şi complex, pe deplin lămuritor asupra începuturilor unei vieţi comerciale în Moldova, dar, în rândurile care urmează, noi îl vom folosi doar ca argument pentru o îndelungată şi spectaculoasă istorie cernăuţeană (monograful Cernăuţilor, Alexandru Bocăneţu, preia, de la Iancu Nistor, o datare eronată: 8 octombrie; şi în DHR traducerea este greşită, „s”

copiindu-se 8 şi nu 6, cum este corect; dar există copii slavone ale documentului original, aflat la Moscova, în care se menţionează datarea „i”, deci 8 octombrie; prin urmare, ca întotdeauna la un neam lipsit de memorie, ceea ce ştim cu siguranţă despre noi este că nu ştim nimic).

1889: Prima „icoană a oraşului Cernăuţi, aşa cum a fost sub stăpânirea moldovenească”, a fost făcută de filosoful, filologul şi istoricul Alexandru Bocăneţu (11/24 august 1889, Stupca – 12 august 1972, Bucureşti), combatant în tranşeele Războiului Reîntregirii Neamului. Din monografia „Istoria oraşului Cernăuţi”, apărută la Cernăuţi, în 1929, voi reproduce doar pasajele care se referă la o istorie obştească vie şi incontestabilă, rostul acestui material omagial fiind acela de atenţiona şi a asupra altor „icoane” cernăuţene, inclusiv unele lirice. „Grigore Ureche afirmă că Alexandru cel bun, organizând ţara Moldovei şi aşezând boeriile, ar fi orânduit pe marele spătar să fie şi staroste de Cernăuţi. Acelaşi lucru îl afirmă şi D. Cantemir. Se pare că şi la Ureche, şi la Cantemir avem de aface cu un anacronism: amândoi relatează lucrurile cum erau pe timpul lor. De fapt până la 1 Aprilie 1457 nu întâlnim amintiţi staroşti de Cernăuţi. Într’un document dela Ştefan cel Mare din 30 August 1479 găsim numai pe staroştii din Ţeţina. Târgul Cernăuţilor alcătuit în apropierea şi sub ocrotirea cetăţii Ţeţina, la vadul Prutului, se măreşte curând şi ajunge cu timpul să stăpânească şi să domineze cetatea, care pe încetul pierde orice importanţă şi nici nu-i pomenită. După 1450 e pomenită tot mai rar Ţeţina şi tot mai mult Cernăuţii. Un staroste de Cernăuţi e amintit la 1 Aprilie 1457 în tratatul ce-l încheie Petru Aron cu Muzilo

de Buceaci. Pe timpul lui Ştefan cel Mare sunt numiţi staroştii de Cernăuţi abia în 1499 Iulie 12, cu ocazia încheierii păcii între Moldova şi Polonia şi anume: Ion Grumaz „staroste de Cernăuţi şi boier sfetnic al ţării Moldovei”.”. Dimitrie Cantemir vorbea în treacăt despre Cernăuţi: „Ţinutul Cernăuţilor, care se întinde de-a lungul hotarului dinspre Polonia. Cel mai de seamă târg din acest ţinut este Cernăuţi, aşezat pe malul de la miazănoapte al Prutului, iar cârmuirea lui este dată marelui spătar”.

1774: În ciuda aparenţelor, târgul Cernăuţilor nu însemna o localitate urbană înfloritoare, ci una cât se poate de rurală, cu doar câteva case şi dugheni permanente, dar cu târguri de animale şi de materiale organizate „în toată Lunia, Mercuria şi Vinerea”, precum şi „dela 28 Iunie, înainte, prin 2 săptămâni, şi dela 31 Octomvrie, înainte, prin o săptămână”. „În 1774, oraşul avea 278 familii, iar în 1784 – 325” (Daniel Werenka, Topographie der Bukowina, Czernowitz 1895, pg. 108). Desigur că numele de „oraş”, pe care îl dă Werenka înseamnă o exagerare, preluată din raportul generalului Spleny, din 1775, în care se preciza: „Cernăuţii sunt o localitate destul de populată. Cele mai bune case de acolo aparţin evreilor; în întregul district mai mult decât un singur orăşel. Districtul cernăuţean şi-a luat numele de la acest orăşel, unde locuia şi administratorul districtual, denumit, după moda poloneză (pentru a-i da mai multă prestanţă în ochii polonezilor învecinaţi) staroste”. Conform raportului, în Cernăuţi locuiau 2 boieri, 4 mazili, 10 preoţi, 48 familii de ţărani, iar ca personal administrativ – 18 umblători, 18 arnăuţi şi 78 călăreţi. În însemnările călătorilor străini, relatările despre Cernăuţi

sunt rare şi marginale: „Am poposit lângă întăriturile noastre din anul trecut, pe marginea Prutului, în faţa Cernăuţilor” (29 iulie 1686, Iacob Sobieski); „Trecând peste râul Ceremuş la Lujeni, la şanţurile de luptă ale regelui Albert, s-a îndreptat spre Cernăuţi… Prin acest oraş curge râul Prut” (18 februarie 1700, Francisc Radzewski). „Partea veche a oraşului, unde se aflau casele dregătorilor, vama, bisericile, dughenele cele mari, crâşmele, se afla între biserica sf. Paraschiva, biserica Adormirii, Piaţa fântânii şi sinagoga veche…

Pe la **1762**, oraşul avea cam două sute de case, dar se aflau şi hanuri bune şi mari. Casele erau de lemn, cu foişor înainte, cu acoperişul de şindrilă, cu crestături în lemn la cerdac şi la poartă şi cu diferite podoabe de lemn pe acoperiş. Sub case se aflau pivniţe. Pentru a se întemeia şi popula oraşul se atraseră colonişti străini, evrei din Polonia. Acestora li s’au dat locuri virane în care să-şi construiască case şi să-şi deschidă prăvălii” (Bocăneţu).

1777: Primele „icoane” ale Cernăuţilor, publicate după depunerea jurământului de credinţă faţă de imperiul habsburgic, în 12 octombrie 1777, de „Wienerisches Diarium” (nr. 91/1777) au fost preluate, prin intermediul lui Wickenhauser, de George Bodan-Duică şi, mult mai plastic, de Ion Grămadă, care descriu un orăşel sărac dintr-un ţinut aproape sălbăticit („ţara era pustie: de multe ori, ţi se întâmpla să mergi zile întregi fără să dai de ţipenie de om sau măcar vreun han mai acătării. De drumuri bătute – nici pomină, numai ici-colo – câte un drumeag plin de hârtopi şi mâncat de ploi, iar, cale de câteva poşte, întâlneai doar vreun bordei săpat în pământ, în vârful căruia atârna, pe prăjină, un jup de paie sau de

strujeni, semn că aici era un fel de conac. / Satele se întindeau prin râpi şi pe la marginea codrilor pustii şi nepătrunşi” – Ion Grămadă). „Bucovina a fost ocupată de Austria cătră sfârşitul anului 1774. Capitala ţerii, Cernăuţii, se aflau, la 31 August, în Mâna maiorului Mieg” (Bogdan-Duică), iar „moldovenii se împăcară îndată cu stăpânirea cea nouă, deşi nu puteau pricepe cum de au venit sub cârma împărăţiei austriece, căci nici învălmăşeală de oşti n-au văzut, nici sânge să curgă ori măcar pârjol să se plimbe, ca alte dăţi, pustiitor prin ţară” (Grămadă). „În Cernăuţi, precum şi în celelalte părţi ale ţării, se aflau numai bolţi şi nici un birt sau han mai mare… Cernăuţii erau, pe vremea aceea, mai mult un sat decât un oraş, tăiat în două de uliţa jidovească, unde se aflau bordeie de lut şi de nuiele, care, pe timp de ploaie năprasnică, erau în primejdie să se prefacă în noroi şi să fie spălate de pe faţa pământului de apele Prutului. Nicăieri nu aflai o locuinţă mai de Doamne-ajută, iar în băcănii se vindea marfa cea mai de lipsă. Deoarece orăşelul n-avea piaţă potrivită, s-a ales, înaintea reşedinţei legatului împărătesc, o bucată de loc, care s-a netezit şi s-a nisipit pe o suprafaţă de 36 stânjeni lungime şi 18 lăţime… În Cernăuţi se aflau, pe vremea aceea, numai patru bisericuţe „moldoveneşti”: Sf. Nicolae, Sf. Paraschiva, Sf. Treime şi Adormirea Maicii Domnului” (Grămadă). Deşi descrierea evenimentului din 12 octombrie 1777 este şi mai plastică, şi mai completă la Ion Grămadă, o să aleg, din raţiuni de spaţiu tipografic, textul concis al lui George Bogdan-Duică despre ziua „în care boerimea, mănăstirile, clerul mirean, satele şi oraşele s’au adunat la Cernăuţi pentru a depune jurământul de

credinţă în mânile lui Gavril Splenyi de Mihaldy, general al Maiestăţii Sale Împăratului":

„Jurământul avea să se facă într'o hală de lemn anume clădită pentru 12 Octomvrie **1777**. Până aici, alaiul, din care numai Jidovii fuseseră excluşi, venia dela casa „directorului de administraţie", deschis fiind de maeştrii de ceremonii Damian şi Mihalachi Calmuţchi. Boierii păşiau pedeştri şi cu capul gol. Ajunşi la hală, boierul Ilie Corescul (Herescul, fratele episcopului – n.r.) ceti pe „moldoveneşte" formula jurământului, pe care poporul îl repeţi „cu curagiu". „În tot poporul s'a simţit – spune un raport ziaristic contemporan (Wienerisches Diarum, nr. 91/1777 – n.r.) – că el a depus cu bucurie şi mulţumire jurământul". Episcopul Isaia Herescul (Dositei – n.r.) ţinu o cuvântare, în care explica şi el însemnătatea jurământului, care a fost subscris, în acea zi, de 29 boieri, 11 preoţi, 103 mazili, 109 ruptaşi şi 142 şliahte. A doua zi, au dat chiar şi o scrisoare specială de mulţumire".

1787: Un tabel al proprietarilor de case din Cernăuţi, întocmit, în 1787 de Pitzelli şi reprodus, în finalul monografiei sale, de Alexandru Bocăneţu, este pe deplin ilustrator asupra identiţăţii proprietarilor anteriori, dar şi ai celor din anul respectiv. Printre cernăuţenii „de viţă veche", pe care ocupaţia imperială îi certifică, se numără: Ion Mitescul, Sandel Moise, Teodor Botoşanul (care cumpărase de la Ion Voronca), evreul Şmil (cumpărase de la Ion Roşca), Hana Iossel, David şi Leiser – fiii lui Morciu, căpitanul Teodor Herescul, Şmil Israel Vorhaus, Schmull, Constantin – fiul lui Simion Cismarencu, Mariuta Ursuliasa, Lobel Seide, Ion Ciobotar, Simeon Umblător, Lupu Ungurian (care cumpărase de la Ioniţă Căpăţână), Ion Zama, Elik Lazăr,

Mordko Iossel. Contele Loghotheti, Ion Formagiu, Iftimie Dascăl, Nicolae Olar, George Constantin, Iohann Vogel, Georg Fischer, Michailko Kutschevsky, Iftimie Dascăl, Paraschiţa Dăscăliţa, Andrieş – fiul lui Dimitrie Mihalescu, Iossel Hersch, George şi Toader Daviş, mazilul Vasile Braha, Herschel Chaim, George Zaharie, Andrei Formagiu, Ioniţă Dascăl, Damian Holban, David Chaim, Şloime – fiul lui Iankel, Moise Lazar, Paraschiţa Nedeleasa, Benedict Gintzel, Toader Blanar, Felicia Bartolozi, croitorul Skavinschi, Damian Holban, Maria Dumitroja, Grigore Cojocar, Dimitrie Arnăutul, Vasile Braha, Manole a Sandii, Mayer Herschel, Vasile Rezenka, Axenia Haragiu, Isak Şmul, Adanie Madera, Ioniţă Strişca, Adler, Gligoraş Lupului, Grigoraş Botezat, Iohann Hack, Teodor Popovici, evreul Iacob, Dumitraş Crivuleţ, Ioniţă Căpăţână, Ion Sârbul, George Coman, Nedelcu Formagiu, Mihael Hladkolik, Ştefan Ritzik, Maria Andrişoaia, Anton Gayer, Ştefan Bumbac, Ambrosius Specht, Mihalaki Chieraru, Mathias Goschel, evreul Habasiecwicz, Anton Czerniewsky, Costaki Porcilă, Teodor Kaplinsky, Miron Bacal etc.

1848: Cernăuţii însemnau, înainte de ocupaţia austriacă, un târguşor cosmopolit şi, tocmai de aceea, nereprezentativ pentru o naţiune sau alta. O identitate românească în Cernăuţi, oraşul locuit, de-a lungul vremilor, de români, de slavi şi de evrei, avea să se formeze cu adevărat, abia după anul 1848, când Hurmuzăcheştii încep să conştientizeze acea identitate, prin întemeierea de ziare, de societăţi culturale, de şcoli şi licee româneşti, prin conceperea şi editarea de manuale şcolare în limba română. Identitatea unui neam nu are doar parametri genetici, ci, în primul rând, o zestre

spirituală, pe care începe să o tezaurizeze şi să o sporească. Românii cernăuţeni devin conştienţi de propria lor identitate, abia după refugierea revoluţionarilor moldoveni la Cernăuţi, „unde casele marelui vornic Doxachi Hurmuzachi îi găzduiau mai pe toţi boierii fără ţară. Acolo petreceau Vasile Alecsandri cu fratele său, Iancu, apoi domnitorul de mai târziu, Alexandru Cuza, Costache Negri, dimpreună cu două surori ale sale, care erau călugăriţe, Kogălniceanu, principele Moruzi, George Sion, cântăreţul limbii româneşti, şi alţii. În tovărăşia acestora mai veni şi Aron Pumnul, luminătorul Românilor bucovineni, care, rupt de oboseală şi slăbit în urma bolii de holeră, de care suferise, numai cu greutăţi putu trece graniţa dinspre Moldova, intrând, în puterea nopţii, în Cernăuţi. Şi George Bariţ, liberat de familia Hurmuzachi din ghearele zbirilor lui Barco, află refugiu în „sânul lui Avram”, după cum numeau surghiuniţii casa bătrânului şi bunului Doxachi” (Ion Grămadă).

1949: „În primăvara aului 1849, a sosit în Cernăuţ şi oastea moscălească aşteptată; n-a petrecut însă mult pe aici, ci a plecat mai departe… Cât timp au stat acolea, făceau multe coţcării şi înşelături când cumpărau câte ceva de mâncat sau de băut” (I.G. Sbiera). Despre elementele temeinice ale identităţii naţionale, avem mărturii berechet, în „Amintiri din viaţa autorului” (Cernăuţi 1899), de I.G. Sbiera. „Dorita bibliotecă s-a înfiinţat, sub administrarea mea, în anul 1857, cu un număr mic de cărţi, parte cumpărate pe nişte bani adunaţi de pe la studenţi, parte dăruite de către unii binevoitori… În anul 1871, tot cu această destinare, o dăruii Societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucovina…

1861: Exista, pe la 1861, în Cernăuţ, un casin, în care erau înscrişi bărbaţi din toate păturile soţiale, din oraş şi chiar de la ţară, fără privire la naţionalitatea lor, prin urmare, şi mulţi Români. Se adunau acolea, în fiecare seară, un număr destul de mare; conversau împreună, citeau gazete, jucau biliard, cărţi etc… Nu-mi plăcea cum floarea Românilor face întru toate causă comună cu străinii… Mi-am zis, dară, că este de neapărată trebuinţă existenţa pentru Români îndeosebi a unui centru de instruire şi conversare… Spre a-mi fructifica ideile, am elaborat un proiect de statute pentru înfiinţarea unei „Reuniuni româneşti de lectură în Cernăuţ". Alesei întradins acest nume nepretenţios, modest de tot, una – fiindcă ştiam cum va fi îmbrăţişat de către compatrioţi cu vază şi meritoşi scopul urmărit de mine, şi alta – fiindcă nu voiam nici să deştept pe adversarii mişcării naţionaliste româneşti, nici pripusuri neîntemeiate, nici să provoc greutăţi şi piedici. Apoi m-am pus în coînţelegere cu câţiva tineri ca Orest Reni de Hârşeni, Leon Popescul, baronul Niculai Vasilco şi Leon Ciupercovici; am deliberat împreună asupra statutelor şi li-am mijlocit aprobarea guvernului… Am invitat pe ingeniosul Alesandru Hurmuzachi ca, în numele nostru, să inaugureze această Reuniune într-a 19 April / 9 Mai 1862… În primul comitet dirigent s-au ales ca membri ordinar: Mihai Zota – preşedinte, Alesandru Hurmuzachi – vicepreşedinte, Ion Calinciuc, Aron Pumnul, Alesandru Costin şi Leon Ciupercovici – membri, şi ca membri substituţi: Orest Reni, Ion Sbiera, Leon Popescul şi baron Niculai Vasilco… Prin mijlocirea lui Alesandru Costin şi a frăţâne-său, Emanuil, din Moldova, s-a putut îngâja, prin Ianuarie 1864, o soţietate de artişti cari da, cu deplin

succes, reprezentaţiuni teatrale prin Moldova, sub direcţiunea doamnei Fani Tardini…

1864: Prima reprezentare avu loc într-a 1/13 Mai 1864, în sala teatrală din hotelul Moldova. S-a jucat „Radu Calomfirescu”, dramă cu cântece în patru acte, şi un spectacol de I. Dumitrescu. Sala era ticsită de public român; nu lipseau nici ţărani, nici şcoleri” (Sbiera).

1866: „La 15 septembrie 1866, în gara Cernăuţi, într-un entuziasm de nedescris, intra triumfal primul tren, sosit de la Lemberg” (Mihai Burduja).

1869: „Primul concert românesc a fost acela dat, în folosul Fundăciunii Pumnulene, într-a 15/27 Ianuar 1869, în sala ospătăriei „La mielul de aur”, din iniţiativa studenţilor gimnazişti români din Cernăuţ. La acest concert s-au executat: 1. Un prolog, compus şi rostit de D. Petrino; 2. Concert mare în A-moale pentru clavir, compus de Hummel şi esecutat de dra E. Emery şi de frate-său, Victor; 3. „Re’nturnarea în patrie”, poesie de A. Pelimon, musică de Flechtenmacher, cântată de studintele octavan N. Manastirschi; 4. „Sonetă pentru violină şi clavir”, de Mozart, esecutată de L. Koffler şi Victor Stârcea; 5. „Ceasul rău”, poesie de V. Alecsandri, musica de I. Vorobchievici, cântată de corul studenţilor gimnazişti români; 6. „Preludiu”, de Chopin, şi „Mazurca”, de Carol Miculi, esecutate pe clavir de dna Isabela Flondor; 7. „Limba română”, poesie de G. Sion, musica de I. Vorobchievici” etc. (Sbiera).

1875: În „4 Octomvrie 1875 se deschise universitatea cu toată pompa cuviincioasă, săvârşindu-se ceremonialul bisericesc în biserica catedrală dreptcredincioasă răsăriteană, în presenţa representanţilor tuturor diregătoriilor constituite şi a oaspeţilor veniţi de prin

celelalte ţări din împărăţie şi de prin străinătate" (Sbiera). „Românii Cernăuţeni au înfiinţat o societate pentru cultivarea cântării bisericeşti şi lumeşti. Ea se numeşte „Armonia". Preşedintele ei este Dl Leon cav. de Goian, iar statutele unei societăţi politice numite „Concordia" s-au înaintat 'naltului Guvern c.r. spre întărire" (Aurora Română, nr. 1/1881, pg. 16). Cele şase veacuri de istorie atestată a Cernăuţilor sunt doar patina timpului peste orgoliile vremelniciei. Cernăuţi înseamnă mult mai mult decât şase veacuri spulberate la răscruce de vânturi şi de imperii, „micul Paris" de pe Prut fiind „catedrala" Bucovinei (George Voevidva) şi „prietenul" (Nicolae Tăutu) nostalgiilor durabile, ziditoare. Cernăuţii sunt şi inimă şi metaforă pentru Bucovina, adică o identitate a oamenilor, adăugată identităţii edenice a unor locuri pământeşti, o identitate de cristal cosmic, privit şi admirat doar dintr-o singură parte, şi niciodată în întregime şi în profunzime. Există un Cernăuţi al românilor, al ucrainenilor şi al polonilor, arar şi cu zgârcenie lenevoasă mărturisit şi cunoscut, dar există şi un Cernăuţi al evreilor şi al germanilor, inventariat temeinic, suflet cu suflet, aspiraţie cu aspiraţie, cuvânt cu cuvânt, Cernăuţiul mărturisit şi asumat, generaţie cu generaţie, de o civilizaţie, deci de o structură socială, care nu iroseşte nimic, nici măcar frânturile de clipă. Cernăuţii sunt mitul unei identităţi nedeturnate, cea dumnezeiască de om, o identitate greu de recuperat şi de retrăit. Iar câtă vreme ne vor învrăjbi statalităţile şi religiile, Cernăuţii ne vor rămâne străini, în ciuda intimităţii duioase cu care îi întâmpină şi pe român, şi pe evreu, şi pe ucrainean, şi pe german, şi pe polon, şi pe armean, şi pe rus. Sunt multe de spus, de trăit, de respirat întru Cernăuţi, dar fiecare filă

a acestui calendar al memoriei, care este, aşa cum a fost la începuturi şi după aceea, „Revista Bucovinei”, schiţează, contur după contur, imaginea astrală a Cernă-uţilor de dincolo de vremelnicia noastră. „Cernăuţul şi suburbiile sale” beneficiază de un extrem de interesant studiu ştiinţific, „schiţă topo-etnografică de Dr. I. V. P.”, publicat în gazeta „Patria”, Anul III, Nr. 291, Nr. 292, Nr. 293, Nr. 294, 295, 297, 299, 301, 304, 306, începând cu ziua de 30 Iunie / 12 Iulie 1899, deci de o adevărată tratare ştiinţifică, singulară în publicistica bucovineană a acelor vremuri: „**Răsboaiele ce au atins Cernăuţii**. În 26 Octombrie 1497, Albert, regele leşesc, e bătut de Ştefan cel Mare, în pădurea cea întunecată a Cosminului (locul unde este, astăzi, Mologhia, Ceahorul, Corovia, Derelui, Voloca, Adâncata, Tătărăşenii, Chicera, toate astea în partea spre răsărit de Cernăuţi). Scăpând Albert, după acel măcel sângeros, fuge, de acolo, şi petrece la Cernăuţi. A treia zi, în 29 Octombrie, străbate el, luptându-se, peste Prut, pe când corpul de Leşi, ce-i venise într-ajutor de peste Nistru, este bătut, în aceeaşi zi, de vornicul şi generalul lui Ştefan, Boldur, lângă Linţeşti şi, apoi, şi la Şipeniţi. Albert trece la Sniatin şi, de acolo, la Liov. Între anii 1508-1510, Bogdan (III) Încrucişatul intră în Podolia, devastează sate şi oraşe şi ajunge până înaintea Liovului, pe care îl asediază 3 zile. Polonii, pe de altă parte, voind să se răsbune, năvălesc în Moldova şi prefac în cenuşă Cernăuţul, Dorohoiul, Botoşanii, Ştefăneştii, Hotinul şi altele. Petru (IV) Rareş, pe timpul întâiei sale domnii (1527-1538), năvăleşte asupra Poloniei, din cauza Pocuţiei, pe care o reclamă pentru Moldova, şi pustieşte satul Sniatin, Colomea, Haliciul şi Tismeniţa; Polonii, la rândul lor, îl lovesc la satul

Obertin, ard Cernăuţul, Botoşanii şi alte sate. De altă dată, năvălind Tatarii asupra Moscovei, jăfuesc şi şi hotarele Moldovei. Vasile Lupul dă poruncă căpitanilor săi să lovească pe Tatari. Ei lovesc pe Tatari, fără de veste, şi-i fugăresc spre Bugeag. Tatarii, mânioşi de aceasta, revărsându-se în Moldova, pustiesc Hotinul, Cernăuţul, Dorohoiul, Hârlăul şi Iaşii (1650). Vasile Lupul răscumpără pacea de la Tatari cu bani. În lupta dintre Carol (XI) Gustav, regele Svediei, şi Poloni, Principele Ardealului, Gheorghe Racoţi (II) se alătură celui dintâi. Mai multe mii de Cazaci, Valachi şi Moldoveni se concentrează în Cernăuţi şi, de aici, trecând peste Sniatin, la Stry, se aliază cu Racoţi. În urma acestei alianţe cu Racoţi, Gheorghe Ştefan cade şi lui îi urmează Gheorghe Ghica (1658). Trecând, în 1685, Polonii, sub conducerea Hatmanului polon Ioan Stanislau Iablonowski, cu 30.000 de oameni, peste Nistru şi peste Pocuţia, făcură înainte, spre Boian, ca să se oprească înaintarea Turcilor spre Cameniţa şi să pună, totodată, mâna pe Moldova. Ei sunt, însă, respinşi, îndărăpt, peste Nistru, de Turci, Tatari şi de Vodă Constantin Cantemir.

În **1686**, însuşi craiul leşesc, Ioan Sobieski, intră în Moldova şi devastează, cu ostaşii săi, sate şi târguri, chiar şi Iaşii şi Suceava.

În Iaşi, a ars el biserica sfinţilor Trierarchi. Retrăgându-se Sobieski, prin luna lui Septembrie, dinaintea Tatarilor, ce cuprinseseră ţara, arzând casele boiereşti, trece peste Cernăuţi şi iese la Sniatin. Dimpreună cu dânsul merse şi metropolitul Dosofteiu din Iaşi, de bună voie – aşa spun o samă – cu rămăşiţele pământeşti ale Sfântului Ioan cel Nou, cu hrisoave, ornate bisericeşti, cu toate contractele de moşii şi hârtiile ce le avea, ca să nu

mai fie supărat de Turcii nesăţioşi şi ca să nu fie trupul Sfântului şi lucrurile cele preţioase nimicite prin tulburările ce erau pe atunci. Trupul a fost aşezat, mai întâi, în Stry (până la 1691), după aceea la palatul craiului Sobieski, apoi în biserica călugărilor uniţi (uniaţi) basilieni din târgul Jolchiev, din ţara leşească. Acolo petrecea şi metropolitul, după ce a mai fost petrecut el, mai înainte, în ţara aceasta o bună bucată de timp (de la 1673-1675), mai întâi în Stry, apoi în apropierea Haliciului şi, apoi, în mănăstirea Unicov din Jolchiev şi a tipărit, în 1673, o psaltire română şi, în 1674, un imn privitor la sfânta Maria. Unde a murit metropolitul nu se ştie. Maria Sokolowski spune că el ar fi murit la Jolchiev, în 13 Decembrie 1693, alţii spun că în Moscovia, în Rusia. În răsboiul dintre Carol XII, regele Svediei, şi Petru cel Mare, cel dintăiu, fiind bătut la Pultava (1709), trecu, peste Nistru, în Moldova şi, fugind la Turci, se aşeză la Bender, cu vreo 1.500 de ostaşi, şi stârneşte lupta între Ruşi şi Turci. O parte dintre ostaşii săi, cu vreo 200 de Cazaci, staţionau în Cernăuţi, alţii pe aiurea. Vreo 3-4.000 de Moscali trec, pe la Cuti şi peste pădurea Mihalcei, la Cernăuţi, nimicesc pe mulţi din ostaşii adunaţi aici; pe cei ascunşi pe înălţimi şi pe dealul Cecinei, îi împrăştie, iar pe alţii îi fac să piară de foame. Atunci, Mihai Vodă Racoviţă, voind să părăsească tronul, de răul Turcilor, trimite pe Dediul, Spătarul, la Cernăuţi, spre a se înţelege cu Moscalii şi a-i pregăti fuga, ca să treacă în Rusia, însă nu-şi ajunge scopul. De altă dată, Moscalii, cu Cazaci şi Calmuchi – 120.000 – sub conducătorul lor, Munich, venind dinspre Chiev şi trecând, pe la Vasileu, la Mitcău, peste Nistru, dau năvală asupra Moldovei (1739), fac pe la Zastavna, Şubraneţ,

Jucica, pe lângă Cernăuţi, Horecea şi Boian, bat pe Turci la Rarancea, apoi la Stăuceni (17 August 7247/1739). După pacea de la Belgrad (18 Septembrie 1739), Ruşii, reîntorcându-se peste Nistru, duc cu dânşii mulţi Moldoveni din ţinutul Hotinului şi al Cernăuţului, făcând multă pagubă şi batjocură. Metropolitul Antonie, pustnicul de odinioară din Horecea şi ctitorul fostei bisericuţi de lemn de acolo, ţinând, în timpul luptei, cu Ruşii, a fost silit să treacă în Rusia, cu hrisoave, cu juvaiere, cu tot. Domnitorul Moldovei era, pe atunci, Grigore Ghica. În urma atâtor răsboaie, jăfuiri şi prăzi, Cernăuţul nu putea să ieie nici un avânt mai însemnat.

Cernăuţi, pe la jumătatea secolului al XVIII-lea. Pe la jumătatea secolului al XVIII-lea, Cernăuţul avea numai o uliţă mai mare. Ea începea la vadul ce ducea, peste Prut, la Jucica, lângă gura pârâului Ruda, apuca pe povârniş, la deal, pe lângă sinagogă, biserica sfintei Parascheva, şi ajungea până în piaţa lui Rudolf. Râpa jidovească se încrucişa cu această uliţă şi ajungea până la fântâna sbucnitoare (N.R.: aşa-numita Fântână Turcească). Pe lângă această uliţă, şi anume mai des de la încrucişare, erau aşezate casele – mai bine zis, bordeiele – vreo 200, după un raport al trimisului englez Porter, care trecu, prin calea sa la Constantinopole, prin Cernăuţi (1762). Vor fi fost, prin urmare, de tot, vreo 2.000 de suflete. Vatra târgului ajungea, deci, de la uliţa numită mai sus, până la pârâuaşul de lângă fântâna turcească; avea, prin urmare, ca hotar, spre amiază-zi, partea inferioară a râpei jidoveşti, spre răsărit, Ruda. Între Prut, vad şi uliţa principală era partea nord-vestică a târgului. Teritoriul între pârâul Ruda şi pârâuaşul de la fântâna turcească, spre amiază-zi, de la râpa inferioară jido-

vească, până spre Horecea, se chema Selişte. „Mergem la biserică la Selişte”, ziceau oamenii. Astfel se chema biserica sfântului Nicolai, făcută din lemn, şi care există şi până astăzi. Pe acest teritoriu, cu case împrăştiate, se aflau unele locuri şi case de ale mănăstirii Horecea. Casele erau de lemn, de lut ori împletite din nuele, acoperite cu paie, stuch şi trestie. Edificii publice erau, înainte de 1774, cele trei biserici: sfinţii Nicolai, Parascheva şi biserica sfintei Maria (Adormirea), aşezată înainte de locul crucii de lângă fântâna turcească, unde se sfinţeşte, acuma, în fiecare an, de Iordan, apă.

Cernăuţi, între anii 1777-1898. Retrăgându-se Ruşii de prin părţile Moldovei, după ce au bătut pe Turci în mai multe locuri şi după ce au încheiat pace cu dânşii la Cuciuc-Cainargi (1774), s-a ocupat Bucovina de către Austriaci (pe timpul împărătesei Maria Teresia) şi s-a introdus în ea administraţie militară bine organizată, cu generalul Enzenberg în frunte. Jurământul de fidelitate l-a depus Bucovina în 12 Octombrie 1777 (stil nou). Îndată după aceea, a mai sosit un batalion de ostaşi (Nugent), cu „stab”, şi un escadron de husari (Barco). Cancelaria ţării era în Cernăuţi. În Cernăuţi, Siret şi Suceava, mai erau câte un director districtual şi câte un auditor: cel dintâi îngrijea afacerile administrative şi politice, cel de pe urmă, afacerile judiciare (penale, contractuale etc.). Enzenberg mai introduse, fără a se atinge de status quo, un fel de magistrat provizoriu consultător din vornicul târgului, 4 părinţi orăşeneşti ca consilieri, un scriitor, 4 servitori judecătoreşti şi 2 străjeri de noapte.

În **1786**, se delătură administraţia militară şi se introduse cea civilă – oficiul cercual (Kreisamt) – ca mijlocitor între boieri şi supuşi, deşi nu pe calea cea mai

scurtă. După conscripţia din 1787, erau în Cernăuţi 2.686 de Suflete, în Suceava 2.517, în Siret 1.482. Prin urmare, se avântă Cernăuţul îndată, la începutul administrării civile, la primul târg (oraş) al ţării. O nenorocire tare mare a fost că ţara fu, în anul 1786, împreunată cu Galiţia, formând un cerc al ei şi fiind supusă guvernului din Liov. Căpitanul cercual locuia în Cernăuţi. Lâmgă dânsul, mai era şi un comisar cercual (numit de popor, în loc de Kreiscommisar, Kraiţculişer). Directorii districtuali ai Cernăuţului, Siretului, Sucevei şi Vijniţei s-au delăturat şi, în locul lor, au fost aşezaţi comisari cercuali. În Cernăuţi se mai aflau şi mulţi scriitori şi servitori, cu felurite numiri. Primul căpitan cercual era calalerul de Beck, al doilea, Basil de Balş (1792-1800), mai târziu, George Issecescul (1840-1849), născut în Suceavă, de lege ortodox-catolică.

Pe la anul **1786**, Împăratul Iosif II desfiinţează mai toate mănăstirile ţării şi bunurile mănăstireşti şi înfiinţează, din ele – din averea Domnitorilor, boierilor, metropoliţilor, episcopilor, igumenilor şi a altor binefăcători români – măreţul Fond greco-ortodox (ort.cat.), spre susţinerea bisericii ort.cat. şi, după putinţă, şi a şcoalelor confesionale. Trei părţi din întreaga Bucovină sunt proprietatea Fondului. Şi mănăstirea Horecei avea, după cum s-a zis mai sus, case şi locuri în Cernăuţi, mai ales în Selişte. Unele din ele au trecut, pe-ncetul, prin cumpărare, în posesie privată, numai pământul şi pădurea împregiurul mănăstirii az rămas, şi mai departe, fondului. Unele bunuri s-au răscumpărat de stat, aşa, de exemplu, Jucica, de la mănăstirea Barnovschi din Iaşi. Contractul respectiv s-a subscris de igumenul

mânăstirii, la orânduirea patriarchului din Ierusalim (Maiu, 1781).

Răsboaie în care a fost implicată Bucovina. În răsboiul ruso-turcesc (de la 1787, până la pacea de la Şistova, 1791, respectiv, până la pacea din Iaşi, 1792), ca urmare al celui din 1768, a luat parte şi Austria. Generalul austriac, trecând peste Sniatin şi Cernăuţi, în Moldova, ocupă Iaşii şi, luând pe Principele Moldovei, Ipsilanti, prins, îl duse la Cernăuţi şi-l tratã nu ca pe un neprieten, ci ca pe un prieten. Din Austria, trecu Ipsilanti în Muntenia, unde deveni, a doua oară, domnitor (1796-1797), plătind Turcilor, pentru această graţie, un „torent” de bani.

Împăraţi, în Cernăuţi. Frantz şi soţia sa (1817); Frantz şi Alexandru, împăratul Moscalilor (Octombrie 1823, prin mai multe zile), adunaţi în congres. Obiectul disputei „Congresului Principilor” era ţara Neapole şi revoluţia din Spania. Cu această ocazie, vizită Alexandru şi mănăstirea Horecea. Frantz Iosif I (Octombrie 1851). La masa împărătească luară parte şi 4 miniştri moldoveneşti. Ei veniră să salute pe împăratul şi fură decoraţi, la această ocazie, cu Ordinul Coroanei de Fier. Frantz Iosif I (a doua oară, în 1855) şi a treia oară (în 1881).

Episcopi în Cernăuţi. Cel romano-catolic, din Lemberg, vizitează Bucovina mai în fiecare an. În anul acesta (1899), a avut Cernăuţul ocazie de a serba o festivitate deosebită. Joi, în 14/26 Ianuarie din anul acesta, a sosit la Cernăuţi P.S. Sa Dr. Nicodim Milas, episcopul sufragan sârbesc al Dalmaţiei şi Istriei, cu reşedinţa în Zara. A venit, petrecut de protosincelul său, rectorul seminarial Calic, şi şi de un acolut. A fost

întâmpinat, la tren, la orele 1 şi jumătate, de vicarul general al archidiecesei noastre, Dr. Vladimir de Repta, de prof. universitar Eusebie Popovici etc. A venit la Cernăuţi ca să ieie parte la actul sfinţirii vicarului general, Dr. de Repta, în episcop al Rădăuţilor. Aceasta s-a întâmplat aşa: Sâmbătă, în 16/28 Ianuarie 1899, la orele 3 după-masă, au început ceremoniile liturgice antemergătoare, şi anume, mai întâi, vecernia (vesperina) mică, în capela reşedinţei. Celebrată a fost vecernia aceasta de părintele arhimandrit Miron Calinescu, în prezenţa unui public numeros, în frunte cu cei doi principi bisericeşti, metropolitul Arcadie şi episcopul Nicodim, şi cu candidatul de chirotonire, Dr. de Repta. Ceva neobicinuit era că, după finirea vecerniei, s-au aşezat cei doi episcopi la o masă din mijlocul bisericii şi au făcut aşa-numita „agape”, dimpreună cu candidatul la chirotonire, adică au gustat toţi din pocalele iubirii frăţeşti, ceva din vin. Seara, la orele 7, a început, în biserica catedrală, vecernia cea mare cu priveghere, serbată de însuşi candidatul la chirotonisire, Dr. de Repta, asistat de 6 preoţi şi 2 diaconi. Public era numeros. Spre finea vecerniei, s-a făcut litie. La binecuvântarea pâinii, vinului, grâului şi a untului de lemn, P.S. Sa Dr. Nicodim, episcopul, s-a îmbrăcat în haine arhiereşti şi a împlinit actul binecuvântării. În ziua chirotonisirii, Duminică, demineaţă tare, în zori de zi, se grăbeau credincioşii către catedrală, ca să poată intra, căci se ştia înainte că tare mulţi nu vor încăpea în biserică. Într-adevăr, dacă a fost, cândva, vreo festivitate măreaţă în această ţară, sigur că festivitatea chirotonisirii noului episcop a fost impozantă şi neîntrecută. Pe lângă pontificanţii arhierei, au celebrat încă candidatul la chirotonire, 12 preoţi şi 4 diaconi.

Cântările liturgice le-a executat Societatea Filarmonică „Armonia”. Îndată, la începutul liturgiei, a depus candidatul de chirotonire, Dr. de Repta, mărturisirea credinţei şi promisiunile solemne în faţa celor doi membri ai Sinodului, în faţa metropolitului Arcadie şi a episcopului Nicodim, şi a imensului public participant. După cântarea „Câţi în Christos v-aţi botezat”, a urmat chirotonisirea. La finea liturgiei, a isbucnit publicul în strigăte puternice: „Să trăiască!”. După liturgie, a urmat instalarea noului episcop. Cu ocasia instalării sale, a ţinut P.S.S. dl episcop Dr. Vladimir o cuvântare magistrală, tratând despre adevărul că biserica nu împiedică progresul cultural al credincioşilor ei. Seara, la 6 ore, s-a dat un dineu festiv, la metropolitul, iar Luni, seara, la episcopul Rădăuţilor. La acest din urmă au luat parte cam 300 de persoane. Dr. Nicodim Milaş a plecat, cu trenul, Miercuri, în 20 Ianuarie (1 Februarie), la Zara.

Populaţia Cernăuţului. În 1787, numărul caselor era de 414. Atunci s-au măsurat, în târg, prima dată, locurile şi s-au numărat casele (Cernăuţul avea, în 1774, 278 de familii, în 1779, 406, în 1780, 325). Casele au început a se zidi din material mai solid, din cărămidă şi piatră. Lucrul mergea cu spor, căci casele de piatră erau libere de birul statului, prin 30 de ani, şi de birul târgului, prin 10 ani. Şi comuna-târgul aducea multe jertfe, în scopul mărirei lui, cumpărând de la proprietari loc de zidit şi case. Fruntaşii târgului erau Imbold, Teodor Herescul, boierii Iuon Calmuţchi, Basil Strişca, Basil Potlog, Basil Paladi, Tadeus Turcul, un protopop, cu vreo câţiva preoţi şi 2 diaconi. Cei mai mulţi boieri trăiau la curtea din Iaşi.

Economia Cernăuţului. În privinţa aceasta, iată ce scrie împăratul Iosif II, după vizitarea Bucovinei prin sine însuşi, în iunie 1783, din Liov, către prezidentul curţii de răsboi: „Populaţia Bucovinei, a cărei ram principal de nutrire constă în creşterea vitelor cornute şi care numai puţini se ocupă cu agricultura, deşi pământurile, afară de părţile montane, pare a fi productiv, nu corespunde mărimii ţării. Şi cu prăsila de cai se ocupă poporul acesta”

Meseria. Administraţia militară era în contra importării meseriaşilor străini. Ea zice: „Modul de zidire, portul, uneltele de casă ale Moldovenilor pretind meseriaşi. Ţăranul moldovan e cu toporul tot atât de dibaciu ca şi oricare dulgher mijlociu. Coloniştii de meseriaşi nu-s, prin urmare, necesari în Bucovina”. Că, pe la anul 1804, noi, Românii, am avut tare mulţi meşteşugari români cunoaştem aceasta dintr-o scrisoare a Kraisamtului Bucovinei, din 15 Septembrie 1804, adresată, în limba română, „Cătră cetăţeneştii meşteri şi calfe ai crăescului oraş Siret”. În această scrisoare, se vorbeşte de regularea breslelor şi zice că, deoarece înalta Gubernie a îngăduit, mai înainte, aşezarea breslelor pentru toate soiurile de bresle numai în Cernăuţi şi Suceavă, întrolocând meşterii din celelalte târguri ale ţării cu cei din oraşele amintite, a permis ea, acuma, ca să se facă bresle şi la Siret, deosebit de Cernăuţi şi de Suceavă, din cauză că Siretul e prea depărtat de aceste două oraşe. Scrisoarea aceasta era scrisă în limba română, dovadă că limba românească era, , din început, unica limbă a ţării noastre. Că Cernăuţul şi, mai ales, Suceava şi Siretul, au avut, înainte de 80 de ani, o mulţime de negustori şi felurite soiuri de meşteşugari, aceasta ne-o spun cei

bătrâni. Ei vorbesc de breasla croitorilor, a cojocarilor, blanarilor, ciobotarilor, ferarilor, boiangiilor etc. şi zic că fiecare breaslă avea steagul ei. Dară ce folos! Scutind împăratul Iosif II pe locuitorii bucovineni de cătănie, prin 50 de ani (1780-1830), Rutenii galiţieni s-au vârât în ţară şi, de atunci, încoace, mult străinism, ca să scape, pe deoparte, fiindcă-au dat la miere, simţindu-se mult mai bine aici, decât în ţara lor. Negustorii şi meşteşugarii străini au năvălit mereu asupra noastră, iar din negustori şi meşteşugari de-ai noştri au rămas, numai ici-colea, câte o umbră. Satele de peste Prut, ca Bobeştii, Stăneştii, Calineştii, Cabeştii, Cuciurmare, Cuciurmic, Mămăeştii, Rarancea etc. s-au rutenizat atât de tare, că numai bunicele, moşii şi strămoşii celor ce locuiesc acolo mai ştiu grăi şi a se ruga româneşte.

Industria. De fabrici, Românii nu aveau lipsă. Ei îşi întocmesc singuri cele necesare pentru casă, îmbrăcăminte etc. De cultivarea pământului nu se prea interesau, căci cel mai mult pământ era în mâna boerilor şi a mănăstirilor. Nutreţul lor de căpetenie, însă, consta din vite, de-a căror cultivare mai nobilă nu-şi prea băteau capul. Vitele petreceau mai mult afară de grajd, la câmp liber, chiar şi iarna. Fânul era expus ploilor şi, adeseori, putrejunii. De lux nu putea fi vorba. Obiecte mai scumpe se cumpărau din Turcia, Veneţia, Germania şi de pe aiurea.

Confesiunea. Pe la anul 1775, erau, în Cernăuţ, după mărturia unora, numai 4 familii armeno-catolice şi nici o familie romano-catolică. Rutenii uniţi din Bucovina îşi au începutul lor în Galiţia: Poloni, Mazuri, Ruteni, Evrei – între cei sosiţi, şi mulţi amploaiaţi, prin ce s-au amestecat limbile tare de tot.

Cernăuţul, capitala Bucovinei. Cernăuţul, capitala Bucovinei, oraş autonom, aşezat parte pe costişuri, parte pe şes, în dreapta Prutului. Cernăuţul e reşedinţa metropolitului Bucovinei şi Dalmaţiei şi a episcopului titular, numit Rădăuţeanul, sediul guvernului ţării, al dietei provinciale, al camerei de comerciu, direcţiunii poştelor, direcţiunii de finanţe, al brigadei de infanterie 59, al regimentului de infanterie teritorial bucovinean nr. 22 (Archiducele Rainer), al direcţiunii de geniu, al regimentului de infanterie bucovineană nr. 41 (Archiducele Eugen) şi al escadronului 3 din regimentul de dragoni bucovinean-galiţian nr. 9 (Baron de Piret). În garnizoană sunt 2.174 feciori. Cernăuţul are un hotar de 5.765 kmp şi 54.171 locuitori (1890), 7.642 Români, 10.384 Ruteni, 27.256 Germani, 7.610 Poloni. Statistica e inexactă, pentru că numărarea după naţionalităţi s-a făcut de cei mai mari inamici ai Românilor. La Germani sunt număraţi şi Evreii. Ei făceau, la un loc, în 1890, 17.356. Românii din Cernăuţ se ţin, mai mult, de clasa cultă; cei de prin suburbii sunt, în partea cea mai mare, agricultori şi pălmaşi. Sunt şi vreo câţiva meseriaşi, dulgheri, cioplitori de piatră, aceştia din urmă mai ales prin Clocucica şi se ţin de Societatea „Frăţia”. Suburbiile Cernăuţului sunt cele amintite: Caliceanca, Clocucica, Horecea, Roşa şi Mănăstirişte.

Zidiri. Reşediţa metropolitană. Prin prea înalta resoluţiune din 16 Noemvre 1860, încuviinţă Majestatea Sa zidirea unei reşedinţi noi, pe locul celei vechi. Episcopul Hacman sfinţi, îndată, a doua zi după sfinţirea catedralei, adică în 6/18 Iulie 1864 şi temelia reşedinţei. Edificiul întreg, dimpreună cu întocmirile din lăuntrul lui, a stors, din Fondul Religionar, suma colosală de

1.830.000 florini v.a. (N.R.: florini vienezi). Întregul edificiu a fost deplin gata în 1878. Conducerea artistică a edificării a fost încredinţată arhitectului şi maestrului de zidiri din Viena **Iosef Hlavka**. Edificiul e făcut în stil bizantin şi constă din trei palate mari; între ele, e o grădină spaţioasă şi împodobită cu straturi de flori şi cu două rânduri de salcâmi. În palatul nord-estic, se află Sala Sinodală, odăile metropolitului, biroul Consistoriului, Capela Metropolitană, cu un turn înalt şi aurit. Hramul ei (patronul ei) e Sfântul Ioan Botezătorul. Mai sunt şi multe alte odăi de locuit. Palatul nord-estic, de asemenea cu un turn înalt şi aurit, se numeşte Casa Preoţilor. Până nu demult, locuiau, acolo, mai multe familii şi, în parte, locuiesc şi acuma. Totodată, se mai află, acolo, Cabinetul de lectură al Societăţii Academice „Junimea", tipografia preoţească etc. În palatul sau aripa sud-vestică, se află seminarul clerical ortodox-catolic (greco-oriental) archi-episcopesc, fundat în 1826. Prin Rezoluţiunea împără-tească din 6 August 1826, se decise crearea Institutului Teologic Greco-Ortodox în Cernăuţi, carele se şi deschise în 4 Octombrie 1827. Patru luni mai târziu, adică în 12 Februarie 1828, urmă, în temeiul Decretului Cancelăriei Supreme Aulice de Război, din 8 Ianuarie al aceluiaşi an, şi deschiderea seminarului clerical. La acest institut greco-ortodox nou creat s-au propus ştiinţele teologice, după acelaşi plan care era statornicit pentru facultăţile teologice romano-catolice. Institutul Teologic a funcţionat până în anul 1875 (a fost desfiinţat prin Prea înalta resoluţiune împărătească din 29 August 1875), în care an a fost înlocuit şi el prin Facultatea teologică greco-ortodoxă, dară şi aceasta nu ca facultate de sine stătătoare, după cum era dorinţa Consistoriului, ci ca o

parte a Universităţii c.r. Francisco-Iosefine. Cu seminarul clerical e împreunată şi şcoala cantorală ortodoxă catolică (greco-ortodoxă), întemeiată în 1838. Sus, în seminarul clerical, locuiesc alumnii seminariali, mai toţi Români, şi prepoziţii lor; jos, e biroul decanului de la Facultatea teologică, biblioteca seminarială, sălile unde se ţin prelegerile teologice. Sus se mai află o capelă, unde se roagă seminariştii, seara şi dimineaţa, iar jos e capela seminarială, unde merg teologii, Duminica şi sărbătoarea, la biserică. Corul seminariştilor se duce, de regulă, la Catedrală. Bisericuţa seminarială e o frumuseţe, atât în privinţa picturii, cât şi a construcţiunii ei arhitectonice.

Catedrala arhiepiscopală. Prin înalta Ordinaciune a guvernului, din 17 Mai 1792, Nr. 15.126, se încuviinţa zidirea bisericii catedrale greco-neunite, pe spezele Fondului Religionar, şi avea să se întrebuinţeze pentru zidire, fără cumpărarea locului, suma de 104.157 florini 22 ¼ creiţari. În 15 Iulie **1844**, se sfinţi temelia. După un răstimp de 8 ani, adică în 1852, zidirea fu gata şi s-a luat în seamă în 5 Noemvrie de înaltul guvern. Întocmirea din lăuntru se trăgăna, însă, încă mulţi ani. Edificiul, cu întocmirea lui lăuntrică, cu planarea, plantarea şi îngrădirea locului primprejur, cauză speze enorme. Spesele ajunseseră până la suma de 200.000 florini v. a. Biserica, cu totul la un loc, s-a putut da în în seama episcopului abia în 13 Iulie 1864. Sfinţirea bisericii catedrale se făcu de către episcopul Hacman, în 5/17 Iulie 1864. Catedrala e zidire cu cupole, după modelul bisericii „Isac” din Petersburg. Ea-i cam un pătrar şi jumătate de oră depărtată de reşedinţă. Hramul ei e la „Pogorârea Spiritului Sfânt”. În timpul mai din urmă, a trebuit să fie ea reparată. Reparatura ei a ţinut cam vreo

patru ani şi s-a finit în 1896. Spesele reparaturii se urcă la 80-100.000 florini v. a. Personalul ei e: un arhipresviter (protopapa), un deutereuon, un esarch, un archon, un periodeut, un archidiacon, un diacon, doi cantori, trei paraeclesiarchi (ponomari). Deutereuonul e predicator pentru limba română, esarchul catedral e, totodată, predicatorul pentru limba ruteană” [954].

*

O altă cronologie a Cernăuţilor, întocmită în baza unor mărturii arareori căutate, spre care, în fond, fac trimiteri, arată cam aşa:

1773-1775: „Într-o călătorie la Hotin, pe care Mieg a făcut-o prin pădurea Bucovinei, a găsit o creastă de deal, care traversează pădurea, de la Cernăuți, la Hotin. Culmea aceasta părea a fi o graniță naturală între Bucovina și Moldova. Mieg a fost susținut în această presupunere de faptul că un evreu, de pe ruta menționată, i-a atras atenția asupra unei vechi pietre de graniță, de lângă Fântâna Sauchi, care poate să fi format fosta frontieră dintre Polonia și Moldova. Apoi a aflat chiar și numele ultimilor doi nobili polonezi din districtul Cernăuți, Potocki și Turkul. Mieg nu a putut găsi nici un înscris autentic despre cum ar fi devenit Bucovina, din poloneză, moldovenească, aflată în mâinile turcești. Prin urmare, și-a încheiat raportul cu enumerarea avantajelor acaparării Bucovinei… După ce rușii și-au încheiat, pe jumătate, armura de război, Romanzow a lucrat pentru impune o decizie finală. El a pornit, din Iaşi, mobilizând trupele, și a ordonat atacarea turcilor[955]… Două luni mai

---

[954] *Patria*, Anul III, Nr. 291, Nr. 292, Nr. 293, Nr. 294, 295, 297, 299, 301, 304, 306, începând cu ziua de 30 Iunie / 12 Iulie 1899
[955] Beil. XXI.

târziu, la 23 decembrie 1773, Mieg a continuat să raporteze Comandamentului General că „a promovat cel mai înalt serviciu” și „a ieșit din drum, pentru a aduna știri despre regiunea Moldovei care urma să fie ocupată”. Așadar, el a fost cel „de la care țăranii au aflat că, încă de la început, graniţa polonă a fost dincolo pe spaţiul menționat (adică pe spatele Pădurii Bucovinei)”. Întâmplător, evreii i-ar fi arătat „o piatră de delimitare, care încă exista cu adevărat la Fontina Sauki[956], iar unii boieri, a căror încredere o dobândise, ar fi „recunoscut” că „întregul district Cernăuţi și Suceava ar fi fost parte a Poloniei”, iar „unul dintre ei, Strischka (Stâşca – n. n.), îi dăduse, pentru promisiunea unei recompense și păstrarea secretul numelui său faţă de ruși și turci, un uric de donație al regelui Johann Sobieski a satului Piedykoutz (Piedecăuţi – n. n.), din raionul Cernăuți”, donaţie rămasă pentru o perioadă scurtă de timp. La sfârșitul acestui raport, Mieg repetă avantajele preluării acestei țări. De această dată, ca graniță, el propune un reper „general” de la Okoy (pe Nistru), via Cernăuţi, Siret și, de acolo, până la Borgopasse (Pasul Bârgău sau Tihuţa – n. n.) din Transilvania, și promite să detalieze, în continuare, aceste avantaje, în „descrierea sa militară, care va fi trimisă”[957]… Drept consecinţă, rușii au trecut Dunărea, la gura Deltei, și au obținut victorii sângeroase asupra turcilor, între Schumla și Varna[958], astfel încât Romanzow a somat, curând, Poarta, încercând să forțeze

---

956 Fontina (izvor, fântână) Sauki, nu departe de originea pârâului Onut, care se varsă în Nistru.

957 Werenka, Supliment JH.

958 Beil. XXI. XXII.

acordul de pace[959]. Cu cât aprofundăm mai mult situaţia, se evidenţiază activitatea acelor persoane care au fost chemate să rezolve sarcina încredințată. Ellrichshausen scrie un raport lung despre comenzile importante, care meritau să fie efectuate în Bucovina și care au şi fost efectuate, de-a lungul anilor. Noua linie de frontieră, dintre Moldova și Bucovina, care a fost găsită de Mieg, în pădurea dintre Cernăuţi şi Hotin, susținută istoric de Seeger, a fost examinată de Ellrichshausen, considerată benefică și, de aceea, aprobată. Întrucât locuitorii de atunci din Bucovina erau preocupați, în principal, cu creșterea bovinelor, la început au fost recomandate câteva zone ierboase pentru înființarea unor ferme de remontă. Zona Rădăuţilor era deosebit de potrivită pentru acest lucru, motiv pentru care înființarea unei astfel de ferme, pentru înmulţirea cailor, a fost realizată, ulterior, acolo. Astăzi, această fermă este una dintre cele mai înfloritoare, iar istoria ei poate fi urmărită, din 1774, încoace. Crearea fabricilor de sticlă a fost sugerată și realizată ulterior… Maiorul Mieg s-a ocupat de lucrările de cartografiere în perioada de păcii de la Kutschuk Kainardsche, când a terminat de inspectat noua linie de frontieră dintre Bucovina și Moldova. Acest tratat de pace a fost cu greu cunoscut de Ellrichshausen, abia atunci când Mieg a fost obligat, și de acesta din urmă, să accelereze finalizarea celor mai importante topografii de teren și să se grăbească spre Cernăuţi, pentru a putea observa mai bine mișcările rușilor[960]… Încă din mai 1774, cu aproximativ trei luni înainte de încheierea păcii, generalul rus Romanzow a permis ca pâlcuri din trupele austriece să înainteze în

[959] Beil. XXI.
[960] Beil. XXV.

districtele cernăuţene, până spre crestele mai sus menționate (cele din pădurea dintre Cernăuţi şi Hotin – n. n.)[961], cu condiția, desigur, să nu îi împiedice cu nimic pe rușii în retragere… Porunca de a ocupa Cordonul a fost înfăptuită de Mieg până în 24 octombrie 1774. În această zi, țara a fost ocupată de un număr mare de trupe și a început să fie comandată de generalul Gabriel Baron von Spleny, iar o administrație militară regulată a fost introdusă în Cernăuţi[962]. Vulturii imperiali au fost înfipți pe graniţă între 16 și 19 septembrie 1774, acţiunea fiind coordonată de Mieg, care alesese, cu puțin timp înainte, cele mai avantajoase puncte, „mai ales pentru unii de la granița Transilvaniei, pentru a aduce munți sau zone utile în cordonul nostru”[963]… Divanul din Iaşi a aflat mai întâi și a informat imediat pe Paşa de Silistra, de la care mesajul a plecat la Constantinopol. Deci s-a întâmplat că divanul a trimis imediat doi boieri[964] la Cernăuţi, care trebuiau să pună comandanților Cordonului trei întrebări categorice[965]. Maiorul Mieg a fost, totuși, informat mai devreme de sosirea acestor deputați, de către Barco[966], aşa că a putut să le dea răspunsurile care să-i satisfacă pe boieri. El l-a informat pe membrul Divanului George Beldiman că invazia a fost întreprinsă de Serenisima Majestate pentru a proteja frontierele împotriva jafurilor

961 Vide p. 107, nota 1.
962 *Descrierea Bucovinei*, de Spleny, ediţia lui J. Polek, Czernowitz 1893. p. XII; Werenka, Supliment LVI.
963 Thugut lui Kaunitz, 18 martie 1775; Hurmuzaki, Documenta privitoare la Istoria Românilor, Vol. VII, Bucureşti 1876. nr. LXXXVIII.
964 Beil. XLIII.
965 Ibidem.
966 Beil. XLI, XLIV

și prădăciunilor; pe de altă parte, pajurile împărăteşti erau plantate pentru a indica anumite puncte cadastrale. Boierii Beldiman și Sturza păreau mulțumiți cu aceste informaţii… Sediul trupelor austriece, introduse în Bucovina, se afla la Cernăuţi, iar de aici au fost înaintate departamente individuale până la granița cu Moldova. Puterea acestora a fost de 400 de soldați, la începutul lunii septembrie 1774. La începutul lunii octombrie, Batalionul Siskowitsch a fost direcționat către Suceava pentru a putea oferi mai mult sprijin trupelor avansate, în caz de eventualități neplăcute, şi a primit ordinul de a stabili și menține legătura cu Transilvania, prin Pasul Rodna, prin intermediul poştelor. Astfel de poşte au fost în Dorna, Capu Codrului și Stupca"[967].

1775: „Faptul că, într-o listă a funcționarilor publici, datând din 1777, generalul Spleny este menţionat ca director administrativ al Bucovinei, cu sediul oficial la Cernăuţi, începând cu data de 1 septembrie 1774, dovedește că această schimbare temporară, la conducerea armatei ruse din ţările române a contat foarte puţin. Imediat după acordul lui Romanzow, trupele austriece au intrat în Bucovina, respectiv în Cernăuţi, unde au ajuns la 31 august 1774[968]. Trebuie precizată această dată, contrazisă de alte informaţii. În Cernăuţi[969], cu toate acestea, a existat o divizie de husari, staţionată permanent, din luna mai, când sosise acolo. Conform raportului lui Ellrichshausen, generalul Kiss pare să fi intrat în

---

967 Werenka, Dr. Daniel, *Bukowinas entstehen und aufblühen* (Apariţia şi înflorirea Bucovinei), în *Archiv für österreichische Geschichte* (Arhive pentru istoria austriacă), Wien, 1892, pp. 98-152.
968 Beil. XXXV.
969 Beil. XXXII.

Bucovina înainte de Spleny, prin zona Prevorodek – în manuscris, Prudek –, unde regimentul Stain se afla încartiruit, conform tabelului de dislocare[970]. Armata austriacă începuse o avansare generală a regimentelor destinate ocupării și acaparării Bucovinei[971]: regimentele de husari Thürheim, Siskowitz, Nugent, Brinken, Stain, Hadik și Barco; regimentele de dragoni Türök Hussar și Wuerttemberg s-au mutat în cantonamentele lor, în apropierea graniţei. Primele trei regimente Barco de infanterie şi husari au luat poziţii pe aripa dreaptă, iar celelalte două de husari, regimentele Hadik, în stânga, cu fața spre Moldova. Principalele puncte strategice ale țării erau desigur ocupate mai mult, iar cele mai puțin importante, mai slab; modul în care s-a făcut acest lucru poate fi văzut din tabelul de dislocare[972] și din raportul lui Ellrichshausen. În cel mai bun caz, s-ar putea adăuga că trupelor li s-a spus că vor fi întâmpinate prietenos de către rezidenții noii provincii şi că trebuie să îi tratează pe ruși cu mare amabilitate. Pentru a facilita legătura dintre trupele de pe ambele părți ale Prutului, s-a dat ordinul de a se construi un pod de vase peste acest râu[973]. Desigur, comanda nu putea fi făcută atât de ușor. Abia în 1775 s-a construit un pod suspendat peste râul Prut. Până în 1775, trecerea Prutului s-a făcut pe podul umblător de la Mănăstirea Horecea, care avea acest privilegiu acordat de către foștii voievozi ai Moldovei, pentru că era săracă, din pricina locației sale nefavorabile, iar consemnarea taxelor de trecere însemna o atestare existenţei podului. Pe

---

970 Beil. LXXIII,
971 Beill, XXXIII.
972 Ibidem.
973 Beil. XXXV.

parcursul altor doi ani, după aceea, până în 1777, administraţia din Cernăuţi pare să fi lăsat mănăstirea cu acele venituri, deoarece podul umblător de peste Prut nu a fost probabil cu funcţionare permanentă și nu putea corespunde unui trafic mai animat. În 1777, însă, podul nou construit a atins acel nivel de forță și de securitate care înlătura orice concurență. Prin urmare, mănăstirea a pierdut vechiul privilegiu, pe care voia să-l recâștige printr-o cerere către împărat, dar nu a primit niciodată un răspuns[974], pentru că podul a fost păstrat, şi de acum, încolo, un cost de trecere. Odată cu intrarea trupelor austriece în Cernăuţi și cu înființarea unei administrații de stat acolo, s-a stabilit strategia pentru dimensionarea, înfrumusețarea și ajungerea la importanța de astăzi a acestui oraș. Dacă, din punct de vedere al trecutului său, nu se poate compara cu alte orașe mai vechi, precum Suceava, Rădăuţi și Siret, datorită amplasării convenabile pe un mal al Prutului, pe un drum principal, care ducea, de la Iaşi, la Lemberg, precum şi datorită apropierii lui de granița poloneză, Cernăuţii au fost chemaţi să joace un rol în istorie. În secolul al XV-lea, în Cernăuţi exista deja un staroste[975].

1777: „Oraşul Cernăuţi este aşezat nu departe de Prut, care adeseori îl vatămă şi veşnic îl ameninţă. De aceea, se caută a se abate râul în altă parte, cu atât mai mult cu cât, pe lângă toate celelalte, aici se dă de apă la o foarte mică adâncime. Iosif al II-lea a fost primul care i-a

---

[974] Mănăstirea Horecea, împăratului Iosif II, ddo. 6 octombrie stil vechi 7272.

[975] Werenka, Dr. Daniel, *Bukowinas entstehen und aufblühen* (Apariţia şi înflorirea Bucovinei), în *Archiv für österreichische Geschichte* (Arhive pentru istoria austriacă), Wien, 1892, pp. 98-152.

dat o înfăţişare mai bună, prin ridicarea multor clădiri publice şi cazărmi, pe care le ocupă eroii de la Rohatyn (anume regimentele de garnizoană, care, în ultimul război cu turcii, au apărat, cu dârzenie, şanţurile de la Rohatyn, împotriva unui inamic mult superior). Populaţia Cernăuţilor atinge cifra de 6.000 de suflete, printre care se află germani, moldoveni, evrei, armeni şi ruteni. În afară de aceste naţiuni, în Bucovina mai sunt şi locuitori maghiari (în satele Istensegits şi Hadikfalva, a căror stare demonstrează, totuşi, că patria noastră nu a suferit mare lucru prin pierderea lor). De la Cernăuţi, duce o şosea la Suceava, pe care v-am descris-o mai înainte. A doua duce la actualul oraş districtual Tarnopol şi a treia, la Halici, cel odinioară atât de vestit. Pe aceasta din urmă am văzut-o, călătorind până la Sniatyn şi, apoi, la Văşcăuţi. Fiind duminică, am văzut o mulţime de oameni petrecând. Unii stăteau întinşi pe pământ şi jucau cărţi, alţii chefuiau şi ceilalţi dansau. Se formau rânduri lungi, care se apropiau şi se îndepărtau alternativ. După aceea, se strângeau într-un cerc, care se mişca la dreapta şi la stânga. S-a frânt, apoi, în perechi singuratice, dintre care totdeauna se învârtea una, celelalte stăteau liniştite. Între dansatori, ne-a plăcut un ulan, prin agilitatea şi bunăcuviinţa sa, şi, totuşi, se părea că nu-l remarcă nimeni. „Ce strică aceasta artei mele?”, a strigat el, când noi ne-am arătat regretul pentru aceasta. Aşa cugetă adevăraţii virtuoşi. Băştinaşul din regiunea aceasta este tot atât de rău îmbrăcat, pe cât de rău croit. Cel puţin, nu găseşti la el nici costumul ce-ţi ia ochii, nici făptura frumoasă a moldovenilor de la Cernăuţi. Astfel de deosebiri nu surprind, într-o ţară cu populaţie atât de amestecată. Aceasta şi starea în care se

află vecinii (N.N.: iobagii) îngreunează foarte mult civilizarea Bucovinei”[976].

1777: „Cu rescriptul împărătesc din 27 Iunie 1777, s-a ordonat depunerea jurământului de credinţă, care avea să aibă loc în acelaşi fel ca, patru ani mai înainte, în Galiţia şi Lodomeria; iar guvernorul ţării avea să fixeze ziua potrivită. Considerând lucrul pământului şi vremea de călătorie, destinase generalul Spleny ziua de 1 octombrie stil vechi sau 13 octombrie stil nou pentru omagiul Bucovinei. Dar acuma Spleny a schimbat puţin programa stabilită mai înainte. Se cerea ca atât preoţimea înaltă, cât şi toată nobilimea (adică boierii, mazilii şi răzeşii) să se prezinte în persoană sau să depună jurământul de credinţă prin plenipotenţiari. Ceilalţi locuitori, orăşenii şi sătenii, aveau să jure înaintea ofiţerilor, în prezenţa unui mazil, care depusese mai întâi singur jurământul. Numai liniştea de la mănăstiri n-a voit generalul s-o conturbe. Monahii şi călugăriţele aveau să iscălească formula jurământului şi egumenii mănăstirilor, însoţiţi de doi călugări, respectiv călugăriţe, aveau să o prezinte prin un mandatar, în 10 octombrie, administraţiei ţării. Dar ca să poată participa la festivităţile omagiale şi oraşele, şi satele, s-a permis, să vină la Cernăuţi primarii, cu câte doi delegaţi aleşi din fiecare comună. Aceste propuneri s-au întărit, cu puţine schimbări, de comandantul general din Galiţia, în 6 August. Numai două luni avea Spleny la dispoziţie pentru a pune la cale toate pregătirile pentru serbarea rară. Mai ales însă îl preocupa manifestul ce trebuia adresat poporului. Manifestul, cu data din 27 August, tipărit în limba românească, la Blaj, în Transilvania, spune că ţara, numită Bucovina, e cedată

[976] *Călători*, XIX, I, pp. 11, 112

de Poarta Otomană Austriei *semel pro semper* (pentru totdeauna); că împărăţia Austria ia sub scutul ei pe toţi vasalii, locuitorii şi supuşii acestui district după fi depus, un. jurământ de credinţă. La îinea lunei Septembre au început să jure locuitorii satelor şi oraşelor. Spre scopul acesta s'au trimis 17 ofiţeri cu 17 mazili în toate părţile ţării cari au întâmpinat pretu-tindene o primire amicală. Numai în comuna Uideşti (districtul Sucevii) au aflat opoziţie. Şi aici a venit poporul la biserică, dar preotul Andrei numai silit a întrat şi el în lăuntru. Pe când se citia manifestul plecă el capul şi când -veni la jurământ, scoase o carte şi zise „cu glas tare", că el nu cunoaşte alt jurământ afară de acela din cartea sa care-1 depuse odată ca preot. La aceste cuvinte poporul era cât pe ce să iasă din biserică. Numai cu ane-voe îi reţinu ofiţerul pe cei prezenţi şi îi lăsă să jure fără preot. Poporul depuse jurământul, dar cam silit. După festivitate, tras la răspundere, respunse preotul, că lui nu-i place cuvântul „podanic* (supus) din formula jurământului, şi că are teamă să nu fugă poporul. în zădar şi-a dat silinţă ofiţerul să-1 liniştească. Ziua următoare, la mazili se numărau: Constantin **Arapul**, **Antiochi** Căpitan, Filip **Archip**, Luca **Archip**, Simeon **Boldescu**, Vasile **Bojescul**, Iordachi **Perjul**, Gheorghe **Perjul**, Andrei **Botuşe**, **Teodor** Pitarul, Sandul **Păunel**, Mihalachi **Cerniovschi**, Grigori **Drăghinici**, Constantin **Drăghinici**, Dumitraş **Drăghinici**, Antiochi **Teliman**, Paraschiv **Grecul**, Ion **Goian**, Gheorghe **Goian S.**, Gheorghe **Goian L.**, Dumitraş **Goian**, Ioniţă **Gore**, Costachi **Gore**, Lupul **Galer**, Damian **Holban**, Alexandru **Ilschi**, Vasile **Ieremiţă**, Gavril **Cracalia**, Mihalachi **Cracalia**, Georgi **Costriş**, Teodor **Calmuţchi**, Vasile **Calmuţchi**,

Mihalachi **Cuparenco**, **Vasile Cuparenco**, Ion **Cuparenco**, Constantin **Lepădat**, Georgi **Lenţă**, Teodor **Mănescu**, Vasile **Marcu**, Teodor **Mitiescul**, Sandul **Morţun**, Vasile **Morţun**, Petre **Morţun**, Nicolai **Morţun**, Constantin **Morţun**, Ioniţă **Moţoc**, Mihalachi **Moţoc**, Teodor **Păunel**, Manole **Potlog**, Constantin **Pârvul**, Vasile **Paladi**, Costachi **Părjilă**, Ioniţă **Părjilă**, Constantin **Stroescul**, Mihalachi **Stroescul**, Ilie **Stârcea**, Vasile **Semaca**, Mihalachi **Şchean**, Ion **Zota**, Vasile **Samson**, Iordachi **Şelpan**, Constantin **Şelpan**, Ştefan **Giurgiovan**, Ursachi **Sorocean**, Ion **Sava**, Dumitraş **Şchean**, Ion **Tăutul S.**, Andrei **Tăutul**, Ion **Tăutul L.**, Nicolai **Tăutul**, Dumitraş **Tăutul**, Iordachi **Tomusei**, Gheorghi **Tomusei**, Simeon **Tăutul**, Constantin **Volcinschi**, Vasile **Vlad**, Ion **Vlad**, Ilie **Vlad**, Ion **Volcinschi S.**, Ion **Volcinschi L.**, Gligoraş **Volcinschi**, Gheorghi **Vergulici**, Alexandru **Vasilco**, Antiochi **Volcinschi**, Ilie **Goian**, Gheorghe **Moşan**, Nicolai **Grigorcea**, Constantin **Şahin**, Teodor **Holubei**, Georgi **Galer**, Nicolai **Vătav**, Mihalachi **Goian**”[977]. Lista răzeşilor nobilitaţi de către poloni (sunt 142 la număr): Lupul **Braha**, Teodor **Boşniag**, Vasile **Păuş**, Grigoraş **Brânzan**, Ioniţă **Brânzan**, Nicolai **Bahrin**, Teodor **Priscornic**, Agapi **Bahrin**, Ion **Barnoschi**, Petru **Bahrin**, Ion **Barbirciuc**, Alexandru **Barbirciuc**, Costaş **Bahatirţ**, Vasile **Buţura**, Ursul **Buţura**, Ion **Pârjul**, Lupaşco **Banuş**, Ştefan **Prodan**, Ilieş **Balan**, Andronachi **Braha**, Vasile **Cicalo**, Ion **Cernohus**, Vasile **Cernuşano**, Niguce **Ciohodar**, Mihalachi **Dumbravschi**, Vasile **Dubeţ**, Ioniţă **Făliş**, Andrei **Goraş**, Grigoraş **Goraş**, Velişco

---

[977] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor bucovineni*, Anul I, Nr. 5, 19 ianuarie 1910, pp. 3 şi 4

Golasco, Maftei **Gorug**, Iordachi **Golasco**, Grigoraş **Grigorcea**, Petru **Hotincean**, Gavril **Hoidragu**, Ilieş **Ianoş**, Constantin **Ianoş**, Iacob **Iucavschi**, **Gheorghi Scraba**, Ştefan **Cantimir**, Ion **Costriş**, Andrei **Coşan**, Teodor **Coşan**, Vasile **Coceala**, Vasile **Crişan**, Gheorghi **Crişan**, Vasile **Cârste**, Danila **Cozac**, Vasile **Costinciuc**, Vasile **Coman**, Ştefan **Lastiuca**, Ştefan **Lenţa**, Alexandru **Lupulencu**, Ion **Lupulencu**, Ion **Lincuţa**, Ion **Miroş**, Sandul **Mintici**, Andrei **Mintici**, Teodor **Mintici**, Teodor **Muntean**, Iordachi **Muntean**, Constantin **Muntean**, Nicolai **Muntean**, Gavril **Moscalu**, Teodor **Mihovan**, Teodor **Malai**, Sandul **Malai**, Gheorghi **Miroş**, Ion **Marincuc**, Axenti **Mintici**, Teodor **Nalivacu**, Ion **Niguce**, Alexandru **Nogolitni**, Grigori **Nuţul**, Tanasi **Orza**, Grigoraş **Onciul**, Vasile **Onciul**, Sandul **Patraş**, Teodor **Pitarul**, Vasile **Popescul**, Miron **Pana**, Ion **Popovici**, Vasile **Popovici**, Andronachi **Borşan**, Vasile **Rotopan**, Ion **Rosminte**, Alexandru **Roman**, Ion **Roschip**, Gavril **Râpta**, Dumitraş **Râpta**, Teodor R**âpta**, Atanasi **Şastalo**, Ştefan **Sevescul**, Ostafi **Sorocean**, Ion **Săul**, Vasile **Spun**, Vasile **Sandulachi**, Constantin **Tonuţa**, Teodor **Şliatiuc T**., Gavril **Ursulean**, Ion **Ungu-rean**, Tanasi **Ungurean**, Mihaiu **Vlaicu**, Ion **Verenca**, Ion **Veresca**, Ioan **Zopa**, Grigoraş **Zopa**, Vasile **Zopa**, Dumitraş **Zopa**, Grigoraş **Bahiran**, Teodor **Săul**, Andrei **Tonuţa**, Teodor **Ghienghe**, Teodor **Mihovan**, Ion **Bohatereţ**, Simion **Daşchevici**, Iftimie **Zota**, Dumitraş **Cazacu**, Teodor **Barnovschi**, Ion **Ioşolnic**; Andrei **Davimuc**, Vasile **Baţarina**, Ion **Fraţian**, Ion **Diaconiuc**, Ilie **Iancul**, Gheorghi **Smolinschi**, Luca **Brânzan**, Ion **Strileţchi**, Nicolai **Prodan**, Constantin **Pantasi**, Dumitru **Stamati**, Dumitru **Pantasi**, Mihalachi **Muntean**, Ghe-

orghi **Ţântă / Iancu Cuparencu**”[978]. „Dintre preoţimea şi nobilimea Moldovei aveau în Bucovina moşii: a). Gavril, mitropolitul Moldovei; apoi, mănăstirile Slatina, Barnovschi, Cetăţuia, Spiridon, Frumoasa şi Pobrata; în fine, călugărul Stamati Calistrat. b) Boierii: Ioniţă Murguleţ, Alexandru Neculce, Matei Hormuzachi, Niculai Ruset, Toma Zamandi, Iordachi Luţchi, Ioniţă Sturza, Constantin Paladi, Iordachi Pălănescul, Ioniţă Cantacuzino, Ienachi Doni, Iordachi Hatman, Iordachi Cantacuzino, Constantin Sturza, Catarina Macriţoaia, Ioniţă Cuza, Iordachi Paşcan, Iordachi Aslan, Vasile Iamandi, Iordachi Iamandi, Lupul Nacu, Teodorachi Balş, Ilinca Donicioaia, Georgi Beldiman, Iordachi Dari, Lupul Balş, Lupul Costacu, Ienachi Cantacuzino, Constantin Balş, Ioniţă Başotă, Andrei Donici, Ştefan Silion, Ioniţă Cantacuzino, Maria Cananoaia, Iordachi Balş şi Teodor Silion. c) Mazilii: Niculai Potlog, Vasile Pancu, Ilie Holban, Ilie Cracalia, Iordachi Manoli, Grigoraş Cazimir, Constantin Sin Şorţ, Iordachi Gherghel, Vasile Ţure, Ioniţă Restavan, Nicolai Şeptalit, Constantin Cozmiţa, Ioniţă Costian, Gheorghi Corubei, Matia Pantiş şi Teodorachi Sorocean. Afară de bătrânul mitropolit Iacob, pe care l-a substituat egumenul de la Putna, Ioasaf, au participat la depunerea jurământului de fidelitate, personal, toţi demnitarii bisericeşti ai Bucovinei. Şi nobilii Bucovinei s-au prezentat în persoană, afară de boieriţele Maria Balşoaia şi Ruxandra Ştirbăţoaia. Nobilimea Moldovei s-a absentat de la omagiu, afară de doi boieri şi zece mazili, care au fost în persoană, şi un boier şi un mazil, care au trimis delegaţi. Afară de

[978] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor bucovineni*, Anul I, Nr. 7, 28 februarie 1911, p. 37

călugărul Stamati Calistrat, care era şi mare proprietar, s-au absentat şi demnitarii bisericeşti. În total, s-au prezentat la omagiul împărătesc: – Din Bucovina, dintre 10 preoţi: 9 în persoană, 1 prin delegat; – Din Moldova, dintre 8 preoţi: 1 prin delegat, 7 absenţi; – Din Bucovina, dintre 26 boieri: 23 în persoană, 3 prin delegaţi; – Din Moldova, dintre 36 boieri: 2 în persoană, 1 prin delegat, 33 absenţi; – Din Bucovina, dintre 92 mazili: 88 în persoană, 4 prin delegaţi; – Din Moldova, dintre 16 mazili: 10 în persoană, 1 prin delegat, 5 absenţi; – Din Bucovina, dintre 109 răzeşi: 109 în persoană; – Din Bucovina, dintre 142 răzeşi înnobilaţi de poloni: 142 în persoană. În total, dintre 439 nobili şi preoţi: 383 în persoană, 11 prin delegaţi, 45 absenţi”[979].

1782: În 11 noiembrie 1782, când Georg Lauterer, venind dinspre Iaşi, prin Botoşani, „pe nişte drumuri proaste”, şi trece, prin Salcea şi Plopeni, sat „aşezat pe deal, într-un ţinut păduros”, vama austriacă spre Suceava se afla la Tişăuţi, râul Suceava fiind traversat de „un pod construit pe trei piloţi”, iar de la Suceava a „mers, pe un timp foarte rău şi căi rele”, spre Cernăuţi, iar de acolo, prin Lvov, spre Kracovia[980]. Naturalistul Hacquet revine, curând, în Bucovina, dinspre Podolia, prin Şişcăuţi, şi poposeşte la Cernăuţi. „Această capitală a întregii Bucovine se află chiar la Prut, pe malul cel înalt, dinspre sud. Acest mic oraş, ce consta doar din şase sau şapte sute de case, este cu totul deschis şi a căpătat, de când e sub sceptrul împăratului Iosif, multe clădiri solide, de piatră, pe când, mai înainte, nu erau decât case de lemn. Pietrele

---

979 *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor bucovineni,* Anul I, Nr. 9, 1 aprilie 1911, pp. 1 şi 2

980 *Călători,* X, partea I, p. 333

pentru această construcţie au fost aduse de pe dealul Ţeţinei. În acest loc, este un cerc de administraţie pentru toată ţara, pe care o conducea, odinioară, un singur ispravnic, şi mai este o mică garnizoană şi sediul comandamentului unui general, precum şi al episcopului ortodox de Rădăuţi. Când am fost acolo, personalul de pază consta dintr-un batalion al unui regiment teritorial, format din oameni bătrâni, inapţi pentru un serviciu activ de campanie. Acest efectiv săvârşise minuni, cu o lună mai înainte, într-o localitate numită Rohatin. Măcar că nu era decât de patru sute de oameni, tot a opus, numai cu două tunuri, o rezistenţă atât de viteazā unei hoarde de mai bine de patru mii de tătari, încât aceştia din urmă au pierdut, la atacul lor, cinci sute de oameni, ucişi pe loc, şi au fost respinşi… În Cernăuţi, unde m-am oprit o zi, ai prilejul să vezi tot felul de păsări de apă, aduse la piaţă"[981].

1786: Iosif II, la Cernăuţi: „În Bucovina, împăratul trebuia să urmeze planul inițial; venind din Borgo-Prund, trebuia să petreacă noaptea în Dorna, pe 24 iulie, dar a continuat călătoria spre Câmpulung, în acea zi. În noaptea următoare, el a petrecut la Suceava. De asemenea, el a rămas cu greu în Cernăuţi, timp de 24 de ore (26 iulie)[982]. Cu toate acestea, a izbutit, tot timpul, să privească atât de intens încât, după cum vom vedea mai târziu, el putea lua deciziile care aveau o importanță majoră pentru întreaga țară. În acest moment, trebuie să ne amintim despre un singur incident, pe care canonicul Kunz (pastorul din Cernăuţi, din 1822, până în 1864) l-a

[981] *Călători,* X, Partea a II-a, p. 816
[982] *Reise Liste in die Lager von 1786* (K.-A. II. S. 1786-49-2) Vergl. Auch Radics a. a. O. S. 37.

scris în cronica sa. Kunz scrie: „În timpul prezenței sale la Cernăuţi, în 1786, Majestatea Sa Împăratul Iosif al II-lea l-a rugat pe pastorul local, venerabilul domn Kekert, să-i spună mijloacele de menținere și de susținere a cultului catolic. Când s-a vorbit despre construirea unei biserici, Majestatea Sa l-a luat pe părintele Wenceslaus (cum era numit de obicei domnul Kekert) de braț și a mers cu el spre locul unde se află acum biserica. Mergând și coborând drumul și, astfel, vizitând localitatea, el a spus că va avea o splendidă biserică, în formă de cruce, care se va construi acolo, cu patru intrări, orientate spre toate părțile lumii și cu un altar care se va înălţa maiestuos în mijlocul bisericii, pentru ca Sfântul sfinților să poată fi văzut și oamenii să i se poată închina din toate părțile, când ușile vor fi deschise”[983]. „Lemberg, 20 noiembrie 1786: Împăratul va alipi Bucovina la Galiţia, prin unificarea administraţiei, justiţiei şi a tuturor celorlalte componente ale guvernării politice, întărind Curtea de Justiţie provincială cu două Consilii şi câteva Oficii subordonate; se vor înfiinţa câte un Tribunal de Justiţie provincial la Cernăuţi, Suceava şi Siret. / Contele Brigido, guvernatorul Galiţiei, a plecat la Cernăuţi, unde generalul Enzenberg (în text: Ekzenbourg) îi va încredinţa guvernământul Bucovinei. Se aude că, în călătoria sa, Contele Brigido a trecut prin Văşcăuţi (în text: Waskowits), unde a vizitat herghelia, în care se află 4.000 de cai pentru armata imperială. Aceşti cai sunt cumpăraţi din Moldova, iar din Crimeea, cai din împrejurimile Persiei şi Turciei; este pentru prima dată când se repartizează trupelor imperiale un număr atât de

983 Polek, Ansgewält Capitel aus d. Gedenkbuche der röm.-kat. Pfarre zu Czernowitz. Czernowitz 1890, S. 64.

mare de cai, pentru a-i înlocui pe alţii cu aceştia, care au fost cumpăraţi în acest scop”[984].

1786: „La 1 noiembrie 1786, Bucovina a fost încorporată, ca district al Cernăuților, în Cercul Galiției. Subordonarea către o țară străină nu ar putea rămâne fără influență asupra investigației științifice. De fapt, a ocupat spațiul doar în măsura în care savanții și centraliștii au dorit să obțină o cunoaștere cât mai completă a întregii Galiții. Abia în anul 1849, când s-a redat libertatea Bucovinei, s-au creat condiții favorabile pentru investigația lor științifică”[985].

1791: „Singurele școli de învățământ public din Bucovina galiţiană sunt Școala normală, înființată la Cernăuţi, și școlile principale din Suceava, Sadagura și Siret; în sfârșit, Cernăuţi are şi o școală pentru evrei”[986]. În 1791, Cernăuţii deja însemnau un orăşel cochet, „capitala Bucovinei” fiind frumos clădită în stil nou”, după cum nota, în trecere prin Cernăuţi, Johann Christian von Struve[987].

1802: „De la luarea în stăpânire a Bucovinei, s-a construit un drum permanent de comunicaţie, între regiunea de aici, Transilvania şi Galiţia (N.N.: „Drumul Împărătesc” dintre Bistriţa şi Cernăuţi, prin Păltinoasa, Solca, Vicov), pe o întindere de 35 de mile, la care au

---

984 *Gazette de France*, No. 104, Vendredi 29 Décembre 1786, p. 442, 443

985 Polek, Johann, *Recenzie privind cercetările asupra pământului și obiceiurilor Bucovinei după 1773*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893,*Czernowitz 1893, pp. 3-20

986 De Serres, Marcel, *Voyage dans l'Empire d'Autriche, pendant les années 1809 et 1810,* Livre VIII, Bukowine, Paris, 1814, pp. 234-237

987 *Călători,* X, II, p. 1117

contribuit băştinaşii, cu munca şi cu cărăuşia, fără nici o despăgubire. Odinioară, nu se putea călători, din Transilvania, în Bucovina, decât călare, şi aceasta numai cu mare greutate; erai lipsit de orice adăpost. Acum, care încărcate cu bunuri pot merge încoace şi încolo; se găsesc, peste tot, case de poştă bine organizate şi se obţin foarte uşor, de la şeful de poştă, cai, numiţi de „Vorspann” (N.N.: „de deplasare”), care costă, câte unul, 10 creiţari de fiecare milă. Numai în lunile de iarnă, zăpada cade în cantităţi mari şi, prin urmare, nu este recomandat să călătoreşti. Marele împărat Iosif a fost acela, care a pus să se construiască, în anul 1783, o şosea, care, pornind din satul Prundu Bârgăului, în comitatul Doboka, dă posibilitatea călătorului, ce merge din Transilvania, în Bucovina, să facă, într-o singură zi, un drum pentru care îi trebuiau, înainte, şase zile”[988].

1805: În 1805, când se întorcea dintr-o călătorie în Moldova, medicul militar scoţian Adam Neale îl întâlneşte, la Cernăuţi, luptând împotriva unei boli contagioase, care ataca „buzele, obrajii, cerul gurii şi omuşorul, prin ulceraţii profunde”, pe medicul Fleisch, trimis pentru cercetări, în Bucovina, de cancelaria vieneză. Boala se răspândea prin fumatul din aceeaşi pipă sau prin băutul din acelaşi pahar[989].

1808: Ierarhul armean Minas Băjăşkian avea să călătorească prin Bucovina în anul 1808, când şi notează: „Cernăuţi este capitala Bucovinei, aflată la o distanţă de nouă ceasuri de Hotin; în stânga, trece râul Prut, care, străbătând Moldova, o desparte de Basarabia. Nistrul se apropie, aici, de Prut atât de mult, încât regiunea ia forma

---

[988] *Călători,* XIX, I, pp. 156, 157
[989] *Călători,* XIX, I, p. 189

unui istm. Deci, trecând pe podul cel mare al Prutului, am ajuns la frumosul oraş Cernăuţi, care înfloreşte, din zi în zi, datorită comerţului şi se extinde cu clădiri frumoase şi înalte. Sunt mulţi germani (austrieci) şi leşi, iar armenii (circa 30 de familii, toţi negustori) sunt aşezaţi acolo recent, fiind veniţi din Polonia. Deşi n-au biserica lor proprie, totuşi altarul din dreapta al bisericii romano-catolice este în mâna armenilor, fiind construit de cunoscutul negustor armean Simionovici, cu hramul lui Grigore Luminătorul. Cernăuţi a fost, pe vremuri, un vestit oraş al Moldovei, unde se întâlneau mulţi negustori din naţia noastră, care aveau două biserici; însă locurile armenilor au dispărut, în timpul focului care a pustiit oraşul, iar ei s-au împrăştiat”[990].

1811: „Am urmat malul stâng al râului, spre orașul Cernăuţi[991], unde caleştile noastre au fost trecute peste Prut, în două bărci legate împreună, cu ajutorul unor scânduri transversale, care formau un pod mobil și am intrat, curând. în ultimul oraș de frontieră din statele austriece. Cernăuţi, capitala Bucovinei (Buckowine), are o poziţie plăcută, pe o stâncă de pe malul nordic al Prutului. Este format din aproximativ șase sute de case, cu trei biserici și conține probabil o populație de trei mii de suflete. După obiceiul acestei țări, străzile sunt largi, curate și bine asfaltate, iar casele sunt construite din chirpici. De asemenea, are, și nu este mai puțin rar, un han (Pajura Neagră – n. n.), unde am luat masa”[992].

---

990 *Călători*, XIX, I, pp. 453-456

991 Czernovitz – oraş pe „apa neagră”; Czerni – apă neagră, itz – oraş.

992 Neale, Adam, *Voyage en Allemagne, en Pologne, en Moldavie et en Turquie*, Tome second, Traduit de l’Angloise par Charles-Auguste Def., Paris 1818, pp. 2-30

1823: „În septembrie 1823, împăratul a făcut el însuși o călătorie în Galiția și în Bucovina, scopul real sau cel puțin cel mai important fiind acela de a avea o întrevedere cu Ţarul Rusiei, care a vizitat, apoi, provinciile sudice ale imperiului său. Întâlnirea a avut loc între 6 şi 11 octombrie, la Cernăuţi. Împăratul austriac, care urma să facă onorurile, îl trimisese pe adjutant său, generalul locotenent de câmp baronul Kutschern, la Kamenietz-Podolsky, pentru a-l întâmpina pe împăratul Rusiei. În ziua sosirii augustului său prieten, Majestatea Sa, Împăratul Austriei, plecase să-l întâmpine în persoană la graniță. Cei doi suverani au intrat împreună în Cernăuţi, la 6:30 seara, pe 6 octombrie, în aceeași trăsură; au trecut pe sub un arc de triumf, care fusese ridicat la intrarea în oraș, și au mers, prin mijlocul unui dublu gard viu de trupe, în zgomotul bubuiturilor tunurilor și al aclamărilor locuitorilor, spre reşedinţa destinată Ţarului Alexandru. Discuţiile între cei doi suverani au durat doar cinci zile, timp în care şi-au făcut dese vizite și au luat masa împreună de mai multe ori. Au fost multe întâmplări, specifice unor astfel de prilejuri: au primit, separat, în audiențe private o deputăție, compusă din trei boieri moldoveni, pe care prințul Sturdza, Gospodarul Moldovei, a trimis-o, din ordinul Sublimei Porţi, pentru a-i complimenta pe cei doi împăraţi. Sturdza era şi el așteptat acolo, potrivit zvonurilor destul de răspândite, despre un plenipotențiar turc, care nu a venit. Auzind despre această circumstanţă neplăcută, Domnul de Metternich, care rămăsese la Lemberg, pretextând o indispoziţie, a plecat, destul de curând, spre Cernăuţi, pentru a-l întâlni acolo pe împăratul Rusiei, declarând că „am vrut să facem această călătorie, din motive diploma-

tice foarte importante”. Ultimele răspunsuri ale Sublimei Porţi, expuse în scrisoarea contelui Nesselrode, trimisă Lordului Strangford, în 19 mai, cu privire la disputele care au existat între Poartă și Rusia, care nu păreau satisfăcătoare; se spune că cei doi împărați au dorit să se pună personal de acord asupra măsurilor care trebuie luate și le-au dat miniștrilor lor sarcina de a-i consulta. Drept urmare, împăratul Rusiei, părăsind pe augustul său aliat, în 11 octombrie, mai devreme decât se credea anterior, pentru a se întoarce în statele sale?,îl trimisese pe ministrul său, contele de Nesselrode, la Lemberg, pentru a avea discuţii cu prințul Metternich, în privinţa executării măsurilor convenite între cei doi suverani. Este adevărat că aceste convorbiri au fost transferate la Lemberg din alte motive, decât presupusa indispoziție a Domnului de Metternich? Asta nu putem clarifica. După aceste discuţii, la care a participat şi Domnul de Tahscheff şi au care durat câteva zile, se pare că a fost scrisă o notă energică, care trebuia trimisă Divanului, prin Lordul Strangford, invitând Poarta, în cel mai formal mod, să evacueze cele două Principate și să pună capăt imediat vexaţiunilor pe care agenții săi le-au provocat la adresa steagurilor puterilor creștine din Marea Neagră; o hărțuire care, de altfel, a provocat mari prejudicii comerțului la Odessa. Atunci s-a crezut că rușii vor face niște demonstrații militare serioase, între Prut și Dunăre, în sprijinul acestei note, pentru a aduce Divanul la sentimente mai bune şi pentru a pune capăt, în cele din urmă, disputelor pentru care se negocia degeaba de doi ani. Nota convenită a fost trimisă, iar rezultatul a fost, pentru Austria, despre care vorbim aici, o convenție, care a adus serioase înlesniri pentru comercianții austrieci, în

ciuda rigorile legislației turcești, privind navigația prin strâmtoarea Dardanelelor și prin Marea Neagră. S-a convenit că aceştia nu vor mai fi supuşi unei singure vizite, considerată încă necesară pentru securitatea imperiului, în starea actuală a insurecției grecilor; dar că această vizită ar avea loc numai atunci când corăbiile au trecut de Dardanele, din Marea Neagră, fără a provoca nici o problemă de întârziere sau de cheltuieli de orice fel. Austria a obținut, din nou, reduceri considerabile ale taxelor vamale și de tranzit. Acestea au fost rezultatele cunoscute ale întâlnirilor de la Cernăuţi și Lemberg. Ele nu au servit pentru a face politica austriacă mai favorabilă grecilor”[993].

1843: „28 septembrie: Cernăuţi este un oraș plăcut, cu străzi largi, bine aerisite și curate. Casele au, în general, două sau trei etaje și există cazărmi și alte clădiri publice. Majoritatea denumirilor de magazine erau poloneze. Locul pieței este un pătrat larg, având o latură căptușită cu tarabe sau magazine mobile, și, la mijloc, o cruce mare, cu o statuie a Fecioarei, așezată la poalele acesteia, ținând în brațe trupul mort al Mântuitorului, cu capul împodobit cu douăsprezece stele, și doi îngeri în partea ei. O stradă largă duce, de la piață, pe o stradă cu pantă abruptă, din vârful căreia se vede râul Prut, care șerpuiește prin câmpia de jos, cu un târguşor, în partea opusă a malului, numit Sadagura, în care locuiesc mulți evrei. În această stradă este, din nou, o figură a Mântuitorului de pe Cruce, iar Fecioara, stând sub ea, cu o sabie care îi străpunge inima, cu referire la Luca II. 35. Poziția orașului este frumoasă și curată, pe vârful unei

[993] Lesur, C. L., *Annuaire Historique Universel pour 1823*, Paris 1824, pp. 273-275

înălțimi considerabile, privind spre râul vecin și înconjurat de câmpii fertile din toate părțile. Sunt aici 3.000 de evrei, cu opt sinagogi, dintre care doar trei sunt mari”[994].

1863: „**Volumul VIII.Pagina 326**. (**Piese bisericeşti**) „În lista pieselor turnate în bronz a lui D. Hollenbach, din Viena, în luna octombrie 1863 au fost expuse o serie de obiectee bisericești pentru catedrala grecească neunită din Cernăuți, care s-au bucurat de cele mai generale aprecieri pentru frumosul lor desen stilistic și pentru măiastra lor execuție. Desenele sunt făcute de arhitectul Hlavka, constructorul noii catedrale și a reședinței episcopale din Cernăuţi“. Nota apare în „Oesterr. Wochenschrift“, buletin săptămânal care conține şi un raport detaliat pe această temă”[995].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Cernăuţi – **Curtea regională din Cernăuți**: Cernăuţi, Ceahor, Hliboka, Camena cu Spaski, Corovia, Cotul Bainski, Cuciurmare, Ludi Horecea Camerale cu Mănăstioara, Lucaviţa, Mihalcea, Mihuceni cu Kicera, Molodia cu Franzthal și Derelui, Ostriţa, Preworokie, Stăneştii de Sus pe Siret, Stăneştiii de Jos pe Siret, Poienile, Tărăşeni, Trestiana sau Dimka, Voloca Camerale pe Siret, Zurin.

---

[994] Bonar, Andrew A.; M’Cheyne, R. M., *Narrative of a Visit to the Holy Land*, Chapter VIII, Austrian Poland, Edinburg 1878, pp. 427-432

[995] Romstorfer, Carl A, *Aus „Mittheilungen der k. k. Central-Commission*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893*,Czernowitz 1893, pp. 45-71

Sadagura (târg, cu tribunalul raional): Bila sau Bilka, Boian, Buda, Cernauca, Dobronăuţi, Gogolina sau Stroieştii de Sus, Cotul Ostriţa, Lehucenii Teutului, Lenţeşti Camerale, Lenţeşti Privat, Mahala Biała, Novoseliţa sau Stroieştii de Jos, Rarancea, Slobozia Rarancei, Rohozna, Şerăuţii de Sus, Şerăuţii de Jos sau Slobudka, Şubraneţ, Toporăuţ, Vaslăuţ, Zadobriuwka, Jucica Veche, Jucica Nouă"[996].

1875: „O aniversare. În octombrie 1875, la Cernăuţi se sărbătorește a 100-a aniversare a anexării lui Bucovinei de către Austria. În același timp, în acest oraș a fost inaugurată o universitate germană. Această dublă sărbătoare a produs, în toată România și în special în Moldova, o emoție care a fost departe de a fi favorabilă amintirii anexării din 1775 și a perspectivei unei fundații a culturii străine în această parte a Europei de Est. Tocmai în același timp, a murit un boier moldovean al Bucovinei, pe nume Hormousaki, lăsând guvernului român o numeroasă colecție de documente istorice, pe care le-a adunat pe parcursul întregii sale vieţi. Printre aceste documente, se găsesc o serie de piese referitoare la un fapt rămas destul de obscur în istoria diplomatică, și anume dezmembrarea din 1775. Timpul nu va reuși să coincidă cu actualizarea seriei complete prin festivalul anexării, deoarece doar câteva părți din acesta au fost publicate într-un pamflet în limba franceză. Nu va fi posibilă formarea unei idei definitive a valorii pieselor donate de Hormousaki, până când întregul nu a fost reprodus şi cu textul original, cu dovezi care să-i stabilească autenticitatea. În așteptarea îndeplinirii

[996] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

acestor condiții indispensabile, ne rezervăm judecata. Ne vom limita, în mod discret, la o analiză a pamfletului, adăugând, pentru a-l înțelege, câteva explicații istorice și implorând îngăduința cititorului pentru rândurile care vor urma”[997].

1875: „Deschiderea Universității din Cernăuți este un triumf al științei germane și al spiritului german. Este o datorie de onoare, pentru întregul corp de studenți, să participe. Este necesar să remarcăm că această nouă universitate, deși este inferioară surorilor sale, este binevenită în seria celor mai eminamente pepiniere ale civilizației; este vorba de a da, de la început, tinerei universități amprenta unei tendințe esențial patriotice; este, în sfârșit, o problemă de inițiere a acestei universități către farmecul dulce al existenței magnifice a studenților germani. Și, pentru toate acestea, sunteți voi, studenții Berlinului, trebuie să fiți nașii”. Dubla ceremonie, a zilei de naștere a anexionistului și a fundării universității, a avut loc la 4 octombrie 1875, cu un mare grad de animație, specific festivalurilor oficiale. Dimineața, orașul Cernăuți era împachetat și împodobit cu flori. Țăranii, fiind duminică, au îmbrăcat cele mai bune costumele naționale. După masă, sărbătorită în toate bisericile, în baza pomenitului act din 1775, primarul Ambros a prezentat o imagine neplăcută a ceea ce a fost Bucovina, în urmă cu o sută de ani: „O țară sălbatică, acoperită cu mlaștini și păduri virgine – fără industrie, fără școli, țăranul fiind atașat de pământ și ignorând utilizarea batistei de buzunar; în sfârșit, preoții, considerați regi (sic!); o realitate care poate să te

[997] D’Avril, Adolphe, *De Paris a l’Ille des Serpents*, Chapitre VIII / La Boukovine, Paris 1876, pp. 117-145

cutremure; dar de când Austria a impus civilizarea (Cultur) țării, ce fertilitate, ce bogăție și, mai ales, ce lumină!”. Sub impresia acestei imagini în mișcare, am mers la prânz. La ora două, stând în clădirea Universității, unde ministrul Educației Publice a citit actul fundator și a ţinut un mic discurs, relativ modest. Universitățile austriece din Viena, Praga, Cracow, Lemberg, Gratz și Insbrűck, precum şi Universitatea Maghiară din Klausenburg (Cluj – n. n.) au trimis reprezentanți. Din străinătate, Gottingen și Strasbourg au avut delegați; alții trimiseseră telegrame. Nimeni nu venise de la Berlin. Invitații străini au ținut câteva discursuri; cel mai înălțător şi fără contradicții a fost cel al rectorului de la Strasbourg. El a vorbit, în numele Alsaciei și al științei germane, care este prima din lume și care este indispensabilă tuturor națiunilor: „Germania nu este geloasă; nu ascunde lumina sub boscheţi, ci, la fel ca soarele, revarsă torente de lumină peste țările întunecate”. Un alt profesor a spus: „Ce prejudecată ridicolă a fricii de germanizare! O teamă de lumină, știință, cultură”. După care, a rugat cu amabilitate, toate celelalte naționalități să accepte asigurările despre respectul profund cu care are onoarea de a fi etc. etc. În timp ce aceste lucruri grozave au stârnit primele ecouri ale clădirii universității, sătenii, inclusiv femeile, bătrânii și copiii mici, și-au slobozit frâiele veseliei în grădina publică, în detrimentul municipalității, ceea ce trebuie să fi fost mult mai distractiv. . Vite și oi întregi au fost prăjite. Ulcioarele cu bere circulau, pentru a uda carnea de la grătar și pâinea brună. Nici o urmă a acelui puternic motor de civilizație, pe care germanii îl numesc *gabel* și căruia francezii (mai ușori) i-au dat numele de furculiță; dar această zi frumoasă s-a încheiat

cu o plimbare imaginară prin țară: moldovenii au dansat *hora,* rutenii, *kolomyika,* ungurii *tcherdache* și germanii, *vals* în trei timpi... În același timp, românii Moldovei și ai Țării Românești comemorează, la Iaşi și la București, o înmormântare, cea a domnitorului Moldovei Grigorie Ghika, decapitat de turci pentru că s-au opus raptului: răpirea Bucovinei”[998].

1882: „Volumul 8, Raport anual pentru 1881. Pagina XVIII. (**Învățătură ecleziastico-arheologică**) „Aranjamente de valoare au fost făcute între Arhie-piscopie şi Ordinariatele episcopale din Cernăuți, despre lecțiile art-istorice și bisericești-arheologice deja existente sau care urmează să fie introduse în seminariile și școlile teologice relevante ale diecezanilor“[999].

1882: „În anul 1882, s-a format în Cernăuţi o trupă de diletanţi români; prezidentul acestui comitet teatral român de diletanţi a fost părintele exarh al catedralei *Ioan Procopovici,* ca director de scenă funcţiona *Vasile Morariu,* iar capelmaistru era *Tudor cav. de Flondor,* pe atunci în etate de 19 ani. Se da, în fiecare a doua joi, o reprezentaţie teatrală, iar în joia premer-gătoare reprezentaţiei şi în cea următoare câte un concert. Reprezentaţiile se dau în sala „Otel deMoldavie”, sală în care şi-au dat, până la 1877, toate trupele reprezentaţiile lor, regulat. La 21 Decembrie, s-a dat prima reprezentaţie, cu: *Millo director sau mania posturilor*, de Alecsandri;

---

[998] D’Avril, Adolphe, *De Paris a l’Ille des Serpents*, Chapitre VIII / La Boukovine, Paris 1876, pp. 117-145

[999] Romstorfer, Carl A, *Aus „Mittheilungen der k. k. Central-Commission*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893,*Czernowitz 1893, pp. 45-71

Nu te juca cu focul, de I. Negruzzi. A doua reprezentaţie, cu: *Piatra din casă,* comedie cu cântece, într-un act, de V. Alecsandri, şi *Cinel-Cinel*, de Vasile Alecsandri. Acesta-i începutul teatrului diletant român în Bucovina şi primirea bună ce i s-a făcut dă raportorului *Olinescu* speranţa, că „prin acest teatru diletant se va inaugura timpul unui teatru naţional român pentru Bucovina”[1000].

1883: „În Aprilie 1883, se dizolvă comitetul teatral diletant şi mobilierul şi garderoba trec în proprietatea „Armoniei”, care înfiinţează o secţie pentru reprezentări teatrale. Reprezentările teatrale aduc viaţă în Cernăuţi şi interes pentru literatura dramatică română, după cum constată raportorul. Am strâns, în tabela statistică ce urmează, toate datele privitoare la reprezentările teatrale ale „Armoniei”[1001]: 01). **13 Mai 1883**. *Rămăşagul,* comedie cu cântece, în un act, de V. Alecsandri, muzica de T. Flondor, şi, în aceiaşi zi: 02). *Nunta ţărănească*, operetă în un act, de V. Alecsandri, muzica de T. Flondor. 03). **1883**. *Cucoana Nastasia Hodoronc,* comedie în 3 acte, de G. Bengescu. 04). **1883**. *Arvinte şi Pepelea,* comedie în 1 act de V. Alecsandri. 05). **1883**. *După teatru,* comedie în 1 act de T. V. Ştefanelli. 06). **1883**. *Creditorii,* comedie în 1 act de V. Alecsandri. 07. **1883**. *Cinel-cinel*, vodevil în 1 act de V. Alecsandri, muzica de T. Flondor. 08). **22 Oct. 1883**. *Un trandafir in livrée,* comedie într-un act, localizată de T. V. Stefanelli. 09). *Liţa Pescăriţă,* operetă naţională de N.

[1000] *Familia* XIX; 23

[1001] Raportul „Armoniei” nu spune care piese s-au jucat în 1883 şi care în 1884, ci le înşiră pe toate, la un lor, amintind numai că au fost 19 reprezentaţiuni. Din cronicile teatrele, trimise de dl D. Olinescu „Familiei”, se pot stabili unele date.

A. Bogdan, muzica de T. Flondor. 10). **1883**. *Un tutore,* comedie în 3 acte de M. Poni. 11). **1883**. *Ordinul de a sforăi,* comedie în 1 act de C. Dimitrescu. 12). **1883**. *Florin şi Florica,* vodevil în 1 act de V. Alecsandri, muzica de T. Flondor"[1002].

1884: Stagiunea teatrului românesc din Cernăuţi cuprinde spectacolele: „13). **10 Ianuar 1884**. *Contesta Margot,* comedie într-un act, din franţuzeşte de M. 14). **25 Ianuar 1884**. *Ciobanul*, canţonetă de E. Carada. 15). **1884**. *Rusaliile,* operetă în 2 acte de V. Alecsandri, muzica de T. Flondor. 16). **25 Ianuar 1884**. *A sosit unchiul,* comedie în 1 act de Koziebrodzki-Meşeder. 17). **25 Ianuar 1884**. *Pentru o pălărie,* comedie în 1 act de St. Popescu. 18). **25 Ianuar 1884**. *Fata Cojocarului,* comedie în 1 act de D. Miclescu. 19). **25 Ianuar 1884**. *Baba Hîrca,* operetă în 2 acte de Millo, muzica de A. Flechtenmacher. 20). **1884**. *Agachi Flutur,* comedie în 3 acte de V. Alecsandri. 21). **1884**. *Pamfilie Mestecăilă,* comedie în 3 acte de St. Popescu. 22). **1884**. *Doi sfioşi,* comedie în 1 act de Labouchère, trad. C. Bălănescu. 23). **1884**. *Băcalul Tulungea,* comedie în 2 acte după o piesă franceză, de V. Morariu"[1003].

1885: Pe scena teatrului românesc din Cernăuţi se joacă: „24). **4 Februar 1885**. *Găina cântă,* comedie în 1 act de Bayard, Dumanoir Dennery, trad. Bălănescu. 25). *Nunta Ţărănească,* operetă în 1 act de V. Alecsandri, muzica de T. Flondor. 26). **26 Mart 1885**. *Noaptea sf. George*, operetă în 3 acte de T. Alexi, muzica de T.

[1002] Tofan, George, în *Viaţa Românească*, Volumul V, Anul II, Iaşi 1907, pp. 114-120

[1003] Tofan, George, în *Viaţa Românească*, Volumul V, Anul II, Iaşi 1907, pp. 114-120

Flondor. 27). **4 Mai 1885**. *Baba Hîrca,* operetă în 2 acte de M. Millo, muzica de A. Flechtenmacher. 28). **27 Mai 1885**. *Doi sfioşi,* comedie în 1 act de Labouchére, trad. C. Bălănescu. 29). **27 Mai 1885**. *Casa vechie,* comedie în 1 act, trad. din franţuzeşte de dr. M. P. 30). **15 Oct. 1885**. *Romantic*, comedie în 1 act de St. Popescu. S-a dat şi un concert. 31). **20 Dec. 1885**. *Socrul unui ginere,* comedie originală în 1 act, de Myller. S-a dat şi un concert"[1004].

1886: „**Raport anual. Pagina 31** (**Societatea Arheologică Română**). „Înființarea unei societăți românești arheologice la Cernăuți a fost adusă la cunoștința administraţiei centrale"[1005].

1886: În 1886, teatrul cernăuţean a avut doar trei premiere: „32). **5 Faur 1886**. *Cartea III, capitolul I,* comedie în 1 act de E Pierron şi A. Lafferiére, trad. Manoliu. 33). **5 Faur 1886**. *Doi sfioşi,* comedie în 1 act de Labouchére-Bălănescu. 34). **20 Sept. 1886**. *Sulimunul,* comedie în 1 act de F. A. Sauer, trad. de E. Sevescu. S-a dat şi un concert"[1006].

1887: Actorii cernăuţeni au pus în scenă: „35). **15 Ianuar 1887**. *Furiile tinereţii,* comedie în 1 act de D. Malla. 36). **16 Faur 1887**. *Bacalul Tulungea,* comedie în 2 acte, după o piesă franceză, de V. Morariu. 37). **17**

[1004] Tofan, George, în *Viaţa Românească*, Volumul V, Anul II, Iaşi 1907, pp. 114-120

[1005] Romstorfer, Carl A, *Aus „Mittheilungen der k. k. Central-Commission*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893*,Czernowitz 1893, pp. 45-71

[1006] Tofan, George, în *Viaţa Românească*, Volumul V, Anul II, Iaşi 1907, pp. 114-120

Mart 1887. *Doi morţi vii,* comedie în 2 acte de V. Alecsandri. 38). **3 Aprilie 1887**, aceeaşi piesă"[1007].

1888: O singură montere teatrală cernăuţeană: „39). **5 Mart 1888**. *Cărăbuşul,* vodevil în 2 acte de C. Stamati. 40). **16 Mart 1888**, aceeaşi piesă"[1008].

1888: „Cernăuţi, 12 februarie 1888. Încă din toamnă, s-a constituit, între nobilii români din Bucovina, un comitet, care să facă un dar de amintire principelui de coroană, Alteţei Sale imperiale, arhiducele Rudolf, pentru vizitarea Bucovinei, în luna iulie 1887. Principele de coroană era, în timpul petrecerii sale în Bucovina, mai ales încântat de costumele naţionale române, ce le văzu expuse în Cernăuţi, la Şcoala de meserie. Comitetul nu putu să afle un dar mai potrivit, din partea ţării, decum oferindu-i un mobilier întreg al unui salon, îmbrăcat şi decorat cu costumele naţionale. Scaunele şi fotoliile sunt îmbrăcate cu brâie ţărăneşti tricolore şi culorile uzitate la poporul român bucovinean, iar perinele fotoliilor şi divanurilor, cu un desen luat de pe cămeşile ţărancelor. Mai multe covoare s-au făcut după desenele cele mai frumoase, cunoscute în ţară, şi cu greu s-ar afla, în toată ţara, covoare mai frumoase. La alegerea culorilor s-au omis anume culorile, introduse modern, aniline, ci s-a ţinut strâns de culorile întrebuinţate de ţărani, din vechime. Lucrarea acestor mobile s-a încredinţat doamnei de Grigorcea. Mobilele vor fi, în curând, transportate la

---

[1007] Tofan, George, în *Viaţa Românească*, Volumul V, Anul II, Iaşi 1907, pp. 114-120

[1008] Tofan, George, în *Viaţa Românească*, Volumul V, Anul II, Iaşi 1907, pp. 114-120

Viena, spre a fi predate arhiducelui. Prezidentul comitetului e dl Alesandru baron de Vasilco”[1009].

1888: „În general, impresiunea ce face acest oraş Cernăuţi unui vizitator din România nu e prea curioasă. E un fel de Botoşani ori Craiova, cu deosebire că are trei-patru clădiri mai impozante prin stilul or mărimea lor. Centrul oraşului e forte europenesc, laturile însă sunt tot de măsura şi eleganţa mahalalelor Calicimii din Iaşi ori a Broscăriei din Folticeni. Ca şi în mai toate oraşele României, firmele ce-ţi sar întâi în ochi sunt cele jidoveşti, apoi, ca de leac, două-trei nemţeşti, două-trei leşeşti, una ori două româneşti... Mai pe fiecare uliţă sau la fiece capăt de drum, icoane şi sfinţi răstigniţi în mare număr... dar împrejurul fiecărui sfânt sau icoană, câte 5-6 perciunaţi, ce se scarpină de lemnul crucii sau îşi aşează coşarca cu *beighele* ori usturoi „cuşer” pe piedestalul „trif” al icoanei Maicii-Domnului. Din uniformele noi, ce le zării în drumul meu, una singură mă impresionă mai mult: aceea anume care consista numai... dintr-o şepcuţă, în formă de chitie de noapte, roşii unele, albastre alte, şi cu câte un mic cozoroc rotund... Şi cei ce le purtau erau toţi tineri flăcăi... Întrebai şi mi se răspunse că flăcăii ce purtau asemenea acoperişuri erau toţi studenţi universitari şi că aceasta e uniforma lor... La noi, în necivilizata Românie, asemenea uniformă se portă, câte-odată, într-adevăr, dar numai de studenţii... din clasele I-a sau a II-a primară, şi atunci numai când ei, preparându-şi viitorul lor curaj războinic, organizează batalioane potrivnice şi ies pe locuri deşerte, să facă asalturi vitejeşti... cu turci sau muscali închipuiţi... Dar este ceva acolo, în Cernăuţi, care poate impresiona pe un străin, fie chiar din apusul

---

[1009] *Familia*, Nr. 6, Anul XXIV, 7 /19 februarie 1888, pp. 69, 70

Europei, mai mult decât şepcuţele în chestiune. E vorba de admirabilul Palat mitropolitan, aşa numit „Rezidenţa”. Într-adevăr, înaintea acestei clădiri, vrând-nevrând, trebuie să rămâi, un bun sfert de oră, cu gura căscată, ca să admiri măiestria arhitectonică, cu care e zidit acest monument creştinesc şi românesc!... (conceput de un arhitect ceh![1010]). Stilul mauresc-spaniol, în care e desenat acest măreţ edificiu, ce cuprinde în sine, pe lângă casele mitropolitane, seminarul, o capelă impozantă, atelierele tipografiei arhidiecezane şi toate cancelariile relative ale cultului ortodox, îţi impune cel mai mare respect, unit, pentru unii ca mine mai ales, cu bucuria sufletească de a vedea cum, acolo unde mă aşteptam mai puţin la aşa-ceva, văd dimpotrivă ceva mai mult decât în propria-mi ţară. Cele două biserici româneşti ce le-am vizitat, catedrala şi cea de lângă Hotel Moldavie (i-am uitat patronul), sunt încă nişte locaşuri sfinte prea demne de cultul nostru şi de meritoşii lor fondatori şi susţinători. Autorităţile austriece, mai toate instalate în clădiri măreţe, îţi dau respectul cuvenit unor astfel de instituţii; şi puzderia de funcţionari din ele încă îţi insuflă un asemenea respect, numai – cer de la Domnul sfânt să nu am afacere niciodată prin aşa locuri – formele lungi şi nenumărate, uşile multe şi nedumerite, ce trebuie să înduri sau să deschizi, te fac să verşi trei rânduri de

---

[1010] Josef Hlavka (15.02.1831, Plzen – 11.03.1908 Praga), specializat la Universitatea Tehnică din Praga şi la Academia Artelor Frumoase din Viena, care are în palmaresul de constructor şi clădirea Operei şi a Catedralei Votive din Viena, şi Spitalul Maternal Regional din Praga, precum şi o puzderie de construcţii civile în Praga, Viena şi Cernăuţi, a înfrumuseţat şi contemporaneizat european Bucovina, ca arhitect şi constructor, cu Palatul Metropolitan şi cu Catedrala din Cernăuţi – n. n..

sudori, până să zici c-ai ajuns acolo... unde, la autorităţile noastre din România, nici n-apuci bine să-ţi descoperi tigva şi ai şi sfârşit afacerea. Întrebând pe un mic funcţionar (leah de origine), care mi se arătase foarte obligator, de ce atâtea hârtii şi para-hârtii, rezoluţii şi para-rezoluţii?, acesta îmi răspunse: „Aşa iest la noi, nemţili, vrem forma mult; la nevostr rumun faci tot, fara nici un form”. Mă păcălise leahul, dar şi eu, cuminte, am tăcut şi înghiţit. Cât despre orăşenii cernăuţeni, n-aş putea să vă spun de ce naţie, de ce credinţă, de ce culoare sunt; căci ei sunt de toate şi de niciuna. Vrei nemţi?, găseşti nemţi; vrei unguri?, găseşti unguri; vrei români?, leşi?, ruteni?, jidani?... şi mai ales jidani?, găseşti de tot soiul şi nici de un soi, în majoritate. Jidanii s-ar părea totuşi că prevalează asupra tuturora; un cetăţean austriac m-a asigurat că nu e aşa; pe răspunderea lui! Destul e să spun că lupta de elemente eterogene e mare acolo, atât în politică, cât şi în comerţ, industrie, litere (?), totul. Balanţa cumpăneşte când într-o parte, când în alta; şi nemţii, care de drept ar trebui să fie cei dominanţi, sunt totdeauna mai puţin colţoşi decât celelalte elemente ce au inundat, în ultimele timpuri, în Bucovina. Despre români voi spune atât, că ei se despart în două clase... compuse una, deie-mi voie s-o numesc din... cei cărora le e ruşine să mai ateste originea lor, alta din omeni ce, din contra, se fălesc cu neamul lor, cu opinca din care se trag, şi aceştia chiar sunt şi mai stimaţi de străini, căci sunt cel puţin recunoscuţi ca sinceri. Am avut ocaziunea, în scurta mea şedere acolo, să constat, în multe persoane, frumoase simţăminte de îmbrăţişare fraternă şi de propagarea luminii pe calea ştiinţelor şi a frumoaselor arte; unul din cei mai viguroşi promotori ai luminii şi primul, negreşit, e

I. P. S. Sa mitropolitul Silvestru[1011], care, cu toată vârsta-i înaintată, e neobosit la postul său şi neîntrecut în misiunea sa sfântă; nu mai puţin interesaţi în progresul şi dezvoltarea culturii am văzut pe domnii Eudoxiu Hurmuzachi[1012], Vasile Morariu[1013], Eugeniu Meşe-deriu[1014], părintele Procopovici şi o întreagă pleiadă de tineri cu sentimente din cele mai frumoase"[1015].

[1011] Silvestru Morariu-Andrievici (14.11.1818, Mitocu Dragomirnei – 03.04.1895, Cernăuţi), tulburătoare personalitate culturală şi religioasă bucovineană; a lăsat după sine 28 lucrări teologice, cele mai multe dintre ele publicate, începând cu „Cuvântare spre mângâierea şi îmbărbătarea norodului celui certat prin secetă, lăcustă, răsboi şi choleră în vara anului 1848" şi terminând cu „Apologie der orthodoxen griechisch-orientalischen Kirche der Bucovina" (1890). A publicat, în primele calendare bucovinene, numeroase fabule, cea mai frumoasă fiind „Cucoşu curcănit" (1864) – n. n.

[1012] Renumit prin colecţia de documente care îi poartă numele, „cea dintâi de felul acesta" (Loghin) şi prin „Istoria Românilor", scrisă în limba germană ca mai toate scrierile lui, Eudoxiu Hurmuzachi (29.09.1812, Cernauca – 29.01.1874, Cernăuţi), „omul providenţial, care a salvat Bucovina" (Balan), obţinându-i autonomia, a publicat şi „Nothund Hilferuf des Câmpulunger Ocols" (Viena, 1861), dar şi o suită de povestiri istorice, „Fragmente zur Gheschichte der Rumanen von Eudoxius Freihern von Hurmuzachi. Dritter Band." (Bucureşti, 1884) – n. n.

[1013] Fiul Mitropolitului Silvestru şi, prin urmare, un fel de „beizadea", cum îl caracterizau Ciprian Porumbescu şi Epaminonda Bucevschi; l-a ajutat, totuşi, cu nişte certificate false, pe Eminescu. Vasile Morariu nu a prea lăsat urme prin deceniile în care şi-a trăit răsfăţul – n. n.

[1014] Probabil că e vorba de Eugen Neşciuc, născut în 9 noiembrie 186i, autorul calendarelor bucovinene ale vremii. „Călindariul poporului Bucovinean", „redigeat de Eugeniu Neşciuc", cuprinde, de-a lungul timpului, şi încercări literare ale editorului, precum „Archiepiscopului / ARCADIE / la serbarea iubileului de 50 ani de preuţie", dar şi pagini antologice, semnate de Nicu Gane, V. A. Urechia, Ioan Pop-Reteganul, Barbu Ştefănescu-Delavrancea,

1889: „Volumul 15, paginile 32 și 33 (Descoperiri în Bucovina). Conservatorul C. A. Romstorfer. „Un topor de piatră a fost găsit, în anul precedent, pe malul drept al Prutului, aproape la suprafață, între podul de fier și oțel și podul vechi din Cernăuți, de către lucrători, cu prilejul săpăturilor. Muchia este tăiată și șlefuită dintr-un flint foarte dur, de culoare închisă și gri deschis, până la partea de tranziție spre tăiş, are lungimea cea mai mare de 93 mm, o lățime superioară de 34, în treimea inferioară, şi o lățime mai mare, de 47 mm, pe muchia de tăiere, lată de 45 mm, care este convexă, pe 3 mm, şi în final are o grosime maximă, în miezul ei, de 23 mm, pe suprafețele laterale de 17 mm. Toporul este foarte ascuțit, iar proprietarul lui este domnul inginer urban Ludwig West din Cernăuți. Un ciocan străpuns, alcătuit din diabizi (grup de pietre verzi, verde-intens), lustruit destul de lin pe suprafața sa și mai ales în interiorul perforației sale conice; incisivul este neted, parțial zimțat; suprafața ciocanului, în formă ovală, este aspră. Abraziunile de la marginea dintre săpătură și suprafață se datorează țăranilor care au găsit toporul, în primăvara anului 1885, în Iordăneşti, pe malul Siretului, după o revărsare a acestuia. Cele mai mari dimensiuni sunt: lungimea 80, lățimea 42 și grosimea 35 mm; gaura are, pe de o parte, 18, pe de altă parte, 22 mm diametru. Marginea ușor convexă este lungă de 28 mm, suprafața ciocanului măsoară 20 mm lățime, iar grosimea pălăriei

George Coşbuc etc., dar şi o mulţime de sfaturi pentru gospodari, toate scrise de Eugen Neşciuc.

[1015] *Familia*, Nr. 26, Anul XXIV, Oradea-Mare 26 iunie / 8 iulie 1888, pp. 296, 297

măsoară 24 mm; proprietar este domnul Kolakowski, redactor al *Gazeta Polska* din Cernăuți”[1016].

1889: Teatrul românesc din Cernăuţi are o adevărată stagiune: „41). **2 Ian. 1889**. *Ginerele lui Hagi Petcu,* de V. Alecsandri. 42). **6 Mai 1889**[1017]**.** *Crai nou,* operetă naţională în 3 acte de V. Alecsandri, muzica de C. Porumbescu. *Doi surzi,* comedie de Labiche, trad. din franţuzeşte. 43). **10 Mai 1889**, aceleaşi piese. 44). **10 Faur 1899**. *Un om buclucaş,* prelucrare din franceză de Maria Baiulescu. 45). **10 Faur 1899**. *Omorul din strada Cărbunarilor,* farsă. 46). **2 Mart 1889**. *Candidatul Linte,* operetă comică de C. Porumbescu. 47). **8 Mai 1889**. *Crai nou,* operetă naţională de V. Alecsandri, muzica de C. Porumbescu. 48). **12 Mai 1889**, aceeaşi piesă. 49). **2 Septembrie 1889**. *Candidatul Linte*[1018]*,* operetă comică de C. Porumbescu”[1019].

1892: „Raport anual, pagina 117 (Biserica gr-catolică din Cernăuți) „Profesorul conservator Romstorfer a raportat despre demolarea bisericii greco-catolice din Cernăuți și despre semnificația arheologică a existenţei sale şi despre raportul consilierului ministerial Lind împotriva demolării. Din mobilierul bisericii, cu excepția altarului și a iconostasului, nimic nu este semnificativ. Acestea ar putea fi folosite, din nou, în

---

1016 Romstorfer, Carl A, *Aus „Mittheilungen der k. k. Central-Commission*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893,*Czernowitz 1893, pp. 45-71

1017 Timpul de 10 ani, de la 1888-1893, este numit, cu drept cuvânt, de autorul istoricului societăţii, dr. E. Sluşanschi, „sezon mort”.

1018 Reprezentarea aceasta s-a dat în Suceava.

1019 Tofan, George, în *Viaţa Românească*, Volumul V, Anul II, Iaşi 1907, pp. 114-120

biserica nouă. Dintre veşminte sunt două, din secolul precedent, care au o valoare artistică mai mare. Pentru păstrarea acestora, precum și pentru păstrarea altor obiecte mai vechi, care, de exemplu, ar trebui să capete importanță, cu ocazia reconstrucției, ar trebui să se prevadă în scris“[1020].

1892: „La 21 februarie 1892, la Cernăuți, s-a constituit o asociație muzeală de stat. Sarcina sa este „înălțarea și câștigarea geografiei în relația arheologică, istorică generală, istorică de artă, etnografică și istorie naturală”. Pentru a atinge acest scop, Muzeul Ţării Bucovinei (Bukowiner Landesmuseum), care a fost deschis la 14 mai a acestui an, este destinat, în primul rând, să aibă continuitate. Dar, de asemenea, a părut urgent ideea curatorului muzeului ca asociația să stabilească relații și mai directe cu populația. Din acest motiv, în ședința din 26 martie dl J. a decis să publice un anuar, în scopul răspândirii un eseuri ale cercetătorilor trecutului, precum și cele generale, care ţin de arta și istoria naturală a Bucovinei, cercetări care ar trebui să conțină. Acesta va fi primul număr al publicului. Poate găsi o primire prietenoasă și să ofere asociației un nou interes de susținere. / Cernăuți, iunie 1893“[1021].

1901, Weigand: „Miercuri și joi, 28 și 29 august, am petrecut în Cernăuţi, capitala ţării, care, în ciuda

---

[1020] Romstorfer, Carl A, *Aus „Mittheilungen der k. k. Central-Commission*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893,*Czernowitz 1893, pp. 45-71

[1021] Polek, Johann, *Recenzie privind cercetările asupra pământului și obiceiurilor Bucovinei după 1773*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893,*Czernowitz 1893, pp. 3-20

caracterului său german, face ca elementul slav să fie foarte evident, şi nu cel românesc, iar acest lucru se datorează metropolei religioase impunătoare, care este aproape în întregime gestionată de români și are o avere forestieră, fiind bine reprezentată de un cazinou frumos, de numeroși oficiali și profesori și de tineretul studenţesc la Universitate. Cel mai interesant lucru din Cernăuţi, pentru mine a fost piața centrală, care este înconjurată de clădiri vechi și de clădiri moderne și decorată cu o fântână. Aglomerația populației urbane, întunecat îmbrăcată, faţă de hainele colorate şi ușoare ale țărăncilor romånce și slave, pe care nu le poți distinge întotdeauna prin costumele lor, cel mult prin faptul că roșul domină în rândul femeilor slave, și aceste tipologii de evrei negustori, toate luminate de soarele strălucitor, conferă un farmec al pieţei unic. Nu m-am săturat niciodată să privesc și să ascult"[1022].

1901-1907: Teatrul de diletanţi din Cernăuţi pune în scenă: 50). **4 Mai 1901**. *Moş Ciocârlan,* operă de C. Berariu şi T. Bocancea, muzica de F. Flondor. 51). **6 Mai 19**01, repriza aceleaşi piese. 52). **12 Mai 1902**. *Moş Ciocârlan,* operă de Tem. Bocancea şi C. Berariu, muzica de T. Flondor. 53). **15 Mai 1902**, aceeaşi piesă. 54). **16 Mai 1902**, aceeaşi piesă. 55). **1 Mai 1903**. *Crai nou*, operetă naţională de V. Alecsandri, muzica de C. Porumbescu. 56). **2 Mai 1903**. *Norocul*, feerie în 7 tablouri de Gr. Pantazi şi C. Berariu. 57). **3 Mai 1903**, repriza *Norocul*. 58). **4 Mai 1903**, aceeaşi piesă. 59). 10 Mai 1903. *Crai nou,* operetă naţională de V. Alecsandri, muzica de Porumbescu. 60). **18 Mai 1905**. *Trei doctori*, comedie în 1 act de Vlaicu. 61). **18 Mai 1905**. *Conul*

[1022] Weigand, op. cit., pp. 7-17.

Leonida față cu reacţiunea, farsă în 1 act, de I. L. Caragiale. 62). **18 Mai 1905**., *Leac pentru soacre,* comedie în 1 act de Trocaru. 63). **18 April 1907**. *Ovidiu,* actul V, dramă în 5 acte de V. Alecsandri. 61). **18 April 1907**. *Năpasta,* dramă în 2 acte de I. L. Caragiale. 65). **22 April 1907**, repetarea aceloraşi piese" [1023].

1906: „Moş Ciocârlan, în Bucureşti. Înainte de şase ani, când a fost reprezentat, pentru prima dată, „Moş Ciocârlan" al dlui Tudor Flondor pe scena din Cernăuţi, s-au grăbit toate jurnalele locale să aprecieze, într-un mod plin de elogii, compoziţia aceasta naţională şi toţi care au avut fericirea să participe la reprezentările date au plecat încântaţi şi plini de entuziasm. În luna August a anului trecut, au avut şi fraţi noştri transilvăneni ocaziunea să-l vadă pe „Moş Ciocârlan", pe scena din Sibiu. Cu cât de mare însufleţire a fost primit „Moş Ciocârlan" de fraţii noştri o ştiu aceia care au citit, la timpul său, rapoartele de peste hotare. În Bucureşti a domnit, cu ocaziunea reprezentărilor date înainte de două săptămâni, în teatrul naţional, aceeaşi însufleţire. Din jurnalele bucureştene aflăm că s-au dat cinci reprezentări. La prima reprezentare a participat şi regina Elisabeta, aplaudând încântată. Reprezentările din Bucureşti s-au dat de către corul din Sibiu, cu concursul dlui Gregor Pantazi"[1024].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Cernăuţi** (**Czernowitz**), oraş, reşedinţa ducatului Bu-

---

[1023] Polek, Johann, *Recenzie privind cercetările asupra pământului și obiceiurilor Bucovinei după 1773*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893,* Czernowitz 1893, pp. 3-20

[1024] *Apărarea Naţională*, Nr. 1, Anul I, Cernăuţi, duminică 7 octombrie stil nou 1906, p. 5

covina, aşezată pe coama colinară din dreapta râului Prut, de care raza oraşului nu se desparte decât printr-un pod mare de piatră şi altul de fier, aşezate unul lângă altul, tot atât de măestru ca construcţie, şi care serveşte căii ferate. Oraşul Cernăuţi, formând, ca municipalitate, un district aparte, cu titlul de magistrat şi cu o organizaţie de prefectură (căpitănat) specială, este situat între 48 grade 17 minute latitudine de Nord şi 40 grade 36 minute longitudine de Est (după merid. de la Fèrro) şi se mărgineşte, la Est, cu hotarul comunei rurale Ostriţa, la Vest cu înălţimile Spasca, la Nord cu râul Prut şi la Sud cu comunele rurale Ceahor, Corovia, Ciucur Mare şi Mihalcea. Punctul cel mai ridicat din centru ajunge înălţimea de 255 m, iar punctul de culminaţiune, în împrejurime, îl formează vârful muntelui Cecina (cuvântul se pronunţă, de fapt, Ţeţina sau Ţăţâna), ce constituie, în acelaşi timp, şi despărţitoarea între apele Prutului şi ale Siretului. O tradiţie veche pretinde că Cernăuţul s-ar fi aflat, înainte, pe malul stâng al Prutului şi abia sub domnia lui Vasile Lupu târgul s-ar fi mutat, în urma unor mari revărsări de apă, pe partea dreaptă, întregindu-se prin teritorii luate din hotarele satului învecinat, Mihalcea. Oraşul Cernăuţi prezintă, împreună cu mahalalele sale, Horecea, Caliceanca, Clocucica, Mănăsteriştea şi Roşa, o suprafaţă de 51,65 kmp, cu 5.060 de case, şi are, după ultimul recensământ, 59.171 locuitori. Aceştia se împart, după naţionalităţi, în 9.624 români, peste 10.000 ruteni, 7.500 poloni, numeroşi slovaci şi boemi; restul locuitorilor vorbesc limba germană. După confesiune, aceşti locuitori se împart în 22.000 de catolici, 15.500 greco-orientali, 17.350 izraeliţă, iar restul greco-catolici şi protestanţi. În

momentul de faţă, întreaga populaţiune a oraşului, împreună cu garnizoana, trece deja peste 60.000 de locuitori. Căile de comunicaţie, prin care oraşul Cernăuţi este legat, pe de o parte, cu celelalte localităţi provinciale, pe de altă parte, cu Rusia şi România, sunt: Linia ferată principală, ce duce în două direcţiuni, la Lemberg şi la Iaşi, şi linia ferată locală, Cernăuţi – Noua-Suliţă. Oraşul are două gări, şi anume: una principală, pentru mărfuri şi persoane, în partea veche a oraşului, dinspre râul Prutului, şi o altă gară secundară, la Volksgarten (Grădina publică). Apoi se înoadă, la Cernăuţi, în chip radial, diferite drumuri principale, dintre care două servesc pentru comunicaţiunea cu Galiţia, iar câte unul, pentru contactul cu Rusia şi cu România. Ca centru administrativ, Cernăuţul e sediul autorităţilor superioare ale ţării. Aci rezidează guvernorul (preşedintele ţării), în palatul aşa-numit prezidenţial; aci e tribunalul ţării, cu camera de notariat şi judecătoria specială a oraşului Cernăuţi; apoi, direcţiunea de finanţe, cu procuratura sa, cu casieria centrală şi cu inspectoratul financiar; direcţiunea fondului religionar gr. or., direcţiunea poştelor, telegrafelor şi telefoanelor, secţia de exploatare a căilor ferate din Bucovina şi autoritatea militară superioară, care cuprinde în sine comandamentul unei brigade de infanterie, unei brigade de miliţie, depozitele de recrutare pentru acestea, un regiment de infanterie, unul de husari, unul de miliţii şi comandamentul jandarmeriei ducatului. Cernăuţul este şi centrul unui ocol judecătoresc, formând, cu ocolul Sadagurei, districtul Cernăuţi. La Cernăuţi e reşedinţa arhiepiscopului şi Mitropolitului greco-oriental şi a consistoriului său, precum şi sediul unul decanat romano-catolic, cu parohia sa, sediul unul decaant greco-

catolic, în fine, sediul unei parohii armene catolice, a uneia evangelice de confesiune augsburgică şi a câte unei comunităţi izraelite vechi şi noi. Din instituţiuni şcolare, Cernăuţul posedă o Universitate, care are o facultate filosofică, cu secţiuni de litere şi ştiinţe, o facultate de drept şi una teologică, cu internat pentru trebuinţa excluzivă a clerului gr. or. din ţară. Are apoi un liceu şi un gimnaziu, care, în anii din urmă, a fost înzestrat cu clase paralele române şi rutene, o şcoală reală întreţinută cu cheltuiala fondului religionar gr. or., o şcoală de meserii, o şcoală de învăţători şi una de învăţătoare, o şcoală agronomică, un conservator de muzica şi mai multe scoale poporale de diferite grade, pentru băieţi şi fete. La Cernăuţi rezidează un consul al României şi un consul imperial rus, precum şi numeroşi reprezentanţi de case de afaceri străine. Populaţiunea se ocupă cu industria şi comerţul, având contact viu cu România şi Rusia. Locuitorii mahalalelor se ocupă însă şi cu agricultura, grădinăria şi cei din mahalaua Ruşi mai practică şi meseria de zidari, ducându-se la câştig peste hotar. Camera de comerţ a Bucovinei şi numeroasele institute de credit au făcut ca Cernăuţul să se dezvolte foarte mult, mai ales de la aşa-numitul război vamal cu România, făcând ca tot profitul ce-l avea, înainte, Moldova de sus, din exportul cu vite şi materii brute, să fie localizat în Bucovina, profit de care au parte aproape exclusiv numai comercianţii şi speculatorii evrei. Între societăţile existente la Cernăuţi, ocupă un loc de samă societatea pentru cultura şi literatura română, ce-şi are palatul său naţional, în care sunt unite toate instituţiunile izvorâte din donaţiuni şi colecte ocazionale. Notăm internatul de băieţi şi cel de fete de naţionalitate română, care pros-

perează foarte mult. Clădirea cea mai monumentală din Cernăuţi este măreţul palat al reşedinţei metropolitane gr. or., ce se ridică pe colina Dominic şi cuprinde, pe lângă locuinţa mitropolitului, 2 capele somptuoase, consistoriul gr. or., birourile consistoriului şi facultatea teologică, cu internatul ei. Afară de aceste două capele, oraşul mai are catedrala gr. or., cu hramul „Pogorârii Sfântului Duh”, aşezată la centrul municipiului, apoi biserica „Sfânta Paraschiva”, biserica „Sfântul Niculae” şi alte două capele, din care una, la penitenciarul cel mane, iar alta, la cimitirul ortodox, unde se găseşte şi măreaţa criptă pentru pristăvirea mitropoliţilor Bucovinei. Confesiunile celelalte îşi au, la Cernăuţi, de asemenea templele lor, între care este mai remarcabilă biserica mare a Iezuiţilor şi cea armeano-catolică. Ca clădiri mai însemnate şi în acelaşi timp stabilimente industriale, figurează uzina conductelor de apă şi cea electrică, câteva mori de abur, o fabrică mare de scânduri, o fabrică de teracotă, una de clopote, una de uleiuri vegetale ş. a. La depărtare de 7 km, se găseşte dealul Cecina (559 m), pe vârful căruia se văd încă şi astăzi ruinele unui castel, construit pe la 1349, de către regele Poloniei, Cazimir cel Mare. Se pare însă că, chiar înainte de această epocă, a existat, pe aceiaşi culme, un castel, încă de pe vremea domniei Geţilor în aceste părţi. Un paloş, găsit mai jos de ruinele de astăzi, confirmă în câtva supoziţia aceasta. Începuturile localităţii Cernăuţi sunt a se căuta în numele Ciorne (Negru) sau poate în numele personal Cernea, care va fi aparţinut fundatorului primului sălaş de prin aceste locuri, explicabil de altmintrelea foarte bine prin vadul Prutului, foarte frecventat,ce se află aici, în timpul războaielor cu polonii. Despre acest vad se vorbeşte deja în anul 1497 şi

este mai mult ca sigur că pe aci ducea drumul principal, din oraşele învecinate polone, către centrele moldoveneşti de pe atunci, Siret şi Suceava. De altfel, avem şi urme de colonii mai vechi, ce au existat în aceste locuri, precum se vede din colanele de argint şi brăţarele de aur, în formă de spirală, care au fost găsite la 1845, cu ocazia săpăturilor făcute pe dealul episcopiei, nu departe de reşedinţa mitropolitană. Într-un hrizov a lui Alexadru cel Bun, din anul 1407, găsim Cernăuţul amintit ca punct vamal între Moldova şi Polonia. Câţiva ani mai pe urmă (1411 – eroare: 1392, în realitate) amanetează însă, cum ştim din istorie, regele polon Vladislav întreaga Pocuţie, cu oraşele Kolomeea şi Sniatin, domnului Moldovei, pentru suma de 1.000 ruble, lucru care a avut ca urmare ridicarea Cernăuţului, ca centru de ţinut întreg. Odată cu epoca de prosperare a Cernăuţului încep însă şi suferinţele sale, mai ales în timpul războaielor între moldoveni şi poloni. La 1509, 1531 şi 1537, Cernăuţul cade pradă devastării, la 1740 e jefuit de cazaci, iar la 1709 a avut cumplit a suferi din partea suedezilor lui Carol XII, ce iernase acolo. Organizaţia municipală a oraşului Cernăuţi a fost, în vremuri, croită după calapodul german, întocmai ca şi celelalte orăşele, Siret şi Suceava, ceea ce dovedeşte o invazie de colonişti germani, probabil dintre cei veniţi mai înainte în Transilvania. Dintr-un document de la anul 1599, în care se vorbeşte despre starea Cernăuţului, vedem că, pe lângă starostele ţinutului Cernăuţi, oraşul mai avea şoltuzul său, cu 12 pârgari, şi poseda pecete muncipală. Starostele Stroescu zideşte, la 1748, biserica „Sfântul Nicolae”, care există şi acuma. Mahalalele Cernăuţului, Horecea, Calicianca, Mănăsteriştea, Roşa şi Clocucica au început a se dezvolta

ca fracţiuni comunale autonome, cu parohii separate, abia după ocuparea Bucovinei de către Austria. Faţă cu datele de statistică cele mai recente, comuna orăşenească a Cernăuţului posedă, ca avere proprie, 818 hectare pământ arabil, 38 hectare fânaţuri, 232,47 hectare grădini, 71 hectare vii, 108 hectare imaşuri,1 hectare şi jumătate pădure, şi 4 hectare şi 23 ari bălţi cu heleşteie. Animalele domestice în oraş erau: 658 cai, 653 vite cornute, 24 oi, 1.088 porci. Localitatea posedă şi 140 stupi de albine”[1025].

1910: „Trei ofiţeri ruşi, arestaţi în Cernăuţi, ca spioni. Dragostea nemărginită şi interesul cel mare, pe care îl manifestă Rusia faţă de monarhia noastră şi, în special, faţă de părţile răsăritene ale ei, Bucovina şi Galiţia, a pus poliţia austriacă pe gânduri. De o bucată de vreme, se abat pe la noi, prin „Dulcea Bucovină” oaspeţi nechemaţi, ba chiar primejdioşi siguranţei statului austriac, veniţi din Rusia, care, cu o abilitate şi exactitate de nedescris şi cu o diligenţă demnă de alte scopuri, iau planuri topografice a diferitelor regiuni şi cu deosebire a părţilor mărginaşe cu frontiera rusească, fac fotografii a feluritelor fortificaţiuni şi se interesează mai de aproape de toate aşezămintele, pe care armata noastră le are în Bucovina”[1026].

1914: „În 18 iunie 1914, s-a judecat, la tribunalul din Cernăuţi, procesul de spionaj al detectivului Poliţiei din Cernăuţi, Vladimir Seniuk. Încă în martie al anului curent, fu prins detectivul Seniuk, din Noua-Suliţă, că stă

[1025] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 58-60

[1026] *Gazeta Transilvaniei*, LXXIII, Nr. 75, Braşov, duminică 4/17 aprilie 1910, p. 3

în slujba Moscalului, făcând, pe lângă slujba sa de detectiv austriac, şi pe spionul Rusiei, pe plăţi bună, bineînţeles. Cât timp a făcut acest Seniuk pe spionul rusesc şi ce documente o fi dat moscalilor de la noi, de aici, din Bucovina, aceasta nu se ştie şi nici tribunalul n-a putut să afle lucrul acesta, dar atâta s-a dovedit, că Seniuk, de fapt, a fost spion moscălesc, că a stat în relaţiuni de corespondenţă cu oameni din Noua-Suliţă rusească, că făcea adese preumblări peste graniţă, supt pretext că caută pe hoţii fugiţi din Austria, preumblări de care ştiau autorităţile poliţieneşti ale noastre, pe lângă altele, făcute în taină, cu ajutorul unui certificat eliberat de autorităţile moscăleşti. Corespondenţa din Rusia o primea Seniuk prin mijlocirea unei tinere evreice, Fani Ioinovici. Atât Seniuk, cât şi mijlocitoarea Ioinovici, fură aflaţi vinovaţi de-a fi făcut slujbă de spionaj în Bucovina, în favorul Rusiei. Drept aceea, tribunalul i-a condamnat pe amândoi vinovaţii la închisoare grea. Seniuk are să-şi ispăşească vina în criminal, prin decurs de 2 ani, şi evreica Ioinovici are să stea 6 luni închisă"[1027].

1914: „Vestea notei trimise monarhiei noastre de Serbia ne-a surprins în Cernăuţi. În ziua aceea, către orele 9, pe când ne aşezam la cină în restaurantul Palatului National al românilor cernăuteni, un băiat de la un oarecare ziar împarte primul „Sonder-Ausgabe", cu ştirea care ni se părea de necrezut. Într-o societate de ofiţeri, la masa vecină, un colonel vorbea domol, însă fața-i serioasă trăda gravitatea discuţiei. În acelaş moment, o ordonanţă, salutând, îi întinde cartea de înmânare. Ofiţerii de la masă se îndreaptă de mijloc, pe scaune. Un moment,

---

[1027] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Anul III, Nr. 15 şi 16, Cernăuţi, 20 iulie 1914, pp. 236

în sală e o tăcere solemnă, toţi înţeleg parcă... Iar cei de la masa colonelului îşi aţintesc privirile pe hârtia despăturită. Către orele zece, amicii noştri ne conduc pe terasa cafenelei „Kaiser”, unde, fiind sâmbătă, toţi fiii şi fiicele „neamului ales” îşi făcuseră apariţia, pentru ca să se entuziasmeze de amănuntele transmise telefonic, la fiecare jumătate de oră. Astfel, noi abia mai găsirăm loc la o mescioară, în colţul cel mai depărtat de muzică. Peste o oră, observăm mulţimea agitându-se, iar înaintea cafenelei, deputatul Schtraucher rosti o vorbire patriotică, după care muzica intonează „Imnul austriac” şi „Prinz Eugen”, apoi imnurile puterilor aliate. În timpul acesta, studenţii, cu insigne din societăţile „Hasmonea” şi „Hebronia”, ridică oratorul pe umeri. În decursul unei ore, publicul s-a ridicat de şase ori de pe scaune, la cântarea „Imnului”, aplaudând frenetic. Luni, în 27 Iulie 1914, dimineaţa, la orele 10, pleacă din Cernăuţi primii rezervişti, doi ofiţeri români, la Pola”[1028].

1914: „Starea de război cu Rusia trezi în Bucovina entuziasmul elitelor oficiale. Se aştepta ca armata austriacă să intre adânc în teritoriul Rusiei. Oficialitatea nu se gândea decât la victorie şi comunica acest gând şi populaţiei. La 28 Iulie 1914, un număr mai mare de cetăţeni aranja o demonstraţie patriotică, în faţa palatului guvernatorului de la Cernăuţi. Acesta apăru pe balcon şi mulţumi pentru manifestaţie. O zi mai târziu, primarul Cernăuţilor aranja altă demonstraţie în stil mai mare. La ora 7, seara, s-au adunat la primărie toţi membrii consiliului comunal. Primarul deschise şedinţa, zicând că „un vifor trece prin tot Cernăuţul”, din momen-

---

[1028] Felea, Dr. I., *Impresii de călătorie*, în *Românul*, Nr. 178, Anul IV, Arad, joi 14/27 august 1914, p. 4

tul când s-a ivit starea de război cu Serbia. De pe balconul primăriei, un membru al consiliului comunal adresă populaţiei adunate în piaţă câteva cuvinte patriotice. În urmă, se formă cortegiul, în frunte cu primarul şi membrii consiliului comunal. Luară parte şi veteranii şi pompierii. O muzică cânta marşuri şi cântece patriotice. Cortegiul se opri în faţa palatului guvernorului, unde primarul Cernăuţilor rosti o cuvântare. A urmat răspunsul guvernorului. La monumentul „Austriei", rostiră cuvântări reprezentanţii populaţiei, toţi accentuând importanţa socotelii cu Rusia"[1029].

1914: „În 23 august, ruşii au cantonat lângă Rarancea, bătălia fiind angajată în 29 august, când ruşii au atacat, în patru coloane, pe sectorul cuprins între Prut şi Nistru. În presa română din Ardeal, se scria, despre această primă fază a războiului, cu extaz patriotic, ca despre o strălucită victorie („Românii din Cernăuţi au făcut o minune nemaipomenită în analele luptelor. Numai cu foştii grăniceri de la al II-lea regiment îi mai poţi asemăna, în luptele lui Napoleon. Au bătut o divizie de ruşi, armată regulată. Ai noştri nu au fost decât Regimentul 41 de la Cernăuţi, armată regulată, şi o brigadă de glotaşi… Lumea din Cernăuţi îşi pierdu cumpătul. După masă, pe la 2 ceasuri, sosiră viceprimarul din Cotul Ostriţei Nichita Axani, studentul Ioan Axani, care înlocuieşte pe secretarul comunal, şi un flăcău. Ei au fost cei din urmă care au părăsit Cotul Ostriţei. Ca să-şi aleagă drumul cel mai sigur şi neprimejdios spre Cernăuţi, ei o apucară repede spre Ostriţa, peste şoseaua Boianului, peste câmp. Credeau că Ruşii nu vor fi atât de chiori, ca

---

[1029] Balan, Teodor, *Bucovina în Războiul Mondial*, Cernăuţi, 1929, p. 13

să-şi îndrepte ghiulelele tocmai peste un câmp, pe care nu se afla nimica. Dar bieţii fugari îşi închipuiau prea mult despre artileria rusească, căci tocmai spre câmpul pe care fugeau ei era îndreptată canonada artileriei ruseşti. Crăpau şrapnelele şi granatele deasupra bălţilor, de se cutremura pământul. Şi pe întreg câmpul nu se afla nimeni, decât aceşti 3 oameni, care şi ei fugeau, fugeau de înghiţeau cărările. După o groază cumplită, scăpă teafără această armată de 3 oameni, până la Ostriţa, unde se opriră, ca să vadă câmpul lor de luptă, peste care zadarnic zburau ghiulelele de canoane. Neliniştea, ce i-a fost cuprins pe cei fricoşi, a fost potolită, pe la 5 ceasuri, după-amiază. Dinspre câmpul de luptă, sosi vestea că ai noştri i-au învins pe ruşi, alungându-i departe, peste graniţă. Ca după un vis greu, toţi răsuflară uşor. Vestea se lăţi cu iuţeala fulgerului printre locuitorii Cernăuţului, ieşiţi cu toţii pe drumuri. Odată cu vestea, începură şi poveştile, care de care mai ciudate şi mai încoronate. Deodată, parcă o apă care se rupe din iaz, mulţimea năvăleşte spre o stradă. În trăsuri ţărăneşti, vin cei dintâi răniţi. Trăsurile abia îşi pot face loc de atâta lume curioasă. În trăsuri sunt cei răniţi uşor, la mână sau la picior. Ei şed tăcuţi, pe fân, şi se uită nepăsători la lumea care-i năcăjeşte cu strigăte. Pe feţele lor se vede oboseala şi răbdarea omului tare şi viteaz. La întrebările, cu cari sunt îngrămădiţi din toate părţile, ei răspund scurt sau dau numai din cap… Şi aşa trecură cele 3 zile de zbucium, de parcă totul s-ar fi întâmplat într-un ceas. Norocul, care însoţeşte armatele noastre de la graniţa Bosniei şi cea a Galiţiei, nu a lipsit nici la graniţa Bucovinei. Moscalii, car e se îngrămădiră cu putere uriaşă, ca să treacă în Cernăuţi, nu-şi ajunseră ţinta. Vreo opt sute din ei numai

avură acest noroc – cei luaţi prinsoare”[1030]. „Trupele noastre, între care şi regimente cu flăcăi de ai noştri, şi toţi bărbaţii miliţieni (Landsturm) le-au dat ruşilor, duminică, în 23 august, pe teritoriul de lângă Boian, Rarancea, Mahala, Toporăuţi şi Noua Suliţă o cumplită bătaie. Ruşii erau în număr de 20.000, aproape de două ori mai numeroşi decât ai noştri, dar vrednicia şi vitejia soldaţilor noştri a înfrânt numărul cel mare de ruşi, care au pierdut 800 de prinşi, mai mulţi ofiţeri superiori, 500 de puşti, 100.000 de gloanţe, patru mitraliere, trei care de muniţii şi o mulţime de alte armamente. Dacă între locuitorii din Rarancea nu s-ar fi găsit trădători ticăloşi, desigur că trupele noastre ar fi făcut prizonieri pe toţi cei 20.000 de ruşi. Pe partea ruşilor, sunt o mulţime de morţi şi răniţi; aceştia din urmă au fost aduşi, în mare parte, la Cernăuţi. La câteva zile după această strălucită victorie a românilor noştri, trupele noastre, aflau că s-au zărit nişte ruşi fugari ascunşi, prin păpuşoaie, unde frigeau cartofi şi păpuşoi. Entuziasmul populaţiei din Cernăuţi era de nedescris, la vederea prinşilor, mai ales că cernăuţenii au stat pe dealuri, cu ocheanele la această luptă, dată în ţarina Boianului şi a Mahalalei. De Boian ne leagă şi amintirea altei victorii româneşti, cea a lui Constantin Cantemir asupra regelui polonez Ioan Sobieski, care a fost înfrânt pe acelaşi loc, unde s-a dat, zilele trecute, lupta între ruşi şi trupele noastre”[1031].

1914: „În 30 august, Cernăuţii nu mai răspundeau la telegraf, iar de aici s-a ivit bănuiala ocupării lui de

---

[1030] *Foaia Poporului* – Cernăuţi, apud *Românul*, IV, nr. 182 din 21 august / 3 septembrie 1914

[1031] *Românul*, IV, nr. 183 din 22 august / 4 septembrie 1914

către ruşi[1032]. Apoi, în 31 august, Poşta Centrală a anunţat instituţiile româneşti „că reşedinţa Bucovinei s-a mutat de la Cernăuţi la Dorna-Vetrei”[1033], în Bucovina instalându-se panica şi, odată cu ea, dorinţa de a trece cât mai repede în România neutră, inclusiv din partea funcţionarilor austrieci. „Astfel, în ziua de 29 august, domnul Vasile Petriche, şeful postului de jandarmi Mamorniţa, a găsit, în satul Cotu-Hotin, situat la un kilometru depărtare de graniţă, pe funcţionarii vamali austrieci Frantz Hanusch şi Richard Betea, şi pe soldatul miliţian Friederich Iohan, fugiţi de teama ruşilor. Cu toţii au fost înaintaţi prefecturii judeţului”[1034]. Printre zvonurile care circulau fără de nici un control, cel al morţii profesorului Sextil Puşcariu, înlocuitorul lui I. G. Sbiera la catedra de limbă română a Universităţii din Cernăuţi, pusese lumea pe gânduri. Puşcariu nu căzuse eroic, pentru Austria, pe frontul sârbesc, ci se afla, „perfect sănătos, la Braşov”[1035].

1914, septembrie: „Se ştie că, Duminică, în 2 septembrie 1914, autorităţile politice din Cernăuţi au părăsit, în taină, oraşul, fără ca cineva să afle de plecarea lor. Guvernatorul Bucovinei, contele Meran, era perfect informat că se apropie de Cernăuţi numeroase trupe ruseşti, pentru care, ca zel, avea ordin să se mute 1a Vatra Dornei. Trupele austriece au rămas, însă, până în dimineaţa zilei de 3 septembrie, când, pe la orele 3, dimineaţa, au aruncat în aer podurile de peste Prut şi pe cel care leagă oraşul cu mahalaua Horecea. Din cauza detunăturii, s-a produs o panică indescriptibilă în populaţia oraşului,

---

[1032] *Cernăuţi a căzut?* – în „Adevărul” din 19 august 1914
[1033] *Cernăuţi evacuat* – în „Adevărul” din 19 august 1914
[1034] *Panica în Bucovina* – în „Adevărul” din 19 august 1914
[1035] *D-rul Sextil Puşcariu în viaţă* – în „Adevărul” din 19 august 1914

care alerga îngrozită pe străzi, orbecăind prin întuneric, căci, după a doua detunătură, s-au stins toate lămpile de pe valea Prutului. Luminându-se de ziuă, s-a văzut că podurile sunt sfărâmate, că armata şi autorităţile politice sunt plecate spre sud şi că în oraş e o mare lipsă de apă, din cauza ruperií podului de pietoni de peste Prut… În aceiaşi seară de 2 septembrie, s-a impus şi contribuţia de război de 600.000 coroane[1036] – după obiceiul austriecilor şi germanilor, a zis generalul Aritinow – şi care a fost redusă, in urma intervenţiei mitropolitului Repta la jumătate. În 24 de ore, s-au strâns toţi banii, în aur şi argint, dar şi în obiecte de aur şi argint. Pe baza acestui stoc metalic, s-au emis bancnote cernăuţene, în limba română, rusească şi germană, căci în oraş se simte mare lipsă de bani mici"[1037].

1914, octombrie: În 20 octombrie, pe fondul acalmiei primejdioase a războiului-nerăzboi din Bucovina, austriecii intră în Cernăuţi. „Îşi poate închipui oricine entuziasmul cu care au fost primite trupele de către populaţia austriacă din Cernăuţi, populaţie care, oricât de bine s-a purtat armata rusă de ocupaţie, a avut, totuşi, destul de suferit. Trupele ruseşti, evacuând Cernăuţii, au pornit spre frontiera rusă, în diferite direcţiuni", dar lupte pentru ocuparea şi, respectiv, cedarea Cernăuţilor nu s-au dat[1038]. Din 21 octombrie, s-a reluat circulaţia feroviară Suceava-Cernăuţi, dar cu punct final staţia „Volksgarten", de la intrarea în Cernăuţi[1039]. Nicolae Iorga

---

1036 Ruble, la Bălan, p. 20

1037 Grămadă, Ion, *Ocuparea oraşului Cernăuţi de către ruşi*, în *Adevărul*, din 2 noiembrie 1914

1038 *Adevărul* din 10 octombrie 1914

1039 *Adevărul* din 9 octombrie 1914

confirmă acest entuziasm, cu maliţiozitatea-i caracteristică: „A fost la Cernăuţi o bucurie mare. Trupele austro-ungare au intrat – adevărat, fără gloria unei biruinţe – în capitala Bucovinei. Şi toată lumea le-a ieşit înainte, cu osanale”[1040]. În 25 octombrie 1914, revenea la Cernăuţi şi contele Meran, funcţionarii rămânând la Vatra Dornei, de teama unei noi invazii ruseşti. Trupe maghiare, care veneau din Ardeal, prin Bistriţa, erau întâmpinate cu prăjituri şi lapte, în gara din Dărmăneşti, „de doamne din elită din Iţcani şi Suceava”. Primarul Cernăuţilor, numit de ruşi, avocatul Bocancea, îşi urmase binefăcătorii, luând cu ele şi cele 150.000 de coroane, încasate de la populaţie ca impozite. Medicul spitalului din Cernăuţi, Zambilovici, se străduia să împiedice extinderea epidemiei de holeră, care apăruse în Austro-Ungaria[1041]. În seara zilei de 28 octombrie, se semnalau lupte puternice, pe Prut, la circa 7 km de Cernăuţi. Ruşii bombardau Cernăuţii, cu bateriile de artilerie de la Zuska. „Un şrapnel a căzut în curtea reşedinţei mitropolitului Repta şi a produs oarecare deteriorări; un altul a căzut pe acoperişul bisericii Sfintei Paraschiva. În urma ordinului dat de comandantul oraşului, colonel Fischer, circulaţia s-a suspendat în oraş. Populaţia continuă să fugă îngrozită. Aseară şi azi, trenuri speciale au adus aproape 3.000 de refugiaţi la Iţcani şi Suceava”, transmitea, în 16 octombrie vechi, corespondentul din Burdujeni al ziarului „Adevărul”, A. Sandu[1042]. „Ruşii reocupă mai multe localităţi din Bucovina. Mizeria în Bucovina. Burdujeni (Cenzurată). Se ştie că, înainte de reocuparea Cernăuţilor

---

[1040] Iorga, Nicolae, *Memorii,* I, Editura *Ramuri,* Craiova, 1928, p. 94
[1041] *Adevărul* din 14 octombrie 1914
[1042] *Adevărul* din 17 octombrie 1914

de către ruşi, el fusese evacuat de către armata austro-ungară, care s-a retras spre Dorna-Vatra. Acum, nefiind împiedecaţi de nimeni, reocupă mai multe localităţi, ce mai erau în stăpânirea lor, şi anume: Strojineţ, Siret, Hliboka etc. În aceste localităţi, vine, ziua, câte o patrulă de cazaci, stă toată ziua şi, seara, se retrage. Populaţia bucovineană, îngrozită de barbariile comise de cazaci, încă din prima oară, îşi lasă avutul în părăsire şi se refugiază, unii pe lângă frontiera română, alţii în ţară, ori trec, prin Palanca, spre Viena. Zilnic trec prin gara locală sute de familii, care se găsesc într-o cumplită mizerie, căci în Bucovina e mare lipsă de alimente, iar din România nu-şi pot procura, deoarece nu li se permite de către funcţionarii vamali. Funcţionarii şi autorităţile din gară, văzând situaţia precară în care se găsesc aceşti nenorociţi, se poartă foarte amabil faţă de ei. În localitate s-a format un comitet de domnişoare, care, zilnic, sunt în gară, împărţind acestor prigoniţi de soartă ceai, pâine vin etc."[1043]. „Imediat după intrarea trupelor ruseşti în oraş şi mai înainte de a se organiza poliţia şi administraţia comunală, derbedeii şi oamenii fără căpătâi au început a jefui oraşul, distrugând vitrinele prăvăliilor", dar, în scurtă vreme, noul şef al poliţiei, Gherovsky, a făcut ordine, numindu-l primar interimar, până la sosirea avocatului Temistocle Bocancea, pe tânărul Hariuk, „ajutat de şase preoţi, ca consilieri, dintre care trei români", printre care Tarnavsky şi Şandru. Comandat al oraşului a fost numit locotenentul de cazaci Stanow, iar luni, 30 noiembrie 1914, „a sosit în Cernăuţi şi guvernatorul Evreinov, împreună cu un puternic detaşament de jandarmi", după care au fost stabilite

[1043] *Românul,* IV, nr. 259, 25 noiembrie v. / 8 decembrie n. 1914, p. 3

garnizoanele şi patrulele – cele mai multe, pe drumul dintre Zurin şi Cernăuţi[1044].

1915: „Pe neaşteptate, însă, în această acalmie suceveană vine vestea că, în seara zilei de 23 ianuarie (5 februarie stil nou – n.n.), maiorul Zagorin ar fi primit ordin să părăsească oraşul şi să-şi ducă trupele la Cernăuţi. Drept consecinţă, „toată noaptea, pe şoseaua Iţcani-Suceava, s-au transportat trupe şi muniţii. Înainte de plecare, maiorul Zagorin şi-a plătit hotelul şi şi-a luat rămas bun de la cunoştinţe"[1045]. Încetarea amuzantei ocupaţii ruseşti în Suceava se datora bătăliilor din munţi, unde ruşii, fiind înfrânţi, „s-au retras în trei coloane, şi anume: cea din dreapta, în direcţia Colomeea; coloana din centru, spre Zeletin, iar cea din stânga, în direcţia Câmpulungului, unde s-a şi oprit… Înfrângerea ruşilor în munţii Bucovinei, care pare a avea o deosebită importanţă, a hotărât comandamentul rus să evacueze aproape întreaga Bucovină. După unele informaţii, e iminentă şi părăsirea Cernăuţilor de către autorităţile şi trupele ruseşti"[1046]. Retragerea era confirmată şi de comunicatele rusesc şi austriac din 26 ianuarie, ultimul precizând glorios că „trupele noastre înaintează, cu deplin succes, pe când ruşii se retrag cu grabă. 12.000 de prizonieri au fost făcuţi, ieri, şi s-a adunat numeros material de război. Trupele noastre au intrat, ieri (deci, în 25 ianuarie – n.n.), după-amiază, în Câmpulung, în mijlocul ovaţiilor populaţiei"[1047].

[1044] *Adevărul*, 27, nr. 9950, sâmbătă, 22 noiembrie 1914, p. 4
[1045] *Adevărul*, 28, nr. 10012, 26 ianuarie 1915, p. 3
[1046] *Adevărul*, 28, nr. 10013, 27 ianuarie 1915, p. 3
[1047] *Ibidem*, p. 3

1916: „În Bucovina, ruşii ocupaseră Toporăuţii şi Rarancea, încă din 10 iunie 1916, iar în ziua următoare, se îndreptau spre Mahala şi Cernăuţi. De la Boian, tunuri grele japoneze, de 329 mm, coordonate de ofiţeri japonezi şi francezi, bombardau Cernăuţii, iar populaţia Bucovinei o apuca, în grabă, pe calea pribegiei. În timpul ofensivei ruseşti, flancul stâng al armatelor generalului Keller a pătruns pe teritoriul românesc, distrugând Mamorniţa şi ucigându-l pe grănicerul Nicolae Luxandra… Comunicatul oficial rusesc, din 31 mai 1916 (13 iunie nou – n.n.), anunţa, pe lângă ocuparea de importante localităţi poloneze şi luarea de prizonieri (1.700 ofiţeri şi 114.soldaţi), că „în sectorul Prutului, între Boian şi Nepolocăuţi, trupele ruseşti s-au apropiat de malul stâng al râului. Lângă capul de punte de la Cernăuţi, o luptă crâncenă mai dăinuieşte”[1048]. La Sadagura, ruşii au capturat un mare depozit de materiale de geniu şi căi ferate. În 2/15 iunie 1916, la ora 17, Guvernul României a primit o telegramă, prin care se anunţa că Cernăuţii au fost evacuaţi de către austrieci, care au numit o comisie pentru predarea oraşului, compusă din câte doi reprezentanţi ai fiecărei naţionalităţi. Mitropolitul Repta a fost ridicat şi dus la Dorna. Linia ferată a fost distrusă, de la Cernăuţi, până la Volksgarden, pe o lungime de trei kilometri, pentru a întârzia înaintarea ruşilor. La Iţcani, 80 de locomotive aşteptau, sub presiune, să transporte întreg materialul rulant la Burdujeni, în vreme ce câteva trenuri cu răniţi erau îndreptate spre Vatra Dornei[1049]. Aeroplanele ruseşti survolau Cernăuţii şi satele din împrejurimi, împrăştiind

[1048] *Adevărul*, 29, nr. 10498, 2 iunie 1916, p. 3
[1049] *Adevărul*, 29, nr. 10498, 2 iunie 1916, p. 4

manifeste, prin care cereau populaţiei să rămână liniştită, pentru că nu i se va întâmpla nimic rău. „Cu ochiul liber, de pe înălţimile târguşorului Burdujeni, se văd şoselele austriece, care duc în direcţia Dornei, împânzite cu mulţimea de femei şi copii, care îşi părăsesc vetrele, căutând adăpost în alte părţi. Zi şi noapte, mii şi mii de nenorociţi părăsesc Cernăuţii şi se îndreaptă, în grabă, spre frontiera noastră, care este, însă, închisă intrării acestora. În barăcile gării Iţcani, rezervate înmagazinării cerealelor consorţiului austro-ungar, sunt adăpostiţi peste 5.000 de nenorociţi, care trăiesc din mila publică şi din sprijinul ce-l mai dau autorităţile nemţeşti. Într-o ospătărie, care a fost înfiinţată în gară, sunt hrăniţi copiii şi bătrânii. Femeile tinere şi fetele sunt îndreptate, pe jos sau în trenuri, spre Dorna, ca să ajute la săparea tranşeelor. Peste tot, este jale şi mulţimea satelor şi târgurilor Bucovinei se stinge, privind cu ochii, de foame"[1050]. În 17 iunie 1916, la ora 16, ruşii generalului Lethitake au reluat bătălia pentru pod şi, după o luptă înverşunată, au ocupat, iar, Cernăuţii. „În 12 zile, austriecii au pierdut 300.000 de oameni, între care cel puţin 80.000 morţi şi răniţi, ceea ce constituie 30 la sută din efectivul de 670.000, care se ştie că erau pe acest front"[1051]. Comunicatul austriac din 12/25 iunie 1916 preciza că, „în Bucovina, trupele noastre au stabilit noi poziţii, între Câmpulung-Iacobeni. Înălţimile de la sud de Berhometh-Viznitz au fost evacuate de noi, fără intervenţia duşmanului"[1052]. Începând din 25 iunie, între Cernăuţi şi Odesa a început să circule un tren direct,

[1050] *Adevărul*, 29, nr. 10500, 4 iunie 1916, p. 3
[1051] *Adevărul*, 29, nr. 10503, 7 iunie 1916, p. 1
[1052] *Adevărul*, 29, nr. 10510, 14 iunie 1916, p. 4

comunicatul rusesc despre frontul bucovinean vorbind de cucerirea poziţiilor austriece de la Pojorâta, după o luptă de cavalerie, dar şi despre capturarea unor „mari depozite de lemnărie şi 31 de vagoane, părăsite de inamic prin gări”, pe itinerariul Gura Humorului-Raşca[1053].

1914-1918: Eroii Necunoscuţi ai Bucovinei din Cernăuţi au fost: „Fruntaşul **Dumitru Ostafi**, Cernăuţi, Regimentul 22, rănit; Sergentul major **Vasile Ucraineţ**, Cernăuţi, Regimentul 22, rănit”[1054]; „Sublocotenent **Ioan Hahon**, Cernăuţi, Regimentul 41, rănit”[1055]; „**Ioan Cudzik a lui Vasile**, născut la 1885 în **Cernăuţi**, în 1914 a fost înrolat la oaste (Regimentul 22) şi a plecat la război. De la începutul lui Ianuarie 1918, n-a dat nici o ştire despre dânsul / Tribunalul Cernăuţi, Secţia VIII, la 5 iunie 1919”; „Vânătorul **Artemie Voitcu**, Cernăuţi, Bat. 30, mort (3-15.08.1915); Glotaşul **Petru Ţurcan**, Cernăuţi, Reg. 24, mort (01-10.06.1915)”[1056]; „Fruntaşul **Grigorie Cramariuc**, Cernăuţi, Reg. 22, mort (16.11.1915)”[1057]; „**Josek Kullmann a lui Josef**, născut în anul 1890 în **Cernăuţi**, a fost înrolat, în August 1914, cu prilejul mobilizării generale, în Regimentul 36 de Infanterie Teritorială şi a plecat, apoi, cu regimentul acesta pe câmpul de luptă. Soţia sa a primit ultima ştire de la dânsul cu data de 9 Septembrie 1914. De atunci, încoace, lipseşte orice veste despre dânsul şi soţia sa a primit răspuns de la „Crucea Roşie” că bărbatul ei e dispărut din Septembrie 1914 / la cererea Gertrudei

---

[1053] *Adevărul*, 29, nr. 10511, 15 iunie 1916, p. 4
[1054] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 157 – Supliment, din 8 iulie n. 1915
[1055] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 159 – Supliment, din 6 august n. 1915
[1056] *Viaţă Nouă*, IV, nr. 174 din 7 februarie n. 1916, p. 2
[1057] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 182, 4 iunie n. 1916, p. 8

Kullmann / Tribunalul Cernăuţi, Secţia VIII, la 5 Iulie 1919”[1058]; „**Iosif Rach** a lui Wenzel, născut în anul 1899, în **Cernăuţi**, a fost dus de Ruşi, în Octombrie 1917, cu prilejul retragerii lor, dimpreună cu mai mulţi locuitori din Roşa, în Rusia. În localitatea Gogolina s-a îmbolnăvit şi să fi murit în Octombrie 1917, după cum confirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea lui Wenzel Rach, procedura pentru adeverirea morţii”; „**Josef Kullman a lui Josef**, născut în anul 1890, în **Cernăuţi**, a fost înrolat, în august 1914, cu prilejul mobilizării generale, în Regimentul de Infanterie Teritorială nr. 36 şi a plecat, apoi, cu regimentul acesta pe câmpul de luptă. Soţia sa a primit ultima ştire de la dânsul cu data din 9 septembrie 1914. De atunci, încoace, lipseşte orice veste despre dânsul şi soţia sa a primit un răspuns, de la „Crucea Roşă”, că bărbatul ei e dispărut din septembrie 1914. Fiind deci probabilă prezumţia legală a morţii, se îndrumează, la cererea Gertrudei Kullman, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”; „**Ioan Cudzik a lui Vasile**, născut la 1885, în **Cernăuţi**, în 1914 a fost înrolat la oaste (Regimentul 22) şi a plecat la război. De la începutul lui ianuarie 1918, n-a dat nici o ştire despre dânsul. Asupra unei întrebări la Comandamentul Regimentului, acesta a comunicat că numitul a picat, la 10 ianuarie 1918, pe frontul italian. Fiind deci caz de prezumţie legală a morţii, se îndrumează, la cererea Paraschiţei Cudzik, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[1059]; „**Zaharia**

[1058] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 58, Cernăuţi, în 23 August nou 1919, pp. 3 şi 4

[1059] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 60, Cernăuţi în 30 August nou 1919, pp. 5 şi 6

Thiele, născut în 1876, în **Cernăuţi**, a fost, cu ocazia mobilizării generale, înrolat la oaste şi, în martie 1915, a căzut cu garnizoana Pşemisl în prinsoare. El ajunse, cu mai mulţi cernăuţeni, în Taşchent, într-o tabără de prizonieri, unde s-a îmbolnăvit şi să fi murit la 17 sau 19 iunie 1915, după cum confirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Evei Thiele, procedura pentru adeverirea morţii celui dispărut"; „**Adam Gerber**, născut în anul 1875, în **Cernăuţi**, a fost mobilizat, în august 1914, ca caporal la Regimentul nr. 22 de Miliţieni şi a mers cu regimentul în câmp. În 23 august 1914, să fi picat, după cum afirmă martorii, în lupta de la Rarancea. Presupunându-se deci că va fi aflat moartea, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Josefina Gerber, procedura pentru adeverirea morţii celui dispărut"[1060]; „**Adolf Schreier**, lăcătuş în **Cernăuţi**, născut în anul 1884, a fost mobilizat, în august 1914, şi a plecat cu Regimentul său de Miliţieni nr. 80, în anul 1915, la câmp. Numitul să fi picat, după cum afirmă martorii, în iulie 1915, în lupta de la Wielkolas, în apropiere de Brest-Litowsk. Presupunându-se că va fi aflat moartea, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Friderica Schreier, procedura pentru adeverirea morţii celui dispărut"[1061]; „La propunerea domnului **German a lui Nicolai Moloci**, din **Cernăuţi**, se dispune procedura în scopul de a aduce dovezi asupra morţii fratelui său, **Gheorghe a lui Nicolai Moloci**. Domnul German Moloci susţine că fratele său a

---

[1060] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 36, Cernăuţi în 6 Iunie nou 1919, p. 7

[1061] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 20, Cernăuţi în 20 Mai nou 1919, p. 3

murit în luna decembrie 1918, ca prizonier în Rosia”[1062]; „**Anna Mittermayer**, născută **Tofanel**, soţie de conducător de tren, a plecat din Cernăuţi, pe timpul invaziei ruseşti, pe la finea anului 1916 sau începutul lui 1917, cu un soldat rus, luând cu sine documentele ei personale, între altele şi o legitimaţie de călătorie, cu fotografia ei. De la retragerea ruşilor din Bucovina, lipseşte orice ştire despre dânsa. În august 1918, a adus **Ioachim Palamar**, gospodar din **Crasna-Ilschi**, fost infanterist la Regimentul 22, reîntorcându-se din prinsoarea rusească, legitimaţia cu fotografia Annei Mittermayer, căsătorită Tofanel, şi zice că a aflat-o, pe la 14 februarie 1918, la o femeie, care zăcea moartă pe un câmp liber, lângă un sat în districtul Jaroschenka. Comparând el fotografia cu trăsăturile răposatei, a constatat cu siguranţă că aceasta e fotografia ei şi, conchizând după locul de emitere, „Dorna-Watra”, că e o persoană din Bucovina, a luat cu sine fotografia. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea lui Petru Tofanel, procedura pentru stabilirea morţii celei dispărute”[1063]; „**Eduard Ostrowski** din **Cernăuţi**,la începutul lui iunie 1916, a participat la un atac contra ruşilor, la Olika. Acolo ar fi murit, la începutul lui iunie 1916, după cum afirmă martorii. Fiind deci probabil decesul, se dispune, la cererea soţiei sale, Iosefina Ostrowski, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut”; „**Froim Sommer**, fiul lui Schaje şi a Frimei, născut la 28 iunie 1880, în **Cernăuţi**, în timpul din urmă

[1062] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 17, Cernăuţi în 20 Martie nou 1919, pp. 4-6

[1063] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 75, Cernăuţi în 18 Octomvrie nou 1919, pp. 7, 8

oficial la percepţia din Cernăuţi, fost înrolat, în 1914, în Regimentul 41 Infanterie şi a plecat cu regimentul în Galiţia. Din septembrie 1914, lipseşte orice ştire despre dânsul. Toate cercetările făcute în direcţia aceasta au fost zadarnice. Presupunându-se probabilitatea decesului, se dispune, la cererea soţiei sale, Rachel Sommer, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut"[1064]; „**Rudolf a lui Ioan Neumar**, născut în 6 octombrie 1886, cu domiciliul din urmă în **Cernăuţi**, strada Ritt, în anul 1914, ca sergent I. R. 64, fu luat ca prizonier de război în Rusia, unde să fi murit el în 28 faur 1915 de tifos. Fiind deci probabilă prezumţiunea legală a morţii, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Katarina Neumar, născută Schmid, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"; „**Peter a lui Iacob Schmidt**, născut în **Cernăuţi**, la 29 noiembrie 1873, a fost înrolat, în august 1914, în armata austriacă şi a luat parte la luptele din Polonia rusească, de unde a scris, ultima dată, în anul 1916. De atunci n-a dat nici un semn de viaţă. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Dnei Rosalia Schmidt, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"; „**Iacob a lui Heinrich Huber**, născut în **Cernăuţi**, la 18 iulie 1891, ar fi murit în noiembrie 1914, în Polonia rusească, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Maria Huber, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[1065]; „**Ilie a lui Nicolai Romaniuc**, născut în **Cernăuţi**, la 31 mai 1888, cu ultimul domiciliu în acelaşi loc, a fost

---

[1064] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 88, Cernăuţi în 18 Decemvrie nou 1919, pp. 7-11

[1065] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi, 13 mai nou 1921, pp. 203-205

înrolat, cu ocazia mobilizării generale, în august 1914, în Regimentul 22 de Glotaşi şi e dispărut de la 2 decembrie 1914. De atunci, lipseşte orice ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Paraschivei Romaniuc, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[1066]; „**Ilie a lui Vasile Cozma**, născut la 21 iulie 1876, cu domiciliul ultim în **Cernăuţi**, a fost înrolat, cu ocazia mobilizării generale, în august 1914, în Regimentul 22 de Infanterie şi a plecat, cu acest regiment, pe frontul rusesc. La sfârşitul anului 1914, ar fi picat el în Polonia rusească. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Dochiei Cozma, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[1067].

1918: „Ca pe un mire dorit aştepta capitala Cernăuţi intrarea falnicei armate române. Încă de duminecă multe edificii se împodobiseră cu steaguri tricolore. În piata principală lumea mare adunată era febrilă în aşteptare. Dar spre seară se vesti că intrarea armatei va urma a doua zi. Luni, de dimineaţă, lumea se adună în piaţa principală, doamnele şi domnişoarele române cu flori, tinerii cu steaguri tricolore, toţi cu căldura entuziasmului in inimi, pătrunşi de măreţia zilei. Membrii Consiliului naţional, în frunte cu marele român Dr. Iancu Flondor, se adunară în sala de recepţiune din Palatul Naţional Român. Cătră amiază sosiră primele patrule române, întâmpinate de urale şi ploi de flori. Spre întâmpinarea dlui general de divizie Zadic şi a statului major al diviziei fură trimişi domnii Dr. V. Bodnarescu şi

---

[1066] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 6, Cernăuţi 21 februarie nou 1921, pp. 61-64
[1067] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 4, Cernăuţi 10 februarie nou 1921, pp. 38-49

Dr. Georgian, însoţiţi de ofiţeri de onoare, dintre ofiţerii români bucovineni. Primite de un indescriptibil entuziasm, sosiră automobilele cu dl general Zadic şi acolonelul statului major dl Rovinaru, însoţiţi de domnii trimişi spre întâmpinare. Între ploi de flori şi entuziaste aclamaţii de „Trăiască Regele României mari!”, „Trăiască România mare!”, „Trăiască Armata Română!”, mult doriţii soli ai dezrobirii fură conduşi în sala de recepţiune din Palatul Naţional. Aici urmară clipele celei mai mari înălţări sufleteşti, aşteptate cu dor de aproape un secol şi jumătate. Sublimă emoţiune pătrunse pe cei prezenţi şi dl Iancu Flondor vorbi: *„*Domnule General! / Ca preşedinte al Consiliului naţional, am datorinţa să bineventez falnica Oaste Românii la intrarea ei în capitala Bucovinei, acestei ţări ce păstrează în sânul său sfintele moaşte ale marelui nostru Domn Ştefan. Suntem pe calc să întregim iară moştenirea lui – România mare! Sufletul lui nemuritor e în mijlocul nostru! Resimt un sfânt fior ce trece prin inimile noastre! Dară nu este dat fiinţei omeneşti de a fixa în grai viu o astfel de simţire. Numai o rugăciune fără cuvinte, care se înalţă la ceruri, îi poate corespunde întrucâtva. Domnule General! / Daţi-mi voie să vă bineventez aşa cum o fac doi fraţi iubitori, care, după o lungă şi dureroasă despărţire, se întâlnesc, spre a nu se mai despărţi niciodată! O fac, deschizând braţele mele şi strângându-vă la piept”. Urmează înduioşătoarea îmbrăţişare între dl Flondor şi dl general Zadic, care se sărută lung şi cu ardoare, iar jur-împrejur ochii lăcrimează”[1068].

1919: septembrie 10: Decretul de confirmare a autorităţilor judecătoreşti. Începând cu 1 septembrie

---

[1068] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola I, 14 noiembrie nou 1918, pp. 3, 4

1919, se confirmă „la autorităţile judecătoreşti din Bucovina, următoarele persoane[1069]: **La tribunalul Cernăuţi. / Dr. Carol Plohn**, consilier superior de rangul VI şi cu titlul şi caracterul de consilier aulic. **Mallek Artur**, consilier superior cu rangul VI. **Münzer Isidor**, consilier superior cu rangul VI. **Wydiniwsky Simion**, consilier superior cu rangul VI. **Zukowski Teofil**, consilier superior cu rangul VI. **Isopescu Emilian**, consilier cu rangul VII. **Ohrländer Lazar**, consilier cu rangul VII. **Syrzistie Ferdinand**, consilier cu rangul VII. **Dr. Reininger Heinrich**, consilier cu rangul VII. **Bartoschek Josif**, consilier cu rangul VII. **Dr. Gold Isidor**, consilier cu rangul VII. **Feuer Eugen Maximilian**, consilier cu rangul VII. **Mamieniecki Kasimir**, consilier cu rangul VII. **Dr. Regius Alfons**, consilier cu rangul VII. **Dr. Wicentowicz August**, consilier cu rangul VII. **Dr. Kohlruss Alfred Artur**, consilier cu rangul VII. **Dr. Ebner Benjamin**, consilier cu rangul VII. **Meixner Felix Gregor**, consilier cu rangul VII. **Breier Nathan**, consilier cu rangul VII. **Dr. Chlebik Iosif Stanislaus**, consilier cu rangul VII. **Fernbach Nusim**, judecător de district cu rangul VIII. **Neuborn Erich**, judecător de district cu rangul VIII. **Offner Oscar Eugen**, judecător de district cu rangul VIII" // **La procuratura Statului de pe lângă tribunalul Cernăuţi. Strohmayer Franz Ludwig**, procuror cu rangul VII".

1919: „Comisiunea agrară centrală: Preşedinte: **Iorgu G. Toma**, consilier la curtea de apel. Locţiitor: **Dr. Cornel Gheorghian**, consilier la curtea de apel. Reprezentanţii administraţiei: **Filaret Doboş**, secretar-şef

---

[1069] *Monitorul Bucovinei*, Anul 1919, Cernăuţi, în 10 Septembrie nou, Fascicula 63, pp. 1-4

la agricultură; **Ion Balmoş**, director, general la secr. lucrărilor publ.; **Teofil Gramatovici**, director general la secr. cult. Locţiitor: **Dr. Ion Ionaşcu**, secretar de administraţie. Judecători: **Dr. Vas. Bodnărescu**, consilier la curtea de apel; **Gheorghe Iacubovici-Boldişor**, consilier de tribunal; **Sig. Kas. Jasilkowski**, consilier de tribunal. Locţiitor: **Constantin Dracinschi**, consilier de tribunal. Reprezentanţii băncii regionale: **Dr. Vasile Marcu**, director general al băncii regionale; **Dr. Aurel Morariu**, avocat; **Teodor Tovarniţchi**, director al casei de economii din Câmpulung. Locţiitor: **Dr. George Seleschi**, avocat. Experţi agricoli: **Ing. Eugen Motrescu**, inspector general agricol; **Longhin Nuţu**, inspector agricol; **Ing. Max Hoffmann**, inspector agricol. Locţiitor: **Rudolf Lux**, inginer-şef hotarnic la tabula ţării. Reprezentanţii proprietarilor expropriaţi: (1 reprezentant al autorităţii bisericeşti şi 2 ai proprietarilor mari): **Dr. Radu Grigorcea**, proprietar mare; **Nicolai Gorzycki**, proprietar mare; **Dimitrie Dan**, consilier consistorial. Locţiitor: **Ing. Ion Cuparencu**, director general 1, Director al bunurilor fondului religionar. Reprezentanţii ţăranilor: **Ştefan Blându**, agricultor Bosancea; **Alexandru Buburuzan**, agricultor Mănăstirea Homorului; **George Ungurean**, agricultor Gălăneşti, **Vasile Alboi-Şandru**, agricultor Câmpu-Lung; **Axapi Nichita**, agricultor Ostriţa; **Teodor Burla**, agricultor Cireş. Locţiitor: **Timotei Bujor**, agricultor Berhomet pe Siret; George Vascan, agricultor Vrânceni” // **Comisiunea agrară de ocol Cernăuţi.** Preşedinte: **Octavian Petrescu**, judecător districtual şi şef al ocolului judecătoresc, Cernăuţi. Locţiitor: Ion Silion, judecător districtual, Cernăuţi. Reprezentantul Administraţiei:

Dumitru Iliuţ, prefect al judeţului Cernăuţi. Locţiitor: **Alexandru Jancovschi**, concepist, Cernăuţi. Reprezentantul Băncii regionale: **Ion Bileţchi**, revident la Banca ţării Cernăuţi. Locţiitor: **Vasile Nichită**, agricultor Corovia. Expert, agricol: **Temistocle Prelici**, consilier agricol, Cernăuţi. Locţiitor: **Grigorie Halip**, director agronom, Cernăuţi. Reprezentantul proprietarilor expropriaţi: **Constantin Neculiţa**, proprietar mare, Mihalcea. Locţiitor: **Petru Romaşcan**, proprietar mare, Şubraneţi. Inginer hotarnic: **Nicolai Mintencu**, inginer civil, Cernăuţi. Locţiitor: **Karl Schneider**, inginer hotarnic Cernăuţi. Reprezentanţi ai ţăranilor: **Dimitrie Hnatiuc**, agricultor Cuciurul Mare; **Cozma Poclitar**, agricultor Voloca. Locţiitori: **Pintilie Mintencu**, agricultor, Cuciurul Mare; **Nicolae Foti**, agricultor, Mămăeştii Noi”[1070].

1922: „**Vizita la Cernăuţi**. Vineri, în 9/22 septemvrie 1922, P. P. S. S. L. L. Arhiereii participanţi la serbarea din Putna, însoţiţi de mulţimea pelerinilor, au trecut la Cernăuţi, spre a saluta pe bătrânul şi venerabilul Mitropolit al Bucovinei, dr. Vladimir de Repta, în a cărui arhidieceză s-au adunat, pentru prăznuirea memoriei marelui Voievod. La ora 3 p. m., P. P. S. S. L. L. au fost întâmpinaţi şi bineventaţi, la gara din Cernăuţi, de către delegaţii I. P. S. Mitropolit al Bucovinei şi un numeros public bucovinean. De la gară, grupul a trecut la reşedinţa mitropolitană. Aici, în capela mitropolitană, clerul din Cernăuţi a servit un *Te-Deum* de toată frumuseţea, mulţumind lui Dumnezeu că Arhiereii din toate provinciile româneşti s-au întâlnit înaintea altarului

---

[1070] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

Domnului. În după-amiaza zilei, pelerinii au vizitat Palatul Mitropolitan, cu facultatea teologică, biserica catedrală, precum şi toate monumentele din Cernăuţi, rămânând cu toţii încântaţi de frumuseţea acestui oraş, care este metropola ortodoxiei noastre. Seara, la ora 7, I. P. S. Mitropolitul dr. Vladimir de Repta a dat un dineu de gală, de 150 tacâmuri, în onoarea oaspeţilor, întrunind la masa sa toate autorităţile bisericeşti, civile şi militare dia Cernăuţi. S-au rostit mai multe toasturi pentru Maiestatea Sa Regele, pentru oaspeţii pelerini, pentru armată etc. După ridicarea mesei, cu trenul de 11 și 40, noaptea, pelerinii ardeleni, sub conducerea P.S. Sa Episcopului Nicolae din Cluj, s-au înapoiat spre casă, tot pe drumul: Vatra-Dornei, Bistriţa, Dej, Cluj, ducând în suflet amintirea unor zile frumoase şi înălţătoare”[1071].

CERNEŞTI

(comuna Todireni, Botoşani).

1635, iulie 7: Întărit de Vasile Lupu voievod popii Neculai din **Cerneşti** (comuna Todireni, Botoşani), în baza unui zapis de mărturie de la Romaşco cel bătrân şi fiul lui Gligorie din **Stăneşti** (înglobat în Zlătunoaia, comuna Lunca, Botoşani), Zaharia, Romaşco, Simion, Ionaşco şi Pavel – fiii lui Dumitru Hasnăş, Istratie fiul lui Iosipăscul, Dumitraşco Zupco, Gligorie Hasnăş şi Isac

[1071] *Biserica și Școala*, Nr. 40, Anul XLVI, Arad, 2/15 octombrie 1922, pp. 4, 5

Drujine din **Piciorogani** (înglobat în Nicolae Bălcescu, comuna Flămânzi, Botoşani), Ionaşco Grozăvăscul din **Munteni** (înglobat în Sângeri, comuna Gropniţa, Botoşani), Micul de **Nilipeşti** (înglobat în Nicolae Bălcescu, comuna Flămânzi, Botoşani), Pătraşco Stănilă din **Giumătăţeni** (înglobat în Jijia, comuna Albeşti, Botoşani), prin care mărturisesc cum a venit înaintea lor Mărica, fiica lui Drujine, şi cu fiii ei Dumitru şi Albul, şi au vândut dreapta lor ocină din satul Piciorogani, care este în ţinutul Hârlăului, a şasea parte din jumătatea de sus a satului… şi cu loc de moară pe Miletin… rugătorului nostru mai sus scris, popa Neculai"[1072].

1774, iunie: Satul **Cerneştii**, ţinutul Hârlăului, ocolul Jijiei, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1073], **toată suma caselor: 13**. Scădere rufeturi 13: 8 scutelnici vistiernicului Dumitrachi Vârnav, 3 scutelnici la Ioniță Vârnav, 2 scutelnici la Miron Vârnav. / **Rufeturi**: Marin, scutelnic la vistiernicul Dumitrachi Vârnav / Sava, tij (la fel) / Ion, la fel / Vasili, la fel / Neculai Panțiru, la fel / Ion zet (ginere) lui Sandu, la fel / Gavril, ciubotar, la fel / Vasili Trifan, la fel / Lupu, vătăman, scutelnic la Ioniță Vârnav / Tănasă, la fel / Ștefan, argat, la fel / Constandin, herghelegiu, scutelnic la Miron Vârnav / Manoli, la fel.

1899: „**Cerneşti**, sat în judeţul Botoșani, partea de sud-est a comunei Zlătunoaia, plasa Miletinul, așezat pe o culme de deal. Are o suprafaţă de 619 hectare, din care 386 hectare ale proprietarului și 224 ale locuitorilor, cu o populaţie de 81 familii sau 324 suflete. Are o biserică de

---

1072 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 161, pp. 196, 197

1073 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 244

lemn, deservită de 1 preot şi 2 cântăreţi; o şcoală, întreținută de comună, cu 1 învățător şi 22 şcolari. Sunt 2 cârciumi şi 2 comercianţi. Numărul vitelor este de 260, din care: 110 vite mari cornute, 10 cai, 120 oi şi 20 mascuri. Sunt 24 stupi cu albine”[1074].

CERNUL

(Poiana Săcăturilor, satul Ruseşti,
contopit cu Cernul, comuna Poduri, Bacău).

1443, aprilie 16: Întărit de Ştefan voievod lui Tâmpa fi fiilor lui, Miclăuş, Giurgiu, Iancul, Mihău şi surorii lor Maruşca, care primesc uric pentru „satele, anume: Ruseşti, sub Cridă, şi, pe Siret, Sclipoteşti… Iar hotarele acestor sate mai sus scrise să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[1075].

1628, septembrie 8: Lupul Turluian dăruieşte mănăstirii Berzunţ „15 delniţe, din hotarul **Cernului** (sat pe Tazlăul Mare, Bacău), afierosâte în vatra satului, arătând că a măsurat pe curmeziş, până unde se înlinesc. Iar lungul moşiei se începe din matca Cernului şi merg la deal, spre miazănoapte, şi până în vârful muntelui, unde

---

[1074] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 336

[1075] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 226, pp. 317, 318

se lovesc de hotarul **Bucşăştii** (sat în hotar cu Cernu, Bacău), deasupra muntelui”[1076].

1634, noiembrie 7: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului căminar Tofan Sechil, după ce se pârâse „cu Ionaşco Văleşte, feciorul Micului, pentru a treia parte de sat din **Forloeşti** (sat pe Tazlău, Bacău) şi a treia parte de **Ongheni** (sat pe Tazlău, Bacău), unde cade Pârâul Sărat în poiana Tazlăului, şi a treia parte din **Poiana cu Păcurile** (satul Scorţeni, comuna Scorţeni, Bacău), şi a treia parte din păcuri, şi a treia parte din dealul Tazlăului, din **Poiana Preluncilor** (Preluci, comuna Agăş, Bacău), şi a treia parte din **Poiana Săcăturilor** (Ruseni, contopit cu Cernu, comuna Poduri, Bacău), şi a treia parte din poiana a chiliei şi a treia parte pe vârful Tazlăului, în deal la Geamăna, şi a treia parte din **Frumoasa** (comuna Balcani, Bacău), unde este poiana Costovei”[1077].

1645, octombrie 25: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod lui Ioan Buftei din Prohozăşti şi lui Rusu „de a ţine şi apăra o ocină şi moşie a lor, ce au la satul **Prohozăştii** (Prohozeşti, comuna Podurile, Bacău), **Măzăeştii** (Măzăneşti, azi Valea Şoşii, comuna Podurile, Bacău) şi **Cernu** (comuna Podurile, Bacău)”[1078].

1774, iunie 15: Satul **Cernul**, ţinutul Bacău, ocolul Tazlăului Mare de Sus, sat răzeşesc, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1079]**: Toată suma caselor**:

[1076] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 400, pp. 548, 549
[1077] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 278, pp. 311, 312
[1078] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 237, p. 188
[1079] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 322

17. Scădere rufeturi, însă 1: 1 femeie săracă. Rămân birnici 16. / **Birnici:** Ştefan Ciosul / Enachi Ciosul / Gheorghi Ciosul / Mihălachi Ciosul / Vasile Ciosul / Ilie Chefană / Ion Mocănaş / Oance, mocan / Vasile sin (fiu) lui Pavăl / Ioniţă Iftimii / Gheorghi Ler / Nistor Ler / Lazor Ler / Costandin fiul diaconului / Sandul fiul diaconului / Costandin Ciosul. // **Femei sărace:** Tudosca, săracă.

1899: „**Cernul**, sat în judeţul Bacău, plasa Tazlăul de sus, comuna Bucşeşti; situat în valea pârâului Cernul, la o depărtare de 600 metri de satul Bucşeşti (şcoala). Are o biserică, clădită de proprietarul Ioniţă Gorgos, în anul 1894; e deservită de 1 preot și 1 cântăreț. Populaţia e de 157 familii, având 603 suflete. Sunt 3 cârciumi. Animale sunt: 35 cai, 452 vite mari cornute, 139 porci şi 28 capre”[1080].

CERTIIANI

(lângă Izlaz, contopit cu Poiana, comuna Negri, Bacău).

1632, iunie 9: Întărit de Alexandru Iliaş voievod comisului Corui, care primeşte uric pentru ocina din „sat din **Făureni** (lângă Rusenii Răzeşi, comuna Plopana, Bacău), aproape de **Băicani** (Rusenii Răzeşi, comuna Plopana, Bacău), cu vad de moară, ce-i în ţinutul Tutovei”, cumpărată, cu 10 ughi de aur şi nişte postav de

[1080] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 338

Flandra, preţuit drept 7 zloţi bătuţi, de la fostul şetrar Lazor Chişinău, care îi vinde „toată partea lui David, ce a avut-o de moştenire de la neamul lui"; / „ocina ce se va alege din satul **Obârşie** (Obârşia, comuna Izvorul Berheciului, Bacău), ce este în ţinutul Tecuciului, cumpărată, cu 20 taleri, în baza unui zapis de mărturie de la Ştefan Bechea şi Marcu pitarul din **Bogdăneşti** (comuna Traian, Bacău), Stratie spătărel din **Certiiani** (lângă Izlaz, contopit cu Poiana, comuna Negri, Bacău), Zapalce, popa Gavril şi popa Ştefan din **Săcuiani** (Secuieni, comuna Secuieni, Bacău), Daniil, Lazor, Ichim, Toader şi Gavriţa din **Prăjeşti** (comuna Traian, Bacău), de la Vicol din Prăjeşti, fiul Dochiei, nepotul Alexei, şi de la Petrea, Ipatie, Chelsie şi Ahilie, feciorul lui Leul din Prăjeşti, toţi nepoţi lui Alexa; / „ocină din satul **Buecani** (Băicani, adică Ruseni), din tot locul 12 pământuri şi cu loc de casă şi cu grădină", cumpărată, cu 21 taleri de argint, de la fraţii Zaharia şi Ioniţă, şi de la fiii lor"; / „a treia parte din partea Ţopei, din satul **Făureni**, ce ăi este lui zestre de la socrul său Dumitraşco, vornic de gloate, care i-a fost lui cumpărătură de la fiica Ţopei, drept 150 zloţi tătpreşti"; / „dreapta ocină şi dedină din jumătatea satului **Ruseni** (numit şi Buecani, şi Băicani, azi Rusenii de Sus şi Rusenii Răzeşi, comuna Plopana, Bacău), ce se numesc acum **Băicani**, a şasea parte, ce-i este zestre de la socrul său Dumitraşco vornic, cumpărătură de la Ion şi de la feciorii lui Toader, Petrea, Sanhira, nepoţii lui Lazor popa, pentru 50 taleri"[1081].

1081 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 115, pp. 140-143

CERTIENI

(Ceretiani pe Pârâul Negru, comuna Bârgăuani, Neamţ).

1455, august 20: Întărit de Petru voievod lui Trifu Borzescu, care primeşte uric pentru „satele, anume: Beţeşti, unde este casa lui, în Câmpul lui Dragoş, unde este moara, pe care l-a răscumpărat de la Beţea pentru o sută de zloţi, şi Ştefăneşti, pe care l-a schimbat cu Beţea şi a dat pentru Ştefăneşti părţile din Marişeşti ale soţiei sale, şi Bolceşti, şi jumătate din Marişeşti, părţile lui Şteful şi ale lui Petru, şi **Ceretiani, lângă acest sat**”[1082]. Hotarul, din veac.

1606, aprilie 1: Întărit de Eremie Moghilă voievod armăşelului Ichim, care cumpără, cu 85 zloţi, de la Samoilă, feciorul Anisicăi, nepot Mihuţăi, „din drese de cumpărătură ce a avut Anisica de la Petru voievod, partea lui în **Bahnă** şi în **Certieni**, pe Pârâul Negru, în ţinutul Neamţului”[1083].

1633, iunie 23: Zapisul lui Ilie Pleşca ot **Bărgăoani** (comuna Bârgăuani, Neamţ), dat „la mâna lui Tanasă Dragulmânisa ot **Certieni** (comuna Bârgăuani, Neamţ)”, cumpărătorul, în care mărturiseşte „precum am vândut 14 pământuri, pământul câte un leu, drept 14 lei vechi, din Certieni, din partea Cosmaşii, care moşie am cumpărat-o de la Chirilo… Şi când am vândut s-au

---

1082 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 50, pp. 71-73

1083 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXV, Iaşi 1895, p. 28

întâmplat Ştefan, Iftimie Mălai, Radul ot **Bărgăoani**, Samoilă şi Grigore ot **Certieni**, şi mulţi oameni şi bătrâni”[1084].

1747, iulie 5: Cercetarea făcută de stolnicul Toader Canta, postelnicul Dumitraşcu Stroici şi mazilul Neculai Arapu, „pentru o fântână de la **Certieni**, care a fost tocmit-o preotul Vartolomei cu nepoții săi, zicând că este pe partea lui, iar diaconul Nădejde, diaconul Cepariul și cu alte rude ale lor au zis că este a lor și pe moșia lor și au stricat fântâna și s-a făcut bătaie; și venind ei, cu toții, la noi, de au jeluit, am trimis pe doi mazili, Dumitrașco Stroici și Neculai Arapul, să cerce și să îndrepte, și, mergând acolo, au măsurat tot hotarul Certienilor și siliștea osebit, și s-a aflat că are Nedejde diaconul, cu rudele lui, patru bătrâni și, în siliște și în câmp, partea din jos, și s-a venit fântâna pe partea lui Nădejde și a rudelor lui, s-a pus și piatră din sus de fântână, însă cu șase pași, ce împing hotarul Bahnei, dinspre apus, pe Certieni, și încă și răzeșii și bătrânii au adeverit că tot neamul lui Nădejde a stăpânit, și, de acum, înainte, tot ei să stăpânească fântâna; iar popa Vartolomei, cu neamul lui, să nu se mai amestece la fântână, aşijderi și siliștea, măsurându-se, s-a pus piatră unde s-au plinit 4 bătrâni, ai lui Nădejde cu rudele lui, așijderi având preotul Vartolomei, cu neamul său, doi bătrâni, s-au venit alături cu diaconul Nădejde, şi făcându-se pe acei bătrâni 42 pământuri și 9 pași, i s-au dat 4 pământuri și 4 pași peste pârâul dinspre apus, în dreptul siliștii lui, și 4 pământuri şi 8 pași în dreptul pomeților lui, la pădure, unde le-au stâlpit Ștefan Eni, și mai stâlpește Ștefan Eni 29 de

[1084] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 334, p. 428

pământuri și 9 pași la câmp, dinspre răsărit, și s-au plinit 38 de pământuri și 9 pași, pe doi bătrâni, și dintr-aceşti doi bătrâni a vândut și Lupul Vălelbanul 4 pământuri în țarină, s-au dat și lui și s-au plinit 42 de pământuri 9 pași, pe 2 bătrâni, precum se vine pe 8 bătrâni, tot așa și în partea de sus, mai are un bătrân Ursul Nădejde, cu alte rude a sale, precum arată și izvodul ce este la mâna lor, aceasta scriem"[1085].

1783, martie 16: Ion Nistor ot Certieni zălogeşte lui Mihai Roset, pentru un împrumut de 20 lei „într-un an de zile, cu dobânda, din 10, 12 pe an, „moşia ce am în **Certieni**, cu case, cu livadă, cu toate ce le am eu pe partea mea", apoi, în 25 aprilie 1786, Ion Laiul zet (ginere) lui Nistor „a dat 20 lei cu dobânda lor", păstrând moşia, iar Ion Nistor se călugăreşte, devenind „monah"[1086].

1899: „**Certieni**, sat în judeţul Neamţ, comuna Bârgăoani, plasa de Sus-Mijlocul; e situat în valea de sub dealul cu aceeaşi numire, pe pârâul Certieni. Se mărginește, la est, cu satul Ruginoasa, de care se desparte prin Culmea Certienilor, și cu limita judeţului Roman; spre nord, cu satul Bârgăoani, de care se desparte prin limită convenţională. Are o suprafață de 750 hectare și o populaţie de 35 familii, cu 182 suflete. Sunt 90 contribuabili. Numărul vitelor e de 350 capete, din care: 20 boi, 80 vaci, 200 oi, 5 porci, 12 cai şi 32 junci"[1087].

[1085] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXV, Iaşi 1895, pp. 85, 86
[1086] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXV, Iaşi 1895, pp. 87, 88
[1087] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 339

CERŢEŞTI

(sau Cerţăşti, „satele pe Bârzetea”,
în comuna Cerţeşti, Galaţi).

1445, aprilie 5: Întărit de Ştefan voievod lui Mihail logofăt fratelui său Duma postelnic, cu prilejul unei cumpărături sucevene de la Coste al lui Andronic, şi „satele pe Bârzetea, anume **unde este Ciunca Stan şi unde a fost Ciunca Giurgiu, şi mănăstirea lui Ciunca Stan** şi un loc din pustie aproape de graniţa leşească, anume seliştea Gavrilăuţi (în Bucovina), ca să-şi întemeieze sat”[1088].

1448, iulie 15: Întărit de Roman voievod fraţilor Cernat Ploscar şi Şteful, care primesc uric pentru „satele, pe Corod, anume: Pîtcăeşti, pe care l-au cumpărat de la Pîtcă pentru 60 de zloţi, amândouă părţile, şi, pe aceeaşi parte, între Motoşeşti şi între Vitezeşti, un loc de pustie să întemeieze sat, şi, mai jos de Vitezeşti, la fântână, un loc din pustie să facă sat, şi Zmulţi, pe Suholui, şi, mai jos, unde este jude Uliu, anume Mileşti, şi seliştea Dăbeştilor, şi Cernăteşti, la obârşiile Gerului, şi, mai jos, Goruneşti, şi, între Mileşti şi între Frăţileşti, un loc din pustie, şi seliştea Frăţileştilor, şi, la obârşia Bârzotei, o prisacă, la fântână, unde a fost Călugărul, şi, **în dreptul Cojoeştilor** (Certeşti)**, unde a fost prisaca lui Roşca**, şi Găunoasa, de la obârşie până la gură, şi seliştea lui Laţco Furul, pe

---

[1088] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 254, pp. 358-360

Suholui, şi seliştea Comăneştilor, la gura Cneajei, şi seliştea lui Mânea, pe Covurlui, şi seliştea Şcheilor, şi, mai jos, seliştea lui Fâlfoi, şi a lui Radul, şi a lui Radici, unde este jude Dragoş, şi iezerul Covurluiului cu gârla, şi unde a fost Cudrea, şi, pe Prut, Făreşti, şi gârla Flămîndzilor, şi jumătate din morile noastre de la Covurlui, pe Prut, să-şi facă casă, şi jumătate din pădure, şi jumătate din şteze, şi din peşti şi din tot venitul, şi pe apă şi pe uscat, să le fie jumătate, şi pe aceeaşi parte a iazului să-şi facă dârstă, şi de la iaz în vale pe Prut să le fie lor din toate târguielile toată această vamă, şi pe apă şi pe uscat, şi seliştea Folteştilor, şi seliştea lui Berevoi, pe Ialan, şi fântâna lui Balea, pe Suholui, şi fântâna lui Cucu şi, pe Cracău, unde sunt juzi Dragan şi Nasoe, amândouă părţile, şi mănăstirea, şi, pe Bârlad, Blajari, şi Mereşti, şi mănăstirea la gura Bârlăjiţei, unde este Agapie, şi Lieşti, şi Gârleşti, şi Tălăbeşti, ocina lor, unde au fost Voico şi Şteful şi Micu, cu toată gârla de la Bârlad, şi Tonceşti, cu gârla, şi gârla Brateşului cu satul şi seliştea lui Duma, pe Călmăţui"[1089]. Hotarele, din veac.

1489, ianuarie 24: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Dobrăcean şi Burul, feciorii Tatului din Bârzota, care primesc uric pentru „ocine şi sate Cerţăştii, şi mănăstirie, şi Şchiupeni, în gura Sacăi"[1090].

1899: „**Cerţăşti**, sat și comună în judeţul Tutova, plasa Corodul, spre sud de Bârlad, pe pârâul Bârzota. Formează singur o comună. Are 866 locuitori, din care 202 contribuabili. Ştiu carte 138 persoane. Locuiesc în

[1089] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 280, pp. 397-399

[1090] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 48, p. 89

230 case. În cuprinsul acestei comune, pe valea pârâului Bârzota, sunt multe grădini de zarzavaturi, Comerţul se face de 15 persoane, în 16 stabilimente, din cari 8 cârciumi. Arc o şcoală primară de băieţi şi 2 biserici”[1091].

CERVICEŞTI

(Cirvăceşti, Cerviceşti,
comuna Mihai Eminescu, Botoşani).

1643, iulie 5: Zapis de mărturie de la Pavăl fost jicnicer, Gheorghiţă şi Dumitraşcu, vornici de **Botăşeni**, Gociul, Toader Maşul, Căzacul Zbiera, şi şoltuzul de Botăşeni cu 12 pârgari, în care scriu cum au venit Alecsandra Neculăiasa din **Costineşti** (pe Bucecea, comuna Leorda, Botoşani) şi cu Ponici, cu cartea măriei sale vodă, să megem la aceste sate, anume **Costineşti**, **Vancicăuţi** (satul Costineşti, comuna Leorda, Botoşani), **Cirvăceşti** (Cerviceşti, comuna Mihai Eminescu, Botoşani) şi la **Şarba** (comuna Mihai Eminescu, Botoşani), să le hotărâm precum vom afla cu oameni buni şi pe drese ce vor avea… / Într-alt chip n-am putut să le alegem, ci am măsurat tuspatru hotarele şi am ales hotarul Vancicăuţilor şi al Costineştilor, ce scriu în dresele Poniceştilor, iară Cirvăşeştii şi Şarba, ce sunt în partea

[1091] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 339

Alecsandrei şi a seminţiei ei le-am putut deosebi şi le-am pus stâlpi şi le-am hotărât de ispravă”[1092].

1774, iunie: Satul **Cerveceştii**, ţinutul Hârlăului, ocolul Coşulii, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1093], **toată suma caselor: 5**. Rămân birnici 5. / **Birnici:** Ion Rău / Ștefan, vornic / Pavăl Murceaschi / Vasili Tătarul / Grigoraş, pas.

1899: „**Cerviceşti**, sat în judeţul Botoşani, partea de nord a comunei Cucoreni, plasa Târgul. Are o suprafaţă de 1.721 hectare şi o populaţie de 188 familii, cu 691 suflete. În acest sat sunt 2 biserici, din care una în ruine, deservite de 1 preot și 2 cântăreţi. Vite sunt: 245 vite mari cornute, 36 cai mari, 400 oi şi 42 mascuri. În sat se află 1 cârciumă; sunt 2 meseriași”[1094].

CETĂRENI

(lângă Hoiseşti, comuna Dumeşti, Iaşi).

1640, iulie 31: Bâşca, femeia lui Vasile Purcel, şi feciorii lor Apostol, Miftodie şi Iordachi, şi cu verii lor vând logofătului Răcoviţă (Cehan), drept 10 ughi de aut (ducaţi ungureşti), „toată partea noastră de sat **Vilneşti** (comuna Zăpodeni, Vaslui), ce-i în ţinutul Vasluiului…

[1092] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 126, p. 126

[1093] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 254

[1094] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 340

Şi în tocmeala noastră au fost Vasile de **Fereşti** (comuna Văleni, Vaslui), Gavril Benchea, Gligorie dascălul şi popa Bosie de **Cetăreni** (lângă Hoiseşti, comuna Dumeşti, Iaşi). Şi eu, Apostol sin (fiu) Vasile Purcel am scris, să se ştie”[1095].

CETĂŢUIA

(„unde au fost Barbă Stan şi Stanciu”,
fostul sat Strâmba, comuna Puieşti, Vaslui).

1431, aprilie 30: Întărit de Alexandru cel Bun protopopului „popii nostru Iuga”, fratele lui Stan şi lui Nan, care primeşte uric pentru două sate, anume Miclea (greşit: Mihnea – n. t.) de la Bahna, pe Tutova, şi Balan de la Strâmba… Iar hotarul acestor sate să fie cu toate hotarele vechi, pe unde au folosit din veac”[1096].

1434, aprilie 24: Întărit, de Ştefan voievod, protopopului Iuga din Buciumeni (Fălticeni), care primesc uric pentru „pe Tutova, două sate, **unde este Miclea din Bahnă** şi **unde este Balan din Strâmba**, şi un loc din pustie, pe Başeu, mai jos de iazul lui Baliţă, şi pe Podraga, seliştea lui Oţel… Iar hotarul acestor sate să fie cu toate hotarele vechi pe unde au folosit din veac, Iar

---

[1095] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 407, p. 413

[1096] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 102, pp. 151, 152

hotarul seliştii şi al pustiei să fie cât vor putea să folosească două sate îndestul”[1097].

1436, decembrie 7: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi protopopului Iuga, care primeşte uric pentru „satele: pe Liubana, Mândzaţi, şi, la gura Studeneţului, unde au fost Temeşeştii, amândouă părţile, cuturi, şi, pe Tutova, unde este Mihnea de la Bahnă, şi, mai sus, la Gura Strâmbei, unde este Balan şi **unde este Barbă Stan şi Stanciul, la obârşia Strâmbei, amândouă judeciile**, şi Strâmba, de la obârşie până la gură, cât va putea să-şi aşeze sate şi pricuturi, şi, la Conoviţe, unde este Mihail Colici … Iar hotarul acestor mai sus scrise sate să fie cu toate hotarele sale vechi, pe unde au folosit din veac”[1098].

1439, iulie 2: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi acestui „adevărat protopop Iuga şi fiului său, Mihail”, care primesc uric pentru „satele anume: Buciumenii, pe Şumuz, unde este casa lor, şi, pe Răut, Cozareuţi, şi, mai jos, la gura Ohrincei, şi cu prisăcile şi cu grădina de la Nistru, oricâte ascultă de aceste sate, şi peste Prut, în dreptul Podolenilor, amândouă cuturile, şi, sub bucovină, Jigărenii, amândouă judeciile, şi unde a fost Mihail Colici, şi, **pe Strâmba, unde a fost Barbă Stan, amândouă părţile, şi mai jos, un loc, anume Străminoasa**, şi unde este Bălan şi Mihnea de la Bahnă, şi la gura Studeneţului, unde au fost Temeşeştii, amândouă cuturile; iar privilegiul lui Stan Poiană să nu aibă câştig asupra acestui privilegiu al nostru niciodată, în veci; şi Mânzaţii, unde este Toder… Iar hotarul tuturor

---

[1097] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 128, pp. 180, 181

[1098] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 165, pp. 231, 232

acestor sate să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[1099].

1625, decembrie 14: Întărit de Radul voievod lui Petrea Cehan, în baza unui zapis de la popa Vasile, Marco hânsar şi pitărelul Ciocârlie din **Fereşti** (comuna Laza, Vaslui) şi de la Ionosie din **Bosânceni** (lângă Fereşti, comuna Văleni, Vaslui), „scriind în acest zapis că au venit înaintea lor Mateiu şi surorile lui Sora şi Marica, fiii Anei, nepoţii lui Gheorghie… şi au vândut dreapta lor parte de ocină şi dedină din satul **Româneşti** (lângă Micleşti, Vaslui), partea de jos, din vatra satului şi cu fânaţ, şi din câmp şi din ţarină. Aceasta au vândut-o slugii noastre Petrea Cehan, pentru 60 taleri număraţi şi o iapă. / Şi de asemenea a venit Bogza, fiul Buscăi, nepotul lui Ion Bolea… şi a vândut dreapta lui parte de ocină din satul **Fâstâci** (sat pe Stemnic, Vaslui), ce se fa alege din fundătura de ţarină şi cu loc de prisacă şi de fânaţ… lui Petrea Ceha, pentru 1t taleri număraţi. / Şi, de asemenea… Vasile, fiul lui Frăţiia, nepotul lui Brânduşă din **Brânduşeni** (comuna Brânduşeni, Vaslui)… a vândut dreapta sa ocină ce se va alege din satul **Prigorceni** (lângă Sărata, Vaslui)… lui Petrea Cehan, pentru 20 taleri număraţi. / Şi de asemenea, Anna, fiica Vărvarei, şi fiii ei Gligorie şi Mârzea din satul **Strâmbi** (Strâmba sau Cetăţuia, comuna Puieşti, Vaslui)… au vândut dreapta lor ocină şi dedină din satul **Strâmturi** (Strâmtura, Vaslui)… lui Petrea Cehan, pentru 10 zloţi număraţi. / Şi de asemenea… Busca, fiica lui Ionaşco din **Troeneşti** (sau Brăteni, lângă Bouşori, Vaslui), nepoata lui Budul, şi Ghiorghie Ţânpău şi au vândut dreapta lor

---

[1099] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 196, pp. 276-278

ocină, un loc de la **Nedee** (sat inclus în Bouşori, Vaslui), jumătate din acest loc, până la fântână şi cu loc de grădină şi cu cât loc le spune privilegiul… lui Petrea Cehan, pentru 32 taleri număraţi. / Şi de asemenea… Moţoc, cu fiii lui Macovei şi Ţonţa, şi Ileana Părtăţoae şi fii ei Măteiu şi Obrejie… şi au vândut dreapta lor ocină din satul Fâstici…lui Petrea Cehan, pentru 11 taleri şi jumătate. / Şi de asemenea… Ştefan Fortos şi femeia lui Ţâganca, fiica lui Alexa… au vândut a patra parte din satul **Dobroslăveşti** (comuna Dobroslăveşti, Vaslui), care este pe râul Bârlad, şi cu vad de moară, şi cu loc de ţarină şi cu fânaţ… lui Petrea Cehan, pentru 15 taleri număraţi”[1100].

1632, aprilie 18: Cartea de împuternicire a lui Alexandru Iliaş voievod, dată lui Ionaşco de **Zmiiani** şi fraţilor săi, „ca să fie tare şi puternic a-şi ţine şi a-şi apăra ale lor drepte moşii ce au ei, satul **Românii** şi cu vad de moară şi jumătate de sat **Zmiani**, iar cu vad de moară în Smila şi în Bogdana, şi satul **Donceştii**, ce sunt pe apa Covurluiului, şi a patra parte de sat de **Strâmba**, să ţie pe hotare bătrâne, pe unde s-au ţinut din veac”[1101].

1632, mai 18: Zapisul fraţilor Vasile, Alexandra şi Samfira, feciorii lui Toader Bălţatul, prin care mărturisesc cum au vândut ocini „lui Dumitraşco vornicul din sat din **Crâsteşti**, şi din **Glodeni**, şi din **Hălmăgeni**, ce s-au

---

1100 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 398, pp. 462-465
1101 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 25, pp. 21, 22

venit partea noastră, şi din **Strânba**, de ce va alege hotarul acelor sate, şi ne-a plătit deplin”[1102].

1634, mai 7: Zapisul Floarei, fata Măgdălinei, nepoată de fată lui Tudoran paharnicul, prin care mărturiseşte că a vândut „din jumătate de sat **Strâmba** (azi Cetăţuia, comuna Pueşti, Vaslui), a cincea parte, ce este pe Tutova, cu vatra satului, cu fânaţ, cu loc de prisacă şi cu vad de moară, şi cu tot venitul din câmp şi din pădure… lui Constantin, feciorul Savei de **Ceucani** (azi Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), drept 13 galbeni. Şi în tocmeala noastră au fost Focea uricarul, Constantin Ţopa şi Ionaşco Ţopa aprod în casa Mârzei din **Iaşi**, Chirilă de **Popeşti** (comuna Dragomireşti, Vaslui) şi mulţi oameni buni”[1103].

1634, mai 8: Zapisul surorilor Marta şi Scheauca, nepoatele lui Tudoran paharnicul, prin care mărturisesc că au vândut „din sat din **Strâmba** (azi Cetăţuia), din jumătate de sat a treia parte, ce este pe Tutova, cu tot venitul din câmp şi din pădure… lui Constantin, feciorul Savei de **Ceucani** (azi Ciocani), drept 13 galbeni. Şi în tocmeala noastră au fost Ionici şi Toader, fiii Băntăşoe, Ionaşco Ţopa, Toder Davidescul, Ionaşco Cehan, Chirilă de **Popeşti** şi mulţi oameni buni”[1104].

1635, mai 8: Zapisul lui Ştefan, feciorul Buciumoe, prin care mărturiseşte că a vândut moştenirea de după mama lui „din sat din **Strânba** (Strâmba, azi Cetă-

---

[1102] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 76, pp. 82, 83

[1103] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 114, p. 124

[1104] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 115, pp. 124, 125

ţuia, comuna Puieşti, Vaslui)… Dochiei călugăriţei, drept 50 de potronici, dinaintea lui Drăgan, Toader, popa Toderachi, Efrim, Arsenie şi Ionaşco din **Zmiiani** (lângă Bălţăteni, comuna Băcani, Vaslui), să se ştie"[1105].

1636, februarie 12: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Constantin, fiul Savei din **Ceucani** (Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), în baza unui zapis de la Ionaşco Tutovanul şi Obrejie din **Tătărăşti** (lângă Movileni, comuna Coroieşti, Vaslui), Ursul din **Găliţeşti** (azi Gâlţeşti, comuna Puieşti, Vaslui), Mihăilă din **Luminata** (lângă Iveşti, comuna Iveşti, Vaslui), Dumitraşco din **Bujoreni** (în Zorleni, comuna Zorleni, Vaslui), Ionaşco fiul Savei, Bejan fiul lui Dumitraşco, şi Ţopa, „scriind cum au venit înaintea lor Moisei, fiul lui Tudoran ceaşnic, din satul **Strânba** (Strâmba, azi Cetăţuia, comuna Puieşti, Vaslui) şi cu nepoţii săi Ion, Gheorghe, Florica, Marta şi Scheauca, copiii Măgdălinei şi ai Ilenii… şi i-au vândut „din sat din Strânba, jumătate din jumătate de sat"[1106].

1636, martie 20: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui postelnic Dumitraşcu Gheuca, în baza unui zapis de mărturie de la marele vornic Savin Prăjescul şi de la marele şetrar Chicoş, „scriind că au venit înaintea lor Bălan Vulpe, cu lui Toader şi Cârstea, fiii Sorei, şi Arimiica, nepoata florii, şi au vândut, „din satul **Rătumpăneşti** (Grecii, lângă Cepeşti, comuna Bogdăniţa, Vaslui), care se numeşte Grecii, trei pământuri în frunte, din partea de sus, şi trei pământuri şi jumătate din partea de jos, iarăşi în frunte… lui Dumitraşco Gheuca,

---

[1105] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 111, p. 151

[1106] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 331, pp. 375, 376

pentru 50 zloţi bătuţi, cumpărătură lui Păcurar de la Vasilca, fiica Măriei, şi de la fratele ei Grozav şi din partea unchiului lor Negrită… / de la Alexa şi Măriica, fiii lui Maftei Căras, nepoţii lui Nicoară… dreapta lor ocină şi dedină din satul **Grădeşti** (comuna Puieşti, Vaslui), pe Tutova, şi din **Strânba** (azi Cetăţuia, comuna Puieşti, Vaslui), pentru 20 zloţi bătuţi/ Şi îi întărim, din ispisoc de cumpărătură de la Alexandru Iliaş voievod, o parte de ocină din satul **Costeşti** (lângă Unţeşti, comuna Bogdăneşti, Vaslui), pe Horăiata, care i-au dat-o Toader şi Cârstea, fiii lui Robul, pentru un cal bun, biciuluit la 50 zloţi. / Şi un loc de prisacă în satul **Răchitoasa** (comuna Răchitoasa, Bacău), pe Zeletin, pe care i l-a dat şi dăruit Varnava, cu fiii lui Miftodie, Andronic şi Ionaşco… unde vrea el să întemeieze o prisacă, cu cât va arunca împrejur cu securea”[1107].

1639, mai 18: Vasile, Alecsandra şi Samfiram feciorii lui Doader Bălţatul vând vornicului Dumitraşco (Gheuca) „ocina şi moşia din sat di **Cârsteşti** (Cristeşti, comuna Puieşti, Vaslui), din **Glodeni** (lângă Iaz, comuna Soleşti, Vaslui) şi din **Hălmăgeni** (lângă Cristeşti, comuna Puieşti, Vaslui), ce s-a venit partea noastră, şi sin **Stânba** (Strâmba, azi Cetăţuia, comuna Puieşti, Vaslui), ce se vor alege hotarul acelor sate”[1108].

1651, iulie 5: Întărit de Vasile Lupu voievod Pălădeştilor, care „au arătat un zapis de la Ursul aprodul din **Zmieni**, feciorul Irinei, nepotul Varvarei, strănepotul lui Teli fost stolnic, precum… a dat şi a dăruit cu limbă

[1107] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 366, pp. 412-414

[1108] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 138, pp. 152, 153

de moarte partea lui de moşie din jumătate de sat **Zmienii**, ce este pe Smila, şi iarăşi, din tot satul **Românii**, partea lui… asemenea şi din satul **Strâmba**… asemenea şi din locul de prisacă din satul **Mânzeini** (Mânzaţi), de este lui dreaptă ocină şi dăruire de la Avram Mânzatul. Toate acestea le-a dat şi le-a dăruit Pălădeştilor pentru sufletul părinţilor lui”[1109].

CETĂŢUIA

(fostul sat Năsoeşti, comuna Strugari, Bacău).

1491, septembrie 16: Întărit de Ştefan voievod Mărinii, fata Berinii, „moşii sate drepte a ei de pe Tazlău, anume Bereştii (comuna Bereşti-Tazlău, Bacău) şi, pe din sus, Petrileştii (lângă Bereşti-Tazlău, Bacău) şi Boşotenii (comuna Bereşti-Tazlău, Bacău), şi, deasupra Nadiştii, satul anume Năsoeştii”[1110]. Hotarele, din vechi.

1570, aprilie 20: Întărit de Bogdan (Lăpuşneanu) voievod mănăstirii Berzunţului, pe care „am ridicat-o noi”, drept miluire, cu uuric pentru „jumătate de sat pe Bârlad, pe marginea Ezerului celui mare al Bârladului, ce este în gura Gerului, anume **Ciofreştii**, partea cea din sus… / Aşijderi, altă bucată de loc, ce se numeşte **Obârşia** la Fundătura Nadişei, cuprind în hotarul **Nasoieştilor** din sus, dintr-un drumuşor ce vine de la

---

[1109] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 42, pp. 58, 59

[1110] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 94, p. 187

drumul Sârbilor şi merge, pe sun deal, marginea şesului, pe Fundătura Nasoieştilor, ce caută spre răsărit şi merge spre Capaţina, şi din marginea şesului, din coasta dealului şi cu Fundătura ce caută spre miază-noapte şi spre deal, unde s-au cumpănit apa spre Bistriţa, la Trebiş”[1111].

1632, august 28: Întărit de Alexandru Iliaş voievod lui Dumitraşcu Solomon, care primeşte uric pentru „satul **Fântânelili** (Fântânele, comuna Hemeiuş, Bacău) şi cu vad de moară în Bistriţă, ce este în ţinutul Bacăului; care acel sat, din zilele vechi, din vremuri de demult, a fost în ocolul târgului Bacăului, ce l-a cumpărat el de la Gheorghiţă şi de la fraţii lui Grigoraş şi Vasile, feciorii răposatului Dumitraşcu Ştefan logofăt, drept 300 galbeni ungureşti… / nişte părţi de moşie din sat **Năsoeştii** (azi Cetăţuia, comuna Strugari, Bacău), ce iarăşi este în ţinutul Bacăului, ce şi l-a cumpărat el de la Ştefan, fecior lui Tetiu, şi de la Alexa, fecior Tomii, şi de la Toma, fecior Zamfirei, nepoţii lui Buzdugan, toate părţile lor din ocină, drept 55 taleri de argint. / Şi iarăşi, altă parte din Năsoeştii… ce şi l-a cumpărat el de la fraţii Gheorghe şi Ion, feciorii lui Grozav, nepoţii Vişii Drăgoaia, dintr-un bătrân a patra parte, jumătate, drept 30 zloţi bătuţi. / Şi iarăşi… o ocină dintr-acelaşi sat Năsoeşti, cu loc de eleşteu şi cu tot venitul, ce-i este lui schimb cu mănăstirea Berzunţii, pentru o poiană ce se numeşte Pârjoaia… / Şi iarăşi… nişte părţi de ocină din sat de **Iadumireştii** (lângă Poduri, Bacău), ce este iarăşi în ţinutul Bacăului, ce şi l-au cumpărat de la Mărica, fata Ilenii, nepoata Petrii, drept 15 taleri bani gata număraţi. / Şi iarăşi… dintru acela sat Iadumireştii… ce şi l-au cumpărat el de la fraţii Ion şi Nastasia, drept 70 taleri… /

[1111] Codrescu, Theodor, *Uricarul,* vol. X, Iassi 1888, pp. 163, 164

Şi iarăşi… altă parte din Iadumireştii, ce şi l-au cumpărat el de la Ion şi Tudora, feciorii lui Toader diacon, drept un cal bun şi 30 taleri număraţi… / Şi iarăşi… altă parte de ocină din sat **Săcătura** (Secătura, azi Pădureni, comuna Mărgineni, Bacău), ce este iarăşi la ţinutul Bacăului, ce au cumpărat el de la Tiron, feciorul lui Dimitrie, drept 40 taleri bani buni. / Şi iarăşi… dintru acelaşi sat Săcătura… ce şi l-au cumpărat de la Dumitru, Vasile şi Nastasia, feciorii lui Trif, drept 40 taleri bani buni. / Şi iarăşi… din Săcătura, ce a cumpărat el de la Agafia, fata Şandrii, nepoată lui Petre biv vel armaş, drept 12 taleri număraţi. / Şi iarăşi… nişte părţi de ocină din sat **Alboteştii** (lângă Poduri, Bacău), ce este iarăşi în ţinutul Bacăului, ce şi le-a cumpărat el de la Chelsia şi Loghina, fetele Măgdălinii, nepoatele Lupii, drept 45 taleri număraţi, însă cu partea fratelui lor, a lui Constandin, fiindcă s-au tocmit cu dânsul ca să aibă el a stăpâni şi părţile lor din **Petri-măneşti** (lângă Poduri, Bacău). / Şi iarăşi îi întărim altă parte de ocină din sat **Băsăştii** (comuna Pârjol, Bacău), ce este iarăşi în ţinutul Bacăului… ce şi-a cumpărat el de la fraţii Lazăr, Petre Borza, Tănase şi Dochia, feciorii lui Ion Pravăţ, nepoţii Lucăi, drept 40 taleri număraţi”[1112].

1645, noiembrie 1: Întărit de Vasile Lupu voievod, lui Ionaşco şi Lupu, feciorii lui Dumitraşco Solomon, „după judecata ce au avut înaintea domniei mele cu Vasile Ferindei, Dumitraşcu cu fraţii lui şi alţii… pentru părţi din **Năsoeşti**”[1113].

1731, martie 20: Ispisoc de judecată de la Grigore

[1112] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 184, pp. 237-240

[1113] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 238, p. 188

Lupu voievod, după ce egumenul de Berzunţi „a arătat o mărturie de la marele spătar Iordachi Cantacuzino, mărturisind cum din porunca noastră, ca să ia seama călugărilor de Berzunţi cu Zbera şătrarul, cu Iliescu şi cu alţi răzeşi mulţi din satul **Năsoieşti**, care este în ţinutul Bacăului, şi să aleagă moşia mănăstirii, din dresele ce va afla că are la acel sat Năsoieşti; deci, strângând pe Zbera şătrarul, Iliescu, Velisarie din Bacău, Ursu Hardubeiu, Văscan, Toader Ruseiu, Dospineştii şi alţi mulţi moşinaşi din acele sate, şi luându-le seama pe ispisoacele lor, s-a aflat cum a cumpărat mînîstirea Berzunţi, de 815 lei, cu ispisoace domneşti de la Iancul voievod, Ieremia voievod, Petru voievod şi de la alţi Domni întăritori; aflatu-s-a şi neamul lui Solomon, din care trag Zbera şătrar, Iliescu şi Velisarie şi neamurile lor, cumpărătură, în acelaşi sat de 130 lei, cu ispisiv de la Alexandru Iliaş voievod, care vânzători s-au aflat că a schimbat Solomon cu călugării de Berzinţi, dând călugării părţile lor din Năsoieşti lui Solomon, iar Solomon le-a cumpărat un loc, care se cheamă Prăjoaia, nici zapis nu au de schimbătură… şi s-a ales tot satul Năsoieşti în patru părţi sau patru bătrâni, dintr-aveştia să ţină mănăstirea Berzunţi jumătate de sat, doi bătrâni din sus, care sunt alături de alte moşii ale mănăstirii, iar un bătrân Solomon să-l ţină neamul lui Solomon şi cu Ursachi Ursu Broştianu; iar un alt bătrân să-l ţină ceilalţi moşinaşi Dospineşti şi alţii, care ar mai fi”[1114].

1781, august 22: **Hotarnica Năneştilor**, făcută de paharnicul Matei Hurmuzache, din porunca lui Constantin Dimitrie Moruz voievod, „din jaloba egumenului de la mănăstirea Berzunţul, pentru jumătate de sat

[1114] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. X, Iassi 1888, pp. 170-173

Nasoieşti, ce este la ţinutul Bacăului, pe pârâul Nadişei, deosebit de jumătate de sat ce este răzeşesc, că, la anul 1779, s-au sculat răzeșii și, dând jalobă măriei sale, lui vodă, arătând că egumenul le împresoară o bucată de loc, după jaloba lor s-a orânduit hotarnic, pe șătrarul Iordache Iliescu, și cu hotărârea ce s-ar fi făcut, ar fi împresurat moșia mănăstirii, nefăcând nici o cercetare scrisorilor mănăstirii; și fiind eu rânduit, din poronca măriei tale, am mers la numita moșie și, strângând pe toți răzeșii și împrejurașii, fiind fața și egumenul de la mănăstirea Berzunțului, întâi am zis egumenului ca să-și scoată hotarnica din let **1729** (7237), mai 28, care este iscălită de răposatul Iordache Canta, vel (mare) spătar, în care hotarnică arată că a măsurat tot satul **Nasoești**, în stânjeni, în curmezișul moșiei au găsit 100 funii, și funia de 21 stânjeni, și au pus și pietre hotar; au mai scos ispisocul de la răposatul măria sa Grigore Ghica voievod, care ispisoc întărește hotarnica. / Am zis și răzeșilor să-și scoată și ei scrisorile ce au, și ei au răspuns că nici hotarnică, nici alte scrisori n-au; și văzând eu că răzeșii nici o scrisoare nu au, ci numai cu gura pricinuiesc, am purces, împreună cu toți răzeșii, să-mi arete pe unde au fost hotarele vechi, și unii din răzeșii mai bătrâni, anume diaconul Zaharia și Gavril păcuraru, ce au moșie în Năsoești, în partea răzeșească, mi-au arătat că a fost un bour într-un copac, dinspre răsărit, și de acolo drept spre apus. în muchie, lângă un fag, unde a fost și piatră hotar, și de acolo drept spre apus mi-au arătat iarăși, într-un pisc, că a fost piatră hotar, care, căutând-o, s-a și găsit piatra, și de acolo drept la o fântână, ce se numește fântâna lui Cotarlă, și de acolo drept înainte mi-au arătat că a fost bour în doi copaci, în marginea pădurii, care

copaci s-au găsit, dar fiind pârliți de foc, nu s-a putut cunoaște, dar toți răzeșii au arătat că a fost bour, și ca să lipsească prepusurile, deosebit că s-au găsit toate semnele după hotarnică, am făcut funie de 21 stânjeni, și stânjenul de 8 palme, care măsură de palmă s-a trecut în dosul mărturiei acesteia, și am început a măsura din piatra din jos, care piatră desparte moșia Nasocști de moșia Nadișa, și am purces a măsura în curmezișul moșiei, în sus, până la piatra ce au arătat răzeșii de mai sus numiți, că a fost lângă un fag, şi s-au găsit 52 funii, iar stânjeni fac 1.092, și acolo, lângă fag, dinspre răsărit, s-a pus piatră hotar, cum și bour în fag, și după hotarnica veche, acum sunt mai mulți stânjeni partea răzeșilor, 42, și am cunoscut că altă nu este, fără numai că stânjenul a fost mai mare atuncea, și acum mai mic, și pentru ca să nu mai fie pricină, am lăsat tot după semnele vechi, rămânând aceștia în partea răzeșilor, fiind și cu primirea părintelui egumen, și aievea s-a cunoscut că, cu hotărârea ce a fost făcut, șătrarul Iordache Iliescu, nefăcând nici o cercetare scrisorilor mănăstirii, a fost făcut împresurarea moșiei mănăstirii, luând o bucată de loc mare, o dăduse răzeșilor, și de aici se desparte moșia răzeșilor, partea din jos, iar în sus este a mănăstirii, și din fagul ce am arătat că am pus piatră hotar și bour, dinspre apus, am început a măsura cu funia drept la vale, până în șes. în malul părăului, unde s-au făcut 10 funii, s-a pus altă piatră hotar, și de acolo, trecând părăul drept la deal, unde a ajuns măsură 8 funii și 7 stânjeni, în deal s-a pus altă piatră hotar, care piatră caută spre **cetăţuie**, asupra fântânii lui Cotărlă, și de acolo, drept la vale, măsurând 9 funii, s-a pus altă piatră hotar, lângă fântâna lui Cotărlă din sus, și cu aceasta piatră hotar s-a despărțit moșia mănăstirii Berzunțului

dinspre a răzeșilor, iară marginea moșiei Nasoești din sus se hotărăște cu alte părți de moșie a mănăstirii, ce se numesc **Obârșia**, iar în lungul moșiei n-am putut ca să îl măsor în stânjeni, fiind pădure la amândouă capetele, și primindu-se, atât egumenul, cât și răzeșii, am dat această hotarnică spre încredințare, în care am iscălit”[1115].

1813, septembrie 19: Scrisoarea comisului Costache Caragea, „din porunca lui Alexandru Calimah voievod, ce mi-a adus-o Ioan Nor, Pintilie Berilă, Vasilie Miron și Vasilie Berilă, cu alți ai lor răzeși, ca să le hotărăsc moșiile ce au pe apa Tazlăului, la ținutul Bacăului, anume **Bereștii**, **Petrileștii**, **Boșotenii**, **Nadișa** și **Năsoieștii**, și să cercetez pentru împresurările ce ar fi pătimind arătatele moșii dinspre moșia **Tețcanii** a lui Dimitrachi Roset și dinspre moșia **Călugăra** a banului Răducanu Roset… să le scot de sub toată împresurarea și să măsor în lung și în curmeziș, cu stânjeni gospod (domneşti), stălpind și cu pietre hotare, care, de se va arăta vreo parte nemulțămită, să nu o stâlpesc cu pietre hotare, ci, dând mărturie și hartă închipuitoare de starea locului, după meșteșugul ingineresc, să meargă la Divan. / După poruncă, mergând la faţa locului și strângând pe toți răzeșii bătrâni și tineri, am intrat în cercetare și, scoțându-ne răzeșii mai întâi un suret de pe un ispisoc de la Ştefan voievod din leat **1491** (6999), întru care întărește Mărinei, fetei lui Berilă, moșiile **Berești**, de mai sus, **Petrileşti** şi **Boșoteni**, și mai presus de **Nadișa**, **Năsoești**. / Al doilea, alt suret de pe un uric sârbesc, iarăși de la Ștefan (cel Mare) voievod, din let **1497** (7005), martie 8, întru care întărește lui Ioniță Nadișu, feciorul lui Mihăilă, satul **Nadișa**, care și el l-a avut

[1115] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. X, Iassi 1888, pp. 173-176

cumpărătură de la Mihail Berescul, în 60 de zloți tătărești. / Al treilea, un suret de pe un ispisoc sârbesc de la Bogdan (Lăpuşneanu) voievod, din leat **1569** (7077), august, întru care întărește lui Trif și femeii sale Todosca, din a patra parte de sat **Nadișa**, din a cincea parte, din trei părți, o parte, pe care le-a cumpărat de la Simion feciorul Andrușcăi, nepot Mușei, strănepot lui Ioan Nadiș, din ispisocul ce au avut strămoșul său Ioan Nadiș, cum și altă cumpărătură, ce au avut de la Vașcu, feciorul Lucăi, nepot lui George Hrătan, din ispisocul ce l-a avut George Hrătan, din jumătate de sat **Turlui**, din a noua parte, din a treia parte, din trei părți, o parte. / Deci văzându-se uricele acestea, am întrebat pe răzeși unde au acea împresurare și ei mi-au aratat că dinspre apus s-ar fi împresurând, la moșiile **Nadișa** și **Boșoteni**, de către moșia **Tețcani** a lui Dumitrache Roset, iar dinspre răsărit s-ar fi împresurând capetele moșiilor **Nadișa** și **Năsoești** de către moșia **Călugăra** a banului Răducanu. / Pentru aceea, făcând știre să vină la fața locului, cu scrisorile ce vor fi având, sau să trimită vechili, banul a dat răspuns că nu poate să vină, nici vechili să trimită, neavând scrisorile aici ; la care răzeșii au arătat, că, în vremea ce au dat jaloba la Iași, fiind și banul, a dat răspuns că nu poate să vină, nici vechil să trimită, neavând scrisorile aici, la care răzeși au arătat, iar, mai mult nu s-a scris, nefiind trebuitoare și fără lucrare, pentru că aga Tețcanul a fărmat cu judecată această mărturie, și răzeșii de **Năsoești** și-au hotărât moșia **Nadişa** cu fostul domn Ioan vodă, ce atunci era postelnic”[1116].

1899: „**Cetăţuia**, în vechime Orzăştea, sat în judeţul Bacău, plasa Tazlăul de jos, comuna Nadișa; situat

[1116] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. X, Iassi 1888, pp. 176-179

aproape de limită, la o depărtare de 4,5 km de satul Nadișa (şcoala). Are o biserică, deservită de un cântăreţ; a fost ridicată la 1873. Cârciumă e una. Are o populaţie de 104 familii, cu 440 suflete. Vite sunt: 16 cai, 238 vite mari cornute și 19 porci”[1117].

CETĂŢUIA

(lângă Bârlad, azi Trestiana, comuna Griviţa, Vaslui).

1637, aprilie 7: Marele vameş Păladie primeşte uric pentru „o selişte, anume **Cetăţuia** (azi Trestiana, comuna Griviţa, Vaslui), cu vad de moară pe râul Bârlad şi cu loc de iaz la pârâul Trestianei, ce este în ţinutul Bârlad”[1118].

1660, februarie 22: Toader Palade jicnicerul vinde fratelui său Gavril Palade, ce-a fost sulger, drept 100 lei şi 50 oi, „partea mea ce se va alege din satul **Portăreşti**… aşijderi am tocmit cu dumnealui pentru o pricină ce am avut cu Bejan Gheuca, să aibă a o aşeza dumnealui dinspre Bejan; aşijderi, i-am vândut partea mea ce este în satul **Cetăţuia**, cu vecini, cu tot, drept 200 lei”[1119].

1685: Vasilca, jupâneasa lui Enachi Palade postelnic, vinde sulgerului Gavril Palade şi jupânesei

---

[1117] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 346

[1118] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 57, pp. 57-59

[1119] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 29, pp. 42, 43

Alexandra, drept 100 lei, „ocina ce am avut la sat la **Cetăţue** de pe jupânul meu Enachi Palade”[1120].

1685, iunie 27: Alexandra, văduva sulgerului Gavril Palade, dăruieşte drept zestre fetei sale Vasilca, jupâneasa vornicului Gavriliţă, „satul **Cetăţuia**… la ţinutul Tutovii, pe apa Bârladului”[1121].

1706: **Hotarnica Trestianei**, moşia vistiernicului Ion Paladi: „Pin capul hotarului Năvârniților și lângă hotarul Crețenilor s-a pus stâlp de piatră și, de acolo, pe drumul ce vine de la biserica Năvârniților și trece la Perieni, peste drumul cel mare, ce vine de la Tutova, de trece la târg, iar s-a pus stâlp de piatra lângă drum. De acolo, la vale, tot pe drumul ce merge la Perieni, în marginea dumbrăvii s-a pus buor gospod (bour domnesc). De acolo, tot la vale și în sus, spre Oniceni, și în matca văii lui Antonichie s-a pus stâlp de piatră, și de acolo, tot pe drum, la deal, până în dumbravă, într-un stejar s-a pus buor gospod, de acolo, tot prin dumbravă, la deal, pe drum și în marginea poienii Perienilor, și s-a pus stâlp de piatră, și de acolo, pe marginea poienii, în sus, până unde se întâlnesc hotarele cu al Roșcanilor, s-a pus iar stâlp de piatră; de acolo, pe margine, spre răsărit, din vale, s-a pus stâlp de piatră, pe acolo la vale și în capul unei sărături, drept odaie Boului, s-a pus stâlp de piatră; de acolo, la vale, în matca văii Perienilor, din sus de odaia Nastecului, s-a pus stâlp de piatră; de acolo, drept la dial, în vârful dealului și spre Saca, s-a pus stâlp de piatră; de acolo, la vale, spre răsărit și peste Saca și în piscul ce este între

---

1120 Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 2, pp. 3, 4

1121 Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 3, pp. 4, 5

Săci, s-a pus stâlp de piatră, și de acolo, la vale, în matca Săcii celei mici și în capul hotarului Băcanilor, s-a aflat o groapă hotar; de a-acolo, la deal și în costișă, într-un pisc s-a pus buor gospod; de acolo, drept și în vârful dealului și prin capul hotarului Drujeștilor, și, în marginea hotarului din jos, s-a pus stâlp de piatră într-o moviliţă; de acolo, drept la vale și piste Sohodăeș. și la deal, în vârful dealului dinspre Simila, s-a aflat stâlp vechi al Drujeștilor; de acolo, drept la vale, în costișă, iar s-a aflat alt stâlp al Drujeștilor de piatră vechi; de acolo, drept la vale și peste apa Similii dinspre răsărit, din deal de drum, s-a pus stâlp de piatră, și de acolo, drept la deal, spre răsărit, şi în vârful dealului, între două movilițe s-a pus stâlp de piatră; de acolo, drept la vale, spre apa Bârladului, lângă drumul cel mare, ce vine, de la Eși, la Bârlad, s-a pus iar stâlp de piatră; de acolo, drept la țărmurile Bârladului, s-a aflat stâlp vechi al Drujăștilor; deci de la acest stâlp s-a socotit și s-a ales ca să aibă a stăpâni dumnealui Ioan Paladi vistiernic toată apa Bârladului și cu vaduri de mori, pe cât cuprind în semne aceste hotare, tot ale dumisale, și de acolo, de la stâlp, tot apa Bârladului în jos, până în gura Similii, până la hotarul cel dintâi, de unde s-a început, și, spre aceasta este credința domniei mele, care mai sus ne-am scris, Mihai Racoviță voievod, și credința boierilor noștri"[1122].

1707, martie 15: Marele medelnicer Iordachi Toma (Cantacuzino), care moşteneşte satul bunicii sale Alexandra Palade, dăruieşte mănăstirii Bursuci, pentru sufletul bunicii Alexandra şi al fratelui său Toader, amândoi înmormântaţi la Bursuci, „jumătate de sat

[1122] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. VIII, Iaşi 1913, pp. 38, 39

Trestiana, cu vad de moară şi loc de ţarini şi de fânaţ… Iar jumătate de sat Trestiana am vândut-o sfintei mănăstiri Bursuci, drept 200 lei, pentru datoriile frăţâne-meu Toader”[1123].

1708, mai 5: Marele vistiernic Ioan Paladi răscumpără, cu 205 lei şi 10 potronici – „şi cu dobânda”, moşia **Cetăţuea**, care se numeşte **Trestiana**, la ţinutul Tutovei, cu vad de moară în apa Bârladului”[1124].

CETĂŢUIA

(pe Siret, Vrancea)

1580, septembrie 5: Întărit de Iancul (Sasul) voievod preotului Ilie, feciorul popii Gliga, rudeniilor lor Ilie şi Mărica, feciorii Duşcinei, Frăsinei şi fraţilor ei, feciorii popii Voina, rudeniei lor Toader, care, după călugărie, se numeşte Teofan, şi fraţilor lor, feciorii Maruşcinii, care primesc ispisoc pentru „părţile ce-au avut părinţii lor de la Alexandru vodă, un loc din pustie de la **Cetăţuie**, la mănăstire (pe Siret[1125], Vrancea), împotriva **Răduleştilor**, pe de ceea parte de Siret”[1126].

[1123] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 4, pp. 5, 6
[1124] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 5, pp. 6, 7
[1125] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, pp. 58, 209
[1126] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 138, 139

CETIRENI

(lângă Hoiseşti, comuna Dumeşti, Iaşi).

1636, aprilie 14: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Eremiia Murguleţ şi cneaghinei lui Candachiia, fiica lui Toader Dragotă, lui Marco, Cârstea şi Andrei, fiii Ilei şi Nastasiei şi Stanca, fiicele lui Pârvul, care primesc uric pentru „satul anume **Cetirenii** (lângă Hoiseşti, comuna Dumeşti, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii… pe care l-au avut părinţii lor, Toader Dragotă paharnic, Ilea şi Pârvu pitar, de la Petru voievod, că au plătit atunci părinţii lor o moarte de om, care s-a făcut pe hotarul acelui sat, iar alţi răzeşi ai lor n-au vrut să plătească cu părinţii lor acea moarte”[1127].

CETIRENI

(Oişeni sau Oişteni, inclus în Cetireni,
comuna Cetireni, judeţul Ungheni, Moldova).

1569: Întărit de Bogdan (Lăpuşneanu) voievod Suraei, fata Lucăi Creangă, nepotului Sacalăş, feciorul Dumei, neamurilor lor Dragotă, Fedca, Doda şi Dragna, fiii lui Toader, şi neamului lor Maxin, feciorul Oanei,

[1127] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 398, pp. 458-460

care primesc ispisoc, din uricele „ce le-au avut moşii (bunicii) lor Luca Creangă, Duma, Toader şi Oană de la moşul nostru Bogdan voievod, jumătate de sat **Oişenii** (sau Oeşani, inclus în Cetireni, raionul Ungheni[1128], Moldova), pe pârâul Râpelor”[1129].

1643, martie 8: Întărit de Vasile Lupu voievod lui marelui vistiernic Iorga, care cumpără, cu 150 taleri de argint, de la fraţii Albul, Vasile, Tănase şi Andonie şi cumnatul lor Ursul, fiii lui Gligorie, nepoţii lui Mihăilă Ciurea, şi de la Mihalcea şi fraţii săi, fiii lui Ostafie, „a patra parte din satul **Ciureşti** (înglobat în oraşul Ungheni, judeţul Ungheni, Moldova), care este la gura Delei, unde cade Delea în Prut, în ţinutul Iaşi… / de la Sava, Tudoriţă, Ionaşco, Tudosie şi Nacul, fiii lui Văscan, nepoţii lui Iacob, strănepoţi lui Domşa, şi de la Marica şi Năstasie, fiii lui Precop şi cu alţi veri ai lor, jumătate din satul **Ungheni** (oraşul Ungheni, judeţul Ungheni, Moldova), din acelaşi ţinut, cu 350 taleri de argint. / Şi de la Boros şi Tălămăşan, partea lor din acea jumătate din satul Ungheni, împreună cu aceşti vânzători. / Şi de la Ionaşco, Gavril şi Titea, fiii lui Damian, nepoţii lui Mihăilă Ciurea… a şasea parte din **Ciureşti**, pentru 150 taleri de argint… / de la toţi fiii lui Grosul din Ciureşti, a treia parte din acelaşi sat Ciureşti, pentru 250 taleri de argint… / Iar dresele care le-u avut pe aceste sate, ei le-au pierdut de la Oişte din **Oişteni** (inclus în Cetireni, comuna

[1128] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 179

[1129] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. IX, Iaşi 1914, pp. 34-36

Cetireni, judeţul Ungheni, Moldova). Deci, dacă se vor ivi cândva, acele drese să nu se creadă”[1130].

1644, mai 3: Ispisoc de la Vasile Leu voievod, după ce „Iorga mare postelnic a cerut de la noi hotarnici, ca să-i hotărască și să-i aleagă hotarul satelor sale **Ciureștii** (îngloba în orașul Ungheni, județul Ungheni, Moldova) și **Unghenii** (orașul Ungheni, județul Ungheni, Moldova), ce sunt în ținutul Iașilor. / Iar domnia mea am ales pe Racoviță Cehan fost logofăt și pe Matiaș Sturdzea jitnicer și i-am trimis acolo... cu mulți oameni buni, megieși, anume: Toader Mironcea, Danail și Vasile din **Onțăști** (lângă Ungheni, judeţul Ungheni, Moldova), Toma, Leca și Drădan Pelin din **Cetereni** (lângă Hoișești, comuna Dumești, Iași), Simion și Strătilă din **Mănăilești** (Mănoilești, comuna Mănoilești, judeţul Ungheni, Moldova), Ionașco Gotar, Danail, Grozea, Șigan fratele lui Grozea din **Gângurești** (lângă orașul Ungheni, judeţul Ungheni, Moldova), Nechifor, Simion fiul lui Crețul, Vasile Ciurea, Bilțu, Ștefan Bilava și Toader Horceag din **Mânzăști** (Mârzănești, comuna Ardeoani, Bacău) și alți mulți oameni buni. / Iar hotarul satului Ungheni începe de la po piatră dinspre **Găureni** (comuna Boldurești, judeţul Ungheni, Moldova), locul drept până la Movila Mănei, iar din alte părți să fie după hotarul cel vechi”[1131].

1649, aprilie 1: Mălina, fata lui Ion Perlitul, nepoata lui Ion Cimpoeşu din **Găngureşti**, şi Varvara, fata lui Iachim, nepoata lui Ion Cimpoeşu, vând lui Andronic, fratele lui Ionaşcu Gurău, pentru 40 lei bani de

---

[1130] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 40, pp. 42-44

[1131] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 311, pp. 301-303

argint, „a noastră dreaptă moşie ce am avut în satul Gângureşti, din a treia parte de sat, jumătate… însă şi cu partea Măricuţei, ce se va alege a mătuşei mele, căci noi ne-am voit şi am dat eu şi Varvara partea mea din **Cetereani** Mărincuţei, ca să am eu a ţine în Gângureşti, iar Măricuţa în Cetereani. Şi într-această învoială au fost preotul Todin de la biserica lui Ştefan vodă, Gligorie Bălteanu sluga vornicului Toma, Bochin dascălul, şi eu, Ştefan Rango, am scris, căci m-am prilejit acolo”[1132].

1904: „**Cetireni**, sat mare în judeţul Bălţi, deasupra văii Ileana. Face parte din volosti Ungheni. Are 290 case, cu o populaţie de 1.432 suflete de răzeşi, care posedă 1.740 deseatini pământ, Împrejurul satului vii; grădini cu pomi; mori de vânt”[1133].

CETNICĂUŢI

(lângă Vaşkivţi, raionul Sotireni, Ucraina).

1635, august 14: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Efrim Hăjdău, care cumpără, cu 160 taleri de argint, de la Tertie, care şi el cumpărase de la Bucinschi, „satul **Cetnicăuţii** (lângă Vaşkivţi, raionul Sotireni, Ucraina)”; / „Aşijderea, tot dintru acel sat Cetnicăuţii, partea răscumpărată de Tartie de la Marica din Suceava, sora lui Matieş… drept 140 taleri”; / „Şi iarăşi, din Cetnicăuţi,

---

[1132] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XII, Iassi 1889, pp. 277, 278
[1133] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 53

partea lui Mătieş şi a fetei lui Drăcşan, vătafului din **Butuşeni** (satul Butici, lângă Lucăceni, comuna Nelipăuţi, raionul Chelmenţi, Ucraina), drept 40 de taleri şi 9 bani de argint"; / „Şi iar i-a mai vândut Tertie, din partea Petricăi, două părţi… drept 80 taleri de argint"; / „După aceea a venit înaintea domniei mele, dimpreună cu fraţii lui Iuraşcul, Nechifor, Pente, Filip şi Odochia, feciorii lui Duroş din Cernăuţi… şi au vândut, din a treia parte a satului Cetnicăuţi, a noua parte, care se numeşte Văscăuţi"; „Aşijderea au mai vândut lui Efrim Hăjdău toată partea lui Terţipa, ginerele Petricăi, de la femeia lui Anna, fata Petricăi… Aşijderea, cât se va alege din Pricupiia şi încă ce se va alege partea părinţilor săi din amândouă seliştile, drept 30 taleri de argint, de la un Miron răspopă"[1134].

CEUCANI

(Orhei, Moldova).

1735, ianuarie 16: Scrisoarea lui Apostol Donici, care face mărturie despre cercetatea moşiei **Ceucani**, dinspre moşia **Paşcani**: „Milostive și luminate Doamne, să fii Mărie Ta sănătos. / Luminată cartea Măriei Tale, întru care poruncești Măria Ta dumisale Armagului serdar și dumisale Lupului biv (fost) serdar, ca să meargă la sat la **Pășcani** și să ia seama unor hotare, ce ar fi

[1134] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 206, pp. 243, 244

dinspre seliștea **Ceucanilor**, la ținutul Orheiului, pentru care au jeluit Măriei Tale Apostol Mihuleț biv căpitan, precum are împresurare dinspre satul Pășcanii. Și, venind luminată porunca Măriei Tale la dumnealui Armagul serdarul și la dumnealui Lupul, biv serdar și dumnealor, neputând merge să ia seama hotarelor, m-au orânduit pe mine și am mers la sat la Pășcani și am strâns oameni buni, megieși dimprejur, și întâiași dată am purces cu răzeșii de la **Vădeni** și ne-au dus la un hotar, ce este în coastele unei movile, ce se hotărăște Pășcanii și cu Vădenii, și de acolo iarăși am purces, cu răzeșii de Vădeni, pe de la vale de șleah și ne-au dus la un stâlp de piatră hotar, care iarăși s-a hotărât cu Vădenii și cu Pășcanii, și de acolo, iarăși am purces pe muchie, în jos, până împotriva unui hotar, deasupra dumbrăvii dinspre apus și, aflând acel hotar, am căutat înapoi, spre răsărit, precum caută hotarul, și am purces peste matca văii, înapoi, spre Cricov, până în zare dealului, și acolo s-a pus și hotar, și, din hotar în jos, a rămas locul **Ceucanilor**, iar din hotar în sus, a rămas locul **Pășcanilor** și, într-acest chip, precum caută hotarul, ne-au mărturisit și Cârste din **Lohănești**, Darie zet (ginere) Stoian din **Pășcani**, Moisăi Chiosa otam (de acolo), Dănil vornic ot tam, precum au apucat și ei de la socru-său Stoian, că până acolo se împreună locul Pășcanilor și cu locul Ceucanilor, și într-acest chip au primit și logofătul Donici, și căpitanul Mihuleț, și s-au așezat, și noi încă am făcut această scrisoare, de la mâna noastră și la mâna logofătului Donici, și la mâna căpitanului Mihuleț, ca să se știe”[1135].

[1135] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 205, pp. 204, 205

CHEILE IȘNOVĂȚULUI

(Chei sau Cheile Ișnovățului, înglobat în Ialoveni, județul Chișinău, Moldova).

1644, septembrie 6: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „s-au pârât de față înaintea noastră Hariton din **Chei** (Cheile Ișnovățului, înglobat în Ialoveni, județul Chișinău, Moldova) și cu Toader Văscan din **Hurdești** (Horești, județul Chișinău, Moldova) pentru o parte de ocină din satul **Băzdăgeni** (înglobat în Ialoveni, județul Chișinău, Moldova), ce sunt în ținutul Lăpușnii, și care parte de ocină o are Hariton cumpărată, și drese n-a avut, ci s-a fost legat fără ispravă de acea parte de ocină”[1136].

CHELMENŢI

(Chehnăuţi, Chelmeşti, azi oraşul Chelmenţi, Ucraina).

1627, aprilie 20: Catastiful satelor marelui logofăt Dumitraşco Ştefan şi ale cneaghinei sale Ziniica, fiica lui Mogâldea vornic: „**Hlinişţea** (lângă pârâul Naslavcea, Moldova) pe Nistru, cu loc de mori în Năslavcea, în ţinutul Hotinului, şi **Chehnăuţii** (azi oraşul Chelmenţi,

---

[1136] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 420, pp. 401, 402

Ucraina), într-acel ţinut, **Ciornorudenţii** (Ciornorudinţii, raionul Soroca, Moldova) şi **Ternauca** (raionul Soroca, Moldova) în ţinutul Sorocii. Aceste sate sunt drepte moşii Mariei Căzacăi, jupânesei lui Trifan postelnicul, fata lui Dumitru Movilă pârcălabul, nepoata lui Văscan Movilă, strănepoata lui Hudici. Însă Chehnăuţii au fost vândut Dumitru Movilă pârcălabul lui Dondăş şi Grozei şi feciorilor lui Farmachi şi lui Stan. Apoi le-a întors Trifan postelnicul, cu jupâneasa lui Mariia Căzaca, fata lui Dumitru Movilă, câţi bani au dat ei toţi. Iar după moartea lui Trifan postelnicul, jupâneasa Mariia Căzaca Trifăneasa a dat toate ocinile ei măriei sale, domnul nostru, lui Miron Barnovschi Moghilă vodă… pentru că era măria sa rudă mai de aproape decât altă rudă şi ea feciori n-a avut din trupul ei. După aceea, i s-a întâmplat moartea şi o au îngropat la mănăstire la Eţcani, în târgul Sucevei. Deci măria sa s-a milostivit cu acele sate pentru dreaptă slujbă, alta am dat şi 100 de galbeni bani buni la acea sfântă mănăstire, şi i-am făcut pamente să fie în toţi anii, din an în an, şi o au scris la sfântul şi marele jertfelnic; încă numai Hliniştea şi cu Chehnăuţii şi cu Ternauca m-a miluit măria sa vodă şi cu ţiganii ei, iar Ciornorudinţii au fost vândut Căzaca Trifănească lui Vasile Şeptilici hatmanul, iar după moartea lui Şeptilici, căzut-a jupâneasa lui Tofana într-o nevoie şi într-o răutate foarte mare de către Varftolomei stolnicul, cumnatul lui Radul vodă, în zilele Radului vodă. Deci ea nu a avut cum face în alt chip, ci a căzut după noi cu mare rugăminte şi i-am dat un cal bun şi şase iepe biciuluite drept 100 galbeni roşii; şi s-a plătit de către Varftolemei

stolnicul; şi câte urice şi drese au fost pe acele sate încă mi le-a dat măria sa vodă toate, ca să ştie”[1137].

1635, septembrie 1: Ispisoc de întărire, dat de Vasile Lupu voievod moştenitorilor lui Ghenghe vel (mare) logofăt: / „Și s-au venit partea boierului nostru, Lupul Prăjescul vel clucer și jupânesei lui, Saftei, satul **Chilmeștii** (azi oraşul Chelmenţi, raionul Chelmenţi, Ucraina), la ținutul Hotinului, și o parte de ocină din **Lățcani** (Leţcani, comuna Doljeşti, Neamţ), la ținutul Romanului, și jumătate de sat de **Scoposăni** (Scoposeni, comuna Horleşti, Iaşi), la ținutul Cârligăturii, și satul **Văscăuții** (ţinutul Orhei, Moldova), la Orhei, și jumătate de sat de **Mărășăni** (comuna Marşinţi, raionul Novoseliţa, Ucraina), la Hotin, și satul **Noua Suliță** (comuna Novosiliţa, raionul Chelmenţi, Ucraina), tij la Hotin, și jumătate de sat din **Negrești** (oraşul Negreşti, Vaslui), la Vaslui, și o seliște, anume **Lineștii** (lângă oraşul Negreşti, Vaslui), tij la Vaslui, și satul **Ruginoasa** (comuna Ruginoasa, Iaşi), la Suceavă, care i-au fost lui dreaptă danie de la părintele lui, Ghenghe logofăt, încă fiind viu, osebit de a altor frați. / Iar în parte slugii noastre Lupul Ghenghe i s-au venit jumătate de sat de Vlădeni (Arghira-Preuteşti, Suceava), la Suceavă, și jumătate de sat de **Volcinești** (Volcineţ, azi Maiovka, comuna Ocniţa, raionul Ocniţa, Moldova), la Hotin, și o parte de ocină din **Costești** (înglobat în Târgu Frumos, Iaşi), la Roman, și o parte din satul **Strășnenii** (lângă Ghireni, comuna Coţuşca, Botoşani), la Dorohoi, și satul **Surdeștii** (lângă Ciortolom, comuna Tutova, Vaslui), la Tutova, cu moară în Bârlad, și jumătate de sat din Șărbăuți (Bucovina), la

---

[1137] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 186, pp. 247, 248

Cernăuți, și satul **Mălăeștii** (comuna Vutcani, Vaslui) și **Leoștii** (comuna Pădureni, Vaslui), la Fălciu, și o siliște Șărbăuții (Bucovina), la Cernăuți. / Iar în parte slugii noastre Dumitrașcu Ghenghe i s-au venit jumătate de sat **Jioldești** (satul Joldeşti, comuna Vorona, Botoşani), la Suceavă, și satul Stârcenii (Bucovina), la același ținut, și cu moară în Siret, și jumătate de sat de **Vorona** (comuna Vorona, Botoşani), tij la Suceavă, și satul **Măgiurcanii** (azi Iveşti, comuna Iveşti, Vaslui), la Tutova, și satul **Popii** (azi Pochidia, comuna Tutova, Vaslui), tij acolo, și jumătate de sat **Tole** (Coteleva, comuna Koteleve, raionul Nevoseliţa, Ucraina), la Hârlău, și o siliște, **Doljăștii** (Dolheşti, lângă Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), la Tutova. / Iar în parte lui Ion Ciolpan i s-au venit satul Arăteștii (Suceava), la Suceavă, și jumătate de sat de **Bilăuți** (comuna Bilăuţi, raionul Hotin, Ucraina), la Hotin, și jumătate de sat Lucovița (Bucovina), la Cerăuți, și satul **Târauca** (comuna Târnauca, raionul Herţa, Ucraina), tij la Cernăuți, și jumătate de sat Dobrinăuți (Bucovina), tij la Cernăuți, și satul **Costeștii** (în hotarul oraşului Târgu Frumos, Iaşi), la Tutova, și o siliște, anume **Ruptura** (lângă Gefu, comuna Ghidiceni, Galaţi), tij la Tutova… / Iar pentru o datorie a Lupului Prăjescu clucer, care are și zapis de la părintele lor, Ghenghe logofăt, drept 497 ughi, au dat ei toți un sat, anume **Săvenii** (oraşul Săveni, Botoşani), la Dorohoi, și alt sat, Boian (Bucovina), la Cernăuți, pentru acea datorie”[1138].

1770-1772: Satul **Chelmeştii**, ţinutul Hotinului, ocolul Nistrului, avea, după recensământul lui Rumean-

[1138] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 227, pp. 266, 267

ţev[1139], **toată suma caselor: 89**. Scădere rufeturi 2: 1 popă, 1 dascăl. Rămân birnici 87. / **Birnicii**: Ştefan Giosu / Ion, cumnat lui / Toader zet (ginere) lui / Mihai / Toader brat ego (frate, la fel) / Vasile, scripcar / Ştefan Medvig / Hrior / Dumitru / Daniil / Mihai, sârbul / Andreeş Bătrânul / Ivan, rusul / Ion Rerenco / Costin Rerenco / Andrei / Ivan, rus / Dumitru, rus / Ion, cocieriul / Ivan Pungic / Dumitru, cocieriul / Iurco / Ion Moşniaga / Ivan Macohon / Grigoraş Lupuşciuc / Iacob Mardare / Avram Mihailu / Vasile Vengher / Vasile / Iacob sin (fiu) Ivan / Fegher Haliţchi / Iurco Lazul / Maftei / Ivan / Ştefan Gulia / Ilie, văcar / Stoian, sârbul / Nicolae socru lui / Damian, cojocariul / Ştefan Motozuc / Iacob, rus / Gavril / Vasile Loghin / Pavel / Gavril / Macsim / Ion Crainiciuc / Pavel Cumpătă / Ilco Reruc / Andrei Agapiciuc / Fedco Peresuni / Andrei Cotchiut / Nicolae, morar / Ivan, văcariul / Ivan Boicu / Hiţuc / Vasile Boronă / Pentelei / George / Iftode / Nicolae / Vasile Fandilă / Moisa / Miron sin Iftode / Vasile Ştirbăţ / Andrei Gagara / Vasile Sfatuica / Ivan, rus / Vasile sin Iftode / Luchian sin Andreeş / Pavăl Tudosăiciuc / Gavril, rus / Grigoraş Cindreciuc / Alecsa Hlandenco / Petro Iţculesii / Fedor Uţuliac / Vicol, văcar / Iftimie, croitor / Ostahe / Onofrei Paruşciuc / Toader Bezliubii / Ion Roşul / Toader Muranciuc / Ion Cigaliu / Chirilă / Dumitru, vornic / Mihai, vătăman. // **Rufeturi**: Timofte, popă / Ivan, dascăl.

1904: „**Chelmineţ**, sat în judeţul Hotin, centru volosti. E aşezat la izvoarele pârâului Surda, la 4 km de staţia CF Larga, de pe linia Ocniţa-Noua Suliţă. Are 410 case, cu o populaţie de 3.848 locuitori ruşi şi români;

[1139] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 137

biserică; o şcoală de băieţi şi una de fete, cu 83 copii din 360 de vârstă şcolară. Sucursală de poştă şi telegraf”[1140].

CHETRENI

(Petreşti pe Zeletin, comuna Motoşeni, Bacău).

1452, decembrie 21: Întărit de Alexandru voievod lui Oană Cândescu, care primeşte uric pentru „ocinele lui: Drăgoeşti, la gura Dobrotvorului, şi, pe Zeletin, jumătate din Petreşti, şi, la gura Pojetitei, la Baicu, şi, la gura Berheciului, Verişeşti”[1141]. Hotare, din veac.

1481, aprilie 25: Întărit de Ştefan voievod lui Ion Baico şi Isaiu Muste, care primesc uric, pentru „a lor dreaptă ocină, lui Ion Baico şi fraţilor lui Toader şi Andriicu, satul anume Petreştii pe Zeletin, cu toate fântânile ce sunt întru acel hotar… Iar lui Isaiu Muste şi fratelui său Toader, să fie satul anume Drăgoeştii în gura Dobrotvorului, şi Simeştii în gura Pojeritii”[1142]. Hotarele, din vechi.

1636, februarie: Întărit de Vasile Lupu voievod ceaşnicului Dabija şi cneaghinei lui Schiva, în baza unui zapis de la Ivan fost cămăraş şi Vasile Rugină din **Găiceni** (comuna Găiceana, Bacău), Hârbor şi Gherasim

---

1140 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 53

1141 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 22, pp. 26, 27

1142 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 238, p. 362

spătar din **Măţcani** (înglobat în Drăgeşti, comuna Tătărăşti, Bacău), Calotă din **Hrueşti** (comuna Huruieşti, Bacău), Chervasie din **Giordzeşti** (azi Giurgeni, comuna Tătărăşti, Bacău), Isac din **Herniceşti** (înglobat în Perciu, comuna Huruieşti, Bacău), Ionaşco, fiul lui Cârstea din **Ungureni** (comuna Tătărăşti, Bacău), popa Anton din **Cicoveni** (înglobat în Movileni, comuna Coroieşti, Vaslui), Toader diac, Paşcul, Chigicean şi Liica din **Mireni** (comuna Coroieşti, Vaslui), Burlan şi Gheorghe Viţă din **Stănueşti** (azi Cociu, comuna Moşoteni, Bacău), „scriind şi mărturisind cum a venit înaintea lor Gheorghe, fiul lui Florea, nepotul lui Dumitru… şi a vândut 12 ogoare din satul **Mireni**, care este în ţinutul Tutovei, pe Pereschiv, lui Dabija ceaşnic şi cneaghinei lui Schiva, pentru 12 taleri. / Şi a cumpărat şi alte părţi din acest sat…de la Pahomie, pentru 6 ughi; de la Buroban, partea lui Dragoş şi partea lui Stegar, pentru 12 taleri; de la Chighician, toată partea lui, pentru 12 taleri; de la Nastea, fiica lui Mihoci, a cincea parte din acest sat; de la Drăghinoae din **Petreni** (azi Chetreni, comuna Motoşeşti, Bacău), partea lui Dumitru, fiul lui Pantea, din acest sat, care a fost pusă zălog de multă vreme la Drăginoae, pentru 10 taleri; de la Toader, fiul lui Paşco, partea lui Gherman din acest sat Mireni, pentru 12 taleri… / Şi de asemenea, de la Părasca, partea lui Terchilă din satul **Stănueşti**, pe acest pârâu, pentru 20 de taleri; de la Burlan, toată partea lui din acest sat Stănueşti”[1143].

1639: Gligorcea, fiul lui Dragăi din Petreni, şi Ionaşco, fiul Măricăi vând „parte de ocină a noastră şi a moşilor, a Dragăi, din sat din **Petreni** (comuna Motoşeni,

1143 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 326, pp. 368-370

Bacău), de pe valea Perschivului celui mare, drept 20 de galbeni, lui Tudor Cudalbul căpitanul de **Chiliani** şi fiicăi sale Ioana... Şi în tocmeala noastră au fost Albul, Cârstea, Moisea, Gheorghe Buga de **Chiliani**, Dumbravă de **Şerpeni**, Blejul de **Petreni**, Zota de **Păcurăreşti**, Constantin Ploscuţanul de **Mireni**, Constantin de **Popeşti** şi alţi oameni buni”[1144].

CHETREŞTI

(Cucoşeşti, Cucoşeri, azi Chetreşti,
comuna Bălteni, Vaslui).

1495, ianuarie 25: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Vană Petrescu şi Stan, care cumpără, cu 60 zloţi tătăreşti, de la Ilieş, nepot de fiu lui Anuş Negrescul, „jumătate de sat de Cucoşeri pe Stemnic, unde a fost Oance, cutul cel din sus”[1145]. Hotarul, din veac.

1636, martie 15: Scrisoarea vornicului Dumitru şi a armaşului Lungul, după cercetarea pricinii dintre Porce şi Postolachi cu fostul vornic Dumitru Gheuca „pentru un loc, unde a fost mănăstirea Rafailă… loc de-a fost făcut Băisanul o mănăstioară cu poiene”, lângă **Oşeşti** (comuna Oşeşti, Vaslui). Martorii chemaţi de trimişii domneşti au fost Sanson şi Gavril Ciurlan de **Albeşti** (comuna Deleşti, Vaslui), Gavril de **Ruginoşi** (înglobat în Oşeşti, comuna

---

[1144] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 1, p. 1
[1145] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 176, p. 320

Oşeşti, Vaslui), Gligore, Pavel şi Cârstea Zăpodie de **Cozmeşti** (comuna Deleşti, Vaslui), Porcea de **Băleşti** (comuna Deleşti, Vaslui), Dumitraşco de **Pietreşti** (azi Chetreşti, comuna Bălteni, Vaslui), Busul şi Ştefan de **Fâstâci** (fostă schitul Racoviţă, comuna Deleşti, Vaslui) – „toţi de valea Stemnicului", şi Pinul şi Lazor din **Hultureşti** (comuna Vultureşti, Vaslui), Constantin de **Tărâceni** (lângă Unceşti, comuna Zăpodeni, Vaslui), Dumitraşco şi Pascal de **Buhăeşti** (Buhăieşti, comuna Vultureşti, Vaslui), Portărescul de **Condreşte** (lângă Ciofeni, comuna Zăpodeni, Vaslui), Macsin de **Meleşcani** (lângă Dumeştii Noi, comuna Dumeşti, Vaslui), Dumitru Popăscul, Gorcea, Raţea şi Dumitru Gâdea de **Ţigăneşti** (înglobat în Dumeştii Noi, comuna Dumeşti, Vaslui), Bejan şi Melintie de **Dumeşti** (comuna Dumeşti, Vaslui), Vicol şi Florea de **Borăşti** (azi Cuza Vodă, comuna Ipatele, Vaslui), Dumitru şi Silion de **Armeneşti** (lângă Cotic, comuna Todireşti, Vaslui) – „toţi de pe apa Bârlădzelului", şi Gligore şi Bogonie de **Gârcini** (azi Gârceni, comuna Gârceni, Vaslui) şi Căzacul de **Curceci** (azi Curseşti Deal, comuna Pungeşti, Vaslui) – „de pe apa Racovei". Acestora le-au „pus brazde de pământ în capetele lor şi-au mers pe unde au ştiut că merge hotarul Oşeştilor şi se întâmpină cu hotarele satelor dinspre Bârlădzel; dinspre altă parte, cu hotarele Racovei. Deci am mers, de-am înconjurat hotarul Oşeştilor şi am pus stâlpi. Iar pe acel loc ce-a fost mănăstirea ce se cheamă Rafailă nu a fost loc domnesc, ci este hotarul Oşeştilor. Iar acelui uric, cel are Dumitraşco Gheuca, nu i s-a găsit hotar, nici loc"[1146].

[1146] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 360 şi 361, pp. 404, 405

1637, mai 8: Întărit de Vasile Lupu voievod lui „Dumitraşcu şi seminţiei lui”, prin ispisoc de judecată, după pâra cu „David şi femeia lui Grozava, fata lui Dumitru, nepoată lui Ionaşcu cupariu, pentru jumătate de sat **Petreştii**, partea de jos”[1147].

1637, iunie 14: „Ispisoc de la Vasile Lupu voievod, cuprinzător de judecata între un Dumitru Zăpodii, cu seminţia lui, şi între Mihociu, pentru o parte de ocină şi nişte case din sat din **Petreşti**, de la ţinutul Vasluiului, pe Stemnica, ce mai înainte s-a fost chemat **Cucoşării**, care parte fiind a unui Ioniţă cuparul, după moartea lui a fost luată în stăpânire de Tudora, femeia lui Mihociu, ca o apropiată rudenie… iar Dumitraşco Zăpodii şi Toader Motăş şi seminţia lor să aibă a ţine în altă parte jumătate, şi Tudora, din jos, jumătate”[1148].

1774, iulie 5: Satul **Chetreştii**, ţinutul Vasluiului, ocolul Stemnicului, după recensământul lui Rumeanţev[1149], avea următorii: **Mazilii:** Constandin Grecu / Tudor brat (frate) lui / Postolachi Grecu. // **Ruptași:** Mihalachi Grecu / Tănasă Sălcian / Condorat. // **Diaconi:** Filip, diacon. // **Birnici:** Grigoraș Motăș / Ion Motăș.

1899: „**Chetreşti** (Pietreşti), comună rurală din plasa Stemnicul, judeţul Vaslui, la distanţă de 10 km de orașul Vaslui și de 24 km de Negreşti, reşedinţa plăşii. Se întinde pe o suprafață de 2.341 hectare, din care: 83 hectare vie și 205 hectare pădure. Pământul locuitorilor e

---

[1147] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 94, pp. 92, 93

[1148] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 121, p. 117

[1149] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 231

de 388 hectare. Are o populaţie de 265 familii, cu 1.325 suflete. E formată din satele: Chetrești sau Pietreşti, Răduești, Albești și Delești. În această comună sunt 4 biserici, deservite de 4 preoți şi 4 cântăreți; o școală; 3 cârciumi. Comerţul se face de 1 român şi 2 străini. Vite sunt: 753 vite mari cornute, 4 bivoli, 420 oi, 26 capre, 109 cai și 184 râmători. Locuitorii posedă: 145 pluguri, 182 care cu boi, 8 căruţe cu cai și 200 stupi de albine. / **Chetreşti** (Pietreşti), sat în partea de sud a comunei Chetreşti, situat pe dealul Moara de Vânt și înconjurat de vii și livezi. Are o suprafață de 630 hectare, din care 2 hectare vie şi o populație de 81 familii cu 398 suflete, între care 2 familii evrei, cu 7 suflete. Locuitorii sunt răzeși. În sat este o biserică, făcută de lemn, de obștea locuitorilor, în 1802, şi deservită de 1 preot și 1 cântăreț. Vite sunt: 234 vite mari cornute, 70 oi, 4 capre, 40 cai şi 60 râmători. Locuitorii posedă: 30 pluguri și 36 care cu boi, precum şi 100 stupi de albine”[1150].

CHETRIŞUL

(sat la Tamaş, comuna Tamaşi, Bacău).

1433, februarie 26: Întărit de Ilie voievod lui Dan vornic, femeii lui Maruşca şi fratelui ei Ionul, care primesc uric pentru „un sat pe Tamaş, unde a fost

[1150] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 357

Petriţă… Iar hotarul acestui sat să fie după hotarele vechi, pe unde au folosit din veac"[1151].

1899: „**Chetrişul** sau Pietrişul, sat în judeţul Bacău, plasa Siretul de jos, comuna Tămași, situat la confluența pârâului Tămaşi cu Siretul, la o depărtare de satul Tămaşi de 1.340 m. Are 2 biserici: una, ortodoxă, făcută, la 1833, de Pavel şi Ana Cristea; a doua, catolică, făcută de locuitori, la 1836. Capi de familie sunt 90, din 342 suflete. Vite sunt: 8 cai, 119 vite cornute, 43 porci şi 3 capre. Are o cârciumă"[1152].

CHETROSU

(sat pe Bâc, care înglobează Lunca de Sus sau Todireştii, comuna Chetrosu, raionul Arenii Noi, Moldova).

1436, iunie 15: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi vornicului Moica şi fratelui său, spătarul Tador, care primeşte uric pentru „satele anume: Bradiceşti pe Crasna, unde au fost Albu şi Bradici şi, pe Iapa, unde a fost Ilcaş, şi, pe Bârlad, unde este Cirtă Coste, şi trei locuri în pustie, unul pe Crasna, mai sus de Nicoreşti, **altul la Leurinţi**, mai sus de locul lui Piatră, şi al treilea, pe Bâc, la Lunca de Sus… Iar hotarul acestor sate să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac. Iar hotarul

---

[1151] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 114, pp. 164, 165

[1152] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 357

acestor pustii să fie cât vor putea să folosească destul cinci sate"[1153].

1635, iunie 5: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului vistiernic Gheorghe Roşca, care primeşte, de la fraţii Dumitru, Ionaşco şi Mărina, fiii lui Fătul, şi de la nepoata lor Marie, toţi nepoţii Chiranei Zbiroaia vorniceasa, părţile lor de „ocină, jumătate de selişte din **Pietrosul** (Chetrosu, comuna Chetrosu, raionul Arenii Noi, Moldova), pentru multă cheltuială pe care a făcut-o el până ne-a scos nouă alte ocini ale noastre, care au fost cotropite"[1154].

1636, aprilie 4: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului vistiernic Gheorghe Roşca, în baza uricelor şi ispisoacelor sale, adică **Volnăeştii** (Vulcăneşti, comuna Cioreşti, raionul Nisporeni, Moldova) pe Işnovăţ, care este în ţinutul Lăpuşnei, jumătate din satul **Negreşti** (comuna Negreşti, raionul Străşeni, Moldova), tot pe Işnoveţ, şi satul **Cozmeştii** (raionul Nisporeşti, Moldova), pe râul Prut, de asemenea în ţinutul Lăpuşnei, a şaptea parte din **Izbişte** (comuna Izbişte, raionul Criuleni, Moldova) şi a şaptea parte din **Pietrosul** (Chetrosu, comuna Chetrosu, raionul Arenii Noi, Moldova), din ţinutul Lăpuşnei, două părţi din **Cotelova** (comuna Koteleve, raionul Novoseliţa, Ucraina), în ţinutul Hotinului… / Şi jumătate din a patra parte din **Balomireşti** (comuna Dumeşti, Iaşi) şi din **Hoiseşti** (comuna Dumeşti, Iaşi), la pârâul Bahlui… / Şi satul **Scobenţenii** (Scobilţeni, comuna Podu Iloaiei, Iaşi), care

---

[1153] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 155, pp. 212-214

[1154] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 128, pp. 164, 165

este în Cârligătură… o selişte, anume **Vălişenii** (Văleşeni, comuna Podu Iloaiei, Iaşi), care este în ţinutul Cârligăturii… jumătate din satul **Mateuţi** (comuna Mateuţi, raionul Rezina, Moldova) pe Nistru, în ţinutul Orheiului… şi satul **Stărpenii** (Sterpeni, comuna Stănileşti, Vaslui), care este în ţinutul Fălciului… jumătate din satul **Oncani** (înglobat în Orăşeni-Deal, comuna suburbană Curteşti, Botoşani) şi din **Turbureni** (sat înglobat în Botoşani) şi a treia parte din satul **Băiceni** (comuna suburbană Curteşti, Botoşani), în ţinutul Hârlăului… satul Tâmpeştii (Fălticeni, Suceava) în ţinutul Sucevei şi jumătate din satul **Mihalcăuţii** (înglobat în Lukacivka, comuna Nelipovţi, raionul Chelmenţi, Ucraina), în ţinutul Hotinului, pe Viliia Seacă… / Şi a cincea parte din satul **Ivoeşti** (comuna Podu Iloaei, Iaşi) din ţinutul Cârligăturii… nişte părţi de ocină din **Ţibăneşti** (comuna Băceşti, Vaslui), pe pârâul Gârboveţ, în ţinutul Vasluiului… a patra parte din satul **Hlăpeşti** (înglobat în Nemţeni, comuna Nemţeni, raionul Hânceşti, Moldova) pe Prut, în ţinutul Lăpuşnei… nişte părţi de ocină din satul **Copujani** (ţinutul Lăpuşnei, Moldova), din ţinutul Lăpuşnei”[1155].

1757, noiembrie 23: Scrisoare de mărturie a lui Darie Băluţăl, fecior lui Ştefan Băluţăl din **Hârtop**, de la ţinutul Orhei, spre folosul feciorilor lui Toader, Vasile, Postolache şi Neculai şi al fiicelor Măriuţa, Ştefana, Maria şi Catrina, ca să se ştie, în absenţa dreselor arse de un turc, „precum având eu moşii de laştină la satul **Cotelnicii**, partea dinspre apus, ce merge până la apa Ivancei, pe care parte este şi o moară, pe care o stăpâneşte

[1155] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 389, pp. 435-445

Vasile, feciorul lui Căpotici în tăria lui, neavând nici o treabă, fiindcă este pe hotarul Cotelnicilor şi, de-mi va da mâna, mă voi judeca cu dânsul. / Aşijderea, şi jumătate de sat din **Ohrincea**, de baştină, ce este în jumătate cu Zugrăvoaia şi din jos se hotărăşte cu Oniţacanii, şi un bătrân din jumătate de sat de **Boşcana**, cu vad de moară în Ichel, împreună cu Ioniţă Brâncă, şi în **Chetrosul** iarăşi un bătrân, cu vad de moară, unde are şi Lupul, feciorul lui Postolachi Donici. Aşijderi, în saul **Verpca**, iarăşi un bătrân de baştină, şi **Păuleşti**, pe apa Bâcului, cu vad de moară, şi în **Ciocana**, ce merge până în apa Bâcului, cu vad de moară în Bâc, care vad este vândut dintr-însul partea Mogâldioai lui Măzărachi medelnicerul, ce o stăpâneşte Constantin Râşcanul fost mare stolnic, fiul lui Toader Râşcanul pitar, şi în **Crăsteşti**, la Lăpuşna, şi în **Căzăneşti**, şi în **Găleşti**, tot pe apa Bâcului, pe ţinutul Orheiului, şi în **Focşăşti**, dimpreună cu alţi răzeşi. Pentru acestea toate am avut zapise şi alte drese şi întâmplându-se de mi-a aprins casa un turc, mi-au ars toate scrisorile de aceste moşii şi din altele, ce am mai avut. Şi, nerămânându-mi nici un fel de scrisori, ca să poată stăpâni feciorii mei, le-am dat această scrisoare de mărturie… / Osebit că încă mai am o parte de moşie la **Oniţcani**, partea Ilenii, pe care a fost şi zapis şi l-a apucat hatmanul Ioniţă Stutza şi n-am putut să-l mai scot”[1156].

1786, ianuarie 13: Zapisul lui Timofti Gorovei şi Ştefan Gorovei, încredinţat egumenului mănăstirii Bărboi, „pentru o pricină de moşie din **Chetrosa**, pe o jumătate de sat, ce este în ţinutul Orheiului, pe apa Sagalii, precum să ştie că am pus zi de soroc la Sfântul

---

[1156] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 229, pp. 235, 236

Gheorghe, să ne aflăm negreşit aici, să stăm la alegerea moşie, aducându-ne uricul cel vechi, care cuprinde tot hotarul"[1157].

1904: „**Chetros** sau Chitros de pe Ichel, sat mic în judeţul Chişinău, aşezat pe ţărmul drept al râului Ichel, la 3 km de satul Ciopleni. Face parte din volosti Mireni. Are 23 case, cu o populaţiune de 197 suflete, ţărani români, care posedă pământ de împroprietărire 56 deseatini. Proprietarii satului sunt ţăranul Ion Bodi, care posedă 432 deseatini; ţăranul Dăscăliţa, 8 deseatini; văduva lui Carp Bazias, 1.157 deseatini; Petru Dăscăliţa, comerciant, 168 deseatini, şi văduva Lebedeva, 168 deseatini. Sunt multe vii şi livezi"[1158].

CHETROŞENI

(Slobodzia sau Pătruşani, azi Chetroşeni, comuna Şişcani, raionul Kotovsk, Moldova)

1634, iunie 24: Întărit de Vasile Lupu voievod nepoţilor Agahiei şi ai vornicesei Chirena Zbieroaie, Constantin, Cumna şi Dumitru, fiii Agahiei, nepoţii lor Gheorghe Roşca vistier, Vasile şi Măria, feciorii Măguţii, nepoţi Agahiei, Gheorghe cu fraţii şi cu surorile lui, feciorii Lupului vornic, toţi nepoţi Agahiei, şi iarăşi Iordache, Florinţa şi Franga, feciorii Maricăi, toţi nepoţii

---

[1157] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 277, p. 307

[1158] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 54

Agahiei, Varvara şi Tecla, feciorii Dimitrii, iar nepoţi Agafiei, aşijderea rudeniile lor Dumitru, Ionaşco şi nepoata lor Măriia, fata Mărenii, feciorii Fătului, toţi nepoţi şi strănepoţi Chirenii Zberoae vorniceasa, care primesc urice pentru „trei sate, anume **Izbiştea** (Izbeşti, comuna Cruglic, raionul Dubăsari, Moldova), din ţinutul Orheiului, şi satul **Pietrosul** (sau Guţăşti, aproape de Bujor, comuna Bujor, raionul Kotovsk, Moldova), şi satul **Slobodziia**(sau Pătruşani, azi Chetroşeni, comuna Şişcani, raionul Kotovsk, Moldova), din ţinutul Lăpuşnei, şi cu două fălci de vie de la târgul **Huşilor**"[1159].

1904: „**Chetroşeni**, sat mare în judeţul Bălţi, aşezat în valea Damaşcanilor. Face parte din volosti Bolotina. Are 123 case, cu o populaţiune de 898 suflete; o biserică, cu hramul Sf. Valentin; o şcoală cu o clasă, unde se învaţă numai ruseşte. Ţăranii posedă pământ de împroprietărire 873 deseatini. Mănăstirea Sf. Bogdan are aici 1.036 deseatini pământ"[1160].

CHETROŞICA VECHE

(Mihailăuţi, vechi sat la Ciuhur, com. Parcova, raion Edineţ, Moldova).

1431, iunie 15: Întărit de Alexandru cel Bun vornicului Cupcici, care primeşte uric pentru mai multe sate, printre care, „pe Jijia, pământ să-şi întemeieze sate,

---

[1159] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 167, pp. 189, 190

[1160] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 54

de la gura Liubanei în sus şi din cealaltă parte, de la gura văii lui Lazăr în sus, pe amândouă părţile, până la Horaiţele lui Coşarici şi, peste bucovină, Diacăuţii, amândouă cuturile, pe care i-a schimbat cu fiica lui Costin înaintea noastră, şi **C**atamareuţi, pe care i-a schimbat cu Catamare pentru Şerbăuţi, şi, pe Bahlui, Neagşinţi, şi prisaca la Cârligătură, şi, la Terebne, pământ din pustie să-şi întemeieze sate, anume Cozareuţi, şi Polzalăuţi, şi Vedinţi, şi Micicova, şi Nesteacăuţi, şi, pe Ciuhru, în sus de moară şi în jos de moară, şi, pe Ciuhru, **Mihailăuţi** la Vadul de Piatră şi la Hacişce Leş… Iar hotarul acestor sate de la Vadul de Piatră, să fie de cealaltă parte a Ciuhrului, în sus, până la Durnea Ceatariu, iar de la Ciuhru, pe vale, până la Dumbrava Rotundă, şi de la Tador, pe hotarele vechi, până la Racovăţ, iar de la Neagăuţi şi de la Grozea şi de la Costici, pe hotarele vechi, până la Vadul de Piatră”[1161].

1904: „**Chetroşica Veche**, sătuc în judeţul Bălţi, aşezat pe partea dreaptă a Ciuhurului, lângă şoseaua dintre Bălţi şi Ediniţa. Face parte din volosti Capaceanca. Are 22 case. Locuitorii, ţărani români, posedă 210 deseatini pământ. Împrejurul sătucului sunt grădini cu pomi”[1162].

[1161] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 103, pp. 152-154

[1162] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 54

CHICAŞEŞTI

(sau Căcăceşti, Iaşi).

1637, aprilie 4: Moşiile întărite de Vasile Lupu voievod vistiernicului Dumitru Buhuş: „**Gândeşti** (Cân-deşti, comuna Mihăileni, Botoşani) pe Siret, cu loc de moară pe Siret şi în pârâul satului, cu bălţi de peşte şi cu podul peste Siret, şi cu vii; **Crăveşti** (Criveşti, comuna Strunga, Iaşi) sub **Strunga** (comuna Strunga, Iaşi), cu iazuri şi cu mori, şi, în acelaşi hotar, **Ravacanii** (comuna Strunga, Iaşi), din jos de Petriş, şi satul **Găurenii** (azi Bura Văii, comuna Strunga, Iaşi) şi **Hoţăeştii** (Hotceşti, comuna Strunga, Iaşi), şi a patra parte de sat **Vilenii** (sau Văleni, comuna Bozieni, Neamţ), şi seliştea **Dadeşti** (Dădeşti, înglobat în Târgu Frumos, Iaşi), pe Sârca, cu locuri de mori pe Sârca, care sunt în ţinutul Romanului; / a treia parte de selişte **Plotuneştii** (înglobat în Târgu Frumos, Iaşi) şi jumătate de sat **Chicaceştii** (sau Căcăceşti, Iaşi) şi o parte de moşie din hotarul **Târgului Crasna** (Târgu Frumos, Iaşi), cu locuri de iazuri şi mori în amândouă Baglueţele; părţi din satul **Tâlhăreşti** (azi Talpa, contopit cu Blândeşti, comuna Suliţa, Botoşani), cu iazuri şi mori pe Bahlui care sunt în ţinutul Cârligăturii; / satul **Vavatieşti** (Bârleşti, comuna Erbiceni, Iaşi), care se numeşte **Bârleşti**, şi satul **Spinoasa** (comuna Erbiceni, Iaşi) pe Bahlui, toată cumpărătura din satul **Iurghicenii** (azi Erbiceni, comuna Erbiceni, Iaşi) şi din **Totoeştii** (comuna Erbiceni, Iaşi) pe Bahlui, ce sunt în ţinutul Hârlăului; / un loc de moară din

jos de **Puricenii** (lângă Stânca, comuna Victoria, Iaşi), în Jijie, şi un loc de prisacă, ce sunt în ţinutul Eşii; / satul **Cupcici** (Cupcina, raionul Edineţ, Moldova) şi **Brataşănii** (Brătuşeni, comuna Brătuşeni, raionul Edineţ, Moldova) pe Ciuhur, cu iazuri şi mori pe Ciuhur, a patra parte a satului **Trăbăsăuţii** (), ce este pe Drabişte, a treia parte din satul **Costeşti** (comuna Dumitroaia, raionul Râşcani, Moldova) pe Prut, părţi din satul **Dumenii** (Dumenii de Sus, comuna Miclăuşeni, raionul Făleşti, Moldova), din sus de Costeşti, pe Prut, şi jumătate de sat **Buzoviţa** (comuna Buzoviţa, regiunea Cernăuţi, Ucraina), şi jumătate de sat **Risteiul** (Resteu-Atachi, azi Dnistrivca, raionul Chelmeni, Ucraina), şi toate părţile lui din **Tălmaciu** (azi Burdiug, raionul Chelmenţi, Ucraina), ce sunt pe Nistru, în ţinutul Hotinului; / satul **Măneştii** (azi Blebea, înglobat în Târgu Neamţ, Neamţ), jumătate de sat **Grozăştii** (Grozeşti, azi Oituz, comuna Oituz, Bacău) pe Oituz şi locuri de vie, livezi şi fânaţuri în şesul ce se numeşte Muncei, ce sunt în ţinutul Trotuşului; / parte din satul **Mastacanul** (Mastacan, comuna Borleşti, Neamţ) peste Bistriţa, ce se va alege partea Hriţcanului, ce este în ţinutul Bacăului; / satul **Niculeştii** (azi Trifeşti, Trifeşti, Neamţ) ce se numeşte **Trifeştii**, cu iazul şi cu moara în pârâul Cioarna şi locul de iaz şi de moară; aşijderea şi în pârâul Braniştelor, ce este în ţinutul Neamţului; / satul **Potropeştii** (Protopopeşti, comuna Tăcuta, Vaslui) şi părţi de cumpărătură în satul **Bumboteştii** (înglobat în Tăcuta, comuna Tăcuta, Vaslui), pe pârâul Cuţitna… şi o poiană, care se numeşte Mastacana, şi Lihaci, ce sunt în ţinutul Vasluiului; / jumătate de sat **Boldeştii** (comuna Todireşti, Iaşi) şi jumătate din seliştea **Sârbii** (comuna Todireşti, Iaşi), pe

pârâul Todereştii, ce sunt în ţinutul Sucevii; jumătate din sat **Bujuceştii** (sau Buhuşeşti, lângă Climeşti, comuna Făurei, Neamţ) pe apa Cioarna, ce este în ţinutul Neamţului”[1163].

CHICERA

(lângă Mihuceni, Bucovina, Ucraina).

Sătucul ucrainean de pe Derelui, din ţinutul Storojineţului, cu 559 locuitori, în 1890, făcea parte, în 1775, din Mihuceni şi Trestiana, din Ocolul Berhometelor, două cătune cu doar 9 familii ţărăneşti.

În **1843**, comuna bisericească Mihuceni, Trestiana şi Chicera, cu biserica Naşterea Maicii Domnului înălţată în Mihuceni, în 1782, de Ştefan de STRIŞCA patronată de Isabella von FERO, avea 1.152 enoriaţi, păstoriţi de preotul administrator Athanasie LEWICKI. În 1876, patron al bisericii era Rudolf cav. de FERRO, iar paroh, într-o comună bisericească cu 1.839 siflete, Petre NICHITOVICI. În Chicera, a fost înălţată biserica Sfântului Dumitru, între 1876-1882, de Dimitrie NICHITOVICI, dar patron al bisericii era, în 1907, Alexandru cav. de SKIBNIEWSKI, preot administrator fiind, ca şi în Mihuceni, Constantin GRIGOROVICI, născut în 1879, preot din 1905, iar cantor, din 1898, Parftenie IACUBOVICI, născut în 1865.

[1163] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 52, pp. 48, 49

În Chicera funcţiona, din **1895**, o şcoală cu două clase[1164]. Primarul satului era, în 1890, George MUNDREAC.

1907: „Pentru zidirea unei Case Naţionale, în care au să fie adăpostite: Însoţirea română „**Arcaşul**" şi „**Cabinetul de lectură**" din **Chicera**, au binevoit să ne dea următorii domni, cu cunoscuta d-sale mărinimozitate, concursul lor, dându-ne următoarele lucruri foarte preţioase: 1). Ilustrul domn Dr. cav. de Flondor, proprietar mare, Storojineţ, 55 bucăţi de material de brad, în valoare de 300 coroane; 2). Ilustrul domn Dr. Radu cav. de Grigorcea, proprietar mare Prisacareni, 5 stejari şi 15 plopi, în valoare de 300 coroane. 3). Iară mărinimosul nostru boier şi patron dl Dr. Alexandru cav. de Skibinewski, proprietar mare în Hliboca, 6 ulmi, un stânjen de plopi şi un stânjen de pietre, în valoare de 300 coroane. Tuturor acestor domni mărinimoşi le exprimăm, şi pe calea aceasta, pentru darurile lor atât de preţioase, mulţămitele noastre cele mai profunde. Totodată ne luăm libertatea să-i exprimăm, la locul acesta, mulţămitele noastre cele mai călduroase dlui Dr. Constantin Isopescul-Grecul, deputat în parlament, şi dlui Claudiu Stefanelli, secretar pe lângă tribunalul din Storojineţ, pentru intervenirea d-sale pe lângă domnii susnumiţi, care intervenţie ne-a fost de mare folos. / Însoţirea de păstrare şi credit pentru Chicera, Societatea „Arcaşul", „Cabinetul de lectură"[1165].

[1164] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 32, 1876 p. 69, 1907 p. 147

[1165] *Apărarea Naţională*, Nr. 78 şi 79, Anul II, duminică 27 octombrie stil nou 1907, p. 6

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Chicera** (**Kiczera**), comună rurală, districtul Cernăuţi, aşezată, în grupe împrăştiate, pe partea dreaptă a pârâului Derehlui, lângă hotarul cu districtul Siret. Suprafaţa: 8.98 kmp; populaţia: 592 locuitori, exclusiv ruteni gr. or. şi numai câţiva gr. cat. Este străbătută de linia ferată Cernăuţi-Hliboca şi, în apropiere, de drumul districtual Cuciur Mare – Tărăşeni (Siret), care o pune în comunicaţie cu drumurile principale. Ţine de şcoala şi biserica din Hliboca (Siret). Această comună datează numai de 2 secole. Ea a fost întemeiată, pe un teritoriu acoperit cu păduri de fag, ce ţinea de comuna Mihuceni, de către o colonie de ţigani, în unire cu dezertori şi nesupuşi la legea recrutare din Rusia, La aceştia, s-au adăugat, mai târziu, emigraţi din Bolehow (Galiţia). În această localitate s-au găsit, de mai multe ori, arme şi monede vechi. Numele provine de la punctul cel mai înalt al acestui teritoriu, numit pe ruteneşte Keczera = (vârf de munte). Populaţia se ocupă cu agricultura şi mai ales cu exploatarea de păduri. Comuna posedă 481 hectare pământ arabil, 74 hectare fânaţuri, 13 hectare grădini, 141 hectare izlaz, 159 hectare pădure şi o jumătate hectare heleştee. Se găsesc 31 cai,147 vite mari, 19 oi şi 99 porci. **Chicera, moşie**, cu administraţie particulară, districtul Cernăuţi. Suprafaţa: 5,32 kmp; populaţia: 62 locuitori, în majoritate ruteni, restul izraeliţi şi poloni. **Chicera, târlă**, pendinte de moşia cu administraţie particulară Hliboca, districtul Siret”[1166].

1910: „Nimeni nu-mi va contrazice că toate satele acestea, numite acum mixte, ca de exemplu Mihalcea,

---

[1166] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 60

Cotul Bainschi, Lucaviţa, Mamorniţa, Molodia, Cuciur-mare, **Chicera**, Ceahor din districtul Cernăuţiului, şi Camena, Stârcea etc. din districtul Siretului, au fost, odinioară sate curat româneşti. Prin invaziunea rutenilor şi nepăsarea totală a românilor, au fost comunele acestea atât de cumplit rutenizate, încât sunt şi astăzi privite de comune ruseşti… De câţi ani zac uitate poftirile românilor din Cotul Bainschi, Mihalcea, **Chicera**, Lucaviţa, Petriceanca şi altele pentru înfiinţarea de măcar câte o clasă română în satul lor?"[1167].

1911: „**Junimea** aranjează, în 25 iunie 1911, o mare excursiune în păduricea de lângă Chicera. Pregătirile sunt gata. Plecarea, duminică, la orele 9:30, de la Grădina publică. Întoarcerea, la 7:30, seara"[1168].

1914: Printre cei care au vărsat sânge pentru Bucovina se numără şi „rezervistul **Vasile Penteleiciuc**, Chicera, Regimentul 22, rănit"[1169].

CHICERA

(lângă Sârca, comuna Bălţaţi, Iaşi).

1581, mai 8: Întărit de Iancul voievod nepoţilor Măricăi, cneaghinei lui Bran, şi surorii ei Mărina, cneaghina lui Petriman, fetele Nastei, nepoata Maruşcăi, strănepoatele lui Coste Stravici şi Giurgea Stravici, care

[1167] *Revista Politică*, Nr. 11, Anul VI, 25 decembrie 1910, pp. 2, 3
[1168] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 18, Anul I, 8 iunie 1911, p. 143
[1169] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 157 – Supliment, din 8 iulie n. 1915

primesc ispisoc pentru „ocinile lor drepte şi moşii din privilegiul de danie ce au avut străbunii lor Coste Stravici şi Giurgea Stravici de la Alexandru voievod… satele **Criveşti, Hotceşti, Găurenii** şi jumătate din **Răvăcanii, Pietrişul, Hăsnăşanii** şi din **Chiceră**”[1170].

1632, noiembrie 2: Întărit de Alexandru Iliaş voievod logofătului Dumitru Buhuş, care primeşte urice pentru „satul **Gâdinţii** (comuna Sagna, Neamţ) pe Siret, cu loc de mori la Siret şi la pârâul satului şi cu bălţi de peşte şi cu vii, şi cu pod umblător pe Siret, şi alt sat, anume **Criveştii** (comuna Strunga, Iaşi) sub Strungă, cu iaz şi cu mori şi cu vii, şi, în acelaşi hotar, seliştea **Răvăcanii** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), mai jos de Pietriş, şi seliştea **Găurenii** (azi Gura Văii, comuna Strunga, Iaşi) şi **Hotceştii** (lângă Strunga, Iaşi), şi a patra parte din satul **Movileni** (comuna Heleşteni, Iaşi), şi seliştea **Dădeştii** (inclus în Târgu Frumos, Iaşi), pe Sirca, cu loc de iaz şi de mori la Sirca, ce este în ţinutul Roman, şi a treia parte din seliştea **Plotuneştilor** (inclus în Târgu Frumos, Iaşi) şi jumătate din satul **Căcăceşti** (în Cârligătura, Iaşi) şi o bucată de pământ în hotarul **Târgului Frumos**, pe unde a însemnat şi a pus stâlpi Pătraşco Başotă logofăt… cu loc de iazuri şi de mori la amândouă Bahluţele, şi toate părţile lui, câte se vor alege, din satul **Tălhăreşti** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), cu iaz şi cu mori la Bahlui, şi nişte părţi din **Chiceră** (lângă Sârca, comuna Bălţaţi, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii, şi satul **Vavatieştii**, ce se numeşte **Bârleştii** (comuna Erbiceni, Iaşi), şi satul **Spinoasa** (comuna Erbiceni, Iaşi) pe Bahlui, cu iaz şi cu mori pe Bahlui, şi toate părţile de cumpărătură ce se vor alege din satul **Iurghiceni** (azi Erbiceni, Iaşi) şi din satul

---

[1170] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VI, Fasc. VI, 1926, p. 103

Totoeşti (comuna Erbiceni, Iaşi), de asemenea pe Bahlui, ce este în ţinutul Hârlău, şi un loc de mori şi de prisacă mai jos de **Pureciani** (la nord de Popricani, Iaşi), la Jijia, ce este în ţinutul Iaşi, şi catul **Cupcici** (numit apoi Cupcina, azi oraşul Kalininsk, raionul Ediniţa, Moldova) şi **Brătăşanii** (azi Brătuşenii Vechi, raionul Ediniţa, Moldova) pe Ciuhur, cu iaz şi moară pe Ciuhur, şi a patra parte din satul **Tribiseuţi** (comuna Trebisăuţi, raionul Briceni, Moldova), ce este pe Drabişte, cu jumătate de iaz şi cu moară pe pârâul Drabişte, şi a treia parte din satul **Costeşti** (comuna Duruitoarea, raionul Râşcani, Moldova), pe Prut, cu loc de iaz şi de moară la Ciuhur, şi de asemenea şi la Prut, cu loc de moară la **Dubase** (toponim în braniştea Bohotin) şi cu pod umblător peste Prut, şi toate părţile lui din satul **Dumeni** (comuna Văratic, raionul Râşcani, Moldova), mai sus de Costeşti, de asemenea pe Prut, şi jumătate din satul **Bozoviţă** (Buzoviţă, regiunea Cernăuţi, Ucraina) şi jumătate din satul **Răsteul** (Resteu-Atachi, regiunea Cernăuţi, Ucraina) şi toate părţile lui din satul **Tălmaceu** (Tălmaci, regiunea Cernăuţi, Ucraina), pe Nistru, ce este în ţinutul Hotin, şi satul **Măneştii** (lângă Brătila, comuna Helegiu, Bacău), şi jumătate din satul **Grozeşti** (azi Oituz, Bacău) pe Oituz, cu mori şi cu loc de pive şi de firistreu pe pârâul Oituz, şi cu loc de vie, şi cu grădini şi cu fâneţe la muntele ce se numeşte Munceii, ce este în ţinutul Trotuş, şi o parte de ocină din satul **Măstacănul** (Mastacăn, comuna Borleşti, Neamţ), peste Bistriţă, ce se va alege partea lui Hricicanul, cu loc de moară la pârâul satului şi cu loc de prisacă, ce este în ţinutul Bacău, şi satul **Neculeştii**, ce se numeşte **Trifeştii** (Neamţ), cu iaz şi cu mori la Pârâul Negru, şi toate părţile lui de cumpărătură,

câte se vor alege, din satul **Româneşti** (lângă Trifeşti, Neamţ), de asemenea pe Pârâul Negru, cu loc de iaz şi de mori pe Pârâul Negru, de asemenea şi pe pârâul Brănişterilor, ce este în ţinutul Neamţ, şi satul **Potropopeştii** (Potropopeşti, comuna Tăcuta, Vaslui), şi nişte părţi de ocină, câte se vor alege, din satul **Olăşei** (comuna Tăcuta, Vaslui), şi alte părţi de asemenea cumpărătură din satul **Bomboteşti** (azi Tăcuta, Vaslui), pe pârâul Cuţitna, cu mori şi cu loc de pive la pârâul Cuţitna”[1171].

1899: „**Chicerea**, sat în comuna Tomești, plasa Codrul, judeţul Iași. Are o populaţie de 45 familii, cu 229 suflete. Numărul vitelor e de 219 capete, din care: 122 vite cornute, 50 oi, 17 cai și 40 râmători”[1172].

CHICOŞEA

(lângă Corni, comuna Corni, Galaţi).

1624, martie 25: Întărit de Radul Mihnea voievod postelnicului Ianache, care obţine uric pentru „satul **Stolniceni** (pe Gârla Scumpia, comuna Stolniceni, Iaşi) pe Gârla şi satul **Scumpia** (la gura Săratei, comuna Scumpia, Iaşi), care este în ţinutul Iaşi, cumpărătură de la Păscălina, cneaghina lui Lupul Stroici logofăt, şi de la fiul ei Ionaşco Stroici, pentru 850 ughi ungureşti”; / „satul

---

[1171] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 234, pp. 289-292

[1172] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 360

Gligenii (Glingeni, judeţul Bălţi, Moldova) în ţinutul Soroca, cumpărat de la Prohor, Eftimie, Simion, Nicanor, Daniil şi de la tot soborul sfintei mănăstiri Pantocrator, pentru 200 taleri bătuţi, cu mori la apa Neagra"; / „satul **Medelenii** (comuna Golăeşti, Iaşi), pe amândouă părţile Prutului, cumpărat de la Busca şi fiii ei Zabulic, Erina şi Elena, şi Vasile, fiul lui Maxin, şi de la Ionaşco Căcărează, fiul Mariei, şi Dămian şi fratele lui Toader, şi Necoară fiii Mariei, şi de la Iosip, fiul lui Ganea, şi sora lIui, Agafia, şi Larion, fiul lui Dănilă, şi sora lui Agafia, şi de la Anna, fiica lui Fedor, şi surorile lui Tudosiia şi Ţiganca, toţi nepoţii şi strănepoţii lui Medelean, şi de la Hilip şi Neniul, fiul Maricăi Budoaie, şi Nuor şi Alixandru, nepoţii Budoaiei, pentru 162 de taleri bătuţi"; / „două părţi din tot satul **Onţeşti** (lângă Ungheni, judeţul Ungheni, Moldova), în ţinutul Iaşi, pe care şi le-a cumpărat de la Gherman, fiul lui Bâzdâg, şi de la toţi părinţii şi fraţii şi verii lor, pentru 150 de taleri bătuţi şi zece boi… a treia parte, ce se va alege partea lui Barnovschi hatman şi a cneaghinei sale, cumpărată de la milostivirile lor, pentru 100 taleri bătuţi". / „satul **Cucuiaţii** (raionul Râşcani, Moldova), în ţinutul Iaşi, pe care şi l-a cumpărat de la Coste şi de la sora lui Ticea, copiii Agafiei şi ai lui Nasture, nepoţii lui Cirţiu, şi Necoriţă, fiul Magdalinei, nepotul lui Ivan, şi Isac şi sora lui Coschiţa, copiii Stancăi, nepoţii lui Stan cel bătrân, şi Mărica, fiica Erinei, nepoata lui Văsiu, pentru 95 de ughi buni"; / „satul **Fântânelile** (inclus în Matca, Galaţi) în ţinutul Tecuci, pe care şi l-a cumpărat de la Stavăr, fost pârcălab, fiul lui Crăciun, nepotul lui Zbiarea, şi de la Nicoară, fiul lui Moşul, nepotul lui Căldăruşe, şi Iurga, fiul lui Dinga, şi Spiridon, fiul lui Mârzea, şi Neniul, fiul

Stancăi, şi Simion, fiul lui Stan, şi Bălan şi Lepădat, fiii lui Fătul, şi Stan, fiul lui Ţigui, toţi nepoţii Coţuşei, şi Mihăilă, fiul lui Burlă, şi Şerban, fiul lui Iepure, nepotul lui Iepure cel bătrân, pentru 340 de taleri bătuţi"; / „satul **Ciocârlianii** (sat pe Gerul, Galaţi), în ţinutul Tecuci, pe Gerul, pe care şi l-a cumpărat de la Dumitraşco Ciutacul, fiul Dobrei, şi fratele lui, Stancul, nepotul lui Smârcea, şi Miron, fiul lui Păcurar, şi sora lui, Stanca, şi Ion, nepotul lui Păcurar, şi Simion, şi Puţachi, şi Frăţilă, toţi nepoţii lui Smârcea, pentru 100 de ughi roşii"; / „satul **Gurbăneştii** (lângă Hănăşenii Noi, judeţul Cahul, Moldova), în ţinutul Chigheciu, pe care şi l-a cumpărat de la Sofronia, cneaghina lui Ursu Udrea vornic, şi de la fiicele lui, Nastasiia şi Anghelina, pentru 350 de taleri bătuţi"; / „satul **Poienile Sasului** (satul Sasu, Vrancea), cutul de sus, care este în ţinutul Tecuci, pe care l-a luat pentru datoria pe care a avut-o la Iurco logofăt, 300 de ughi galbeni, pe care îi dăduse lui cu împrumut în zilele lui Costandin voievod. Şi hotarul acestui sat fusese cotropit de alţi oameni care erau împrejurul lui, iar după aceea, în zilele lui Ştefan voievod, s-au dus Ionaşco vornic şi Cujbă vornic cu carte domnească şi au ales hotarul acestui sat, cu oameni buni, şi au pus stâlpi, pe unde a fost vechiul lor hotar de demult"; / „jumătate din satul **Chicoşea** (lângă Corni, Galaţi) pe Sohului, în ţinutul Covurlui, pe care şi l-a cumpărat de la Maxin şi fratele lui Măteiu, şi Trifan, copiii lui Lupul, şi Ignat şi fratele lui, Istratie, şi sora lui Măgdălina, copiii lui Cornea, şi verii lor Gligor, fiul lui Simion, şi Spiridon, fiul lui Bogdan, pentru 80 de taleri bătuţi"; / „jumătate de sat din **Şuşmăneşti, care acum se numeşte Drăguşănii** (Drăguşeni, Galaţi), în ţinutul Covurlui, pe care şi l-a

cumpărat de la Fodor, şi Mihăilă, şi Mica, şi Nichita, şi Eremiia, şi Maxenia, toţi nepoţii şi strănepoţii Marinei, pentru 80 de taleri bătuţi"; / „satul **Şotropenii** (lângă Perieni, Iaşi) pe Turiia, în ţinutul Iaşi, pe care şi l-a cumpărat de la Cazaca, cneaghina lui Trifan postelnic, şi de la Rusca, sora lui Trifan postelnic, pentru 100 de taleri bătuţi"; / „satul **Furteşti** (lângă Vertişoaia, comuna Furteşti, Vaslui), în ţinutul Fălciu, pe Prut, pe care şi l-a cumpărat de la Movilă şi de la fratele lui, Nicoară fost spătar, fiii lui Lazăr pitar, pentru 180 de taleri bătuţi"; / „satul **Mărişeni** (comuna Mereşeni, judeţul Lăpuşna, Moldova), în ţinutul Lăpuşna, şi iarăşi jumătate din jumătate, pe care şi le-a cumpărat de la Ionaşco Negruţ cel bătrân, pentru 90 de taleri bătuţi. Iar dresele pe care le-au avut pentru acest sat, ei au spus că le-au pierdut din pricina tătarilor, când a venit în domnie Ştefan Tomşa voievod"; / „siliştea **Ghermăneştii** (comuna Drânceni, Vaslui), în ţinutul Fălciu, pe râul Bârlad, pe care şi-a cumpărat-o de la Movilită fost pârcălab şi de la fiul lui, Lazor, şi de la Toader nepotul lui, fiul lui Nicoară, pentru 120 de ughi galbeni"; / „satul **Punteşenii** (Puntişeni, Vaslui), în ţinutul Tutova, pe care şi l-a cumpărat de la Simion, fiul lui Nicoară Barza, nepotul lui Costin, strănepotul lui Trifa şi al lui Toma, şi de la Dumitru, fiul lui Ionaşco Barzica, nepotul lui Costin, şi de la Sirbul, fiul lui Ghiorghe, nepotul lui Nistor, şi Nicoară, fiul lui Petrea, şi Toader, fiul lui Filip Păţea, şi toţi nepoţii şi strănepoţii lui Trif şi ai lui Toma, toate părţile lor de moştenire şi de cumpărătură, pentru 100 de ughi galbeni. Şi a rămas nevândută, din tot satul Punteşeni, dintr-un

bătrân, partea lui Costantin şi a lui Nistor, ce se va alege partea lor din şase ogoare"[1173].

1637, octombrie 15: Simion şi Istratie, feciorii lui Toader Podolean din **Răspopi** (apoi Livezile, înglobat în Căuia, comuna Dealul Morii, Bacău), vând unchiului lor Sava diacul, feciorul Oancăi din **Oncani** (comuna Corni, Galaţi), „drept doi boi biciuluiţi drept 22 taleri, şi drept două vaci cu viţei, drept 19 taleri, şi 4 galbeni gata… toată partea noastră din sat din Răspopi, din bătrânul lui Gligore Răului, a moşului nostru, jumătate de bătrân… Şi această tocmeală s-a făcut dinaintea Bangăi, Mihăilă Soare şi Gligorie Neniugăi din **Oncani**, Căzacului vătămanul din **Chicoşea** (comuna Corni, Galaţi), Popăscului din **Cărmeteşti** (comuna Corni, Galaţi) şi dinaintea a mulţi megieşi, să se ştie"[1174].

1643, mai 5: Jerian, feciorul Petrii, nepot tâmpii ot Cătănaşi, vinde paharnicului Pană, „drept 13 galbeni, pentru că am fost furat eu o cinci vaci popii Coste din **Oncani** (lângă Crăieşti, comuna Vârlezi, Galaţi) şi popa m-a prins pe mine de faţă şi m-a dat pe mâna pârcălabilor din ţinutul Covurluiului. Deci eu cu aceşti bani m-am plătit de către popa şi de la pârcălabi… dintr-un moş, jumătate de bătrân, a patra parte din tot satul, şi cu vie de moşie părăsită, iară din satul **Cătănaşi** (lângă Zărneşti, comuna Jorăşti, Galaţi), din ţinutul Covurluiului, pe Covurluiul Sec… / Şi vânzând eu această moşie, mi-am chemat pe fraţii mei şi pe surorile mele Dahina, Angheliţa, Arsăniia, Nastasiia, Zlata şi Odohia şi s-au

---

[1173] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 182, pp. 243-248

[1174] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 199, p. 182

învoit cu mine şi şi-au dat şi ele părţile din Cătănaşi, iar eu, din alte moşii ce aveam pe aiurea, să nu am treabă, sămi ţină ele părţile mele. Aşijderea, şi fraţii… / Şi în tocmeala noastră se prileji Ghervasie, Teleagă şi Constantin din **Dzirneşti** (Zărneşti, comuna Joråşti, Galaţi), Dumitraşcu, cumnatul lui Jerian, Hulpe şi Moţoc din **Chicoşea** (sat pe Sohului, Galaţi). Şi pentru credinţă ne-am pus degetele”[1175].

CHICOŞEŞTI

(sat pe Bistriţa, Bacău).

1634, februarie 5: Întărit de Moise Movilă voievod lui Pătraşco Boldescu, care primeşte uric pentru „jumătatea satului **Obrejeştilor** (sat pe Bistriţa, Bacău), a şasea parte, ce este în ţinutul Bacăului, drept 100 zloţi tătăreşti şi doi cai, care a fost lui Andronic cumpărătură de la Ţapul… şi aşijderea a cumpărat el de la Dănesă un loc de prisacă, dintr-acelaşi sat Obrejeşti, şi cu o livadă ce este lângă prisacă, până la ţarina mare, drept 17 taleri gata”; / „a cumpărat el şi de la Alexa şi de la Şteful din **Bârjoveni** (contopit cu Siliştea, comuna Români, Neamţ) a patra parte din satul **Plopoasa** (sat pe Bistriţa, Bacău), ce este aproape de Bistriţa, în ţinutul Bacăului, drept 60 zloţi tătăreşti… de la Ştefana Cacozoe şi de la feciorii ei, o poiană de fânaţ, jumătate de poiană, partea din jos în

[1175] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 88, p. 93

locul Plopoasei, drept 6 galbeni ungureşti… de la Ionaşcu sin Hilimon din **Chicoşeşti** (sat pe Bistriţa, Bacău), a treia parte a sa din poiana din Plopoasa, drept 20 taleri bătuţi, iar lui Ionaşcu i-a fost cumpărătură de la Postrăv Ion, pentru că i-a dat lui loc de sat, de la casa lui Postrăv, la deal, pe lângă pârâu, din tot locul”[1176].

CHILĂU

(lângă Odobeşti, Vrancea).

1732, iulie 28: Ispisoc de judecată de la Gligori Ghica voievod, care îl trimite în executare pe Costache vel (mare) spătar, după ce „multă pâră şi gâlceavă au avut aici Mitofan, egumenul de la mănăstirea Mera, cu preoţi de **Odobeşti** şi cu alţi răzeşi de acolo pentru nişte părţi de moşie din siliştea satului **Chilău**… şi li s-a ales judecata în acest chip: să se facă raclă pe pământul Ghincii şi pe pământul popii Ionaşcu, cu fraţii lor, şi să i se dea părintelui a şasea parte dintr-acele două pământuri, pe lungul pământului, şi, făcând dumneata raclă, să pui dumneata şi pietre la toate raclele, cât s-ar cuveni egumenului, şi din pământurile lui Dubală iarăşi să dai dumneata a şasea parte… / Iar pentru Arva şi pentru moşia din gura **Reghiului**, în sus cu Spuma şi pentru alte

[1176] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 49, pp. 53, 54

pricini multe, ce mai au între dânşii, să-i aşezi dumneata acolo, pe cum vei socoti că este drept”[1177].

CHILDEŞTI

(odinioară Childina, sat pe Telehna,
în comuna Zăpodeni, Vaslui).

1432, aprilie 5: Întărit de Ilie voievod lui Ivaşcu Velna, fiul lui Murgu, care primeşte uric pentru „Murgeşti, sat întreg în trei hotare, Childina şi Negrileştii”[1178].

1646: Sândzana, fata Ilenei de ţinutul Vasluiului, din satul **Childeşti**, cu bărbatul ei Moldovanul seimen „şi cu cucoana mea Angheluşa, fina Grozavei Gheorghiasa”, care aveau, în **Iaşi**, „un locuşor de casă, dat fiicei mele Angheluşa, de mătuşa cucoanei, anume Gozava Gheorghiasa… am vândut acea bucăţea de loc lui Hristodor jitnicer, drept 50 lei bătuţi”[1179].

1177 Sava, Aurel V, *Documente Putnene,* I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 107, pp. 68, 69

1178 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. I, Bucureşti 1975, doc. 110, pp. 161, 162

1179 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 311, pp. 250, 251

CHILIA

(în Cârligătura, lângă Voineşti, Iaşi).

1774, mai 26: Satul **Chilie**, ţinutul Cârligăturii, ocolul de Jos, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1180]**: Toată suma caselor: 14**. Scădere rufeturi, însă 10: 5 panţări, 1 slugă, 3 copii din casă, 1 săracă. Rămân birnici 4. / **Birnici**: Andrei, argat / Vasile Pârle, plugar / Vicol, pas priş ot (venit din) Dârgeni / Timoftii, pas ot tan (de aici). // **Rufeturi:** Sandul, panţăr / Stratul, panţăr / Lupul, panţăr / Gheorghi, panţăr / Sârghie, panţăr / Lupul, slugă / Grigori, copil din casă / Gheorghi, copil din casă / Toader Aliargă, copil din casă / Nastasia, săracă.

[1180] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 481

CHILIENI

(la obârşia Pereschivului, Chiliiani sau Chilieni, comuna Coroieşti, Vaslui).

1529, martie 24: Întărit de Petru (Rareş) voievod lui Lupşe şi femeii lui Dobruşa „un sat anume **Chiliiani** (sau Chilieni la obârşia Pereschivului[1181], Vaslui)… după vechiul hotar, pe unde de veac a îmblat”[1182].

1632, iunie 4: Porunca lui Alexandru Iliaş voievod, dată şetrarului Chicoş, fostului vornic de gloată Ionaşco Avram, fostului vornic de gloată Gavril Mierca, lui Maftei Roşca şi lui Dinga din târgul **Bârlad** şi lui Tudor din **Chiliiane** (Chilieni, comuna Coroieşti, Vaslui), să meargă şi să cerceteze „jaloba jupânesei răposatului fost hatman Necoară, zicând că au cumpărat câtva loc din sat din **Ceucani** (Ciocani, comuna Perieni, Vaslui)… iar când este acum are împresurătură de Sava din Ceucani”[1183].

1643, februarie 5: Andrei şi femeia lui Ştefana, nepoata lui Lazăr şetrar, vând vornicului de gloată Dumitraşco Gheuca „a şasea parte de sat din **Băicani** (comuna Coroieşti, Vaslui), partea din sus, cumpărătura moşului ei Lazăr şetrar de la Ion Ciobănelul şi de la Buga

---

1181 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 59

1182 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. I, Iaşi 1906, pp. 228, 229

1183 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 109, p. 135

din **Chilieni** (comuna Coroieşti, Vaslui) şi alţi nepoţi ai lor, precum şi toate părţile lui Mihăilă, feciorul lui Ionaşco, nepotul lui Andrei, şi ale lui Bejan din **Făureni** (comuna Coroieşti, Vaslui), cu vad de moară şi cu loc de prisacă”[1184].

1644, martie 22: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Tudor, căpitanul de **Chiliiani** (Chilieni, comuna Coroiești, Vaslui), după ce „s-au jeluit înaintea domniei mele Ion Teleagă din **Năvârniți** (comuna Liești, Galați) pe Corui, comisul din **Boicani** (Băicani, comuna Coroiești, Vaslui), zicând că a cumpărat o ocină de la Gligorie Cofă, un bătrân din satul **Colfăşeni** (azi Colpăşeni, comuna Coroiești, Vaslui), iar Corui comis se scoală de-i ia ocina, și bătrânul, și cumpărătura, și taie hotarul și nu vrea să dea lui Ion Teleagă nimic. / Drept aceea, tu să mergi și să strângi oameni buni și să socotiți acea ocină și tot acel bătrân ce a cumpărat Ion Teleagă de la Gligorie Cofă, din deal în deal, și cu vad de moară și cu tot venitul. Iar voi să faceți lege dreaptă, ca să-și țină Ion Teleagă ocina și bătrânul din satul Colfăşeni”[1185].

1899: „**Chilieni de Jos**, sat în judeţul Tutova, plasa Pereschivul, comuna Chilieni, spre sud-est de Chilieni de sus. / **Chilieni de Sus**, sat aproape de marginea judeţului, pe pârâul Pereschivul. Are 560 locuitorii, din care 49 știu carte. Locuiesc în 152 case. Acest sat, împreună cu satul Chilieni, formează o comună, cu cătunele Chilieni de jos, Afumaţi şi Rotăria. În toată comuna sunt 707 locuitori, din care 50 ştiu carte;

[1184] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 22, p. 27

[1185] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 263, p. 236

sunt 105 contribuabili; 189 case. Teritoriul comunei este acoperit cu dealuri; în cea mai mare parte aceste dealuri sunt acoperite cu vii şi păduri. Viile ocupă o suprafaţă de 83 hectare. Sunt 5 comercianţi. Are o şcoală primară de băieţi şi 2 biserici”[1186].

CHILIŞENI

(lângă Ştirbăţ, Bucovina)

Moşie a boierilor Ştirbăţ, împreună cu „Ştirbeţul Moldovei”[1187], Chilişenii, sat vechi, au parte de o atestare târzie, în 7 martie 1760, când se stabileşte hotarul între satele Reuseni şi Chilişeni, apoi în 26 noiembrie 1767, atunci când stăpânii moşiei Chilişeni, mazilii Nicolae şi Constantin Ştirbăţ, participă la hotarnica moşiilor Mitropoliei Moldovei.

1760: În hotarnica din 7 martie 1760, „se arată hotarul satului Chilişeni despre Reuseni şi el începe de pe vârful Uideştilor, unde se desparte Racova veche de cea nouă, de aici merge cu matca Racovei vechi, mai sus de poiana lui Mălai, până la hotarul Reusenilor”.

În **1775**, satul Chilişeni, din Ocolul Mijlocului, avea 1 popă şi 16 ţărani.

1778: Între anii 1756-1778, s-au aşezat la Chilişeni, proprietate a Ruxandrei Ştirbăţ, în 1778,

---

[1186] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 368

[1187] Iorga, Nicolae, *Neamul românesc în Bucovina*, Rădăuţi, 1996, pag. 33

emigranţii ardeleni Maftei HULLER (Nimigea), Ştefan ŢAPU (Ţigău), Ioan BLĂJAN (Şirioara), Vasile TRIMUŞ (Căila), Ioan TIMOFTEI (Căila), George BLAGA (Căila), Ştefan NARŢ (Căila), George TIPROVAN (Ormeniş), Alexa, Girdiec şi Iftimie GRIGORAŞ (Căila), Vasile şi George AVRAM (Nimigea), Luca NEGUREAN (Budac), Nichifor IACOBAN (Bârlea), Filip SPATER(Gurghiu), Ursu şi Nechifor MOLDOVAN (Bârlea), Tudor FLOREA (Buduş) şi Luca ZIGOVANU (Buduş). Recensământul lui Rumeanţev[1188], din 1772-1773, înregistrează la Hilişenii, în Ocolul Mijlocului, fără alte precizări, „4 – toată suma caselor", însemnând 1 diacon, 2 femei sărace şi 1 turc botezat.

În 12 octombrie **1777**, la serbările de la Cernăuţi ale depunerii jurământului de credinţă faţă de Austria, Roxandra Ştirbăţoaia, proprietara Chilişenilor, a fost reprezentată de vechil, fiind printre puţinii stăpânitori de moşii din Bujcovina care au evitat să participe la eveniment.

În 13 decembrie **1782**, după cum declara în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina, Roxanda Ştirbeţoaia stăpânea satul Chilişeni, pe care o moştenise dev la Nicolae Ştirbeţ, care, la rândul său, a primit-o zestre de la socrul său, Botez sau Mălai. Cea mai mare parte a satului Chilişeni rămăsese, totuşi, în Moldova. Roxana va muri în 27 martie 1809, moşia fiind moştenită de singurul ei copil, Constantin Ştirbeţ.

În 2 octombrie **1783**, mazilul Constantin Ştirbăţ participă şi la stabilirea hotarelor Uideştilor de către

---

1188 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 342

Comisia cezaro-crăiască de delimitare a hotarelor în Bucovina.

1842: Neamul mazililor Ştirbăţ devine, foarte curând, neamul Gerlaczek din Chilişeni, datorită unor căsătorii mixte. Drept urmare, în 8 martie 1842, un oarecare Johann Gerlaczek din Chilişeni este invitat, de Anicki, mandatar şi judecător de poliţie, ca moştenitor al Bosancilor, alături de tutora Therese Gerlaczek, după moartea lui Iacob Gerlaczek.

În **1843**, patron al bisericii cu hramul Arătarea Maicii Domnului din Chilişeni, înălţată între anii 1812-1813 de Constantin de ŞTIRBEŢ, cu 237 enoriaşi, era Ifrim von MANITZELEU, postul de paroh fiind vacant. În 1876, când biserica din Chilişeni era filială a celei din Udeşti, într-o comună bisericească cu 1.890 enoriaşi, paroh era Vasile POPOVICI. În 1907, în comuna bisericească anterioară, extinsă cu Poiana Silionului şi cu Ştirbăţ, existau 2.629 enoriaşi, dar numai 295 în Chilişeni. Paroh era tot Vasile POPOVICI, născut în 1819, preot din 1848, paroh din 1855, iar cantor era, din 1901, Leon POPOVICI, născut în 1851.

1857: În Bucovina, „cultura fructelor lasă mult de dorit. La Rus, Udeşti şi Chilişeni, pe Suceava, se cultivă via”[1189].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Suceava – **Suceava** (Oraş cu tribunal districtual) cu Cutul Zamca, Iţcanii Vechi şi Şeptilici, Bosance cu Nemericeni, Podeni,

---

[1189] Tommaséo, Nicolò, *Geografia storica moderna universale*, Milano 1857, p. 79

Hriaţca şi Lisaura, Buneşti, Buninţi, **Chilişeni**, Danila, Găureni, Hatna cu Dărmăneşti, Iasobeşti sau Fogodisten cu Gura Solcii, Slobozia sau Milişăuţii de Jos, St. Ilie, Ipoteşti, Iţacanii Noi, Călineşti Enache cu Vasilache, Călineştii lui Kuparenko, Costâna cu Berindeşti, Liteni, Mereţei, Mihoveni, Mitocul Dragomirnei cu Lipoveni, Părhăuţi, Pătrăuţi pe Suceava, Reuseni, Romaneşti, Rus Mănăstioara, Rus Plavalar cu Rus Poienile, Securiceni, Şcheia, Soloneţ, Stroieşti pe Suceava, Tişăuţi, Todireşti cu Pietroasa, Uideşti, Zahareşti"[1190].

1887: La Chilişeni funcţiona, din 1887, o şcoală cu 3 clase[1191].

1904: „Ştirbeţul Moldovei rupt din Chilişenii Bucovinei"[1192].

1906: Se activează, în Chilişeni, o „agenţie poştală cu cerc de activitate lărgit", în care se vor „putea intima orice fel de expediţiune poştală, precum şi mandatelepoştale şi scrisori de valoare până la suma de 50 coroane"[1193].

1907: Adunând „cântece populare româneşti din Bucovina", care aveau să vadă lumina tiparului sub semnătura nemeritată a lui Mattias Friedwagner[1194], în 1940, Alexandru VOEVIDCA a cules folclor şi de la

---

[1190] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[1191] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 49, 1876 p. 39, 1907 p. 162

[1192] Iorga, N., *Neamul românesc din Bucovina*, Bucureşti 1905, p. 52

[1193] *Apărarea Naţională*, Nr. 25, Anul I, duminică 30 decembrie stil nou 1906, p. 3

[1194] Friedwagner, Matthias, *Rumanische Volkslieder aus der Bukowina*, Konrad Triltsch Verlag Wurzburg, 1940

Eleonora MOLDOVAN (21 ani în 1909) şi Gheorghe BÂRSAN (21 ani în 1909) din Chilişeni.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Chilişeni** sau **Ştirbeţ**, sat, districtul Suceava, aşezat pe malul drept al Sucevei, în colţul de est al districtului, spre hotarul cu România. Suprafaţa: 0,89 kmp; populaţia: 252 locuitori români, de religie gr. or. Este unit cu Suceava prin drumul districtual ce trece prin Udeşti, Ruşii Mănăstioara, Bosancea. Are o şcoală poporală, cu o clasă, şi o biserică filială, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului", atenenţă a parohiei Udeşti. La 1776, era proprietatea mazilei Alexandra Ştirbecioaia, după care s-a numit satul şi Ştirbeţ. Populaţia se ocupă cu agricultura, cu creşterea de vite şi puţin cu cultura viei. Posedă 87 hectare pământ arabil, 17 hectare fânaţuri, 12 hectare grădini cu vii, 17 hectare izlaz. Are 6 cai, 97 vite cornute, 157 porci, 11 stupi. **Cilişeni, moşie**, cu administraţie specială, districtul Suceava. Suprafaţa: 0,90 kmp; populaţia: 10 locuitori, dintre care 5 vorbesc limba română, 2 limba germană, 1 limba ruteană şi 2 alte limbi; de religie rom. Cat. Sunt 6, iar de cea gr. or. 4. Are numai 2 case. La 1776, forma o singură moşie şi sat cu Chilişeni, comuna, fiind în stăpânirea mazilei Alexandra Ştirbecioaia"[1195].

1914: „Satele din josul Sucevei, cuprinse în colţul ce intră în pământul României, ca Lisaura, Tişăuţi, Bosanci, Udeşti, Chilişeni, n-au fost cercetate de cazaci"[1196].

[1195] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 60, 61

[1196] *Adevărul*, 28, nr. 9994, 8 ianuarie 1915, p. 3

Pe fronturile Austriei, „infanteristul **Toader Javni**, din Chilişeni, Regimentul 22, a fost rănit”[1197].

1945: „În baza dispoziţiunilor art. 4 din legea administrativă, modificat prin legea Nr. 62, publicată în *Monitorul Oficial* Nr. din 20 din 24 ianuarie 1942, / Decidem: / Art. 1). **Comuna rurală Chilişeni**, din judeţul Suceava, **se desfiinţează**, trecând, ca sat, la comuna rarală Poeni pe Suceava, din acelaşi judeţ. În urma acestei schimbări, comuna Poeni pe Suceava va fi compuă din satele Chilişeni şi Poeni pe Suceava, cu reşedinta în satul Poeni pe Suceava”[1198].

1947: „Judecătoria Suceava: Domnii Ilie a lui Ioan Ostrovan şi Gavril a lui Ilie Ostrovan, cu domiciliul necunoscut, sunt citati a se prezenta la această instanţă, camera Nr. 9, în ziua de 2 Aprilie 1947, ora 8, în calitate de pârâţi, personal la interogator, în proces cu Gheorghe Lăcătuş, agricultor din Chilişeni, judeţul Suceava, pentru a se vedea obligaţi să consimtă ca dreptul de proprietate asupra corpurilor funciare, fasc. Nr. 110 şi 16, din Chilişeni, constând, primul, din parselaa34/3 grădină, 68 clădire cu casa Nr. 56, iar al doilea din parcelele 34/1, 35/1 grădină şi 81 clădire cu casa Nr. 80, să se intabuleze pentru reclamantul Gheorghe Lăcătuş; cunoscând că, în caz de neprezentare, vor fi judecaţi în lipsă”[1199].

[1197] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 157 – Supliment, din 8 iulie n. 1915
[1198] *Monitorul Oficial*, Nr. 234, 13 octombrie 1945, p. 8933
[1199] *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 26 martie 1947, p. 2116

CHILIŞOAIA

(satul Todereşti, în Chilişoaia, comuna Dumeşti, Iaşi).

1456, februarie 18: Întărit de Petru voievod protopopului Ioil şi fiului său Giurgea, gramatic, care primesc uric, pentru „satele anume: Oneşti la Cârligătură, pe amândouă părţile pârâului, şi prisaca pe care a întemeiat-o Giurgiu Negru, şi mănăstirea lor, şi loc de prisacă în acelaşi hotar, şi, mai sus, Voroveşti, şi poiana de la Ştefan Roşul, pe care le-a dat-o Ştefan de bunăvoia lui, şi, mai jos, pe acelaşi pârâu, la lazul lui Simion, loc de moară, şi prisaca lor din dreptul Podobitului, în pădure, şi Arpăşeştii lui Arpaş, şi, peste Bahlui, la Glodurile de la Movila Mare şi la fântâna lui Berbeniţă un loc din pustie, să-şi întemeieze sat şi fânaţ, şi, pe Şacovăţ, un loc de moară, unde vor putea să-şi facă, şi pe Stavnic, asemenea, şi, deasupra Nistrului, Cunicea, amândouă cuturile, şi Cobâlia, şi Armeni, lângă Suceava, şi seliştea lui Scandal, lângă Roşiori, şi **Todereşti** ”[1200]. Hotarul, din veac, iar pentru pustii, îndestul.

1624, octombrie 27: „Eu, Gheorghe, feciorul lui Ştefan Danco de Todereşti, mărturisesc cu acest zapis al meu cum m-am rugat lui Dumitraşco diac ca să ia curtenie numele tătâne-meu, să-l plătească el, şi eu să-i dau casa tătâne-meu şi cu câtă ocină va fi din sat din **Todereşti** (în Chilişoaia, Iaşi), şi să-i mai dau o putină de

[1200] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 56, pp. 81-83

miere, ce am la Iordachi, şi eu să fiu slobod şi mântuit de curtenie şi să dea Dumitraşco seama de curtenia mea. / Şi în tocmeala noastră fost-au multe slugi domneşti: Gavril Albici de **Bătăreşti** (Bătrâneşti, sat lângă Româneşti, Iaşi), şi Mierăuţă de **Romăneşti** (azi Podu Iloaiei, Iaşi), şi Moisei de-acolo, şi Tudosie de acolo, şi Chirilă şi mulţi oameni buni, ca să se ştie, şi Obrejie ţârcovnicul de Iaşi şi Mihail"[1201].

1626, ianuarie 13: Întărit de Radul voievod diacului Dumitraşco Fulger, în baza unui zapis de mărturie, semnat de curteni din Iaşi, precum Ion armaş, Grama fost uşer, Avram pivnicer, Gavril Arvat fost vătaf de aprozi, Ignat săbier, Moiseiu Grebencea diac, Călin şi Drăgoiu, precum şi de Gheorghiţă, fiul lui Ignat din **Dişcova** (Duşcova, ţinutul Orhei, Moldova), „scriind în aceste zapise că şi-a cumpărat o parte de ocină din satul **Todereşti** (azi satul Chilişoaia, Iaşi), din ţinutul Cârligăturii, de la Dochia, fiica lui Ion Capşea, toată partea ei…, pentru 25 de taleri bătuţi. / Şi de asemenea şi-a cumpărat o altă parte de ocină din acelaşi sat Todereşti de la Văsiian, fiul lui Ion Policeanu, şi de la Vasile, fiul lui Mănăilă, nepotul lui Purcar, toată partea lor… pentru 15 ughi galbeni"[1202].

1626, iulie 3: Zapisul surorilor Todosia, Nastasia şi Prohira, cetele Vărvarei, nepoatele Nastei şi Frăţinei, ce-a fost mumă Nastei, prin care mărturisesc cum au vândut, „dintr-a treia parte de sat **Arpăşeşti** (Hărpăşeşti, apoi Goeşti în Cârligătură, Iaşi), două părţi, ce se cheamă

[1201] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 238, p. 306

[1202] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 5, pp. 8, 9

acum **Goeştii**…, dar şi partea moaşei noastre, Nastei… Neniului, pârcălabului de Cârligătură, drept doi boi şi o vacă cu viţel”[1203]. Martori: Ionaşco Bilţu şi popa Gligorie ot **Todereşti** (Chilişoaia, Iaşi), Iordachi şi Gheorghiţă Murăţel, Misail, Cârste arman.

1635, aprilie 12: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Dumitraşco Fulger şi cneaghinei lui Mărica, fiica Nastasiei, nepoata lui Griga Hrincovici, care primesc urice pentru „a patra parte din satul **Voroncouţi** (Vărăncău, comuna Slobozia-Cremene, raionul Soroca, Moldova), partea de mijloc, care este în ţinutul Sorocii, cu vad de moară pe Nistru… parte care s-a cuvenit Maricăi, cneaghina lui Dumitraşco Fulger, după împărţeală cu fraţii ei a moştenirii după bunicul lor Hrincovici cel bătrân… Şi de asemenea, altă parte din Voroncăuţi, pe care l-a avut de la însăşi Domnia Mea şi jumătate din a patra parte, pe care au cumpărat-o de la Ionaşco, fratele Maricăi, fiul Nastasiei, nepotul lui Hrincovici, pentru 85 zloţi bătuţi. Şi de asemenea, **Valea Utmanovca** (Utmanovca, înglobat în Vărăncău, comuna Slobozia-Cremene, raionul Soroca, Moldova), care este în acest hotar al Voroncouţilor, unde s-au aşezat nişte oameni din **Nemirov** (Nemirovca, comuna Nemirovca, raionul Camenca, Moldova) şi i-a scos Dumitraşco Fulger”. / „Şe de asemenea, jumătate de selişte din **Lupşeni** (raionul Sângerei, Moldova), cu loc de iaz pe pârâul Soloneţ, care este în acest ţinut al Sorocii, cumpărată de la Ion Iujdilă, fiul lui Dumşe, nepot lui Chipărco, strănepotul lui Lupşe cel bătrân, pentru 50 ughi galbeni… Şi altă parte din Lupşeni, jumătate din jumătate de selişte, cumpărătură de

---

[1203] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 90, pp. 110, 111

la Griga Vecică, fiul Erenei, nepotul lui Dumşe, pentru 50 taleri de argint". / „Şi o parte de ocină din satul **Todereşti** (înglobat în Chilişoaia, comuna Dumeşti, Iaşi), în ţinutul Cârligăturii, cumpărată de la Simion Capşea medelnicerel, care o cumpărase de la mătuşa lui Frăsina, fiica lui Vicol, pentru 53 de taleri de argint. Şi altă parte din Todereşti, cumpărată de la Odochia, fiica lui Ion Capşea, mai jos de prisaca lui Simion Capşea, pentru 30 de taleri bătuţi. Şi de asemenea altă parte din Todereşti, cumpărată de la Necula şi Dumitru, fiii lui Căzacul Capşea… unde a fost casa tatălui lor Căzacul, pentru 15 ughi. Şi de asemenea, din acelaşi sat Todereşti, partea cumpărată de la Nastasa, fiica lui Arman, pentru 15 zloţi bătuţi. Şi… din acelaşi sat, partea cumpărătură de la Mărica Mătiiasă, fiica lui Andronic şi de la copiii lor Ghervasie, Alexa, Todosie, Tanasie şi Haritona, pentru 25 taleri bătuţi. Şi altă parte din Todereşti, care a fost cumpărătură lui Ştefan Danco stolnicel de la Cârstea, fiul Anuşcăi; şi a rămas de la Ştefan Danco un fiu, anume Gheorghe, şi nu a putut să plătească singur numele tatălui său Ştefan Danco stolnicel pentru curtenie, pentru 8 ughi… şi a plătit Dumitraşco Fulger 4 ani. Şi altă parte din Todereşti, cumpărată de la Văsiian, fiul lui Ion Policeanul, şi de la Vasile, fiul lui Mănăilă, nepoţii lui Purcar, pentru 40 taleri de argint. Şi altă parte… cumpărătură de la Marco şi de la copiii lui şi ai Cârstinei, Arpentii, Tănase şi Dochiţa, nepoţii lui Andronic, pentru 25 taleri de argint; şi i-a plătit pe doi ani şi darea ţărănească. Şi de asemenea, altă parte din Todereşti, cumpărătură de la Iachim, Toader, Amghelina şi Măriiia,

copiii Annei, nepoţii lui Bulaşco, pentru 20 zloţi bătuţi”[1204].

1635, august 29: Zapis de la marele spătar Ureche, Gheorghe Roşca, Varlan uşerel din **Ciunceşti** (comuna Brăeşti, Iaşi), Ştefan mare vătav, Toder, ginerele lui Zgâia din **Scorţeşti** (înglobat în Albeşti, comuna Brăeşti, Iaşi), Malici hotnog din **Şepteşani** (lângă Goeşti, comuna Lungani, Iaşi), Simion pitărel, Vasile şi Ionaşco Răspop din **Pleşăşti** (Pleşeşti, azi Zmeu, comuna Lungani, Iaşi), Toder Drăguşan din **Todereşti** (Todireşti, înglobat în Chilişoaoaia, comuna Dumeşti, Iaşi), Iusip din **Brăeşti** (comuna Brăeşti, Iaşi), Gugea şi Pătraşco Fulger din **Goeşti** (comuna Lungani, Iaşi), popa Toder din **Cepliniţi** (Cepleniţa, comuna Cepleniţa, Iaşi), Pătraşco croitor, Mihil şi Stratilat şi Marco diac – slugile lui Ureche din **Iaşi**, care mărturisesc cum au venit înaintea lor fraţii Ipatie Sârbea şi Toader, şi nepoţii lor Nelcăiaco, Isaico şi Măriica, fiii lui Sârbea din **Lungani** (comuna Lungani, Iaşi), nepoţii lui Lupul Coşciug din **Băloşeni** (lângă Borşa, comuna Vlădeni, Iaşi) şi au vândut, „dintr-o jumătate a satului **Băloşăşti** (Băluşeşti, comuna Icuşeşti, Neamţ), a treia parte, cea din jos, lui Neaniul vornic, pentru 30 zloţi bătuţi”[1205].

1636, octombrie: Întărit de Vasile Lupu voievod călugărilor mănăstirii Sfântul Sava, care s-au pârât de faţă cu Iftimie şi Ştefan, fiii lui Dănăilă diac din **Româneşti** (comuna Româneşti, Iaşi) „pentru o prisacă, care este în hotarul **Butuneştilor** (înglobat în Chilişoaia, comuna

---

[1204] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 93, pp. 123-128

[1205] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 220, pp. 260. 261

Dumeşti, Iaşi), în ţinutul Cârligătura, cu vie, livezi şi curătură, zicând Iftimie şi Ştefan că ei au pus zălog această prisacă la Enache postelnic pentru 10 zloţi bătuţi, iar rugătorii noştri, călugării, au spus că nu a fost pusă zălog, ci ei au vândut această prisacă lui Enache postelnic… pentru 40 de zloţi, şi au adus rugătorii noştri mărturia lui Neaniul vornic, care a mărturisit că a cumpărat Enache postelnic această prisacă şi a dat-o sfintei mănăstiri”[1206].

1774, mai 26: Satul **Chilişoaia**, ţinutul Cârligăturii, ocolul de Sus, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1207]**: Toată suma caselor: 46**. Scădere rufeturi, însă 19: 10 ţigani, 3 poştaşi, 2 sămeni agieşti, 1 jidov, 1 panţer, 1 slugă, 1 săracă. Rămân birnici 27. / **Birnici**: Iroftii sin (fiu) Daria / Ştefan Chirila / Iancul, butnar / Georgii Vacăneagră / Ioniţă, crâşmar / Duca / Sandul Gângav / Ştefan Mirăuţă / Iftimii, butnar / Ioniţă, vătăman / Alecsandru, herghelegiu / Georgii, văcar / Roman / Ion, butnar / Simeon zet (ginere) lui / Ursachi, plugar / Manoli, plugar / Vasâli zet (ginere) lui Manoli / Constandin, rus / Andrei Obrijan / Neculai Obrijan / Lupul, pas / Mihalachi Ciocârlan, pas / Ioniţă, lemnar a dumisale logofătului Balş / Gavril Hroitul, tij (la fel) a dumisale / Neculai Puiualbu, tij lemnar a dumisale logofătului Balş / Constandin Bradibur, tij (la fel). // **Rufeturi**: Ion, ţigan / Neculai, ţigan / Pricopii brat (frate) ego, ţigan / Neculai, crâşmar, ţigan / Ion, ţigan / Moisa, ţigan / Crăciun, ţigan / Iftimii, ţigan / Ioana, ţigancă /

[1206] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 526, pp. 578, 579

[1207] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 470, 471

Filip, ţigan / Constandin Vacăneagră, poştaş ot (din) Podu Iloaiei / Chiriţa, poştaş ot tam (de aici) / Toader sin (fiu) Apostol, poştaş ot tam / Irimie, săman agiesc / Gavril, săman agiesc / Ilia, jidov / Constandin, slugă / Crâste, panţer / Maria, săracă.

1899: „**Chilişoaia**, sat în partea de sud-vest a comunei Păuşeşti, plasa Cârligătura, judeţul Iași. Are o suprafaţă de 758 hectare şi o populaţie de 17 familii sau 71 suflete. Numărul vitelor e de 93 capete, din care: 70 vite mari cornute, 16 cai și 9 râmători”[1208].

CHIPERCENI

(vechiul Piperceni, Orhei, Moldova).

1609, aprilie 8: Carte de împuternicire, dată de Constantin Moghila voievod „lui Simion şi lui Dămian şi tuturor răzeşilor săi din saul **Piperceni**, din ţinutul Orheiului, ca să fie tari şi puternici să-şi ţină satul lor Pipercenii, cu toată ocina sa şi cu vecinii, cu morile, heleşteiele, pomăturile, viile, prisăcile, cu tot venitul, care au fost dat şi închinat părţile lor de Ion Rusulei şi răzeşii săi boiarinului nostru Vasilie Lozenschii stolnicul, care de acum nici o treabă să n-aibă cu satul lor, cu moşia lor, nici cu vecinii, ci să fie în pace satul şi vecinii”[1209].

1612: Suriţa, fata Nastei din satul **Drăguşeni**,

[1208] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 370

[1209] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 30, pp. 41, 42

vinde fraţilor Petrii şi Ionaşco, feciorii Milii ot **Stolniceni**, drept 20 lui bani gata, „din vatra satului Drăguşeni, în jos, un bătrân… Şi s-au întâmplat Ion Plopă, Toader Bobeică ot **Drăguşeni**, Ion, Vasile Buza şi Dumitru Coceală din **Chipirceni**”[1210].

1612, septembrie 24: Ispisoc de judecată de la Ştefan voievod, după ce „au venit Pavăl şi Ioan Rusulei, Nichifor, alt Pavăl, Nanciu, Ioan Taţinco, Gherman, Marcu, Mărica, Ştefan şi alţi răzeşi ai lor, toţi nepoţi lui Vlaşco Băşcul, lui Vlaşin şi lui Ursul zet (ginere) Vighiian, şi s-au întrebat de faţă cu Simion spătar, fratele său Dămiian spătar, Condrea vistier, Anna şi popa Orza pentru jumătate de sat **Chipirceni**, cea din jos jumătate, zicând că a fost împresurat-o Lozinschi fost stolnic, iar Simion spătar, Damian spătar, Condrea vistier, Anna şi popa Orza ne-au spus că au vândut acei oameni lui Lozinschi şi le-au făcut lor multă nevoie, greutate şi împresurări, iar ei n-au putut răbda, ci s-au sculat cu toţii, de au jeluit pe Lozinschi înaintea lui Constantin Moghila vodă şi au întors cu toţii banii, 160 taleri, precum au arătat şi ispisocul… / Deci noi am îndreptat pe Simion spătar, Damian spătar, Condrea vistier, Anna şi popa Orza, şi am luat de la dânşii fheriie 12 zloţi, iar Pavăl şi Ioan Rusulei, Nichifor, alt Pavăl, Nanciu, Ioan Taţinco, Gherman, Marcu, Mărica, Ştefan şi alţi răzeşi ai lor au rămas înaintea noastră din toată legea ţării”[1211].

1617, noiembrie 22: Întărit de Radul voievod spătarului Simion şi fratelui său, spătarul Damian, care

---

[1210] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 24, pp. 41, 42

[1211] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 38, pp. 49, 50

cumpără, cu 62 taleri de argint, de la Ana, cu feciorii ei, fata lui Buzdugan, nepoată Tomşei Piperciu, „a sa dreaptă ocină şi moşie din dres de întăritură ce a avut părintele lor Buzdugan de la Irimia Movilă, din jumătatea satului **Pipercenii** de sus, a opta parte… ce este deasupra pârâului Lucaceuca, ce-i la ţinutul Orheiului"[1212].

1671, august 1: Istratie din **Chiperceni**, feciorul lui Dragomir cel bătrân din **Îndărăpnici**, vinde marelui stolnic Ilie Sturza, drept 5 boi şi 5 lei bani, „o moşie care este în satul Îndărăpnici, jumătate de sat ales şi stâlpit, ce este partea mea, din sus dinspre Dobruşa… dinaintea lui Donici căpitan, Ştefan căpitan, Simion Râuleţ, Urdă vătavul, Pavăl vătavul din **Beişor** şi mulţi oameni buni s-au prilejit"[1213].

1763, decembrie 12: Căpitanul Sandul Furculiţă, soţia lui Safta şi fiul Manol vel (mare) cihucciu, dăruiesc „finului nostru Miron sin (fiu) preotului Epate ot **Ciohoreni**, care acel copil l-a botezat fiul nostru Miron paharnic, pentru sufletul nănaşului său şi pentrz sufletele noastre, ale bătrânilor… partea noastră, ce s-a alege, din **Chiperceni**, din bătrânul Căbac, care suntem toţi dintr-o sămânţă cu Dumitraşcu de Chiperceni şi cu Ghione de **Cornova**, cu părintele nostru văr primar, însă noi am dat părticica noastră, osebit de ale altor fraţi… Şi la aceasta s-au întâmplat Vasile Gligoriţă vornic ot **Şercani** şi Ştefan Huşan, scutelnicul nostru"[1214].

[1212] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 46, p. 58
[1213] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 131, p. 133
[1214] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 241, pp. 253, 254

1774, iunie 5: Satul **Chipercenii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Câmpurilor, după recensământul lui Rumeanţev[1215], avea **toată suma caselor 37**. Scădere rufeturi 15: 12 volintiri, 1 mazil, 1 popă, 1 1 femeie săracă. Rămân birnici 22. / **Birnici:** Irimie Lişan / Antohi Budac / Arhiri Lungul / Sandul Chiriac / Ioniţă Bucăţele / Sârghie Holteiu / Simion, vătăman / Ioniţă Cazacu / Dămian Cioară / Ocsănti Mură / Vasile Savin / Timofti Ţurcan / Afrei fiul lui Ion / Grigoraş Andrieş / Ion Gânga / Toader Lişan / Zaharie Zeamă / Pavel Zosin / Antohi Veveriţă / Ion Frecăţel / Ilie fiul lui Mălai /Iosip, jidov. // **Rufeturi:** Simion Laşcu, căpitan, volintir / Pavel Grosu, volintir / Ioniţă Iosip, volintir / Darie fiul lui Iosip, volintir / Sandul, croitor, volintir / Toader, crav, volintir / Vasile Arhipi, volintir / Climente fiul lui Toma, volintir / Grigoraş Căzacu, volintir / Gheorghe Deliu, volintir / Gheorghi Levenţa, volintir / Vasile fiul lui Toma, volintir / Mihălache, căpitam, mazil / Popa Lupul / Maria, săracă.

1785, martie 15: Zapisul lui Mihalache căpitan ot **Chiperceni**, din ţinutul Orhei, în care mărturiseşte că a luat de la mare vornic Iordachi Canta 25 de lei „pe a şaptea parte ce am în moşia **Piripicenii** ot ţinutul Orhei, fiind părtaş la acea a şaptea parte şi Pupul Batcu”[1216].

1793, noiembrie: „Mihail Constantin Şuţu voievod porunceşte aşezarea lui Vasile Levinţă din **Chiperceni** în rândul mazililor… adeverindu-se prin

---

[1215] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 470, 471

[1216] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 275, pp. 305, 306

dovezi că este neam de mazil”[1217].

1904: „**Chiperceni**, sat mare în judeţul Orhei, centrul volostei cu acelaşi nume, aşezat într-o vale, între două şosele, aceea din Orhei spre Cuizouca şi aceea din Cuizouca spre Dubasari. Are 400 case, cu o populaţie de 2.448 suflete de răzeşi; biserici; şcoală elementară; vite 680. Sunt numeroase vii şi grădini cu pomi”[1218].

CHIPEREŞTI

(Pipereşti, Chipereşti, comuna Ţuţora, Iaşi).

1645, august 24: Zapisul lui Dumitru Roşca, vornic de Botoşani, care s-a înţeles cu egumenul şi soborul „de la sfânta mănăstire a lui Golăe din târgul Iaşi… şi am ales în semne hotarul satului **Pipereştilor** (Chipereşti, comuna Ţuţora, Iaşi) şi al satului **Tomeşti** (comuna suburbană Tomeşti, Iaşi), dinspre hotarul satului nostru **Cârsteşti** (comuna suburbană Holboca, Iaşi), din ţinutul Iaşi. Şi aşa am socotit cu acei oameni buni, care au umblat cu brazda în cap, şi am pus o piatră la Fântâna lui Mihalcea, şi de acolo, valea în jos, în gura vâlcelei, am pus altă piatră, unde se numeşte Caraghiuzel, şi de acolo mai departe, peste râpă, şi acolo am pus piatra, şi de

---

1217 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 297, p. 337

1218 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 55

acolo, la vale, pe malul Jijiei, la podul cel mare, bătrân, din jos, pe unde au trecut cărăuşii”[1219].

1899: „**Chipereşti** (Pipereşti), sat în comuna Tuţora, plasa Braniștea, judeţul Iași, situat pe coasta despre nord a dealului Chipereşti, pe malul drept al râului Jijia. Are o populaţie de 12 familii, cu 181 suflete. În sat este o biserică, făcută la 1835 de locuitori, deservită de 1 preot, 1 cântăreț şi 1 eclesiarh. În acest loc a fost al patrulea război între Ştefan vodă, cu fratele său Iliaș la 6943 (1435) Numărul vitelor e de 236 capete, din care: 92 vite mari cornute, 91 oi, 16 cai şi 37 râmători. În acest sat, fostul Domn Grigorie Ghica a făcut, în anul 1775, o fabrică de postav”[1220].

CHIPIALCA

(lângă Soroca, raionul Rezina, Moldova).

1570: Întărit de Bogdan (Lăpuşneanu) voievod Ciorcei, fata lui Toader Fierăi, jupâneasa lui Danciul postelnic, care primeşte ispisoace pentru „ale ei drepte ocini şi cumpărături ale tatălui ei Toader Ferăi… un loc în pustietate pe Botna cea mare, pe de ceea parte de Botna, pe din jos de Batog, în gura văii Colonului, ce se numeşte la Giurge Grecul, partea cea din mijloc, cu heleştee şi cu moi pe Botna, cumpărată de la Dumitru,

[1219] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 176, p. 145-147

[1220] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 378

drept 250 zloţi tătăreşti. Aşjderi, din o a treia parte, o jumătate din partea cea de pe Udrina, partea cea din jos, cu parte din heleşteu şi din moară, cumpărată de la Giurge Grecul, fratele lui Dumitru, drept 150 zloţi tătăreşti. / Şi iarăşi i-am întărit o selişte sub Carahecul lui Mavrodin, pe Dobruşa, în ţinutul Sorocii, anume **Chipialca** (lângă Soroca, raionul Rezina, Moldova), la fântâna Niţăi, între **Dobruşa** (sub Caraghine, ţinutul Soroca, raionul Rezina, Moldova) şi între **Răspopeni** (ţinutul Soroca, raionul Rezina, Moldova, cumpărată de la Elisafta, nepoata dumisale, drept 360 zloţi tătăreşti, din drese ce a avut străbunul ei Mihail Dorohonstchi… / un loc din pustietate, pe Ciuluc, unde cade Urâta în Ciuluc, pe amândouă părţile Ciulucului, ce se numeşte acel los după satul **Urâtei**… / două locuri în pustietate, din sus de acel loc, pe acelaşi Ciuluc, în gura Cohanei, unde se numeşte **Curcubete**, ce sunt pe a,ândouă părţile Ciulucului… / şi iarăşi alt loc, unde se numeşte **seliştea lui Ivaşco**, până unde loveşte în drum… / un loc din pustietate, în ţinutul Sorocii, din sus de movila Hecii, de ceea parte de Urâta, şi satele **Zăvădinele** (Zăvadini, pe Răut, în Alexandreni, raionul Lazovsk, Moldova)… un loc în pustietate după **satul lui Ursul**, ce se numeşte acum **la Giurge**”[1221].

[1221] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. IX, Iaşi 1914, pp. 41-43

CHIRAFTEI

(în Cârligătura, lângă Mileşti, comuna Smulţi, Galaţi).

1774, iunie 5: Satul **Chiraftei**, ţinutul Covurluiului, ocolul Mijlociu, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1222]**. Birnici:** Dimoftii Hibile / Ioniță, vier / Năstasi, vier / Ștefan Gane / Patrichi / Scărlătache / Toader Cârnici / Vasile, vătăman / Ion, Miron / Gavriliță Cristofan / Toader Tălpău / Ion sin (fiu) lui Tălpău / Costandin Butur / Ion Motrian / Radul brat (frate) lui / Sandul Cârnici / Iordache, vier / Paraschiv, vier / Ion, vier / Ștefan Cârnici / Vasile Boubătrân / Mihai Gane / Lupul Boubătrân / Mihălache Bene / Ion Poalelungi / Vasile Păun / Alexandru Păun / Ștefan Dimoftie / Toader Drăghici / Ștefan, vier / Vasile Bene.

1899: „**Chiraftei**, sat în comuna Măstăcani, plasa Prutul, judeţul Covurlui, departe de 300 metri înspre vest de reședința comunală. Teritoriul întreg al moşiei, pe care se află acest sat, este de 2.431 hectare, repartizate astfel: 1.144 hectare arabile, 59 vii, 49 fâneţe, 229 imaş, 96 vara satului, 597 pădure şi 257 tufăriş; dintr-acestea, 401 hectare aparțin foștilor clăcași împroprietăriți, locuitori în sat, iar restul proprietăţii mari, reprezentată prin o moşie cu același nume. În Chiraftei sunt 167 casc, locuite de

[1222] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 106

687 suflete; o biserică, zidită, în 1823, de ascendenţii lui Alecu Codreanu, proprietarul moşici”[1223].

CHIRICEŞTI

(fostul sat Creceşti, Criceşti, comuna Micleşti, Vaslui).

1549, mai 11: Întărit de Ştefan (Lăcustă) voievod Elincăi Ploscă, care cumpărase, cu 220 zloţi tătăreşti, de la fratele său Toader Ploscă, atunci „când el şi-a plătit capul… din dresele de mărturie ce au avut de la Petru vodă, din a treia parte din satul **Criceşti**, jumătate”[1224].

1617, ianuarie 11: Porunca dată de Radul voievod lui Petre Cehan, după ce „s-au pârât de faţă Coste aprod de **Buhăeşti**, Ionaşco aprod din **Tărăceani** şi Gligorie aprod de **Criceşti** cu ruda lor, cu toată, şi cu Sacotă ce-a fost peaic pentru „a cincea parte de sat ce s-a ales din satul **Prigorceani**, acea a cincea parte din jumătate de sat dinspre soare-răsare a fost dată şi miluit pe Sacotă de Ştefan voievod”[1225].

1623, februarie 6: Mărturia fraţilor Gavril sin Ştefan ot **Criceşti** (comuna Micleşti, Vaslui) şi Gheorghe şi a Bălaiei, fata popii lui Suholeţi ot Burdoani (Burdogani, lângă Fereşti, comuna Văleni, Vaslui), prin care

---

[1223] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 378, 379

[1224] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XVIII, Iaşi 1927, pp. 196-198

[1225] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Fereştii, Vaslui*, vol. XVI, Iaşi 1926, pp. 23, 24

confirmă că au vândut lui Petru Cehan „a noastră ocină şi moşie din sat de Prigorceni (lângă Sărata, Vaslui)… Această tocmeală s-a făcut dinaintea lui Dumitraşco Suru ot Micleşte (comuna Micleşti, Vaslui) şi popii lui Vasilie ot Fereşte (comuna Laza, Vaslui), Berbece ot tam şi Petrea hânsar ot tam”[1226].

1632, martie 1: Zapisul fiilor lui Simion Jorea, Ionaşco, Gheorghe şi Grăpina, şi al nepoatei lor Safta, care îşi împart moşiile moştenite după „părinţii noştri Simion Jorea şi maica noastră Anna Joroae”. „Deci s-au venit în partea lui Ionaşco Jorea jumătate de **Ruptură** (azi Izvoare, comuna Bahna, Neamţ) în ţinutul Neamţului, a patra parte de **Seliştea** (azi Slobozia-Silişcani, comuna Mihălăşeni, Botoşani), în ţinutul Hotinului, jumătate din a patra parte de **Măndăcăuţi** (Mendicăuţi, comună în raionul Hotin, Ucraina) de acolo şi a patra parte de Onut (scris „Unotu”) în ţinutul Cernăuţilor”; / „Iar lui Gheorghie Jora s-au venit jumătate de **Costeşti** (comuna Duruitoarea, raionul Râşcani, Moldova) în ţinutul Hotinului şi jumătate din a patra parte de Măndăcăuţi de acolo şi a patra parte din Onut, în ţinutul Cernăuţilor, şi a patra parte din **Creceşti** (azi Chirceşti, comuna Micleşti, Vaslui) şi jumătate e **Ruseni** (sat, Vaslui), în ţinutul Vasluiului”; / „Iar surorii noastre, Grăpinei, s-au venit jumătate de sat **Zubriceni** (azi Zăbriceni, comună în raionul Ediniţa, Moldova), în ţinutul Hotinului, şi jumătate de **Părceleni**, de acolo, şi a patra parte de **Zăvădeni** (sat, raionul Horin, Ucraina) şi o falce şi un fărtai de vie în **Cotnar**; / Iar nepoatei noastre, Saftei, fetei Nastasiei, surorii noastre, s-au venit jumătate

[1226] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 15, p. 15

de sat **Porceleni** (Oneşti, fost Porciuleanca, comuna Zăbriceni, raionul Ediniţa, Moldova), în ţinutul Hotinului, jumătate de Zăvodeni de acolo şi a patra parte de Zăvedeni, iarăşi de acolo, şi două fălci de vie la Cotnar. Însă cea moară din jos de **Pojogeni** (raionul Ediniţa, Moldova) să fie în două Grăpina cu Safta. Şi dintr-acele heleşteie să le fie după părţi”[1227].

1634, mai 21: Zapisul Anisiei, fata Tudorei, a preotesei din **Criceşti** (Chirceşti, comuna Micleşti, Vaslui), şi al feciorilor ei Gavril, Gheorghe şi Anghelina, în care mărturisesc că au „vândut partea surorii mele Dochia, ce i se vine în moara Criceştilor, a patra parte de moară, lui Constantin din **Dolheşti** (comuna Dolheşti, Iaşi), drept un poloboc de miere şi 5 zloţi bătuţi. Şi într-această tocmeală au fost popa Gligorie, Păntiul, Pătraşco şi Ionaşco din **Şerbeşti** (comuna Ciorteşti, Vaslui) şi Dumitraşco din **Micleşti** (comuna Micleşti, Vaslui)”[1228].

1637, noiembrie 28: Întărit de Vasile Lupu voievod căpitanului Bosiiuc şi cneaghinei salr Antimiia, fiica lui Mândru fost armaş, nepoata lui Burnar vornic, care primesc urice pentru „jumătate din satul **Salcea** (lângă Leuşeni, raionul Hânceşti, Moldova), jumătate din satul **Solotfenii** (Vrăbieni, lângă Leuşeni, raionul Hânceşti, Moldova), care se numeşte acum **Vrăbienii**, ce sunt în ţonutul Lăpuşna, pe râul Nârnova, lângă Pietrosul, unde se varsă Bolota în Prut, unde a fost Obrăjie… **Călimăneşti** (comuna Călimăneşti, raionul Nisporeni, Moldova), tot pe Nărnova, **Colacul** (în Cioara, comuna

[1227] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 10, pp. 9, 10
[1228] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 143, pp. 162, 163

Cioara, raionul Hânceşti, Moldova) pe Prut, ce este în hotarul **Ciorăştilor** (comuna Ciorăşti, raionul Nisporeni, Moldova)… / Şi de asemenea, dreptele lor ocini şi cumpărături din jumătate din satul **Brădiceşti** (comuna Dolheşti, Iaşi), din partea de sus, cumpărătură de la vărul său Ion, nepotul lui Bunescul, pentru 35 de taleri de argint, ce este în ţinutul Fălciu… / Şi de asemenea, după un zapis de mărturie de la Gherghe fost armaş, Ţogoe din **Răspopi** (lângă Tălpigeni, comuna Boteşti, Vaslui), Ion şi Cociorvă din **Brădiceşti**, scriind că au venit înaintea lor Măciusca şi Măriuca, fiicele Saftei, nepoatele lui Neagul, şi au vândut toate părţile lor din satul **Chiriceşti** (Chirceşti, comuna Micleşti, Vaslui) şi cât se va alege din **Brădiceşti**… / Şi de asemenea, a venit în faţa acelor oameni buni Mărica, fiica lui Stancu, nepoata lui Ion Bunescul, şi a vândut părţile ei de moştenire din acest sat **Brădiceşti**, pentru 15 taleri de argint… / Şi de asemenea, au venit înaintea domniei mele Drăghici, fiul lui Ion Bunescu, şi Ionaşcu, fiul lui Săc…, nepotul lui Bunescul, şi au vândut toate părţile lor din satul Brădiceştim ce este în ţinutul Vaslui”[1229].

1640, iulie 10: Porunca dată de Vasile Lupu voievod căpitanului Mihalce, lui Vasile Burnii şi lui Isac, după ce „s-au jeluit Gavril şi Vasile, nepoţii lui Călmăţui, şi popa Matei din **Mirceşti** (comuna Tăcuta, Vaslui) pe Gavril Ion şi pe Ionaşcu, zicând că au trei sate moşii **Nuoreştii** (Noureşti, comuna Ciorteşti, Iaşi), **Criceşti** (Chiriceşti, comuna Micleşti, Vaslui) **Rusenii** (Ruleni, lângă Protopopeşti, comuna Tăcuta, Vaslui) şi **Poiana Cârnului** (Poiana, comuna Schitu Duca, Iaşi) şi sunt

[1229] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 217, pp. 197-199

neîmpărţite… să meargă la acele sate şi să socotească cum va fi drept, şi să facă scrisoare”[1230].

1646, februarie 2: Se împart între moştenitori „ocinile unchiului nostru Miera pârcălabul şi alte moşii, care au fost neîmpărţite, de la moşii noştri. / Şi s-au venit în partea lui Grigore Ureche vornicul satul **Mănceştii** (pe Bâc, în Lăpuşna, Moldova), ce sunt pe Bâc, la ţinutul Lăpuşnii, şi jumătate de sat **Criceşti** (comuna Micleşti, Vaslui), ce este în ţinutul Vasluiului, şi partea din **Pădureni** (lângă Popricani, Iaşi), ce se va alege, ce este în ţinutul Iaşilor, de moşii şi de cumpărătură ale mătuşii noastre, a Berhecioai. / Şi lui Isac Mesehănescul, nepotul lui Toader Jorea, s-au venit jumătate de **Piscani** (lângă Vlădeni, Galaţi), jumătate de **Măciucaşii de Jos** (la nord de Ciortolom, Vaslui) şi părţi ce se vor alege din **Leurdeşti** (comuna Tamaşi, Bacău). / Aşijderea, s-au venit în partea lui Ionaşco Jorii fost vornic, feciorul lui Simion Jorii, şi lui Gligoraşco, nepotul său, jumătate de **Măciucaşii de Jos,** jumătate de **Rupturi** (lângă Iveşti, Galaţi), jumătate de **Bârzăeşti** (Bârzăieşti, pe Bârlad, ţinutul Tutova, Vaslui) şi jumătate de **Sauleşti** (Săuleşti, comuna Vetrişoaia, Vaslui). / Şi lui Gheorghe Ştefan mare sulger, Roşcăi fost vistiernic, lui Cărăiman fost pitar, lui Pavăl vornic de gloată, lui Ionaşco Rusul pârcălabul şi Sturzăi, nepoţii Solomiei Mogâldoaie, li s-au venit, în partea lor, jumătate de **Piscani**, jumătate de **Măciucaşii de Jos**, jumătate de **Măciucaşii de Sus** şi partea ce se va alege din **Româneşti** (lângă Bălăbăneşti,

[1230] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 392, p. 400

Galaţi)”[1231].

1774, iulie 5: Satele **Chirceştii** şi **Micleştii**, ale paharnicului Sandul Miclescul, ţinutul Vasluiului, ocolul Crasnei, după recensământul lui Rumeanţev[1232], aveau următorii: **Birnici:** Vasile, cioban / Ioniţă, cojocar / Timofti sin (fiu) Onică / Silvestru brat (frate) lui / Ion Mihul / Lupul Rănitul / Constandin Briabăn / Ştefan fiul lui Iacob / Tănasă Gherman / Neculai, herghelegiu / Vasile, vornic / Ion fiul lui Ursul / Ştefan fratele lui / Iftenii fratele lor / Constandin fratele lor / Ioniţă fratele lor / Grigoraş a Moşniagului / Zaharie Carpu / Gheorghi Hurjui / Toader Tătarul / Iancul Zgârbură / Ioniţă Teclici / Maftei fiu lui pânzar / Condrat Teclici / Sandul, olar / Ion Poloboc. // **Preoţi:** Popa Andrei. // **Diaconi:** Costin, diacon, dascăl. // **Ţiganii:** Toader, apar / Radul, vezeteu / Toader, vezeteu / Toma Budăiu / Bârsă, scripcar / Andrei, ciobotar.

CHIRILEŞTI

(comuna Suceveni, Galaţi).

1640, septembrie 14: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Dumitraşcu Groze şi cu alte rude ale lui s-au pârât de faţă du Condre, Gheorghe şi alte rude ale lor pentru o bucată de hotar şi pentru o

---

[1231] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 284, p. 224, 225

[1232] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 221

moară ce este pe pârâul Oancea, spunând Dumitraşcu Groze că acea bucată de hotar şi acea moară din hotarul satului **Şovărcani** (lângă Oancea, comuna Oancea, Galaţi) este a lor, care este în ţinutul Covurlui, şi-i împresoară Condrea, Gheorghe şi rudele lor, fără nici o treabă…. / domnia mea am trimis pe Pavăl căpitan şi Doder din **Chirileşti** (comuna Suceveni, Galaţi) ca să aibă ei a strânge oameni buni… şi au aflat cu sufletele lor că nu au Condre, Gheorghe şi alţi oameni ai lor din satul **Sârbi** (înglobat în comuna Oancea, Galaţi) nici o treabă cu acea bucată de pământ şi cu acea moară”[1233].

1899: „**Chirileşti** sau Oarba, în comuna Rogojeni, plasa Horincea, județul Covarlui, în partea vestică și la depărtare de vreo 5 km de reședința comunală. Are o populaţie de 250 case, 226 familii, cu 1.115 suflete. E cel mai mare cătun din comuna Rogojeni. Locuitorii, foști clăcași împroprietăriți, posedă vreo 520 hectare pământ, iar restul moșiei aparține proprietăţii mari. În acest sat e o biserică, cu hramul Sf. Spiridon, deservită de 1 preot şi 2 cântăreţi. Este și o școală”[1234].

[1233] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 457, pp. 450, 451

[1234] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 384

CHIRINA

(sau Chirna, Cârna, apoi Lunca, contopită cu Tochilea, comuna Răchitoasa, Bacău).

1632, mai 5: Zapisul lui Andronic şi Mihai, vornicii târgului **Bârlad** al şoltuzului Negoi şi al cel 12 pârgari, în care mărturisesc „precum au venit înaintea lor Oprina, fata, Stancăi… şi a vândut a ei dreaptă moşie din **Crăeşti**, din **Hălmăţeni** şi din **Glodeni** lui Dumitraşcu vornicul Gheuca drept 15 lei. / Aşijderea, şi Vasilie sin Bizighie şi-a vândut partea lui de ocină din **Chirna** tot vornicului Dumitraşcu Gheoca, drept 12 zloţi. / Aşijderea, Ştefania şi Agahia, fetele lui Simion Bâzighie, partea lor din **Chirna**, drept 24 de zloţi. / Aşijderea şi Gheorghie cu femeia sa şi-au vândut partea lor de ocină din sat din **Băcani**, iarăşi vornicului Dumitraşcu Gheuca, drept 10 zloţi”[1235].

CHIRIŞOMU

(apoi Chiricel, înglobat în oraşul Comăneşti, Bacău).

1633, iulie 29: Zapisul staroştilor de **Trotuş**, Gheorghe şi Petrea, în care mărturisesc cum au venit în faţa lor Unguraşul, Marcul Julfă şi cu Dănăilă, de au pârât

---

[1235] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 61, pp. 65, 66

pe Verdiş şi pe femeia lui Mărica pentru o ocină din **Chirişomu** (apoi Chiricel, înglobat în oraşul Comăneşti, Bacău). Deci Vediş şi cu Maria şi-au adus drese şi s-a găsit în drese cum au cumpărat Petre Puiul şi cu femeia lui Safta acea ocină de la Burlă şi de la tată-său Nicoară, şi de la Avram, feciorul Magdei. / Deci noi i-am judecat, cu Foloş Martin şoltuzul şi cu 12 pârgari, şi cu alţi oameni buni, orăşeni şi cu slugi domneşti din ţinut, anume Bodiiocu, Ursul şi Sava ot **Bordzeşti** (Borzeşti, înglobat în Oneşti, Bacău), Dumitru Puia de **Negoeşti** (înglobat în Oneşti, Bacău), Constantin Puia de **Hilipeşti** (Filipeşti, comuna Bogdăneşti, Bacău), Ursul de **Verşeşti** (sau Verişeşti, vomuna Sănduleni, Bacău) şi Iliseiu de **Poiană** (Poiana lui Coman, comuna Livezi, Bacău)… şi au rămas Unguraşul, Dănăilă şi Marcul Julfă să nu mai aibă nici o treabă, nici o pâră pentru această pâră”[1236].

CHISELEU

(aproape de Borăuţi, Bucovina, Ucraina).

În 4 martie **1652**, se împart moşiile răposatului Gavrilaş Mateiaş între copii lui, Ieremie, Ileana comisoia şi Alexandra vorniceasa. „Partea jupânesei Alexandra visterniceasa a fost… satul Chiselău”.

În 1 ianuarie **1670**, când vistierul Neculce, tatăl cronicarului Ion Neculce, s-a căsătorit cu Catrina, fiica

---

[1236] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 339, pp. 432, 433

boierului Iordache Cantacuzino, a primit ca zestre de nuntă 21 moşii, printre care şi câteva sate şi moşii din nordul Moldovei (Boian, Cernăuca, Valeva, Chisălău, Pohorlăuţi, Prelipcea, Bocicăuţi, Grozinţi, Vasileuţi, a patra parte din satul Lehăcenii Teutului).

În anul **1702**, vel aga Ion Neculce împarte moştenirea de la mama sa cu surorile sale.

În 20 aprilie **1740**, Grigori Ghica Vodă trimitea pe Şerban Flondor medelnicer şi pe postelnicul Iuon Stârcea de Tărnauca „să meargă la câteva moşii din ţinutul Cernăuţi ale lui Ion Niculcea viv vel vornic, anume la Chiseleu, Valeva şi Prilipcea, şi, strângând oameni buni, megieşi şi răzeşi de prin prejur, să cerceteze cu deamăruntul dresele ce vor arăta şi, pe mărturiile oamenilor buni, cu toată dreptatea să judece”. Satul Chisălău, din Ocolul Nistrului, din vecinătatea Borăuţilor, Şişcăuţilor, Vereşceancăi şi Cadobeştilor, a fost menţionat, într-o hotarnică din 1762, prin toponimele Bahna, Capătul Timiriului, Movila Oanei şi Movila Paraschii. Poziţionat în imediata vecinătate a Borăuţilor, în hotarul cu Polonia al Ţinutului Coţmanilor, Chiseleul s-a aflat, de-a lungul veacurilor în calea oştilor de pradă tătăreşti, turceşti sau căzăceşti, cu obligaţii de călăraşi, paznici ai drumurilor comerciale, în vremi tulburi şi de neastâmpăr.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[1237], din 1772-1773, înregistrează la Chisălău „68 – toată suma caselor”, însemnând 2 popi, Timofti şi Andrii, 1 dascăl, Vasili, 1 mazil, Mihălachi JIAN, 5 umblători, Ştefan HAICO, Simion CĂZACUL, Dănilă ROHMISTRIUC, Ion ROHMISTRIUC şi Mihailo TOPONILSCHI, 25

1237 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 433

călăraşi, Toader LITFIN chihae, Ştefan LITFIN, Grigoraş LITFIN, Vasili GUŞACIUC, Matei văcar, Miron PRODANCIUC, Vasili GREU, Fedor COMIUC, Dumitraş ALECSANDRIUC, Mihailo sin lui ANDREI, Chiriac şchiopul, Andrei HAICO, Andrei solonar, Ion solonar, Dumitraş solonar, Nicolai NEDUBOICO, Ion CIAICOVSCHI, Vasili LITFIN, Necolai POPINCO, Sandul STRĂTULAT, Iacob călăraş, Ion JOGE, Ion CLIŞCO, IACOVENKA şi Ştefan CUCUL, 2 văduve, Dochiţa şi Aniţa, 3 jidovi, Moşko, Iura şi David, şi 29 birnici, şi anume: Vasili vornic, Vasili PALANIUC, Dănilă FUŞCIUC, Harasim rusul, Ion MATRICU, Hrihor MULIGA, Vasili CĂSĂIAN, Fedor HARASIM, Iacob ciobotar, Ştefan GLIŞCIUC, Ivan pânzar, Hrihor BUHAI, Dănilă zet IACOBIŢCHI, Vasili RIZUC, Ion sin PALAIUC, Andrei OCRAINEŢ, Ivan SIDOR, Hrihor SIDOR, Semen DUDCA, Andrei BĂLAŞCO, Ignat rus, Vasili CIUTRIC, Andrei DUDCA, Ion morar, Ilie rusul, Iacob ROŞUL, Pavel a lui FEDOR, Andrei rusul şi Foca scripcar.

1775: La Chiseleu erau, în 1775, conform evidenţelor lui von Spleny, 2 mazili, 1 răzeş, 2 popi, 59 ţărani, 5 umblători şi 8 călăraşi, dar, în epoca Bucovinei istorice, numărul locuitorilor creşte, ajungând, la 1890, la 2.324 suflete, păstorite de parohul Emilian cavaler de Bejan.

1783: În 20 ianuarie 1783, au sosit la Chiseleu, din Budinszky, 124 de familii de ruteni[1238].

În **1843**, biserica Sfântul Nicolai din Chiseleu, cu 1.337 enoriaşi, era patronată de Constantin şi Ştefan de

---

[1238] Kaindl, Raimund Friedrich, *Das Ansiedlungswesen in der Bucovina*, Innsbruck 1902, p. 408.

ZOTTA, paroh fiind Nikolai TARNAWIECKI. În 1876, patron al bisericii ea Ioan de ZOTTA, parohia lui Leon MAXIMOVICI având 1.773 enoriaşi. În 1907, patron al bisericii era evreul Markus FISCHER, paroh fiind Emilian cav. de BEJAN, născut în 1846, preot din 1872, paroh din 1893, iar cantor, din 1900, Grigorie MAXEMIUC, născut în 1868.

1886: „**Raportul anual, pagina 45** (**Descoperiri în Kisălău și în Hliboka**). „Conservator von Gutter a depus programul pentru o investigație științifică arheologică a Bucovinei, după monumentele preistorice, pentru care dr. Munk pledează pe lângă Comisia Centrală, cu referire la descoperirile majore din Chisălău (Kisseleu) și dintr-un cimitir de pe platoul Hliboka“[1239].

1897: În baza iniţiativei Ministerului k. k. al Agriculturii din Cernăuţi, privind aprovizionarea cu apă potabilă a tuturor localităţilor, au fost construite „nouă puțuri de colectare cu jgheaburi, unele din beton, altele săpate în roci, pentru comunitățile Kisseleu și Wassileu, cu un cost total de 2.900 florini”[1240]. În Chiseleu funcţiona, din 1897, o şcoală cu 4 clase[1241].

1903: „Consultant ofițer principal de construcții Friedrich Haberlandt din Czernowitz: În 1903, o singură stație, și anume Kisseleu, a raportat un cutremur, care coincide cu cutremurul din Zaleszczyki, la 9 km distanță,

---

[1239] Romstorfer, Carl A, *Aus „Mittheilungen der k. k. Central-Commission*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893,*Czernowitz 1893, pp. 45-71

[1240] *Geschichte der österreichischen Land und Forstwirtschaft und ihrer Industrien*, Wien 1897, p. 321

[1241] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 31, 1876 p. 84, 1907 p. 87

de Kisseleu. La 2h 32 m dimineaşa (ora locală), în 20 ianuarie, profesorul principal Sebastian Szerbanowicz din Kisseleu a fost trezit de neliniștea animalelor domestice și a ieşit în curte, unde perceput un cutremur, asociat cu zgomot şi două șocuri. Cutremurul a fost observat și de alți rezidenți locali și a fost atât de puternic, încât tacâmurile au căzut din blidare și s-au rupt. Ora nu este în totalitate sură, deoarece ceasul de buzunar al observatorului nu a putut fi comparat cu un ceas feroviar sau telegrafic, înainte sau după. Conform rapoartelor prof. Laska, de la k. k. Comandamentul Jandarmeriei din Zaleszczyki, acest cutremur a fost observat și în următoarele locații din Bucovina: Kryszczatek, Kadobestie, Prelipcze, Luka, Wasileu, Repuzynetz, Czinkeu”[1242].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Chiseleu** (**Kisseleu**), comună rurală, districtul Coţman, aşezată, în masă compactă, la Nord de cele 4 lacuri de Sud, din care îşi ia naştere pârâul Soviţa şi lipită de comuna Borăuţi. Suprafaţa: 11,29 kmp; populaţia: 2.117 locuitori, ruteni greco-ortodocşi. Cuprinde, pe lângă vatra satului, cu 2.101 locuitori, şi cătunul Douhei Coneţ (Dowhyj Konec). Prin drumurile comunale, precum şi cu drumul principal, este legat cu localităţile vecine: Cernăuţi, Zaleszczyck, Horodenka (Galiţia). Ţine de şcoala populară din Borăuţi; are o biserică parohială, cu hramul „Sfântul Nicolae”. La 1776, era în poseeia boierului Enache Doni. Aci s-a găsit, în 1865, o secure de piatră, fără coadă, cu ascuţişul poleit, probabil din epoca aşa-numită tranzitorie, precum şi o agrafă mare, de bronz,

---

[1242] Schwab, Franz, *Mittelungen der Erdbebeden-Komission der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften in Wien*, Wien 1903, p. 158

şi o brăţară de sticlă. Populaţia se ocupă, în mare parte, cu agricultura, cu grădinăria şi cu pescuitul. Comuna posedă 1.850 hectare pământ arabil, 46 hectare fânaţuri, 117 hectare grădini, 153 hectare izlaz, 41 hectare pădure şi 34 hectare bălţi şi heleştee. Se găsesc 262 cai, 463 vite cornute, 966 oi, 339 porci şi 82 stupi. **Chiseleu, moşie**, cu administraţie particulară, districtul Coţman. Suprafaţa: 11,88 kmp; populaţia: 143 locuitori ruteni, izraeliţi şi puţini poloni; rutenii sunt gr. cat., în mare parte, ceilalţi gr. or. şi rom. cat. Cuprinde, pe lângă moşia Chiseleu, şi târlele: Ceha (Czecha), Haideica (Haydeyka) şi Metniţa (Metnyca)"[1243].

În **1910**, a patra parte dintre sătenii din Chiseleu încă erau urmaşii mazililor, răzeşului şi călăraşilor de odinioară, dar identitatea lor s-a topit, în cele din urmă, pe făgaşurile unei culturi ucrainene cu reprezentare majoritară.

1914-1918: „**George Palahniuc a lui Ioan**, născut în 1877, în Chiseleu, şi-a început, în anul 1914, serviciul militar la Regimentul 41 şi a plecat în câmp. În luna decembrie 1914, sta la Rarancea, de unde a venit şi ştirea cea din urmă. Acolo să fi murit la 19 ianuarie 1915, după cum confirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se întrumează, la cererea Vasilenei Palahniuc, născută Andrieţ, procedura pentru adeverirea morţii celui dispărut"[1244].

[1243] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 61

[1244] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 47, Cernăuţi în 24 Iulie nou 1919, pp. 4 şi 5

1941: „Lazăr Octavia, seria 1939, media 7,06, este numită învăţătoare în comuna Chisălău, judeţul Cernăuţi”[1245].

CHIŞEREI

(azi Grădinari, comuna Golăeşti, Iaşi).

1639, octombrie 8: Zapisul lui Ionaşco Ghizdăvăţ, Ionaşco a Savei şi Condre din sat de **Luceni** (comuna Victoria, Iaşi), în care mărturisesc cum au vândut „o parte de ocină, din părţile noastre de sat din Luceni pentru o parte de ocină ce-a fost vândută din sat de **Petreşti** (comuna Ipatele, Iaşi) pitarului Ianachie de nepoţii noştri, feciorii Ilenei. / Deci, văzând noi că au vândut nepoţii noştri acea parte de ocină din Petreşti, fără ştirea noastră, noi am vândut din părţile noaste din satul Luceni o parte de ocină, ca să fie împotriva celei părţi de sat din Petreşti, Ursului Ţocârlan, drept 8 zloţi şi drept două vaci cu viţei şi un bou bun… / Şi la tocmeală au fost Erimiia din **Slobodzie** (lângă Scoposeni, Slobozia Zberoaiei, comuna Gorbani, Iaşi), Pavăl pârcălabul de **Chişerei** (azi Grădinari, comuna Golăeşti, Iaşi), Vasile Beghiul din sat din **Străoani** (comuna Victoria, Iaşi), Niculei văfaful hatmanului, Vasile pârcălabul, Ştefan Cârcos de târgul **Iaşi**, Chirilă feciorul Gârnei, Moiseiu feciorul lui Frăţiman, Gavril feciorul popii Macsân din **Bogzeşti**

[1245] *Monitorul Oficial*, Nr. 249, 20 octombrie 1941, p. 6476

(comuna Budăi, judeţul Orhei, Moldova), de la Orhei, şi mulţi oameni buni şi bătrâni”[1246].

CHIŞINĂU

(pe Bâc, în Orhei şi în Lăpuşna,
numit **Cheşenăul lui Acbaş**, Moldova).

1436, iulie 17: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi logofătului Oancea, care primeşte uric pentru „satele pe Răut, anume: Procopinţii, unde au fost Procop şi Vasile vătămani, şi cu moara, şi Macicăuţi, şi cu prisaca, şi Cozarăuţi, şi Fântâna Albă, şi, la gura Volcineţului, unde se uneşte cu Cotovţea, şi la Itchil, între Crotolci, mai jos de unde stă Piatră, mai sus de locul lui Oţel, şi lângă Bâc, pe cealaltă parte, pe valea ce cade în dreptul **Cheşenăului lui Acbaş, la Fântână, unde este Seliştea Tătărească** (incluse în Chişinău – n. n.), în dreptul păduricii … Iar hotarul acestor sate să fie după hotarul vechi, pe unde folosesc din veac. Iar hotarul pustiilor să fie cât vor putea să folosească îndestul acele sate, pe care le întemeiază”[1247].

1446: Întărit de Ştefan voievod „unchiului nostru, dumnealui Vlaicul”, care primeşte uric pentru „o selişte la Chişinău, la Fântâna Albişoara, ce şi-a cumpărat de la

---

[1246] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 249, pp. 247, 248

[1247] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 158, pp. 218-220

Toader, feciorul lui Fedor, şi de la fratele lui… şi de la Fedorel, drept 120 arginţi tătărăşti”[1248].

1525, februarie 12: Întărit de Ştefan (cel Tânăr) voievod prin ispisoc „pe jumătate de sat **Visterniceni**, partea din sus, de ceea parte de Bâc, în dreptul iazului Albaşului, la fântâna cea mare, şi cu heleşteu şi cu moară îm Bâc, şi de la deal să fie după vechiul hotar; iar de la vale să fie începând de la iezătura heleşteului **Chişinăului**, tot pe hotarul lui Şarpe postelnivul, până la vârful dealului ce-i pe Tohan”[1249].

1666, august 2: Întărit de Iliaş Alexandru voievod fostului medelnicer Hrisoscul, ginerele fostului mare logofăt Ionaşco Rusul, după ce „a făcut jalobă pentru un sat, anume **Vistiarnicii**, la ţinutul Orheiului, care a fost al său de moşie dinspre socru-său Ionaşco Rusul şi i l-a luat Dabuja vodă, fără voia lui, şi l-a dat târgoveţilor din **Chişinău**, pentru ca să mărească hotarul târgului, şi lui Hrisoscul plată pentru acel sat i-au făcut. Acum, văzând jaloba lui, socotit-am din satele Dabijei vodă şi i-am dat satul **Sascutul**, la ţinutul Putnei, cu vecini, cu mori şi cu tot venitul… / Aşijderi şi tu, vătămane, şi voi, sătenii din Sascut, de acum, înainte, să aveţi a asculta de Hrisoscul ce a fost medelnicer”[1250].

1669, aprilie 24: Întărit de Duca voievod lui Luca, pârcălabul de **Chişinău**, care îl însoţise la Ţarigrad, prin dania domnească „o selişte, anume **Pulberenii**, ce este în

---

1248 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 131, p. 187

1249 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XVIII, Iaşi 1927, pp. 119, 120

1250 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 76, pp. 99, 100

fundul Cogâlnicului, cu **Valea Buciumului**, pe Ternuşea, în ţinutul Lăpuşnei”[1251].

1671, ianuarie 8: Vasile Suriceanul, femeia lui Măriia şi cu toţi feciorii lor vând fraţilor Necoară, Strătulat şi Andreica, „drept 60 lei bătuţi şi 4 boi de negoţ… toată partea mea din satul **Hruşova**, cât se va alege, cu vad de moară în Ichil… Şi în tocmeală s-au întâmplat Gavril pârcălabul de **Chişinău**, Vasile Stancul de **Turlueşti**, Micul, ginerele Dolocăi, Toader sin (fiu) Doloca de **Mărteneşti**, Zota vătavul de **Boşcana**, Scridon vătavul ot **Micăuţi**, Vasile ot **Negreşti**, Andriiu şi Ion ot **Păşcani**, Aftenie ot **Drăbuşeani**, Căzacul şoltuzul şi Budul or **Chişinău**”[1252].

1675, mai 3: Costanda, femeia lui Vasile Gotcă, fata Mihalcii, vinde lui Gheorghe, drept 15 lei bătuţi, partea ei „din sat din **Rădeni**, din partea lui Păcurar a mea aleasă parte… ce este pe Ichil, de ţinutul Orheiului… dinaintea lui Chiriac din **Rădeni**, Andrei Jule şi Apostol sin (fiu) Danul din **Zamciocii**, Bălan frate lui Chiriac şi Pavăl Sorăci ot **Chişinău**… şi eu, Andonie diac ot Chişinău am scris şi Ştefan”[1253].

1676, iulie 8: Călugăriţa Dorofteia, „ce petrece la episcopie, la Huşi”, dăruieşte episcopiei Huşi „trei dughene la **Chişinău**… pentru sufletul meu şi pentru sufletul feciorului meu Toader, când s-a îngropat la

---

[1251] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 85, pp. 106, 107

[1252] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 126, pp. 129, 130

[1253] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 103, p. 129

episcopie”[1254].

1779, august 24: Andrei Hariton, copil de casă, adevereşte marelui logofăt Vasile Razul „că soră-mea Maria, ce o ţine Gheorghe Bacalul de la **Chişinău**, având un loc de casă aici, în **Eşi**, în mahalaua Muntenimii de mijloc, de la părinţi, şi fiindcă soră-mea s-a aşezat la Chişinău şi-a rămas locul pustiu, m-a făcut vechil, ca să i-l vândcui voi găsi… şi l-am vândut dumisale, drept 30 lei”[1255].

1698, iunie 9: Părcălabul Bogos, femeia lui Sofica şi fiul lui Apostol dăruiesc postelnicului Panaite „a treia parte de sat de **Săceteni**, bătrânul Sofronii, care este cumpărat de moşul (bunicul) meu Cocioveiu, care este acest sat la ţinutul Lăpuşnei, pe apa Işnovăţului, şi umblă în trei bătrâni… şi la această danie s-au întâmplat Grigoraş Sava, **pârcălabul de Chişinău**, Mihail a Popii din **Suruceni**, Enachi sin (fiu) Savei, Vasile fecior lui Pricopi şi Spei din **Todireşti** şi mulţi oameni buni”[1256].

1680, ianuarie 27: Porunca dată de Duca voievod lui Năstase vistiernic, **pârcălabul Chişinăului**, şi lui Frăţiman, ce a fost căpitan, să meargă şi să cerceteze, „între alte moşii, şi pentru partea lui Vasile, fecior lui Ştefan Beni din **Highidiş**, ce are de pe taăl său şi de pe unchiul său Loghin şi este zălogită la Andrei Mihuleţ pârcălabul pentru 6 boi de negoţ, şi să întrebe pe răzeşii lui de voiesc ei să dea acei boi şi să ia partea lui, iar de nu

---

[1254] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 106, p. 131

[1255] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, p. 50

[1256] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 119, p. 143

or voi, să dea mărturie, ca să fie Mihuleţ în pace”[1257].

1754, august 6: Lupul sin (fiu) Toader ot **Chişinău**, sin popa Postolache ot **Suriceni**¸dăruieşte nepotului său Ştefan sin Vicol Bogos, nepot de văr primar, „a şasea parte din partea tătâne-meu popa Toader din Suriceni, parte ce se cheamă **Suricenii**, ca să fie volnic acest nepot al meu Ştefan să stăpânească această parte în veci… şi la această danie s-au întâmplat Postic Chepte şi Ioniţă sin Gheorghiţă Iosip ot **Chişinău**, şi eu, Andrei popa, brat (frate) lui Lupul am scris”[1258].

1774, iunie 5: **Târgul Chişinău**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Bâcovăţului, după recensământul lui Rumeanţev[1259], avea **toată suma caselor 162**. Scădere rufeturi 58: 27 volintiri, 6 mazili, 2 ruptaşi, e scutelnici ai spătarului Râşcanu, 5 popi, 8 femei sărace, 6 ţigani, 1 arman botezat. Rămân birnici 104. / **Birnici:** Nane, cojuşnianu / Panaite, brăhar / Miron al Cununii / Ivan, bârlădeanu / Ocsânti, dulgheriul / Gheorghiţă, olar / Dumitru Turcul / Gheorghieş Chituşcanu / Anton, grecul / Ion Helbet / Constandin, grec / Enachi, cârciumar / Lupul, cojocar / Matei Buliga / Dragomir, bărbier / Simion Bodace / Neculai, blănar / Toader Gimbeiu / Lupul, hămurar / Istrate Vremiră / Ilie, bărbier / Vasile Şchiopu, croitor / Pavel Gane / Istrate Cămăldac / Nistor Gorgan / Toader Negriţă / Botezatu / Ioniţă al Cojuşnencii / Ioniţă Lazor, staroste / Neculai al botnarului

---

[1257] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 109, pp. 133, 134

[1258] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 166, pp. 194, 195

[1259] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 433-435

/ Stanciul, croitor / Sirghii, croitor / Ion Bouroş / Parfeni / Neculai Tobultoc / Darie Gimbeiu / Vasile Genunchi / Căpitanul Zaharia Mărian / Calin Groza / Ştefãnică / Dumitraşco, hămurar / Vasile Donocai / Darii Cârcă / Ion Răul / Antohi Paladi / Hariton, cojocar / Borcoman / Enache Mahule / Casaţiau Vâşcă / Ioniţă fiul Panaghii / Sava a Gahiţii / Gheorghi, sârbul / Ştefan, croitor / Ocsânti, tăbăcar / Neculai, cojocar / Ion Bouroş / Manoilă Hâncul / Ioniţă Popăscul / Primie Giosanul / Sandu / Istrate Acsinte / Grigoraş fiul Alicsandrei / Simion, băcal / Ion a bărbieriţii. // **Armenii birnici:** Dănilă / Hariton / Carabet, bejenar / Ovanes / Harton / Mardaros Ghemiţ Gherdan / Manoc fiul lui Murat / Harton, croitor / Hagi Grigori / Mogâldici / Hariton Hopsuriul / Acsinte, terzibaş, bejenar / Săbier, bejenar / Măcdesî, bejenar / Alt Colaci, bejenar / Iancul, bejenar / Musuz, popa / Halaciul / Ovanes / Cerchez, bejenar / Ştefan, arman, bejenar / Hariton, bejenar / Carabet / Marcari, bejenar /Tomaz, bejenar. // **Jidovii:** Herciul fiul lui Iuţul / Matos / Monici fiul Hercioai / Iţul, staroste / Manăş / Monici fiul lui Savii / Avram fiul Mătăsoae / Sincul fiul Mătăsoae / Avram cel roş / Hagiu al lui Lupoae / Iosip fiul Lupoae / Iosip fiul Leiboae / Faiş Haham, bejenar / Haţul cel bătrân / Solomon / Avram cel bătrân / Aron. // **Rufeturi:** Ştefan Gore, căpitan, mazil / Ştefan Băţu, mazil / Căpitanul Vasile Popa, mazil / Simion Bocan, mazil / Toderaşco fiul protopopului, mazil / Lupu Batco, mazil / Ştefan, blănar, ruptaş / Andrii, croitor, ruptaş / Lupul Tătaru, volintir / Ştefan Codrianu, volintir / Ştefan Leţcae, volintir / Vasile Buliga, volintir / Gheorghi Belibou, volintir / Agapi Băţu, volintir / Vasili, cojocar, volintir / Ştefan Behliţă, volintir / Ion, bârlădeanu, volintir / Ştefan,

bărbier, volintir / Pahomi Negură, volintir / Pavel Paladi, volintir / Nicolai, butnar, volintir / Grigoraş Tobultog, volintir / Toader Bugul, volintir / Istrate Lupaşco, volintir / Andronic Gimbei, volintir / Vasile Purcel, volintir / Toader Lazor, volintir / Apostol Hârtopan, volintir / Toader Flore, volintir / Grigoraş, tăbăcar, volintir / Nastase fiul lui Nicolai, volintir / Constandin Gratii, volintir / Ioniţă, cioban, volintir / Irimie Roşca, volintir / Toader Gimbeiu, volintir / Protopopu Vasile / Popa Constandin / Popa Nane / Popa Costandin, grec / Ţicul, diacon. // **Femei sărace:** Inţe Maria / Sanda Ifrisoae / Dochiţa Cojăţoae / Jurjoae / Aniţa soră Sofronii / Casandra Chioara / Avrămie. // **Ţiganii:** Lupu, scripcar / Ion, scripcar / Toader Mogai / Ion, argintar / Căprian / Velişco, herar. // **Scutelnici:** Grigoraş, blănar, scutelnic al spătarului Râşcanu / Lupul Genunchi, la fel / Andrii, sârbul, la fel.

1774, iunie 5: Satul **Gheţeoani** (înglobat în Chişinău), ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Faţa Bâcului, după recensământul lui Rumeanţev[1260], avea **toată suma caselor 188**. Scădere rufeturi 39: 7 scutelnici ai spătarului Râşcanu, 24 volintiri, 2 mazili, 1 ruptaş, 5 femei sărace. Rămân birnici 149. / **Birnici:** Vasile Barbul / Stanciul Ocsănti / Tudosă Crăciun / Constandin Purcel / Gavril Terinte / Platon fratele lui / Alecsandru Gavril / Chirică Trifan / Andrii fratele lui / Niţă Vasilache / Sâli, olar / Sârghi Donciul / Maftei Mălaiu / Andrii Disculţul / Alecsa Drumăriţoiu / Toader Nohaiul / Vasile Buga / Toader Iftimi / Ion, cibotar / Ivan Dămian / Grigori Guriţă / Toader Bugiac / Tănasă, tălmaci / Mihai Novac / Ioniţă

[1260] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 426-428

Paşchiri / Ştefan fratele lui / Simion Novac / Gheorghi, casap / Lupu, căldărar / Petre fiul lui Lehoae / Nistor, pâslar / Vasile Mămăligă / Luca fiul lui Ştefan / Maftei Gavril / Pavel Şchiopu / Flore Drăgan / Andrii Pavel / Zaharie fiul lui Babii / Antohi fiul Davidoaei / Luca fiul lui Boubălţat / Pavel Meriuţă / Oţâcă Meriuţă / Ilii fiul lui Proca / Constandin Roată / Simion Budul / Ştefan Bogos / Constandin Cărămănoiu / Tămase fiul lui Bălan / Ioniţă Caisâm / Ioniţă, cojocar / Andrii Canţir / Andrii fiul lui Tetiul / Ion, cârciumar / Chirică, pâslar / Constandin Dimul / Gheorghi, cojocar / Iftodi Purcel / Sandul Tăbultoc / Sandul fiul lui Gavril / Stahi, sârbul / Nastas Gavriliţă / Panhili Gavriliţă / Ion Sâle / Andrii Chiril / Iftimi fiul Măriţoai / Ioniţă fiul Măriţoai / Neculai Pârâu / Leonte Burduja / Darii Mălinul / Leonti Chiper / Vasile Andreiu / Ioniţă Herghe / Ion Tărchilă / Arhirii Verdeş / Ioniţă Hagiu / Roman fiul lui Zaharia / Constandin Bâzgul / Dumitru, sârbul / Trohin fiul lui Simion / Simion fiul lui Simion / Pavel Bălan / Ioniţă Lupul / Vicol Băran / Negoiţă / Manoli fiul lui / Toader Corcodel / Istrate Grajfiul / Nane Giosanu / Iftemi Birţul / Niţă Măcarii / Toader Ştefãnică / Luca Vişină / Lupul Borderianu / Ioniţă Corcodel / Andrii Terenti / Constandin Stângă / Miron Dănuţă / Grigoraş Oală / Nicolai Genunchi / Andrei Genunchi / Terinte Isteţul / Enachi, cârciumar / Alicsandru fiul lui Cernat / Mihălachi Ionas / Toma Măcarii / Constandin Sloma / Leonti Giosanu / Maftei Giosanu / Irimie Sângerianu / Tofan Sângerianu / Gavril Nagâţ / Gheorghi Sângerianu / Cozma Bârlat / Arhip Băltaga / Hilohi fiul lui Băltaga / Andrei, olariul / Vasile Ştefãnică / Vasile Scurtulencul / Miron / Darii Iuraşcu / Andrii Dănuţă / Pavel Foiul / Andrii Ciocan / Simion,

eşan / Grigori Şchiopul / Simion Condre / Gheorghi fiul lui Neculai / Ştefan Mozoiule / Toderaşcu Nohaiu / Ioniţă, vornic / Constandin, harabagiu / Gheorghi, bârlădeanu / Neculai Hurducu / Timofti fiul lui Iftimi / Vasile Lungul / Vasile fiul lui Cristoiul / Niţă Ababii / Ursachi Căliman / Miron Căliman / Maftei fiul lui Babii / Constandin Hormenghii / Sile Giosanu / Ştefan fiul lui Macari / Ion Ordul / Vasile Cărăiman / Dănilă Sotnicu / Năstase Poiată. // **Rufeturi**, scutelnicii dumisale spătarului Râşcanu: Timofti Bairactar / Vasile Frecăţel / Andrii Niamţul, vezeteu / Miron / Agapii, vier / Irimie, cumnat lui Iosip / Ion Surdul. // **Mazili şi ruptaşi:** Paraschiv Burlada, mazil / Iosip Burlada, mazil / Lupu, casapu, ruptaş. // **Volintirii:** Ion, cioban / Mihaiu Păvălache / Grigoraş Purcel / Ştefan Tacotă / Costandin Ene / Nastase a Zlotoaei / Neculai Bordurian / Vasile Băbăliciu / Constantin Canţir / Ion Mădan / Darii Popescu / Miron Ghenciul / Petre Zativ / Neculai fiul lui Duţul / Simion Purcel / Andrei Cernat / Pavel Ştefănică / Nistor Stângul / Ioniţă Scrobu / Toader Bărdianu / Constandin Mistrianu / Ilieş / Ioniţă Mărdari / Petre Zoti. // **Femei sărace:** Marie, săracă / Aftinie, săracă / Măriuţa, săracă / Urâta, săracă / Aniţa, săracă.

1774, iunie 5: Satul **Buiucanii** (sau Buecani, azi cartier în Chişinău), ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Bâcovăţului, după recensământul lui Rumeanţev[1261], avea **toată suma caselor 52**. Scădere rufeturi 52: 42 lemnari sărdăreşti, 3 volintiri, 1 popă, 6 femei sărace. / **Rufeturi, lemnarii sărdăreşti:** Ursache, vornic / Onică fiul lui Antohi / Iosip fratele lui Stihi / Nastase Manta / Ion

---

[1261] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 432, 433

Manta / Toader, văcar / Ştefan Telebici / Ion Tudorache / Ion, văcar / Zaharie, butnar / Ion fiul Ilincăi / Toader Prutianu / Ştefan, tăbăcar / Iftimi, tăbăcar / Ion, tăbăcar / Ioniţă fiul lui Timofti / Andrei fratele lui / Isac Stare / Mihălache fiul lui Isac / Gavril al lui Isac / Alecsandru Telembici / Gavril fiul lui Grigori / Nicolai Bagul / Ioniţă Telembici / Andrei fratele lui / Postică Cucul / Vasile Cucul / Constandin, tăbăcar / Ocsănte al lui Gheorghe Giosan / Gheorghe, om străin / Ioniţă Giosan / Gavril Giosan / Sârghie Giosan, tălmaci / Ioniţă Giosan / Vasilache Giosan / Sălivestru Giosan / Maftei, văcar / Nicolai Giosan / Gavril Giosan / Ifrim Giosan / Ion Giosan / Ştefan fratele lui Toader. // **Alte rufeturi:** Ion Isac, volintir / Toader Mărdari, volintir / Gavril, tăbăcar, volintir / Popa Dumitru / Ioana, săracă / Rugina, săracă / Ghinie, săracă / Angheluşa, săracă / Nazaria, săracă / Ioana, săracă.

1779, iulie 2: **Hotarnica satului Mălăeşti**, al fostului mare şetrar Ursul Agapi, făcută de fostul bare spătar Constandin Râşcanu şi de fostul mare paharnic Darie Donici, din porunca lui Constandin Dumitru Moruz voievod: „Şi întâi am mers la capul moșiei din sus, fiind față și răzeșii din **Ciocâlteni**, anume Ioniță Cornea, Grigoraș Știrbul, Gavril Harștea și alte neamuri ale lor. Și unde au mărturisit răzeșii că a fost piatră și nu s-a găsit și s-a pus piatră hotar în malul Răutului, lângă niște spinișori. Și de acolo, am purces alăturea cu moșia Ciocâltenii, spre miazănoapte și s-a găsit piatră hotar vechi în niște sărături și s-a pus și acum alăturea piatră hotar. Și de acolo, am mers tot la deal, spre miazănoapte, până în deal de șleah și din vale de o movilă, în costișă, s-a găsit iară piatră hotar vechi și s-a pus iară alăturea și

altă piatră hotar. Și de acolo, am mers tot la deal, până în zarea dealului, unde s-a întâlnit cu moșia Căcărăzenii, care au mărturisit răzeșii că a fost hotar, dar nu s-a găsit și s-a pus piatră hotar din jos de o movilă ce este în zarea dealului. Și de acolo, am purces zarea dealului, în jos, până ne-am întâlnit cu moșia Bravicenii, într-o movilă, drept în deal, și am pus piatră hotar drept în movilă și s-a făcut piotoare. Și dintr-acea movilă se începe și moșiia Bravicenii, care au fost față și răzeșii din **Braviceni**, anume Ioniță Băț ot **Chișinău**, Ștefan Băț mazil ot Chișinău, Agapii Dumitru biv căpitan, Ioniță Petcu, Darie Pomătar și alte neamuri ale lor. Și după o mărturie hotarnică, ce au scos-o răzeșii din Braviceni, din let 7162 (1654), și, după acea hotarnică, am purces la vale asupra Răutului, alăturea cu moșia Bravicenilor, până în costișă, din sus de drum, și s-a pus piatră hotar. Și de acolo, am mers tot la vale, până la două movile din jos de drum, și s-a pus piatră hotar supt o movilă mare din deal de movilă. Și de acolo, am mers tot asupra Răutului, pe din sus de o fântână ce este în costișă, până la Movilele Gemene, și s-a pus piatră hotar între movile. Și de acolo, am purces tot asupra Răutului, peste șes, până la capul Branovii de sus, și s-a pus piatră hotar în șes, aproape de Bahnă. Și de acolo, am apucat apa Răutului în sus și am mers până în hotarul ce s-a pus de desparte Mălăeștii cu Ciocâltenii”[1262].

1795, Decembrie 8: Alexandru Ioan Calimah voievod „pune zi de soroc lui Andrei Sârbul din **Târgul Chişinăului** şi altor neamuri ale Goreştilor de la ţinutul Orheiului, ca la 10 zile ale viitoarei luni ghenarie negreşit

[1262] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 261, pp. 281, 282

să se afle la Divan, cu toate scrisorile şi dovezile ce vor fi având, ca să stea lu judecată cu stolnicul Iordachi Crupenschi pentru o parte din moşia **Budeştii**, de la ţinutul Orheiului, ce ar fi vândut-o ei, neavând treabă”[1263].

1800, septembrie 8: Rânduiţi de Constandin Alesandru Ipsilant voievod să facă cercetare asupra dreptului de a face mori pe apa Bâcului, care desparte ţinuturile Lăpuşnei şi al Orheiului, spătarul Donici şi sulgerul Tăutul, izbutesc, în scrisoarea către vodă, o adevărată sinteză a istoriei târgului **Chişinău** şi a satelor din ămprejurimi, pornind, în cercetarea lor, „de la ispisocul de la domnul Ştefan vodă (cel Tânăr), din anul **1525** (7033), pe jumătate de sat **Visternici**, partea din sus, arată semne nestrămutate, zicând: „de ceea parte de Bâc, în dreptul lazului **Albașului** (ctitorul „cheşenăului lui Acbaş”, din 17 iulie 1436; deci „cheşenău” înseamnă laz, loc defrişat, curătură – n. n.), la fântâna cea mare și cu heleșteu, și cu moară în Bâc, și de la deal să fie după vechiul hotar, iar de la vale, să fie începând de la iezătura heleșteului **Chișinăului**, tot pe hotarul lui Șearpe postelnic, până la vârful dealului ce-i pe Tohan“; / să cercetăm ca să dovedim semnele acestea și să măsurăm cu stânjenul, în curmeziș, acea jumătate de sat din **Visternici**, partea de jos, spre întregimea a tot trupului acelei moșii, și apoi să cercetam de unde se va dovedi iezătura **Chișinăului**, în dreptul a tot trupul moşiei **Vistiernicii** și a **Buiucanilor**, câte iazuri sau vaduri de moară vechi sunt în apa Bâcului, și de poate să aibă şi Visternicii, și Buiucanii iazuri şi mori în apa Bâcului, şi

---

[1263] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 301, pp. 339-340

să îndatorim și pe stolnicul Râșcanul ca să scoată toate scrisorile vechi ale moșiei **Ghețăoanii**, ca să se vadă de au și Ghețăoanii vaduri de moară în Bâc, şi de vor arăta că au vreun vad, să cercetăm și să dovedim la ce loc a fost și câte vaduri de moară vechi sau heleșteu sunt pe Bâc, în dreptul Chișinăului și a Ghețăoanilor, și după cum vom afla și vom dovedi pentru toate să dăm mărturia pe larg și să facem și harta de starea locului, ca să se dea hotărâre. // După poruncă, am venit la starea locului, unde față fiind cuvioșia sa chir Ioachim arhimandritul, egumenul mănăstirii Frumoasa, răspunzător din partea mănăstirii Sfânta Vineri, şi cuvioșia sa chir Sarafim, egumenul mănăstirii Căpriana, şi cuvioșia sa chir Anthim, egumenul Sfântului Arhanghel, și stolnicul Dumitrache Râșcanul, întâi am citit scrisorile fiștecărei părți, adică cuvioșia sa arhimandritul Ioachim, egumenul de Frumoasa, au mai arătat și aceste scrisori: / **Întâi**, o carte gospod (domnească) din **1641** (7149), august 4, de la domnul Vasile vodă, dată călugărilor de la mănăstirea Sfânta Vineri și de la mânăstirea Balica, ca să fie puternic a lua a zecea din toate din **sat de la Chişinău**. / **Al doilea**, alta carte gospod, de la același domn, ce scrie către pârcălabii de Lăpușna ca să hotărască moșia **Chișinăului** dinspre alte hotare. / **Al treilea**, o mărturie fără veleat, de la Fote și Drăguș, pârcălabii de Lăpușna, în care arată că, după poronca domnească, au ales locul **Chișinăului**, de către **Hruțca**, din matca Bâcului, până unde se adună cu locul **Spinoasei**. în vărsătura apei, și pe muchie, până în locul **Buicanilor**, și au pus și stâlpi, și s-au tocmit pe unde au poftit Traisteștii și Drăguș pârcălabul, și pe unde au arătat și oamenii bătrâni, ce au știut locul și semnele cele bătrâne cu sufletele lor, iar a măsura n-au măsurat,

rugându-se Traisteștii să nu măsoare, pentru că aveai niște pământuri arate. / **Al patrulea**, o carte gospod din **1735** (7243), ianuarie 24, de la domnul Grigore Ghica voievod bătrânul, ce scrie către Postolachi Donici, biv (fost) vtori (al doilea) logofăt, și către Vasălachi Mazarachi, biv vtori vistiernic, ca să hotărască **locul târgului Chișinăului** al mănăstirii Sfeti Arhanghel și al Sfintei Vineri, de către **Hrusca** și de către **Buiucanii** Galatei, după hotărâtura ce au făcut în zilele domnului Vasile voievod, trimiţăndu-le și suret de pe acea hotarnică. / **Al cincilea**, o mărturie de la acei boieri, tot dintr-același an, martie 19. prin care arată că, dinspre **Hrusca**, au mers pe hotarele acele vechi, iar dinspre **Buiucani** n-au putut îndrepta, până n-or veni călugării de faţă. / **Al șaselea**, o carte din **1748** (7256), iulie 12, de la răposatul Costachi Razul vel vornic, de judecata ce a fost între **târgoveții de Chișinău** și între egumenii de Galata și de Sfeti Arhanghel, nevrănd târgoveții să plătească bezmăn, zicând că ar fi loc domnesc și, după ispisoacele ce au arătat mănăstirile pe Chișinău și pe Buiucani, s-a dovedit că sunt drepte moșii ale mănăstirilor, și se hotărăște, ca să-și ia mănăstirile venitul moșiilor neapărat. / Și **al șeptelea**, o mărturie din anul trecut, 1799, septembrie 2, de la câțiva oameni, anume Gheorghe Belibou, Ștefan Blănarul, Vasilie sin (fiu) Chiriac Cojocariul, Sârghie Lazor, Constandin Gratin, Neculai Dumbravă, adeverită și de spătarul Teodorachi Dibolu, serdar de Orhei, prin care se cuprinde ca fiind ei din vechi **trăitori în Chișinău**, pe moșia Sfintei Vineri, unde i-au și făcut părinții lor, mărturisesc, în frica lui Dumnezeu, că matca Bâcului a fost pe dincolo, pe la moara ce este veche a stolnicului Dumitrache Râșcanu, iar nu pe unde merge

acum apa, și în ostrovul ce este acum între ape, acolo au apucat meri și peri, și deosebit mai mărturisesc că răposatul vornic Constandin Râșcanul a tăiat gârla din iazul stolnicului Dumitrache Râșcanul, de a dat drumul apei la moara ce a făcut nouă. / Cum și cuvioșia sa Antim, egumenul Sfinților Arhangheli, peste ispisoacele ce a arătat la judecata care este pomenită mai sus, a mai arătat o copie de pe o mărturie din **1741** (7249), octombrie 20, de la Toader Carp medelnicer, Panaite serdarul și Vasilache Măzărachi, biv vistiernic, pentru despărțirea hotarului între **Chișinău** și între **Buiucani**, încredințată fiind de răposatul Ioan Canta vel logofăt, și hrisov de întăritură asupra acelei mărturii, de la răposatul domn Grigorie Ghica voievod bătrânul, tot dintr-același an, octombrie 24. Iar cuvioșia sa Sarafim, egumenul Căprianei, altă scrisoare n-a arătat. // Dar stolnicul Dumitrache Râșcanul a arătat scrisorile atât ale **Visternicilor**, cât și a **Gheţăoanilor**, însă **pentru Visternici** au arătat aceste scrisori. / **Întâi**, o scrisoare din **1700** (7208), de la Ana, jupâneasa logofătului Solomon Bârlădeanul, prin care se cuprinde că părintele ei Ionășcuță logofătul a avut sat întreg **Visternicii**, la ținutul Orheiului, **lângă târgul Chișinăului**, pe apa Bâcului, și la împărţeală i s-a venit ei jumătate de sat, iar jumătate de sat i s-a venit frățâne-său, lui Toderașco crucerul, și acea jumătate de sat a ei a dat-o danie nepoatei sale Acsănia, fata frățâne-său Toderașco, când a botezat-o, pe care a ținut-o Ştefan Habășăscul, portar de Suceava. / **Al doilea**, un ispisoc, tot dintr-același an, martie 1, de la domnul Antiohie Constandin voievod, ce întărește dania de sus arătată. / **Al treilea**, un zapis din **1704** (7212), ianuarie 25, de la Ştefan Hăbășescul portar și de la soția lui

Acsănia, fata lui Toderașco Rusul clucer, cu care vând acea jumătate de sat de **Visternici** cumnatului lor Mihai pârcălab, dându-i și scrisorile de sus arătate și arătând că cealaltă jumătate de sat este a cumnatului lor Toderașco. / **Al patrulea**, o carte gospod din **1707** (7215), februarie 24, de la domnul Antioh Constandin vodă, scrisă către Gheorghe vel comis ca să ia seama între Dracea pârcălabul și între Mihnea căpitanul, pentru o tovărășie la vama Lăpușnei și a Orheiului, când Dracea ar fi ridicat bani cu dobândă și Mihnea nu vrea să stea la socoteală. / **Al cincilea**, o carte gospod din **1708** (7216), februarie 20, de la domnul Mihail Racoviță voievod, cu iscălitura și pecetea dată Dracei pârcălabului, ca să fie volnic a afla vite sau moșii ale lui Mihnea căpitanul, și să le vândă pentru o datorie, ce au fost împreună datori și a fugit neplătindu-și datoriile. / **Al șaselea**, un hrisov din **1725** (7233), mai 9, tot de la același domn, prin care se cuprinde ca Dracea serdarul, fiind om străin și murind aici, în țară, și-a fost cumpărat o moșie pe Bâc și și-a fost făcut și moară în apa Bâcului, lângă **târgul Chișinăului**, și neavând pe nimeni, s-au luat pe sama domnească, fiind dator și domniei cu 100 lei, și a dat-o la mănăstirea Căpriana pentru sufletul lui, iar pentru o scrisoare ce făcuse un Ganea, din partea Dracei, că ar fi dat-o unei copile a lui, dovedindu-se viclenia, hotărăște să nu se ia în seamă niciodată. / **Al șaptelea**, o scrisoare din **1732** (7240), april 21, de la Chiril, egumenul Căprianei, prin care se cuprinde că, dând răposatul domn Mihai Racoviță voievod danie la mănăstire o moșie ce au fost a Dracei serdarului, s-a pus cu greșeală la ispisoc tot satul, căci jumătate de sat, cu jumătate de vad de moară, este a postelnicului Neculai, ginerele lui Durac Lozănschi. / **Al**

optulea, un zapis din **1745** (7253), februarie 3, de la Neculai postelnicul şi fiul său Ioniță comis, cu care vând lui Toader Râșcanul jicnicer jumătate de sat de **Visternici**, cu vad de moară. / **Al nouălea**, o scrisoare, tot dintr-același an, iulie 21, de la Daniil Mihnea monah, fecior Mihnei pârcălabului, prin care arată cum s-a luat jumătate de sat de **Visternici** de la Dracea serdarul pentru datoria tătâne-său și cum s-a dat, de răposatul domn Mihai Racoviță voievod la mănăstirea Căpriana, și vrând el s-o răscumpere, apoi s-a învoit cu mănăstirea să o stăpânească cât a trăi și, după moartea lui, să rămână tot a mănăstirii. / **Al zecelea**, o carte gospod din **1755** (7263), octombrie 15, de la domnul Matei Ghica voievod, scrisă lui Manolachi vel serdar, Constantin Donici medelnicer şi Carp jicnicer, și lui Toader Bogoș, ca sa ia seama între medelnicerul Constantin și între Chiril, egumenul Căprianei, pentru vadurile de moară de pe moșia **Visternicilor**, ce era jumătate din moșie mănăstirii și jumătate a medelnicerului Constantin, și egumenul zice ca sunt două vaduri de moară, și medelnicerul zice că este numai un vad. / **Al unsprezecelea**, o mărturie, tot din același an, septembrie 2, de la acei rânduiţi, prin care arată ca au cercetat și alt iaz nu s-a găsit pe moșia **Visternicii**, fără numai iazul în care avea mănăstirea moara, și au găsit cu cale ca să-și facă și sulgerul Constantin moară alăturea cu moara mănăstirii, tot într-un iaz, însă arată că egumenul n-a vrut să trimită scrisorile la cercetare, și după această mărturie s-a dat sulgerului Constantin și carte gospod de volnicie ca să-și facă moara. / **Al doisprezecelea**, o anaforă, tot dintr-același an, octombrie 26, întărită de răposatul domn Matei Ghica voievod bătrânul, ca și medelnicerul Constandin să-și

facă moară în iazul Căprianei și peștele să-l împartă în două. / **Al treisprezecelea**, un zapis din **1762** (7270), iunie 1, de la feciorii lui Neculai Feștilă postelnic, pe care apucându-l stolnicul Constandin Râșcanul, ca să dea scrisorile pe jumătate de sat de **Visternici**, după vânzarea tatălui lor, ei au arătat că nu sunt la dânșii, ci oriunde se vor ivi, să le ia. / **Al patrusprezecelea**, o scrisoare din **1772**, decembrie 3, de la Ignatie, egumenul de Căpriana, de învoiala ce a făcut cu spătarul Constandin Râșcanul pentru moșia **Visternicii**, ca să o stăpânească în două, arătând și măsurile, și să-și facă spătarul Râșcanul și moară în iazul mănăstirii, după cum a avut. / **Al cincisprezecelea**, altă scrisoare, tot dintr-același an și zi și tot de la același egumen, de schimb ce a făcut cu spătarul Constandin Râșcanul, adică a dat la spătarul jumătate de sat de **Visternici**, partea de sus, și a luat jumătate de vad de moară, tot dintr-aceeași moșie, cum și 100 matce. / Și **al șaisprezecelea**, o scrisoare fără veleat, ianuarie 9, de la Dionisie, egumenul mănăstirii Dobrovățului, ce scrie către spătarul Constandin Râșcanul cum că a primit schimbul ce a făcut cu egumenul de Căpriana. // Iar **scrisorile pentru Ghețăoani** sunt acestea: / **Întâi**, o carte gospod din **1666** (7174), mai 4, de la domnul Duca vodă. cu iscălitură și pecete, dată Hâncului vel medelnicer, ca să țină și să oprească a sa dreaptă ocină, satul **Ghețăoanii**, ce sunt în ținutul Orheiului, pe Bâc, **lângă Chișinău**, cu tot hotarul și cu tot venitul, precum îi scriu dresele cele bătrâne. / **Al doilea**, o carte gospod, tot de la același domn. din **1670** (7178), iulie 2, ce scrie către Constandin ca să măsoare seliștea **Ghețăoanii**, să fie pentru **hrana târgoveților de Chișinău**, și lui Mihalcea Hâncul serdar să-i dea pe atâta

loc din locul târgului Lăpușna, din partea de sus, dinspre satul său, despre **Mlădinești**. / **Al treilea**, o mărturie tot dintr-același an, august 5, precum a măsurat **Ghețăoanii**, cum și bucata aceea de loc din Lăpușna. / **Al patrulea**, un ispisoc din **1676** (7184), de la domnul Antonie Ruset vodă, cu care întărește lui Mihalcea Hâncul stolnic ca să stăpâneasca bucata aceea de loc din Lăpuşna, cu moară, fiind că și **Ghețăoanii**, care i-a dat cu schimb cu două iazuri şi vaduri de moară în Bâc. / **Al cincilea**, un ispisoc din **1705** (7213), ianuarie 12, de la domnul Mihai Racoviță voievod, de pâra ce a fost între Mogăldea căpitanul, ginerele Hâncului, şi Grigore sin (fiu) Hâncul, și între Bogos pârcălabul pentru niște mori, ce a fost făcut Bogos în apa Bâcului. la **Ghețăoani**, împotriva Chișinăului, cu cuvânt că acel vad de mori i-ar fi dat danie domnul Constandin Cantemir vodă, și Mogâldea şi Grigore Hâncul arată că-i dreaptă moșia lor, și rânduindu-se pe Gheorghe Apostol vistiernic și Ion Sturza serdar, de au făcut cercetare la faţa locului, ar fi mărturisit cum că tot ținutul Lapușnei și al Orheiului n-are nici o treabă să facă mori sau iazuri în apa Bâcului, și asemenea ar fi arătat și logofătul Neculai Donici și pe câțiva martori s-au dus și înaintea domniei, de au mărturisit cu sufletele lor precum tot ținutul Lăpușnei nu are treabă în apa Bâcului, să facă mori sau iazuri, fără decât **făcându-se Chișinău târg mare, în zilele domnului Dabija Vodă** și la domnia domnului Duca Vodă, jeluind târgoveții că n-au loc șă se hrănească, au făcut schimb cu Hâncul stolnic, de luase moșia **Ghețăoanii** și o dăduse târgoveților, și atunci începuse Chișinăul a face iazuri în Bâc, și pe Bogos se dă rămas, ca să lipsească dintr-acele mori, ci să le stăpânească Mogăldea și Grigore Hâncul, aflându-se că-s pe

dreapta moșia lor, care acea hotărâre pentru apa Bâcului se vede păzită și până acum. / **Al șaselea**, un hrisov din **1706** (7214), mai 25, de la domnul Antioh Constandin (Cantemir) voievod, pentru de iznoavă judecată ce a mai avut Bogos pârcălabul cu Mogăldea căpitanul, ginerele Hâncului, și cu Grigore Hâncul, tot pentru acele mori, și pe Bogos se dă iarăși rămas, întărind, asemene după ispisocul de sus arătat, ca Lăpușnenii să nu aibă treabă în apa Bâcului. / **Al șaptelea**, un ispisoc din **1717** (7225), decembrie 9, de la domnul Mihai Racoviță voievod, de pâră ce a fost între Grigore Hâncul postelnic și între Grigore Sava pârcălabul pentru un vad de moară, ce este lângă târgul **Chișinăului**, pe apa Bâcului, într-o gârlă, pe care loc își făcură Grigoraș Sava și moară, după dania ce avea de la domnia sa și după alte cărți de întăritură de la domnul Antioh voievod, cum că ar fi fost acel loc domnesc, dar după dresele Hâncului s-a dovedit că nu este loc domnesc și cu greșeală i se dăduse dania, care i s-a și luat din mână, arătându-se și judecata ce a fost între Hâncul și între Bogos, pentru alt vad de moară, ce era tot acolo, mai jos în apa Bâcului, și cum că târgoveții numesc **Ghețăoanii** loc domnesc după schimbul ce făcuse domnul Duca voievod cu Hâncul, care schimb. pe urmă, s-a stricat și a rămas ca să fie apa Bâcului tot de ținutul Orheiului. / **Al optulea**, o mărturie din leal **1723** (7231), iulie 31, de la vornicii de poartă, cu pecetea porții gospod, precum din porunca domnească au adus în biserică pe Grigoraș Hâncul, cu frații lui Neculai și Miron, feciorii lui Dumitraşco Hâncul, de au jurat pentru moșia din **Ghețăoani**, precum Done, unchiul lui Constandin Potlog sin (fiu) Neculai, n-a stăpânit **Făureștii** în chip că ar fi fost moșia lui, ci a ținut numai odaia, și cum

n-a cumpărat moşul Hânceştilor acea moşie, când a ţinut pe muma Neculii şi a lui Doni, şi precum n-a auzit de la nimeni, nici ştiu ei să fi dat Doni, cu fraţii lui, bani la răscumpăratul Gheţăoanilor, şi precum nu îmblau ei nici cu un meşterşug şi nici au vreun zapis tăgăduit, fără de câte au scos la divan. / **Al nouălea**, o carte gospod, tot dintr-acelaşi an şi zi, de la domnul Mihai Racoviţă voievod, de pâra ce a fost între Mogâldea medelnicer şi cumnaţii săi Grigoraş, Neculai şi Miron, feciorii lui Dumitraşco Hâncul, nepoţii lui Mihalcea Hâncul stolnic, şi între Constandin Potlog, feciorul Neculii, şi Gheorghiţă, feciorul lui Constandin Potlog, pentru moşia din săliştea **Gheţăoani**, pe care o trag Potlogeştii că ar fi dreaptă moşia lor, de pe Necula, tatăl lor, şi de pe fraţii Neculii, Doni şi Constandin, care au fost hiastri Mihalcei Hâncului, şi de pe moaşa (bunica) lor Nastasia, pe care a ţinut-o Mihalcea Hâncul, care moşie ar fi fost zălogită de un neam al lor, şi pe urmă dară a luat Mihalcea Hâncul pe moaşa (vunica) lor Nastasia şi s-au rânduit feciorii ei Necula, Doni şi Costandin, şi ar fi răscumpărat moşia Gheţăoanii, şi Doni ar fi făcut schimb cu domnul Dabija voievod, luând din hotarul târgului Lăpuşna, şi apoi iarăşi acelaşi domn ar fi stricat acel schimb. rămânând **Făureştii** loc gospod, şi Doni şi-a luat Gheţăoanii, şi după ce a pierit Doni, şi au murit şi Necola şi Costandin, ar fi rămas acele zapise ale Gheţăoanilor la muma lor, ce a ţinut-o Mihalcea Hâncul, şi după moartea ei au rămas la Hâncul; şi Hânculeştii încă au arătat că moşia Gheţăoanii întâi a cumpărat-o domnul Vasile (Lupu) voievod, încă din boierie. de la nişte femei, Irina, Gaftona şi Marula, arătând ei zapisul, şi apoi a dat-o domnul Vasile voievod danie unui Marcu jicnicer, arătând ei şi ispisocul acela de

danie, și de la Marcu jicnicer ar fi cumpărat-o Mihalcea Hâncul, și zapisul s-ar fi înecat, dar a mărturisit Todirașco crucerul, om bătrân, că a văzut și a citit zapisul, și li se încheie judecata după jurământul ce au făcut Hânculeștii pe ponturile ce se arată prin mârturia vornicilor de poartă (divan), dându-se pe Potlogești rămași. / **Al zecelea**, un zapis din **1744** (7252), ianuarie 13, de la Lupa, jupâneasa lui Mogăldea medelnicerul, cu care a dat danie lui Vasilache Măzărachi jicnicer jumătate de moșie **Gheţăoanii**, cu jumătate de moară, ce a avut de la părinții ei, iar jumătate de moșie și cu jumătate de moară arată ca este a frățâne-său Grigorașco postelnic. / **Al unsprezecelea**, un hrisov din **1745** (7253), noiembrie 25, de la domnul Ioan Neculai voievod, cu care întărește lui Vasilache Măzărachi jicnicer jumătate de **Gheţăoani** și jumătate de moară, după dania sus arătată. / **Al doisprezecelea**, un zapis, tot dintr-același an, martie 24, de la Grigoraș Hâncul postelnic, feciorul lui Dumitrașco Hâncul, cu care a vândut lui Vasilache Măzărachi medelnicer și cealaltă jumătate de sat de **Gheţăoani**, drept 150 lei. / **Al treisprezecelea**, o carte din **1746** (7254), ianuarie 3, iscălită de Iordachi Canta hatman, de judecata ce a fost între Miron Hâncul, care zice că dania surori-si Lupa ar fi fost dată cu înșelăciune, și intre medelnicerul Vasilache Măzărachi; și Miron Hâncul se dă rămas. / Și **al patrusprezecelea**, o mărturie din **1754** (7262), iulie 28, de la câțiva oameni, prin care arată că moșia **Gheţăoanii** s-a stăpânit de Lupa medelniceriţa și de frate-său Grigoraș, iar alți frați nu s-au amestecat. // Deci, după ce am citit scrisorile tuturor părților și am văzut și starea locului, am înțeles **întâi** că scrisorile **Buiucanilor** nu arată să fi avut vreodată iaz și moară în

Bâc, nici mai înainte, până a nu intra la mănăstirea Galata, cum nici după ce a intrat la mănăstire, ci scriu numai cu loc de iaz și de moară în Bâc, iar mănăstirea Căpriana pe moșia **Visternicii**, atât din ispisocul domnului Ștefan voievod (cel Tânăr) din **1525** (7033), cât și după cele mai din urmă scrisori, ce sunt la stolnicul Dumitrașco Râșcanul, cum și după știința oamenilor se dovedește că au avut iaz şi moară în Bâc, care iaz se vede de față, și nu poate mănăstirea Galata a se acolisi de iazul acela, mai ales că. după cumpănirea apei, ce s-a făcut de către morari pe care înşiși părinții egumeni i-au adus, are loc să-și facă și mănăstirea Galata, pe moşia **Buiucanii**, iaz și moară, din sus de movila lui Bâtcă, însă păzind și mănăstirea Căpriana a nu-și înălța iazul mai mult decât a fost din vechi; **al doilea**, pentru pretenția ce face cuvioșia sa, egumenul de Căpriana, ca să strice schimbul, cu cuvânt că și acea jumătate de vad de moară, ce l-a luat mănăstirea de la răposatul vornic Constandin Râșcanul, ar fi fost tot al mănăstirii, după cuprinderea pomenitului ispisoc de la domnul Ștefan voievod, care ispisoc, după cercetarea ce am făcut, măcar că nu arată numele moșiei, dar după arătare semnelor, adică pomenind, la capătul dinspre Bâc, de **Chișinău**, și la capătul de dincolo de dealul ce este deasupra Tohatinului, până unde și acum se stăpânesc **Visternicii**, și mai pomenind și, de iasta parte de Bâc, de o fântână și șipote de piatră, cu izvoare îndestul curgătoare și cunoscute din vechi, se cunoaște că cuprinderea acelui ispisoc de locul acesta trebuie să fie dar ori de a fost a mănăstirii Căpriana și s-ar fi numit vreodată Moldovița, s-au de a fost acelei știute mănăstiri Moldovița, însă stăpânirea, după ispisocul acesta, se vede părăsită, căci, de la acel ispisoc și până la scrisoarea de

danie a Anii, logofeteasa lui Solomon Bârlădeanul, ce a făcut către nepoată-sa Acsănia, se văd trecuți 175 ani, și mănăstirea Căpriana nu se vede că a stăpânit, până la anii **1727** (7235), când răposatul domn Mihai Racoviță voievod, după moartea lui Dracea serdarul, a luat moșia Visternicii și a dat-o numitei mănăstiri Căpriana; **al treilea**, pentru iazul cel cere și mănăstirea Sfânta Vineri, ca să-l aibă moșia **Chișinău** în apa Bâcului, adevărat, atât ispisoacele mănăstirii, cât și în ispisocul de sus pomenit, al domnului Ștefan voievod, ce l-a arătat egumenul de Căpriana, arata că și Chișinău a avut iaz și moară în Bâc și, încât la ispisocul domnului Ștefan voievod arată pe iazul Chișinăului drept hotar, la marginea cea din jos, a acelei jumătăţi de sat, ce o cuprinde acel ispisoc. Dar cercetând noi, acum, de la iazul Căprianei pe Bâc, în jos, între moșia Ghețăoani și între moșia Chișinăul alte iazuri nu sunt, fără numai două iazuri, pe care scrisorile Ghețăoanilor în cel mai din sus iaz, pe care cuvioșia sa egumenul de Frumoasa îl pretinde că ar fi iazul Chișinăului, arată că şi-ar fi făcut moară într-o gârlă un Grigoraș Sava pârcălabul, dar de a făcut el iazul din pajiște sau de a găsit iezătură veche acum nu se poate ști; cel mai din jos iaz decât acesta îl arată că este făcut de un Bogos pârcălabul, și aceste două iazuri nu pot să încapă, căci cel din jos îneacă pe cel din sus; se mai cunoaște un iaz vechi, mai în jos la marginea cea din jos a moșiei Ghețăoanii, care acum se află în cuprinderea stăpânirii Ghețăoanilor, dar a ieșit protopopul Stavarachi, care are moară puţin mai în jos, și a zis că-i de moșia sa **Ciorna** și, pentru că îneacă iazul ce îl făcuse Bogos, l-ar fi lăsat moșii (bunicii) săi și el s-a pogorât mai jos, de și-a făcut moară. Dar niscaiva scrisori vechi nu ne-a arătat, ci

numai nişte zapise mai noi, zicând că scrisori vechi, de vor fi, sunt pe la alţi răzeşi împrăştiaţi şi nu poate acum să le aducă. / Şi aşa, precum am arătat, între Gheţăoani şi între Chişinău neputâud să încapă două iazuri şi dacă tot ispisocul domnului Mihai Racoviţă voievod din **1705** (7213) nu va putea să apere apa Bâcului dinspre ţinutul Lăpuşnei, precum până acum s-a stăpânit, apoi va intra şi Chişinăul la un vad de moară, şi un vad va rămâne al Gheţăoanilor. // Prin luminată cartea măriei sale lui vodă, ni se porunceşte ca să măsurăm de-a curmezişul acea jumătate de moşie, ce o cuprinde ispisocul domnului Ştefan voievod, după semnele ce le arată. şi pe atâta să mai dăm în jos şi cealaltă jumătate de sat, şi apoi să măsurăm şi Gheţăoanii, pentru care, după poruncă, am făcut această ispită, ca să măsurăm tot trupul cât să stăpâneşte cu nume de Visternici, şi să-l dăm în două. Dar apoi cu totul fugi din noima ispisocului, nerămânând jumătăţii celei de sat, din partea de sus, nici unul dintr-acele semne, adică nici se atinge nimic de Chişinău, nici împotrivă nu este vreo fântână, cum nici la înjumătăţirea vreunui iaz; ci noi am măsurat de-a curmezişul tot trupul, cât se stăpâneşte cu nume de Visternici, din marginea din sus, dinspre Petrecani, de la movila lui Bâtcă, şi până la marginea cea din jos, dinspre Gheţăoani, în capul iazului ce-l pomenesc scrisorile Gheţăoanilor că-şi făcuse Grigoraş Sava moară, şi au ieşit 1.065 stânjeni gospod; au măsurat, de acolo, din jos cât se stăpâneşte cu nume de Gheţăoani, şi au ieşit 1.095 stânjeni; însă cu 200 stânjeni, ce a arătat protopopul Stavarachi împresuraţi din moşia sa Ciocanii, ce este alăturea cu Gheţăoanii, pe din jos. / Deci într-acest chip aflând pricinile, precum arătăm, am făcut şi hartă de starea locului, şi luminatul divan va da

hotărâre după cum va fi drept”[1264].

1803, mai 24: Rânduiala lui Alecsandru Constantin Moruz voievod ca, „pe lângă şcoala ce este în **Iaşi**, să se rânduiască încă alte 4 şcoale de limba elinească şi moldovinească, la târgul **Focşani, Bârlad, Galaţi** şi **Chişinău**, şcolile din celelalte târguri să fie pe unde se vor întâmpla, iar **şcoala din Galaţi** poruncim să fie în mănăstirea Mavromolu, după cum şi mai înainte”[1265].

1877-1878, districtele **Moldovei**: Tabloul ostaşilor din al IV-lea Corp de Armată, Divizia a VII-a de Linie, căzuţi în Războiul de Independenţă: **Morariu Neculai**, soldat, din comuna **Tigheci**, plasa Tigheci, districtul Cahul, de 24 ani; / **Vatavu Constantin**, soldat, din comuna **Negrileşti**, plasa Tigheci, districtul Cahul, de 24 ani; / **Dumitru Ioan**, soldat, din comuna **Tărtăul**, plasa Tigheci, districtul Cahul, de 24 ani”[1266].

1877-1878, districtele **Moldovei**: Tabloul ostaşilor din al VIII-lea de Linie, căzuţi pentru apărarea Patriei pe câmpul de onoare în Războiul de Independenţă: **Marin Vasile**, caporal, din comuna **Leova**, Cahul; / **Gheorghiţă Ioan**, caporal, din comuna **Leova**, Cahul; / **Stanciu Ioan**, soldat, din comuna **Leova**, Cahul; / **Stanciu Ioan**, soldat, din comuna **Leova**, Cahul”[1267].

1904: „**Chişinău**, capitala Basarabiei, numită de ruşi Chişinioff, Oraşul este legat prin calea ferată, care trece prin Bender, cu Odesa, şi cu altă linie de cale ferată, care trece prin Ungheni şi o leagă de Iaşi. Spre Chişinău

---

[1264] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. X, Iaşi 1915, pp. 198-213

[1265] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. III, Iaşi 1892, pp. 24, 31

[1266] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. IX, Iassi 1887, pp. 247-253

[1267] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. IX, Iassi 1887, pp. 2611-270

merg toate şoselele mari, care leagă capitala ţării cu celelalte centre ale guvernământului… Chişinăul ocupă o suprafaţă de circa 4.500 deseatini, din care 770 cu construcţiuni şi curţi, şi 2.500 cu grădini de pomi fructiferi şi vii. La această suprafaţă, oraşul, la 1900, a mai adăugat, prin cumpărătură, 2.088 deseatine, cumpărând moşia limitrofă cu oraşul, numită Vistirniceni. / Populaţia Chişinăului, după statistica din 1902, este de 131.300 suflete… 60.000 evrei, 70.000 ruşi, ruteni, sârbi şi bulgari, 25.000 moldoveni şi vreo 6.000 alte neamuri. Oraşul este construit pe malul drept al râului Bâc, care, pe timpul verii, adeseori seacă… / Numele Chişinăului dovedeşte că era o localitate tătărească, unde se afla o capelă pe mormântul vreunui mare tătar, căcă tătăreşte „Keşene” înseamnă „capelă pe mormânt”… / Din edificiile mai vechi, orașul posedă o frumoasă catedrală, zidită în centrul unui bulevard. În catedrală se aflä sarcofagul arhiepiscopilor Dumitru Sulima Antonie și Mitrofan. Celelalte biserici sunt: biserica Mazorachi, construită în secolul al XVIII-lea; biserica Sf. Arhanghel, din anul 1803; biserica Sf. Ilie, construită la 1806; biserica Buna Vestire, din anul 1810. Aceste biserici au fost zidite sub ocârmuirea Moldovei. Vin apoi bisericile Sf. Gheorghe, de la 1819; a Sf. Arhanghel din Buecani, construită la 1825; a cimitirului, din 1830; a Sf. Haralambie, din 1836. / Chișinăul posedă următoarele școale secundare: 2 licee clasice; un liceu real; două licee de fete; o școală cu 8 clase de fete, particulară; o școală reală; o școală, cu 7 clase comerciale, particulară; seminar; o școală eparhială de fete; o școală duhovnicească; o școală de vinicultură. Toate aceste școli posedă câte o bibliotecă. Chișinăul mai are o bibliotecă

mare publică, foarte frecventată de tinerimea studioasă. Școale primare urbane există la Chișinău două, cu mai multe clase, și cinci cu o singură clasă. Mai are și un azil de orfani, întemeiat de familia Balș. / Orașul mai posedă o linie de tramvai; teatru; două cluburi, din care unul al nobilimii. / Din instituții de credit, la Chișinău sunt: creditul urban al orașului, înființat acum doi ani; sucursala băncii funciare Tavrido-Basarabele; banca obștească a Chișinăului; două societăți de credit; lombardul; 7 case particulare de împrumut; sucursala băncii nobilimii și sucursala băncii țărănești. / În oraș sunt peste 30 de instituțiuni de binefaceri, de știință și de cultură. În Chișinău se tipăresc 5 ziare, din care două cotidiane, „Basarabețul" și „Bes. Gub. Wedomosti". Toate aceste ziare sunt scrise în limba rusă; autorizațiunea de a tipări un ziar românesc nu se poate obține. / Atât administrațiunea centrală a guvernământului, cât și tribunalele sunt concentrate la Chișinău, unde-și are reședința guvernatorul și cartierul general al armatelor încazarmate în Basarabia. / Orașul posedă: două grădini publice; 100 de grădini de zarzavat, care ocupă 384 deseatini pământ; 1.776 grădini cu pomi, pe o întindere de 3.550 deseatini; 3 plantațiuni de tutun; 12 mori cu aburi și 4 de vânt; 2 fabrici de spirt și de drojdii; 6 fabrici de băuturi spirtoase; 2 fabrici de bere; o fabrică de tuburi pentru țigarete; o fabrică de buții, cu venitul anual de 40.000 ruble; 2 uzine de tuci, cu venitul anual de 38.000 ruble; un atelier de mobilă de fier; 5 fabrici de cărămidă; o uzină pentru topirea seului; 4 de lumânări; 2 de săpun; 2 fabrici de pesmeți; 2 de bomboane, de halva și rahat; 3 de apă gazoasă; 5 rachierii de fructe; 2 de tutun. Toate aceste fabrici și uzine produc anual suma de

1.241.500 ruble. / Comerțul orașului Chișinău, după statistice lui Zemstvo, din anul 1901, posedă: 270 magazine pentru îmbrăcăminte, care au afaceri anuale de 6.184.000 ruble; 254 magazine angrosiști de consumațiune, cu daraveri anuale de 1.002.100 ruble; 427 oteluri, hanuri, cârciumi, dând un venit anual de 1.621.300 ruble; 684 prăvălii pentru obiecte de gospodărie, cu venit anual de 3.831.500 ruble: 54 magazine cu obiecte industriale (mașini agricole, cherosen (petrol) vată, tutun etc.), cu venituri anuale de 880.100 ruble; afaceri de bancă, pe an, 5.144.100 ruble; 8 librării, cu afaceri de 47.200 ruble. În total, orașul Chișinău are 1.912 magazine prăvălii, oteluri, hanuri etc., care, toate împreună, produc anual daraveri pentru suma de 21.553.100 ruble”[1268].

CHIŞINĂU PE RĂUT

(înglobat în Trebujeni, în Macicăuţi, Orhei, Moldova).

1573, februarie 27: Ispisoc de întărire, dat de Ioan voievod fraţilor Avraam, Nastea, Neacşa, Gafca, Brat, Vlaico, Ileana şi Ilea Bolcoş, copiii lui Maxin Bolcăş, pentru „un loc din pustie pe Răut, la **Chişinău**, la capul piscului Vătricii” (satul **Bolcăseşti**), cu dresuri „de la Ştefan vodă bătrânul, pe care tatăl lor Maxin le-ar fi prăpădit, când a venit Alexandru vodă cu tătarii în ţară

[1268] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, pp. 60. 61

(1564) şi zic ei că n-au de la nimeni nici o pâră"[1269].

1574, mai 10: Ispisoc de întărire, dat de Ioan voievod marelui logofăt Ion Golăi (Golia), pârcălabului Eremia şi soţiei sale Tudora, pentru „două locuri în pustiu, unul pe Nistru, care se numeşte **Ocsintia**, între Molovata şi între Mocşia, şi un loc pentru patru mori, de ceea parte a Nistrului, pe pârâu, la gura Iahurlicului, unde se varsă în Nistru, şi alt los, la capătul **Peşterei**, din sus de **vechiul Orhei**, unde cade drumul vechiului Orhei în Răut, în vad, din sus de **Chişinău**, sub stâncă, de cealaltă parte a Răutului, spre Nistru, şi cu două mori pe Răut, ca să-şi aşeze acolo două sate, pentru că ei şi le-au cumpărat de la însăşi Doamna mea, şi ne-a dat 8 cai buni şi 400 zloţi tătăreşti în visteria noastră"[1270].

1639, august 19: Un zapis de la Mihalce Durac, pârcălabul de **Orhei**, în care sunt menţionaţi „Căzac căpitanul de călăraşi de **Orhei**, Cociorvei hotnog din satul **Ialoveni** (comuna Ialoveni, judeţul Chişinău, Moldova), de ţinutul Lăpuşnii, Moldovan ce a fost hotnog din sat din **Buecani** (azi cartier în Chişinău, Moldova), Nicoară Nistre din **Martineşti** (), Ţogoe de Buhuşouca (?), Păpare din **Mihăilaşe** (Mihăilaşa, comuna Teleneşti, judeţul Orhei, Moldova), Bosiu de Gârbeşti (?)"[1271].

1630, iunie 9: Zapisul lui Lupul, marele vornic al Ţării de Sus, care a „neguţat cu Frăsina, fata Eremiei ce-a fost pârcălab, şi cu Toader şi cu toţi feciorii lor… din

---

[1269] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 9, p. 16

[1270] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 10, pp. 18-20

[1271] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 199, p. 206

jumătate de sat, două părţi din partea de jos, din câmp, din vatra satului şi cu vad de moarăunde se cheamă **la Chişeneu la apa Răutului**, unde cade drumul târgului celui bătrân la apa Răutului, drept 8 boi de negoţ, 8 vaci bune cu viţei şi drept 70 de galbeni bani buni. / Deci această ocină este neguţată şi zapis încă mi-au făcut, iar eu lor plată încă nu le-am făcut, ci le-am făcut de la mine această scrisoare în loc de plată"[1272].

1660, mai 4: Marele medelnicer Nicolai Buhuş face ştire „pentru nişte părţi de ocină din **Chişanău**, a treia parte de loc, ce se cheamă acum **Tărbujeni** la Orhei, pe Răut: Ieşit-am la pâră la Ghica vodă cu Mircea şi cu alţi fraţi ai lui, feciorii lui Dumitraşco Portărescul, şi cu Ivan zet (ginere) Dumitraşco, cu un uric de la Radul vodă şi i-am rămas la Ghica vodă, şi mi-a făcut ispisoc de rămas pe dânşii şi pe toată seminţia lor, să-mi ţin acele părţi de ocină cu tot venitul. / Şi un zapis ce au arătat ei, de la Lupul Hăbăşescul, ce-a fost vornic, nu s-a crezut, ci l-a rupt Ghica vodă dinaintea Divanului. / Apoi eu, socotind să nu fie sufletul vătămat, că doară acea parte nu-i plătită şi, văzând şi zapisele că nu scriu într-un chip: acela de la răposatul Lupul Hăbăşescul scrie de cumpărătură, iar zapisul cel domnesc scrie cum că este danie, datu-le-am iarăşi moşia să fie a lor, cum a fost şi mai dinainte vreme"[1273].

[1272] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 59, pp. 66, 67

[1273] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 102, p. 110

CHIŞTELNIŢA

(Orhei, Moldova).

1774, iunie 5: Satul **Chiştelniţa**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Câmpurilor, după recensământul lui Rumeanţev[1274], avea **toată suma caselor 25**. Scădere rufeturi 5: 4 volintiri, 1 popă. Rămân birnici 20. 3 case pustii. / **Birnici:** Andrei fiul lui Vasile / Ştefan, grec / Parfeni Gheliş / Grigoraş Căldare / Toader, cioban / Ştefan fiul rotarului / Simion fiul lui Chirică / Maftei Untilă / Maftei, rusul / Nane Platon / Iosip Banul / Tudosie Untilă / Ştefan, vărzar / Trohin, cioban / Ştefan Doagă / Pricopi / Andrieş Laur / Ştefan, rus / Simion Arbure. // **Rufeturi:** Constandin, căpitan, volintir / Simion Cociorvă, volintir /Toderaşco, volintir / Sandul Burduja, volintir / Popa Nastasă.

1798, martie 9: Melinte Ghirciu, cu feciorii lui Petre, Iacob şi Dochiţa, cu fraţii şi sora lui Sandală, vând răzeşilor din acelaşi sat Maftei Untilă şi Vasile Untilă, drept 15 lei, „toată partea tatălui nostru Tănase Ghirciu sin (fiul) lui Ştefan Ghirciu, din hotarul **Căcărăzăni**… de faţă cu Irimia sin (fiu) cpitan Cod, zet (ginere) lui Antohi Popăscu – răzeş de **Hoimăneşti**, ce se megieşeşte cu Căcărăzănii, Ioniţă Strătulat răzeş de Hoimăneşti, Vasile Untilă sin (fiu) Ioniţă Untilă răzeş de **Căcărăzăni**, vornicul Sava ot sat **Chiştelniţa**, Ocsânti Popăscu răzeş

[1274] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 469, 470

de Hoimăneşti, Stahi Strătulat răzeş de Hoimăneşti, Grigoral Popăscu răzeş de Hoimăneşti, care am scris cu zisa lui Melinti Ghirciu, în satul Chiştelniţa”[1275].

1904: „**Chiştelniţa**, sat în judeţul Orhei, volosti Ciocolteni, aşezat în valea Sagala, Are 368 case, cu o populaţiune de 2.290 suflete; 780 vite mari. Sunt numeroase vii şi grădini cu pomi”[1276].

CHITICENI

(Piticii, Piticeni, azi Chiticeni, comuna Secuieni, Bacău).

1528, martie 4: Întărit de Petru (Rareş) voievod lui Roman Hamza, care primeşte ispisoc pentru „a lui dreaptă ocină şi cumpărătură, a patra parte din satul **Piticeni** de la Cobâle, partea de jos, care parte lui i-a vândut-o Sima vistiernicul, încă din zilele nepotului nostru de frate Ştefan vodă, drept 320 zloţi tătăreşti”[1277].

1528, martie 28: Întărit de Petru (Rareş) voievod Stancăi, fiica Neaghinei, nepoata lui Toader Piticul, care primeşte ispisoc, din „hârtiile de împărţeală de la părintele domniei mele Ştefan vodă, din jumătate din satul **Pitici**, jumătate, partea din mijloc… pe unde le-a hotărâi Petrica, fost portar de Suceava, şi Dan, pârcălab de Roman; iar pe din alte părţi, să fie după vechiul hotar,

---

1275 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 314, pp. 365, 366
1276 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 62
1277 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVIII, Iaşi 1892, pp. 104-107

pe unde din veci a îmblat”[1278].

1548, martie 23: Întărit de Iliaş (Rareş) voievod lui Lupe Berheci, care cumpără, cu 500 zloţi tătăreşti, de la fraţii Drăghici şi Ion, copiii Negritei, de la surorile Neaga şi Frăsina, fetele Mariei, şi de la fraţii Mica, Cupcia, Toader, Irina, Greaca şi Mica, copiii lui Albu, toţi strănepoţi lui Toader Pitic, „din jumătate de sat ce-i pe Cobâle, unde a fost curtea prea-strămoşului lor, care acum se numeşte **Piticeni**, două părţi, părţile de sus”[1279].

1571, iunie 14: Întărit de Bogdan (Lăpuşneanu) voievod, în cadrul unui schimb de moşii între fraţii Ştefan, Lazor, Lazor, Dragul, Alexa şi Sofiica din Piticeni, cu fraţii Ion şi Sava, feciorii lui Toma Ungureanul, şi cu „unchiul lor Gherasim şi sora lor Neacşa”, dând „a patra parte din satul Piticianii pe Cobile, partea din jos, din drese ce le-a avut tatăl lor Roman Hamza de la Ştefan voievod, primind de la fiii lui Ungureanul şi de la unchiul lor Gherasim „jumătate din satul **Vlăsineşti** pe Prut, partea de sus”[1280].

1601, octombrie 11: Întărit Eremia Moghilă fraţilor Pop Dan, Sava, Mărica, Toader şi Hăraga, care cumopără, cu 180 zloţi tătăreşti, de la vărul lor primar Crâstea Berbânţă, fiul Stancăi din **Horgeşti**, „din satul **Piticeanii**, din a patra parte din jumătate, a treia parte”[1281].

1604, iunie 22: Întărit de Eremia Moghilă voievod Anghelinei Berheci „şi nepoţilor jupânului său Berheci, anume Fătul Mareş şi Fătul Harbuz din **Piticeani**”, care

---

1278 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVIII, Iaşi 1892, pp. 108-111
1279 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVIII, Iaşi 1892, pp. 135-140
1280 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVIII, Iaşi 1892, pp. 190-192
1281 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVIII, Iaşi 1892, pp. 252, 253

cumpără, cu 250 zloţi, de la călugării de la Aroneanul, „nescare părţi de ocină, ce i-au fost ei de cumpărătură, împreună cu jupânul ei Berheci, în satul **Posadnici**, pentru care Berheci a fost dat 250 zloţi tătăreşti, şi încă le-a mai fost dat o parte de ocină din satul **Piticiani** şi **Zlătar**, care se va alege partea Tomei Berheci logofăt; care parte de ocină a fost dată pentru sufletul fiului său Gavril mănăstirii… însă dânsa a fost răscumpărat-o de la călugări cu 100 zloţi tătăreşti”[1282].

1625, aprilie 29: Întărit de Radul voievod lui Grigorie sin Sas şi nepoţilor lui, feciorilor lui Petre, după judecata la Divan cu „femeia lui Toader Hrăjde şi fiii lor pentru o jumătate de sat **Piticii** (Chiticeni, Bacău), ot ţinutul Putnii, şi un vad de moară din Gârla Putnii, care acea jumătate din Pitici a fost dată ei mai demult pentru o moarte de om ce-a căzut asupra satului, însă atunci a dat Toader Hârjde 25 boi pentru acea jumătate de sat, ca să o stăpânească; şi Hârjde, cu feciorii săi, au arătat înaintea noastră un zapis de la uit şi pârgari, cu pecetea târgului, precum au fost dat acei bani. Dar la aceasta s-au tocmit şi a întors Grigori sin Sas un cal bun, preţăluit la 36 galbeni, şi 6 galbeni buni, şi 6 stupi, dar nepoţii lui, feciorii Petrii, ei au dat o iapă, preţăluită drept 15 galbeni şi 5 stupi şi 2 boi, preţăluiţi, la un loc, la 30 taleri bătuţi”[1283].

1627, noiembrie 2: Porunca lui Miron Barnovschi voievod, dată lui Petrea din **Piticeni**” să meargă, cu vătămanul din **Băiceni**, şi să-i înfrâneze pe urmaşii legitimi, după ce s-au jeluit călugării de la Sfântul Sava

---

[1282] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 153-155

[1283] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 318, pp. 390, 391

„pe oamenii jupânesei Drăgotoae, zicând că este ea bolnavă, iar fratele ei şi nepoţii ei… împrăştie bucatele şi le ascund, şi fac cum este voia lor”, deşi ea şi jupânul ei au lăsat ca „toate bucatele lor să fie ale sfintei mănăstiri, după moartea ei”[1284].

1628, aprilie 26: Întărit de Miron Barnovschi voievod popii Avram din Piticeni, care cumpără, conform zapisului lui Ionaşco, Savin, Petrea şi Toma din Piticeni, cu 12 taleri de argint, de la Boghiţa, fiica lui Toader, nepoata lui Cârstea, „partea ei din satul Piticeni, care este în ţinutul Romanului; altă parte din Piticeni, cumpărătură „de la Nicoară Buhlea, ginerele popii Dan din Piticeni, care cumpărase de la Sava din Budeşti, din ţinutul Neamţului”[1285].

1629, mai 17: Zapis de la Petrea, hotnogul de Piticeni, Constantin vistiernic, Toma sulgerul, Pântelei, Mihail, Gligorie şi Savin din Piticeni, în care scriu „cum au venit fraţii Pavel şi Nastasia, nepoţi de fiu Hăragăi, fecior Rusei, şi au vândut „din sat din **Piticeani**, partea Haragăi, popii Avraam din satul Piticeani, drept 14 taleri bani buni”[1286].

1631, aprilie 21: Întărit de Moise Moghila voievod popii Avraam din Piticeani, care cumpărase, cu 14 taleri de argint, conform zapisului de la Petru hotnogul, Constantin vistiernic, Pântelei, Mihăilă lu Gligorie din Piticeani, de la fraţii Pavel şi şi Nastasia, nepot Haragăi Zaduşte, feciori Rusei, „a lor dreaptă ocină

[1284] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 250, pp. 333, 334

[1285] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 350, pp. 489, 490

[1286] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 97, 98

şi moşie din **Piticeani**, partea Haragăi”[1287].

1632, august 31: Zapisul de împărţire între Cârstea Bărbănţă şi diacon Zahii al Stancăi din **Horjeşti** a părţii lor „din alt sat **Piticani**, jumătate dintr-a patra parte, a treia parte”, pe care, împreună cu verii lor Costa, Sava, Măria, Toader şi Hăraga, o vând, „pentru 180 zloţi tătăreşti, lui Cârstea Bărbânţă”[1288].

1632, octombrie 20: Zapisul lui Iuraşco, în care scrie şi mărturiseşte că a vândut „ce se va alege partea Arvasiei, fiică Cătălinii, din sat den **Rosi** (Ruşii Goei, contopiţi cu Roşiori, comuna Roşiori, Bacău), din vatra satului şi cu iaz iezit şi din câmp şi din ţarină, şi din deal şi din vale, şi din pădure… jupânesei Păscălinei şi fiului ei Dumitrache, drept 40 taleri bătuţi… Şi în tocmeală au fost popa Ionaşco din **Căteşeni** (Căuteşani, Căutişeni, contopit cu Izlaz, contopit cu Poiana, Bacău), popa Avram şi Petre hotnogul din **Piticeni** (Chiticeni, comuna Secuieni, Bacău), Vasile şi Ştefan de **Mesăhăneşte** (Misihăneşti, comuna Roşiori, Bacău), Costân de **Rosi**, Toader de **Negoşeni** (Neguşeni, comuna Roşiori, Bacău) şi mulţi oameni buni”[1289].

1636, noiembrie 28: Zapisul vornicului de gloată Neaniul, în care mărturiseşte „cum s-au tocmit egumenul şi soborul mănăstirii Sfântul Sava cu Toader Franga, Oprea, feciorul Lupei, şi cu toată seminţia lor, cu Rusca, Toader Găluşcă ţi cu toată seminţia lor, ca să aibă a ţine călugării satul **Băicenii** (comuna Secuieni, Bacău), cu tot

---

[1287] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVIII, Iaşi 1892, pp. 402-404

[1288] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 190, pp. 247, 248

[1289] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 230, p. 286

venitul, şi din hotarul **Carauleştilor** (comuna Secuieni, Bacău) cât loc s-a ales şi s-a stâlpit. Care părţi de ocină s-au ales ce au dat Lupul Dragotă şi cu jupâneasa lui sfintei mănăstiri… Însă nişte părţi, ce au mărturisit megieşii cu sufletele lor c-au fost luat Lupul Dragotă cu împresurătură, au fost puse şi în uric egumenul şi soborul i-au lăsat să-şi ţină ocina, câtă parte va avea, pe feciorii lui Drăgan şi ai Solomiei, Anuşcăi, Parascăi, Nastei, Faftei şi ai Dochiţei. Şi s-au ales părţile lor toate, că ţină cu Toder Franga, Oprea şi cu Rusca şi cu toată seminţia lor seliştea Carauleştii, cine câtă parte va avea… / Aşa s-au tocmit dinaintea noastră şi a popii Avram şi a Tomei din **Piticeni** (azi Chiticeni, comuna Secuieni, Bacău), Maftei, Isac, Ionaşco şi alt Ionaşco de **Sălevestri** (azi Tisa-Silvestri, comuna Secuieni, Bacău), a Barbului, Ionaşco şi Sociul din **Odobeşti** (comuna Secuieni, Bacău), Constantin din **Ruşi** (înglobat în Roşiori, comuna Roşiori, Bacău), Vasile şi Ion din **Mesăhăneşti** (Misihăneşti, comuna Roşiori, Bacău), Vlaşcă de **Ungureni** (comuna Ungureni, Bacău), a popii Andronic de **Obârşie** (comuna Izvorul Berheciului, Bacău) şi a mulţi oameni buni, megieşi”[1290].

1637, februarie 2: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce s-au pârât de faţă Larion din **Porceşti** (azi Moldoveni, comuna Moldoveni, Neamţ), Larion din **Stolniceni** (lângă Zăneşti, comuna Zăneşti, Neamţ), din ţinutul Neamţului, şi Toma din **Piticeni** (Chiticeni, comuna Secuieni, Bacău), din ţinutul Roman cu fostul mare pitar Apostol „pentru nişte părţi de ocină din satul **Băloşeşti** (lângă Buruieneşti, comuna Doljeşti,

[1290] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 555, p. 603

Neamţ), din ţinutul Romanului, pe care părţi le-a cumpărat Apostol de la nişte fraţi ai celor sus scrişi, Mierea, Ionaşco Sorăce şi sora lor din Băloşeşti. Şi a arătat Apostol drese de la Barnovschi voievod şi de la Moise voievod… şi de la domnia mea, iar acum ei au pârât ca să-i întoarcă banii, pentru că a cumpărat de la verii lor… dar ei toţi au ştiut şi s-au aflat de faţă, când au vândut verii lor acea ocină şi n-au întors atunci. De aceea, ei au rămas din toată legea noastră şi a ţării”[1291].

1639, iunie 3: Întărit de Vasile Lupu voievod fraţilor Macsin Băhnaşul şi Vasile, nepoţii lui Săcuianul, în baza unui zapis de la Pentelei şi Toma din **Piticeni** (Chiticeni, comuna Secuieni, Bacău), Alexa din **Săcuiani** (comuna Secuieni, Bacău), Banul, Gligorie fiul popii din **Fundeni** (comuna Secuieni, Bacău), Toderiţă din **Muşeteşti** (comuna Săuceşti, Bacău), Istratie Ţăul, Dumitru Borăş şi Marco Feşchia din **Prăjeşti** (comuna Traian, Bacău), în care mărturiseau „că a venit înaintea lor Mariica, fiica lui Toader, nepoata lui Săcuianul, şi a vândut partea bunicului ei Săcuianul şi a tatălui Toader, fiul lui Săcuianul… unchiului său Macsin Băhnaşul şi fratelui său Vasile, pentru 65 de lei bătuţi”[1292].

1676, decembrie 5: Porunca dată de Antonie Ruset voievod slujitorilor domneşti, să cerceteze pricina dintre Pavăl uricariul şi ştefan, feciorul stolnicesei, care „s-au pârât de faţă, zicând Pavăl că are moşie în **Piticeani**, de la socru-său Zamă, iar Ştefan a dat seamă cum i-ar fi vândut socru-său partea lui… / Dumneata să

[1291] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 26, pp. 25, 26
[1292] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 142, pp. 156, 157

strângi pe toţi răzeşii care au moşie în Piticeani şi pe alţi nepoţi ai lui, care au vândut lui Ştefan… şi să-i pui să jure şi să arate zapis la mâna lui Zamă, precum să fi cumpărat toţi şi partea lui Zamă din Piticeani”[1293].

1899: „**Chiticeni**, sat în judeţul Bacău, plasa Siretul de sus, comuna Berbeceni, situat pe pârâul Odobul, la poalele dealului Băluşul. Are o biserică, fondată de Matei Crupenschi, la 1847. Sunt 41 capi de familii sau 112 suflete. Vite sunt: 6 cai, 116 vite cornute și 5 porci”[1294].

CHIŢCANI

(Havoronea şi Corabca la Nistru,
raionul Tiraspol, Moldova).

1456, martie 1: Întărit de Petru voievod mănăstirii Neamţ, care primesc uric, pentru iezerul Zagorna, „iar hotarul ei să fie în jos pe Nistru, de la Chişinău în jos, până la gura Zagornei, şi cu toate gârlele câte cad în Zagorna şi în Gârla Voievodului şi cu prisaca lui Ivanco şi prisaca Zagornei şi trei vaduri la Nistru; **Havoronea şi Corabca** şi la gura Zagornei, şi toate gardurile de nuiele câte se fac în acest hotar. Şi în dumbrăvile lor să nu umble nimeni fără voia lor, nici în bălţi, si nimeni întru nimic să nu cuteze să se amestece. Şi, de asemenea, în

---

[1293] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 253, 254
[1294] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 390, 391

acest hotar, desetina din albine, ori ale cui vor fi, să ia desetina dregătorii mănăstirii, şi de asemenea, şi vama care va fi luata pe peşte în hotarul Zagornei”[1295].

1904: „**Chiţcani**, sat în judeţul Bender, în valea Nistrului, pe râul Botna, la 20 km de Cauşcanii Noi. Face parte din vilosti cu acelaşi nume. Acest sat mai înainte a fost construit pe locul unde astăzi se află mănăstirea Noul Neamţ, numită şi mănăstirea Chiţcani. Pentru a da loc mănăstirii, întemeiată de nişte călugări rusofili, fugăriţi din mănăstirea Neamţului, pe vremea secularizării averii mănăstireşti, satul a fost mutat de guvernul rus pe un loc nou. La 1827, satul Chiţcani era locuit de 120 familii de ţărani români, 3 familii de evrei şi 3 familii de ruteni. Ţăranii posedau, pe atunci, 296 cai, 1.116 vite mari, 391 oi; prisăci, mori de vânt, grădini cu pomi şi vii. Astăzi satul are o populaţie de 1.920 suflete, care au sărăcit mult”[1296].

CHIŢCANI

(Olăneşti, înglobat în Chiţcani, comuna Costeşti, Vaslui).

1546, aprilie 8: Întărit de Petru (Rareş) voievod fraţilor Olan, Muşa şi Stana, şi unchilor lor Ionaşco, Ilie surorilor lor, fetele Stanei, şi lui Dragoş şi nepotului său Mănăilă, aşijderi lui Ion şi Simion, care cumpără, cu 300

[1295] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 57, pp. 83, 84

[1296] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 62

zloţi tătărăşti, de la Toma Hrană sin (fiu) Ştefan Hrană vornicul, „jumătate de sat de **Coroteni** (pe Bârlad, apoi Olăneşti, lângă Gura Idrici[1297], Vaslui), ce sunt pe Bârlad, jumătatea din sus”[1298].

1636, octombrie 15: Zapisul Ştefanei, fata lui Ionaşco David din Văleni ot volost Fălciu, prin care mărturiseşte că s-a „tocmit cu jupânul Scărlet din **Zorileni** (Zorleni, comuna Zorleni, Vaslui), de i-am vândut partea mea de ocină din **Văleni** (comuna Viişoara, Vaslui), drept 15 galbeni, dinaintea jupânului Chicoş şetrarul cel mare, Ursul aprodul ot **Zmiiani** (comuna Băcani, Vaslui), Gligoraşco, Dumitraşco Gheuca fost vornic, Simion Oana din **Stoeneşti** (azi Stoileşti, comuna Vutcani, Vaslui), Pavăl aprod ot **Olăneşti** (înglobat în Chiţcani, comuna Costeşti, Vaslui) şi mulţi oameni buni”[1299].

1645, august 20: Tudora, fata lui Toader de **Portari** (comuna Zăpodeni, Vaslui), femeia lui Ghervasie de **Olăneşti** (înglobat în Chiţcani, comuna Costeşti, Vaslui), şi cu feciorii ei vând Lui Racoviţă Cehan, logofătul al doilea, drept 15 galbeni, „partea noastră de moşie şi de cumpărătură, ce-am avut de la tatăl nostru, Toader de Portari, ce lui i-a fost cumpărătură de la Hilip, toată partea noastră din sat din **Ţigăneşti** (pe Sărata, Vaslui), pe valea Sărăţii, în ţinutul Vaslui… dinaintea lui Gavril Bechiia de **Tătăreni** (comuna Dăneşti, Vaslui),

---

[1297] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 68

[1298] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XVIII, Iaşi 1927, pp. 206-208

[1299] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 540, p. 590

popa Vasile, Toma Toderici, Ursul şi alţii de prim-prejur”[1300].

CHIŢCANII VECHI

(Piscani, comuna Chiţcanii Vechi,
judeţul Orhei, Moldova).

1640, octombrie 25: Zapis de mărturie de la Harea din **Verejeni** (comuna Verejeni, judeţul Orhei, Moldova), Necoară din **Cureci** (Curiecii, comuna Răspopeni, judeţul Orhei, Moldova). Gavril din **Piscani** (comuna Chiţcanii Vechi, judeţul Orhei, Moldova), Ştefan şi Vasile ot **Negureşti** (Negureni, comuna Negureni judeţul Orhei, Moldova), în care scriu că Ştefan, feciorul Dochiei, şi Ştefan, feciorul Chirenei, nepoţi Giurgei, şi alţi feciori care sunt ai lui Gligori şi ai lui Ştefan, iarăşi nepoţi Giurgei, au vândut lui Mătiiaş Sturdza, drept 20 de galbeni şi o vacă cu junc, „partea ce li se va alege din satul **Văsiiani** (Văsieni, comuna Leuşteni, judeţul Orhei, Moldova)”[1301].

1774, iunie 5: Satul **Chiţcanii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Culii, după recensământul lui Rumeanţev[1302], avea **toată suma caselor 22**. Scădere rufeturi 19:

[1300] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 171, pp. 141, 142

[1301] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 479, p. 470

[1302] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 412, 413

17 volintiri, 1 popă, 1 femeie săracă. Rămân birnici 3. / **Birnici:** Vasile, haidău / Grigoraș Brehuță / Berco, jidov. // **Rufeturi:** Mihăilă Tăbârcian, volintir / Ștefan Verdeș, volintir / Andrii, cobzariu, volintir / Giulescu, sârb, volintir / Petrache sin (fiu) lui Giulescu, volintir / Ștefan a preotesii, volintir / Anton Șfedu, volintir / Vasile Țanga, volintir / Stahi Socolan, volintir / Lazăr Tihomi, volintir / Nane a lui Grigoraș, volintir / Tuderică Boiță, volintir / Miron Armaș, volintir / Constantin Bălan, volintir /Condre Bahul, volintir / Ștefan Misailă, volintir / Popa Ion / Nastasie, femeie săracă.

1904: „**Chiţcani** sau Teţcani, sat în judeţul Orhei, volosi Căzăneşti, între centru volostei şi Ţânţăreni, pe malul drept al Răutului. Acest sat se numea, altădată, Ruşi şi Niţcani. Are 192 case, cu o populaţie de 1.152 suflete; biserică; şcoală elementară; 570 vite mari. Sunt vii şi grădini cu pomi”[1303].

CHIȚOVENI

(Ghițăvoiani, comuna Flămânzi, Botoșani).

1644, aprilie 8: Vasile, feciorul Condrei, nepotul lui Mihăilă din **Ghițăvoiani** (Chițoveni, comuna Flămânzi, Botoșani), vinde lui Constantin vornicul, drept 200 lei bătuți, părțile „ce-a avut el în satul Ghițăvoiani, în partea de sus, din a cincea parte, a trteia parte... / din

---

1303 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 63

Cureni (lângă Dracșani, comuna Sulița, Botoșani), din partea de jos, iar din a cincea a treia parte, și din **Căcăceni** (lângă Chițoveni, comuna Flămânzi, Botoșani), din a cincea parte, a treia parte și din vaduri de mori pe Miletin"[1304].

1644, aprilie 10: Anton călugărul, Necoară călugărul și Ignat vând lui Constantin vornicul, drept 50 lei bătuți, ocina ce le-a „fost cumpărptură de la Anton Bărbiiarul, feciorul Dumitrei, nepotul Gorcei, din a treia parte de sat **Ghițăvoiani** (Chițoveni, comuna Flămânzi, Botoșani), și din **Căcăceni** (lângă Chițoveni, comuna Flămânzi, Botoșani), din stâlpul de jos a patra parte, din ținutul Hârlăului... Și în tocmeală s-au prilejit popa Tiron din **Stâlpeni** (Comuna Trifești, Iași), popa Zaharia de **Bășani** (azi Mihail Kogălniceanu, comuna Țigănași, Iași), popa Dudon de **Helceni** (Hălceni, comuna Șipote, Iași), Anton Trinca de **Pășcani** (lângă Onești, comuna Plugari, Iași), Romaşco de **Piciorogani** (comuna Nicolae Bălcescu, Botoșani), Gligorcea de **Pleșăști** (lângă Prisăcani, comuna Nicolae Bălcescu, Botoșani) și alți oameni buni"[1305].

1899: „**Chiţoveni**, sat în centrul comunei Uriceni, plasa Coşula, judeţul Botoşani, pe țărmul stâng al pârâului Miletinul; este înființat, de la 1826, de Dimitrie Mavrocordat. Are o populatie de 68 familii sau 316 suflete; o biserică, zidită la 1770, deservită de 1 preot şi 2 cântăreți. Sunt 94 contribuabili; o cârciumă și un

[1304] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 286, p. 263

[1305] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 287, p. 264

comerciant. Vite sunt: 17 cai mari și mici, 518 oi și 76 mascuri”[1306].

CHIUJDENI

(comuna Miclești, Vaslui).

1630, aprilie 2: Măricuţa, fata lui Călmăţui şi a Varvarei, cu nepoţii ei Vasile, Gavril şi Anesia, fata Tudorii, cu feciorii ei Gavrul, Gheorghe şi Anghelina, cu Cerna, fata Bălei, cu feciorul ei Matei, cu Toader, nepotul Tudorei, cu feciorul ei Ionaşco, cu Gligorie şi Toader vând lui Constantin şi Apostol Cehan, drept 200 zloţi bătuţi, a lor „dreaptă moşie din satul **Chiujdiani**, ce este pe apa Vasluiului, cu loc de moară, de prisăci şi cu tot venitul, şi partea Salomiei, ce se cheamă parte bisericească, acest sat tot l-am vândut… dinaintea lui Ionaşco Cehan pitarul, Focea uricar, Gabăr pârcălab, Mierăuţă Coşescul, popa Mihai din **târgul Vaslui**, popa Damaschin de **Horjeşti**, popa Ştefan de **Gugeşti**, popa Vasilie de **Fereşti**, Tomşa de **Şurineşti**, Bălan de **Şerboteşti** şi Istratie de **Olăneşti**”[1307].

1644, decembrie 19: Ispisoc de împărțeală de la Vasile Lupu voievod între nepoții și strănepoții Vărvarei și a Tudorei, partea popii Maftei ... / Și s-a cuvenit în partea popii Mafteiu satul **Rusenii** (comuna Tăcuta,

---

[1306] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 393

[1307] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Fereştii, Vaslui*, vol. XVI, Iaşi 1926, p. 47, 48

Vaslui), cu jumătate din vadul de moară care este pe râul Vasluiului, și jumătate din **Poiana Cârnului** (Poiana, comuna Schitu Duca, Iași), și cu jumătate din **Chiujdeni** (comuna Miclești, Vaslui), și cu jumătate din vadul de moară pe râul Vaslui"[1308].

CHIUJDEŞTI

(comuna Tutova, Vaslui).

1636, iunie 26: Zapisul lui Savin Prăjescul, marele vornic al Ţării de Jos, în care mărturiseşte cum s-a înfăţişat Solomia, nepoata Budului, cu bărbatul ei Ihnat şi au vândut „a opta parte din sat de **Gropeni** (comuna Coroieşti, Vaslui) şi din **Sălceni** (comuna Tutova, Vaslui), din jumătate de sat a opta parte, lui Iliiase şi feciorilor săi, drept 20 galbeni buni… / înaintea lui Ilie şoltuz şi a 12 pârgari din târg de **Bârlad**, şi dinaintea… popii Simion şi Bichiu din **Popi** (azi Pochidia, comuna Tutova, Vaslui), Apostolachi sin Grecul ot **Tutova** (comuna Tutova, Vaslui), Ionaş din **Bojeni** (lângă Sălceni, comuna Tutova, Vaslui), Mierăuţă din **Coposeni** (ţinutul Tutova, Vaslui), Simion sin Liciul de **Chiujdeşti** (comuna Tutova, Vaslui) şi mulţi oameni buni"[1309].

[1308] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 451, pp. 429, 430

[1309] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 440, pp. 501, 502

CHIUJDEŞTI

(pe Vilna, lângă Alexeşti şi Mogoşeşti,
comuna Ipatele, Iaşi).

1579, noiembrie 12: Întărit de Petru (Şchiopul) voievod lui Simion, care cumpără, cu 140 zloţi tătăreşti, de la Toma vătag, Stefui, Ionaşco, Magda şi Zlata, copiii Toadei, şi de la seminţiile lor Ciochină, Sava, Ioan, Gherasim şi Sora, copiii Anuşcăi, nepoţi lui Dragotă, strănepoţi Ilcăi, „din uric de cumpărătură ce l-a avut strămoaşa lor Ilca de la bătrânul Ştefan voievod… jumătate din cât se va alege partea lor din satul **Mogoşeşti** şi din satul **Chiujdeşti** pe Vilna”[1310].

1640, aprilie 2: Mărica, Nastasiia şi Stanca, fetele lui Precop, nepoatele lui Ionaşco au „fost vândut o parte de ocină din sat din **Petreşti** (lângă Ipatele, comuna Ipatele, Iaşi) jupânului Andoca. Deci am fost lăcomit, de am luat mai mult decum făcea ocina. Apoi, dacă a trecut un an, a pus Andoca pe Ştefan Perşea din **Mogoşăşti** (sat înglobat în Ipatele, comuna Ipatele, Iaşi) şi pe popa de acolo, şi alţi oameni bătrâni de acolo şi au ales locul în Petreşti, pe cât am vândut noi şi s-a aflat că am luat 20 zloţi mai mult. Apoi ne-au strâns de bani şi bani n-am avut de unde-i da, că-i cheltuisem. Ce altă n-am avut ce-i da, ci i-am dat patru pământuri din Mogoşeeşti şi şase din **Chiujdeşti** (lângă Alexeşti, comuna Ipatele, Iaşi), că atât

[1310] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 126-128

ni se venea partea noastră, şi ne-am rugat să le ia, şi le-a luat, că altă n-a avut ce lua de la noi… / Şi această tocmeală s-a făcut dinaintea lui Ştefan Perşea, popii Simion, Ipatie şi Toader Moşuleţi din Mogoşeşti”[1311].

CHIURCHIUL

(raionul Edineţ, Moldova).

1770-1772: Satul **Chiurchiul**, ţinutul Hotinului, ocolul Mijlocului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1312], **toată suma caselor: 10**. Rămân birnici 10. / **Birnicii**: Nichita, morar / Vasile Ardelia / Acsintie Vârtej / Grigoraș fiul lui Gheorghiță / Gheorghe Buca / Gheorghe, rotar / Iordachi fiul lui Urdilă / Matei, rusul / Toader Cacămare / Lupul Bordei.

1311 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 330, pp. 343, 344

1312 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 164

CHIVĂRUL

(înglobat în Speia, comuna Speia,
raionul Arenii Noi, Moldova).

1635, septembrie 1: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod feciorilor fostului hatman Şeptilici, Iliaş şi Gheorghiţă, nepoţii lui Solomon vistiernic, „spre aceea să fie volnici a ţine şi a oprin satul **Chivărul** (înglobat în Speia, comuna Speia, raionul Arenii Noi, Moldova), ce este în ţinutul Orheiului, cu tot venitul… De aceea, voi, toţi sătenii din Chivăr, să aveţi a asculta de dânşii întru tot ce vă va da învăţătură”[1313].

CHIVEREŞTI

(comuna Chivereşti, raionul Hânceşti, Moldova).

1635, septembrie 21: Zapisul fraţilor Ţiganca şi Lupul, feciorii lui Andrei, nepoţii lui Fârtat, din sat din **Băloşeni** (comuna Vlădeni, Iaşi), de pe apa Jijiei, din ţinutul Iaşilor, prin care mărturisesc că au vândut „partea noastră de ocină din Băloşeşte… lui Toader Ştefan, Păradie Saula şi lui Mihai Ungurul, drept 50 taleri… Eu, Ţiganca, neştiind scrie, m-am rugat lui Ionaşco, feciorul

---

[1313] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 225, p. 265

lui Macsin Surâlă din **Chivereşti** (comuna Chivereşti, raionul Hânceşti, Moldova), de Lăpuşna… şi au fost la tocmeală Solon feciorul Niţului ce a fost vornic, Vasile feciorul lui Miron din **Păşcani** (comuna Păşcani, raionul Criuleni, Moldova), de la Orhei, şi alţi oamini buni”[1314].

CIBARŢU

(lângă Găneşti, comuna Boţeşti, Vaslui).

1636, mai 14: Întărit de Vasile Lupu voievod nepoţilor Cozmei şi Vărbarei, popa Strătulat şi Gheorghe, feciorii Anghelinei Şeptilicioe, Grigore, feciorul lui Dumitru, şi Macovei, după o pâră de faţă făcută împotriva lor de Gheorghe Goga şi de Petriman şi popa Boţul, feciorii Fătului, „pentru nişte părţi de moşie din satele **Tăoşti** (înglobat în Bălţaţi, comuna Tătărăni, Vaslui), **Cibarţu** (lângă Găneşti, comuna Boţeşti, Vaslui) şi **Găneşti** (comuna Boţeşti, Vaslui), ce sunt în ţinutul Vasluiului, zicând aceşti mai sus scrişi oameni că li se cade să ţină ei acele părţi de moşie, pentru că ei sunt mai aproape neam Cozmii şi Vărvarei. Iar popa Strătulat, Gheorghe, Grigore şi Macovei au arătat un ispisoc de la Miron Barnovschi Vodă şi un zapis de la Cozma şi de la Vărvara, scriind cum au dat danie acele părţi de moşie din **Tăoşti, Cibarţu** şi **Găneşti** popii Strătulat şi lui

---

1314 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 244, p. 288

Gheorghe, feciorii Şeptilicioe, lui Grigore, feciorul lui Dumitru, şi lui Macovei, nepoţii lor”[1315].

CICICANI

(lângă Forosna, raionul Novoseliţa, Ucraina).

1638, februarie 26: Nasta, fata lui Ivan Vartic, feciorul lui Varic şi al Taţei, fetei lui Ion din **Cicicani** (lângă Forosna, raionul Novoseliţa, Ucraina), mărturiseşte, prin zapis scris în faţa marilor boieri divaniţi, că s-a dat „ginerelui nostru, Ursului din Broşteni (Suceava) şi nepoatei mele Antemia, fata lui Grigorie, ca să mă grijească, să mă hrănească şi să mă îmbrace, până voi fi vie, şi după moartea mea să mă comânde cu toate pamenţile, cum se cade unui om mort, căci feciori n-am avut, nici s-au aflat alţi nepoţi… Şi le-am dat părţile mele de ocine, ce am avut de pe tătâne-meu, de pe Ivan Vartic, cât se va alege partea lui din **Tăcoteni** (lângă Forosna, raionul Novoseliţa, Ucraina), jumătate de sat, partea din sus, şi părţile ce am avut de pe maică-mea Taţea, fata lui Ion, din jumătate de sat din **Cicicani**, şi partea ei din **Cotela** (comuna Cotoala, raionul Briceni, Moldova), că este jumătate de sat, cu alţi fraţi, şi în **Forosna** (raionul Novoseliţa, Ucraina), şi în **Şerbeşti** (?), ce vor fi părţile mâne-mea, şi din **Bădroseni** (Bădroşeni, în ţinutul Hotin,

---

[1315] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 418, p. 480

Moldova), ce sunt în ţinutul Hotinului”[1316].

1643, aprilie 9: Întărit de Vasile Lupu voievod Ursului vătaf, care primeşte uric pentru „a treia parte din trei părţi din satul **Nemeş** (lângă Bumbăta, judeţul Ungheni, Moldova), din ţinutul Iaşilor, la Prut, ce i le-a dăruit mătuşa sa Tudora, fiica Ambrohiei, jupâneasa lui Dumitraşco pitar… peste jumătatea satului **Tăcoteni** (lângă Forosna, raionul Novoseliţa, Ucraina), partea lui Ivan Vartic, şi peste partea Taţii din jumătate din satul **Cicicani** (lângă Forosna, raionul Novoseliţa, Ucraina) şi peste partea ei din **Cotela** (azi Soloninca Cotela, judeţul Edineţ, Moldova), cât se va alege din jumătatea satului, şi din **Forosna** (raionul Novoseliţa, Ucraina), din **Şărbenţi** (comuna Şărbăneţi, raionul Novaseliţa, Ucraina) şi din **Bădroseni** (ţinutul Hotin, Ucraina), partea Taţii, care i le-a dăruit soacră-sa Nastea, fiica lui Ivan Vartic”[1317].

1645, iunie 27: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Costin Liciul şi lui Toader Liciul din **Sencăuţi** (Săncăuţi, lângă Cotiujeni, raionul Briceni, Moldova), după ce „s-a jeluit Ursul ce-a fost pârcălab pe nişte răzeşi ai lui, anume din **Ţăcoteni** (lângă Forosna, raionul Novoseliţa, Ucraina), din **Cotela** (comuna Cotela, raionul Briceni, Moldova), din **Şerbenţi** (comuna Şerbenţi, raionul Novoseliţa, Ucraina), din **Forosna** (raionul Novoseliţa, Ucraina), din **Cicicani** (lângă Forosna, raionul Novoseliţa, Ucraina) şi din **Bădroşeni** (Bădragii Vechi, comuna Brânzeni, raionul Edineţ, Moldova), ce sunt în ţinutul Hotinului, zicând înaintea

---

[1316] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 249, p. 232

[1317] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 71, p. 80

domniei mele că are nişte părţi de ocină la aceste sate, care îi sunt danie de la o mătuşă a lui, anume Neastea, ce a fost fată lui Ivan Vartic, şi ne-a arătat şi drese pe acele părţi de ocină, şi ei (răzeşii) le ţin fără ispravă. / Pentru aceea, să aveţi a merge pe la acele locuri şi să chemaţi răzeşi, să strângeţi oameni buni şi să alegeţi părţile precum le vor spune în drese”[1318].

CICOLTENI

(comuna Dumeşti, Iaşi).

1637, mai 7: Moga din **Cicolteni** (comuna Dumeşti, Iaşi) s-a jeluit pe Parvana, „zicând că-i împresoară ocina din sat din **Căcăredzeni** (Căcărăzeni, azi Banu, comuna Dumeşti, Iaşi)”. Vasile Lupu voievod îl trimite pe Harea din **Vrejeni** (Verejeni, comuna Verejeni, raionul Teleneşti, Moldova) să facă cercetări şi să aleagă părţile cu dreptate, „nimănui să nu făţăriţi”[1319].

[1318] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 109, pp. 91, 92
[1319] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 91, p. 91

CICOVENI

(înglobat în Movileni, comuna Coroieşti, Vaslui).

1636, februarie: Întărit de Vasile Lupu voievod ceaşnicului Dabija şi cneaghinei lui Schiva, în baza unui zapis de la Ivan fost cămăraş şi Vasile Rugină din **Găiceni** (comuna Găiceana, Bacău), Hârbor şi Gherasim spătar din **Măţcani** (înglobat în Drăgeşti, comuna Tătărăşti, Bacău), Calotă din **Hrueşti** (comuna Huruieşti, Bacău), Chervasie din **Giordzeşti** (azi Giurgeni, comuna Tătărăşti, Bacău), Isac din **Herniceşti** (înglobat în Perciu, comuna Huruieşti, Bacău), Ionaşco, fiul lui Cârstea din **Ungureni** (comuna Tătărăşti, Bacău), popa Anton din **Cicoveni** (înglobat în Movileni, comuna Coroieşti, Vaslui), Toader diac, Paşcul, Chigicean şi Liica din **Mireni** (comuna Coroieşti, Vaslui), Burlan şi Gheorghe Viţă din **Stănueşti** (azi Cociu, comuna Moşoteni, Bacău), „scriind şi mărturisind cum a venit înaintea lor Gheorghe, fiul lui Florea, nepotul lui Dumitru… şi a vândut 12 ogoare din satul **Mireni**, care este în ţinutul Tutovei, pe Pereschiv, lui Dabija ceaşnic şi cneaghinei lui Schiva, pentru 12 taleri. / Şi a cumpărat şi alte părţi din acest sat…de la Pahomie, pentru 6 ughi; de la Buroban, partea lui Dragoş şi partea lui Stegar, pentru 12 taleri; de la Chighician, toată partea lui, pentru 12 taleri; de la Nastea, fiica lui Mihoci, a cincea parte din acest sat; de la Drăghinoae din **Petreni** (azi Chetreni, comuna Motoşeşti, Bacău), partea lui Dumitru, fiul lui Pantea, din acest sat, care a fost pusă zălog de multă vreme la Drăginoae,

pentru 10 taleri; de la Toader, fiul lui Paşco, partea lui Gherman din acest sat Mireni, pentru 12 taleri… / Şi de asemenea, de la Părasca, partea lui Terchilă din satul **Stănueşti**, pe acest pârâu, pentru 20 de taleri; de la Burlan, toată partea lui din acest sat Stănueşti”[1320].

CIGHIRLENI

(pe Botnişoara, Lăpuşna, Moldova).

1757, mai 7: **Hotarnica satului Cighirleni**, al lui Ştefan Iamandi, făcută de Ion Cehan şi Constantin Gotcă şi descrisă într-o scrisoare adresată voievodului: „după luminată porunca Măriei Tale, am mers și am strâns oameni pe dimprejur, megieși pe care i-am găsit pe aproape, care oameni au știut și seliștea **Cigârleni** și au mers de ne-au arătat, și am văzut seliștea Cigârlenilor pe Botnișoara, la ținutul Lăpușnei, dar hotarele vechi nu s-au găsit, numai după cum ne-au spus oamenii și au dat seamă megieșii și oameni bătrâni că au auzit și au apucat și ei, din oamenii cei bătrâni ai lor, care se hotărăsc cu acea moșie primprejur, spunând că pe acolo a îmblat hotarul vechi, de demult, prin semnele ce am făcut și noi hotarnică, după cum au dat seamă și după cum ne-au spus ei că au auzit din bătrânii lor, așa am urmat și noi. Și am căutat și după starea locului, și după stăpânirea oamenilor, și după cum am socotit și noi cu oamenii

[1320] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 326, pp. 368-370

dimpreună, scriind și semnele locului jos, anume ca să țină dumnealui hotarele prinprejurul moșiei dumisale Cegârlenii de pe Botnișoara, de la ținut Lăpușnei, după cum scrie anume mai jos, începându-se hotarul Cegârlenilor din hotarul Moleștilor, până în zarea dealului Galbenilor și, pe zarea dealului Galbenii, tot în jos și până pe din jos de Vales Gradiștei, și pe din jos de Vâlceaua Vișinilor, și merge tot în jos, pe dealul Grădiștei și pe din jos de Rădiul Căușului, și iar pe din jos de Fântâna lui Tărpan și lovește pe din jos de Volocele și, de acolo, pe din jos de o movilă de dealul Botnișoarei, și de acolo, peste valea Botnișoarei, drept până în zarea dealului Botnei celei mari și în sus, tot pe zarea dealului Botnei celei mari, până în hotarul Băleștilor și până în hotarul Moleștilor, și așa se încheie tot hotarul moșiei Cigârlenilor… / și am dat această mărturie și scrisoare a noastră la mâna dumisale Ștefan Iamandi biv (fost) al doilea pitar, fiul răposatului Iamandi biv vel (mare) medelnicer, dându-i această scrisoare a noastră și mărturie în mâna dumisale, ca să se știe și câți oameni bătrâni și tineri au fost la această hotărâtură s-au pus numele și degetele mai jos, pentru credință: Arhirie Binde, Anton Ungurul, Gheorghe Roman, Ion Preda, Darie sin Tănasi, Mihai, Lupul, Anton vătăman, Ion Coat sin Alexandru Arteni şi Axinti Codreanul ot **Epureni**, Năstasi sin Mihălachi, Istrati sin Tănasi, Gligori Bortă, Dumitraşcu Melţul şi Irimie Margine ot **Moleşti**”[1321].

[1321] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 170, pp. 198, 199

CILIBIU

(satul Cozmeşti, comuna Golăieşti, Iaşi).

1490, octombrie 14: Întărit de Ştefan voievod acestor „adevărate slugi ale noastre, Iurşa şi nepotul lui, Iliaş Saula, nepoţii lui Stoian Procelnic cel bătrân, ne-au slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzând dreapta şi credincioasa lor slujbă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă, le-am dat şi le-am întărit în ţara noastră, în Moldova, ocinile lor drepte, pe care le-a avut bunicul lor, Stoian Procelnic cel bătrân, de la bunicul nostru, Alexandru voievod, satele la Cârligătură, anume: Procelnicii, unde a fost curtea bunicului lor Stoian Procelnic, şi Bogdăneştii, şi Hovceştii, şi Medelenii, şi Nedeianii şi Bogheasa, şi, pe Bahlui, unde a fost Dragoş, şi moara pe Bahlui, şi, pe Jijia, Lazorenii, unde a fost Rosneag, şi Procelnicii, şi moara pe Jijia, şi Cozmeştii, şi Oişanii, şi, peste Prut: Laslăoanii, la gura Hlabnicului, amândouă cuturile, şi Negoeştii, şi Stancăuţii, şi Scutureceanii, şi Cernăteştii, şi Găurenii, şi Deleştii, la gura Delei, amândouă cuturile… Iar privilegiul pe care l-a avut bunicul lor, Stoian Procelnic, de la bunicul nostru, Alexandru voievod, pentru aceste sate, acel privilegiu a pierit de turci, cum ne este cunoscut nouă şi boierilor noştri. De aceea, nimeni, niciodată, să nu pârască, nici să

dobândească peste acest privilegiu al nostru, niciodată, în veci”[1322]. Hotarul, din veac.

1639, ianuarie 20: Vasile Fugle dăruieşte „un loc de prisacă finu-meu Chiriac, când l-am tuns, în sat în **Lăzoreni** (azi Cilibiu, comuna Golăieşti, Iaşi), la Jijie, cu stupi, cu tot, ca să-i fie lui moşie, dinaintea lui Gheorghe Hanan, Pană Manote, Dumitraşco Fulger, Neculei Buicli şi Curtu blănarul”[1323].

1643, mai 8: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Vasile Fugli din **târgul Iaşi**, care a arătat un „zapis de mărturie de la Dumitraşco Fulger din târgul **Iaşi**, Mirea, Irimia şi Ionaşco din **Lăzoreni** (Lăzăreni, comuna Golăieşti, Iaşi), Nicoară, Pătraşco, Toader Ţinterâu şi Onofrei din **Procelnici** (comuna Miroslava, Iaşi)… scriind că Ştefan, fiul lui Ihnat, a dat şi dăruit dreapta sa ocină şi dedină din satul Lăzoreni, a cincea parte, ce este pe Dzidziia, la ţinutul Iaşi… lui Vasile Fugli, pentru sufletul său şi al părinţilor săi. Iar Vasile încă i-a dat 40 zloţi bătuţi şi i-a plătit capul pentru nevoia în care el căzuse”[1324].

1644, decembrie 20: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „s-au pârât de față Vasile Fugli cu răzeșii săi din satul **Lăzăreni** (sau Lăzoreni, azi Cilibiu, comuna Golăiești, Iași), ce sunt pe Jijia, anume cu Mierea, Pănteleiu, Ionașco Șova, Loghin, Ionașco Ciurea, Gligorie feciorul Erimiei și Gorașco pentru o

---

1322 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 80, pp. 155-157

1323 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 13, pp. 14, 15

1324 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 90, pp. 94-96

parte de ocină din satul Lăzoreni, din trei bătrâni a cincea parte, zicând acei răzeși că le împresoară Vasile acea parte de ocină și nu are nici o treabă; iar Vasile a zis că-i danie de la Ștefan, feciorul lui Ignat. / Deci domnia mea n-am crezut, ci i-am dat lui Vasile să-și aducă mărturii oameni buni, care să știe când i-a dat Ștefan acel loc. Vasile a adus mărturii oameni buni, de-au mărturisit cum i-a dat acea ocină dinaintea lor și au zis că i-a dat și 40 zloți, și un cal, și un bou. Deci au rămas acei răzeși din toată legea"[1325].

1646, martie 26: Miera, cu feciorii Istratie, Dumitraşco, Ion şi cu fetele lui, din Lăzoreni, vând lui Dima, neguţătorul din **Iaşi**, drept 33 lei bani gata, „a mea dreaptă ocină şi cumpărătură din satul **Lăzoreni** (azi Cilibiu, comuna Golăieşti, Iaşi), ce am cumpărat de la Read, din acea cumpărătură jumătate… / Şi în această tocmeală s-au întâmplat Pascal neguţătorul, Dumitraşco Fulger, Iani nepotul lui Liondar vameşul, Onciul blănariul, Iordache săbierul, Loghin, Ionaşco Şchiopul, Păntelei, Gligorie sin Irimiei (din **Iaşi**) şi alţi mulţi oameni buni"[1326].

1646, martie 26: Miera şi Loghin, feciorii Dochiei, Pentelei şi Ionaşco Şchiopul, cu nepoţii săi Gligorie şi Negură din Lăzoreni, vând lui Dima, neguţătorul din **Iaşi**, drept 24 lei, „un loc de prisacă în satul **Lăzoreni** şi prejur de prisacă, cât am pus semnele… dinainte lui Pascal neguţătorul, Iane nepotul lui Londar vameşul, Onciul blănarul, Stroe cârciumarul, Dumitraşco

---

[1325] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 472, p. 453

[1326] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 324, p. 271

Fulger, Iordache săbierul cel domnesc şi Nicolae din Slobodzie”[1327].

CINCĂU

(lângă Cadobeşti, Bucovina, Ucraina).

Situat aproape de Nistru, între Cadobeşti şi Vasilău, satul Cincău aparţinea, în 14 aprilie **1546**, Mariei şi Agafiei, fiicele diacului de vistierie Ivanco, dar vând moştenirea, care, pe atunci, se numea Cernăcăul, stolnicului Ion Iaţco.

1592: Fiul lui Ion Iaţco, Ionaşco, vinde Cernăcăul lui Drăghici Borotco, iar acesta, lui Onciul Herţea, în 3 mai 1592. Ulterior, deşi satul fusese vândut, o altă ramură a familiei Iaţco, reprezentă de un alt Ion Iaţco, ginerele popii Ştefan „Belea, şi Cozma Ciocârlie revendică satul la Divanul Domnesc, dar Onciul Herţea păstrase înscrisurile de cumpărătură, aşa că îşi salvează proprietatea.

1670: În 1 februarie 1670, sunt menţionaţi ca proprietari ai satului, care solicită o hotarnică Divanului Domnesc, Gligoraş Stroescul şi Ion Neniul logofăt. Ion Neniul va lăsa partea sa de sat Cincău ginerelui, Ioniţă gramaticul, care, în 6 iunie 1742, izbuteşte să salveze de lăcomia lui Gligoraş Stroescul dota soţiei sale, apelând la dreapta judecată a Divanului Domnesc.

[1327] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 325, p. 272

1742: Pe moşia Cincăului se înregistrează, totuşi, şi proprietăţi mai mărunte, cum este şaisprezecimea lui Ion Vlad, nepotul Anei, fata lui Miron Onciul din Sinăhău, care, în 15 august 1742, vinde lui Ştefan Tabără acea bucăţică de moşie. Dar şi Ştefan Tabără va avea dispute funciare cu Gligoraş Stroescul, în 23 aprilie 1743, fără ca Divanul să se pronunţe. În 8 iulie 1745, se judecă, pentru o altă parte din Cincău, Dumitraşco Bainschi şi Ioniţă gramatic.

În 6 mai **1754**, Gheorghe Cazavela vinde cumnatului său, Ştefan Tabără, pentru 20 lei, „a şasea parte din jumătate de sat" Cincău, iar în 2 septembrie, Ioniţă Potlog îi vinde lui Ştefan Tabără, pentru 250 lei, jumătate de sat, care „este lângă cealaltă jumătate de sat Cincău, care este a lor".

În 22 ianuarie **1756**, se întâmplă un eveniment important prin informaţiile colaterale: Ştefan Tabără face preţul casei cumnatei sale, Paraschiva Batura, pe care o izgoneşte cu călăraşii, iar mărturia dregătorilor lui Mihai Racoviţă Vodă descriu, practic, locuinţa moldoveanului din Ţinutul Coţmanilor (deci nu a iobagului, ci a unui om liber): „Am văzut o căsuţă mică de nuele şi ceche şi am socotit preţul casei un leu, că mai mult nu face". O locuinţă care costa mai puţin decât o oaie, şi care nu are nici o influenţă polonă sau muntenescă.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[1328], din 1772-1773, înregistrează la Cincău, moşie răzeşească, „53 – toată suma caselor", însemnând 1 popă, Ion, 1 dascăl, Ivan, 2 mazili, Dumitraş TABĂRĂ şi Ioniţă VOLCINSCHI, 1 văduvă, Maica, 1 jidov, Copil, şi 47

[1328] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 439

birnici, adică: Iordachi COLAŞCĂ vornic, Vasili CIORTORIŢSCHI, Vasile HALIŢ, Fodor MIDAC, Ivan TRICAC, Hrihor IVANICOV, Timco VACONSCHI, Fedor HRINCIUC, Grigori PRODAN, Alecsa BABII, Ivan ZADOROSCHI, Ion PRISAJNIC, Vasili CRIVOHIJ, Simion HILIP, Năstasi sin lui HILIP, Onofrei BABII, Iacob CIORNEI, Iacob COBINCIUC, Hrihor PIDOPRIHORA, Hrihor VICONSCHI, Fedor LEVKO, Pricop DRABU, Panco CURPENE, Dămian pânzar, Macsim DROBIJA, Mihailo rus, Fodor ZAPOROŞNI, Alecsa CHIVIRIGA, Ştefan LEVKO, Andrei PRIPILEŞNI, Vasili CURICIAC, Dumitru CUCIRICIVI, Coste zet CHIVIRIG, Ilco COLŢUN, Simion COZUB, Pavlo HUŢUL, Michita morar, Petro ŞTEFANCO, Ivanco CHEVERIGA, Petro VEZURCHII, Hrihor OLEINIC, Tănasi băjenar, Fedor CĂZACUL, Ivan COZINSCHI, Filip CEPRENIUC, Ivan STELVAHA şi Necolai DRABUL.

În **1775**, satul Cincău, din Ocolul Nistrului, avea 2 mazili, 2 popi şi 48 familii de ţărani. În Topografia lui Werenka sunt menţionate, pentru anul 1774, 61 familii, iar pentru 1784, 139.

1787: În Cincău funcţiona, din 1787, o şcoală trivială moldovenească, cu 3 clase[1329].

În **1843**, biserica Sfintei Treimi din Cincău, cu 1.097 enoriaşi, era patronată de Jenakaki von TABORA, paroh fiind Mihail VOROBCHIEVICI. În 1876, hramul bisericii cu 1.413 enoriaşi era sărbătoarea Arătării Maicii Domnului, patron fiind Emanuel von TABORA, postul de paroh fiind vacant. În 1906, Olimpia von TABORA şi

---

[1329] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 30, 1876 p. 89, 1907 p. 85

Kazimir von LISKOWACKI, înălţaseră o nouă biserică, paroh fiind, în 1907, Dimitrie PERCEC, născut în 1858, preot din 1887, paroh din 1896, iar cantor, din 1871, Cornel DRACINSCHI, născut în 1849.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea raionului Coţman – **Zastavna** (judecătorie de district), Babin cu Ştefanovca, Boianciuc, Borăuţi, Brodok, Czarnypotok, **Cincău**, Doroşăuţi, Horoşăuţi, Iurcăuţi, Cadobeşti, Kiseleu, Krisciatek, Cuciur-mic, Culeuţi, Mitcău, Mosoiuca, Ocna, Onut, Pohorlăuţi, Prilipce cu Luca, Repujineţ, Samuşin, Teutri, Vasileu, Verbăuţi, Verenceanca, Zwiniec cu Koetriszöwka”[1330].

1887: Într-un raport al Academiei Imperiale de Ştiinţe, Matematică şi Ştiinţe Naturale, din Viena se spune că **„**În districtul Coţman există multe locuri, în care bate grindina de mai mult de șase ori pe an, dar mai puțin de doisprezece, în ultimii ani. Locurile unde căderile de grindină sunt atât de comune, în districtul Coţman, sunt deosebit de interesante, deşi locația lor nu oferă nimic remarcabil. Veresceanca (Werenczanka) se află într-un gol superficial, terenul este plat și ondulat, în jur, spre Cadobeşti (Kadobestie) și Cincău (Czinkeu), dar nu există pădure de kilometri întregi. Doar la Babin, în direcția Nistrului, un loc la fel de bogat în grindină, se găsesc păduri mai mari. Mlaștini mari se găsesc peste tot,

---

[1330] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

în acele zone, deşi, în prezent, acestea sunt în mare parte drenate”[1331].

În **1890**, comuna Cincău avea 1.678 locuitori. Paroh era Teofilact Bocance, învăţător – Eugen Zukowski, cantor – Corneliu Dracinschi.

1891: O listă de subscripţie pentru zidirea bisericii orientale din Cacica, întocmită, în iunie 1891, de „Teofil Bocancea, paroch în Cincău”, menţionează, printre familiile comunei, pe: George FILIPIUC, Cornelie DRACINSCHI, Vasile FILIPIUC, Vasile IERAVSCHI, Ion ANDRUŞIAC, Dimitrie ŢUPRUN, George SOPIUNEC, Ion ŢUPRUN, George BABECI, Mateiu PRODAN, Ion CREVOCHEJA senior, Vasile BABECI, Ştefan TOMIUC, Ştefan CREVOCHEJA, Toader POPIL, Mihail BABECI, Petru SAUCIUC, Mihail SLUSARIU, Ion CREVOCHEJA junior, Dimitrie FILIPCIUC, Constantin ŞERBANOVICI, Ştefan TARNOVEŢCHI, Anton ZAREŢCHI, George STELHAVA, Vasile MARIAN şi George ŢUPRUN[1332].

1892: „Marea vrăjitoare. Despre credința populară a ruteanului din Bucovina, domnișoara M. Paslawska îmi spune următoarele: În Cincău (Czinkeu), oamenii spun că, în noaptea de dinaintea Sfântului Gheorghe (Juria, 5 mai / 24 aprilie), la miezul nopții, vrăjitoarea (Widma) merge prin împrejurimi, adună ierburi și fermecă vacile. O slugă a dus, odată, caii la pășune, noaptea, iar vrăjitoarea a luat laptele de jumătate dintre iepe și a

---

[1331] Wachlowski, A., prof. dr. in Czernowitz, *Die Hagelverhältnisse in der Bukowina*, în *Sitzungsberichte der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften, Mathematisch-Naturwissenschaftliche Classe*, Wien 1887, p. 64

[1332] *Gazeta Bucovinei*, Nr. 22/1891, p. 6

pornit înapoi. Deodată, flăcăul a auzit pe cineva vorbind; s-a ascuns și a văzut cum vrăjitoarea tăia ierburile pe câmp și spunea mereu: „Ceea ce am tăiat, nu tai”. Apoi băiatul s-a dus în spatele ei, și-a scuturat haina și a spus: „Ce am tăiat, am tăiat”. Așa că a mers după vrăjitoare, peste tot, până ce ea a dispărut. Apoi s-a întors acasă și a atârnat, de tocul uşii, florile ei. Dar când a verificat, dimineața, laptele rămăsese la fel” (Comp. Urquell II., 157, și *Despre Ziua Sfântului Gheorghe*, Kaindl şi Manastyrski, în *Rutenii din Bucovina*, II, pp. 22, 28”[1333]. Aceeaşi poveste o publică Raimund Kaindl şi în *Globus*[1334], dar în cadrul unui studiu despre casa şi gospodăria rutenilor Bucovinei (*Haus und Hof bei den Rusnaken*), în care reproduce desene şi fotografii.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Cincăul (Czinkeu)**, comună rurală, districtul Coţman, aşezată, în masă compactă, la o depărtare de 3 km de apa Nistrului. Suprafaţa: 8,74 kmp; populaţia: 1.438 locuitori ruteni gr. or. Cuprinde, pe lângă vatra satului, cu 1.400 locuitori, cătunele Horodiştea şi Nahaiarnine (Na Hajarnyne). Prin drumuri de ţară comunică cu comuna Vasileu, de care este lipită, cu comuna Toutry, precum şi cu drumul principal Cernăuţi-Zaleszczyki. Are un oficiu poştal, o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică parohială, cu hramul „Sfânta Treime”. La 1776, era în posesia mazililor Ioniţă Volcinschi, Manoli Tabora şi Mihalachi Giurgiuvan. Populaţia se ocupă cu agricultura. Comuna posedă 1.759 hectare pământ arabil, 13 hectare

---

[1333] Kaindl, Raimund Friedrich, *Hexenleiter*, în *Am Ur-Quell. Monatschrift für Volkkunde*, III B, 1892, p.168

[1334] *Globus. Illustrierte Zeitschrift für Länder- und Völkerkunde*, Nr. 9, Bd. LXXI, 27 februar 1897

fânaţuri, 7 hectare 50 ari grădini, 85 hectare islaz, 6 hectare pădure şi 8 hectare heleştee. Are 118 cai, 136 vite cornute, 425 oi, 90 porci şi 75 stupi. **Cincăul, moşie**, cu administraţie particulară, districtul Coţman. Suprafaţa: 10,63 kmp; populaţia: 139 locuitori, în majoritate izraeliţi, restul ruteni gr. or., rom. cat. şi poloni"[1335].

1914-1918: „**Nicolai a lui Vasil Sopinnek**, născut în **Cincău**, la 29 ianuarie 1884, a fost înrolat, cu ocazia mobilizării generale, în Regimentul 24 de Infanterie şi a plecat, cu acesta, la câmp. De când soţia sa, în vara 1915, a primit o scrisoare, până acum, lipseşte orice veste despre dânsul. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Eufrosinei Sopinnek, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[1336]; „**Ioan a lui Vasile Czuprun**, născut în **Cincău**, la 18 septembrie 1877, chemat sub arme în august 1914, a luptat, în vara anului 1918, în Albania. De atunci lipseşte, până în prezent, orice ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Mariei Czuprun, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[1337].

1919: Unul dintre cei mai respectaţi cârciumari din Bucovina, luat în considerare şi de autorităţile României Mari, era „**Munisch Wacher** din Cincău"[1338].

1921: „Potrivit dispoziţiunilor art. 12 şi 23 din regulamentul pentru Congresul bisericesc ortodox român

---

[1335] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 63

[1336] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi, 13 mai nou 1921, pp. 203-205

[1337] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 9, Cernăuţi 15 martie nou 1921, pp. 98-105

[1338] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 69, Cernăuţi, în 3 octombrie nou 1919, pp. 1-3

al Arhidiecezei Bucovinei, convocat, prin înaltul Decret Regal Nr. 2513 din 17 Iunie 1921, pe ziua de 3 Octombrie, la Cernăuţi, se publică următoarea listă a patronilor bisericeşti particulari, de lege drept credincioasă răsăriteană, îndreptăţiţi la alegerea de 6 reprezentanţi pentru acest Congres: **Wassilko-Serecki Alexandru conte**, Şipeniţ (Cincău)"[1339].

CINCEŞTI

(lângă Brăeşti, comuna Brăeşti, Iaşi).

1633, decembrie 20: Întărit de Moise Moghila voievod lui Vărlan şi femeii lui Mărica, după ce cumpără, cu 98 de taleri de argint şi jumătate, de la Eremia Necşul, fiul lui Giurgea Necşul stolnic, şi de la nepoţii săi Andonie, Rustea, Gavril, Mărica şi Agafia, copiii Ioanei, toţi nepoţi şi strănepoţi lui Giurgea Necşul stolnic, moşia lor „din satul **Cinceşti** (lângă Brăeşti, comuna Brăeşti, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligătura, din tot satul, trei părţi din a şasea parte… / de asemenea, din tot satul Cinceşti, a şasea parte, pentru 126 taleri de argint… / de asemenea, tot din satul Cinceşti, a şasea parte din a şasea parte de sat a patra parte, pentru 157 taleri… / Şi de asemenea, jumătate de parte din a şasea parte, pentru 63 taleri… /

[1339] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi 21 iulie nou 1921, pp. 64-66

Cinceşti, cu vad de moară pe Bahlui şi cu loc în pădure şi cu poiana Ciunca”[1340].

CINIŞĂUŢI

(Sinaşeuşi, azi comuna Cinişăuţi, raionul Rezina, Moldova).

1495, februarie 5: Întărit de Ştefan (cel Mare) voievod pisarului Toader, care cumpără, cu 70 zloţi tătăreşti, de la vara sa Donea, fiica Nastasiei, nepoata Marinei, strănepoata lui pan Negrea, „un sat pe Nistru, la gura Rezinei, anume satul Rizina, unde a fost Alexa vătăman”; Toader mai cumpără, cu 80 zloţi tătăreşti, de de la surorile Fedca, Mărina şi Ghinda, fiicele Mălinei, şi de la vara lor Tudora, fiica lui Sima Rugiră, şi de la nepoţii ei de soră, Saula, Ivan şi Nistor, şi un alt „sat pe Nistru, anume satul Sinaşeuţi, care acel sat s-a cuvenit iarăşi în partea lor din ocinile străbunicului lor pan Negrea”[1341]. Hotarul, din veac.

1904: „**Cineşăuţi**, ruseşte Cinişeuţi, sat mare în judeţul Orhei, centrul volostei cu acelaşi nume. Şoseaua Răzina trece prin sat, îndreptându-se spre Orhei. Satul se află aşezat pe pârâiaşul Saharna, care se revarsă în Nistru. Are 480 case, cu o populaţie de 2.816 suflete; o biserică,

---

[1340] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 431, pp. 540-543

[1341] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 179, pp. 324-326

cu hramul Adormirea; şcoală elementară; spital rural; vite mari 487 capete. Sunt vii şi grădini cu pomi”[1342].

CIOARA

(Colacul, în Cioara, comuna Cioara,
raionul Hânceşti, Moldova).

1637, noiembrie 28: Întărit de Vasile Lupu voievod căpitanului Bosiiuc şi cneaghinei salr Antimiia, fiica lui Mândru fost armaş, nepoata lui Burnar vornic, care primesc urice pentru „jumătate din satul **Salcea** (lângă Leuşeni, raionul Hânceşti, Moldova), jumătate din satul **Solotfenii** (Vrăbieni, lângă Leuşeni, raionul Hânceşti, Moldova), care se numeşte acum **Vrăbienii**, ce sunt în ţonutul Lăpuşna, pe râul Nârnova, lângă Pietrosul, unde se varsă Bolota în Prut, unde a fost Obrăjie… **Călimăneşti** (comuna Călimăneşti, raionul Nisporeni, Moldova), tot pe Nărnova, **Colacul** (în Cioara, comuna Cioara, raionul Hânceşti, Moldova) pe Prut, ce este în hotarul **Ciorăştilor** (comuna Ciorăşti, raionul Nisporeni, Moldova)… / Şi de asemenea, dreptele lor ocini şi cumpărături din jumătate din satul **Brădiceşti** (comuna Dolheşti, Iaşi), din partea de sus, cumpărătură de la vărul său Ion, nepotul lui Bunescul, pentru 35 de taleri de argint, ce este în ţinutul Fălciu… / Şi de asemenea, după un zapis de mărturie de la Gherghe fost armaş, Ţogoe din

[1342] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 64

Răspopi (lângă Tălpigeni, comuna Boteşti, Vaslui), Ion şi Cociorvă din **Brădiceşti**, scriind că au venit înaintea lor Măciusca şi Măriuca, fiicele Saftei, nepoatele lui Neagul, şi au vândut toate părţile lor din satul **Chiriceşti** (Chirceşti, comuna Micleşti, Vaslui) şi cât se va alege din **Brădiceşti**… / Şi de asemenea, a venit în faţa acelor oameni buni Mărica, fiica lui Stancu, nepoata lui Ion Bunescul, şi a vândut părţile ei de moştenire din acest sat **Brădiceşti**, pentru 15 taleri de argint… / Şi de asemenea, au venit înaintea domniei mele Drăghici, fiul lui Ion Bunescu, şi Ionaşcu, fiul lui Săc…, nepotul lui Bunescul, şi au vândut toate părţile lor din satul Brădiceştim ce este în ţinutul Vaslui"[1343].

CIOARA

(pe Jijia, lângă Şipotele şi Hălcenii, Iaşi).

1774, iunie: Satul **Cioara**, ţinutul Hârlăului, ocolul Jijiei, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1344], **toată suma caselor: 7**. Rămân birnici 7. / **Birnici:** Sandul zet (ginere) lui Tănasă / Petre, plugar / Andrunachi / Andrei sin (fiu) Aniţii / Ştefan brat (frate) Petre / Ion frate lui Petre / Ion, cergar.

[1343] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 217, pp. 197-199

[1344] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 249

CIOBĂRCIU

(Ciubărciu sau Ciobărciu, cetate,
raionul Suvorov, Moldova).

1589, iunie 13: Porunca dată de Petru (Şchiopul) voievod pârcălabului de **Ciubărciu** (Ciobărciu, cetate, raionul Suvorov[1345], Moldova), după ce i s-au „jăluit călugării de Neamţ pe Malic din **Copanca** (sat pe Nistru, la gura Zagornei, raionul Slobozia[1346], Moldova), cum le face lor mult rău şi nu pot ei, din pricina lui, să-şi ţină ale lor locuri şi iezere; şi s-au mai fost pârât ei de faţă, înaintea domniei mele, şi a rămas Malic şi i-am fost luat 6 boi. Iar acum, când dânsul iarăşi a început a-i înălui, tu să iei de la dânsul 12 boi şi să-l trimiţi la domnia mea, ca să fie urgie”[1347].

1592, ianuarie 5: Porunca dată de Aron voievod pârcălabilor şi hotnogilor de Ciubărciu, după ce i s-au jeluit şi lui „călugării de la Neamţ pe fiii lui Malic din **Copanca** şi spun că nu-şi pot stăpâni dinspre dânşii locurile de iezere şi gârle, şi le-au lăsat lor o gârlă în Copanca, unde loveşte în Crivaia. Drept aceea, voi să luaţi seama acelei gârle din satul Copanca şi spuneţi fiilor lui Malic să lase locul călugărilor în pace, şi gârlele, şi

---

[1345] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 62

[1346] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 66

[1347] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XX, Iaşi 1928, pp. 13, 14

iezerele. Iar care dintre acei fii ai lui Malic îi vor mai învălui, voi să-l spânzuraţi acolo, căci de mai multe ori s-au pârât înaintea noastră şi au rămas fiii lui Malic, care n-au ascultat de cartea domniei mele”[1348].

CIOCÂLTENI

(Orhei, Moldova).

1637, mai 7: Porunca dată de Vasile Lupul voievod lui Harea din **Verejeni**, să meargă, să adune oameni buni şi împreună să aleagă şi să stâlpească moşia lui Moga din **Ciocâlteani** pe Parvana, care se jeluise „că-i împresoară ocina din sat din **Căcărăzeni**”[1349].

1647: Verha din **Căcărăzeni**, Leica, feciorul lui Ivanco, şi fraţii lui Sema şi Gliţina vând Paului şi feciorilor Mogăi şi ai Odochiei din **Ciocâlteni**, pentru 300 de taleri bătuţi, „partea noastră din sat din Căcărăzeni… / Aşijderi şi eu, Şitul, i-am vândut o parte de ocină iarăşi din Căcărăzeni din partea mea, a patra parte, pentru un cal, Mogăi din Cioclătiiani (Ciocâlteni)… dinaintea lui Albotă, Pantea, Ştefan şi Gliga de **Braviceni**, Hamarge de **Târziiani**, Nechifor şi Gâţa de **Cioclătiiani**, şi alţi oameni buni”[1350].

[1348] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 25, 26
[1349] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 65, pp. 72, 73
[1350] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 84, pp. 88, 89

1779, iulie 2: **Hotarnica satului Mălăeşti**, al fostului mare şetrar Ursul Agapi, făcută de fostul bare spătar Constandin Râşcanu şi de fostul mare paharnic Darie Donici, din porunca lui Constandin Dumitru Moruz voievod: „Şi întâi am mers la capul moșiei din sus, fiind față și răzeșii din **Ciocâlteni**, anume Ioniță Cornea, Grigoraș Știrbul, Gavril Harștea și alte neamuri ale lor. Și unde au mărturisit răzeșii că a fost piatră și nu s-a găsit și s-a pus piatră hotar în malul Răutului, lângă niște spinișori. Și de acolo, am purces alăturea cu moșia Ciocâltenii, spre miazănoapte și s-a găsit piatră hotar vechi în niște sărături și s-a pus și acum alăturea piatră hotar. Și de acolo, am mers tot la deal, spre miazănoapte, până în deal de șleah și din vale de o movilă, în costișă, s-a găsit iară piatră hotar vechi și s-a pus iară alăturea și altă piatră hotar. Și de acolo, am mers tot la deal, până în zarea dealului, unde s-a întâlnit cu moșia Căcărăzenii, care au mărturisit răzeșii că a fost hotar, dar nu s-a găsit și s-a pus piatră hotar din jos de o movilă ce este în zarea dealului. Și de acolo, am purces zarea dealului, în jos, până ne-am întâlnit cu moșia Bravicenii, într-o movilă, drept în deal, și am pus piatră hotar drept în movilă și s-a făcut piotoare. Și dintr-acea movilă se începe și moșiia Bravicenii, care au fost față și răzeșii din **Braviceni**, anume Ioniță Băț ot **Chișinău**, Ștefan Băț mazil ot Chișinău, Agapii Dumitru biv căpitan, Ioniță Petcu, Darie Pomătar și alte neamuri ale lor. Și după o mărturie hotarnică, ce au scos-o răzeșii din Braviceni, din let 7162 (1654), și, după acea hotarnică, am purces la vale asupra Răutului, alăturea cu moșia Bravicenilor, până în costișă, din sus de drum, și s-a pus piatră hotar. Și de acolo, am mers tot la vale, până la două movile din jos de drum, și

s-a pus piatră hotar supt o movilă mare din deal de movilă. Și de acolo, am mers tot asupra Răutului, pe din sus de o fântână ce este în costișă, până la Movilele Gemene, și s-a pus piatră hotar între movile. Și de acolo, am purces tot asupra Răutului, peste șes, până la capul Branovii de sus, și s-a pus piatră hotar în șes, aproape de Bahnă. Și de acolo, am apucat apa Răutului în sus și am mers până în hotarul ce s-a pus de desparte Mălăeștii cu Ciocâltenii”[1351].

1796, februarie 18: Rânduiţi de Alexandru Ioan Calimah voievod, serdarii de Lăpuşna şi Orhei judecă pricina dintre „Gavril şi Apostol, ce se răspund din Moga, şi alte neamuri ale lor, cu diaconul Grigore şi Vasile Buciuşcanu, care sunt de nouă neamuri, ce se numesc Hârşteştii şi Ştirbeştii, ce se răspund a fi seminţie din Moga şi din sora lui Evdochia. Şi am întrebat pe Gavril şi Apostol cu ce cuvânt cer parte de moşie în **Ciocâlteni** şi în **Căcărăzăni**. Ei au răspuns că se trag şi ei din acel Moga şi ne-au arătat spiţa neamului. Împotriva ziselor lor, Hârşteştii şi Ştirbeştii ne-au arătat un suret de ispisoc din let 7155 (1647), martie 18, a răposatului Vasile vodă, de sunt acum 149 de ani, întru care se cuprinde că Paul, feciorul lui Moga, şi sora lui Evdochia au cumpărat o a patra parte din Căcărăzăni, şi iarăşi, din acelaşi sat, o a patra parte ce se va alege… ca să stăpânească Paul, Moga şi sora sa Evdochia în pace; ne-au mai arătat şi spiţa neamului lor, întru care se înţelege că Moga aşa a avut nume, iar nu poreclă şi, potrivit spiţelor ce au dat Gavril şi Apostol, nici într-un chip nu s-a potrivit cu spiţa ce au dat Hârşteştii şi Ştirbeştii, care, spre mai bună dovedire,

---

[1351] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 261, pp. 281, 282

au mai scos Hârşteştii şi Ştirbeştii un ispisoc din let 7131 (1623), martie 18, al răposatului Ştefan Tomşa voievod, care sunt acum 173 de ani, în care se cuprinde că, la o pricină ce a avut Petre stolnicelul de **Tulbureşti**, dintre alte mărturii ce-a adus, a adus şi pe un Grigore Moga (de pe care cer Apostol şi Gavril parte de moşie), şi se înţelege că acel Grigore poreclă a avut Moga, iar nu nume Moga, şi alt Moga este acela ce se arată în ispisocul răposatului Vasile Vodă, de pe care stăpânesc Hârşteştii şi Ştirbeştii, şi alt neam este acel Grigori Moga… I-am mai întrebat pe Apostol şi Gavril, şi pe ceilalţi ai lor, de au stăpânit vreodată în Ciocâlteni şi în Căcărăzăni şi au răspuns că nu au stăpânit nici părinţii lor, nici ei, iar răzeşii au arătat că, trăind Chirică Sirghii, tatăl lui Toader Sirghii, în satul **Dişcova**, care sunt răzeşi cu Apostol şi cu Gavril în **Peresăcina**, iar fi dijmuit răzeşi de Ciocâlteni şi de Căcărăzăni, şi au adus un om bătrân, ca de 80 de ani, de a mărturisit că niciodată nu i-a apucat stăpânind nici pe părinţii lor, nici pe ei, ci mai vârtos s-au dijmuit Chirică Sirghii, ce este răzeş cu dânşii în Peresăcina, care, fiind faţă Toader Sărghii, feciorul lui Chirică, n-a putut tăgădui. / S-au mai întrebat Apostol şi Gavril pentru ce, în curgere de 45 de ani, de când ştiu pe Hârşteştii şi Ştirbeştii că stăpânesc nestrămutat pe mai sus arătatele părţi, nu şi-au căutat judecată… şi au răspuns că pornire cu jalobă către stăpânire au făcut… / Şi fiindcă la pravile zice că „pâra ce se face pentru lucru nemişcător are soroc de zece ani, la cei ce nu sunt înstrăinaţi de pământul lor”, am găsit cu cale ca Hârşteştii şi Ştirbeştii să stăpânească părţile lor din Ciocâlteni şi din Căcărăzeni, în pace şi nesupăraţi”[1352].

[1352] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul*

1796, septembrie 11: Vasile Buciuşcanu şi Pavăl Levinţă, împreună cu alte neamuri ale lor, Hârşteştii şi Ştirbeştii, „dat-am adevărat zapisul nostru la luminat Divanul gospod (domnesc), precum să se ştie că moşia noastră **Ciocâltenii**, de la ţinutul Orheiului, luându-se sub numele de moşie domnească, acum, după jaloba ce am dat Măriei Sale Vodă, prin cercetarea ce s-a făcut de către luminat Divanul, cu toate că la mâna noastră dovezi şi scrisori vechi n-am avut, după cum ni s-a cerut, ne-a îndatorit luminatl Divan, punându-ni-se şi vade (soroc, zi de judecată) până la Sfântul Nicolae, adică la 6 a lui decembrie, să dovedim cu martori vrednici de credinţă stăpânirea ce-au avut-o moşii şi părinţii noştri"[1353].

1797, februarie 10: Întărit de Alexandru Ioan Calimah voievod răzeşilor din Ciocâlteni, prin anaforaua care stabileşte „că moşia **Ciocâlteni**, din ţinutul Orheiului, nu este moşie domnească, ci răzeşească"[1354].

1904: „**Ciocolteni**, sat mare în judeţul Orhei, centrul volostei cu acelaşi nume, aşezat pe ţărmul stâng al Răutului. Are 265 case, cu o populaţie de 1.590 suflete de răzeşi şi ţărani; o biserică cu hramul Sf. Niculae; 4 mori de vânt şi una de apă. Sunt vii şi grădini cu pomi"[1355].

Orheiului, Bucureşti 1944, doc. 302, pp. 340-342

[1353] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 307, pp. 352, 353

[1354] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 309, pp. 354-356

[1355] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 64

CIOCANA

(pe Bâc, Orhei, Moldova).

1757, noiembrie 23: Scrisoare de mărturie a lui Darie Băluţăl, fecior lui Ştefan Băluţăl din **Hârtop**, de la ţinutul Orhei, spre folosul feciorilor lui Toader, Vasile, Postolache şi Neculai şi al fiicelor Măriuţa, Ştefana, Maria şi Catrina, ca să se ştie, în absenţa dreselor arse de un turc, „precum având eu moşii de laştină la satul **Cotelnicii**, partea dinspre apus, ce merge până la apa Ivancei, pe care parte este şi o moară, pe care o stăpâneşte Vasile, feciorul lui Căpotici în tăria lui, neavând nici o treabă, fiindcă este pe hotarul Cotelnicilor şi, de-mi va da mâna, mă voi judeca cu dânsul. / Aşijderea, şi jumătate de sat din **Ohrincea**, de baştină, ce este în jumătate cu Zugrăvoaia şi din jos se hotărăşte cu Oniţacanii, şi un bătrân din jumătate de sat de **Boşcana**, cu vad de moară în Ichel, împreună cu Ioniţă Brâncă, şi în **Chetrosul** iarăşi un bătrân, cu vad de moară, unde are şi Lupul, feciorul lui Postolachi Donici. Aşijderi, în saul **Verpca**, iarăşi un bătrân de baştină, şi **Păuleşti**, pe apa Bâcului, cu vad de moară, şi în **Ciocana**, ce merge până în apa Bâcului, cu vad de moară în Bâc, care vad este vândut dintr-însul partea Mogâldioai lui Măzărachi medelnicerul, ce o stăpâneşte Constantin Râşcanul fost mare stolnic, fiul lui Toader Râşcanul pitar, şi în **Crăsteşti**, la Lăpuşna, şi în **Căzăneşti**, şi în **Găleşti**, tot pe apa Bâcului, pe ţinutul Orheiului, şi în **Focşăşti**, dimpreună cu alţi răzeşi. Pentru acestea toate am avut zapise şi alte drese şi întâmplându-

se de mi-a aprins casa un turc, mi-au ars toate scrisorile de aceste moşii şi din altele, ce am mai avut. Şi, nerămânându-mi nici un fel de scrisori, ca să poată stăpâni feciorii mei, le-am dat această scrisoare de mărturie… / Osebit că încă mai am o parte de moşie la **Oniţcani**, partea Ilenii, pe care a fost şi zapis şi l-a apucat hatmanul Ioniţă Stutza şi n-am putut să-l mai scot”[1356].

CIOCĂNEŞTI

(pe Bistriţa, lângă Iacobeni, Bucovina).

În ciuda legendărilor locale, satul Ciocăneşti nu a existat până în 31 iulie **1775**, când „Ion Ciocan ot Bistriţa, de la Ciocăneşti” şi câmpulungeanul Damaschin Hurghiş îşi dispută, în faţa înţelepţilor bătrâni câmpulungeni, muntele Botuşul Mic. Damaschin avea zapis vechi, iar Ciocan promitea să aducă martori, dar nu o face nici după un an de zile, dar rămâne, oricum, cel care împrumută numele familiei sale satului pe care l-au şi întemeiat. Ce-i drept, în vremea lui Alexandru cel Bun se menţiona un toponim, Fântâna Rece, dar numai ca reper toponimic în diverse hotarnice. De altfel, în recensământul lui von Spleny, Ciocăneştii sunt menţionaţi ca pământ câmpulungean, Câmpulung Moldovenesc având, cu Ciocăneştii, 1 boier, 6 popi şi 360 familii de ţărani.

[1356] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 229, pp. 235, 236

1778: La Ciocăneşti s-au stabilit, între anii 1756-1778, Ion UNGUREAN (Zagra), Pintelei UNGUREANU (din Rebrişoara, înveşnicit de o acuarelă a lui Franz Jaschke din 1810, când bătrânul de 105 ani se mutase la Iacobeni), Vasile UNGUREAN (Fedru), Cozma BINDU (Borşa), Ion şi Vasile MOROŞAN (Borşa)

1788, Hacquet: „Atelierul de la Iacobeni este punctul central pentru toată activitatea de spălare a aurului din acest râu, căci se spală aur şi în josul, şi în susul său… Aşadar, cum acest râu este aşa de gâtuit, nu se spală aur decât în micile porţiuni unde s-a mai retras, ca la Vatra Dornei, Dorniţa, Holda, mai jos de Iacobeni şi la Ciocăneşti, şi, mai în munte, mai sus, până la graniţa Maramureşului. Cu cât cobori pe acest râu, cu atât se spală mai mult aur, şi directorul atelierului de la Iacobeni, care face şi primirea aurului, m-a asigurat că, adesea, mai atârnă încă ceva cuarţ de grăunţii mari de aur, dovadă că acest aur a fost smuls din crăpăturile munţilor mai înalţi şi, apoi, cărat încoace de apă”[1357].

1793: În 2 februarie 1793, Simion Ţigane din Ciocăneşti, trimis de Scaunul de Câmpulung, stabileşte, după „hotarnica dintâi”, hotarele răzeşiei strămoşeşti de la Frunţi, în munţii Dragomăneşti. În 22 noiembrie 1793, s-a făcut hotarnica imaşului sătesc din Ciocăneşti, în dauna unui zapis falsificat de Toader Ujică: „De supt bâtca Oiţii, drept la vale, în picior, unde s-a pus piatră de hotar; şi pogoară drept în pârâul cel din mijloc a Furciturilor; şi apucă pârâul, în vale, până ce dă în pârâul Colacului; şi trece peste pârâul Colacului şi apucă sâhla, în gios, până în capul dealului şi drept în părău Brezi; şi părăul Brezi, la deal, până în mijlocul muntelui

[1357] *Călători,* X, II, pp. 832-834

Mestecănişului, în vărvu; şi din vărvu, drept în gura plaiului Colacului, iar movilă; şi iar suie la bâtca Oiţii, de unde s-a început”. Martori: vornicul de Ciocăneşti, Ghiorghe Rus, Vasile Oane, Nistor şi Precop Lupăescu, Vasile Purcelescu.

1797: În 1797, Karl Manz, Cavaler de Mariensee, colonizează Ciocăneşti (Tschkaneschty) cu mineri şi meşteşugari germani.

1818: În 10 iunie 1818, bătrânii din Ciocăneşti, Petre Ciocan, Simion Ţigane şi Ştefan Giosanu, întăresc mărturia bătrânilor din satul Dorna despre munţii luaţi în graniţa Ardealului.

1836: În 5 iunie 1836, Neculai Groza din Iacobeni şi Ion Iacoban din Ciocăneşti vând lui Filip Henris, „hămurai” (lucrător la forjă) din Iacobeni, o bucată de moşie din Poiana Iacobenilor, unde se aşezaseră, de fapt, mai întâi, după venirea din Ardeal.

„În **1843** a fost planificată și înființarea unei așezări de subiecți naționali germani la poalele Suhardului, între Ciocăneşti (Czokanestie) și Cârlibaba”[1358]. „Cât de necesară ar fi fost această așezare se poate vedea cel mai bine din rapoartele pe care le-am primit de la Oficiul Economic Câmpulung, la 10 mai 1843”[1359].

În **1843**, biserica închinată Sfântului Nicolae din Ciocăneşti, din comuna bisericească Ciocăneşti, Cârlibaba şi Ludwigsdorf sau, cum i se mai spunea, Siebenburgen, înălţată, în 1784, de Nestor Zdrian, Theodor Giosan, Damaschin Hurghiş şi de epitropii din

---

[1358] Kaindl, Raimund Friedrich, *Das Ansiedlungswesen in der Bucovina*, Innsbruck 1902, p. 23, nota 3

[1359] Ibidem, p. 142

Ciocăneşti, avea 789 enoriaşi ortodocşi, preot administrator fiind parohul din Ilişeşti, Dimitrie BUCEVSCHI, tatăl pictorului Epaminonda BUCEVSCHI. Biserica a beneficiat de o restaurare, în anii 1850 şi 1851, făcută pe banii preotului Andrei ZUGRAV şi ai enoriaşilor, schimbându-şi hramul în 1863(Arătarea Maicii Domnului). În 1876, paroh era George SOROCEAN, care păstorea 601 enoriaşi. În 1907, comuna bisericească Ciocăneşti, Oiţa şi Botuş avea 860 credincioşi ortodocşi, paroh fiind Orest BENDEVSCHI, născut în 1868, preot din 1894, paroh din 1905, cantor fiind, din 1892, Ioan POLIOVEI, născut în 1865.

1847: Drumul dintre Iacobeni şi Cârlibaba se construieşte începând cu anul 1847, sub dirigenţia de şantier a constructorului Maftei Tonigar, din Fundu Moldovei, care este amendat pe nedrept, cu 15 florini şi 40 creiţari, pentru doborârea a 200 de arbori şi, în 15 martie 1847, se plânge Administraţiei Bucovinei.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Câmpulung – **Dornawatra** cu Dornakilie (judecătorie), Dorna pe Giumalău, Dorna Candreni cu Coşna, Iacobeni, Cârlibaba Partea câmpulungeană, Poiana Stanpii cu Pilugani, **Ciocăneşti**”[1360]. În Ciocăneşti funcţiona, din 1868, o şcoală cu trei clase[1361].

[1360] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

[1361] *Schematismus der Bukowinaer,* Czernowitz, 1843 p. 53, 1876 p. 56, 1907 p. 63

1887: În a doua zi de Bobotează a anului 1887, Gherasim Rusu dijn Ciocăneşti a fost găsit mort, la târla lui de pe muntele Runcul, aproape de Bistriţa. Bănuiţi pentru omor era fraţii săi, cu care trăia în ceartă pentru o „cliromonie” (moştenire)[1362].

1891: O listă de subscripţie pentru zidirea bisericii orientale din Cacica, întocmită, în septembrie 1891, de „Roman BÂRGĂUAN, paroch în Ciocăneşti” şi preoteasa Catinca Bârgăuan, menţionează, printre familiile comunei, pe: preotul Georghe ZUGRAV, Catinca MAGALEVICIU (soţia cantorului), Dumitru ŞCHEUL, Iosif CIOCAN, Gherasim şi Zenovia ŢIGANE, Teodor şi Irina LUPEANU, Spiridon şi Acsenia HODIŞU, Alexandru şi Floarea BÂRGĂUAN, Petru şi Maria HODIŞU, Gavril şi Elisaveta GIOŞANU, Ilie şi Maria CALENCIU, Petru şi Maria ŞCHEUL, Mihaiu şi Maria TOMOIOAGĂ, Petru CEPOIU, Nistor LUPESCUL, Teodor CATARGIU, Loghin ŞCHEUL, Ştefan BÂRGĂUAN, Ilie GIOSAN, Nistor LATIŞU, Vasile şi Catarina IACOBAN, Mihaiu ŞCHEUL, Palaghia GIOSANU, Vasile CEPOIU, Tecla TINŞANU, Ioana CEPOIU, Rachila CRĂCIUN, Magdalina ROATĂ, Ion TIMUL şi Andrei CRĂCIUN[1363].

1893: Şcoala nouă din Ciocăneşti a fost sfinţită, în 7/19 ianuarie 1893, de protoereul şi vicarul protopresviterial George Balmoş, asistat de parohul local, Roman Bărgăuan, şi de espozitul parohial din Iacobeni, Dionisie Constantinovici. La ceremonie a participat, dintre ciocăneşteni, şi „vrednicul preot cărunt, George ZUGRAV”, fiul lui, silvicultorul Iustin ZUGRAV,

---

[1362] *Revista Politică,* Anul I, nr. 21, martie 1887, p. 4
[1363] *Gazeta Bucovinei*, Nr. 44/1891, p. 4

învăţătorul Mihai PAŞCAN, învăţătorul pensionar din Ciocăneşti Ambrosie ZUGRAV, primarul Iosif CIOCAN, cantorul Ioan POLIOVEIU, Catinca MAGALEVICI, Mihai TOMOIOAGĂ, Toader LUPESCUL, Iacob SCEUL, Vasile ŢĂRAN, Ioan LUPESCUL, Dumitru SCEUL, Loghin SCEUL, Petrea SCEUL, Petrea LEHACI şi Iacob LUPUESCU, care, gospodari de frunte fiind, au făcut donaţii în bani[1364]. Cu această ocazie, s-au colectat 154 florini, de la gospodarii satului, suma fiind „menită să fie temelia la un fond şcolar, din al cărui venit să se sprijinească, în tot anul, copiii sărmani de la această şcoală”[1365]. O colectă, în folosul Societăţii „Şcoala Română”, făcută la Ciocăneşti, în 1893, de parohul Roman BÂRGĂUAN, menţionează următoarele nume de localnici: învăţătorul Mihai PAŞCAN, cantorul Ioan POLIOVEI-IONESCU, George ZUGRAV, secretarul comunal Carol cav. de CHMILEVSCHI, primarul Iosif CIOCAN, Vasile ŢĂRAN, Teodor LUPESCUL, Petru HODIŞ, Mihai TOMOIOAGĂ, Loghin ŞCHEUL, Catinca MAGALEVICI, domnişoara Helena de CHMILEVSCHI, Petru TEUŞAN, Ioan BÂRGĂUAN, Alexandru IACOBAN, Catrina alui Nicolai ROATĂ, Chirilă UJICĂ, Vasile MOLDOVAN, Mihai ŞCHEUL, Alexandru HĂRGÂUAN, Nistor LUPESCUL, Iacob ŞCHEUL, Teodor ŢĂRAN, George TOMOIOAGĂ, Petru ŞCHEUL, Gavril GIOSAN, Nistor LATIŞ, Spiridon HODIŞ, Vasile CRĂCIUN, George ŞCHEUL, Ioan VARGĂ, Pavel GIOSAN, Maria LPESCUL, doamna Irina alui Teodor LUPESCUL, Porfira GAIER, Dumitru ŞCHEUL, Zenobia alui Gherasim ZIGANI,

---

[1364] *Gazeta Bucovinei*, Nr. 7/1893, p. 3
[1365] *Deşteptarea*, Nr. 4/1893, p. 31

Elisaveta lui Ilie MOLDOVAN, Gavriil STRÎMBEC, Nastasia alui Ioan MOROŞAN, Onofreiu CRĂCIUN, Sofronia alui Grigorie ŢĂRAN, Maria lui Teodor HODIŞ, George TIMU, Maria lui Gavril TOMOIOAGĂ, Ioan TINCU, Teodor alui Simion CIOCAN, Avram LUPESCUL, Ilie CALENICI, Iacob alui Teodor LUPESCUL, Ioana lui Ioachim UJICĂ, Nichită LUŢIA, domnul BEDRULEA şi Catrina lui Iacob MOROŞAN[1366].

1906: „**De-ale prăvăliei româneşti**. La 21 octombrie 1906, se va deschide, în Ciocăneşti, filiala prăvăliei româneşti. Ne bucură de a putea vesti că aceasta este a 10-a filială ce o deschide prăvălia românească. Deschiderea festivă va ave loc imediat după sf. liturghie şi se invită, la această festivitate, toţi românii doritori de bine. Pentru înfiinţarea acestei filiale şi-a dat foarte mare silinţă parohul din Ciocăneşti, vrednicul preot Orest Bendevschi. Aflăm totodată că, la 1 noiembrie, se va deschide de mult înjghebata filială din Bălăceana. Sperăm că directoriului prăvăliei îi va succede a întruni, la deschiderea festivă a filialei din Bălăceana, pe toţi poporenii de acolo şi de a mijloci împăcarea între diferitele partide ce există acolo”[1367].

1902: „Mai multe puteri financiare din Budapesta s-au însoţit, în scop de-a exploata băile de mangan din Bucovina. Compania a şi început cercetările în Ciocăneşti”[1368].

[1366] *Gazeta Bucovinei*, Nr. 12/1893, p. 3

[1367] *Apărarea Naţională*, Nr. 4, Anul I, Cernăuţi, miercuri 17 octombrie stil nou 1906, p. 4

[1368] *Tribuna Poporului*, Nr. 7, Anul VI, joi 10/23 ianuarie 1902, pp. 2, 3

1907: Adunând „cântece populare româneşti din Bucovina”, care aveau să vadă lumina tiparului sub semnătura nemeritată a lui Mattias Friedwagner[1369], în 1940, Alexandru VOEVIDCA a cules folclor şi de la ciocăneştenii Ştefan ŢĂRAN (36 ani în 1913) şi Palaghia MERCHEŞ (32 ani în 1913).

1907: În 18 aprilie, ciocăneştenii au ratat şansa de a intra în legendă, optând pentru Aurel Onciul (189 voturi), iar câţiva pentru Stefanelli (14) şi doar 13 pentru contele de Bellegarde[1370].

1907: „În 26 decembrie 1907, se va reactiva oficiul i. r. poştal în Ciocăneşti (distr. Cîmpulung), care îşi va extinde activitatea peste comunele Ciocăneşti, cu atinenţele Botuşana, Breaza, Oiţa, Orata, Rece şi Suhard. Conducerea oficiului s-a încredinţat doamnei Iulia Chmilevschi”[1371].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Ciocăneşti**, comună rurală, districtul Câmpulung, aşezată pe râul Bistriţa Aurie, la Nord de Iacobeni. Suprafaţa: 94,43 kmp; populaţia: 835 locuitori români, de religie gr. or., precum şi puţini germani şi izraeliţi. Se compune: 1). din satul cu acelaşi nume, care, împreună cu târlele Orata şi Recea, are 725 locuitori; şi 2). din cătunele Botuşel, Breaza şi Suhard. Se află lângă drumul principal Iacobeni-Cârlibaba; are o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică parohială, cu hramul „Adormirea

---

1369 Friedwagner, Matthias, *Rumanische Volkslieder aus der Bukowina*, Konrad Triltsch Verlag Wurzburg, 1940

1370 Gt., *Viața Românească în Bucovina*, în *Viața Românească,* Volumul V, anul II, Iași 1907, pp. 304, 305

1371 *Apărarea Naţională,* Nr. 96, Anul II, joi 26 decembrie stil nou 1907, p. 3

Maicii Domnului”. Aci se aflau, odinioară, mine de plumb, care azi sunt părăsite. Populaţa se ocupă cu prăsila de oi, cu exploatarea de păduri şi cu plutăritul pe Bistriţa Aurie. Comuna posedă 17 hectare 50 ari loc arabil, 681 hectare fânaţuri, 2 hectare grădini, 552 hectare izlaz, 1.154 hectare poeni, 6.933 hectare pădure. Se găsesc 74 cai, 923 vite mari cornute, 1.713 oi, 181 porci şi 34 stupi. **Botuşel**, cătun pendinte de comuna rurală Ciocăneşti. Are 7 case şi 34 locuitori români gr. or. **Breaza**, cătun pendinte de comuna rurală Ciocăneşti. Are 14 case şi 53 locuitori huţani gr. or. **Suhard**, cătun pendinte de comuna rurală Ciocăneşti. Are 5 case şi 23 locuitori”[1372].

1914-1918: Au vărsat sânge pentru Bucovina, pe fronturile austriece, şi „rezervistul **Procopciuc**, Ciocăneşti, Regimentul 22, rănit; legionarul (voluntar, prea tânăr pentru a fi înrolat – n. n.) **Toader Hriţcu**, Ciocăneşti, Comp. 2, rănit, şi infanteristul **Vasile Ciotu**, Ciocăneşti, Regimentul 22, rănit”[1373].

1915: Începute înainte de Crăciunul anului 1914 (7 ianuarie stil nou – n.n.), în Bucovina s-au dat lupte grele, la începutul anului 1915. „În noaptea de 3/16 ianuarie, o parte din trupele ruse, înaintând, din punctul Fundu Moldovei, şi ocolind localitatea întărită Mestecăniş, unde se aflau forţele austriece, au trecut muntele Colacul şi au înaintat până la Ciocăneşti, sat situat la 6 km spre nord de Iacobeni. Aceste trupe erau sprijinite de alte două coloane, una care se îndrepta spre muntele Giumalău şi alta, spre Valea Putnei, formând, astfel, un front pe întinderea liniei Ciocăneşti – Iacobeni – Valea

[1372] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 63

[1373] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 182, 4 iunie n. 1916, p. 8

Putnei. Înaintarea acestor trupe se face cu precauţie, pentru a păstra contactul cu restul armatei, ce soseşte din urmă, şi pentru a face faţă trupelor austriece de la Cârlibaba, care pot ameninţa flancul lor drept, în ipoteza că aceştia nu s-au retras spre Ungaria, după cum se zvonea. La rândul lor, trupele austriece, pentru a preveni o mişcare de învăluire, s-au retras din Mestecăniş, loc puternic întărit, spre Iacobeni, luând poziţia în faţa frontului rusesc, pe muntele Giumalău – Ciocăneşti – Iacobeni – Valea Putnei. Luptele au început din noaptea de 3/16 ianuarie şi au continuat, cu multă violenţă şi fără întrerupere, zi şi noapte, până azi, fără a se sfârşit nici acum. Au căzut, din ambele părţi, mulţi morţi şi răniţi, ofiţeri şi trupă. Astăzi, alte trupe austriece, în forţă de aproximativ o brigadă mixtă, primind două tunuri de calibru mare, au pornit, din Dorna Vatra, spre frontul de luptă. Rezultatul luptei, deşi nu-l am, pare a fi defavorabil austriecilor, judecând după faptul că generalul Silelman, comandantul suprem, cu statul său major, cu două batalioane de infanterie şi 600 de călăreţi, s-au retras din Dorna Vatra, prin Dorna Candreni, la Poiana Stampei”[1374]… În vreme ce în ţară se desfăşurau cu o evlavie fastuoasă sărbătorile Bobotezei, în Bucovina, după cum preciza o telegramă, transmisă din Vatra Dornei, în 7/20 ianuarie, ziarului „Adevărul”, „avangărzile ruseşti au ajuns la o depărtare de 6 km de Vatra Dornei”, în vreme ce trupele austriece se poziţionaseră la doar 3 km de târgul de sub Ouşor. Năvala rusească ocolise Mestecănişul fortificat, dar pe care îl înconjuraseră, pe Valea Bistriţei, prin Colbu şi Ciocăneşti. Flancul drept austriac, după cum preciza o

[1374] *Adevărul*, 28, nr. 9993, 7 ianuarie 1915, p. 4

corespondenţă fălticeneană din aceeaşi zi, „nu s-a putut menţine în poziţiile Călineşti, Goliceni şi Rusca. Austriecii au fost siliţi a se retrage între punctele Sunători şi Osoi, în aşteptarea ajutoarelor, care să umple golurile. Aceste ajutoare au sosit astăzi, şi anume: un batalion din Regimentul 41 de infanterie (cu luptători bucovineni – n.n.), care, fiind decimat în luptele anterioare, nu poate fi alcătuit decât de elemente adunate din diferite alte regimente". Curgea sângele tinerilor români prin Bucovina, generalul Lilelman bântuia între Dorna şi Candreni, căutând o altă poziţie strategică, cu care să apere Ardealul de o posibilă invazie rusească, trupele de cazaci săpând tranşee la Ciocăneşti. „Trupele ruseşti sunt desfăşurate astfel: grosul, în Valea Colbului; un batalion de infanterie, o baterie de munte, 400 de cazaci şi trupe de pionieri, în extrema stângă. Acest detaşament, după ce a atacat şi respins trupele austriece din Călineşti, a cantonat în acest sat, în noaptea de 6/19 ianuarie, iar astăzi a înaintat, ocupând poziţii între Sunători şi Rusca, în care timp, au fost continue încăierări între patrulele şi cercetaşii ambilor beligeranţi". Comunicatul oficial rusesc menţiona ocuparea satului „Ianeşti, la 15 verste la nord de Vatra Dornei", iar comunicatul austriac menţiona doar „împuşcături neînsemnate". Prin Bucovina, se răspândise zvonul că austriecii ar fi furat, „cu sicriu, cu tot" osemintele lui Ştefan cel Mare (la ce le-ar fi trebuit?). Luptele ariergărzilor au continuat şi în 8/21 şi 9/22 ianuarie, pe frontul de la Sunători, Osoi şi Zugreni, iar în 10/23 ianuarie 1915, pe la ora 16, bătălia s-a înteţit, austriecii retrăgându-se în direcţia munţilor dinspre Pojorâta. La Iacobeni, Ciocăneşti şi Mestecani, luptele au fost încrâncenate, iar odată cu zvonul despre mari pierderi

ruseşti, prin vecinătatea Mamorniţei au fost zărite, în 10 ianuarie, îndreptându-se spre munţi „două regimente de cavalerie şi un regiment de infanterie” ruseşti[1375]. „La Ciocăneşti, mai toate casele au fost devastate. Un preot, originar dintr-o nobilă familie, a fost maltratat şi jefuit în modul cel mai groaznic. Deputaţiunile române ale comunităţilor, care s-au prezentat, împreună cu primarii, la comandantul rus al oraşului Suceava, spre a se plânge de aceste excese, au fost date afară cu injurii şi ameninţări”[1376].

1916: Printre soldaţii de la Arbeiter Abtig I/41 (geniştii, deci – n. n.), care au donat câte 2 coroane pentru camarazii lor invalizi şi pentru orfanii Eroilor, se numără şi genistul „**Roată Anton**, din Ciocăneşti”[1377].

1919: Din **Comisiunea agrară de ocol Vatra - Dornei**, făcea parte, ca reprezentant al ţăranilor, şi „**Filip Giosan**, agricultor, Ciocăneşti”[1378].

1941: „Tablou de condamnaţii care au beneficiat de suspendarea executării pedepselor, conform decretului-lege Nr. 1.132/941, Monitorul Oficial Nr. 94 din 1941[1379], încarcerat în închisoarea Suceava: **Borcea Ilie**, învăţător, cu ultimul domiciliu în comuna **Ciocăneşti**, jud. Câmpulung, născut în comuna Cornăţel, jud. Putna, condamnat de Trib. Mil. al Corp. IV Armată, pentru rebeliune, la 2 ani închisoare corecţională şi 1 an interdicţie, conform art. 259, 260 c. p.”.

1375 *Adevărul*, nr. 9997, din 11/24 ianuarie 1915

1376 *Gazeta Transilvaniei*, Nr. 18, Anul LXXVIII, sâmbătă 24 ianuarie / 6 februarie 1915, p. 1

1377 *Românul*, Nr. 25, Anul VI, joi 17/4 februarie 1916, p. 5

1378 *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

1379 *Monitorul Oficial*, Nr. 122, 26 mai 1941, pp. 2856-2860

1941: Printre primii Eroi ai României Mari, s-a numărat şi „**Mezdea Nichifor**, soldat, ctg. 1932, cu ultimul domiciliu în comuna **Ciocăneşti**, judeţul Câmpulung, mort la 21 iulie 1941”

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[1380], următorii învăţători şi învăţătoare: Borcea Ilie, comuna **Ciocăneşti**, jud. Câmpulung, media 8,50”.

1947: „Având în vedere raportul cu Nr. 16.799 din 1947 al Inspectoratului şcolar regional Suceava, înregistrat sub Nr. 264.182 din 1947[1381], următorii învăţători se repartizează, pe data de 1 septembrie 1947, la şcolile primare indicate în dreptul fiecăruia: Iovu Marta, de la Ciocăneşti-Botuş, la Ciocăneşti; Negrea Gheorghe, de la Moldova Sulita, la Ciocăneşti-Botuş”.

CIOCĂNEŞTI

(pe Prut, Lăpuşna, Moldova).

1610, noiembrie 26: Întărit de Constantin Movila voievod marelui postelnic Chiriţă Dumitraşcu, care cumpără, cu 40 taleri de argint, de la Gavril, fiul lui Ion şi al Anesiei, sora lui Gavril Grosul, de la verişoara lui Măgdălina, fata Petricăi, popa Onaca şi fratele lui Ionaşcu, feciorii lui Pătraşco, Grigore, fiul lui Marcu, şi verii lor Nechifor, fiul lui Paşco, şi Dumitru, fiul lui Hrib, toţi

[1380] *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552

[1381] *Monitorul Oficial*, Nr. 250, 29 octombrie 1947, pp. 9652-9657

nepoţii lui Vlaşin, „în satul **Ciocăneştii**, ce este pe Prut, în ţinutul Lăpuşnei, jumătate de sat, partea de sus”[1382].

CIOCANI

(satul Hândreşti, numit şi Ceucani,
comuna Perieni, Vaslui).

1490, ianuarie 9: Întărit de Ştefan voievod lui Nicoară Romănescul, care cumpărase, cu 40 zloţi tătăreşti, de la Ion Sacşa şi nepoţii lui One şi Cârstina, „ocina lor dreaptă, jumătate din satul Hăndreşti, între Bujor şi între Seaca”[1383]. Hotarele, din veac.

1546, mai 14: Întărit de Petru (Rareş) voievod lui Stanciul şi femeii sale Muşa, lui Ignat şi femeii lui Cerna, lui Cojoc şi fratelui său Andreica, după ce cumpără, cu 200 zloţi tătăreşti, de la fraţii Trif Berescul, Ion Ontea şi Procop, fiii Berescului, şi de la verii lor Drăguş şi Drăgaea, nepoţi lui Nicoară Mănescul, „din dresele de cumpărătură ce avut-a bunul lor Nicoară Romănescul de la părintele domniei mele Ştefan voievod, jumătate de sat **Hăndreşti**, între Bujor şi Saca”[1384].

1558, aprilie 16: Întărit de Alexandru (Lăpuşneanu) voievod lui Lazor pitarul, care cumpără, cu 700 de

---

[1382] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 22, pp. 38, 39

[1383] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 58, pp. 110-112

[1384] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, pp. 159-162

galbeni tătăreşti, de la Vascan, Mariica, Marina şi Neacşa, copiii lui Dragotă Teleagă, şi de la nepoţii ei de soră Toader şi Lazăr, feciorii Mariicăi, nepoţii lui Dragoş Teleagă, „un sat anume **Ceucanii**, dintr-o selişte, anume **Deviceanii** (în acelaşi ispisoc, numit şi **Divicea** – n. n.), din opt părţi, şapte părţi şi cu moară pe Tutova”[1385].

1624, martie 26: Întărit de Radul Mihnea voievod marelui vornic de Ţara de Sus Necoară, care obţine uric pentru „jumătate din tot satul **Divicea** (Deviceni, azi Vadurile, lângă Poliţeni, Vaslui) din ţinutul Tutova, pe care l-a cumpărat de la Necoară fost spătar, pentru tot satul **Ceucani** (Ciocani, Vaslui) din acel ţinut, cu loc de iazuri şi vaduri de moară pe râul Tutova şi cu vii şi cu case, cumpărat tot de la Necoară spătar şi de la fiii lui pentru 350 taleri bătuţi”; / „satul **Corjouţii** (Corjeuţi, raionul Edineţ. Moldova) din ţinutul Hotin, pe care el l-a luat de la Zaliţchi, pentru 300 ughi roşii şi pentru alte averi şi haine”; / „un vad de moară la gârla Putnei de Jos, la satul **Purceleşti** (Putna, comuna Boloteşti, Vrancea), care este în ţinutul Putna şi l-a cumpărat de la Văscan şi **Ţigăneşti** (lângă Putna, comuna Boloteşti, Vrancea) şi de la Costachi, diac din **Şendreşti** (lângă Făurei, Vrancea), şi de la Scânteie din Purceleşti, şi de la Nistor din **Bătineşti** (comuna Tifeşti, Vrancea), pentru 70 de taleri bătuţi”; / „un loc de prisacă din satul **Rătceşti** (azi Viişoara, comuna Todireşti, Vaslui) din ţinutul Vaslui, cu grădini împrejurul prisăcii, însă cât poate un om să azvârle din mijlocul prisăcii cu toporul în toate părţile, cumpărat de la Vasile Huhulea, pentru 35 taleri bătuţi”; / „o parte de ocină din satul **Cajva** (Cajba, raionul Glodeni,

---

[1385] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 14, pp. 27-26

Moldova), în ţinutul Iaşi, şi iarăşi o parte de ocină din satul **Munteni**, care îi sunt dreaptă moştenire, şi altă parte din acelaşi sat Munteni, care se numeşte **Scutaşi** (pe Siret, Neamţ), pe Siret, în ţinutul Neamţ, a treia parte din a şasea parte"; / „un loc de prisacă în satul **Podeni** (sat, Vaslui), în ţinutul Vaslui, pe râul Bârlad"[1386].

1627, noiembrie 29: Zapisul voiutului (şoltuzului) Dima şi al celor 12 pârgari din târgul **Bârlad**, în care mărturisesc cum a venit în faţa lor Necula, feciorul lui Hilotie din **Răsipeni** „şi a vândut a lui parte din sat din Răsipeni, a treia parte dintr-un bătrân, ce-a fost partea Niculei, cu tot locul ce se va alege… lui Necoară hatmanul şi pârcălabul Sucevei. Şi într-această tocmală au fost Dumitru Stafârla clucerul, Gavril Mirca ce-a fost vornic, Lazor ce-a fost şetrarul şi Sava de **Ceucani**, Maftei Roşca neguţătorul şi Dinga de Bârlad"[1387].

1628, ianuarie 4: Zapisul marilor boieri, în care scriu că a venit în faţa lor „Nicoară, hatman şi pârcălab de Suceava, cu un zapis de mărturie de la şoltuz şi de la 12 pârgari din târg de **Bârlad**, scriind şi mărturisind că Necula, feciorul lui Hilotie din Răsipeni, şi-a vândut a lui parte, a treia parte dintr-un bătrân din satul **Răsipeni**, ce este în ţinutul Bârladului, drept 20 de taleri buni"[1388].

1628, aprilie 12: Întărit de Miron Barnovschi voievod hatmanului Nicoară, pârcălab al Sucevei, care primeşte urice pentru „12 pământuri din frunte, din hotar

---

[1386] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 183, pp. 248-251

[1387] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 264, pp. 346, 347

[1388] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 283, p. 384

până în hotar, din satul **Ionăşăştii** (pe Siret, Galaţi), cu parte din moară şi din pod, ce este în ţinutul Tecuciului pe Siret”, cumpărătură de la Trifan sin Efrem, popa Theodor ginerele lui Iosif, Ion şi Toader Bueban, feciorii Dimii, Avram feciorul popii Albul, Stan feciorul Calciului, cu 25 ughi aur; / „a treia parte din satul **Tinpeşti** (Timpeşti, lângă Ciorăşti, Galaţi) şi din **Prăjeşti** (lângă Ciorăşti, Galaţi) două părţi, şi cu două vii dinspre răsărit, şi cu vad de moară pe pârâul Bârladului”, cumpărătură de la Pătrăşcan, feciorul Galbănului, cu 120 ughi aur; / „jumătate dintr-un bătrân din satul **Galbenii** (pe Zeletin, Vrancea) ot ţinutul Tecuciului, cu o vie şi cu pometuri, şi cu loc de prisacă şi cu loc de moară pe pârâul Zeletinul”, cumpărătură de la Ursul, feciorul Neagului Lopată, drept 30 taleri; / „şi iarăşi… jumătate dintr-acelaşi sat Galbenii, cu vad de moară pe pârâul Zeletinului, şi din vatra satului şi din câmp”, cumpărătură de la Ursul Vartic, de la Ion Ţară-Lungă şi de la Ionaşcu, feciorii Lupii; / „o vie din satul **Fântânelile** (lângă Hanul Conachi, Galaţi), dintr-acelaşi ţinut”, cumpărătură de la Platon de acolo, drept 10 taleri bătuţi; / „a patra parte din **Ceucani** (azi Ciocani, Vaslui), ce este în ţinutul Tutovii”, cumpărătură de la Zaharie de la **Ghergheşti** (în Tutova, Vaslui), drept 34 taleri bătuţi; / o „moşie din satul **Bănceni** (azi Bănceşti, Vaslui), a treia parte, cu loc de moară şi cu tot venitul, ce este în ţinutul Tutovii”, cumpărătură de la Trifan sin Mânzatul din **Cirbi** (azi Sârbi, lângă Oancea, Galaţi) ot Covurlui, drept 20 taleri bătuţi; / „o parte de ocină dintru acest sat Băncenii pe pârâul Tutovii”, cumpărătură de la Zatic, feciorul Zbiarăi, drept 20 taleri bătuţi; / „a treia parte dintr-un bătrân din satul **Răsipeni** (jângă Ciocani, Vaslui) ot ţinutul

Bârladului, din câmp, din vatra satului şi din pădure”, cumpărătură de la Necula, feciorul lui Hilohie, drept 20 taleri bătuţi; / „a patra parte din satul **Costeştii** (pe Bârlad, Vaslui), cu vad de moară pe pârâul Bârladului şi cu două vii”, cumpărătură de la Sava sin Băloş, drept 30 ughi bani buni; / „o moară gata şi cu vad de moară întru acest sat Costeştii”, cumpărătură de la fraţii Toader, Irina şi Drenostu, feciorii lui Colici, drept 30 ughi aur; / o „moşie din satul Fântânelile, din vatra satului şi din câmp, şi din pădure, şi cu vad de moară”, cumpărătură de la Măriica, fata Toatei, nepoată lui Coman, drept 100 taleri bătuţi; / „din satul Fântânelile, din a treia parte, partea de mijloc, cu vad de moară pe Bârlad şi cu hotarul pe amândouă părţile Bârladului şi până la Călmăţui”, cumpărătură de la jupâneasa postelnicului Vrabie şi de la fetele lor Anna şi Marica, „care şi lor le-a fost cumpărătură de la Ager, feciorul Necşii, şi de la Neagul, feciorul lui David, şi de la Theodosia, fata Bratului, toţi nepoţii Şăndrescului”, drept 16 ughi aur; / „Şi iarăşi… din Fântânelile, din partea de mijloc, din vad, din moară”, cumpărătura de la Stana, fata Odochiiţăi, şi de la Ion, feciorul Sprincetei, nepoţi altui Stan, şi de la Iloae, drept 22 ughi aur; / „şi aşijderi… dintru acest sat, din partea din mijloc… părţile ce-au fost cumpărătură de la Gârle, feciorul Trinoae, nepot lui Drăguş, şi de la Cârste, feciorul Gârlei, şi de la Cristina Ţiganca, toţi nepoţii lui Enache, drept 12 ughi aur”; / „altă parte dintru acest sat Fântânelile, din partea de mijloc şi cu parte de vad de moară… cumpărătură de la Petrea, feciorul Buloae, nepot Marinei, de la Marco Boaebanu şi de la Ruşca şi Maria, fetele lui Pătraşcu, drept 12 ughi de aur”; / „altă parte din Fântânelile, din patea de mijloc şi cu parte din vad de

moară… cumpărătură de la Muşa, fata lui Negrilă, şi de la Mareş, feciorul lui Ciocan, toţi nepoţii lui Dercan, drept 12 ughi aur; / „şi iarăşi dintru acest sat, iarăşi din partea de mijloc… cumpărătura de la Stoica Câlţul şi de la feciorul ei Gânba, de la Lupul, Smoleanul şi Rişe, toţi nepoţii lui Bilţu, drept 12 ughi aur”; / „altă parte de ocină dintru acest sat, din partea de mijloc”, cumpărătură de la Murgoci şi Blăjar, feciorul lui Batic, şi de la fratele lui Bratiţ, şi de la Bila, Boghiian, Negură, Cârstina, partea pe care ei o cumpăraseră de la Hadâr feciorul, drept 12 ughi de aur; / „altă parte dintru acest sat Fântânelile”, cumpărătură de la Arion ot **Lieşti** (în Covurlui, Galaţi) şi de la Vasile sin Ursul din **Tomceşti** (lângă Tudor Vladimirescu, Galaţi), care lor le-a fost cumpărătură de la Buce, feciorul lui Negrelă, drept 10 ughi aur; / „altă parte dintru acest sat, dar din partea din jos”, cumpărătură de la Crâmpotă feciorul, drept 8 ughi”[1389].

1632, iunie 4: Porunca lui Alexandru Iliaş voievod, dată şetrarului Chicoş, fostului vornic de gloată Ionaşco Avram, fostului vornic de gloată Gavril Mierca, lui Maftei Roşca şi lui Dinga din târgul **Bârlad** şi lui Tudor din **Chiliiane** (Chilieni, comuna Coroieşti, Vaslui), să meargă şi să cerceteze „jaloba jupânesei răposatului fost hatman Necoară, zicând că au cumpărat câtva loc din sat din **Ceucani** (Ciocani, comuna Perieni, Vaslui)… iar când este acum are împresurătură de Sava din Ceucani”[1390].

[1389] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 340, pp. 466-470

[1390] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 109, p. 135

1634, mai 7: Zapisul Floarei, fata Măgdălinei, nepoată de fată lui Tudoran paharnicul, prin care mărturiseşte că a vândut „din jumătate de sat **Strâmba** (azi Cetăţuia, comuna Pueşti, Vaslui), a cincea parte, ce este pe Tutova, cu vatra satului, cu fânaţ, cu loc de prisacă şi cu vad de moară, şi cu tot venitul din câmp şi din pădure… lui Constantin, feciorul Savei de **Ceucani** (azi Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), drept 13 galbeni. Şi în tocmeala noastră au fost Focea uricarul, Constantin Ţopa şi Ionaşco Ţopa aprod în casa Mârzei din **Iaşi**, Chirilă de **Popeşti** (comuna Dragomireşti, Vaslui) şi mulţi oameni buni”[1391].

1634, mai 8: Zapisul surorilor Marta şi Scheauca, nepoatele lui Tudoran paharnicul, prin care mărturisesc că au vândut „din sat din **Strâmba** (azi Cetăţuia), din jumătate de sat a treia parte, ce este pe Tutova, cu tot venitul din câmp şi din pădure… lui Constantin, feciorul Savei de **Ceucani** (azi Ciocani), drept 13 galbeni. Şi în tocmeala noastră au fost Ionici şi Toader, fiii Băntăşoe, Ionaşco Ţopa, Toder Davidescul, Ionaşco Cehan, Chirilă de **Popeşti** şi mulţi oameni buni”[1392].

1634, noiembrie 6: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui medelnicer Simion Gheuca, care primeşte urice pentru o parte de ocină din satul **Dărăşti** (în hotar cu Hălăreşti, comuna Iana, Vaslui) şi din **Hăruleşti** (Hălăreşti, comuna Iana, Vaslui), pe pârâul Puţului, în ţinutul Tutovii, toată partea Mărciască, cât se va alege dintr-acele două sate, ce este cumpărătură de la Dumitraşcu

[1391] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 114, p. 124

[1392] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 115, pp. 124, 125

Şeptelici, drept 3 iepe cu mânji… Iar lui Şeptelici i-a fost cumpărătură de la Nicoară din **Ceucani** (Ciocani, comuna Perieni, Vaslui) şi de la femeia sa Nastasia, şi de la feciorii lor, feciorii Mărcescului şi ai Mărceascăi… / Şi iarăşi îi întărim a lui dreaptă danie, de la Condre şi Maftei, feciorii Rusului, partea lor din satul **Mânzaţi** (comuna Alexandru Vlahuţă, Vaslui), cu loc de prisacă, din partea de sus, de către răsărit”[1393].

1636, februarie 12: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Constantin, fiul Savei din **Ceucani** (Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), în baza unui zapis de la Ionaşco Tutovanul şi Obrejie din **Tătărăşti** (lângă Movileni, comuna Coroieşti, Vaslui), Ursul din **Găliţeşti** (azi Gâlţeşti, comuna Puieşti, Vaslui), Mihăilă din **Luminata** (lângă Iveşti, comuna Iveşti, Vaslui), Dumitraşco din **Bujoreni** (în Zorleni, comuna Zorleni, Vaslui), Ionaşco fiul Savei, Bejan fiul lui Dumitraşco, şi Ţopa, „scriind cum au venit înaintea lor Moisei, fiul lui Tudoran ceaşnic, din satul **Strânba** (Strâmba, azi Cetăţuia, comuna Puieşti, Vaslui) şi cu nepoţii săi Ion, Gheorghe, Florica, Marta şi Scheauca, copiii Măgdălinei şi ai Ilenii… şi i-au vândut „din sat din Strânba, jumătate din jumătate de sat”[1394].

1636, martie 8: Întărit prin ispisocul lui Vasile Lupu, după convenirea împărţirii moşiilor lui Cârstea Ghenovici între urmaşii lui. „Şi s-au venit, în partea Schivii, jupâneasa Dabijii, fata Cârstii şi a fiilor ei Ghiune, Maria, Nastasia, Irina, Tofana, Anasia, satul **Blândăreştii** (Blidereşti, lângă Bucium, comuna Ştefan

---

[1393] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 277, p. 311

[1394] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 331, pp. 375, 376

cel Mare, Bacău) şi **Săcătura** (lângă Bogdana, comuna Ştefan cel Mare, înglobat în oraşul Oneşti, Bacău), la ţinutul Trotuşului… a treia parte din sat **Dumeşti** (comuna Dumeşti, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii, şi sunt într-acel sat patru selişti, patru hotare, anume **Drângei** (Drinjeşti, înglobat în Hoiseşti, comuna Dumeşti, Iaşi), **Hodorenii** (comuna Dumeşti, Iaşi) şi **Bereştii** (comuna Dumeşti, Iaşi) cu două iazuri. / Şi s-a mai venit lor, Anghelina, cu sora şi cu feciorii ei un iaz dintre cele două iazuri: un iaz este gata, cu apă şi cu peşti, iar unul este loc de iaz, şi satul **Spinenii** (lângă Ciocani, comuna Perieni, Vaslui) şi **Cogenii** (înglobat în Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), de la ţinutul Tutovii… şi satul **Movilenii** (comuna Coroieşti, Vaslui)… şi satul **Văcăreşti** (înglobat în Ciuşlea, comuna Garoafa, Vrancea), de la ţinutul Putnii… şi a treia parte din sat de **Glăvăneşti** (comuna Glăvăneşti, Bacău), ce este în ţinutul Tecuciului, cu vad de moară în pârâul Zeletinului, şi a treia parte din satul **Dimaşi** (Dimăceni, comuna Vulturu, Vrancea), iarăşi la acel ţinut… / Şi s-au venit Anghelinii Vasilioai, fata Cârstei vornic, satul **Bujorenii** (înglobat în Zorleni, comuna Zorleni, Vaslui), **Pipărcanii** (înglobat în Banca, comuna Banca, Vaslui), **Bâcsăneştii** (comuna Zorleni, Vaslui) şi **Măstăcanii** (lângă Sălcioara, Măstatici, comuna Banca, Vaslui), ce sunt la ţinutul Bârladului, şi satul **Sângurenii** (Singureni, raionul Cahul, Moldova), la ţinutul Tigheciului, şi a treia parte din **Cândeşti** (comuna Mihăileni, Botoşani) şi satul **Scândurinii** (Scândureni, în Covurlui, Galaţi), la ţinutul Covurluiului, şi satul **Tomeşti** (comuna Pogana, Vaslui), în ţinutul Tutovii… şi a treia parte de Dumeşti, în ţinutul Cârligăturii, cu două heleştee. Şi s-au mai venit lor,

dimpreună cu sora lor Schiva, şi a tria parte din Dimaceni, ce este la ţinutul Tecuciului. / Şi s-au venit în partea Măricuţii Cernătoai, iar fata Cârstii, satul **Movileni** (comuna Trifeşti, Neamţ), la ţinutul Neamţului, cu vad de moară în pârâul Ciornii, şi a treia parte din Dumeşti, cu heleşteul din jos, şi jumătate de sat de **Iacobeni** (ţinutul Neamţului, Neamţ), ce sunt tot la acel ţinut, şi **Popârşiocei** (Popârşcioci, lângă Lungeşti, comuna Bălăbăneşti, Galaţi), la ţinutul Bârladului, şi a treia parte din satul **Ţigănenii** (Ţigăneşti, comuna Munteni, înglobată în Tecuci, Galaţi), de la ţinutul Tecuciului, şi satul **Popeştii** (Popeni, comuna Găgeşti, Vaslui), din ţinutul Fălciului, cu vad de moară în pârâul Elanului, şi a treia parte din Dimăceni, ce sunt în ţinutul Tecuciului”[1395].

1638, mai 18: Tudora, cu nepoata sa Vasilca, nepoata lui Ventilă, vinde „ocina din sat din **Dineşeşti** (Dinişeşti, comuna Iveşti, Vaslui), jumătate de sat, cu loc în ţarină şi cu vad de moară în Tutova lui Constantin vel pârcălab, drept 4 boi şi 6 taleri bani buni. Şi au fost în tocmeala noastră Mârzea cel Mic, Gheorghe Bogdan postelnic şi Huruian, Bungean feciorul lui Huruian, Vasile Bogdan, Zavul, Lazor Torbuţ, popa Andronic, Trifan şi Şimion feciorul lui Huruian din **Boeşti** (Boieşti, în Ciocani, comuna Perieni, Vaslui)”[1396].

1682: Scrisoarea hotarnicilor şi a izbaşei Banul, Ion Ghibanul, Toader Poeuschie şi Constantin Şotropa ot **Ciocăneşti**, trimişii domneşti să socoată şi să aleagă moşia lui Margine Ciocan „din seliştea **Ciocăneştilor**,

---

[1395] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 350, pp. 392, 393

[1396] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 357, pp. 350, 351

care se răspunde la urice **Hăndreştii**": „şi-am aflat lui Margina 30 pământuri, şi pământul de 30 de paşi, şi-am măszrat cu oameni buni, cu Izbaşe Banul, Ion Ghibanul, Andrei sin (fiu) Constantinescu, frate lui Lupaşxo, Toader Poruschie şi Constantin Şotropa ot Ciocăneşti, şi aceasta facem ştire măriei tale"[1397].

1691, martie 5: Scrisoarea lui Constantin Cantemir voievod, prin care face ştire „pentru jumătate de sat de **Hăndrești**, ce li s-a pus nume mai pe urmă **Ciocanii**, ce sunt în ținutul Fălciului, între Bujor și între Saca, fiind acea jumătate de sat dreaptă ocină lui Ion, feciorul Portărescului, surorii sale Gahia, lui Ion ginerele Zbârnei și femeii sale Dochița, fata Zbârnei, nepoți Portărescului, strănepoți Stanciului și Mușei, și lui Margine, fecior Florii Ciocan, nepotul lui Ignat și al Cernei, și lui Constantin Șotropa și fraților săi, nepoți lui Cojoc, împărțind acea jumătate de sat în trei părți, pe trei bătrâni, anume Stanciul, Ignat și Cojoc cu frate-său Andreica, pe urice ce au avut ei de la Petru vodă de cumpărături ce-au cumpărat moșii lor Stanciul, Ignat și Cojoc cu frate-său Andreica de la Trif Berescul și de la frate-său Ion Onii și de la Precop, fecior Berescului, și de la seminția lor Drăguș, și de la sora lor Drăgușa, toți nepoți lui Necoară Românescul, din uric ce au avut ei de la Ştefan Vodă de întăritură pe cumpărături ce-au cumpărat acea jumătate de sat de Hondrești, ce se cheamă acum Ciocanii, de la Ion Sacșa, de la nepotul lui One, de la sora lor Cărstina; deci Ion, feciorul Portărescului, sora lui Gahia, și Ion, ginerele Zbârnei și cu femeia sa Dochița, fata Zbârnei, nepoți Portărescului, strănepoți

---

1397 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. VII, Iaşi 1912, pp. 162, 163

Stanciului și Mușei, și cu Margine, fecior Florei Ciocan, nepotul lui Ignat și al Cernei, s-au sculat ei, de a lor bună voie, și și-au scos părțile lor la vânzare, cât li s-au venit dintr-acea jumătate de sat de Hăndrești, ce se cheamă acum Ciocanii, două părți, iar a treia parte, bătrânul lui Cojoc, a rămas nevândută, și au întrebat ei pe toți frații și răzeșii lor, și nimeni n-a vrut să dea bani pe acele părți de ocini, / deci domnia mea văzând că nu vine nimeni din răzeșii lor sau din frații lor să cumpere acele părți de ocini, făcutu-le-am domnia mea plata, după voia lor, deplin, precum şi-au socotit prețul acelei părți de ocină, și ne-au dat ei și uricul de la Petru vodă, și de la Ştefan vodă pe mâinile domniei mele, şi domnia mea am făcut această adevărată carte la mâinile lui Constantin Şotropa şi a fraţilor săi, nepoţii lui Cojoc, ca să-şi ţină ei acea a treia parte din jumătate de sat Hăndreşti, partea moşului (bunicului) lor Ciocan"[1398].

1706, iunie 20: Constantin Şotropa, nepot lui Cojoc, din satul **Ciocani**, ce s-a chemat mai înainte **Hăndreştii**, Catrina sora lui Constantin Şotropa, Lupul feciorul Cozmei, nepot de frate lui Constantin Şotropa, Constantin feciorul Aftiniei, nepot de soră lui Constantin Şotropa, Simina fata Prohirei, nepoată de soră lui Constantin Şotropa vând „măriei sale domnului nostru Antioh Constantin (Cantemir) voievod, din satul Ciocani, ce s-a chemat mai înainte Hăndreştii, ce sunt în ţinutul Fălciului, între Bujor şi între Saca, din jumătate de sat, din partea de sus, a treia parte, care sunt 37 de pământuri, un bătrân întreg, ce se cheamă bătrânul Cojoc, şi pământ-

[1398] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. VII, Iaşi 1912, pp. 163, 164

tul de câte 30 de paşi, drept 35 lei bătuţi”[1399].

1899: „**Ciocani**, comună rurală în judeţul Tutova, plasa Pereschivul, pe pârâul Tutova, la 12 km spre vest de Bârlad. Este formată dintr-un singur sat, Ciocani, cu cătunul Movileni. Are 416 locuitori, din care 96 contribuabili, locuind în 116 case. Comerţul se face de 8 persoane. În comună sunt 3 biserici”[1400].

CIOCÂRLEŞTI

(sat pe Rebricea, Filosofi, în Sârbi,
azi Ciocârleşti, comuna Scânteia, Iaşi).

1462, octombrie 8: Întărit de Ştefan voievod lui Nicoară Sârbescu, care primeşte uric pentru „satele lui, ocina lui dreaptă, anume satele care sunt pe Rebricea: unde a fost curtea lui Duma Negrul şi, mai sus, Drăgeştii, şi Boriseştii, şi Ţibăneştii, şi Muncei, unde a fost cetatea lui Duma Negru, şi **unde a fost Moişă Filosofu pe Rebricea**, pe care la cumpărat Nicoară de la Ilca, fiica lui Popşa, şi de la fiii lui Moişă, de la Danciul şi de la Maruşca, pentru 60 de zloţi”[1401]. Hotarele, din veac.

1494, februarie 25: Întărit de Ştefan voievod surorilor Anna şi Marina şi Lupşa, care cumpăraseră, de la

---

[1399] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, pp. 164, 165

[1400] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 414

[1401] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 112, pp. 160-162

Ivan Pietrescu, nepot lui Iaşco Piiatră, „un sat pe Rebrice, anume Ostăşăştii, unde a fost Negra”[1402]. Hotarul, din veci.

1774, iulie 5: Satul **Cârleştii**, ocolul Mijlocului, după recensământul lui Rumeanţev[1403], avea următorii: **Mazili:** Sandul sin (fiu) lui Ioniţă. // **Ruptaşi:** Ioniţă Ciurianul / Constandin Perjul. // **Birnici:** Sandul Ciurianul.

CIOCÂRLIANI

(sat pe Gerul, Galaţi).

1624, martie 25: Întărit de Radul Mihnea voievod postelnicului Ianache, care obţine uric pentru „satul **Stolniceni** (pe Gârla Scumpia, comuna Stolniceni, Iaşi) pe Gârla şi satul **Scumpia** (la gura Săratei, comuna Scumpia, Iaşi), care este în ţinutul Iaşi, cumpărătură de la Păscălina, cneaghina lui Lupul Stroici logofăt, şi de la fiul ei Ionaşco Stroici, pentru 850 ughi ungureşti”; / „satul **Gligenii** (Glingeni, judeţul Bălţi, Moldova) în ţinutul Soroca, cumpărat de la Prohor, Eftimie, Simion, Nicanor, Daniil şi de la tot soborul sfintei mănăstiri Pantocrator, pentru 200 taleri bătuţi, cu mori la apa Neagra”; / „satul **Medelenii** (comuna Golăeşti, Iaşi), pe amândouă părţile Prutului, cumpărat de la Busca şi fiii ei Zabulic, Erina şi

---

[1402] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 142, pp. 270, 271

[1403] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 226

Elena, şi Vasile, fiul lui Maxin, şi de la Ionaşco Căcărează, fiul Mariei, şi Dămian şi fratele lui Toader, şi Necoară fiii Mariei, şi de la Iosip, fiul lui Ganea, şi sora lIui, Agafia, şi Larion, fiul lui Dănilă, şi sora lui Agafia, şi de la Anna, fiica lui Fedor, şi surorile lui Tudosiia şi Ţiganca, toţi nepoţii şi strănepoţii lui Medelean, şi de la Hilip şi Neniul, fiul Maricăi Budoaie, şi Nuor şi Alixandru, nepoţii Budoaiei, pentru 162 de taleri bătuţi"; / „două părţi din tot satul **Onţeşti** (lângă Ungheni, judeţul Ungheni, Moldova), în ţinutul Iaşi, pe care şi le-a cumpărat de la Gherman, fiul lui Bâzdâg, şi de la toţi părinţii şi fraţii şi verii lor, pentru 150 de taleri bătuţi şi zece boi… a treia parte, ce se va alege partea lui Barnovschi hatman şi a cneaghinei sale, cumpărată de la milostivirile lor, pentru 100 taleri bătuţi". / „satul **Cucuiaţii** (raionul Râşcani, Moldova), în ţinutul Iaşi, pe care şi l-a cumpărat de la Coste şi de la sora lui Ticea, copiii Agafiei şi ai lui Nasture, nepoţii lui Cirţiu, şi Necoriţă, fiul Magdalinei, nepotul lui Ivan, şi Isac şi sora lui Coschiţa, copiii Stancăi, nepoţii lui Stan cel bătrân, şi Mărica, fiica Erinei, nepoata lui Văsiu, pentru 95 de ughi buni"; / „satul **Fântânelile** (inclus în Matca, Galaţi) în ţinutul Tecuci, pe care şi l-a cumpărat de la Stavăr, fost pârcălab, fiul lui Crăciun, nepotul lui Zbiarea, şi de la Nicoară, fiul lui Moşul, nepotul lui Căldăruşe, şi Iurga, fiul lui Dinga, şi Spiridon, fiul lui Mârzea, şi Neniul, fiul Stancăi, şi Simion, fiul lui Stan, şi Bălan şi Lepădat, fiii lui Fătul, şi Stan, fiul lui Ţigui, toţi nepoţii Coţuşei, şi Mihăilă, fiul lui Burlă, şi Şerban, fiul lui Iepure, nepotul lui Iepure cel bătrân, pentru 340 de taleri bătuţi"; / „satul **Ciocârlianii** (sat pe Gerul, Galaţi), în ţinutul Tecuci, pe Gerul, pe care şi l-a cumpărat de la Dumitraşco Ciutacul,

fiul Dobrei, şi fratele lui, Stancul, nepotul lui Smârcea, şi Miron, fiul lui Păcurar, şi sora lui, Stanca, şi Ion, nepotul lui Păcurar, şi Simion, şi Puţachi, şi Frăţilă, toţi nepoţii lui Smârcea, pentru 100 de ughi roşii”; / „satul **Gurbăneştii** (lângă Hănăşenii Noi, judeţul Cahul, Moldova), în ţinutul Chigheciu, pe care şi l-a cumpărat de la Sofronia, cneaghina lui Ursu Udrea vornic, şi de la fiicele lui, Nastasiia şi Anghelina, pentru 350 de taleri bătuţi”; / „satul **Poienile Sasului** (satul Sasu, Vrancea), cutul de sus, care este în ţinutul Tecuci, pe care l-a luat pentru datoria pe care a avut-o la Iurco logofăt, 300 de ughi galbeni, pe care îi dăduse lui cu împrumut în zilele lui Costandin voievod. Şi hotarul acestui sat fusese cotropit de alţi oameni care erau împrejurul lui, iar după aceea, în zilele lui Ştefan voievod, s-au dus Ionaşco vornic şi Cujbă vornic cu carte domnească şi au ales hotarul acestui sat, cu oameni buni, şi au pus stâlpi, pe unde a fost vechiul lor hotar de demult”; / „jumătate din satul **Chicoşea** (lângă Corni, Galaţi) pe Sohului, în ţinutul Covurlui, pe care şi l-a cumpărat de la Maxin şi fratele lui Măteiu, şi Trifan, copiii lui Lupul, şi Ignat şi fratele lui, Istratie, şi sora lui Măgdălina, copiii lui Cornea, şi verii lor Gligor, fiul lui Simion, şi Spiridon, fiul lui Bogdan, pentru 80 de taleri bătuţi”; / „jumătate de sat din **Şuşmăneşti, care acum se numeşte Drăguşănii** (Drăguşeni, Galaţi), în ţinutul Covurlui, pe care şi l-a cumpărat de la Fodor, şi Mihăilă, şi Mica, şi Nichita, şi Eremiia, şi Maxenia, toţi nepoţii şi strănepoţii Marinei, pentru 80 de taleri bătuţi”; / „satul **Şotropenii** (lângă Perieni, Iaşi) pe Turiia, în ţinutul Iaşi, pe care şi l-a cumpărat de la Cazaca, cneaghina lui Trifan postelnic, şi de la Rusca, sora lui Trifan postelnic, pentru 100 de taleri

bătuţi”; / „satul **Furteşti** (lângă Vertişoaia, comuna Furteşti, Vaslui), în ţinutul Fălciu, pe Prut, pe care şi l-a cumpărat de la Movilă şi de la fratele lui, Nicoară fost spătar, fiii lui Lazăr pitar, pentru 180 de taleri bătuţi”; / „satul **Mărişeni** (comuna Mereşeni, judeţul Lăpuşna, Moldova), în ţinutul Lăpuşna, şi iarăşi jumătate din jumătate, pe care şi le-a cumpărat de la Ionaşco Negruţ cel bătrân, pentru 90 de taleri bătuţi. Iar dresele pe care le-au avut pentru acest sat, ei au spus că le-au pierdut din pricina tătarilor, când a venit în domnie Ştefan Tomşa voievod”; / „siliştea **Ghermăneştii** (comuna Drânceni, Vaslui), în ţinutul Fălciu, pe râul Bârlad, pe care şi-a cumpărat-o de la Movilită fost pârcălab şi de la fiul lui, Lazor, şi de la Toader nepotul lui, fiul lui Nicoară, pentru 120 de ughi galbeni”; / „satul **Punteşenii** (Puntişeni, Vaslui), în ţinutul Tutova, pe care şi l-a cumpărat de la Simion, fiul lui Nicoară Barza, nepotul lui Costin, strănepotul lui Trifa şi al lui Toma, şi de la Dumitru, fiul lui Ionaşco Barzica, nepotul lui Costin, şi de la Sirbul, fiul lui Ghiorghe, nepotul lui Nistor, şi Nicoară, fiul lui Petrea, şi Toader, fiul lui Filip Păţea, şi toţi nepoţii şi strănepoţii lui Trif şi ai lui Toma, toate părţile lor de moştenire şi de cumpărătură, pentru 100 de ughi galbeni. Şi a rămas nevândută, din tot satul Punteşeni, dintr-un bătrân, partea lui Costantin şi a lui Nistor, ce se va alege partea lor din şase ogoare”[1404].

[1404] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 182, pp. 243-248

CIOFENI

(comuna Zăpodeni, Vaslui).

1637, martie 15: Scrisoarea trimişilor domneşti Gligore de **Cozmeşti** (comuna Deleşti, Vaslui) şi Mihăilă şi Ştefan de **Munteneşti** (comuna Ştefan cel Mare, Vaslui), care au cercetat pâra lui Oţel Andronachi împotriva lui Spinul de **Comăneşti** (comuna Cavadineşti, Galaţi) „pentru o moară ce a făcut Oţel Andronache pe locul **Turceştilor** (azi Unceşti, comuna Zăpodeni, Vaslui) şi un ţărmure este pe hotarul Comăneştilor, iar Spinul a zis, înaintea măriei dumitale, că-i îneacă fânaţul şi oarece arie bătrână”. Cercetând, împreună cu „toţi răzeşii din Comăneşti”, trimişii constată că moara „nu strică nimic pe locul Comăneştilor, ce a grăit Spinul, un om fără de ispravă, pe chizmă, şi a fost moară şi mai de înainte vreme pe acel loc, la Capul Luncii, şi au venit cu toţi răzeşii Spinului şi l-au primit şi pe ţărumurile Comăneştilor, iar dintre aceşti răzeşi, cui va trebui să-şi facă moară, să le găsească mai sus loc de moară, să-şi facă… şi-i va primi şi Andronache, ca să-i întoarcă, de pe acel ţărmure. / Şi s-a făcut această scrisoare dinaintea lui Nicoară de **Răşcani** (comuna Dăneşti, Vaslui), Andrei nepotul Spinului, Vasile Motăş, Costancea, Dumitran, Gligorcea sin Păloga de **Glodeni** (comuna Codăeşti, Vaslui), feciorii lui Oţel toţi; aceştia suntem toţi răzeşi şi l-am primit noi, cu toţii, pe acel loc şi, acum, cu nimic nu ne amestecăm. Şi au mai fost şi alţi megieşi între noi,

anume Albotă din **Negrileşti** (comuna Zăpodeni, Vaslui), Hilip din **Hilimoneşti** (lângă Măcreşti, comuna Rebricea, Vaslui), Apostol de Răşcani, Andreian de **Ciofeni** (comuna Zăpodeni, Vaslui), Sârbul şi Roman de **Hultureşti** (Vultureşti, comuna Vultureşti, Vaslui), Gligorcea de Glodeni, Mihăilă de **Munteneşti**, Pătraşco de **Băleşti** (comuna Piscu, Galaţi) şi mulţi oameni buni şi bătrâni”[1405].

1667: Aniţa, Doroftia şi Frăsina, fetele Dochiei, nepoatele Oanţei, cu feciorii lor Dumitraşco, Ion, Grozava, Nastasia şi Mărica vând paharnicului Ion Racoviţă, drept 9 ughi, „a noastră dreaptă moşie din **Fereşti**, ce s-au ales 19 pământuri… dinaintea Diaconului şi a lui Pandele de Fereşti, Chirilă şi Apostol de **Băliţeni**, Apostol de **Ciofeani** şi a mulţi oameni buni”[1406].

1774, iulie 5: Satul **Ciofenii**, ocolul Mijlocului, după recensământul lui Rumeanţev[1407], avea următorii: **Birnicii:** Gavril, morar / Pintilei, pas.

1899: „**Ciofeni**, sat în partea de sud-vest a comunei Telejna, plasa Mijlocul, judeţul Vaslui, situat între două dealuri cu loc deschis. Are o suprafaţă cam de 858 hectare, din care: 114 hectare pădure, şi 601 hectare loc de cultură, fânaţ, imaș, ale proprietăţii, și 143 hectare ale locuitorilor, cu 8 hectare vie. Are o populațiune de 45 familii sau 240 suflete. În sat este o cârciumă şi o moară cu aburi. Moșia satului Ciofeni este proprietate, parte a

---

1405 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 39, pp. 39, 40

1406 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Fereştii, Vaslui*, vol. XVI, Iaşi 1926, p. 92

1407 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 227

dlui Dimitrie Castroianu, și parte a răzeșilor. Vite sunt: 282 vite mari cornute, 300 oi, 14 cai şi 20 râmători. Locuitorii posedă: 36 care cu boi, 32 pluguri, 2 căruţe cu cai; 30 stupi”[1408].

CIOFLENI

(Orhei, Moldova).

1709, aprilie 13: Toader, Mitrofan şi Ştefan, nepoţii de soră ai lui Andrei Grosul din Paşcani, strănepoţi lui Frăţiman de acolo, vând serdarului Darie Donici, drept 70 lei bani gata, „moşia din sat de **Păşcani**, cât se va alege partea părinţilor noştri, din partea de mijloc… dinaintea Vlasei Stoian din **Păşcani**, Andronache Racul din **Ciofleani**, Alexandru, fecior lui Gheorghieaş căpitanul, Cuocea căpitanul, Vasile Vărzărescul, Enachie de **Steţcani**, Maftei Niţul de **Binghidir**, Vlasie, feciorul Ţicăi şi preotul Timuş de **Steţcani** şi alţi oameni buni”[1409].

[1408] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 421

[1409] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 171, pp. 164, 165

CIOFRĂNEŞTI

(comuna Trifeşti, Neamţ).

1636, iunie 10: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Onul din **Onceşti** (Unceşti, comuna Secuieni, Neamţ), după ce i s-a jeluit Enachie din **Ciofrăneşti** (comuna Trifeşti, Neamţ) pe Purece şi pe Nechita, zicând că i-au tăiat un heleşteu şi i-au risipit un pod şi au pus o moară a lor în locul morii lui Ianachii, şi n-au avut nici o treabă ei… tu să le dai zi lui Enachie cu Purece şi cu Nechita, să vină să stea de faţă înaintea Domniei Mele"[1410].

CIOFREŞTI

(lângă Piscu, comuna Piscu, Galaţi).

1496, ianuarie 24: Întărit de Ştefan voievod pisarului Toader, care primeşte uric pentru „jumătate de sat pe Bârlad, în marginea iezerului celui mare a Bârladului, ce-i în gura Gerului, anume Ciofreştii, partea cea din sus… Însă în iezer în Bârlad, ce-i în gura Gerului,

[1410] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 432, p. 495

să aibă împreună cu dumnealui Frunteş stolnicul, amândoi a patra parte”[1411]. Hotarul, din veac.

1496, ianuarie 24: Întărit de Ştefan voievod stolnicului Ion Frunteş, care primeşte uric pentru „jumătate de sat pe Bârlad, în marginea iazului celui mare al Bârladului, care este în gura Gerului, anume Ciofreştii, partea de jos… Însă în iezer în Bârlad, ce-i în gura Gerului, să aibă împreună cu panul Toader, pisarul nostru, amândoi a patra parte”[1412]. Hotarul, din veac.

1570, aprilie 20: Întărit de Bogdan (Lăpuşneanu) voievod mănăstirii Berzunţului, pe care „am ridicat-o noi”, drept miluire, cu uuric pentru „jumătate de sat pe Bârlad, pe marginea Ezerului celui mare al Bârladului, ce este în gura Gerului, anume **Ciofreştii**, partea cea din sus… / Aşijderi, altă bucată de loc, ce se numeşte **Obârşia** la Fundătura Nadişei, cuprind în hotarul **Nasoieştilor** din sus, dintr-un drumuşor ce vine de la drumul Sârbilor şi merge, pe sun deal, marginea şesului, pe Fundătura Nasoieştilor, ce caută spre răsărit şi merge spre Capaţina, şi din marginea şesului, din coasta dealului şi cu Fundătura ce caută spre miază-noapte şi spre deal, unde s-au cumpănit apa spre Bistriţa, la Trebiş”[1413].

1624, mai 5: Întărit de Radul voievod mănăstirii Berzunţ, care primeşte uric pentru „un sat anume **Hilteul** (azi Heltiu, Bacău) în ţinutul Trotuş, şi altă jumătate a

---

1411 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 196, pp. 356, 357

1412 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 197, pp. 357-359

1413 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. X, Iassi 1888, pp. 163, 164

satului **Ciofreştii** (lângă Piscu, Galaţi), cu a patra parte din iezer şi cu două vii pe Trotuş"[1414].

1638, iunie 28: Zapisul lui Porumbu, în care mărturiseşte că s-a înţeles cu călugării de la mănăstirea Neamţului „ca să fim fraţi întru tot venitul ce va fi pe unde a fost iezerul şi pe prival şi pe venitul peştelui, până la hotarul **Tomceştilor** (comuna Tudor Vladimirescu, Galaţi), şi din mori, din fân, din lucă, din plute şi de peste tot vânatul, cine va vâna peşte… Şi au fost de faţă Toader Fuşte bătrânul din **Ciofreşti** (comuna Ciofreşti, Galaţi), Păcurariu, Larion vătămanul, Cârstea, Hilimon chihaia, Popa căpitanul şi Gavril din **Tomceşti**, Iorga vătavul, ginerele lui Cehan, şi Ianipoli de **Galaţi** şi mulţi oameni buni"[1415].

CIOHORENI

(Ciohorăni, comuna Miroslăveşti, Iaşi).

1604, martie 10: Ispisoc de judecată de la Eremia Moghilă voievod, după ce „Nechifor visternicel, fratele Ganei, şi cumnatul lui Isac, ginerele Sofroniei, s-a judecat cu Marica, doamna Ganei visternicel, pentru unele părţi de ocină din **Mihăeşti, Miteşti, Cihoreni** şi din **Liuteşti**, zicând cum nu i se cade ei a stăpâni în acele părţi; iar dânsa arătă cum îi sunt ei cumpărături drepte, cu ai săi

---

[1414] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 206, pp. 276, 277

[1415] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 389, pp. 378

bani, împreună cu bărbatul ei Ganea, şi arătă ispisoace de cumpărătură de la Petru vodă şi de la domnia mea, şi are şi copii cu el. / Pentru aceea, domnia mea am judecat şi am aflat cu al nostru sfat cum să aibă a stăpâni Marica, doamna Ganri, toate acele părţi, cumpărate împreună cu bărbatul ei, până vot fi vii fiii lor; iar după moartea lor, să aibă dânsa a stăpâni jumătate, şi fraţii Ganei tij (la fel) jumătate, şi să aibă dânsa a stăpâni şi banii cu fiii ce-i au împreun; să nu lase niciodată acele ocini, iar ce va fi cumpărat întru nimic să fie, şi banii să-i fie pierduţi; iar ispisoacele ce vor fi la mâna fraţilor Ganei, anume Nechifor şi cumnatul său Isac, să nu aibă a se mai tăinui vreodată, căci Nechifor şi Isac, ginerele Sofroniei, au rămas, şi Mărica s-a îndreptat"[1416].

1633, ianuarie 16: Zapisul vătafului Nechita, în care mărturiseşte că „Necoară a vândut a sa ocină din **Ciohoreni** (Ciohorăni, comuna Miroslăveşti, Iaşi) lui Ignat şi Ganii vistiernicelul"[1417].

1633, ianuarie 16: Alexandru Iliaş voievod întăreşte logofătului Pătraşco Başotă, care primeşte uric după ce „a răscumpărat o parte de ocină a sa din satul Ciohoreni, din ţinutul Suceava, şi a întors în mâinile lui Sava Gane şi în mâinile lui Ţinţar 35 de taleri bătuţi… pentru că acea parte de ocină i-a fost dreaptă dedină de la noi părintelui său Gheorghiţă, fiul Agafiei Ciohoreana"[1418].

[1416] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. II, Iaşi 1907, pp. 66-68

[1417] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 272, p. 346

[1418] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 273, p. 347

1633, noiembrie 25: Zapisul marilor boieri, în care mărturisesc că a venit în faţa lor Gavril Fierâie din sat Ciohoreni „de a vândut a sa dreaptă parte de ocină dintr-acelaşi sat, din **Ciohoreni** (azi Ciohorăni, comuna Miroslăveşti, Iaşi), în ţinutul Sucevei, ce a avut cumpărătură de la Sava şi Leliţa, feciorii Irimiţăi, şi cu casă gata, de Gavril făcută… lui Pătraşco Başotă, vornicul cel mare de Ţara de Sus, drept 20 taleri buni… însă drept casă au dat deosebit un bou şi o vacă cu viţel. / Aşijderea, Ionaşco, feciorul lui Gligorie vătaful, a vândut… dintr-acelaşi sat Ciohoreni, ce are cumpărătură de la Hilipoe… lui Pătraşco Başotă vornicul, drept 12 taleri buni”[1419].

1636, aprilie 14: Zapisul lui Gligorie, feciorul Muntencăi, prin care mărturiseşte că a „vândut a mea parte de ocină din **Ciohoreni** (comuna Miroslăveşti, Iaşi)… lui Pătraşco Başotă biv logofăt, drept 14 taleri buni… Şi-n tocmeală ne-au fost Oprea, Andreica şi Gheorghiţă de **Bodeşti** (comuna Bodeşti, Neamţ), Dănilă, Andreica şi Ursu din Ciohoreni”[1420].

1640, ianuarie: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod fostului logofătul Pătraşco Başotă „ca să fie tare şi puternic a opri nişte părţi de ocini ce-a cumpăraz la **Ciohoreni**, partea lui Gavril Ferâe, Ionaşco feciorul lui Gligorie vătah , a Savii şi-a surorii sale Liţa, partea Ganii vornicel şi a lui Gligorie, feciorul Muntan-

[1419] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 416, pp. 522, 523

[1420] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 401, p. 463

căi, pentru că este a dumisale acea ocină dreaptă, cumpărătură de la aceşti oameni”[1421].

1640, mai 18: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „sau pârât de faţă Mătiiaş Sturdzea cu Burlan şi cu Simion de Sămăşcani, pentru un sat ce-au avut ei împreună, neîpărţit, anume **Sămăşcani** (comuna Sămăşcani, judeţul Orhei, Moldova). Deci, întâi am socotit şi le-am dat hotarnici pe Niţul ce-a fost vornic şi pe Gligorie de **Ciohoreni** (comuna Miroslăveşti, Iaşi), ca să împartă acel sat în două”[1422].

1644, decembrie 21: Scrisoarea fostului clucer Ștefan Boul despre „cum au venit Nacul Brut din **Năvrăpești** (înglobat în Miroslăvești, comuna Miroslăvești, Iași) și cu Samson din **Dobrulești** (lângă Boureni, comuna Moțca, Iași), ca să-i judecăm pentru niște părți de ocină din satul Năvrăpești, ce-a fost cumpărat Samson de la niște rude ale Nacului, anume de la Ionașco, Gligorcea, Todosie și Luna, nepoți Drăguței, drept 132 taleri. Iar Nacul Brut a zis că este seminție mai aproape și se cade să o întoarcă, că Samson n-a avut nici o treabă în acel sat. Deci Samson, văzând că se cade Nacului să întoarcă acea moșie, el a poftit să-i întoarcă banii, toți câți scrie în zapis. Iar Nacul Brut i-a întors toți banii deplin și i-a mai și dat 4 galbeni buni pentru alte cheltuieli ce-a cheltuit Samson pentru acele părți de ocină. / Și în tocmeală s-au întâmplat popa Gligorie, Vasile Borșea și Ion de **Dobrulești**, Gheorghe Răspop și Gligorie Botăș din **Mirăslăvești** (comuna Miroslăvești, Iași), Pătrașco a Lupei, Luca,

[1421] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 282, p. 276, 277
[1422] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 361, pp. 374, 375

Maftei și Andreica din **Ciohoreni** (comuna Miroslăvești, Iași), Ionașco Poșchin din **Hăsnășeni** (înglobat în Cogeasca, comuna Lețcani, Iași), Vasile Muste, Gheorghe și Vasile curteanul din **Năvrăpești**”[1423].

1644, decembrie 20: Drăgan și Bălan, feciori Nechitei, nepoții lui Drăghici, vând Nacului Brut, drept 15 taleri bătuți, „din **Năvrăpești** (comuna Miroslăvești, Iași), toată partea noastră câtă se va alege... înaintea lui Vasile, Ion și popa Gligori din **Dobrulești** (comuna Moțca, Iași), Gheorghe Răspop li Andreica și Maftei ot **Ciohorăni** (comuna Miroslăvești, Iași) și Pătrașco a Lupei ot **Miroslovești** (comuna Miroslăvești, Iași)”[1424].

1644, decembrie 20: Vasile, feciorul lui Fârtat și al Candachiei Nacului Brut, drept 25 de taleri bătuți „din **Năvrăpești** (comuna Miroslăvești, Iași), toată partea mea câtă se va alege... dinaintea lui Vasile, Ion și popa Gligori din **Dobrulești** (comuna Moțca, Iași), Gheorghe Răspop li Andreica și Maftei ot **Ciohorăni** (comuna Miroslăvești, Iași) și Pătrașco a Lupei ot **Miroslovești** (comuna Miroslăvești, Iași)”[1425].

1660, iunie 16: Porunca dată de Ştefan (Lupu) voievod lui Onuţul şi Guţul din **Muncel** şi lui Ştefan de **Ciohorăni**, după ce s-au pârât de faţă Pătraşco de **Muncel** şi cu oamenii săi cu Boul, ce a fost vistiernic mare, pentru nişte părţi de ocină din **Nisporeşti**, ce-i împresoară Boul cu nişte cumpărături ce are acolo, şi nu ţine cât a

---

[1423] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 453, pp. 430, 431

[1424] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 467, p. 447

[1425] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 468, p. 447

cumpărat, ci vrea să împresoare părţile lui… / voi să strângeţi oameni buni şi, socotind, să alegeţi toate cumpărăturile vornicului, de pe drese ce va arăta, şi cum vor şti oamenii şi vor fi cumpărăturile vornicului să le ţină dumnealui"[1426].

1774, iunie: Satul **Ciohorănii**, sat răzeşesc, ocolul Satele de la Suceavă, după recensământul lui Rumeanţev[1427], avea **toată suma caselor 17**. Scădere rufeturi 8: 5 preoți și diaconi, 1 țigan, 2 văduve. Rămân birnici 9. / **Birnici:** Nicolai, vornic / Lupul, vornic / Ioniță Luca / Lupul, cibotar / Iacob / Ioniță sin ego (fiul lui) / Mihălache Tălabă / Chirilă fiul lui Tălabă / Anton Ciuntul. // **Rufeturi:** Popa Nicolai / Popa Toader / Ion, diacon / Ion Bursuc, diacon / Costantin fiul popii, diacon / Vasile, țigan / Nastasia, săracă / Irina, săracă.

1899: „**Ciohoreni**, sat pe moşia și în comuna Miroslăvești, judeţul Suceava. Aşezat pe ambele țărmuri ale pârâului Rangul. Are o populaţie de 217 capi de familie sau 948 suflete (479 bărbaţi şi 469 femei), din care 12 izraeliţi. Sunt 195 contribuabili. Vatra satului ocupă suprafaţa de 75 fălci şi 78 prăjini. Locuitorii împroprietăriți, după legea din 1864, sunt: 45 fruntași, 51 mijlocași şi 38 pălmași, stăpânind 337 fălci și 35 prăjini. Are o biserică, cu hramul Sf. Niculae, zidită, la 1864, de locuitori, ajutaţi de prinţul Gr. M. Sturdza, deservită de 1 preot și 2 cântăreţi. Împroprietărită, la 1864, cu 8 fălci și 40 prăjini. Școala din Miroslăveşti serveşte și acestui sat. Drumurile principale sunt: la Muncel (2.120 m), la

[1426] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 302, 303

[1427] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 286, 287

Verşeni (5.375 m), la Cozmeşti (2.065 m) şi la Miroslăveşti (2.060 m)”[1428].

CIOHORENI

(Orhei, Moldova).

1741, iulie 6: Porunca dată de Grigore Ghica voievod lui Postolache Donici şi fostului mare căpitan Carp pricina de la **Ciohoreni**, după ce „ne-au dat jalobă Miron Scurtul, Livente, Gheorghieş, Ion Cernat şi alţi fraţi şi răzeşi ai lor de la Ciohoreni, din ţinutul Orheiului, pe un Sandul Liahul şi pe alţi fraţi ai lor, zicând că ei sunt moşneni de baştină în Ciohoreni, de pe moşii şi strămoşii lor, şi-ar fi avut şi scrisori, dar acum, la vremea tulburării muscalilor, li s-ar fi prăpădit, iar acet Liahul, cu fraţii lui, ar fi cumpărători acolo şi, mai în trecuţi ani, le-ar fi hotărât acea moşie răposatul logofăt Donici şi ar fi ales părţile răzeşilor şi acea cumpărătură a acelui Sandul Liahul, şi le-a şi stâlpit cu pietre, şi le-ar fi dat şi mărturie la mâna lor şi acum, înţelegând acel Liahul că li s-au prăpădit hotarnica şi alte scrisori ce-au avut, la tulburări, s-a sculat şi a luat o carte la Velicico Cuze şi la Postolachi Cârsteşti şi, neavând ei scrisori să răspundă, le-ar fi stricat hotărâtura lui Donici logofăt şi le-au mutat şi pietrele, făcând ei alt hotar, de care se plâng şi de stâmbătate… / Pentru care, să mergeţi acolo, să chemaţi

[1428] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 422

faţă şi pe Velicico Cuze şi pe Postolachi Crâste, să strângeţi şi oameni megieşi şi să luaţi seama că acea moşie a fost hotărâtă de logofătul Donici şi, măcar că s-au prăpădit scrisorile, oamenii care s-au întâmplat la acel hotărât s-or afla, de-or mărturisi pe unde le-a hotărât şi pe acolo să le îndreptaţi hotarele şi să le mutaţi şi pietrele la loc”[1429].

1763, decembrie 12: Căpitanul Sandul Furculiţă, soţia lui Safta şi fiul Manol vel (mare) cihucciu, dăruiesc „finului nostru Miron sin (fiu) preotului Epate ot **Ciohoreni**, care acel copil l-a botezat fiul nostru Miron paharnic, pentru sufletul nănaşului său şi pentrz sufletele noastre, ale bătrânilor… partea noastră, ce s-a alege, din **Chiperceni**, din bătrânul Căbac, care suntem toţi dintr-o sămânţă cu Dumitraşcu de Chiperceni şi cu Ghione de **Cornova**, cu părintele nostru văr primar, însă noi am dat părticica noastră, osebit de ale altor fraţi… Şi la aceasta s-au întâmplat Vasile Gligoriţă vornic ot **Şercani** şi Ştefan Huşan, scutelnicul nostru”[1430].

1774, iunie 5: Satul **Ciohorenii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Câmpurilor, după recensământul lui Rumeanţev[1431], avea **toată suma caselor 24**. Scădere rufeturi 16: 10 volintiri, 5 mazili, 1 popă. Rămân birnici 8. / **Birnici:** Toader Oloiu / Arsăni a popii / Alicsandru / Antohi, bejenar / Manoli, bejenar / Apostol, bejenar / Ocsinte Teleuţă / Doroftei Coteţ. // **Rufeturi:** Constandin

---

[1429] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 215, p. 215

[1430] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 241, pp. 253, 254

[1431] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 471

Topor, volintir / Vasile Berdos, volintir / Sava Teleuţă, volintir / Toader Sprânciană, volintir / Grigoraş, muntean, volintir / Năstase Chiriţă, volintir / Grigoraş Chiriţă, volintir / Ursul fiul lui Vasile, volintir / Enache Teleuţă, volintir / Apostol Teleuţă, volintir / Grigoraş, mazil /Gheorghe fratele lui, mazil / Alecsandru Liahu, mazil / Vasile fiul lui, mazil / Vasile Stere, mazil / Popa Lupul.

CIOLĂNEŞTI

(pe Moisiia, lângă Vutcani, Vaslui).

1680, septembrie 20: Ioniţă Petrul sin (fiu) lui Tănase Petrul, vinde căpitanului Gavril Luca, „drept 45 lei şi un cal, **Ciolăneştii**, ce este pe Valea Moisăi, în ţinutul Fălciului, care moşie îmi este mie dată de tatăl meu… dinaintea lui Ştefan Frăţiţă aga, Toader Gorie, Vasile Bobicianul hotnog, Gheorghiţă ot **Guzari**, Arhirie sin Cărăuşul ot **Lungeni**, Gheuca ot **Voroveni**, Ion Buzincu ot **Şişcani**, Ion Timofti ot **Muşata**”[1432].

[1432] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, p. 201

CIOLĂNEŞTI

(Lăpuşna, Moldova).

1692: „Izvod de moșii ce avem de pe moșii (bunicii) noștri, și anume de pe tatăl nostru Istrate Caroian și de pe mama noastră Soltana de Pistrueni, de pe Răut, ce avem de pe strămoșul nostru de Pistrueni, ce a fost vistiernic mare, a opta parte din sat din **Pistrueni**, sat întreg, cu amândouă fețele Răutului, partea Rusoii, a fetei Pistruiului, și a opta parte din **Ciolănești**, cu a patra parte din jumătate de sat din **Coșniță**, de pe Ciorna, și a opta parte din jumătate de sat, din sat, partea din jos, din **Crimenciuc**, ce-i în țărmurile Nistrului, și a opta parte din **Olișcani**, ce este în olatul Ciornii, iară partea din jos, și a opta parte din a patra parte din sat din **Suruceni**, de pe Ișnovăți, din parte din jos, și a opta parte din jumătate din sat **Divice** pe Bâc, și a opta parte; aceste sate îmblă în opt părți și ne sunt ocină, moșii, de pe strămoșul nostru Pistruiul vistiernicul. / Și strămoșul nostru Rusul are a patra parte din **Mihălașa**, partea lui Istrate Caroean cu frații săi, cine va fi din Iurculeasă și din Săvușcesă și din Derenoi, și a patra parte de sat din **Piscani**, și a patra parte din sat din **Sămășcani**, partea din jos și iazul din mijloc, cu sălci multe. Aceste părți și ocine sunt de pe strămoșul nostru, de pe Rusul. / Moșie și ocină ce mai avem de pe strămoșul nostru, de pe Ioan Caroeanu, și satul **Crăciuneștii**, sat întreg, ce sunt pe Ciulucu cel mare. Așijderi, un sat întreg, ce se cheamă **Scârnăvii**, ce

sunt alăture cu **Crăciuneștii din sus**, cu frații săi, cine va fi din popa Ciui, din Tribăș, din Niță, din popa Taos și din Istrate Caroean, ce ne sunt părți și ocini, ne sunt de pe Ioan Caroianu, strămoșul nostru, și din jumătate de sat din **Năpădeni**, a cincea parte, partea lui Istrate Caroian, fără de alți frați, din partea din sus, iară din partea din jos tij (la fel) din Năpădeni, parte lui Cotârlă, ce-i cumpărată din Andrieș și de mătușa noastră Lupa, fata Prăbăș, 300 ughi (ducaţi ungureşti) a dat când prada lui Vasile vodă, de a răscumpărat cumpărăturile, a patra parte a lui Istrate Caroian și din jumătate de sat din **Fântâne** a patra parte a lui Istrate Caroian. Aceste părți și ocini sunt de pe strămoșul nostru Ioan Caroian moșii. / Și ocina ce avem de pe strămoșul nostru Coromă Lașcul, jumătate de sat de **Drujăni**, ce să cheamă **Cobolta** de Drujinca, și se împarte cu Hășdienii în două și din țărmurile Drujălii, ce se împart în două la Roșestii și cu Scutăreștii, și din jumătate de sat din **Titieană** de pe Dele, a şasea parte, parte Andrăchii, fără de alți frați, frații Andrăchii după Geantaonul”[1433].

[1433] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 115, pp. 136, 137

CIOLPANUL

(lângă Buhuşi, Neamţ).

1774, iunie: Satul **Ciolpanul**, ţinutul Neamţului, ocolul Bistriţei, după recensământul lui Rumeanţev[1434], avea **toată suma caselor 14**. Scădere rufeturi 9: 1 văduvă, 8 case pustii. Rămân birnici 5. / **Birnici:** Vasile / Ştefan Căprioară / Toader, ungurian / Vasile, ungurian / Grigore, scutar. // **Rufeturi:** Maria, văduvă. // **8 case pustii**.

1899: „**Ciolpanul**, sătișor în comuna Costișa, plasa Bistriţa, judeţul Neamţ, situat spre marginea comunei Buhușul"[1435].

CIOLTANI

(lângă Popeşti, Iaşi).

1646, iunie 15: Ţigănaş, feciorul lui Băgău de **Cioltani** (lângă Popeşti, Iaşi) vinde „partea mea din **Cudreşti** (înglobat în Bălţaţi, comuna Bălţaţi, Iaşi), şi din

---

[1434] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 30

[1435] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 425

joseni, şi din suseni, ce ceste pe Bahlueţ, în ţinutul Cârligăturii, seminţiei mele Pătraşco şi Tofanm feciorul lui Clineşti de Cudreşti, drept 8 lei. / Şi în tocmeala noastră au fost Ilea şi Tănasie de **Cudreşti**, Coste şi Pavăl de **Mădrâjeci** (Mădârjeşti, comuna Bălţaţi, Iaşi), Constantin Forojie de **Storneşti** (comuna Sineşti, Iaşi) şi Chirilă Câlcul de **Bălţaţi** (comuna Bălţaţi, Iaşi). Şi s-a băut adălmaşul în casa lui Hilip”[1436].

CIOPLENI

(Orhei, Moldova).

1668, mai 19: Împuternicirea dată de Iliaş Alexandru voievod marelui clucer Gheorghe Catargiu să judece pricina dintre „Neculai Donici şi Gheorghiaş Zanohie cu Nicoară şi Strătulat, feciorii Tâmpei din **Ciopleni**, pentru o parte de ocină din satul **Hruşova**, zicând Donici şi Gheorghiaş că au făcut ei meşterşug cu o rudă a lor, anume Ştefan Niţul, şi i-au dat lui Ştefan Niţul, pe acea parte de ocină, 4 boi, 28 lei, 6 saci de grâu şi 1 sac de mălai şi i-au făcut zapis de danie pe acea parte de ocină. Deci, într-acea vreme, ei, văzând zapis de danie, au gândit că este danie dreaptă, ce n-au avut cum îl gâlcevi, iar acum să fi oblicit că a luat plată. Iar Nicoară şi Strătulat au d at seamă că o parte de ocină, dintr-acea parte, le-au dăruit, iar altă parte le-au vândut. Deci pentru

---

[1436] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 404, p. 347

vânzare au avut gâlceavă de răzeşii lui Ştefan şi cine le-a fost scaun, au dat să încapă răzeşii, şi ei să lipsească. Întraceea, ei de cumpărătură s-au lăsat, iar bucatele tot le stau la Ştefan, că încă până acum nu le-au întors. / Pentru aceea, să mergi acolo, să strângi oameni buni şi să socoteşti cu dreptate mare"[1437].

1670, iulie 4: „Duca voievod rânduieşte pe Constantin, ce a fost clucer, să cerceteze pâra ce face Niculae Donici şi cu Gheorghe Zahovie împotriva lui Nicoară şi Stratul, feciorii Tâmpei din **Ciopleni**, cu privire la dania cu meşterşug ce au căpătat-o de la Ştefan Niţul, în moşia **Hruşova**. Să se asculte câte 6 jurători din partea fiecărui pârât"[1438].

1679, mai 20: Zapisul lui Hilip, Dumitraşco, Toader, Vasile şi cu toţi feciorii şi cu toată seminţia lor din satul Ciopleni, în care scriu că s-au „învoit cu Donici clucerul şi cu rudele dumisale, Andrei Benga şi Maftei Niţul, şi am dat lui Donici clucerul, din hotarul satului nostru **Ciopleni** ţărmurile dinspre sat, în heleşteul ce a făcut dumnealui şi, pentru acel ţărumre de heleşteu şi pentru un heleşteu vechi, în coada heleşteului dumisale, peste care trece apa heleşteului dumisale, am dat, iar dumnealui ne-a dat jumătate de iaz mai sus de satul **Hruşăvăţ**, din hotarul satului nostru Ciopleni, din hotar în sus, cum am ţinut şi până acum"[1439].

[1437] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 115, pp. 122, 123
[1438] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 123, p. 127
[1439] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 145, p. 145

1904: „**Ciopleni**, sat în judeţul Chişinău, volosti Mireni, aşezat pe ţărmul drept al râului Ichel. Populaţiunea română, toţi răzeşi, 113 proprietari, capi de familie, care posedă 380 deseatini pământ. Cătunul Ciopleni-Drâmbaşeni, care se află în apropiere, aparţine nobililor Elena şi Tamara Sacharoff, în total 355,5 deseatini; mai există la Ciopleni, ca proprietară de 43 deseatini, doamna Socolnitski. Satul posedă o şcoală rurală, unde copiii învaţă numai ruseşte; populaţiunea însă nu vorbeşte această limbă”[1440].

CIORĂNI

(comuna Blăgești, Vaslui).

1644, septembrie 5: Bogza călugărul dă, „pentru sufletul părinților lui... lui Dumitru uricarul, fratele lui Mândrea din **Ghieban** (Bibarțu, comuna Boțești, Vaslui), o bucățea de ocină din satul **Todirești** (comuna Codăești, Vaslui), însă partea lui ce se va alege... / Și în această tocmeală s-au întâmplat popa Gavril din **Tăbălăești** (comuna Bunești-Averești, Vaslui), Burghelea și Toader Beghiul din **Ciorăni** (comuna Blăgești, Vaslui). / Milostive Doamne, ia și știe”[1441].

[1440] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 65

[1441] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 415, pp. 397, 398

CIORĂŞTI

(sat pe Dumitra, comuna Epureni, Vaslui).

1452, septembrie 10: Întărit de Alexandru voievod postelnicului Ignat, care primeşte uric pentru „a lui dreaptă ocină şi moşii, sate anume Şoldeştii, la Dumitra, şi Cioråştii, şi Bârlăleştii, şi Soltăneştii, şi Socii, cu mănăstire şi cu Stanul, şi, pe Prut, Dănişoara, şi Ciocăneşti, şi Borzăştii, şi, tot acolo, la Vadul Ruşilor, unde este Niag, şi, de acolo, câmpul până ajunge la altă selişte, unde au fost Mane, şi selişte... Ştelunova, şi, pe din sus, la gura Sărăţii, sileşte Buvina, i... osebit alte selişti, şi pe din sus de Husova, şi Dobromireştii, pe Smila, şi Balosineşti, pe Smilişoara, şi, pe Tutova, unde este fratele lui, Româneşti, şi unde este casa lui, la Moina, şi sileşte Negrileşti, şi sileşte pe Lucoveţ, unde au fost Frumuşelul, şi Zorilă, pe Tegheci, şi, la Prut, pe gârla Soholeţul, unde au avut şi moară şi iaz”[1442]. Hotare, din vechi.

1442 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 20, pp. 22, 23

CIORĂŞTI

(sat pe Bârlad, comuna Priponeşti, Galaţi).

1488: Întărit de Ştefan voievod stolnicului Ion Frunteş, care cumpărase, cu 80 de zloţi tătăreşti, de la pârcălabul Neag şi de la fiica sa Marenca, „din ocina şi dedina lor dreaptă, un sat pe Bârlad, anume Cioreştii”[1443]. Hotarul, din veac.

1728, august 13: Porunca dată de Grigore Ghica voievod marelui stolnic Costachi, după ce „s-au jeluit preotul Sava din **Ciorăşti**, preotul Lupul, diaconul Vasile Başok şi Tacul pe Tofan, egumenul mănăstirii Corni, zicând că, având ei un unchi călugăr acolo, el şi-a dat partea lui de moşie din **Lărgăşiani** sfintei biserici, şi a fost alt egumen grec, şi a tot stăpânit mănăstirea acea parte până acum, când Tofan egumenul a vândut părţile mănăstirii şi a vândut şi părţile celorlalţi fraţi lui Ştefan Catargiul. / Deci să le iei dumneata seama cu bună dreptate şi de vei afla că a vândut egumenul şi părţile altor fraţi, să caute Catargiul să-şi ia banii de la călugăr şi oamenii să-şi stăpânească moşia”[1444].

[1443] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 20, pp. 34-36

[1444] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române între 1428-1757*, vol. XXIV, Iaşi 1930, pp. 8, 9

CIORĂŞTI

(comuna Ciorăşti, raionul Nisporeni, Moldova).

1545: Hotarnica moşiilor mănăstirii **Căpriana**, întărită prin uric de la Petru (Rareş) voievod: „Se începe hotarul de la Işnovăţ, este piatră dinspre răsărit și alta împotrivă, ce este peste Işnovăţ, dinspre amiazăzi; se hotărăște cu **Mimorănii** și se coboară dincoace, în Valea lui Coste, și se suie drept la deal, înspre răsărit, și este piatră în muchie și purcede înspre miazănoapte, pin vărsătura apei, pin mijlocul poienilor și se hotărăște cu locul **Trușănilor** și este piatră. Până aice a mers tot împreună cu a Mimorănilor hotar, de acolo purcede prin codru, pe vărsături deasupra Trușănilor și pe deasupra **Cojușnii** și pe deasupra **Volosănilor**, tot pe vărsătura apei, și se scoboară drept înspre Bâc, pe o vale ce se numeşte Domnească. / În gura văii acesteia este moviliță și piatră. De acolo, merge drept peste Bâc, în ținutul Orheiului, la movila ce este în gura văii **Găleştilor** și este pus cu piatră. Și de acolo purcede înspre apus, pe zare dealului, cu hotarul Găleştilor, prin fundul văii Căldă-roasăi și loveşte mai sus de gura văii țarinii și în zarea dealului este piatră, și merge pe muchia dealului, până se împreună cu hotarul **Vărzăreştilor**, într-o vâlcică; se coboară drept la vale, în siliștea Vărzăreştilor, prin talpa casei lui Stan Vărzariu s-a pus piatră și mai la vale, fântâna cu budăi de stejar. / Și purcede alăture spre hotarul **Pitușcii**, până la Voloate și se suie drept pin

voloate, la deal, este moviliță și piatră. De acolo, purcede pin vărsătura apei drept muchia, alături cu hotarul Pitușcii, pe la țigla cea mare cu dumbravă, unde se hotărăște și se împreună cu hotarul **Păuleştilor**, este piatră, și se coboară drept înspre apus, în Vale Păuleascăi, este moviliță și piatră, și taie curmeziș până în zarea dealului, la ruptură, spre Bâc, unde se împreună cu hotarul **Neșcanilor** și taie drept peste Bâc, în gura Verchii și pe mijlocul văii Verchiei se suie la deal și, în muchie, este piatră, și purcede tot zarea, mai la deal, deasupra **Tuzorii** și pe mijlocul codrului, pe deasupra **Uneaștilor** și pe deasupra **Horodiștii** dinspre Bâc, până în poienile Cunilii și acolo este țiglă mare, goală, fără copaci, și piatră, și coboară drept la vale și trece peste Cunila și se suie la deal, la lacul cu rogozul lui și merge pin mijlocul codrului, și se coboară la Lacul Negru și trece peste valea **Ciorăștilor**, prin poieni, și se suie la deal, pe Valea Noarbei și iese deasupra Ciorăștilor, până deasupra **Răcătăului** și merge pin dumbravă spre Bâcovăț și se împreună cu **Corneştii**, este piatră în drum, și trece peste Bâcovăț. în ținutul Lăpușnii, drept la deal și se împreună cu hotarul **Cârsteştilor** și al **Căzăneştilor** și al **Săcărenilor** și merge pe mijlocul codrului, până în Poiana Cârlanilor, și merge pe marginea poienii, dinspre amiazăzi, înspre răsărit, mai jos de fundul Vălcinețului, este piatră într-o costișă, și se suie până în muchia dealului și merge în jos drept prin codru și se apropie de unde se văd marginile **Târnovcii**, din jos, dinspre mănăstire, este piatră în codru, unde am stătut de am arătat marginile poienii, și de la piatră se coboară drept la vale și taie pe valea Târnavcăi mai sus de luncă, în margi-nile poienii dinspre mănăstire este piatră, și de la piatră se

suie drept la deal în mijlocul codrului, piatră și buor domnesc într-un stejar, și ia culmea dealului, în jos, înspre răsărit, între Botna și între Cătarha, deasupra ulmilor, până în fundul Suricii, în poiană este piatră, și purcede pe culme, între Surice și între Cătarha, deasupra **Pojorănilor**, și se împreună cu hotarul Mimorănilor, mai sus dintâi pomenit, într-o moviliță drept acel hotar întâi pomenit și de la moviliță se coboară la vale, peste Cătarha, și se împreună cu hotarul de unde am purces dintâi, în siliște **Zăpenilor** și a **Mimorenilor**”[1445].

1623, iulie 19: Martori, atunci când Ştefan Tomşa voievod întăreşte moşiile vornicului de gloată Ionaşco Cehan, în baza zapisului de mărturie semnat de Cihan cel bătrân, de fraţii Rusul şi Laur din **Stăneşti** (lângă Horjeşti, judeţul Lăpuşna, Moldova), de Mărgelat, Stângaci şi Simion, tot din Stăneşti, de Bălici şi Văsiu din **Ciorăşti** (judeţul Ungheni, Moldova), care confirmă că „el şi-a cumpărat o parte de ocină din satul **Nemicani** (judeţul Lăpuşna, Moldova), de la Toader Hudici, pitărel din **Hudiceani** (judeţul Lăpuşna, Moldova), toată partea lui, cât se va alege din satul Nemicani, care acea parte de ocină i-a fost cumpărătură de la Toader Cosiţă, pentru 30 taleri bătuţi. / Şi iarăşi a adus înaintea noastră alt zapis, de la Toader Dubău ureadnic din **Huşi** (târg în ţinutul Fălciu, Vaslui) şi de la şoltuzul şi 12 pârgari de acolo, şi de la popa Trifan, şi de la Dumitru Soraci, şi de la Gavril Iuriescul, şi de la Balcău Ianciul, iarăşi şi de la Roman, şi Grigorie din **Pâhneşti** (comuna Arsura, Vaslui), şi de la Bilaşco, şi Frăea, şi Hilip, şi popa Oniţă din **Şopârleni** (comuna Heleştieni, Iaşi), de asemenea scriind că şi-a

[1445] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 7, pp. 11, 12

cumpărat o parte de ocină, de la Sava stolnicel, fiul lui Raşco, din toată partea tatălui său, Raşco, cât se va alege, jumătate din satul Şopârleni, pentru 60 de taleri de argint. / Şi de asemenea a adus înaintea noastră alt zapis, dinaintea lui Ionaşco, fost mare armaş, şi de la Toader din **Botneni** (sat pe Crasna, Iaşi), şi de la popa Efrim, şi de la Moisei, de asemenea scriind că şi-a cumpărat o parte de ocină de la Măriica Stângăcioaie, fiica lui Posmag, nepoata Micăi, toată partea ei cât se va alege din satul **Dolheşti** (sat pe Crasna, Iaşi), jumătate, însă partea din ţarină şi din vatra satului, iar fânaţul să fie tot, pentru 22 de taleri bătuţi"[1446].

1637, octombrie 25: Ion şi Onofrei, feciorii Frâncului, nepoţii lui Frunteş Isac din sat din **Belciug**, de pe apa Bârladului, din ţinutul Fălciului vând partea lor „de ocină din sat din **Stolniceni** (comuna Viişoara, Vaslui), **Belciug** (comuna Viişoara, Vaslui), **Dănceşti** (comuna Viişoara, Vaslui) din ţinutul Fălciului, şi din **Sârbi** (comuna Banca, Vaslui), şi din **Ciorăşti** (comuna Ciorăşti, raionul Nisporeni, Moldova), de pe apa Bârladului… lui Ionaşco, nepotul hatmanului Nicoară. Şi în această tocmeală am fost eu, Andreica stolnicelul din **Şerbăcani** (Şărbăcani, comuna Viişoara, Vaslui), Vasile Focea şi Simion Tăpălagă din **Răpşeni** (comuna Viişoara, Vaslui), Lepădat feciorul lui Pătrăşcan, Hămsea călăraş şi Costin botaru"[1447].

1637, noiembrie 28: Întărit de Vasile Lupu voievod căpitanului Bosiiuc şi cneaghinei salr Antimiia,

---

[1446] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 102, pp. 147-149

[1447] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 208, pp. 191, 192

fiica lui Mândru fost armaş, nepoata lui Burnar vornic, care primesc urice pentru „jumătate din satul **Salcea** (lângă Leuşeni, raionul Hânceşti, Moldova), jumătate din satul **Solotfenii** (Vrăbieni, lângă Leuşeni, raionul Hânceşti, Moldova), care se numeşte acum **Vrăbienii**, ce sunt în ţonutul Lăpuşna, pe râul Nârnova, lângă Pietrosul, unde se varsă Bolota în Prut, unde a fost Obrăjie… **Călimăneşti** (comuna Călimăneşti, raionul Nisporeni, Moldova), tot pe Nărnova, **Colacul** (în Cioara, comuna Cioara, raionul Hânceşti, Moldova) pe Prut, ce este în hotarul **Ciorăştilor** (comuna Ciorăşti, raionul Nisporeni, Moldova)… / Şi de asemenea, dreptele lor ocini şi cumpărături din jumătate din satul **Brădiceşti** (comuna Dolheşti, Iaşi), din partea de sus, cumpărătură de la vărul său Ion, nepotul lui Bunescul, pentru 35 de taleri de argint, ce este în ţinutul Fălciu… / Şi de asemenea, după un zapis de mărturie de la Gherghe fost armaş, Ţogoe din **Răspopi** (lângă Tălpigeni, comuna Boteşti, Vaslui), Ion şi Cociorvă din **Brădiceşti**, scriind că au venit înaintea lor Măciusca şi Măriuca, fiicele Saftei, nepoatele lui Neagul, şi au vândut toate părţile lor din satul **Chiriceşti** (Chirceşti, comuna Micleşti, Vaslui) şi cât se va alege din **Brădiceşti**… / Şi de asemenea, a venit în faţa acelor oameni buni Mărica, fiica lui Stancu, nepoata lui Ion Bunescul, şi a vândut părţile ei de moştenire din acest sat **Brădiceşti**, pentru 15 taleri de argint… / Şi de asemenea, au venit înaintea domniei mele Drăghici, fiul lui Ion Bunescu, şi Ionaşcu, fiul lui Săc…, nepotul lui Bunescul, şi au vândut toate părţile lor din satul Brădiceştim ce este în ţinutul Vaslui”[1448].

[1448] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 217, pp. 197-199

1668, octombrie 12: Ispisoc de judecată de la Iliaş Alexandru voievod, după ce „au pârât de faţă Gheorghe şi Mihăilă Bărdea pe Ştoca ce a fost jitnicer pentru catul **Ciorăşti**, ce sunt la ţinutul Iaşilor, zicând Gheorghe şi Mihăilă că au ei moşie acolo şi au împresurătură de Ştoca, iar Ştoca a dat seamă că acolo a fost cumpărătura Iorgăi postelnicul, aleasă şi stâlpită din zilele lui Vasile vodă de Raoviţă, Neniul şi Sturzea, şi pe acolo va să ţină şi el, iar aceşti oameni nu-l lasă, deci domnia mea le-am fost dat hotarnic pe Ionaşco cămăraşul, de le-a socotit şi le-a ales să ţină, dar ei nu s-au ţinut, ci au cerut alt hotarnic, deci l-am dat pe Dumitraşco logofătul, să socotească cu dreptate pe unde a fost hotarul Iorgăi şi să mai pună doi-trei stâlpi, iar de va afla că n-au fost ţinând Gheorghe şi Mihăilă Bărdea peste stâlpii ce au fost puşi, să aibă a-i duce Dumitraşco logofătul să dea seama”[1449].

1671, iunie 21: Ispisoc de judecată de la Duca voievod, după pâra „ce a avut Vasile cu nepotul său Iosăp pentru o parte din moşia **Ciorăştii** de peste Prut, pe care Iosăp a fost vândut unui moş al său, Vrabii, cu tocmeală de 14 lei, când atunci i-au şi răspuns 7 lei şi pentru că nu a răspuns şi rămăşiţa de 7 lei, numitul Iosăp a vândut-o lui Darie spătar, noi am hotărât să rămână în stăpânirea lui Vrabii, iar feciorii lui Darie să-şi primească banii de la vânzătorul Iosăp, pentru care am poruncit şi lui Vasile Călmăţuianu ca să îndatorească pe Iosăp a face zapis la mâna lui Vrabie”[1450].

1449 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 271, 272

1450 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 97, p. 124

1774, iunie 5: Satul **Ciorăştii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Faţa Bâcului, după recensământul lui Rumeanţev[1451], avea **toată suma caselor 16**. Scădere rufeturi 6: 1 popă, 1 călăraş, 1 diacon, 3 femei sărace. Rămân birnici 10. / **Birnici:** Apostol Fetco / Toader Mârza / Ilii Guţul / Lazor / Mihăilă Gulincă / Neculai Guţul / Ion Mârza / Ioniţă Treiboi, vornic / Gheorghi, prisăcar / Ion Armăsar. // **Rufeturi:** Popa Ion / Gheorghe, diacon / Măcarii, călugăr / Alicsandra, săracă / Irina, săracă / Panaghia, săracă.

CIORBEŞTI

(pe Putna, Vrancea).

1643, octombrie 5: Scrisoarea diaconului Pătraşcu, prin care îl înştiinţează pe Vasile Lupu voievod că, la cererea călugărilor de la mănăstirea Pângăraţi, a fost „la sat la **Mogeşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), să alegem nişte părţi ce-au fost cumpărat de la Florea, feciorul lui Dumbravă, de la femeia lui şi de la nepotul lor Ignat, 20 de paşi în frunte, şi din vad de moară, a şaptea parte, drept 20 de galbeni. Şi de la Crăciun din **Ciorbeşti** (pe Putna, Vrancea) şi de la femeia lui Măriia, fata Anii, 20 de paşi, cu parte din vad de moară, drept 15 galbeni, şi 20 paşi din frunte ce i-a dat Solomon, ce a fost vameş, şi partea lui din vad, cumpărătură, şi 5 paşi ce a cumpărat de

---

[1451] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 426

la Vasile, feciorul Hoţului, şi de la femeia lui Măriia, drept 3 galbeni, şi o vie cu pomăt şi partea din vad de moară, a şaptea parte, ce a cumpărat de la Ureche şi de la femeia lui Frăsina, drept 20 de galbeni. / Deci am strâns oameni buni, pe Iane şi Istratie din **Bătrâineşti** (Bătineşti, comuna Ţifeşti, Vrancea), Barta, Trif, Ionaşcu, Iachim, Andreica şi Ghervasie din **Sârbi** (comuna Bârgăoani, Neamţ), şi le-am apes 65 de paşi, şi i-am stâlpit cu bolovani, din apa Putnii, până-n hotarul Milcovenilor"[1452].

1719, mai 5: Vasilache sin (fiu) Ianole şi al Grecei, fata lui Todosă armaşul, vară primară lui Pătrăşcan căpitanul ot **Bătineşti** şi **Cirbeşti**, de pe gârla Putnei de sus, mărturiseşte că a vândut „maică-mea Greaca 3 pământuri în Cirbeşti şi 3 pământuri în Bătineşti lui Ioan Pălade fost mare spătar, în 22 pol lei, care fac 7 pământuri în frunte, cu vad de moară şi din hotar în hotar, cum merge hotarul din apa Putnei, până în hotarul Păţăştilor, care trece peste Şuşiţa"[1453].

1742, octombrie 25: Irimia Grăjdeanul şi Andriu, nepoţi căpitanului Pătrăşcanu, vând fostului mare clucer Constandin Pălade „a lor ocină dreaptă şi moşie, 1 pol (jumătate) pământ din sat din **Ciurbeşti**, din ţinutul Putnei, pe apa gârlei din sus, alături cu **Bătineştii din sus**, pe din jos, din hotar în hotar, care le-a rămas de la strămoşul lor Pătrăşcan cămăraşul, din uric de la Miron Barnovschi vodă, din leat 7136 (1628) iunie 25, însă pe acel pol pământ, sat, vie şi pomi, ai lui Lupaşco Ianole cu

[1452] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 191, p. 178

[1453] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 357, pp. 284, 287

fraţii lui”[1454].

CIORECEŞTI

(înglobat în Lunca Banului, comuna Lunca Banului, Vaslui).

1522: Întărit de Ştefan (cel Tânăr) voievod vornicului Ioan Banul, Toader Bărlad, Ştirbeţ, nepotul de frate Lie, feciorul Guşului, şi rudelor Lupe, Ion, Fătul, Negrita şi Parasca, fiii lui Dragoş, cu ocazia împărţirii moşiilor moştenite, atunci când „un sat, anume **Cioriceşti**, s-a venit în partea Banului vornic – a patra parte de sat, partea de sus, care i-a fost dăruită de unchiul său Gavril Vreameş; iar în partea lui Toader Bărlad s-a cuvenit a patra parte de sat Cioriceşti, partea din jos; iar în partea lui Ştirbeţ şi a nepotului său de frate Lie, fiul Guşului, s-a venit, în acelaşi sat, a patra parte, partea din sus; iar în partea Lupei şi a fraţilor săi, fiii lui Dragoş, s-a venit, din a patra parte din acelaşi sat Cioriceşti, partea din jos”[1455].

1635, ianuarie 5: Carte de hotărât satul **Stănileşti** (comuna Stănileşti, Vaslui) şi cutul **Ruşilor** (comuna Stănileşti, Vaslui), partea lui Cehan, de **Stărpenii** (comuna Stănileşti, Vaslui), cu cutul **Muntenilor** (comuna Stănileşti, Vaslui), partea Roşcăi, în ţinutul Lăpuşna, semna-

[1454] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 361, pp. 287, 288

[1455] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. I, Iaşi 1906, pp. 113-116

tă de Cujbă vornic, Duca comis, Dumitraşco feciorul Şetrarului, Iuga din **Horjeşti** (comuna Mingir, raionul Hânceşti, Moldova), Mihalcea, Pavel şi Creţul din **Gurbăneşti** (lângă Hănăsenii Noi, raionul Leova, Moldova), Păntelei din **Budeşti** (raionul Leova, Moldova), Ciorba din **Cârlegaţi** (azi Pădureni, comuna Pădureni, Vaslui), Dieniş şi Gligorie din **Plotoneşti** (comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Gherman din **Clocicari** (lângă Văleni, comuna Pădureni, Vaslui), Ciocan din **Leoşti** (comuna Pădureni, Vaslui), Pavel din **Plăvăţeni** (lângă Urlaţi, comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Modruz din **Urlaţi** (comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Colac, Andronic şi Gheorghe din **Vârâţi** (înglobat în Lunca Banului, comuna Lunca Banului, Vaslui), Gligorie din **Cioreceşti** (înglobat în Lunca Banului, comuna Lunca Banului, Vaslui), Gligorcea din **Broscăşeni** (Broscoşeşti, comuna Lunca Banului, Vaslui), Pătraşco şoltuz, Giurgea, Pătrăşcan şi Ştefan Galbăn din **Huşi**. / Şi s-a stâlpit din ţarină şi din vatra satului, cum am aflat cu oameni buni. Aşijderea, ce s-au aflat bălţi pe hotarul Stărpenilor, din capul satului din jos, jumătate din iezerul Lungul, iar jumătate este a Măcicanilor. De aici, de la Lungul în sus, este Balta Simei; de-aici, mai sus, este Balta Avraamului; de-aici este Gârla Lungului; de-aici este Racela, în capul hotarului de sus, iar din jos este hotarul Stărpenilor, până în vadul Pruteţului. Aceste bălţi sunt peste Prut, dinspre răsărit; iar bălţile ce sunt pe hotarul Stănileştilor sunt de ceastă parte de Prut, dinspre apus, şi se împreună cu ale Volosenilor. De aceasta scriem şi dăm ştire Măriei Dumitale”[1456].

[1456] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 2, pp. 2, 3

1800, decembrie 19: Schimb de moşii între episcopul Huşului şi spătarul Constandin Roset, „adică dând episcopul Gherasim un iaz cu moară pe apa Crasnei, ce se numeşte iazul Savei, şi părţile ce le are în moşiile **Roşiorii** şi **Avereştii** pe apa Crasnei, la ţinutul Fălciului, şi **Cioricenii**, la ţinutul Vasluiului, iarăşi pe Crasna, luând împotrivă episcopia alte părţi, tot din ţinutul Fălciului”[1457].

CIORENI

(satul Cioreni, contopit cu Belceşti,
comuna Belceşti, Iaşi).

1634, ianuarie 25: Întărit de Moise Moghila voievod diacului Sturza, care primeşte urice pentru cumpărăturile sale din vremea lui Ştefan Tomşa voievod, „din jumătate de sat **Tâhăreşti** (lângă Erbiceni, comuna Erbiceni, Iaşi), dintr-a treia parte a zecea parte, şi satul **Şăndrenii** (lângă Erbiceni, comuna Erbiceni, Iaşi), iarăşi ce-i pe Ursoaia, în ţinutul Hârlăului, care i-a fost cumpărătură unchiului său, lui Pepelea fost logofăt, de la Gavril Grama diacul şi de la Ionaşco, feciorul Drăghinii, nepot lui Pilat, drept 200 zloţi… / şi altă parte a satului **Tâlhăreşti** şi din sat de **Şăndreni**, ce le-a fost cumpărătură unchiului său Marco Pepelea, de la Ursul, feciorul Măricăi, nepot lui Gândac, strănepot Oancii, fecior lui Tălhariu, drept 36 taleri… / Şi iarăşi, o poiană,

[1457] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, Iassi 1889, pp. 19-22

ce se numeşte **Ciorenii** (satul Cioreni, contopit cu Belceşti, comuna Belceşti, Iaşi), din ispisoc de cumpărătură ce a avut unchiul său Pepelea logofăt Aron vodă”[1458].

CIOREŞTI

(sat „unde a fost Negru Iuga”, comuna Puşkin, raionul Călăraşi, Moldova).

1443, martie 6: Întărit de Ştefan voievod lui Mihul pisar, care primeşte uric pentru „un sat pe Cotovţea, anume Săseni, unde trăieşte Laur, pe care i l-a vândut sluga noastră, pan Ion Boldor, pentru cincizeci zloţi… Şi, de asemenea, i-am dat şi alt sat, sub Botne, lângă Vâlcan, mai jos de Lucani, anume unde a fost Negru Iuga. Şi, de asemenea, i-am dat o prisacă, lângă Săseni, anume prisaca lui Vrabie. Şi, de asemenea, oriunde va putea să-şi aşeze mori pe Cotovţea el să-şi aşeze oricâte… Iar hotarele acestor sate şi ale prisăcii să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[1459].

[1458] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 39, pp. 42, 43

[1459] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 225, pp. 314-316

CIORNA

(pe Nistru, judeţul Chişinău, Moldova).

1774, iunie 5: Satul **Ciorna**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Nistrului, după recensământul lui Rumeanţev[1460], avea **toată suma caselor 17**. Scădere rufeturi 2: 1 volintir, 1 popă. Rămân birnici 15. / **Birnici:** Grigori fiul preutesii / Dănilă Viziriul / Chiriac Ţurcanul / Mihălachi, păscaru (pescarul – n. n.) / Masile Ţurcanu / Gavril Cuziac / Tănasă fiul lui Ştefan, moşneag / Tudosi Viziriul / Dumitru Ţurcan, moşneag / Ioniţă Samoilă / Maftei Leşanu / Ioniţă, tutunar / Cârste Prutianu / Grigoraş, cârciumar. // **Rufeturi:** Constandin Petco, volintir / Popa Alecsii.

1904: „**Ciorna**, sat în judeţul Orhei, volosti Rărâna, la gura pârâiaşului Ciorna, pe malul Nistrului, la nord de Răzâna. Are 143 case, cu o populaţie de 849 suflete de ţărani români”[1461].

[1460] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 464, 465

[1461] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 65

CIORNEI

(fostul sat Tomeşti, Botoşani).

1628, aprilie 5: Zapisul Titei, fiica lui Şoldan din Şoldăneşti, prin care mărturiseşte „cum am dat lui Toader Gânscă şi feciorilor lui, nepoţilor mei, partea mea din **Şoldăneşti** (ţinutul Hârlău, Botoşani), ce a fost a lui Şoldan, ce se va alege din vatra satului şi din câmp, şi din pădure şi din pomete şi din tot venitul cât va fi… Şi în tocmeala noastră au fost Iosip Şeaidir de **Iugani** (comuna Deleni, Iaşi), Patrovici de **Uriceni** (azi Soroceni, Botoşani), Pătraşco de **Buhăiceni** (azi Buhăceni, Botoşani), Oniul cel bătrân şi popa Dediul de **Tomeşti** (azi Ciornei, Botoşani), Rusul de **Silicicani** (azi Silişcani, Botoşani) şi alţi mulţi oameni buni”[1462].

[1462] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 336, pp. 461, 462

CIORNORUDINŢII

(raionul Soroca, Moldova).

1627, aprilie 20: Catastiful satelor marelui logofăt Dumitraşco Ştefan şi ale cneaghinei sale Ziniica, fiica lui Mogâldea vornic: „**Hliniştea** (lângă pârâul Naslavcea, Moldova) pe Nistru, cu loc de mori în Năslavcea, în ţinutul Hotinului, şi **Chehnăuţii** (azi oraşul Chelmenţi, Ucraina), într-acel ţinut, **Ciornorudenţii** (Ciornorudinţii, raionul Soroca, Moldova) şi **Ternauca** (raionul Soroca, Moldova) în ţinutul Sorocii. Aceste sate sunt drepte moşii Mariei Căzacăi, jupânesei lui Trifan postelnicul, fata lui Dumitru Movilă pârcălabul, nepoata lui Văscan Movilă, strănepoata lui Hudici. Însă Chehnăuţii au fost vândut Dumitru Movilă pârcălabul lui Dondăş şi Grozei şi feciorilor lui Farmachi şi lui Stan. Apoi le-a întors Trifan postelnicul, cu jupâneasa lui Mariia Căzaca, fata lui Dumitru Movilă, câţi bani au dat ei toţi. Iar după moartea lui Trifan postelnicul, jupâneasa Mariia Căzaca Trifăneasa a dat toate ocinile ei măriei sale, domnul nostru, lui Miron Barnovschi Moghilă vodă… pentru că era măria sa rudă mai de aproape decât altă rudă şi ea feciori n-a avut din trupul ei. După aceea, i s-a întâmplat moartea şi o au îngropat la mănăstire la Eţcani, în târgul Sucevei. Deci măria sa s-a milostivit cu acele sate pentru dreaptă slujbă, alta am dat şi 100 de galbeni bani buni la acea sfântă mănăstire, şi i-am făcut pamente să fie în toţi anii, din an în an, şi o au scris la sfântul şi marele jertfel-

nic; încă numai Hliniştea şi cu Chehnăuţii şi cu Ternauca m-a miluit măria sa vodă şi cu ţiganii ei, iar Ciornorudinţii au fost vândut Căzaca Trifăneasă lui Vasile Şeptilici hatmanul, iar după moartea lui Şeptilici, căzut-a jupâneasa lui Tofana într-o nevoie şi într-o răutate foarte mare de către Varftolomei stolnicul, cumnatul lui Radul vodă, în zilele Radului vodă. Deci ea nu a avut cum face în alt chip, ci a căzut după noi cu mare rugăminte şi i-am dat un cal bun şi şase iepe biciuluite drept 100 galbeni roşii; şi s-a plătit de către Varftolemei stolnicul; şi câte urice şi drese au fost pe acele sate încă mi le-a dat măria sa vodă toate, ca să ştie”[1463].

CIORSAC

(sat pe Tutova, Vaslui).

1428, iulie 24: Întărit de Alexandru cel Bun lui Sinata, „lui şi fiilor lui, şi fraţilor lui, lui Toader şi lui Berea, şi nepoţilor lui”, care primesc uric pentru „trei sate, unul pe Zeletin, unde este casa lui (Sănăteşti, azi Glăvăneşti, Bacău), şi, pe Frumuşel, unde au fost Dragoş (Frumuşelu, com. Glăvăneşti, Bacău), şi pe Tutova, unde este cneaz Ciorsac (Ciorsac, pe Tutova, Vaslui)… Iar hotarele acelor trei sate de mai sus scrise să le fie după hotarele cele vechi, pe unde din veci au apucat”[1464].

[1463] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 186, pp. 247, 248

[1464] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 76, p. 111

CIORTEŞTI

(comuna Ciorteşti, Iaşi-Vaslui).

1643, ianuarie 8: Ionaşco Ciorte călugărul, cu numele de călugărie Ioachim, din satul **Ciorteşti**, dăruieşte „sfintei mănăstiri Golăi, din târgul Iaşi, tot ce am eu agonisit la bătrâneţile mele şi… partea mea de ocină, câtă se va alege dinspre fraţii mei, din satul **Ciorteşti** (comuna Ciorteşti, Iaşi), din vatra satului, cu case gata, ce am făcut eu însumi, şi cu pometi ce am făcut eu la casa mea”[1465].

1899: „**Ciorteşti**, comună rurală în partea de nord-est a plășii Crasna, judeţul Vaslui, la distanță de 42 km de orașul Vaslui şi de 17 km de Codăești, reşedinţa plăşii. Se află situată pe dealuri, văi și şesuri, parte acoperite cu păduri, iar parte cu fâneţe și imaşuri. Se compune din satele: Ciortești, Șerbești, Pribești, Deleni, Coropceni şi Crasna, pe o întindere de 9.614 hectare, din care: 1.845 hectare pământ de cultură, imaş și fânaţ ale proprietății, iar 2.207 hectare ale locuitorilor. Are o populație de 681 familii sau 2.784 suflete, din care 12 familii evrei, cu 62 suflete; 61 familii ţigani, cu 198 suflete. Sunt 1.220 căsătoriți. Ştiu carte 193 persoane. În această comună sunt: 5 biserici, deservite de 5 preoți și 7 cântăreţi; o școală; 2 mori cu vapori; 16 cârciumi. Comerţul se face

[1465] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 3, p. 2

de 23 români și 8 străini, Prin mijlocul comunei trece șoseaua naţională Iași-Vaslui, paralel cu pârâul Văslueţul. Budgetul e de 6875 lei laveniturі și de 6675 lei 45 bani la cheltueli. Vite 1.448: vite mari cornute, 3.330 oi, 60 capre, 187 cai şi 364 râmători; sunt şi 50 stupi. Locuitorii posedă: 181 pluguri cu boi și 8 cu cai, 147 care cu boi și 44 căruţe cu cai. / **Ciorteşti**, sat, în centrul comuna Ciortești, plusa Crasna, județul Vasluiii, situat între 2 dealuri, unul la est și altul la vest. Curge prin mijlocul satului Pârâul Balosinei: Are o suprafață de 870 hectare, şi o populație de 195 familii sau 847 suflete, din care: 3 familii evrei, cu 14 suflete; 5 familii ţigani, cu 17 suflete. Aici este o școală, înființată la 1867, frecventată de 27 elevi; o biserică făcută de obştea locuitorilor pe la 1788, deservită de 2 preoţi și 2 cântăreţi. Sunt şi 2 cârciumi. Numărul vitelor e de: 352 vite mari cornute, 60 cai, 1.200 oi, 20 capre și 130 râmători, Locuitori posedă: 60 pluguri şi 80 care cu boi, 3 pluguri și 12 căruțe cu cai; 120 stupi".

CIORTOLOM

(Sârbii, sat pe Hudalma, lângă Ciortolom,
comuna Vizureni, Vaslui).

1436, septembrie 19: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi lui Dan Mesehnă, care primeşte uric pentru „opt sate, anume: Ruja Petru, la Cobâlă, şi Oneşti, şi Câteştii, şi Virişeştii, şi Selevestreanii, şi, pe Hubalna, **Sârbii** şi Şcheianii, şi Lieştii, la gura Jeravăşului, şi, pe Horincea,

Cavadineştii şi Badea... Iar hotarul tuturor acestor sate să fie cu toate hotarele lor vechi”[1466].

1637, aprilie 16: Călugării de la mănăstirea Bisericani au câştig de cauză, faţă de Ileana, fiica Rujei din **Ciortolomi** (Ciortolom, comuna Tutova, Vaslui), care îi pârâse „pentru o parte de ocină din a treia parte din satul **Feţingheşti**, ce se numeşte acum **Răzimeşti**, din ţinutul Putna, cu vad de moară pe pârâul Putna şi cu vii, partea din jos, pe care a stăpânit-o Caramiz”, dar, după aceea, „lui Evstratie logofăt i-a fost dreaptă ocină şi cumpărătură de la însăşi Ileana, fiica Rujei, şi de la toate rudele ei, anume Duraşco şi sora lui Ţonţa, fiii lui Caramiz, nepoţii lui Jurj Iliescul, Băloş, Irodia, Maria, Constantin, Vasile, Dumitraşco şi Hârta, fiii lui Nistor şi ai lui Lucoci, nepoţii lui Caramiz, Pătrăşcan şi Maria, fiii Măriei, fiica lui Caramiz, Simziana, Damascina şi Marta, fiicele lui Ursul, de asemenea nepoţii lui Caramiz, Dumitru, nepotul lui Ursul, Gligorcea, Eremia şi Costache, fiii lui Giurgea, toţi nepoţi şi strănepoţii lui Giurgea Iliescul”[1467].

1698, septembrie 2: Simina visterniceasa (Gheuca) dă „zapis la mâna lui Lupan, feciorul nostru, precum îi sunt cu 350 de merţe de pâine datoare, şi i-am dat morile de la **Ciortolom** într-un an, ca să-şi ia pâinea cu care-i dunt datoare; însă eu îi sunt datoare cu tot felul de pâine: cu grâu, cu secară, cu mălai, cu orz, ce, până s-a

---

[1466] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 163, pp. 227-229

[1467] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 66, pp. 66-68

plini suma, să aibă a le ţine”[1468].

1899: „**Ciortolomul**, sat în judeţul Tutova, plasa Corodul, comuna Vizureni, pe malul stâng al râului Bârlad. Are 204 locuitori, din care 13 știu carte; 95 case. Are grădinării”[1469].

CIORTOVA

(raionul Kotovsk, Moldova).

1580: Întărit de Iancul (Sasul) voievod lui Gavril Sprânceană paharnic, Alontie Pojar, Toader Sprânceană, Mihail Arvat şi fratelui său Toader, pe care îi miluieşte „cu o bucată de pământ cu fâneţe, peste Prut, dinspre răsărit, unde se numeşte **Ciortova** (raionul Kotovsk[1470], Moldova), dar să fie în trei părţi: două părţi din sus să fie lui Gavril Sprânceană paharnic, iar a treia parte, din jos, să fie lui Anton Pojar, Toader Sprânceană, Mihăilă Arvat şi fratelui său Toader, căci a fost a noastră domnească, atârnătoare de ocolul târgului Huşi”[1471].

[1468] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 97, p. 159
[1469] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 436
[1470] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 61
[1471] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 136, 137

CIORUŞENI

(lângă Buneşti, Vaslui).

1626, ianuarie 9: Întărit de Radul voievod lui Bosiiuc şi cneaghinei Antimia, în baza unui zapis de mărturie semnat de Căzan şi Neniuţa din **Buneşti** (sat în Fălciu, Vaslui), Toader Beghiul, diac din **Cioruşeni** (lângă Buneşti, Vaslui), Ştefan, diac din **Armăşeni** (sat în Fălciu, Vaslui), Nechifor Ţogoe şi Bosanciu din **Răspopi** (lângă Crasna, Vaslui), „o parte de ocină de sat din **Căbeceşti** (Căbiceşti, lângă Buneşti, Vaslui), din care se va alege partea unui bătrân, de la Nastasia, fiica lui Vasilie… pentru 25 taleri bătuţi. / Şi de asemenea a cumpărat o parte de ocină din satul **Roşiori** (în Fălciu, Vaslui)”, de la fraţii Rusul, Ionaşco şi Sofronia, fiii Nastei, pentru 20 taleri bani buni. / Şi de asemenea a cumpărat „patru părţi din **Tălpigeni** (în Fălciu, Vaslui)”[1472].

[1472] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 1, pp. 3-5

CIREPCĂUŢI PE SIRET

(lângă Volcineţ, Bucovina, Ucraina).

În 15 martie **1490**, dintre bisericile întărite de Ştefan cel Mare Episcopiei de Rădăuţi, se afla şi „a 10-a biserică, la Cerepcăuţi, cu popă”, pe malul drept al Siretului, între Volcineţ şi Muşeniţa,

„În **1777**, pe la mijlocul lunii noiembrie, Cavallar a plecat, de-a lungul văii Siretului, în satele Cerepcăuți și Stârcea, unde construit ocoale acoperite și a adăpostit în ele caii, în părți aproape egale (în Cerepcăuți, 229 cai de remontă și 23 cai de tracțiune, iar în Stârcea 229 cai de remontă și 22 cai pe povară); de întreținerea acestor cai se ocupau câte un caporal, un fruntaș, 16 ostași și 16 slujitori; el însuși și-a luat locuință în orașul din apropiere, Siret. Spera ca, până în 1778, să obțină calul de cavalerie ușoară. În raportul său din 31 decembrie 1777, Cavallar promitea Comandamentului General câte o livrare anuală, în care includea și importuri din Rusia și din Moldova, de câte 1.500 de cai, ceea ce împăratul Joseph II nu a aprobat”[1473].

În **1843**, biserica Sfântul Mihail din Cirepcăuţi pe Siret, cu 500 enoriaşi, era proprietatea mănăstirii Slatina din Moldova, iar postul de paroh rămăsese vacant. În 1876, patron bisericesc era Sigmund GORZECKI,

1473 Polek, Johann, *Începuturile hergheliei de stat de la Rădăuți*, în *Jahrbuch des Bukowiner Landes-museums*, Cernăuţi 1893, p. 37

Athanasie PROCOPOVICI fiind paroh şi păstorind peste 840 de suflete. În 1907, biserica Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavril din Cerepcăuţi, cu hramul schimbat din 1905, îl avea ca patron pe Nikolai cav. de GORZYCKI, paroh fiind George GROSARIU, născut în 1855, preot din 1881, paroh din 1889, iar cantor, din 1898, Theodor STRILCIUC, născut în 1857.

1852: În Cirepcăuţi pe Siret au funcţionat, din 1852, o şcoală cu 4 clase şi o şcoală-filială cu o clasă[1474].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Siret – **Siret** (Oraş cu tribunal districtual), Bahrineşti, Raince, Bălcăuţi sau Laudonfalva, Bănceşti, Botoşăniţa, **Cerepcăuţi** cu Bereşti, Ţibeni sau Istensegits, Fântâna Albă sau Białakiernica, Şerbăuţi, Grăniceşti, Hadikfalva sau Dorneşti, Calafindeşti, Cândeşti, Climăuţi, Muşeniţa, Negostina, St. Onufri sau Drăguşanca, Oprişeni sau Panţiri, Rogojeşti cu Gura Molniţei, Rudeşti sau Gropana, Şerbăuţi, Sinăuţii de Sus, Sinăuţii de Jos, Stârce sau Berlinţi cu Slobozia lui Dumka, Terebleşti, Vaşcăuţi pe Siret cu Parcelowka, Volcineţ”[1475].

1891: „În aval de acest din urmă loc și de sub Prisăcăreni, valea râului Siret se lărgește din nou. Râul se apropie de dealurile din dreapta, astfel încât întregul podiş al văii este pe partea stângă. Înălțimea relativă a acesteia este de doar câțiva metri, și, oricât de extinsă

[1474] *Schematismus der Bokowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 37, 1876 p. 65, 1907 p. 165

[1475] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

este, nu există o singură așezare mare pe ea. Întinse mlaștini, care au ocupat odată aceste întinderi ale văii, au fost deja desecate, însă zona este încă puțin marcată de așezări. Localităţile își au originea pe şirurile de dealuri de pe malul drept al Siretului sau pe înălțimile care mărginesc podeaua văii din nord. Există sate mari, precum Kamenka (2.981 locuitori), Wolczinetz (1.847), Czerepkoutz (1.001) și orașul Siret (7.240)”[1476].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Cerepcăuţi** (**Czerepkoutz**), comună rurală, districtul Siret, aşezată pe malul drept al Siretului şi despărţită de comuna Volcineţ prin pârâul cu acelaşi nume. Suprafaţa: 9,36 kmp; populaţia: 1.048 locuitori ruteni de religie gr. or. Este străbătută de drumul districtual Siret-Cerepcăuţi, care se bifurcă dincolo de Siret, o ramură apucând spre Petriceanca şi alta spre drumul districtual Oprişeni-Presecăreni (Storojineţ). Are şi o staţie de drum de fier a liniei Hliboca-Suceava; un oficiu telegrafo-poştal; o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică parohială, cu hramul „Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril”. La 1776, era în posesia mănăstirii Slatina. În această localitate este un vad vechi şi foarte mult frecventat, peste Siret. Populaţia se ocupă cu agricultura şi cu creşterea vitelor. Comuna posedă 1.183 hectare pământ arabil, 170 hectare fânaţuri, 13 hectare 50 ari grădini, 241 hectare izlaz, 157 hectare pădure. Se găsesc 87 cai, 517 vite cornute, 115 oi, 219 porci şi 34 stupi. **Cerepcăuţi, moşie**, cu administraţie particulară, districtul Siret. Suprafaţa: 9,56 kmp; populaţia: 138 locuitori ruteni gr. cat. şi gr. or., poloni,

---

1476 Jüttner, J. M., *Mitteilungen der kaiserlich-königlichen geographischen Gesellschaft*, Wien 1891, p. 516

germani şi israeliţi. Cuprinde, pe lângă moşia Cerepcăuţi, şi târla Dubrova"[1477].

1911: „Andronic Şcraba, teolog absolvent, s-a căsătorit, în 8 mai, cu domnişoara Elena Strilciuc, fiica cantorului din Cerepcăuţ, Teodor Strilciuc"[1478].

1914-1918: S-au jertfit pentru Bucovina: „rezervistul **Vasile Horobeţ**, Cerepcăuţi, Regimentul 22, rănit"[1479]; „infanteristul **Vasile Bunegru**, Cerepcăuţi, Regimentul 22 Infanterie, rănit; infanteristul **Olexiuc**, Cerepcăuţi, Regimentul 22 Infanterie, rănit"[1480]; „**Nicolai a lui Gheorghe Colotelo**, născut în anul 1869, agricultor, cu domiciliul ultim în **Cerepcăuţi**, a fost înrolat în armată, cu ocazia mobilizării generale. Se zice că a participat, în anul 1915, la luptele de la Baligrod şi că ar fi fost rănit de moarte. De la Crăciun, lipseşte orice veste de la numitul. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Eudochiei Colotelo, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[1481].

1919: „**XXV). Deciziune de expropriere No. 285/20**. Deciziunea Comisiunii agrare de ocol Siret, cu care s-a decis exproprierea corpului dominical fasc. No. 318, **Cerepcăuţi**, din registrele fonciare pentru moşiile bucovinene, în suprafaţă de 67 ha 92 a 81 mp, proprietatea Fondului bisericesc ort. or., în folosul

---

[1477] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 56
[1478] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 12, Anul I, 25 mai 1911, p. 126
[1479] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 157 – Supliment, din 8 iulie n. 1915
[1480] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 158 – Supliment, din 25 iulie n. 1915
[1481] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 6, Cernăuţi 21 februarie nou 1921, pp. 61-64

„Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[1482].

1941: „Tablou de cărţile de capacitate eliberate de Oficiul Rădăuţi, anulate de minister prin decizia Nr. 66.017 din 1940”[1483]: Vile Iosef, fierar, domiciliat în **Cerepcăuţi**”.

1941: „Din prima zi a războiului s-a găsit în prima linie. A luat parte la incursiunile de la Cerepcăuţi şi Bahrineşti, apoi Fântâna Albă, trecerea Nistrului”[1484].

1941: „Mihai I, / Prin graţia lui Dumnezeu şi voinţa naţională, Rege al României, / Conferim Ordinul Militar „Mihai Viteazul” clasa II drapelelor următoarelor unităţi: Drapelului Divizionului 57 Artilerie grea moto, pentru curajul, devotamentul şi tenacitatea cu care ofiţerii, subofiţerii şi trupa acestui divizion au sprijinit înaintarea camarazilor infanterişti, atât în luptele de la Negostina-Tereblecea, unde, cu o baterie înaintată, a sprijinit Brigada a 8-a Cavalerie, ce se afla în acoperire, şi a redus la tăcere o bună parte din artileria inamică, zădărnicind retragerea coloanelor motorizate; precum şi în luptele de la Măneuţi, Frătăuţi, Fântâna Albă, **Cerepcăuţi**, unde, prin trageri masive şi precise, neutralizează cazematele inamice, uşurând înaintarea Diviziei a 7-a”[1485].

1944: „Având în vedere raportul dlui judecător al Judecătoriei mixte Siret, din care se constată că numitul

---

[1482] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 17, Cernăuţi, 1 iunie nou 1921, pp. 213-216

[1483] *Monitorul Oficial*, Nr. 58, 10 martie 1941, pp. 1197-1208

[1484] Vizirescu, Pan. M., *Sânge românesc pentru Lumea Nouă / Marea de Azov şi Crimeea / Prima parte a operaţiunilor*, Bucureşti 1942, p. 117

[1485] *Monitorul Oficial*, Nr. 98, 29 aprilie 1942, p. 3466

Profir Ioniţă din comuna Cerepcăuţi, judeţul Rădăuţi, în timpul evacuării Basarabiei ori Bucovinei de Nord, a avut o atitudine ostilă armatei române; / Ţinând seamă de depoziţiile martorilor, aflate în dosarul cauzei, din care rezultă că susnumitul, în Iunie 1940, a împiedicat evacuarea trupelor române şi a luat, prin violenţă, efecte militare, fapt pentru care a fost condamnat de Curtea Marţială; / Se retrage naţionalitatea română numitului Profir Ioniţă din comuna Cerepcăuţi, judeţul Rădăuţi”[1486].

1945: Prin ordinul „Nr. 117.088 din 17 Mai 1945, se acordă gradaţia de merit în învăţământul primar, pe data de 1 Aprilie 1945, doamnei Ghizela Bradu, învăţătoare la Şcoala primară din comuna Cerepcăuţi, jud. Rădăuţi, detaşată la Şcooala primară de fete Nr. 51 Bucuresti”[1487].

CIREŞ

(lângă Bănila Moldovenească, Bucovina, Ucraina).

O parte din hotarul Bănilei Moldoveneşti, cea situată mai înspre răsărit, dar pe malul drept al Siretului Mic, se numea, la **1753** şi la 1785, Cireş, dar în sensul de zonă, de regiune („părţile de Banila, zise Cireşul şi Coşciula”), aflată în curs de populare, cum o demonstrează şi recensământul lui von Spleny, care menţionează

1486 *Monitorul Oficial*, Nr. 32, 8 februarie 1944, p. 1011
1487 *Monitorul Oficial*, Nr. 114, 23 mai 1945, p. 4249

Cireş drept localitate, populată cu 1 mazil şi 4 familii de ţărani.

1753: Cireşul apare şi în hotarnica Lucavăţului din 2 octombrie 1753 („şi am puces a hotără dela Cereş, de unde să despartu părăile şi să hotăreşte ţinutul Sucevii de cătră ţănutul Cernăuţilor… şi acolo, la Cereş, s-au pus bour într-un fah, de asupra părăului ce să cheamă Prundişul, şi pe culme dealului la alt părău, ce să începe dintr-o făntănă de izvor şi s-au pus alt bour într-un fag").

1772: Recensământul lui Rumeanţev[1488], din 1772-1773, înregistrează la Cireşul, în Ocolul Berhometelor, fără alte precizări, „10 – toată suma caselor", însemnând 1 mazil, 2 ţigani, 2 femei sărace şi „4 argaţi şi păstori ai mazilului". Daniel Werenka, menţionând, în Topografie, 6 familii la Cireş, în 1774, şi 77 familii ţărăneşti, în 1784, face trimitere la localitatea Davideni, sat aflat pe malul stâng al Siretului Mic, înspre Banila.

În 6 mai **1803**, pentru că se îmbolnăvise grav, Mihalache Goian, fiul lui Ghiorghi Goian din Cireş, dăruia fraţilor săi, Nicolai, Ştefan, Iordachi, Scărlătachi şi Zoiţa, părţile sale de moşie din Bănila, din Cireş, din Jadova şi din Bărlinţe, Stârce şi Davideni. În anii următori, deşi stăpânesc moşii şi în alte sate, Goianeştii (văduva lui Ghiorghi Goian, Catrina, cei patru feciori şi cele două fete ale ei, Suzana, jupâneasa lui Ioan Dunca, şi Maria, jupâneasa lui Caplan) domină satul Cireş, care deja există ca sat, după anul 1800.

În **1843**, biserica Sfântul Arhanghel Mihail din Davideni deservea şi satul Cireş, comuna bisericească având 820 enoriaşi. Patron al bisericii era Nicolai de

---

1488 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 337

GOIAN, iar preot administrator era Iordachi STEPANO-VICI. În 1876, când aceiaşi comună bisericească avea 1.121 enoriaşi, paroh era Ioachim PARAŞ.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Storojineţ – **Storojineţ** (Curte districtuală), Banila Moldovenească pe Siret, Broscăuţi, Budeniţ, **Cireş** cu Opaiţ, Ciudin cu Neuhütte (coliba nouă), Davideni, Igeşti, Iordănești, Camenca cu Petriceanca, Carapciu pe Siret cu Hatna, Comareşti, Comareşti Camerale cu Althütte (coliba veche), Crasna-Ilschi cu Glashütte (fabrica de sticlă), Cupca, Panca, Pătrăuţi pe Siret, Prisăcăreni, Ropcea, Suceveni sau Pomeşti, Zadova”[1489].

1882: În Cireş funcţiona, din 1882, o şcoală cu 2 clase[1490].

În 1**890**, satul românesc Cireş avea 1.019 locuitori, dintre care cam o sută de evrei. Primar era Gheorghe Tomiuc, iar învăţător – Mihai Popescu.

1903: Simion Florea Marian a folosit informaţiile unor cunoscători ai obiceiurilor româneşti din Cireş, precum Constantin Popescu, Toader Burla şi Constantin Dugan, „studenţi gimnazişti la Suceava” (*Insectele în limba, credinţele şi obiceiurile Românilor*).

1905: „În iarna anului 1905, s-a spesat pentru sprijinirea copiilor sărmani de la şcolile din Budeniţ şi Cireş suma de 357 coroane 20 bani, cumpărându-se stra-

---

[1489] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

[1490] *Schematismus der Bukowinaer,* Czernowitz, 1843 p. 35, 1876 p. 68, 1907 p. 142, 144

ie, cărţi şi rechizite şcolare… Colecta făcută în biserica din Cireş: 3 coroane 74 bani: G. Gherman 30 bani, P. Buta 10 bani, I. Cuciurean 20 bani, G. Haraga 20 bani, G. Patraş 20 bani, I. N. Cuciurean 10 bani, P. V. Cuciurean 10 bani… Societatea a lucrat într-acolo ca o ţărancă din Cireş să fie primită, pe spesele ţării, la şcoala de ţesut din Cernăuţ. Aceasta a primit ajutorul necesar şi a cercetat acea şcoală prin 6 luni, perfecţionându-se în acest ram de industrie casnică… Aristiţa Petrescu a făcut propunerea ca să se aleagă, prin aclamaţiune, de prezidentă doamna Alma de Volcinschi, proprietară mare, iară în comitet, următoarele doamne: Sinclitica Bucevschi, Domnica Alecu Burla, Domnica George Opaiţ, Aristiţa Petrescu, Reveca Babin, Constantin Bohatereţ şi Balaşa Cuciurean, toate din Budeniţ, apoi Maria Grigore Burlă şi Ileana Dimitrie Grigorie Opaiţ din **Cireş**”[1491].

În mai **1906**, într-o listă de subscripţie pentru înfiinţarea societăţii culturale „Luceafărul Bucovinei”, încredinţată parohului „din Budeniţ, Ioan Bucevschi”, se întâlnesc următoarele nume de localnici din Cireş: primarul Alexa OREŞCIUC, agricultorii Ioan STRUGAR, Grigore BURLA şi Florea SOLCAN, secvestrul politic din Cireş Teodor DOBJANSCHI şi sergentul comandant de jandarmerie în Cireş Eusebie DAN[1492].

În **1907**, satul Cireş făcea parte din două comune bisericeşti: din Budineţ, Opaiţ şi Cireş, cu biserica Sfântul Mihai, din Budineţ, construită de Vasile şi de Toader de MORŢUN, în 1803, restaurată şi dotată cu un iconostas nou, în 1829, de Alexandru de MORŢUN, biserică

[1491] *Apărarea Naţională*, Nr. 62 şi 63, Anul II, duminică 1 septembrie stil nou 1907, p. 4

[1492] *Gazeta Bucovinei*, Nr. 14/1906, p. 4

păstorită de parohul Ioan BUCEVSCHI, născut în 1860, preot din 1888, paroh din 1901, cantor fiind, din 1905, Nicolai POJOGA, născut în 1872; din Davideni, Cireş, Slobozia Davidenilor şi Zrub, cu biserica Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril, construită la Davideni, în 1786, restaurată în 1883, şi cu o biserică-filială, la Slobozia Davidenilor, construită în 1889. Patroni ai celor două biserici erau, în 1907, Anna de GRIGORCEA şi evreul Herman WOHLIN din Davideni, Eugenia de ABRAHAMOWICZ şi Ioan cav. de GRIGORCEA din Cireş. Paroh era Mihail NICHITOVICI, născut în 1855, preot din 1882, paroh din 1892, cantor fiind, din 1898, Nicolai HOTOPILĂ, născut în 1890.

1907: „Luni în 15 aprilie, a ţinut dl Dr. Isopescul-Grecul adunări electorale în comunele Budeniţ, Cireş şi Davideni. Toate aceste adunări au avut pentru candidatul partidului naţional o reuşită grandioasă. În Cireş a fost dl Dr. Isopescul întâmpinat din partea primarului chiar cu pâine şi sare”[1493].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Cireşi**, comună rurală, districtul Storojineţul, aşezată pe dreapta Siretului Mic. Suprafaţa: 6,22 kmp; populaţia: 1.019 locuitori, în mare majoritate români de religie gr. or. Este tăiată de drumul districtual Bănila Moldovenească – Budineţ. Are o şcoală populară, cu o clasă; ţine de biserica parohială din Budineţ, cu hramul „Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril”. Aci se află un ferestrău cu aburi şi o fabrică de spirt. Populaţia, odinioară mai mult ruteană, este azi aproape cu desăvârşire românească şi se ocupă cu creşterea vitelor şi cu agricultura; cei săraci, cu

---

[1493] *Apărarea Naţională,* Nr. 29, Anul II, joi 18 aprilie stil nou 1907, p. 1

tăiatul pădurilor. Comuna posedă, împreună cu satul Opaeţ, 625 hectare pământ arabil, 483 hectare fânaţuri, 12 hectare grădini, 254 hectare izlaz, 1.480 hectare pădure. Se găsesc 67 cai, 568 vite cornute, 24 oi, 247 porci şi 77 stupi. **Cireşi-Abramovici**, **moşie**, cu administraţie specială, districtul Storojineţ. Suprafaţa: 14,68 kmp; populaţia: 200 locuitori, în majoritate ruteni, aduşi din Galiţia, restul izraeliţi şi poloni. **Cireşi-Grigorcea, moşie boierească**, cu administraţie specială, districtul Storojineţ. Suprafaţa: 5,20 kmp; populaţia: 153 locuitori, în majoritate ruteni, restul români, izraeliţi şi poloni. **Cireşi-Sahnovici, moşie**, cu administraţie specială, districtul Storojineţ. Suprafaţa: 3,21 kmp; populaţia: 14 locuitori, dintre care 10 români gr. or. şi 4 izraeliti”[1494].

1913: „Duminică, în 2 martie 1913, a aflat loc în Cireş cununia domnului teolog absolvent Iancu Mitrofanovici cu domnişoara Elenuţa Iacubocici de Boldişor”[1495].

1914-1918: Obolul de sânge pentru Bucovina a fost depus de „Infanteristul **Petru Cireş**, Regimentul 22, rănit”[1496].

1919: Din **Comisiunea agrară centrală** făcea parte, ca reprezentant al ţăranilor, şi „**Teodor Burla**, agricultor Cireş” [1497].

1921: „Potrivit dispoziţiunilor art. 12 şi 23 din regulamentul pentru Congresul bisericesc ortodox român al Arhidiecezei Bucovinei, convocat, prin înaltul Decret

---

1494 Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 64

1495 *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 16 şi 17, Anul II, 27 martie 1913, p. 268

1496 *Viaţa Nouă*, IV, nr. 182, 4 iunie n. 1916, p. 8

1497 *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

Regal Nr. 2513 din 17 Iunie 1921, pe ziua de 3 Octombrie, la Cernăuţi, se publică următoarea listă a patronilor bisericeşti particulari, de lege drept credincioasă răsăriteană, îndreptăţiţi la alegerea de 6 reprezentanţi pentru acest Congres: **Grigorcea Ana de** şi **Stefania Mavrocordato**, Cernăuţi, strada Vasilco No. 4 (Cireş, Opaiţeni şi Davideni), compatroni" şi „**Sachnovici Victor**, Banila pe Siret (Cireş-Opaiţeni)"[1498].

1947: Învăţători la Cireş erau: „Cosmaciuc Nicolae, seria 1937, media 7,95, numit în com. Cireş, jud. Storojineţ; Dugan Aurelian, seria 1937, media 7,84, numit în com. Cireş, jud. Storojineţ; Dugan Aurelia, comuna **Cireş**, jud. Storojineţ, media 8,37"[1499].

La Cireş s-a născut, în 2 (28) februarie 1948, poetul şi publicistul Arcadie OPAIŢ.

CIŞMĂNEŞTI

(Şuşmăneşti, Cişmeaua, Cişmăneşti, comuna Dobârceni, Botoşani).

1632, mai 29: Întărit de Alexandru Iliaş voievod marelui stolnic Dumitraşco Şoldan, care cumpără, cu 100 taleri de argint, de la „Ionaşco Creţul din Şuşmăneşti, nepotul lui Nicoară fost armaş… a patra parte din satul **Şuşmăneşti** (Cişmaua, Cişmăneşti, comuna Dobârceni,

---

[1498] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi 21 iulie nou 1921, pp. 64-66

[1499] *Monitorul Oficial*, Nr, 249, 20 octombrie 1941, pp. 6452 şi următoarele

Botoşani), ce este în ţinutul Dorohoi"; / De la Ionaşco, fiul lui Eremiescul, cu 100 taleri de argint, „a patra parte din acelaşi sat, din Şuşmăneşti, din vatra satului şi din câmp şi din pădure şi din tot venitul"; / De la Cozma şi Bălan, fiii lui Munteanul, cu 100 taleri de argint, o altă „a patra parte din satul Şuşmăneşti"[1500].

1636, februarie 11: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Dumitraşco Şoldan, marele vornic al Ţării de Sus, care cumpără, cu 60 taleri de argint, de la Ionaşcu, fiul Ierimiei, şi de la Ionaşcu, fiul lui Macsin, nepotul lui Corin, „jumătate din sat **Şuşmăneşti**, care este în ţinutul Dorohoiului; / de la Cozma cu fraţii lui, fiii lui Robul, nepoţi Fătului, şi de la Safta, cu ginerele ei Rusul, a patra parte dintru acelaşi sat Şuşmăneşti, pentru 50 taleri de argint"[1501].

1774, iunie 10: Satul **Cişmiaua**, ţinutul Botoşani, ocolul Târgului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1502]**: Toată suma caselor**: **51**. Scădere rufeturi 51: 3 popi / 48 poştaşi. / **Poştaşii**: Acsinte, vornic / Sava, chihae / Lazor sin (fiu) Marin / Macovei, soronar / Vasile, dulgher / Cipica sin Cabar / Pintelei, cărăuş / Neculai Cobolte / Ştefan, ciubotar / Vasile Streinul / Petre Solcan / Simion Solcan / Sirghii sin Dragomir / Neculai Tomşe / Ion, vătăman / Dumitru sin (fiu) lui / Lupul, baciul / Grigoraş Zelencu / Toader Tomşe / Irimia Zelencu / Grigoraş sin Dragomir / Ilie Bârcul / Simion, cojocar /

1500 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 97, pp. 116, 117

1501 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 330, p. 374

1502 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 197

Tănase brat (frate) lui / George Negrul / Ursul Stan / Ion Stan / Toader Stan / Dumitraşcu sin Ciuntului / Ion brat George / Vasile sin Petroae / Toader Oghială / Vasile Oghială / Simion sin Benii / Toader cumnat vornicului / Vasile, vătăman / Acsinte sin Lupaşcu / Dumitraşcu Bogza / Ioniţă, salahor / Vasile Grosul / Petre al Ciuntoaei / Ştefan Creţul / Vasile Creţul / Ştefan Trenche / Ion Muste / Ursachi / Melinte zet (ginere) Macovei / Toader sin (fiu) Lupaşcu. // **Preuţii**: Popa Grigore / Diaconul Ion / Diaconul Grigori.

1774, iunie 22: Satul **Şişmăneşti** (**Cişmăneşti**), ţinutul Dorohoiului, ocolul Başeului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1503]**, toată suma caselor: 53**. Scădere rufeturi 7: 2 femei sărace, 4 preoţi şi diaconi, şi dascăli, 1 jidov. Rămân birnici 46. / **Birnici**: Ioniţă, şelar, vornic / Dumitraşco Ţurcan / Vasile brat (frate) Iftodie / Iftodie / Ioniţă Mărinoiu / Ştefan brat diacon / Chiriac Dobândă / Zaharie sin (fiu) rotar / Nistor / Vasile, şelar / Ştefan Lozărucă / Ioniţă, crâşmar / Vasile Pleşca / Irimie Lăzărucă / Ion Lăzărucă / Ioniţă Balahuran / Georgie Goleşco / Gabril Bondoc / Simion a Părascăi / Iacob zet (ginere) Părascăi / Savin, ciobotar / Georgie a Părascăi / Ştefan a Părascăi / Ion Domnul / Georgie Zamă / Ion, harabagiu / Ştefan, berar, vătăman / Gavril, rotar, neputincios / Andrei sin (fiu) Savin, ciobotar / Gavril sin Ţurcan / Toader sin Ţurcan / Ion Colţe / Simion Troncuţ / Toader sin rotar / Grigoraş Rădăşan / Vasile sin Rădăşan / Ion sin Rădăşan / Roman brat (frate) rotar / Savin Ojog, slab / Vasile, rospopa (răspopitul) / Grigoraş Dărângă / Ioniţă brat Iftodie / Sava Ciupercă / Acsinti Dărângă /

1503 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 523, 524

Gavril Dărângă / Ştefan, croitor, // **Femei sărace**: Ioana Trohinoai / Marie, noră rotarului. // **Rufeturi, preoţi, diaconi, dascăli**: Preotul Mătei / Miron, diacon / Ion, diacon / Neculai, dascăl. // **Jidov**: David.

1889: „**Cişmăneşti**, sat așezat pe deal, în partea de nord-est a comunei Dobârceni, plasa Ștefănești, judeţul Botoșani, cu o suprafață de 1.138 hectare, din care 1.000 hectare proprietatea mare, cu 42 hectare pădure și 138 hectare ale locuitorilor. Are o populaţie de 68 familii sau 232 suflete, din care 130 bărbați şi 122 femei, cu 55 contribuabili. Are o biserică, deservită de 1 preot și 1 cântăreț. Biserica este adusă de locuitori din satul Soloneţul, judeţul Iași, pe la anul 1750. Vite sunt: 433 boi şi vaci, 36 cai, 1.210 oi şi 97 porci"[1504].

CITNICĂUŢI

(satul Hajdeu, raionul Hotin, Ucraina).

1628, februarie 15: Zapisul agăi Ion Tertea, ginerele Petricăi, şi al femeii sale Anna, fata Petricăi zlătarul, şi al femeii Petricăi, Safta, prin care mărturisesc că au vândut lui Efrim Hăjdeu, drept 30 taleri de argint, „din sat din **Citnicăuţi** (Hajdeu, raionul Hotin, Ucraina) ce se va alege partea Petricăi, din stâlpul de sus, şi parte

---

[1504] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 442

femeii Petricăi, a Saftei, sora lui Bantăş, din stâlpul lui Bantăş… şi o selişte”[1505].

1628, februarie 15: Zapisul agăi Ion Tertea, prin care mărturiseşte că a vândut „fratelui nostru, lui Efrim Hăjdeu”, drept 160 taleri, „moşie şi cumpărătură din sat din **Citnicăuţi…** a treia parte de sat, partea de mijloc, ce am avut cumpărătură de la Mărica de Suceavă, sora popii Mătiaş, aşijderea am vândut, drept 140 srebnih de taleri ce am cumpărat de la Mătiiaş şi de la fetele lui Drănşeanu vătahului de Butici… a treia parte dinspre răsărit, drept 49 taleri, şi din partea Iurşei, şi din partea Petricăi, ce se vor alege două părţi, drept 80 taleri. Şi întru tocmala noastră au fost Gheorghiţă Jora, **pârcălabul de Hotin**, Gligorie Hruci vornicul, Chircoş neguţătorul de **Cameniţă** (târg, Ucraina), Avram de **Lucăceni** (Lucaceni, raionul Hotin, Ucraina), Constantin Stârcea şi David de Hotin, Necoară Seuca ot **Stănileşti** (raionul Hotin, Ucraina), Mândrea ot **Terebisăuţi** (Terchisăuţi, azi Drabişte, Moldova) şi mulţi oameni buni, megieşi”[1506].

1628, martie 18: Zapisul lui Griţca Răspop şi al fraţilor săi Iuraşco, Nechifor, Hilip, Pantea şi Odochia, fiii lui Dragoşe din **Citnicăuţi**, care vând lui Efrim Hăjdeu din **Nesvoia** (Nesfoi, raionul Hotin, Ucraina), care este în ţinutul Hotinului, pentru 140 taleri de argint, „în satul **Citnicăuţi**, din a treia parte de sat, a noua parte, partea de sus, şi cu o selişte, **Miţăuţi** (Văscăuţi, raionul

---

[1505] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 309, p. 421
[1506] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 310, p. 422

Hotin, Ucraina), care se cheamă din uric **Vascăuţi**, care este dreaptă ocină"[1507].

CIUCEŞTI

(lângă Negrileşti, comuna suburbană Munteni, înglobată în Tecuci, Galaţi).

1636, octombrie 12: Zapisul lui Ionaşco Huşan din satul Ciuceşti, prin care mărturiseşte că şi vândut partea „din sat din **Ciuceşti** (lângă Negrileşti, comuna suburbană Munteni, înglobată în Tecuci, Galaţi), din partea de sus, unde cade Berheciul în apa Bârladului, ce este în ţinutul Tecuciului, ce se va alege dintr-un bătrân, a treia parte… unchiului meu Simion Barhon vătavul, drept 10 lei bătuţi, pentru nişte bani ce i-am fost dator… dinaintea uncheşului Bălan Bârdea şi Pavăl, fratele lui Buhuş de **Bosinceşti** (lângă Slobozia Blăneasa, comuna suburbană Munteni, înglobată în Tecuci, Galaţi), Ionaşco vizitiu, Goian stegar şi Ion Chilineş din **Iaşi**"[1508].

[1507] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 326, pp. 444, 445
[1508] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 535, p. 585

CIUCIULENI

(sat pe Lăpuşna, în Ciuciuleni, raion Călăraşi, Moldova).

1430, aprilie 10: Întărit de Alexandru cel Bun lui Vlad Aldiş, care primeşte uric pentru satele lui, inclusiv „Pătrăuţi, la Suceava, ocolul de sus, unde este casa lui" şi cuturile din megieşie, „pe Vălhăuţi, la Glod, unde a fost jude Iacăci, şi Glod Ciorbă tij pe Vălhăuţi, şi, pe gura Drăsăsovei, la Fântână, tij pe Vălhăuţi, şi, pe Borodance, unde a fost Ciorba, şi, pe Lăpuşna, Iurcenii şi, la o Petră Cruce, şi Sacărenii, şi Lepoveşna, şi fântâna Epurelui, tij pe Lăpuşna, şi la fântâna lui Ilieş, pe Lupuşna, pe din gios de Iurceni, şi unde a fost Hrăste giude, şi pe din gios, unde a fost Stăilă giude, şi unde a fost Jula giude, şi împotrivă… peste deal dinspre Voloca, la fântână, la lacul despre sat, pe deasupra Lăpuşnii, **la fântâna lui Gherman**… Iar hotarul acelui sat de acelor fântâni să fie dinspre toate părţile după hotarele vechi, pe unde au îmblat de veci"[1509].

1596, iunie 28: Întărit de Ieremia Movila voievod vistiernicului Iganat şi lui Procopi, fecior lui Coste, care cumpără, cu 30 taleri de argint, de la Pazaşco, sora lui Floare şi fiul lui Petre, nepoţi lui Danciu Loze şetrar, „a lor dreaptă ocină din neam în neam, a şasea parte din satul **Ciuciulenii** şi **Voloşănii**, şi cu moară de apă cu 4

[1509] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 98, pp. 145, 146

pietre, şi cu codru şi cu livezi strămoşeşti”[1510].

1640, mai 18: Gavril şi femeia sa Vărvara, fata lui Gheorghe diacul din **Volosăni** (Vuluceni, comuna Cojuşna, judeţul Chişinău, Moldova) dăruiesc fraţilor Darie şi Ghina, feciorii lui Cărăbăţ pârcălab, „nişte părţi de ocină, partea lui Gheorghe diacul, tatăl Vărvarei, şi partea unchiului său Dumitru comisul, fratele lui Gheorghe, şi partea mătuşii sale Anghelina călugăriţa, ce a fost soră lui Dumitru şi Gheorghe, cât li se va alege din sat din **Ciuciuleni** (judeţul Lăpuşna, Moldova) şi din **Volosăni**, cu două vaduri de moară în Târnuşa, partea Măriei, mama Vărvarei, precum şi din **Drăguşeni** (comuna Bobeica, judeţul Lăpuşna, Moldova), iarăşi partea lor”[1511].

1640, mai 18: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Darie şi surorii sale Ghina, care primesc ispisoc pentru „2 părţi din **Ciuciuleni** şi 3 părţi din **Voluceni** şi din **Drăguşani** şi 2 vaduri de moară din Târnuşa, ce lor le-a făcut danie Gavril şi cu soţia sa Varvara, fiica lui Gheorghe diacul”[1512].

1644, noiembrie 28: Sora, femeia lui Drăgan din **Ciuciuleni** (raionul Călărași, județul Lăpușna, Moldova), și cu feciorul ei Toderașco vând marelui logofăt Toderașco, drept 40 de lei bătuți, „toată partea noastră din satul **Bumbotești** (Bumbăta, județul Ungheni, Moldova), la ținutul Iașilor, câtă parte a ales și a stâlpit Neaniul

---

[1510] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 16, p. 26

[1511] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 358, p. 372

[1512] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 34, p. 53

vornicul de gloată”[1513].

1654, martie 24: Întărit de Gheorghe Ştefan voievod lui Dumitraşco Brad, feciorul Gligorii Brad din satul **Ciuciuleni**, care „a adus un zapis de mărturie de la mulţi oamini buni, anume Dămian Grecul, Grigorie ginerele lui Grozav, Ionaşco feciorul Neanelui, Dumitraşcu feciorul lui Tighinean, Necula feciorul lui Carp din satul **Ciuciuleni**, scriind cum a venit Nastasia, fata Horotceanului, şi a dat şi a dăruit toate părţile ei de moşie din satul **Horotca**, ce este în ţinutul Lăpuşneni, şi din satul **Drăguşeni**, şi din satul **Stolniceani** cu vad de moară pe apa Botnii şi au dăruit nepotului său Dumitraşco Brad, pentru sufletul ei”[1514].

1657, ianuarie 14: Porunca dată de Gheorghe Ştefan voievod lui Marcea din **Ciuciuleni** şi lui Simion din **Policeni**, să judece pricina dintre Dumitraşco Brad cu cumnată-său Ion (Iosip?) pentru nişte părţi de ocină din **Horotca**, partea Nastasiei, care le-a fost soră mamei lor, zicând Iosip că nu le face parte Dumitraşco dintr-acele părţi, ce le ţine singur, iar Dumitraşco ne-a arătat un zapis de la câţiva oameni buni, scriind cum acea mătuşă a lor, Nastasia, s-a dat lui Dumitraşco cu tot ce-a avut şi i-a dăruit pentru sufletul său toate părţile ei ce le-a avut prin toate ocinile… Deci foarte să socotiţi cu dreptate şi să chemaţi pe acei oameni buni, care-i scriu în zapis, de vor mărturisi ei cum s-a dat lui Dumitraşcu cu tot ce-a avut şi

---

1513 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 460, pp. 438, 439

1514 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 51, pp. 69, 70

va fi zapisul adevărat”[1515].

1657, august 11: „Darie comisul s-a tocmit cu Istrate din **Ciuciuleni** şi cu Carp şi alţi răzeşi, ca, atunci când va face sat în **Volosăni**, să aibă şi el treabă, precum şi ei în Ciuciuleni”[1516].

1660, martie 5: Întărit de Ştefan Vasile voievod fostului vornic Constantin, care primeşte ispisoc pentru cumpărăturile şi daniile sale, căci cumpărase „din 6 bătrâni din satul **Găleştii** din Pârjota, jumătate din 3 bătrâni, partea lui Bâtă, care o cumpărase de la Ciocan, fratele lui Grigore Tătarul pentru 35 taleri bătuţi, şi iarăşi dintr-un bătrân a treia parte, care i-a dăruit-o lui Bejan Ciocârlan pentru sufletul părinţilor lui. Şi iarăşi, altă parte din acelaşi sat, din patru bătrâni dintr-un bătrân a cincea parte, care i-au dăruit-o lui Măricuţa Cergoae, fata ei Fetiţa şi nepoţii Gheorghe şi Negrul, şi altă parte din acelaşi sat, ce se va alege partea Anisiei, fata Nastei, nepoata Maricăi. / Şi iarăşi, altă parte din satul **Voinova**, ce se va alege partea lui Pavăl, care a cumpărat de la Gavril din **Puţintei** şi de la femeia lui Nastasia, fata lui Pavăl, feciorul Paraschivei, dintr-un bătrân a şaptea parte din acelaşi sat Voinova, ce se va alege partea Urâtei, fata lui Voivovanu Savii, nepoata Costii, care i-a dăruit-o pentru sufletul părinţilor ei. Şi iarăşi, din acelaşi sat, ce se va alege partea lui Loghin, care i-a dăruit-o lui Vasile, feciorul lui Ştefan, şi Acsănia, nepoata lui Loghin, pentru sufletul lor. / Şi iarăşi, o parte din satul **Tătărăştii**, întru acelaşi ţinut al Orheiului, din partea din sus, din 7 bătrâni,

[1515] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 57, pp. 77, 78
[1516] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 59, p. 79

un bătrân, pe care l-a cumpărat el de la Tănasă şi David, feciorii Huhulii, care bătrân a fost lor de baştină, şi alt bătrân din 7 bătrâni, ce a fost de cumpărătură tatălui lor Huhule, drept doi boi de negoţ. Preţuiţi drept 35 lei bani gata. / Şi iarăşi, partea Maricăi, fata lui Pavăl din **Tutoveni**, ce a cumpărat-o el de la Tănase şi David, drept 70 lei noi. / Şi iarăşi, a patra parte din partea de sus a satului **Drăguşăni**, întru acelaşi ţinut al Orheiului, partea lui Bălan, ce a cumpărat-o el de la Mihăilă, fecior lui Bălan, drept 45 lei bătuţi. Şi altă parte, de la Togan, ce a căzut el într-o gloabă şi, neavând cu ce plăti, a dat acea parte drept 20 lei şi a plătit capul său. Şi iarăşi, a cincea parte din Drăguşăni, pe care i-a dăruit-o Ionaşcu Săpoteanu şi cu frate-său Maftei, care părţi i-a fost dăruit Vasile, feciorul lui Bilan, lui Savin fost vornic, pentru oarecare moarte de om ce a făcut Vasile sin (fiu) Bilan, iar Savin vornicul a dăruit acea parte lui Ionaşcu Săpoteanul şi lui Maftei. Şi altă parte din acelaşi sat, ce se va alege partea Urâtei, fata Titii, şi a frăţâne-său Ionaşco, pe care a cumpărat-o el de la Vasile, fecior lui Loghin, nepot lui Macsân din **Ghidighiş**, drept doi boi de negoţ şi 50 lei bani gata. / Şi iarăşi, partea Urâtei, fata Nastei, partea din satul **Ineştii**, care i-a dăruit-o lui Urâta pentru sufletul părinţilor ei. / Şi iarăşi o parte de ocină din satul **Hloboca Nacului**, din jumătate de jumătate, a cincea parte, ce a cumpărat el de la Vasile, feciorul Nicului, nepot lui Sisco din Hloboca drept 55 lei. / Şi iarăşi, ce se va alege din moară partea Savii, ginerele popii Constantin din **Ciuciuleni**, partea lui din moara din sus şi din loc, care este stâlpit, care acel loc a fost al Anghelinei şi al Măricăi Boghioae, şi din moară, şi din loc, ce se va alege

partea lui, a cumpărat el drept 30 lei”[1517].

1669, mai 30: **Hotarnica satului Iurceni**, făcută „după o pâră ce a avut Necula, căpitan de Iurceni, din ţinutul Lăpuşnii, cu alţi fraţi ai lui, cu nişte răzeși ai lui, anume Vasilie Nofit de acolo, cu Vasile Vărzaru, cu Mătееş, cu Ioan și cu alți frați ai lor pentru nişte părți de ocină ce a avut Necula în Iurceni moșie și cumpărătură... / Mers-am la sat la Iurceni și am strâns mulți oameni buni, din sus și din jos, megieși, anume Gavril din **Cojușna**, Paniș ot **Volosăni**, Ionașcu Spănachi ot **Dânceni**, Surucean, Simion Plămădeală ot **Boghiceni**, Ion ot tam (de acolo), Ion Cărăbăț căpitan, Neculai ot **Ciuciuleni**, Dănilă ot **Cornești**, Constandin ot tam, Constandin ot **Nisporeni**, Gheorghe din **Petrosul**, Afteni Vărzariu ot **Vărzărești**, Latsor ot **Mereșeni**, Bosii ot tam și mulți oameni buni, și am socotit de pe drese și de pe zapise ce au avut de cumpărătură și le-am ales toate părțile”[1518].

1695: Zapisul lui Ştefan Darie, fost mare stolnic, la mâna lui Dumitraşco Brad, prin care se învoiesc asupra cumpărăturii părinţilor lor, „jumătate de iaz în **Horotca**, în Poiana cea Mare, partea lui Andrei Chirvasie, nepotul Horotceanului”, unde „acel iaz s-a întâmplat de s-a rupt de două ori şi tot n-a făcut ştire Dumitraşcu Brad ca să mergem să iezim şi să dăm la toată cheltuiala ce a trebui, iar noi, într-un rând, am fost pribegit din ţară, căci ne-am fost ridicat pe Duca vodă, iar în alt rând ne-am întâmplat în ţară şi tot n-am dat nimic la iaz, nici la cheltuieli, nici la muncă, şi am stat cu rugăminte la oameni buni şi mi-au

---

[1517] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 62, pp. 86, 87

[1518] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 86, pp. 107-110

dat din agonisita morii jumătatea ce mi-a fost parte, iar eu încă m-am apucat ca, de s-ar rupe iazul, să-l iezesc şi eu, până în două iezături, cu toată cheltuiala mea… şi la tocmeala noastră s-au întâmplat Mârza, Gafton şi Coţofan din **Pereni**, Necula Carpu, Ionaşcu, Pănteleiu sin (fiu) Istratie ot **Ciuciuleni**, Bilan, Petrachi, Chirilă şi Ilie de **Conojeni**, Constantin Hariton, Gheorghe Ortul, Arsenie fratele lui şi preotul Romaşcu ot **Stolniceni**", care a şi „scris zapisul, ca să fie de credinţă"[1519].

1740, noiembrie 17: Porunca dată de Grigore Ghica voievod fostului mare medelnicer Toader Carp, după ce „s-au pârât de faţă Postolache Covrig şi Apostu zet (ginere) Covrig, şi alţi fraţi şi răzeşi ai lor din siliştea **Ciureni**, de pe Ciuta, din ţinutul Lăpuşnei, cu Neculai Grosul din **Ciuciuleni** pentru o parte de moşie din satul Ciureni de pe Ciuta, ce-a fost luat Cărăbăţ cel bătrân de la un răzeş din Ciureni, anume Gligorie Oală, pentru o gloabă, şi de la Cărăbăţ cu multă pâră a răscumpărat-o Neculai Grosul, cu 50 de lei, dând doi boi şi un cal pentru acei bani, ştiindu-se el din părinţii lui moşan acolo, şi Cărăbăţ fiind străin. Şi-a avut şi zapis de răscumpărătură de la Cărăbăţ, şi care de pâră şi de rămas, şi dete seamă că, arzându-i casa, i-au ars şi scrisorile toate şi, neavând el cu ce răspunde, s-au sculat pe urmă aceşti răzeşi şi l-au tras la judecată, la Lupul stolnicul, zicând ei că le stăpâneşte şi părţile lor… şi Lupul stolnicul l-a trimis acolo pe Mihălachi, vornicelul de Gârle, şi pe Enache Martin, pârcălăbuţul, şi pe Ion Muntianul vameş, ca să socotească cu megieşii… şi-au ales partea lui Gligore Oală… şi s-a dat partea lui Oală la stăpânirea lui Neculai

---

[1519] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 117, p. 139

Grosul, care a răscumpărat-o de la Cărăbăţ, iar partea de jos, până în hotarul Iureştilor, a rămas să o stăpânească Postolache Covrig cu seminţia lui, măcar că atunci a răspuns Neculai Grosul că ar avea parte de moşie de baştină, de pe părinţi, şi în acea parte de jos… Neculai Grosul, văzând atâta gâlceavă şi cheltuială asupra lui şi fiind om sărac şi dator, a primit să-i întoarcă răzeşii de Ciureni banii ce-a dat lui Cărăbăţ şi cheltuiala lui, şi să le dea moşia, şi au primit şi răzeşii să-i întoarcă, numai iarăşi au pus pricină răzeşii că Neculai Grosul îi asupreşte, căci el ar fi dat mai puţin şi cere mai mult pentru aceasta. / Iată că v-am trimis acolo ca să cercaţi să adeveriţi ce-a dat Neculai Grosul oe acea moşie lui Cărăbăţ şi cât a dat, atâta să-i întoarcă răzeşii, însă şi cheltuiala dreaptă, ce va adeveri că a cheltuit Grosul de când poartă el acea moşie… şi răzeşii să-i întoarcă cheltuiala”[1520].

1904: „**Ciuciuleni**, sat în judeţul Chişinău, aşezat pe valea Cohâlnicului. Sat mare răzăşesc, de peste 826 case, cu o populaţiune românească, având pământ răzăşesc de 3.143 deseatini. O familie de ţărani posedă 0,25 deseatină, iar proprietarul Theodor Pojaha, 13 deseatini. Are o şcoală rurală cu 2 clase, unde se învaţă ruseşte. Satul are numeroase vii, vătămate de filoxeră”[1521].

[1520] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 152, pp. 176, 177

[1521] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 66

CIUDEI

(lângă Vicovul de Sus, Bucovina, Ucraina).

Deşi plângerea din 29 mai **1658**, a vistiernicul Pelin, stăpânul Ciudeilor, către Gheorghe Ghica Vodă, prin care se jeluia că nişte vecini de ai săi, o femeie cu doi copii, au fugit din satul său în satul mănăstirii Dragomirna, unde, de altfel, va şi fi căutată, pare a fi prima atestare documentară a Ciudeiului, condica de moşii a mănăstirii Putna mută atestarea într-un neprecizat şi mai vechi, anterioare chiar şi datei de 18 iunie 1646. Iar dacă Grigorovitza opina, bazându-se pe ciudăţeniile minunilor săvârşite de un izvor legendar, pe etimologia slavă („*Ciudo*”, adică „minune”), eu înclin să cred, luând în considerare numele german al satului românesc, „Czudyn”, că străbunii legendar trebuie căutaţi printre boiernaşii Ciudin, „Ion Ciudin (Ion Ciudenschi), slugă domnească, tatăl (?) lui Costin Micdar şi alţii din Horodnicenii de Jos şi de Sus (menţionat în 1597), XVI vol. IV, p. 174; stăpân în Horodnicul de Jos (1520), XVI, vol. I, p. 322”[1522] întărind o astfel de supoziţie, „ocinile” Horodnic şi „Czudyn” aflându-se destul de aproape una de cealaltă.

„1). Dania de la Sora, fata lui Simeon, cum au dăruit, la moartea ei, din a treia parte de sat, jumătate.

[1522] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de persoane*, Bucureşti 1995, p. 324

Aşijderea, din cealaltă jumătate de sat Ciudiul, partea lui Nicoriciu, frăţine-său Grigorii (anul nu s-a scris)

2). Zapis de la popa Vasian din Ciudeiu, şi de la Pănulen de acolo, precum au vândut o parte de ocină din sat din Ciudiu, a treia parte de loc, dumisale visternicului Pelin, drept 70 lei. (Anul nu-i scris). Ghenarie 24).

3). Carte domnească de la Vasilii voevoda, către Coste de la Lucavăţ, să meargă la sat la Ciudeiu, să-l hotărască. Să aleagă nişte părţi de ocină a Gligorcii, a popii lui Vasian şi a lui Ionaşco Turculeţ, din anii 7154 (1646, Iunie 18).

4). Mărturia de la Erimia Murguleţ, şi de la alţi oameni, precum au vândut Vidraşco, nepotul Mândrii, lui Grigorce vel Ilişeşti, jumătate dintru a treia parte, şi a şasă parte, din sat din Ciudeiu, din anii 7157 (1649, Fevruarie 22), drept 150 taleri bătuţi.

5). Zapis de la popa Vasian ot Ciudeiu, cum au vândut lui Pelin visternicul a lui moşie din sat din Ciudeiu, ce se alege dintr-a treia parte de sat, din jumătate, drept 40 lei, din anii7162 (1654).

6). Zapis de la preotul Vasian ot Ciudiu, şi de la fratele său, Grigorii, şi de la Pănuleţ, precum au vândut visternicului Pelin a treia parte din sat din Ciudeiu, parte din mijloc, drept 70 lei, din anii 7166 (1658, Octombrie 12).

7). Carte domnească de la Grigorii Ghica voevoda, către igumenul de Dragomirna, pentru nişte vecini a lui Pelin, ce au fost visternic, din sat Ciudeiu, din anii 7166 (1658, Mai 28).

8). Carte domnească de la Ştefan voevod, către Simeon Trenchişu, pentru cumpărătura satului Ciudeiului

şi cu vecinii, după jaloba boerinului Pelin, ce au fost vistiernic, din anii 7169 (1661, Septemvrie 9).

9). Zapis de la Gavril şi Mihălache, nepoţii Pelinoaia, c-or aduce pe Vasile, vărul lor, care au furat zapisele Ciudiiului, de la mătuşe-sa, Pelinoaia (Anul nu iaste scris, Mai 30).

10). Ispisoc domnesc, de la Iliaş Alexander voevoda, dat Nastasii, jupănesii lui Pelin, ce au fost visternic, de stăpânit satul Ciudiul, din 7176 (1668, August 8).

11). Dania de la Măria comisoaia, fata lui Grigorii Pelin, precum au dăruit hinului său, lui Iordache, când l-au botezat, jumătate de sat de Ciudiu, pe Sireţel, din anii 7198 (1690, Fevruarie l).

12). Danie de la Măria comisoe, de la soru-sa Irina stolniceasa, precum au dat dania sfintei mănăstiri Putnii, a lor dreaptă ocină şi moşie, un sat ce să cheamă Ciudiul, în ţinutul Sucevii, şi cu şapte vecini, din anii 7215 (1707. August 15).

Mărturia hotarnică de la Vasilii Buhăescul biv vel paharnic, şi de la Lupul Hadâmbul, cum au hotărât această moşie Ciudiul, din anii 7270 (1762)”[1523].

În 15 august **1707**, fetele lui Pelin, Maria şi Irina, dăruiesc mănăstirii Putna „satul Ciudiul, cu şapte vecini, anume Mihăilă, fiul lui Dumău, Ştirbul, Costin şi Sandul, fiii lui Dumitraş, Simion, fiul cel mai mic al Bindiului, şi doi feciori ai lui Pojoga, Constantin şi fratele său”.

1766: Urmaşilor acestor iobagi aveau să li se alăture, în 1766, plugarul din Oradea Mare, Vasile UNGUREAN şi soţia lui.

[1523] Dan, Dimitrie, *Mânăstirea şi Comuna Putna*, Bucureşti 1905, pp. 184-186

1772: Recensământul lui Rumeanţev[1524], din 1772-1773, înregistrează la Ciudei, în Ocolul Berhometelor, fără alte precizări, „30 – toată suma caselor", însemnând 1 popă, 1 femeie săracă, 15 scutelnici ai armaşului Dumitrachi FOCA şi 13 birnici.

În **1775**, satul Ciudei, din Ocolul Berhometelor (deşi este situat în vecinătatea Vicovului de Sus), avea 1 popă şi 26 familii de ţărani iobagi. Daniel Werenka dă, pentru anul 1774, 34 de familii, iar pentru 1784, 67 de gospodării.

1787: Colonia germană, formată din nemţi şi evrei, care s-au aşezat la Ciudei după anul 1787, s-a numit Huta Nouă.

În **1843**, biserica Sfântul Nicolae din Ciudei, cu 1.179 enoriaşi, îl avea paroh pe Constantin VASILOVICI. În 1876, biserica din Ciudei, deservind şi Huta Nouă, avea 1.664 enoriaşi, paroh fiind Theodosie ILIUŢ. În 1907, paroh era Nicolai CĂRĂUŞ, născut în 1840, preot din 1868, paroh din 1874, iar cantor, din 1900, Vasile CHILEI, născut în 1848.

1849: Unul dintre primii deputaţi bucovineni în dieta vieneză a fost George Timiş din Ciudei, ales, în 20 iunie 1849, cu 66 voturi din 90. „Timiş este de 55 de ani şi posedă numai limba moldovenească, fără însă să ştie să scrie în această limbă. El trece drept supus turbulent al domeniului Fondului Bisericesc Ciudei", scria George Isăcescul, căpitan ţinutal, în raportul despre alegeri, dar proaspătul deputat deja îşi primise banii de cheltuieli (302 florini) şi plecase la Viena.

[1524] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 337

1877: În Ciudei funcţiona o şcoală cu 6 clase, din 1877, cea din Huta Nouă, cu 2 clase, fiind inaugurată în 1873[1525].

În Ciudei au trăit vreo 500 de evrei, cele mai importante personaje fiind Mendl Gottesmann, Pinkas Scheuer, deputatul Moise Schwitz, Avraam Srul Knauer, Chaim Laufer, Moise Gruenberg, dr. J. Ruhdoerfer, Moise Schuler, Chaim Singer, Josef Leib Herschmann, Mordko Weisselberg, Benjamin Druckmann, Schloime Schaerf, Salomon Singer, S. Druckmann, Juda Leib Stettner, Seide Koffler, medicii Sandberg şi Menezel, precum şi rabinii Josef Sch. Babad şi Mordko Horowitz.

1881: „Zamfira Popescu, romănca din Ciudeiu", este informatoarea lui Simion Florea Marian pentru „*Botanica poporală Română*", pe care o publică, în mod curent, în „Amicul Familiei", care apărea la Gherla, de 5 ani de zile.

În **1890**, comuna Ciudei avea 2.383 locuitori. Paroh era Nicolai Cărăuş, învăţător – George Gafenco, cantor bisericesc – Vasile Chilei, iar primar – Ioan Burlă. Cabinetul de lectură se numea „Luceafărul". Primarul coloniei germane şi evreieşti, Huta Nouă, era Friederich Fischer, iar învăţător – Iuliu Imsel.

1894: O listă cu săteni din Ciudei, care în primăvara anului 1894, „s-au sfătuit să se lese de băutura rachiului, cuprinde următoarele nume: cantorul Vasile CHILEI, Toader DAMIAN, NIcolai MOTRESCUL, Vasile, Ioan, Fluor, Grigorie, Nicolai, Maria şi Varvara MICHAILO, george, Constantin, Vasile, Grigore, Ioan, Zenovie, Porfirie, Elena, Domnica, Eugenia, Irina şi

---

[1525] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 35, 1876 p. 63, 1907 p. 142, 165

Casandra POJOGA, George, Zaharie, Vasile, Mafteiu şi Margareta CUCIUREAN, Paul, Constantin şi Vasile BÂNDIUL, Porfirie, Teodor, Tit şi Maria PĂDURE, Dionisie, Leontie, Ioan, Teodor, Luca, Ilie, Vasile, Rachila, Maria şi Casandra CIOCAN, Vasile, Constantin, Anna şi Varvara GHERMAN, Nicolai, Tit şi Margareta GROZAVĂ, Teodor, Fluor, Parascheva, Rachila şi Margareta BURLA, Ioan, Ştefan, Ignatie, Gavriil, Maria şi Domnica POPESCUL, Alexie POPOVICIUC, Nicolai şi Maria VOLOŞCIUC, Arsenia POPOVICI, Casandra SEVESCUL, Ioan FLORESCU, Ioan URECHIE, Cosma BULINSCHI, Iulian STADNIC, Tanasie MURAŞCO şi Ioan CEPEHA[1526].

1896: O colectă pentru Internatul de studenţi din Cernăuţi, făcută, în mai 1896, de „exarh Nicolae CĂRĂUŞ, paroch în Ciudei”, menţionează următoarele nume de localnici: învăţător superior Georgi BRAHA, secretar comunal Nico POJOGA, George GAFENCO, Ioan ILASIEVICI, Ioan BURLA, Vasile BÂNDIUL şi George GHERMAN[1527].

1886, noiembrie 30: Se dă în funcţiune linia ferată Carapciu-Ciudei, cu o lungime de 18,84 km şi se inaugurează gara din Ciudei[1528].

1897: Secţia de întreţinere a căilor ferate din Storojineţ, primeşte în întreţinere şi supraveghere, de la 1

[1526] *Deşteşptarea*, Nr. 15/1894, p. 119
[1527] *Gazeta Bucovinei*, Nr. 46/1896, p. 4
[1528] *Beschreibender Katalog des k. k. historischen Museum der österreichiscen Eisenbahnen*, Wien 1902, p. 425

ianuarie 1897, şi liniile Carapciu-Ciudei, Hliboca-Siret şi Hliboca-Berhomet[1529].

1901, Gustav Weigand: „Prin Vicovu de Sus (Ober-Wikow), am călătorit, prin împădurita țară muntoasă, spre nord-vest, până la Krasna-Ilski[1530], satul românesc extrem din nord-vest, deoarece satele Banila Moldovenească, Davideni, Comareşti vorbesc limbi slave, în ciuda românilor. De aici, am urmat Siretul, trecând prin Ciudei (Czudyn), unde locuiesc evrei, germani, români şi ruteni, spre Suceveni[1531], unde am stat, la prânz, iar duminică, 25 august 1901, seara, am plecat la Terebleşti[1532], satul locuit de germani și români, dar în care sunt şi destui slavi, ca în toată zona"[1533].

1903: Simion Florea Marian a avut informatori din Ciudei pe Mihai Popescu şi pe Justinian Costinean (*Insectele în limba, credinţele şi obiceiurile Rpmânilor*, 1903; *Legendele Maicii Domnului*, 1904), şi pe Dumitru Popescu (*Naşterea la Români*, 1892).

1903: Banca populară raiffeisiană din Ciudei s-a înfiinţat în 1 martie 1903, sub direcţiunea parohului Nicolai (Nico) Cărăuş.

1907: „Administratorul silvic din Ciudei, dl Hruşcă, s-a făcut chiar uneala cea pai straşnică" a profesorului şi mazilului Cuparencu, dar, pe de altă parte, era îndatorat şi lui Florea Lupu, cumnatul lui Aurel Onciu, „căci prin ajutorul său dl Hruşca a ajuns şi „Stras-

---

[1529] *Bericht über die Ergebnisse der k. k. Staatseisenbahnverwaltung*, Wien 1896, p. 7

[1530] La Crasna-Ilschi, a cântat Verona Iliuţ.

[1531] La Suceveni, a cântat Vasile Hrinco (17 ani).

[1532] La Tereblecea, a cântat Anastasia a Niţului.

[1533] Weigand, op. cit., pp. 7-17.

senmeister” în circumspecţia Ciudeiului, cu un salar anual de 2.400 coroane. Şi aceste parale îi prind dlui Hruşca faoarte bine, căci Domnia sa are multe cheltueli, cu toalete de Paris şi alte lupruri pentru dame. Dar neavând Domnia sa timp să facă două slujbe, el caută ca să nu facă niciuna. Cel puţin a doua slujbă n-o face el, ci supravegherea şoşelelor, luarea în seamă a prundului, prunduirea şi câte se ţin de această breaslă, Domnia sa le efectueşte prin slujbaşii fondului, forestieri, pădurari şi cum se mai cheamă ei”[1534].

1907: Adunând „cântece populare româneşti din Bucovina”, care aveau să vadă lumina tiparului sub semnătura nemeritată a lui Mattias Friedwagner[1535], în 1940, Alexandru VOEVIDCA a cules folclor şi de la Saveta STIPOR (16 ani în 1909) din Ciudei.

„La 24 Octomvrie **1907**, a izbucnit, în Ciudei, pe la 4 ore după-amiazăzi, un foc atât de puternic – zilele acelea erau aşa de vântoase, că zburau tăciunii de foc prin aer ca penele de paseri – aşa că, în timp de vreo 3 ore, au ars cu desăvârşire, anume: casa văduvei **Marghioala Gavriil Popescul**, cu păpuşoii pe podul casei, cartofii (barabulele) ce erau în grămadă, vreo 15 coreţe; vădanei **Eufrosina Flor Leonti Popescul**, şura şi toate clădirele. Focul a nimicit toată hrana vădanelor şi păşunea dobitoacelor. Am făcut o colectă, în biserică, de 19 coroane 26 bani, venerabilitatea sa, părintele Ştefan Seleschi, paroh în Tereblecea, a binevoit a trimite 4 coroane, dl Alecu Burla din Budeniţ a dăruit un car de

---

[1534] *Apărarea Naţională*, Nr. 25, Anul II, joi 4 aprilie stil nou 1907, p. 2

[1535] *Friedwagner, Matthias, Rumanische Volkslieder aus der Bukowina*, Konrad Triltsch Verlag Wurzburg, 1940

păşune, iară mai mulţi gospodari din Ciudei, păpuşoi, legume şi altele. În numele vădanelor nenorocite, aduc tuturor binefăcătorilor mulţumita cea mai călduroasă şi rog toată suflarea românească să binevoiască a trimite, la adresa mea, cât de mici ajutoare, ca să le împărtăşesc. Numele binevoitorilor se vor publica în organul „Apărarea Naţională”. Cu toată stima, **Nico Cărăuş**, paroh”[1536].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Ciudeiul, târg**, în districtul Storojineţ, aşezat pe pârâul cu acelaşi nume, la confluenţa sa cu Sireţelul. Suprafaţa: 17,69 kmp; populaţia: 2.331 locuitori, în majoritate români de religie gr. or. Este tăiat de drumul mare Storojineţ – Vicovul de Sus şi unit cu Pătrăuţii de Jos, printr-un drum comunal; staţiune de drum de fier a liniei Ciudeiu – Carapciu pe Siret, unită şi ea cu linia Storojineţ-Hliboca. Are un oficiu telegrafo-poştal; o perceptorie; 2 şcoale, cu câte 4 clase, şi o biserică parohială, cu hramul „Sfântul Nicolae”. Ciudeiul este însemnat pentru cantitatea mare de lemne ce se aduc la gara sa, din valea Siretului Mic. Tradiţia povesteşte despre un izvor miraculos de apă, ce s-ar fi aflat în această localitate şi la care veneau oameni din toate părţile, spre a se vindeca de boale de ochi. De la cuvântul slav „*Ciudo*” (minune) pare că se trage şi numele localităţii. Populaţia se ocupă cu comerţul, cu agricultura şi creşterea vitelor. Comuna posedă 1.065 hectare pământ arabil, 374 hectare fânaţuri, 14 hectare grădini, 322 hectare izlaz, 566 hectare pădure. Se găsesc 111 cai, 823 vite cornute, 70 de oi, 203 porci şi 75 stupi. **Ciudeiul,**

[1536] *Apărarea Naţională*, Nr. 95, Anul II, duminică 22 decembrie stil nou 1907, p. 5

afluent al pârâului Sereţel, se varsă în râuleţul Siretul Mic. Izvorăşte din pârâiaşele Valicul şi Zugraviţa, ce răsar de lângă comuna Althütte, districtul Storojneţ, **Ciudeiul, moşie**, atenenţă a moşiei Althütte, are 52 locuitori români şi străini"[1537].

1914: A dat examene de capacitate, în luna mai, cu limba germană ca obiect de examen, învăţătoarea Stefanovici Eugenia din Ciudei[1538].

1914-1918: Şi-au vărsat sângele pentru Bucovina, dintre locuitorii Ciudeiului, „infanteristul **Constantin Zaveliţa**, Ciudei, Regimentul 22, rănit; infanteristul **Toader Cuciurean**, Ciudei, Regimentul 22, prizonier"[1539]; „sergentul **Vasile Cuciurean**, Ciudei, Regimentul 22, rănit"[1540]; „**Ioan a lui Toader Macreniuc**, născut în **Ciudei**, la 28 august 1886, a fost înrolat, cu ocazia mobilizării generale, în anul 1914, în Regimentul 15 de Infanterie şi ar fi grav rănit la o luptă în contra ruşilor, în Carpaţi, în luna lui martie a anului 1915. De atunci lipseşte orice veste despre dânsul. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Elisaveta Macreniuc, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[1541]; „**Silvestru a lui Nicolai Cuciurean**, născut în **Ciudei**, la 25 faur 1884, chemat la arme încă la începutul războiului, în 1914, a dispărut, lipsind din 15 septembrie 1914 orice ştire despre el. Fiind deci decesul

---

[1537] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 64, 65

[1538] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 13 şi 14, Anul III, 29 mai 1914, p. 222

[1539] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 159 – Supliment, din 6 august n. 1915

[1540] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 182, 4 iunie n. 1916, p. 8

[1541] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 19, Cernăuţi, 1 iulie nou 1921, pp. 244-254

probabil, se îndrumează, la cererea Nastasiei Cuciurean, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[1542].

1919, august 28: În vizită prin Bucovina, Nicolae Iorga are parte, „la Vicovul de Jos, de unde e Nistor, la Vicovul de Sus, la **Ciudei**, la Storojineţ, (de) mişcătoare întâmpinări”. Preotul „de la Ciudei, un respectabil septuagenar”[1543] îl primeşte cu inima deschisă.

1919: Din **Comisiunea agrară de ocol Ciudei** făceau parte: Preşedinte: **Vasile Rei**, consilier de tribunal şi şef al ocolului judecătoresc Ciudei; Locţiitor: **Iosif Nestmann**, judecător; Reprezentantul Administraţiei: **Isidor Măcescu**, consilier superior de administraţie, Storojineţ; Locţiitor: Dr. **Friedrich Kucinski**, secretar administrativ, Storojineţ; Reprezentantul Băncii regionale: **Mihai Bendevschi**, paroh, Crasna; Locţiitor: **Gheorghe Popescu**, diriginte şcolar, Ciudei; Expert agricol: **Orest Prelici**, referent agricol, Storojineţ; Locţiitor: **Ion a lui Gheorghe Cuciurean**, brigadier silvic, Ciudei; Reprezentantul proprietarilor expropriaţi: **Alexandru Stîrcea**, proprietar mare, Crasna; Locţiitor: **Meier Gross**, proprietar mare, Banila pe Siret; Inginer hotarnic: **Iosef Kubelka**, inginer hotarnic superior, Ciudei; Locţiitor: **Krudowski Stanislau**, inginer hotarnic civil, Coţmani; Reprezentanţi ai ţăranilor: **Pavel Percec**, agricultor, Crasna; **Dionisie Ciocan**, agricultor, Ciudei; Locţiitori:

[1542] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 5, Cernăuţi 12 februaie nou 1921, pp. 51-53

[1543] Iorga, N., *Memorii*, II, Editura „Naţională” S. Ciornei, nedatată, p 243

Vasile Bicer, agricultor, Cupca, **Ion Hoinic**, agricultor, Banila pe Siret”[1544].

1919, septembrie 10: Decretul de confirmare a autorităţilor judecătoreşti. Începând cu 1 septembrie 1919, se confirmă „la autorităţile judecătoreşti din Bucovina, următoarele persoane[1545]: **La judecătoria Ciudei – Kanel Bruno**, judecător de district cu rangul VIII”. În cadrul „permutărilor”, se muta la Cernăuţi, „**Dr. Zallik Sigmund** judecător cu rangul IX, în aceeaşi calitate, de la judecătoria Ciudei”, iar la Siret, „**Schieber Arnold**, judecător de district cu rangul VIII, de la judecătoria Ciudei, şi **Brucker Maximilian**, judecător cu rangul IX, de la judecătoria Ciudei”. La „Procuratura Statului de pe lângă tribunalul Suceava” se muta „**Paczynschi Stanislaus**, judecător la judecătoria Ciudei, substitut de procuror cu rangul VIII”, la Judecătoria Ciudei fiind aduşi: „**Rei Vasile**, judecător de district la judecătoria din Câmpulung, consilier conducător de judecătorie cu rangul VII, **Busch Rudolf**, auscultant la tribunalul Suceava, judecător cu rangul IX, **Nestmann Iosif**, auscultant la tribunalul Cernăuţi, judecător cu rangul IX şi **Dr. Roseblatt Alfred**, auscultant la tribunalul Suceava, judecător cu rangul IX”.

1922: „Având în vedere concursurile publicate, cererile prezentate şi propunerile făcute de revizorate, Consiliul şcolar al ţării a făcut, în şedinţa din 27 Martie 1922, sub preşedinţia domnului Director general delegat al învăţământului din Bucovina, următoarele numiri, pe

---

1544 *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

1545 *Monitorul Bucovinei*, Anul 1919, Cernăuţi, în 10 Septembrie nou, Fascicula 63, pp. 1-4

ziua de 1 Aprilie 1922: **a).** în calitate de învăţători superiori: Gheorghe Popescul la **Ciudei**"[1546].

1936: În „Ciudei, la ieşirea din sat spre Crasna, primul cuib de legionari, lucrând 7 săptămâni, a săpat o fântână, îmbrăcând-o în colac verde de lemn, iar lângă ea au suit o capliţă, cu o cruce, pe care au scris, din inima lor de ţărani legionari, aceste cuvinte: „Creştine / Nu trece / Fără să te închini / lui Dumnezeu / Pentru mântuirea / Neamului tău". Iar pe fântână au scris versurile lui Gheorghe Coşbuc: „Altarul de jert-al naţiunii să fim / Şi sufletul neamului nostru… – Ridicată de legionarii lui Codreanu, Ciudeiu 1936"[1547].

La Ciudei s-au născut filologul Constantin POPESCU (16.05.1907) şi doctorul în silvicultură Constantin BLÎNDU (19.04. 1927). Un rapsod bucovinean cu renume în perioada interbelică a fost Lazar al lui Istrate POPESCU din Ciudei.

CIULINEŞTI

(sat pe Prut, contopit cu Probota, jud. Iaşi).

1429, iunie 19: Întărit de Alexandru cei Bun lui Dan Uncleat, care primeşte uric pentru „şase sate, anume: jumătate din satul Verejani pe Prut, unde este casa lui, şi **Ciulineşti**, şi unde a fost Oanţă, şi, peste Prut, Demiianăuţi, şi Zubreuţi, şi satul la Nistru, la obârşia Medvediei,

---

[1546] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 8, Cernăuţi 21 aprilie 1922, p. 41
[1547] *Iconar,* Nr. 3, II, 1936, p. 4

unde este vătăman Stepan, cu pricurile sale. Şi încă i-am dat trei locuri din pustie, unde este Iurie, un loc la Fântână, sub prisaca lui, şi două locuri la drumurile celor Două Fântâni… Iar hotarul acestor şase sate să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac. Iar hotarul Zubreuţilor să fie din jos, de la Andriaş, de la gura văii, lângă movila săpată din câmp, apoi, peste câmp, la baltă, mai jos de casa lui Roman, apoi, pe baltă... apoi la capătul de sus al poienilor lui Scumpu, apoi la Prut. Iar hotarul acestor trei locuri din pustie să fie cât vor putea să folosească destul trei sate”[1548].

1443, noiembrie 29: Întărit de Ştefan voievod mănăstirii Probota, care primeşte uric pentru satele „pe Pobrata, trei sate, anume Neagomireşti, şi Iurceşti, şi Bodeşti, şi moara, şi, pe Prut, anume Grabăuţi, şi **Ciuleneşti**, şi Bereşti, şi, pe Botne, Râpcinţi şi cu moară pe Teliţa, şi prisaca Visoca, şi Creucani, şi Rădăuţi, şi Balan, şi unde este Şandru, şi, pe Bahlui, sub Hârlău, unde este Mihailo şi cu moară… Iar hotarul acestor sate să fie după hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[1549].

1500, martie 30: Întărit de Ştefan voievod mănăstirii Probota, „două sate pe apa Prutului, un sat anume **Verejanii**, unde a fost Dan, iar alt sat, pe nume Ciulineştii, ce s-au aşezat pe locul unde a fost Manoil… Iar hotarul acelor mai sus scrise două sate, ce-s pe apa Prutului, pe nume Verejanii, unde a fost Dan, iar alt sat, pe nume Ciulineştii, ce-au descălecat pe hotarul unde a fost Manoil, ca să fie începând din Prut, pe din jos de

---

[1548] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 90, pp. 134-136

[1549] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 243, pp. 345, 346

Verejeni, unde a fost Dan, din marginea luncii, dintr-un stejar însemnat, la alt stejar însemnat, de acolo la o movilă săpată în ţărmurile bălţii lui Budin, deci drept peste balta lui Budin, la altă movilă săpată, ce este în gura văii, de acolo drept la capul cel de sus al rediului, de acolo curmeziş, la unghiul bălţii, la o movilă săpată, de acolo drept peste şes, la o movilă săpată, ce este supt deal, aproape de drum, la gura văii, de acolo pe vale drept la deal, de aici, de la deal, din vârful văii drept peste şes la movilă săpată, aproape de drum, de acolo tot pe drum în sus, iarăşi la o movilă săpată, lângă drum; de acolo, întorcând spre mâna cea dreaptă, drept peste Valea lui Cucoară, la deal, la movilă săpată, de acolo pe altă vale în sus, pe costişe, la o movilă săpată, de acolo în curmezişul văii şi pe valea cea mică, la deal, la o movilă săpată. De acolo drept la o movilă mare şi de la acea movilă la vâlcea şi peste baltă la şesul Prutului, la movilă săpată şi de acolo peste câmp la o movilă săpată aproape de drumul cel mare, unde a fost stâlpul cel bătrân, şi de acolo drept la movilă şi la un plop mare, în ţărmurile bălţii Ciulinii, din jos de Brat; deci peste Ciulina şi peste luncă în ceia parte de Ciulina, la movilă săpată, între doi stejari şi de acolo drept la un stejar însemnat, de acolo peste luncă drept la Prut. Acela este tot hotarul acelor mai sus scrise două sate. Iară direse ce-au fost ale moşului nostru, Alexandru vodă, un dires pe acele mai sus scrise două sate, ce-s pe apa Prutului, anume satul Verejenii, unde a fost Dan, iar alt sat, anume Ciulineştii, ce-au descălecat pe hotarul unde a fost Manoil… acele direse amândouă s-au stricat, precum ştim şi noi şi boierii noştri”[1550].

[1550] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III,

CIULUCANI

(lângă Mihălaşa, Orhei, Moldova).

1600: Zapis de la Năvrăpescul jicnicer, Hraniţă diac, Ursu din **Mihălaşa**, David din **Ciulucani**, Şanţa aprodul din **Vovineşti**, Potărescul din **Biliceni** şi Rusul din **Spancoicani**, în care mărturisesc cum „a venit Ionaşco Bârboşel din **Biliceni** şi a vândut a sa dreaptă ocină din satul **Dereneu**, din a cincea parte din jumătate de sat cât i se va alege lui, drept 66 taleri, lui Necoară logofăt”[1551].

1774, iunie 5: Satul **Ciulucanii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Culii, după recensământul lui Rumeanţev[1552], avea **toată suma caselor 34**. Scădere rufeturi 21: 17 volintiri, 1 popă, 3 femei sărace. Rămân birnici 13. 8 case pustii. / **Birnici:** Vasile Gavrilan / Vasili al Vasilcăi /Costantin Solomon / Gavril / Agapii / Gheorghi Năvălilă / Sava Barbămândră /Gheorghi Misăilă / Gheorghi / Mihălachi, cărăuș / Ioniță Harște / Solomon, vătăman /Marcu, jidov. // **Rufeturi:** Vasile Cârlan, volintir / Năstasă frate Mălancăi, volintir / Postică Pălance, volintir / Ștefan al Măcăroai, volintir / Vasili a Nistoroai, volintir / Andrii, solonar, volintir / Pavel Simion, volintir / Andrii

---

Bucureşti 1980, doc. 258, pp. 462-464

[1551] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 16, pp. 27, 28

[1552] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 407

fiul lui Năstasă, volintir / Vasile frate lui Andrii, volintir / Simion Huşan, volintir / Irimie, cioban, volintir /Vasile a Gheorghițoae, volintir / Ștefan Frimul, volintir / Ioniță a Malancăi, volintir / Mihăilă, volintir / Grigoraş Sârghii, volintir / Stan, muntean, volintir / Popa Vasile / Maria, săracă / Meliana, săracă / Andriena, săracă.

1904: „**Ciulucani**, sat de răzeşi în judeţul Bălţi, aşezat pe partea dreaptă a văii Ciulucul Mic, între satele Mândreşti şi Teleneşti, la hotarele judeţelor Bălţi-Soroca. Face parte din volosti Cişcăreni. Are 137 case, cu o populaţie de 610 suflete de răzeşi, care posedă 1.095 deseatini. Răzeşii din ceata lui Iion Popa şi Costachi Macaru au 246 deseatini. Unii din răzeşi păstrează hrisoave vechi[1553]".

CIUMĂLEŞTI

(Ciumâleşti pe Siret, lângă oraşul Paşcani, Iaşi).

1633, martie 11: Întărit de Alexandru Iliaş voievod lui Naşcul, în baza unui zapis de mărturie, în care scria că „dânsul singur a cumpărat de la Guţu, fiul lui Tăbuci din **Bodeşti** un loc de prisacă din hotarul satului **Dumbrăviţa** (pe Siret, „unde a fost Giurgiu", la Cobâle[1554], Bacău), care este la poiana mănăstirii, mai în sus de prisaca veche, unde este patra fântânii; cum el a

[1553] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 67
[1554] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 93

cumpărat-o, pentru 10 zloţi curaţi, dinaintea lui Moglan, Drăgan Bârzul, Pavăl Zamă, Hotnogul, Sava, Vasile, Gligorie şi Tunsul din **Ciumâleşti** (Ciumăleşti pe Siret, lângă oraşul Paşcani[1555], Iaşi) şi a altor oameni buni"[1556].

1643, ianuarie 4: Porunca dată de Vasile Lupu voievod comisului Fortună, pârcălabul ot Neamţ, după ce „s-au jeluit şi s-au pârât de faţă Bechea cu Ion de **Ciumăleşti** pentru o iapă, ce a zis Bechea că a cumpărat-o de la Ştefan şi de la Istratie, iar Ion a zis că nu a cumpărat-o, ci o ţine fără ispravă… / tu să socoteşti de va avea bechea vreo mărturie cum a cumpărat-o, şi să-şi ţină Bechea iapa, să nu dea lui Ion nimic"[1557].

1645, decembrie 9: Ion Mojilă, Ionaşco Movilean şi Ionaşco Tâşăşea vând comisului Furtună, drept 10 lei, „toată partea tătâne-nostru Vasile Mirţă din seliştea **Dâmbeştilor** (comuna Borleşti, Neamţ), ţinutul Roman, pe Cobâle… / Şi Toader Ţampău vinde toată partea mâne-mea Tecla, cât se va alege din **Ciumăleşti**, şi a unchiului meu Vasile Nătăgatul, drept 8 lei. / Şi în această tocmeală au fost Bechea de **Bogdăneşti** (comuna Traian, Bacău), Ciomârtan şi Ion feciorul lui Ciomârtan ot **Căţeleşti** (azi Siretul, comuna Săuceşti, Bacău) şi Ionaşcu fiul lui Bechea din **Săuceşti** (comuna Săuceşti, Bacău)"[1558].

[1555] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 62

[1556] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. II, Iaşi 1907, pp. 96-98

[1557] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. III, Iaşi 1907, p. 197

[1558] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 260, p. 205

CIUMAŞI

(prin Slugani, lângă Ciumaşi,
comuna Bereşti-Bistriţa, Bacău).

1500, martie 22: Întărit de Ştefan voievod, în cadrul unui schimb de sate cu mănăstirea Bistriţa, care mănăstire primeşte „patru sate, tot pe Bistriţa: un sat **Slugani**, al doilea sat **Chicoteşti** (lângă Blăgeşti, comuna Blăgeşti, Bacău), al treilea sat **Călieneşti** (lângă Blăgeşti, comuna Blăgeşti, Bacău), al patrulea sat **Lăţcani** (Lăscani, contopit cu Racova, comuna Racova, Bacău), care este în faţa Călieneştilor, sub dumbravă", voievodul primind „cinci sate: unul pe Cracău, anume **Cauceleşti** (Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), unde au fost juzi Mihail şi Dieniş, între **Grieleşti** (lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ) şi între **Lupşa** (lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), altul pe Siret, anume **Gâdinţi** (comuna Sagna, Neamţ), unde a fost curtea lui Negrea, trei pe Bistriţa, mai sus de Bacău: **satul lui Birai** (Birăeşti, apoi Gherăieşti, inclus în Bacău), şi **satul lui Vlăscan** (Vlăcsăneşti, inclus în Bacău) şi satul **Manuileşti** (Manoileşti, inclus în Bacău)"[1559]. Hotarul, din veac.

1774, iunie: Satele **Bereştii, Pădurenii, Ciumaşii** şi **Iteştii**, ocolul Siretului, după recensământul lui Ru-

---

[1559] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 256, pp. 458-460

meanţev[1560], aveau **toată suma caselor 107**. Scădere rufeturi 1: 1 popă. Rămân birnici 106. / **Birnici:** Vasile Ciumaş din Valia Ră / Vasile, ciobotar din Valia Ră / Toader, jugănar din Valia Ră / Sandul Cenuşă din Valia Ră / Vasile Pătru din Valia Ră / Maftei Pătru din Valia Ră / Ion Roman din Valia Ră / Vasile Roman din Valia Ră / Gheorghe fiul lui din Valia Ră / Andrei Hălăcian din Valia Ră / Vasile, bârsan din Valia Ră / Pavăl Gologan din Valia Ră / Andrei Brumă din Valia Ră / Ştefan Gologan din Valia Ră / Lupul Ţanpău din Ilieş / Neculai Chiriac din Ilieş / Ştefan Ignat din Ilieş / Toader Brumă din Ilieş / Ioniţă Cenuşă din Ilieş / Sandu Cenuşă din Ilieş / Ioniţă Cenuşă din Ilieş / Ion Giuncul din Ilieş / Vasile Crihan din Ilieş / Ion sin (fiu) lui Toader Crihan din Ilieş / Toader Chiriac din Făgheţel / Vasile Chiriac din Făgheţel / Vasile fiul lui Toader Chiriac din Făgheţel / Costantin fiul lui Necoară din Făgheţel / Ion Brumă din Făgheţel / Acsintie Brumă din Făgheţel / Toader Albu din Făgheţel / Ignat Necoară din Făgheţel / Stratu fiul lui Ilii din Făgheţel / Ion fiul lui Ursul Ciumaş din Făgheţel / Costantin Ciumaş din Făgheţel / Vasile Crihan din Făgheţel / Grigore Pocitanii din Făgheţel / Lupul Verdeş din Hălmăcioi / Ion a diaconiţii din Hălmăcioi / Mihălache Blende din Iteşti / Vasilache, rus din Făgheţel / Ion Ciumaş din Iteşti / Doroftei zet (ginere) lui Mititel din Iteşti / Sandu Chiriba din Iteşti / Costantin Mititel din Iteşti / Ioniţă Oai din Vaia Ră / Lupul Oai din Ilieş / Gavril Pocitanii al Ţintii / Ion, pas / Ştefan Grapă din Iteşti / Ion fiul lui / Ioniţă al lui Brânză din Şerbăneştii lui Istrate / Gheorghe al lui Cufu din Şerbăneştii lui Istrate /

[1560] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 72, 73

Lupul Gioncul din Şerbăneştii lui Istrate / Ştefan al lui Gioncul din Şerbăneştii lui Istrate / Ion Chelsăi din Şerbăneştii lui Istrate / Ursachi fiul lui din Şerbăneştii lui Istrate / Ştefan Gioncul din Şerbăneştii lui Istrate / Mărdari, rotar din Şerbăneştii lui Istrate / Ioniţă Brânză din Şerbăneştii lui Istrate / Ştefan fiul lui din Şerbăneştii lui Istrate / Mihălachi Marcoci din Şerbăneştii lui Istrate / Radu al lui Brânză din Şerbăneştii lui Istrate / Trohin Vatră din Şerbăneştii lui Istrate / Andrei Gioncul din Şerbăneştii lui Istrate / Ion fiul lui Andrei Gioncul din Şerbăneştii lui Istrate / Ioniţă Popa din Şerbăneştii lui Istrate / Ursul Floriş din Şerbăneştii lui Istrate / Vasile, butnar din Şerbăneştii lui Istrate / Ursul Chifu din Şerbăneştii lui Istrate / Luca, butnar / Neculai Rădăcină din Şerbăneştii lui Istrate / Dumitraşco al butnarului din Şerbăneştii lui Istrate / Toader Pocitanii din Şerbăneştii lui Istrate / Lupu Grăpeniş din Şerbăneştii lui Istrate / Pavăl Grăpeniş din Şerbăneştii lui Istrate / Ursachi Crihan din Şerbăneştii lui Istrate / Ştefan, ciobotar din Şerbăneştii lui Istrate / Vasile Grăpeniş din Şerbăneştii lui Istrate / Sandul Grăpeniş din Şerbăneştii lui Istrate / Savin Grăpeniş din Şerbăneştii lui Istrate / Neculai Humă din Şerbăneştii lui Istrate / Tănasă, olar din Şerbăneştii lui Istrate / Cozma Burciu din Şerbăneştii lui Istrate / Tănasă pas din Şerbăneştii lui Istrate / Vasile fiu spătăriţii din Şerbăneştii lui Istrate / Andronachi Ciumaş din Şerbăneştii lui Istrate / Stoica, muntean, vornic din Şerbăneştii lui Istrate / Ursachi Albu din Şerbăneştii lui Istrate / Neculai Giosan din Şerbăneştii lui Istrate / Neculai Vlas din Şerbăneştii lui Istrate / Toader, surugiu din Şerbăneştii lui Istrate / Costantin, băcăoanu din Şerbăneştii lui Istrate / Gheorghe fiul lui, din Şerbăneştii lui Istrate /

Ioniţă Floriş din Şerbăneştii lui Istrate / Trifan Floriş din Şerbăneştii lui Istrate / Ioana cu fecior holtei / Toader Cumpătă / Andrei Negraeş / Ilii Ciumaş / Lupu Ciumaş / Mihălache Blende. // **Rufeturi:** Diaconul Vasile din Şerbăneştii lui Istrate.

1899: „**Ciumaşi**, comună rurală în plasa Bistriţa de sus, judeţul Bacău, situată la poalele dealurilor şi pe șesul Bistriței. Cuprinde cătunele: Itești, reședința, Ilieșul, Ciumași, Făgeţelul și Borleanul, înșirate de-a lungul malului stâng al Bistriţei. Pe la anul 1803, Ciumași răzășești se găseau în judeţul Neamţ, ocolul Siret, În statistica din 1874 nu se găsesc decât cele dintâi trei cătune… Are o şcoală mixtă, care funcționează din 1884, în satul Iteşti, întreținută de stat și care a fost frecventată, în 1891, de 39 copii, dintre care 15 fete. Biserici sunt 3, deservite de 2 preoți şi 6 cântăreţi. Sunt 288 case de locuit. Cârciumi sunt 4. Are o populaţie de 287 capi de familie sau 1.125 suflete, dintre care 1.110 români şi 15 izraeliți, de protecțiune română. După felul ocupaţiunii sunt: 460 agricultori, 3 meseriaşi, 5 comercianți, 13 având profesiuni libere, 33 muncitori și 8 servitori. Mulţi dintre ei sunt plutași. Contribuabili, după recensământul pentru periodul 1891-1896, sunt 237. Teritoriul comunal este de 1.822 hectare. Proprietari sunt: Principesa Lucia Schoenburg de Waldenburg, cu o moșie de 1.991 hectare; moștenitorii lui S. Pisoschi, cu 24 hectare şi Al. Chiribău, cu 48 hectare. Pădurea, după moşie, se numește Cirita. Viile ocupă o întindere de 78 ari. După controalele diviziunii filoxerice (1891), via lucrătoare ocupă 8 hectare. Vite sunt: 39 cai, 525 vite mari cornute, 238 râmători și 86 oi. Stupi de albine sunt 76. / **Ciumaşi**, sat în comuna cu acelaşi nume. Are o populaţie de 80 familii

sau 327 suflete, Are biserică, zidită la 1831 şi deservită de preotul din Iteşti și de 2 cântăreţi. Sunt 2 cârciumi. Vite sunt: 15 cai, 181 vite mari cornute și 80 râmători. Este la o depărtare de Iteşti de 3 km”[1561].

CIUMULEȘTI

(mai jos de Fălticeni, Suceava).

Satele unor puternice neamuri răzeşeşti de odinioară (Ciumuleşti, de pildă, eternizează numele neamului Ciumală şi nicidecum al unor vremuri în care bântuia ciuma), care încap, încetul cu încetul, în averile unora dintre ei, care, slujind la Curtea Domnească, dobândesc şi banii necesari unor noi achiziţii de părtăşii răzeşeşti, au o istorie interesantă, care ar merita continuată şi dincolo de demersurile neuitaţilor colegi de şcoală în Ciumuleşti, Gherasim Putneanul şi profesorul Vasile M. Sandu, autorii „Monografiei satului Bărăști-Ciumulești”, la care, din păcate nu am avut acces. În repere schematice, care ţin de specificul cărţii „Povestea aşezărilor sucevene”, povestea satelor Ciumuleşti, Ioneasa, Negotești, Movileni, Mesteceni, Leucuşești-Softa, Leucucești-Dumitriu, Ganea, Bărăști şi Cămârzani vi se înfăţişează în rândurile care urmează.

1469, iunie 6: Suretul prin care „pan Oană Păşcu şi frate-său Ivaşco Păşcu” au primit urice pentru mai

[1561] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 450, 451

multe sate din Moldova, printre care „Negoteştii ori Nepoteştii, în ţinutul Sucevei”[1562].

1626, iulie 21: La un schimb de moşii în Antileşti, printre martori se găseşte „Pîrciul din Negoteşti”[1563].

1628, august 31: În faţa Divanului lui Miron Barnovschi Movilă voievod se înfăţişează rudele familiei Şeptilici, Gavrilcea, fratele lupului cuparul, şi fetele lui Gligorcea Şeptilici, cu jupâneasa lui Vasile Şeptilici” pentru a le fi întărite părţile de moşii împărţite între ei. „În partea lui Dumitraşco” Şeptilici „s-au venit”, printre altele, „şi 6 jirebii în Cămărzari”[1564].

1633, martie 11: Naşcul, care cumpărase un loc de prisacă „din hotarul satului Dumbrăviţa, ce este la Poiana Mănăstirii”, deci în Ciumuleşti, cu 30 zloţi, aduce în faţa lui Alexandru Iliaş voievod mărturia semnată de „Moglan şi Drăgan Bârzul şi Pavel Dzamă şi Hotnogul şi Sava şi Vasilie şi Gligorie şi Tunsul din Ciumăleşti şi alţi oameni buni”[1565].

1636, iunie 13: „Mărturie hotarnică de la vornicul de Poartă Ichim Bandur, cuprinzătoare că, din poruncă gospod, mergând la satul Ciumuleştii, să cerceteze pâra ce au avut Ciumuleştii cu Gheorghie Roşca, vistiernic, pentru un loc de prisacă, strângând oameni buni, a aflat că acel loc de prisacă n-a fost nici a Roşcăi vistiernic, nici a Petreştilor, ci l-a destupat un om ocinaş, anume **Gavril**

1562 AŞSP, *Documente Romaniae Historica. A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 159, p. 236

1563 AŞSP, *Documente Romaniae Historica. A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 102, p. 122

1564 AŞSP, *Documente Romaniae Historica. A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 230, p. 318

1565 AŞSP, *Documente Romaniae Historica. A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 313, p. 404

Pîrscă, ce a fost om de moşie. Ei aşa s-au tocmit, ca să-şi mute Gligorie stupii de acolo, la un loc ce are cumpărătură, în partea din sus, iară acolo, în prisacă, să stea stupii Roşcăi vistiernic, până în toamnă, iar din toamnă ei să-şi aleagă şi să-şi stâlpească; despre a cui parte va veni acea prisacă, aceluia să fie. Iară de hotărât aşa au aflat că umblă locul în nouă părţi, cinci părţi sunt a Roşcăi vistiernic, iar patru părţi sunt a Petreştilor, ce este şi el cumpărător, cu moşenii răzăşi a lor, în ţarină, şi în fânaţ şi în tot locul, aşa să aibă a ţine. Iar de nişte mori, ce s-au jeluit Petreştii că a făcut vistiernicul Roşca, n-au vroit Petreştii să întoarcă Roşcăi, ca să intre la mori, ci s-au tocmit să-şi ţie Roşca vistiernic morile şi ei, de vor vroi să aibă mori, să-şi facă în vadul de sus, pe cât se va veni partea lor, că şi acolo avea amestec vistiernicul"[1566].

1636, august 11: „Cartea domnului Vasili voievod, cuprinzătoare cum s-au judecat Avrămiia Popoai şi fata ei, Todosiia, cu Cihan Racoviţă, vtori logofăt (al doilea logofăt, viitor voievod – n. n.), pentru o parte din satul Cămârzanii şi şase jirebii, tot din acel hotar, dându-se rămasă pe acea femeie, îndreptându-se Racoviţă logofăt"[1567].

1637, iunie 8: Dumitraşco Şoldan, mare vornic de visterie, „şi fetele surorii noastre, Candachie, jupâneasa lui Bicioc, ce a fost vornic, Alexandra, jupâneasa lui Mălai vistiernic, şi Catrina, jupâneasa lui Iordachi vistiernic, şi sora noastră Tudosca, jupâneasa lui Pisoţchi, şi sora noastră Anghelina, jupâneasa lui Constantin Stârce,

---

[1566] AŞSP, *Documente Romaniae Historica. A. Moldova,* vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 434, p. 496
[1567] AŞSP, *Documente Romaniae Historica. A. Moldova,* vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 474, p. 534

pârcălabul, şi sora noastră Tofana, jupâneasa lui Racoviţă Cehan logofăt, între noi, de bunăvoia noastră ne-am tocmit şi ne-am împărţit ale noastre drepte ocine şi moşii, ce am avut de la părinţii noştri Pătraşcu logofăt… Iar surorii noastre Tudoscăi (jupâneasa lui Pisoşchi – n. n.) s-au venit satul Leicuşăşti şi satul Mohilenii de la Suceava… Iar în partea surorii noastre Anghelinii (jupâneasa pârcălabului Constantin Stârce – n. n.) venitu-s-au… şi ce se va alege parte din Cămârzani, la Suceava"[1568].

1643, ianuarie 9: La divanul lui Vasile Lupu voievod „s-au pârât, de faţă, Beachea cu Ion din Ciumăleşti, pentr-o iapă ce a zis Beachea că a cumpărat de la Ştefan şi de la Istratie, iar Ion a zis că nu o au cumpărat, ci o ţine Beachea fără ispravă". Vodă porunceşte marelui comis Fortună să facă cercetări, „şi de va avea Beachea (scris Béchea, dar „é" se citeşte „ea" – n. n.) două mărturii cum o au cumpărat de la acei oameni, să-şi ia Beachea iapa şi să nu dea lui Ion nimic şi de această pâră să nu se mai pârască"[1569].

1686, Iacob Sobiecki: După ce trec Şomuzul, pe la Răciuleni (sat dispărut), polonii Regelui Jan Sobiecki trec pe lângă Baia şi poposesc, luni, 30 septembrie, „lângă satul Oprişeni, lângă un heleşteu (Iazul Călugărilor, de lângă Oprişenii Fălticenilor), care se numeşte Movileşti pe Şomuz (confuzie cu satul Movileni, de lângă Ciumuleşti)"[1570].

[1568] AŞSP, *Documente Romaniae Historica. A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 120, p. 116

[1569] AŞSP, *Documente Romaniae Historica. A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 4, p. 3

[1570] *Călători*, VII, pp. 433-435

1881: „Tabloul premianţilor de juriul concursului agricol şi industrial din judeţul Suceava, în zile de 14, 15 şi 16 octombrie 1881: **Elena Ioan**, din comuna Ciumuleşti, pentru ţesături de in şi cânepă, o vacă”[1571].

1887: „Prin îndeplinirea formalităților cerute de lege, comuna Ţoleşti s-a unit cu Foräşti, sub numire de Uidești”[1572].

1889: „În noaptea de 22 Decembrie, Gheorghe Chirilă, pe când se întorcea din orașul Fălticeni, la domiciliul său în cătuna Antilești, comuna Ciumulești, cu săniuța cu un cal, împreună cu soția, ajungând la pârâul numit al Moriștii, pe teritoriul comunei Șoldănești, și fiind întuneric, viscol, iar ei turmentați de băuturi spirtoase, s-au răsturnat în pârâu și venind săniuța peste muiere, ea s-a înecat, iar bărbatul ei a scăpat cu viață”[1573].

1894: „**Ciumulești-Ganea**, comună rurală, în plasa Moldova de jos, spre sud şi la 16 km de Fălticeni. Aci e acum reşedinţa sub-prefecturii plasei. Se mărginește, la est, cu Uidești, la vest cu Fântâna Mare, la sud cu comuna Boroaia, şi la nord cu comunele Şoldănești şi Preutești. Formată din satele: **Ciumulești, Ioneasa, Negotești, Movileni, Mesteceni, Leucuşești-Softa, Leucucești-Dumitriu, Ganea, Bărăști** şi **Cămârzani**, cu reşedinţa în cel dintâi. Populată cu 666 capi de familie, ce numără 2.610 suflete (1.276 bărbaţi şi 1334 femei), din care 54 izraeliţi, Contribuabili sunt 735. Are cinci biserici, cu 2 preoţi şi 7 cântăreţi, şi 2 școli rurale mixte, frecventate de 71 elevi. În comună sunt 136 băieţi şi 132 fete în etate de 7-12 ani. Bugetul comunei, pe anul 1892-

---

1571 *Monitorul Oficial,* No. 196, 2/14 decembrie 1881, pp. 6078-6080

1572 *Monitorul Oficial,* Nr. 92, 28 iulie 1887, p. 2219

1573 *România Liberă,* Nr. 3392, Anul XIII, joi 5/17 ianuarie 1889, p. 3

1893, are la venit 7.090 lei şi la cheltuieli 7.072,75 lei, iar al drumurilor 1.458 lei venit şi 1.182,50 la cheltuieli. În toată comuna sunt 303 cai, 512 boi, 572 vaci, 2.400 oi, 544 porci şi 4 bivoli. Pe Şomuzul Băii sunt 4 moriște. Altitudinea comunei, de la nivelul mării, variază între 335-345 m. Udată de Moldova şi pâraiele Mediasca, Movileni, Tătărani, Cucoşeni, Stânei, Gavan, Focşei, Horaiţa, Brudul şi Calna (Despre moşii vedeți fiecare sat în parte). Suprafaţa teritorială a comunei e de 3.154 fălci şi 50 prăjini, din care 425 fălci pădure, 1.262,60 cultivabile, 276 fânaţ şi restul nefolositor. Anul acesta s-au cultivat 264 hectare 72 ari grâu, 1.146,58 hectare porumb, 574,82 hectare ovăz, 171,80 hectare orz, şi 38,84 hectare hrişcă. Împroprietăriţi, la 1864, sunt 110 fruntaşi, 211 pălmaşi şi 178 codaşi, stăpânind 996 fălci şi 68 prăjini. Însemnată în comună e numai priveliştea ce ni se oferă vederilor din dealul de la Cămârzani. / **Ciumulești-Ganea**, sat numit şi **Ciumulești-Mârza**, pe moşia şi în comuna cu acelaşi nume. Aşezat pe văile şi coastele a trei dealuri: Severin, Cireşului şi Gorbănești. Numără 91 case, populate cu 103 capi de familie sau 342 suflete (166 bărbaţi şi 176 femei). Are 123 contribuabili. Vatra satului ocupă suprafața de 13 fălci şi 65 prăjini. Afară de mici excepţiuni, locuitorii sunt slabi gospodari. Moşia e proprietatea dlui Emanoil Mortzun, cumpărată de la Zoiţa Ganea, care o avea moştenire de la soţul său, Ioniţă Ganea, şi acesta de la părinţi. În întindere de 171 fălci, din care loc de cultură 90 fălci, 12 fălci fânaţ, una pădure şi 68 nefolositor. Împroprietăriţi la 1864 sunt un fruntaş, 90 pălmaşi şi 11 codaşi, stăpânind 221 fălci şi 61 prăjini. Are o biserică, cu patronul „Schimbarea la faţă”, zidită de fraţii Ioniţă şi Matei Ganea, la 1790, care arzând în 1871

cu toate odoarele, distrugându-se şi inscripțiile, a fost restaurată la 1871, mai mult cu cheltuiala fostului proprietar, Alexandru Agioglu. E servită de un preot şi 2 cântăreţi şi împroprietărită cu 8 fălci şi 40 prăjini. O şcoală rurală mixtă, cu un învăţător plătit de stat, înfiinţată la 1868, frecventată de 30-38 şcolari, din 121 şcolari aflaţi în raza şcolii între 7-12 ani. Drumuri principale sunt la Fălticeni (16 km), la Negoteşti (1.800 m), la Drăguşeni (13.000 m). / Bătrânii spun că, cu un veac în urmă, pe când trăiau proprietarii moşiei, pe atunci numiţi Ganea, Ioniţă şi Mihai Ganea, a fost o ciumă mare în sat, aşa că cea mai mare parte dintre săteni au murit. Proprietarii, ca să-şi cultive moşia, fură nevoiţi să aducă lucrători din Bucovina, cărora le dărui locuri de case în sat şi care, venind, spuneau că vin la satul ciumat, satul cu ciumă, până ce a ajuns să i se zică Ciumulești (i s-a spus Ciumulești de multă vreme, după cum o confirmă și hotarnica din 13 iunie 1636; în realitate, numele satului vine de la neamul răzeşilor Ciumală, prezenţi ca martori, după 1600, în câteva pricini – n. n.). La 1803, „Ciumulești, a clucerului Ioniţă Ganea, aveau 38 liuzi, plătind bir 608 lei pe an (stăpânului, nu visteriei, liuzii fiind oameni străini, aduși din Galiția – n. n.), fiind şi 3 liuzi de cei fără bir (slugi la conac – n. n.). La aceştia se adăugau „breslaşii ot tam”, 7 liuzi cu 72 lei pe an (*Uricar,* de T. C., vol., VII, p. 250)”[1574]. / „**Ioneasa**, sat, numit în vechime şi Ionești, pe moşia cu acelaşi nume din comuna Ciumulești. Aşezat pe coasta dealurilor Gavan şi Ioneasa, numără 80 case, populate cu tot atâţi capi de familie sau 338 suflete, din care 171 bărbaţi şi 167 femei (10 străini).

[1574] Ionescu, Serafim, *Dicționar geografic al județului Suceava,* București 1894, pp. 75-77

Are 102 contribuabili. Vatra satului ocupă aproape 8 fălci. Afară de mici excepţii, locuitorii nu sunt tocmai gospodăroşi. Moşia e proprietatea Dlui George Softa şi are întinderea de 193 fălci, din care 126 cultivabile, 26 pădure şi 41 fânaţ. Împroprietăriţi, în 1864, sunt 15 fruntaşi, 33 pălmaşi şi 49 codaşi, stăpânind 150 fălci și 13 prăjini. Are o biserică, cu patronul „Sfântul Nicolae", clădită din lemn, de un fost proprietar, Iordache Christea, în 1805, împroprietărită cu 8 fălci și 40 prăjini, şi servită de preotul din Negotești, şi 2 cântăreţi. Școala din Negotești servește şi acestui sat. Drumuri principale sunt la Ciumulești (2 km) şi la Negotești (1 km). În 1803, „Ioneasa, a paharnicului Ioan Crăstea, avea 28 liuzi, plătind 500 lei bir anual" (*Uricar*, de T. Codrescu, vol. VII, p. 250)"[1575]. / „**Negotești**, sat, numit, în partea nord-vestică, **Poiana**, iar în vechime i se zicea **Neguteşti**, pe moşia cu acelaşi nume din comuna Ciumulești. Aşezat pe coastele dealurilor Cucoşeni, Tătăreni, Codrul şi Mănăstirii, numără 137 case, populate cu 135 capi de familie sau 594 suflete, din care 282 bărbaţi şi 312 femei (17 izraeliţi). Are 169 contribuabili. Vatra satului ocupă aproape 14 fălci. Aşezările locuitorilor, afară de mici excepţii, sunt proaste. În sat sunt: un cizmar, un stoler şi un fierar. Are o biserică de lemn, cu patroana „Sfânta Maria Mare", clădită, pe la 1763, de 24 călugări de la schitul ce a fost în vechime în Poiană, în Codrul Mănăstirii. E servită de un preot şi 2 cântăreţi şi împroprietărită cu 8,5 fălci. O şcoală rurală mixtă, înfiinţată în 1889, cu un învăţător plătit de stat, frecventată de 29 şcolari. Moşia e proprietatea dlui Beriş Last, cumpărată de la Maria Moruz, care o moştenise de la Alexandru

[1575] Ibidem, p. 178

Moruz, care, la rându-i, o avea de la vistiernicul Iordache Ruset, iar acesta o cumpărase, la mezat, de la Ecaterina Buhalschina, care o moştenise de la spătarul Grigore Bașotă. Întinderea moşiei e de 223 fălci, din care 90 fălci cultivabile, 125 fălci pădure şi restul neproductiv. Împroprietăriţi, în 1864, sunt 50 fruntaşi, 32 pălmaşi şi 6 codaşi, stăpânind 293 fălci și 60 prăjini. Drumuri principale sunt la Ciumulești (2 km), la Uidești (3 km) şi la Ioneasa (1,5 km). În 1803, „Negotești, a spătarului Grigore Başotă, avea 34 liuzi, care plăteau bir 820 lei anual (*Uricariul*, de T. C., vol. VII, p. 232)"[1576]. / „**Movileni**, sat pe moşia cu același nume din comuna Ciumulești. Aşezat pe coasta dealului Movileni, numără 33 case, populate cu 35 capi de familie sau 143 suflete, din care 73 bărbaţi şi 70 femei; are 25 contribuabili. Vatra satului ocupă 3 fălci şi 10 prăjini. Locuitorii nu prea sunt gospodăroşi. Moşia, proprietatea dlui Emanoil Mortzun, cumpărată de la Nicu Ganea, are întinderea de 109 fălci şi 60 prăjini, din care 70 cultivabile, 20 fălci pădure, 10 fălci fânaţ şi restul neproductiv. Împroprietăriţi, în 1864, sunt 5 fruntaşi, 13 pălmaşi şi 2 codaşi, stăpânind 52 fălci și 40 prăjini. Biserica şi şcoala din Negotești servesc şi acestui sat. Un singur drum principal duce la Cămârzani (1,5 km)"[1577]. / „**Mesteceni**, sat, numit în parte şi Movileni, pe moşia cu acelaşi nume din comuna Ciumulești. Străbătut de pâraiele Huhurez şi Subţirel, numără 36 case, populate cu 38 capi de familie sau 158 suflete, din care 72 bărbaţi şi 80 femei (3 străini). Are 55 contribuabili. Vatra salului ocupă 3 fălci și 60 prăjini. Majoritatea locuitorilor sunt slabi gospodari. Moşia e proprie-

[1576] Ibidem, pp. 213, 214
[1577] Ibidem, p. 211

tatea dlui Emanoil Mortzun, cumpărată de la moştenitorii lui Constantin Hărlescu, şi are întinderea de 65 fălci. Împroprietăriţi, în 1864, sunt 8 fruntaşi, 11 pălmaşi şi 24 codaşi, stăpânind 61 fălci şi 24 prăjini. Biserica şi școala din Negotești servesc şi acestui sat. Drumuri principale sunt la Negotești (1 km) şi la Cămârzani (3 km). Satul Mesteceni s-a înfiinţat în urma împroprietăririi sătenilor, pe la 1866, de către locuitorii din Cămârzani, cărora li s-a dat pământ aci"[1578]. / „**Leucuşești-Dumitriu**, sat, numit şi **Leucuşeștii lui Lână**, pe moşia cu acelaşi nume din comuna Ciumulești. Aşezat pe coasta nordică a dealului Antilești, numără 74 case, populate cu 83 capi de familie sau 289 suflete, din care 135 bărbaţi şi 154 femei (3 izraeliţi). Are 50 contribuabili. Vatra satului ocupă 5 fălci și 25 prăjini. Moşia, proprietatea moştenitorilor decedatului A. Demetriu, e în întindere de 190 fălci, din care 130 fălci cultivabile, 22 fălci pădure, 35 fălci fânaţ şi restul sterp. Împroprietăriţi, în 1864, sunt 14 fruntaşi, 12 pălmaşi şi 34 codaşi, stăpânind 91 fălci și 25 prăjini. Are o biserică, cu patronul „Adormirea Maicii Domnului", zidită în 1844 de Vasile Demetriu, ajutat de obştea sătenilor, servită de preotul din Ciumulești, şi 2 cântăreţi, împroprietărită cu 8,5 fălci. Şcoala din Ciumulești servește şi acestui sat. Drumuri principale sunt la Fălticeni (10 km) şi la Cămârzani (3 km). În 1803, „Leucuşeștii lui Lână, cu 25 liuzi, plătind 304 lei bir anual, la care se adăugau „breslașii ot tam", 2 liuzi, cu 24 lei (*Uricar*, de T. C., vol. VII, p. 250). / **Leucușești-Softa**, sat numit şi **Leucuşești Pisoski**, pe moşia cu acelaşi nume din comuna Ciumulești. Tăbărât pe coastele dealurilor Ţarina Mare şi Horaiţa, numără 48 case, populate cu 49 capi de

[1578] Ibidem, p. 203

familie sau 201 suflete, din care 100 bărbaţi şi 101 femei (4 izraeliţi). Are 50 contribuabili. Vatra satului ocupă 4 fălci și 55 prăjini. Locuitorii nu prea sunt gospodăroşi. Parte din moşie e a dlui Emanuel Morţun şi parte a familiei Softa. În întindere de 207 fălci, din care 76 cultivabile, 24 pădure, 68 fânaț şi restul imaş, mlaştini şi locuri neproductive. Împroprietăriţi, în 1864, sunt 8 fruntaşi, 10 pălmaşi şi 30 codaşi, stăpânind 61 fălci și 55 prăjini. Aceleaşi drumuri sunt ca şi la Leucuşeşti-Demetriu. În 1803, „Leucuşeşti Pisoski număra 20 liuzi, plătind 236 lei bir anual (*Uricar,* vol. VII, p. 249)”[1579]. / „**Bărăşti**, sat pe moşia spitalului „Stamate” din Fălticeni şi a lui Costantin Mârza, din comuna Ciumuleşti, plasa Moldova. Aşezat pe şesul stâng al Moldovei, partea de nord poartă numele de **Bărăşti-Mârza**, iar cea de sud **Bărăşti-Gane**. Numără 101 case, populate cu 117 capi de familie sau 441 suflete, din care 220 bărbaţi şi 221 femei; din aceştia sunt 13 izraeliţi. Are 121 contribuabili. În acest sat sunt 2 cârciumi şi 4 morişte, pe apa Şomuzului-Băii. Vatra satului ocupă suprafaţa de 3 fălci şi 35 prăjini. Aşezările locuitorilor sunt de mijloc. Mai înainte de Mârzeşti, a fost proprietar moşiei Nicolae Beldiceanu, care o cumpărase de la Costache Ganea. Ambele moşii au întinderea de 360 fălci, din care 260 fălci loc de cultură, 4 fălci pădure, 30 fălci fânaț şi 66 fălci loc neproductiv. Împroprietăriţi, după legea din 1864, sunt 9 fruntaşi, 10 pălmaşi şi 22 codaşi, stăpânind 64 fălci şi 35 prăjini. Biserica şi şcoala din Ciumuleşti-Ganea servesc şi acestui sat. Drumurile principale sunt la Fălticeni (16.000 m) şi la Drăguşeni (11.000 m). La 1803, „Bărăştii lui Ioniţă Iamandi aveau 100 liuzi, plătind bir 1.344 lei” (*Uricar*, de

[1579] Ibidem, pp. 185, 186

T. Codr., VII, p. 250). În statistica moşiilor din Moldova, a lui E. C., publicată în „Buciumul Român” (1875-1877), citim: „Calna, Costești şi Berești, toate într-un hotar, la ţinutul Sucevei, moşie cu părţi şi răzăşească, în care moşie au parte şi dumnealor comisul Costache Ganea, fraţii Morţunești, Constantin Hârlescu, iconomul Eftimie Stamate şi alţii; pe lângă moşiile Cămârzanii, Ciumulești şi altele, fără sat„ (*Buciumul Român*, An. II p. 94). Tot în „Buciumul Român”, an. I, p. 237, în aceiaşi statistică, mai citim: „Berești, Calna şi Costești, toate într-un hotar, la ţinutul Sucevei, moşie cu părţi şi răzeşească, pentru care moşie, la 1841, dumnealui comisul Costache Ganea se judecă la divan pentru de a se trage linii pe hartă despărţitoare de părţile domniilor sale fraţii Morţunești şi Constantin Hârlescu, cu părţile ce au acolo. Are parte şi Sfinția Sa iconom Iftimi Stamati şi alţi mai mulţi răzeşi şi părtaşi în ea, pe lângă moşiile Boroaia, Bogdănești şi altele, fără sat”[1580]. / „**Cămârzani**, sat pe moşia cu acelaşi nume din comuna Ciumulești. Îşi trage numele de la un străvechi proprietar al moşiei, Cămârzan (Vezi actul de hotărnicie al moşiei Huşi, unde se pomenește de Podul lui Cămârzan). Aşezat pe coastele dealurilor Curţii, Gania şi Colţun, numără 23 case, populate cu 26 capi de familie sau 104 suflete (51 bărbaţi şi 53 femei), din care 2 izraeliţi. Are 20 contribuabili. Vatra satului ocupă suprafaţa de trei fălci şi locuitorii sunt gospodari slabi. Moşia e proprietatea dlui Emanoil Morţun, are suprafaţa de 700 fălci, din care 420 fălci cultivabile, 200 pădure şi 80 fânaţ. Împroprietăriţi nu sunt pe acostă moşie, ci toţi locuitorii s-au împroprietărit, la 1864, pe Mesteceni şi parte din Movileni. Are o biserică, cu patronul „Sfântul

[1580] Ibidem, pp. 17, 18

Gheorghe”, construită cu spezele actualului proprietar, la 1863, servită de preotul din Ciumulești. Şcoala din Ciumulești servește şi acestui sat. Drumurile principale sunt la Fălticeni, prin Leucuşești (13 km) şi la Fălticeni, pe la Spătărești (16 km). La 1803, „Cămârzanii paharnicului Lână aveau 5 liuzi, cu 60 lei anual, fiind şi un liud de cei fără bir”. La aceştia se adăogau „breslaşii Morţunești, 3 liuzi, plătind 24 lei bir pe an” (*Uricar*, de T. C., vol. VII, p. 250). Pe la 1850, „Cămârzanii și Măstocanii, la ţinutul Sucevei, ocolul Moldovei, moşie cu părţi, în care moşie au parte şi dumnealor fraţii Morţunești, și dumnealui Costache Morţun, dumnealui Costachi Hârlescu și alţi părtaşi în ea. Are sat cu o biserică, un preot, doi dascăli, doi bejenari hrisovoliţi, opt nevolnici, 3 vădane, 4 slujbaşi volnici, un jidov; pe lângă moşiile Bărăști, Calna, Ciumulești, Leucuşești, Dumbrăviţa şi altele, cu un număr de 18 locuitori” (vezi *Buciumul Român*, An. II, p. 145). / Originea familiei Morţun prezentând oarecare interes istoric, extrag următoarele din genealogia făcută de descendentul ei, dl Emanoil Morţun, proprietarul acestei moşii. „Pe a finele Domniei lui Petru Șchiopu (1590), tânărul Pavel Morţun trece, din Maramureş, în Moldova. Un oarecare Lazăr (urmaş lui Potcoavă) tocmai venise cu un corp de cazaci, vrând să-l detroneze şi să ia locul lui Petru Șchiopu. Pavel Morţun se aventură în conducerea unei părţi a oştirii moldovene şi reuşi a pune pe fugă armatele căzăcești. Vodă răsplăti vitejia acestui neaoș român, dăruindu-i moşia Budiniţa din Bucovina. Între 1630-1640, patru dintre cei 12 fii ai lui Pavel Morţun se căsătoresc cu fete din familiile Goian, Giurgiuvanu, Vasilco şi Volcinschi. Ceilalţi opt au numai fete, pe care le mărită după Cuciureanu, Hâjdău,

Holban, Gorovei şi Teodorini. Din primii patru Morţuneşti se trag toţi urmaşii acestei familii, aflători astăzi în țară şi care au trecut aci, după răpirea Bucovinei. Un oarecare Ion Morţun, stăpânitor al Budinţilor, pe la 1792, lasă trei fii: Ilie, Lupu şi Constantin. Lupu trece în Rusia, la 1731. intră cadet în armata împărătesei Ana Ivanovna şi, la 1740, ajunge polcovnic. În acelaşi an, este recomandat, din ordinul împărătesei Ana, de către cancelarul Osterman, Domnitorului Moldovei, Grigore Ghica, care-l gratifică cu boieria de șetrar. La 1742, se căsătorește cu Maria, fiica medelnicerului Costandin Lână, dar îşi reţine partea de Budinţi din Bucovina şi Ghenăuţii de la ţinutul Hotinului. Zestrea soţiei era moşia Broştenii, de la ţinutul Botoşani. În urmă, potrivit diatei lui Andrei Pisoschi, rămân în stăpânirea Lâneștilor şi moşiile Leucuşești, jumătate din Hârtop, a treia parte din Huşi, întregi Cămârzanii, Obârşia şi câte jumătate din Costești şi Bărăşti pe apele Şomuzul Mare, Şomuzul Băii şi Moldova, până în Râşca. Astfel pun stăpânire Morţuneştii pe Cămârzani. Pavel, fiu al lui Ilie, ajunge major în armata rusească şi, la 1812, e luat prizonier de francezi şi dus în Franţa, de unde se întoarce, la 1815, şi se călugăreşte în mănăstirea Neamţ, unde era cunoscut sub numele de Morţun Franţuzul"[1581].

1922: „No. 4577. Procesul-verbal încheiat în ziua de 12 octombrie 1922. Comisiunea, în unanimitate, dispune: Declară expropriat: **1).** Din moşia **Cămârzanii de Sus**, proprietatea indiviză a moştenitorilor defunctului Gh. Em. Morţun, suprafaţa de 291 ha, potrivit art.16 din lege şi 30 din regulament, moşia fiind arendată, la 23 aprilie 1920, unui particular. Partea ce rămâne proprie-

[1581] Ibidem, pp. 65-67

tăţii, aproximativ 125 ha teren cultivabil, se alege şi se determină astfel: lanul „Dealul Mare” şi „Dealul Fundoaia”, până la completarea suprafeţei. Restul, tot ce este teren cultivabil, se declară expropriat. / **2).** Din moşia **Cămârzanii de Jos**, proprietatea domnului Em. Em. Morţun, în suprafaţă de 234 ha, se Iasă proprietăţii suprafaţa de 50 ha teren cultivabil, potrivit art. 16 din lege şi 80 din regulament, moşia fiind arendată, la 23 aprilie 1920, obştií de arendare „Biruinţa” din comuna **Ciumuleşti**. Partea ce rămâne proprietarului rămâne într-un singur trup, începând din „Drumul Stejarului”, mergând spre partea expropriată din moşia Bărăști-Mârza, până la completare. / **3).** Din moşia **Ciumuleşti-Gane**, proprietatea indiviză a minorilor defunctei Maria general G. Burghele, se expropriază suprafaţa de 136 ha, lăsându-se proprietăţii 75 ha, câte 2 ha de fiecare co-proprietar, conform art. 18 din lege şi 30 din regulament, moşia fiind arendată, la 23 aprilie 1920, unui particular. Partea ce rămâne proprietăţii se compune din trupurile „Coasta Gorbăneştilor” şi lanul „Şesul Curţii”; restul de teren cultivabil se declara expropriat. / Din suprafaţa totală a terenului ce se expropriază, întinderea de 70 ha, formată din 2 porţiuni, şi anume: una din moşia Cămârzanii de jos, în suprafaţă aproximativă de 12-14 ha, megieşită cu islazul comunal, Dumitru Scutaru, pădurea „Obârşia” şi moşia Cămârzanii de Sus, şi a doua, în suprafaţă aproximativă de 58 ha, din lanul „Obârşia”, megieşit cu pădurea „Obârşia”, moşia Lencuşeşti, Lencuşeşti, islazul comunei Uideşti şi restul moşiei, până la completare, se destină pentru islazul satului Negoteşti, din comuna Uideşti. Terenul expropriat din toate moşiile din comuna Ciumuleşti este de calitatea a II-a. Moşiile fac parte din

regiunea a II-a, grupa B. Ca elemente de apreciere pentru preţ, comisiunea este de părere a se acorda pentru pământul expropriat maximum de preţ regional. // **4).** Moşia **Lencuşeşti-Dimitriu**, coproprietari: Elena general D. Mihăiţă, domnul D. Mihăiţă, Maria I. Dimitriu şi Elena inginer Gr. Dimitriu. Întrucât sunt 4 coproprietari, din care unul mobilizat, şi anume maiorul Fotino şi întrucât întinderea moşiei este, în total, de 226 hectare, ar urma să se rezerve fiecărui coproprietar câte 100 hectare. Comisiunea constată că nu este loc de a se proceda la nici o expropriere, conform art. 9 din legea agrară, aliniatul penultim, şi art. 49 din regulamentul aceleiaşi legi. Preţul pe hectar se fixează între 4-5.000 lei. / **5).** Moşia **Lencuşeşti**, proprietatea doamnei Aneta C. Romanescu. Această moşie este socotită de şes, în majoritate cu cereri de împroprietărire mijlocii şi cu un bogat inventor agricol şi clădiri, posedă 98 capete de vite mari, la care ar trebui să li se rezerve 30 hectare, peste cota de 30 hectare. Comisiunea, în baza art. 8, al. c, combinat cu art. 38, 89 şi 40 din regulamentul legii agrare, constată că nu este loc de a se face nici o expropriere. Preţul pe hectar se fixează între 4-5.000 lei”[1582]. // „Procesul-verbal din 21 iulie 1922. Astăzi, fiind termenul pentru darea hotărârii relative la exproprierea moşiilor din comuna **Şoldăneşti**, pentru constituire de islazuri. S-au prezentat domnii membri Dimitrie Verdeanu, Gheorghe Teodorescu, Ioan D. Popescu şi Gheorghe Ioniţă, Ştefan Condurariu – delegat ales de săteni, şi domnul Dimitrie Nechifor, primarul comunei Şoldăneşti; de asemenea, s-au prezentat domnii proprietari Manea Hadzi, David Tatos, Aurel Mihăiţă – din partea doamnei Natalia Titus Ionescu, a

---

[1582] *Monitorul Oficial*, nr. 52 din 8 martie 1924, pp. 2623-2627

răspuns soţul dumisale, asemenea şi din partea doamnei Anette C. Românescu a răspuns soţul domnul C. Românescu, autorizaţi cu procură în regulă, procedură îndeplinită pentru toate părţile. / Având în vedere că întrucât legea nu defineşte nicăieri ce înţelege prin păduri de şes, păduri de deal şi păduri de munte, comisiunea, în mod prealabil, a hotărât, în unanimitate, că înţelege prin păduri de şes pădurile situate la acelaşi nivel (cu mici deosebiri) cu moşiile care vor fi definite de şes şi în care fiecare dintre aceste păduri se află situate. Pădurile de deal, acelea care, fie că sunt situate pe moşie de deal sau o moşie de şes, acestea vor prezenta o diferenţă de înclinaţie (de nivel) în apropierea unui unghi de 45 grade şi ar avea o înălţime destul de însemnată. / Comisiunea, în unanimitate, hotărăşte că pădurile, atât ale Statului, cât şi cele particulare, din raza comunei Şoldăneşti sunt păduri de deal şi ca atare pot fi expropriate. Luându-se, apoi, în cercetare şi revizuire lucrările anterioare pentru constituire de izlaz, s-au decis următoarele: / Comisiunea, în unanimitate, confirmă toate lucrările anterioare de expropriere şi constituire de islaz comunal, aşa după cum se specifică şi în procesul-verbal al comitetului de ocol Fălticeni din 23 februarie 1921 şi constată că nevoile satelor Hârtop şi Şoldăneşti au fost satisfăcute. În ceea ce priveşte pentru satisfacerea lipsei de 23 hectare, pentru satul Lencuşeşti, atribuieşte comunei şi în folosul satului Lencuşeşti porţiunea de aproximativ 11 hectare, expropriate tot astăzi de comisiunea de expropriere şi situate astfel: cu şoseaua Gârla, locul expropriat şi restul moşiei Ciorsaci”[1583].

[1583] *Monitorul Oficial*, nr. 52 din 8 martie 1924, pp. 2627-2631

1924, mai 30: S-a născut, la Bogdănești, în familia Costache și Maria Cucoșel, cel care, absolvind 7 clase la Ciumulești, avea să-și lege numele, pentru totdeauna, întru credință creștină, de Ciumulești și, întru veșnicie, de Cămârzani, episcopul și teologul Gherasim Putneanu, cel care a publicat, în 1994, „Catalogarea manuscriselor românești din Biblioteca Mănăstirii Secu” și care avea să-l ajute pe colegul său de școală primară, profesorul Vasile M. Sandu, la întocmirea „Monografiei satului Bărăști-Ciumulești”[1584].

1941: „Se publică mai jos lista Nr. 9 de gradele inferioare (trupă) morți pentru Patrie în actualul război, începând de la 22 Iunie 1941, ora 24: **Sandu Alexandru**, soldat, ctg. 1937, cu ultimul domiciliu cunoscut în comuna Ciumulești, jud. Baia, mort la 2 iulie; **Popa Ioan**, caporal, ctg. 1937, cu ultimul domiciliu cunoscut în comuna Ciumulești, jud. Baia, mort la 13 iulie 1941; **Sandu Alexandru**, soldat, ctg. 1937, cu ultimul domiciliu cunoscut în comuna Ciumulești, județul Baia, mort la 19 iulie 1941”[1585].

1945: „Următorii învățători se transferă, pe data de 1 Septemvrie 1945, la școlile primare din județul Baia, arătate în dreptul fiecăruia: **Asaftei Maria**, gr. II, de la Boura, Videști, la Ioneasa, Ciumulești, post III, apropiere soț, învățător; **Diaconu Vasile**, gr. II, de la Sișcăuți, la Movileni, Ciumulești, post I, mamă văduvă, casă, teren; **Dorneanu Ana**, gr. II, de la Movileni, Ciumulești, la Suha, Mălini, post III, apropiere soț învățător; **Murariu Gheorghe**, gr. I, de la Ciumulești, la Fălticeni Nr. 3, post IV, copii în școala secundară, vechime servici, grad;

[1584] *Iconar,* Nr. 6, Anul III, 1997, p. 16

[1585] *Monitorul Oficial,* Nr. 202, 27 august 1941, p. 5048

Vicovanu Gheorghe, gr. II, de la Ciumulești, la Bărăști, Ciumulești, post I, apropiere soție, învățătoare; **Grigoraș Gheorghe**, gr. II, de la Mesteceni, Ciumulești, la Ciumulești, post I, casă, teren; **Grigoraș Aurica**, gr. definitiv, de la Toraceni, Rădăuți, la Ciumulești, post III, soț învățător. **Învățători fixați**: **Muraru Maria**, gr. II, de la Ciumulești, la Fălticeni Nr. 3, p. III, copii școala secundară, soț învățător; **Andriescu Gheorghe**, gr. II, de la Crasna, Traian, la Ciumulești, Mesteceni, post I; **Andreescu Olimpia**, gr. I, de la Crasna, Traian, la Ciumulești, Movileni, post II; **Radion Octavia**, gr. II, de la Șoimărești, la Ciumulești, Negotești, postul V"[1586].

1947: „Următorii învățători se repartizează, pe data de 1 Septemvrie 1947, la școlile primare indicate în dreptul fiecăruia: **Avarvarei Veronica**, de la Călinești, Suceava, la Bărăști, Ciumulești; **Avarvarei Spiridon**, de la Călinești, Suceava, la Bărăști, Ciumulești; **Pușcașu Augustin**, de la Suseni, la Ciumulești; **Mihăilă Vasile**, de la Ioneasa, la Ciumulești"[1587].

1948: „Membrii corpului didactic cuprinși în alăturatele tablouri, care fac parte integrantă din prezenta decizie, ale cărora raționalizări, fixări li repartizări au fost anulate cu decizia Nr. 164.743 din 1948, rămân la dispoziția ministerului, fiind obligați să ceară detașarea în posturile ce vor fi publicate vacante: **Pușcașu Augustin**, Școala Ciumulești, postul I"[1588].

[1586] *Monitorul Oficial*, Nr. 248, 30 octombrie 1945, pp. 9578-9580
[1587] *Monitorul Oficial*, Nr. 250, 29 octombrie 1947, p. 9653
[1588] *Monitorul Oficial*, Nr. 194, 23 august 1948, pp. 6963, 7021-7023

CIUNCEŞTI

(inclus în Cristeşti, comuna Brăeşti, Iaşi).

1634, decembrie 20: Întărit de Moise Moghilă voievod lui Vârlan şi femeii lui Mărica, lui David şi femeii lui Nazaria, Nastasiei, lui Gligoriţă cu femeia lui, lui Ionaşco, cu femeia lui Vasilca, şi lui Istratie, cu femeia lui Mărica… după ce Irimia Neacşul, feciorul Giurgii Neacşului stolnic, şi nepoţii lui Andonie, Rustea, Gavril, Marica şi Agafia, fetele Ioanii, toţi nepoţi şi strănepoţi Giurgii Neacşului stolnic, vând „moşia din satul **Ciunceşti**, ce-i în ţinutul Cârligăturii, din tot satul, din a şasea parte, a treia parte lui Vârlan şi femeii lui Mărica, drept 98 taleri pol (jumătate) de argint, din ispisocul ce l-a avut Giurgea Neacşul de la Iancul vodă. / Şi iar au vândut nepoţii Giurgii, din tot satul Ciunteşti, a şasea parte lui David şi femeii lui Nazaria, drept 126 taleri de argint. / Şi a cumpărat Nastasia, din tot satul Ciunteşti, a şasea parte, de la nepoţii Giurgii, drept 126 taleri de argint, / şi iarăşi a cumpărat Gligoriţă, cu femeia lui, din tot satul Ciunteşti, a şasea parte, de la nepoţii Giurgii, pentru 126 taleri de argint. / Şi întru aceea au cumpărat şi Ionaşco, cu femeia lui Vasilca, din tot satul Ciunteşti, a şasea parte de la nepoţii Giurgii, drept 31 pol (şi jumătate) taleri de argint, / şi au cumpărat şi Istratie, cu femeia lui Mărica, din tot satul Ciunteşti, din a şasea parte, jumătate de parte, de la nepoţii Giurgii, drept 63 taleri de argint… / şi le-am întărit lor, pentru acele părţi

din Ciunteşti, cu vad de moară în Bahlueţ, şi un loc de pădure şi cu poiana Ciunca, şi cu tot venitul”[1589].

1635, august 29: Zapis de la marele spătar Ureche, Gheorghe Roşca, Varlan uşerel din **Ciunceşti** (comuna Brăeşti, Iaşi), Ştefan mare vătav, Toder, ginerele lui Zgâia din **Scorţeşti** (înglobat în Albeşti, comuna Brăeşti, Iaşi), Malici hotnog din **Şepteşani** (lângă Goeşti, comuna Lungani, Iaşi), Simion pitărel, Vasile şi Ionaşco Răspop din **Pleşăşti** (Pleşeşti, azi Zmeu, comuna Lungani, Iaşi), Toder Drăguşan din **Todereşti** (Todireşti, înglobat în Chilişoaoaia, comuna Dumeşti, Iaşi), Iusip din **Brăeşti** (comuna Brăeşti, Iaşi), Gugea şi Pătraşco Fulger din **Goeşti** (comuna Lungani, Iaşi), popa Toder din **Cepliniţi** (Ceplenița, comuna Ceplenița, Iaşi), Pătraşco croitor, Mihil şi Stratilat şi Marco diac – slugile lui Ureche din **Iaşi**, care mărturisesc cum au venit înaintea lor fraţii Ipatie Sârbea şi Toader, şi nepoţii lor Nelcăiaco, Isaico şi Măriica, fiii lui Sârbea din **Lungani** (comuna Lungani, Iaşi), nepoţii lui Lupul Coşciug din **Băloşeni** (lângă Borşa, comuna Vlădeni, Iaşi) şi au vândut, „dintr-o jumătate a satului **Băloşăşti** (Băluşeşti, comuna Icuşeşti, Neamţ), a treia parte, cea din jos, lui Neaniul vornic, pentru 30 zloţi bătuţi”[1590].

1643, mai 14: Neculae şi Vasile, feciorii Nastasiei Brândzoaie, vând lui Vasile Dicăş, drept 35 zloţi, „dreaptă ocină şi moşie din satul **Mădârjeci** (Mădârjac, comuna Mădârjac, Iaşi), din **Văleşeni** (comuna Mădârjac, Iaşi), din **Poieni** (comuna Mădârjac, Iaşi) şi la **Micodini**

[1589] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. II, Iaşi 1907, pp. 173-175

[1590] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 220, pp. 260. 261

(lângă Mădârjac, comuna Mădârjac, Iaşi)… dinaintea lui Ivan, Grigorcea, Pavăl, Drăgăilă, Luca, Băntelei, Pahomie căpitan, Buculei, Irimia şi Ignat cel spân ot **Mădârjeci**, Vârlan de **Ciunceşti** (inclus în Cristeşti, comuna Brăeşti, Iaşi) şi a mulţi oameni buni”[1591].

1644, noiembrie 28: Miron din **Iurghiceni** (comuna Erbiceni, Iași) dăruiește lui Cârsta vătavului de târg de **Iași**, „pentru sufletul fiului meu, răposatul Obrejie... ce se va alege partea mea din satul Iurghiceni, ce este în ținutul Hârlăului; din această pasrte am dat și am dăuit un loc de casă și un loc de heleșteu, ce-i pe valea Lungăi, și cu 10 pământuri în țarină, cu 20 de fălci de fân, în fânațe, și cu loc de prisacă în Boaghea... Ți în această tocmeală au fost Gheorghe croitorul din târgul **Iași**, Vasile feciorul Paholcei din **Tomești** (comuna Erbiceni, Iași), Toader feciorul Dăvidoaie din **Ciuncești** (inclus în Cristești, comuna Brăești, Iași), Șaidir uricarul, Corlat cămărașul, Isac zet (ginere) Feștilă. Luca vătav de aprozi, Gavril Rătundu neguțător și Ionașco Gârdea”[1592].

1665, iulie 25: **Hotarnica satului Avrămeni**, făcută de Tudose Dubău, „pentru o pâră ce are spătăroaia Iordăchioae cu Bejan din **Ciunceşti**, Ursul de acolo, popa Acsinte din **Brăeşti**, Iftimie feciorul popii Simion, Coste şi Mihalcea, nepoţi lui Varlan, Gavril a Gligorcii, Andonie ginerele lui Toader de **Ciunceşti** şi cu alţi răzeşi de acolo pentru hotarul **Avrămenilor**, ce se împreună cu hotarul **Ciunceştilor**. Deci pâra o au pentru movila săpată, ce este împotriva Rediului Hulturului, deasupra

[1591] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 93, p. 99

[1592] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 459, pp. 437, 438

heleşteului spătăroaei. Ciunceştii aşa zic, cum că hotarul este din acea movilă săpată, drept la vale, pe un drum vechi, ce loveşte în Bahlueţ, iar spătăroia scrie din acea mobilă săpată, peste pisc şi de acolo drept în sat, mai jos de iaz – răzeşii se împacă cu spătăroaia şi se pun semne Avrămenilor dinspre Ciunceşti"[1593].

CIUNGI

(lângă Trifeşti, Neamţ).

1664, decembrie 20: Toader Coste ot **Bogdăneşti**, împreună cu femeia lui şi cu feciorii Ion, Alexa, Gabăr şi Măria, fac „scrisoare la mâna nepotului meu Toader Bosta ot **Ocnă**, să se ştie că ne-am rugat de ne-a făcut bine cu 100 lei, de-am plătit o moarte de om, care a făcut-o lefiorul nostru Tiron, şi noi am pus zălog moşia noastră din Curiţa, din **Ciungi**, până în curmătura poienii popii, cu pădure, cu poieni, şi, în selişte, în **Bogdăneşti**, ce mi s-ar veni partea mea, până s-or da banii, iar nedându-i, să-i fie dreaptă moşie şi ocină în veci"[1594].

[1593] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An V, Fasc. V, 1925, pp. 49, 50
[1594] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 20, 21

CIUPEŞTI

(sat înglobat în Stolniceni-Prăjescu, Iaşi).

1625, aprilie 23: Martori la un zapis de mărturie de la Samfira, fata Acseniei, care a „avut, din jumătate de sat de Stolniceni, a opta parte” şi, după ce a „întrebat pe toţi unchii mei de faţă, ei m-au lăsat şi am vândut acea parte a mea… ce este în hotarul **Purceleştilor** (sat inclus în Stolniceni, Iaşi)… jupânului Ionaşco Prăjescu, drept 120 taleri bani buni”[1595]. Martori care întăresc zapisul sunt fostul hatman Gligorie Ciolpan, Gligorie Bolşea de **Dobruleşti** (sat pe Moldova, inclus în Cristeşti, Iaşi), Popovici de **Năvrăpeşti** (sat pe Moldova, Iaşi), Grecul de **Păşcani** (oraşul Paşcani, Iaşi), Vasilie de **Ciupeşti** (sat înglobat în Stolniceni-Prăjescu, Iaşi), Andonie, Toader sin Hireasca din **Hăsnăşeni** (înglobat în Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), Ionaşco Năvală de **Soci** (sat, Iaşi), Constantin vistiernic şi Pătraşco Ciogolea de **Vlădeşti** (sat pe Siret, inclus în Purceleşti, comuna Stolniceni-Prăjescu, Iaşi), popa Pahomie de **Stolniceni**.

1627, noiembrie 9: Porunca lui Miron Barnovschi voievod, dată lui Vasilie din **Ciupeşti** (comuna Stolniceni, Iaşi), să meargă „la sat la **Păşcani** (viitorul oraş Paşcani, Iaşi) şi să opreşti jumătate din sat Păşcani, partea lui Isaico, şi să dai în mâna lui Căzan, ce a fost

---

[1595] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 312, p. 384

postelnic, ca să aibă a o ţine el, cu tot venitul, pentru 80 taleri de argint, ce au zălogit Isaico la Căzan, pentru aceşti bani, ce mai sus scriem”[1596].

1632, aprilie 18: Cartea de împuternicire a lui Alexandru Iliaş voievod lui Ionaşco Prăjescul din **Stolniceni**, care, în baza unui zapis „de la mulţi oameni buni, anume Tpader Şoldan şi Zupcă fost vornic de **Hârlău**, Pătraşco Ciogolea, Costantin şi Iuraşco de **Vlădeşti**, Mierăuţă, Hărăscul şi Andonie din **Hăsnăşeni**, Vasilie din **Ciupeşti**, Borşea din **Dobruleşti**, primeşte uric pentru o moşie în „satul **Băloşeşti**, din ţinutul Sucevei”, pe care o cumpărase, cu 50 de taleri bătuţi, de la Anghelina, soţia lui Pătraşco Capşea pitărel, fiica lui Toader din Băloşeşti”[1597].

CIURĂNI

(sau Ciorăni, sat lângă Epureni, Vaslui).

1623, mai 1: Mărturia Nedelei, fata Chirilii, care a vândut parte ei „de ocină din sat din **Ciurăni** (sat lângă Epureni, Vaslui) şi din **Comăneşti** (comuna Comăneşti, Vaslui), dintr-un bătrân a patra parte… lui Dumitraşco Buţii şi lui Gheorghie, drept 2 boi de negoţ, preţuiţi drept 50 de lei… Şi am vândut-o dinainte lui Ionaşco ot tam, şi dinaintea lui Ichim ot **Boziiani** (Neamţ), şi a lui Afteniia

---

[1596] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 252, p. 335
[1597] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 26, pp. 22, 23

ot tam, şi Gligorie Boiştian ot **Rădeni** (Rădeana, lângă Vădeni, Vaslui), şi dinaintea lui Rămăşcani şi dinainte a mulţi oameni buni şi bătrâni”[1598].

1623, mai 1: Mărturia lui Vasilie, Iordachiia, Ioniia şi Tudora, care au vândut, cu 80 lei turceşti, lui Dumitraşco Buţii şi feciorilor lui, a lor „ocină din sat din **Ciorăni** (sat lângă Epureni, Vaslui) şi din **Comăneşti** (comuna Comăneşti, Vaslui): dintr-un bătrân şi jumătate”[1599]. Martori: Hilip, vătavul de **Sipeni** (sat contopit cu Blăgeşti, Vaslui), Vasiiu de acolo, Vidraşcu diaconul de acolo, Pătraşco de **Blăgeşti**, Pătru de Ciorăni, Ionaşco de acolo, Căpăţână de **Buziiani** (pe Bârlăzel, Boziani, Neamţ) şi Boiştian de **Rădeni** (Rădeana, lângă Vădeni, Vaslui).

CIURBENI

(„unde a fost Ciorba”, comuna Mileanca, Botoşani).

1430, aprilie 10: Întărit de Alexandru cel Bun, lui Vlad Aldiş, care primeşte uric pentru satele lui, inclusiv „Pătrăuţi, la Suceava, ocolul de sus, unde este casa lui” şi cuturile din megieşie, „pe Vălhăuţi, la Glod, unde a fost jude Iacăci, şi Glod Ciorbă tij pe Vălhăuţi, şi, pe gura Drăsăsovei, la Fântână, tij pe Vălhăuţi, şi, pe Borodance, **unde a fost Ciorba**, şi, pe Lăpuşna, Iucenii şi, la o Petră

[1598] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 65, p. 101

[1599] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 66, p. 102

Cruce, şi Sacărenii, şi Lepoveşna, şi fântâna Epurelui, tij pe Lăpuţna, şi la fântâna lui Ilie„ pe Lupuşna, pe din gios de Iurceni, şi unde a fost Hrăste giude, şi pe din gios, unde a fost Stăilă giude, şi unde a fost Jula giude, şi împotrivă… peste deal dinspre Voloca, la fântână, la lacul despre sat, pe deasupra Lăpuşnii, la fântâna lui Gherman… Iar hotarul acelui sat de acelor fântâni să fie dinspre toate părţile după hotarele vechi, pe unde au îmblat de veci"[1600].

CIURBEŞTI

(Ciurbişti, în Tutova, Vaslui).

1628, iunie 25: Întărit de Miron Barnovschi voievod cămăraşului Pătraşco, în baza unui zapis de mărturie de la Văscan din **Ţâgăneşti** (Ţigăneşti, aproape de Tecuci, Galaţi), Paşcul, Căzacul, Gligorie, în care s-a scris „cum au venit înaintea lor Gaftona, fata lui Cotici, cu feciorii ei ot **Ciurbişti** (Ciurbeşti, în Tutova, Vaslui) şi au vândut un pământ jumătate în frunte, ce au avut cumpărătură de la Luca, feciorul Voicăi, la sat la Ciurbişti… lui Pătraşco cămăraşul, drept 25 taleri"[1601].

[1600] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 98, pp. 145, 146
[1601] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 372, pp. 517, 518

CIURENI

(pe Ciuta, Lăpuşna, Moldova).

1740, noiembrie 17: Porunca dată de Grigore Ghica voievod fostului mare medelnicer Toader Carp, după ce „s-au pârât de faţă Postolache Covrig şi Apostu zet (ginere) Covrig, şi alţi fraţi şi răzeşi ai lor din siliştea **Ciureni**, de pe Ciuta, din ţinutul Lăpuşnei, cu Neculai Grosul din **Ciuciuleni** pentru o parte de moşie din satul Ciureni de pe Ciuta, ce-a fost luat Cărăbăţ cel bătrân de la un răzeş din Ciureni, anume Gligorie Oală, pentru o gloabă, şi de la Cărăbăţ cu multă pâră a răscumpărat-o Neculai Grosul, cu 50 de lei, dând doi boi şi un cal pentru acei bani, ştiindu-se el din părinţii lui moşan acolo, şi Cărăbăţ fiind străin. Şi-a avut şi zapis de răscumpărătură de la Cărăbăţ, şi care de pâră şi de rămas, şi dete seamă că, arzându-i casa, i-au ars şi scrisorile toate şi, neavând el cu ce răspunde, s-au sculat pe urmă aceşti răzeşi şi l-au tras la judecată, la Lupul stolnicul, zicând ei că le stăpâneşte şi părţile lor… şi Lupul stolnicul l-a trimis acolo pe Mihălachi, vornicelul de Gârle, şi pe Enache Martin, pârcălăbuţul, şi pe Ion Muntianul vameş, ca să socotească cu megieşii… şi-au ales partea lui Gligore Oală… şi s-a dat partea lui Oală la stăpânirea lui Neculai Grosul, care a răscumpărat-o de la Cărăbăţ, iar partea de jos, până în hotarul Iureştilor, a rămas să o stăpânească Postolache Covrig cu seminţia lui, măcar că atunci a răspuns Neculai Grosul că ar avea parte de moşie de

baştină, de pe părinţi, şi în acea parte de jos… Neculai Grosul, văzând atâta gâlceavă şi cheltuială asupra lui şi fiind om sărac şi dator, a primit să-i întoarcă răzeşii de Ciureni banii ce-a dat lui Cărăbăţ şi cheltuiala lui, şi să le dea moşia, şi au primit şi răzeşii să-i întoarcă, numai iarăşi au pus pricină răzeşii că Neculai Grosul îi asupreşte, căci el ar fi dat mai puţin şi cere mai mult pentru aceasta. / Iată că v-am trimis acolo ca să cercaţi să adeveriţi ce-a dat Neculai Grosul oe acea moşie lui Cărăbăţ şi cât a dat, atâta să-i întoarcă răzeşii, însă şi cheltuiala dreaptă, ce va adeveri că a cheltuit Grosul de când poartă el acea moşie… şi răzeşii să-i întoarcă cheltuiala"[1602].

CIUREŞTI

(înglobat în oraşul Ungheni, judeţul Ungheni, Moldova).

1643, martie 8: Întărit de Vasile Lupu voievod lui marelui vistiernic Iorga, care cumpără, cu 150 taleri de argint, de la fraţii Albul, Vasile, Tănase şi Andonie şi cumnatul lor Ursul, fiii lui Gligorie, nepoţii lui Mihăilă Ciurea, şi de la Mihalcea şi fraţii săi, fiii lui Ostafie, „a patra parte din satul **Ciureşti** (înglobat în oraşul Ungheni, judeţul Ungheni, Moldova), care este la gura Delei, unde cade Delea în Prut, în ţinutul Iaşi… / de la Sava, Tudoriţă, Ionaşco, Tudosie şi Nacul, fiii lui Văscan,

[1602] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 152, pp. 176, 177

nepoţii lui Iacob, strănepoţi lui Domşa, şi de la Marica şi Năstasie, fiii lui Precop şi cu alţi veri ai lor, jumătate din satul **Ungheni** (oraşul Ungheni, judeţul Ungheni, Moldova), din acelaşi ţinut, cu 350 taleri de argint. / Şi de la Boros şi Tălămăşan, partea lor din acea jumătate din satul Ungheni, împreună cu aceşti vânzători. / Şi de la Ionaşco, Gavril şi Titea, fiii lui Damian, nepoţii lui Mihăilă Ciurea… a şasea parte din **Ciureşti**, pentru 150 taleri de argint… / de la toţi fiii lui Grosul din Ciureşti, a treia parte din acelaşi sat Ciureşti, pentru 250 taleri de argint… / Iar dresele care le-u avut pe aceste sate, ei le-au pierdut de la Oişte din **Oişteni** (inclus în Cetireni, comuna Cetireni, judeţul Ungheni, Moldova). Deci, dacă se vor ivi cândva, acele drese să nu se creadă”[1603].

1643, noiembrie 29: Fraţii Albul, Vasile, Tănasie şi cumnatul lor Ursul, feciorii lui Grigorie, nepoţii Mihăilei Ciurea, Mihalcea cu toţi fraţii lui, feciorii lui Ostahie, vând cămăraşului Iorga, pentru 100 galbeni, „a patra parte de sat **Ciureşti**, de la ţinutul Iaşilor, la gura Delii, unde dă Delea în apa Prutului… / Aşijderea, Andonie, feciorul lui Grigore, fratele cestora”[1604].

1643, decembrie 20: Zapis de mărturie de la boierii veliţi, în care scriu cum au vândut Dumitru cel bătrân, feciorul lui Ciochină vătavul, nepotul Micăi din **Onăşcani** (Onişcani, comuna Onişcani, judeţul Ungheni, Moldova) şi surorile lui Dorda, Todosia şi Nastasia marelui vistiernic Iorga „din jumătate de sat, a şasea parte, toată partea Micăi, din satul **Ciureşti** (înglobat în

---

[1603] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 40, pp. 42-44

[1604] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. III, Iaşi 1907, pp. 220, 221

oraşul Ungheni, judeţul Ungheni, Moldova) pe Prut, în gura Delei, la ţinutul Iaşilor. / Aşijderea, a venit Iorga, feciorul lui Gavril, nepotul Stancăi, şi cu vărul său Ştefan, feciorul Annei, nepotul Stancăi, iarăşi din Onăşcani… şi au vândut dintr-un bătrân, ce se împarte în trei părţi, două părţi din acelaşi sat Ciureşti pe Prut, lui Iorga vistiernic, drept 100 lei bătuţi”[1605].

1644, martie 26: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Iorga mare vistier, care cumpără, cu 70 taleri, de la Vasile şi Gheorghe, feciorii lui Crăciun Stârce, nepoţi nătrânului Stârcea, strănepoţi lui Ion, „a şasea parte din satul **Ciureşti**, ce-i în ţinutul Iaşilor, pe apa Prutului, la gura Delii, din vatra de sat, din câmp şi din tot venitul”[1606].

1644, mai 3: Ispisoc de la Vasile Leu voievod, după ce „Iorga mare postelnic a cerut de la noi hotarnici, ca să-i hotărască și să-i aleagă hotarul satelor sale **Ciureștii** (îngloba în orașul Ungheni, județul Ungheni, Moldova) și **Unghenii** (orașul Ungheni, județul Ungheni, Moldova), ce sunt în ținutul Iașilor. / Iar domnia mea am ales pe Racoviță Cehan fost logofăt și pe Matiaș Sturdzea jitnicer și i-am trimis acolo... cu mulți oameni buni, megieși, anume: Toader Mironcea, Danail și Vasile din **Onțăști** (lângă Ungheni, judeţul Ungheni, Moldova), Toma, Leca și Drădan Pelin din **Cetereni** (lângă Hoișești, comuna Dumești, Iași), Simion și Strătilă din **Mănăilești** (Mănoilești, comuna Mănoilești, judeţul Ungheni, Moldova), Ionașco Gotar, Danail, Grozea, Șigan fratele lui

[1605] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 217, pp. 196, 107

[1606] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. III, Iaşi 1907, pp. 153, 154

Grozea din **Gângurești** (lângă orașul Ungheni, judeţul Ungheni, Moldova), Nechifor, Simion fiul lui Crețul, Vasile Ciurea, Bilțu, Ștefan Bilava și Toader Horceag din **Mânzăşti** (Mârzănești, comuna Ardeoani, Bacău) și alți mulți oameni buni. / Iar hotarul satului Ungheni începe de la po piatră dinspre **Găureni** (comuna Boldurești, judeţul Ungheni, Moldova), locul drept până la Movila Mănei, iar din alte părți să fie după hotarul cel vechi"[1607].

1644, decembrie 20: Dumitru Bătrânul, fiul lui Ciochină vătav, nepot Micăi din **Onişcani**, şi surorile sale Dorda, Todosia şi Nastasia vând marelui vistiernic Iorga „a şasea parte din jumătate din satul **Ciureşti**, pe Prut, în ţinutul Iaşilor; asemenea, Iorga, fiul lui Gavril, nepotul Stancăi, şi cu nepoţii lui de frate, cu Ştefan, fiul Anei, nepot Stancăi, iarăşi din Onişcani, îi vând, dintr-un bătrân ce se împarte în trei părţi, două părţi din satul Ciureşti"[1608].

1657, martie 2: Întărit de Gheorghe Ştefan voievod fostului armaş Carp Lungul, care a cumpărat de la postelnicul Iorga, cu „50 boi, 50 vaci cu vişei şi 17 vaci grase… satul anume **Ciureştii**, ce-i în ţinutul Iaşilor, unde dă Delea în Prut, şi cu parte de ocină din **Ungheni**, ce i s-a ales şi stâlpit dinspre ceilalţi răzeşi"[1609].

1671, mai 10: Scrisoarea logofătului Tudosă Dubău, trimisul lui Duca voievod să cerceteze hotarul dintre Găureni şi Fălfoeşti: „Toader din **Mânzăşti** a zis, când a hotărât satul **Bereşti**, mai sus de **Găureni**, a luat o

---

[1607] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 311, pp. 301-303

[1608] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An IV, Fasc. IV, 1924, pp. 3, 4

[1609] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 242, 243

bucată de hotar din ceastă parte de Prut cu Bereştii, până în drumul Măjilor, iar hotarul Găurenilor l-a l-a apucat ţinând până în Prut, iar de această parte n-a trecut. / Toader Horciag, iarăşi din **Mânzăşti**, a zis cum acea bucată de loc, din Prut, până în drumul Măjilor, nu lăsau călugării pe Găureni să o ţină, zicând că o au dat Petru vodă cu uric, şi nu ştiu ei să mai fi fost vreo întrebare până acum. / Nechifor din **Folfăeşti** iarăşi a dat seamă într-acest chip. / Mihail din **Ciureşti** iarăşi zice că nu lăsau călugării pe Găureani să ţină acea bucată de loc, zicând că au uric de la Petru vodă. / Neculai din **Hărmăneşti** zice că ar şi jura cum îi hotarul mănăstirii până în Prut. / Gligorie din **Folfăeşti** iarăşi zice aşa. / Megieşii ce i-a strând postelniceasa pentru hotarul Găureanilor, Gheorghe Ungheanul din **Unghiani**, zice că a auzit de călugări pentru acea bucată de loc, cum au uric dat de Petru vodă. / Toader din **Unghiani** iarăşi mărturisi, când a ţinut Iorga postelnic, că ţinea şi pe de ceastă parte, ci nu ştie pentru ce-a ţinut. / Cernat din **Unghiani**, iarăşi aşa. / Pascal, iarăşi aşa. / Baicul, vornicul din **Găureani**, zice că i-au spus oamenii că-i hotarul Găureanilor până în mijlocul măjilor. / Buligă zice că a auzit dintru tată-său cum hotarul Găureanilor a fost până în drumul Măjilor”[1610].

[1610] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. IV, Iaşi 1908, pp. 286, 287

CIUŞLEA

(Văcăreşti, între Putna şi Siret,
înglobat în Ciuşlea, comuna Garoafa, Vrancea).

1632, aprilie 29: Zapisul vornicului de gloată Dumitru Stavăr şi al altora, în care scriu şi mărturisesc cum au venit înaintea lor Tudora, fata fostului staroste Gavril, şi nepoţii ei Vartic şi Gaftona, feciorii diacului Burnar şi ai Medelenei, şi ea fata lui Gavril, toţi nepoţi şi strănepoţi jupânesei Dăncioe şi ai lui Cârste al lui Burlă… şi au vândut o apărătură în hotarul satului **Văcăreştilor**, de către Siret, cu locuri de prisăci, cu fâneţe, cu pădure şi cu tot venitul… prietenului nostru Căzacului cămăraşului, drept doi boi şi două vaci"[1611].

1636, martie 8: Întărit prin ispisocul lui Vasile Lupu, după convenirea împărţirii moşiilor lui Cârstea Ghenovici între urmaşii lui. „Şi s-au venit, în partea Schivii, jupâneasa Dabijii, fata Cârstii şi a fiilor ei Ghiune, Maria, Nastasia, Irina, Tofana, Anasia, satul **Blândăreştii** (Blidereşti, lângă Bucium, comuna Ştefan cel Mare, Bacău) şi **Săcătura** (lângă Bogdana, comuna Ştefan cel Mare, înglobat în oraşul Oneşti, Bacău), la ţinutul Trotuşului… a treia parte din sat **Dumeşti** (comuna Dumeşti, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii, şi sunt într-acel sat patru selişti, patru hotare, anume

---

[1611] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 43, pp. 47, 48

Drângei (Drinjeşti, înglobat în Hoiseşti, comuna Dumeşti, Iaşi), **Hodorenii** (comuna Dumeşti, Iaşi) şi **Bereştii** (comuna Dumeşti, Iaşi) cu două iazuri. / Şi s-a mai venit lor, Anghelina, cu sora şi cu feciorii ei un iaz dintre cele două iazuri: un iaz este gata, cu apă şi cu peşti, iar unul este loc de iaz, şi satul **Spinenii** (lângă Ciocani, comuna Perieni, Vaslui) şi **Cogenii** (înglobat în Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), de la ţinutul Tutovii… şi satul **Movilenii** (comuna Coroieşti, Vaslui)… şi satul **Văcăreşti** (înglobat în Ciuşlea, comuna Garoafa, Vrancea), de la ţinutul Putnii… şi a treia parte din sat de **Glăvăneşti** (comuna Glăvăneşti, Bacău), ce este în ţinutul Tecuciului, cu vad de moară în pârâul Zeletinului, şi a treia parte din satul **Dimaşi** (Dimăceni, comuna Vulturu, Vrancea), iarăşi la acel ţinut… / Şi s-au venit Anghelinii Vasilioai, fata Cârstei vornic, satul **Bujorenii** (înglobat în Zorleni, comuna Zorleni, Vaslui), **Pipărcanii** (înglobat în Banca, comuna Banca, Vaslui), **Bâcsăneştii** (comuna Zorleni, Vaslui) şi **Măstăcanii** (lângă Sălcioara, Măstatici, comuna Banca, Vaslui), ce sunt la ţinutul Bârladului, şi satul **Sângurenii** (Singureni, raionul Cahul, Moldova), la ţinutul Tigheciului, şi a treia parte din **Cândeşti** (comuna Mihăileni, Botoşani) şi satul **Scândurinii** (Scândureni, în Covurlui, Galaţi), la ţinutul Covurluiului, şi satul **Tomeşti** (comuna Pogana, Vaslui), în ţinutul Tutovii… şi a treia parte de Dumeşti, în ţinutul Cârligăturii, cu două heleştee. Şi s-au mai venit lor, dimpreună cu sora lor Schiva, şi a tria parte din Dimaceni, ce este la ţinutul Tecuciului. / Şi s-au venit în partea Măricuţii Cernătoai, iar fata Cârstii, satul **Movileni** (comuna Trifeşti, Neamţ), la ţinutul Neamţului, cu vad de moară în pârâul Ciornii, şi a treia parte din Dumeşti, cu

heleşteul din jos, şi jumătate de sat de **Iacobeni** (ţinutul Neamţului, Neamţ), ce sunt tot la acel ţinut, şi **Popârşiocei** (Popârşcioci, lângă Lungeşti, comuna Bălăbăneşti, Galaţi), la ţinutul Bârladului, şi a treia parte din satul **Ţigănenii** (Ţigăneşti, comuna Munteni, înglobată în Tecuci, Galaţi), de la ţinutul Tecuciului, şi satul **Popeştii** (Popeni, comuna Găgeşti, Vaslui), din ţinutul Fălciului, cu vad de moară în pârâul Elanului, şi a treia parte din Dimăceni, ce sunt în ţinutul Tecuciului"[1612].

1899: „**Ciuşlea**, cătun în comuna cu același nume, plasa Șușiţa, judeţul Putna. Este așezat pe malul Siretului, nu departe de unde dă gârla în partea dreaptă a Putnei. Are o biserică parohială, cu hramul Adormirea; o școală mixtă, frecventată de 33 copii, 29 băieți şi 4 fete, din 143 în vârstă de școală"[1613].

[1612] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 350, pp. 392, 393

[1613] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 463

CIUTEŞTI

(pe Nârnova, comuna Ciuteşti,
raionul Nisporeni, Moldova).

1635, aprilie 26: Zapisul lui Brohniciu şi al surorii sale „pentru jumătate de sat **Ciuteştii** (comuna Ciuteşti, raionul Nisporeni, Moldova), ce-au vândut lui Ştefan armaş”[1614].

1579, septembrie 21: Întărit de Petru voievod lui Zaharia, care cumpără, cu 400 zloţi tătăreşti, de la Mărina, soţia lui Toma Spancioc, de la copiii lor Nicoară, Andronic şi Costanda maica „a lor dreaptă ocină şi cumpărătură a părinţilor lor, jumătate de sat din **Ciuteşti sub Codru**, la obârşia Nârnovei, care este în ţinutul Iaşului”[1615]. Întărit de Petru (Şchiopul) voievod lui Zaharia, care cumpără, cu 400 zloţi tătăreşti, de la Mărina, femeia lui Toma Spancioc, şi de la Ionaşco, Nicoară, Andronic, Constanda şi Maica, copiii Tomei Spancioc şi ai Mărinei, „din dresele de cumpărătură ce au avut Toma Spancioc şi Mărina de la Bogdan Alexandrovici (Lăpuşneanu) voievod, jumătate de sat

---

[1614] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 102, p. 139

[1615] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 10, pp. 15-17

Ciuteştii, sub bucovină, la obârşia Nârnovei, ce este în volostea (ţinutul) Iaşilor"[1616].

1904: „**Ciuteşti**, sat în judeţul Chişinău, volosti Boldureşti, aşezat pe acelaşi anticlinal cu satul Seliştea, cu care se uneşte în partea de sud. Are 178 case de răzeşi români, care posedă 506 deseatini pământ. Proprietarul Ion Boţeli (nobil) are o sfoară de moşie de 24 deseatini, şi o familie de ţărani posedă 3 deseatini. În sat este o şcoală elementară, în care se învaţă ruseşte. Unii dintre răzeşi posedă anafore de la Divanul din Moldova şi hrisoave de la Grigore Ghica, de la 1765"[1617].

CIUTUREŞTI

(comuna Secuieni, Bacău).

1637, iunie 8: După împărţirea moşiilor între urmaşii lui Pătraşcu logofăt, lui Dumitraşcu Şoldan i „s-au venit **Dămilenii** (înglobat în Cristineşti, comuna Cristineşti, Dorohoi), la Dorohoi, jumătate de sat **Dolniceni** (lângă Brăteni, azi Pădureni, comuna Dobârceni, Botoşani), sub Cărpiniş, la Dorohoi, Petia Mare (judeţul Suceava), partea din **Ciutureşti** (comuna Secuieni, Bacău), la Roman, un vad de moară la Bacău şi loc de grădină la Obârşie la Bârlad". / Toader Şoldan a primit „Şoldăneştii şi Broştenii, la Suceavă, parte din **Cotuzăni**

[1616] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 123-126

[1617] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 68

(Cotiujeni, Iaşi), ce este în ţinutul Iaşi, pe Prut, parte din **Vartici** (lângă Uricani, comuna Miroslava, Iaşi), de la Cârligătură şi jumătate din **Scorţăşti** (Scorţeni, comuna Scorţeni, raionul Teleneşti, Moldova), la Lăpuşna". / Fetele Candachiei, sora celor doi Şoldan, „venit-au **Bălţăteştii** (comuna Bălţăteşti, Neamţ) de la Neamţ, jumătate de **Tribasăuţi** (Trebisăuţi, comuna Trebisăuţi, raionul Ocniţa, Moldova), la Hotin, parte din Giurgeşti (judeţul Suceava), în ţinutul Sucevii". / Surorii lor, Tudosca, şi „s-au venit satul Leucuşăşti (judeţul Suceava) şi satul Mohilenii (judeţul Suceava), de la Suceava". / Surorii Anghelina „venitu-s-au satul **Mânjeşti** (azi Deleni, comuna Ştefan cel Mare, Neamţ) de la Neamţ şi **Borulile** (Borole, comuna Hăneşti, Botoşani), parte din **Jăvărteni** (azi Sărata, comuna Mihălăşeni, Botoşani), la Dorohoi, parte din Cămârzani la Suceava, jumătate din **Scorţăşti**, la Lăpuşna, şi două fălci de vie la **Cotnari**, în Dealul Asinului". / „Iar în partea surorii noastre Tofanii venitu-s-au satul **Storeşti** (comuna Frumuşica, Botoşani) şi satul **Şăndrenii** (Şendreni, comuna Frumuşica, Botoşani), la Hârlău, **Moiceşti** (azi Pojereşti, comuna Şcheia, Vaslui) şi părţi din **Soleşti** (comuna Soleşti, Vaslui), la Vaslui, şi două fălci de vie la **Cotnari**, în Dealul Asinului, Şi viile s-au pus împotriva satelor ce au luat alţi fraţi"[1618].

1774, iunie 26: Satul **Ciutureştii**, sat răzăşesc, ţinutul Romanului, ocolul de Jos, după recensământul lui Rumeanţev[1619], avea **toată suma caselor 14**. Scădere

---

1618 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 120, p. 116

1619 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 270, 271

rufeturi 6: 4 preoți și diaconi, 1 mazil, 1 copil în casă. Rămân birnici 8. / **Birnici:** Gheorghe / Toader Ciupercă / Costandin, cibotar / Gavril Opre / Andrieș Ciupercă / Agapi Ambrosie / Dămian, rotar / Ion, cibotar. // **Rufeturi**: Popa Mihălachi / Ion, diacon / Apostol, diacon / Andronachi, diacon / Vasile brat (frate) căpitanului Gheorghe, mazil /Ion Iuga, copil în casă.

1805, februarie 22: Anafora întărită de Alexandru Constantin Moruz voievod, în pricina arhimandritului Grigorie, egumenul mănăstirii Sfântul Sava, cu „răzeşii de moşie **Ciutureştii**, de la ţinutul Romanului, cerând egumenul să i se întregească satele **Băicenii** şi **Cărăuleş-tii**, şi să i se dea jumătate din satul **Ciutureşti**"[1620].

1899: „**Ciutureşti**, comună rurală în plasa Fundul, spre sud-est de orașul Roman, judeţul Roman, și la o depărtare de 39 km de el și de 14 de reședința plășii. Este aşezată în extremitatea de sud-est a judeţului, pe un teren deluros. Este formată din satele: Alexandri, Ciutureşti, Misăhănești, Poiana Humei şi Strâmba, cu reședința comunei în satul Ciutureşti. Are 212 capi de familie sau 987 locuitori, din cari 212 contribuabili, care locuiesc în 233 case. Ştiu carte 24 persoane. Are o biserică de lemn. Sunt 1.272 capete de vite mari. / **Ciutureşti**, sat în comuna Ciutureşti. Este așezat pe coasta unui deal, spre nord. Are 97 capi de familie sau 479 suflete, din care 104 contribuabili, care locuiesc în 111 case. Știu carte 10 persoane. Este reşedinţa comunei Ciutureşti. Are o biserică de lemn. Vite sunt 580 capete"[1621].

[1620] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. VI, Iassi 1875, p. 193

[1621] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 465, 466

CLECĂUŢI

(raionul Briceni, Moldova).

1770-1772: Satul **Clecăuţii**, ţinutul Hotinului, ocolul Mijlocului, avea, după recensământul lui Rumean-ţev[1622], **toată suma caselor: 11**. Scădere rufeturi 5: 1 popă, 1 diacon, 3 volintiri. Rămân birnici 6. / **Birnici**: Simion Lavric / Ion Lavric / Mihai fiul lui Simion / Grigore fiul lui Rusul / Alecsei, morar / Costaș, rusul. // **Rufeturi**: Ștefan, căpitan de volintiri / Toader fratele lui / Nichita, văcar, volintir / Popa Iosip / Grigore, diacon.

CLEJA

(Cleja, comuna Cleja, Bacău).

1622, iunie 18: Mărturia unor boieri despre cum „au venit Ştefan din **Cleja**, Ion Fântineanul sin (fiu) Anei, şi rudele lui de soră, Sofronia şi Petra, fetele Lupei, toţi nepoţi lui Buzat fost stolnic, şi au vândut, din ispisocul de danie şi miluire, ce l-a avut moşul (bunicul) lor Buzat de la Ion voievod, satul **Mihăileştii**, ce-i la ţinutul Bacăului, din lunca cea mare, din sus de Siret, cu bălţi de peşte şi cu

---

[1622] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 167

loc de moară în Topliţa… sfintei rugi şi mănăstirii numită Solca, cu 200 taleri de argint”[1623].

1640, august 2: Ştefan Clejanul vinde postelnicului Gheorghiţă, drept 13 galbeni, „a patra parte din sat **Cleje** (Cleja, comuna Cleja, Bacău), din Cleje de Jos partea lui Andreiu cel bătrân, cu fânaţ, cu loc de prisacă, cu tot venitul… Şi în tocmeala noastră au fost Mirăuţă Mareş, Dămian feciorul lui Penteleiu, Ionaşco Ţâre şi Gligorce ot **Trotuş**”[1624].

1644, septembrie 28: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Evloghie, episcop de Roman, care cumpără, cu 100 lei bătuți și un cal bun, de la Toader Moțoc și de la fiul său Ștefan „o bucată de pământ lângă **Faraoani** (comuna Faraoani, Bacău), dinspre **Clejea** (Cleja, Bacău), între ținutul Bacău și ținutul Trotuș, din uricul de cumpărătură pe care l-a avut bunicul lor Cozma fost cămăraș. / Și se începe hotarul acestei bucăți de pământ de la Fântâna Nucului, drept până la Răcăciunii Mari, și de acolo un loc de sat și loc de moară în pârâul Răcăciuni, iar de acolo până la Clejea Mare, iar de acolo până la Clejea Mică, iar de acolo până la deal, la Runcul Boghiului și la Glodul cu Sare, iar de la Glodul cu Sare până la Dealul Dracei, iar de acolo iar la Fântâna Nucului și la Lacul cu Lozii, iar de acolo la **Răcăciuni** (comuna Răcăciuni, Bacău). Atât este hotarul acestei bucăți de pământ”[1625].

1742, martie 25: Carte de judecată, după ce au

[1623] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVIII, Iaşi 1892, pp. 318-321
[1624] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 408, pp. 414, 415
[1625] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 436, p. 415-417

venit înaintea Divanului Moldovei Ianăş Cojan, Dumitru Tancău, Martin Bere, Unguri, Neculai Albanul Moldovan şi Ghenie sin (fiu) Vasilie Fofiţă „şi au pârât de faţă pe Toader Păladi vel (mare) vistiernic, zicând că-i trage la vecinătate din satul **Valea Sacă**, şi ei sunt vechini din satul **Cleaja**, de la Bacău… / dovedindu-se că ei sunt vecini din Valea Sacă, i-a dat măria sa voievodul să fie tot vecini, cum au fost şi părinţii lor"[1626].

1734, iulie 10: **Hotarnica Fărăoanilor:** „Adică noi, sătenii de Faraoani, bătrânii satului, anume Benke Ianăș, Antal Ianăș, Roca Ghenghel, Giurgiu Bejan, Petrea Ciulei, Mihai Patraș, Andrieș Ștefan și cu tot satul Fără-oani făcut-am mărturia noastră la mâna egumenului de Solca și a tot soborul, precum mărturisim cu sufletele noastre cum ne-au spus și nouă părinții noștri și ne-au arătat pe unde bate hotarul mănăstirii Solcăi, unde se hotărăște cu **Clujanu** (Cleja), de unde se începe hotarul, din drumul ce trece peste pădure, spre Cleja, unde se împarte hotarul Solcăi cu al Clejanului, și apoi, în jos, pe sub pădure, pe drumul cel vechi, și se pogoară din podiș, la vale, pe drumul cel vechi, și ia în jos, pe sub deal, și lovește în pădureț, unde este și bourul în pădureț, care se vede astăzi, și din bour lovește în jos, la capul dealului, între hotare, unde au înțepat omul cel tâlhar; și de acolo trece peste pârâu, pe din jos de unde a făcut acum crâșma Clejanu, și lovește în crâșma cea veche, ce a fost de mult între hotare, între hotarul Solcăi și între hotarul lui Toderașcu de Răcăciuni, și de acolo lovește în ulm, unde este și bourul, și de acolo lovește în piatră, și din piatră lovește în Siret, și precum știm din părinții noștri, și am apucat, așa și mărturisim cu sufletele noastre; și pentru

[1626] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. II, Iassi 1889, pp. 247-249

credință ne-am pus și degetele"[1627].

1742, mai 23: **Hotarnica Clejei** de sus, făcută de Constantin Mărgineanu, şi care a mers la Cleja, împreună cu proprietarul Toader Moţoc, şi a strâns martori, pe Catargi cel bătrân, Vasile, Constantin, Ianăş, Mihai din **Valea Sacă**, Cazacul, sluga lui Duminică, Toma din **Galbăna**, Ianăş, Lorica, Farcaş, Patraşcu, Neştelea şi Gavril vornicel ot **Fărăoani** şi pe Ion Dolhoi ot **Paşcani**, care i-au „arătat cu sufletele unde ştiu ei că este vatră de sat în hotarul Clejăi, unde au locuit răzeşii unguri; şi ei au arătat vatră de sat Fântâna Nucului, în apa Răcăciunului mare, şi au mărturisit că au locuit unguri răzeşi… / şi semnele acestei vetre de sat a Fântânii Nucului în apa Răcăciunului le-am găsit"[1628].

1805, septembrie 30: Sătenii din **Fărăoani, Cleja** şi **Valea Mare**, „şezători pe moşia boierului Iordache Ruset", reprezentaţi de Petre Cotor, vornic de **Fărăoani**, Ioannes Dobro, Antoc Bulaj, Andios Gorov, Antall Bulali, Petre Barboc, Ioannes Barboc, Georgios Cati vornic din **Cleja**, Martin Bence şi Petrus Petras, „fiind chemaţi la ispravniciui de ţinutul Bacăului… fără vreo împotrivire ne îndatorăm, cu toată supunerea şi ascultarea, să avem a lucra şi a da adetul moşiei din toate, după obiceiul pământului"[1629].

1899: „**Cleja**, comună rurală în judeţul Bacău, plasa Bistriţa de jos. E așezată de-a dreapta Siretului. Se alcătuiește din 3 cătune: Cleja, reședința, Somuşca și Valea Rea, Aceste sate formau, mai înainte, cu o moșie închinată din Bucovina, 2 comune: Cleja, compusă din

[1627] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XX, Iaşi 1892, pp. 221, 222
[1628] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XX, Iaşi 1892, pp. 223-225
[1629] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XX, Iaşi 1892, pp. 201-203

Cleja de sus, Cleja de jos (în vechime Bida), Cleja Statului (moșia maicilor) și Osebiţi Cleja; Somușca, cu Valea-Rea (Analele Statistice, de Marțian, 1873)… Sunt 2 biserici, una ortodoxă și una catolică, în satul Cleja. Case de locuit sunt 605; cârciumi 7, dintre care una pe șoseaua națională Bacău-Focşani. Populaţiunea comunei este de 606 capi de familie, cu 2.529 suflete, dintre care: 51 români, 2.379 unguri, 91 izraeliți și 8 armeni, toți de protecţiune română. După felul ocupaţiunii se deosebesc: 1.430 agricultori, 14 meseriași, 3 industriași, 12 comercianţi, 2 având profesiuni libere şi 12 servitori. Știu carte 27 persoane. Contribuabili, după recensământul pentru periodul 1891-96, sunt 544. După legea rurală din 1864, s-au împroprietărit 8 locuri, cu 23 fălci pământ în țarină. Teritoriul comunei are o întindere de peste 1.000 hectare. Proprietar mare este N. Drăgoianu, care are o moșie de 127 hectare, cu un venit de 3.150 lei anual; G. Mihail, cu o moşie pe Valea Somuşca; în fine, mai mulți răzeși. Pădurile ocupă aproximativ 140 hectare…. Totalul pământurilor de cultură este de 476 hectare. Din teritoriul comunei se scoate piatră de var și se fabrică var. Unele familii sc ocupă cu facerea pălăriilor de paie. Animale sunt: 355 cai, 787 vite mari cornute, 617 porci, 308 capre și 786 oi. Stupi de albine sunt 53. / **Cleja**, sat în județul Bacău, plasa Bistrița de jos. Este reşedinţa comunei cu același nume. E situat pe pârâul Cleja. Are o populaţie de 384 capi de familie sau 1.342 suflete, toți unguri. Are 2 biserici: una ortodoxă, în stare de ruină, fondată, la 1847, de Iorgu Anastasiu, și a doua, catolică, făcută de locuitori, la 1811, și în care slujește 1 preot. Sunt 5 cârciumi. Vite: 195 cai, 433 vite cornute, 407 porci şi 181 capre”[1630].

[1630] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*,

CLENI

(comuna Corni, Galaţi).

1634, septembrie 14: Zapisul vornicului Strătulat şi Călmăţui, în care mărturisesc, că fiind chemaţi de Mihai, sluga lui Curt Celebi, cu scrisoarea domniei, în care se poruncea „să mergem la sat la **Măcişani** (Măcişeni, comuna Corni, Galaţi), ce este pe Mânjina, la ţinutul Covurluiului, care sat l-a cumpărat de la oameni din Măcişeni, să-l alegem dinspre alte hotare… am chemat oameni buni de primprejur, anume Dodeş Irodu din **Corne** (comuna Corni, Galaţi), Cârste Totrepehe din **Măcişani**, Măteiu din **Puţăni** (Puţeni, azi Valea Mărului, comuna Valea Mărului, Galaţi) şi Zbere din **Cleni** (comuna Corni, Galaţi)”, cu care au stabilit că „hotarul satului Măcişănilor, din jos, se întâmpină cu hotarul Puţănilor şi cu al Clenilor, la o movilă mare, în deal, dinspre apus, şi merge în sus culmea dealului, pe lângă hotarul Puţănilor, până se scoboară pe o vâlcea, ce se cheamă Valea lui Negrilă, şi dă în Găunoasa, şi merge în sus pe matcă, pe lângă hotarul **Mândreştilor** (comuna Valea Mărului, Galaţi), până se întâmpină cu hotarul **Gorneştilor** (înglobat în Smulţi, comuna Drăguşeni, Galaţi) şi taie, la răsărit, pe lângă hotarul **Dabeştilor** (comuna Drăguşeni, Galaţi), ce trece Mânjina, în deal, dinspre răsărit, până se întâmpină cu hotarul **Cornilor**, şi

---

volumul II, Bucureşti 1899, pp. 521, 522

merge în jos culmea dealului până se întâmpină cu hotarul **Clenilor** şi taie, de-a curmezişul, peste vale Mânjina, alături cu hotarul Clenilor, până iar la movila unde se întâmpină hotarul Măcişănilor şi al Puţănilor şi cu al Clenilor. Deci noi le-am ales şi le-am stâlpit dinspre alte hotare străine”[1631].

CLIMĂUŢI

(lângă Siret, Bucovina).

În 15 martie **1490**, printre bisericile întărite de Ştefan cel Mare mănăstirii Putna, se aflau şi „o biserică, la Climăuţi”.

1498: Satul Climăuţi, pe care Ştefan îl dăruise Putnei, în 14 octombrie 1498, odată cu Botoşana, fusese dobândit, în urma unui schimb de sate, de la urmaşii legendarului Giurgiu de la Frătăuţi, Stanciul, Ivanco şi Isaia Starostici, nepoţii lui Mihul Starostescul (observaţi, vă rog, acest multisecular specific românesc: bunicul, fost staroste, îşi zice Starostescu, iar nepoţii... Starostici!).

1740: „Un hrisov de la Grigorie Ghica, din 1 Aprilie 7248 (1740), prin care se porunceşte medelnicerului Constantin Silion să cerceteze bine hotarele satelor St. Onufrei, Balcăuţi şi **Climăuţi**”[1632].

[1631] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 260, pp. 290, 291

[1632] Dan, Dimitrie,*Mânăstirea şi comuna Putna*, Bucureşti 1905, p. 94

1772: Recensământul lui Rumeanţev[1633], din 1772-1773, înregistrează la Costişa, pe atunci cătun al Climăuţilor, în Ocolul Vicovilor, fără alte precizări, „49 – toată suma caselor", însemnând 4 popi, 5 femei sărace, 10 ţigani, 25 scutelnici, slugi şi argaţi ai şătrarului Ilii CRÂSTIA, ai sulgerului Ion şi ai Mariei, fata logofătului ABĂZA, şi 5 scutelnici ai postelnicului Iordache MILO.

În **1775**, satul Climăuţi, din Ocolul Berhometelor, era selişte pustie, arendată de mănăstirea Putna, în 7 aprilie 1780 şi în 16 octombrie 1784, unor lipoveni, care au colonizat masiv vatra satului, dar şi cătunul din apropiere, Costişa, care ţinea de Climăuţi şi nu de Frătăuţi, precum odinioară. „Şi li-am mai dat două sălişti, anume Moiseni şi Climăuţi, ca să-i facă case, iar hotarul acestui pământ dăruit lor începe la Bainţe… la drumul Vicovelor care duce la Siret… la balta uscată care desparte Climăuţi de Frătăuţi şi de Bainţe… la un drum care duce, prin dumbravă, tot cu dealul, în sus, la o movilă între Climăuţi şi Bainţe… până la pârâul Şorodoc… Acest pământ şi Fundoaia s-a dat lui Martin şi celorlalţi Lipoveni aduşi de dânsul".

1780: „Documentele din care am concluzionat existența coloniei lipovene la Mitoul Dragomirnei, în 1770, menționează, de asemenea, relocarea acesteia în perspectivele guvernării austriece…Enzenberg oferă un indicator pentru determinarea timpului relocării, în scrisoarea sa din 31 octombrie 1783, care conține următorul pasaj: „Da, eu (Enzenberg) chiar îmi iau libertatea de a cere ca lipovenii care locuiesc în Climăuţi să aibă 15 familii, iar cei din Mitoul Dragomirnei, 21 de familii, dar

---

[1633] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 342

acestora nu li se acordă scutirile celor 20 de ani liberi, decât în ceea ce privește contribuția, care ani liberi ar trebui calculaţi începând din 1774, iar plata ar trebui să înceapă, în consecință, peste doar doar 11 ani". Trebuie să presupunem că numărarea celor douăzeci de ani poate începe doar cu anul în care lipovenii se aflau deja în țară. Deci, cei din Dragomirna au venit din 1774, Climăuţiul a fost populat cu lipoveni în anul 1780"[1634].

1784: „Un număr mare de călugări Lippowani, din Costeşti, în Moldova, s-au stabilit la Climăuţi, deoarece deja erau suficienți la Dragomirna. Climăuţi, după cum vom vedea, a fost locuit de călugări Lippowani. Planul iniţial era de a-i stabili pe acești Lippowani pe moșia privată Oroşeni, printre alți credincioși, dar a fost greșit. Intențiile administrației de stat, dacă ar fi fost făcute cunoscute Lippowanilor, precum și întrebarea încă nerezolvată despre poziția episcopului lor, ar fi putut da un motiv pentru care, din cele 20 de familii, au venit doar 5 familii, cu bunurile lor, pe 24 martie. S-a spus că „cele 15 familii rămase în urmă" vor urma să vină... Potrivit unui raport al directorului districtului Suceava, Storr, din 22 aprilie 1784, 7 familii proveneau din Moldova, de unde veniseră începând cu 1 octombrie 1783, iar dintre acestea, una se stabilise la Climăuţi, și 6 la Mitoc... Aflăm acest lucru şi dintr-un raport al generalului Enzenberg, din acea zi, care oferă informații detaliate despre Dragomirna. Enzenberg relatează următoarele: De aici (de la Cimăuţi), am făcut drum spre Mitocul Dragomirnei, mănăstirea cu acest nume, unde sunt 15 lipovani vechi și 12 veniţi de anul trecut, dar toţi au migrat din Moldova. Această co-

[1634] Kaindl, Raimund Friedrich, *Das Ansiedlungswesen in der Bucovina,* Innsbruck 1902, pp. 177, 178

munitate este chiar mai bună decât cea din Climăuţi în economie. Cauza constă în condiţii generalee foarte bune, pe care le-au întâlnit; au construit, anul trecut, o biserică foarte drăguță, mobilată după felul lor și bine întreținută, și se așteaptă ca episcopul din Moldova să vă vină, să o sfinţească. De cei 12 frați mai noi au mare grijă, le oferă un ajutor activ în construirea de case și în ordinea economiei. Iar mai multe speranțe că filippovanii moldoveni vor mai migra mi-au dat-o o mulțime de vite, care se află pa păşunat, nu departe de satul lor, la câțiva kilometri de aici, în Moldova, de unde pândesc oportunitatea să vină”[1635].

1785: „Contractul pe care coloniștii din Climăuţi îl încheiaseră cu mănăstirea Putna nu a fost recunoscut de către autoritățile administrative, după ce moşiile mănăstirii au fost preluate de administraţia statului; dimpotrivă, a fost declarată încheiat la sfârșitul lunii aprilie 1785, iar Lippowanii trebuia să plătească obligațiile tipice țării, în același mod ca și alte comunităţi”[1636].

1786: Climăuţii nu-şi mai schimbă proprietarul, până în 1786, când austriecii au hotărât confiscarea averilor mănăstireşti şi înfăptuirea, pe seama acestei confiscări, a reformei agrare, prin care obştile săteşti primeau pădure, fâneţe şi păşuni, iar ţăranii atâta pământ agricol, cât luaseră în lucru.

1820: La Climăuţi erau 68 de gospodării, dintre care 32 aparţineau călugărilor, 11 unor holtei, 20 unor familii, iar 5 oficialilor, Călugărul, Atamanul şi membri-

---

[1635] Ibidem, pp. 183, 184
[1636] Ibidem, p. 194

lor sfatului; existau şi locuinţe nerepartizate, pentru că „pe vremea aceea, Climăuţi avea 70 numere de case”[1637].

1827, iunie 15: Contractul lipovenilor din Climăuţi a fost reînnoit, în condiţiile anterioare, până în 1835, deşi „proprietăţile lor erau neclare”; contractul a fost prelungit şi abia în 1842 „au început negocieri între autorităţile statului (Fondul religionar) şi Climăuţi”[1638].

1848: Climăuţii n-au avut, precum românii de la cumpăna veacurilor al XIX-lea şi al XX-lea, cabinet de lectură şi nici bancă rurală, lipovenii preferând să nu deranjeze, aşa cum au făcut şi în 13 iunie 1848, când nu şi-au trimis electori la alegerile pentru Circumscripţia electorală Rădăuţi, motivând că ei sunt mulţumiţi de regimul anterior şi nu doresc să se amestece în treburile viitoarei guvernări.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Siret – **Siret** (Oraş cu tribunal districtual), Bahrineşti, Raince, Bălcăuţi sau Laudonfalva, Bănceşti, Botoşăniţa, Cerepcăuţi cu Bereşti, Ţibeni sau Istensegits, Fântâna Albă sau Białakiernica, Şerbăuţi, Grăniceşti, Hadikfalva sau Dorneşti, Calafindeşti, Cândeşti, **Climăuţi**, Muşeniţa, Negostina, St. Onufri sau Drăguşanca, Oprişeni sau Panţiri, Rogojeşti cu Gura Molniţei, Rudeşti sau Gropana, Şerbăuţi, Sinăuţii de Sus, Sinăuţii de Jos, Stârce sau Berlinţi cu

---

[1637] Kaindl, Raimund Friedrich, *Das Ansiedlungswesen in der Bucovina*, Innsbruck 1902, p. 199
[1638] Ibidem

Slobozia lui Dumka, Terebleşti, Vaşcăuţi pe Siret cu Parcelowka, Volcineţ"[1639].

1901: Biserica Sfântul Nicolae din Climăuţi a fost înălţată abia în 1901, până atunci, enoriaşii satului frecventând biserica Naşterea Domnului din Costişa, înălţată în anii 1875-1877, comuna bisericească Costişa, Mitocul şi Climăuţi având, în 1907, 880 enoriaşi, din care doar 78 în Climăuţi. Paroh era Vasile IUCO, născut în 1843, preot din 1876, paroh din 1885, în Climăuţi oficiind, de regulă, preotul Simion IEHOROW-FEDOTOV, născut în 1848, preot din 1885.

1906: „**Confiscare de arme**. De un timp îndelungat nu mai încetau arătările la prefectura şi pretura din Siret că locuitorii lipoveni din Fântâna Albă şi Climăuţi, care sunt cunoscuţi de puşcaşi perfecţi, devastează pădurile fondului religionar şi ale particularilor de tot felul de animale sălbatice. Spre a pune capăt acestor devastări, prefectura din Siret a dat ordin ca toate armele de foc de la locuitorii acestor comune să fie confiscate. Joi, în 25 octombrie 1906, comisarul din Siret Kesseldorfer, ajutat fiind de secretarul Mlodniţchi şi de 18 jandarmi, au făcut percheziţie în locuinţele acestor locuitori şi au confiscat vreo 35 puşti şi mai multe revolvere. Ori de va avea măsura aceasta efectul dorit nu credem, deoarece lipovenii din aceste comune sunt puşcaşi pătimaşi şi, ca atare, vor afla ei modul necesar pentru procurarea altor arme. Mai astă-vară, chiar jandarmeria a fost atacată de ei, când

[1639] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

a încercat să pună capăt braconajului din aceste comune”[1640].

1891: La Climăuţi funcţiona, din 1891, o şcoală cu o clasă[1641].

1896: O colectă pentru Azilul de studenţi din Cernăuţi, făcută, în mai 1896, de parohul Vasile JURCO, menţionează următoarele nume de localnici din fostul cătun Costişa, devenit, între timp, comună, iar ulterior înglobată în comuna Frătăuţi: Ioan GRIGORAŞ, Nicolai GRIGORAŞ, Zamfira CERNOVSCHI, Ioan NICOLAESCU, Zaharie PASCARIU, Ioan LAURIC, Petru LUNGU, Domnica GRIGORAŞ, Ioana PASCARIU, George NEMŢOC, Eutimie CERNOVSCHI, Domnica BALAN, Andrei OLINIC, George CLEMENCIUC, Ioan NICOLAESCU, Filimon PASCAR, Avram NICOLAESCU, Domnica LAURIC, Nicolai PASCAR, Ioan CLEMENCIUC, Gavriil ERNOVSCHI, Avram PASCAR, Gavriil BURCIU, Precop GRIGORAŞ, Ana CERNOVSCHI, Ştefan LAURIC, Georgi GRIGORAŞ, George PASCAR, Eutimie LAURIC, Avram BURCIU şi Domnica FILIPCIUC[1642].

1902: Biserica lipovenilor din Climăuţi a fost sfinţită, joi, 18 decembrie 1902, de Mitropolitul Vladimir de Repta[1643].

1903: Duminică, 11 octombrie 1903, s-a înfiinţat, la Costişa, Cabinetul de lectură „Stânca”, cu sediul casei fruntaşului Iftemie CERNOVSCHI[1644].

[1640] *Apărarea Naţională*, Nr. 7, Anul I, Cernăuţi, duminică 28 octombrie stil nou 1906, pp. 4, 5

[1641] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1907 p. 166

[1642] *Deşteptarea,* Nr. 14/1896, p. 117

[1643] *Deşteptarea,* Nr. 96/1902, p. 3

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Climăuţi**, comună rurală, districtul Siret, aşezata pe pârâul cu acelaşi nume, între Băiuţi şi hotarul cu districtul Rădăuţi, precum şi în vecinătatea comunei Fântâna Albă. Suprafaţa: 10,75 kmp; populaţia: 1.309 locuitori lipoveni de secta bespopovţilor (fără preoţi). Este străbătută de drumul districtual Siret – Fântâna Albă; are o şcoala populară, cu o clasă, şi o biserică filială, cu hramul „Sfântul Nicolae”, atenenţă a parohiei din Costişa, pentru puţinii locuitoii de rit gr. or. Aceasta comună este menţionată, pentru prima dată, într-un hrisov din 31 Martie 1490, al lul Ştefan cel Mare. La 1776, era în posesia mănăstirii Putna. În 1780, s-a aşezat aci o puternică colonie de lipoveni, veniţi din Moldova. Populaţia se ocupă cu agricultura, cu negoţul de poame şi cu creşterea vitelor. Este foarte mult căutată însă pentru săpaturi de iazuri şi altele. Comuna posedă 880 hectare pământ arabil, 67 hectare fânaţuri, 39 hectare grădini, 2 hectare 50 ari izlaz, 44 hectare pădure. Se găsesc 297 cai, 278 vite cornute, 290 porci şi 24 stupi. **Climăuţi cu Fântâna Albă, moşie**, cu administraţie particulară, districtul Şiret. Suprafaţa: 2,59 kmp, este acoperită ru păduri şi livezi”[1645].

1920: „**Deciziune de expropriere No. Ag. 286/20**. Deciziunea Comisiunii agrare de ocol Siret, cu care s-a decis exproprierea corpului dominical fasc. No. 135, **Climăuţi**, din registrele fonciare pentru moşiile bucovinene, în suprafaţă de 100 ha 91 a 41 mp, proprietatea Fondului bisericesc ort. or., în folosul

---

[1644] *Deşteptarea,* Nr. 77/1903, p. 3

[1645] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 68

„Fondului de pământ bucovinean”, a devenii definitivă”[1646].

1922: „Având în vedere concursurile publicate, cererile prezentate şi propunerile făcute de revizorate, Consiliul şcolar al ţării a făcut, în şedinţa din 27 Martie 1922, sub preşedinţia domnului Director general delegat al învăţământului din Bucovina, următoarele numiri, pe ziua de 1 Aprilie 1922: Ioan Ungurean la **Climăuţi**”[1647].

1941: Bătăliile încrîncenate, din 2, 3 şi 4 iulie 1941, i-au avut ca eroi, decoraţi de Rege cu Ordinul „Steaua României” în gradul de ofiţer, pe frontul Climăuţilor, printre alţii, pe „Căpitanului Nanea V. Ioan, pentru spiritul de iniţiativa şi sacrificiu dovedit în lupta de la Baineţ-Climăuţi, când, deşi se găsea în linia a II-a a Batalionului, văzând că o companie din faţa sa nu înaintează, a depăşit-o, reluând atacul şi cucerind obiectivul ordonat. / Căpitanului Ivan A. Nicalae, pentru modul ireproşabil cum şi-a condus Divizionul în luptele de la Fantâna Albă-Baineţ (Bucovina”[1648].

1947: „Având în vedere raportul cu Nr. 16.799 din 1947 al Inspectoratului şcolar regional Suceava, înregistrat sub Nr. 264.182 din 1947, următorii învăţători se repartizează, pe data de 1 septembrie 1947, la şcolile primare indicate în dreptul fiecăruia: Smuc Aspazia, de la **Climăuţi**, la **Baineţ**, post V, aproape de soţ, preot; Şandru Daniil, de la Miliţăuţi, la Climăuţi, post IV, apropiere de soţie, învăţătoare”[1649].

[1646] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 17, Cernăuţi, 1 iunie nou 1921, pp. 213-216

[1647] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 8, Cernăuţi 21 aprilie 1922, p. 41

[1648] *Monitorul Oficial*, Nr. 70, 23 martie 1942, p. 2121

[1649] *Monitorul Oficial*, Nr. 135, 17 iunie 1947, p. 4911

Din rândurile urmaşilor acelor lipoveni, literatura română a câştigat un poet de primă mână, pe Nichita Danilov, născut la Climăuţi, în 7 aprilie 1952.

CLIMEŞTI

(sat în ţinutul Hârlău, Botoşani).

1634, august 5: Zapisul Mândroaei din Todfereni şi al fiilor ei, prin care mărturisesc că au vândut partea ei, „jumătate din un stâlp din **Todereni** (comuna Todireni, Botoşani)… Andreicăi, pentru 30 taleri bătuţi. Şi în tocmeala noastră au fost popa Nicula, Iosip şi Gligorcea ot **Climeşti** (sat în ţinutul Hârlău, Botoşani), Micul şi Pavel ot **Ţăpăloşeni** (sat contopit cu Todireni, Botoşani), Toader Cernescu şi Ilarie ot **Todereni** şi mulţi oameni”[1650].

CLIMEŞTI

(comuna Făureni, Neamţ).

1637, septembrie 12: Zapisul fostului mare vornic Savin, în care mărturiseşte „cum au venit la noi Cozma Mazâlu şi cu fraţii lui Toader şi Pătraşcu din **Gileşti** (Giuleşti, comuna Secuieni, Neamţ), cu seminţia lor jupâ-

---

[1650] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 221, pp. 250, 251

neasa Sora comisoae, feciorii ei Gavrilaş şi Ştefan… ca să mergem la sat la Gileşti şi să împărţim locul în două. / Deci noi am strâns oameni buni şi megieşi, anume Ursul din **Buhuşeşti** (lângă Climeşti, comuna Făurei, Neamţ), Cozma din **Bârjăveni** (Bârjoveni, în Siliştea, comuna Români, Neamţ), Gligorcea, Gheorghe şi Ştefan din **Tatămireşti** (Tatomireşti, contopit cu Budeşti şi Făurei, comuna Făurei, Neamţ), Strătilă din **Onceşti** (comuna Secuieni, Neamţ), Ghilasie din **Secueni** (comuna Secuieni, Neamţ), Mihăiaş Beldiman din **Plupeşti** (Plopeşti, înglobat în Hoiseşti, comuna Mărgineni, Neamţ), Simeon Cârcu din **Brănişteni** (de Sus şi de Jos, incluse în Miron Costin, comuna Trifeşti, Neamţ)… şi am socotit, am ales şi am împărţit tot locul în două: deci s-a venit în partea Sorei comisoaia jumătate de sat dinspre **Climeşti** (comuna Făureni, Neamţ), de hotarul Onceştilor, valea în sus, până în capul satului de sus, în piatră, din piatră în sus, până în ogoare, până în hotarul **Sârbilor** (comuna Secuieni, Neamţ) şi Climeştilor; iar pe partea Cozmei şi fraţilor lui s-a venit partea dinspre Brănişteni, din hotarul Onceştilor, valea de sus, până în capul satului de sus şi iar până în jumătate de ogoare, iarăşi dinspre Brănişteni”[1651].

1774, iunie: Satul **Climeştii**, ţinutul Neamţului, ocolul Mijlocului, după recensământul lui Rumeanţev[1652], avea **toată suma caselor 34**. Scădere rufeturi 17: 4 popi, 2 mazili, 5 văduve, 6 case pustii. Rămân birnici 17. / **Birnici:** Toader Turcuţă / Gheorghe, vătăman / Mihălache, rus / Vasile Gioncul / Dănilă sin (fiul) lui / Vasile

---

[1651] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 190, p. 174

[1652] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 35

Hulpe / Cozma Groapă / Iftimi Climescu / Pavăl / Vasile Climescu / In (alt) Iftimi Climescu / George Climescu / Ion Onca / Vasile / Pentelei / Andrieş, sârbul / Neculai Calicu. // **Rufeturi:** Popa Grigoraş / Popa Antohi / Diaconul Vasilachi / Diaconul Ştefan / Ion Uricaru, ruptaş / Maria Erniloae, maziliţă / Iliana, văduvă / Iftimia / Irina / Maria / Irina. // **6 case pustii**.

1899: „**Climeşti**, sat în comuna Budeștii Ghicăi, plasa de Sus-Mijlocul, judeţul Neamţ. E aşezat pe valea dealului cu același nume, în cuprinderea moșiei Ghirva. Se mărginește, la sud-est, cu judeţul Roman, se desparte prin linia de hotar a județului; la nord, cu satul Budeștii Ghicăi; la vest, cu satele Făurei şi Micşuneşti. În acest sat se află: 1 biserică, deservită de 1 preot și 2 dascăli; 2 mori de apă; o fierărie; o casă mare a proprietăţii, cu grădină și fâîntâni ţâșnitoare. Numărul contribuabililor e de 38. Populaţiunea se urcă la 367 suflete sau 77 familii. Vite sunt: 797 capete, dintre care: 154 boi, 59 vaci, 413 oi, 26 cai, 110 râmători și 35 junci”[1653].

CLIPICEŞTI

(fostul Sclipiceşti, comuna Ţifeşti, Vrancea).

1632, aprilie 5: Zapisul lui Andronic de **Vităneşti**, al femeii lui Măriia, fata lui Ilie, şi al fiului lor Sava, prin care mărturisesc cum au „vândut un pământ de frunte şi

---

[1653] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 522, 523

peste tot sfintei mănăstiri a Bisericanilor, la sat la **Fiţingheşti**, prin din jos de moara mănăstirii, drept doi boi ciciuluiţi drept 10 galbeni. Şi în tocmeala noastră au fost Oprea pârcălabul, popa Ion şi popa Simion de **Focşeni**, Boldescul şi cumnatul său Precopie din **Cruce**, Dunea, Pavăl şi Lazor din **Grozeşti**, Popelea izbaşea, Lupul călăraşul, Istodie, Mihăilă şi Gheorghie de **Clipiceşti**, Murgină de **Cucuiaţi**"[1654].

1632, aprilie 17: Zapisul oamenilor din **Scorţeşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea) şi **Clipiceşti** (Sclipiceşti, comuna Ţifeşti, Vrancea), dare fac danii mănăstirii Bisericani, un loc de biserică în **Babele** (toponim la Măgura Mare, numită şi Măgura Putnii): „Babele şi viile din **Măgura Putnii**, metoh mănăstirii Sovejii. Eu, Boldescu, am închinat moşie întâi. / Această scrisoare, ce-au făcut Obrejie, popa Isaie, Stoica, Chirvasie, Oprea sin Zaharie, sin (fiul lui) Stoian, Chirvasie sin Simion Bulduru, Popa nepot Armancăi, Ducică lui Toader Dănagă ot Scorţăşti. S-au îndurat aceşti oameni de-au dăruit locul de biserică la Babe… şi au dat, din **Ruptură** (Toponim la Măgura Mare), în sus, până într-un măr în hatul unui pământ, până în gârla cu vad de moară, în zilele lui Alexandru vodă, sin Iliaş vodă. / Şi au dat, dintre oamenii buni din Clipiceşti, Dumitru, Pavel, Păcurar, Vasile, Ionaşcu, Niţul, părintele Partenie de la sfânta mănăstire de la Bisericani… Şi părintele Partenie să n-aibă putere să închine postrigul lui sau pomana şi darea noastră, postrigul său. De aceasta scriem"[1655].

[1654] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 15, p. 14

[1655] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 19, p. 17

1632, iunie 21: Întărit de Alexandru Iliaş voievod mănăstirii Vizantia, care primeşte urice pentru părţi „din **Vităneşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), pe ambele părţi ale Putnei, din Şuşiţa până în vârful Măgurii Mari, din câmp şi din apă şi vad de moară la apa Putnei şi grădini şi vie”, danii, cu zapis de mărturie întărit de popa Ion din **Scorţeşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea) şi popa Andrei din **Sclipiceşti** (azi Clipiceşti, comuna Ţifeşti, Vrancea), de la Dobra, fiica Măriei Grozăvoae, nepoata lui Mihăilă Dodan, şi de la bărbatul ei Ion din Vităneşti. / Şi de asemenea… cu zapisul întărit de protopopul de Putna, anume Eonaşco şi de popa Stan din **Ireşti** (comuna Vidra, Vrancea), de la Mărina, fata lui Dăniil din **Voloşcani** (comuna Vidra, Vrancea), care a dat „dreapta ocină ce a avut ea, de la apa Cârligului, până în apa Scurtii, din malul gropii lui Dămian, până la Vezeuţi (afluent al Putnei)”[1656].

1632, august 28: Zapisul şoltuzului Ion Carapotona, al celor 12 pârgari de **Bârlad**, al lui Matheiu Roşca neguţătorul, Enache Goian, Dinga şi Crăciun Ciudin, Dumitraşco Iurga „şi alţi oameni buni târgoveţi din târgul Bârlad, cum au venit înaintea noastră Tona Savei şi Petrea din **Străoani**, feciorii lui Alban, şi fraţii Ionaşco, Berdilea şi Costen din **Clipiceşti**, şi Sirbul, Bătiia, Grozea, Mihăilă şi Andronic Hrom… de au vândut un vad de moară pe gârla Putnei, sub Măgură, ot volost Putna, ce-au avut la sat la **Vităneşti**, au vândut un bătrân toţi aceşti oameni, cât sunt într-acest vad, trei bătrâni, de o au vândut Nacului, feciorul lui Iani din târg din Bârlad. / Şi iar… Costin, feciorul Vlădoe, cu

[1656] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 127, pp. 162-164

nepoatele Vlădoe, Măriia, Grozava Arioneasă, altă Mărie fata Simei, şi Giurgea, ginere lui Vlad, Tudora Alecsoe şi Anuşca, fetele Vlădoe… de-au vândut alt bătrân, iar Nacului, feciorul lui Iani. / Şi Andronic, Măriia şi Vasile, feciorii Lupului, şi Rusul, nepotul lui, şi Ionaşco, feciorul Gligorcei, feciori ai Trifănese… alt bătrân din acel vad de moară. / Ce au fost într-acel vad trei bătrâni… pe toţi i-au vândut Nacului, feciorul lui Iani din târgul Bârladului, drept 60 de taleri bătuţi”[1657].

1635, martie 9: Zapisul lui Trifan şi al femeii lui Odochia din **Scorţeşti**, în care mărturisesc cum „am chemat pe duhovnicul meu, părintele popa Andrei, şi am chemat şi pe văru-meu Ghervasie, şi i-am învăţat ca să mă grijească, dacă voi muri. Cu altă n-am avut cu ce, ci am o vie părăsită la Scorţeşte. Învăţatu-i-am să o dea sfintei mănăstiri Ion Bogoslov şi să mă scrie la sfântul pomelnic, să-mi fie pomană mie şi femeii mele Odochiei… Şi s-au tâmplat Gheorghe, Marcul, Murgină, Stoica, Crăciun, Todosie, Pavăl şi Cozma din **Clipiceşti**”[1658].

1638, mai: Zapis de la Dronţa, nepoata lui Gavril Curea, fata Cârstei lui Ciulei din satul **Ivănceştii** (comuna Boloteşti, Vrancea), Apostol, nepotul Ţigănoe din **Tâmpişti** (Tâmpeşti, comuna Războieni, Neamţ), sin (fiu) Danciu, Gavril sin Iugeasca, nepoţi Ţiganei, frete-său Apostol, Ursu feciorul lui Andrei din Ivănceşti, Nedelea, fata Manei lui Curea, femeia lui Buzinchi din **Drăgoeşti** (pe Putna, Vrancea), nepotul său Ionaşco şi cu

[1657] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 182, pp. 233, 234

[1658] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 53, pp. 51, 52

nepotul său Ion de la **Cruce** (Crucea de Los şi de Sus, în oraşul Panciu, Vrancea), în care mărturisesc să au vândut, pentru 60 de taleri bătuţi, „un vad de moară din sat din Ivănceşti, din capul satului din jos, sfintei mănăstiri Păngăraţilor… / Aşijderea şi noi, nepoţi Grozei lui Nămaiu, din sat din Ivănceşti, anume: Dumitru diacul din **Clipiceşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), Todir feciorul Neacşei din **Spineşti** (comuna Vrâncioaia, Vrancea), Gligorie din **Ivănceşti**, feciorul lui Nicoru, Ştefan din **Ţifeşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), feciorul lui Lazor Hapca şi cu toţi fraţii săi, şi Ioana fata Stredzei din **Ţifeşti**, Căzacul sin Mareia din **Ivănceşti**, Sofroniia fata lui Ivan tot de acolo, cu toţii nepoţi Grozei lui Nămaiu, şi Anna, fata lui Ion Cupcei, cu Hilimon, nepoţi Scurtului din **Ivănceşti**, am vândut un vad de moară din Ivănceşti, la mijlocul satului, drept 60 de lei bătuţi, pe gârla din jos. Şi Ion Robea sin Galeş din **Ivănceşti**, cu feciorii săi Simion şi Gligorie, Cârstea din sat din **Găgeşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), noi toţi am vândut această ocină sfintei mănăstiri Păngăraţilor… Şi pe mai mare mărturie au fost vătaful de gârlă, anume Scântee din **Porcioleşti** (Purceleşti, azi Putna, comuna Boloteşti, Vrancea), Ureche, Ionaşco, Constantin, Manea, Vasile şi alt Constantin din **Mogeşti** (comuna Independenţa, Galaţi), Iacov, Trif, Lazor şi Dumitru din **Ivănceşti**"[1659].

1638, iulie 13: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „s-au tras de faţă la divan Marco ot **Clipiceşti** cu Ursul Vartic vornic de poartă pentru un vad de moară ce este în gârla Putnii, pe din jos de satul Clipiceşti, zicând Marco că este al lui acel vad de moară,

---

[1659] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 342, pp. 337, 338

iar Vartic a răspuns că este a lui dreaptă cumpărătură de părintele său Vartic vornic de la Stan Ovţa şi feciorul lui, şi a arătat ispisoc de cumpărătură de la Petru voievod şi de întăritură de la Constantin vodă, iar Marcu n-a avut nici un dres, să dovedească şi l-au rămas la judecată”[1660].

1638, octombrie 20: Rusul, feciorul Neniului din Scorţeşti, dăruieşte „o vie de la **Scorţeşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea) schitului părintelui Partenie, unde este hramul Sfântului Ioan Bogoslov, pentru păcatele părinţilor noştri şi ale noastre. Şi ne-a scris la pomelnic, anume Neniul şi femeia sa Anca, şi Rusul, şi Deleu frate-său, feciorii Neniului. Şi acest zapis s-a făcut în ziua hramului, dinantea lui Ion Bucatedrepte şi frate-său Ursea din **Vidra** (comuna Vidra, Vrancea), Crăciun, Chervasie, Murgină, Eremiia Platon, frate-său Ion Telincă, Ion Ţăpa şi Mărăuţă din **Cucuiaţi** (înglobat în Şerbeşti, comuna Vidra, Vrancea), Dumitru de **Şerbeşti** (azi Ştefan cel Mare, Neamţ – cf. Indice, dar mai probabil Şerbeşti, comuna Vidra, Vrancea), Giurgea de **Vezeuţi** (comuna Vizantea-Livezi, Vrancea), Stoica şi Marco din **Scorţeşti**, Dumitru, Popa Isaiia din **Clipiceşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), Mirăuţă din **Găgeşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), popa Ionaşco din **Fărţeşti** (Frăteşti, azi Buhoanca, comuna Doljeşti, Neamţ), popa Dumitru din **Călimani** (lângă Troiţa, azi Dochia, comuna Girov, Neamţ)”[1661].

1639, iulie 17: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce s-a jeluit Partenie de la mănăstirea

---

[1660] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 408, p. 392

[1661] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 486 pp. 453, 454

Bisericani că, întâmplându-i-se „să umble cu treburile sale la Gârla Putnei, a văzut acolo, pe un deal mare, o vie în loc pustiu, în pădurea întreagă, unde nu a fost vie, nici pomet niciodată, din veac, ci a făcut rugătorul nostru la un schit al lui, singur, cu cheltuiala şi cu mâinile sale, cu multă sârguinţă. Şi s-au întâmplat atunci, în acel loc, Banul mare medelnicer, Dumitraşco stolnic şi Dabijea pârcălab şi au iscălit cu mâinile lor în acel zapis de la părintele Varlam mitropolit şi aşa mărturisind, cu mare blestem în acel zapis, ca să nu aibă nimeni altul a se amesteca, niscaiva răzeşi sau alţi oameni la acea vie, pentru că singur Partenie şi-a făcut această vie în pădure pustie. / Iar după aceea, s-a sculat un om, anume Ionaşco Negoiţă, şi s-a aşezat acolo, la acel loc, şi şi-a făcut el altă vie, lângă aceasta, pe care a făcut-o Partenie egumen, şi a vrut să se lege de acei călugări de la schitul lui Partenie, din acea vie. Însă ctitorii acestui sfânt schit s-au sculat şi au strâns oameni buni, anume: Stoica şi Procopie din **Scorţeşti** (lângă Clipiceşti, comuna Ţifeşti, Vrancea), Ghervasie, Eremia, Murgilă, Mierăuţă, Tărchilă, Todosie, Ion Ţăpa, Crăciun, Pavel şi Gheorghe din **Cucuiaţi** (comuna Vidra, Vrancea), Lupul din **Giuleşti** (lângă Ţigăneşti, comuna suburbană Munteni, inclusă în Tecuci, Galaţi), Pavel, Vasile şi Toader din **Clipiceşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), Ionaşco Boldescul, Procopie diac şi Maftei din **Valea Sărei** (comuna Valea Sărei, Vrancea), Ion Bucate Drepte, Alexa fiul lui Obrejie, şi Nicula fiul Zlatei din **Ruget** (comuna Vidra, Vrancea) şi Dănilă din **Muncel** (Muncelu, comuna Străoani, Vrancea). Toţi aceşti oameni au umblat şi au cercetat acolo, la acest loc… şi s-au împăcat Partenie egumen cu Ionaşco Negoiţă, ca de acum, înainte, să nu mai aibă a se

amesteca Ionaşco la acea vie, nici să facă ceartă cu călugării de la acel schit… / Şi au venit înaintea noastră Ionaşco, fiul popii Baciul şi cu răzeşii săi Roşca fiul lui Iachim, Marica fata lui Gavril Clatea, şi Maftei fiul lui Pietrea şi au vândut părţile lor dintr-un vad de moară, din moara de jos din Gârla Putnei, de la satul **Ţifeşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea)… rugătorului nostru, egumenul Partenie, drept 70 lei bătuţi. / Şi au venit Iftodie şi cu soţia sa Protasiia, fiica lui Todosie, nepoata lui Nasoe… şi au dăruit toată partea lor din acelaşi vad de moară de la satul Ţifeşti… pentru sufletul lor şi al părinţilor lor"[1662].

1643, septembrie 7: Ursul Vartic şi femeia lui Anca dăruiesc mănăstirii Soveja „două mori gata, ce am avut la satul **Clipiceşti**, cumpărătura părintelui meu Vartic vornic de la Stan Oţa şi de la seminţia lui, şi am avut pâră cu Marco din Clipiceşti pentru acele mori şi l-am rămas pe Marco dinaintea lui vodă şi din toată legea"[1663].

1643, septembrie 27: Răzmireţi sin (fiu) Gorcea vinde vistiernicului celui mare Iordache (Cantacuzino), pentru câte 2 zloţi pământul, „6 pământuri în **Cliceşti** (Clipiceşti, comuna Ţifeşti, Vrancea) şi 6 pământuri în **Ţigăneşti** (comuna Boloteşti, Vrancea)"[1664].

1645, septembrie: Dumitraşcu sân (fiu) Neagul din satul **Clipiceşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), femeia lui Luşca şi cu feciorul lor Toma vând „măriei sale Ion Matei

---

[1662] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 177, pp. 186-188

[1663] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 167, pp. 159

[1664] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 186, p. 174

Băsărab voievod, domnul Ţării Româneşti, drept 80 taleri bătuţi… o vie ce-a fost partea mea dintr-a Baciului, în jos, cu loc cât ţine via, până în vârf şi până în via Trătăului, şi cu un pământ spre Gârla Putnei… / Şi în tocmeala noastră au fost Ioniţă şi Maftei de **Vităneşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), Ion Dobândaş, Pavăl, Gherman, Hrana sân Marcul, Simion Rusul, Condrat, Chiril, Dumitru, Onaşcu Pârciul, Toader, Nechita, Mihilă şi Ştefan sân Trifu de **Clipiceşti**, Murgu şi Murgină din **Cucuiaţi** (înglobat în Şerbeşti, comuna Vidra, Vrancea)”[1665].

1646, noiembrie 17: Întărit de Vasile Lupu voievod „prea iubitului din inimă fratelui domniei mele „Matei Basarab voievod”, care cumpărase de la răzeşi, parte cu parte, întreg „satul Soveja, în ţinutul Putnei” şi moşii din satele megieşe, pentru a-şi înzestra ctitoria moldavă, mănăstirea Soveja. Ispisocul de cumpărătură înveşniceşte numele răzeşilor vrânceni: Irimie Dabije, Ipate, popa Dumitru, Grigore Toader, Petriman, Mieriţi, Ioan Podobitul, Dumitru, Furdean – nepoţi şi strănepoţi ai Itului şi ai lui pătru Rugină bătrânul, care au vândut, „din partea Ungureanului, în deal, pe pârâul Cârligaţilor, până la curmătura Sovejei, unde se hotărăşte cu Vrancea”; / Grigore sin (fiu) Ion Bogdan, Dănilă, Pricopie sin Vasile Rugină, Grigore Pojăscu şi sora lui Marica, feciorul lui Botici fost vornic, feciorii lui Ionică, nepoţii Anghelinei, Mihai sin Grozav, nepot lui Andrei, Bălan sin Andrei, Toader sin Marica – nepoţii lui Andrei, Andronic, Vasile Oijan vătav, Nalica, Avraam sin Arvat – nepoţii Ilcăi, ai lui Dabija pârcălabul şi a dratelui său, Irimia şi

[1665] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 197, p. 157

Bârlădeanu sin Drăguţului fost vornic, Mărica fata Frăţilesăi, Vasile Conorodici, Nedelea sora Frăţilesăi, Nedelea fata Ioniţăi, Dumitraşco cu surorile lui, fii Cozmei, şi Ioanichie şi Dumitru, feciorii Lupşei, Bogdan, Haret sin Ioniţă, Rugină, Buşurca sin Rugină – toţi nepoţii lui Bogdan, strănepoţi lui Pătru Rugină, care vând, „sin acelaşi sat Soveja, partea Bogdăneştilor"; / Negrea din Vrancea (ctitorul schitului din care s-a făcut mănăstirea Soveja), Ioan sin Ivănesăi şi fratele său Toader, Instratie sin Mangul şi soru-sa Maria, Bejan, Tudosă sin Maria, Pricope cu soră-sa, Mitodi sin Stăni, Marica sora Negrii, Constantin, Tudosă, Ioan Bâtvă, Pătrăşcanu, Gavril, Cheroacă, Pătraşco, Vasile Baciolei – toţi nepoţii lui Pătru Rugină, care vând partea lor din „partea Ungureanului, bătrân din seliştea Soveja, însă pe pârâul Dobromiriei, pe unde se împreună cu locul domnesc"; / One, popa Murgul, Irimia, Elisafta, popa Buzinki, Dochia, Machedon, Ioan Gealepul, Drenţea, Porcar, Cozma, Mustraţă, Slav, Neagul Straoa, Baniciu, Ioan Podobitul, Ioan Budăescul, Echim, Toma Dadurcă, Ioan Pahnă, Tudoran, Ioan Ţăfe, Toma, Agapie Ciorca, Vasile Lăduncă, Vasile Nichitiu, Istratie, Vasile, Petre, Apostol Vrabie, Ioan Rugină, Zăbrăuţu, Ioan, Isaia, Cioban, Irimie, Toma Găvan, Costanda, Tudora, Ignat, Grigorie Murda, Opre, Tudora, David, Pogor Luca, Toader şi Simion – toţi nepoţi şi strănepoţi lui Pătru Rugină, care vând, „în acelaşi sat Soveja, tot bătrânul lui Străuleşti, din Vădurele până la pârâul Ghirodie, sub Răchitiş, şi în alte ape Pioa, care curge de la Pioa şi pe lingul, până la Planina domnească, care se numeştw Zboina"; / „Dabija pârcălabul i-a vândut două roate de moară pe apa Putnei, cu **tot satul din vadul Vităneşti**"; / Ursul Vartic, fost

vornic „i-a dăruit un vad de moară cu două pietre pe apa Putnei din satul **Clipiceşti**”; „Nenciul din Străoani i-a vândut trei pogoane de vie în satul **Străoani**… şi un pogon de ţelină”; / Fraţii Vasile, Marfa şi Stana i-au vândut „cinci pământuri în susul Verzei”; Marfa şi fratele ei Ioan Stanciul i-au vândut „2 pogoane de vie şi un pogon de ţelină în dealul Străoanilor, lângă via fratelui său Vasile”; / Daniil sin Petrii Bicului din Străoani i-a vândut „două pogoane şi jumătate de vie gata în dealul Străoanilor, aproape de acele vii”; Dumitraşcu sin Neagu din Clipiceşti, femeia lui Băluşca şi fiul lor Toma i-au vândut „4 pogoane de vie în dealul **Clipiceştilor**, din partea Baciului, în jos, cu cât loc ţine via până în sus şi până la viile Târjăului, şi cu un pământ spre gârla Putnei”; / Irimia Cristiian, fratele Dabijei pârcălab, i-a vândut „drepte ocini ţigani, ce i-a avut de la strămoşi”[1666].

1774, iunie 26: Satul **Clipiceştii**, ţinutul Putnii, ocolul Gârlelor, după recensământul lui Rumeanţev[1667], avea **toată suma caselor 30**. Scădere rufeturi 19: 10 scutelnici, 1 mazil, 4 popi, 3 nevolnici, 1 slujitor, 1 monah. Rămân birnici 11. / **Birnici**: Ion Chiper / Ursache / Toader / Mihalache Coțofană / Apostol Lepădat / Ștefan fiul lui / Maftei Potop / Ioniță Potop / Stan fiul lui Apostol / Neculai Popoiul. // **Rufeturi:** Ioniță Oalăroșie, vier hătmănesii Saftii Ruset / Ion fratele lui, vier la fel / Neculai Țoneș, vier la fel / Ivan Boncaș, vier la fel / Gheorghe Manolache, vier la fel / Neculai Mirăuță, vier la fel / Lupul Morăș, vier, chelar dumnealui banului

---

1666 Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 21, pp. 12, 13

1667 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 315

Roznovan / Ion Lepădat, vier la fel / Ioniță fiul popii, vier la fel / Ioniță, argat popii Dumitru, vier mănăstirii Spiridon / Postolache fiul popii Dumitru, slugă dumnealui banului Iancul / Ioniță, sotnic ostavnoi / Popa Toader / Popa Gheorghe / Popa Grigore / Luca, monah / Marie, văduvă / Ioana, văduvă / Anița, văduvă / Sandul Marghiol, mazil.

1899: „**Clipiceşti**, comună rurală în plasa Gârlele, judeţul Putna. Comuna Clipicești este situată pe ambele maluri ale Putnei; cătunul Clipicești, mai sus de Irești, iar Vităneşti, mai jos de Irești, și anume: Clipiceşti și Vităneşti de sus pe malul stâng al Putnei, iar Vităneşti de jos, pe malul drept… Comuna se compune din următoarele cătune: Clipicești, unde e și primăria comunei, Vitănești de jos și Vităneşti de sus. Populaţiunea comunei, după cel din urmă recensământ, e de 224 capi de familie, cu 864 suflete (416 bărbaţi, 448 femei), din care 423 neînsurați (211 bărbați, 212 femei), 358 însurați, 70 văduvi (19 bărbaţi, 51 femei), 13 divorțaţi (7 bărbaţi, 6 femei); 850 români, 1 sârb şi 13 de diferite naţionalităţi; 851 ortodoxi, 6 armeni și 7 mozaici, 188 agricultori, 13 meseriași, 7 industriași, 15 comercianți, 13 profesiuni libere, 72 muncitori și 53 servitori. Ştiu carte 116 persoane, din care 87 bărbaţi și 29 femei. Numărul caselor de locuit sunt 197. / În comună e o biserică parohială, cu hramul Sf. Dumitru, în satul Clipiceşti, şi una filială, cu hramul Sfinţii Voevozi, în satul Vităneşti. Pentru întreținerea lor, comuna cheltuieşte 150 lei anual. / Instrucţiunea se predă într-o şcoală mixtă, construită de comună și frecventată de 10 copii (6 băieţi şi 4 fete), din 39 de copii (8 băieți şi 21 fete) cu vârsta de şcoală. Pentru întreţinerea ei, comuna vine în ajutor cu 174 lei anual.

Sunt 190 contribuabili. / Numărul cultivatorilor a fost de 32. Instrumentele agricole sunt: 1 mașină de treierat cu aburi, 1 mașină de vânturat, 21 pluguri de lemn, 27 de fier şi 2 mori de aburi. Vite sunt 754, din care: 237 boi, 109 vaci, 55 cai, 208 oi, 2 capre şi 143 porci. / Viile din Clipicești sunt așezate pe dealul de deasupra malului Putnei şi constituie resursa principală a locuitorilor, aducându-le până la 21 hectolitri de hectar. Întinderea viilor din comună se ridică la 468 hectare, producând (1893) 6.561 hectolitri vin alb și 3.392 hectolitri vin roșu, în valoare totală de 248.825 lei. În comună sunt 219 stupi de albine. / Industria şi comerţul sunt reprezentate prin: 1 accizar, 2 cârciumi, 1 băcan, 5 dogari, 3 cizmari, 1 cărăuş şi 23 fabricanţi de rachiu. / **Clipiceşti**, sat în comuna cu acelaşi nume… așezat pe malul stâng al Putnei, mai sus de Ireşti. Are o biserică parohială, cu hramul Sf. Dumitru. În ajutorul ei vine comuna Clipiceşti, cu 75 lei anual. Are o şcoală mixtă, zidită de comună şi frecventată de 10 copii (6 băieţi și 4 fete). Numărul copiilor în vârstă de şcoală e de 39 (18 băieţi şi 21 fete)"[1668].

CLIŞCĂUŢI

(inclus în Ostriţa, regiunea Cernăuţi, Ucraina).

1625, februarie 1: Întărit de Radul voievod marelui pârcălabului de Hotin Tudori, care primeşte uric pentru „un sat, anume **Clişcăuţii**, care este în ţinutul Hotin,

1668 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 524

care acel sat a fost drept domnesc, ascultător de ocolul târgului Hotin", iar drept cumpărături, pentru 100 taleri, de la Ghidion, fiul lui Voico logofăt, „a şasea parte din satul **Unguraşii** cu curţi şi cu iaz", pentru 80 de taleri, de la fostul clucer Vasile Crăiescu şi de la fiii săi Gheorghe, Pătrăşcan, Dumitraşco şi Vasile, partea „din satul Unguraşi, ce se va alege partea lui Gavril de **Bârgăiani** şi a surorii sale Antemia, fiii lui Sava Cucul, din vatra satului şi din câmp şi din apă, cu loc de moară"[1669].

1770-1772: Satul **Clişcăuţi**, ţinutul Hotinului, ocolul de Sus, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1670], **toată suma caselor: 78**. Scădere rufeturi 3: 3 popi. Rămân birnici 75. / **Birnicii**: Ştefanco / Lupul Pitencă / Petria / Ivan, rus / Vasile, cojocar / Vasile zet (ginere) morarului / Gavril sin (fiu) Bulia / Timohie sin Anton / Anton / Toader Sfişco / Dănilă zet Mangu / Tănase Iacob / Grigoraş Şeremet / Iure, cărbunariul / Dumitru zet (ginere) lui Mangu / Vasilică al rotariului / Tănase cumnat lui / Sandul, bejenar / Pintelei sin (fiu) Hadămache / Dumitraşco Prisăcăraş / Vasile, rus / Ignat sin lui / Dumitru, rus / Andreeş, vătăman / Costandinică, vornic / Mihai, olariul / Fedosuţă / Simion, bejenar / Ion al lui Mulişco / Fodor, bejenar / Toader, harabagiu / Hrior Boicul / Vasile a lui Feghe / Alecsa zet vătămanului / Andrei, ciubotariul / Hrior Năsturiacă / Dumitraşco biv (fost) vornic / Ion al lui Dumitru / Vasile, argat la jidov / Nazarie sin Alecsa / George, muntianu / George ce ţine preotiasă / Vasile Huciac / Costaşco / Andrei, prisăcariul /

[1669] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 266, pp. 333-335

[1670] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 126

Ion zet Brăhăriţii /Andrei sin Bugăi / Costia, vornic / Andreeş Cărbune / Petre Ţurcanu / Ilaş Ţurcănaş / Petre, rus / Mihail, vătăman / Ion Nistorianul / Vasile Mutuliacă / Ion Curcănaş / Simion zet muntianului / Vasile sin Alecsa / Vasile Văcărciosu / Grigoraş a Pintei / Dumitraş sin morariului / Andreeş sin Georgiţă / Vasile Nistoran / Onofrei, puşcaşul / Tănasă sin Nicolae / Ion sin Oucu /George sin Uriesii / Gavril sin Goroi / Vasile Bălan / Toader sin Robuşciuc / Vasile in Iuriesii / Chiriac sin Lupul / Alecsandru brat (frate) lui / Filip Costeniuc. // **Rufeturi**: Popa Simion / Popa Mihai / Popa Ion.

1904: „**Clişcăuţi**, ruseşte Clişcovţi, sat mare în judeţul Hotin, centrul volostei cu acelaşi nume, aşezat între Malinţi şi Zarojeni. Are 726 case, cu o populaţie de 7.356 suflete, români, ruşi şi ruteni: o şcoală de băieţi şi una de fete, frecventată de 163 copii, din 725 în vârstă de şcoală; o biserică; grădini; 10 mori de vânt”[1671].

CLIŞOVA

(între Târzieni şi Sarateni, Orhei, Moldova).

1670, iulie 12: „Duca voievod rânduieşte pe Durac, ce a fost serdar, să aleagă, cu oameni buni, partea Doniceştilor din satul **Clişova**”[1672].

[1671] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 69

[1672] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 124, p. 128

1904: „**Clişova**, sat în judeţul Orhei, volosti Ciocolteni, aşezat pe partea dreaptă a Răutului, între satele Târzieni şi Sarateni. Are 160 case, cu o populaţie de 960 suflete; o biserică, cu hamul Bunavestire; şcoală elementară; 280 vite mari; 2 mori de vânt”[1673].

CLIT

(între Solca şi Rădăuţi, Bucovina).

În 30 august **1633**, Dumitru Tureatcă dăruia mănăstirii Solca o prisacă „la Clit, lângă satul Solca” pe care o cumpărase.

1782: Satul de colonişti germani, numit, iniţat Glitt, s-a format, între anii 1782-1787, cu agricultori şi meşteşugari din Franconia şi din Bavaria.

În **1835**, un mare grup de colonişti germani din Boemia, pentru care nu s-au găit terenuri disponibile în Bori (Gura Humorului) a fost răspândită în Dealul Iederii (Lichtenberg), între Marginea şi Glitt.

1815: Existau, totuşi, în Clit şi români, precum, pe la 1815, Sandu Olariul, cumătrul lui „Ioan Darii, vătaful de hoţi şi tâlhari”, în cele din urmă „prins de poterele nemţeşti din Solca, încartiruite în chiliile fostei mănăstiri, şi spânzurat, dincolo de Dealul Ederei, în 1816”.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în

---

[1673] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 69

Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Rădăuţi – **Solca** (judecătorie raională), Arbore cu Bodnăreni, Bălăceana, Botoşana, Clit cu Lichtenberg, Iaslovăţ, Cajvana, Comăneşti, Ludihumora, Pârteştii de Sus cu Soloneţul Nou sau Slovac, Cacica, Pârteştii de Jos, Poieni”[1674].

În **1890**, comuna Clit avea 1.007 locuitori. Primar era germanul Anton Hoffmann, iar învăţător – polonezul Stanislav Tcacek, şcoala cu 4 clase din Clit fiind înfiinţată în 1887.

1901: Dialectologul german Gustav Weigand povesteşte: „A doua zi (19 august – n. n.), am mers la Marginea, unde am petrecut câteva ore cu preotul Magior, iar la prânz, am trecut prin frumoasele sate germane Lichtenberg și Clit, mergând la Arburea”[1675].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Glit**, comună rurală, districtul Gurahumora, aşezată pe pârâul cu acelaşi nume, afluent al pârâului Solca, spre Nord-Vest de comuna Arbora. Suprafaţa: 15,49 kmp, împreună cu Lichtenberg; populaţia: 1.006 locuitori germani, ruteni, români şi alţii, de religie rom. cat., gr. cat., şi gr. or. Este străbătută de drumul principal Solca-Vicov; are o şcoală particulară germană şi o biserică romano-catolică; greco-orientalii ţin de biserica parohială din Marginea. Populaţia, formată din familii originare de români şi ruteni, peste care au survenit numeroase familii de germani din Eger (Boemia), se ocupă cu agricultura şi cu creşterea vitelor. Comuna posedă 400 hectare pământ arabil, 75 hectare fânaţuri, 12 hectare grădini, 270 hectare

---

[1674] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161
[1675] Weigand, op. cit., pp. 7-17.

imaşuri, 1.573 hectare păduri. Se găsesc 90 cai, 405 vite cornute, 52 oi, 292 porci, 134 stupi. **Glit, pârâu**, afluent, pe stânga, al Solcii; răsare sub poalele muntelui Pleşul şi, primind pârâiaşele Adâncata şi Seaca, se varsă în Solca, în dreptul comunei Arbora, districtul Rădăuţi”[1676].

1910: Din punct de vedere administrativ, deşi era comună distinctă, satul Clit făcea, practic, parte din Solca, aşa cum se demonstrează şi în 1910, când deputaţii din Corpul I al Solcii (Glitt, cum se numea Clit) erau clitenii: „George Dorofteiu, Teodor Dudici, Ioan Ghinghiloschi – Români; Anton Kaminski, Georg Luczynski, Iodef Opoca – Nemţi; Heinrich Herschmann – Ovreu. Virilist: August Lugert, consilier c.r. silvic”.

1914-1918: „**Vasile a lui Pavel Ursan**, din **Clit**, a participat la război şi ar fi căzut într-o luptă, în anul 1917, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Domnica a lui Vasile Ursan, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[1677].

1922: Prin ordinul No. 322/22, referitor la „Mişcarea în învăţământul primar”, au fost făcute numirile în învăţământul bucovinean, în baza concursurilor organizate de Consiliul şcolar al ţării: **a).** în calitate de învăţători superiori: Gheorghe Prelipcean la **Clit**”[1678].

1941, Tribunalul Iaşi: „**Vlaciu Nicolae**, agricultor, cu ultimul domiciliu în comuna **Clit**, judeţul Suceava, născut în comuna Clit, judeţul Suceava, condamnat de

---

[1676] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 103

[1677] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 13, Cernăuţi 15 aprilie nou 1921, pp. 157-161

[1678] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 8, Cernăuţi 21 aprilie 1922, p. 41

Tribunalul Militar al Corpului IV Armată, pentru rebeliune, la un an închisoare corecţională, conform art. 261 şi 258 din codul penal; **Nicoriuc Alexandru**, cu ultimul domiciliu în comuna Clit, jud. Suceava, născut în comuna Clit, jud. Suceava, condamnat de Tribunalul Militar al Corpului IV Armată, pentru port ilegal de armă, la 6 luni închisoare corecţională, conform art. 2 şi 7, ord. C. IV A. Nr. 15 din 1938; **Chimiuc Gheorghe**, plugar, cu ultimul domiciliu în comuna **Clit**, jud. Suceava, născut în comuna Clit, jud. Suceava, condamnat de Tribunalul Militar al Corpului IV Armată, pentru rebeliune, la 6 luni închisoare corecţională, conform art. 258 şi 261 din codul penal; **Irniciuc Ilarie**, plugar, cu ultimul domiciliu în comuna **Clit**, jud. Suceava, născut în comuna Clit, jud. Suceava, condamnat de Tribunalul Militar al Corpului IV Armată, pentru rebeliune, la un an închisoare corecţională, conform art. 258 şi 261 din codul penal; **Ciobâcă Nicolae**, agricultor, cu ultimul domiciliu în comuna **Clit**, jud. Suceava, născut în comuna Clit, jud. Suceava, condamnat de Tribunalul Militar al Corpului IV Armată, pentru rebeliune, la un an închisoare corecţională, conform art. 258 şi 261 din codul penal. **Nistor I. Nicolae**, agricultor, cu ultimul domiciliu în comuna **Clit**, jud. Suceava, născut în comuna Clit, jud. Suceava, condamnat de Tribunalul Militar al Corpului IV Armată, pentru rebeliune, la 2 ani închisoare, conform art. 258 şi 261 din codul penal. **Nistor Ioan**, agricultor, cu domiciliu în comuna **Clit**, jud. Suceava, născut în comuna Clit, jud. Suceava, condamnat de Tribunalul Militar al Corpului IV Armată, pentru rebeliune, la 6 luni închisoare, conform art. 258 şi 261 din codul penal; **Bercea Teofil**, brigadier silvic, cu ultimul domiciliu în comuna Clit, jud. Suceava,

născut în comuna Clit, jud. Suceava, condamnat de Tribunalul Militar al Corpului IV Armată, pentru rebeliune, la 2 ani închisoare corecţională, conform art. 261 şi 258 din codul penal”[1679].

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[1680], următorii învăţători şi învăţătoare: Popadiuc Domnica, comuna **Clit**, jud. Suceava, media 7,00”.

1945: „Prin Ordinul Nr. 319.634 din 15 Noemvrie 1945[1681], se fixează, pe data de 1 noemvrie 1945, următorii învăţători la şcoalele aratate în dreptul fiecăruia: Caba Valeria, la **Arbore** pe Clit, p. 6”.

1946: În *Monitorul Oficial*, Nr. 264 din 13 noiembrie 1946, pp. 11909 şi următoarele, sunt înregistrate următoarele cooperative săteşti de credit: Cooperativa „Libertatea”, comuna Clit, judeţul Suceava”.

1947: „Având în vedere raportul cu Nr. 16.799 din 1947 al Inspectoratului şcolar regional Suceava, înregistrat sub Nr. 264.182 din 1947[1682], următorii învăţători se repartizează, pe data de 1 septembrie 1947, la şcolile primare indicate în dreptul fiecăruia: Hrincescu Fevronia, de la Arbore, Centru, la Arbore Clit; Heriuc Ştefania, de la Clit, la Arbore Clit; Mihalache Spiridon, de la Arbore Clit, la Arbore Botnăreni”. „Heriuc Ştefania, de la Arbore, Clit, la **Clit**, post V, vechime în serviciu; Tulvinschi Floarea, de la Cajvana, la **Arbore**, Clit, post VII, interese familiare; Hrincescu Fevronia de la Arbore Clit, la

---

[1679] *Monitorul Oficial*, Nr. 115, 17 mai 1941, pp. 2684-1686
[1680] *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552
[1681] *Monitorul Oficial*, Nr. 277, 3 decembrie 1945, p. 10553
[1682] *Monitorul Oficial*, Nr. 250, 29 octombrie 1947, pp. 9652-9657

Arbore Centru, post IX, interese materiale şi familiare”[1683].

CLIVEŞTI

(în Coţmani, Bucovina, Ucraina).

Satul de pe Şoviţa, vecin cu Gavrileştii Malatineţul şi Coţmani, caligrafiat Chliveşti de Werenka, datorită vechiului său nume, Hliveşti, atestat documentar în uricul din 6 iulie **1413**, prin care Alexandru cel Bun dăruia, soacrei sale, Anastasia, „Coţmanul Mare, cu toate cătunele ce ţin de el, anume Suhoverhul, Hliveştii, apoi Valeva, până în pădurea care se cheamă Dumbrava”, avea să revină, după moartea Anastasiei, Episcopiei de Rădăuţi, care administra vechea necropolă domnească, în care voievodul îşi avea înhumaţi bunii şi străbunii.

1503: În reconfirmarea daniei, din 26 august 1503, numele cătunului este trecut drept „Hliviscea”. Locuitorii satului, supuşi juridic, financiar şi administrativ Episcopiei Rădăuţilor, aveau şi obligaţii de călăraşi, deci de paznici ai drumului comercial, sub conducerea marelui căpitan de Coţman, supuşi „ca de obicei” şi Episcopiei şi marelui căpitan, fiind ameninţaţi, de pildă, în 15 februarie 1754, de Matei Ghica Vodă, că, în caz de nesupunere, le vor „veni de hac” starostele de Cernăuţi, Enacache, şi marele căpitan, care vor obliga pe fiecare

[1683] *Monitorul Oficial*, Nr. 135, 17 iulie 1947, p. 4912

nemulţumit din Coţman şi Hlivişte „ca tot căsariul să dea câte 2 lei pe an".

În **1774**, satul avea 24 familii ţărăneşti (von Spleny nu-l menţionează în recensământul său), iar în 1784, 65 familii ucrainene.

În **1843**, biserica „Sfântul Mihail" din Cliveşti, ctitorită de căpitanul Ioniţă de ZOTTA, în 1797, cu 898 enoriaşi, patronată, din 1837, de Christoph von ABRAMOWICZ, era slujită de preotul administrator Theodor PRODAN. În 1876, biserica celor 1.151 creştini ortodocşi, aflată sub patronajul lui Dominik von KAPRI, era slujită de parohul Vasile GIURUMIA. În 1907, paroh era Grigorie LAZA, născut în 1865, preot din 1892, paroh din 1897, cântăreţ fiind, din 1903, Dionis NOSIEVICI, născut în 1854.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea raionului Coţman – **Coţman** (judecătorie de district), Berhomet pe Prut, Bordei sau Burdigeu, **Cliveşti**, Davideşti, Dubăuţi, Hacrileşti, Iujeniţa, Ivancăuţi, Clivodin, Laszkowka, Lujeni, Malatineţ, Mămăieştii Vechi, Mămăieştii Noi cu Cutul Strileţchi, Nepolocăuţi, Orăşeni, Oşehlib, Piedecăuţi cu Ţopeni, Revacăuţi, Revna, Şipeniţ, Şişcăuţi, Stăuceni, Suhoverca, Valeva, Viteleuca"[1684].

1873: La Cliveşti funcţiona, din 1873, o şcoală cu 3 clase[1685].

[1684] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

[1685] *Schematismus der Bukowinaer,* Czernowitz, 1843 p. 26, 1876 p. 77, 1907 p. 103

1880: „În apropierea unui sat din Bucovina, numit Cliveşti, exista un pâlc de stejari și fagi, de care mai mulți oameni se spânzuraseră deja. Prin urmare, acest loc a fost considerat impur, de către populația superstițioasă, şi se credea, în special, că nu trebuie să taie niciunul dintre acești copaci, ca să nu rişte să moară. Când, în jurul anului 1880, pădurarul Johann Kanink a renunțat la o parte dintre aceşti copaci, pentru a extinde drumul, el s-a îmbolnăvit și a murit, după trei săptămâni de boală. Oamenii au văzut în acest fapt o confirmare a credinței lor. În Passow, districtul Angermünde, un ţăran nu putea să-şi înmulţească vitele, așa cum și-ar fi dorit. În cele din urmă, a încercat să scape de farmece, cu o victimă sinucigașă. Într-o noapte, dintre cele două vite ale sale, a înjunghiat una, pe care a îngropat-o în hambar, cu coarnele sub prag. Din acel moment, nu s-au mai fătat viţei în gospodăria lui”[1686].

În **1890**, satul de pe graniţa cu Polonia avea 1.385 locuitori de origine slavă, păstoriţi de parohul Tit Tyminski şi de cantorul bisericesc Vasilie Poşriu. Primar era Andrei Pastuch, iar învăţător – Filip Hoschowski.

1893, august 19, Muzeul Ţării Bucovinei a achiziţionat, printre piesele arheologice, descoperite de profesorul Prokopowicz în districtul Coţman, ceea ce găsite „într-o grădină de Cliveşti, o oală gri cu caracter neolitic şi cu două linii încrustate vertical, o piatră neagră rotundă, o jumătate dintr-un topor gros de piatră albă și o

---

[1686] Hellwig, Albert, Dr., *Zufall und Aberglaube* (Şansă şi Superstiţie), în *Globus*, Nr. 19, Bd. XCV, 27 Mai 1909, p. 294

monedă de argint din timpul împăratului Hadrian (nu este destul de rezistentă), toate găsite în oala primitivă”[1687].

1906: Prin Ordinul Guvernului Ţării Bucovina, nr. 3422, din 12 martie 1906, „localităţile Cliveşti, Gavrileşti, precum și atenenţele Cliveşti și Gavrileşti sunt scoase din zona medială Kotzman şi intră, împreună cu Iujineţ, Malatineţ şi Stauceni din zona medicală Verenceanca și se unesc cu zona medicului local din Stăuceni”[1688].

1908: „Ministeriul de comerţ a încuvinţat activarea de oficii poştale în comunele Volovăţ (districtul Rădăuţ) şi **Cliveşti** (districtul Coţmani)”[1689].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Cliveşti** (**Chliwestie**), comună rurală, districtul Coţman, aşezată, în masă compactă, nu departe de pârâul Soviţa, între comunele Havrileşti şi Stauceni. Suprafaţa: 7,23 kmp; populaţia: 1.230 locuitori ruteni, de religie gr. or. Este în apropiere de drumul districtual Nepolocăuţi-Stăuceni; are o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică parohială, cu hramul „Sfântul Arhanghel Mihail”. Această comună s-a înfiinţat pe teritoriul satului vechi Clivodin, probabil imediat după anul 1503, când, printr-un hrisov, Ştefan cel Mare confirmă dreptul de proprietate asupra acestui sat episcopiei de Rădăuţi. Aci s-au găsit numeroase obiecte din epoca preistorică. O fabrică de spirt, admirabil organizată, funcţionează în această localitate.

[1687] *Jahrbuch des Bukowiner Landes-Museums*, Zweiter Jahrgang, Czernowitz 1894, p. 14

[1688] *Das österreichische Sanitätswen*, Nr. 41, XVIII Jahrgang, Wien 11 Oktober 1906, p. 395

[1689] *Apărarea Naţională*, Nr. 5, Anul III, joi 23 ianuarie stil nou 1908, p. 3

Populaţia se ocupă cu agricultura. Comuna posedă 999 hectare pământ arabil, 59 hectare fânaţuri, 9 hectare grădini, 14 hectare izlaz, 118 hectare păduri şi 3 hectare heleştee. Se găsesc 45 cai, 233 vite cornute, 361 oi, 64 porci şi 20 de stupi. **Cliveşti, moşie**, cu administraţie particulară, districtul Coţman. Suprafaţa: 5,11 kmp.; populaţia: 63 locuitori, în majoritate izraeliţi, restul poloni şi ruteni"[1690].

1914-1918: „**Michailo a lui Giorgi Cantemir**, născut în **Cliveşti**, la 7 noiembrie 1887, a fost înrolat, în toamna 1914, în armata austriacă. De atunci lipseşte orice veste despre dânsul. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Mariei Cantemir, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[1691].

1918: După Unire, în satul cu populaţie majoritar ucraineană Cliveşti, a funcţionat o sucursală a Fundaţiei Culturale Regale „Principele Carol".

1928: „**Cliveşti** (jud. Cernăuţi), plasa Colacinului. La mijloc, între Prut şi Nistru, lângă graniţa Poloniei (Galiţiei). Din uricul lui Ştefan cel Mare, din anul 1503, rezultă că satul acesta, proprietatea Episcopiei Rădăuţilor, şi-a luat fiinţă pe la anul 1500. Proprietarul satului, în anul 1782: Episcopia Rădăuţilor. Numărul familiilor, în anul 1774, 24; în 1780, 62; în 1786, 121 (cu Gavrileştii), în 1926, 392. Lista familiilor cu nume româneşti şi numărul lor de acum: Andrii(ciuc) 15, Balan(iuc) 1, Cantemir 5, Capşa 2, Chiai 1, Curelici 3, Cutaş 2, Hibă 8, Manoilă 11, Pază(iuc) 1, Petruşcă 2, Prodan(iuc) 8, Poştar

---

[1690] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 69

[1691] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 19, Cernăuţi, 1 iulie nou 1921, pp. 244-254

16, Roman 18, Sandul(iac) 5, Serbin 3, Sămeargă 1, Stefã(niuc) 35, Ursu(leac) 1, Veghere 2. Suma: 139 familii, 139 familii x 5 suflete = 695 suflete. Între anii 1880-1850, a fost foarte răspândit numele „Păscar”, care a dispărut, pe urmă. Schimonosiri: Hibă = Gheba, Pază = Paziuc, Sandul = Sanduliac, Sămeargă = Semerga şi altele”[1692].

CLIVODIN

(în Coţmani, Bucovina, Ucraina).

Cătun în Coţmanul Mare, în 26 august **1503**, Clivodinul este dăruit, de Ştefan cel Mare, Episcopiei Rădăuţilor, împreună cu Coţmanul şi cu „cătunele sale, Gavrilăuţi, Hliviscea, Davidăuţi, Sadcău, Clivodinul, Bludna, Suhoverhul, Ceaplinţi şi Valeva”. Sub stăpânirea ecleziastică, dar cu obligaţii permanente de călăraşi, Clivodinul se strecoară, aproape anonim, prin istorie, aidoma celorlalte sate mănăstireşti, undeva, pe malul stâng al Soviţei, foarte aproape de Coţman.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[1693], din 1772-1773, înregistrează la Clevodin „66 – toată suma caselor”, însemnând 1 popă, Ştefan, 1 dascăl, Vasile, 5 văduve, Maria baba, Marka ruscă, Paraschiva, Palagia şi Irina, 7 case pustii şi 52 birnici, şi anume: Georgi vornic, Vasile ODAINSCHI, Ivan PELIPCIUK, Hihor PELIP-

---

[1692] Ţopa, Dimitrie, Preot, *Românismul în regiunea dintre Prut şi Nistru din fosta Bucovina*, Cernăuţi 1927, Bucureşti 1928, pp. 75, 76

[1693] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 410

CIUK, Vasile CRĂMAR, Ivan MUDRE, Iulko văcar, Temko SÂMCHIUCHI, Georgi HADUL, Ivan GEBERIAC, Iacob morar, Simion VELENISCHII, Dumitraşco PETRE, Mihai PETRINCIUK, Petre BIRDNIC, Semen jitar, Dumitru BRICHII, Andrii IAVOSKI, Dănilă rus, Simeonko, Semen CUCIURIAN, Mihail TATULICI, Mihail ZAPOROJAN, Ştefan a babii, Gligoraş RACOVIŢĂ, Toader RACOVIŢĂ, Pavel CĂZACU, Toderaş ROGOZINSCHI, Neculai rus, Mihail dascăl, Tănasă sin popa, Zaharie HORLO, Andronic HORLO, Dămian jitar, Vasile GHINCĂI, Ion LENSCHII, Vasile CUŞEIU, Matei vătăman, Dumitraşco ŢURCAN, Havril DUMCAN, Vasile RACOVIŢĂ, Pepele zet morar, Ignat, Ivan ZAHARCIUK, Vasile HAVRILCIUK, Mihai pânzar, Dănilă rus, Semen RUSNAK, Macovei RUSNAK, Ivan DĂNILCIUK, Vasile SĂMENIUK şi Ivan BABICIUK.

În **1774**, Clivodinul avea 38 familii ţărăneşti, iar în 1784, 160 case, printre toponime numărându-se Iazul Popii, Fântâna lui Popovici, La Câmpul Drept, precum şi părţile satului, Ceahor, Dealul, Solona şi Toloaca.

În **1843**, biserica Arătarea Maicii Domnului din Clivodin, cu 925 enoriaşi, îl avea paroh pe Ioan HNIDEI. În 1876, paroh era Ioan MENGA, născut în 1848, preot din 1871, paroh din 1875, care păstorea peste 1.320 de suflete. În 1907, paroh era acelaşi Ioan Menga, cantor fiind, din 1899, Ioan ONESCIUC, născut în 1868.

1858: La Clivodin funcţiona, din 1858, o şcoală cu 4 clase[1694].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în

[1694] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 24, 1876 p. 75, 1907 p. 103

Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea raionului Coţman – **Coţman** (judecătorie de district), Berhomet pe Prut, Bordei sau Burdigeu, Davideşti, Dubăuţi, Hacrileşti, Iujeniţa, Ivancăuţi, **Clivodin**, Laszkowka, Lujeni, Malatineţ, Mămăieştii Vechi, Mămăieştii Noi cu Cutul Strileţchi, Nepolocăuţi, Orăşeni, Oşehlib, Piedecăuţi cu Ţopeni, Revacăuţi, Revna, Şipeniţ, Şişcăuţi, Stăuceni, Suhoverca, Valeva, Viteleuca”[1695].

În **1890**, Clivodin avea 1.500 locuitori. Primar al comunei era Gavriil Gavriliuc, învăţător – Ioan Archip, preot – Ioan Menga, iar cantor bisericesc – Teodor Drabie.

1908: „Vineri, în 31 Iulie, a trecut la cele eterne, după un morb de tot scurt, în frageda vârstă de abia 20 ani, doamna Aspasia Popescu, soţia administratorului parohial din Clivodin, a domnului Ion Popescu, şi fiica parohului gr. or. din St. Onufrei, a domnului Averchi Macovei”[1696].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Clivodin** (ruteană **Kliwodin**), comună rurală, districtul Coţman, aşezată, în masă compactă, pe partea dreaptă a pârâului Soviţa, mai la Nord de târgul Coţman, între comunele Suchovercha şi Davideşti. Suprafaţa: 10,49 kmp.; populaţia: 1.584 locuitori ruteni, de religie gr. or., precum şi ceva izraeliţi şi foarte puţini români. Se află lângă drumul principal Zaleszczyki-Cernăuţi; este legată, prin drumuri de ţară, cu comunele vecine sus menţionate.

[1695] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[1696] *Apărarea Naţională*, Nr. 46, Anul III, duminică 2 august stil nou 1908, p. 3

Aceasta comună este aşezată pe un teritoriu, numit, odată, Coţmanul Mare. Într-un hrisov din anul 1503, al lui Ştefan cel Mare, se confirma proprietatea episcopiei de Rădăuţi asupra acestei comune. Într-un alt hrisov, din 6 Octombrie 1519, al lui Ştefan Bogdan (Bogdan Vlad se numea fiul lui Ştefan şi… finul lui Vlad Ţepeş, născut în 1475 – n. n.), se spune că pe teritoriul acestei comune s-au întemeiat colonii. Din pricina mai multor războaie, această comună a fost distrusă, însă a fost reconstituită în anii 1766-1767, prin colonii de emigraţi din Galiţia. Populaţia se ocupă cu agricultura. Comuna poseda 833 hectare pământ arabil, 16 hectare fânaţuri, 4 hectare grădini, 17 hectare izlaz, 31 hectare pădure. Se găsesc 160 cai, 101 vite cornute, 120 oi, 97 porci. **Clivodin, moşie**, cu administraţie particulară, districtul Coţman. Suprafaţa: 0,54 kmp; populaţia: 11 locuitori, israeliţi”[1697].

În **1910**, doar un locuitor din zece mai ştia româneşte.

1914-1918: „**Teodor a lui Maftei Hnidei**, născut în **Clivodin**, la 16 martie 1887, a fost înrolat în armata austriacă, la 1 august 1914, cu sediul garnizoanei la Pşemişl. În august 1914, a sosit ultimul semn de viaţă despre dânsul, după cum adevereşte primăria Clivodin. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Eudochia Hnidei, procedura pentru declararea morţii celui dispărut” [1698].

[1697] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 69

[1698] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 11, Cernăuţi 30 martie nou 1921, pp. 128-133

1919: Din **Comisiunea agrară de ocol Coţmani** făcea parte, ca locţiitor, „**Ion a lui Miron Sauciuc**, agricultor, Clivodin”[1699].

1927: „**Clivodin** (jud. Cernăuţi), plasa Colacinului. La nord de orăşelul Cozmeni. Uricul lui Ştefan cel Mare arată că satul a fost înfiinţat pe teritoriul Cozmenilor, proprietatea episcopiei Rădăuţilor. Mai târziu, a fost distrus prin războaie, apoi iarăşi refăcut. Afirmarea profesorului Dr. Verenca că reînfiinţarea ar fi urmat în anii 1766 şi 1767, prin imigranţii din Galiţia, nu este exactă, căci numele româneşti ale familiilor, din anul 1800, în număr de 15 nume româneşti, arată că cele 38 de familii, din 1774, au fost exclusiv româneşti. Slavii au imigrat abia între anii 1774-1780. Proprietarul satului, în anul 1782: Episcopia Rădăuţilor. Numărul familiilor: în anul 1774 – 38; în 1780 – 96 (!); în 1786 – 95; în 1926 – 527. Lista familiilor cu nume româneşti şi numărul lor, în timpul prezent: Andronic 1; Andraş(ciuc) 1; Aron(ovici) 2; Băetul 1; Bejan 9; Bernic 8; Colţun 1; Culeg 4; Damian(ciuc) 2; Dutcă 2; Genecai 6; Grigoţă 11; Gogoman 3; Hamal(ciuc) 1; Ieremie 4; Jucican 2; Lacustă 1; Machedon 2; Matei(ciuc) 4; Mihai(liuc) 7; Petracă(ovici) 5; Racoviţă 14; Tatulici 6; Tomaş 1; Vacar(ciuc) 7; Vârstă 13; Vodian(ciuc) 1; Zaharie 15. Suma: 134 familii. 134 familii x 5 suflete = 670 suflete”[1700].

1941: Învăţători, la Clivodin, au fost puşi, în vederea românizării, români care nu aveau legătură cu

---

[1699] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

[1700] Ţopa, Dimitrie, Preotul, *Românismul în regiunea dintre Prut şi Nistru din fosta Bucovina*; Cernăuţi 1927, Bucureşti 1928, pp. 77, 78

Bucovina, precum „Alexandrescu Ion, seria 1936, media 7,60, numit în com. Clivodin, jud. Cernăuţi; Grama Ioan, seria 1936, media 7, numit în com. Clivodin, jud. Cernăuţi”[1701].

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[1702], următorii învăţători şi învăţătoare: Alexandrescu Ioan, comuna **Clivodin**, jud. Cernăuţi, media 8,16; Grama Lucreţia, comuna **Clivodin**, jud. Cernăuţi, media 8,20”.

CLOCICARI

(lângă Văleni, comuna Pădureni, Vaslui).

1635, ianuarie 5: Carte de hotărât satul **Stănileşti** (comuna Stănileşti, Vaslui) şi cutul **Ruşilor** (comuna Stănileşti, Vaslui), partea lui Cehan, de **Stărpenii** (comuna Stănileşti, Vaslui), cu cutul **Muntenilor** (comuna Stănileşti, Vaslui), partea Roşcăi, în ţinutul Lăpuşna, semnată de Cujbă vornic, Duca comis, Dumitraşco feciorul Şetrarului, Iuga din **Horjeşti** (comuna Mingir, raionul Hânceşti, Moldova), Mihalcea, Pavel şi Creţul din **Gurbăneşti** (lângă Hănăsenii Noi, raionul Leova, Moldova), Păntelei din **Budeşti** (raionul Leova, Moldova), Ciorba din **Cârlegaţi** (azi Pădureni, comuna Pădureni, Vaslui), Dieniş şi Gligorie din **Plotoneşti**

[1701] *Monitorul Oficial*, Nr, 249, 20 octombrie 1941, pp. 6452 şi următoarele

[1702] *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552

(comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Gherman din **Clocicari** (lângă Văleni, comuna Pădureni, Vaslui), Ciocan din **Leoşti** (comuna Pădureni, Vaslui), Pavel din **Plăvăţeni** (lângă Urlaţi, comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Modruz din **Urlaţi** (comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), Colac, Andronic şi Gheorghe din **Vârâţi** (înglobat în Lunca Banului, comuna Lunca Banului, Vaslui), Gligorie din **Cioreceşti** (înglobat în Lunca Banului, comuna Lunca Banului, Vaslui), Gligorcea din **Broscăşeni** (Broscoşeşti, comuna Lunca Banului, Vaslui), Pătraşco şoltuz, Giurgea, Pătrăşcan şi Ştefan Galbăn din **Huşi**. / Şi s-a stâlpit din ţarină şi din vatra satului, cum am aflat cu oameni buni. Aşijderea, ce s-au aflat bălţi pe hotarul Stărpenilor, din capul satului din jos, jumătate din iezerul Lungul, iar jumătate este a Măcicanilor. De aici, de la Lungul în sus, este Balta Simei; de-aici, mai sus, este Balta Avraamului; de-aici este Gârla Lungului; de-aici este Racela, în capul hotarului de sus, iar din jos este hotarul Stărpenilor, până în vadul Pruteţului. Aceste bălţi sunt peste Prut, dinspre răsărit; iar bălţile ce sunt pe hotarul Stănileştilor sunt de ceastă parte de Prut, dinspre apus, şi se împreună cu ale Volosenilor. De aceasta scriem şi dăm ştire Măriei Dumitale”[1703].

[1703] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 2, pp. 2, 3

CLOCUCICA

(lângă Cernăuţi, Bucovina, Ucraina).

Sat şi moşie ale lui Gavril Moţoc, împreună cu Mihalcea, în 28 iunie **1745**, „o parte de pământ din Clocucica a fost tras de târgoveţi la hotarul târgului, arătând un uric vechiu, de la Ştefan Voievod despre hotarul Mihalcei şi a Clocucichei”. Cercetând uricele, Ioan Nicolai Mavrocordat Vodă hotăra „precum târgoveţii de Cernăuţi să stăpânească acea bucată de pământ, precum au stăpânit-o moşii şi părinţii lor, i9ar Gavril Moţoc să stăpânească hotarele Mihalcei”

1775: Suburbie a Cernăuţilor, dar care aparţinuse Berhometului pe Prut, Clocucica ţinea, în 1775, de târgul Cernăuţilor, împreună cu care avea 2 boieri, 4 mazili, 10 popi, 48 ţărani, 18 umblători, 18 arnăuţi şi 78 barani. „Numele Clocucica se aminteşte pe timpul lui Vodă Vasile Lupul. Clocucica avea, în 1776, 178 de familii. Ea e aşezată spre nord-vest de la Cernăuţi, pe nişte coaste întinse şi largi, ce se înalţă, spre apus, tot mai mult. Prin mijlocul ei, se mai află dâmburi şi râpe, prin care se revarsă pârâul Clocucichei, spre gară, pe partea dreaptă a Prutului.

1878: Pe o coastă de acolo, se află o bisericuţă de lemn, transferată încolo din oraş, în 1874. Ea era situată, înainte, pe strada Sfintei Treimi, acolo unde, astăzi, e pedagogiul, făcută în 1774 de episcopul Rădăuţului, Dositei Cherescul, şi de fratele lui, Ilie, Staroste şi Mare-Medelnicer, dimpreună cu soţia lui, Ecaterina. În subur-

biul acesta, sunt, acum, mai multe societăţi, şi anume: 1. Filiala Societăţii Doamnelor Române din Bucovina; 2. Cabinetul de lectură „Lumina”, care-şi dă toată silinţa să aibă casă naţională proprie; 3. Societatea meseriaşilor (a cioplitorilor de piatră) „Frăţia”. Sufletul societăţii acesteia e dl profesor de universitate Dr. Ioan G. Sbiera. Steagul ei poartă chipul Sfântului Ioan de la Suceavă. Acuma, în timpul din urmă, s-a mai înfiinţat, în Clocucica, un Cabinet de cetire, cu numele „Sfântul Ioan cel Nou”, în partea nord-vestică, „pe deal”, ca o filială a Societăţii cantorilor români din Bucovina „Lumina”. Primul comitet s-a constituit în 11 Septemvre 1898”.

1889: „În anul precedent (adică în 1889, materialul fiind publicat în 1890 – n. n.), au fost necesare lucrări considerabile de stabilizare a pământului pe așa-numitul deal Dominik sau Muntele Episcopului din Cernăuți, care a închis imediat reședința Arhiepiscopului, în special, cupola, şi s-au făcut săpături de până la aproape 2 m adâncime, pentru realizarea unui platou. Acest deal domină o mare parte din Câmpia Prutului, din înălțimile nordice și din valea îngustă a pârâului Clocucica, cu afluenții săi mici, și pare, deci, important din punct de vedere strategic. În urmă cu mulți ani, au fost găsite bijuterii din aur în ruinele de cărămidă de la poalele sale. Subsemnatul conservator a luat legătura cu inginerul urban, executant de lucrări L. West, și cu grădinarul urban A. Piotrowski și a vizitat deseori şantierele. În afară de un mormânt, care conținea un schelet descompus, probabil dintr-o perioadă recentă, la o adâncime de aproape 2 metri, nu s-au descoperit obiecte

de fond și nu s-au arătat nici urmele unei ştiute foste pepiniere de arbori (Romstorfer)”[1704].

1890: Pentru anul 1890, Daniel Werenka dă doar numele învăţătorilor din Clocucica, Alexandru Cantemir, Ignatz Schmid, Maria Beuca, Eugenie Becul şi Neemia Fischer, unul dintre aceştia, Alexandru Cantemir, descendent al voievozilor moldoveni de odinioară, devenind lider al „ruşilor tineri”.

1896: O colectă pentru Internatul de studenţi din Cernăuţi, făcută, în mai 1896, de „Georgie VOITCU junior din Suburbiul Clocucica”, menţionează următoarele nume de localnici: Ion alui Ilie MUDRAC, Petre alui Ioan COJOCARIU, antiste comunal Michael VOITCU, Ioan G. GHERMAN, Petru HLUŞCU, Domnica alui Vasile DEGERAT, Petru UCRAINEŢ, Dumitru JEMNA, Vasile I. PITEI, Gabriel PETIACH, Nicolai HLUŞCU, Ioan alui Petrea MARCU, Maria alui Georgi VOITCU, Georgi G. VOITCU, Georgi N. FEGIUC, Nicolai G. HUPCA, Dumitru P. MARCU, Alexandru JEMNA, Georgi alui Ivonac JEMNA, Michail I. DEGERAT, Georgi I. GHERMAN, Nicolai JELLA, Michail I. GHERMAN, Michail alui Ivonac JEMNA, Ioan C. VOITCU, Vasile COJOCARIU, Manoli MARCU, Ioan VASILACHI, Alexandru PALADIUC, CAJETANOVICI, Nicolai ŞCUREIU, Alexandru HREHOREŢ, Michail G. MARCU, Nicolai alui Ivonac JEMNA, Michail G. VOITCU, Michail TIMCU, Petru I. HLUŞCU, Vasile SANDULEAC, George VOITCU, Vasilie M. MARCU,

---

[1704] Romstorfer, Carl A, *Aus „Mittheilungen der k. k. Central-Commission*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893,*Czernowitz 1893, pp. 45-71

Nicolai G. VOITCU, Georgi P. MARCU, Ilinca alui Dumitru HLUŞCU, Georgi GORDUN, Nicolai AXÎNTE, Nicicu JEMNA, Ioan UCRAINEŢ, Vasile alui Ivonac JEMNA, Andrei CHOMAŞICIUC, Ioan ŢIBULSCHI, Toader UCRAINEŢ, Simeon TOMAŞCIUC, Georgi N. VOITCU, Nicolai BOHR, Nicolai SANDULIAC, Vasile TOMASCIUC, Nicolai V. JEMNA, Ilie N. MARCU, Vasile CHIBICI şi Iulian JEMNA[1705].

1907: Din Comitetul naţional pentru districtul Cernăuţi făceau parte, din 10 martie 1907, şi Ion Pisarciuc, şi consilierul comunal George Voitcu din Clocucica[1706].

1907: „**Societatea meseriaşilor români din Cernăuţ şi suburbii** a ţinut, Duminică în 15 septembrie, consfătuiri bine cercetate, în **Clocucica**, la oarele 3 p. m., în casele vrednicului meseriaş **Mihai a lui Ionac Jemna**, iar la Roşişa, în încăperile şcoalei române; la consfătuirea din Clocucica, precum şi la cea din Roşişa, a fost reprezentat guvernul, printr-un domn comisar. Scopul consfătuirilor a fost programul ce ar fi de desfăşurat, pe sezonul de iarnă, racolarea de noi membri şi apelul făcut către meseriaşi, de a participa la primirea Societăţii „Carmen" (societate corală, care pregătea un concert pentru luna octombrie – n. n.). Ambele adunări au fost deschise de preşedintele societăţii, dl Dimitrie Bucevschi, care, prin cuvinte înţelese, a explicat rolul acestei societăţi, îndemnând publicul a se înscrie cât de mulţi, pentru a putea forma o societate puternică, ca astfel să-şi poată îndeplini misiunea sa nobilă, pe care o urmărim cu toţii. Au mai

---

[1705] *Gazeta Bucovinei,* Nr. 47/1896, p. 4

[1706] *Apărarea Naţională,* Nr, 19, Anul II, joi 14 martie stil nou 1907, p. 2

vorbit, în Clocucica, dl Traian Ilcău şi alţii, care cu toţii şi-au exprimat dorinţa ca, acum, când noi, românii, suntem copleşiţi de străini venetici, trebuie – vrem, nu vrem – să ne organizăm şi, astfel, apoi să lucrăm într-acolo, ca să nu dăm de râpă cinstea strămoşilor şi să arătăm lumii că şi noi ştim şi cunoaştem importanţa meseriei”[1707].

1908: „Societatea „Frăţia cioplitorilor de piatre“ din Clocucica aranjează, Duminică în 20 Septembrie, o petrecere socială-poporală, împreunată cu dans, în şcoala poporală din loc. Începutul, la 2 ore după-amiaza. Taxa de intrare: 50 bani. Suprasolviri se primesc cu mulţămită publică. În caz de timp nefavorabil, petrecerea va afla loc a doua zi, Luni, în ziua de St. Mărie. Toţi binevoitorii poporului român se invită la această petrecere. Pentru inteligenţă va sta la dispoziţie o clasă pentru dans”[1708].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Clocucica**, suburbie a oraşului Cernăuţi, situată spre Nord-Vest de acesta, pe pârâul cu acelaşi nume. Are aproape 2.000 de locuitori, toţi români şi de religie gr or. Ei se ocupă cu grădinăritul, cu agricultura, parte însă cu creşterea de animale de casă, cu cărăuşitul şi birjăria şi cu negoţul mic. Are o şcoală populară de băieţi şi una de fete, cu câte 4 clase, şi o biserică ortodoxă filială, cu hramul „Sfintei Treimi”, care se afla, înainte, în centrul oraşului Cernăuţi. Această biserică a fost fondată de fostul episcop al Rădăuţului, Dositei Herescul, cu fratele său, medelnicerul Ilie, şi soţia acestuia, Ecaterina. Partea aceasta a municipiului Cernăuţi era, odinioară, proprie-

---

[1707] *Apărarea Naţională*, Nr. 71 şi 72, Anul II, marţi 24 septembrie stil nou 1907, p. 5

[1708] *Apărarea Naţională*, Nr. 51, Anul III, duminică 13 septembrie stil nou 1908, p. 3

tatea domnului Moldovei. Pentru prima oară se găseşte pomenită, într-un hrisov al lui Vasile Lupul din Aprilie 1635, sub numele de Clacaşna (probabil de la cuvântul clăcaş). Suburbia posedă 330 hectare de pământ arabil, 60 hectare fânaţuri, 85 hectare grădini, 60 hectare izlaz şi 16 hectare pădure. Se găsesc 180 cai, 490 vite cornute, 29 oi, 325 porci şi 52 stupi”[1709].

1914-1918: Pentru Bucovina, au depus ofrandă obolul de sânge „infanteristul **Ilie Şcurei**, Clocucica, Regimentul 22, rănit”[1710]; „**Ilie a lui Ioan Hnatiuc**, născut în 1887, în **Clocucica**, a fost înrolat. Cu prilejul mobilizării generale, la Regimentul nr. 22 Ţintaşi şi a plecat cu el la câmp, şi să fi picat, după cum afirmă martorii, cam pe la 20 decembrie 1914, în apropierea Tarnovului. Presupunându-se că va fi aflat moartea, se îndrumează, la cererea soţiei lui, Paraschiva Hnatiuc, născută Şcurei, procedura pentru adeverirea morţii celui dispărut”; „**Nicolai a lui Ioan Mihailiuc**, născut în **Clocucica**, la 28 noiembrie 1880, a plecat, în anul 1916 (primăvara), la armată şi e dispărut din acea vreme, lipsind, până în prezent, orice ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Mariei Mihailiuc, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”.

1919: „Dl Nicolae Mihalescul, învăţător superior la Şcoala din Clocucica” a fost numit, prin decretul-lege No. 3.745 din 18 decembrie 1918, inspector şcolar districtual „pentru oraşul Cernăuţi”[1711].

[1709] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 69

[1710] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 159 – Supliment, din 6 august n. 1915

[1711] *Românimea*, No. 187, Anul II, joi, 10 iulie 1919, p. 1

CLOCUŞNA

(Clococina, raionul Briceni, Moldova).

1447, august 22: Întărit de Ştefan voievod mănăstirii Neamţ, care primeşte uric pentru, „Temişeşti, şi Dvorenişti, şi Cârstieneşti, şi Băloşeşti, şi Gemineşti, şi Paşco, şi Petrică, şi, la Gura Cracăului, Sauceşti, şi Baţoteni, şi Fântânele, şi Dumbrăviţa, şi Telebecinţi cu mori, şi Clococina, şi Cobâcini, şi Bilosăuţi, şi Dragomireşti, şi Hlapeşti şi iezerele lor, Luciu şi Zahorna”[1712]. Hotarul, din veac.

1904: „**Clocuşna**, sat mare, în judeţul Hotin, volosti Secureni, pe şoseaua dintre Secureni şi Briceni, în valea pârâului Racovăţul, la 8 km de târguşorul Secureni. Are 402 case, cu o populaţie de 2.829 suflete, ţărani români şi ruteni; 667 vite mari”[1713].

[1712] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 273, pp. 386-388

[1713] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 69

CLOCUŞNA

(Clocucina, azi Clocuşna, comuna Clocuşna,
raionul Ocniţa, Moldova).

1635, septembrie 14: „Mărturisit-au Gheorghe Corobca din **Căpoteni** (azi Kalininsk, raionul Edineţ, Moldova) de o vizunie ce a săpat într-o movilă, în hotarul **Cupciciului** (Cupcina, azi Kalininsk, raionul Edineţ, Moldova); și a săpat cu Ștefan, ginerele lui Braţcic din **Parcova** (comuna Parcova, raionul Edineţ, Moldova), și cu Golăe de acolo. Și a mărturisit Gheorghe Corobca c-au găsit o piatră mică într-acea vizunie și o au scos el singur dintr-acea vizunie și au găsit numai acea piatră, iar mai multe pietre n-au fost la cea vizunie. Și a mers Gheorghe Corobca la cea movilă, unde a săpat acea vizunie, să vadă acea piatră ce a găsit, când a săpat vizunie. Și a găsit piatra și s-au aflat și o piatră mare și douăzeci și șase mai mici, care pietre n-au fost când a săpat Gheorghe Corobca acea vizunie. Și din cele pietre mai mici nu s-au aflat, mai mult de cea piatră ce au scos singur din vizunie. / Iar de niște cuvinte ce au grăit Vasilic din Parcova și Erema de acolo, că au fost și ei când a săpat Gheorghe Corobca acea vizunie, ei n-au fost la cea săpătură. Și Vasile au zis și Erema că au săpat vizunie cu un negeag, iar Gheorghe a zis că a săpat vizunie cu un hârleț. Și a mas Gheorghe Corobca la vizunie, până au venit Ștefan, ginerele lui Bratcic, și Golăi din Parcova, și au săpat ei vizunie, toți trei, iar Vasile și Erema n-au fost la cea săpătură. / Și la

ceastă mărturie, când a mărturisit Gheorghe Corobca, cum a fost numai o piatră, când au săpat acea vizunie, au fost Gheorghe Corosteanul, Gligorie Tăban, și Condrea hotnogul de călărași de **Vertep** (comuna Vertep, raionul Edineţ, Moldova), Eremiia chihae, Haraga, Ursul Pae, Vasile Pilipovschii, Gligorie Muha din **Bârova** (comuna Bârnova, raionul Ocniţa, Moldova),Toader vătăman ot tam, și Vasco ureadnic ot **Vasileuți** (comuna Vasileuţi, raionul Râşcani, Moldova), și Pătrașco ureadnic ot **Vozdouți** (azi Gvizdivşi, raionul Secureni, Ucraina), și Tabără ureadnic ot **Clocucina** (azi Clocuşna, comuna Clocuşna, raionul Ocniţa, Moldova), Ostahie din **Vertep**, și Bazga den **Căpotini**, și Căzacul Comișescul din **Zubriceni** (azi Zăbriceni, comuna Zăbriceni, raionul Edineţ, Moldova) și alți mulți oameni buni”[1714].

1646, februarie 24: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Pârciul din **Iadinţi** (azi Edineţ, comuna Edineţ, raionul Edineţ, Moldova) şi cu rudele lui s-au pârât de faţă cu Anniţa, fiica lui Dumitraşco Solomonescu, nepoata bătrânului Toader diac, pentru jumătate de cat **Verteporoh** (azi Stolniceni, comuna Şofrâncani, raionul Edineţ, Moldova), ce s-a chemat de demult **Cucearov**, spunând Pârciul şi rudele lui cum le este acea jumătate de sat dreaptă ocină şi dedină, şi au arătat drese; şi Aniţa a răspuns cum îi este dreaptă ocină şi dedină de la bunicul ei Toader diac din **Cepeleuţi** (comuna Hincăuţi, raionul Ocniţa, Moldova), şi a arătat un zapis, în care a scris cum i-a dat şi dăruit bunicul ei Toader diac acea ocină din Verteroporoh şi ocina din Cepeleuţi tatălui ei Dumitraşco Solomonescul. /

[1714] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 233, pp. 276, 277

Domnia mea am făcut carte lui Trandafir pârcălab de Hotin, ca să strângă oameni şi să cerceteze despre rândul acelei jumătăţi de sat şi a cui a fost de demult. / Trandafir pârcălab a adus acolo pe Maxim Sicica, Procop Losco şi Cipor din **Cepeleuţi**, Grigore Sicica din satul **Cucina** (Clocucina, azi Clocuşna, comuna Clocuşna, raionul Ocniţa, Moldova), şi mulţi oameni buni… care au mărturisit cu sufletele lor că acea jumătate de sat este dreaptă ocină Aniţei, şi a ţinut-o tatăl şi bunicul ei, iar Pârciul şi cu rudele lui n-au nici o treabă”[1715].

1667, martie 9: Urmaşii marelui vornic Toma Cantacuzino împart între ei satele moştenite, „şi s-a venit lui Ion (Racoviţă) paharnicul şi femeii lui Nastasia, fata Tomii vornicul: **Sârbii**, sat întreg, cu heleşteu şi cu mori la ţinutul Dorohoiului, **Bălteanii**, sat întreg cu mori, la ţinutul Vasluiului, **Clocuşna**, sat întreg la ţinutul Hotinului, **Hulubeştii**, sat înteg, la ţinutul Tecuciului, **Pănceştii**, sat întreg la ţinutul Iaşilor, jumătate de sat **Vitrianca**, la ţinutul Hotinului, jumătare de sal **Volniceni** la ţinutul Orheiului, a treia parte din satul **Costeşti**, cu mori, la ţinutul Romanului, a treia parte din **Popenţiani**, la ţinutul Iaşilor, **Clucereşti**, selişte întreagă, la ţinutul Dorohoiului, mai bine de jumătate din seliştea **Iteşti**, la ţinutul Dorohoiului, **Jărdeani**, selişte întreagă, la Dorohoi, părţile din **Drislive** ce se vor alege, la Dorohoi, părţi din **Dăneşti** şi din **Bozianii**, ce se vor alege, la Dorohoi, părţile din **Jugani**, la Dorohoi, cât se vor alege, părţile din **Branişteari**, cât se vor alege, la Dorohoi, patru fălci de vie la Piscup, la **Cotnar**, două fălci în Mândrul,

---

1715 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 298, pp. 238-240

la Cotnar, patru fălci şi trei fârtae la Cotnar, în Laslău, două fălci şi 20 prăjini la Iaşi, în valea Irimiei”[1716].

1770-1772: Satul **Clocuşna**, ţinutul Hotinului, ocolul Nistrului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1717], **toată suma caselor: 35**. Scădere rufeturi 2: 1 popă, 1 dascăl. Rămân birnici 33. / **Birnicii**: Nicolae Bahrin / Nicolae Moldovan / Vasile Huțul / Ivan Moșniagul / Ivan, pânzariul / Lupul fiul Tomei / Vasile, pâslariul / Dumitru fiul lui Miron / Vasile Prepeliță /Ion fiul lui Nicolae / Maxin fiul lui Miron / Ion al sârbului / Vasile fiul cibotariului / Nichita fiul lui Andrei / Tudose fiul lui Andrei / Andrei fiul lui Dimineață / Pavel fiul lui Nicolae / Lupul fiul lui Blidul / Vasile Biserică / Toader fiul lui Blidul / Toader fiul lui Andrei / Matei Moldovan / Andreeș Moroșan / Ilieș Moldovan / Vasile Moldovan / Vasile Moldovan / Gavril, holtei / Simion Moldovan / Ion, bejenar / Ștefan, rus / Ostahe, morar / Vasile, vornic / Miron, vătăman. // **Rufeturi:** Vasile, popă / Vasile, dascăl.

COADA STÂNCII

(Onceşti, azi Coada Stâncii, comuna Bosia, Iaşi).

1643, ianuarie 15: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Gligorie din **Tabără** (Tabăra, comuna Bivolari, Iaşi), care cumpără, cu 20 lei de argint, de la Gheorghieş şi

---

[1716] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Fereştii, Vaslui*, vol. XVI, Iaşi 1926, p. 93

[1717] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 148

Aftenie, fiii lui Prodan din **Mihăilaşea** (Mihăilaşa, comuna Teleneşti, judeţul Orhei, Moldova), din ţinutul Orhei, „din a treia parte, a patra parte din satul **Selişţioară** (ţinutul Iaşi), pe Prut, în ţinutul Iaşilor, şi a treia parte din a patra parte din satul **Onceşti** (Coada Stâncii, comuna Bosia, Iaşi)”[1718].

1899: „**Coada Stâncii**, sat în comuna Holboca, plasa Braniştea, judeţul Iaşi. E situat pe coasta de est a dealului Ruseni, care formează malul drept al șesului Jijiei și al Prutului. Se întinde pe o suprafaţă de 958 hectare, cu o populaţie de 59 familii sau 287 locuitori. Are o biserică, zidită, la 1730, de boierul C. Baluș și acum deservită de 1 eclesiarh. Numărul vitelor e de 1.089 capete, din care: 408 vite mari cornute, 582 oi, 30 cai și 69 râmători”[1719].

COBĂCINI

(sat şi comună, raionul Secureni, Ucraina).

1447, august 22: Întărit de Ştefan voievod mănăstirii Neamţ, care primeşte uric pentru, „Temişeşti, şi Dvorenişti, şi Cârstieneşti, şi Băloşeşti, şi Gemineşti, şi Paşco, şi Petrică, şi, la Gura Cracăului, Sauceşti, şi Baţoteni, şi Fântânele, şi Dumbrăviţa, şi Telebecinţi cu mori, şi Clococina, şi Cobâcini, şi Bilosăuţi, şi Drago-

[1718] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 15, pp. 18, 19

[1719] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 530

mireşti, şi Hlapeşti şi iezerele lor, Luciu şi Zahorna”[1720]. Hotarul, din veac.

COBÂLA

(sau Cobâle, sat contopit cu Ghilia,
apoi cu comuna Şendriceni, Botoşani).

1634, iulie 30: Întărit de Vasile Lupu voievod Agahiei, cneaghina lui Ştefan Brăescul şi lui Gociu diac, care primesc uric pentru „o selişte, anume **Cobâla** (sat contopit cu Ghilia, apoi cu comuna Şendriceni, Botoşani), sub făget, în ţinutul Hârlău, ce le este cumpărătură de la cneaghina Todosia Necuriţoaia, pentru 100 zloţi bătuţi”[1721].

1656, noiembrie 4: Gavril Brăescul, care are jumătate de sat **Cobâla**, moşie părinţească, iar jumătate a fost a Gociului, diacul din **Lozăni**”, care a dăruit partea lui „fratelui nostru Dumitraşco postelnicul… socotind noi că ne este frate, ne-am învoit şi ne-am tocmit să ţinem împreună jumătate de sat”[1722].

1657, martie 12: Întărit de Ştefan Tomşa voievod marelui postelnic Dumitraşco, care primeşte danie de la Gociu, diacul ot **Lozăni**, „a sa dreaptă cumpărătură,

---

[1720] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 273, pp. 386-388

[1721] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 217, pp. 246, 247

[1722] Ghibănescu, Gh., *Dorohoiul / Studii şi documente*, Iaşi 1924, pp. 57, 58

jumătate de sat **Cobâla**, ce este în ţinutul Hârlăului, între Şendriceni şi între Sauceniţa, pentru sufletul lu şi a neamului lui… şi lui i-a fost întâi dreaptă danie şi dăruire de la răposatul Nicoriţă, ce a fost hatman, după aceea jupâneasa Todosia hătmăneasa n-a vrit să-i dăruiască acea jumătate de sat şi a cerut de la dânsul bani, pentru care tocmeală şi aşezare i-a dat 200 taleri, cum ne-a arătat şi scrisoare de la dânsa şi de la alte neamuri”[1723].

1720, mai 20: Scrisoare hotarnică a marelui ban Dumitru Macrei, care, din porunca lui Mihai voievod, „a mers la **Dorohoi**, jeluind târgoveţii că le împresoară Stroici spătarul o bucată de loc din hotarul târgului, către hotarul **Cobăle**, şi, mergând acolo, a strâns oameni buni, anume Dumitraşco Gafenco uricar, Albotă clucer, Toader Buliandră – ispravnicul vlădicăi Calistru, Duracu şi Ilie vornici de Dorohoi, şi cu toţi târgoveţii… începându-se **hotarul Cobâlei** dintr-un stâlp de piatră, ce este pe costişă, de către hotarul târgului Dorohoi, deasupra Trebujenilor, purcegând hotarul Cobâlei înspre apus; de aici merge alături cu hotarul Dorohoiului şi, dând pricină Stroicu spătar cum merge hotarul Cobâlei pe un loc, iar târgoveţii au dat seamă că este pe alt loc, şi, neavând dinspre nici o parte ispisoace, să le arate din semne în semne hotarele, nici altă dovadă, am socotit şi le-am zis: lăsa-vor să jure oameni bătrâni şi să meargă cu brazda în cap pe unde merg hotarele, şi a primit Stroici spătar să jude Dorohoienii. / Deci au socotit şi au ales şase oameni bătrâni din târgul Dorohoi, anume Ştefan Dăriescul, Constandin Sirnenco, Gheorghiţă Guţco, Pătraşcu şi Andrieş Leşcenco, şi au jurat aceşti oameni în biserică şi

[1723] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. IV, Iaşi 1908, p. 83

au purces cu brazda în cap şi au pus stâlp de piatră în culmea dealului, de acolo au ăurces la vale, tot înspre apus, pe din sus de fântâna Putredii, şi-au pus un stâlp de piatră într-un dâmb şi la capul iazului lui Melenciuc, din sus de acolo, printr-o poeniţă din luncă, pe din jos de o fântână şi în jos de pârâul Cobâlei, până în hptarul Şendricenilor, şi din fântâna Strahovei, la deal, alături cu hotarul Şendricenilor, până în poiana Cobâlei. / Aşa am aflat hotarul Cobâlei finspre Dorohoi şi dinspre Şendriceni"[1724].

1738, august 1: Întărit de Gligorie Ghica voievod postelnicului Dumitraşco Stroici, feciorul lui Dumitraşco Strpici spătarul, nepotul lui Dumitraşco vistiernic, care primeşte ispisoc pe „moşia **Prilipca**, satul întreg, la ţinutul Hârlăului, hotărâtă de Vasile Nacu în 1666, aprilie 5… şi cu seliştea **Cobâle**, sat întreg, alături cu Prelipca, tot la ţinutul Hârlăului"[1725].

1889: „**Cobâla**, sat pe moșia cu același nume, comuna Şendriceni, plasa Coşula, judeţul Dorohoi. Are 124 familii sau 496 suflete. Așezările sătenilor sunt bune, cu livezi; iar a proprietăţii moșiei, casă de lemn, cu heiurile necesare, grădină şi 14 pogoane vie. Proprietatea moşiei este a dlui C. Plagino. Biserica este mică, făcută din vechime de Gh. Cuciuc; are hramul Sf. Gheorghe, deservită de 1 preot, 1 cântăreţ şi 1 pălămar, Calitatea pământului este parte bună, parte mai slabă. Sătenii împroprietăriți au 246 hectare 14 ari pământ; proprietarul are 594 hectare 36 ari câmp, și 630 hectare 17 ari pădure tânără, cu diferite esențe, între care predomină fagul și

---

[1724] Ghibănescu, Gh., *Dorohoiul / Studii şi documente*, Iaşi 1924, p. 2
[1725] Ghibănescu, Gh., *Dorohoiul / Studii şi documente*, Iaşi 1924, pp. 1, 2

stejarul. Pârâul ce trece pe moşie este Lozneanul. Drumuri principale sunt: calea judeţeană Dorohoi-Leorda, și acel din sat spre Dorohoi. Hotarele, cu: Toloaca, orașul Dorohoi, Strahova, Bosia, Horlăceni şi Hapăi”[1726].

COBÂLCA

(pe Ichel, lângă Ţigăneşti,
raionul Străşeni, Orhei, Moldova).

1436, mai 4: Întărit de Ilie voievod lui Duma Uranie şi fratelui său Petru, care primesc uric pentru „un loc din pustie de cealaltă parte a Itchilului, anume Cobâlca, de la obârşie până la gură, şi Bezinul, de la obârşie până la gură, şi Sabolna, şi Teleşul, de la obârşie până la gură, şi Peresecina, de la obârşie până la gură câte sate vor putea să-şi aşeze… Iar hotarul să le fie cât satele ce vor fi acel loc să poată folosi îndestul”[1727].

1702, februarie 7: Isac, feciorul lui Fedor din **Cobâlca**, vinde lui Loghin pârcălab „a sa dreaptă ocină şi moşie din satul **Drăguşăni** şi din **Voinova**, ce-a avut-o el de pe mamă-sa Acsenia Mititica, fata lui Filip, nepoată lui Condreciu”[1728].

[1726] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 536
[1727] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 149, pp. 204, 205
[1728] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 162, p. 158

1774, iunie 5: Satul **Cobâlca**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Ichelului, după recensământul lui Rumeanţev[1729], avea **toată suma caselor 21**. Scădere rufeturi 5: 2 mazili, 1 popă, 1 diacon, 1 femeie săracă. Rămân birnici 16. / **Birnici:** Dumitraşcu, vornicul / Ioniţă Uspică / Nastase Cobâlian / Andrii Cobâlian / Silion Cociorvă / Iordache Miron / Vasile Miron / Toader Îndoitul / Pahomi, croitor / Năstase, croitor / Gheorghe Cobâlianu / Maftei Verdeş / Toderiţă fiul lui Neculai / Năstase fiul lui Simion / Andrii, dascăl / Andrii Călăraş. // **Rufeturi:** Năstase Bostan, mazil / Iordache Gane, mazil / Popa Andrei / Ştefan, diacon / Lupa, săracă.

1904: „**Cobâlca**, sat mare în judeţul Orhei, centrul volostei cu acelaşi nume, aşezat în valea Cobâlcei. Are 297 case, cu o populaţie de 2.560 suflete; o biserică, cu hramul Sf. Mihail; vite mari 417 capete, cai 210”[1730].

COBĂLCINI

(Cobilceni pe Nistru, raionul Secureni, Ucraina).

1470, iulie 18: Întărit de Ştefan voievod comisului Barsu şi fratelui său Şuşman, danie de la Ana, sora logofătului Dobrul, care primeşte uric pentru „două sate, anume Cobâlcini şi Bilosăuţi deasupra Nistrului”, pe care Ana le avea de la fiul ei, Ghidea, care o cumpărase, cu

---

[1729] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 438

[1730] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 69

200 de zloţi, de la mănăstirea Neamţ, „de la egumenul pe nume Ioasaf şi de la toţi fraţii care vieţuiesc în această mănăstire”[1731].

1770-1772: Satul **Cobilcenii**, ţinutul Hotinului, ocolul Nistrului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1732], **toată suma caselor: 53**. Scădere rufeturi 2: 2 popi. Rămân birnici 51. / **Birnicii**: Simeon Tileţma / Anton Şchiopul / Nistor, olariul / Acsenti Şchiopul / Grigore fiul Petricăi / Mihailo Şipurco / Alecsa Piucasco / Filip fiul lui Moldovanul / Ursul, ciobanu / Ivan Burcii / Ivan Rudi / Andrei Smutila / Belajan Comizur / Ivan Balan / Pavel Borş / Ioniţă Puţincă / Ştefan Parovei / Ştefan Ghenţa / Gheorghe Puţinca / Vasile Râbac / Hilip, pânzar / Filip, rusul / Ivan Şoldan / Temco, rus / Andron al lui Buruş / Mihailo Mamaica / Iacob, rotariul / Toader Durca / Ion fiul lui Leonte / Mihailo, văcar / Alecsandru / Gheorghe, văcar / Danila, rotar / Ivan Vitovschie / Ştefan fiul Condrii / Velişco Hâjdeu / Fegher, rusul / Macsim, rus / Iaşco, pânzar / Andrieş Râşnac / Ştefan Lungul / Danila Ciornia / Ivan Ciornia / Iurii Ciornia / Pavel Storogic / Danilca / Danila al lui Gorgan / Ion al Lupului / Gavril Ivasciuc / Grigore, vornic / Ivan, vătăman. // **Rufeturi:** Popa Tudose / Popa Ion.

1904: „**Cobâlceni**, ruseşte Cobolcin, sat în judeţul Hotin, volosti Secureni, aşezat la izvoarele pârâului Co-

---

[1731] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 168, pp. 251-253

[1732] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 145

bâlcea. Are 397 case, cu o populaţie de 2.970 locuitori; vite mari 381. Sunt grădini şi livezi”[1733].

COBÂLEA

(Cobâlca, azi Cobâlea, comuna Cobâlea,
judeţul Orhei, Moldova).

1617, martie 12: Întărit de Radul Mihnea voievod lui Gheorghe Siminiceanul, fost vornic de poartă (divan), fiul Odochiei, nepot lui Dumitraşcu, strănepot lui Gavril şi răstrenepot lui Coman Băicescul, primeşte ispisoc, „din drese ce a avut bunul său Cozma Baicescul de la bătrânul Ştefan voievod, satul cu numele **Siminiceanii**, ce-i în âinutul Romanului, ce a fost al maicii sale Odochia; jumătate din acelaşi sat Siminiceanii, schim cu rudele ei Anton, Frăţiman şi Vărvara, copiii Magdalinii, pentru o jumătate de sat **Frăţeşti**, ce-i în ţinutul Cârligăturii… / şi alt sat, cu numele **Brăbăteştii**, iarăşi în ţinutul Romanului, şi cu două locuri de prisăci dinspre răsărit, şi cu loc de moară pe Bahlueţ; un loc de prisacă la **Băiceani**, alt loc este dinspre **Tâmpeşti**, din uric de cumpărătură ce au avut de la Eremia voievod, cumpărătură de la sămânţa lor Lupul, Moga, Anuşca şi Toader, feciorii Mogăi sulgerul, de la Tudora, sora Boldurului diac, şi de la Candachia cu fraţii ei, copiii Boldurului diac… / aşijderi îi întărim, din aceleaşi drese de la bătrânul Ştefan voievod, saul **Mate-**

[1733] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 69

uţii pe Nistru şi, în acelaşi hotar, satul **Cobileanii**, şi seliştea **Stodolna**, seliştea **Eţcanii**, toate pe Nistru, în ţinutul Orhaiului, care jumătate de sat **Mateuţii** îi este cumpărătură de la ruda lor Ionaşco Iaţco, fiul bătrânului Iaţco, pentru 200 taleri argint… / şi aşijderea îi întărim lui Gheorghe o parte de ocină de la satul **Şircanii**, din jos şi din sus, cu heleşteu pe pârâul satului, ce-i în ţinutul Orheiului, cumpărătură de la Nistor, feciorul lui Şirco, de la Caisin, feciorul lui Constandin, de la Agafia, fata popii Simion, de la Salomia, fata lui Sprăl, de la fiul Motrii, nepotul lui Sprăl, de la Gheorghe, fiul Tudorii, de la Mihăil şi Ihnati, feciorii Fadorii, , de la Efrim, fiul lui Bucul, de la Cantea, Fedor şi de la fiul său Toma, toţi strănepoţi lui Fedor Faurul… / şi aşijderi, îi întărim şi alte părţi din **Şircanii**, cumpărătură de la Macsin, de la Toma, fiul Petrii, şi de la Marica, fata Motrii”[1734].

1639, martie 15: Guţul şi femeia lui Aftimia, fata Necuţii din Cobâlca, nepoata lui Pătraşcu vătahul din Cobâlca, vinde vornicului Ion Rusul din **Grebleşti** (comuna Recea, judeţul Chişinău, Moldova), „drept un bou bun de negoţ şi 3 zloţi bani gata… toată partea lor dintr-un heleşteu din gura văii Cociornii, a cincea parte, partea Necuţii din **Cobâlca** (Cobâlea, comuna Cobâlea, judeţul Orhei, Moldova) ce se va alege”[1735].

1639, martie 15: Anăsia Dumitrăşcoai din **Cobâlca** (Cobâlea, comuna Cobâlea, judeţul Orhei, Moldova), fata Pătraşcu vătahul din Cobâlca, vinde vornicului Ion Rusul din **Grebleşti** (comuna Recea, judeţul Chişinău, Moldova), „drept 12 zloţi bani gata… toată partea

[1734] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. X, Iassi 1888, pp. 148-151
[1735] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 61, p. 65

lor dintr-un heleşteu din gura văii Cociornii, a cincea parte, partea lui Pătraşcu ce se va alege”[1736].

1639, decembrie 14: Anghelina Irimicioai din **Morozăni** (Morozeni, comuna Morozeni, judeţul Orhei, Moldova) şi feciorul ei Constandin, nepot lui Pătraşcu, vătavul de **Cobâlca** (Cobâlea, comuna Cobâlea, judeţul Orhei, Moldova), vând, „drept un poloboc de miere, preţuit drept 24 zloţi bătuţi… vornicului Ionaşco Rusul a lor dreaptă ocină şi moşie, toată partea dintr-un heleşteu din gura văii Cociornii, ce se va alege partea părinţilor ei, a lui Pătraşcu, ce este partea lor, a cincea parte”[1737].

COBĂLIA

(Cobălie, ţinutul Soroca, Moldova)

1456, februarie 18: Întărit de Petru voievod protopopului Ioil şi fiului său Giurgea, gramatic, care primesc uric, pentru „satele anume: Oneşti la Cârligătură, pe amândouă părţile pârâului, şi prisaca pe care a întemeiat-o Giurgiu Negru, şi mănăstirea lor, şi loc de prisacă în acelaşi hotar, şi, mai sus, Voroveşti, şi poiana de la Ştefan Roşul, pe care le-a dat-o Ştefan de bunăvoia lui, şi, mai jos, pe acelaşi pârâu, la lazul lui Simion, loc de moară, şi prisaca lor din dreptul Podobitului, în pădure, şi Arpăşeştii lui Arpaş, şi, peste Bahlui, la Glodurile de la

---

[1736] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 62, p. 66

[1737] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 270, pp. 268, 269

Movila Mare şi la fântâna lui Berbeniţă un loc din pustie, să-şi întemeieze sat şi fânaţ, şi, pe Şacovăţ, un loc de moară, unde vor putea să-şi facă, şi pe Stavnic, asemenea, şi, **deasupra Nistrului, Cunicea, amândouă cuturile**, şi **Cobâlia**, şi Armeni, lângă Suceava, şi seliştea lui Scandal, lângă Roşiori, şi Todereşti "[1738]. Hotarul, din veac, iar pentru pustii, îndestul.

1548, februarie 4: Întărit de Petru (Rareş) voievod marelui vistiernic Ion Movilă, care cumpără, cu 480 ughi (ducaţi ungureşti), de la fostul vornic Gonţea, fiul lui Păcurar, „a sa dreaptă ocină şi cumpărătură, satul **Cobălia**, ce-i în ţinutul Soroca, sat care i-a fost cumpărătură de la nepoţii Cozmei fost pârcălab"[1739].

1620, mai 10: Ispisoc de judecată de la Gaşpar voievod, după ce „Ionaşco Peaicul fost pârcălab şi cneaghina lui Anghelina, Mateia şi femeia lui Todosca, fiii lui Iuraşco şi ai Măriicei, nepoţi lui Pătraşco, toţi strănepoţi lui Cozma uşear, s-au pârât de faţă cu călugării de la mănăstirea lui Toader Moghilă (Todireni, din Burdujeni), zicând călugării cum ai au un sat, anume **Cobăliia**, în ţinutul Sorocii, şi drese pe el, iar Ionaşco, cu seminţiile sale, l-a luat lor; iar Ionaşco Păicul şi seminţiile lui au arătat uric de la Ştefan voievod şi ispisoace de la Ioan voievod, Petru voievod, Aron voievod, şi ispisoc de la Radul voievod, cum s-a pârât şi atunci, şi iarăşi a rămas Ionaşco Peaicul pe călugări… / Deci au rămas călugării

---

[1738] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 56, pp. 81-83

[1739] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 25-27

din toată legea”[1740].

1628, aprilie 25: Zapisul lui Iachim Bandur, prin care mărturiseşte „cum am vândut jumătate de sat **Cobălie** (azi Cobălia, ţinutul Soroca, Moldova)… lui Gorgan, ce a fost pârcălab, drept 300 de taleri… dinaintea lui Bădaşco pârcălab, Nechitei diacul din **Spinoasa** (ţinutul Hârlău, Iaşi), Ionaşco Bandur, Vasile Corpaci, Toader Beldiman, Vasile Japcăi, Văsiian chihaie din **Verbuşani** (lângă Salcia, Soroca, Moldova), Gavrilaş Căpotici, Dumitraşco Fulger diac „şi dinaintea a mulţi oameni buni”[1741].

1629, mai 13: Zapisul lui Iachim Bandur, în care mărturiseşte „cum am fost vândut o jumătate de sat **Cobăliia** lui Gavril Gorgan, drept 200 taleri, iar după aceea am avut gâlceavă cu cumnaţii mei pentru acea jumătate de sat, deci mi-am luat zi, până la Sfântul Petru, ori să fac ispravă, să ţie acea jumătate de sat, ori să-i dau banii, 200 taleri”[1742].

1629, noiembrie 26: Zapisul de mărturie al marilor boieri, în care scriu cum „Iachim Bandur, diac ot **Boteşti** ot volost Neamţ, s-a tocmit cu Dumitraşco Ştefan, logofătul cel mare, cu jumătate de sat **Cobăliia** de la Nistru, în ţinutul Sorocii, ce a fost întâi acel sat împresurat de Toader Movilă şi l-a dat mănăstirii sale de la Suceava (Todireni, din Burdujeni), iar apoi s-a sculat Ionaşco Peaicul, împreună cu nepoatele sale, cu Tofana,

---

[1740] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 99-101

[1741] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 349, p. 488

[1742] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, p. 109

femeia lui Iachim Bandur, şi au pârât pe călugări, deci l-au dobândit cu cheltuială mare, ce a cheltuit Ionaşco Peaicul şi a luat acel sat pe mâna sa, iar apoi s-a sculat Iachim Bandur şi a îmbiat pe cumnatul său Măteiaş Cărlig să întoarcă Peaicului pe acea jumătate de sat, iar Cărlig n-a avut cu ce întoarce, căci a fost sărac, ci a dat banii lui lui Iachim Bandur, care a întors Peaicului 83 de galbeni, apoi s-a tocmit cu cumnatul său Măteiaş Cărlig şi i-a dat doi cai buni şi un vig de postav, şi câteva cumpărături în **Unguraşi**, făcute cu femeia sa Tofana, şi le-a lăsat lui Cărlig, care i-a lăsat lui acea jumătate de sat Cobălia. Apoi văzând Bandur că este un om sărac şi nu va putea ţine ocine, a scos vânzătoare acea jumătate de sat… şi s-a aflat rudă mai de aproape cu Zânica,fata lui Mogălde vornic, jupâneasa logofătului Dumitraşco Ştefan… şi i-au dat 300 de taleri bătuţi şi un vig de postav"[1743].

1629: Todosiia, văduva sulgerului Peaicul, cumnatu-său Vasilcea cu femeia sa Nastasia, şi celelalte surori, Anghelina şi Efrosina, şi fratele lor Pavăl vând lui Dumitraşco Ştefan şi jupânesei Zinica, pentru 300 taleri, „jumătate de sat **Cobăliia**, ce este în ţinutul Sorocii"[1744].

1631, ianuarie 20: Fraţii Gheorghe Ştefan, Gligore şi Vasile, feciorii răposatului Dumitraşco Ştefan, mărturisesc „cum a fost cumpărat părintele nostru jumătate de sat **Cobăliia**, partea din jos, de la Iachim Bandur, pentru 300 de taleri, care jumătate de sat a fost cumpărat-o şi Gorgan vornicul de la Iachim Bandur, pentru 300 de taleri, 80 de

---

[1743] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 110, 111

[1744] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 115, 116

oi, 4 boi şi 3 vaci, iar pentru că s-a tras de moşie acea parte de sat dinspre răposata maica noastră, fos-a luat părintele nostru acea jumătate de sat de la Gorgan vornicul, întorcându-i 260 de taleri proşti, iar cu celelalte câte scriem i-a fost rămas, şi nu i-a dat, când a fost săvârşirea părintelui nostru, Corgan vornicul a ieşit la divan şi ne-a cerut bucatele acelea, care nu i s-au dat, deci noi, văzând că vine să plătim, am mai luat 60 de galbeni buni de la Gorgan vornicul şi i-am datacea jumătate de sat Cobăliia, ce se cheamă partea lui Iachim Bandur”[1745].

1631, mai 22: Tudosia, văduva lui Ionaşco Peaicul sulger vinde vornicului Gavril Gorgan, pentru 150 galbeni, „jumătate de sat **Cobăliia**, din ţinutul Sorocii… deci 80 galbeni i-a dat la mâna mea, iar 70 galbeni să îi dea lui Gheorghiţă, Grigore şi lui Vasile, feciorii răposatului Dumitraşco Ştefan logofăt”[1746].

1633, noiembrie 13: Întărit de Moise Moghilă voievod logofătului Pătraşco Ciogolea, care primeşte, drept danie şi miluire domnească, „un sat anume **Cobăliia**, în ţinutul Sorocii… care acel sat a fost cumpărătură Gonţii fost pârcălab, fiul lui Păcurar, de la nepoţii Cozmei pârcălab, şi l-a pierdut în hiclenie, când şi-a luat şi nume de domnie, în zilele lui Petru voievod”[1747].

1635, septembrie 1: Întărit de Vasile Lupu voievod logofătului Pătraşco Ciogolea, care primeşte ispisoc de judecată şi întărire, după o pâră cu pârcălabul Gheor-

---

[1745] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 115, 116
[1746] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 125, 126
[1747] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 129-131

ghe Catargiul „pentru satul **Cobălea**, la Soroca", sat care „a fost drept al lui Ion Movila, iar Bandur, care l-a vândut lui Gorgan, socrul lui Catargiul, n-a avut nici un drept să-l stăpânească"[1748].

1640, ianuarie 20: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului logofăt Pătraşco Ciogolea, care primeşte uric pentru satul **Cobâlia** şi **Balamutenii**, ce sunt în ţinutul Sorocei, care sate le-am dat domnia mea lui Gheorghe Catargiul pârcălab, după ce a adus Pătraşco Ciogolea logofăt urice, scriind cum au fost aceste sate ale lui Ion Movilă ce a fost vistiernic… Iar Gheorghe Catargiul să n-aibă nici o treabă, de acum, înainte, cu aceste sate"[1749].

1641, iunie 8: Scrisoarea fostului logofăt Ştefan, logofăt de Soroca, împuternicitul domnesc să cerceteze pricina dintre paharnicul Gheorghe Catargiul „cu ocanii din satul **Cunicea** pentru o poiană", Catargiu susţinând că poiana este „de hotarul **Cobăliei**, iar ocenii din Cunicea au zis că este hotarul satului lor, Cunicea… şi-am strâns oameni buni, pentru că drese n-au avut nici Gheorghe Catargiul, nici ocenii de Cunicea, ci s-au învoit şi-au lăsat cu iertare pe Bunăcale de **Soroca**, Gora de **Cobăliia**, Buda şi Mihăilă de **Cunicea** şi-au socotit cum au ştiut ei cu sufletele lor, de-au ales locul acelei poieni şi hotarul Cobăliei şi hotarul Cunicei, şi s-a stâlpit acel loc"[1750].

1650, aprilie 7: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce Pătraşco Ciogolea „s-a pârât de

---

[1748] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 222, p. 263

[1749] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 289, p. 281

[1750] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 137, 138

faţă cu Gheorghe Catargiul, pentru un sat, anume **Cobăliia**, ce-i în ţinutul Sorocii, zicând Ciogolea logofăt cum este acel sat dreaptă ocină şi cumpărătură de la Moise Mighilă voievod, şi a arătat drese vechi din bătrâne vremi, iar Gheorghe Catargiul agă a arătat drese de pâră şi de ferăe de la Radul Mihnea voievod şi de la Gaşpar voievod, cum s-a pârât cu vânzătorii lui Ciogolea şi cu călugării de la sfânta mănăstire Pantocrator (Todireni din Burdujeni); deci atunci i-a rămas pe dânşii, ca să nu mai aibă nici o treabă în acel sat. / Deci domnia mea am aflat cum nu are Ciogolea logofăt nici o treabă cu acel sat Cobăliia, nici rugătorii călugări de la Pantocrator să nu umble cu hiclenie. Astfel ei au rămas din toată legea ţării, iar Gheorghe Catargiul biv (fost) agă s-a îndreptat şi a pus ferăe 12 zloţi în visrierul nostru”[1751].

1767, iulie 31: Carte de împuternicire, dată de Grigore Ian Calimah voievod fraţilor Ion şi Costin Catargiul „să fie volnici a stăpâni satul **Cobăle**, ce-i la şinutul Sorocii şi să aibă a lua şi a trânge tot venitul moşiei”[1752].

[1751] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 144-146

[1752] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 266, 267

COBÂLNEA

(sau Cobălia, Cobăla pe Nistru,
raionul Rezina, Moldova).

1456, februarie 18: Întărit de Petru voievod protopopului Ioil şi fiului său Giurgea, gramatic, care primesc uric, pentru „satele anume: Oneşti la Cârligătură, pe amândouă părţile pârâului, şi prisaca pe care a întemeiat-o Giurgiu Negru, şi mănăstirea lor, şi loc de prisacă în acelaşi hotar, şi, mai sus, Voroveşti, şi poiana de la Ştefan Roşul, pe care le-a dat-o Ştefan de bunăvoia lui, şi, mai jos, pe acelaşi pârâu, la lazul lui Simion, loc de moară, şi prisaca lor din dreptul Podobitului, în pădure, şi Arpăşeştii lui Arpaş, şi, peste Bahlui, la Glodurile de la Movila Mare şi la fântâna lui Berbeniţă un loc din pustie, să-şi întemeieze sat şi fânaţ, şi, pe Şacovăţ, un loc de moară, unde vor putea să-şi facă, şi pe Stavnic, asemenea, şi, deasupra Nistrului, Cunicea, amândouă cuturile, şi **Cobâlia**, şi Armeni, lângă Suceava, şi seliştea lui Scandal, lângă Roşiori, şi Todereşti ”[1753]. Hotarul, din veac, iar pentru pustii, îndestul.

1482, aprilie 15: Întărit de Ştefan voievod uşarului Cozma, care cumpărase, cu 160 de zloţi tătăreşti, de la Şteful Spineanul şi soţia lui Fetca, fiica lui Cămilă, „un sat, anume Cobâlia pe Nistru, ocina Fetcăi, fiica lui

[1753] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 56, pp. 81-83

cămilă, din uricul ei drept şi propriu”[1754]. Hotarul, din veac.

1592, februarie 17: Carte de împuternicire, dată de Aron voievod fraţilor Iuraşco aprod şi Pavăl, „spre aceea ca să fie tare şi puternic a-şi stăpâni a sa dreaptă ocină şi moşie, anume satul **Cobăliia** din ţinutul Soroca”[1755].

1592, februarie 17: Întărit de Aron voievod fraţilor Iuraşco aprod, Pavăl şi Mărica, fiii lui Pătraşco pârcălab, nepoţi Cozmei uşar, „din uricul de cumpărătură ce a avut bunul lor Cozma uşar de la bătrânul Ştefan voievod, satul anume **Cobăliia**, în ţinutul Sorocii”[1756].

1633, noiembrie 13: Întărit de Moise Moghila voievod logofătului Pătraşco Ciogolea, care primeşte uric pentru dania domnească „un sat, anume **Cobâlia**, în ţinutul Soroca, din privilegiul de danie şi miluire ce a avut bunicul nostru Ion Moghila vistiernic de la Petru voievod pe acel sat… cumpărătura lui Gonţea fost vornic, fiul lui Păcurar, de la nepoţii lui Cozma fost pârcălab, şi a pierdut acel sat, Cobâlia, Gonţea, fiul lui Păcurar, în viclenie, când şi-a luat nume de domn, în zilele lui Petru voievod”[1757].

1904: „**Cobâlnea**, sat în judeţul Soroca, volosti Cotiujeni, aşezat pe ţărmul pârâului Cerna, aproape de izvoarele sale. Are 221 case, cu o populaţie de 1.197

[1754] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 244, pp. 371-373

[1755] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 57, 58

[1756] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 59, 60

[1757] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 411, pp. 515-517

suflete, români şi ruteni; biserică; şcoală; vite mari 40”[1758].

COBICENI

(contopit cu Hlipiceni, comuna Hlipiceni, Botoşani).

1632, mai 22: Zapisul fraţilor Tofan şi Neculai Sechil, prin care mărturisesc că s-au „tocmit cu Lupul Prăjescul să-i vindem satul **Cobecenii**, ce este partea noastră, în ţinutul Hârlăului. Şi am tocmit să ne dea 100 de galbeni buni şi 5 iepe. Deci 20 galbeni ne-a dat şi ne-a rămas cu 80 de galbeni şi 5 iepe… după Sâmpietriu, într-o săptămână, la casa dumisale, şi să aducem şi dresele, iar dumnealui să ne dea acei bani şi iepele”[1759].

1632, noiembrie 3: Zapisul marilor boieri, în care mărturisesc că Tofan Sechil şi nepotul său Neculai Sechil au vândut „toată parte lor din sat de **Căbăceni** (Cobiceni, contopit cu Hlipiceni, comuna Hlipiceni, Botoaşani), pe Jijia, ce este în ţinutul Hârlăului, toată partea lor ce se va alege din tot locul, din vatra satului şi din ţarină şi din câmp şi din fânaţ, cu loc de eleşteu şi cu vad de moară în Jijia… fratelui nostru Lupului Prăjescul, ce a fost postelnic, drept 150 de galbeni şi 10 iepe”[1760].

[1758] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 70

[1759] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 80, p. 86

[1760] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 236, pp. 294, 295

1899: „**Cobiceni**, sat în partea de sud-est a comunei Todireni, plasa Jijia, judeţul Botoşani. E așezat sub coastă de deal, pe țărmul drept al Jijiei. Moşia se compune din 2 părţi: Cobicenii lui Panaite Necula, de 1.000 hectare, și Cobicenii Fraţii Guşerescu, de 258 hectare, pe lângă carie se mai adaugă şi părţile locuitorilor, de 214 hectare. Are o populaţie de 60 familii sau 280 suflete, care locuiesc în 45 case. Are o biserică, deservită de personalul bisericii din Hlipiceni. Sunt 45 de contribuabili. Vite sunt: 214 boi și vaci, 6 cai, 116 oi, 25 mascuri. Stupi cu albine sunt 10. Sunt 2 cârciumi”[1761].

COBOLTA

(Lăpuşna, Moldova).

1586, iunie 3: Ispisoc de judecată de la Petru voievod, după ce Gorcea Albută, marele vătav al ţinutului Sucevii „a pârât pe Holban şi pe ai lui pentru un loc de pe Cobolta, mai în jos de gura văii Speii, de către apus, unde şi-a fost făcut Ohorca casă pentru sine, zicând cum că acel loc este dat născătorilor lui, lui Petre Albotă logofătul în zilele lui Alecsandru (Lăpuşneanu) voievod şi ale lui Bogdan voievod, şi a arătat privilegii; şi când li s-a întâmplat să iasă din ţară, cu Bogdan (Lăpuşneanu) voievod, apoi holban cu răzeşii lui iarăşi a cerut acel loc de la Ioan voievod, loc din pustietate… Iar Holban cu ai

[1761] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 536

săi s-au dat rămaşi din toată legea ţării"[1762].

1692: „Izvod de moșii ce avem de pe moșii (bunicii) noștri, și anume de pe tatăl nostru Istrate Caroian și de pe mama noastră Soltana de Pistrueni, de pe Răut, ce avem de pe strămoșul nostru de Pistrueni, ce a fost vistiernic mare, a opta parte din sat din **Pistrueni**, sat întreg, cu amândouă fețele Răutului, partea Rusoii, a fetei Pistruiului, și a opta parte din **Ciolănești**, cu a patra parte din jumătate de sat din **Coșniță**, de pe Ciorna, și a opta parte din jumătate de sat, din sat, partea din jos, din **Crimenciuc**, ce-i în țărmurile Nistrului, și a opta parte din **Olișcani**, ce este în olatul Ciornii, iară partea din jos, și a opta parte din a patra parte din sat din **Suruceni**, de pe Ișnovăți, din parte din jos, și a opta parte din jumătate din sat **Divice** pe Bâc, și a opta parte; aceste sate îmblă în opt părți și ne sunt ocină, moșii, de pe strămoșul nostru Pistruiul vistiernicul. / Și strămoșul nostru Rusul are a patra parte din **Mihălașa**, partea lui Istrate Caroean cu frații săi, cine va fi din Iurculeasă și din Săvușcesă și din Derenoi, și a patra parte de sat din **Piscani**, și a patra parte din sat din **Sămășcani**, partea din jos și iazul din mijloc, cu sălci multe. Aceste părți și ocine sunt de pe strămoșul nostru, de pe Rusul. / Moșie și ocină ce mai avem de pe strămoșul nostru, de pe Ioan Caroeanu, și satul **Crăciuneștii**, sat întreg, ce sunt pe Ciulucu cel mare. Așijderi, un sat întreg, ce se cheamă **Scârnăvii**, ce sunt alăture cu **Crăciuneștii din sus**, cu frații săi, cine va fi din popa Ciui, din Tribăș, din Niță, din popa Taos și din Istrate Caroean, ce ne sunt părți și ocini, ne sunt de pe Ioan Caroianu, strămoșul nostru, și din jumătate de sat din **Năpădeni**, a cincea parte, partea lui Istrate Caroian,

[1762] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. II, Iassi 1889, pp. 260, 261

fără de alți frați, din partea din sus, iară din partea din jos tij (la fel) din Năpădeni, parte lui Cotârlă, ce-i cumpărată din Andrieș și de mătușa noastră Lupa, fata Prăbăș, 300 ughi (ducaţi ungureşti) a dat când prada lui Vasile vodă, de a răscumpărat cumpărăturile, a patra parte a lui Istrate Caroian și din jumătate de sat din **Fântâne** a patra parte a lui Istrate Caroian. Aceste părți și ocini sunt de pe strămoșul nostru Ioan Caroian moșii. / Și ocina ce avem de pe strămoșul nostru Coromă Lașcul, jumătate de sat de **Drujăni**, ce să cheamă **Cobolta** de Drujinca, și se împarte cu Hășdienii în două și din țărmurile Drujălii, ce se împart în două la Roșestii și cu Scutăreștii, și din jumătate de sat din **Titieană** de pe Dele, a şasea parte, parte Andrăchii, fără de alți frați, frații Andrăchii după Geantaonul"[1763].

COCHIUJENI

(raionul Edineţ, Moldova).

1770-1772: Satul **Cochiujenii**, ţinutul Hotinului, ocolul Mijlocului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1764], **toată suma caselor: 175**. Scădere rufeturi 29: 2 popi, 1 dascăl, 6 scutelnici, 20 ţigani. Rămân birnici 146. / **Birnicii**: Alecsandru fiul Ursulesii / Andrei Stâncă / Ilie Grecul / Iacob al Mărculesii / Tănasă Stâncă / Ioniță al lui

[1763] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 115, pp. 136, 137

[1764] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 162, 163

Gaşcul / Gheorghe Rodinco / Vasile Stâncă / Mușat Loisa / Dumitru Mândru / Nichita fiul Mărculesii / Grigoraș fiul Ursulesii / Ion Mortul / Gheorghe, văcar / Vasile Rodinca / Ștefan, vătăman / Ștefan, rusul / Ioniță Rumbul / Ion Cuflinco / Gavril Frumușinco / Andreuță / Vasile Tătarul / Dumitraș Culeșanul / Simion Berdei / Vasile frate lui Andreuță / Mihălache Mortul / Timofte Mortul / Ștefan Bordei / Ursul fiul lui Lupan / Toader Răvenco / Chiriac Răvenco / Alecsa al lui Răvenco / Lupul fiul lui Răvenco / Vasile, pânzariul / Andrei, văcariul / Matei, rus / Ioniță Cucul / Ivan, rusul / Vasile Băbuță / Tudose / Grigoraș fratele lui / Andronache Cucul / Tănase Cucul / Lupan / Nicolae Lungul / Ursul Lungul / Toader Ciobănaș / Toader fiul Chilinei / Simeon Comănoc / Ursul Tufă / Lupul fratele vornicului / Timofte Giosan / Ion Druță / Vasile Bounegru / Ștefan Covașă / Enache Giosan / Ignat Comănoc / Ion Ostahe / Toader Posmar / Ștefan, calpagiu / Ostahe, păscar (pescar – n. n.) / Antohe, cibotar / Macovei, rus / Matei, rus / Ion al lui Ganul / Vasile Gănuțul / Ioniță al lui Gănuțul / Ursul Curcă / Ion fiul Ganului / Ștefan, funar / Grigoraș al funarului / Nichita, rus / Vasile, rusul / Zaharia, cibotar / Mihai al pasului / Vasile Verenie / Iacob, pas / Ioniță fiul babei / Tănasă fiul funariului / Fodor, rus / Gavril, rus / Matei, rus / Ștefan Gacul / Ivan, morar / Socrul lui Ivan / Nazarie / Lupul fiul lui Nazarie / Gavril, rus / Toader al lui Ganul / Mihai Ciurul / Gavril Bocan / Simion, pas / Vasile, rusul / Ion fiul Irimiei / Irimia / Iacob, rus, frate lui Fodor / Nicolae Tiutiuliuc / Nicolae Bărgan / Gavril Bulduma / Ivan fratele lui / Vasile Gâscă / Lupul Pulan / Lupul Caraoman / Nistor Bordeian / Vasile cumnat lui Țâbârnă / Lupul fiul lui Beșliu / Simion Țâbârnă / Matei, pânzar / Chiriac

Moroșan / Andronache / Ignat fiul lui Iftimi / Ursul Bortă / Ion, bârsan / Grigoraș, plăcintar / Alecsa al lui Căpățină / Ion Căpățină / Toader Minciună / Mihalache al lui Tănase / Ion al pescarului / Simion, pescarul (păscarul, în text – n. n.) / Simion fiul Mărculesii / Ursache fiul lui Vlase / Toader Rănibou / Costandin Rumbu / Nichifor, cibotar / Iftimie al Ghiniței / Andronache, ciobanu / Pavel al păscariul / Vasile Cirimpie / Ion fiul pescarului / Vasile Niagul / Iacob fiul lui Chihai / Gheorghe Olmadem / Andrei al Procăi / Grigoraș Bortă / Andrei al Procăi / Trohin Sprânciană / Miron fiul lui Costia / Savin Țibrica / Acsenti Ciucă / Savin Țibrican / Constandin Găină / Darie, cojocar / Gheorghe, vornic / Vasile, vătăman / Ioniță, vătăman. // **Rufeturi**: Popa Dragomir / Popa Ion / Radul, dascăl / Ivan, vezeteu, scutelnic la bașia Coste pârcălab / Vasile, plugar, scutelnic la bașia Coste pârcălab / Onofrei, plugar, scutelnic la bașia Coste pârcălab /Petre, bucătar, scutelnic la bașia Coste pârcălab / Ivan, rusul, scutelnic la bașia Coste pârcălab / Hrincul, rusul, scutelnic la bașia Coste pârcălab / Mihai, țigan / Lazăr, țigan / Gheorghe, țigan / Vasile, țigan / Nicul, țigan / Vasile, țigan / Petre, țigan / Dragomir, țigan / Vasile, țigan / Costandin, țigan / Georghe, țigan / Ștefan, țigan / Ștefan, țigan / Niagul, țigan / Nicolae, țigan / Gheorghe, țigan / Petre, țigan / Vasile, țigan / Păvălucă, țigan / Ioniță, țigan.

COCIA

(lângă Tecuci, Galaţi).

1774, iunie 26: Satul **Cocia**, ţinutul Tecuciului, ocolul Târgului, după recensământul lui Rumeanţev[1765], avea **toată suma caselor 27**. Scădere rufeturi 2: 1 vornic, 1 vătăman. Rămân birnici 25. / **Birnici**: Vasili Buti / Grigori Putricia / Andronachi zet (ginere) pâslarului / Voicu sin (fiu) pâslarului / Vasile, pâslar / Stoica Boubătrân / Vlad Ţuguiu / Toader Bălăuţă / Ion Gâlcă / Gheorghi Lungul / Ilii brat (frate) Gheorghi / Neculai sin (fiu) Stanca / Sarafim sin Tudosii / Ion Bâcul / Mihai, holtei cu mamă / Duminică, holtei cu mamă / Vlad Corcotă / Mihai zet (ginere) Crâstinei / Stancul brat (frate) lui / Neculai Negru / Ştefan, rotar / Ion brat lui, holtei cu mamă / Vasili Lungul / Mihalcia, bejenar / Dumitru Ghimuş. // **Rufeturi**: Vornicul Mircia / Tudosii sin Bâcul, vătăman.

[1765] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 560

COCIU

(satul Stănueşti, azi Cociu, comuna Moşoteni, Bacău).

1636, februarie: Întărit de Vasile Lupu voievod ceaşnicului Dabija şi cneaghinei lui Schiva, în baza unui zapis de la Ivan fost cămăraş şi Vasile Rugină din **Găiceni** (comuna Găiceana, Bacău), Hârbor şi Gherasim spătar din **Măţcani** (înglobat în Drăgeşti, comuna Tătărăşti, Bacău), Calotă din **Hrueşti** (comuna Huruieşti, Bacău), Chervasie din **Giordzeşti** (azi Giurgeni, comuna Tătărăşti, Bacău), Isac din **Herniceşti** (înglobat în Perciu, comuna Huruieşti, Bacău), Ionaşco, fiul lui Cârstea din **Ungureni** (comuna Tătărăşti, Bacău), popa Anton din **Cicoveni** (înglobat în Movileni, comuna Coroieşti, Vaslui), Toader diac, Paşcul, Chigicean şi Liica din **Mireni** (comuna Coroieşti, Vaslui), Burlan şi Gheorghe Viţă din **Stănueşti** (azi Cociu, comuna Moşoteni, Bacău), „scriind şi mărturisind cum a venit înaintea lor Gheorghe, fiul lui Florea, nepotul lui Dumitru… şi a vândut 12 ogoare din satul **Mireni**, care este în ţinutul Tutovei, pe Pereschiv, lui Dabija ceaşnic şi cneaghinei lui Schiva, pentru 12 taleri. / Şi a cumpărat şi alte părţi din acest sat…de la Pahomie, pentru 6 ughi; de la Buroban, partea lui Dragoş şi partea lui Stegar, pentru 12 taleri; de la Chighician, toată partea lui, pentru 12 taleri; de la Nastea, fiica lui Mihoci, a cincea parte din acest sat; de la Drăghinoae din **Petreni** (azi Chetreni, comuna Motoşeşti, Bacău), partea lui Dumitru, fiul lui Pantea, din acest sat,

care a fost pusă zălog de multă vreme la Drăginoae, pentru 10 taleri; de la Toader, fiul lui Paşco, partea lui Gherman din acest sat Mireni, pentru 12 taleri… / Şi de asemenea, de la Părasca, partea lui Terchilă din satul **Stănueşti**, pe acest pârâu, pentru 20 de taleri; de la Burlan, toată partea lui din acest sat Stănueşti”[1766].

COCIUBA

(sat pe Iezer, lângă Ruşi, înglobat în Ruşi,
comuna Puieşti, Vaslui).

1443, mai 27: Întărit de Ştefan voievod lui Gherei, care primeşte uric pentru „satele anume Nena, pe Studineţ, unde este casa lui, pe din sus de Mic Jăurescu, unde a fost Clopot, şi, pe din jos de Iazăru, Bălăceştii, şi pe din jos de Bălăceştii, o fântână, anume Prozioane, pe din sus de Ezăreanu, să-şi aşeze acolo sat, şi, deasupra Cociubii, o fântână, să-şi aşeze iarăşi sat, şi, la Vatice, unde au fost Ştefan Răspop, şi, la Chengaci, unde au fost Cergăşă, şi, pe Prut, unde au fost Badea Bratişanul, şi loc de moară şi selişte… Iar hotarul tuturor acelor sate să fie cu toate hotarele lor cele vechi, pe unde au apucat din veci”[1767].

1632, noiembrie 7: Zapisul ureadnicului de **Bârlad** Andrei, al lui Glegorie Surtă şi Glegorie din **Cociuba** (în Rusi, comuna Puieşti, Vaslui), al lui Gavril

---

[1766] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 326, pp. 368-370

[1767] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 233, pp. 327, 328

Mustaţă şi Gavril, feciorul lui Surtă, Ursul, feciorul Zaharei din **Gherghești** (comuna Gherghești, Vaslui), şi Strătulat, şi Frăteiu, prin care mărturisesc cu sufletele „cum au venit în faţa noastră Focşa din **Băliţeşti** (în Hălăreşti, comuna Iana, Vaslui) şi cu feciorii săi… şi au vândut din sat din Băliţeşti a cincea parte, cu vad de moară şi cu tot venitul, lui Ifrim şi femeii sale Hilinei, drept un cal şi patru oi, şi s-a biciuluit calul drept 30 de lei şi oile câte un leu"[1768].

1634, septembrie 1: Întărit de Vasile Lupu voievod vornicului Dumitraşco Gheuca, care primeşte uric pentru jumătate din satul **Ruşi** (comuna Puieşti, Vaslui), partea de sus, cu loc de moară şi de iaz, ce i-a fost cumpărătură de la Constantin, fiul lui Mecea, nepotul lui Mecea bătrânul, şi de la Focşa, fiul lui Cârstea, pentru 70 taleri de argint; şi altă parte de ocină, din acea jumătate de sus, ce şi-a cumpărat-o de la Ion, fiul lui Şteful, şi de la Zaharia, fiul lui Petrea, care parte a lui Ion şi de la Zaharia este din jumătatea de jos a satului Ruşi şi a cumpărat-o pentru 60 taleri de argint; şi altă parte de ocină, cumpărătură de la Nedeală şi Ileana, nepoţii lui Hilip, pentru 20 taleri de argint. Şi acele părţi cumpărate de la Gheorghe şi Cârstea, nepoţii lui Pârvan fost armaş, pentru 60 ughi buni"[1769].

1899: „**Cociuba**, seliște ce ţine de comuna Ruși, în plasa Tutova, judeţul Tutova"[1770].

[1768] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 242, pp. 301, 302
[1769] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 248, pp. 278, 279
[1770] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 542

CODĂEŞTI

(comuna Codăeşti, Vaslui).

1632, mai 12: Întărit de Alexandru Iliaş voievod lui Vasile Purcel, fiul lui Gavril Purcel, nepotul lui Purcel fost postelnic, după ce se pârâse la Divan cu popa Gligorie şi cumnatul lui Lazor din **Glodeni** „pentru o bucată de loc din satul **Codăeşti**, ce este pe valea Cuţitnei, în ţinutuş Vaslui, care le-a fost luată lor în zilele lui Moise Moghila voievod, jeluindu-se şi arătând înaintea noastră un uric vechi de şa Ştefan voievod cel Bătrân, de 134 de ani… Şi când a fost în zilele lui Moise Moghila voievod, popa Gligorie din Glodeni şi cumnatul lui Lazăr, şi cu toate rudele lor, ei au venit în Divanul milostivirii sale cu multe înşelăciuni şi au luat un hotarnic… care nu a întrebat de oameni buni şi bătrâni, megieşi de primprejur, şi nu a cercetat acel uric vechi în semne, ci el iarăşi, pe urma lor, cu înşelăciune, fără dreptate şi fără ispravă, ca un om fără minte a făcut mare asuprire şi a luat ocina şi a dat-o în partea popii Gligorie şi a cumnatului lui Lazor, şi tuturor rudelor lor”[1771].

1632, decembrie 2: Zapisul marilor boieri, în care mărturisesc că a venit înaintea lor fostul şetrar Pânte „şi a vândut dreapta sa ocină, ce a avut răs-străbunica lui, Vasutca, de la Ştefan voievod cel Bătrân, şi din uric de

---

1771 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 74, pp. 79-82

împărţeală ce a avut mama lui Tudora de la acest Petru voievod cel Bătrân, jumătate de sat din **Codăeşti**, partea de jos, cu vad de moară în Dobrovăţ, şi cu moară gata şi cu loc de piuă, şi, de asemenea, şi din cealaltă jumătate de sat, partea de sus, a cincea parte, care este în ţinutul Vasluiului, care acea a cincea parte îi este de la nepotul lui, Dumitru Purcel, şi de la femeia lui, Ileana, pentru că i-a plătit capul de la o greutate. Aceea a vândut-o fratelui şi prietenului nostru Ionaşco Cehan mare pitar, pentru 225 ughi buni"[1772].

1635, martie 10: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului mare vornic Ionaşco Cehan şi lui Duca fost comis, care primesc urice pentru „un sat, anume **Novacii** (înglobat în Duda, comuna Duda-Epureni, Vaslui), ce este în ţinutul Fălciului, care a fost drept domnesc, ascultător de ocolul târgului Huşi, Şi au dat 600 taleri de argint lui Ştefan Tomşa voievod, atunci când a mers Enachi Catargiul banul la Ţarigrad pentru nevoia ţării… / o selişte, anume **Stănileştii** (comuna Stănileşti, Vaslui), care este în ţinutul Fălciului, cu bălţi de peşte şi cu vad de moară la Prut, unde au fost 6 mori domneşti într-o casă… fostă dreaptă domnească, lângă târgul Huşi, dată lui de Barnovschi voievod pentru slujbă credincioasă şi pentru un cal bun, pe care l-a luat de la el şi l-a trimis la craiul unguresc… / alt sat, **Volosenii** (comuna Stănileşti, Vaslui), în ţinutul Fălciului, fost drept domnesc, ascultător de ocolul Stănileştilor, dat lui de Ştefan Tomşa pentru 200 ughi şi 6 cai buni, ce s-au dat în slujba ţării… / alt sat, anume **Măicanii** (comuna Lunca Banului, Vaslui) şi **Cerbicani** (comuna Lunca Banului, Vaslui), şi

---

1772 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 251, pp. 314, 315

cu bălţi de peşte, anume Căuşul, Alba, Neagra, Pepelea, Cerbicana, Gârla Stâlpului şi Lungul, jumătate, care acest sat Măicani a fost drept domnesc, ascultător de ocolul Stănileştilor, dăruit de Radul Voievod pentru doi cai buni, ce i-a dat în treaba ţării… / o parte din satul **Dolheşti** (lângă Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), care este la obârşia Crasnei, în ţinutul Fălciului, cumpărată de la Păcurar, fiul lui Cozma sulgerel, a cincea parte din a şasea parte, partea Stancăi, cu 60 taleri de argint… / jumătate din satul **Codăeşti** (comuna Codăeşti, Vaslui), partea de jos şi cu vad de moară la Dobrovăţ, de asemenea a cincea parte din cealaltă jumătate din satul Codăeşti, care este în ţinutul Vaslui, cumpărată de la Pântea fost şetrar, fiul Tudorei, pentru 225 ughi… partea de sus a dat-o lui Pântea vara lui Tudora, fiica Anisiei Purceloae, pentru că a plătit capul ginerelui său Dumitru Purcel, pentru o moarte de om, pe care a făcut-o el"[1773].

1635, martie 24: Zapisul lui Istratie şi Lazor din **Glodeni** (lângă Iaz, comuna Soleşti, Vaslui), al popii Măteiu şi Pântea din **Mirceşti** (comuna Tăcuta, Vaslui) şi al lui Tilie şi Răzmiriţă din **Codăeşti** (cvomuna Codăeşti, Vaslui), prin care mărturisesc că au venit în faţa lor fetele Tudorii, Ileana, Acsinia, Mica şi Mărica, nepoatele lui Purcel postelnicul şi au vândut vornicului Cehan „moşia ce au avut în sat, în **Duşeşti** (comuna Codăeşti, Vaslui), partea Tudorii toată şi a lui Ionaşco tij (la fel) toată, şi jumătate de parte a lui Pătraşco, pentru 35 de galbeni, bani buni, cum umblă la vistierie"[1774].

[1773] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 54, pp. 52-56

[1774] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 67, pp. 74, 75

1635, mai 13: Zapisul surorilor Nastasia şi Anna, fetele lui Dumitru Purcel, nepoatele postelnicului Purcel, care mărturisesc că au vândut „dreaptă ocină şi moşie din sat de **Codăeşti**, partea de sus… lui Ionaşco Cehan ce-a fost vornic mare, drept 12 galbeni. Şi într-această tocmeală au fost frate-nostru Ardarie, Iorga, Dulde şi Andreica de **Pogăneşti** şi mulţi oameni buni”[1775].

1636, ianuarie 20: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod „lui Ionaşco Cehan, ce a fost vornic mare, spre aceea ca să fie tare şi puternic a soroci şi a chema înaintea Domniei Mele pe Pântea şi Vasile Purcel, să aducă uricul **Codăeştilor**, să fie a treia zi înaintea Domniei mele”[1776].

1636, mai 11: Zapisul surorilor Solonca şi Diia, fetele lui Dumitru Pucel, feciorul lui Purcel postelnicul, prin care mărturisesc cum a vândut moşia lor „din sat din **Codăeşti** (comuna Codăeşti, Vaslui) lui Dumitru ce-a fost vornic, drept o vacă cu viţel biciuluită drept 9 zloţi şi jumătate, 40 potronici de argint, un sac de făină de 6 merţe, drept 2 lei… Şi în această tocmeală s-au întâmplat Bălan, Gavril, Dumitru Dugulciu şi Gheorghe de **Şerboteşti** (comuna Soleşti, Vaslui), Buţurcă de **Todireşti** (comuna Todireşti, Vaslui) şi alţi oameni buni. Şi muma noastră Purceloaia încă a fost de faţă”[1777].

1637, aprilie 12: Zapisul lui Dumitru Buhuş fost vistiernic, în care mărturiseşte cum a cercetat pricina

[1775] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 116, p. 154

[1776] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 309, p. 346

[1777] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 416, p. 477

dintre Ionaşco Cehan vornic şi Dumitru Leoa uricarul „pentru nişte mori şi un eleşteu din sat din **Codăeşti** (comuna Codăeşti, Vaslui), ce este în ţinutul Vasluiului, pe Cutâtna", pe care izbuteşte să-i împace. Martori: „Lupul din **Popeşti** (comuna Micleşti, Vaslui), Burnar din **Mânjeşti** (comuna Codăeşti, Vaslui), Lazor din **Glodeni** (comuna Codăeşti, Vaslui), Vasile, Condrea, popa Mătei şi Pătraşco Peicul din **Todireşti** (comuna Codăeşti, Vaslui), Bălan şi Ţigan din **Şărboteşti** (Şerboteşti, comuna Soleşti, Vaslui) şi alţi oameni buni"[1778].

1637, mai 22: „Eu, Pântea, mai sunt dator lui Ionaşco vornicul cu 32 de galbeni pentru partea Tudoriei din **Codăeşti**, partea de sus, şi apoi Loghin mi-a întors. Aşijderea să-i dau 12 ughi şi 2 zloţi pe două poloboace cu miere, ce-am luat iar de la dumnealui, şi ziua ne este, din luna lui mai, din 22 de zile, până la Vinerea Mare, să-i dau banii. De-i voi da banii atunci, dumnealui vornicul să ia el a zecea, iar de-i voi putea da banii înainte, pe la Sventi Ilie, să iau eu a zecea"[1779].

1638, mai 20: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „au avut zi, înaintea porţii domniei mele, Dumitru ce-a fost vornic şi Vasile Purcel cu Loghin de **Mirceşti** (comuna Tăcuta, Vaslui), pentru o cheltuială ce-au cheltuit Dumitru biv vornic şi Vasile Purcel pentru ocina **Codăeşti** (comuna Codăeşti, Vaslui), pentru care s-au pârât de faţă mai devreme. Deci au rămas sluga noastră Dumitru vornic şi Vasile Purcel pe Loghin, ca să fie acea cheltuială în trei părţi… Deci Vasile Purcel

---

[1778] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 59, p. 60

[1779] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 105, pp. 102, 103

a luat, cu cartea domniei mele şi cu sluga domniei mele Vasile spătărelul din **Todireşti** (comuna Codăeşti, Vaslui), nişte vite de boi, pentru acea cheltuială, de la Loghin şi le-au biciului Vasile din Todoreşti şi cu Vasile Buznăiu drept 23 de zloţi"[1780].

1638: Căzacul, feciorul popii Mihăilă din **Cursăci** vinde lui Constantin Cehan, „drept un cal bun, biciuluit drept 20 ughi (ducaţi ungureşti) şi 2 ughi… prisaca cea bătrână de pe valea pomilor, cu zămnic în prisacă şi cu pomi în prisacă şi prin jur, şi o selişte de vie cu pomi pe prelugul viei, aşijderi în valea pomilor, lângă prisacă, şi un loc de zămnic în valea pomilor, să fie de udat grădina, în vatra satului Cursăci… dinaintea popii Bosie, Lepădat, Moisăi, Sirian sin (fiu) Rogojan din **Fereşti**, Marie sin Guzuc ot **Codăeşti**, Andronic de **Părtănoşi** şi a mulţi oameni buni"[1781].

1640, aprilie 10: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Dumitru, ce a fost vornic, s-a pârât de faţă, înaintea domniei mele, cu ginere-său Vasile Purcel şi cu toţi fraţii lui, cu Vasile Bogza şi cu toate fetele mătuşii sale Tudora, şi cu toată seminţia lui pentru o parte de ocină, din jumătate de sat **Codăeşti** (comuna Codăeşti, Vaslui), a treia parte, partea de sus, şi cu moară făcută de Dumitru vornicul, şi cu vaduri de moară în Cuţitna şi în Dobrovăţ, ce este în ţinutul Vasluiului, zicând Dumitru cum acea parte de ocină a cumpărat-o de la toţi feciorii lui Dumitru Purcel, cum a arătat şi zapis de mărturie şi dres de la domnia mea pentru acea parte de

---

[1780] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 359, p. 352

[1781] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Fereştii, Vaslui*, vol. XVI, Iaşi 1926, p. 62

ocină. / Deci domnia mea le-am aflat lege şi le-am pus zi în două rânduri, să meargă la oameni buni, să socotească cât va fi dat Dumitru pe acea ocină şi cât va fi cheltuit pe pâră, când s-a pârât cu Cehan vornicul şi cu satul **Glodenii** (comuna Codăeşti, Vaslui), pentru acea parte de ocină. Acea cheltuială şi acei bani toţi, cât va fi dat Dumitru, să aibă a-i întoarce Vasile Purcel şi să-şi ţină ocina. / Deci, Dumitru, a mers la oameni buni, acolo au socotit şi au aflat cu sufletele că a cheltuit Dumitru pe cumpărătură, pe moară şi pe pâră, 60 de galbeni, şi a adus mărturie. Deci, când a fost la zi, iar Vasile Purcel n-a dat banii, Dumitru a aşteptat, după zi, până a patra zi, şi banii tot nu i-au mai dat… / Iar Vasile Purcel şi cu toată seminţia lui au rămas dinaintea domniei mele şi din toată legea ţării"[1782].

1643, septembrie 2: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Dumitru fost vornic, care cumpără, cu 68 galbeni, de la Petrica, fiul lui Mihăilă, fiicele Anesiia, soţia lui Enache, şi Păscălina, soţia lui Şaropul, şi Mărica Şchioapa „dreaptă ocină şi dedină din satul **Negoeşti** (înglobat în Codăeşti, comuna Codăeşti, Vaslui), din ţinutul Vaslui, şi alte părţi, pe care le-a cumpărat Petrica singur de la Solomia, fiica lui Giurgiu, şi de la Mierla, soţia lui Luca", iar de la Măria, fiica Ioanei, nepoata lui Alexie Belie, strănepoata lui Belie din **Burdugani** (lângă Fereşti, comuna Văleni, Vaslui), cu 25 taleri buni, „partea mamei sale Ioana din acelaşi sat Negoeşti; / iar de la Ionaşco Mândre, nepotul lui Ghindă, primeşte în dar „a sa

[1782] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 331, pp. 344, 345

dreaptă ocină şi dedină din satul **Todireşti** (comuna Codăeşti, Vaslui), din ţinutul Vaslui”[1783].

1644, august 25: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului postelnic Grigorie, care cumpără, cu 100 taleri, de la Mirăuță, Ghinia, Maria și Dochița, fiii lui Pântea medelnicer și de la Iftodi, „cât se va alege partea tatălui lor Pântea din satul **Totoești** (înglobat în Codăești, comuna Codăești, Vaslui), ce este în ținutul Vasluiului”; / de la Loghina, fiica lui Bogza fost logofăt, nepoata lui Purcel, cu 28 de taleri, „partea mamei ei Neacșa, din același sat Totoești, cu vad de moară la râul Vaslui”; / de la Neculcea, fiul lui Onilă, cu 30 taleri, „cât se va alege din același sat mai sus scris și din satul **Nuorești** (Nourești, comuna Ciortești, Iași)”; / de la Cârstea și Vasile, fiii lui Drăguș, cu 50 taleri, „dreapta lor ocină și cumpărătură din jumătatea satului **Miclești** (comuna Miclești, Vaslui), ce se numește **Berindești**, din același ținut, jumătate din jumătate din vatră de sat, din câmp și din tot venitul”; / de la Neculai, fiul lui Ștefan Drăguș, cu 68 taleri de argint, „partea tatălui său Ștefan Drăguș din același sat **Berindești**”; / de la Grăjdan, femeia lui și toți frații lor, fiii lui Crăciun, cu 35 taleri, „cât se va alege partea Buhloaei din satul **Miclești**, din vatra satului, din câmp și cu tot venitul”; de la Tiron, cu 25 taleri, „cât se va alege partea Tudoscăi din același sat **Berindești**”; / de la popa Matei, fiul Cernei, nepotul Bâlei, cu 160 galbeni, „tot satul **Ruseni** (comuna Tăcuta, Vaslui), din același ținut, însă cu jumătate de vad de moară și cu moară gata, și cu a patra parte din Poiana Cârnului, din locul **Șerbeștilor** (comuna Ciortești, Iași) în jos, până la șes, pe

[1783] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 163, pp. 154-156

unde a fost vechiul Vaslui”; / de la popa Platon, cu 15 taleri, „o vie de la **Huși**”; / de la Margine și femeia lui Anesiia, cu 18 taleri, „o falce de vie din același târg **Huși**”[1784].

1644, septembrie 5: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „s-au pârât în fața noastră Dumitru fost vornic cu popa Cârstea din **Codăești**, cu Vasile Pleș și cu fiii lui din **Toderești**, pentru o parte de ocină, pe care i-a dăruit-o Mândrea din **Bibarțu**, toată partea din Toderești care îi este lui de moștenire, și alte părți de ocină, pe care el le-a cumpărat din satul Toderești. Astfel, Dumitru a arătat ispisoace pe aceste părți și un zapis de la Mândrea, că îi este danie. / Astfel, domnia mea am judecat dresele lor și au rămas din toată legea popa Cârstea și Vasile, cu fiii lor”[1785].

1650, noiembrie 10: Măriica, fata popii Cojoc din Cojocari, vinde logofătului Racoviţă Cehan, pentru 20 lei bătuţi, „”moşia din satul **Cojocari**, jumătate de bătrâm din bătrânul Vonica… dinaintea popii Cărstea din **Zlătăreşti**, Gavril Benche, Bejan şi Sava din **Fereşti**, vătămanului din **Codăeşti** şi a mulţi oameni buni”[1786].

1650, noiembrie 10: Antemia, preoteasa popii Cărstea din **Codăeşti**, fata Mândrei din **Crasna** vinde logofătului Racoviţă Cehan, pentru 20 lei, „moşia din satul **Cojocari**, din bătrânul Dragan, jumătate, din partea Todereştilor… dinaintea lui Tudosie şi Vasile căpitanul

---

1784 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 401, pp. 386, 387
1785 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 417, pp. 398, 399
1786 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. VIII, Iaşi 1913, p. 300

din **Zlătăreşti**, Ionaşco Atcuş din **Crasna**, Mitrul din **Vlăicani**, Gavril Benche şi vatamanul din **Codăeşti** şi mulţi oameni buni”[1787].

1705, iunie 10: Părţile de moşie, cumpărate de logofătul Racoviţă de la răzeşii din **Cojocari**, ţinurul Vasluiului: „Jumătate de bătrân, cumpărar de la Mărica, fata popei Cojoc din Cjocar, iar Milescul arată un zapis de la Gădea din Cojocari, feciorul lui Vasile, nepot lui Cojoc de Cojocari, şi de la fraţii săi Creţul şi Mărica, fata popii Nechita, nepoata lui Cojoc, şi Dochia, fata Petrei, nepoţi lui Cojoc şi Mierăuţ, feciorul Nianiului, nept Gâdei, pe un bătrân şi jumătate, ce au vândut lui Apostol sluger”; / „jumătate de bătrân a vândut Antimia, preoteasa popii Cârstea din **Codăeşti**, fata Măndrei din **Crasna**, din bătrânul Dragan, jumătate a vândut-o logofătului Ravoviţă, pentru 20 lei”; / „a treia parte a Mihalcei din Cojocari”[1788].

1899: „**Codăeşti**, comună rurală în centrul şi spre estul plăşii Mijlocul, judeţul Vaslui, la distanță de 28 km de la orașul Vaslui. E formată din târguşorul şi satul Codăeşti şi Șerboteşti, pe o întindere de 3.375 hectare, din care: 67 hectare pădure și 2.649 hectare loc de cultură, fânaţ, imaș ale proprietăţii, iar 649 hectare sunt ale locuitorilor; sunt 2 hectare vie; cu o populaţie de 426 familii sau 1.772 suflete, din care 515 suflete evrei. În comună sunt două biserici, deservite de 3 preoţi şi 4 cântăreţi; două şcoli, două mori, una cu aburi şi una de apă, 1 iaz şi 18 cârciumi. Comerţul se face de 30 români

---

1787 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. VIII, Iaşi 1913, p. 301

1788 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. VIII, Iaşi 1913, pp. 327, 328

şi 53 străini... Numărul vitelor e de: 878 vite mari cornute, 2.300 oi, 18 capre, 98 cai şi 195 râmători. Locuitorii posedă: 73 pluguri, 24 căruţe cu cai, precum și 326 stupi cu albine. / **Codăeşti**, târgușor… aşezat pe un platou la poalele dealului Piatra, în depărtare de 3 km de șoseaua naţională Iaşi-Vaslui. spre dreapta, pe o suprafaţă de 1.996 hectare, din care 1.583 hectare, cu 42 hectare pădure, ale proprietăţii, iar 321 hectare ale locuitorilor și cu o populaţiune de 154 familii, având 177 suflete români, 515 evrei şi 6 armeni. Are: o şcoală, înființată în anul 1865, cu un local model, zidit de comună, și frecventată de 85 elevi; o biserică, fundată la anul 1857, de V. Ghica, fostul proprietar al moșici Codăești, cu 2 preoţi şi 2 cântăreţi; o moară de aburi; 1 iaz şi 16 cârciumi. Târguşorul Codăeşti este rcşedinţa comunei şi a plăşii Mijlocul-Crasna, pe lângă care autorităţi, mai este o judecătorie de ocol, o cazarmă de dorobanți și un oficiu poştal. Este la distanţă de 31 km de Vaslui. Locuitorii se ocupă, în cea mai mare parte, cu comerţul, prin schimbul materiilor confecționate cu acele brute, produs al locuitorilor de prin satele învecinate. Se fac iarmaroace săptămânale pentru desfacerea vitelor. Târguşorul Codăeşti a devenit proprietatea comunei, fiind răscumpărat de ea în anul 1882. În marginea de sud a târgușorului se află casele proprietăţii. Numărul vitelor e de 535 vite mari cornute, 1.100 oi, 16 capre, 51 cai și 120 râmători. Locuitorii posedă: 43 pluguri, 13 care cu boi, 5 pluguri şi 78 căruţe cu cai, precum şi 186 stupi. / **Codăeşti**, sat din comuna Codăești, compusă din trei mahalale ale târguşorului Codăești; două se află în partea de sud a comunei, așezate pe văile Vidrişoaia și Mazilului, printre care curge pârâul cu asemenea numire,

și una în partea de est a comunei, aşezată pe un șes întins, pe lângă care curge pârâul Dobrovățului, Are o populaţie de 177 familii sau 765 suflete, cu 54 ţigani. Numărul vitelor e de 670 vite mari cornute, 80 cai și 1.572 oi”[1789].

CODRENI

(Tâlhăreşti, azi Codreni, comuna Roşieşti, Vaslui).

1639, martie 11: Ştefan Pepele, feciorul Saftei din **Tâlhăreşti** (azi Codreni, comuna Roşieşti, Vaslui), vinde „jumătate de sat de **Culiceni** (comuna Tureatca, raionul Herţa, Ucraina), în ţinutul Hotinului, pe valea Drabiştei, din acea jumătate a treia parte, lui Ştefan Tăbanu de **Mihalcăuţi** (înglobat în Lukacivka, comuna Nelipovţi, raionul Chelmenţi, Ucraina)”[1790].

[1789] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 549, 550

[1790] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 54, p. 61

CODREŞTI

(sau Cudreşti sau Condreşti, în Cârligătura,
comuna Bălţaţi, Iaşi; „o parte de moşie vine, astăzi,
în trupul Bălţaţilor, iar alta în a Mădrăjeştilor şi
Sineştilor… Satul vechi era aşezat la răsărit de Bălţaţi,
megieşindu-se la miazănoapte
cu Belceştii şi Crâsteştii, la răsărit cu
Mădrâjaştii şi la miazăzi cu Lunani şi Bătărăşti”[1791]).

1546, iunie 9: Întărit de Petru (Rareş) voievod răzeşilor Gherasim, David şi Nechita, feciorii lui Dragoş, / seminţeniei lor One, dragotă, Balotă, Donea şi Urâta, copiii Jurjei, / Anuşca, Bura şi Draga, copiii lui Ivan, / Ilea, Neagul, Ioaniş, Negrita şi Sofronia, copiii lui Beldea, / Toader Galiţa şi ai lui fraţi, copiii Fetiţei, / Gavril şi Drăgana, copiii Stanei, / şi seminţia lor Mărena, Duşca, Sofiica şi Costina, fetele Anuşcăi, „din dresele de mărturie de la Ştefan voievod, un sat anume **Codreştii** pe Balhlueţ şi cu loc de moară în Bahlueţ, ca să le fie şi de la noi uric”[1792].

1581, mai 11: Întărit de Iancul (Sasul) voievod surorilor Mărica şi Elisafta, fetele Solomiei, şi rudelor lor, fraţii Veisa biv (fost) pitar, Ionaşco şi Agafia, copiii Marincă, fraţilor Ana şi Irimia Brabovschi, copiii Sofro-

---

[1791] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VII, Fasc. VII, 1928, p. 43
[1792] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. I, Iaşi 1906, pp. 252-255

niei, toţi nepoţi ai lui Ion Vorontar şi ai Soficăi, strănepoţi lui Şerbica şi Olena, care „au împărţit între dânşii satul **Vasilăuţi**, din uric ce a avut buna lor Sofica de la părintele domniei mele Petru voievod, satul **Prisacanii**, cu locul de moară în Miletin, jumătate de sat din **Cobalţii**, din jos de Piciorogani, cu loc de moară tot în Miletin, şi **Prăjăni** cu moară, din uric ce a avut strămoaşa lor Olena de la bătrânul Bogdan voievod, satul **Cudrenţii**, care acum se numeşte **Şerbiceni**, în vârful pârâului Drabiştei, din uric ce au avut de pe strămoşul lor Şerbica de la Ştefan voievod, satul **Vorintireşti**, pe Siret, în ţinutul Romanului, din uric ce a avut strămoşul lor Ion Vorontar de la Ştefan voievod cel tânăr, a şasea parte din satul **Boureni**, din uricul moşului (bunicului) lor Ion Vorontar de la părintele domniei mele Petru voievod"[1793].

1617, ianuarie 12: Întărit de Radul voievod lui Platon visternicel, Gligorcii visternicel, lui Ionaşco stolnic şi popii Ghigorie, care cumpără, cu 16 ughi galbeni (ducaţi ungureşti de aur), de la Nicolai şi Mărica, copiii Ţigancei, cneaghina lui Gligori Ciuvlic, nepoţi Cernei, sora lui Bilăe, „a patra parte din jumătatea de jos a satului **Cudreşti** pe Bahlueţ şi cu loc de heleşteu şi de mori în Bahlueţ, care-i în ţinutul Cârligăturii… cu aceşti bani s-a plătit Niculai, fiul Măriei, din robie, căci a fost căzut în mâinile păgânilor tătari, în zilele lui Ştefan voievod Tomşevici"[1794].

1617, ianuarie 12: Întărit de Radul voievod visternicelului Ploton, vistiernicului Gligorcea, stolnicului Ionaşco şi popii Gligorie, care cumpără de la Nicolai

[1793] Codrescu, Theodor, *Uricarul,* vol. XIV, Iassi 1889, pp. 148-150
[1794] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. V, Iaşi 1908, pp. 245, 246

şi Măria, copiii Ţigancei, cneaghina lui Gligore Ciuvlic, nepoţii Cernei, sora lui Bilăi, cu 16 ughi (ducaţi ungureşti) galbeni, „a patra parte din jumătatea de jos a satului **Cudreşti**, la Bahlueţ, şi cu loc de iazuri şi de moară în Bahlueţ, care-i în ţinutul Cârligăturii”[1795].

1620, octombrie 20: Întărit de Gaşpar voievod lui Ionaşco aprod, în baza unor „zapise de mărturie de la Hilip vătah, Seachil uşier, Grozav pitar, şi Purice bătrânul, toţi din **Cudreşti**, Câlcu pitar din **Bălţaţi** şi de la mulţi oameni buni, scriind că… Mărica Oncioae, fata Magdalinii, nepoata lui Gavril, i-a vândut partea unchiului ei Gavril, a patra parte, în Cudreşti, ce-i pe Bahlueţ şi cu loc de moară, drept 100 zloţi tătăreşti… / Şi de asemenea i-a vândut lui Gligorie, fiul Anghelinei, nepot lui Cudrea Dragotă, din partea unchiului său Cudrea Dragotă, a treia parte din acel sat, drept 80 zloţi tătăreşti, şi, asemenea, i-a vândut lui Dumitra Salomia, nepoata lui Balotă, din partea lui Balotă a patra parte din acest sat, drept 80 zloţi tătăreşti, şi, asemenea, i-a vândut lui Mărica, fiica Urâtei, nepoata Onii, din partea unchiului ei One a patra parte din acest sat, drept 70 zloţi tătăreşti, şi, asemenea, i-a vândut lui Tănasie, fiul Vârvarei, nepot Urâtei, din partea Urâtei a şasea parte din acest sat, drept 40 zloţi tătăreşti, şi, asemenea, a adus un zapis de mărturie de la Sava, Pavăl şi Dumitru Seachil din **Lunganii de jos**, şi de la Petriman din **Găureni**, scriind că Ştefan, fiul lui Gligorie Roiban i-a vândut cumpărătura tatălui său de la Benea din **Cudreşti**, fiul lui Gavril, din partea lui Benea jumătate de parte din acest sat, drept 100 zloţi tătăreşti”[1796].

[1795] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VII, Fasc. VII, 1928, p. 45
[1796] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VII, Fasc. VII, 1928, p. 45

1624, decembrie 19: Mărturia şoltuzului şi a celor 12 pârgari de **Cotnari** şi a celui de **Târgu Frumos**, tot cu 12 pârgari de Târgu Frumos, „oameni buni şi slugile măriei tale din megieşi”, adică Ionaşco aprod şi Ilea visternicel din **Cudreşti**, Călcul pitarul din **Bălţaţi**, Ihnat şi Ihnat visternicel din **Mădrăjaci**, Istratie din **Iezereni**, Anton şi Lazor din **Belceşti**, despre hotarul satului **Ulmi** spre „un val ce au cu slătinenii, pentru ce le-au mutat pietrele din hotarul bătrân… Şi am aflat un om bătrân, anume Lazar de Belceşti, de ştie de tot cum n-au treabă slătinenii la acel hotar, ci slătinenilor le-a dat Alexandru vodă cel Bătrân loc de odae (han – n. n.) împotriva Belceştilor”[1797].

1632, aprilie 17: Zapisul fraţilor Gavril şi Gligorie, feciorii Palaghiei, nepoţii lui Miron, prin care mărturisesc „cum am vândut a noastră dreaptă ocină şi moşie, ce se va alege partea noastră din partea altor fraţi, din sat din **Iurghiceni**, dintr-a patra parte de sat… drept 20 de zloţi, dumisale, lui Iachim pârcălabul… Şi-n tocmeala noastră au fost Ştefan ce a fost paharnic, vornicul de poartă Vasilie Roşca, Nechita din **Spinoasa**, Băsărab din Iurghiceni şi Machidon din **Cudreşti**”[1798].

1637, iulie 5: Întărit de Vasile Lupu voievod, prin ispisoc de judecată, fostului vistiernic Gheorghe Roşca, după ce fusese pârât de faţă de Chirilă, Ştefan, Lupul şi alte rude şi răzeşi ai lor din **Româneşti** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), „pentru nişte părţi de ocină ce a cumpărat din satul **Ivoeşti** (comuna Podu Iloaei, Iaşi), pe Bahlui, în

---

[1797] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 249, pp. 317, 318

[1798] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 22, pp. 18, 19

ţinutul Cârligăturii… Roşca vistiernic a adus înaintea domniei mele oameni care i-au vândut acele părţi de ocină din acest sat Ivoeşti, anume Moiseiu din Româneşti, Ţâgan, Vasile Bodorcea, Marco şi Pavel… iar ei au spus că au mers pe la toate rudele lor şi au dat de ştire, şi nimeni dintre ei nu voia să cumpere. Şi a adus şi mărturie, oameni buni şi slugi ale domniei mele, anume Ivan, Văsian şi Miera din **Mădârjeci** (Mădârjeşti, comuna Bălţaţi, Iaşi), Machidon, Chirilă, Pătraşco şi Tofan din **Cudreşti** (înglobat în Bălţaţi, comuna Bălţaţi, Iaşi), Silion din **Vlădeşti** (comuna Stolniceni-Prăjescu, Iaşi), Gricea din **Cosiţeni** (comuna Podi Iloaiei, Iaşi), din Cârligătura, care au mărturisit că au umblat acei oameni, care au vândut lui Gheorghe Roşca, pe la toate rudele lor şi le-au dat ştire, iar n-au vrut să cumpere părţile pe care acum vor să le întoarcă”[1799].

1646, iunie 15: Ţigănaş, feciorul lui Băgău de **Cioltani** (lângă Popeşti, Iaşi) vinde „partea mea din **Cudreşti** (înglobat în Bălţaţi, comuna Bălţaţi, Iaşi), şi din joseni, şi din suseni, ce ceste pe Bahlueţ, în ţinutul Cârligăturii, seminţiei mele Pătraşco şi Tofanm feciorul lui Clineşti de Cudreşti, drept 8 lei. / Şi în tocmeala noastră au fost Ilea şi Tănasie de **Cudreşti**, Coste şi Pavăl de **Mădrâjeci** (Mădârjeşti, comuna Bălţaţi, Iaşi), Constantin Forojie de **Storneşti** (comuna Sineşti, Iaşi) şi Chirilă Câlcul de **Bălţaţi** (comuna Bălţaţi, Iaşi). Şi s-a băut adălmaşul în casa lui Hilip”[1800].

1670, august 5: Solomon Bârlădeanul dăruieşte

[1799] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 145, pp. 134-136

[1800] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 404, p. 347

mănăstirii Secătura, de la ţinutul Trotuşului, printre altele, „satul **Storneştii** la Cârligătură, cu părţile din **Batăreşti**, din **Codreşti**, din **Pleşeşti**, din **Obrijeni**, din hotarul **Mădârjacilor** şi cu o bucată de codru la Cârligătură”[1801].

1672, februarie 10: Dănilă Şepteşanul vinde „din a noastră dreaptă ocină, ce-am avut de la părinţii noştri, în satul **Şepteşeni**, din a şasea partem jumătate lui Gligoraş-cu din **Codreşti**, drept 7 lei”[1802].

1676: Vasile, feciorul lui Tofan de Cudreşte, vinde „feciorilor lui Alecsandri, Vasile şi fraţii lui”, pentru 8 lei, „o parte de moşie din satul **Cudreşte**, ce mie mi-a fost cumpărătură din partea Bougnouleştilor, ce a fost partea Nazariei şi a nepoatelor ei… dinaintea lui Mihalcea, Silion, Tofan, Gligoraşco şi Vasile ot **Cu-dreşte**, şi a lui Gheorghe, diaconul ot **Mândreşti**”[1803].

1755, iunie 10: Zapisul răzeşilor satului **Cudreşti**, de la ţinutul Cârligăturii, Ioniţă Cudrescu fost mare medelnicer, Gavril Grosu, Sandul Grosul, Vasile Buhă-escul fost mare medelnicer, Vasile Tănasă vistiernic, Dionisie Hudici egumen, Partenie egumen Săcul răzeş şi preotul Paladi Săcară, prin care mărturisesc mitropolitului Iacov „pentru nişte părţi de moşie, cumpărături, ce-a avut Solomon Bârlădeanul la satul **Cudreşti**, care părţi au fost rânduite de logofătul Solomon, cu diata sa, la Mănăstirea Bogdana (Săcătura), prăpădindu-se zapisele acestor părţi”[1804].

[1801] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An IV, Fasc. IV, 1924, p. 30
[1802] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, p. 37
[1803] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. V, Iaşi 1908, pp. 323, 324
[1804] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VII, Fasc. VII, 1928, pp. 49, 50

1755, iunie: Despa, fata lui Gligoraş Bârzul, văduva lui Alexandru, ce-a fost vătăman la Iordache Cantacuzino, nepoată Alecsandrei şi lui Vasile, însoţindu-l pe hotarnicul Vasile Buhăescu, mărturiseşte că, „ştiindu-mă că sunt moşinaş în **Codreşti**… de pe moşul (bunicul) meu Toader Nigură, am aflat locul vândut la logofătul Solomon Bârlădeanul şi am rămas că n-am moşie de baştină, dar având un zapis de cumpărătură, de 8 lei, lui Vasile şi fraţilor lui, care şi tatăl meu Gligoraş Bârzul e frate cu Vasile, feciorii Alecsandrei, cumpărătură de la Vasile, feciorul lui Tofan, care mi l-a dat mie zestre, nu m-a lăsat părintele Iacov Mitropolit păgubaş, şi mi-a dat acei 8 lei… să nu mai am eu a mă amesteca în Codreşti”[1805].

1761, februarie 25: Vasile Culararu şi ai lui „vând lui Ioniţă Codrescu toată partea lor de moşie din **Codreşti**”[1806].

1774, mai 26: Satul **Codreşti**, ţinutul Cârligăturii, ocolul de Sus, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1807]**: Toată suma caselor: 6**. Scădere rufeturi, însă 2: 1 ruptaş, 1 ţigan. Rămân birnici 4. / **Birnici**: Ştefan, văcaru / Irimie / Toader, pas / Neculai, pas. // **Rufeturi**: Neculai Galeri, ruptaş / Ioniţă, ţigan.

1779, iunie 17: Gavril, Mitropolitul Moldovei, întăreşte „lui Vasile Herescu jumătate de sat din moşia **Codreşti**, danie de la Iacov Mitropolitul”[1808].

1803, Condica liuzilor: Este menţionat „Prisacari

[1805] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VII, Fasc. VII, 1928, p. 50
[1806] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VII, Fasc. VII, 1928, p. 52
[1807] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului,* VII, I, Chişinău 1975, pp. 466, 467
[1808] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VII, Fasc. VII, 1928, p. 52

ot Codreşti a clucerului Dimitrache Florea”[1809].

CODREŞTI

(prin Călmăţui, sat sub Movile, comuna Cioara, raionul Kotovsk, Moldova).

1490, ianuarie 16: Întărit de Ştefan (cel Mare) voievod lui Mănăilă Cioplescu, care primeşte uric pentru „a treia parte de sat de Călmăţuiu, sub Movile, partea din sus, cumpărătură de la un Şandru Onescu”[1810]. Hotarul, din veac. În *Uricariul*, vol. VI,, p. 187, figurează anul 1487.

1607: Ispisoc de judecată de la Simion Moghilă voievod „prin care se cuprinde judecata ce a avut satul **Tălăeştii** cu Cogălniceanu diac, zicând satul Tălăeştii cum că Cogălniceanu nu are deloc sat pe Călmăţui, sub movila cea mare, şi nu se cuvine să facă eleşteu pe pârâul Călmăţuiului”[1811].

1661, septembrie 23: Întărit de Ştefan voievod lui Vasile Cogălniceanu şi surorilor lui, feciorii lui Ioan Cogălniceanu diac, care primesc ispisoc pentru „cumpărătura ce a avut tatăl lor, a treia parte de sat de **Călmăţui**, sub movilă, la ţinutul Lăpuşnei”[1812].

1733, august 22: Iliana, fata Costandii, nepoată de

[1809] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VII, Fasc. VII, 1928, p. 52
[1810] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 61, p. 116
[1811] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. VI, Iassi 1875, p. 187
[1812] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. VI, Iassi 1875, p. 187

fată lui Andrei Pântice-verde, vinde lui Vasile Cogălniceanu căpitan „un bătrân de pământ din **Călmăţui**”[1813].

1803, decembrie 5: Anafora Divanului lui Alexandru Constantin Moruzi voievod „în pricina ce au avut stolnicul Ioan Cheşcu cu logofeteasa Ecaterina Rezoaie „pentru moşia **Codreştii**, de la ţinutul Lăpuşnei, sub numele căreia s-a fost cuprins şi siliştea moşiei **Călmăţuii**, a neamului Cogălnicenilor, care acum o are stolnicul Cheşcu”[1814].

COFEŞTI

(lângă Putna, comuna Boloteşti, Vrancea).

1625, mai 21: Întărit de Radul voievod slugilor domneşti Apostol şi Sima de Târgu de **Trotuş**, care cumpără, în baza unui zapis de mărturie, de la „Necoară, feciorul Cerbului, şi Chicuş, nepotul Cerbului, şi femeia lui Chicuş, şi feciorii lui Chicuş, anume Danu şi toţi nepoţii Cerbului, şi alţi nepoţi, aşijderea Holpaş, feciorii Băncesei, anume Ihnat şi frate-său Danciul cojocarul, şi sora lui Sora, şi Urâta, şi Iona, şi Măria, feciorii Băncesei şi alţi feciori ai ei… trei pământuri, în frunte la viişoara Voicului, unde i-a fost locul casei Rânjii, dintru apa Putnii până în hotarul Milcovului, din sat de **Cofeşti**… drept 24 de taleri”[1815].

[1813] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. VI, Iassi 1875, p. 187
[1814] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. VI, Iassi 1875, pp. 186, 187
[1815] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 330, pp. 404, 405

1625, mai 29: Întărit de Radul voievod mănăstirii (…), care a cumpărat „trei pământuri în frunte în satul Cofeştii de la Apostul şi Sima şi soţia lui, din apa Putnii, până în hotarul Milcovului”[1816].

1626, septembrie 17: Întărit de Miron Barnovschi voievod lui Sima gelepul, care primeşte uric „pentru o cumpărătură, ce a cumpărat vad de moară şi trei pământuri în sat la **Cofeşti** (lângă Ţifeşti, Vrancea) şi două pământuri în frunte de la **Căpoteşti** (sat pe Putna, Vrancea), până în hotarul Milcovului. Şi a chemat Sima gelepul oameni buni din sus şi din jos, anume pe popa Toader, Procopie diaconul, fratele lui Iacob, Constantin Beche, Tilibaşa, Sava Poprişoc, Ionaşco ginerele lui Piţigoi, Mihăilă, feciorul lui Ionaşco, ginerele său din Căpoteşti şi Giurge, fratele său Mihăilă, Ştefan fratele Lupului, Neculae, Grigorie, Ion Robul, Petre, Ionaşco Benevreg, Ion Andreica, Opre, Ion ginerele Giurgii, Dragul, Vasile ginerele lui Gheorghe şi Băloş din **Fiţingheşti** (azi Bizigheşti, Vrancea), Toder Căpăţână de **Ivănceşti** (sat pe Puna, Vrancea) şi socrul popii lui Toader de **Odobeşti**”[1817].

1634, ianuarie 14: Porunca lui Moise Moghila voievod, dată staroştilor de Putna, după ce „s-au jeluit părintele Mitropolitul, zicând că are o moară pe apa Putnei, la sat la **Cofeşti**, iar în jos de acea moară a mers Dumitraşco, ce a fost stolnic, de a făcut o moară şi a înecat moara părintelui… să mergeţi să socotiţi, cu

---

[1816] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 332, p. 405

[1817] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 120, pp. 143, 144

oameni de primprejur, de va fi înecată moara părintelui, voi să tăiaţi moara lui Dumitraşco”[1818].

1634, mai 15: Zapisul marelui medelnicer Banul, stolnicului Dumitraşco şi alţii, în care mărturisesc cum au venit înaintea lor Vicol dascăl din **Focşani**, Avram şi Ţigan din **Căpoteşti**, Văsiian călăraş, ginerele lui Ursu, „de s-au jeluit înaintea noastră, zicând că au un vad pe gârla Putnei, la sat la **Cofeşti**, şi acel vad l-au înecat alte vaduri, ce-s mai în jos şi alţii se hrănesc, iar ei nu se pot hrăni… ne-am sculat şi ne-am dus la acel vad… şi-am aflat o moară a mănăstirii Săcului… Iar popa Procopie, care are şi el o moară mai din jos de moara călugărilor, el a zis că nu va lăsa călugării să-şi pogoare moara mai în jos, căci pământul e al lui. Iar noi am judecat cum e legea gârlei… când va îneca o moară pe altă moară, atunci să-şi sloboadă morile cei din jos, să îmble şi cea din sus, chiar dacă ar fi pământul altuia, că apa nu îmblă cu pământul”[1819].

1634, octombrie 11: Întărit de Vasile Lupu voievod mitropolitului Sucevei, Varlaam, şi mănăstirii Secul, după o pâră cu stolnicul Dumitraşco „pentru o moară de la satul **Cofeşti**, pe gârla Putnei”, făcută de mitropolit pentru mănăstirea Secul, dar „Dumitraşco stolnic şi-a făcut moară mai jos, pe acea gârlă, şi a înecat moara părintelui şi rugătorului nostru”[1820].

[1818] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 20, p. 21

[1819] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 133, pp. 146, 147

[1820] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 271, pp. 304-306

1636, august 1: Zapisul lui Focea uricarul, în care mărturiseşte şi îl informează pe Vasile Lupu voievod că a fost „la sat la **Feţingheşti**, ce se cheamă **Răzimeştii**, pentru pâra ce-au avut călugării de la Bisericani cu Ileana, soacra lui Iane postelnicul, cu Harita şi Dumitraşco, pentru nişte părţi de ocină", pe care ei nu le-au vândut. Martorii, Dabija ce-a fost staroste, Scântee vătavul, Dumbravă vătah, Ionaşco Boldescul, Isaiia ce a fost pitar, Oprea şi Bârlădeanul de **Cruce** (înglobat în oraşul Panciu, Vrancea), Văscan Codan, Zaharia diacul şi Dumitru de **Ţigăneşti** (înglobat în Bătineşti, comuna Ţifeşti, Vrancea), Pepelea Cireş şi Ion Negrul de **Târgoveţi** (sau Târgovişte, comuna Boloteşti, Vrancea), Avram, popa Drăghici, Dumitru şi Ion Iosip din **Căpoteşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), Precup de **Cofeşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), Vasile diacul de **Bătineşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), Procopie diacul, Giurgea călugărul şi mulţi oameni buni „aşa au mărturisit ei, cu sufletele lor, că toţi au vândut în această parte de ţin călugării, numai ce s-a aflat o parte puţintea, a Ilenei, soacra lui Iane postelnicul, 10 paşi în frunte. Deci noi am tras funia şi am ales părţile călugărilor şi le-am stâlpit cu bolovani, şi-am ales partea Ilenei şi iar am stâlpit cu bolovani, şi din ţarină, şi din vatra satului. Aşijdere, s-au mai găsit dintr-aceste rude, nescrişi la dresele călugărilor, la vânzare, anume: Harita şi Dumitraşco Sprânceană. Deci şi aceştia şi-au dat ei părţile, ce li se va veni, călugărilor, să le fie pomană la sfânta mănăstire"[1821].

1637, mai 12: Ion Hanul, femeia lui Paraschiva şi feciorul lor Toader vând popii Pricopie din Cofeşti „a

[1821] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 470, p. 531

şasea parte de ocină în **Cofeşti**, în vadul morii popii lui Pricopie, partea moşu-meu Budi, în 3 galbeni taleri şi un leu. Deosebit de aceasta, am vândut şi pământul, în 30 lei”[1822].

1639, august 30: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce mitropolitul Varlaam s-a înfăţişat cu un zapis de la „câţiva oameni buni de la ţinutul Putnii, când au fost socotitori la acea margine şi au socotit rândul unui vad de moară, ce-a cumpărat mitropolitul în Gârla Putnei, la sat la **Cofeşti**, care vad a fost înecând alt vad, ce este mai sus, a nişte oameni, anume Vicol dascălul din **Focşeni**, Avram, Ţigan şi Văsiian, ginerele lui Ursu de **Căpoteşti**. / Deci ei au judecat după legea şi după obiceiul Gârlei şi au aflat legea să mute moara părintelui mitropolit mai jos, săvai de-ar fi şi pe ocina altuia, să poată îmbla şi cea moară, ce este mai sus. Şi au mutat moara părintelui Varlaam mitropolitul mai jos, pe locul popii Procopie, să umble morile pe acel loc, să aibă treabă numai cu apa, iar pe uscat să-şi ţină popa Procopie, pe unde va fi partea lui. Altă pâră şi gâlceavă să nu fie, nici dănăoară, în veci”[1823].

1640: Nestora, fata lui Iacob, nepoata lui Precopie, lu Iacob, fost fecior lui Bacoş vând mănăstirii Secului, pentru 12 ughi, „partea mea din sat din **Cofeşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), a treia parte… şi mi-am întrebat şi fraţii mei, şi ei n-au vrut să mi-o plătească”. Martori: „Dabija fost Pârcălab, Pătraşco ot **Băteneşte** (Bătineşti, comuna Ţifeşti, Vrancea), Eremia brat (frate)

[1822] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 99, p. 98

[1823] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 203, pp. 209, 210

Dabijei, Pepilei Cireş, Lupul Zbârcea, Sema, Vasile călăraş, popa Ion, Anghel şi Irimie Milne ot **Cofeşti**, popa Drăghici ot **Târgoveţi** (comuna Boloteşti, Vrancea) şi mulţi oameni buni”[1824].

1643, februarie 11: Teodosie, feciorul Stancăi, nepotul lui Filip din **Fiţingheşti**, vinde sulgerului Dumitraşco, drept 20 ughi (ducaţi ungureşti) „partea părinţilor mei din sat de Fiţingheşti, din vatra satului, din câmp şi din vad de moară, cât îi hotarul satului, din apa Putnei, până în hotarul Milcovului. / În această tocmeală s-au prilejit Partenie călugărul, Ionaşco nepotul lui Necorici, Lupul feciorul lui Mihăilă, Precopie de a fost preot, Angel meşterul, Iuraşco, Petrea, Irimia şi Vasile Scântee din **Cofeşti**”[1825].

1644, februarie 26: Scrisoarea pârcălabului Dabijea şi a diacului Pătraşco, prin care îl informează pe Vasile Lupu voievod că, la cererea călugărilor de la Bistriţa, au fost „la sat, la sat la **Ţigăneşti**, să alegem nişte părţi de ocină, ce a fost cumpărat Sacaluş, ce a fost pârcălab, de la Trif, moşul Tomei Melencei şi al lui Ilie, Obrejie, Trif, Cozma şi alţi răzeşi ai lor, feciorii Melencei şi ai Cârstinei, nepoţii lui Trif, şi le-a dat pentru sufletul său sfintei mănăstiri Bistriţa. / După aceea, iar le-au vândut feciorii Melencei şi ai Cârstinei lui Tănasie, ce a fost vornic, şi Tănasie le-a dat pentru sufletul său sfintei mănăstiri a Bisericanilor. / Deci am strâns oameni buni, anume Vasilie Scânteie şi Lupul din **Căpoteşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), Dumitru, Pătrăşcan, Florea şi Arion

---

[1824] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 277, p. 274

[1825] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 27, p. 33

din **Ţigăneşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), Slăvilă din **Gligoreşti** (lângă Oleşeşti, comuna Ţifeşti, Vrancea), Anghel de **Cofeşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), Vasile Hulpaş şi Căzacul de **Bătineşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea)… şi am ales partea lui Sacaluş, jumătate de vad de moară, cu trei pământuri din frunte, două din vadul Bisericanilor, ce s-au aflat necumpărate de vornicul Tănasie, şi un pământ din jos de vadul Bisericanilor, şi şi jumătate de vad de moară din jos de morile Bisericanilor. Şi le-am stâlpit, şi le-am dat pe mâna călugărilor de la Bistriţa, cum scrie cartea măriei tale"[1826].

COGĂLNICENI

(pe Cogânic, lângă Pereni şi Trifeşti, Orhei, Moldova).

1742, mai 20: Ioniţă, fiul popii Constantin, fiul Albului din satul **Cogălniceni**, dăruieşte vornicului Constantin Razul „moşia Cogălnicenii, ce este la ţinutul Orheiului, în fundul Cogânicului, ce se hotărăşte cu Trifeştii, cu vatra satului, iaz de moară, fântână de piatră, pometţi în rădiu, ce-au făcut livezi Macrieştii, cu tot locul din câmp şi din pădure, căci eu pe alţi moşneni în Cogălniceni nu ştiu, precum arată diata de la moşul (bunicul) meu Albul, feciorul lui Macri, fără cât răzeş a patra parte, ce ni s-ar afla din Zboră şi Năsoeştii"[1827].

[1826] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 247, p. 226

[1827] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 218, p. 220

1778, august 12: Întărit de Dimitrie Moruzi voievod marelui logofăt Vasile Razu, care primeşte ispisoc şi hotarnică pentru „o moşie, anume satul **Cogălnicenii**, în fundul Cogâlnicului, la ţinutul Orheiului, iar hotarele încep „din matca Cogâlnicului, dinspre Cuizăuca, din partea de jos, unde s-a aflat şi vechiul hotar îm costişă, şi de acolo au mers la deal, tot pe costişă, până la altă piatră de hotar vechi, ce s-a găsit, şi dintr-aceea au purces în jos şi au mers până în capul unui rediu, ce se numeşte Vetmeja, mărturisind oamenii bătrâni că acolo iarăşi a fost hotar vechi şi, nefiind hotar, au pus piatră de hotar piotoare şi de acolo au purces în curmeziş spre răsărit, până unde au găsit iarăşi hotar vechi, şi de acolo au mers la vale, până la o fântână ce se numeşte Măciiaşa, şi de la fântână au purces iarăşi la vale, peste Rediul Dicovăului, în matcă la lac, şi de la lac au apucat la deal, în sus costişa şi în deal au pus piatră hotar şi de acolo au purces tot în sus, prin coada unui rediu ce se numeşte Turcescul, şi de acolo au coborât în vale, la lăcuşor, unde au pus piatră hotar, şi de acolo au purces la deal şi s-au suit în dealul Preaz şi au pus iarăşi piatră de hotar şi, de acolo, au purces iarăşi la vale, peste rediul ce se cheamă Dohul, şi au mers până în celălalt deal, tot în sus, până în drumul Sobariului, în capul rediului din jos, ce se numeşte Voroncău, şi au pus piatră de hotar şi, de acolo, au purces pe drumul Sobariului în sus, până în Poana Uricului, şi iarăşi au pus piatră de hotar, şi de acolo au mers până deasupra Trifeştilor, în şleah, la lac, şi au pus piatră de hotar, şi de acolo au purces până la Fântâna Păduchioasă şi, de la fântâna aceasta, la vale, până la matca Cogâlnicului, drept în gura Perienilor, unde au găsit hotar vechi, şi de acolo au purces matca Cogâlni-

cului, în jos, pe gura Cogălnicenilor, până unde au găsit iarăşi hotar vechi, şi de acolo au mers tot în jos, până în hotarul Cuizăucii şi aşa s-au încheiat toate hotarele moşiei acesteia”[1828].

1812, noiembrie 27: „Serdăria din Orhei porunceşte telalbaşii din Chişinău să scoată la mezat moşia **Cogălnicenii**, după cererea lui Iordache Filipescul, ginerele polcovnicului Manolache Balş”[1829].

1813, decembrie 25: „Logofătul Constantin Balş face zapis de vânzare căpitanului Ion Herţăscu. Balş are calitatea de „epitrop al nepoatei dumisale Ecaterina Filipasca”, iar Divanul Moldovei întăreşte această vânzare şi stăpânirea căpitanului Ion Herţăscu asupra **Cogălnicenilor**, la 1814, mai 9”[1830].

1823, decembrie 5: „Hotărându-se să rămână supus otomanicesc, în Moldova, Ioan Herţăscu lasă averea sa de peste Prut, anume moşia **Cogălnicenii**, satul întreg, şi jumătate din moşia **Roşcani** şi părţi de moşie ce le are de pe mama sa Anastasia, fiica căpitanului Grigoraş Ştirbul, pe seama nevârstnicului său fiu Vasile, pe care-l lasă în Basarabia, punându-l sub epitropia sfetnicului de curte Iordache Milu, până la majorat”[1831].

1904: „**Cohâlniceni**, ruşii pronunţă Cogolniceni, sat în judeţul Orhei. Face parte din volosti Cinişăuţi. S-a întemeiat pe la 1600, în valea Cohâlnicului, între Pereni şi

---

[1828] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 257, pp. 271, 272
[1829] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 257, p. 272
[1830] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 257, p. 272
[1831] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 257, p. 272

Cuizanca. Are 98 case, cu o populaţie de 1.020 suflete de răzeşi. Sunt vii şi grădini”[1832].

COGEASCA

(Hăsnăşeni, Cogeşti, sate înglobate în Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi).

1425, decembrie 28: Întărit de Alexandru cel Bun „fiilor lui Ştefan Stravici, Toader şi Petru”, care primeau uric pentru „trei sate în Cârligătură, anume: unde este Şerba Păuşescul (Păuşeşti) şi Lazor, altul unde este Neagu Barbosu şi Dragomir Hasnăş (Hăsnăşeni), al treilea Bălţaţi. Încă le-am dat, pe Nirova, patru sate, anume: unde a fost Laţcu, altul unde este Mihul şi Panici, al treilea unde este Stancuţ, al patrulea unde este Stanciul… Iar hotarul acestor sate să fie cu toate hotarele vechi, pe unde au folosit din veac”[1833].

1625, aprilie 23: Martori la un zapis de mărturie de la Samfira, fata Acseniei, care a „avut, din jumătate de sat de Stolniceni, a opta parte” şi, după ce a „întrebat pe toţi unchii mei de faţă, ei m-au lăsat şi am vândut acea parte a mea… ce este în hotarul **Purceleştilor** (sat inclus în Stolniceni, Iaşi)… jupânului Ionaşco Prăjescu, drept

---

[1832] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 70

[1833] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 62, pp. 90, 91

120 taleri bani buni”[1834]. Martori care întăresc zapisul sunt fostul hatman Gligorie Ciolpan, Gligorie Bolşea de **Dobruleşti** (sat pe Moldova, inclus în Cristeşti, Iaşi), Popovici de **Năvrăpeşti** (sat pe Moldova, Iaşi), Grecul de **Păşcani** (oraşul Paşcani, Iaşi), Vasilie de **Ciupeşti** (sat înglobat în Stolniceni-Prăjescu, Iaşi), Andonie, Toader sin Hireasca din **Hăsnăşeni** (înglobat în Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), Ionaşco Năvală de **Soci** (sat, Iaşi), Constantin vistiernic şi Pătraşco Ciogolea de **Vlădeşti** (sat pe Siret, inclus în Purceleşti, comuna Stolniceni-Prăjescu, Iaşi), popa Pahomie de **Stolniceni**.

1625, iunie 27: Zapisul de mărturie al lui Gavril Albici din **Bătrâneşti**, Mierăuţă, Moisei, Tudosie şi Chirilă din **Româneşti**, Simion din **Cogeşti** şi Gligorie de **Stoineşti** despre „cum s-au tocmit dinaintea noastră Gheorghie, feciorul lui Ştefan de **Todereşti**, cu Dumitraşco Fulger, ca să rază din curtenie pe Gheorghe, feciorul lui Ştefan, şi să-i dea casa tătâne-său, lui Ştefan, cu parte de loc ce au cumpărat tată-său Ştefan de la Cârste, feciorul Anuşcăi, în satul Todereşti, din dres de la Gaşpar vodă, şi să-i mai dea o putină de miere, drept 11 taleri, ce are de la Iordachi. Deci, de acum, înainte, să fie grija lui Fulger de acea curtenie, iar Gheorghe să fie slobod, numai să plătească cisla ţărănească”[1835].

1628, septembrie 20: Întărit de Miron Barnovschi voievod lui Pătraşco Başotă, al doilea logofăt, în baza unor zapise de mărturie semnate de mari boieri, prin care cumpără, cu 20 taleri, de la Toader, fiul lui Fătul,

---

[1834] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 312, p. 384

[1835] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 351, p. 425

strănepotul popii Gavril Melentiescul, „a şasea parte din a şasea parte din satul **Cogeşti** (satul Cogeasca, Iaşi), şi din **Brăileşti** (Brăileni, lângă Cogeasca, Iaşi), şi din **Bahluieni** (parte a satului Cogeasca, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii, cu loc de iaz la pârâul satului şi cu tot venitul, care i-a fost cumpărătură popii Gavril Melentiescul de la Ilea şi de la sora lui Călina, fiii lui Dragotin, nepoţii lui Ivan Cogea”; / de la fraţii Erimia, Miron şi Necula, fiii lui Vasilie, cu 16 taleri bătuţi, „părţile lor din aceste trei sate”; / de la Istratie, fiul lui Petrea, nepotul lui Babici, cu 6 taleri bătuţi şi 8 potronici, „partea lui ce i se va alege din aceste trei selişti”; / de la Marica, fiica Salomiei, nepoata lui Babici, cu 6 taleri şi 8 potronici de argint, „partea ei ce i se va alege”; / de la Solomia, fiica Antemiei, nepoata lui Babici, pentru 6 taleri şi 8 potronici de argint, „toată partea ei ce i se va alege”; / de la Cornea, fiul lui Gligorie, nepotul Antemiei, sora lui Burdugan, strănepotul lui Zroban, cu 6 taleri şi 8 potronici, „din satul Cogeşti, a treia parte din a cincea parte”; / de la Costin Benţul, fiul lui Meştea, cu 8 taleri şi 4 potronici, „toată partea lui ce-a avut-o cumpărătură”[1836].

1635, februarie 27: Zapisul vistiernicului Vasile Banu, feciorul lui Pătraşco Banul, întărit de marii boieri, în care mărturiseşte că a „dat la sfânta mănăstire, la Bisericani, jumătate de sat **Hăsnăşeni** (înglobat în Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii… pentru sufletul părintelui nostru Pătraşco Banul”, după ce s-a tocmit şi pentru părţile surorilor lui Anuşca, Drăguţa şi Tofana, cărora le-a dat „părţile mele de ocină din sat din **Bărboşi** (lângă Cogeasca, comuna

---

[1836] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 406, pp. 553-556

Leţcani, Iaşi) şi din **Melintieşti** (lângă Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), fraţilor Maximiian şi Irina dându-le părţile lui de „ocină din satul **Căcărădzeni** (azi Banu, comuna Dumeşti, Iaşi)”[1837].

1635, iulie 16: „O mărturie hotamică de la Costantin Hăugul, scriind” cum a mers „să aleagă cu sufletele a oameni buni hotarul **Mihăileștilor** (lângă Brătuleni, comuna Miroslava, Iaşi) dinspre hotarul **Brătulenilor** (comuna Miroslava, Iaşi) și dispre hotarul **Tăuteștilor** (comuna Rediu, înglobat în Iaşi)… Pusu-s-au și semne de asupra Mihăileștilor, între Brătuleni. În dial, într-o moviliță, au pus un stâlp de piatră; dintr-acel stâlp de piatră, în dreptul locului, peste Bahlui, la Colacul Ulmului. De aici, o ia peste șes, la dial, în Glodul Albu, drept la deal, în drumul Mihăileștilor. Deci, ia la deal, pe din jos de Movila Găunoasă. Deci, ia culme în sus, pe diasupra Tălpălăilor, la stâlpul vechi; din stâlp, la vale, unde coboară drumul Tăuteștilor, la alt stâlp, peste drum, deasupra Glodului Albu, pe coaste, în dreptul locului, la spinii lui Răhat. De-acia, pe drum la dial, la Vale Gedzuniilor, în jos pe Vale Lățcanilor, până în Bahlui, drept la dial în pisc, dinspre **Cogeşti** (Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), până în obârșiile Răcii, la aria cea călugărească, apoi la Rece în gios, peste drum la deal, până în vârf, unde se împreună hotarul, cum au ridicat cu sufletele lor acești oameni buni, anume: vătămanul din **Brătuleni**, și vătămanul Brae din **Făurești** (lângă Miroslava, comuna Miroslava, Iaşi), și vătămanul din

---

[1837] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 42, pp. 40, 41

Mihăilești, și vătămanul din **Tăutești**, și Ionașco Argig de acolo și alți oameni buni"[1838].

1635, iulie 16: „Adică au venit înaintea Domniei Mele... călugării de la sfânta mănăstire de la Homor, de s-au jeluit cu mare jalobă pe sat, pe **Brătuleni** și pe **Tăutești** și pe **Cogești**, zicând că le împresură hotarul satului **Mihăileștilor** și și-au cerșut hotarnic, să le aleagă hotarul dinspre acele sate, Brătuteni și Tăutești și Cogești. Deci, Domnia Mea am socotit și le-am dat hotarnic pe sluga noastră Costantin Hăugul, ca să meargă, cu oameni buni, bătrâni de primprejurul acelor hotare, să le aleagă hotarul satului Mihăileștilor dinspre hotarul satului Brătulenilor, Tăuteștilor și a Cogeștilor. / Deci, sluga noastră, Costantin Hăugul a strâns oameni buni, care au știut pe unde au fost hotarele cele bătrâni, și le-a ales lor hotar satului Mihăileștilor. / Și se începe hotarul de deasupra Mihăileștilor, dinspre Brătuleni, dintr-o movilă, de acolo, în dreptul locului peste Bahlui, la Colacul Ulmului, de acolo, peste șes, la deal, în Glodul Albu, de acolo, drept la deal, în drumul Mihăileștilor, de acolo, la deal, pe din jos de Movila Găunoasă, de acolo, culmea în sus, pe desupra Tălpălăilor, în stâlpul vechi, de acolo, la vale, unde pogoară drumul Tăuteștilor, la alt stâlp de piatră, de acolo, drept peste drum, pe desupra Glodului Albu, de acolo, pe coastă, drept la Spinii lui Rohat, de acolo, pe drum la deal, în Valea Vedzuniilor, la o movilă, de acolo, în jos, pe Valea Lăscanilor, până în Bahlui, de acolo, drept la deal, în piscul dinspre Cogești, până în obârșia Răcii, la aria cea călugărească, de acolo, Recea în jos, peste drum, la deal, până în vârf, unde se împreună

[1838] AȘSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, București 1996, doc. 169, pp. 203, 204

hotarul Mihăileștilor cu a Brătulenilor, unde s-a împlut tot hotarul Mihăileștilor. / Pentru aceea, Domnia Mea, dacă am văzut mărturie de la acei oameni buni… încă le-am dat și le-am întărit rugătorilor Domniei Mele, călugărilor de la sfânta mănăstire de la Homor, ca să le fie lor hotar satului Mihăileștilor, cu tot vinitul, neurnit niciodată, în veci”[1839].

1639, septembrie 18: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului mare armaş Ştefan Moimăscul şi cneaghinei sale Erina, care cumpără, cu 10 taleri bătuţi, de la Toderel diac din **Cogeşti**, „părţile lui Vartic Vâga, cât se va alege din satul **Cogeşti** (Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), din **Brăila** (Brăileanca, lângă satul Holmul, comuna Podu Iloaei, Iaşi) şi din **Bahluiani** (dat inclus în Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), care sunt în ţinutul Cârligătura şi îi sunt danie de la Stanca, sora lui Pătraşco Banul. Şi a arătat un zapis adevărat de la Stanca, scriind că ea a plătit capul lui Vartic Vâga, de la pieirea fratelui lui, Petrea Bazga, şi lui Iosip, şi a dat pentru el doi boi, preţuiţi la 10 taleri bătuţi, iar el a dat părţile lui de ocină Stancăi, iar Stanca le-a dat lui Toderel… / Şi au venit fiicele acestor doi fraţi, Petrea şi Iosip, anume Marica, fiica lui Petrea Bazga, şi cu soţul ei Toader Şchiupuleţ şi au vândut dreptele lor ocine, tot din aceste sate lui Ştefan Moimăscul, pentru 10 taleri bătuţi… şi Nastasia, fiica lui Iosip, cu soţul ei Petrea şi cu sora ei Candachia, cu soţul ei Toader, şi de asemenea au vândut părţile lor din aceste trei sate boierului nostru, pentru 10 taleri bătuţi”[1840].

[1839] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 171, p. 206

[1840] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 236, pp. 236-238

1640, aprilie 15: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui armaş Ştefan Moimăscul şi cneaghinei Erina, sora lui Banul vistiernic, care primesc danie de la Vasile Banul vistiernic şi de la fiul lui Pătraşco Banul „cât se va alege partea lui din satul **Cucuteni** (comuna Leţcani, Iaşi), din Cârligătură… de asemenea, Maximiian Banul, fiul lui Pătraşco Banul, le-a dat părţile sale de ocină din satul **Cogeşti** (Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), cumpărătură, împreună cu Ştefan armaş, de ma mătuşa lor Stanca, şi partea tatălui său, care a fost zălogită la mama lui vitregă, Zovca, şi a răscumpărat-o împreună cu Ştefan armaş. / Şi altă parte de ocină din satul **Bărboşi** (lângă Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), cât se va alege partea lui, le-a dat cumnatului său, Ştefan Moimăscul armaş şi cneaghinei Erina, dar pentru 300 lei bătuţi, ce a fost dator. / Şi întru asemenea, Dumitraşco Bantăş, fiul lui Nicoară Bantăş, le-a vândut lui Ştefan şi Erinei, pentru 10 taleri bătuţi, cât se va alege partea lui din satul **Lucăceni** (comuna Horeşti, judeţul Bălţi, Modova), **Boiani** (comuna Horeşti, judeţul Bălţi, Modova) şi din **Puţuri** (lângă Lucăceni, comuna Horeşti, judeţul Bălţi, Modova), din ţinutul Iaşi”[1841].

1643, noiembrie 28: Andrei, feciorul Anuşcăi, nepotul Banului, vinde unchiului său Vasile Banul şi mătuşii lui Irina, pentru 15 lei bătuţi, „moşia din sat din **Vartici** (lângă Uricani, comuna Miroslava, Iaşi), ce i-a fost dinspre maică-sa, fata lui Pătraşco Banul… şi părţile lui ce-au avut el în **Hăsnăşeni** (înglobat în Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi) şi în **Cucuteni** (comuna Leţcani,

[1841] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 336, pp. 350, 351

Iaşi)”[1842].

1644, ianuarie 11: Întărit de Vasile Lupu voievod „milostivirii sale, Toma mare stolnic”, care cumpără, de la Pătraşco Başotă, cu 120 de ughi galbeni (ducaţi ungureşti de aur), „dreapta sa ocină şi cumpărătură din satul **Cogeşti**, ce este în ţinutul Cârligăturii, pe Bahlui, cu loc de moară şi cu iaz în sat”[1843].

1644, februarie 20: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui stolnic Toma, care cumpără, cu 120 ughi (ducaţi ungureşti), de la fostul logofăt Pătraşco Başotă, părţile „din satul **Cogeşti** (Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), care este pe Bahlui, în ţinutul Cârligătura, cu iaz şi cu moară pe pârâul satului, şi cu o prisacă şi cu livezi, care această prisacă a fost în hotarul satului, sub pădure”[1844].

1644, decembrie 21: Scrisoarea fostului clucer Ștefan Boul despre „cum au venit Nacul Brut din **Năvrăpești** (înglobat în Miroslăvești, comuna Miroslăvești, Iași) și cu Samson din **Dobrulești** (lângă Boureni, comuna Moțca, Iași), ca să-i judecăm pentru niște părți de ocină din satul Năvrăpești, ce-a fost cumpărat Samson de la niște rude ale Nacului, anume de la Ionașco, Gligorcea, Todosie și Luna, nepoți Drăguței, drept 132 taleri. Iar Nacul Brut a zis că este seminție mai aproape și se cade să o întoarcă, că Samson n-a avut nici o treabă în acel sat. Deci Samson, văzând că se cade Nacului să întoarcă acea moșie, el a poftit să-i întoarcă banii, toți câți scrie în

[1842] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 210, p. 192

[1843] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 228, pp. 208, 209

[1844] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 244, p. 224

zapis. Iar Nacul Brut i-a întors toți banii deplin și i-a mai și dat 4 galbeni buni pentru alte cheltuieli ce-a cheltuit Samson pentru acele părți de ocină. / Și în tocmeală s-au întâmplat popa Gligorie, Vasile Borșea și Ion de **Dobru-lești**, Gheorghe Răspop și Gligorie Botăș din **Mirăslă-vești** (comuna Miroslăvești, Iași), Pătrașco a Lupei, Luca, Maftei și Andreica din **Ciohoreni** (comuna Miroslăvești, Iași), Ionașco Poșchin din **Hăsnășeni** (înglobat în Co-geasca, comuna Lețcani, Iași), Vasile Muste, Gheorghe și Vasile curteanul din **Năvrăpești**"[1845].

1645, octombrie 18: Vasile Banul medelnicerul cel mare, nepotul Petrii Ungurul, cu rudele lui Chiriac, cu femeia lui Aniţa, şi Tănasie şi cu feciorii lui, toţi nepoţii Petrii Ungurului împart între ei ocinile „ce am avut de la moşul (bunicul) nostru Petrea Ungurul. / Şi s-au venit Aniţei şi feciorilor Titianei jumătate de sat **Slobodziani** (Slobozia, comuna Gârceni, Vaslui) din ţinutul Vaslui, jumătate din **Platoneşti** (Plotuneşti, comuna suburbană Prigoreni, inclusă în oraşul Târgu Frumos, Iaşi) din ţinutul Cârligătura, a patra parte din **Hotceşti** (comuna Strunga, Iaşi), însă şi părţile de **Criveşti** (comuna Strun-ga, Iaşi) şi de **Răvcani** (Răvăcani, comuna Strunga, Iaşi), care părţi au fost vândute de tată-său, de Gligorie Mustea, lui Buhuş vistiernicului; şi din **Hăsnăşeni** (comuna Leţcani, Iaşi), a opta parte, ce o am plătit eu, Vasile Ba-nul, de le-am dat un cal. / Şi în tocmeala noastră au fost pârcălabul Damaschin, Păcurar de **Verşeni** (comuna

---

[1845] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 453, pp. 430, 431

Miroslăveşti, Iaşi), Istratie de ţinutul Cârligătura, Ionaşco Mareş, Toader Marco şi mulţi oameni buni”[1846].

1646, aprilie 22: Întărit de Vasile Lupu voievod Tomei (Cantacuzino), vornicul cel mare din Ţara de Sus, care cumpără, cu 20 lei bătuţi, de la fraţii Erimiia, Nicoa-ră şi Miron, „din tot satul **Cogeşti** (azi Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), din a treia parte, care se împarte în două părţi, din partea de sus, a cincea parte, ce este pe Bahlui, în ţinutul Cârligăturii, din vatra satului, din câmp, din ţarină, din loc de iaz şi cu fânaţ, şi cu tot venitul”[1847].

1646, aprilie 22: Întărit de Vasile Lupu voievod Tomei (Cantacuzino), vornicul cel mare din Ţara de Sus, care cumpără, cu 20 lei bătuţi, de la Crăciun, fiul lui Gherman şi al Catrinii, şi de la nepotul lor Dămian, fiul Anisiei, „din tot satul **Cogeşti** (azi Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), din a treia parte, care se împarte în două părţi, din partea de sus, a cincea parte, ce este pe Bahlui, în ţinutul Cârligăturii, din vatra satului, din câmp, din ţarină, din loc de iaz şi cu fânaţ, şi cu tot venitul”[1848].

1646, aprilie 22: Întărit de Vasile Lupu voievod Tomei (Cantacuzino), vornicul cel mare din Ţara de Sus, care cumpără, cu 20 lei bătuţi, de la Ciucul, Istratie şi femeia lui Agafia, Vasile şi sora lui Antemiia, fiii lui Croici, toţi nepoţii lui Ciucul, „din tot satul **Cogeşti** (azi Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), ce este pe Bahlui, în ţinutul Cârligăturii, din a treia parte, care se împarte în

[1846] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 225, pp. 176, 177

[1847] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 346, pp. 291, 292

[1848] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 347, pp. 292, 293

două părţi, din partea de sus, a cincea parte, din vatra satului, din câmp, din ţarină, din loc de iaz şi cu fânaţ, şi cu tot venitul”[1849].

1774, mai 26: Satul **Cojasca** (Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), ţinutul Cârligăturii, ocolul de Jos, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1850]**: Toată suma caselor: 112**. Scădere rufeturi, însă 23: 2 slugi, 8 sărace, 1 nevolnic, 12 case pustii. Rămân birnici 89. / **Birnici** (tij ai dumisale): Ion, vornic / Ursul sin (fiu) Ion / Vasâle Mămăligă / Dumitru Brânză / Toma Duculeţ / Mihăilă Duculeţ / Vasâle Negru / Pavăl Catărău / Ilie sin (fiu) Andrei / Ştefan sin Ianachi / Stan, chiorul, bârsan / Dumitru, bârsan / Georgii, muntean / Gligori Simeon / Ion Giosan / Pricopie sin Toader / Ion Borş / Niagul Fătul / Ion, bârsan / Stan, bârsan / Ianoş, bârsan / Ianoş, ungur / Martin, vier / Ianoş Anton / Ioniţă, vier / Petre sin Gal Giurge / Mihai, vier / Anton, vier / Iosip, vier / Vasâle, vier / Andrei, vier / Georgii, vier / Matei, vier / Petre Stoica / Toader Crăescu / Vasâle Nica / Ilie Alecsandru / Severin, argatul / Georgii Tonul / Ion, plugar / Grigorii Movilă / Sava, bejenar / Iftimii, bejenar / Georgii Râşca / Vasâle Giosanu / Ioniţă, plugar / Mihăilă, pas / Ion Bobu / Antohi sin vornicului / Constandin Graur / Pătraşcu, torcător / Ianoş sin Pătraşcu / Vasilache / Georgii / Ştefan, lăpuşneanu / Andreiaş / Praja, bârsanu / Radu, bârsan / Andronachi / Vasâle Mihai / Grigori Ţarălungă / Ştefan / Mihai / Dumitru, ungur / Andrei / Lupul / Cazemir, vier / Mihai, butnar / Adoni Trifescu / Anton, vier / Anton,

---

[1849] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 348, p. 294

[1850] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 475, 476

tălpălar / Toader, rusul /Ion, rusul / Simeon, rusul / Ştefan, rusul /Vasile, rus / Alecsa, rus / Gligori, rus / Alecsandru, herghelegiu / Ion, rusul / Vasâle, rus, plugar / Mihai Gavril, rus / Andronachi, rus / Ion, vornicul ruşilor / Simeon, rusul / Simion Megeschi, rus / Toma, rus / Ioniţă, argat lui baş ceauş / Ilie, ciobotar tij (la fel) a lui. // **Rufeturi**: Butuc, slugă / Vasâle, bulucbaş, slugă / Ştefana, săracă / Magda, săracă / Paraschiva, săracă / Iliana, săracă / Magda, săracă / Iftimie, săracă /Catrina, săracă / Ilinca, săracă / Condre, nevolnic. // **12 case pustii**, însă: 1 Vasile Ciochină / 1 Ignat sin ego (fiul acestuia) / 1 Sandul, bejenar / 1 Andrei, sin ego (fiul acestuia) / 1 Luca, bejenar / 1 Petre, bejenar / 1 Vasâle brat (frate) Petrii / 1 Georgii Zglebog / 1 Irimie, bejenar / 1 Vasâle Căzac / 1 Ioniţă / 1 Andrei.

1899: „**Cogeasca Nouă**, sat în partea de nord a comunei Cucuteni, plasa Stavnicul, judeţul Iași. E situat pe un podiș de deal, pe sub coasta căruia curge râul Bahluiul. Se află la jumătatea drumului dintre Iași şi Podul Iloaei. Face parte din moșia Cucuteni. Are o populație de 57 familii sau 251 suflete. Prin el trece şoseaua naţională și calea ferată. Are o mică staţie, numită Cucuteni. Acest sat s-a înfiinţat la 1825, de către Domniţa Hangerliu, cu locuitori ruși, aduşi din Bucovina. Pentru aceasta, satul se mai numeşte a Ruşi. Numărul vitelor e de 855 capete, din care: 248 vite mari cornute, 258 oi, 41 cai şi 108 râmători. / **Cogeasca Veche**, sat în partea de nord-vest a comunei Cucuteni. E situat pe coasta dealului cu acelaşi nume. Are o populaţie de 93 familii sau 422 suflete; o biserică, zidită la 1864, deservită de un preot și un dascăl; o şcoală, întreţinută de comună, înfiinţată în anul 1886 şi frecventată de 20 elevi.

Numărul vitelor e de 1.185, capete, din care: 304 vite mari cornute, 678 oi, 51 cai și 152 râmători. / În această localitate, în timpul lui Dumitraşco Cantemir vodă, pe la 7219 (1711), după cum găsim în „Letopiseţul”, tom. III, au staționat „o vară câteva steaguri: leși, lipcani, cazaci și svezi, care aveau firman de la Împărăţie pentru a sta în ţară, împrotriva Moscului”[1851].

COGENI

(înglobat în Ciocani, comuna Perieni, Vaslui).

1636, martie 8: Întărit prin ispisocul lui Vasile Lupu, după convenirea împărţirii moşiilor lui Cârstea Ghenovici între urmaşii lui. „Şi s-au venit, în partea Schivii, jupâneasa Dabijii, fata Cârstii şi a fiilor ei Ghiune, Maria, Nastasia, Irina, Tofana, Anasia, satul **Blândăreştii** (Blidereşti, lângă Bucium, comuna Ştefan cel Mare, Bacău) şi **Săcătura** (lângă Bogdana, comuna Ştefan cel Mare, înglobat în oraşul Oneşti, Bacău), la ţinutul Trotuşului… a treia parte din sat **Dumeşti** (comuna Dumeşti, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii, şi sunt într-acel sat patru selişti, patru hotare, anume **Drângei** (Drinjeşti, înglobat în Hoiseşti, comuna Dumeşti, Iaşi), **Hodorenii** (comuna Dumeşti, Iaşi) şi **Bereştii** (comuna Dumeşti, Iaşi) cu două iazuri. / Şi s-a mai venit lor, Anghelina, cu sora şi cu feciorii ei un iaz

[1851] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 554

dintre cele două iazuri: un iaz este gata, cu apă şi cu peşti, iar unul este loc de iaz, şi satul **Spinenii** (lângă Ciocani, comuna Perieni, Vaslui) şi **Cogenii** (înglobat în Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), de la ţinutul Tutovii… şi satul **Movilenii** (comuna Coroieşti, Vaslui)… şi satul **Văcă-reşti** (înglobat în Ciuşlea, comuna Garoafa, Vrancea), de la ţinutul Putnii… şi a treia parte din sat de **Glăvăneşti** (comuna Glăvăneşti, Bacău), ce este în ţinutul Tecuciului, cu vad de moară în pârâul Zeletinului, şi a treia parte din satul **Dimaşi** (Dimăceni, comuna Vulturu, Vrancea), iarăşi la acel ţinut… / Şi s-au venit Anghelinii Vasilioai, fata Cârstei vornic, satul **Bujorenii** (înglobat în Zorleni, comuna Zorleni, Vaslui), **Pipărcanii** (înglobat în Banca, comuna Banca, Vaslui), **Bâcsăneştii** (comuna Zorleni, Vaslui) şi **Măstăcanii** (lângă Sălcioara, Măstatici, comu-na Banca, Vaslui), ce sunt la ţinutul Bârladului, şi satul **Sângurenii** (Singureni, raionul Cahul, Moldova), la ţinutul Tigheciului, şi a treia parte din **Cândeşti** (comuna Mihăileni, Botoşani) şi satul **Scândurinii** (Scândureni, în Covurlui, Galaţi), la ţinutul Covurluiului, şi satul **Tomeşti** (comuna Pogana, Vaslui), în ţinutul Tutovii… şi a treia parte de Dumeşti, în ţinutul Cârligăturii, cu două heleştee. Şi s-au mai venit lor, dimpreună cu sora lor Schiva, şi a tria parte din Dimaceni, ce este la ţinutul Tecuciului. / Şi s-au venit în partea Măricuţii Cernătoai, iar fata Cârstii, satul **Movileni** (comuna Trifeşti, Neamţ), la ţinutul Neamţului, cu vad de moară în pârâul Ciornii, şi a treia parte din Dumeşti, cu heleşteul din jos, şi jumătate de sat de **Iacobeni** (ţinutul Neamţului, Neamţ), ce sunt tot la acel ţinut, şi **Popârşiocei** (Popârşcioci, lângă Lungeşti, comuna Bălăbăneşti, Galaţi), la ţinutul Bârladului, şi a treia parte din satul **Ţigănenii** (Ţigăneşti, comuna Mun-

teni, înglobată în Tecuci, Galaţi), de la ţinutul Tecuciului, şi satul **Popeştii** (Popeni, comuna Găgeşti, Vaslui), din ţinutul Fălciului, cu vad de moară în pârâul Elanului, şi a treia parte din Dimăceni, ce sunt în ţinutul Tecuciului"[1852].

COHĂREŞTI

(azi Cuconeştii Vechi, comuna Cuconeştii Vechi, raionul Edineţ, Moldova).

1607, martie 10: Carte de împuternicire, dată de Simion Moghilă voievod cneaginei răposatului Macri armaş „spre aceea, să fie tare şi puternică a stăpâni şi a opri dreptele sale ocini şi moşii şi cumpărături, satul **Voloucinţii** pe Nistru, în ţinutul Sorocii, **Iureştii** pe Cozance, în ţinutul Hârlăului, **Cohăneştii** (Cohoneşti, apoi Cuconeşti, raionul Edineţ[1853], Moldova) în ţinutul Iaşilor, **Băinţii** în ţinutul Sucevei, a patra parte din satul **Mălăeştii** din ţinutul Iaşilor, şi partea lor din satul **Ilişenii**, ce singur au cumpărat de la Constantin Bahrin şi de la surorile lui… iar cui i se va părea cu strâmbătate săşi ceară banii de la cine le-a vândut, dar să stea de faţă înaintea noastră"[1854].

[1852] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 350, pp. 392, 393

[1853] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 65

[1854] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. IX, Iaşi 1914, pp. 73-75

1628, ianuarie 18: Întărit de Miron Barnovschi voievod lui Gavril Gorgan, care cumpără, de la vistiernicul Mihalache Cantacuzino, cu 200 taleri bătuţi şi un cal bun, „un sat, anume **Camănca** (Moldova) pe Răut, în ţinutul Sorocii, în vatra satului şi în câmp… / Şi iarăşi dăm şi întărim lui Gavril Gorgan a lui dreaptă ocină şi danie din satul **Cotiujeni** (de Soroca, Moldova), ce i-a dat-o popa Pântea din **Cohăreşti** (de Soroca, Moldova), fiul lui Petrica, nepotul lui Toma, pentru sufletul părinţilor lui, toată partea lui cât se va alege, din zapis arătat de la însuşi popa Pantea… / Şi iarăşi dăm lui Gavril Gorgan pârcălab dreapta lui ocină din satul Cotiujeni, partea lui Iorga şi a soţiei sale Cârstina din satul Cotiujeni, ce este lui danie de la Toader şi de la alţi fraţi ai săi, fiii lui Iorga de acolo, ce le-a fost răscumpărătură de la cneaghina lui Căpotici postelnic… / Şi iar întărim lui Gavril Gorgan pârcălab şi alte părţi de ocină din satul **Unchiteşti** (sau Onchiteşti, Moldova), ce-i este de cumpărătură de la Gligoraş, fiul lui Gavril, nepotul Micăi… partea lui Gavril, care a fost vândută la nişte călugări şi iarăşi a răscumpărat-o Glogoraş cu răzeşii săi, după moartea tatălui său Gavril… şi a vândut partea din Unchiteşti lui Gavril Gorgan pârcălab pentru 50 de taleri bătuţi. / Şi iarăşi îi dăm şi întărim şi alte părţi de ocină din acelaşi sat Unchiteşti… o parte ce au dat Ursul şi mama lui Nastasia, fiica lui Iuraşco, jumătate din partea tatălui ei Iuraşco din satul Unchiteşti, pentru pomenirea lor şi a părinţilor lor, şi altă parte ce a cumpărat-o de la Antemia şi de la sora ei Nastasia, fiicele lui Iuraşco, pentru 50 taleri bătuţi. / Şi iarăşi a cumpărat, de la Ursul, fiul lui Golăi, nepotul Frăţileascăi, toată partea tatălui lui Golăi, ce se va alege din acelaşi sat, pentru 30 de taleri bătuţi, cu

loc de iaz şi de moară. Şi iarăşi a cumpărat de la Glogoraş, fiul lui Gavril, nepotul Ciorcii, din a patra parte din jumătate de sat, jumătate din acelaşi sat Unchiteşti, pentru 50 taleri bătuţi. / Şi iarăşi dăm şi întărim lui Gavril Gorgan pârcălab şi altă parte de ocină din Unchiteşti, o parte din jumătate de peste tot satul, a şasea parte, ce-i este danie de la Lupul Dârlău pitar şi de la sora lui Stanca, fiii lui Filip vătaf din **Cârniceni** (satul Cârniceni sau Fântirile, comuna Ţigănaşi, Iaşi), nepoţii Dragnei, strănepoţii Onicăi Muşat fost mare vornic"[1855].

1637, septembrie 1: Întărit de Vasile Lupu voievod diacului Enachi, care cumpără, cu 45 taleri bătuţi, de la Melinti şi jupâneasa lui Todosia, fata Mexanii, nepot Sorcăi din Cohoreşti şi de la Vasile, fecior Mexanii, fratele Todosiei, „partea lor ce se va alege din sat de **Cohoreşti** (Cuconeştii Vechi, comuna Cuconeştii Vechi, raionul Edineţ, Moldova), din **Cotiujani** (Cotiujăni, comuna Cotiujăni, raionul Floreşti, Moldova) şi din **Zahorna** (comuna Răuceşti, raionul Floreşti, Moldova), ce sunt în ţinutul Sorocii", iar de la Miron, fecior Maricăi preotesei din Cohoreşti, cu 20 taleri de argint, părţile lui din aceleaşi trei sate, „din vatra satului, din câmp, din pădure şi din tot venitul"[1856].

[1855] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 297, pp. 403-407

[1856] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 181, pp. 164, 165

COIUCENI

(Coiceni în ţinutul Iaşi, comună în
raionel Făleşti, Moldova).

1632, mai 5: Întărit de Alexandru Iliaş voievod „mănăstirii care se cheamă Galata de Jos a lui Balica… satele anume **Coicenii** pe Prut, cu bălţi de peşte, care este în ţinutul Iaşi, şi satul **Verejenii**, care este în ţinutul Soroca, care acele două sate au fost drepte ocini şi dedine lui Isac Balica hatman”[1857].

1632, mai 5: Întărit de Alexandru Iliaş voievod „mănăstirii care se cheamă Galata de Jos a lui Balica… satele anume **Coicenii** pe Prut, cu bălţi de peşte, care este în ţinutul Iaşi, şi satul **Verejenii**, care este în ţinutul Soroca, care acele două sate au fost drepte ocini şi dedine lui Isac Balica hatman”[1858].

1904: „**Coiuceni**, sat în judeţul Bălţi, aşezat în valea Prutului, pe malul stâng al râuleţului Camenca, aproape de gura lui. Face parte din volosti Sculeni. Are 98 case, cu o populaţie de 879 suflete. Locuitorii posedă 539 deseatini pământ de împroprietărire. Mănăstirea Frumoasa are 581 deseatini pământ şi 200 deseatini

---

[1857] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 59, pp. 62-64

[1858] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 59, pp. 62-64

pădure. Satul e înconjurat cu vii şi livezi cu pomi, iar dintr-o parte se întinde pădurea”[1859].

COJOCARI

(lângă Fistici, Vaslui).

1650, noiembrie 10: Măriica, fata popii Cojoc din Cojocari, vinde logofătului Racoviţă Cehan, pentru 20 lei bătuţi, „”moşia din satul **Cojocari**, jumătate de bătrâm din bătrânul Vonica… dinaintea popii Cărstea din **Zlătăreşti**, Gavril Benche, Bejan şi Sava din **Fereşti**, vătămanului din **Codăeşti** şi a mulţi oameni buni”[1860].

1650, noiembrie 10: Antemia, preoteasa popii Cărstea din **Codăeşti**, fata Mândrei din **Crasna** vinde logofătului Racoviţă Cehan, pentru 20 lei, „moşia din satul **Cojocari**, din bătrânul Dragan, jumătate, din partea Todereştilor… dinaintea lui Tudosie şi Vasile căpitanul din **Zlătăreşti**, Ionaşco Atcuş din **Crasna**, Mitrul din **Vlăicani**, Gavril Benche şi vatamanul din **Codăeşti** şi mulţi oameni buni”[1861].

1693, martie 1: Zapis de la Chirilă de **Baliţiani** şi Tiron de **Olăneşti**, în care mărturisesc „precum a venit Mihalcia din **Glodiani** la vornicul Ion Racoviţă şi s-a

---

[1859] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 71

[1860] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VIII, Iaşi 1913, p. 300

[1861] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VIII, Iaşi 1913, p. 301

rugat să-i dea un poloboc de miere, iar el, pentru acel poloboc, să-i dea ce i se va alege din satul **Cojocari**”[1862].

COJUŞNA

(în hotar cu Străşeni, raionul Străşeni, Orhei, Moldova).

1528, martie 7: Întărit de Petru (Rareş) voievod lui Toader logofăt, care primeşte, drept danie domnească un sat pe Sitna, anume **Branişte**, amîndouă cuturile, pe care voievodul îl cumpărase, cu 550 zloţi tătăreşti, de la Taţea, fata lui Albul Farcovici, şi de la nepoata ei Sofiica, fata lui Ivanco Ştirbăţ… ce le-a fost lor schimbătură de la Maruşca, jupâneasa lui Coste Posadnic, fata Pântecelui, nepoata lui Iliaş paharnic, de la strămoşul nostru Alexandru voievod”; şi mai cumpără, de la aceiaşi şi în acelaşi preţ, şi dăruieşte Petru Rareş logofătului Toader „un sat pe Botneh, anume **Cojuşna**, ce a fost cumpărat de la Coste şi frate-său Fedor posadnic, drept 120 zloţi tătăreşti”, apoi, de la Mihno, Alexandru, Ilca şi Felca, „o selişte pe Terebnih, anume **Gruş** (sau păr), ce se cheamă **Purceleni**, drept 140 zloţi tătăreşti”, întărind toate aceste „miluiri… credinciosului şi cinstitului boier, dumnealui Toader logofăt”[1863].

1545: Hotarnica moşiilor mănăstirii **Căpriana**, întărită prin uric de la Petru (Rareş) voievod: „Se începe

[1862] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VIII, Iaşi 1913, pp. 324, 325
[1863] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române între 1428-1757*, vol. XXIV, Iaşi 1930, pp. 168- 170

hotarul de la Ișnovăț, este piatră dinspre răsărit și alta împotrivă, ce este peste Ișnovăț, dinspre amiazăzi; se hotărăște cu **Mimorănii** și se coboară dincoace, în Valea lui Coste, și se suie drept la deal, înspre răsărit, și este piatră în muchie și purcede înspre miazănoapte, pin vărsătura apei, pin mijlocul poienilor și se hotărăște cu locul **Trușănilor** și este piatră. Până aice a mers tot împreună cu a Mimorănilor hotar, de acolo purcede prin codru, pe vărsături deasupra Trușănilor și pe deasupra **Cojușnii** și pe deasupra **Volosănilor**, tot pe vărsătura apei, și se scoboară drept înspre Bâc, pe o vale ce se numeşte Domnească. / În gura văii acesteia este moviliță și piatră. De acolo, merge drept peste Bâc, în ținutul Orheiului, la movila ce este în gura văii **Găleştilor** și este pus cu piatră. Și de acolo purcede înspre apus, pe zare dealului, cu hotarul Găleştilor, prin fundul văii Căldăroasăi și loveşte mai sus de gura văii țarinii și în zarea dealului este piatră, și merge pe muchia dealului, până se împreună cu hotarul **Vărzăreştilor**, într-o vâlcică; se coboară drept la vale, în siliștea Vărzăreştilor, prin talpa casei lui Stan Vărzariu s-a pus piatră și mai la vale, fântâna cu budăi de stejar. / Și purcede alăture spre hotarul **Pitușcii**, până la Voloate și se suie drept pin voloate, la deal, este moviliță și piatră. De acolo, purcede pin vărsătura apei drept muchia, alături cu hotarul Pitușcii, pe la țigla cea mare cu dumbravă, unde se hotărăște și se împreună cu hotarul **Păuleştilor**, este piatră, și se coboară drept înspre apus, în Vale Păuleascăi, este moviliță și piatră, și taie curmeziș până în zarea dealului, la ruptură, spre Bâc, unde se împreună cu hotarul **Neșcanilor** și taie drept peste Bâc, în gura Verchii și pe mijlocul văii Verchiei se suie la deal și, în muchie,

este piatră, și purcede tot zarea, mai la deal, deasupra **Tuzorii** și pe mijlocul codrului, pe deasupra **Uneaștilor** și pe deasupra **Horodiștii** dinspre Bâc, până în poienile Cunilii și acolo este țiglă mare, goală, fără copaci, și piatră, și coboară drept la vale și trece peste Cunila și se suie la deal, la lacul cu rogozul lui și merge pin mijlocul codrului, și se coboară la Lacul Negru și trece peste valea **Ciorăștilor**, prin poieni, și se suie la deal, pe Valea Noarbei și iese deasupra Ciorăștilor, până deasupra **Răcătăului** și merge pin dumbravă spre Bâcovăț și se împreună cu **Corneştii**, este piatră în drum, și trece peste Bâcovăț. în ținutul Lăpușnii, drept la deal și se împreună cu hotarul **Cârsteştilor** și al **Căzăneştilor** și al **Săcărenilor** și merge pe mijlocul codrului, până în Poiana Cârlanilor, și merge pe marginea poienii, dinspre amiazăzi, înspre răsărit, mai jos de fundul Vălcinețului, este piatră într-o costișă, și se suie până în muchia dealului și merge în jos drept prin codru și se apropie de unde se văd marginile **Târnovcii**, din jos, dinspre mănăstire, este piatră în codru, unde am stătut de am arătat marginile poienii, și de la piatră se coboară drept la vale și taie pe valea Târnavcăi mai sus de luncă, în marginile poienii dinspre mănăstire este piatră, și de la piatră se suie drept la deal în mijlocul codrului, piatră și buor domnesc într-un stejar, și ia culmea dealului, în jos, înspre răsărit, între Botna și între Cătarha, deasupra ulmilor, până în fundul Suricii, în poiană este piatră, și purcede pe culme, între Surice și între Cătarha, deasupra **Pojorănilor**, și se împreună cu hotarul Mimorănilor, mai sus dintâi pomenit, într-o moviliță drept acel hotar întâi pomenit și de la moviliță se coboară la vale, peste Cătarha, și se împreună cu hotarul de unde am purces

dintâi, în siliște **Zăpenilor** și a **Mimorenilor**"[1864].

1669, mai 30: **Hotarnica satului Iurceni**, făcută „după o pâră ce a avut Necula, căpitan de Iurceni, din ţinutul Lăpuşnii, cu alţi fraţi ai lui, cu nişte răzeși ai lui, anume Vasilie Nofit de acolo, cu Vasile Vărzaru, cu Măteeș, cu Ioan și cu alți frați ai lor pentru nişte părți de ocină ce a avut Necula în Iurceni moșie și cumpărătură... / Mers-am la sat la Iurceni și am strâns mulți oameni buni, din sus și din jos, megieși, anume Gavril din **Cojușna**, Paniș ot **Volosăni**, Ionașcu Spănachi ot **Dânceni**, Surucean, Simion Plămădeală ot **Boghiceni**, Ion ot tam (de acolo), Ion Cărăbăț căpitan, Neculai ot **Ciuciuleni**, Dănilă ot **Cornești**, Constandin ot tam, Constandin ot **Nisporeni**, Gheorghe din **Petrosul**, Afteni Vărzariu ot **Vărzărești**, Latsor ot **Mereșeni**, Bosii ot tam și mulți oameni buni, și am socotit de pe drese și de pe zapise ce au avut de cumpărătură și le-am ales toate părțile"[1865].

1774, iunie 5: Satul **Cojuşna**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Bâcovăţului, după recensământul lui Rumeanţev[1866], avea **toată suma caselor 51**. Scădere rufeturi 16: 3 mazili, 6 ruptaşi, 1 popă, 6 femei sărace. Rămân birnici 35. 7 case pustii. / **Birnici:** Ion Lungul / Postică Haidialul / Ioniţă fiul lui Chiriac / Ştefan Săhăidacă / Toader Prodan / Andrei, munteanul / Ignat Treiboi / Toader Zubric / Gavril Mirăuţă / Mihălachi Boşcănianu / Afteni fiul lui Sandul / Ion Bostănică /

[1864] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 7, pp. 11, 12

[1865] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 86, pp. 107-110

[1866] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 431

Ioniţă Istrati / Darii Margini / Postică, ciubotar / Simion Samoilă / Sandul Samoilă / Neculai Vâlcul / Vasile al lui Vâlcul / Gavril Lupaşcu / Săbieriul, ficior Tomii / Bercu, jidov / Nani Dumbravă / Ion Damaschin / Gheorghi Dumbravă / Constandin / Gheorghe Sârvan / Andrei al lui Carp / Istrati fiul lui Sandul / Ilie Samoilă / Neculai Lupaşco / Toader, pâslariu / Marin / Ioniţă Bivol / Vasile Sârvan. // **Rufeturi:** Nistor, mazil / Toader Nanu, mazil / Ioniţă Costandin, mazil / Costandin Iftodi, ruptaş / Lupul Bihol, ruptaş / Andrei cumnat Săvoai, ruptaş / Simion al lui Nistor, ruptaş / Pricopi Sărvan, ruptaş / Ilie Margini, ruptaş / Popa Vasilachi / Vasilca, săracă / Eliana, săracă / Ioana Botnăriţa, săracă / Ilinca, săracă / Maria Alicsăndroai, săracă / Eliana, bejenăriţa, săracă.

1904: „**Cojuşna**, sat în judeţul Chişinău, volosti Sireţul, aşezat în valea Cojusna. Este renumit prin viile sale întinse. Are o populaţie de 934 capi de familie, majoritatea răzeşi, care posedă 2.42 deseatini pământ cu vii, livezi, arături şi fâneţe. Satul mai are câteva familii de ţărani, care posedă 12,5 deseatini pământ. Afară de aceasta, în sat mai sunt şi proprietari mici ca: Zaharia Prodan, proprietar de 22 deseatini; Doamna Rastvinska (nobilă), 57,5 deseatini; Ivaşchevici (nobil), 25 deseatini; M. Bulatu, 8 deseatini; Zoe Osmanovski, 46 deseatini; ţăranul Grigoriev, 30 deseatini; văduva mazilului, Zoe Munteanu, 1,5 deseatini; comerciantul Saba Ciubuc, 14,5 deseatini”[1867].

[1867] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 71

COLACU

(lângă Vidra, Vrancea).

1767, iunie 3: Eni, nepot lui Gheorghiţă Chirihală, zăt (ginerele) lui Trifan din **Colac**, cu soţia şi fiii săi, dăruiesc preotului Toader ot **Vidra** „moşia sa, ce se numeşte Poiana lui Gheorghiţă, în pârâul care merge în Chilimete, pe lângă moşia Crudului, din sus şi în deal, până în zarea dealului. Aşijderi, i-a mai dat şi două secături, făcute cu toporul din codru meriu, din care una este la Lacul cel Mare şi una la Curmătură, unde se desparte plaiul, de merge la lac”[1868].

1774, iunie 26: Satul **Colacul**, ţinutul Putnii, ocolul Vrancei, după recensământul lui Rumeanţev[1869], avea **toată suma caselor 33**. Scădere rufeturi 1: 1 popă. Rămân birnici 32. / **Birnici**: Năstasă, nemesnic / Năstasă Bândar, vătăman / Vasile Pătule / Costantin, cârciumar / Ion a Rădoae / Toader fiul lui Necula / Mihai Cote / Ion al lui / Ilie al lui Năstasă / Istrate Bândar / Sava Prescură / Sandul Prescură / Ion fiul lui Sandul / Neculiţă fratele lui / Toader fiul lui Pătule / Strătulat Badul / Cârste Şchiopu / Ion fiul lui Mihaiu / Ion, muntean / Radul, mocan / Alicsandru, fost nemesnic / Radul Tânjală / Marin /

[1868] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 140, p. 97

[1869] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 309

Şerban / Irimie / Chirilă / Negul / Lupul / Petre / Toader / Melinte / Roman. // **Rufeturi:** Popa Toader.

1899: „**Colacul**, comună rurală în plasa Vrancea, judeţul Putna. Este situată pe ambele laturi ale Putnei, în deal, la o depărtare de o jumătate de ceas de Tichirişul. Comuna se numeşte probabil astfel de la forma teritoriului ce-l ocupă, care este încolăcit de râul Putna. Distanţa comunei de reședința sub-prefecturii (Vidra) e de 3 km, iar de capitala județului, de 49 km… Colacul se compune din cătunele: Colacul (unde este şi primăria comunei) și Podurile. Populațiunea comunei, după cel din urmă recensământ, e de 250 capi de familie, cu 878 suflete (442 bărbaţi și 436 femei), din care 368 neînsuraţi (199 bărbaţi, 169 femei), 432 însurați, 76 văduvi (27 bărbaţi, 49 femei) şi 2 divorţaţi (femei); 873 români și 5 de diferite naționalități; 873 ortodoxi și 5 mozaici; 399 agricultori, 1 meseriaș, 7 comercianţi, 2 având profesiuni libere și 3 servitori, Ştiu carte 23 persoane (bărbaţi). Numărul caselor de locuit e de 263. Are o biserică parohială, cu hramul Sfinţii Voevozi, în satul Colacul, şi una filială, cu hramul Buna Vestire, în satul Podurile. Comuna vine în ajutorul bisericilor cu 120 lei anual. Locuitori au 27 pluguri de lemn şi 2 mori de apă. Vite sunt 1.807, din care: 60 boi, 132 vaci, 43 cai, 1.303 oi, 110 capre şi 159 porci. Stupi sunt 61. În comună sunt: 5 cârciumi, 2 fierării, 1 boiangerie, 1 băcănie, 4 măcelării, 12 fabrici de rachiu. Un articol însemnat de comerţ sunt prunele uscate, care se consumă nu numai în ţară, dar şi în străinătate, Fabricarea varului ocupă o parte din săteni, Varul se face din piatra ce se găsea pe moșie, dar care acum se aduce de la Năruja. Comuna ce pusă în legătură cu șoseaua judeţeană Focșani-Boloteşti-Tichirișul, printr-

o şosea comunală, care se prelungeşte spre vest, la Valea Sării. / **Colacul**, sat în comuna cu același nume… aşezat pe malul stâng al Putnei, la o jumătate oră de Tichirișul. Are o biserică parohială, cu hramul Sfinţii Voevozi, pentru care comuna cheltuiește 60 lei anual”[1870].

COLACUL

(în Cioara, comuna Cioara, raionul Hânceşti, Moldova).

1598, august 15: Întărit de Ieremia Movila voievod, la împărţirea averii rămase de pe urma Antimiei Burnăresei, între cele trei fete ale ei, Aniţa cneaghină Goliasă, Anghelina şi Ileana, care „şi-au împărţit între ele satele **Bilavinţi, Burnăreşti** şi **Turceşti**, două părţi din **Vrăbieni** şi un loc ce se cheamă **Colacul**, şi a căzut în partea Aniţei cneagină Goliasă a treia parte din Bilavinţi, din Burnăreşti şi din Turceşti şi două părţi din Vrăbieni şi din Colacul, iar în partea surorii ei Anghelina au rămas, de asemenea, a treia parte din Bilavinţi, din Burnăreşti şi din Turceşti şi a treia parte din Vrăbieni, iar în partea Ilenii a căzut Bilavinţi, din Burnăreşti şi din Turceşti şi a treia parte din Vrăbieni”[1871].

1637, noiembrie 28: Întărit de Vasile Lupu voievod căpitanului Bosiiuc şi cneaghinei salr Antimiia, fiica lui Mândru fost armaş, nepoata lui Burnar vornic,

---

[1870] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 559, 560

[1871] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 18, pp. 28, 29

care primesc urice pentru „jumătate din satul **Salcea** (lângă Leuşeni, raionul Hânceşti, Moldova), jumătate din satul **Solotfenii** (Vrăbieni, lângă Leuşeni, raionul Hânceşti, Moldova), care se numeşte acum **Vrăbienii**, ce sunt în ţonutul Lăpuşna, pe râul Nârnova, lângă Pietrosul, unde se varsă Bolota în Prut, unde a fost Obrăjie… **Călimăneşti** (comuna Călimăneşti, raionul Nisporeni, Moldova), tot pe Nărnova, **Colacul** (în Cioara, comuna Cioara, raionul Hânceşti, Moldova) pe Prut, ce este în hotarul **Ciorăştilor** (comuna Ciorăşti, raionul Nisporeni, Moldova)… / Şi de asemenea, dreptele lor ocini şi cumpărături din jumătate din satul **Brădiceşti** (comuna Dolheşti, Iaşi), din partea de sus, cumpărătură de la vărul său Ion, nepotul lui Bunescul, pentru 35 de taleri de argint, ce este în ţinutul Fălciu… / Şi de asemenea, după un zapis de mărturie de la Gherghe fost armaş, Ţogoe din **Răspopi** (lângă Tălpigeni, comuna Boteşti, Vaslui), Ion şi Cociorvă din **Brădiceşti**, scriind că au venit înaintea lor Măciusca şi Măriuca, fiicele Saftei, nepoatele lui Neagul, şi au vândut toate părţile lor din satul **Chiriceşti** (Chirceşti, comuna Micleşti, Vaslui) şi cât se va alege din **Brădiceşti**… / Şi de asemenea, a venit în faţa acelor oameni buni Mărica, fiica lui Stancu, nepoata lui Ion Bunescul, şi a vândut părţile ei de moştenire din acest sat **Brădiceşti**, pentru 15 taleri de argint… / Şi de asemenea, au venit înaintea domniei mele Drăghici, fiul lui Ion Bunescu, şi Ionaşcu, fiul lui Săc…, nepotul lui Bunescul, şi au vândut toate părţile lor din satul Brădiceştim ce este în ţinutul Vaslui”[1872].

[1872] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 217, pp. 197-199

COLIBIŢA

(în hotarul moşiei mănăstirii Râşca, Neamţ).

1643, mai: Ştefan Florescul vinde marelui paharnic Gheorghe, drept 10 lei, „o curătură a mea, ce am făcut-o eu din pădurea întreagă, ce se cheamă **Colibiţa** (în hotarul moşiei mănăstirii Râşca, Neamţ), pe apa Bistriţei… dinaintea lui Ion Ţigârlea, Ionaşco Bârlibă, DumitruHârjabă şi vătămanul de **Bălţăteşti** (comuna Bălţăteşti), Buzulucă şi Toma Andoniescul din **Mânjeşti** (nume schimbat în Deleni, comuna Ştefan cel Mare, Neamţ) şi Sturzea şi Vrânceanul din **Gura Largului** (azi Poiana Largului, comuna Gura Teiului, Neamţ)”[1873].

COLINCĂUŢI

(raionul Noua Suliţă, Ucraina).

1770-1772: Satul **Colincăuţi**, ţinutul Hotinului, ocolul de Sus, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1874], **toată suma caselor: 94**. Scădere rufeturi 3: 2 popi, 1 dascăl. Rămân birnici 91. / **Birnicii**: Ursul Frăsi-

[1873] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 85, pp. 91, 92

[1874] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 123, 124

nescul / Vasile Grozav / Vasile nepot lui Grozav / Ion a Pripei / Nicolae, rotar / Ştefan, cumnat lui / George Mâţă / Iacob zet (ginere) popei / Vasile Racu, vornic / Chirică Frăsinescu / Vasile Chirilă / Toader sin (fiu) Papău / Lupul Frăsinescu / Lupul, vătăman / Dumitraşco Istrate / Dumitru Cosovan / Ştefan Gheba / Gavril al Pancului / George a Palaghiei / Dămian brat (frate) lui / Ion, morariul / Andrei, cărbunariul / Precup a lui Istrate / Gavrilaşco Eremco / Gavril brat lui / Simion brat Ignat / Ion brat Nicolae / George sin rotariul / Ioniţă sin olariul / George a lui Guli / Grigoraş nepot Andronesii / Georgiţă Gorcenco / Chiriac cumnat lui Burhin / Iacob, şălariul / Alecsa, rus / Dumitraşcu al Onului / Gavril Burheci / George Frăsinescu / Hrior, rus / Simion, vătăman / Acsente zet (ginere) Ghebei / Lupul sin (fiu) Lupul / Axente Pârlia / Vasile Hoţu / Ion sin Georgiţă / Ion zet Palaghiei / Mihălachi al Palaghiei / Andronache Habulia / Mihai zet Burheci / Matei, rus / Grigoraş Cincă / Mihai zet Mâinia / Vasile Reţco / Alecsa / Gavril Moldovanu / Nicolae Ignat / Ion sin olariul / Nicolae sin olariul / Istrate Ţubuliac / Lupaşcu sin Spare / Grigoraş sin Nicolesii / Ion sin Lazăr / Năstase brat (frate) lui / Gavril sin Prisnic / Tănase Larion / Năzarie Larion / Larion cel bătrân / Ştefan Pupinţă / Ion Lupul / George Gâlia /Nicolae zet lui / Nicolae Goricinco / Vasile sin lui / Lupul sin Cobere / Timofte Moldovan / Irimia sin Bănariul / Simion brat lui / Precup tij (la fel) /Dumitru, rus / Anton, rus / Cazimir, cibotariu / Andreeş, morariul / Onofraş sin Iure / Alexandru Iure / Vasile Iftimie / Grigore, morar / Antohe brat popa / Istrate Paveciuc / Ursache al Catrinii / Ion al Catrinii / Ion cumnat lui Istrate / Vasile Gafton. // **Rufeturi**: Popa Precup / Popa Mihai / Dumitraş, dascăl.

1904: „**Colincăuţi**, sat mare în judeţul Hotin, volosti Grozinţa, aproape de frontiera, pe uscat, a Austriei, la sud de izvoarele Rachitnei. Are 604 vase, cu o populaţie de 5.092 suflete, în majoritate români; biserică; şcoală de băieţi, frecventată de 55 copii, din 523 de vârstă de şcoală; 700 vite mari; 7 mori de vânt; grădini”[1875].

COLINEŢUL

(raionul Noua Suliţă, Ucraina).

1770-1772: Satul **Colineţul**, ţinutul Hotinului, ocolul de Sus, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1876], **toată suma caselor: 14**. Rămân birnici 14. / **Birnicii**: Nichita Căzacul / Hrincu Hraor / Ursache Bușilă / Vasilie, rus / Ion Muhtan / Ion Cușulerică / Alecsandru Borhoi / Andrieș Coșleucă / Macsim zet (ginere) Lucăi / Ion, morariul / Grigoraș Cibotăraș / Vasile, ciubotar, scutelnic / Andrieș, scutelnic la căpitănie / Pancul.

[1875] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 72

[1876] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 117

COLOBANŢI

(lângă Prăjeni, comuna Prăjeni, Botoşani).

1639, octombrie 5: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui logofăt Gavrilaş Mătiiaş, care primise, „din ispisocul de împărţeală, pe care l-a avut bunica lui Anna cu fratele ei Eremia Barbovschi, copiii Sofroniei, de la Iancul voievod, jumătate de selişte, care se numeşte **Colobanţii** (Colobanţi, lângă Prăjeni, comuna Prăjeni, Botoşani) pe Miletin, cu loc de moară pe pârâul Miletin, care este mai jos de satul **Piciorogani** (inclus în Nicolae Bălcescu, comuna Nicolae Bălcescu, Botoşani)… şi nişte părţi de ocină din satul **Căbiceani** (lângă Hlipiceni, comuna Hlipiceni, Botoşani), care este în ţinutul Dorohoi, a cincea parte de sat, care este dreaptă cumpărătură lui Miron Barnovschi voievod de la Nastea, soţia lui Berciul; şi altă a cincea parte din acel sat, pe care a cumpărat-o de la Doca, sora Nastei; şi altă a cincea parte, de la Frăsina şi de la Drăgan”[1877].

1646, martie 14: Gheorghe Năvrăpăscul ce a fost vornic vinde lui Iordache (Cantacuzino) vistiernicul cel mare „a patra parte din satul **Colobanţi** (comuna Prăjeni, Botoşani), ce este în ţinutul Hârlăului, pe Miletin, cu vad de moară pe Miletin şi cu tot venitul”[1878].

[1877] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 248, pp. 246, 247

[1878] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 312, p. 251

COLPĂŞENI

(Colfăşeni, azi Colpăşeni, comuna Coroieşti, Vaslui).

1640, aprilie 19: Gheorghe şi femeia lui Ioana, fata Ştefăniei, nepoata Poravei, din satul **Colfăşeni** (azi Colpăşeni, comuna Coroieşti, Vaslui) vând comisului Corui şi jupânesei sale Alesandra, drept 13 oi cu miei, „dinaintea lui Obrejie din **Tătăreni** (lângă Movileni, comuna Coroieşti, Vaslui), Constantin răspopul, Nechifor, Dumitru, Pavăl, Liontie şi Struţian din **Colfăşeni**… în Colfăşeni, partea moşului (bunicului) nostru Poravi, cu 10 pământuri în ţarină, fântână în sat şi cu râmnic”[1879].

1644, martie 22: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Tudor, căpitanul de **Chiliiani** (Chilieni, comuna Coroiești, Vaslui), după ce „s-au jeluit înaintea domniei mele Ion Teleagă din **Năvârniți** (comuna Liești, Galați) pe Corui, comisul din **Boicani** (Băicani, comuna Coroiești, Vaslui), zicând că a cumpărat o ocină de la Gligorie Cofă, un bătrân din satul **Colfășeni** (azi Colpășeni, comuna Coroiești, Vaslui), iar Corui comis se scoală de-i ia ocina, și bătrânul, și cumpărătura, și taie hotarul și nu vrea să dea lui Ion Teleagă nimic. / Drept aceea, tu să mergi și să strângi oameni buni și să socotiți acea ocină și tot acel bătrân ce a cumpărat Ion Teleagă de la Gligorie Cofă, din deal în deal, și cu vad de moară și cu tot veni-

---

[1879] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 339, p. 354

tul. Iar voi să faceți lege dreaptă, ca să-și țină Ion Teleagă ocina și bătrânul din satul Colfășeni”[1880].

COLŢEŞTI

(satul mănăstiresc Colţeşti, lângă Racova, Bacău)

1624, ianuarie 13: Întărit Radul voievod mănăstirii Tazlău, care „s-au jeluit nouă cu mare jalobă asupra lui Băcioc, fost mare vornic, zicând că atunci când a fost în zilele lui Constantin voievod, el a luat o bucată de pământ din satul sfintei mănăstiri din Colţeşti (satul mănăstiresc Conţeşti, lângă Racova, Bacău), la satul lui, Şerbeşti”[1881].

COLŢEŞTI

(comuna Matca, Galaţi).

1643, iulie 1: Toader Chirculeţ şi nepotul lui Ştefan Chirculescul, feciorul Magdei, fata Chircăi, sora lui Toader Chirculescul din satul **Tomuzeni**, de pe Sohului, vând lui Iacomi, pârcălabul de Galaţi, şi jupânesei Dragolea, drept 40 de galbeni, partea lor „din satul

---

[1880] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 263, p. 236

[1881] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 157, p. 210

Tomuzeni, din jumătate din Movila Rediului până la hotar, unde se împreună hotarele cu Tomuzeii din sus, iar din jos cu a Angheleştilor, în jos, până în matca Sohuluiului, iar în lungiş până în Lazoviţi, în zarea dealului dinspre răsărit. / Şi în tocmeală au fost Păcurar Horceag, socrul lui Ştefan, Petre bute din **Otici** (azi Galeru, comuna Horgeşti, Bacău), Chiriac fecior Hacei din **Negoiaşti** (Negoeşti, comuna Banca, Vaslui), Tudor Călarei şoltuzul de **Gălaţi** cu 12 pârgari, Pară pârcălabul de Gălaţi, Constandin Tudor, Alexei cel bătrân, Paraschiv zet (ginere) Alexa, Bârsan din **Vlăsineşti** (comuna Şendreni, Galaţi), Gafton din **Fântână** (comuna Costache Negri, Galaţi), Ionaşco şi Bejan din **Colţeşti** (comuna Matca, Galaţi)”[1882].

COLŢUL CORNII

(sat, comuna Grozeşti, Iaşi).

1646, iunie 1: Gligorie Cornea, feciorul Cornii pivnicerul, schimbă o moşie cu spătarul Dumitru Buhuş, căruia îi dă „un loc de prisacă, între Prut şi între Jijia, scriind semnele acestui loc de prisacă, din capul Micşinelor, din sus, pe drumul cel mare în jos, până unde dă valea Tulburei în Prut, la Groapa Lupului, unde se cheamă **Colţul Cornei** (sat, comuna Grozeşti, Iaşi)… şi partea mea de ocină din satul **Frăsineni** (azi Frăsuleni, comuna

---

[1882] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 119, p. 122

Victoria, Iaşi), peste Prut, împotriva acelui loc de prisacă, unde se cheamă Gura Cornii. Iar dumnealui, Dumitru Buhuş spătarul, mi-a dat toată partea dumisale din satul **Prisăcani** (comuna Flămânzi, Botoşani) pe Miletin, sub Codru… Şi această tocmeală s-a făcut dinaintea jupânului Iacob, ce-a fost pârcălab de Cotnari şi dinaintea şoltuzului cu 12 pârgari şi a toţi orăşenii din târgul **Cotnari**"[1883].

1899: „**Colţul Cornii**, sat în partea de nord a comunei Sălăgeni, plasa Podoleni, judeţul Fălciu. E așezat pe malul Prutului, între satele: Măcărești, din judeţul Iași, şi Sălăgeni (Fălciu), pe o suprafaţă de 26 hectare 54 ari. Are o populaţie de 63 familii sau 253 suflete, din care 57 contribuabili. Are o biserică veche, deservită de un dascăl"[1884].

COLUNEŞTI

(pe Prut, Lăpuşna, Moldova).

1743, noiembrie 28: Ispisoc de judecată de la Ioan voievod, după ce „s-au pârât de faţă Toader Guţul, Ianache feciorul Lucăi vistiernic, Neculai postelnic fecior Negruşii – fata Guţului, Sandul armaş, Onică sin (fiu) Truhina, Sandul Blănar sin Ilinca, Tănase Mârza, Ioniţă Pântii zet (ginere), Nuor şi alţi fraţi ai lor, toţi nepoţi şi strănepoţi Cârstii, cu fraţii Maftei şi Chiriac, fiii Dochiţei,

---

[1883] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 386, p. 329

[1884] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 570

nepoţi lui Şandru, Vasile Tânjală nepot Faurului, Vasile Velicico nepot lui Şandru, şi cu alţi fraţi ai lor, toţi nepoţi şi strănepoţi lui Colun, pentru moşia din **Coluneşti**, partea din jos, ce este pe Prut, la ţinutul Lăpuşnei, zicând nepoţii şi strănepoţii Cărstii că au şi ei o parte de moşie în Coluneşti, în partea din jos, numai neavând scrisori a rămas acea moşie necăutată de către dânşii, de multă vreme, şi acum, vrând ei a o cerca şi răzeşii de acolo nevrând să le dea parte, au făcut carte de blestem asupra răzeşilor, ca de ar primi ei blestemul asupra lor, cum că strănepoţii Cârstii n-au avut moşie în Coluneşti, ei să rabde sau, neprimind răzeşii blestemul, atâta să ţie… / Răzeşii de Coluneşti au răspuns în faţa noastră că nu ştiu pe aceşti oameni moşeni îm Coluneşti, nici din părinţii lor n-au apucat să fie ei moşeni, dar nici cartea cea de blestem nu pot primi cu sufletele lor, nu pot a-i lepăda din moşie, ca să poată să aibă şi ei moşie… ei, de bună voia lor, au scos a treia parte din toată moşia cât au stăpânit ei şi-au dat-o strănepoţilor Cârstii, care s-au primit cu acea a treia parte… şi aşezământul lor l-am întărit, ca să le fie lor moşie stătătoare şi uric de întăritură în veci"[1885].

1744, iunie 28: Carte de împuternicire, dată de Ioan Nicolae voievod Sandului Blănariul de Eş „să fie volnic a-şi popri şi a-şi stăpâni a sa dreaptă ocină şi moşie, o bucată de loc ce este ieşit din seliştea **Coluniştii** ot Lăpuşna, pe care bucată de loc mai dinainte a fost stăpânit-o Pascal Hoştin şi cu judecată a luat-o Sandul Blănariul în stăpânirea sa"[1886].

[1885] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 159, p. 187, 188

[1886] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 161, p. 189

COLUNEŞTI

(pe Zeletin, lângă Răchitoasa, aproape de Tecuci, Bacău).

1774, iunie 26: Satele **Coluneştii** şi **Buda**, ţinutul Tecuciului, ocolul Zeletinului, după recensământul lui Rumeanţev[1887], aveau **toată suma caselor 48**. Scădere rufeturi 30: 1 vornic, 6 slugi, 8 mazili şi ruptaşi, 2 popi, 2 copii în casă, 1 grec, 2 călăraşi de Tutova, 3 văduve, 4 nevolnici, 1 holtei cu capul. Rămân birnici 18. / **Birnici:** Grigori Briahnă, ce a fost al dumisale banului Bogdan / Sandul Ureche, la fel / Mitrofan Pălaga / Toader Prutian din Beneşti / Vasili Brumă / Pavăl fiul Măriuţii, ce a fost birnic la Călimăneşti / Andrei Jereghii / Tomoftii Hârjan, ce a fost lipcan / Toader Panţăr / Ioniţă, holtei cu mamă, slugă a dumisale spătarului Sturzei / Ştefan, rusul, la fel / Tănasă Vâjâian, ce a fost birrnic la Ceucani / Iacomi Necoară, ce a fost birrnic la Puţăni / Macovei fiu rusul / Adam, bejenar din Bojeşti / Andrei Vâjâian, la fel / Miron, la fel / Tănasă, holtei cu mamă. // **Rufeturi:** Ioniţă Dănăilă, vornic / Toader Ţaga, slugă dumisale spătarului Sturzei / Vasile Grosu, slugă dumisale banului Bogdan / Trohin fiul lui Ţaga, mazil din Tutova / Sandul Dănăilă, ruptaş / Pavăl Dănăilă, ruptaş / Gavril Pascul şi fratele său, ruptaşi din Tutova / Toader Dănăilă, mazil din Tutova / Popa Vasili / Sava Crăciun, copil în casă / Ion

---

[1887] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 597, 598

Coadă, la fel / Iordachi Cernat, mazil din Covurlui / Dumitru Vidraşcu, mazil din Tutova / Costantin Curtian, ruptaş / Raicul Grecul, grec / Popa Stratul / Ion Tărăbuţă, slugă dumisale spătarului Conachi / Toader, fratele lui, la fel / Vasile Vănău, la fel / Antohi, ungurian, la fel / Andrei Holuba, călăraş din Tutova / Andrei Bugan, la fel / Ilinca, babă săracă / Solomie, săracă / Preoteasa Palaghie, săracă / Costntin al rusul, nevolnic / Gheorghi, holtei cu mamă / Toma, nevolnic / Lupul Coadă, nevolnic / Vasile, morar, nevolnic.

COMANĂUŢI

(pe Crasna, la Cobâle, comuna Icuşeşti, Neamţ).

1403, august 1: Întărit de Alexandru cel Bun boierului Baliţă Mudricica, „în Moldova, pârâul Crasna, care este la Cobâle, de la gură până la obârşia pârâului şi pe acel pârâu, două sate, Comanăuţi şi Crămetoneşti. Iar de la gură hotarul lui să fie pe Siret; iar de la pădurea scurtă, pădurea în sus, la obârşia pârâului, prin dumbravă, la Siret, la gura pârâului. Şi încă i-am mai dat al treilea sat, la Slava, pe Muntcelul acelui hotar, în jurul întregii păduri. Acesta le este tot hotarul”[1888].

[1888] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 18, pp. 25-27

COMÂNDĂREȘTI

(lângă Rediul, comuna Răuseni, Botoșani).

1644, septembrie 11: Învoiala dintre Gheorghe sin (fiu) Gândac ot Comândărești și soră-sa Ursa, despre cum s-au învoit „tuspatru frații pe moșiile noastre, pe aceste două sate, acestor două seliști, anuma **Hăneștii** (comuna Hănești, Botoșani) și **Comândăreștii** (lângă Rediul, comuna Răuseni, Botoșani). / Deci Hăneștii s-au venit lui Gheorghie și Ursei, iar Comândăreștii s-au venit lui Gligorii și surorii noastre Mărica. / Pentru aceea, socotit-am noi și am întrebat de oamenii noștri și de rudele noastre cine se va afla să ne plătească seliștea Hăneștii; însă pe cât are Bilaca, atât avem și noi. Nimeni nu s-a aflat să o plătească. / Pentru aceea, noi partea noastră o am vândut lui Ștefan, feciorul Giurgi, drept 40 de galbeni"[1889].

1899: „**Comândăreşti**, comună rurală în judeţul Botoşani. Și-a luat numele de la satul Comândăreşti. E situată în partea de sud-est a plăşii Jijia, în hotar cu judeţul Iași şi se întinde pe dealurile ce se ridică pe de o parte și pe de alta de râul Jijia, pe mai multe văi strâmte şi şesul Jijia. Se compune din satele: Comândărești, Pogoreşti, Rediul şi Răuseni… Suprafața totală a comunei e de 5.838 hectare, din care: 3.381 hectare ale proprietarilor

---

[1889] AȘSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 424, p. 404

mari, 583 hectare ale statului, 896 hectare ale locuitorilor răzăşi şi 978 hectare ale locuitorilor împroprietăriți la 1864 şi 1880. Are o populaţie de 340 capi de familie sau 1.296 suflete, din care 661 bărbaţi și 633 femci, locuind în 350 case. Sunt 356 contribuabili… Vite sunt: 765 boi, 463 vaci, 150 cai, 302 porci, 2.500 oi şi 6 capre. Sunt 406 stupi cu albine. Are două mori de apă pe Jijia şi două mori cu aburi. În comună sunt 4 cârciumi şi 2 dughene; 6 comercianţi şi 10 meseriaşi. Sunt 3 biserici, deservite de 1 preot, 2 cântăreţi şi 2 eclesiarhi; o şcoală de băieţi, înființată la 1865, condusă de un învățător, plătit de stat și frecventată de 60 elevi și 3 eleve. Comuna e străbătută de calea ferată Dorohoi-Iași, cu staţie la Rediul şi de 2 drumuri mari neşoseluite, pe ambele părţi ale Jijiei, care merg spre Iaşi și Botoșani. / **Comândăreşti**, sat în centrul comunei Comândăreşti. Și-a luat numele de la proprietarul Constantin Comândărescu, care l-a întemeiat, acum 80 de ani. E situat pe ţărmul drept al Jijiei, parte pe şes, parte pe o colină. Moșia are o întindere de 798, din care 583 hectare ale statului şi 215 hectare ale locuitorilor împroprietăriți la 1864 şi 1880. Are o populaţie de 52 capi de familie sau 204 suflete, din care 109 bărbați și 95 femei, care locuiesc în 40 case. Sunt 50 contribuabili. Vite sunt: 66 boi, 49 vaci, 35 cai, 67 porci şi 100 oi. Are o şcoală de băieţi, a statului, înfiinţată la 1865, condusă de un învăţător și frecventată de 60 elevi şi 3 eleve”[1890].

[1890] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 581

COMĂNEŞTI

(aproape de Solca şi Botoşana, Bucovina).

Atestat documentar în 3 august **1601**, când, cu întăritura lui Ieremia Movilă, Vâscan Dobrenchi primeşte uric pentru o parte din satul Comăneşti, „care este pe Soloneţ, în ţinutul Sucevei, cu loc de iaz şi de moară la pârâul Soloneţul Mic şi la Botăşana, şi cu pometuri şi cu lazuri, satul Comăneşti izbuteşte, în mod aproape miraculos, să-şi păstreze statutul răzeşesc, până aproape de venirea austriecilor, doar jumătate de moşie încăpând pe lacomele mâini călugăreşti.

În 7 decembrie **1739**, când membrii familiei Gafenco, Ursuleţ şi Volcinschi împart între ei moşiile rămase de la strămoşii lor, a şasea parte de sat Comăneşti aparţinea lui Miron Gafenco.

1742: Jumătate de sat, cea pe care Ghedeon şi Ghelasie, feciorii lui Sabin de Comăneşti, o vând, în 22 septembrie 1742, pentru 175 lei, lui Iuon Dociul, va rămâne în proprietatea Tăutenilor, în vreme ce jumătatea cealaltă ajunge, odată cu dania Antimiei şi a lui Teodor Braha (a şasea parte din sat), pe mâna călugărilor de la mănăstirea Homor, care se angajează ca, în fiecare an, pe 8 noiembrie, să-i pomenească pe cei doi soţi.

În 8 ianuarie **1756**, Ion Dociul dăruieşte o parte de moşie, pe Soloneţ, nepotului său, Simion Tăutul de Comăneşti, care o va dărui, la rândul său, în 26 iunie

1760, nepotului său, Simeon Tăutul de Comăneşti, moşia venindu-le din partea lui „Pătraşco Simionel sterpul”.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[1891], din 1772-1773, înregistrează la Comăneşti, în Ocolul Vicovilor, fără alte precizări, „38 – toată suma caselor”, însemnând 5 femei sărace, 2 mazili, 2 ruptaşi, 2 popi, 1 ţigan, 6 argaţi ai mazililor şi ruptaşilor şi 20 birnici. Cătunul Liuzii Homorului avea 10 case, cu tot atâtea familii de scutelnici ai spătarului Enăkaki Cantacuzino.

În **1774**, satul Comăneşti avea 31 de familii, iar în 1775, când făcea parte din Ocolul Vicovelor, avea 2 mazili, 3 popi şi 37 familii de ţărani, numărul gospodăriilor ajungând, în 1784, la 66.

În 12 decembrie **1792**, Simion Tăutul lasă, prin testament, jumătate din sat şi din moşia Comăneştilor feciorilor săi, Ion şi Costache Tăutul.

În 10 ianuarie **1829**, feciorii lui Ion Tăutul, Mihalachi şi Vasile, vând partea lor de sat şi de moşie lui Gheorghe Flondor, pentru 400 ducaţi împărăteşti.

În **1843**, biserica Arătarea Maicii Domnului din Comăneşti, înălţată, în 1772, de mazilul Simion TEUTUL, cu filială în Liudi Homora, unde exista biserica Sfântul Mihail, adusă din Stulpinani, în 1833 şi reînzestrată, în 1893, cu iconografie adusă de la Pârteştii de Jos, îl avea patron pe George de FLONDOR, preotul administrator Ambrosie COMOROŞAN ocupându-se de 1.332 enoriaşi, numărul acestora ajungând, în 1876, sub priveghererea aceluiaşi paroh, la 1.846 suflete. În 1907, sub patronajul imperial, dar şi sub cel al evreului Nathan STANGER, altarul bisericii din Comăneşti era slujit de

---

1891 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 340

parohul George GEORGIAN, născut în 1844, preot din 1870, paroh din 1880, de preotul cooperator Tit GEORGIAN, născut în 1872, preot din 1899, cantor fiind, din 1853, Vasile VASILOVSCHI, născut în 1830.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Rădăuţi – **Solca** (judecătorie raională), Arbore cu Bodnăreni, Bălăceana, Botoşana, Clit cu Lichtenberg, Iaslovăţ, Cajvana, **Comăneşti, Ludihumora**, Pârteştii de Sus cu Soloneţul Nou sau Slovac, Cacica, Pârteştii de Jos, Poieni”[1892].

1885: La Comăneşti funcţiona, din 1885, o şcoală cu 2 clase, o alta, tot cu 2 clase, fiind deschisă, în 1887, la Liudi Homora[1893].

În 15 decembrie **1886**, la Liudi Humora (Comăneşti), pe la orele 8, seara, a fost prădat Mendel Izg Rosenstreich, pe când cârciumarul evreu se afla la masă. Cei patru hoţi, înarmaţi cu o puşcă ruginită şi îmbrăcaţi munteneşte, l-au prins pe Vasile Stratău, sluga cârciumarului, şi l-au legat cu mâinile la spate, apoi au furat 70 florini, tutun, tabac, hârtie de ţigară, plus două şipuri cu rom şi cu rachiu[1894].

În **1890**, comuna Comăneşti avea 1.247 locuitori. Primar era Teodor Gafenco, paroh – George Georgian, cantor bisericesc – Vasile Vasilovschi, iar învăţător – Vasile Stănescu.

[1892] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161
[1893] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 43, 1876 p. 47, 1907 p. 122
[1894] *Revista Politică*, Anul 1, Nr. 16, 17, ianuarie 1887, p. 4

1903: Cabinetul de lectură „Unirea” din Comăneşti s-a înfiinţat, în 8 februarie 1903, cu 75 membri, sub preşedinţia lui George BOCANCE. Din comitetul de conducere mai făceau parteIoan COTLEŢ (vicepreşedinte), Pastei ŞANDRU (secretar), Ştefan MAIERAN (casier), Teofil CONSTANTINESCUL (controlor), Ioan CONSTANTINESCUL (bibliotecar) şi Mihail MORARIU (econom)[1895].

1904: „Lăsăm la urmă Cacica, Pârteşti, trecem peste Comăneşti, Todireşti şi Părhăuţi, la Hatna. De aici, în goana acceleratului, văile, dealurile şi satele apăreau câteva clipe, apoi rămâneau în pacea lor netulburată. Trecem şi pe la coloniile iubiţilor noştri compatrioţi: „Isten segits”, „Hadikfalva”, „Andràsfalva”. Senin şi cald, câte o vilă sau vreo căsuţă simplă, aşezată între arbori, departe de lume, mă ademeneşte la visuri de singurătate şi fericire”[1896].

1907: Comitetul districtual al Sucevei pentru alegeri, constituit în 14 martie, îl avea în componenţă şi pe „**Pentelei Avram**, gospodar în Ludi-Humorului”, „din comitetul electoral districtual” făcând parte şi „**Ioan Cotleţ**, gospodar în Comaneşti”[1897].

1907: Adunând „cântece populare româneşti din Bucovina”, care aveau să vadă lumina tiparului sub semnătura nemeritată a lui Mattias Friedwagner[1898], în

---

1895 *Deşteptarea*, Nr. 9/1903, p. 3

1896 Drăgan, Dr. Valentin, *Serbarea de la Putna – 3/16 iulie 1904*, în *Gazeta Transilvaniei*, Nr. 144, Anul LXXVII, Braşov 3/16 iulie 1914, pp. 1, 2

1897 *Apărarea Naţională*, Nr. 21, Anul II, joi 21 martie stil nou 1907, p. 21

1898 *Friedwagner, Matthias, Rumanische Volkslieder aus der Bukowina*, Konrad Triltsch Verlag Wurzburg, 1940

1940, Alexandru VOEVIDCA a cules folclor şi de la comăneştenii Varvara CONSTANTINESCU (20 ani în 1907) şi Ioan CIUHAN (fără vârstă menţionată, în 1907).

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Comăneşti**, comună rurală, districtul Suceava, aşezată pe pârâul Botuşana, afluent al pârâului Soloneţ. Suprafaţa: 9,44 kmp; populaţia: 1.247 locuitori români, de religie gr. or. Este în apropierea drumului districtual Cacica-Suceava; haltă a liniei ferate Hatna-Câmpulung. Are o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică parohială, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”. La 1776, jumătate era în posesia mazilulul Simion Tăutul, care a zidit aici, în anul 1772, o biserică; cealaltă jumătate era în posesia mănăstirii Humorului. Comuna şi-a luat numirea probabil de la o colonie de Cumani, ce s-a stabilit în timpuri aci. În Comăneşti se aflǎ o fabrică de spirt. Populaţia se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor. Comuna posedă 821 hectare pământ arabil, 110 hectare fânaţuri, 11 hectare grădini, 136 hectare islaz, 115 hectare pădure. Se găsesc 65 cai, 381 vite cornute, 184 oi, 369 porci, 72 stupi”[1899].

1915: Urmând exemplul Vienei, care iniţiase „Ţintuirea ostaşului ferecat”, şi al Berlinului, unde „s-a construit din lemn o statuie uriaşă a generalului Hindenburg, pe a cărui suprafaţă se pot bate 20 milioane de ţinte”, colectându-se, astfel, 20 milioane de mărci, Suceava, „din iniţiativa unui comitet aranjor al serbării, compus din neobositul prefect Dr. Korn, Preşedintele Tribunalului Dr. Handl, girantul oraşului, consilierul guvernial V. Gribovschi, şi profesorul gimnazial Dr.

1899 Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 70

Orest de Tarangul” a pus să se facă „un product, lucrat cu multă artă, din lemn de tei, de cunoscutul maestru Vasile Buliga din Câmpulung”, după care a trecut la organizarea de colecte publice. Itinerariul bătutului de ţinte, pentru o coroană bucata, în buciumul din lemn de tei cuprindea „Bălăceana, Liudihumora şi Comăneşti – duminică, 14 noiembrie 1915”[1900].

1919: „La propunerea doamnei Irina Sofian din **Comaneşti**, se îndrumează procedura pentru adeverirea morţii soţului ei **Pantelemon a lui Moisa Sofian**. Doamna Irina Sofian susţine că soţul ei Pantelemon Sofian a murit în prinsoarea rusească / Tribunalul Suceava, Secţia I, la 5 Iulie 1919”[1901].

1919: Din **Comisiunea agrară de ocol Suceava** face parte, ca locţiitor, „**Ilie Iacoban**, agricultor, Comăneşti”[1902].

1920: „**Deciziune de expropriere No. 1064/20**. Deciziunea Comisiunii agrare de ocol Suceava, cu care s-a decis exproprierea de 3 ha 69 a 89 mp corpul dominical **Comaneşti**, fasc. No. 740, proprietatea Fondului bisericesc, în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[1903].

1921: „**Deciziune de expropriere No.** 33/21. Deciziunea Comisiunii agrare de ocol Suceava, cu care s-a decis exproprierea parţială a corpului dominical fasc. No. 267, **Comaneşti**, din registrele fonciare pentru moşi-

---

[1900] *Viaţă Nouă*, IV, nr. 164 din 17 octombrie n. 1915, p. 2

[1901] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 67, Cernăuți, în 24 Septemvrie nou 1919, pp. 5-7

[1902] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

[1903] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 7, Cernăuţi 1 martie nou 1921, p. 69

ile bucovinene şi corpul rustical fasc. No. 1005 din registrele fonciare pentru comuna cadastrală **Comaneşti**, în suprafaţă de 115 ha 21 a 53 mp, proprietatea Fondului bisericesc ort. or., în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[1904].

1922: „Având în vedere concursurile publicate, cererile prezentate şi propunerile făcute de revizorate, Consiliul şcolar al ţării a făcut, în şedinţa din 27 Martie 1922, sub preşedinţia domnului Director general delegat al învăţământului din Bucovina, următoarele numiri, pe ziua de 1 Aprilie 1922: **b)**. în calitate de învăţători definitivi şi învăţătoare definitive: Valeria Mihaescu la **Comaneşti**”[1905].

1930, iulie 17: **„Ancheta în Bucovina**. Ţăranii se plâng de proasta situaţie economică. Suceava, 16 (iulie). Reprezentanţii autorităţilor, care se află în localitate, domnii Cădere, secretar general la ministerul de interne, general Gavrilescu şi şeful de cabinet Cătuneanu, au vizitat numeroase comune din judeţul nostru: Bălăceana, Liuzii Humorului, Comăneşti, Pârteştii de Jos, Cacica, Păltinoasa, Gura Humorului, Solca etc., etc. Pretutindeni au stat de vorbă cu ţăranii, căutând să le arate că nu trebuie să dea ascultare derbedeilor care îi îndeamnă la dezordini. Ţăranii au răspuns că ei nu vor decât linişte şi nu se gândesc decât să-şi valorifice recolta, dar aşteaptă cu nerăbdare înfiinţarea creditului agricol”[1906].

1936: „Monumentul pentru eroii războiului, ridicat de legionarii din Liuzii Humorului, judeţul Sucea-

---

[1904] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 18, Cernăuţi, 15 iunie nou 1921, pp. 229, 230

[1905] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 8, Cernăuţi 21 aprilie 1922, p. 41

[1906] *Adevărul,* Anul 43, nr. 14279, joi 17 iulie 1930, p. 3

va. Morţii războiului erau aproape uitaţi de către dregătoriile din acest sat bucovinean. Dar legionarii şi-au adus aminte de ei şi le-au ridicat frumosul monument pe care-l vedem în chipul de alături. E înalt de 9 metri şi a fost repede isprăvit, cu toate că prefectul judeţului a încercat, de 2 ori, să oprească lucrarea. A fost sfinţit, la 19 iulie 1936, de 6 preoţi, de faţă fiind o mie de legionari. Au preamărit fapta legionarilor: Părintele Hnidei şi dl Dr. Mitric, iar din partea legionarilor au răspuns comandanţii Lauric, Biceagă şi prof. Ionescu. Legionarul Strobel, care a condus lucrarea, a fost arestat în ajunul sfinţirii, ca să nu se poată bucura de sărbătoarea legionară. A mai fost de faţă, la sfinţire, şi o echipă de legionari de la tabăra Părhăuţi, veniţi pe jos, în marş”[1907].

1941: Printre primii Eroi ai României Mari se numără şi „**Rusu Ioan**, soldat, ctg. 1934, cu ultimul domiciliu în comuna **Liuzii Humorului**, judeţul Suceava, mort la 2 iulie 1941”[1908].

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[1909], următorii învăţători şi învăţătoare: **Câmpan Ana**, comuna **Comăneşti**, jud. Suceava, media 7,00”.

1947: „Având în vedere raportul cu Nr. 16.799 din 1947 al Inspectoratului şcolar regional Suceava, înregistrat sub Nr. 264.182 din 1947[1910], următorii învăţători se repartizează, pe data de 1 septembrie 1947, la şcolile primare indicate în dreptul fiecăruia: **Movileanu**

1907 *Libertatea*, Nr. 25, Anul al 33-lea, 27 septembrie 1936 – CENZURAT, p. 2
1908 *Monitorul Oficial*, Nr. 220, 17 septembrie 1941, pp. 5543-5549.
1909 *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552
1910 *Monitorul Oficial*, Nr. 250, 29 octombrie 1947, pp. 9652-9657

Emil, de la Baia, la Comăneşti; **Antip Zaharia**, de la Dănila, la Comăneşti”. Se transferă „**Scripcaru Veronica**, de la Comăneşti-Suceava, la **Homorerul**, post TV, soţ învăţător”[1911].

La Comăneşti, satul vizitat adeseori de întâiul pictor român al Bucovinei, Epaminonda Bucevschi, care avea o soră, măritată cu preotul din Comăneşti, s-au născut soprana Octavia LUPU-MORARIU (2 septembrie 1903) şi pictorul Alexandru IACOBAN (28 mai 1910).

COMĂNEŞTI

(comuna Cavadineşti, Galaţi).

1459, septembrie 3: Întărit de Ştefan voievod lui Gostilă, care primeşte uric pentru „dreapta lui ocină şi dedină, satele anume: Gostileşti, unde îi este casa, şi Negoeşti, şi Bahna, şi Făurei, şi Bârzoteşti pe Bistriţa, şi Măneşti pe Neamţ, şi Bran pe Cneaja, şi seliştea unde au fost Voroveştii, şi Băloteştii, şi, mai jos, Comăneşti, şi unde este Hasniş, şi Şpătoreşti şi Gheuroeşti”[1912]. Hotare, din veac.

1637, martie 15: Scrisoarea trimişilor domneşti Gligore de **Cozmeşti** (comuna Deleşti, Vaslui) şi Mihăilă şi Ştefan de **Munteneşti** (comuna Ştefan cel Mare, Vaslui), care au cercetat pâra lui Oţel Andronachi împotriva

---

[1911] *Monitorul Oficial*, Nr. 135, 17 iulie 1947, p. 4912

[1912] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 87, pp. 124-126

lui Spinul de **Comăneşti** (comuna Cavadineşti, Galaţi) „pentru o moară ce a făcut Oţel Andronache pe locul **Turceştilor** (azi Unceşti, comuna Zăpodeni, Vaslui) şi un ţărmure este pe hotarul Comăneştilor, iar Spinul a zis, înaintea măriei dumitale, că-i îneacă fânaţul şi oarece arie bătrână”. Cercetând, împreună cu „toţi răzeşii din Comăneşti”, trimişii constată că moara „nu strică nimic pe locul Comăneştilor, ce a grăit Spinul, un om fără de ispravă, pe chizmă, şi a fost moară şi mai de înainte vreme pe acel loc, la Capul Luncii, şi au venit cu toţi răzeşii Spinului şi l-au primit şi pe ţărumurile Comăneştilor, iar dintre aceşti răzeşi, cui va trebui să-şi facă moară, să le găsească mai sus loc de moară, să-şi facă… şi-i va primi şi Andronache, ca să-i întoarcă, de pe acel ţărmure. / Şi s-a făcut această scrisoare dinaintea lui Nicoară de **Răşcani** (comuna Dăneşti, Vaslui), Andrei nepotul Spinului, Vasile Motăş, Costancea, Dumitran, Gligorcea sin Păloga de **Glodeni** (comuna Codăeşti, Vaslui), feciorii lui Oţel toţi; aceştia suntem toţi răzeşi şi l-am primit noi, cu toţii, pe acel loc şi, acum, cu nimic nu ne amestecăm. Şi au mai fost şi alţi megieşi între noi, anume Albotă din **Negrileşti** (comuna Zăpodeni, Vaslui), Hilip din **Hilimoneşti** (lângă Măcreşti, comuna Rebricea, Vaslui), Apostol de Răşcani, Andreian de **Ciofeni** (comuna Zăpodeni, Vaslui), Sârbul şi Roman de **Hultureşti** (Vultureşti, comuna Vultureşti, Vaslui), Gligorcea de Glodeni, Mihăilă de **Munteneşti**, Pătraşco de **Băleşti** (comuna Piscu, Galaţi) şi mulţi oameni buni şi bătrâni”[1913].

1774, iunie 5: Satul **Comăneştii**, ţinutul Covurluiului, ocolul Horincii, avea, după recensământul lui

---

[1913] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 39, pp. 39, 40

Rumeanţev[1914]. **Birnici:** Burcă, dascălul / Vasile Horghidan / Toma Horghidan / Ilie Ţambur / Ion Ţambur / Toader, baurcian ce zice că-i darea la ţinutul Grecenilor / Ioniţă, fiul lui, la fel. // **Rufeturi:** Ion Horghidan, ruptaş / Gheorghe fliul lui Horghidan, ruptaş / Andrieş, ruptaş / Vicol, lefegiu, ruptaş / Toader fratele lui /Neculai Chiculiţă, scutelnic al paharnicului Iancului / Toderaşco Butulian, scutelnic al banului Lupului / Toderaşco Mânzul, scutelnic al banului Lupului / Iordachi Tălăşman, scutelnic al banului Lupului / Andrei Foca, scutelnic al banului Lupului / Ion Mitrofan, scutelnic al banului Lupului / Mihăilă Foca, scutelnic al banului Lupului / Toderaşco Săcuian, scutelnic al banului Lupului / Aftinie, văduvă / Dochiţa, văduvă.

1899: „**Comăneşti**, sat în comuna Gănești, plasa Horincea, judeţul Covurluiti, aproape lipit de reşedinţa comunală. Are 98 case și 445 suflete"[1915].

COMĂNEŞTI

(pe Bârlăzel, comuna Comăneşti, Vaslui).

1623, mai 1: Mărturia Nedelei, fata Chirilii, care a vândut parte ei „de ocină din sat din **Ciurăni** (sat lângă Epureni, Vaslui) şi din **Comăneşti** (comuna Comăneşti, Vaslui), dintr-un bătrân a patra parte… lui Dumitraşco

---

[1914] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 96, 97

[1915] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 578

Buţii şi lui Gheorghie, drept 2 boi de negoţ, preţuiţi drept 50 de lei… Şi am vândut-o dinainte lui Ionaşco ot tam, şi dinaintea lui Ichim ot **Boziiani** (Neamţ), şi a lui Afteniia ot tam, şi Gligorie Boiştian ot **Rădeni** (Rădeana, lângă Vădeni, Vaslui), şi dinaintea lui Rămăşcani şi dinainte a mulţi oameni buni şi bătrâni"[1916].

1623, mai 1: Mărturia lui Vasilie, Iordachiia, Ioniia şi Tudora, care au vândut, cu 80 lei turceşti, lui Dumitraşco Buţii şi feciorilor lui, a lor „ocină din sat din **Ciorăni** (sat lângă Epureni, Vaslui) şi din **Comăneşti** (comuna Comăneşti, Vaslui): dintr-un bătrân şi jumătate"[1917]. Martori: Hilip, vătavul de **Sipeni** (sat contopit cu Blăgeşti, Vaslui), Vasiiu de acolo, Vidraşcu diaconul de acolo, Pătraşco de **Blăgeşti**, Pătru de Ciorăni, Ionaşco de acolo, Căpăţână de **Buziiani** (pe Bârlăzel, Boziani, Neamţ) şi Boiştian de **Rădeni** (Rădeana, lângă Vădeni, Vaslui).

1676, martie 18: Carte de împuternicire, dată de Antonie Rusăt voievod lui Constantin Jora mare armaş şi lui Vasile Gheuca logofătul al doilea ca, „pe cine vor trimite, să fie tare şi puternic a opri şi a ţine satul **Jorăştii** şi părţile din **Româneşti, Comăneşti** şi din **Hărmăneşti** pe Jăravăţ, pe care le ţine Vrabie, cu nepoţii lui, să aibă a le opri dinspre dânşii"[1918].

[1916] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 65, p. 101

[1917] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 66, p. 102

[1918] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 70, p. 116

COMĂNEŞTI

(oraşul Comăneşti, Bacău).

1633, iulie 29: Zapisul staroştilor de **Trotuş**, Gheorghe şi Petrea, în care mărturisesc cum au venit în faţa lor Unguraşul, Marcul Julfă şi cu Dănăilă, de au pârât pe Verdiş şi pe femeia lui Mărica pentru o ocină din **Chirişomu** (apoi Chiricel, înglobat în oraşul Comăneşti, Bacău). Deci Vediş şi cu Maria şi-au adus drese şi s-a găsit în drese cum au cumpărat Petre Puiul şi cu femeia lui Safta acea ocină de la Burlă şi de la tată-său Nicoară, şi de la Avram, feciorul Magdei. / Deci noi i-am judecat, cu Foloş Martin şoltuzul şi cu 12 pârgari, şi cu alţi oameni buni, orăşeni şi cu slugi domneşti din ţinut, anume Bodiiocu, Ursul şi Sava ot **Bordzeşti** (Borzeşti, înglobat în Oneşti, Bacău), Dumitru Puia de **Negoeşti** (înglobat în Oneşti, Bacău), Constantin Puia de **Hilipeşti** (Filipeşti, comuna Bogdăneşti, Bacău), Ursul de **Verşeşti** (sau Verişeşti, vomuna Sănduleni, Bacău) şi Iliseiu de **Poiană** (Poiana lui Coman, comuna Livezi, Bacău)… şi au rămas Unguraşul, Dănăilă şi Marcul Julfă să nu mai aibă nici o treabă, nici o pâră pentru această pâră”[1919].

1636, februarie 3: Zapisul vornicului de gloată Neaniul, prin care mărturiseşte „cum au venit Nastasia Solomoneasă cu feciorul său Ionaşco… să mergem să le

---

1919 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 339, pp. 432, 433

hotărâm nişte ocine şi să le alegem dinspre călugării de Schitul lui Drăguşan, anume la sat la **Băsăşti** (comuna Pârjol, Bacău) şi la **Edumireşti** (Dumitreşti, comuna Scorţeni, Bacău)… Călugării de la schit au adus dresele lor pe jumătate de loc de Băseşti, iar Solomoneasa a scos zapis şi uric de la Alecsandro Vodă… cum a compărat Dumitraşco Solomon, ce a fost sulger, de la Lazor, Petrea, Bordzea, Tănasie şi Dochia, feciorii lui Ion Plavăţ, nepoţi popii Lucăi, partea lor din sat din Băseşti; şi aşijderi, de la Istratie, toată partea lui, drept un cal bun, preţuit drept 20 taleri; şi de la Îndreiu, feciorul Oancei, toată partea lui, drept 23 taleri; de la diaconiţa lui Toader diacul, drept 10 taleri. / Deci, am socotit și am măsurat cu funia și-am pus stâlp în mijlocul locului și și-au osebit călugării de la schit partea din sus, jumătate de loc, ce este dinspre mănăstire, și muntele Geamăna. Și a luat Solomoneasa partea din jos, și cu răzeșii săi, jumătate de sat. Dintr-acea jumătate, jumătate s-a aflat a Solomonesei cumpărătură, cum mai sus scrie, de la feciorii lui Ion Plavăț, de la Lazor, Petrea Bordzea, Istra Tănasie și Dochiia, și de la Vasilie Plavăț. Iar în cealaltă a patra parte ca să aibă a ține cu răzeșii săi, partea lui Beldiman sin Istratie și a lui Îndrei sin Oancea, și a diaconului, a lui Toader. Iar poienile ce sunt pe de laturi, așa am socotit și s-au tocmit, ca să țină călugării de la schit poiana dinspre cireși, pentru că este în dreptul hotarului; iar Solomoneasa și cu răzeșii săi să țină poiana din jos, de la fântână, pentru ca să nu mai aibă a ținea călugării de la hotar în jos… / De aceasta mărturisim, anume: Vasilie Solomon, Bejan ce a fost paharnic și Ursul din **Verșești** (comuna Sănduleni, Bacău), Pepelea, Alecsa, Ponici, Gherman, Nicoară, Gligorcea, Mărian și Chirilă ot **Sârbi**

(înglobat în Floreşti, comuna Scorţeşti, Bacău), și Constantin ot **Comănești** (oraşul Comăneşti, Bacău), Pătrașco ot **Albotești** (înglobat în oraşul Moineşti, Bacău) și alți mulți oameni buni”[1920].

1639, aprilie 27: Întărit de Vasile Lupu voievod jitnicerului Gligorce şi jupânesei Ruxandra, care cumpă-raseră, cu 30 de taleri, de la Vasile Plavăci, de la feciorii lui Gavril, Tudor, Pleşă şi Lazor Plavăci, de la nepoţii Toader, Tudosie, Măriica, Ioana şi Iliana, feciorii lui Tănase Plavăci, de la Nedele şi Varvara, feciorii Muşăi, de la Dochia şi Ionaşco, feciorii Anghelinii, Ihnat, feciorul Ruscăi, şi Ionaşco, feciorul Maricăi, „partea lor din satul **Nadişa** (comuna Strugari, Bacău), din ţinutul Bacăului, o jumătate din partea lui Plavăci, care se numeşte partea lui Ion Plavăci, şi partea Magdăi Băşas-căi”. Zapisul de mărturie era semnat de Constantin pivnicer, Barbul, popa Fodor Mani şi Grigore din **Comăneşti** (oraşul Comăneşti, Bacău), Petre Borzea, Dumitru Cerbul şi Marco Childă din **Săsieşti** (comuna Strugari, Bacău), Toader şi Vasile, feciorii lui Toader, Gheorghe zăt (ginere) Toader din **Nadişa** şi de Pricopie şi Ursul din **Petrileşti** (comuna Bereşti-Tazlău, Bacău). / Şi a mai cumpărat Grigorcea, cu 20 taleri, conform zapisului de mărturie de la Sava şi surorile lui, Naste, Gheorghe şi Ilieş din **Dărmăneşti** (comuna Dărmăneşti, Bacău), de la Petre Borzea din **Văsâeşti** (Văsieşti, înglobat în oraşul Moineşti, Bacău), „toată partea lui şi a surorii lui Simina din jumătate din partea lui Plăvaci sin satul Nadişa”, iar cu 40 de ughi, de la Voica, femeia lui Istratie Plăvaci, şi de la Grigorie Beldemanu, Isăiu şi Ignat, „partea lor din

---

[1920] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 327, pp. 370, 371

Nadişa, dintr-o jumătate din partea lui Plavăci". / Şi a mai cumpărat Grigorce părţi de moşie din Nadişa de la Naste şi Cârste Rareş, feciorii lui Vasile Cergatul – drept 9 ughi şi o vacă cu viţel, de la Tecla, fata Riarii, femeia lui Mihai – drept 4 ughi, iar de la Mavrichi grecul şi de la fetele lui Smaranda, Aniţa, Troiţa şi Măgdălina, drept 45 ughi, două vaci cu viţei şi o iapă, „partea lor din **Hărmăneşti** (lângă Cârligi, comuna Ştefan cel Mare, Neamţ), ce-a fost cumpărătură de la Irodie şi de la Savul"[1921].

1646, august 8: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod „tutoror sătenilor din **Comăneşti** (oraşul Comăneşti, Bacău) şi din **Văsâeşti** (Văsieşti, înglobat în oraşul Moineşti, Bacău), să fie tari şi puternici a ţine şi a opri o Poiană, ce se cheamă Buruianul, pentru care poiană au dat ei 45 jderi şi 5 boi Cârstii vornicul, pentru o moarte de om ce s-a făcut pe acea poiană, ce-a fost a lui Bejan ce-a fost paharnic, până vor întoarce feciorii lui Bejan paharnic acei 45 jderi şi 5 boi"[1922].

1738, iunie 20: Carte de împuternicire, dată de Grigore Ghica voievod lui Toader Crihan şi fraţilor lui, feciorii lui Vasile Crihan, „ca să fie volnici a-şi ţine şi a stăpâni ale sale drepte ocină şi moşie, ce ziseră că au în **Sohodol**, ce este la ţinutul Bacăului, o parte de moşie din tot satul, partea lui Ignat, nepotul călugărului, care parte s-a dat cu judecată tatălui lor, lui Vasile Crihan, pentru altă parte de moşie a lui Vasile, ce a vândut-o acestui Ignat, din satul **Comăneşti**, ce este tot la ţinutul Bacăului,

---

[1921] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 114, pp. 126, 127

[1922] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 464, p. 396

la care sat au fost cu toţii răzeşi, şi acel Ignat a vândut şi partea de moşie ce a fost a lui Vasile, şi parte lui nu i-ar fi făcut, precum ne arată o carte de la Constandin Duca voievod"[1923].

1774, iunie 15: Satul **Comăneşti**, ţinutul Bacău, ocolul Tazlăului Mare de Sus, sat răzeşesc, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1924]**: Toată suma caselor**: 168. Scădere rufeturi, însă 168: 2 popi, 5 diaconi, 3 mazili, 2 ruptași, 17 nevolnici și femei sărace, 4 scutelnici ai schitului Cotumbii cu cartea Divanului, 135 plăeşi la straja din Comăneşti. Rămân birnici 6. / **Plăeşi ai căpitanului Sandu:** Ion Cujbă / Toma sin (fiu) lui Neculaiu / Gligoraş Mutul / Andreiu Tocilă / Irimie Groză / Ichim a Onii / Toader, jitar / Ştefan fiul vătăjelului / Ştefan Ganga / Toader Robul / Gligori fiul Onii / One, ungurian / Nechita fiul lui / Vasile fiul lui State / Lazăr MuscăVasile fiul lui Lazăr / Toader Smere / Lupul / Iordache Doliş / Ştefan Stoian / Iftimi Călmăţuiu / Ilie Bobeică / Costandin Miron / Vartolomeiu / Ioniţă, ungurian / Mihaiu fratele lui / Pavăl Hangan / Toader Tranoli / Costachi Muscă / Dumitru Stan / Gligori, croitor / Pinteleiu Scoroposchi /Vasile Pepele / Grigoraş frate lui Pahomii / Ştefan Corovan / Gheorghi a Lupului / Stan Hanul / Crăciun Tătaru / Ioniţă fiul Ifrimoai / Toader fiul lui Bumbul / Macoveiu Luncaş / Ghorghi Briabăn / Toader a lui Mihaiu / Nicodim / Grigori Tătaru / Grigori Găină / Basile Benţul / Gheorghi Găină / Andreiu Benţul / Ion, ungurian / Costandin Macsin / Dumitru Bobeică / Chirilă Dancul / Niţul al Bărboai / Iacob Sabău / Ioniţă

[1923] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. X, Iassi 1888, pp. 233, 234
[1924] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 317, 318

Miron / Gheorghi Miron / Mihăilă Bărboae / Ion Macsin / Ion Bobeică / Dumitru Sabău / Mihalachi Bâte / Nistor fiul lui Mihălachi / Ion Coseghii / Andreiu Sabău / Toader Briabăn / Stoica, abăger / Dumitru Pătru / Neculaiu Bulaiu / Misăilă Comfas / Gheorghiţă Râncă / Istrati Bobeică / Ilie Raţă / Costandin Leonti / Năstas Miron / Ion Huluţă / Ion Lupchian / Grigoraş Râncă / Toader Cujbă / Zaharia Enăşcuţă / Ştefan Costin / Ichim, ungurian / Vasili Mihul / Neculaiu Lungul / Ursul Enăşcuţă / Iftimie Străjer / Ştefan Străjer / Iacob Cujbă / Iacob fiul lui Străjer / Irimie al Mihoai / Iacob fiul Mihoai / Petre Podian / Ion Mirăuţă / Gheorghi Cujbă / Mihăilă, ungurian / Ion Tătaru / Ion, oltianu / Pricop /Neculaiu Ciortian / Macsin fiul lui Dămian / Toader Parascan / Agapii Cujbă / Ion, vătăjel / Iftimi Mihul / Gheorghi Groze / Andronachi fiul Cimpoeşiţii / Toader fiul lui Iordache / Gheorghi al lui Ioniţă / Vasile fiul lui croitor / Ioniţă, jitar / Bucur Hojman / Pavăl fiul Onii / Anton, ungur / Mihaiu, unguru / Dumitru, olariul / Pricopi Troiu / Stănişorul / Albotă, ungurul / Iosip / Gavril Bânţul / Neculai Mihul / Bărgăoanul / Simion al popii / Istrate Bânţul / Dumitru Panoschi / Eni al Acsăniei / Toader Bărboe / Ion Bânţul / Stanciul fratele lui Iordachi / Ioniţă, dascăl / Stoica, rachier / Iacob, morar / Toader Drumia / Ioniţă Trâncu / Gavril Ţăranul / Agapii fiul Iuţiascăi. // **Oameni nevolnici şi femei sărace:** Ursul Bărboae / Miron Deică / Mihaiu Străjer / Petre Scoroposchi / Gligoraş Hagimă / Sanda Şufăriţa / Maria Toderiasă / Măriuţa Bucuroae / Irina / Dochiţa / Ioana / Maria / Ioana / Maria / Acsănia / Neculaiu, pâslar / Ioniţă. // **Rufeturile:** Popa Mărdari / Popa Gheorghi / Chirilă, diacon / Ichim, diacon / Toader, diacon / Pinteleiu, diacon

/ Dumitru, diacon / Toma Mihălachi, mazil / Dumitraşcu fiul potropopului, ruptaş / Costandin fratele Tomii, ruptaş / Gheorghi Capsămon, vameş / Neculaiu Pandele. // **Argaţii acestor rufeturi ot Comăneşti:** Toată suma caselor 12. Rămân birnici 12: Timuş / Vasili Scoroposchi / Andreiu, ungur / Ichim Troiu / Gheorghi al Zăcăşoai / Toader Hangan / Gheorghi sin Ilie / Pavăl, ungurian / Ştefan a Măriuţii / Andronachi Lungul / Dragomir, blănar / Ion Mirăuţă.

1899: „**Comăneşti**, comună rurală în plasa Muntelui, judeţul Bacău. E așezată în valea râului Trotușul și pe costișele dealurilor. Se compune din 7 cătune: Comănești, reşedinţa, cu secția Podeiul; Lunca Asăul; Asăul, cu secţia Straja, pe stânga râului; iar Podina, Șupaul, Leloaia și Gura Ciobănușul sau Ciobănușul, pe dreapta lui. În satul Comănești s-a oprit, câtva timp, Ştefan Gheorghiță voievod din Răcăciuni, după ce a fost detronat din scaunul domnesc și înlocuit prin Ghica vodă. Acestea s-a întâmplat la anul 1657. Lângă satul Comănești se află întăriri de piatră, ce se cred a fi făcute de trupele rusești, la 1848. Pe când s-a făcut statistica din 1878, comuna era compusă numai din 4 sate: Comăneşti, Leloaia, Asăul şi Lunca Asăul… Are 2 școli mixte: una care funcționează din 1866, în satul Comănești, întreținută de stat, într-un local construit de comună din bârne, și a doua care funcționează din 1890, în cătunul Asăul, întreţinută de comună, într-un local închiriat. În 1891, ambele școli au fost frecventate de 51 copii, dintre care 7 fete. Sunt cinci biserici, câte una în satele: Comăneşti, Șupanul, Leloaia, Asăul şi Lunca Asăul, deservite de 3 preoți şi 8 cântăreți, şi una catolică în satul Comănești, cu un preot. Case de locuit sunt 915; cârciumi 37. Are o

populaţie de 946 capi de familie sau 3.486 suflete (1.722 bărbaţi şi 1.764 femei), din care: 3.225 români, 260 unguri, 1 francez; 850 agricultori, 38 meseriași, 56 industriaşi, 56 comercianți, 40 având profesiuni libere, 230 muncitori și 45 servitori. Știu carte 3.244 persoane, nu ştiu 242. Contribuabili, după noul recensământ, sunt 660. După legea rurală din 1864, s-au împroprietărit 475 locuitori cu 1.838 fălci și 40 prăjini pământ. Teritoriul comunei are o întindere aproximativă de 8.000 hectare. Proprietari mari sunt: D. Ghica, care are o moşie cu păduri și băi de păcură, care dau un venit anual de 141.000 lei şi G. Ghica, a cărui moșie, ce cade pe teritoriul comunei, dă un venit anual de 10.000 lei. Mai au părți de moșie: Principele Al. Știrbei, N. Ghica, Eug. Ghica şi G. Șeptilici. Pădurile ocupă aproximativ 6.000 hectare. În comună sunt: 4 izvoare cu ape minerale (chloro-sodice, acid carbonic etc.); cărbuni de pământ; mine de păcură (peste 50 băi, mai cu seamă la Valea Malului), ozocherită (ceară de pământ) şi piatră de ornamente; o fabrică de cherestea cu aburi şi 23 herăstraie de apă. Transportul cherestelei se face cu plutele, pe apa Trotuşului și a Asăului. Compania Goetz a făcut stăvilare şi mai multe haituri pe aceste ape… Vite sunt: 215 cai, 2.041 vite mari cornute, 576 porci, 711 capre, (statistica din 1890) şi 1.759 oi, care, în 1891, au dat 2.608 kg lână ţurcană și 404 kg lână miţă. / **Comăneşti**, sat, reşedinţa comunei cu același nume, situat pe malul stâng at Trotuşului, în faţa pădurii de pe dealul Goanţa, la estul căreia, pe un podiș, se află sătișorul Podeiul. Are: o şcoală mixtă; două biserici, una ortodoxă, zidită, pe la 1790, de familia Ghica, deservită de 1 preot și 2 cântăreți, și alta catolică, zidită de locuitori, deservită de 1 preot şi

1 cântăreț. Această biserică a fost restaurată de Charlota Keminger, Baroana Lippa, născută Benvenuti. La moartea ei, locuitorii catolici au cerut să o înmormânteze chiar în biserică. Sunt 8 cârciumi. Are 188 capi de familie sau 653 suflete. Vite sunt: 77 cai, 557 vite mari cornute, 208 porci și 166 capre. Teritoriul acestui sat e bogat în păcură și cărbuni de piatră; sunt multe herăstraie pe apă. Aci s-au făcut clădiri de către compania Goetz de la Galaţi, care exploatează pădurile din munţii mărginași. Fabrica de cherestea a companiei se găseşte în dosul parcului moşiei Comănești”[1925].

COMĂNEȘTI

(comuna Suharău, Botoșani).

1644, iunie 25: Ion de **Lăcina** (Lișna, comuna Suharău, Botoșani) mărturisește „cum m-am dat cu limbă de moarte frățâne-meu Vasile, cu jumătate de sat de **Lăcina** și cu e treia parte de heleșteu în baltă, și cu heleșteu întreg la coada bălții, și tot cu tot lui, cât am eu... Și la această danie, ce m-am dat frățâne-meu, am poftit de-au fost popa Ion din **Hudești** (comuna Hudești, Botoșani), duhovnicul meu, popa Pântelei de **Bașeu** (sat lângă Mlenăuți, comuna Hudești, Botoșani), Berchez și Teclăi de **Comănești** (comuna Suharău, Botoșani), Drăgoiu vornicelul de **Podraga** (comuna Drăgușeni,

[1925] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 577, 578

Botoșani) și Ion vornicelul ce a fost la Havaroanile. Însă ocina o am dat cu toți vecinii"[1926].

1646, ianuarie 14: Odochia, fata Tetii, nepoata lui Coman Berchez, strănepoata lui Vasco, pre-strănepoata lui Balş cel bătrân, vinde Iorgăi postelnicul cel mare, drept 50 lei bătuţi, „ocina şi moşia din uricul ce a avut strămoşul meu Balş. De la Ştefan vodă cel Bătrân, şi din ispisocul de împărţeală ce a avut moşul (bunicul) meu Vasco, cu fraţii săi Oancea, Stana şi Fădora, de la Irimia vosă, din a treia parte de sat **Drăguşeni** (comuna Drăguşeni, Botoşani), ce-i în ţinutul Dorohoiului, pe Podraga, partea din sus, a patra parte… dinaintea tuturor răzeşilor mei care au moşie în satul Drăguşeni: Simion Stecli de **Comăneşti** (comuna Suharău, Botoşani), Drăganu de **Ionăşeni** (comuna Truşeşti, Botoşani), Ştefan Berciul din **Milianca** (comuna Mileanca, Botoşani) şi Dumitraşcu, feciorul lui Neculaie de **Ghereni** (comuna Coţuşca, Botoşani)"[1927].

1774, iunie 22: Satul **Comăneşti**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Târgului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1928]**, toată suma caselor: 55**. Scădere rufeturi, însă 11: 5 femei sărace, 1 preot, 2 mazili, 2 argaţi ai acestor mazili, 1 jidov. Rămân birnici 44. / **Birnici**: Ioniţă, ciobotar / Andrei sin (fiu) lui Zmoaga / Acsintii Bursuc / Ştefan Boz / Dorofteiu / Neculai Corobaniţ / Ioniţă Băţoc / Gheorghi Corobaniţ / Ştefan Buliga /

[1926] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 357, p. 345

[1927] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 274, p. 217

[1928] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 494, 495

Andrei Zvâncă /Solomon fiu lui Andrieş / Ştefan Lohan / Nichita Zvâncă / Luca Zvâncă / Andronachi Pompa / Ştefan Sandiga / Ioniţă Topală / Neculai Murguţ / Mardarie Băţos / Vasile Pompa / Flore fiu lui Toderică / Ion Chile / Costandin Spătar / Dumitraşco brat (frate) lui Costandin / Ion Căldari / Ion Slovan / Gheorghi Cârnal / Pavăl Zamă / Ion Bojoga / Ursul Criţ / Vasile Căldari / Toader Răcilă / Simion, rus / Andriaş Vătămănescu, vornic / Ion Curmoale, vătăman / Ioniţă, olar / Vasile fiu lui Topală / Vasile Căldăruţă Stare / Vasile Tomoleţ, slab / Ursul fiu lui Bofu / Vasilachi Vătămănescu. // **Femei sărace**, fără de ajutor: Marie Sandiciasă / Marie Lohăniasă / Paraschiva Melnitiasă / Nastasia / Todosia Pricopoaie. // **Rufeturi**: Preotul Grigoraş. // **Mazili:** Andrei Muica, mazil / Grigoraş, fratele lui, mazil. // **Argaţii:** Gavril, argat la Andrei Muica mazil / Sandul Ciofu, argat lui Grigoraş muica. // **Jivovi:** Marco, jidov.

1899: „**Comăneşti**, sat pe moşia cu asemenea numire, comuna Suharăul, plasa Prutul de sus, judeţul Dorohoi. Are 190 familii, cu 615 suflete. Proprietatea moşiei este a moștenitorilor lui Teodor Calimachi. Biserica, mică, de vălătuci, e deservită de 1 preot, 2 cântăreți, 1 pălămar; făcută în vechime de către săteni. Calitatea pământului este mai toată bună. Sătenii împroprietăriți au 242 hectare 7 ari pământ în a lor stăpânire; iar proprietarul moşiei, 1.160 hectare 79 ari câmp și 257 hectare 44 ari pădure: bătrână, tânără şi tăietură, cu multe esențe, în care domină: carpenul, fagul și stejarul. Iazuri sunt mai multe, între care cel mai mare este al Miclescului, în suprafaţă de 7 hectare 16 ari.

Hotarele moşiei sunt: Hudeşti, Suharăul şi Oroftianul”[1929].

COMĂNEŞTI

(pe Lăpuşna, lângă Bolţun, raionul Nisporeni, Moldova).

1598, aprilie 15: Ispisoc de judecată şi de întăritură de la Eremia Moghilă voievod, după ce vin „cu mare jalobă şi cu mare mărturie” Cehan vătah, surorilor Muşa şi Măgdălina, seminţiilor lor Eremia, Horja şi Ana, seminţiilor Cozma şi Mihăilă, lui Nechifor, Bosanciu şi Avram, toţi nepoţii Măruşcăi, şi seminţiilor lor Todosica, Nastea, Antemia, Anuşca şi Mărica, fetele Dochiei, Frăţian, Ansia şi Marina, toţi nepoţii Albei, şi seminţiilor lor Anuşca, Armanca, Muşa şi Mariica, fetele Cernei, Drăgan, Zbiiarea, Hârlău, Sora, Anisiia şi Măriica Cornoae, toţi nepoţii Micăi, „zicând cum uricele ce le-a avut moaşa (bunica) lor Măruşca şi surorile ei Alba şi Mica, fetele Groazei, nepoatele lui Coman Mărgilat, de moşie şi de întăritură de la Iliaş voievod şi de la bătrânul Petru voievod, pe satul **Comăneşti** (lângă Bolţun, raionul Nisporeni[1930], Moldova), în gura Lăpuşniţei, cu loc de heleşteu şi de mori în Lăpuşna, şi pe jumătate de sat, anume **Striza** (Stridza, pe Sărata, lângă Horjeşti, raionul

---

[1929] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 578

[1930] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 66

Kotovsk sau Leova[1931], Moldova) care se numeşte la **Oncioae**, şi pe jumătate din acelaşi sat, care a fost deosebit cumpărătură Albei şi Maruşcăi, drept 120 zloţi tătăreşti de la Negrita, fata Docicăi, nepoatele lui Coman Mărgilat, din uric de la bătrânul Ştefan voievod, şi pe alte sate la Sărata, anume **Bosâncenii** (pe Sărata, ţinutul Chigheci, raionul Leova[1932], Moldova), mai sus de Furca, în a doua vale, unde se cheamă fântâna Peperigului, şi pe altă jumătate se selişte, care este în gura Cogălnicului, unde a fost Vasile Vatamanul, şi altă selişte, unde a fost Toader Ologul, unde a fost făcut Gureş singur slobozie, cu loc de heleşteu şi de mori; / acele urice s-au stricat şi au putrezit în pământ, precum şi însumi le-am văzut stricate şi putrezite, numai peceţile lor întregi au rămas, atunci când s-a fost sculat Hanul, cu toată puterea sa, asupra ţării Moldovei şi vrut-a să pună paşă în ţara Moldovei, atunci când am venit domnia mea cu puterea Craiului Lehiei şi apărat-am ţara şi o am scos-o din cea nevoie şi din robie. / Deci, văzând atâta jalobă şi mărturie, crezut-am şi astfel dat-am şi am întărit acestor oameni moşiile lor"[1933].

[1931] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 242

[1932] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 40

[1933] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. VIII, Iaşi 1913, pp. 233-238

COMANUL

(sat pe Turlui, comuna Sănduleni, Bacău).

1409, ianuarie 28: Întărit de Alexandru cel Bun lui Giurgiu Ungureanu, împreună cu Ungureni, „unde este casa lui… şi, lângă acela, Suhodolul şi via pe care şi-a sădit-o, şi, la Turlui, satele anume Porceştii, şi Şperieştii, şi Negrileştii, şi Neagăşeştii, unde este jude Neagăş, şi, mai jos, **unde este Coman**”[1934].

1462, mai 15: Întărit de Ştefan voievod lui Sima Turluianul, care, cu prilejul daniei făcute de nepoata soţiei sale, Marena, fiica lui Ulea, adică „jumătate de sat sin Şperleşti, de la pârâul care este în mijlocul satului, la vale, care este ocina lor dreaptă. Şi de asemenea, după această înţelegere şi tocmeală, Marena, fiica lui Ulea, ea de bunăvoia sa a vândut şi uricul său drept, o selişte, anume seliştea lui Coman, cea din poiană, pentru şaptezeci de zloţi turceşti, slugii noastre Sima Turluianu, pentru banii săi drepţi şi curaţi, care au fost deosebiţi de cei ai soţiei lui, Stana”[1935]. Hotarul, din veac.

1646, iunie 26: Bejan, feciorul lui Iosip, nepotul Cozmei, strănepotul lui Ţigan din **Verşeşti** (comuna Sănduleni, Bacău) vinde lui Gligorcea lui Ursu din **Petrileşti** (între Bereşti-Tazlău şi Boşoteni, Bacău), drept

---

[1934] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 24, pp. 34-36

[1935] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 104, pp. 147, 148

17 taleri, „partea de ocină din satul **Comeni** (Comanul, comuna Sănduleni, Bacău), cumpărătura strămoşului meu Ţidan, din partea Vlădicăi… dinaintea lui Ştefan Ponici din **Bereşti** (comuna Bereşti-Tazlău, Bacău). Arpentie, Simion Pepelea şi Ionaşco Pepelea din **Petrileşti**, Macsin de **Măgereşti** (Măgireşti, comuna Măgireşti, Bacău), Naşcul şi Constantin din **Moşeteşti** (comuna Săuceşti, Bacău)”[1936].

1899: „**Comanul**, sat în judeţul Bacău, plasa Bistriţa de jos, comuna Dealul Nou, aşezat la poalele dealului cu acest nume. Satul are o cârciumă şi numără 15 capi de familie, cu 45 suflete. Vite sunt: 3 cai, 25 vite cornute și 11 porci”[1937].

COMĂREŞTI

(pe Siret, Bucovina, Ucraina).

Satul este atestat documentar din 3 august **1610**, zi în care Ionaşco, Todosca şi Toader, copiii lui Pătraşco, strănepoţii lui Vasile Machidon cel Bătrân, vând a patra parte de sat Comăreşti, pentru 120 taleri de argint, lui Zaharia, fiul popei Iuon, şi nepotului său, Nichita, şi ei strănepoţi ai lui Vasile Machidon. În 1640, Zaharia şi Nichita vor cumpăra, cu 20 taleri, „ocina de Comăreşti din vatra satului, din cămp şi lazurile cumpărate” de la

---

[1936] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 422, pp. 363, 464

[1937] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 573

Ioana, nepoata Salominei, strănepoata lui Gribincea de Comăreşti.

În 29 mai **1620**, un răzeş, Machidon din Comăreşti, este martor la vânzarea satului Bahrineşti.

În 21 august **1687**, Dumitraş Langă, fiul lui Constantin şi nepotul lui Langă cel Bătrân din Comăreşti, vinde lui Leon şi lui Gheorghe Goian, pentru 15 bani de argint, „o vacă cu viţel, socotită la 8 lei bătuţi…, poiana ce se cheamă Gura Heleşteului, a doua, în deal, în dreptul celei dintâi, a treia, însă sub oblasul cel de sus, apoi a patra, sub mocir, care se cheamă Locică”.

În 20 septembrie **1695**, Ion Lastiuca zălogea lui Ion Vlădescul, pentru 11 lei bătuţi, „partea lui Machidon din sat din Cumăreşti ce este pre apa Siretului”.

În 11 mai **1706**, când Gavrilaş Frunză şi jupâneasa Gafiţa, fata lui Andronachi Vlad, lăsau copiilor lor, Ioan şi Maria, jupâneasa diaconului Nicolai Borşan, părţile de moşii moştenite după bunicul lui Frunză, Andronachi Peletiuc, „în Vilavce, în Carapciu, în Costeşti, în Comăreşti, în Budiniţă şi pe aiure de pe socrul meu, Andronachi sin Simion Vlad în Banila moldovenească şi de pe socra me, Nastasie, fata lui Vasile Căzăcescul, având noi parte de moşie în Berhomete, în Lucavăţ, în Panca şi în munte, în ţănutul Sucevii, şi în Vaselev, în ţănutul Cernăuţului”.

În 22 iulie **1758**, Toma, nepotul lui Dumitraşco Lastiuca, moşteneşte jumătatea de sat Comareşti, pe care bunicul său o cumpărase de la Vasile Gribincea.

1760: Popa Iftimie din Călineşti şi fraţii săi moştenesc de la bunicul lor, Zaharie, o jumătate şi o optime din Cumăreşti, în 25 ianuarie 1760, părţi confirmate şi în 15 martie 1762, când Alexandru Vasilco,

fiul lui Ion Vasilco, stăpânea a opta parte din sat, Gheorghie Răpta – a patra parte, care fusese a lui Ivaşco Ţăntă, care se trage din Toader Iuraşco mare paharnic.

În 20 iulie **1763**, se cercetează o ceartă între răzeşi, „zicând Vasile Brahă cu Răpteştii că au părţi de moşie la Comăreşti… de la moşul lor, Ivaşco Ţintă şi Solomona, care Ţintă avusese două fete cu Solomona, anume Mariana, căsătorită cu Tăutul, din care se trag Lupulenco, Răpta şi Vasile Brahă, şi a doua fată, Sofronia, fosta soţie a lui Stratea, care a făcut pe Cârste, părintele lui Nicolai”.

1772; Recensământul lui Rumeanţev[1938], din 1772-1773, înregistrează la Comăreşti din Ocolul Berhometelor „10 – toată suma caselor”, însemnând toţi atâţia birnici.

În **1774**, satul Comăreşti avea 14 familii, iar în 1775, conform evidenţelor lui von Spleny, dar împreună cu Storojineţ, 1 mazil (Gheorghe Flondor), 1 popă şi 42 familii de ţărani, numărul acesta sporind, până în 1784, la 82.

În 27 septembrie **1775**, un sfert din satul Comăreştii est revendicat de fraţii Iuon şi Vasile Veriha şi de Vasile Onciul, care primiseră moşioara de la bunica lor, Paraschiva, fata lui Lupul Tăutul, dar o vedeau împresurată de Gligoraş Reus din Igeşti, care susţinea că ar moşteni partea aceea de sat de la unchii lui, Tănasie Răpta, Gheorghe Răpta şi Gavrilaş Lupulenco, care îl zălogiseră lui Mihalachi Calmuţchi, în contul unui împrumut de 110 lei, iar el, Reus, ar fi răscumpărtat sfertul de sat.

[1938] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 336

În 18 februarie **1781**, Gligoraş Volcinschi şi jupâneasa Ileana, cumnatul lui, Costaş Bohatiriţ şi jupâneasa Nastasia (Ileana şi Nastasia erau fetele lui Vasile Brahă şi ale jupânesei Maria, deci nepoatele lui Iuon Lupulenco) vindeau partea de moşie primită de la mama jupâneselor, Maria, pentru 250 lei, lui Iuon Mitescul căpitan şi jupânesei lui, Casandra.

În 10 septembrie **1782**, în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina, protopopul Iftimi Baloşescu declara că stăpâneşte, împreună cu rudele sale, o jumătzate de sat Comăreşti, iar din cealaltă jumătate, cinci optimi dintr-un sfert. Vasile Coce stăpânea o optime din sat, zestrea soţiei lui, fata lui Vasilco, cel care cumpărase moşioara de la Isac Goian; Vasile Onciul şi rudele lui stăpâneau o optime şi o şaisprezecime, parte baştină (zestrea soţiei lui, Paraschiva, fata lui Lupul Tăutul), parte cumpărătură, iar căpitanul Iuon Mitescul stăpânea şaisprezecimea de sat pe care o cumpărase, cu 250 lei, în 1781.

În 1 noiembrie **1797**, Tănase Răpta de Comăreşti avea să lase copiilor lui, Aniţa, Ion, Ileana, Iftimia şi Mihalachi (partea fetei moarte, Cârstina, îi revenea băiatului ei, Ion), moşiora lui din Comăreşti şi din Vilauce.

1798: Toader Lastiuca va lăsa moşioara, după o judecată, vărului său, Ilaş Lastiuca din Căbeşti, fiul lui Ştefan Lastiuca, în 10 august 1798.

1827: Partea de sat a lui Gheorghe Răpta va fi moştenită, în 25 noiembrie 1827, din voinţa văduvei sale, Paraschiva (născută Buţura, fata Mariei Buţura din Ivancăuţi), de copii lor, Safta şi Casandra, care moşteneau şi 50 stânjeni la Bănila Moldovenească, în lungul hotarului Ciudeiului, până în hotarul Jadovei.

În 18 februarie **1806**, Mihalachi Răut şi Vasile Ciornii vindeau lui Sămon Grigor von Turcul părţile lor de moşii în Comăreşti pe Siret, „din hotarul Bobiştilor păr-în hotarul Bănilii moldoviniaşti, care să tragi… di pi maica loar, anumi Marie, soră bună cu Toma Barna-ovschi, din stâlpul lui Dumitraşco Lastivca”.

Prin testamentul din 25 iunie **1820**, Ilie Baloşescul din Stăneşti pe Siret lăsa soţiei sale, Măriuca, şi copiilor lor, Catrina, Ştefan şi Vasăli, moşia din Comăreşti, „adică heleştu şi moară şi altele, care am în stăpânire cu fraţii”.

În **1843**, biserica Arătarea Maicii Domnului din Comareşti, ctitorită, în 1812, de George de BALOŞES-CUL, sfinţită în 1817 şi restaurată în 1884, cu 358 enoriaşi, patronată de Dimitri de VASILCO, era slujită de preotul Nicolai MITROFANOVICI. În 1876, patroni ai bisericii, care servea şi enoriaşii din Slobozia-Comareşti şi din Fântâniţa, erau Constantin de BALOŞESCUL şi Nicolai de VASILCO. Parohul Iakob GROMNICKI păstorea peste 1.761 suflete. În 1907, patroni ai bisericii erau Constantin şi Ioan de BALOŞESCUL, precum şi evreii Anton KRAYGHER şi N. FRANKEL, paroh fiind Onufrei MALCINSCHI, născut în 1862, preot din 1899, paroh din 1905, care-l avea cantor, din 1899, pe Ioan ALBOTA, răzeş din Cuciurul Mic, născut în 1868.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Storojineţ – **Storojineţ** (Curte districtuală), Banila Moldovenească pe Siret, Broscăuţi, Budeniţ, Cireş cu Opaiţ, Ciudin cu Neuhütte (coliba nouă), Davideni, Igeşti, Iordănești, Camenca cu Petriceanca, Carapciu pe Siret cu Hatna,

Comareşti, Comareşti Camerale cu Althütte (coliba veche), Crasna-Ilschi cu Glashütte (fabrica de sticlă), Cupca, Panca, Pătrăuţi pe Siret, Prisăcăreni, Ropcea, Suceveni sau Pomeşti, Zadova"[1939].

În Comareşti funcţiona, din **1886**, o şcoală cu 2 clase[1940].

În **1890**, Comăreştii aveau 956 locuitori, paroh fiind Teodor Şcraba, învăţător – Ioan Şcraba, iar primar – Dionisie.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Comăreşti**, comună rurală, districtul Strojineţ, aşezată pe malul drept al Siretului, între Jadova şi Panca. Suprafaţa: 3,95 kmp; populaţia: 956 locuitori ruteni, de religie gr. or. Se compune din vatra satului şi din cătunele Biscău şi Tisovăţul. În apropiere, se află drumul districtual Berhomet-Storojineţ, de care Comăreşti este legat printr-un bun drum comunal; de asemenea, e legat şi cu Comăreşti-Slobozia. E staţie de drum de fier a liniei Berhomet-Hliboca. Are o şcoală populară, cu o clasă; o biserică parohială, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului", de care ţin cătunele Bescău şi Tisovăţul. La 1776, era în posesia protopopului Eftimie. De Comăreşti ţine pădurea Fântâniţa. În această pădure se află Movila Jazova, pe care se văd 2 brazi uriaşi, crescuţi laolaltă, cu o înălţime de 20 m. Este o credinţă în popor că, sub aceşti brazi, se află o comoară. Poate de aci să provine şi numele satului. Populaţia se ocupă cu agricultura şi cu creşterea vitelor. Comuna posedă 357 hectare pământ

---

[1939] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[1940] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 34, 1876 p. 71, 1907 p. 143

arabil, 95 hectare fânaţuri, 12 hectare grădini, 303 hectare izlaz, 1.959 hectare pădure. Se găsesc 18 cai, 444 vite cornute, 111 oi, 178 porci şi 40 de stupi. **Comăreşti-Biscău**, moşie, cu administraţie specială, districtul Strojineţ. Suprafaţa: 14,34 kmp; populaţia: 108 locuitori, în majoritate izraeliţi şi ruteni; religia gr. or. şi mozaică. **Comăreşti-Halpern**, moşie, cu administraţie specială, districtul Strojineţ. Suprafaţa: 5,20 kmp; populaţia; 227 locuitori, în majoriritate ruteni, de religie gr. or. Se compune din 2 moşii: 1). Comăreşti-Halpern propriu-zis, şi 2) Comăreşti-Slobozia-Halpern. **Comăreşti-Slobozia** sau Fântâniţa, cormună rurală, districtul Storojineţ, aşezată spre Nod-Est de Comăreşti. Suprafaţa: 2,43 kmp; populaţia: 752 locuitori ruteni, de religie gr. or. Este în apropiere de drumurile districtuale Storojineţ-Sniatin şi Berhomet-Storojineţ, precum şi de linia ferată Berhomet-Hliboca. De acestea două din urmă este legată prin drumul comunal Comăreşti-Slobozia – Gara Comăreşti. Posedă o şcoală populară, cu o clasă, o biserică particulară, întreţinută de boierul Calmuschi, care are ca atenenţă biserica filială din Revna, fostă întâi filială a mănăstirii „Schitu Mare” (din Polonia – n. n.), mai târziu parohială şi, în cele din urmă, fiiilială a bisericii din Slobozia-Comăreşli. Aci e o colonie de locuitori scutelnici (ruptaşi), precum se vede chiar din numele Slobozia, înfiinţată pe domeniul comunei Comăreşti. La 1776, forma un singur sat şi moşie, în proprietatea protopopului Eftimie. Populaţia se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor. Comuna posedă 875 hectare pământ arabil, 444 hectare fânaţuri, 750 hectare grădini, 202 hectare islaz, 1.229 hectare pădure. Se găsesc 84 cai, 315 vite cornute, 126 porci, 87 stupi. **Comăreşti-Slobozia-**

Halpern, moşie, cu administraţie specială, atenenţă a moşiei Comăreşti-Halfern. Are o populaţie de 177 locuitori ruteni. **Comăreşti-Vasilco**, moşie, cu administraţie specială, districtul Storojineţ. Suprafaţa: 45,98 kmp; populaţia: 210 locuitori izraeliţi şi ruteni gr. cat"[1941].

1910: „În 25 decembrie 1910, a avut loc o adunare generală extraordinară a Societăţii „Mazililor şi răzeşilor" în Comareşti, la care au participat vicepreşedintele Societăţii din Cernăuţi, dl Dr. Iancu cav. de Cuparencu, şi dl Ioan Drafta. La gara din Slobozia-Comareşti, au fost întâmpinaţi… de mazilii şi răzeşii comunei, în frunte cu primarul, dl Fuştei. Adunarea s-a ţinut în curtea dlui Fuştei. Au vorbit domnii Cuparencu şi Drafta în limba română şi rusească… Din familiile răzeşeşti din Comareşti amintim Şcraba, Hadinca, Albota, Ignatescu, Orjendovici şi Brânzan"[1942].

1910-1913: „Până la 1910, a existat în Comăreşti o singură şcoală primară, din care românii nu mai aveau nici un folos, pentru că copii lor trebuiau să înveţe ruteneşte. Fostul inspector rutean Omelian Popowicz, ştiind că aici este populaţie românească, care eventual ar putea să-şi revindece drepturile şi ar putea cere şcoală românească, a dres lucrurile astfel că o atare cerere nu s-a formulat. El i-a pus învăţătorului de acolo condiţia că, dacă n-a veghea destul de bine asupra şcolii ruteneşti şi dacă s-ar întâmpla că sătenii ar cere şcoală română, atunci îl scoate din serviciu. Şi mijlocul acesta s-a arătat destul de potrivit, căci învăţătorul aşa a îmblat cu oamenii, că ei

---

[1941] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 70, 71

[1942] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni,* Nr. 5, Anul I, 19 ianuarie 1910, pp.12, 13

au rămas nepăsători faţă de caracterul ucrain al şcoalei. În anul 1910, s-a activat o expositură la Comăreşti-Tisovăţ, pentru că s-a constatat că sunt vreo 30-40 de copii, în cotul (cut, adică sat mic – n. n.) acesta, care erau prea departe de şcoala din centru, încât să fi putut fi siliţi să cerceteze şcoala aceasta. Ce raport au făcut învăţătorii ucraini, privitor la numărul şcolarilor din Tisovăţ, nu ne este cunoscut, numai atâta ştim că, pentru cei 40 de copii, s-au aşezat, la Comăreşti-Tisovăţ, trei învăţători (Duczak şi doi Poclitar). Nu înţelegem însă cum purcede autoritatea şcolară şi de ce motive se lasă condusă, dacă sistemizează trei posturi de învăţători, pentru un număr de 40 de copii, unde legile şcolare cer, de la un învăţător, să instruiască până la 80 de copii! Şi cei trei învăţători, de fapt, n-au avut ce face toţi, la cei 40 de inşi, şi s-au primblat tot anul, îmblând şi frământându-şi capul cu chestii care nu se ţin de şcoală, ba ocupându-se cu lucruri care stau de-a dreptul în contrazicere cu misiunea unui învăţător, precum sunt diferitele mijlociri de vânzări şi cumpărări, cu agitaţii politice etc. Dar învăţătorul Duczak n-a fost mulţămit cu atâta, ci a căutat ca, pentru cei 40 de copii, să se activeze o a doua clasă, pentru că, într-o singura clasă nu se puteau instrui. Face deci un raport fals, către inspectorul districtual ucrain, arătând că are un număr de 113 copii, şi cere să se activeze o şcoală în cotul Comăreşti-Zrub, care e la o depărtare de numai 2, până la 2 km şi jumătate de Tisovăţ. Fostul căpitan (prefect, adică – n. n.), Dr. Korn, fără multă cercetare, dă poruncă consiliului comunal din Comăreşti să hotărească imediat activarea unei şcoale independente la Comăreşti-Zrub. Consiliul comunal a raportat că depărtarea între Comăreşti-Tisovăţ şi Comăreşti-Zrub nu e mare, aşa că

copiii pot îmbla, de la amândouă coturile, la aceiaşi şcoală, cu atât mai lesne că localul pentru şcoală se poate alege chiar la mijloc. În aşa mod, s-ar evita spese zadarnice pentru comună, care e o comună săracă şi n-are de unde cheltui bani pentru prea marea comoditate a învăţătorilor. Şi, în fine, şi numărul copiilor obligaţi să cerceteze şcoala nu e încă aşa mare, încât să nu mai încapă într-o şcoală. Căpitanul (prefectul de Storojineţ – n. n.) Korn, înfuriat că comitetul comunal nu se supune orbiş poruncilor sale, ci apără interesele comunei, ameninţă că-i va dicta o pedeapsă primarului, dacă şcoala cerută nu se va hotărî la reprezentanţa comunală. Atunci membrii comitetului comunal, cu primarul în frunte, se duc la căpitan, să-i dea lămuririle necesare şi să-i explice că, de fapt, nu e lipsă a se crea a doua şcoală, pentru 40 de copii, şi, spre încredinţarea căpitanului, ceru o comisie la faţa locului. Căpitanul delegă pe un comisar, care însă nu se duse la Tisovăţ şi Comăreşti-Zrub, pentru constatare, ci se prezintă în cancelaria primăriei, să silească pe primarul şi comitetul comunal să hotărească activarea şcoalei în chestie. Comitetul comunal, când auzi că Duczak a făcut raport că are 113 copii înscrişi, unde e cunoscut în comună că sunt numai 40 de copii, la Tisovăţ şi Comăreşti-Zrub, ceru numaidecât să vadă izvodul lui Duczak. După izvodul acesta, s-au constatat, din coturile numite, de fapt numai 40 de copii de şcoală, iar restul de 73 erau introduşi parte din comunele învecinate, Panca şi Davideni-Zrub, parte figurau în izvod copiii ieşiţi din şcoală, logodiţi, căsătoriţi, copii de piept, ba chiar morţi. Pe baza constatărilor acestora, reprezentanţa comunală declară că nu va îngădui activarea şcoalei cerute, căci expozitura din Tisovăţ ajunge pentru 40 de copii. Câteva

luni după aceasta, învăţătorul ucrain ceru, de la comună, bănci, lemne, material didactic etc., pentru şcoala din Comăreşti-Zrub. Atunci reprezentanţa comunală se duse iar la căpitănie, să întrebe cum vine învăţătorul să le ceară lucrurile acestea, pentru o şcoală care nu s-a putut activa contra voinţei comitetului comunal. Un domn de la căpitănie, probabil inspectorul ucrain, a scos un act, zicând că aici stă că comitetul comunal a hotărât doar singur activarea şcoalei. Protestând vornicul cu comitetul comunal contra procesului verbal falsificat, domnul respectiv a căutat să-i molcomească pe oameui, zicând: „În procesul-verbal stă că comuna a consimţit la activarea şcoalei în Comăreşti-Zrub, dar dacă ea nici acuma nu consimţeşte, atunci protocolul se va îndrepta". Aşa se petrec lucrurile în Comăreşti. Pe baza izvodului falsificat de învăţătorul Duczak, comisarul făureşte un proces-verbal falsificat şi, peste noapte, se pune comunei în cârcă o şcoală ucraină, ca să o susţină din calicia ei, pentru vreo 15 copii! Şi să nu credeţi că e basm, sunt lucruri adevărate. Acum, să vedem ce zic datele oficiale, cu privire la frecvenţa şcoalei din Comăreşti-Tisovăţ. Şematismul şcoalelor primare arată aici, în 1910, elevi înscrişi: 105 şi examinaţi, la sfârşitul anului, sunt numai 31! Pe anul 1911, şcoala aceasta are 2 clase, a doua activată cu data din 12 Octombrie 1911, Nr. 14.083, la Comăreşti-Zrub, sub împrejurările arătate mai sus. Elevii înscrişi de harnicul agitator Kost Pokletar (Poclitar, unul din fraţii menţionaţi mai sus – n. n.), cu ajutorul auxiliarului Mykola Melnyczuk, sunt 155, iar clasificaţi numai 36; de fapt însă îmblau la şcoală regulat numai 9 copii şi, pentru aceştia, trebuie 2 învăţători! În Comăreşti-centru au fost 47 de copii, la care sunt aplicaţi doi învăţători, un superior şi o

învăţătoare, dar, de fapt, au umblat la şcoală numai 20 de copii! Aşadar, comuna plăteşte 4 învăţători pentru 47 + 36 = 83 de copii, din care numai 29, până la 30, cercetează şcoala, aşa că pentru aceştia ajunge un singur învăţător, iar ceilalţi 3 învăţători trebuie numaidecât expediaţi aiurea. Pentru aceea plătesc sărmanii săteni bani grei, câştigaţi în sudoarea feţei, ca învăţătorii să poată duce o viaţa, parazită, o viaţă de trântori?! Şi învăţătorii ucraini, în lipsa unei ocupaţii serioase la şcoală, îşi caută de lucru aiurea. De regulă, sunt ei agenţi ai asociaţiei „Selanska Kassa”, parcelând şi căutând să desfacă locurile cumpărate de asociaţia ucraină, câştigând şi de acolo bani, pentru mijlocire, pe lângă leafa de învăţători, pe care o iau degeaba. Cel mai mult se ocupă însă învăţătorii ucraini din Comăreşti cu hărţuirea populaţiei româneşti, în agitaţii politice şi propagarea ideilor anarhiste şi de distrugere a tot ce este bun şi cinstit. Învăţătorul superior din Comăreşti, Morowyk, bunăoară, în loc să facă şcoală cu copiii, aduna în localul şcoalei oameni, pentru a-i povăţui în tainele politicii ucraine. Localul şcoalei e degradat de superiorul acesta la rangul unei spelunci de agitaţie. Învăţătorul Kost Pokletar terorizează pe părinţii acelor copii, care îmblă la şcoala particulară românească, îi scrie la pedeapsă şi câte altele, de trec două săptămâni, trimete acest Pokletar izvod nou la căpitănie şi-i bagă pe sărmanii gospodari dintr-o pacoste, în alta. El s-a şi rostit, nu o dată, în public că, atâta vreme are să-i scrie la pedeapsă pe români, până nu se vor lepăda de şcoala particulară românească şi nu se vor întoarce iarăşi la cea publică ucraină, sau până nu-şi vor pierde toată avericica, plătind la pedepse. Pe lângă denunţările şi terorizările oamenilor noştri, se dedă acest Pokletar şi la

acte criminale. Astfel a mituit el odată pe agricultorul din Tisovăţ Dimitrie Pobijan, ca acesta să spargă fereştile la şcoala particulară. Lucrul acesta s-a adus la cunoştinţa jandarmeriei locale şi s-a făcut plângere, la timpul său, şi dlui preşedinte al ţării. Plângerea s-a trimis, de către prezidiul ţării, inspectorului rutean spre cercetare, dar inspectorul i-a maltratat, în tot chipul, pe martorii induşi în plângere, ca să-l scape din nevoie pe al său Pokletar, falnic luminător al tineretului, care, la timpul său, dădea câte 20 de bani copiilor de la şcoala sa şi-i îndemna să arunce cu bolohani în cei de la şcoala românească. Ce s-a ales din plângerea comăreştenilor nu ştim, atâta vedem că Pokletar lucră, în felul său, mai departe contra locuitorilor români. Se vede că inspectorul ucrain din Storojineţ se crede chemat a acoperi toate potlogăriile învăţătorilor puşi supt supravegherea sa. Aceste sunt numai câteva exemple despre suferinţele românilor din Comăreşti. Le scoatem dintr-o lungă plângere, aşternută pe patru coli, sosită la redacţia noastră şi iscălită de 20 de agricultori fruntaşi. Le publicăm, ca să le aducem la cunoştinţa autorităţilor şi în atenţia deputaţilor noştri”[1943].

1911: „Pe lângă alte comune din tară, au decis şi comunele Panca, **Comareşti, Comareşti-Tisoveţ**, Jadova, Carapciu pe Ceremuş, Hliboca, Petriceanca, Volcineţul-nou, Costeşti etc., între care multe comune răzeşeşti, cu caracter şi sentiment curat românesc, să-şi redeştepte şi să-şi dezvolte limba lor românească, în regiunile locuite de ei. În scopul acesta, şi-au deschis numitele comune, cu 1 Septemvrie 1911, „Cursuri” româneşti, pe baza statutelor Societăţii „Ţăranul” din Broscăuţii-noi,

[1943] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 4, Anul III, 18 iulie 1913, pp. 52-55

care toate cursuri au fost anunţate la timp, conform legilor, consiliilor şcolare districtuale şi celui de ţară”[1944].

1911: În 17 noiembrie 1911, sătenii din Comăreşti şi Comăreşti-Tisovăţ primeau vizita liderului mazililor şi răzeşilor, Ioan cav de Cupărencu – cum îşi zicea Kuparenko, de când îl apucase amocul românismului. Iar „poporul, mulţămind domnilor din Cernăuţi pentru osteneala ce au avut cu vizitarea şcolilor, le-a adus, cu prilejul acesta, şi o serie de plângeri”, toate vizându-l pe „învăţătorul Poclitar de la şcoala ruteană din Comăreşti”. Iar la sfârşit, „se plâng oamenii şi asupra cârşmarilor, care, contra legii, ţin cârşmele deschise chiar şi Duminica şi dau prilej la fapte rele, îmbătându-i pe oameni”[1945].

1914-1914: Au vărsat sânge pentru Bucovina şi comareştenii „vânătorul **Tanasă Huţuleac**, Slobozia Comareşti, Bat. 30, rănit, şi rezervistul **Dumitru Lăcustă**, Slobozia Comareşti, Reg. 30, prizonier”[1946].

1921: „**Deciziune de expropriere No. 390/21/7**. Deciziunea comisiunii agrare de ocol Storojineţ, cu care s-a decis renunţarea la exproprierea moşiei **Slobozia Comareştilor**, proprietatea dnei Elena de Flondor, în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[1947].

1921: „Potrivit dispoziţiunilor art. 12 şi 23 din regulamentul pentru Congresul bisericesc ortodox român al Arhidiecezei Bucovinei, convocat, prin înaltul Decret

---

[1944] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor bucovineni*, Anul I, Nr. 22, 4 ianuarie 1911, pp. 275-277

[1945] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor bucovineni*, Anul II, Nr. 1, 10 martie 1912, pp. 12, 13

[1946] *Viaţă Nouă*, IV, nr. 175 din 5 martie n. 1916, p. 4

[1947] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi, 21 iulie nou 1921, pp. 69, 70

Regal Nr. 2513 din 17 Iunie 1921, pe ziua de 3 Octombrie, la Cernăuţi, se publică următoarea listă a patronilor bisericeşti particulari, de lege drept credincioasă răsăriteană, îndreptăţiţi la alegerea de 6 reprezentanţi pentru acest Congres: **Baloşescu Ioan de**, Slobozia Comareşti (Jadova); **Flondor**, născută **Grigorcea Elena de**, Slobozia Comăreşti; **Kraigher Maria**, Slobodzia-Comareşti”[1948].

1922: „Având în vedere concursurile publicate, cererile prezentate şi propunerile făcute de revizorate, Consiliul şcolar al ţării a făcut, în şedinţa din 27 Martie 1922, sub preşedinţia domnului Director general delegat al învăţământului din Bucovina, următoarele numiri, pe ziua de 1 Aprilie 1922: **a).** în calitate de învăţători superiori: Iulian Drafta la **Comareşti**”[1949].

CONCEŞTI

(comuna Conceşti, Botoşani).

1624, aprilie 26: Zapis de mărturie al boierilor divaniţi, despre cum au vândut fraţii Gherasim Roşca, Petrea, Gavril şi Marica, feciorii Gligăi Roşca din **Conceşti** (comuna Conceşti, Botoşani), nepoţii lui Boiştean, lui Enachie postelnicul, cu 600 taleri de argint,

---

[1948] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi 21 iulie nou 1921, pp. 64-66
[1949] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 8, Cernăuţi 21 aprilie 1922, p. 41

„un sat ce se cheamă **Larioneşti** (azi Arioneşti, judeţul Edineţ, Moldova) pe Nistru, în ţinutul Sorocei”[1950].

1636, martie 14: Întărit de Vasile Lupu voievod fraţilor Dumitra şi Căzacul, fiii Nastacăi, nepoţii lui Petriman, în baza unui zapis de la Soltan fost vătah de pitari, Avradin păhărnicel şi Măteiu cel bătrân din **Conceşti** (comuna Conceşti, Botoşani), Bantăş vătah din **Corneşti** (sat înglobat în oraşul Dărăbani, Botoşeşti), în care se mărturiseşte că au venit în faţa lor Dumitra şi Căzacul, fiii Năstacăi, cu rudele lor, fiii lui Dumitru Ciudenschi, „şi şi-au împărţit dreapta lor ocină şi dedină, satul anume **Jurjeştii** (Giurgeşti, lângă oraşul Dărăbani, Botoşani), pe pârâul Podraga, care este în ţinutul Dorohoiului”[1951].

1637, ianuarie 9: Zapis lui Cozma, feciorul Pelagiei şi nepotul lui Berdilă, strănepotul lui Andreicu, şi al vărului său Simeon, feciorul lui Ion Berdilă, prin care mărturisesc că au „vândut partea mpşului nostru Berdilă din satul **Conceşti** pitarului Chiriiac, ce s-a ales partea a opta parte dintr-un bătrân şi am luat plata deplin a 8 zloţi de argint. Şi în tocmeală au fost Agapie, Fătul, Tudosie zet (ginerele lui) Fătul”[1952].

1637, ianuarie 9: Zapisul lui Drăguş şi Spiridon, nepoţii lui Drăguş, în care mărturisesc că au „vândut moşia noastră din sat din **Conceşti**… pitarului Chiriiac, pământul câte 10 potronici şi săpăturile să le plătească iar

[1950] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 204, pp. 274, 275
[1951] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 357, pp. 400, 401
[1952] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 2, p. 1

cum va fi săpătura… Şi tocmeala ne-a fost dinainte lui Leondie fustaşul, Vasile fustaş şi Pavel Cornescul”[1953].

1637, iunie 21: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce s-au pârât de faţă Ionaşco diacul şi Lupul Rusinovschie, şi cu femeile lor Mărica şi Sorca, fetele Solomiei, nepoatele Grozei Giurgeală, strănepoatele lui Giurgială cel bătrân, cu Andreica diaconul, feciorul popii Mătiişi, „pentru o parte de ocină din **Săpoteni** (Sipoteti, înglobat în Dumeni, comuna George Enescu, Botoşani), pe Iubăneasa, în ţinutul Dorohoiului, partea Anniţei, surorii lui Giurgeală celui bătrân, zicând că le este lor dreaptă ocină şi moşie, iar Andreica diaconul a zis că este a lui moşie, şi este de Anniţa, şi-a arătat un uric de la Petru vodă cel bătrân. / Deci, domnia mea şi sfatul am socotit că este acel uric al moşilor lui Ionaşcu diacul şi Lupul şi-ai femeilor lor Mărica şi Sorca, nu este Andreica diaconul dintr-acea moaşă de Anniţa, ci se leagă fără ispravă. / După aceea, Andreica diaconul a zis că i-i moaşă lui Aniţa şi are şi mărturii mulţi oameni buni… Deci i-am zis să aducă 12 jurători, şi i-am scris la catastif, cum este obiceiul ţării, anume Toader Arbure, Lupul Talpă comisul, Toader Gherman, Lupul cel bătrân şi Gociul diacul de **Cordăreni** (comuna Cordăreni, Botoşani), Miron de **Dorohoi**, Isac, Olan cel bătrân şi Gabăr de **Bobeşti** (lângă Petricani şi oraşul Săveni, Botoşani), Gherasim şi Ilea de **Conceşti** (comuna Conceşti, Botoşani), Isac cel bătrân din **Dumeni** (comuna George Enescu, Botoşani) pe Jijia… / Deci, când a fost zi, el a venit şi a adus numai 6 jurători, anume Talpă comisul, Toader Gherman, Gociul, Miron, Olan şi Isac de Bobeşti.

[1953] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 3, p. 2

Şi ceia ce-au venit încă n-au vrut să jure. Deci siacul Andreica a rămas din zi şi din toată legea ţării”[1954].

1636, octombrie 20: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „s-au pârât de faţă rugătorul nostru, egumenul de la Sfântul Sava, cu Gherasim Roşca şi cu fratele lui Petre din **Conceşti** (comuna Conceşti, Botoşani) pentru a patra parte de sat din **Larioneşti** (comuna Arioneşti, raionul Donduşani, Moldova), care parte a fost vândută de Roşceşti lui Enache postelnicul, apoi s-a aflat că este acea parte de ocină vândută Balicăi. / Deci domnia mea le-am făcut lege să dea Gherasim şi Petrea Roşca 100 de galbeni rugătorului nostru, egumenul de la Sfântul Sava. Şi le-am pus zi, să dea acei bani la zi: şi ziua a trecut şi bani n-au dat la zi. Pentru aceea, dat-am carte rugătorului nostru ca să fie tare şi puternic a oprin a patra parte din **Conceşti**... Şi până nu vor da Roşcenii 100 galbeni egumenului, ei să nu aibă nici o treabă cu acea parte de ocină”[1955].

1643, martie 23: Ierina, fata lui Isac şi a Tudoscăi, nepoata lui Necorici de Cuzlău, dăruieşte nepotului Manea, „să mă grijească până voi fi vie şi dacă se vor sfârşi zilele să aibă a mă comânda, cum va chibzui cu sufletul său că va fi mai bine… partea mea de ocină de ocină din satul **Cuzlău** (ţinutul Dorohoi, comuna Păltiniş, Botoşani)… şi am avut şi alte moşii în satul **Ocnină** (Ocniţa, raionul Ocniţa, Moldova) şi în **Nelipăuţi** (raionul Hotin, Ucraina). Ci am mai avut două surori şi un frate şi eu am fost a patra. Deci sora mea Sofrana şi cu frate-meu Hudici

---

[1954] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 126, pp. 119, 120

[1955] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 489, pp. 457, 458

au vândut în sat în **Ocnină**, şi sora mea Gaftona, în saul **Nelipăuţi**, pe cât s-au aflat părţile noastre, iar mie mi-au lăsat în **Cuzlău**… / Şi am eu şi o fată din trupul meu, anume Annasiia, ci fata mea să n-aibă treabă la ocină, căci m-a adus la mare dosadă. / Şi de se afla şi la altcineva nescari zapise de mine făcute, de înainte vreme, anume la Bobăscul, ce-a ţinut pe soru-mea Sofrana, acel zapis să nu se creadă, căci soru-mea ieşise la vânzare, cum mai sus scrie. Şi au vrut alţi fraţi să-i scoată din sate, ar ea m-a rugat să-i dau voie să vină, să şadă pe partea mea. Iar dacă a murit sora mea, eu iar mi-am luat moşia înapoi, iar Bobăscul s-a dus din sat… / Şi la tocmeala noastră au fost Bălăuţe Udrea or **Pererâtaia** (Pererâta, în Cotu Miculinţi, comuna Coţuşca, Botoşani), Roşca din **Conceşti** (comuna Conceşti, Botoşani), Vasile Turcul, Ionaşco portar şi popa ot **Cuzlău**, popa ot **Podraga** (comuna Drăguşeni, Botoşani), Ostahie vornicul or **Lozeni** (comuna Corlăteni, Botoşani), Frânce ot **Şăndreni** (azi Draniţea, raionul Novoseliţa, Ucraina), Ştefan vornicul ot **Criva** şi mulţi oameni buni”[1956].

1644, ianuarie 1: Tudora şi feciorii ei, Miron şi Alexa, fata Anasii, nepoata Românăsea, strănepoata lui Ivaşco Bobici, vinde diaconului Andreica şi femeii lui Antemia, nepotul Onciului, strănepot lui Ivaşco Bobici, drept 13 lei bătuţi şi un stup, „a mea dreaptă ocină din satul **Bobeşti** (între Petricani şi Săveni, Botoşani), ce se va alege de la alţi fraţi ai mei din stâlpul lui Vlad, dinspre stâlpul Onciului, cu parte de heleşteu pe Başeu… / Şi în tocmeala noastră au fost Gherasim Roşca, Istratie, Ilie, Guţu, Mârze, Lenco, Tiron, Loghin, Cârste, Simion

---

[1956] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 55, pp. 61, 62

Păcurar, Grosul şi Toader ot **Conceşti** (comuna Conceşti, Botoşani) şi Iftodi sin (fiu) Drăguşan ot Dvorişte (Suceava)”[1957].

1657, ianuarie 12: Zapis de mărturie de la marii boieri, în care scriu că Gheorghe Ştefan voievod a cumpărat, cu 350 taleri bătuţi, de la Irina, fata lui Ioniţă din Vrancea, cinci părţi din satul **Conceşti**”[1958].

1774, iunie 22: Satul **Conceştii**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Prutului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1959]**, toată suma caselor: 183**. Scădere rufeturile, însă 72: 5 femei sărace, 43 slugi, argaţi ai dumisale comisului Vasile Iamandi şi ai căpitanului Tomei Iamandi şi ai lui Iordachi Iamandi; 17 scutelnici tij (la fel) dumnialorsale, 4 preoţi i dascăli, 1 jidov, 2 ţigani. Rămân birnici 111. / **Birnicii şi scutelnicii**: Ion Hamza / Georgie Belboi / Andrieş Lipcan / Ilie Cimpoeş / Toader Condre / Ioniţă Cornilă / Eftimie sin (fiu) Sauca / Toader Iosip / Ştefan sin rusca / Toader Postolache / Simion zet (ginere) olar / Gavril sin olar / Andrei zet Ursul Ţurcan / Ursul Ţurcan / Toader sin Doroftei / Toma Pandiche / Ion sin Saftii / Lupaşcu Negruţă / Ion, ungurian / Andrei Turie / Vasile Bârgău / Georgiţă Ţurcan / Ştefan Răzlog / Grigoraş Hagiu / Sava Sauca / Vasile Hagiu / Ioniţă nepot Ţurcanului / Ioniţă sin Savin / Georgiţă sin rotar / Grigoraş Ţurcan, rotar / Eftimie zet Polocoşeriţă / Ion sin Antohi / Ştefan Tătaru / Ion Crihan / Onofrei / Ursul

---

1957 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 224, p. 204

1958 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, p. 160

1959 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 503-505

Todirică / Georgie zet Crihan / Andrei Tinco / Ioniţă Tinco / Dumitraşcu sin Cliga / Neculai Ţâbârnă / Georgi Ţâbârnă / Toader sin Onofrei / Apostul sin haidău /Alecsandru sin Lupul / Chiriac Codiţă / Georgie brat (frate) butnăriţei / Toader Panciul / Dumitraşco sin Târsin / Andrei sin Târsin / Ion Pulihoi / Toader Clampa / Toader Lungul / Georgie Codiţă / Ion cumnat lui Tănasă / Tănasă, cărăuş / Melinte Lii sin Doroftei / Tănasi Doroftei / Petre sin Moşniaga / Vasile sin Beţivu / Sandul Beţivu /Ştefan Târziu / Matei brat Antohi / Arhirie, rotar / Antohie, vornic / Simion Bolohan / Toma Cociran / Neculai, argatul / Toader Albotă / Ursul Siretin / Ilaşco sin Toma / Anton sin Toma / Ion, rotar / Andreiaş sin Marco / Marco Zaiţu / Ichim, cioban / Pavăl, ungurian /Grigoraş, vătăman / Ursachi, rotar / Vasile, rus / Ion, rus / Toader, vătăman / Mihai Condre / Mihălachi sin plugar / Mihălachi zet vier / Gavril zet vier / Mătei, rotar / Lupul sin Aniţii / Costandin zet Ioniţă / Costandin sin Cimpoeş / Tăbârţă, slab, bătrân / Ignat, olar, slab / Toader Moşneguţă, slab / Vasile Doroftei, bătrân / Miron Chelearsă, slab / Ştefan sin Aniţii, slab / Ion Zaiţu, slab / Zaharie, pescar, slab / Ion Ghebosu, slab / Chirţu, bătrân / Neculai Codiţă, sărac / Vasile Buzdugan, slab / Andreiaş a Chiţii, slab / Costandin Sava / Georgie, bejenariu / Georgie, holtei cu mamă, târsănoae / Ioniţă Cotruţă, neputincios / Ion, rus, argat / Vasile Felibrânză, slab / Lupul Beţivu / Grigorie Beţivu / Georgie sin Antohi / Sava sin Gavril /Pricopi, holtei cu mamă / Neculai Drăguţ / Zaharie Drăguţ / Darie sin Mihaiu / Mihaiu holtei cu mamă / Ioniţă sin Lupul / Grigoraş, holtei, sin Ruscan / Nichita, holtei, sin Condroai / Pintilie sin Beţivoai / Vasile Şuran, slab / Pricop Toderică, holtei / Acsintii,

holtei cu mamă / Ion Gliga, holtei cu mamă / Lupul, argat doftorului. // **Slugile şi argaţii fraţilor Iamandi**: Necula, doftor, slugă / Ianoş, vătaf, slugă, niamţu / Toader, slugă / Georgie, slugă / Neculai, slugă / Stahie, slugă / Dumitru, slugă / Nichita sin Ioniţă, slugă / Andrei, slugă / Lupuşor, slugă / Ion, blănar / Neculai, vier / Georgie, vier / Ioniţă, blănar / Ioniţă, pescar / Dominte, butnar / Grigoraş, butnar / Toader, cioban / Ion Botezat, ciobotar /Alecsa, rus, viziteu / Miron, chelar la Adăşeni, ce slujeşte cu anul / Alecsa, rus, puşcaş / Costandin, croitor, grec / Ion, ungurian, bucătar / Vasile, rus, grădinar / Ion, herghelegiu /Arhip zet Tinco, cioban / Vasile sin Polocoşeriţă, rotar / Grigoraş Chelearsă, cojocar / Simion Chelearsă, argat / Ion brat (frate) lui, argat / Sava Loznin, argat / Gavril, haidău / Vasile, haidău / Chiriac zet Zaiţă, haidău / Ion sin Pavel, puşcaş / Georgie, puşcaş / Antohie cumnat lui Onofrei, plugar / Iacob, rus, plugar / Toader sin Apostoai, puşcaş / Andrei nepot lui Ţâbârnă, puşcaş / Tănasii, văcar / Vasile Mancheş. // **Femei sărace, fără de ajutor**: Iacoboai / Paraschiva, butnăriţă / Maria / Iliana / Aniţa Neculiasă. // **Rufeturi, preoţi şi dascăli**: Preotul Vasile / Preotul Ioniţă / Grigoraş, dascăl / Simion, dascăl, // **Jidovul**: Herşcu, jidov. // **Ţiganii**: Ştefan Budilaş, ţigan /Costandin Chelbe, ţigan.

1899: „**Conceşti**, sat pe moșia cu același nume, comuna Hudeștii Mari, plasa Prutul de sus, judeţul Dorohoi. Are 272 familii sau 1.061 suflete. Proprietatea moșiei este a lui Scarlat Lucinschi. Este o biserică, cu hramul Naşterea Domnului, deservită de 2 cântăreţi și 1 pălămar; este făcută din nou din bârne, în 1882, în locul celei vechi, ce a ars în acel an. Sătenii împroprietăriți au 696 hectare 15 ari pământ; iar proprietarul moşiei are

1.460 hectare 74 ari câmp şi 213 hectare 40 ari pădure tânără, cu diferite esențe, între care predomină stejarul și carpenul. Iazuri sunt trei, de mică întindere. Vie este în mărime de 4 pogoane. Pâraiele ce curg pe moșie sunt: Conceasca, Larga şi Podriga. Drumuri însemnate: acel de la Dorohoi, la Darabani, și acel de la Hudeşti, la Săveni. Hotarele cu: Gârbeni, Ghitcăuţi, Darabani și Hudești. Loc însemnat este Mormântul Crăiesei; se află pe această moşie, în cătunul Alba”[1960].

CONDRĂCHEŞTI

(Georgeşti, azi Condrăcheşti, comuna Huruieşti, Bacău).

1627, septembrie 1: Zapisul lui Ghione din satul **Giordzăşti** (Georgeşti, azi Condrăcheşti, comuna Huruieşti, Bacău), privind cumpărarea, de la surorile lui, Tofana şi Annăsia, fiicele lui Dabijea, fost mare ceaşnic, a „părţilor lor de vie, ale tatălui lor Dabijea din satul Giordzăşti, şi le-au lăsat fratelui lor Ghioni, fiul lui Dabijea. Şi le-a plătit deplin… dinaintea preotului Costin din **Măţcani** (azi Corbasca, Bacău), Schivii cneaghina lui Dabijea, Oprea diacon, Teodor Neagol, Luca ginerele popii, Ion fiul lui Andrei, Istrate fiul lui Baciul şi dinaintea a mulţi oameni”[1961].

[1960] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 585

[1961] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 240, pp. 324, 325

1627, septembrie 1: Zapisul lui Mârzea, ginerele Dabijei, prin care face un schimb, cu cumnatul său Ghione, feciorul Dabijei, căruia i-a dar partea lui de „vie de la **Georgeşti**”, primind „partea lui de vie de la Cruce, cât i s-a venit a şasea parte… Îndă de voi avea eu vreo nevoie dinspre unchii noştri pentru acea vie, să aibă Ghione să stea cu mine de faţă la pâră. De ne vor scoate unchii noştri din acea vie de la Cruce, el să aibă a-mi plăti partea mea din Geordzăşti cu bani 25 potronici. Şi într-această tocmeală au fost Gavril Cernat, popa Ion de **Floreşti**, Obrejie, Păcurar, Chirvasie şi Dubinschi şi mulţi oameni buni şi de primprejur megieşi”[1962].

1627, septembrie 1: Zapisul lui Toderaşco diac, prin care vinde cumnatului său Ghione, feciorul Dabijei, partea lui de „vie de la **Georgeşti**”[1963].

1899: „**Condrăcheşti**, comună rurală în judeţul Tecuci, plasa Berheciul, compusă din 5 cătune: Condrăcheşti, Drăgeşti, Floreşti, Gherdana și Ocheni. Situată pe ambele laturi ale râului Polocinul, la 64 km departe de capitala judeţului. Are o populaţie de 342 capi de familie sau 1.877 suflete, din care 300 contribuabili, locuind în 314 case. Aici sunt 5 biserici: în Condrăcheşti, Drăgeşti, Florești, Gherdana și Ocheni, deservite de 3 preoți și 3 cântăreți. Locuitorii posedă: 100 boi, 496 oi, 198 vaci şi 16 cai. Sunt 634 stupi. În raionul comunei sunt 2 iazuri şi 3 mori de vânt, Întinderea pământului arabil e de 1.852 hectare. Şcoala datează în comună de la 1867. E frecventată de 30 copii, 29 băieţi şi 1 fată, din

---

[1962] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 241, pp. 325, 326

[1963] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 241, pp. 325, 326

numărul de 229 copii, 118 băieţi şi 111 fete, în vârstă de școală. Este străbătută de șoseaua județeană, care se împarte în satele dimprejur şi pe urmă trece prin Ocheni, în târgul Găiceana. Polocinul străbate comuna prin centru. E brăzdată de dealurile: Drăgeştilor, al Comorii, Ruginosul și Măţcani. Se mărginește cu comuna Găiceana, la nord; cu comuna Huruești, la sud; cu comuna Corni, la vest, şi cu comuna Neguleşti, la est. / **Condrăcheşti**, sat din comuna cu acelaşi nume. Are o populație de 44 capi de familie sau 252 suflete, locuind în 42 case. Satul mai înainte se numea Giorzești; în urmă, a luat numele de Condrăchești de la familia Condrache, care a fost proprietară aici. Locuitorii îi zic Condrache. Are o biserică, cu hramul Ioan Botezătorul, care este făcută în 1800, martie 17, de Ioan Panoșatu, după cum se găsește scris în Penticostar; tot aci se vede că satul se numea, pe la 1800, Giorzești și în urmă Condrăchești. De la familia Condrache se păstrează un pomelnic, din 1835. În mijlocul bisericii se află mormântul lui Ştefan Beldiman (mort în 1867) şi soția sa Anica (moartă în 1839)”[1964].

CONDREŞTI

(Condreşte, lângă Ciofeni, azi Telejna,
comuna Zăpodeni, Vaslui).

1593, iunie 24: Gligore Răul de Răspopi, fiind „rămas dator de nişte miere Cozmei din **Condreşti**, cu 12

[1964] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 586

poloboace de miere… am dat parte de ocina mea din **Răspopi** Zberei din **Gioseni**, pentru că mi-a plătit datoria… şi mi-a dat un cal drept 15 taleri pentru partea mea de ocină din Răspopi şi din **Hărăţi**”[1965].

1636, martie 15: Scrisoarea vornicului Dumitru şi a armaşului Lungul, după cercetarea pricinii dintre Porce şi Postolachi cu fostul vornic Dumitru Gheuca „pentru un loc, unde a fost mănăstirea Rafailă… loc de-a fost făcut Băisanul o mănăstioară cu poiene”, lângă **Oşeşti** (comuna Oşeşti, Vaslui). Martorii chemaţi de trimişii domneşti au fost Sanson şi Gavril Ciurlan de **Albeşti** (comuna Deleşti, Vaslui), Gavril de **Ruginoşi** (înglobat în Oşeşti, comuna Oşeşti, Vaslui), Gligore, Pavel şi Cârstea Zăpodie de **Cozmeşti** (comuna Deleşti, Vaslui), Porcea de **Băleşti** (comuna Deleşti, Vaslui), Dumitraşco de **Pietreşti** (azi Chetreşti, comuna Bălteni, Vaslui), Busul şi Ştefan de **Fâstâci** (fostă schitul Racoviţă, comuna Deleşti, Vaslui) – „toţi de valea Stemnicului”, şi Pinul şi Lazor din **Hultureşti** (comuna Vultureşti, Vaslui), Constantin de **Tărâceni** (lângă Unceşti, comuna Zăpodeni, Vaslui), Dumitraşco şi Pascal de **Buhăeşti** (Buhăieşti, comuna Vultureşti, Vaslui), Portărescul de **Condreşte** (lângă Ciofeni, comuna Zăpodeni, Vaslui), Macsin de **Meleşcani** (lângă Dumeştii Noi, comuna Dumeşti, Vaslui), Dumitru Popăscul, Gorcea, Raţea şi Dumitru Gâdea de **Ţigăneşti** (înglobat în Dumeştii Noi, comuna Dumeşti, Vaslui), Bejan şi Melintie de **Dumeşti** (comuna Dumeşti, Vaslui), Vicol şi Florea de **Borăşti** (azi Cuza Vodă, comuna Ipatele, Vaslui), Dumitru şi Silion de **Armeneşti** (lângă Cotic, comuna Todireşti, Vaslui) – „toţi de pe apa Bârlădzelului”, şi Gligore şi Bogonie de **Gârcini** (azi

---

[1965] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, p. 110

Gârceni, comuna Gârceni, Vaslui) şi Căzacul de **Curceci** (azi Curseşti Deal, comuna Pungeşti, Vaslui) – „de pe apa Racovei". Acestora le-au „pus brazde de pământ în capetele lor şi-au mers pe unde au ştiut că merge hotarul Oşeştilor şi se întâmpină cu hotarele satelor dinspre Bârlădzel; dinspre altă parte, cu hotarele Racovei. Deci am mers, de-am înconjurat hotarul Oşeştilor şi am pus stâlpi. Iar pe acel loc ce-a fost mănăstirea ce se cheamă Rafailă nu a fost loc domnesc, ci este hotarul Oşeştilor. Iar acelui uric, cel are Dumitraşco Gheuca, nu i s-a găsit hotar, nici loc"[1966].

CONDREŞTI

(lângă Hirova, Lăpuşna, Moldova).

1657: Nechita, feciorul lui Blacăş, nepot lui Marcu cel roş, strănepot Condrii lui Volocu din Condreşti, vinde armaşului Mihalcea Hâncu şi frăţâne-său Ştefan Izbaş, drept 40 lei, „toată partea Condrii din **Condreşti**"[1967].

1774, iunie 5: Satul **Condrăteştii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Culii, după recensământul lui Rumeanţev[1968], avea **toată suma caselor 9**. Scădere rufeturi 8: 1

[1966] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 360 şi 361, pp. 404, 405

[1967] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 56, pp. 76, 77

[1968] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 405

scutelnic al polcovnicului baron, 3 volintiri, 1 mazil, 1 ruptaş, 2 femei sărace. Rămân birnici 1. / **Birnici:** Gheorghiţă Bodrugă. // **Rufeturi:** Simion Bosâioc, scutelnic lui baron / Ion Coşcodan, volintir / Mihai Bobeică, volintir / Ştefan fiul lui Bosâioc, volintir / Maftei Coşcodan, mazil / Nistor Săvescu, ruptaş / Sofia, femeie săracă / Vlăsâiasă, femeie săracă.

CONIATIN

(pe Ceremuş, Bucovina, Ucraina).

Sat de graniţă, aflat în apropiere de Putila, situat, pe Ceremuşul Alb, între Câmpulung Rusesc şi Iabloniţa, cu populaţie huţănească, din 20 mai **1762**, când egumenul Putnei, Vartolomii, încurajează exodul huţănesc spre proprietăţile mănăstireşti, Coniatinul avea, în 1774, 94 familii de huţani, numărul acestora sporind, până în 1784, la 119.

În 8 iulie **1793**, Vasile Balş vindea lui Iacob Romaşcan un sfert din satele Coniatin, Stebnic Iabloniţa şi un sfert din Ispas.

În 24 iunie **1795**, când se împart moşiile lui Mihalachi Giurgiuvan, conform voinţei sale testamentare, „parte din Conetin" rămâne văduvei sale, Maria, fata lui Ioniţă Potlog.

1803: „În 1803, comunitățile Câmpulungul Rusesc, Iabloniţa, Coniatin și Spetki au dat în judecată pe proprietarul Aiwas, pentru că ar fi cerut de la ei taxe ilegale, cum ar fi brânză sărată de oaie, caş, sculuri de

lână toarsă, piei de oaie și, în pls, robotă. Cancelaria judecătorească le-a dat dreptate sătenilor, în sensul hrisovului lui Duka-Vodă, contractele voluntare ulterior încheiate nefiind luate în considerare. Cu toate acestea, în 1807, comunitățile menționate mai sus s-au angajat să plătească 1.000 florini dobânzi anuale şi să angajeze câte un căruţaş, din fiecare sat, pentru a aduce produsele manuale la Vijniţa… Procese similare au avut loc și în anii 1814, 1815 și 1825. Țăranii au cerut respectarea hrisovului și asigurarea terenurilor, pădurilor și pășunilor necesare. Proprietarii munţilor au răspuns că subiecții nu au dat zeciuiala; taxa pe fiecare oaie este o compensație pentru faptul că ei își pasc oile pe pășunile întinse și pentru lemnul luat din pădurile impunătoare. Decretul din 22 mai 1826 a stabilit că se vor aplica numai acele obligații, care corespund celor din hrisovul lui Duka-Vodă, plus cele pe care muntenii și le-au asumat în mod voluntar. De asemenea, s-a subliniat faptul că, în 1814, ei erau încă liberi să folosească pajiști și păduri, astfel încât li se permitea să obțină gratuit lemn de plută, pentru vânzare. Întrucât guvernul nu și-a pus în aplicare în mod ferm ordinele, disputele au continuat, astfel că, la începutul anilor 1940, a existat o răscoală, care a determinat, în 1843, încartiruirea a 900 de soldați în aceste zone. Răsculații au fost pedepsiți, iar liderii lor închiși. Printre ei a fost și Lucyan Kobylica”[1969].

În **1843**, biserica Sfântul Vasile din Coniatin, cu 830 enoriaşi, patronată de Mihail de ROMAŞCAN, Ioan de GAFENCO şi Grigore de AIVAS, avea neocupat postul de paroh. În 1876, patron al bisericii era Gudenus GORDIAN, paroh fiind Vasile HIMEN, numărul

[1969] *Archiv für österreichische Geschihte*, Wien 1899, pp. 673, 674

enoriaşilor rămânând aproximativ acelaşi (859). În 1907, comuna bisericească Coniatin şi Semacova, cu biserică în Coniatin, număra 1.199 enoriaşi, patron al bisericii find Ladislaus Graf BAWOROWSKI. Paroh în Coniatin, dar şi în Iabloniţa, era Ştefan HALIP, iar cantor, din 1902, Vasile TOUSTIUK, născut în 1872.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Vijniţa – **Putila cu Stroroneţ** (district), Chiseliţeni, Toraki și Sergi, Plosca, Dihteniţa, Dolhopole sau Câmpulung rusesc, Jabloniţa, Koniatyn, Petrasza sau Petriceni, Rostoki, Stebny cu Stepki, Uscie-Putilla cu Mariniceni”[1970].

1884: În Coniatin funcţiona, din 1884, o şcoală cu o clasă[1971].

În **1890**, comuna Coniatin avea 1.091 locuitori. Primar era Vasile Charabanovici, paroh – George Daşchievici, iar cantor bisericesc – Teodosie Şcraba.

1891: „Moralitatea locuitorilor din munți este rea. La începutul acestui secol, se spune că un fel de comunitate feminină a existat în rândul huzulilor și, de cele mai multe ori, femeile se ofereau străinilor. Sănătatea acestor locuitori de munte era la fel de proastă la acea vreme; orașele întregi au fost contaminate de boli sexuale. Acum, circumstanțele s-au dovedit a fi mai favorabile; cu toate acestea, ele sunt încă de condamnat, în comparație cu cele ale rezidenților învecinați. Cât de departe poate ajunge

---

[1970] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

[1971] *Schematismus der Bukowinaer,* Czernowitz, 1843 p. 58, 1876 p. 101, 1907 p. 114

această aberație morală se poate înţelege din exemplul unui proces, ţinut în fața judecătorilor de la Cernăuţi, în anul 1891, proces din care a rezultat că o huţulcă din Coniatin, în asociere cu iubitul ei, şi-a ucis bărbatul și, în timp ce cadavrul era încă în casă, s-au dedat unei înflăcărate orgii sexuale. Întâmplător, există încă cazuri, în care huţulcele se oferă singure, dar numai dacă sunt bete. Recent, la Seletin, un bărbat a făcut un copil cu fiica sa, iar la Zabie, un huţul, care a făcut o fiică cu o femeie în afara căsătoriei, a avut relații sexuale şi cu ea, apoi și cu nepoata care i s-a născut. De asemenea, este semnificativ faptul că o mamă nu a ezitat să le spună călătorilor că fiica ei a murit de sifilis (*poterucha*). Un raport oficial spune că femeile huţule cred că este un păcat să te refuzi unui bărbat. Alții împărtăşesc eresul că orice femeie, care este capabilă să nască, dar nu a născut, va trebui să mănânce prunci în cealaltă lume"[1972].

1895: Casele din Coniatin, durate din bârne, ca peste tot în Carpaţii Orientali, au „partea exterioară a pereților netencuită cu argilă sau mortar; în mod excepțional, se tencuiesc cel mult cadrele geamurilor. Benzile de tencuială din jurul ferestrelor sunt văruite în alb sau se tencuieşte o suprafaţă dreptunghiulară care cuprinde ambele ferestre; în Coniatin puteți vedea, deseori, dungi orizontale de tencuială între bârnele pereţilor"[1973]

1785: În „17 și 18 aprilie, apoi în 1 și 2 mai 1785, furtunile cu grindină de pe valea superioară a Ceremuşului au provocat pagube mari. Apoi locuitorii din Iabloniţa, Coniatin și Câmpulungul Rusesc au ajuns la con-

[1972] Kaindl, Raimund Friedrich, *Die Huzulen*, Wien 1894, p. 9
[1973] *Mitteilungen der anthropologischen Gesellschaft in Wien*, Wien 1895, pp. 153, 154

cluzia „că așa vreme rea a fost adusă de „bătrânele”, adică de așa-numitele vrăjitoare de acolo”. Pe 8 mai, prin urmare, au izbutit să adune toate femeile bătrâne într-un hambar şi le-au cerut să oprească potopul, apoi au început să le ardă părul. Ele ar fi fost, cu siguranţă, ucise, dacă, în ultima clipă, „unii dintre cei mai respectaţi bătrâni de acolo” nu le-ar fi considerat pe aceste bătrâne ca ştiutoare „in futurum”, care pot şti viitorul”[1974].

1896: În Coniatin era preot Vasili Kozaricziuc, autor a unor studii monografice, publicate la Viena – în special în *Globus*, iar în Sergie, Georgi Hanicki, de la care istoricul şi universitarul Raimund Friedrich Kaindl a primit importante informaţii (p. 408) pentru studiul său *Der Festkalendar der Rusnaken und Huzulen* (Calendarul sărbătoresc la Runaci şi Huţuli)[1975]. Povestea aceasta o reia istoricul Kaindl şi în studiul (p. 272) publicat în *Globus,* intitulat *Die volkstümlichen Rechtsanschauungen der Rutenen und Huzulen* (Părerile juridice populare ale ruteanului şi Huţului)[1976], aşa că satul Coniatin a ajuns cunoscut în tot imperiul german, în ciuda predispoziţiei spe intimitate şi însingurare a munteanului.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Coniatin** (**Koniatyn**), comună rurală, districtul Vijniţa, aşezată pe Ceremuşul Alb, între Dolhopole şi Iabloniţa. Suprafaţa: 21,46 kmp; populaţia: 1.091 locuitori ruteni, de religie gr. or. Se compune: 1). din satul de reşedinţă

[1974] Kaindl, *„Hexenprocesse” in der Bukowina* (Încercări de vrăjitorie în Bucovina), în *Zeitschrift für österreichische Volkskunde*, Wien 1902, p. 122

1975 *Mitteilungen der kaiserlich-königlichen geographischen Gesellschaft*, Wien 1896, pp. 401 şi următoarele

[1976] *Globus*, Nr. 17, Anul LXVI, octombrie 1894, pp. 270 şi următoarele

Coniatin, aşezat la confluenţa pârâului cu acelaşi nume cu Ceremuşul Alb; are 393 locuitori şi având ca cătune atenenţele Hliboca şi Pleta; şi 2). din satul Semacova. Satul de reşedinţă este lângă drumul de munte Iabloniţa-Stebne; are o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică parohială, cu hramul „Sfântul Vasile”. La 1776, depindea de Câmpulungul Rusesc. Numele său provine de la cuvântul rusesc *Konj = cal*. Această numire este în legătură cu o legendă, care spune că acest loc era cuibul unor renumiţi hoţi de cai. Populaţia, formata din huţani, se ocupă cu prăsila de vite şi cu exploatarea pădurilor. Comuna posedă 172 hectare pământ arabil, 1.023 hectare fânaţuri, 13 hectare grădini, 382 hectare izlaz, 13 hectare poieni, 1.311 hectare păduri. Se găsesc 108 cai, 552 vite mari cornute, 1.117 oi, 270 porci şi 93 stupi. **Coniatin** (**Koniatyn**), târlă, pendinte de moşia cu administraţie particulară Putila, districtul Vijniţa. **Semacova**, sat, care, împreună cu satul Coniatin, formează comuna rurală Coniatin, districtul Vijniţa. Este aşezat la Est de satul reşedinţă şi are o populaţie de 626 locuitori. Se compune din vatra satului, cu 410 locuitori, şi cătunele: Hliboca, Pleta şi Rosişnei”[1977]. Situat la poalele munţilor Chicerele Roşişnei, Maximeţ, Pleta şi Semacova şi ale dealurilor Bulenca, Hliboca, Lipovăţul, Pohar şi Volşineţ, Coniatinul avea cinci părţi de sat, Chicera, Hliboca, Kipovăţ, Roşişna şi Seneţa, precum şi trei cătune, Hliboca, Pleta şi Semacova.

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[1978], următorii învăţători şi învăţătoare:

[1977] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 71

[1978] *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552

Mina Iaroslava, comuna **Iabloniţa, Coniatin**, jud. Rădăuţi, media, 7,11, şi Martinescu Trandafira, comuna Coniatin – Semacova, media 7,62”.

CONOJENI

(Lăpuşna, Moldova).

1552, august 15: Întărit de Alexandru (Lăpuşneanul) voievod lui Stan, Floarea şi Dumitru, care cumpără, cu 200 zloţi tătăreşti, de la Călmăţui, Stanca şi sora ei, femeia lui Frunteş, şi de la sora lui Hrâmbul pârcălab, femeia lui Leon ce a fost vameş, „jumătate de sat din **Conojăni**, parte din jos pe Târnuşa”[1979].

1695: Zapisul lui Ştefan Darie, fost mare stolnic, la mâna lui Dumitraşco Brad, prin care se învoiesc asupra cumpărăturii părinţilor lor, „jumătate de iaz în **Horotca**, în Poiana cea Mare, partea lui Andrei Chirvasie, nepotul Horotceanului”, unde „acel iaz s-a întâmplat de s-a rupt de două ori şi tot n-a făcut ştire Dumitraşcu Brad ca să mergem să iezim şi să dăm la toată cheltuiala ce a trebui, iar noi, într-un rând, am fost pribegit din ţară, căci ne-am fost ridicat pe Duca vodă, iar în alt rând ne-am întâmplat în ţară şi tot n-am dat nimic la iaz, nici la cheltuieli, nici la muncă, şi am stat cu rugăminte la oameni buni şi mi-au dat din agonisita morii jumătatea ce mi-a fost parte, iar eu încă m-am apucat ca, de s-ar rupe iazul, să-l iezesc şi eu,

[1979] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 8, p. 13

până în două iezături, cu toată cheltuiala mea… şi la tocmeala noastră s-au întâmplat Mârza, Gafton şi Coţofan din **Pereni**, Necula Carpu, Ionaşcu, Pănteleiu sin (fiu) Istratie ot **Ciuciuleni**, Bilan, Petrachi, Chirilă şi Ilie de **Conojeni**, Constantin Hariton, Gheorghe Ortul, Arsenie fratele lui şi preotul Romaşcu ot **Stolniceni**", care a şi „scris zapisul, ca să fie de credinţă"[1980].

CONSTANTINEŞTI

(„unde a fost Oanca" şi „Laţco din Câmpie",
comuna Larga Nouă, raionul Cahul, Moldova).

1493, martie 5: Întărit de Ştefan (cel Mare) voievod, cu prilejul împărţirii moşiilor lui Şolda de la Dumitra între nepoţii lui Mărina şi Stana, fiicele lui Dragomir Iuban, „satele care au fost ale unchiului lor Şolda, pe Dumitra, anume: Şoldenii, şi Socii, şi Bârleştii, şi Spinenii (Spirenii), şi Drăgomăneştii, şi Lăzeştii, şi Sărăcineştii, şi Fântâna Iepurelui, şi Fântâna lui Şolomon, şi Ciorenii, şi, pe Larga, unde a fost Oanca şi unde a fost Laţco din Câmpie. Şi s-au cuvenit în partea Marinei satele, pe Dumitra, anume: Şoldenii, şi Bârlăleştii, şi Fântâna Iepurelui şi Fântâna lui Şolomon, şi, pe Larga, unde a fost Oanca, şi unde a fost Laţco din Cîmpie şi jumătate din iezerul Hărcete; iar Stanei i s-au cuvenit în partea ei satele anume: Spirenii, şi Drăgomăneştii, şi

[1980] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 117, p. 139

Lăzeştii, şi Sărăcineştii şi jumătate din Câmpie”[1981]. Hotarul, din veac.

CONTA PAVĂL

(lângă Oşlobeni, Neamţ).

1774, iunie: Satul **Conta Pavăl**, ocolul Pietrii, după recensământul lui Rumeanţev[1982], avea **toată suma caselor 40**. Scădere rufeturi 6: 1 diacon, 1 văduvă, 4 ţigani, 56 case pustii. Rămân birnici 31. / **Birnici:** Pavăl Dan / Vasile Barna / Zaharia Oance / Pavăl Danul / Vasile Barna / Chiril Oance / Toader, ardelean / Ursul Mihuţă / Chirilă Mihuţă / Ion Mihuţă / Vasile Oance / Petria Oance / Ion Oance / Arseni Oance / Conta Pavăl / Zaharie Chirilă / Blaga, cuejdian / Zaharia Trif / Gavril Blaga / Zaharia Basnă / Mihăilă / Toma Dănilă / Vasile Ila / Ion, cuejdian / Ion Mihuţă / Toma / Maftei Căzănescu / Toma Pop / Ion, ungurian / Simeon Mihuţă / Lazor Isac / Iacob Oance / Trif Oance / Coste Oance. // **Rufeturi:** Diaconul Toader / Sanda, văduvă. // **4 case pustii**.

[1981] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 123, pp. 240-242

[1982] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 59

CONŢEŞTI

(în judeţul Iaşi, deci în părţile Bălţilor, Moldova).

1626, mai 5: Miron Barnovschi voievod scuteşti de dări şi slujbe, timp de trei ani pe vecinii mănăstirii Galata din „**Conţeşti**, ce sunt în ţinutul Vaslui, „oricâţi oameni vor chema dintr-altă ţară, ruşi sau unguri sau fie ce limbă va fi, sau muntean"[1983].

1628, iulie 20: Porunca lui Miron Barnovschi voievod, dată pârcălabilor de Soroca, după ce i s-au jeluit, împotriva fostului pârcălab Gorgan, Dumitraşcu din **Turetnica** (lângă Lencăuţi, Moldova), soru-sa Salomia şi ginerele lor Ceuca, ce a fost postelnicel, care Gorgan „a cumpărat o selişte, anume **Prevdiceni** (lângă Lencăuţi, Moldova) pe Nistru, pe lângă **Leucăuţ** (azi Lencăuţi, Soroca, Moldova), de la unul Ghiorghi pârcălab de Hotin, care selişte a fost vândută lui Ghiorghi Roşca şi Gherasim din **Conţeşti** (în judeţul Iaşi, deci în părţile Bălţilor, Moldova). Deci Gorghenel n-a ţinut cum a cumpărat de la Gheorghii şi până unde a ţinut pârcălabul şi l-au împresurat cu acea cumpărătură hotarul Leucăuţilor. Şi au adus înaintea domniei mele pe Gherasim Roşca de a mărturisit cum au ţinut moşie şi părinţii lui acea ocină şi hotarul până în matca pârâului ce se cheamă Merişauca, iar Gorgonel a trecut câţiva paşi peste acel pârâu şi a fost

[1983] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 58, p. 77

ţinând cu puterea sa din hotarul Leucăuţilor. Pentru aceea, tu să mergi la cele ocini şi să iei sama”[1984].

CONŢEŞTI

(„unde a fost Miloaia”, comuna Sascut, Bacău).

1546, septembrie: Întărit de Petru Rareş voievod Voloscăi, Tomei, lui Pătraşco şi Magdei, care cumpără, cu 300 zloţi tătăreşti, de la Tunsul şi de la seminţia lui Dumitru şi Dobra, nepoţii Ţincului, de la fraţii Oancea, Stan, Gregor, Mihaiu, Neacşa şi Stana, nepoţii lui Barbu, şi feciorii Anei, şi mătuşile lor Anca şi Dobra „a treia parte din satul **Conţăşti**, unde a fost Miloaia, partea din sus”[1985].

1621, septembrie 16: Zapisul lui Ghinghea şoltuzul şi cei 12 pârgari de **Adjud**, în care scriu „cum au venit înaintea noastră Tofan Buhaiu ot Conţăşti şi cu fratele său Giurgiu şi cu Malotă de au vândut lui Chiriac, pârcălab de Putna, a lor dreaptă ocină şi moşie ot **Conţăşti**, dintr-a şaptea parte, a treia parte, drept 33 taleri”[1986].

1633, februarie 2: Zapisul vornicului de gloată Petre, în care mărturiseşte „cum a venit înaintea noastră

[1984] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 380, pp. 526, 527

[1985] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 91, 92

[1986] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. II, Iaşi 1907, p. 258

Bejan, feciorul lui stan din târgul **Agiud** (Adjud), de şi-a dat a sa dreaptă moşie din sat din **Conţeşti** (comuna Sascut, Bacău), ce se va alege partea mâne-sa Sărădicăi, fata lui Dragoman vătaful... Petrei lui Mătcu, pentru că i-a fost furat nişte cai şi s-au găsit de faţă la Bejan şi la alţi soţi ai săi. Deci şi-a plătit capul de-nchisoare cu această moşie, dinaintea Petrei lui Mătcu, pentru acei cai. Şi au fost la această tocmeală Gligorie Susanul de **Torceşti** (comuna Umbrăreşti, Galaţi), Fătul de **Micleşti** (lângă Şişcani, oraşul Adjud, Vrancea), Nene şi Gheorghe de **Mihileşti** (lângă Pădureni, oraşul Mărăşeşti, Vrancea), Vasile de **Găleşeşti** (lângă Pânceşti, Bacău), Iuraşcu de **Măţcani** (între Corbeasca şi Gherdana, comuna Tătărăşti, Bacău), Procopie de **Bărăşti** (Bereşti, comuna Sascut, Bacău) şi mulţi oameni buni”[1987].

1634, decembrie 7: Zapisul Drăghinei Cozmoe din **Conţeşti** (comuna Sascut-Sat, Bacău) şi a fetelor ei Anghelina şi Ştefania, în care mărturisesc că au „vândut o cumpărătură ce am avut în sat în Conţeşti de la Cernat şi Bădilă… lui Chiriac pitarul din Conţeşti 30 zloţi bătuţi… Şi la tocmeală au fost vornicul Farmachie, Gligorie Suseanul şi Meftodie din **Poşorcani** (lângă Popeni, comuna Căiuţi, Bacău), Nacul cojocarul din **Şchiupeni** (Şchiopeni, lângă Buciumi, comuna Ştefan cel Mare, Bacău), popa Pavel, popa Ilea, popa Theodur din **târg din Agiud**”[1988].

1634, decembrie 7: Zapisul popii Apostolache, fecior Cozmei lui Staico, şi al surorii lui Catrina, prin

---

[1987] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 284, p. 364

[1988] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 288, pp. 326, 327

care mărturisesc că au vândut „moşia noastră din sat din **Conţeşti** (comuna Sascut-Sat, Bacău)… ce ne-a fost moşie dreaptă de la moşul nostru, de la Cozma Staico, lui Chiriac ce a fost pitar, drept 12 zloţi de argint… Şi la tocmeală au fost popa Tofan şi popa Andronic din **Zăvoiani** (ţinutul Adjud, Bacău), Lazor Fărmachie, Gligorie Ioniţă, Ilie şi Grigorie ginerele lui Grajdu”[1989].

1638, iulie 22: Fraţii Iftodie şi Nicoară de **Păuneşti** (comuna Păuneşti, Vrancea) vând pârcălabului Dabija, drept 50 de galbeni, „o vie a lor, din sat din **Păuneşti**... dinaintea lui Chiriac de **Conţăşti** (Conţeşti, comuna Sascut, Bacău), Gligorie Susanul de **Torceşti** (comuna Umbrăreşti, Galaţi), Ionaşicu Menghia, popa Mihaiu, Şuşuian, Neculai feciorul lui Ţuţuian, Dămiian fiastrul lui Ţuţuian, Ursul feciorul lui Albotă, şi fraţii săi Grigore şi Apostol din **Păuneşti**”[1990].

1658, septembrie 25: Toderaşco Ţimiraş, feciorul Tudorei din satul Conţăşti, Dănău, feciorul Măriucăi tij (la fel) ot Conţăşti, Todofiem feciorul Gafonii ot tam (de acolo), Ion, feciorul Anicăi, şi alt Ion, feciorul Dumitrei, vând egumenului mănăstirii Caşin, pentru 60 lei, prţile lor „din satul **Conţeşti**, cât se va alege partea noastră”[1991].

1662, ianuarie 3: Zapisul boierilor divaniţi, în care scriu că egumenul mănăstirii Caşin a vândut lui Evstratie Dabija voievod, pentru 500 taleri bătuţi, „cinci părţi din tot satul **Conţeşti**, ce este în ţinutul Putna, care părţi şi-a

---

[1989] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 289, pp. 327, 328

[1990] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 427, p. 406

[1991] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. IV, Iaşi 1908, p. 296

cumpărat egumenul sieşi, pe ai săi drepţi bani, de la Irina, fata lui Ioniţă de Vrancea”[1992].

1662, mai 15: Întărit de Evstratie Dabija voievod lui Alexa, feciorul popii Ionaşco, nepotul lui Necoară Ciocârlie vatav, şi seminţiei lui feciorii lui Mihăilă, iar nepoţii lui Necoară Ciocârlie, în baza unui zapis de la Bobanul, ce a fost şoltuz la **Agiud** şi cu 12 pârgari şi de la mulţi oameni buni, despre cum a venit Ion Buzea din satul **Huşi**, ce este în hura Tutovei, şi le-a vândut moşia din satul **Găişteni** şi din **Conţeşti**, partea lui, din a opta parte, jumătate, partea Stancăi, din amândouă satele ce sunt la ţinutul Putnei, drept 370 lei; / şi din alt zapis de mărturie, de la Vasile Morar şi Dinga din **Dănăeşti**, Vasile Popăscul, Roşca, Ion Pruş, Mărdarie, Drăgan, Strătulat şi Vasile Luhul din **Rugineşti**, scriind cum au venit Iftimie şi surorile lui Vărvara şi Maria, şi nepoatele lui, fetele lui Avram, şi i-au vândut din satul **Deleni**, jumătate de bătrân, partea maicii lor şi a moaşei (bunicii) lor, sora popii Gheorghe din Deleni, din partea Monei, din şapte bătrâni, jumătate de bătrân al Monei, drept 3 galbeni de argint; şi alt zapis, de la Vasile Morariu, Dima şi Luca din **Dănăeşti**, Vasile Popăscul, Roşca, alt Vasile, Condrea păhărnicel, popa Budaş şi Strătulat din **Rugineşti**, scriind cum au venit Gheorghe cu fratele său şi i-au vândut o săpătură, ce o făcuse tatăl lor, în **Dumbravă** mereae, alături cu săpătura Cozmei, ce este la ţinutul Putnei, drept 4 galbeni”[1993].

1698, februarie 25: Întărit de Antioh Constantin

[1992] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 307, 308

[1993] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 312-314

(Cantemir) voievod fostului comis Ilie Catargiul, feciorul lui Apostol Catargiul, şi jupânesei Safta, fata lui Iordache Ruset mare vistiernic, nepoată de fiică răposatului domn Evstratie Dabija vodă, care primesc ispisoc pentru moşiile „din drese domneşti şi din zapise de cumpărături ce-a cumpărat răposatul domn Dabija vodă, satul întreg **Crainicii** în Polocin, cu vecini, cu locuri de heleşteu, de moară şi de pod în apa Siretului, ce este la ţinutul Putnei, jumătate de sat ce-a fost schimbătură cu Neculai Buhuş logofăt… i-a dat Dabija vodă lui Buhuş, pentru jumătate de cat Crainici, satul **Tămăşeanii** pe Prut, în ţinutul Iaşilor, iar jumătate din satul Crainici, partea din sus, a cumpărat-o de la Gavril, popa Cornilie feciorul popii Hilohie, şi de la seminţia lor fraţii Necula, Vasile şi Loghin, drept 400 lei bătuţi. / Şi satul **Poenariul**, din jos de Crainici, ce se hotărăşte cu Crainici, cu Covrigul şi cu alte bălţi de peşte, cumpărătură Dabijei vodă de la mulţi răzeşi, drept 185 galbeni, cum arată zapisul de la Vasile vodă. / Şi satul **Sucmezăul**, cu **Rogoazăle**, iar la ţinutul Putnei, cu vecini, cu moară cu heleşteu, ce se hotărăşte cu Măţcani, cumpărat de Dabija vodă de la Irimia Nădabaico cel bătrân şi de la feciorii lui Cozmiţă şi Nastasia, drept 400 lei bătuţi… / şi satul **Măţcanii**, iarăşi în ţinutul Putnei, pe Polocin, cu vecini, cu moară cu heleşteu, care a fost danie de la Gheorghe Ştefan voievod Dabijei vodă pentru 700 taleri ce i-a fost dat Dabija, în boierie, pentru treaba ţării, care sat Măţcani l-a fost cumpărat Iorga postelnic cu jupâneasa sa, fata lui Trufandă, şi după moartea Iorgăi, neavând feciori, fiind Iorga văr primar cu Vasile vodă, a rămas acel sat domnesc şi, domnindu-se, pe urmă, Gheorghe Ştefan vodă, l-a dat danie Dajijei, pentru acei bani, iar mai pe

urmă, sculându-se rudele Iorgăi, de-au tras parte, Dabija încă le-a mai dat 500 lei, ca să nu mai aibă treabă cu acel sat Măţcani… / Şi satul **Baloteştii**, la ţinutul Putnei, pe Zăbrăuţ, pentru care a fost dat Dabija vodă 600 de galbeni pentru nevoile oamenilor din Baloteşti, la domnia lui Gheorghe Ştefan, cum arată ispisocul de la Gheorghe Ghica vodă, precum le-a pus zi acelor oameni, să dea acei bani, şi nu i-au mai dat, şi neavând bani la zi, a rămas satul Dabijei vodă. / Şi părţile din **Bodia**, iarăşi la ţinutul Putnei, cu vecini, danie Dabijei de la Gheorghe Ştefan voievod. / Şi satul **Domneştii**, iarăşi în ţinutul Putnei, cu vecini, şi satul **Mihăileştii**, din jos de Domneşti, şi satul **Volovaţii**, din sus de Domneşti, şi satul **Făureştii**, din sus de Volovaţi, ce le-au cumpărat Dabija vodă şi Iordache Ruset vistiernic de la mulţi răzeşi din acele selişti, cum arată zapisele acelor vânzători, şi satul **Dănăeşti**, cumpărătura lui Ilie Catargiul comisul… / Şi jumătate de sat **Bârlădeani**, iarăşi în ţinutul Putnei, cu vad de moară în Sireţel, cumpărătura Dabijei vodă de la Alexandra, sora Iorgăi, şi de la feciorul ei Toderaşco, drept 350 lei bătuţi. / Şi satul **Răcăciunul**, iarăşi în ţinutul Putnei, cu vecini şi cu vaduri de moară, cumpărat de Dabija vodă de la răposatul Ştefăniţă vodă, feciorul răposatului Vasile (Lupu) vodă, cu locuri de fânaţ în Vlamnic şi cu o poiană ce se cheamă Mărvila, drept 1.000 taleri, care sat a fost al lui Gheorghe Ştefan vodă, şi l-a luat Ştefăniţă vodă, cu alte moşii, pentru 20.000 taleri, ce-a fost dat Vasile vodă să-i ţină Gheorghe Ştefan, pe când era logofăt mare, iar el s-a ridicat cu acei bani, cu ungurii, pe domnia lui Vasile vodă… / Şi iarăşi alt sat întreg, **Lunca mare**, lângă Răcăciuni, la ţinutul Putnei, cumpărat de Dabija vodă şi doamna Dafina de la Anuşca, femeia lui Dănăilă Vitolt,

strănepotul lui Bucium ce-a fost vornic mare, şi de la feciorii lor Vasile şi Marica, din jumătate de sat Lunca mare, a patra parte, din partea de jos, drept 150 lei bătuţi, şi iarăşi, din jumătate de sat Lunca mare, partea din jos, a patra patre, cumpărată de Dabuja vodă de la Gligorie şi femeia lui Tudosca, şi de la fraţii lor Gheorghiţă, Băluţă, Nastasia şi Mărica, feciori Artemiei, fetei lui Vitolt, ce-a fost logofăt mare, drept 220 lei, şi iarăşi, din jumătate de sat Lunca mare, din partea de jos, a patra parte, cumpărată de Dabija vodă de la Gavrilaş şi Mărica, feciorii lui Lupaşco Vitolt, ce-au fost făcuţi cu Aviiana, fata lui Ciocârlie, şi de la Ştefanşi Tofana, iarăşi feciorii lui Lupaşco Vitolt, făcuţi cu Nastasia, nepoata Corpăcioae, drept 150 lei bătuţi, şi iarăşi, din jumătate de sat Lunca mare, din partea din jos, a patra parte, cumpărată de Dabija vodă de la Solca, femeia lui Ilie Băicescul ce-a fost pivnicer, şi de la feciorii lor Ansiniţa şi Gavrilaş, drept 220 lei bătuţi, care fac aceste cumpărături jumătate de sat, drept 740 lei bătuţi, iar jumătate de sat **Lunca mare** a cumpărat-o Dabija vodă de la fraţii Lupaşco şi Ionaşco de **Măneşti**, feciori Acsiniei, nepoţi lui Bucium vornicul, drept 600 lei, care s-au făcut, pentru tot satul Lunca mare, drept 1.340 lei; / aşijderi satul **Stoileşti**, la ţinutul Putnei, pe gârla Putnei din sus, cu vad de moară, ce este de moşie Dabijei vodă şi cumpărătura, ce-a cumpărat un vad de moară de două roate de la Bejan Gheuca mare pitar, drept 40 galbeni, şi 2 pământuri de frunte, cu vad de moară şi cu casă făcute, cu 3 pogoane de vie, cumpărate de Dabija vodă de la Toader Ciohodarul, drept 60 galbeni, şi 4 pământuri în frunte, tot în satul Stoileşti, primite danie de Dabija vodă de laToader Ciohodarul, fecior Sanfirei, nepot lui Vartic

vornic, şi un vad de moară, cumpărat de la Tudora, fata lui Dragotă, nepoată lui Oţăl şi Avrămiei, fata lui Puşcă, iar nepoată lui Oţăl; / satul **Oleşeştii**, cu vecini, ce este pe gârla Putnei, din sus, în ţinutul Putnei, cumpărat de Dabija voievod de la Pavăl fost logofăt şi de la alţi răzeşi, cu vad de moară şi cu vii, drept 330 lei bătuţi. / Şi satul **Sascut**, ce-a fost moşie Dabijei vodă şi cumpărătură de la răzeşi… / şi, din 7 bătrâni din satul **Conţăşti**, 5 bătrâni, cumpăraţi de Dabija vodă de la Feona arhimandritul, ce-a fost egumen la Galata şi Caşin, drept 500 lei"[1994].

1774, iunie 26: Satul **Conţăşti**, ţinutul Putnii, ocolul Răcăciunului, după recensământul lui Rumeanţev[1995], avea **toată suma caselor 23**. Scădere rufeturi 5: 3 preoţi şi diaconi, 8 nevolnici, 2 slugi. Rămân birnici 18. / **Birnici**: Gricori Pleșca / Ion brat (frate) lui / Darie Buzanoschi / Pricopie fratele lui / Năstasă Graur, pas / Toma sin (fiu) Flore / Toader Bodolan / Floria zet (ginere) lui Toader / Radul / Ilie Sârghie / Ion, dascăl / Mănăilă, muntean / Ion Mutu / Gheorghe al lui Pleșcan / Ion Mistrian / Vasile fiul lui. // **Rufeturi:** Șerban Conțăscul, slugă crucerului Balșe / Antohie Conțăscul, la fel slugă dumnealui / Popa Ilie / Popa Ion Conțăscu / Simion, dascăl cu salvogvardie / Vasile, bejenar, argat popii, la fel cu salvogvardie / Pintelei Boboc, monah.

1994 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 189-195

1995 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 272

CONŢEŞTI

(lângă Girov, Neamţ).

1774, iunie: Satele **Conţăştii** şi **Gerovul**, ocolul Pietrii, după recensământul lui Rumeanţev[1996], aveau **toată suma caselor 46**. Scădere rufeturi 15: 4 popi, 1 mazil, 6 văduve, 4 case pustii. Rămân birnici 31. / **Birnici:** Dămian, crâşmar / Vasile Sârghi / Gavril, morar / Ion Sârghi / Ion Gârbe / Toader, muntean / Toader sin (fiu) Gârbe / Ion, cioban / Grigore, dascăl / Sandul Purcel / Ion Purcel / Ion Dabija / Vasile, cojocar / Grigoraş Purcel / Ion Grodu / Vasile, ungurian / Vasile, plugar / Ion, morar / Hilii, morar / Samson / Ion Tătaru / Toader, pas / Gavril / Simeon fiul lui Ştefan / Ion, ungurian / Apostol fiul lui Tudose, pas / Ion brat (frate) lui / Ştefan Tăbol / Iacob, văcar / Vasile Ţiriga / Pavăl, cioban. // **Rufeturi:** Popa Gheorghe / Diaconul Toader / Diaconul Mihălache / Diaconul Grigore / Manole Crăsnăşau, mazil / Tudora, văduvă / Sanda / Ioana / Palaghia / Maria, preoteasă / Nastasia. // **4 case pustii**.

1899: „**Conţeşti**, sat în comuna Girovul, plasa Piatra-Muntele, judeţul Neamţ. E situat la 10 km depărtare de orașul Piatra, în drumul șoselei judeţene Piatra-Roman. Are o populaţie de 300 suflete, din care 66 capi de familie trăiesc în 63 de case. Sunt 194 bărbaţi,

---

[1996] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 56

151 femei; 170 necăsătoriți, 112 căsătoriţi, 18 văduvi; 30 ştiu carte, 270 nu știu. În acest sat se află reședința comunei”[1997].

COPĂCENI

(Cobăceni, acum Copăceni, judeţul Bălţi, Moldova).

1609, ianuarie 22: Cartea lui Constantin Moghila voievod, către Iuraşco Dracea, despre „cum se jelui Nastea, cneaghina răposatului Macri armaş, pe tine, zicând cum a cumpărat bărbatul ei două părţi de ocină din **Volocinţi**, de la mătuşa voastră Mărica Hăsăneasa, iar când fu acum, dânsa nu are pace dinspre voi şi îi luaţi ei satul, şi zi înaintea panului Ureche, mare vornic, cum să fie de faţă şi să-şi aducă Nastea privilegiile şi să fie de faţă Măria Hăsănească. Deci, când a fost la zi, iar Nastea a venit la zi, şi i-am mai dat încă o săptămână peste zi, şi şi-a arătat privilegiile şi ispisoacele ce a avut, şi încă Măria Hăsănească a mărturisit cum a vândut lor cele două părţi de ocină, şi astfel a zis cum a vândut din ale sale ocine a tria parte din **Cobăceni** şi toată partea din **Hrăceşti**. / Drept aceea, tu să aibi a lăsa foarte în pace şi mai mult să nu ai a te amesteca în acel sat al lor, iar de-i avea vreo trâmbătate cu Măria Hăsăneasa, lor mai mult să nu ai a-i învălui, nici să sari asupra lor şi asupra oamenilor lor,

---

[1997] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 623

cum s-a plinit, iar domnia mea am pus legătură (ferae) 50 de boi între voi”[1998].

1609, ianuarie 22: Ispisoc de judecată de la Constantin Moghila voievod, după ce „Nastea, cneaghina răposatului Macri armaş, s-a jeluit nouă pe Iuraşco Drace, spunând cum a cumpărat bărbatul ei acea parte de ocină din **Voloucinţi** de la Mariica, fata lui Bainschi, şi două părţi din acelaşi sat de la Măriica Hăsăneasa; însă o parte a fost a verei sale Elinca, mama lui Iuraşco Drace, vândută de Măriica Hăsănească şi acea a tria parte din Bainţi. / Deci au avut zi înaintea noastră cu Iuraşco Dracea, dinaintea lui Ureche vel vornic, când a fost la Hotin, cum să aibă Nastea să aducă înaintea noastră uric şi ispisoace de cumpărătură ce a avut de la părintele domniei mele Eremia Moghilă voievod pe acea parte de ocină din Voloucinţi, şi să mai aibă a aduce înaintea noastră pe al său stăpân, Măriica Hăsăneasa. / Deci, când a fost la zi, şi s-a mai dat o săptămână peste zi, iar Iuraşco Dracea n-a venit la zi; deci noi, când am văzut că nu a venit la zi, Iuraşco Dracea a rămas; iar Nastea a arătat uric şi ispisoace… şi am întrebat însumi pe Măriica Hăsăneasa, iar ea singură a mărturisit cum a vândut lor cele părţi din **Holoucinţi**, dar şi cu partea verei sale Elinca, mama lui Iuraşco Drace, şi zice cum a vândut şi cea de a treia parte din Bainţi… şi a vândut lui Iuraşco Dracea a treia parte din **Cobăceni** şi toată partea ei din **Hărceşti**”[1999].

[1998] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 80-82
[1999] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 82-85

1623, aprilie 4: Mărturia lui Vasilie, feciorul Domirei, nepotului Baciului, care căzuse „întru o greutate de pierire”, adică ucisese un om şi trebuia să-şi răscumpere capul, a fost salvat de Dumitraşco Ştefan, „vornicul cel mare din Ţara de Jos”, care a plătit răscumpărarea, iar drept recunoştinţă, pentru că nu avea cum înapoia banii, Vasile i-a dat lui Dumitraşco Ştefan „a treia parte de sat din Blojeni, ce este partea mea aleasă, partea din sus, ce este în ţinutul Covurluiului. / Şi în tocmeala noastră au fost Arvat armaşul, şi Gheorghe din Cobăceni (acum Copăceni, judeţul Bălţi, Moldova), ce-a fost paharnic, şi Gheorghe Başotă, şi Pătraşco Ciolpan, şi Ştefan Ciocârlie paharnicul, şi Baico ce-a fost stolnic ot Mihăilaşă, şi Enachie ot Singureni volosti Orhei (sat în judeţul Bălţi, Moldova), şi Vartic din Spanciocani, şi Drăguş ot Mărceşti din ţinutul Tecuciului (pe Siret, lângă Marvila, Bacău), şi Bejan Balşe ot Albeşti (Vaslui)”[2000].

1669, septembrie: Aniţa Hânculiasă, nepoata lui Petriman şi a lui Mihăilă, strănepoată lui Marcu Mâra din **Mireşti**, care s-a tras din Hârcea vornicul, împreună cu feciorii ei Mârza, Gavril, Păvălache şi Rucsanda, şi cu nepoţii ei Ilii Tâmbur şi Mihălachi Tâmbur vând vătafului de aprozi Pătraşcu Iordăchelea şi jupânesei Safta moşiile „ce au avut de la moşii lor, ce sunt în ţinutul Iaşului peste Prut, întâiaşi dată anume **Corneştii** de sub Codru… a treia parte de sat, şi **Bumbăteştii** cu iaz, iarăşi a treia parte de sat, şi **Hârceştii** pe Cula, sub Codrul Botnii… cu trei vaduri de moară în Ichil, în Cula şi în Târnuşa, iarăşi în ţinutul Eşului, cu iaz, a treia parte de sat şi **Dumbrăviţa** tij (la fel) în capul ţinutului Eşii, iarăşi a

---

[2000] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 48, p. 68

treia parte, şi **Verdăşănii** pe Vladnic, a treia parte de sat, şi **Osămzănii** (Osinceni), în ţinutul Orheiului, iarăşi a treia parte de sat, şi **Copăcenii** din ţinutul Orheiului, pe Ciuluc şi pe Răut, a treia parte de sat, care acele moşii îmblă câte în trei bătrâni şi întru şapte au câte un bătrân, care bătrânul lor se cheamă bătrânul Petriman, fecior lui Marcu Mâra din Mireşti, care s-a tras din Hârce vornicul, de şi-au scos şi Hârceştilor nume pe numele lui Hârceştii, într-unele hotare este de pe moaşa (bunica) lor şi într-altele de pe moşul (bunicul) lor Petriman. / Aşinjderi, am mai vândut Iordăchelii jumătăţi de sat din **Mireşti**, stâlpită aleasă, în **Brătuleni**, iar în ţinutul Eşului, care este iarăşi de pe Marcu Mâra, însă în celelalte hotare îmbşă câte în patru bătrâni, iar acum îmblă în trei, că au fost patru fraţi cu Măicanu, şi l-au plătit cei trei fraţi de la turci şi acum se împarte în trei părţi… / Şi plata s-a făcut deplin în mână, bani gata 328 galbeni ungureşti şi venetici de aur, 8 boi într-ales, 6 vaci cu viţei. / Deosebil de aceste moşii, soacra lor Aniţa, împreună cu feciorii şi nepoţii ei, ci Irimia Guţul şi soţia lui Stratona… având şi ei părţi de moşii şi de la părinţii lor, anume **Băcşănii** peste Prut, la capul ţinutului Eşii, a treia parte de sat, şi **Ialovenii**, în ţinutul Lăpuşnei, pe Işnovăţ, şi **Crâsteştii**, iarăşi la ţinutul Lăpuşnei, şi **Pocşăştii** pe Ichil, în ţinutul Orhei, în tuspatru moşiile acelea are câte un bătrân, cu iazuri şi cu moară în Cârsteşti şi Ialoveni. Şi Ialovenii şi Poşăştii, trei bătrâni i-au vândut Iordăchelii, drept bani gata 250 bătuţi, iar Băcşănii încă le-au socotit pentru că de multe ori l-au scos de la multe nevoi”[2001].

[2001] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 92, pp. 118-120

1904: „**Copăceni**, sat în judeţul Soroca, volosti Pepeni, aşezat pe ţărmul stâng al râuleţului Ciulucul Mare, între satele Prepeliţă şi Sângerei, pe şoseaua ce merge de la Orhei la Bălţi. Are 252 case, cu o populaţie de 794 suflete; o biserică; 298 vite mari; 420 oi[2002]”.

COPĂCENI

(comuna Slobozia-Conachi, Galaţi).

1639, septembrie 21: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod egumenului şi soborului de la mănăstirea Gala de Sus, ca „pe cine va trimite să fie tare şi puternic a lua pâine de a zecea din satul **Copăceni** (comuna Slobozia-Conachi, Galaţi), de pe Suhului, de pe a patra parte de sat, care parte a cumpărat-o răposatul postelnic Ianache”[2003].

1673, mai 20: Carte de împuternicire, dată de Ştefan voievod lui Mârzac, hotnogul de călăraşi, „să fie tare şi puternic a ţine şi a opri ale lui drepte moşii şi cumpărături ce are din satul **Scorţeni**, partea lui Lohanaş, şi din satul **Copăceana**, şi din **Faur**, şi din **Vâtcani**, şi din **Lungeani**, şi din **Voroveani** şi să aibă a lua de a zecea… Aşijderi, să aibă a opri pe Vârnă din satul Lungeani, dinspre partea Stratului, şi să aibă a spune răzeşilor, pentru un vad de moară ce este la **Scorţeni**,

[2002] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 73
[2003] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 240, p. 241

anume lui Ivan şi lui Vârnă, să iezească acolo acel vad de moară dimpreună cu Mârzacul, cine cât îi va fi partea, într-o lună; iar cui i se va părea cu strâmbul, acela să vină de faţă înaintea domniei mele”[2004].

COPĂCEŞTI

(Urecheşti pe Trotuş, comuna Rugineşti, Vrancea).

1472, martie 2: Întărit de Ştefan voievod lui Ilea Huru, care primeşte uric pentru „ocinile lui drepte, anume satele: Hurueşti pe Polocini, unde îi este curtea şi, mai sus, Ochienii şi seliştea Stânceoaia, şi Căpoteştii, şi un loc de moară pe sub pădure, unde se unesc două pâraie, sub pădure, să-şi facă moară, şi Urecheştii, care sunt pe Trotuş, în faţa Adjudului, şi, pe Putna, satul anume care se cheamă Cătina şi, la ţinutul Sucevii, un sat, anume Ivăneştii, mai jos de Săcuieni”[2005]. Hotarul, din veac.

1634, mai: Zapisul lui Vasile Crucean din **Ionăşăşti** (comuna Nicoreşti, Galaţi) şi Ioniţă din **Călimăneşti** (comuna Siretu, înglobat în oraşul Mărăşeşti, Vrancea), care, din porunca lui Vasile Lupu voievod, au strâns martori şi au mers „la sat la **Todereşti** (pe Siret, ţinutul Adjud, Bacău), să-i hotărâm şi să-i alegem (pârcălabului Dabija) a sa dreaptă ocină şi cumpărătură de la Ileana comisoaia şi de la Vasile Boboc, jumătate de

---

[2004] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XX, Iaşi 1892, pp. 81, 82
[2005] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 183, pp. 270-272

sat de Todereşti, partea de sus, drept 50 de galbeni, şi din partea de jos două pământuri de frunte, ce au cumpărat iarăşi de la Vasile Boboc şi cu loc de casă în vatra satului. / Deci noi am strâns oameni buni şi bătrâni, anume: Gligorie Susanul din **Torceşti** (comuna Umbrăreşti, Galaţi), popa Dumitru din **Rugineşti** (comuna Rugineşti, Vrancea), Ţuţuian de **Păuneşti** (comuna Păuneşti, Vrancea), Piialeş de **Jevreni** (azi Viişoara, comuna Ştefan cel Mare, înglobat în Oneşti, Bacău), Iosip şi Constantin, Simion, Vasile şi Acsinte de **Dănăeşti** (sau Dăneşti, în Mănăstioara, comuna Fitioneşti, Vrancea), Irimia de **Turburea** (ţinutul Adjud, Bacău), Andrei Ţiţul de Ionăşeşti, Gheorghe de **Drăghiceşti** (Drăguşeşti, comuna Helgiu, Bacău), Bosiiuc, Ion şi Sava de **Măreşeşti** (oraşul Mărăşeşti, Vrancea), Buda de **Văleni** (comuna Rugineşti, Vrancea), Cârstian, Cohan, Dărman, Ghirvasie, Vasilie Corbul şi Ionaşco Pălici de **Domneşti** (comuna Pufeşti, Vrancea), Silion de **Copăceşti** (comuna Rugineşti, Vrancea) şi mulţi oameni buni din sus şi din jos, dimprejur megieşi. Şi am ales jumătate de sat Todereşti, partea de sus, şi din partea de jos un răzor de frunte şi cu loc de casă, cu toate nemeasterile, iar trei răzoare le-au lăsat pentru tocmeala cea bună. Însă vânzarea acestui răzor din partea de jos şi cu casele, şi pivniţă şi alte nemeasteri s-a biciuluit drept 300 de taleri"[2006].

1899: „**Copăceşti**, comună rurală în judeţul Putna, plasa Răcăciuni. Este situată pe dealul Trotușului şi în lunca lui; cătunul Copăceşti, pe deal, iar Slobozia, în lunca lui, peste apă. Distanţa comunei de reședința sub-

[2006] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 109, pp. 120, 121

prefecturii (Adjudul Nou) e de 5 km, iar de capitala judeţului, de 40 km. Marginile acestei comune, sunt: la nord, Trotuşul, care o desparte, la nord-est de Adjudul Vechi, și la nord-vest, de Urechești; la est, iarăşi Trotușul, despărțind-o de Adjudul Nou; la sud-est, Rugineşti, la sud-vest, Anghelești, iar la vest, Cornăţelul. Comuna Copăceşti se compune din cătunul Copăceşti (unde e și primăria comunei) şi din Slobozia. Populaţiunea comunei, după cel din urmă recensământ, e de 201 capi de familie, cu 732 suflete (375 bărbaţi, 357 femei), din care: 367 neînsurați (201 bărbaţi, 166 femei), 312 însurați, 52 văduvi (18 bărbaţi și 34 femei); 723 români şi 9 de diferite naţionalităţi; 3 ortodoxi, 6 mozaici şi 3 armeni; 219 agricultori, 2 meseriași, 6 comercianți, 4 având profesiuni liberale, 16 muncitori și 13 servitori. Știu carte 16 persoane: (13 bărbaţi, 3 femei). Numărul caselor de locuit e de 193… Are o biserică parohială, cu hramul Sf. Nicolae. Comuna cheltuieşte pentru ea 100 lei anual. Copii cu vârstă de școală sunt 72 (39 băieţi şi 33 fete). Sunt 177 contribuabili, adică 1 locuitor la 4,13 contribuabili. Numărul cultivatorilor, în acelaşi an, a fost de 111. Instrumentele agricole, de care se servesc cultivatorii acestei comune, sunt: 30 pluguri de lemn, 40 de fier și 1 scarificătoare. Vitele aflătoare în comună sunt, după ultima numărare, 741, din care: 191 boi, 101 vaci, 32 cai, 259 oi, 17 capre şi 141 porci. În comună se află: 3 rotari, 2 fierari, 1 cojocar, 1 cârciumar, 1 boiangiu, 1 brutar și 14 fabricanţi de rachiu de prune. Drumuri șoseluite pun în legătură comuna, pe de o parte, cu comuna Adjudul Nou, de altă parte, cu comunele Ruginești, Angheleşti şi Cornăţelul. / **Copăceşti**, cătun în comuna cu acelaşi nume. Cătunul este situat pe dealul

Trotuşul, având în luncă cătunul Slobozia. Are o biserică parohială, cu hramul Sf. Nicolae, Comuna vine în ajutorul ei cu 100 lei anual. Copii cu vârsta de școală sunt: 72 (39 băieţi şi 33 fete), Acest sat e pomenit de cronicarul Neculce, când vorbeşte de domnia a 3-a a lui Duca vodă (1678-1684): „iară sosind podgheazul la Răcăciuni, întru acea seară, au prins pe lipcani acolo, în Răcăciuni, și i-au tăiat pe toţi; numai unul a scăpat şi, venind noaptea, să dea ştire, a dat peste nişte oameni la Copăcești, pe apa Trotușului, și dându-i un om să-l ducă la Domnești, el l-a dus printr-o dumbravă, rătăcindu-l până în ziuă”. Copăcești sunt din vechi al răzeșilor și al foştilor clăcași de pe moşia lui Balş”[2007].

COPĂCEŞTI

(Uricheşti, sat numit Copăceşti,
comuna Urecheşti, Bacău).

1623, martie 23: Mărturia şoltuzului Ghincea şi a celor 12 pârgari din Adjud, privind vânzarea, de către Lazar, feciorul Sascăi, nepotul lui Dragoş Corpaci, a părţii mamei sale „din sat din Uricheşti (sat numit Copăceşti, în dreptul Adjudului, Bacău), din câmp, şi de selişte, şi din apă şi pe decinde de apa Trotuşului până unde se vor ajunge cu alte hotare. Şi acea parte au cumpărat Cozma din Copăceşti… dinaintea celora ce sunt

[2007] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 627, 628

mai sus scrişi şi dinaintea lui Stanasie din Copăceşti, şi lui Constantin Bârlibaş de acolo şi a mulţi oameni buni. / Şi aşijderea s-au sculat Cozma Stan den Uricheşti şi au vândut o curătură supt coaste, pe locul Uricheştilor, de au cumpărat Cozma din Copăceşti, drept 2 taleri bani buni, iarăşi dinaintea acelor ce sunt mai sus scrişi, şi dinaintea lui Plescoţan, şi dinaintea lui Trif din Mihăileşti şi dinaintea a mulţi oameni buni. / Aşijderea iarăşi au venit Cârstina, fata Şandrului din Copăceşti, şi au vândut o curătură, în Dealul Copaceştilor, Cozmei de acole, pentru 2 taleri, dinaintea Lupului Burciului şi a lui Palade de acolea. / Şi aşijderea au venit, înaintea a oameni buni, Gavrilă, feciorul lui Opriş, nepotul Toloşcăi din Copăceşti, au vândut o săpătura în dumbravă, pe locul Copăceştilor, Cozmei de acolo... pentru 2 taleri, dinaintea Tomei din Mihăileşti şi dinaintea lui Irimiia Ţimirac. / Aşijderea le-au vândut Păcurar Palici de la Boul un pământ din ţarina Boului, drept 25 potronici de argint, dinaintea popii lui Ghervasie de acolea şi a lui Gheorghie de acolea, ca să fíe moşie lui şi feciorilor lui şi nepoţilor lui. Şi au plătit taleri… Cozma deplin înaintea celor ce sunt mai sus scrişi”[2008].

1645, august 20: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „au pârât de faţă înaintea domniei mele femeia Popăscului din **Măţcani** (înglobat în Drăgeşti, comuna Tătărăşti, Bacău) şi cu feciorii ei pe Mihalcea diacul pentru o moşie din **Uricheşti** (Urecheşti, comuna Urecheşti, Bacău), din partea de jos, zicând Popăscoaia şi feciorii ei că au zălogit această moşir, drept 2 taleri buni, la Cozma, socrul Mihalcei din **Copăceşti**

[2008] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 38, p. 52

(comuna Ureceşti, Bacău), iar Mihalce a zis că a cumpărat acea moşie Cozma, socru-său, a treia parte din Vasile Popăscul, cum a arătat zapis de la oameni buni, mărturie cum au cumpărat. / Deci au rămas Mihalcea pe Popăscoie şi pe feciorii ei dinaintea domniei mele”[2009].

COPALĂU

(comuna Copălău, Botoşani).

1774, iunie: Satul **Liudi** (oameni străini) **ot Copălău**, ţinutul Hârlăului, ocolul Coşulii, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2010], **toată suma caselor: 18**. Scădere rufeturi 18, ai vorniciei de Botoşani. / **Vânători la vornicia din Botoșeni** și șed ei la ținutul Hârlăului și cu darea la rânduieli**:** / Ilie Corbu / Vasili Corbu / Toader Corbu / Grigoraș Corbu / Ion Negru / Neculai Negru / Gavril Sterpu / Toader Cnigă / Ion Țurcanu / Gheorghi, rusu / Costin Corbu / Acsinti Bolohanu / (indescifrabil) Mărdari / (indescifrabil) Țimpău / (indescifrabil) Tofănescu / Miron Coșciug / Chiriac Cioată / Ioniță Țimpău.

1899: „**Copălăul**, comună rurală, în partea de nord a plăşii Coșula, judeţul Botoşani. Se întinde pe valea Miletinului şi pe dealurile ce mărginesc Miletinul, pe ambele părți. Se compune din satul Copălăul. Are o

---

2009 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 170, p. 141

2010 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 256

suprafață de 1.584 hectare, din care 644 ale proprietarului şi 940 hectare ale locuitorilor, și o populaţie de 298 familii sau 1.324 suflete, din care 650 bărbaţi și 674 femei. Sunt 280 contribuabili și locuiesc în 291 case… Vite: 900 boi și vaci, 108 cai, 182 porci, 815 oi și 60 stupi cu albine. Are 1 biserică, cu 1 preot și 2 cântăreţi, veche, şi 1 şcoală mixtă, întreținută de judeţ, cu un învățător şi frecventată de 42 şcolari. Se zice că primii locuitori așezaţi aici ar fi venit din Bucovina"[2011].

COPANCA

(sat pe Nistru, la gura Zagornei,
raionul Floreşti, Moldova).

1527, martie 15: Întărit de Petru (Rareş) voievod mănăstirii Neamţului, care primeşte uric pentru „un sat la Dnistru, în gura Zahornei, anume **Copanca**, cu gârle şi cu iazuri"[2012].

1581, august 16: Porunca dată de Iancul (Sasul) voievod marelui vătag Bodeiu al ţinutului Lăpuşna, după ce i „s-au jeluit rugătorii noştri călugări de la mănăstirea Neamţului pe Malic din **Copanca** (sat pe Nistru, la gura Zagornei, raionul Floreşti[2013], Moldova), zicând cum au

---

[2011] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 629
[2012] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XVIII, Iaşi 1927, pp. 124-127
[2013] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 66

iezer acolo, la Copanca… de la bunul Alexandru vodă şi de la bătrânul Ştefan voievod… iar Malic le taie lor bălţile în tăria sa… / Drept aceea, tu să-i iei lui 6 boi şi să-l trimiţi la noi, şi să astupi bălţile, pe unde le-a fost săpat, şi să spui fiecărui om să nu sape nimic, căci cine va fi săpat bine să ştie că vom trimite să-i ia 50 de boi"[2014].

1589, iunie 13: Porunca dată de Petru (Şchiopul) voievod pârcălabului de **Ciubărciu** (Ciobărciu, cetate, raionul Suvorov[2015], Moldova), după ce i s-au „jăluit călugării de Neamţ pe Malic din **Copanca** (sat pe Nistru, la gura Zagornei, raionul Slobozia[2016], Moldova), cum le face lor mult rău şi nu pot ei, din pricina lui, să-şi ţină ale lor locuri şi iezere; şi s-au mai fost pârât ei de faţă, înaintea domniei mele, şi a rămas Malic şi i-am fost luat 6 boi. Iar acum, când dânsul iarăşi a început a-i înălui, tu să iei de la dânsul 12 boi şi să-l trimiţi la domnia mea, ca să fie urgie"[2017].

1592, ianuarie 5: Porunca dată de Aron voievod pârcălabilor şi hotnogilor de Ciubărciu, după ce i s-au jeluit şi lui „călugării de la Neamţ pe fiii lui Malic din **Copanca** şi spun că nu-şi pot stăpâni dinspre dânşii locurile de iezere şi gârle, şi le-au lăsat lor o gârlă în Copanca, unde loveşte în Crivaia. Drept aceea, voi să luaţi seama acelei gârle din satul Copanca şi spuneţi fiilor lui Malic să lase locul călugărilor în pace, şi gârlele, şi

---

2014 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 151, 152

2015 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 62

2016 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 66

2017 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XX, Iaşi 1928, pp. 13, 14

iezerele. Iar care dintre acei fii ai lui Malic îi vor mai învălui, voi să-l spânzuraţi acolo, căci de mai multe ori s-au pârât înaintea noastră şi au rămas fiii lui Malic, care n-au ascultat de cartea domniei mele”[2018].

1904: „**Copanca**, sat mare în judeţul Bender, volosti Cauşanii Noi, aşezat pe partea dreaptă a malului Nistrului, la 17 verste de centrul ocolului, târguşorul Cauşanii Noi. La est de sat se află odaia Valea Costeci. Împrejurul satului sunt numeroase vii şi grădini cu pomi. La 1827, satul a fost locuit de 141 familii de ţărani români, o familie de ruptaşi, 20 familii de ruteni şi 5 familii de evrei. Astăzi satul are 320 case, cu o populaţie de 2.098 suflete, din care români 1.693 suflete, restul ruteni, evrei şi ţigani; o biserică, cu hramul Adormirii; şcoală elementară; mori de vânt; 1.020 vite mari; 144 cai; 460 oi. Ţăranii posedă 5.100 deseatini pământ. În apropiere de sat, pe malurile Nistrului, există încă rămăşiţe de păduri, care se întind şi pe Botna”[2019].

COPILENI

(pe Ichil, Orhei, Moldova).

1727, iulie 7: Carte de împuternicire, dată de Mihai Racoviţă voievod fostului mare medelnicer Mogâldea şi pârcălabului Grigoraş Leca, după ce „au avut pâră

[2018] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 25, 26

[2019] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 73

de faţă Darie Donici mare vornic cu Hligoraş Terchilă pentru nişte părţi de moşie din satul **Epureni**, ce este pe Ichil, la ţinutul Orheiului, zicând vornicul că i-a dat danie un unchi al dumisale, anume Vasiluţ Pantiul, acele părţi de moşie din Epureni şi acum Gligoraş Terchilă nu vrea să-i facă parte, zicând că nu are dumnealui nici o parte, ci este aceea moşie a lui, cu fraţii săi, şi aşa lăsându-l marele vornic, ca să ridice el, cu sufletul lui, purcese Gligoraş Terchilă ca să jure. Deci dumnealui a scos zapis de la Guroe şi de la Negrescul, moşul (bunicul) lui Terchilă, scriind cum au dat părţile lor de moşie din satul Epureni lui Glogoraşco Pantiul de **Peresecina** pentru 9 iepe ce le-a fost furat feciorul Guroei de la Pantiul şi au avut pâră la Divanul răposatului Vasile vodă şi l-au dat rămas, ca să plătească iepele, precum văzurăm şi carte de rămas de la Vasile vodă asupra Guroei şi asupra Negrescului şi pe urma cărţii, iarăşi şi ispisoc, de la Vasile vodă tot într-acest chip. / Deci Gligoraş Terchilă, văzând zapisul Guroei şi a moşului (bunicului) său Negrescul, n-a avut altă ce să mai răspundă, fără cât zice că în Epureni au fost opt fraţi, şi Guroae şi Negrescul au avut numai două părţi, iar şase părţi au rămas întregi ălorlalţi fraţi, de care şi vornicul a dat seamă cum că cu adevărat au fost opt fraţi, însă acei opt au ţinut şi în **Epureni**, şi-n **Copileni** tot dimpreună şi au dat jumătate de sat Epureni lui Gligoraş Pantiul şi au oprit acei şase fraţi părţile Guroaei şi ale Negrescului din Copileni, să n-aibă treabă ei în Copileni, şi au rămas lipsiţi dintr-amândouă locurile. / Şi cât a trăit Gligoraş Pantiul tot el a stăpânit acea jumătate de sat de Epureni şi a luat de-a zecea, şi pe urma lui şi feciorul său Vasile tot a stăpânit. / Deci scriem domniilor voastre să chemaţi faţă pe oamenii moşeni din Epureni şi, neavând

vornicul dovadă pe acea jumătate de sat Epureni, să meargă acei răzeşi să ridice cu sufletele lor la sfânta biserică pe câtă parte or şti şi pe atâta să-i alegeţi partea dumnealui, iar de nu or jura, să ţie dumnealui jumătate de sat şi pe cum veţi afla cu dreptul, să alegeţi şi să hotărâţi cu stâlpi de piatră şi să faci mărturie în semne”[2020].

COPOSENI

(ţinutul Tutova, Vaslui).

1636, iunie 26: Zapisul lui Savin Prăjescul, marele vornic al Ţării de Jos, în care mărturiseşte cum s-a înfăţişat Solomia, nepoata Budului, cu bărbatul ei Ihnat şi au vândut „a opta parte din sat de **Gropeni** (comuna Coroieşti, Vaslui) şi din **Sălceni** (comuna Tutova, Vaslui), din jumătate de sat a opta parte, lui Iliiase şi feciorilor săi, drept 20 galbeni buni… / înaintea lui Ilie şoltuz şi a 12 pârgari din târg de **Bârlad**, şi dinaintea… popii Simion şi Bichiu din **Popi** (azi Pochidia, comuna Tutova, Vaslui), Apostolachi sin Grecul ot **Tutova** (comuna Tutova, Vaslui), Ionaş din **Bojeni** (lângă Sălceni, comuna Tutova, Vaslui), Mierăuţă din **Coposeni** (ţinutul Tutova, Vaslui), Simion sin Liciul de **Chiujdeşti** (comuna Tutova, Vaslui) şi mulţi oameni buni”[2021].

[2020] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 198, pp. 196, 197
[2021] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 440, pp. 501, 502

COPUJANI

(ţinutul Lăpuşnei, Moldova).

1636, aprilie 4: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului vistiernic Gheorghe Roşca, în baza uricelor şi ispisoacelor sale, adică **Volnăeştii** (Vulcăneşti, comuna Cioreşti, raionul Nisporeni, Moldova) pe Işnovăţ, care este în ţinutul Lăpuşnei, jumătate din satul **Negreşti** (comuna Negreşti, raionul Străşeni, Moldova), tot pe Işnoveţ, şi satul **Cozmeştii** (raionul Nisporeşti, Moldova), pe râul Prut, de asemenea în ţinutul Lăpuşnei, a şaptea parte din **Izbişte** (comuna Izbişte, raionul Criuleni, Moldova) şi a şaptea parte din **Pietrosul** (Chetrosu, comuna Chetrosu, raionul Arenii Noi, Moldova), din ţinutul Lăpuşnei, două părţi din **Cotelova** (comuna Koteleve, raionul Novoseliţa, Ucraina), în ţinutul Hotinului… / Şi jumătate din a patra parte din **Balomireşti** (comuna Dumeşti, Iaşi) şi din **Hoiseşti** (comuna Dumeşti, Iaşi), la pârâul Bahlui… / Şi satul **Scobenţenii** (Scobilţeni, comuna Podu Iloaiei, Iaşi), care este în Cârligătură… o selişte, anume **Vălişenii** (Văleşeni, comuna Podu Iloaiei, Iaşi), care este în ţinutul Cârligăturii… jumătate din satul **Mateuţi** (comuna Mateuţi, raionul Rezina, Moldova) pe Nistru, în ţinutul Orheiului… şi satul **Stărpenii** (Sterpeni, comuna Stănileşti, Vaslui), care este în ţinutul Fălciului… jumătate din satul **Oncani** (înglobat în Orăşeni-Deal, comuna suburbană Curteşti, Botoşani) şi din **Turbureni** (sat înglobat în Botoşani) şi a treia parte din satul **Băiceni**

(comuna suburbană Curteşti, Botoşani), în ţinutul Hârlăului… satul Tâmpeştii (Fălticeni, Suceava) în ţinutul Sucevwei şi jumătate din satul **Mihalcăuţii** (înglobat în Lukacivka, comuna Nelipovţi, raionul Chelmenţi, Ucraina), în ţinutul Hotinului, pe Viliia Seacă… / Şi a cincea parte din satul **Ivoeşti** (comuna Podu Iloaei, Iaşi) din ţinutul Cârligăturii… nişte părţi de ocină din **Ţibăneşti** (comuna Băceşti, Vaslui), pe pârâul Gârboveţ, în ţinutul Vasluiului… a patra parte din satul **Hlăpeşti** (înglobat în Nemţeni, comuna Nemţeni, raionul Hânceşti, Moldova) pe Prut, în ţinutul Lăpuşnei… nişte părţi de ocină din satul **Copujani** (ţinutul Lăpuşnei, Moldova), din ţinutul Lăpuşnei”[2022].

CORĂCHIEŞTI

(Caratchieşti sau Corăchieşti, sat pe Topoliţa, Neamţ).

1609, septembrie 14: Ionaşco vatag din **Obârşie** „a cumpărat o ocină din satul **Caratchieşti** (Corăchieşti, sat pe Topoliţa, Neamţ) de la Simion, ce stăpâneşte fata Cotujanului, Uliana, şi dat-a lui 16 taleri curaţi; şi iarăşi, de la cumnatul său Andrei, ce ţine fata Cotujanului, Parasca, şi i-a dat 16 taleri; şi iarăşi, de la seminţia sa Ţigan, şi a dat lui 9 taleri, a patra parte din jumătate de sat… din casa lui Isac”[2023].

[2022] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 389, pp. 435-445

[2023] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XX, Iaşi 1928, pp. 183, 184

1610, octombrie 23: Carte de împuternicire, dată de Constantin Moghila voievod cneaghinei Ciolpănesei şi copiilor ei, „spre aceea ca să fie tare şi puternică să ia şi să stăpânească satul **Corăchieşti**, ce-i în ţinutul Neamţului, căci a arătat ispisoc de cumpărătură de la Petru voievod şi fost-a cel sat curat domnesc; drept aceea, să nu aibă Ionaşco biv (fost) armaş nici o treabă cu cel sat sau să întoarcă cheltuielile ce li se arată în ispisoc; iar de i se va părea lui cu strâmbul, să stea de faţă înaintea noastră”[2024].

1610, iulie 12: Ispisoc de judecată de la Constantin Moghila voievod, după ce „au venit Ionşco fost vătav de visternicei şi cu Ciolpăneasa şi cu alte seminţii ale sale şi s-au pârât pentru satul **Corotchieşti**, şi n-au putut a şi-l împărţi; şi a luat el zi, cum să fie dânsul cu toţi câţi sunt într-acele ocini, de la Adormirea prea Cinstitei maice a lui Dumnezeu, în două săptămâni; iar care nu va fi la acea zi, acela să fie rămas şi fără oci-nă”[2025].

CORBASCA

(satul Măţcani, azi Corbasca, Bacău).

1627, septembrie 1: Zapisul lui Ghione din satul **Giordzăşti** (Georgeşti, azi Condrăcheşti, comuna Huru-

[2024] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 184, 185

[2025] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 188, 189

ieşti, Bacău), privind cumpărarea, de la surorile lui, Tofana şi Annăsia, fiicele lui Dabijea, fost mare ceaşnic, a „părţilor lor de vie, ale tatălui lor Dabijea din satul Giordzăşti, şi le-au lăsat fratelui lor Ghioni, fiul lui Dabijea. Şi le-a plătit deplin… dinaintea preotului Costin din **Măţcani** (azi Corbasca, Bacău), Schivii cneaghina lui Dabijea, Oprea diacon, Teodor Neagol, Luca ginerele popii, Ion fiul lui Andrei, Istrate fiul lui Baciul şi dinaintea a muţi oameni"[2026].

1633, februarie 2: Zapisul vornicului de gloată Petre, în care mărturiseşte „cum a venit înaintea noastră Bejan, feciorul lui stan din târgul **Agiud** (Adjud), de şi-a dat a sa dreaptă moşie din sat din **Conţeşti** (comuna Sascut, Bacău), ce se va alege partea mâne-sa Sărădicăi, fata lui Dragoman vătaful... Petrei lui Mătcu, pentru că i-a fost furat nişte cai şi s-au găsit de faţă la Bejan şi la alţi soţi ai săi. Deci şi-a plătit capul de-nchisoare cu această moşie, dinaintea Petrei lui Mătcu, pentru acei cai. Şi au fost la această tocmeală Gligorie Susanul de **Torceşti** (comuna Umbrăreşti, Galaţi), Fătul de **Micleşti** (lângă Şişcani, oraşul Adjud, Vrancea), Nene şi Gheorghe de **Mihileşti** (lângă Pădureni, oraşul Mărăşeşti, Vrancea), Vasile de **Găleşeşti** (lângă Pânceşti, Bacău), Iuraşcu de **Măţcani** (între Corbeasca şi Gherdana, comuna Tătărăşti, Bacău), Procopie de **Bărăşti** (Bereşti, comuna Sascut, Bacău) şi mulţi oameni buni"[2027].

1698, februarie 25: Întărit de Antioh Constantin (Cantemir) voievod fostului comis Ilie Catargiul, feciorul

---

[2026] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 240, pp. 324, 325

[2027] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 284, p. 364

lui Apostol Catargiul, şi jupânesei Safta, fata lui Iordache Ruset mare vistiernic, nepoată de fiică răposatului domn Evstratie Dabija vodă, care primesc ispisoc pentru moşiile „din drese domneşti şi din zapise de cumpărături ce-a cumpărat răposatul domn Dabija vodă, satul întreg **Crainicii** în Polocin, cu vecini, cu locuri de heleşteu, de moară şi de pod în apa Siretului, ce este la ţinutul Putnei, jumătate de sat ce-a fost schimbătură cu Neculai Buhuş logofăt… i-a dat Dabija vodă lui Buhuş, pentru jumătate de cat Crainici, satul **Tămăşeanii** (sau Tămăşoani, raionul Vulcăneşti[2028], Moldova) pe Prut, în ţinutul Iaşilor, iar jumătate din satul Crainici, partea din sus, a cumpărat-o de la Gavril, popa Cornilie feciorul popii Hilohie, şi de la seminţia lor fraţii Necula, Vasile şi Loghin, drept 400 lei bătuţi. / Şi satul **Poenariul**, din jos de Crainici, ce se hotărăşte cu Crainici, cu Covrigul şi cu alte bălţi de peşte, cumpărătură Dabijei vodă de la mulţi răzeşi, drept 185 galbeni, cum arată zapisul de la Vasile vodă. / Şi satul **Sucmezăul**, cu **Rogoazăle**, iar la ţinutul Putnei, cu vecini, cu moară cu heleşteu, ce se hotărăşte cu Măţcani, cumpărat de Dabija vodă de la Irimia Nădabaico cel bătrân şi de la feciorii lui Cozmiţă şi Nastasia, drept 400 lei bătuţi… / şi satul **Măţcanii**, iarăşi în ţinutul Putnei, pe Polocin, cu vecini, cu moară cu heleşteu, care a fost danie de la Gheorghe Ştefan voievod Dabijei vodă pentru 700 taleri ce i-a fost dat Dabija, în boierie, pentru treaba ţării, care sat Măţcani l-a fost cumpărat Iorga postelnic cu jupâneasa sa, fata lui Trufandă, şi după moartea Iorgăi, neavând feciori, fiind Iorga văr primar cu Vasile vodă, a rămas acel sat

[2028] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 254

domnesc şi, domnindu-se, pe urmă, Gheorghe Ştefan vodă, l-a dat danie Dajijei, pentru acei bani, iar mai pe urmă, sculându-se rudele Iorgăi, de-au tras parte, Dabija încă le-a mai dat 500 lei, ca să nu mai aibă treabă cu acel sat Măţcani… / Şi satul **Baloteştii**, la ţinutul Putnei, pe Zăbrăuţ, pentru care a fost dat Dabija vodă 600 de galbeni pentru nevoile oamenilor din Baloteşti, la domnia lui Gheorghe Ştefan, cum arată ispisocul de la Gheorghe Ghica vodă, precum le-a pus zi acelor oameni, să dea acei bani, şi nu i-au mai dat, şi neavând bani la zi, a rămas satul Dabijei vodă. / Şi părţile din **Bodia**, iarăşi la ţinutul Putnei, cu vecini, danie Dabijei de la Gheorghe Ştefan voievod. / Şi satul **Domneştii**, iarăşi în ţinutul Putnei, cu vecini, şi satul **Mihăileştii**, din jos de Domneşti, şi satul **Volovaţii**, din sus de Domneşti, şi satul **Făureştii**, din sus de Volovaţi, ce le-au cumpărat Dabija vodă şi Iordache Ruset vistiernic de la mulţi răzeşi din acele selişti, cum arată zapisele acelor vânzători, şi satul **Dănăeşti**, cumpărătura lui Ilie Catargiul comisul… / Şi jumătate de sat **Bârlădeani**, iarăşi în ţinutul Putnei, cu vad de moară în Sireţel, cumpărătura Dabijei vodă de la Alexandra, sora Iorgăi, şi de la feciorul ei Toderaşco, drept 350 lei bătuţi. / Şi satul **Răcăciunul**, iarăşi în ţinutul Putnei, cu vecini şi cu vaduri de moară, cumpărat de Dabija vodă de la răposatul Ştefăniţă vodă, feciorul răposatului Vasile (Lupu) vodă, cu locuri de fânaţ în Vlamnic şi cu o poiană ce se cheamă Mărvila, drept 1.000 taleri, care sat a fost al lui Gheorghe Ştefan vodă, şi l-a luat Ştefăniţă vodă, cu alte moşii, pentru 20.000 taleri, ce-a fost dat Vasile vodă să-i ţină Gheorghe Ştefan, pe când era logofăt mare, iar el s-a ridicat cu acei bani, cu ungurii, pe domnia lui Vasile vodă… / Şi iarăşi alt sat întreg, **Lunca mare**, lângă

Răcăciuni, la ţinutul Putnei, cumpărat de Dabija vodă şi doamna Dafina de la Anuşca, femeia lui Dănăilă Vitolt, strănepotul lui Bucium ce-a fost vornic mare, şi de la feciorii lor Vasile şi Marica, din jumătate de sat Lunca mare, a patra parte, din partea de jos, drept 150 lei bătuţi, şi iarăşi, din jumătate de sat Lunca mare, partea din jos, a patra patre, cumpărată de Dabuja vodă de la Gligorie şi femeia lui Tudosca, şi de la fraţii lor Gheorghiţă, Băluţă, Nastasia şi Mărica, feciori Artemiei, fetei lui Vitolt, ce-a fost logofăt mare, drept 220 lei, şi iarăşi, din jumătate de sat Lunca mare, din partea de jos, a patra parte, cumpărată de Dabija vodă de la Gavrilaş şi Mărica, feciorii lui Lupaşco Vitolt, ce-au fost făcuţi cu Aviiana, fata lui Ciocârlie, şi de la Ştefanşi Tofana, iarăşi feciorii lui Lupaşco Vitolt, făcuţi cu Nastasia, nepoata Corpă-cioae, drept 150 lei bătuţi, şi iarăşi, din jumătate de sat Lunca mare, din partea din jos, a patra parte, cumpărată de Dabija vodă de la Solca, femeia lui Ilie Băicescul ce-a fost pivnicer, şi de la feciorii lor Ansiniţa şi Gavrilaş, drept 220 lei bătuţi, care fac aceste cumpărături jumătate de sat, drept 740 lei bătuţi, iar jumătate de sat **Lunca mare** a cumpărat-o Dabija vodă de la fraţii Lupaşco şi Ionaşco de **Măneşti**, feciori Acsiniei, nepoţi lui Bucium vornicul, drept 600 lei, care s-au făcut, pentru tot satul Lunca mare, drept 1.340 lei; / aşijderi satul **Stoileşti**, la ţinutul Putnei, pe gârla Putnei din sus, cu vad de moară, ce este de moşie Dabijei vodă şi cumpărătura, ce-a cumpărat un vad de moară de două roate de la Bejan Gheuca mare pitar, drept 40 galbeni, şi 2 pământuri de frunte, cu vad de moară şi cu casă făcute, cu 3 pogoane de vie, cumpărate de Dabija vodă de la Toader Cioho-darul, drept 60 galbeni, şi 4 pământuri în frunte, tot în

satul Stoileşti, primite danie de Dabija vodă de laToader Ciohodarul, fecior Sanfirei, nepot lui Vartic vornic, şi un vad de moară, cumpărat de la Tudora, fata lui Dragotă, nepoată lui Oţăl şi Avrămiei, fata lui Puşcă, iar nepoată lui Oţăl; / satul **Oleşeştii**, cu vecini, ce este pe gârla Putnei, din sus, în ţinutul Putnei, cumpărat de Dabija voievod de la Pavăl fost logofăt şi de la alţi răzeşi, cu vad de moară şi cu vii, drept 330 lei bătuţi. / Şi satul **Sascut**, ce-a fost moşie Dabijei vodă şi cumpărătură de la răzeşi… / şi, din 7 bătrâni din satul **Conţăşti**, 5 bătrâni, cumpăraţi de Dabija vodă de la Feona arhimandritul, ce-a fost egumen la Galata şi Caşin, drept 500 lei"[2029].

1899: „**Corbasca**, comună rurală în plasa Berheci, judeţul Tecuci, compusă din 8 cătune: Băcioiul, Corbasca, Fofaza, Marvila, Pogleţul, Porcăreţul, Rogoaza și Scărişoara. Situată pe malul stâng al Siretului, la o depărtare de 60 km de capitala judeţului şi de 17 km de a plăşii. Satele Băcioiul și Porcărețul sunt populate numai de ţigani, care, în timpul verii, se mută din sat în sat. Contribuabili sunt 550. În com.ună sunt 4 biserici, în Corbasca, Marvila, Scărișoara şi schitul Pogleţul, în satul Pogleţul; sunt deservite de 2 preoţi cu 4 cântăreți. În comună sunt: 307 boi, 298 vaci, 216 viței, 165 cai, 760 oi, 180 capre; se mai găsesc şi 180 stupi. Locuitorii sunt parte răzeși, iar cea mai mare parte împroprietăriţi. Școală se află în comună, din anul 1870, într-un local închiriat de comună. Se frecventează de 47 copii (42 băieţi şi 5 fete), din numărul de 259 (136 băieţi şi 123 fete), în vârstă de școală. / **Corbasca**, sat, face parte din comuna cu același nume. Situat pe ambele laturi ale pârâului Corbasca. Aci

---

[2029] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. IX, Iaşi 1914, pp. 189-195

e reședința comunei. Are o populaţie de 117 capi de familie sau 587 suflete, locuind în 104 case. Aci se află o școală, care se frecventează de 47 copii (42 băieţi şi 5 fete). Biserica, cu hramul Sf. Nicolae, este de lemn, situată la sud de sat, făcută, cu spesele locuitorilor, în anul 1809, noiembrie 9; aceasta se vede în o scriere, ce se păstrează în Penticostar”[2030].

CORBENI

(pe Trotuş, Bacău).

1742, martie 1: Scrisoarea hotarnicului Radu Racoviţă mare spătar, care primise poruncă scrisă, prin medelnicerul Iordache Roset, „ca să hotărăsc moşia dumnealui, **Corbenii**, de peste Trotuş. Deci s-a început hotarul din cârful Ciortolocului, din hotarul Putnei, din dreptul pârâului Corbului, şi tot pârâul, la vale, până dă în Trotuş, şi de acolo apucă în sus, până dă în pârâul Chiliei, şi pârâul Chiliei, de la vale, până în vârful Ciortolocului, de unde s-a început **hotarnica Corbenilor**, şi s-a încheiat tot hotarul, după cum mi-au arătat răzeşii or **Pătrăşcani** şi din **Zevoeni**, popa Enache, Udre, Andrei Hârhoe şi alţii, ce s-au întâmplat faţă”[2031].

1774, iunie 15: Satul **Corbul**, ţinutul Bacău, ocolul Trotuşului, moşia mănăstirii Caşin, avea, după

[2030] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 633, 634
[2031] Codrescu, Theodor, *Uricarul,* vol. XI, Iassi 1889, p. 223

recensământul lui Rumeanţev[2032]: **Toată suma caselor**: 49. Scădere rufeturi, însă 46: 5 femei sărace, 1 țigan, 40 scutelnici ai dumisale banului Neculai Roset. / **Birnici:** Vasile Orban / Ion Gherghinte / Costantin Băndacu / Stoian, ungurian / Costandin Pâșul / Apostu, vieru / Ion Sărăcuță / Ioniță, muntean / Ionașcu / Dumitrașcu Mânzat / Ion Dunav / Sandul Vacăniagră / Ion fiul lui Iordache / Chiriacu, prisăcar / Ion Bândac / Ion, bejenar / One, bejenar / Ion, bejenar / Toma, bejenar / Ion, bejenar / Toma / Iorga / Mihăilă / Simion / Tudor / Stoica, muntean / Radul, mocan / Tudorachi / Ion Bâra / Stanciul Țopa / Ion Țucul / Irimie Coțofană / Gligoraș Floca / Ion, rotar / Apostul Borce / Toader Borce / Petre Șchiopul / Vasile / Ion / Neculaiu / Ion / Ion, mocan / Costandin fiul lui. // **Femei sărace:** Varvara / Vasilca / Marie / Sanda / Catrina. // **Rufeturi:** Vasile, țigan.

CORBU

(Corbul, comuna Lipovăţ, Vaslui).

1634, iunie 24: Întărit de Vasile Lupu voievod „monastirii domniei sale de la **târgul Vaslui**, ce este mitoc a monastirii Zugrafului, un sat ce se cheamă **Vârscovenii** (Vârşoveni, azi Hârşoveni, comuna Ivăneşti, Vaslui), pe apa Bârladului, şi cu loc de prisacă, de grădini cu pometţi şi cu poiană de fânaţ şi cu ţarină de arătură;

[2032] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 353, 354

care acel loc este pe pârâul Lipovăţul, unde s-a numit mai înainte monastirea **Corbul** (Corbu, comuna Lipovăţ, Vaslui). Şi iarăşi, alt loc, ce se cheamă **Poiana lui Timofeiu** (loc pe Lipovăţ)”[2033].

CORCEŞTI

(lângă Cupca, Bucovina, Ucraina).

Satul lui Sima Corcea, de lângă Cupca, întărit lui Sima, de Ştefan cel Mare, în **1462**, Corceşti pe Cozancea, învecinat cu Pătrăuţi pe Siret, Frătăuţi, Târnauca şi Cupca, menţionat printre proprietăţile mănăstirii Dragomirna, în 22 martie 1654, devine selişte pustie, în veacurile următoare, apoi, ca moşie, pe jumătate, a mănăstirii Dragomirna, se populează „cu câteva case împrăştiate” abia din 1783, când va fi colonizat cu 76 familii de ruteni.

În martie **1785**, 18 familii de ruteni s-au mutat, din Bălcăuţi, la Corceşti, biserica satului, construită din lemn, în 1807, fiind sfinţită, cu hramul Sfântului Vasile, în 1 ianuarie 1808.

În **1843**, biserica Sfântul Vasile din Corceşti, construită în 1815, restaurată în 1848-1850, cu 712 enoriaşi, era slujită de preotul Petre IANOVICI. În 1876, paroh era George HNIDEI, care păstorea peste 1.108 suflete. În 1907, paroh era Dimitrie GRAMATOVICI,

---

[2033] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 166, p. 189

născut în 1867, preot din 1898, paroh din 1905, cantor fiind, din 1900, Parftenie TCACIUC, născut în 1858.

1882: "Volumul 8, Raport anual pentru 1881. Pagina XI. (**Tumuli, morminte megalitice, descoperire de aur**). „Conservatorul Gutter a raportat recentele sale cercetări arheologice în Bucovina, în special în vechiul castel din Suceava. S-a remarcat raportul aceluiași conservator despre tumulii din Pătrăuţi (Petrouts), Siret (Sereth), Corceşti (Korczeschti) și Ropcea (Ropcze), precum și un alt raport, despre așa-numitele morminte megalitice, găsite la Jankulberg (Dealul lui Iancu) și despre un depozit de aur, găsit la Hatna"[2034].

În 19 octombrie **1884**, a fost inaugurată prima şcoală din satul Corceşti.

1888: La Corceşti funcţiona, din 1888, o şcoală cu 2 clase[2035].

În **1890**, satul Corceşti avea 1.226 locuitori, primar fiind Petru Şchipor, preot – Leon Zugrav, învăţător – Ştefan Sorocean, iar cantor bisericesc – Parfenie Tcaciuc.

1907: „Cu începutul anului 1907 se va ativa în comuna Corceşti o agenţie poştală cu cerc de activitate lărgit, aşa că această agenţie va putea intima orice fel de expediţiuni poştale, precum şi mandate poştale şi scrisori de valoare până la suma de 50 coroane"[2036].

[2034] Romstorfer, Carl A, *Aus „Mittheilungen der k. k. Central-Commission*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893,*Czernowitz 1893, pp. 45-71

[2035] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 36, 1876 p. 64, 1907 p. 165

[2036] *Apărarea Naţională*, Nr. 25, Anul I, duminică 30 decembrie stil nou 1906, p. 3

1907: „Din isprăvile candidatului de deputăţie Ioan cav. de Cuparenco. Ferwalterul Ioan Cuparenco, supărat în inima sa că n-a avut fericirea a fi ales deputat în sfatul împărătesc, voieşte să dea dovadă de simpatiile sale pentru popor şi se arată, din când în când, prin cele comune, spre a fi primit cu alai de către aderenţii săi. Măcar aşa voieşte dl Cuparenco să guste câteva momente de fericire, închipuindu-şi că e ales deputat şi vine să-şi dea seama de cele făcute. Îi puteai ceti de pe faţă dlui Cuparenco bucuria cea mare, ce a avut-o, când a văzut, Duminică, în 22 Septembrie, la gara din Cupca, pe ucenicii săi politici, adunaţi spre întâmpinare mai că *in corpore* (erau mai mulţi străini, decât de ai noştri). La sunetele **muzicei „Siciului" din Corceşti**, care fericire n-au avut-o cupcenii până la venirea „mântuitorului" Cuparenco, plecă ultimul, petrecut de „Sicianii" din Corceşti, aderenţii săi cei mai înfocaţi, spre şcoală, locul pentru ţinerea adunării, unde dl Cuparenco, cu lacrimi de crocodil în ochi, începe a vorbi la verzi şi uscate poporului adunat mai mult de curiozitate. Mai e de observat că, în acea zi, avea să se ţină adunarea generală a băncii din Cupca. Începe a spune poporului că nu află destule cuvinte, ca să-şi exprime părerea de rău că nu a putut fi ales deputat, căci, ca atare, ar fi dat gratuit vădanelor care apăruseră la adunare, în număr mare, lemne din pădurea fondului religionar; vorbeşte şi despre starea materială a poporului şi intonează că, „din cauza străinilor", e silit ţăranul nostru să emigreze la Canada. Îndeamnă pe cei prezenţi să nu deznădăjduiască, căci el va veni în Cupca ca deputat, dacă nu mai degrabă, apoi cel târziu la Crăciun, căci a făcut recurs contra alegerii dlui Isopescu şi trebuie să fie alegere sau va rămâne el (Cuparenco)

deputat. Dă expresie vie întristării sale, faţă de procedura comisiunii de alegere din Budeniţ, care i-a nimicit câteva voturi de ale sale, care nu erau corecte. La comanda unui gospodar, strigă poporul „Ttrăiască!”, în buna speranţă că cei ce strigă vor căpăta de băut, ca la alegere. Dar ce să vezi! Dl Cuparenco e condus, cu tămbălău, la locuinţa gospodarului Bicer, unde era pregătit un prânz la care au lucrat vreo cinci şvăboaice din Cupca, peste 3 zile, gratuit. La prânz sunt invitaţi toţi cei mai înfocaţi aderenţi, cea mai mare parte străini. S-a băut şi mâncat şi, apoi, a plecat dl Cuparenco, mulţămit în pântecele său, spre gară, condus de „Sicianii” din Corceşti şi de câţiva călăreţi, care, temându-se să nu întârzie trenul şi să le rămână dl Cuparenco încă câtva timp în Cupca, mânau în galop, iar dintr-înşii vedeai cum cădea câte unul de pe cal, de credeai că e o luptă. Cupcenii însă au noroc şi apucă trenul. Vreo patru aderenţi îl apucă şi-l urcă pe dl Cuparenco în tren – se vede că singur nu se putea urca. Asta e finea comediei. Acuma începe tragedia. Cupcenii îşi fac cruce şi se întreabă unul, pe altul: „Oare ce caută la noi ruşii din Corceşti, ce vreau cozacii?”. Căci cupcenii erau uimiţi de alergăturile rutenilor după dl Cuparenco ca după o menajerie. A urmat un joc, unde ai putut vedea, spre cea mai mare ruşine, cum veneticii, toţi boici, mazuri, şvabii şi siciani, jucau în ograda unui gospodar „român” jocuri ca „Krakowiaka”, „Kolomeika”, „Katzenpolka” şi altele, iar feciorii români din Cupca, dedaţi cu legănatele hore, stăteau deoparte şi se mirau de săriturile veneticilor şi nu cutezau a spune muzicii, care era a „Sicianilor” din Corceşti, să cânte o horă, spre a se scuti eventual de răspunsul grobian a vreunui mazur. Ba, ce e şi mai trist, toţi aceşti venetici, să fi fost invitaţi personal de oameni

de ai noştri, prin membrii comitetului aranjator, ca să participe la sărbătorirea dlui Cuparenco, iar aceştia au urmat invitării, căci aveau deosebită bucurie că „naş pan preşou” (domnul nostru a venit). Asupra „Sicianilor” e poporul român din Cupca foarte întărâtat şi nu-şi poate explica la ce au venit ei, cu ciurda, şi au făcut vuiet şi larmă în comună. Dl Cuparenco, care însuşi a spus că poporul nostru, „din cauza străinilor”, pleacă la Canada, dă anză ca poporul nostru, care, din natură, are plăcere pentru tot ce e străin, să convie cu străinii, să înveţe jocuri şi cântece străine, iar comitetul aranjator n-a putut prevedea răul ce urmează, din convenirea cu „Sicianii” corceşteni, care, cu toate că cunosc şi limba română, nu voiesc să vorbească decât ruseşte. Ţi se frînge inima de jale, când vezi că mazurii joacă „Krakowiaka” şi ai noştri stau deoparte, necutezători. Atâta litfă străină, câtă a fost, în 22 Septembrie, n-a fost în Cupca nicicând. Laudă se cuvine comitetului aranjator, pentru aste fapte „naţionale”, laudă dlui Cuparenco. Te credem, domnule Cuparenco, că amar te doare inima după miile pierdute şi ai voi să te distrugi, ca să-ţi mai treacă din durere, dar astfel de distracţii, spre răul poporului român, ai putea să întrelaşi şi să-ţi cauţi distracţie la aerul proaspăt din pădurea Cuciurului. Astfel s-a bucurat comitetul aranjator, în frunte, cu superiorul local şi Vasile Bicer, cei ce au înscenat totul, privind cum jucau veneticii jocurile „Krakowianka” etc. Astfel s-a petrecut dl Cuparenco, câteva ore, bând, mâncând şi ascultînd cu plăcere cântecul „Tam na hory”, intonat cu multă măiestrie de capela „Sicianilor” din Corceşti. Cu acestea voieşte dl Cuparenco şi aderenţii săi să rădice popoporul. Mare v-a fost bucuria, amarnice vor fi afuriseniile pronunţate

asupra voastră din partea celor vinovaţi, care, în neştiinţa lor, se lasă acuma seduşi. / **Haşomer**"[2037].

1908: În Corceşti, unde, „după conscripţia din anul 1900, locuitorii români erau la număr 986, deci în majoritate absolută, iară cei ruteni numai 219 la număr", „inspectorul şcolar districtual Ion Nuţu" măsluia statisticele şcolare în dauna românilor[2038].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Corceşti**, comună rurală, districtul Storojineţ, aşezată pe pârâul Corceatca, afluent, pe dreapta, al Siretului Mic. Suprafaţa: 10,55 kmp; populaţia: 1.126 locuitori, astăzi aproape toţi români, deşi, într-o vreme, majoritatea era ruteană; religia gr. or. Se află lângă drumul comunal Pătrăuţi-Frătăuţi; are o şcoală populară, cu o clasă, un cabinet de lectură, „Luceafărul", şi o biserică parohială, cu hramul „Sfântul Vasile". Populaţia se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor, precum şi cu exploatarea pădurilor. Comuna posedă 695 hectare pământ arabil, 194 hectare fânaţuri, 7 hectare grădini, 914 hectare izlaz, 718 hectare pădure. Se găsesc 57 cai, 316 vite cornute, 120 porci, 45 stupi. **Corceşti, moşie**, atenenţă a moşiei Cupca, districtul Storojineţ. Are 10 locuitori. **Corciatca**, pârâu, afluent, pe dreapta, al râuleţului Siretul Mic, izvorăşte la Sud de satul Corceşti, luând naştere din pâraiele Hului şi Bereni, şi, după ce udă comuna Corceşti, se varsă în

---

[2037] *Apărarea Naţională*, Nr. 71 şi 72, Anul II, marţi 24 septembrie stil nou 1907, p. 5
[2038] *Apărarea Naţională*, Nr. 37, Anul III, duminică 31 mai stil nou 1908, p. 2

Siretul Mic, mai jos de localitatea Pătrăuţul de Jos, districtul Rădăuţi”[2039].

1942: „Având în vedere raportul dlui judecător al Judecătoriei mixte Storojineţ Nr. 12.063 din 1942, din care se constată ca numitul **Catargiu Vasile** din comuna **Corceşti**, jud. Storojineţ, sub ocupaţiunea rusească a avut o atitudine ostilă populaţiunii şi Statului Român; / Ţinând seama de depoziţiile martorilor, aflate în dosarul cauzei, din care rezultă că susnumitul, fiind în serviciul bolşevicilor, a silit populaţiunea română să subscrie bani pentru înzestrarea armatei roşii, spunând, în acelaşi timp, că este foarte mulţumit de viaţa dusă sub regimul sovietic; / Decidem: / Se retrage naţionalitatea română numitului Catargiu Vasile, din comuna Corceşti, jud. Storojineţ, pentru că, în timpul ocupaţiunii ruseşti, a săvârşit acte de duşmănie împotriva populaţiunii române sşi a manifestat în public sentimente ostile neamului şi ţării”[2040]. „Având în vedere raportul dlui judecător al Judecătoriei mixte Storojineţ Nr. 12.065 din 1942, din care se constată că numitul **Moldovan Dumitru**, din comuna **Corceşti**, judeţul Storojineţ, sub ocupaţiunea rusească a avut o atitudine ostilă populaţiunii şi Statului român; / Ţinând seama de dispoziţiunile martorilor, aflate în dosarul cauzei, din care rezultă că susnumitul, ca funcţionar numit de ruşi, **a terorizat populaţiunea română**, pe care o forţa să dea cai şi căruţe pentra armata rusească şi să sape tranşee de apărare împotriva românilor, şi a adus ofense armatei şi guvernării române, lăudând, în acelasi timp, armata şi organizaţiunea bolşevică; / Decidem: / Se retrage naţio-

---

[2039] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 72

[2040] *Monitorul Oficial*, Nr. 197, 25 august 1942, p. 7071

nalitatea română numitului Moldovan Dumitru, din comuna Corceşti”[2041]. „Având in vedere raportul dlui judecător al Judecătoriei mixte Storojineţ Nr. 9.592 din 1942, din care se constată că numitul **Berezovschi Ilie** din comuna Corceşti, jud. Storojineţ, sub ocupaţiunea rusească, a avut o atitudine duşmănoasă împotriva populaţiunii române şi ostilă Statului Român; / Ţinând seama de depoziţiile martorilor, aflate în dosarul cauzei, din care rezultă că susnumitul, ca **primar numit de ruşi** în comuna sa, s-a purtat aspru cu populaţiunea română, pe care o punea la munci grele şi **a contribuit la prinderea şi împuşcarea**, în Aprilie 1941, **a unui mare număr de români bucovineni**, care organizaseră să treacă în masă în România liberă, aducând, în acelaşi timp, injurii Neamului românesc; / Se retrage naţionalitatea română numitului Berezovschi Ilie din comuna Corceşti”[2042].

1943: „Tribunalul Storojineţ / Sentinţa civilă nr. 72, / În numele legii, hotărăşte: / Admite cererea lui Motrescu Loghin, din comuna Pătrăuţii de Sus, jud. Storojineţ, înregistrată sub Nr. 4.873 din 1943, şi stabileşte că Mihai, fiul lui Motrescu Loghin, s-a născut, în ziua de 28 Aprilie 1923, şi Victoria, fiica lui Motrescu Loghin, s-a născut în ziua de 26 Martie 1925, în comuna **Corceşti**, jud. Storojineţ. Dată şi citită în camera de consiliu, la 21 Iunie 1943”[2043].

[2041] *Monitorul Oficial*, Nr. 197, 25 august 1942, p. 7072
[2042] *Monitorul Oficial*, Nr. 170, 24 iulie 1942, p. 6189
[2043] *Monitorul Oficial*, Nr. 222, 22 septembrie 1943, p. 6407

CORCEŞTI

(comuna Albeşti, Botoşani).

1462, septembrie 18: Întărit de Ştefan voievod lui Sima Corcea, care primeşte uric pentru „ocina lui dreaptă, satul anume Corceşti pe Cozancea”[2044]. Hotarul, din veac.

1518, aprilie 22: Întărit de Ştefan (cel Tânăr) voievod lui Toader, pârcălab de Roman (Novogradschi), care primeşte uric pentru „dania şi întăritura părintelui domniei mele Bogdan vodî, trei locuri în pustie; un loc pe Bâc, pe din ceea parte de Bâc, între Drăganul şi între Purcelul; al doilea loc pe Cahov, pe din jos de Troian, la la fântîna cea mare; al treilea loc la capătul din jos de Bileva şi cu iezăraşi, ce sunt într-acelaşi hotar, dar osebit de Bileva şi de Chiceşti; şi iarăşi, un sat pe Sitna, anume **Ferenienii**, ce şi-a cumpărat el acel sat de la Măriica, fata Vasutcăi, nepoata Petrei spătarul, drept 400 zloţi tătăreşti, şi un sat pe Cozancea, anume **Corceştii**, ce a cumpărat el acel sat de la Zoica şi Varvara, fetele Simei Corce, drept 500 zloţi tătăreşti”[2045].

[2044] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 108, pp. 155, 156

[2045] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române între 1428-1757*, vol. XXIV, Iaşi 1930, pp. 163, 164

CORCIOVENI

(„seliştea lui Bălan”, comuna Brăhăneşti, Galaţi).

1459, ianuarie 11: Întărită de Ştefan (cel Mare)voievod lui Petre Puiul, care cumpărase de la Sima Periianul, care primeşte uric pentru „seliştea lui Bălan”[2046].

1899: „**Corcioveni**, sat, face parte din comuna Brăhăşeşti, judeţul Tecuci. E situat pe coastă, în spatele satului Cosiţeni, în Capul Dealului, unde se împreună Berheciul cu Zeletinul. Acest deal începe din dreptul satului Brăhăşeşti și continuă spre nord, până în judeţul Bacău, având, de o parte, Valea Zeletinului, iar de cealaltă, Berheciul, Satul se află la o distanță de 2 km și 39 metri de reședința comunei, Are o populaţie de 32 capi de familie, cu 97 suflete”[2047].

[2046] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 82, p. 118

[2047] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 644

CORDĂRENI

(comuna Cordăreni, Botoşani).

1633, noiembrie 1: Zapisul marelui vătah de Dorohoi Nicoară Moţoc, în care scrie şi mărturiseşte, din **Cordăreni** (comuna Cordăreni, Botoşani), „cum am prins un fur, anume Ostahie, fur drept. Deci acel fur Ostahie, la nevoia lui, a pus soţ pe Ionaşco Puşculeş din **Săpoteni** (Sipoteni, contopit cu Dumeni, comuna George Enescu, Botoşani). Deci Ionaşco încă n-a putut să nu se dea vinovat, ci a căzut după popa Matiiaş, ca să plătească. Deci ne-a dat popa un cal, de i-a plătit capul. Ci nu i s-a plătit capul numai cu acel cal, ci am luat şi o iapă a lui Prostu. Deci să nu mai aibă val pentru această pâră”[2048].

1635, iulie: Porunca dată de Vasile Lupu voievod fostului pârcălab Onciul Iuraşcovici, uricarului Borăleanu, lui Isac de **Costineşti** (comuna Leorda, Botoşani), Dimitraşcu de **Ipoteşti** (comuna Mihai Eminescu, Botoşani), Toader Arbure şi Gociul să meargă „la sat la **Dumeni** (comuna Geoge Enescu, Botoşani), ce este pe Iubăneasa, ca să alegeţi hotarul acelui sat dinspre alte sate dimprejur, dinspre **Miclăuşani** (Miclăuşeni, comuna Corlăteni, Botoşani), **Cordăreni** (comuna Cordăreni, Botoşani), **Popeni** (comuna Brăeşti, Botoşani) şi de către

[2048] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 408, p. 513

Săpoteni (Şipoteni, înglobat în Dumeni, comuna George Enescu, Botoşani)”[2049].

1635, august 21: Scrisoarea fostului staroste Onciul Ioraşcovici, Borileanul uricarul, Isac de **Costi-neşti** (comuna Leorda, Botoşani), Toader Arbure de **Cordăreni** (comuna Cordăreni, Botoşani) şi Gociul de **Dorohoi**, prin care îl informează pe Vasile Lupu voievod că au dat curs poruncii aduse de pârcălabul de Hotin Pătraşco Ciogolea şi au mers la satul acestuia, **Dumeni** (comuna George Enescu, Botoşani), să-i stabilească hota-rul dinspre **Miclăuşenii** (înglobat în Carasa, comuna Corlăteni, Botoşani) lui Constantin Stârcea, împreună cu martorii Lupul Talpă comisul, Ionaşco Roşca, popa Mati-eşi şi Ioan Târte ot **Popeniii** (comuna George Enescu, Botoşani), Isac, Golăi şi Olan din **Bobeşti** (lângă Movi-leni, comuna Conceşti, Botoşani), popa Iordache cel domnesc, Ioan şoltuzul, Miron, Grozav, Găjdul şi popa Ştefan din **Dorohoi**… I-am întrebat întâi cu ştiu ei cu sufletele lor de acel heleşteu ce este pe valea Bilaucăi, unde se împreună hotarul Dumenilor cu al Miclăuşe-nilor… şi au mărturisit că a fost a nişte popi, ce au fost locuind în Dumeni. Deci a cumpărat a treia parte de acel heleşteu un om, ce l-a chemat Ţepişca din Dorohoi, şi l-a ezit şi l-a ţinut, până când a dobândit Balica hatmanul Dumenii, ce i-a cumpărat. Deci a trimis, de a chemat pe Ţepişcă şi i-a întors 56 taleri şi l-a ţinut Balica către sat, către Dumeni. Deci am întrebat şi de hotarul Dumenilor dinspre al Miclăuşenilor… şi aceşti oameni au spus că este din capul acelui iaz hotarul drept la deal, peste o muchie de deal şi de aici pe la nişte capete de pământuri,

[2049] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 149, pp. 187, 188

pe de la vale, până într-un pisc… dintr-acel pisc, tot muchia dealului, peste o moviliţă tot dealul, până la drumul mare ce vine de la Dorohoi, şi de aici drumul, până într-o movilă dinspre Cordăreni, unde se împreună hotarul Dumenilor şi al Miclăuşenilor şi al Cordărenilor"[2050].

1637, iunie 21: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce s-au pârât de faţă Ionaşco diacul şi Lupul Rusinovschie, şi cu femeile lor Mărica şi Sorca, fetele Solomiei, nepoatele Grozei Giurgeală, strănepoatele lui Giurgială cel bătrân, cu Andreica diaconul, feciorul popii Mătiişi, „pentru o parte de ocină din **Săpoteni** (Sipoteti, înglobat în Dumeni, comuna George Enescu, Botoşani), pe Iubăneasa, în ţinutul Dorohoiului, partea Anniţei, surorii lui Giurgeală celui bătrân, zicând că le este lor dreaptă ocină şi moşie, iar Andreica diaconul a zis că este a lui moşie, şi este de Anniţa, şi-a arătat un uric de la Petru vodă cel bătrân. / Deci, domnia mea şi sfatul am socotit că este acel uric al moşilor lui Ionaşcu diacul şi Lupul şi-ai femeilor lor Mărica şi Sorca, nu este Andreica diaconul dintr-acea moaşă de Anniţa, ci se leagă fără ispravă. / După aceea, Andreica diaconul a zis că i-i moaşă lui Aniţa şi are şi mărturii mulţi oameni buni… Deci i-am zis să aducă 12 jurători, şi i-am scris la catastif, cum este obiceiul ţării, anume Toader Arbure, Lupul Talpă comisul, Toader Gherman, Lupul cel bătrân şi Gociul diacul de **Cordăreni** (comuna Cordăreni, Botoşani), Miron de **Dorohoi**, Isac, Olan cel bătrân şi Gabăr de **Bobeşti** (lângă Petricani şi oraşul Săveni, Botoşani), Gherasim şi Ilea de **Conceşti** (comuna Conceşti, Botoşani), Isac cel bătrân din **Dumeni** (comuna George

---

[2050] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 216, pp. 253, 254

Enescu, Botoşani) pe Jijia… / Deci, când a fost zi, el a venit şi a adus numai 6 jurători, anume Talpă comisul, Toader Gherman, Gociul, Miron, Olan şi Isac de Bobeşti. Şi ceia ce-au venit încă n-au vrut să jure. Deci siacul Andreica a rămas din zi şi din toată legea ţării"[2051].

1637, septembrie 1: Gligorie, Necolai, Todosiia, Antemiia şi Nastasia, feciorii Tăutului de **Cordăreni** împart între ei „moşii ce ne-au rămas de părinţii noştri. / Şi s-au venit în partea lui Gligorie şi Necolai a treia parte de **Cordăreni**, ce-i în ţinutul Dorohoiului şi 13 jirebii şi un pol din jumătate de sat din cutul de jos, în acelaşi ţinut, şi o parte din Carabciu (Bucovina), ce-i în ţinutul Cernăuţilor; şi lui Grigorie s-a mai cenit, din a patra parte de Bărbeşti (Bucovina), jumătate, la ţinutul Cernăuţilor; şi lui Necolai s-a mai venit a treia parte din Dereneu (Bucovina), acelaşi ţinut; şi s-au mai venit şi două jirebii din **Seleşeul de Sus**, în ţinutul Dorohoi. / Todosiei s-au venit a patra parte din Călineşti (Bucovina) şi a patra parte din Bărbeşti (Bucovina), jumătate, şi a treia parte Ciortoria (Bucovina)… / Iar Antemiei şi Nastasii s-au venit jumătate de sat Vascăuţi (Bucovina) cu hotar de jumătate din hotarul Volocăi (Bucovina)… şi din sat Dereneu (Bucovina), două părţi"[2052].

1638, ianuarie 30: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod Dumitrei din Cordăreni, „spre aceea, să fie tare şi puternică a ţine şi a opri o parte de ocină din **Cordăreni** (comuna Cordăreni, Botoşani), partea Lupului de acolo, şi o parte, iar a Lupului, din

[2051] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 126, pp. 119, 120

[2052] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 173, pp. 160, 161

Băloşeni (comuna Băloşeni, Botoşani), şi alte părţi ce va avea pentru a patra parte din Zamostie (Bucovina), ce a zălogit Lupul; iar lui Lupul, de-i va părea cu strâmbul, el să aibă a scoate acea a patra parte din Zamostia şi să-şi ţină acele părţi ce mai sus scrie”[2053].

1643, mai 12: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Toader Gherman, fiul lui Gherman bătrânul, nepotul lui Nechita, care primeşte uric pentru „a patra parte din a treia parte din satul **Cordăreni**, ce este pe Iubăneasa, în ţinutul Dorohoi, pe ambele părţi ale Iubănesei”[2054].

1644, ianuarie 21: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod fraţilor Solomon cămăraşul, Gligori şi Nicolai, feciori Tăutului din **Cordăreni**, ca să fie tari şi puternici a opri jumătate din satul **Săpoteni**, ce-i în ţinutul Dorohoiului, partea de jos… Iar cine va fi arat sau cosit să aibă a lua a zecea”[2055].

1657, martie 9: Întărit de Gheorghe Ştefan voievod, prin ispisoc de împărţeală lui Grigoraşco Gherman pârcălab, ginerele lui Grigorie Tăutul „şi altor fraţi ai săi… şi s-a venit în partea lui Gligorie Tăutul, din a treia parte din satul **Cordăreni**, jumătate, partea din sus, ce este în ţinutul Dorohoiului, şi din 13 jirebii pol (jumătate)din satul **Săpoteni**, din cotul din jos, iarăşi jumătate, în acelaşi ţinut… iar în partea fratelui său Neculai s-au venit, din a treia parte de sat **Cordăreni**, iar jumătate, şi iarăşi, din cele 95 jirebii pol din **Săpoteni**, iar

---

[2053] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 238, p. 221

[2054] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 92, pp. 96-98

[2055] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 236, p. 216

jumătate, din cotul de jos, şi cu 2 jirebii din **Şilişău**"[2056].

1660, mai: Porunca dată de Ştefan (Lupul) voievod lui Toader Gherman de **Cordăreni**, după ce i s-a „jeluit Eremia Cărcu, ce a fost portar, pe **târgoveţii de la Dorohoi**, zicând Cărcu că-i iau hotarul, alături cu Dorohonceanii, care s-au sculat şi au arat pe lângă hotarul lui Cărcu, şi n-au arat numai în hotarul lor, ci au trecut peste stâlp şi în hotarul lui Cărcu, şi au stricat stâlpul… tu să mergi acolo, la **Şeandriceani**, să strângi nişte oameni buni şi să socoteşti acolo de se va afla că au intrat Dorohonceanii peste stâlpul lui Cărcu şi vor fi stricat ei stâlpul, şi să ne dai ştire"[2057].

1774, iunie 15: Satul **Cordărenii**, ţinutul Botoşani, ocolul Câmpului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2058]**: Toată suma caselor**, iar când i s-au dat salvogvardie au fost 33: **57**. Scădere rufeturile, însă: 1 ruptaş / 2 popi / 1 diacon / 2 dascăli / 1 arnăut / 1 argat / 6 ţigani. 43 cu salvovgardie. / **Cu salvovgardie**: George Perjul / Toader Ţurcan / Toader Băzgan / Gavril, ciubotar / Gavril Romăşcan / Nistor nepot Cârstii / Ignat sin Şchiopu / Irimie, pas / Alecsa, morar / Nechifor Mahul / Ion, crâşmar / Ioniţă Trutrucea / Chirilă Cherdevară / Toader brat (frate) crâşmar / Ion Teliagă / Grigoraş Bradul / Toader Haivaz / Toader, botnar, vornic / Ştefan Huzun / Ion Toma / Vasile Tiron / Dumitru Romăşcan / Nichita sin (fiu) Iurie / Acsinte Chiorescul / Ion Chiorescul / Anton, ungurian / Grigore Niacşul / Ştefan

---

[2056] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. X, Iassi 1888, pp. 99, 100

[2057] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIV, Huşi 1925, p. 24

[2058] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 187, 188

Istrate / Costandin, cojocar / Dumitraşcu sin (fiu) Petrii / Iacob Nejel / Vasile Jijie / George Ropot / Iftimii, botnar / Ilie, butnar / Prodan, văcar / Neculai Niacşul / Toader sin (fiu) Şchiopu, vătăman / Ion Florian / Iftimi sin Iftimi / Opria / Ştefan al prescurniţii / Simion, prisăcar. // **Rufeturile**: Andrei Iftodi, ruptaş de Hârlău / Popa Vasile / Popa Dumitru / Toader, diacon / Ion, dascăl / Iftimi, dascăl / Andronic, argat, cu carte rusească de scuteală / Ion, argat lui Andrei Iftodi / Lupul Gane, ţigan / Neculai Gane, ţigan / Ion, cobzar, ţigan / Petre, ţigan / Toader zet (al) Petre, ţigan / Ştefan zet Petre, ţigan.

1899: „**Cordăreni**, comună rurală în partea de sud-est a judeţului Dorohoi, plasa Prutul de sus, formată din satele: Cordăreni, Cracalia, Dumeni, Ghinghioaia, Griviţa Veche, Griviţa Nouă, Liveni, Slobozia, Șipoteni şi Vârcoliciul, cu reședinţa primăriei în Dumeni. Are o populație de: 890 familii şi 3.546 suflete; 8 biserici, deservite de 5 preoți, 10 cântăreți şi 6 pălămari; 2 şcoli, cu 2 învăţători şi 110 elevi; 10 iazuri şi 221 pogoane de vie. Suprafaţa întregului pământ al comunei este de 2.409 hectare 13 ari, stăpânite de locuitori, și 3.968 hectare 61 ari a proprietăților… Vite mari albe cornute sunt 1.298, oi 3.696, capre 11, cai 153, porci 306; stupi cu albine sunt 101. / **Cordăreni**, sat pe moşia cu asemenea numire, comuna Cordăreni, divizat în două cătune: Cordăreni Gafencu și Cordărenii Mănăstirii. Are o populaţie de 185 familii, cu 777 suflete. Așezările sătenilor sunt unele bune, cu grădini şi livezui; altele numai cu grădini. Partea lui Gafencu este a dlui Manea, armean; și partea Mănăstirii, a statului, foastă a Mănăstirii Dolhești, din judeţul Suceava. Biserici sunt 2, deservite de 2 preoți, 4 cântăreți şi 2 pălămari; una se află pe partea Gafencu, are

hramul Adormirea Maicii Domnului; este mică, de lemn şi tencuită, făcută de săteni în 1824; una pe partea Mănăstirii, cu hramul Sf. Nicolae, făcută de zid, în 1873, de către posesorul moşiei, dl Urzică, dimpreună cu sătenii. Școala e frecventată de 60 elevi, are un local bun, făcut de comună, cu ajutor din partea posesorului. Calitatea pământului este bună. Locuitorii împroprietăriți au 767 hectare 34 ari pământ în a lor dispoziţie; iar stăpânii moşiei, 1.675 hectare 67 ari cimp și 64 hectare 45 ari pădure tânără de stejar. Partea moşiei Gafencu este de 930 hectare 98 ari cîmp şi 35 hectare 80 ari pădure; iar partea Mănăstirii, de 716 hectare 10 ari cîmp și 28 hectare 64 ari pădure. Iazuri sunt trei, dintre care unul, numit Doljescu, în suprafață de 13 hectare, şi unul, Gafincescu, de 2 hectare. Pârâul principal, ce trece pe moşie, este Ibăneasa. Drumuri: acel de la Herţa, la Săveni, şi acel de la Dorohoi, la Săveni. Hotarele cu: Havârna, Balinţi, Vorniceni, Carasa, Corlăteni, Ghenghioaia și Vlădeni. Localităţi însemnate sunt: Templul Sașilor şi Movilele Catrei”[2059].

CORDĂRENI

(Cordeni, azi Cordăreni, comuna Olteneşti, Vaslui).

1637, aprilie 6: Întărit de Vasile Lupu voievod pârcălabului Gabăr, care primeşte ispisoc pentru „jumătate de sat **Drăguşeni**, partea din sus, de la Fântâna Rece

[2059] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 645

şi mai la deal, cu loc de vie pe pârâul Moisiia, ce-i este cumpărătură de la Gavril sin (fiu) Giurge Ţicşa, nepot lui Drăguş, şi o jumătate de sat **Pâzătureştii**, cu loc de prisacă pe Lohan, unde dă Lohanul în Crasna, cumpărătură de la Andronic sin Petrea Gug, nepot lui Şteful şi Tudorei, şi o parte de ocină din satul **Cordeni**, ce este pe Crasna, cu hotare pe amândouă marginile, cumpărătură de la Chiril sin Armancăi de acolo. Aşijderi şi altă parte din **Cordeni**, cât se va alege dintr-un bătrân, două părţi, cumpărătură de la Vasilca şi Antimia, fetele lui Păcurar de acolo, şi o parte de ocincă din satul **Ţepeni**, ce este pe Elan, cu vad de moară şi ci livezi lângă Moisia, cumpărătură de la Simion Ciujde, feciorul Niacşului, strănepot lui Dobroslav Ţăpanul… şi o parte de ocină din satul **Cordăreni**, ce este pe Crasna, din partea lui Păcurariu, două părţi, ce este din sus de Vâlcoveşti, cumpărătură de la Vasălca, Sava şi Antimia, fetele lui Păcurariu, şi altă parte, din satul **Hultureşti**, de pe pârâul Moisiia, partea din sus şi mai din sus de şipot, cu vad de moară, livezi, loc de prisacă şi cu pomi, cumpărătură de la Loghin sin Pavăl, nepot lui Ion diac, partea tătâne-său Pavăl şi a unchiului Iliia”[2060].

1638, martie 16: Anghelina, fata Dochiei, nepoata lui Lazar, vinde jitnicerului Caracaş, drept 16 zloţi „partea sa de ocină din **Cordeni** (Cordăreni, comuna Olteneşti, Vaslui), ce se hotărăşte cu **Vâlcoviceşti** (în hotar cu Cordăreni şi Vineţeşti, comuna Olteneşti, Vaslui), partea de sus, din trei bătrâni ce sunt, dintr-un bătrân a treia parte, partea de sus… dinaintea lui Danea, Gheorghe,

---

[2060] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. VII, Iaşi 1912, pp. 199-201

Prajea, Ionaşco, Andrea din Vâlcoviceşti"[2061].

1639, mai 11: Dumitraşco, feciorul Buscăi, nepotul Bogzei logofătului, mărturiseşte că a „luat de la jicnicerul Caracaş 3 galbeni şi am pus la dumnealui zălog partea mea de ocină din satul **Cordeni** (sau Cordăreni, lângă Vineţeşti, comuna Olteneşti, Vaslui), ce se hotărăşte cu **Vâlcoviceştii**, până îmi voi împărţi ocinile cu fraţii. Iar dacă ne vom împărţi, eu voi vinde de tot partea mea domniei sale… Şi când am luat aceşti 3 ughi a fost de faţă vărul meu Lupul Bogza"[2062].

1670: Scrisoarea trimisului domnesc Constantin Cărăcaş sulger despre alegerea unor părţi de moşie ale lui Zatic, feciorul lui Costân Potlog, „ce au fost cumpărate de moşul (bunicul) său Ion Potlog, ce a fost logofăt, din satul **Părtănoşi**, în ţinutul Vasluiului", în prezenţa unor „megieşi de primprejur, anume popa Gligorie şi Praja ot **Vâlcoviceşti**, Trofin Burghele din **Orzăşti**, Tănacul şi Echim din **Băneşti**, Moisăi şi Toader, feciorii Popiţii din **Cordeni**, împreună cu răzeşii din Părtănoşi, anume Vasile feciorul Moisăi, Gheorghe Căldare, Pavăl feciorul popii Andronic, Gheorghiţă ginerele Ursoaei, Vasile şi Margine – feciorii Ursoaei, Gheorghe feciorul lui Drăgan… / şi au mers şi au ales toate părţile care au fost cumpărate de Ion Potlog şi am făcut şi semne… din vatra satului, drept capul satului din sus, până în ţintirimul

[2061] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 281, pp. 272, 273

[2062] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 129, pp. 142, 143

bisericii; aşijderi şi din iaz încă s-a dat să-şi iezească un iaz, unde a făcut moşul său Ion Potlog logofătul"[2063].

1852, septembrie 11: Hrisovul lui Grigorie Alexandru Ghica voievod, prin care întăreşte „actul de schimb, prin care Episcopia Romanului, luând de la obştea orăşenilor **târgului Roman** moşiile **Cordenii**, cu unitele silişti pe Crasna, în ţinutul Fălciului, şi **Goşmanii** pe Orbec, în ţinutul Neamţului, a dat târgoveţilor vatra târgului Roman întreg, cu toate mahalalele dimprejur şi cu 330 fălci imaş"[2064].

CORESTEUŢI

(Corosteni, comuna Coresteuţi,
raionul Briceni, Moldova).

1634, ianuarie 29: Zapisul lui Gavril Gorgan, pitarul cel mare, prin care mărturiseşte că a „avut tocmea-lă cu Gavrilaşco vornicul, de am schimbat nişte ocine, în zilele lui Moise vodă, în domnii dintâi, de-mi dăduse dumnealui un sat, anume **Vascăuţii** (comuna Văscăuţi, raionul Floreşti, Moldova), ce este în ţinutul Sorocii, iar eu i-am dat, drept schimbare, nişte ocine ce-am avut de pe jupâneasa mea, anume jumătate de sat de **Uncăuţi** (raionul Briceni, Moldova) şi o parte de ocină din **Cepeleuţi** (comuna Cepeleuţi, raionul Briceni, Moldova)

[2063] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 278, pp. 225, 226
[2064] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. III, Iaşi 1892, pp. 247-272

şi a patra parte de sat de **Corosteni** (Coresteuţi, comuna Coresteuţi, raionul Briceni, Moldova). / Într-aceea, cumnatul meu Căpotici nu s-a ţinut de tocmeală, ci a făcut schimbare cu Gheorghe Corosteanul, de i-a dat cumnatului meu, Căpotici, pentru cea a patra parte de sat **Corosteni**… / Deci Gavrilaşco vornicul… vrut-a să strice tocmeala şi să ia satul **Văscăuţii** înapoi. Într-aceea iarăşi de iznoavă m-am tocmit să-i cumpăr altă a patra parte dintr-un sat, unde-şi va pofti dumnealui. Deci i-am cumpărat a patra parte de sat de **Şişcăuţi** (comună în Coţmani, Bucovina), de la Conde vameşul, drept 200 de galbeni”[2065].

1770-1772: Satul **Corostăuţii**, ţinutul Hotinului, ocolul Nistrului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2066], **toată suma caselor: 46**. Scădere rufeturi 1: 1 popă. Rămân birnici 45. / **Birnicii**: Irimia Corbanul / Damian fiul lui Babii / Gavril nepot Țurcanului /Ion Dolinței / Doter al lui Dolință / Gheorghe Gologan / Anton Zvernă / Istrate Svirnă / Vasile Cuțui / Costia fratele lui / Simion, căușariul / Iftimie Doina / Ioniță fratele lui / Istrate fratele lui Căzacul / Ioniță Căzacul / Ștefan al lui Căzacul / Iacob al Sandului / Sandul cumnat Petricăi / Iacob Puică / Vasile Delianul / Gheorghe fiul lui Pătrașco / Vasile Stângaciul / Mihailo fiul lui Lungul / Andronic fratele lui Irimia / Vasile fratele lui Petre / Ion Țurcanu / Tănase fiul lui Clane / Ștefan fratele lui / Toader Doane / Tănase Pleșca / Gheorghe, rusul / Ștefan al lui Țurcan / Simion cumnat lui Ștefan / Ion al lui

---

[2065] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 41, p. 44

[2066] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 150

Ștefan / Toader, șelariul / Toader Doina / Miron fiul croitoriului / Iacob, rotariul / Petre, zugravu / Andrei fiul lui Danila / Iacob, teslar / Andrei, rotar / Grigore, morar / Manole, vornic / Ion, vătăman. // **Rufeturi:** Popa Vasile.

CORHĂNEŞTI

(pe Prut, ţinutul Iaşi, raionul Glodeni, Moldova).

1617, august 14: Întărit de Radul voievod fraţilor Luoul, Grigore, Gheorghe şi Fedora, feciorii Cristii Balş şi ai jupânesei Odochia Ruxandei, / nepoatei lor de frate Tudosca, fata lui Mateiaş, / nepoţilor de soră Costanda şi Pavăl, feciorii Antemiei, / toţi nepoţi şi strănepoţi lui Ionaşco Căpotici, Ilie Mustaţă postelnic, Bulhac paharnic şi Moga aprod, care primesc ispisoc „pe a lor pcine şi moşii ce au avut de la moşii lor… „jumătate de sat, anume **Albeştii** bătrâni pe Jijia, cu vii şi cu livezi, şi jumătatea satului **Şărbăneştii**, partea din sus, de către Albeştii bătrâni, iarăşi pe Jijie, în ţinutul Hârlăului, şi satul **Zlătarii**, între Cozancea şi satul **Ionăşenii**, iarăşi pe Jijia, cu mori pe Jijia şi cu hotar pe amândouă părţile Jijiei… şi jumătate de sat **Albeşti**, partea de sus, cu mori pe Jijia, ce sunt în ţinutul Dorohoiului, şi jumătate din satul **Fedeştii** pe Prut, şi bălţi de peşte şi cu loc de iaz şi de moară în Camânca şi în Dubovăţ, şi satul **Corhăneştii** şi cu cutul **Giuleşti**, iarăşi pe Prut, într-un hotar cu Fedeştii, ce sunt în ţinutul Ieşului, şi jumătate de sat din **Ciuheşti**, parte de sus şi cu vad de moară în Siret, şi cu râmnice ce sunt în ţinutul Sucevei, şi a treia parte din

jumătatea satului **Capoteni** sub Trebice, ce este în ţinutul Hotinului, care aceste moşii sunt osebite de către alte rudenii ale lor”[2067].

CORJEUŢI

(Corjeuţi, raionul Edineţ, Moldova).

1624, martie 26: Întărit de Radul Mihnea voievod marelui vornic de Ţara de Sus Necoară, care obţine uric pentru „jumătate din tot satul **Divicea** (Deviceni, azi Vadurile, lângă Poliţeni, Vaslui) din ţinutul Tutova, pe care l-a cumpărat de la Necoară fost spătar, pentru tot satul **Ceucani** (Ciocani, Vaslui) din acel ţinut, cu loc de iazuri şi vaduri de moară pe râul Tutova şi cu vii şi cu case, cumpărat tot de la Necoară spătar şi de la fiii lui pentru 350 taleri bătuţi”; / „satul **Corjouţii** (Corjeuţi, raionul Edineţ, Moldova) din ţinutul Hotin, pe care el l-a luat de la Zaliţchi, pentru 300 ughi roşii şi pentru alte averi şi haine”; / „un vad de moară la gârla Putnei de Jos, la satul **Purceleşti** (Putna, comuna Boloteşti, Vrancea), care este în ţinutul Putna şi l-a cumpărat de la Văscan şi **Ţigăneşti** (lângă Putna, comuna Boloteşti, Vrancea) şi de la Costachi, diac din **Şendreşti** (lângă Făurei, Vrancea), şi de la Scânteie din Purceleşti, şi de la Nistor din **Bătineşti** (comuna Tifeşti, Vrancea), pentru 70 de taleri bătuţi”; / „un loc de prisacă din satul **Rătceşti** (azi

---

[2067] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XX, Iaşi 1928, pp. 235-237

Viişoara, comuna Todireşti, Vaslui) din ţinutul Vaslui, cu grădini împrejurul prisăcii, însă cât poate un om să azvârle din mijlocul prisăcii cu toporul în toate părţile, cumpărat de la Vasile Huhulea, pentru 35 taleri bătuţi"; / „o parte de ocină din satul **Cajva** (Cajba, raionul Glodeni, Moldova), în ţinutul Iaşi, şi iarăşi o parte de ocină din satul **Munteni**, care îi sunt dreaptă moştenire, şi altă parte din acelaşi sat Munteni, care se numeşte **Scutaşi** (pe Siret, Neamţ), pe Siret, în ţinutul Neamţ, a treia parte din a şasea parte"; / „un loc de prisacă în satul **Podeni** (sat, Vaslui), în ţinutul Vaslui, pe râul Bârlad"[2068].

1644, aprilie 17: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Gavril hatman și pârcălab de Suceava, care primește uric pentru „un sat anume Epoteștii (Bucovina), în ținutul Suceava... / Și de asemeni, satul **Păstrăveni** (comuna Păstrăveni, Neamț), ce este în ținutul Neamț, pe pârâul Topolița, cu locuri de iazuri și de mori, ce și-a cumpărat mai întâi de la Iane și de la Luca, foști vătafi, apoi de la răposatul Pană vistiernic, toată partea lui Căzan fost postelnic, mai înainte cumpărate de Pană vistiernic de la feciorii lui Căzan și zălogite la un turc, anume Abdul Celebi, pentru datoriile sale. Iar după moartea vistiernicului Pană, au fost Iane și Luca, care l-au înlocuit în acele părți de ocină și în alte ocini ale lui, să aibă a le vinde și să plătească datoriile lui. Și a plătit Gavril hatmanul acea datorie, 80 de galbeni ungurești, în mâinile lui Iane și Luca vătafi. Și au plătit ei acea datorie acelui turc, Abdul Celebi... / Apoi s-au ridicat toți fiii lui Căzan postelnicul și au venit înaintea domniei mele și s-au plâns că îi strâmtorează Pană vistiernic și nu le-a plătit deplin

[2068] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 183, pp. 248-251

acele părți de ocină, ce le-au avut de la tatăl lor. Și s-a ridicat milostivirea sa Gavril hatman și s-a tocmit cu feciorii lui Căzan postelnic și a plătit din nou acele părți de ocină din banii săi și a dat Dochiței și surorii ei Tudosca și fratelui ei Tofan, fiii lui Căzan, 50 de taleri numărați; și de asemeni, în mâinile fratelui lor Iancul, ginerele lui Căzan, și soției sale Todosia, fiica lui Căzan, 16 taleri; și de asemeni, în mâinile lui Simion și Mihail, fiii lui Căzan, 16 taleri; și de asemeni, în mâinile lui Ionașco și Tofan, fiii lui Căzan, 20 galbeni ungurești... și i-au dat privilegiile lor. / Și de asemeni, a plătit milostivirea sa Gavril hatman și alte părți din acel sat Păstrăveni, de la alți răzeși, anume: Anisia, soția lui Simion Herța din Păstrăveni, fiul lui Eremia Pagahia, fiica lui Nicoară Bechea, nepoata bătrânului Bechea, cu fiii lor Dumitru, Iachim, Toader, Grigorie, Cristea, Ionașco, Părasca și Vasilca, din vatra satului și un loc cu 20 de pământuri în țarină și din apă, cu loc de moară pe Topoliță, și a dat în mâinile lor 20 de galbeni de aur bătuți; și de asemenea, altă parte din acel sat Păstrăveni, ce-a cumpărat-o de la Mihail și Simion, fiii lui David, din vatra satului și din țarină, 50 de pământuri, și cu părți de vad de mori, cu 40 galbeni ungurești. Și de asemeni, altă parte din Păstrăveni, 20 de pământuri, ce le-a cumpărat de la Glafira, fiica lui Ionașco Cujbă, soția lui Vasile Hociungu, și de la fiii ei Gheorghiță, Ionașco și Niculcea, și de la fratele ei Bantăș, pentru 30 de lei... / Și de asemeni, satul **Bălăneştii** (comuna Bârgăoani, Neamț), în ținutul Neamț, satul **Biceştii** (comuna Bârgăoani, Neamț) și din **Vârtop** (Hârtopul, comuna Bârgăoani, Neamț), din același ținut, cu trei iazuri și cu tot hotarul, cât se va alege, că acel sat și cu iazuri i-au dat lui călugării de la

mănăstirea Râşca, cu mare rugăminte să aibă el a le face zid de piatră în jurul mănăstirii Râşca. Şi s-a apucat Gavril hatman şi a cheltuit banii săi, 850 lei de argint, şi a zidit acel zid de piatră, de 55 stânjeni, şi încă a dat sfintei mănăstiri 10 iepe. Iar mănăstirii i-au fost danie şi miluire acel sat Bălăneşti şi acele părţi din Beceşti şi din Vârtopel, şi cu trei iazuri, de la Damian vistiernic şi jupâneasa Nastasia... / De asemenea, jumătatea satului **Gocimani** (azi Goşmani, comuna Români, Neamţ), în ţinutul Neamţ, oe Orbic, cu un iaz mare şi cu o altă parte din iaz, cumpărat de la Constantin Dracea, pentru 200 de galbeni ungureşti, iar lui Dracea i-a fost danie şi miluire de la Dumitraşco Ştefan logofăt şi de la fiii lui Gheorghe, Grigoraşco şi Vasile, pentru slujba lui; şi i-au făcut zapis fiii lui Dumiotraşco, fiindcă tatăl lor n-a apucat cu limbă de moarte... / Şi satul **Ilieşti** (înglobat în Ardeoani, comuna Ardeoani, Bacău), din ţinutul Trotuşului, pe râul Tazlăul Sărat, cu curţi gata, cu mori, cumpărat de la jupâneasa Nastasia Solomoneasa şi de la fiii ei Ionaşco, Lupul şi Solonca, pentru 800 lei bătuţi... / Şi satul **Solonţeni** (Solonţ, comuna Solonţ, Bacău), de asemenea în ţinutul Trotuşului, pe Tazlăul Sărat, cumpărat, din jumătatea satului a treia parte, de la Gheorghe (Ştefan) al treilea logofăt şi de la fraţii săi Grigoraşco şi Vasile, fiii lui Dumitraşco Ştefan, pentru 4 galbeni ungureşti. Şi jumătate de sat, din partea de sus, şi a treia parte din jumătatea satului de jos, cumpărat de la Nastasia Solomoneasa şi de la fiii ei Ionaşco, Lupaşco şi Solonca, fiii lui Dumitraşco Solomon, pentru 160 galbeni ungureşti; şi a treia parte, din partea de jos a satului, cumpărată de la Ionaşco Ţâra şi sora lui Maria, fiii Saftei Ţâroaie, şi de la ginerele ei Mierăuţă de la Bahnăşeni,

pentru 40 galbeni unguerești. / Și satul **Tătărașii** (azi Muntenii de Jos, comuna Muntenii de Jos, Vaslui), din ținutul Vasluiului, pe râul Bârlad, ce-i este danie și miluire de la însăși domnia mea... / Și satul **Bulboci** (comuna Bulboci, județul Soroca, Moldova), în ținutul Soroca, pe râul Căinari, cu iazuri și cu loc de moară, cumpărat de la Danciul și Grigorie, și de la nepoții lor Dumitrașco și Pătrașco, fiii Urâtei, și un alt Dumitrașco, cu soția lui Santa, fiica Urâtei, și de un alt Dumitrașco și fratele lui Pepelea, fiii Antemiei, și de la Mis și sora lui Olena, cumnatul lui Focșa, fiii Todosiei, și rudele lor Nastasia, Maria, Candachia și Elena, fiicele Chirenei, nepoatele lui Dumitru Grecul din **Bulboci**, pentru 550 lei de argint. / Și satul **Corjouți** (Corjeuți, județul Edineț, Moldova), ce este în ținutul Hotin, pe râul Vilia, cu iaz și cu moară, ce și-a cumpărat el înainte, parte de jos, și altă parte din jumătatea de sus, ce se cheamă partea Popeștilor, de la Grigorie Pilipovschi și jupâneasa lui Mitrofana, fiica lui Solomon vistiernicul, și de la Baico, Pătrașco și Elina, fiii lui Petrică, pentru 180 taleri de argint. Și alte părți din Corjouți, cumpărate de la Constantin, Simion și Vasile, fiii lui Gânscă, nepoții Maricăi și strănepoții Dreacăi, și de la Eremia, fiul lui Hilip Răspopa, nepoții Andreicăi și Nastasiei Creacă, și de la Gheorghe și Simion, fiul lui Andreica Răspopa, de la Sofronia, Ionașco și Vasile, fiii Mănuntei, nepoții lui Corju, și de la nepoții lor Bilăi și Părasca, fiii Draghinei, de asemeni nepoții lui Corju, pentru 52 taleri numărați și doi boi; și altă parte din Corjouți, ce-a fost demult partea lui Vasile Lozenschi cămăraș și acum am dăruit-o rudelor lui Lozenscgi, Toderașco mare logofăt, Iurgachi vistiernic, Răcoviță Cehan logofăt, Constantin Stârcea

pârcălab și Ștefan Șoldan și alte rude ale lor. / Și satul **Husieni** (în Răuseni, comuna Răuseni, Botoșani), în ținutul Dorohoiului, pe râul Jijia, cumpărat, jumătate, de la Atanasie și Simion, nepoții lui Gavril Jegon, și de la Strătulat și Lupa, de asemeni nepoții lui Jegon, pentru 120 taleri numărați; altă parte de sat, cât se va alege partea lui Onuțul, cumpărată de la Grigorie, fiul lui Mihăilă, nepotul lui Onuțul, pentru 120 taleri; și a treia parte din acel sat Husieni, partea de sus, pe cealaltă parte a Jijiei, cu locuri de mori pe Jijia, cumpărată de la jupâneasa Todosia, nepoata lui Cucora stolnic, pentru 100 taleri, ce i-a fost cumpărătură lui Cucora de la Măgdălina, fiica Anesiei, și de la mătușa ei Anesia, fiica Oașei, și de la Cristina, fiica lui Ștefan, nepoata Măgdălinei; și, din a patra parte de sat, o parte, de la Onuțul, cu iaz, cumpărată de la Gligan, fiul lui Petre, ce le-a fost lor cumpărătură de la Trifan și de la soția lui Nastasia, fiica lui Loghin, nepoata lui Jegon, pentru 60 taleri; și a patra parte din Husieni, cumpărată de la Gligan, fiul lui Hus, de la sora lui Dochia și de la cumnatul Țopa, pentru 60 taleri... / Și saul **Miclăușeni** (comuna Corlăteni, Botoşani), în ținutul Dorohoi, cu loc de iazuri și cu hotar, pe unde a stăpânit mai înainte Balica hatman, ce și-a cumpărat el de la Maria vorniceasa, jupâneasa răposatului Lupul vornic, și de la frații ei Gheorghiță și Ion fost ceașnic, fiii lui Ștefan Prăjescul, pentru 550 de galbeni unguresți... după moartea lui Balica, au umblat ocinile lui din mână în mână... Și am cercetat noi și am luat toate ocinile lui Balica hatman din mână străină și le-am dat în mâinile nepotului său. Și a venit **Miclăușenii** în partea Mariei vorniceasa și a fraților ei, fiii lui Ștefan Prăjescul”[2069].

[2069] AȘSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol.

1654, iulie 6: Ispisoc de judecată de la Gheorghe Ştefan voievod, după ce Jăvertian iuzbaşa, nepot lui Teţescul, strănepot lui Lăzian, şi alte rude s-au pârât cu marelui medelnicer Andreiaş, ginerele lui Gavril hatman (fratele lui Vasile Lupu voievod), „pentru satul **Corjouţi**, ce-s pe apa Vilia, în ţinutul Hotinului, zicând Jăvertian cum acel sat Corjouţi este lor dreaptă ocină şi moşie, şi l-a fost luat Gavril hatmanul, fratele lui Vasile vodă, cu multă silă. Ian Andreiaş a arătat că acel sat Corjouţii, jumătate de sat, a fost cumpărătura socrului său Gavril hatmanul de la Gligori Pelipovschi, de la femeia lui Mitrofana, de la fiica lui Solomon fost vistiernic, de la Batco şi Patraşco, fiii Petricăi şi de la sora lor Elinca. Aşijderi, din a patra parte din acelaşi sat, din partea de sus, a cincea parte însuşi Gavril hatman a cumpărat-o de la Constantin, Isac şi Simion, fiii lui Gânscă, şi de la Vasile, toţi nepoţi Marincăi şi strănepoţi Greacăi; şi iarăşi, din jumătatea de mai jus, dintr-un heleşteu, a cincea parte, cumpărată de Gavril hatman de la Patraşco şi fraţii săi, fiii Marincăi; şi iarăşi, din un heleşteu, a cincea parte, cumpărată de la Moise, Eremia şi Bilea, fiii lui Hilip Răspop, nepoţi Andreicăi, strănepoţi Greacăi. Şi iarăşi, a cincea parte a cumpărat-o Gavril hatman de la Gheorghe şi Simion, fiii lui Andreica Răspop, ia iarăşi, din jumătatea de mai sus, dintr-un heleşteu, ce se va alege partea Sofroniei, cumpărată de Gavril hatman de la Ionaşco şi Vasile, fiii lui Manunt, nepoţi lui Corjău, şi de la rudele lor Bilac şi Nastasia, fiii Drăghinei, tot nepoţi Corjăului… şi iarăşi, o parte de ocină din acelaşi sat, cu vad de moară şi de heleşteu pe apa Vilie, ce a fost ocină lui Gavril hatman, dreaptă danie şi miluire de la

---

XXVII, Bucureşti 2005, doc. 297, pp. 274- 284

Toderaşco vel (mare) vornic, Iordachi vistiernic, Racoviţă Cehan logofăt, Constantin Stârcea pârcălab şi de la Ştefan sin (fiu) Şoldan biv (fost) vornic, nepoţi lui Lozonschi cămăraş – şi a arătat scrisoare. / Deci, domnia mea am văzut dresele ce ni le-a arătat Andrieş, şi aşa am aflat ca să nu aibă nici o treabă în acel sat Corjouţii Jăvertian iuzbaşa şi alte rude ale lor”[2070].

1770-1772: Satul **Corjăuţii**, satul preotului Mihai, cu salvogvardie, ţinutul Hotinului, ocolul Mijlocului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2071], **toată suma caselor: 125**. Scădere rufeturi 125: 2 popi, 123 cu salvogvardie. / **Cu salvogvardie:** Andrei, sârbul / Ion, vornic / Vătămanul / Dumitru Savul / Ene, sârbul / Dăniil / Chiriac Tătarul / Lupul Văcărciuc / Nicolae Mivovanul / Toader Huzun / Mihălache, văcariul / Toader fiul lui / Ignat fratele lui Toader / Simion Boncancia / Postolache Cogiușcanul / Gavril Bărbuță / Lupaș Gâciul / Ștefan Beșliu / Tănase Pădureț / Ion Beșliu / Vasile Pădureț / Climente al lui Goraș / Goraș / Vasile Stare / Ion Burcuș / Ion, cojocariul / Dumitru, sârbul / Lupul fost vornic / Ion Ghiciul / Grigoraș Bocancia / Ion, cărăuș / Grigore, cibotar / Dămian / Lupul al croitoriului / Ficiorul babii Viancăi / Iordache Oteț / Istrate fratele lui Murguleț / Gheorghe Vraghie / Gheorghe Furtună / Toader Huzun / Apostol Bocancia / Nicolae al lui Dragotă / Petre Chitai / Iordache cel negru / Simon Urjac / Gavril cel lung / Petre cumnatul lui / Oavel Danțul / Dumitru, muntean / Vasile fiul lui Hâncul / Ion Scobioală / Zaharia cel bătrân / Gheorghe Lucuțangul / Hâncul, butnar / Grigore Tătarul /

[2070] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 241-247

[2071] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 176, 177

Ion a Hodorogesii / Ion, cojocar / Ilie Danțul / Ion, sârbul / Ion Fătuc / Mihalache fiul lui Pintelei / Nistor Râmbu / Ion Pintelia / Ursul al lui Pintelia / Acsănti Zosim / Ion Zosim / Gavril Mațegroase / Mihalache cel bătrân / Grigore, butnariul / Petre Andronache / Iacob, rus / Costandin Andronache / Vasile al Bordeenilor / Ion Andronic / Toader Râmbul / Ion Bordeianul / Pavel Bordeianul / Hrigoraș Halăț / Costandin Bordeianul / Sandul Meșterilă / Andrei Buzilă / Pavel Tătarul / Ion Cotac / Macovei Chitic / Dumitraș fiul lui Pintelei / Iacob, rus / Eșco, rus / Manoli, vătăman / Ion fiul Paraschivei / Vasile Călugărul / Macsim Râmbul / Gheorghe Bordeianul / Gheorghe, morar / Costandin Gazda / Grigoraș Mitrofan / Vasile, butnar / Ion, rusul / Andreeș Mămăligă / Ștefan Lincuță / Gheorghe Fitil / Andrei, rus / Ursul, rus / Vasile fiul scutarului / Gheorghe, sârbul / Savin, surugiu / Aistar Strate / Lupul fiul lui Ștefan / Ion, rusul / Chiriac Cucută / Grigore Furtună / Ion Furtună / Ion Băetul / David Budul / Andrei, vădrar / Grigoraș Jalbă / Chiril, croitor / Toader Buzilă / Iftimie Ciuhurianul / Nichifor fiul cibotarului / Ștefan Dragotă / Simion Dragotă / Dănilă fiul lui Babii / Vasile Chișcă. // **Preoți:** Popa Ștefan / Alt popă Ștefan.

1904: „**Corjeuţi**, sat în judeţul Hotin, volosti Edineţu, aşezat pe pârâul Lopatineţ, pe şoseaua ce merge de la Ediniţa spre Lipcani. Are 298 case, cu o populaţie de 2.310 suflete; biserică; o şcoală cu 60 elevi din 160 copii de vârstă de şcoală; 814 vite mari”[2072].

[2072] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 74

CORJOVUL

(lângă Dubăsari, Moldova).

1774, iunie 5: Satul **Corjovul**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Satele de Jos, după recensământul lui Rumeanţev[2073], avea **toată suma caselor 31**. Scădere rufeturi 4: 1 ruptaş, 3 femei sărace. Rămân birnici 27. / **Birnici:** Ioniţă a Roginii, vornic / Donică, căpitan / Vasile Coţofană / Vasile Cârlig / Ioniţă Poiată / Constandin Creţul / Silion / Vasile, morar / Sofroni Ferco / Postică Plămădială / Andrei Biba / Pavăl, vătăman / Toader Cârlig / Mihălache Rebegia / Trohin Rebegia / Antohi Andonoai / Hilimon / Pintilii a Creţului / Irimie Brahă / Tănase Mărdari / Năstase fiul lui Toderaşco / Nichita Opre / Loghin Scurtul / Toader a Aftimii / Stăvilă / Marco, jidov / Gheorghi Scurtul. // **Rufetiri:** Popa Postică, ruptaş / Paraschiva, săracă / Ioana, săracă / Baba Alecsăndroae.

1904: „**Corjeva**, sat în judeţul Bender, volosti Teliţa, aşezat pe malul Nistrului, unde râul formează curba dintre Crâuleni şi Dubasarii Vechi. Are 247 case, cu o populaţie de 1.120 suflete; biserică, şcoală; numeroase vii şi grădini cu pomi; câteva plantaţii de tutun; vite mari 514”[2074].

[2073] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 457

[2074] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 74

CORLACĂUL

(fostul sat Carlacău, raionul Briceni, Moldova).

1627, noiembrie 26: Întărit de Miron Barnovschi voievod, în baza împărţirii moşiilor între Ionaşco Urmeziu, fiul lui Mihăilă Dobrul Urmeziu, şi Tudori şi nepoţii lui de frate, fiii lui Toader Urmeziu, nepoţi lui Mihăilă Urmeziu şi ai lui Tudori… „Şi a căzut în partea lui Ionaşco Urmeziu a patra parte de sat **Ocnină** (Ocniţa, Moldova), ce este în ţinutul Hotinului, şi a patra parte din jumătate din satul **Medvidca** (Moldova), în acelaşi ţinut, şi a treia parte din jumătate din satul **Carlacău** (Corlacaul, Moldova), în acelaşi ţinut, şi a patra parte din satul **Horodişte** (Botoşani), în ţinutul Dorohoiului, şi a treia parte din satul **Calafindeşti** (aşezare bucovineană), în ţinutul Sucevei. Şi iarăşi, în partea fiilor lui Toader Urmeziu, a căzut a patra parte din satul **Hudeştii Mici** (Botoşani) şi a patra parte din satul **Nelipouţi** (raionul Hotin, Ucraina), în ţinutul Hotinului, şi a patra parte din jumătate din satul **Cuzlău** (Botoşani), în ţinutul Dorohoiului, şi a cincea parte din jumătatea satului **Terhăuţi** (Lunca Prutului, Iaşi), în ţinutul Iaşilor, şi a patra parte din satul **Călineşti** (aşezare bucovineană), în ţinutul Sucevei”[2075].

[2075] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 262, pp. 344-346

1637, mai 6: Pâră la Domnie între Dumitru Buhuş vistier cu Iordache vistier „pentru nişte sate ce au avut socrii lor, Coste şi Ilie Băcoic, împreună, zicând Buhuş cum a uricit Coste Băcioc şi ocinile şi ocinile lui Ilie Băcioc, socrul lui Buhuş; Iordache l-a pârât pe Buhuş pentru o parte de sat **Costeşti** (comuna Dumitroaia, raionul Râşcani, Moldova), în ţinutul Hotinului, ce a zis că este al amândurora, dar Buhuşi s-a uricit numai pe numele său; iar Buhuş a dat seamă că ţine acea parte singur, cum a ţinut-o şi socru-său Ilie Băcioc, pentru o parte din **Carlăcău** (raionul Briceni, Moldova), din ţinutul Hotinului şi pentru altă parte din **Găureni** (numit şi Vâlcele, comuna Vlădeni, Iaşi), din ţinutul Eşii, ce a ţinut Coste Băcioc”[2076].

1770-1772: Satul **Carlacău**, ţinutul Hotinului, ocolul Nistrului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2077], **toată suma caselor: 39**. Scădere rufeturi 2: 1 popă, 1 dascăl. Rămân birnici 37. / **Birnicii**: Dănilă Vorniciuc / Ivan Harasimciuc / Timco Rusnac / Petre, rusul / Ivan Huţul / Vasile Huţul / Vasile Varanciuc / Dumitru Boiciuc / Fodor Samrăciuc / Fodor, rusul / Dumitru fiul lui Andronic / Ştefan Sfatarciuc / Irimia, moldovan / Ştefan fiul Babii / Anton Dăbinciuc / Simion fratele lui / Irimia Daranga / Ştefan, bejenar / Vasile Huţul / Lichianciuc / Andrei Hrin / Petre / Damianu / Mihailo Huţuluc / Ştefan Hârliac / Andrei al Aniţăi / Gavril Moşniagul / Constandin Spătarul / Toader, cibotariul / Lupul Andronic / Prodan Dutnic /

[2076] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 89, p. 90

[2077] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 141

Dumitraşcu, vornic / Ştefan, vătăman. // **Rufeturi:** Popa Ian / Ion, dascăl.

CORLATA

(aproape de Gura Humorului, Bucovina).

Una dintre „ocinile lui Corlat” de pe valea Moldovei, singura care-i mai păstrează numele, Corlata, împărtăşeşte, din **13 septembrie 1473**, soarta Berchişeştilor, cu care se şi contopeşte, mai ales după anul **1577**, când ambele ajung sub stăpânirea călugărilor de la Moldoviţa. „La 1577, Februarie 5, mănăstirea Moldoviţa din Bucovina cumpără a 8-a parte din moşia Corlata, din ţinutul Sucevei, de la Ioan Isăcescu”[2078], strămoşul ctitorului mănăstirii din Ilişeşti.

1762: Între anii 1762-1772, se stabilesc la Corlata ardelenii Toma TRINŞAN (Bârgău), Ion MINTEAN (Mintiu), Axentie BUBURUZĂ (Bârgău), Vasile DONISĂ (Rodna), Sava MĂGARIU (Leşu Ilvei), Vartolomei HUSAR (olar din Leşu Ilvei), Damian MORARIU (Leşu Ilvei), Vasile VOLA (Leşu Ilvei), Valentin VARGĂ (Rodna), Ion BÂRGĂUAN (Leşu Ilvei), Gavril PERSIEC (străbunul neamului Piersic, din Leşu Ilvei), Vasile şi Iacob BARTOŞ (Bârgău), Alexie, Simion şi George SAMSON (Leşu Ilvei), Filip MINTEAN (Mintiu), Ioniţă BORŞ (Bârgău), Ioniţă BUDU (Bârgău),

[2078] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, Volumul I, Bucureşti 1898, p. 142

Maftei BÂRGĂUAN (Bârgău), Petru, Florea şi Axenti BUBURUZĂ (Bârgău), Nicolae CONDREA (Bârgău), Ioniţă IANUŞ (Ilva Mică), Constantin ŞTEFAN (Ilva Mică), Vasile ŞOBREA (Ruşii Bârgăului), Andrei SERITON (Ruşii Bârgăului), Ursu FARINOI (Rodna), Vasile MORARIU (Leşu Ilvei), Mihai VOLA (Leşu Ilvei) şi Ilie CONDREA (Bârgău).

1772: Recensământul lui Rumeanţev[2079], din 1772-1773, înregistrează la Corlata, în Ocolul Siretului de Sus, fără alte precizări, „41 – toată suma caselor", însemnând 7 femei sărace, 1 ţigan, 1 nevolnic, 1 dascăl, 2 case pustii şi 34 birnici.

În **1774**, Corlata avea 34 familii, 32 familii fiind, deci, provenite din Ardeal iar 2 familii fiind cele ale preotului şi cântăreţului bisericesc, numărul familiilor scăzând, în 1775, la 1 popă şi 25 ţărani, dar ajungând, în 1784, la 60 de familii, după colonizarea, din 1778, cu alte 12 familii de emigranţi transilvăneni, şi anume: George, Iosif şi Ioan ZABUDAŞ (Bungard pe Someş), Ion ARDELEAN (Cuşma, Năsăud), Andrei TRIFAN (Chiochiş, Năsăud), Mihai MICULĂ (Şieuţ, Cluj), Dumitru RUSU (Şieuţ, Cluj), Simeon BOCA (Şieuţ, Cluj), Simeon ONUŢ (Şieuţ, Cluj), Lazar BURTĂ (Şieuţ, Cluj). Lupu TRIFAN (Şieuţ, Cluj) şi Ilie ILOVAN (Şieuţ, Cluj).

1785: Intenţionând să colonizeze, pe moşia Vorniceni, 120 de emigranţi secui, cu câte o taxă de 2 florini şi 30 cruceri de persoană, mănăstirea Slatina a constatat că locuitori „din Câmpulung, Vama şi Corlata şi-au întemeiat culturile de vară acolo şi au cosit iar-

---

[2079] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 346

ba”[2080], fără să contribuie la bunăstarea bunului Dumnezeu pe pământ cu nimic.

1788: Hacquet călătoreşte şi spre celelalte slatine, inclusiv Slatina Mare, care avea să se numească, mai târziu, Cacica, descrie rafinării austriece, îl menţionează pe funcţionarul de la Cacica, „slujbaş al minelor din Ungaria”, care se ocupa de „supravegherea acestor instalaţii de fierbere şi de evaporare”, apoi menţionează o ispravă a haiducilor lui Ivan Darii: „Cu câteva zile, înainte de sosirea mea, fusese, aici, un atac al unei bande de tâlhari, care au jefuit o casă mai izolată şi au maltratat femeile ce se aflau în ea. Stăpânul casei, din fericire, nu se afla acolo, căci planul lor era să-l ucidă”[2081]. „De la Ilişeşti, înaintând, mai departe, spre sud, unde se ajunge la punctele de graniţă Corlata şi Capu Codrului, am găsit, la trecerea mea prin această ţară, avanposturile corpului austriac, în palăncile şi întăriturile care apărau, aici, o cale de comunicaţie secretă, care ducea, din Transilvania, tot mereu prin munţi, până în Galiţia (N.N.: este vorba de „drumul sării”, cum a rămas cunoscut, care venea, dinspre Bistriţa, pe Tihuţa, prin Vatra Dornei, Câmpulung, Gura Humorului şi Păltinoasa, apoi, prin Cacica, Solca, Horodnic şi Vicove, ducea la Cernăuţi), în care voiau să năvălească turcii, care înaintaseră până la Baia”.

În **1843**, biserica Sfântul Mihail din Corlata, cu 310 enoriaşi, înălţată în 1777, restaurată în 1826 de Matei CĂPITANUL, avea postul de preot vacant. În 1876, când biserica din Corlata era filială a comunei bisericeşti Berchişeşti şi Corlata, cu 1.739 enoriaşi, paroh era, ca şi la

[2080] Kaindl, Raimund Friedrich, *Das Ansiedlungswesen in der Bucovina*, Innsbruck 1902, p. 266
[2081] *Călători*, X, Partea a II-a, p. 822

Berchişeşti, Mihail IEREMIEVICI, născut în 1826, preot din 1850, paroh din 1853. În 1907, biserica poartă hramul Sinţilor Arhangheli Mihail şi Gavril, paroh fiind acelaşi Mihail Ieremievici, cantot fiind, din 1900, Anania VELEHORSCHI, născut în 1873.

1848: În „Lista plângerilor depuse, în 1848, de către parlamentarii bucovineni ai Reichstagului, în numele comunităților bucovinene" fac parte şi revendicările „842. Simon Butta, de la Korlata, de același parlamentar. Petiție pentru restituirea pământurilor Corlatei din Băişeşti. / 850. Comunitatea Korlata, de același parlamentar. Petiție pentru alocarea pășunilor forestiere și a lemnului de foc"[2082].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Suceava – **Gura Humorului** (tribunal districtual), Băişeşti cu Stănileşti sau Cornu Luncii, Berchişeşti, Braşca, Drăgoieşti cu Lucăceşti şi Folowanik, Gemenea cu Slătioara şi Ostra pe Graniţă, Ilişeşti, Joszeffalva, Capu Câmpului, Capu Codrului cu Păltinoasa, Mănăstirea Humorului cu Bori, Pleşca şi Buchenhain sau Poiana Mikuli, Corlata, Măzănăieşzi cu Stejăroaia, Stulpicani cu Plutoniţa, Doroteea, Voroneţ cu Bucşoaia şi Frasin"[2083].

1879: Obiceiul fecioresc al „Berii" sau „Berenului" se practica, la Corlata, după afirmaţia lui Simion Florea Marian, care se baza pe spusele lui George Tomoiagă din Corlata, „în lăsatul securilor", petrecerea cu lăutari

---

[2082] *Archiv für österreichische Geschichte*, Wien 1899, pp 709, 710

[2083] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

fiind organizată de „doi inşi aleşi din mijlocul lor, care se împuternicesc apoi de către ceilalţi ca să strângă şi să privegheze „cinstea” adusă de fete, să conducă Vergelul, să primească şi să cinstească oaspeţii, să păstreze ordinea cuvenită, în scurt, să caute ca întreaga petrecere să fie în cea mai bună rânduială”[2084].

În **1890**, Corlata avea 679 locuitori, primar fiind Ioan Buta, iar învăţător – Vasile Clipa, deşi şcoala din Corlata, cu 2 clase, urma să fie deschisă din toamna anului 1891[2085].

1907: „Biroul prezidiul c. r. al guvernului ne comunică incursele, până în 17 Decemvrie 1907, pentru sătenii bântuiţi de foc din Badeuţul românesc, şi anume: comuna Corlata, din propriile mijloace, 20 coroane”[2086].

1907: Adunând „cântece populare româneşti din Bucovina”, care aveau să vadă lumina tiparului sub semnătura nemeritată a lui Mattias Friedwagner[2087], în 1940, Alexandru VOEVIDCA a cules folclor şi de la corlăţeanul Tanasi MAZERE (30 ani în 1914).

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Corlata**, comună rurală, districtul Gurahumora, aşezată pe pârîul Drăgoeşti, între comunele Stupca, Berchişeşti şi Dragoeşti. Suprafaţa: 5,79 kmp; populaţia: 679 locuitori, în majoritate români de religie gr. or., restul germani şi puţini izraeliţi. Prin drumuri comunale, este legată cu comunele învecinate, precum şi cu drumul districtual Su-

---

2084 *Albina Carpaţilor*, Nr. 11, Anul III, Sibiu 15 martie 1879 p. 166

2085 *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 36, 1876 p. 53, 1907 p. 94

2086 *Apărarea Naţională*, Nr. 95, Anul II, duminică 22 decembrie stil nou 1907, p. 5

2087 *Friedwagner, Matthias, Rumanische Volkslieder aus der Bukowina*, Konrad Triltsch Verlag Wurzburg, 1940

ceava – Gurahumora, ce trece prin apropiere. Are o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică filială, cu hramul „Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril”, atenenţă a parohiei din Berchişeşti. Făcea, odată, parte din satul Berchişeşti şi era în stăpânirea boierului Corlal. La 1776, era în posesia boierului Ioniţă Cantacuzino. Populaţia, formată din locuitori originari şi din colonişti români transilvăneni, se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor. Comuna posedă 303 hectare pământ arabil, 32 hectare fânaţuri, 6 hectare 50 ari grădini, 93 hectare izlaz, 128 hectare pădure, 0 hectare 54 ari heleştee. Se găsesc 35 cai, 214 vite cornute, 8 oi, 109 porci şi 29 stupi. **Corlata, pârâu**, afluent, pe stânga, al Moldovei, izvorăşte din culmea Corlata, ocoleşte dealul „La trei Movile” şi se varsă în Moldova, lângă comuna Brăeşti, districtul Câmpulung”[2088].

1919: În Corlata exista o şcoală cu 2 clase[2089], fiecare clasă cuprinzând, conform regulamentelor şcolare ale vremii, cam câte 20 de şcoalari. „În conformitate cu consiliul şcolar provincial, din 26 iunie, No. 7582, au fost numiţi următorii diriginţi şcolari, pe ziua de 1 septembrie 1918: Corlata – **Falat Trifon**”[2090].

1919: „În registrul însoţirilor s-au introdus, la 7 August 1919, privitor la „Însoţirea de economie şi credit pentru Germani în **Corlata**” (Spar- und Darlehens-kassenverein für die Deutschen in Corlata”) următoarele schimbări: membrii în direcţiune Jacob Fries, Johann Kuczinski, Johann Schunn şi Adam Ast şterşi; membrii în

---

[2088] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 72

[2089] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 43, 5 iulie nou 1919, p. 2

[2090] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 81, 15 noiembrie nou 1919, p. 13

direcţiune Johann a lui Adam Seibert, Franz Ast, Johann Kelsch şi Jacob Rumpel introduşi”[2091].

1919: Prin deciziunea ministerială nr. 1593/1919, semnată, în numele lui Ion Nistor, de Iorgu Toma, era numit în „Comisiunea de apel pentru evaluarea taxei de cărşmărit” pe anul în curs şi „**Jankel Fleiscer** din Corlata”[2092].

1919: **Un erou uitat**: **Ioachim Obadă**, un personaj necunoscut chiar și în Corlata, acolo unde s-a născut la 27 iunie 1891, este unul dintre eroii anonimi ai Bucovinei, care, pentru că a făcut parte din Comitetul de organizare a legiunii române din Italia, a fost condamnat la moarte de către autoritățile austriece. Licențiat al Facultății de litere a Universității din Cernăuți, Ioachim Obadă și-a dedicat viața cauzei românismului în Basarabia, fie ca director al liceului „Al. Russo” din Chișinău, fie ca inspector ajutor al Regiunii X Școlară, primind, drept însemne ale recunoștinței, Medalia „Ferdinand I” cu spade și panglică, precum și Ordinul „Coroana României” în gradul de Cavaler. Ioachim Obadă a fost și un excelent publicist, dar și autorul unui studiu insolit și interesant, „Ideile morale și religioase în scrierile lui Lucius Annaeus Seneca”. Ioachim Obadă a trăit din plin, dedicat și exponențial, deci e firesc să nu-l mai știe nimeni nici în Bucovina, nici în Corlata lui natală. Eu l-am aflat în enciclopedia „Figuri contemporane din Basarabia” (Volumul I: N-Z, p. 100), realizată și prefațată

[2091] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 69, Cernăuţi 3 Octombrie nou 1919, pp. 3-5

[2092] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 69, Cernăuţi, în 3 octombrie nou 1919, pp. 1-3

de Nicolae Dunăreanu (1881-1973) și publicată la Chişinău, Editura „Arpid”, 1939.

1921: „**Deciziune de expropriere No. 1164/21**. Deriziunea plenului comisiei agrare centrale, cu care s-a decis exproprierea moşiilor **Liteni**, **Brăieşti**, **Stejeroaia** şi **Corlata**, în suprafaţa de 1642 ha 76 a 06 mp, proprietatea moştenitorilor după Varteres cav. de Pruncul, în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[2093].

1941: „Tabloul normaliştilor cu diploma de capacitate, numiţi în învăţământul primar, prin ,,încredinţare de post”, pe ziua de 1 octombrie 1941”[2094]: **Săuca Alexandru**, seria 1938, media 7,40, numit în comuna **Corlata**, postul III, jud. Suceava”.

1941: „Prin decizia ministerială Nr. 42.133 din 1941, dl **Teodor Văleanu**, cântăreţ bisericesc la **parohia Corlata**, jud. Suceava, este pus în retragere din oficiu, pentru limită de vârstă, pe data de 1 Iulie 1941”[2095].

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[2096], următorii învăţători şi învăţătoare: **Sauca Alexandru**, comuna **Corlata**, jud. Suceava, media 7,33, dar este mutată **Racocea Virginia**, de la Corlata, la Călineşti Enache”.

2008: Premeditasem acest festival, în urmă cu vreo cinci ani, cu două motivaţii clare: să fac şi să răspândesc o antologie a poeziei bucovinene într-o limbă de

---

2093 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi, 21 iulie nou 1921, pp. 69, 70

2094 *Monitorul Oficial*, Nr. 249, 2o octombrie 1941, pp. 6439 şi următoarele

2095 *Monitorul Oficial*, Nr. 194, 18 august 1941, p. 4843

2096 *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552

circulaţie planetară şi să le arăt poeţilor europeni Bucovina reală, cea adevărată. Mai exista şi un al treilea motiv, la care nici nu îndrăzneam să visez, în condiţiile în care beneficiez de statutul (atât de necredibil în Europa) de român: constituirea unei grupări literare transfrontaliere (prima şi unica din Europa), cu sediul în Bucovina. Pentru al doilea motiv, am apelat la sprijinul Violetei Ţăran, straşnica primăriţă a Berchişeştilor, şi la cel al colegului meu berchişeştean, Viorel Varvaroi (şi pentru că e înrudit sau prieten cu mai toţi localnicii). Lor, ca de fiecare dată, în ultimii ani, li s-au alăturat ceilalţi colegi ai mei: Angela Sulugiuc, Dan Lungu, Corina Scîntei, Graţiela Sulugiuc, Oana Sîrbu, Marcel Horodincă, Aurel Alexa şi Gheorghe Senciuc. Corlata este singurul sat bucovinean care mai păstrează aerul ruralităţii bucovinene de prin anii 1890, iar „comoara" sătenilor o reprezintă „Cerbul", dansul ritualic despre moartea şi învierea Timpului în Capricorn, dans reclădit de regretatul Viorel Piersic, un om ursit şi conştient că a fost ursit să moară tânăr. În incinta şcolii din Corlata, construită prin 1895, şi pe deluţul de lângă şcoală (din pricina zăpuşelii), au răsunat poezii, rostite în germană, engleză, franceză, hebraică, flamandă, portugheză şi română, iar între rostirea poemelor s-a săvârşit rostirea sufletului românesc, prin dansuri şi cântece strămoşeşti. Apoi, după închinare întru duhul memoriei, am mers pe un deal, sub geana pădurii, deasupra văii luminoase şi necuprinse a Moldovei, unde ciobanii fierbeau jândiţă şi balmoş în cazane, frigeau miei la proţap, iar banta satului cânta de ţi se răsucea sufletul. Gospodinele trabăluiau pe lângă focuri şi bucate, gospodarii îmbiau oaspeţii la o „cinste", apoi, când satul şi oaspeţii s-au aşezat la masă, au început

dansurile cele vechi, la care s-au încins, primii, olandezul Serge van Duijnhoven şi nemţii Swantje Lichtenstein, Sebastian Himstedt, Andre Rudolph şi Marius Hulpe. Corlăţenii purtau costume strămoşeşti şi, aidoma lui Florin Piersic, erau larg descheiaţi la suflete, aşa că târziu, în crugul nopţii, poeţii Europei exclamau, în microbuzele întoarcerii la Suceava: „Ce popor frumos! Ce ţară frumoasă!”. Era poporul Violetei Ţăran, al lui Viorel Varvaroi şi al berchişeştenilor şi corlăţenilor lor, pe deplin frumos şi pe deplin Bucovină.

2015: Pădurea Corlatei, năruită de atacul unor insecte de provenienţă occidentală, încă mai are farmec, iar veghea brazilor şi molizilor dinspre Stupca şi dinspre Drăgoieşti îmi vindecă sufletul, în fiecare vară, când închei, mereu la Corlata şi numai la Corlata, manifestările „Naţiunii Poeţilor”. Corlata a fost proclamată Capitală a Naţiunii Poeţilor de ctitorii acestei Naţiuni, Roel Richelieu van Londersele, Serge van Duijnhover şi Janette Carp, Menno Wigman (Olanda), Angelica Freitas (Brazilia), Swantje Lichtenstein, Sebastian Himstedt, Mariu Hulpe, Stan Lafleur, Marcus Roloff (Germania), Menachem M. Falek (Israel), Vahur Afanasiev (Estonia), Charles Ducal (Belgia), dar şi, fără prezenţă în Bucovina, decât prin antologie: Timo Berger, Adrian Kasnitz, Silvio Pfeuffer, Andre Rudolph (Germania), Thomas Mohlmann, Tjitse Hofman (Olanda), Thomas Vinau (Franţa) şi nu-mi mai aduc aminte cine. Visam, cândva, să transform Bucivina în ţinutul-capitală a Naţiunii Poeţilor, iar limba română, în singura limbă a poeziei europene contemporane, visam să aduc, în fiecare an, poeţi care să ne rostească lumii (Swanje Lichtenstein a scris un volum de „Poeme bucovinene”), dar, în cele din urmă, datorită

obtuzităţii aleşilor dumneavoastră, m-am lăsat păgubaş. E drept, încă mai ţin Naţiunea Poeţilor „la foc mic”, mizând pe prietenia cu Menachem Mordecai Falek, dar nu prea văd şanse de viitor pentru un demers atât de util şi de necesar. În fiecare vară, când intru în din ce în ce mai îndepărtata pădure a Corlatei, încă mai visez la Naţiunea Poeţilor, dar din ce în ce mai stins, mai cu resemnare. În fiecare an, după ospăţul de sub pădure, poeţii străini şi corlăţenii musai se încing la dans. În august 2015, tonul la dans a fost dat, în foişor, de cele două poetese din Israel, Lea Taran şi Aviva Golan... După proba de aplicaţii artistice pluridisciplinare, Alexandru Ovidiu Vintilă, în cel mai pur spirit românesc, iute s-a lăsat păgubaş de tradiţiile noastre ancestrale, dar nu şi Lea Taran, care s-a pus pe cătat dansatori mai cu vlagă. An de an, primul spectator al Naţiunii Poeţilor, care soseşte odată cu noi, e o bătrânică, sprijinită într-un vreasc cu rol de toiag. Întotdeauna, bătrânica îşi ia cu ea şi o sticlă de suc bun, se aşează în sală, ceva mai în spate, şi ascultă întreg spectacolul cu neasemuită plăcere. După spectacol, niciodată nu lipseşte nici la petrecerea de sub pădure, dar, până în acest an, n-a, văzut-o dansând. Ieşită întâmplător în calea poetei Lea Taran, din Israel, bătrânica s-a trezit luată la joc, aşa că a zvârlit vreascul, folosit drept toiag, şi s-a pus pe jucat, precum în tinereţe. Imediat, s-au mai alăturat doi ţărani, iar deasupra vreascului-toiag s-a încins, vioaie, o adevărată horă româno-iudaică. Aviva Golan, pentru că o mâncau tălpile, s-a apropiat de horă, filmând-o, povăţuită îndeaproape, în engleză, de Isabelle Vintilă, soţia lui Ovidiu. N-am să vă povestesc mai departe, ci o să vă las în compania imaginaţiei. Dacă o aveţi.

2016: Ansamblul artistic „Cerbul”, din Corlata, va pleca, sâmbătă, 13 august 2016, la un festival folcloric din Polonia, singura ţară europeană care mai are datina aparentei morţi şi învieri a Timpului. Pleacă, împreună cu „Cerbul”, şi splendidele generaţii de dansatori din Corlata şi, ca să nu le venim povară, am fost decis ca, în anul acesta, să nu mergem cu Festivalul „Naţiunea Poeţilor” la Corlata, ca să nu-i împovărăm pe corlăţeni. Am sunat pe primarul comunei, Doamna pururi Doamnă Violeta Ţăran, ca să-i spun ce am de gând să fac, iar după o lungă tăcere, Violeta mi-a răspuns, cu glas înlăcrimat, să nu-i fac o astfel de nedreptate: „Oamenii aceştia vă aşteaptă cu atâta drag; „Naţiunea Poeţilor” este sărbătoarea satului lor; cum să le spun eu, acum, că nu mai veniţi?”. Şi avea dreptate. În urmă cu vreun deceniu, poeţi din Olanda, Germania, Israel, Belgia, Estonia, Brazilia, Franţa, Anglia, Italia şi din România, impresionaţi de frăţietatea corlăţenilor, au proclmamat Corlata capitală a poeziei europene. Şi, de atunci, deşi am restrâns festivalul într-o funcţionalitate de avarie, datorită încrâncenatelor tăieri de buget, corlăţenii ne aşteaptă şi ne întâmpină cum nu-i este dat poeziei să fie întâmpinată în alt loc. De anul trecut, am dus la Corlata şi artă plastică, şi balade rock, iar aglomeraţia în sală, în ciuda concurenţei celor trei nunţi din acea zi, a fost copleşitoare. Şi-atunci, cum am putea ignora îmbrăţişarea caldă a sufletului corlăţean, în acest an? Aşa am decis să duc la Corlata şi muzică rock, interpretată de Mihnea Blidariu, de la „Luna Amară” şi de Andi Drăguşanul, de la „Toy Machines”.

2017: Există, în România şi probabil că şi în Europa, un singur loc sacru al poeziei: Corlata. Pentru oamenii din Corlata, sosirea şi întâmpinarea poeţilor

înseamnă, de 11 ani de zile, un ritual, o ceremonie sacră şi, deşi eu mă număr printre norocoşii care s-au obişnuit cu ea, de fiecare dată când aud cornul de vântătoare, dând semnal sărbătoresc, simt un nod în gât şi o lacrimă de duioşie cum îmi sfâşie sufletul. La Corlata, acolo unde comuniunea, deci solidarizarea spirituală anulează distanţele dintre artişti şi iubitori de artă, poezia şi muzica înseamnă un bun spiritual obştesc, din care toţi ne împărtăşim. Ca manifestare a „Naţiunii Poeţilor", cu replică imediată din partea „Naţiunii Poeziei", adică a satului Corlata, festivalul, copertat de două fantastice fragmente de concert ale lui Cornel Angelescu (sucevenii ar trebui să-l vadă şi să-l asculte mai des, până nu e prea târziu – în fond, spre deosebire de creatori, sucevenii mai şi mor) şi consistând din momente ale autorilor suceveni de cărţi, Tiberiu Cosovan şi Constantin Horbovanu, apoi din momente ale poeţilor din Ierusalim, Hamutal Bar-Yosef şi Menachem M. Falek, festivalul nu a avut nimic eroic în el, fiind ursit doar banalului umanism, care caracterizează, dintotdeauna, locuirile de meleaguri moldoveneşti. Vai de noi, că nici bundiţe cu prim de dihor n-am avut pentru a impresiona măreaţa Europă, care, cum simte iz de dihor, cum cade în posterioare de admiraţie! De la Corlata nu poţi pleca aşa, ca un neom şi ca un fur, fără să guşti din bucate, în cadrul unui ospăţ şi el ritualic, săvârşit pe înălţimi, după datina veche, ca să te poţi bucura de frumuseţea perspectivei spre valea luminoasă a Moldovei şi spre munţii de dincolo de ea, începând de la cei ai Rarăului şi până la cei ai Stânişoarei. În Corlata, dacă nu te numeşti Hogea – semn că ai descins din cea mai veche familie a satului, atunci cu siguranţă te tragi din Gavriil Persiec, grănicer năsăudean

din Leşu Ilvei, stabilit aici în anul 1762, şi te cheamă Piersic. Există, desigur, şi alte familii, dar cu străbuni mai puţin viguroşi în iubire şi care nu au împărtăşit optica viceprimarului Florin Hogea, care are de gând să mai facă încă doi gemeni la 99 de ani (acum e flăcău tânăr şi săltăreţ, de doar 57 de primăveri – de asta are doar o fată şi o nepoţică), şi-abia după aceea să-şi facă bagajele finale. Lăsând gluma deoparte, petrecerile de după poezie, la Corlata, sunt de toată frumuseţea. De data asta, am fost duşi la o stână turistică, undeva, între Corlata şi Berchişeşti, pe un deal-păşune, unde un domn Florin (rar prenume, la Corlata!) şi soţia domniei sale (blondă, frumoasă şi vrednică – leit Florin) a pus bazele unei stâni turistice, care, dacă nu ar fi hăituirea instituţională necontenită, de care suferă turismul românesc, ar putea avea un viitor demn de toată admiraţia. Mâncarea, făcută numai la ceaun, nu are egal, aşa cum nu are egal nici urda de Berchişeşti, din care eu, de regulă nemâncător de urdă, m-am înfruptat temeinic. Nu mai vorbesc de celelalte bunătăţuri, pentru că mi-au căzut cu tronc plăcintele „poale-n brâu", pe care le-am recomandat băieţelului prietenei noastre Liliana Widocks cu un categoric „THE BEST!", iar băieţelul, englez get-beget, dar care adoră, în România, peisajele şi mâncarea, mi-ar fi dat dreptate, desigur, dacă nu s-ar fi împotmolit în ordefuri, tocăniţă de miel, mititei la grătar şi aşa mai departe şi mai îndepărtate produse de neaoşa noastră „poale-n brâu".

CORLĂTENI

(sat pe Jijia, comuna Corlăteni, Botoşani).

1487, martie 5: Întărit de Ştefan voievod lui Ivanco Bârlici, care primeşte uric pentru „dreapta lui ocină, satele anume Bârgăianii pe Moldova (în Drăguşeni, Suceava) şi Verbia pa Jijia, şi Corlătenii”[2097]. Hotarele, din veac.

1626, aprilie 21: Întărit de Miron Barnovschi voievod aprodului Petrea Albotă, care primeşte uric pentru „o moară pe Jijia, în hotarul Corlătenilor; care moară a fost făcută de unchiul domniei mele, Balica hatman”[2098].

1626, iulie 15: Întărit de Miron Barnovschi voievod vornicului Gligorie Hruci, care primeşte uric pentru dania domnească „a patra parte din satul Corlăteni, partea de sus, care a fost dreaptă cumpărătură a unchiului nostru Isac Balica hatman, de la nepoţii lui Drăguşan cel bătrân”[2099].

1635, februarie 12: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui armaş Petreceaico, care cumpără, cu un cal preţuit la 40 de taleri şi 20 de taleri bani gata, de la Măricuţa, fiica lui Gheorghe Albotă, „a patra parte din tot satul

---

[2097] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 6, pp. 8-10

[2098] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 48, pp. 65, 66

[2099] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 100, pp. 120, 121

Corlăteni, partea din mijloc… / Şi de asemenea, a venit Agafiţa, tot o fiică a lui Gheorghe Albotă şi a vândut, din acelaşi sat Corlăteni, a patra parte din a patra parte lui Petriceaico armaş pentru 120 taleri. Şi de asemenea, a venit Nastasia, fiica Todoscăi, nepoata lui Gheorghe Albotă, şi a vândut, din acea a patra parte din acelaşi sat Corlăteni, a patra parte… lui Petriceaico armaş, pentru 40 de taleri… dacă am văzut tocmeala, am întărit lui Toader Petriceaico armaş aceste părţi de ocină din satul Corlăteni, care este în ţinutul Dorohoiului, şi cu loc de iaz în ţarină, şi cu loc de moară pe râul Dzijia"[2100].

1635, martie 22: Zapisul lui Ionaşco, fiul lui Miron ot **Sinihău** (azi Gorbova, comuna Gorbova, raionul Herţa, Ucraina) şi al femeii lui Agafiţa, fata lui Gheorghe Albotă, prin care vând părţile lor „din sat din **Corlăteni** (comuna Corlăteni, Botoşani). Ce a avut Agafiţa de ta tată-său Albotă… lui Toader Petriceaico armaşului celui mare, şi am luat 30 de oi cu miei şi două vaci cu viţei, şi doi boi de jug, şi o iapă, şi zece stupi"[2101].

1635, aprilie 16: Zapisul răzeşilor Dumitraşcul din Ilişăşti (Bucovina), Pintelei Barboţchie din **Beceşti** (comuna Mogoşeşti, raionul Herţa, Ucraina), Ştefan din **Ungureni** (comuna Ungureni, Botoşani), Meica şi Năstase din **Vicoleni** (comuna Ungureni, Botoşani), în care mărturisesc cum au venit înaintea lor fraţii Dumitru, Vasile, Căzacul, Safta, Tudosca şi Odochia, feciorii lui Tiron, şi rudeniile lor Irina, fata Căzacului, fraţii Ionaşcul Arbure, Anghelina şi Maria, feciori Cârstinei, şi iarăşi

---

2100 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 31, pp. 30, 31

2101 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 61, p. 63

rubedenia lor Magda, fata lui Isac, toţi strănepoţi lui Drăcşan cel bătrân şi lui Magoş, şi şi-au împărţit moştenirea după cei doi moşi ai lor. / Şi s-a venit, în partea lui Dumitru, cu fraţii lui, a patra parte dom Godineşti şi Lihăceni, ce sunt în ţinutul Cernăuţilor… / în partea Irinei, fata Căzacului, a patra parte din satele Borăuţi (Bucovina) şi **Giuneşti** (lângă Şişkivţi, comuna Ringaci, raionul Novoseliţa, Ucraina),, ce este în ţinutul Hotinului… / în partea lui Ionaşcul Arbure şi a surorilor lui, a patra parte din satele **Corlăteni** (comuna Corlăteni, Botoşani) şi Godineşti, ce este în ţinutul Cernăuţilor… / în partea Magdei, a patra parte din satul Lehăceni şi a treia parte din satul Ternauca, ce-i în ţinutul Cernăuţilor”[2102].

1643, ianuarie 27: Toader Petriceicu mare vornic face schimb de sate cu Toderaşco logofătul cel mare, căruia îi dă „jumătate de sat **Corlăteni** (comuna Corlăteni, Botoşani), şi din cea jumătate trei părţi, ce este pe Jijia, în ţinutul Dorohoiului, cu vecini şi cu vad de moară pe Jijia, şi cu heleşteu în ţarină… iar logofătul ne-a dat drept schimbătură satul **Gârbeni** (comuna Havârna, Botoşani) pe Başeu, în acelaşi ţinut, cu vecini şi cu heleşteu pe Başeu. Şi încă ne-a mai adaos dumnealui nişte case în târg, în **Iaşi**, ce i-au fost cumpărătură de la Trelea hotnogul”[2103].

1646, iunie 15: Zapisul lui Lupul de **Cuzlău** (comuna Păltiniş, Botoşani), în care mărturiseşte cum a „vândut o parte de ocină ce am avut în **Dumeni** (comuna George Enescu, Botoşani) şi am avut pâră pentru dânsa,

---

[2102] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 95, pp. 130, 131

[2103] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 17, p. 21

şi m-a rămas şi o a luat o fată a lui Nechifor, pentru că s-a aflat că este a ei. / Deci acum m-am tocmit cu Nastasie din **Vicoleni** (comuna Ungureni, Botoşani), să-i dau partea mea de **Vivorăni** (?, Botoşani), şi moşie, şi cumpărătură ce am, pentru că am fost vândut lui Năstasie acea parte de Dumeni, ce a luat-o fata lui Nechifor, şi m-au prins să i-o aleg, câtă parte va fi. / Şi în tocmeala noastră cu fost Andronic Saca din **Hăneşti** (comuna Hăneşti, Botoşani), Pătraşco Albotă din **Corlăteni** (comuna Corlăteni, Botoşani), Coste Săcescul din **Olovăţ** (azi Manoleasa, comuna Manoleasa, Botoşani) şi mulţi oameni buni"[2104].

1774, iunie 15: Satul **Corlăteni**, ţinutul Botoşani, ocolul Câmpului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2105]**: Toată suma caselor**: 40. Scădere rufeturi, însă, 2 popi. Rămân birnici: 38. / **Birnici**: Ioniţă Berestian / Grigoraş Ciocan / Ştefan Andrieş / Toader Bezerău / Dumitraşcu Mălaimare / Ion Hurduc / Andrei, rusul / Ion Boangheş / Gavril Boangheş, vătăman / Simion Pamparău / Melinte Pamparău / Tilimon Zbanţu / Nichita Bileţchi / Iftimi Pântia / Simion Pântia / Apostu Stari / Grigore, ungurian / Ion, sin (fiu) Grigori / Grigoraş Stigleţ / Ilie Horciag / Ion Negru / Postolachi Loznian / Georgieş Stanciul / Ilie Stanciul / Mihai, ciubotar / Gavril Căpăţână / Grigoraş, vornic / Ursachi Jijie / Dumitraşcu Blete / Vasile Blete / Ion Vasilică / Anton cel Mic / Anton, rotar / Ion Holban / Vasile Stanciul / Dumitraşcu

---

[2104] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 403, pp. 346, 347

[2105] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 186

Guşul / Ursachi, tutovan. // **Rufeturi**: Popa Miron / Popa Vasile.

1899: „**Corlăteni**, comună rurală în partea de sud-est a plășii Coșula, judeţul Dorohoi. E formată din satele: Carasa, Corlăteni, Davidoaia, Miclăuşeni, Miclăușeni Duber şi Vlădeni, cu reședința primăriei în Corlăteni. Are o populaţie de 515 familii sau 1.632 suflete. Sunt 3 biserici, deservite de 3 preoţi, 5 cântăreţi și 1 pălămar; o şcoală, condusă de un învăţător, frecventată de 56 elevi; 7 iazuri; 10 pogoane vie. Pământul locuitorilor este pe o întindere de 1.033 hectare 21 ari, iar al proprietarilor, 4.346 hectare 21 ari câmp și 425 hectare 39 ari pădure… Vite sunt: 1.315 vite mari cornute, 2.588 oi, 178 cai și 365 râmători. Sunt 70 stupi. / **Corlăteni**, sat în partea de sud-vest a comunei Corlăteni, pe moşia cu același nume. Are o populaţie de 188 familii sau 600 suflete. Satul este înființat în 1853, de către răposaţii Lascar Lascarache Bogdan și soția sa Henrieta, născută Dimachi, în puterea împărțelii urmată cu sora sa Elena Iancu Docan, născută Dimachi, ca avere ereditată de la părinţi, când atunci au ridicat 100 locuitori din satul Dimăcheni, cărora li s-au dat toate înlesnirile, spre a-și face aicea aşezările; iar acele ce le aveau în Dimăcheni au rămas neatinse. Vatra satului actual ocupă vechea silişte, unde a existat satul vechi, tot cu asemenea numire, distrus prin războaiele urmate pe acolo. Așezările sătenilor, în cea mai mare parte, sunt bune, cu grădini şi livezi. Proprietatea moşiei este a doamnelor Ema Radu Rosetti şi Elena Mira Sturdza, fiicele şi erezele răposaţilor proprietari. Este aci: o biserică, cu hramul Sf. Nicolae, deservită de 1 preot, 2 cântăreţi şi 1 pălămar; este mică, de lemn, tencuită, făcută de săteni, în 1876; o şcoală, condusă de 1 învăţător, frec-

ventată de 36 elevi, şi care are un local făcut de comună. Calitatea pământului este bună şi fertilă. Sătenii împroprietăriți au 396 hectare 9 ari în a lor dispoziţie; iar proprietatea, 1.399 hectare 25 ari câmp şi 32 hectare şi 94 ari pădure de stejar. Iazuri sunt 3, dintre care mai mare este acel numit al Fălcienilor, de 24 hectare 64 ari întindere, cu pești, raci și chișcari de bun soi"[2106].

CORLĂTEŞTI

(înglobat în Bogdăneşti, comuna Bogdăneşti, Vaslui).

1636, mai 26: Zapis de la şoltuzul Ilie şi pârgarii de **Bârlad**, de la popa Zăgan şi popa Buga din **Corlăteşti** (înglobat în Bogdăneşti, comuna Bogdăneşti, Vaslui) şi de la Ionaşco din **Folteşti** (înglobat în Bogdăneşti, comuna Bogdăneşti, Vaslui), în care mărurisesc cum a venit înaintea lor „această femeie Belmezoae şi cu feciorii ei Ionaşco şi Pascal din **Suceveni** (comuna Bogdana, Vaslui)… şi-au vândut partea lor, rămasă de la tată-său Ihnat Bulmezu,din sat de Suceveni… lui Costachi de Folteşti, drept 23 galbeni bani gata"[2107].

1638, iunie 11: Gâncul Tiganul vinde „moşie ce am avut cumpărătură din sat din **Curlăteşti** (Corlăteşti, înglobat în Bogdăneşti, comuna Bogdăneşti, Vaslui), din a treia parte o parte, şi-n deal, şi-n vale, şi-n păduri" lui

---

[2106] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 648, 649

[2107] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 426, p. 489

Vasile Cuţiman, drept 10 galbeni de aur. „Şi, când s-a făcut această tocmeală, s-au prilejit oameni buni, anume Vasile Bahluian şi costache ot **Folteşti** (înglobat în Bogdăneşti, comuna Bogdăneşti, Vaslui), Danul ot **Vlădeşti** (înglobat în oraşul Vaslui), Cuzma şi Ignat Ghenghea din Curlăteşti. Şi eu, popa Glegurie ot Curlăteşti"[2108].

1643, martie 30: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului cămăraş Vasile Corlat, fraţilor lui, feciorii Irinii, şi nepoţii de fraţi, feciorii Anii, sora Irinii, toţi nepoţi Gagii, strănepoţi lui Pătru şi lui Vlaicu, care primesc uric pentru „satul **Tămăşenii** (în Dodeşti, azi Băseşti, comuna Viişoara, Vaslui), pe pârâul Jăgălia, în ţinutul Fălciului, cumpărătura moşilor lor Pătru şi Vlaicu de la Toader paharnic, fratele lui Stan, şi de la Negrilă paharnic, din dresul Gorbăneştilor, pentru 65 zloţi tătăreşti. / Satul **Fântânelile** (lângă Dodeşti, comuna Viişoara, Vaslui), unde a fost casa lor, din acelaşi ţinut şi acelaşi dres, şi saul **Hureştii la Deal** (comuna Horeşti, judeţul Chişinău, Moldova) şi iarăşi **Hurdeştii** (azi Horeşti, comuna Horeşti, judeţul Chişinău, Moldova) şi o selişte, pe din jos de **Găgeşti** (comuna Găgeşti, Vaslui), şi altă selişte la sfârşitul piscului, care se cheamă **Busteştii** (lângă Peicani, comuna Găgeşti, Vaslui), cu loc de heleşteie şi de mori. / Şi iarăşi întărim lui Vasile Corlat, fraţilor lui şi altor rubedenii, nepoţii Niacşăi, strănepoţi lui Stan Răpide… satul **Corlăteştii** (comuna Bogdăneşti, Vaslui) pe Horăiata, în ţinutul Tutovei, şi satul **Drujăştii** (Drujeşti, comuna Zorleni, Vaslui), care acum se cheamă **Steşâneştii**, întru acelaşi ţinut, şi nişte pământuri de

---

[2108] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 369, p. 359

rediu, care le-au fost stăpânit **Vlădeştii** (comuna Ivăneşti, Vaslui) cu împresurare, iar după aceea Vasile Corlat le-a scos de la dânşii… / Şi o altă bucată de loc din hotarul satului Corlăteştii, care au fost ţinut-o Costache şi rudenia lui Stoica, nepotul Itului şi al lui Ioan Fiultei şi al Martei… / Şi iarăşi îi întărim lui Vasile Corlat, deosebit de alţii, nişte vii ce sunt în hotarul satului **Tămăşănii**, în ţinutul Fălciului, pe care i le-a dăruit lui moaşa (bunica) lui Iliana, fata lui Onică… / Şi iarăşi îi întărim lui Corlat şi cumnatului său Dănilă, feciorul Ilenii, nepotul lui Ion Zane, strănepot lui Fetion… a treia parte din satul **Gângureştii** (lângă oraşul Ungheni, judeţul Ungheni, Moldova) pe Prut, în ţinutul Iaşului, care este între Şocani şi între Mânzăşti”[2109].

CORLĂTEŞTI

(comuna Braniştea, Galaţi).

1637, ianuarie 20: Întărit de Vasile Lupu voievod medelnicerului Nechifor din Văşteleşti, care cumpărase, cu 10 galbeni buni, de la Lazor, feciorul Anghelinei, nepotul Scutăriţei, „jumătate de sat de **Văşteleşti** (Vesteleşti, azi Bogdana, comuna Bogdana, Vaslui), din partea de sus, însă a şasea parte, cu vad de moară şi cu loc de prisacă”, după cum mărturiseşte zapisul de la Buculaiu păharnic din **Călimăneşti** (comuna Puieşti, Vaslui),

[2109] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 64, pp. 73, 74

Costişor din **Banca** (comuna Banca, Vaslui), Andronic din **Văşteleşti**, preotul Grigore şi Vasile Bahluianul din **Corlăteşti** (comuna Braniştea, Galaţi) şi de la „mulţi oameni buni”[2110].

CORMANII

(lângă Șebutinți, în ținutul Hotin, Ucraina).

1644, martie 21: Furtuna comis vinde lui Iordache (Cantacuzino), marele spătar, „doyă sate, anume **Șăbutinița** (comuna Șebutinți, ținutul Hotin, Ucraina) și **Cormanii** (lângă Șebutinți, în ținutul Hotin, Ucraina), cu loc de helești”[2111].

1770-1772: Satul **Cormanul**, ţinutul Hotinului, ocolul Nistrului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2112], **toată suma caselor: 20**. Rămân birnici 20. / **Birnicii**: Hrior Chişcă / Tudose brat ego (frate lui) / Ivan Toran / Iacob Oncioc / Mihai Lobazil / Hrior Laluc / Petre Liuluc / Vasile Chiag /Maxim Ivaşco / Chifer / Ştefan Basuc / Iacob Basuc / Iurco Tcaci / Vasile Scric / Nicolae Bucatco / Gavril Hladchie / Andronic Iacubenco / Maxim, vornic / Iacob, vătăman / Alecse, argat la jidov.

[2110] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 15, pp. 12, 13
[2111] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 261, p. 235
[2112] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 140

CORNĂŢELUL

(Băicani-Vale, contopit cu Motoşeni,
azi Cornăţelu, comuna Motoşeni, Bacău).

1446, decembrie 18: Întărit de Ştefan voievod lui Baicu şi Sima, care primesc uric pentru „satul unde este casa lor, la Iezer, Iezereanul”[2113]. Hotarul, din veac.

1452, decembrie 21: Întărit, în **21 decembrie 1452,** de Alexandru voievod, lui Oană Cândescu, care primeşte uric pentru „ocinele lui: Drăgoeşti, la gura Dobrotvorului, şi, pe Zeletin, jumătate din Petreşti, şi, la gura Pojetitei, la Baicu (Sămeşti „care se cheamă Mohorâţii”, azi Cornăţelu), şi, la gura Berheciului, Verişeşti”[2114]. Hotare, din veac.

1481, aprilie 25: Întărit de Ştefan voievod lui Isaiu Muste şi Ion Baico, care primesc uric, pentru „a lor dreaptă ocină, lui Ion Baico şi fraţilor lui Toader şi Andriicu, satul anume Petreştii pe Zeletin, cu toate fântânile ce sunt întru acel hotar… Iar lui Isaiu Muste şi fratelui său Toader, să fie satul anume Drăgoeştii în gura Dobrotvorului, şi Simeştii (Cornăţelu) în gura Pojeritii”[2115]. Hotarele, din vechi.

[2113] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 270, pp. 381, 382

[2114] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 22, pp. 26, 27

[2115] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 238, p. 362

1495, ianuarie 16: Menţionat de Ştefan voievod, când întăreşte moşia fraţilor Toader şi Ivan, şi nepoatelor lor Nasta, Stana şi Măria, care cumpăraseră, cu 85 zloţi tătăreşti, de la Pătru Gâlţea, sora lui uşa, şi de la seminţia lor, fraţii Ion Budză şi Drăgălina, toţi nepoţii Pătraşco Lofinde şi a popii Dragomir „a lor dreaptă ocină şi moşie, un sat pe Zeletin, anume Gheeştii, între Neagoane (parte din Cornăţelu) şi între Colunoi, unde a fost Gheia”[2116].

1495, ianuarie 22: Întărit de Ştefan voievod seminţiei lui „Toader Iucaş şi nepotul lui de frate, Farco aprod, şi surorile lui, Dolca şi Măruşca, fiii lui Petru Iucaş, şi vara lor, Anuşca, fiica Stanei, şi vărul lor, Isaiu, fiul lui Oană Muste, şi verii lor, Andreico şi fraţii lui, Ion şi Toader, fiii Ilcăi, şi, de asemenea, vărul lor Giurgiu Vulpe, fiul Maruşcăi, toţi nepoţi ai lui Laslău globnic”, care primesc uric pentru „ocina lor dreaptă, satele care au fost ale bunicului lor Laslău globnic, anume: Lăslăoani pe Cracau, şi Şerbeştii sub Piatra Cracăului, şi Mohorâţii mai jos de gura Pojorâtei, şi, mai jos, Drăgoeşti pe Dobrotvor, şi, pe Zeletin, Petreştii, şi, în acelaşi hotar, satul Plăcintenii, şi Oprişeştii, şi Cârna şi Răchitişul… Însă să le fie acele sate în trei părţi: o parte din acele sate să fie slugilor noastre Toader Iucaş şi nepoţilor lui de frate, Farco aprod, şi surorilor lui Dolca şi Măruşca, fiii lui Petru Iucaş, iar o altă parte din acele sate să fie Anuşcăi, fiica Stanei, singură, iar a treia parte din acele sate să fie lui Isaiu, fiul lui Oană Mustea, şi verilor lui, Andreico şi fraţilor lui, Ion şi Toader, fiii Ilcăi, şi, de asemenea, vărului lor, Giurgiu Vulpe, lor, şi copiilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi

---

[2116] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 167, p. 304

întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci”[2117]. Hotarul, din veac.

1639, septembrie 10: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Ursul, Tudor şi Gavril, nepoţi lui Vasile din satul Mohorâţi, s-au pârât de faţă, înaintea domniei mele, cu Ştefan Corpaci pentru nişte părţi de ocină din sat din **Mohorâţi** (azi Cornăţelul, comuna Motoşeni, Bacău), ce este în ţinutul Tecuciului, zicând Ursul cum au avut patru părţi de ocină în sat şi, dintr-acele patru părţi, a vândut Gavril Muruială o parte lui Ştefan Corpaci, iar trei părţi au rămas nevândute, Deci Ştefan Corpaci a vândut acea parte altor oameni şi, cu acea parte, a vândut şi acele trei părţi ale lor. Iar Ştefan Corpaci a zis, înaintea domniei mele, că acele patru părţi de ocină le-a cumpărat tatăl său de la Gavril Muruială. / Deci domnia mea i-am judecat după obiceiul ţării şi le-am dat lege să aducă Ştefan dresele cu ce-a cumpărat tată-său şi le-am pus zi în două săptămâni… când a fost la zi, Ursul cu fraţii săi au venit la zi şi au adus pe vânzătorul Gavril Muruială, de a mărturisit cum a vândut numai partea sa lui Corpaci, iar acele trei părţi nu le-a vândut. Şi au aşteptat Ursul şi fraţii săi două săptămâni, şi Ştefan Corpaci tot n-a venit la zi, şi a rămas de zi şi din toată legea”[2118].

1774, iunie 26: Satul **Urecheşti-Mocani** şi **Cornăţăl**, ţinutul Putnii, ocolul Luncii, după recensământul

---

[2117] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 172, pp. 314-316

[2118] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 226, pp. 226, 227

lui Rumeanţev[2119], avea **toată suma caselor 45**. Scădere rufeturi 3: 3 nevolnici. Rămân birnici 42. / **Birnici**: Gheorghe, vornic / Stoica brat (frate) lui Neculai, vătăman / Ion Răvoiu / Dumitrașcu Răvoiu / Simion Merle / Voico, mocan / Cârste, mocan / Ion, sitar / Stoica, sitar / Bucur Bâle / Pravăț, mocan / Ivan, mocan / Mihaiu, rotar / Enache, mocan / Enache Spânu / Ion Merle / Bucur, rotar / Stanciul, mocan / Pană Gățăscul / Nițul Gățăscul / Toader, fratele lui / Miriță / Mihaiu Vlojog / Oance, fost vornic / Șerban Vlojog / Radul fiul lui Stoica / Stanciul frate lui Radu / Radul Popăscul / Ștefan fiul lui Radul / Ion Chiovan / Petre Roșul / Șerban Pomană / Mihaiu Muman / Stan Pojorian / Dumitrașco, bejenar / Neculai din Găgești / Negul de acolo / Radul a babii Cârstinii / Neculai frate lui Stoica / Bucur Puțăscul / Neculai Șchiopu / Lupul, mocan. // **Rufeturi:** Dragul, nevolnic / Bade Ciuntul, nevolnic / Radul Vlojog, nevolnic.

1774, iunie 26: Satul **Urecheşti**, ţinutul Putnii, ocolul Luncii, după recensământul lui Rumeanţev[2120], avea **toată suma caselor 47**. Scădere rufeturi 9: 2 mazili, 1 nevolnic, 2 țigani, 4 argați mazilești. Rămân birnici 38. / **Birnici**: Simion Danolache, vornic / Gheorghe Lungul, vătăman / Ilie al lui Opre / Mile al lui Opre / Mareș, muntean / Grigori, muntean / Tatul fiul lui Mareș / Vasile, muntean / Negoe, scăfar / Bucur / Apostol Dumbrăvan / Toader Bancioc / Ioniță Răcilă / Echim / Grigore fiul lui Echim / Grigore Băbușcă / Apostol Știuleț

[2119] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 285, 286

[2120] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 286

/ Alicsandru / Ion, păscar (pescar – n. n.) / Ioniță, căprar / Neculai Răcilă / Maftei / Ion, mocan / Toader Șterbăț / Tiron / Ilie fiul lui Vlad / Arsănie Răcilă / Andrii Răcilă / Toader Răcilă / Toma Gheorghiță / Ioniță al lui Vasile / Dumitru Răcilă / Ion fiul lui Dumitru / Marin, rotar / In (alt) Marin al lui Gheorghie / Vasilache, rotar / Ilie fiul lui Mihaiu / Radul Chetrian / Stanciul, ungurian. // **Rufeturi:** Toderașco și fratele său Tacul, mazili / Vlad Băbuță, muntean, argat lui Toderașco / Toma Răcilă, argat la fel / Stoica, argat la fel / Enache Țârul, nevolnic / Gheorghiță, țigan / Sava, țigan.

CORNEŞTI

(pe Bâcovăţ, astăzi Dolna, raionul Călăraşi, Moldova).

1420, aprilie 25: Întărit de Alexandru cel Bun lui Oană vornic, cel care primea uric pentru „satele anume: Corneştii, şi Miclăuşeştii, şi Loznova, şi Săcărenii, şi Vornicenii, şi Dumeştii, şi Ţigăneştii, şi Lavreştii, şi Sadova, şi Homiceşti… Iar hotarul acestor sate, care sunt la Bâcovăţ, să fie începând de la mănăstirea lui Vărzar, pe deasupra prisăcii lui Acibco, pe vârful Horodiştei, la vârful Lozovei, la podul lui Gârlanici, de la Fântâna Mică până la Fântâna Mare, iar de la Fântâna Mare, pe deasupra, la poiana Târnaucăi, de la poiana lui Chiprian, cu moara de pe Bâc, din Lunca cea Mică, şi către Poroseci, şi de la Poroseci la gura Pituşcăi, la seliştea lui Tigomir, iar de la seliştea lui Tigomir, pe deasupra Homiceştilor şi pe deasupra Sadovei, şi de la obârşia

Sadovei, la gura Conelii, iar de la gura Conelii, pe deasupra, la mănăstirea lui Vărzar. Şi în acest hotar să-şi întemeieze prisăci, câte va putea să întemeieze. Şi îi întărim hotarele vechi, pe unde au folosit din veac"[2121].

1545: Hotarnica moşiilor mănăstirii **Căpriana**, întărită prin uric de la Petru (Rareş) voievod: „Se începe hotarul de la Ișnovăț, este piatră dinspre răsărit și alta împotrivă, ce este peste Ișnovăț, dinspre amiazăzi; se hotărăște cu **Mimorănii** și se coboară dincoace, în Valea lui Coste, și se suie drept la deal, înspre răsărit, și este piatră în muchie și purcede înspre miazănoapte, pin vărsătura apei, pin mijlocul poienilor și se hotărăște cu locul **Trușănilor** și este piatră. Până aice a mers tot împreună cu a Mimorănilor hotar, de acolo purcede prin codru, pe vărsături deasupra Trușănilor și pe deasupra **Cojușnii** și pe deasupra **Volosănilor**, tot pe vărsătura apei, și se scoboară drept înspre Bâc, pe o vale ce se numeşte Domnească. / În gura văii acesteia este moviliță și piatră. De acolo, merge drept peste Bâc, în ținutul Orheiului, la movila ce este în gura văii **Găleştilor** și este pus cu piatră. Și de acolo purcede înspre apus, pe zare dealului, cu hotarul Găleştilor, prin fundul văii Căldăroasăi și loveşte mai sus de gura văii țarinii și în zarea dealului este piatră, și merge pe muchia dealului, până se împreună cu hotarul **Vărzăreştilor**, într-o vâlcică; se coboară drept la vale, în siliștea Vărzăreştilor, prin talpa casei lui Stan Vărzariu s-a pus piatră și mai la vale, fântâna cu budăi de stejar. / Și purcede alăture spre hotarul **Pitușcii**, până la Voloate și se suie drept pin voloate, la deal, este moviliță și piatră. De acolo, purcede

[2121] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 47, pp. 67, 68

pin vărsătura apei drept muchia, alăturі cu hotarul Pitușcii, pe la țigla cea mare cu dumbravă, unde se hotărăște și se împreună cu hotarul **Păuleştilor**, este piatră, și se coboară drept înspre apus, în Vale Păuleascăi, este moviliță și piatră, și taie curmeziș până în zarea dealului, la ruptură, spre Bâc, unde se împreună cu hotarul **Neșcanilor** și taie drept peste Bâc, în gura Verchii și pe mijlocul văii Verchiei se suie la deal și, în muchie, este piatră, și purcede tot zarea, mai la deal, deasupra **Tuzorii** și pe mijlocul codrului, pe deasupra **Uneaștilor** și pe deasupra **Horodiștii** dinspre Bâc, până în poienile Cunilii și acolo este țiglă mare, goală, fără copaci, și piatră, și coboară drept la vale și trece peste Cunila și se suie la deal, la lacul cu rogozul lui și merge pin mijlocul codrului, și se coboară la Lacul Negru și trece peste valea **Ciorăștilor**, prin poieni, și se suie la deal, pe Valea Noarbei și iese deasupra Ciorăștilor, până deasupra **Răcătăului** și merge pin dumbravă spre Bâcovăț și se împreună cu **Corneştii**, este piatră în drum, și trece peste Bâcovăț. în ținutul Lăpușnii, drept la deal și se împreună cu hotarul **Cârsteştilor** și al **Căzăneştilor** și al **Săcărenilor** și merge pe mijlocul codrului, până în Poiana Cârlanilor, și merge pe marginea poienii, dinspre amiazăzi, înspre răsărit, mai jos de fundul Vălcinețului, este piatră într-o costișă, și se suie până în muchia dealului și merge în jos drept prin codru și se apropie de unde se văd marginile **Târnovcii**, din jos, dinspre mănăstire, este piatră în codru, unde am stătut de am arătat marginile poienii, și de la piatră se coboară drept la vale și taie pe valea Târnavcăi mai sus de luncă, în margi-nile poienii dinspre mănăstire este piatră, și de la piatră se suie drept la deal în mijlocul codrului, piatră și buor

domnesc într-un stejar, și ia culmea dealului, în jos, înspre răsărit, între Botna și între Cătarha, deasupra ulmilor, până în fundul Suricii, în poiană este piatră, și purcede pe culme, între Surice și între Cătarha, deasupra **Pojorănilor**, și se împreună cu hotarul Mimorănilor, mai sus dintâi pomenit, într-o moviliță drept acel hotar întâi pomenit și de la moviliță se coboară la vale, peste Cătarha, și se împreună cu hotarul de unde am purces dintâi, în siliște **Zăpenilor** și a **Mimorenilor**"[2122].

1663, mai 20: Aftinia, fata popii Gavril, feciorul Miculii din Corneşti, dăruieşte serdarului Mihalcea Hâncul „a ei dreaptă ocină şi moşie, ce a avut de la părinţii săi, doi bătrâni din satul **Corneşti**, din valea Bâcovăţului şi din Aşbâca, din vatra satului, din ţarină şi cu vaduri de moară"[2123].

1664, martie 27: Arion, fratele Duralii, dăruieşte serdarului Mihalcea Hâncul „partea sa de ocină şi a frăţâne-său Duralii, şi a fratelui lor Vejuncu, câtă se va alege din satul **Corneşti**, a patra parte, ce este pe Bâcovăţ, la ţinutul Lăpuşnii"[2124].

1665, iunie 12: Andrei Horotciani din **Pereni** sin (fiu) Ghervase, nepot Lupului Duvirca, dăruieşte lui Dumitraşcu, fiul serdarului Mihalcea Hâncul, „toată partea sa de ocină şi din moşia din **Scumpia**, ce este pe Bâcovăţ, la satul Corneşti, şi din **Corneşti**, din sat cât se

---

[2122] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 7, pp. 11, 12
[2123] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 70, p. 94
[2124] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 74, p. 98

va alege”[2125].

1667: Dumitraşcu Hâncul cumpără părţi de moşie „la satul **Corneştii**, de pe Bâcovăţ”[2126].

1668, octombrie 18: Întărit de Ilieş Alexandru voievod vătafului de stolnicei Dumitraşcu Hâncul, care primise, de la Andrei Horotcianul, „moşia de la sat de la **Corneşti**, ce este pe Bâc şi de pe o vale, ce se cheamă **Scumpia**”[2127].

1669, mai 30: **Hotarnica satului Iurceni**, făcută „după o pâră ce a avut Necula, căpitan de Iurceni, din ţinutul Lăpuşnii, cu alţi fraţi ai lui, cu nişte răzeși ai lui, anume Vasilie Nofit de acolo, cu Vasile Vărzaru, cu Măteeș, cu Ioan și cu alți frați ai lor pentru nişte părți de ocină ce a avut Necula în Iurceni moșie și cumpărătură... / Mers-am la sat la Iurceni și am strâns mulți oameni buni, din sus și din jos, megieși, anume Gavril din **Cojușna**, Paniș ot **Volosăni**, Ionașcu Spănachi ot **Dânceni**, Surucean, Simion Plămădeală ot **Boghiceni**, Ion ot tam (de acolo), Ion Cărăbăț căpitan, Neculai ot **Ciuciuleni**, Dănilă ot **Cornești**, Constandin ot tam, Constandin ot **Nisporeni**, Gheorghe din **Petrosul**, Afteni Vărzariu ot **Vărzărești**, Latsor ot **Mereșeni**, Bosii ot tam și mulți oameni buni, și am socotit de pe drese și de pe zapise ce au avut de cumpărătură și le-am ales toate părțile”[2128].

1669, septembrie: Aniţa Hânculiasă, nepoata lui

[2125] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 75, p. 99
[2126] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 78, p. 101
[2127] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 81, p. 103
[2128] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 86, pp. 107-106

Petriman şi a lui Mihăilă, strănepoată lui Marcu Mâra din **Mireşti**, care s-a tras din Hârcea vornicul, împreună cu feciorii ei Mârza, Gavril, Păvălache şi Rucsanda, şi cu nepoţii ei Ilii Tâmbur şi Mihălachi Tâmbur vând vătafului de aprozi Pătraşcu Iordăchelea şi jupânesei Safta moşiile „ce au avut de la moşii lor, ce sunt în ţinutul Iaşului peste Prut, întâiaşi dată anume **Corneştii** de sub Codru… a treia parte de sat, şi **Bumbăteştii** cu iaz, iarăşi a treia parte de sat, şi **Hârceştii** pe Cula, sub Codrul Botnii… cu trei vaduri de moară în Ichil, în Cula şi în Târnuşa, iarăşi în ţinutul Eşului, cu iaz, a treia parte de sat şi **Dumbrăviţa** tij (la fel) în capul ţinutului Eşii, iarăşi a treia parte, şi **Verdăşănii** pe Vladnic, a treia parte de sat, şi **Osămzănii** (Osinceni), în ţinutul Orheiului, iarăşi a treia parte de sat, şi **Copăcenii** din ţinutul Orheiului, pe Ciuluc şi pe Răut, a treia parte de sat, care acele moşii îmblă câte în trei bătrâni şi întru şapte au câte un bătrân, care bătrânul lor se cheamă bătrânul Petriman, fecior lui Marcu Mâra din Mireşti, care s-a tras din Hârce vornicul, de şi-au scos şi Hârceştilor nume pe numele lui Hârceştii, într-unele hotare este de pe moaşa (bunica) lor şi într-altele de pe moşul (bunicul) lor Petriman. / Aşinjderi, am mai vândut Iordăchelii jumătăţi de sat din **Mireşti**, stâlpită aleasă, în **Brătuleni**, iar în ţinutul Eşului, care este iarăşi de pe Marcu Mâra, însă în celelalte hotare îmbşă câte în patru bătrâni, iar acum îmblă în trei, că au fost patru fraţi cu Măicanu, şi l-au plătit cei trei fraţi de la turci şi acum se împarte în trei părţi… / Şi plata s-a făcut deplin în mână, bani gata 328 galbeni ungureşti şi venetici de aur, 8 boi într-ales, 6 vaci cu viţei. / Deosebil de aceste moşii, soacra lor Aniţa, împreună cu feciorii şi nepoţii ei, ci Irimia Guţul şi soţia lui Stratona… având şi

ei părţi de moşii şi de la părinţii lor, anume **Băcşănii** peste Prut, la capul ţinutului Eşii, a treia parte de sat, şi **Ialovenii**, în ţinutul Lăpuşnei, pe Işnovăţ, şi **Crâsteştii**, iarăşi la ţinutul Lăpuşnei, şi **Pocşăştii** pe Ichil, în ţinutul Orhei, în tuspatru moşiile acelea are câte un bătrân, cu iazuri şi cu moară în Cârsteşti şi Ialoveni. Şi Ialovenii şi Poşăştii, trei bătrâni i-au vândut Iordăchelii, drept bani gata 250 bătuţi, iar Băcşănii încă le-au socotit pentru că de multe ori l-au scos de la multe nevoi”[2129].

CORNEŞTI

(Cârneşti, azi Corneşti, sat pe Siret,
în comuna Filipeşti, Bacău).

1448, iulie 27: Întărit de Petru voievod lui Ion Porcu, care primeşte uric pentru „satele anume: unde este curtea lui, pe Pârâul Negru, şi Sârbi, şi Arămeşti, şi Româneşti, şi Ştiubeeşti, şi Corneşti, şi Tuleşti, şi moara din câmp, care a fost a lui Andreicu, şi Cuciulăteşti, şi Bârjoveni, şi seliştea lui Manuil, şi Săcuiani, şi, pe Tutova, Mihail Croitor, şi la Glog, şi, pe Bâc, la Botne, Voloseni, şi la Creţul, şi la Clim, şi unde este Cruglici, şi prisaca, şi, la Mealure, unde este Oancea, şi la Jac, şi la Dragoman, şi Grozeştii lui Marco, şi la Golâmboanie, cu vadul, şi Nebureşti, şi, la Tecuci, la Săseni, pe amândouă

[2129] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 92, pp. 118-120

părţile pârâului, şi casa lui Frâham din Tirgul de Jos"[2130]. Hotarele, din veac.

1492, martie 30: Întărit de Ştefan voievod lui Stan Poiană, drept danie de la Vodă, care cumpărase, cu 120 zloţi tătăreşti, de la Neacşa, nepoata lui Mihăilă Popşa, „a sa dreaptă ocină şi moşie, un sat pe Siret, anume Cârneştii"[2131] (Corneşti) şi îl dăruise lui Stan Poiană. Hotarul, din veac.

1634, iulie 7: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Gavril sin (fiul) Magdalinei, nepot lui Titea, şi Tudorei, fata lui Titea, în baza zapisului de mărturie al lui Mareş vătav şi Mihail ot **Boşani** (sat pe Bistriţa, Bacău), Trifan şi Simion de **Hălăşeni** (sat pe Bistriţa, Bacău), Dam nemiş şi popa Ioan ot **Frăceşti** (sat pe Orbic, Neamţ), Gavril Zaharie ot **Rogozăni** (Bacău) şi de la Hilip ot **Jăcicani** (sat pe Bistriţa, Bacău), în care scriu că au venit înaintea lor Grozav, fiul lui Medeiu**,** şi a vândut o parte de ocină din satul **Cârneştii** (Corneşti, comuna Filipeşti, Bacău), pe apa Săretului… lui Toma şi surorii lui Titea, drept 140 zloţi"[2132].

2130 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 282, pp. 402, 403

2131 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 112, pp. 220, 221

2132 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 180, pp. 199, 200

CORNEŞTI

(sat înglobat în oraşul Darabani, Botoşeşti).

1636, martie 14: Întărit de Vasile Lupu voievod fraţilor Dumitra şi Căzacul, fiii Nastacăi, nepoţii lui Petriman, în baza unui zapis de la Soltan fost vătah de pitari, Avradin păhărnicel şi Măteiu cel bătrân din **Conceşti** (comuna Conceşti, Botoşani), Bantăş vătah din **Corneşti** (sat înglobat în oraşul Dărăbani, Botoşeşti), în care se mărturiseşte că au venit în faţa lor Dumitra şi Căzacul, fiii Năstacăi, cu rudele lor, fiii lui Dumitru Ciudenschi, „şi şi-au împărţit dreapta lor ocină şi dedină, satul anume **Jurjeştii** (Giurgeşti, lângă oraşul Dărăbani, Botoşani), pe pârâul Podraga, care este în ţinutul Dorohoiului”[2133].

1643, iunie 7: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod lui Pătraşco Berciul aprodul, lui Toader Liciul şi fraţilor lor „să fie tari şi puternici a-şi ţine şi a-şi apăra a lor dreaptă ocină şi moşie din satul **Corneşti** (azi cartier al oraşului Darabani, Botoşani), ce-i în ţinutul Dorohoiului, pe unde au ţinut părinţii şi moşii lor, cum le spun şi dresele, căci s-au pârât de faţă înaintea domniei mele cu Gavrilaş ce-a fost logofăt mare… şi a răspuns cum nu se amestecă la partea lor, ce se amestecă la alte părţi”[2134].

[2133] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 357, pp. 400, 401

[2134] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 106, p. 111

1643, octombrie 29: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Tomiţă din **Şetrăreni** (comuna Albeşti, Botoşani), după ce „s-a jeluit Drăgan, feciorul cămăraşului din **Căbiceni** (înglobat în oraşul Darabani, Botoşani), nepotu-său Pătraşco Bercea, Toader Liciul şi fraţii săi pe Gavrilaş, ce-a fost logofăt, zicând că le face împresurătură pe moşia lor, de jumătate de sat din **Corneşti** (azi cartier în oraşul Darabani, Botoşani), şi le-a cosit fânaţul fără ştirea lor. Aşijderea, se leagă şi de alt sat al lor, anume **Căbicenii**, de zice că are cumpărături acolo. Şi zic Drăgan şi Berciul că au şi vecini în Căbiceni, ai lor drepţi de moşie, şi-i ţine logofătul. / Pentru aceea, să mergi la sat la Corneşti, să strângi oameni buni şi să socotiţi împreună cu Toderaşco logofăt şi cu acei oameni buni, iar de se va afla că a cosit logofătul Gavrilaş fără ştirea lor pe a lor dreaptă ocină de sat la Corneşti, să aveţi a opri fânul. / Aşijderea, şi la Căbiceni să socotiţi. De va zice logofătul că are acolo niscai cumpărături, să pună dresele înaintea domniei mele şi să aducă şi uricul Căbicenilor, ce-a luat de la Gaftona, nepoata lui Drăgan, şi cât fân va fi cosit să aveţi a-l opri. Şi vecinii, de se vor afla că sunt drepţi de moşia lui Drăgan şi a fraţilor săi, să aibă ei a-şi ţine vecinii”[2135].

1774, iunie 22: Satul **Dărăbani** şi **Corneşti**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Prutului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2136]**, toată suma caselor: 90**. Scădere rufeturi 15: 8 femei sărace, 4 preoţi şi dascăli, 1 ruptaş, 1 slugă a dumisale logofătului Balş, 1 jidov.

2135 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 205, p. 188

2136 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 506, 507

Rămân birnici 75. / **Birnici**: Toader Turturan / Grigoraş Dravă, slab, bătrân / Agapie / Ion Buhne / Iftodie, olar / Iacob Turturan / Costandin Ţulug / Maftei Doroftei / Apostol Ştirbăţ / Tănasii Barbă / Simeon Tricăar / Ioniţă, salahor / Grigoraş Bahrin / Simeon Turturan / Acsintii Stari / Todosii brat (frate) lui / Ivan, rus / Simeon Bândul / Sandul, salahor / Ion, rotar / Mihălachi sin (fiu) lui / Costandin sin lui / Vasile sin lui / Andronachi sin lui / Dănilă, rus / Dumitraş / Georgiţă, harabagiu / Ion Brabăn / Acsentii Brabăn / Toader Păduchi / Costandin Podole / Georgiţă Moloci / Grigorie Turturan / Toader Moloci / Georgiţă, olar / Dumitraşco sin lui / Simeon Postolachi / Tănasii Midrihan / Luca, olar / Ion, olar / Pintilii Luca / Vasile Midrihan /Toader Crăciun / Manasii Drencă / Foca zet (ginere) lui / Neculai sin popei / Toader Culic / Savin zet Manasii / Petre Cârste / Irimie văr Cârstii / Ilie Sudurechi / Grigorie Sudurechi / Irimiţă Sudurechi / Vasile Boinu, rus / Pintilie, rotar / Ion Culic / Vasile, ungurian / Simion Cosavan, slab, bătrân / Toader Drev / Andrei Delendre, slab, bătrân / Ion, cojocar / Toader, ungurian / Simion, rus / Georgie, crâşmar / Ignat sin Roman, bejenar / Miron cumnat rotarului / Vasilachi, bejenar / Vasile, scripcar / Andrei, sârbul, vornic / Ion, ungurian, scutelnic popii, dat de sat. // **Femei sărace**: Paraschiva, babă / Acsinia, babă / Vasilca Molăcioai / Aniţa / Marie Brânzoai / Vasilca soacra lui Vasile / Todosie fata Bumbului / Măriuţa a Catrinii. // **Rufeturi, preoţi, diaconi, dascăli**: Preotul Toderaşco / Preotul Gavrilaş / Diaconul Ioniţă / Vasile, dascăl. // **Slugile**: Tănasii, sluga dumisale logofătului Balş. // **Jidovii**: Berco, jidov. // **Ruptaşi**: Georgi Zelinco, ruptaş.

1899: „**Corneşti**, sat pe moşia Darabani, comuna cu asemenea numire, plasa Prutul de jos, judeţul Dorohoi, cu 218 familii, 709 suflete şi așezat pe o costişă cam râpoasă. Acest sat este format din bejenarii rusnaci, veniţi de peste frontieră şi care şi astăzi își păstrează limba şi obiceiurile. În timpul formării, acest sat era deosebit și depărtat de târgul Darabani; acum este împreunat cu mahalaua nord-vestică a târgului. Așezările sătenilor în parte sunt bune, unele cu livezi şi altele cu grădini. Sătenii înproprietăriți au 500 hectare pământ. Drumuri principale sunt: acel ce duce pe Prut, prin Teioasa, şi acel ce duce, prin Păltiniș. la Rădăuţi (Prut)”[2137].

CORNEŞTI

(comuna Corneşti, raionul Ungheni, Moldova).

1645, martie 7: Izvodul de moşii ale lui Iordachi Canta vel logofăt: / **Corneştii** (comuna Corneşti, raionul Ungheni, Moldova), la ţinutul Eşi, sub Codru, care se începe hotarul din Codru şi trece peste Dele, de ajunge în matca Vladnicului şi este vatră de sat în vârful Deli, anume Leucanii; şi umblă hotarul în trei bătrâni: unul este al Petrimăneştilor, care s-au tras din Hârce vornic, din care este Ghervasă Paciul sin (fiu) Mihăilă, brat (frate) Petrimam, fecior lui Marcu Mera; / **Bumboteşti** (comuna Bumbăta, raionul Ungheni, Moldova), tij (la fel) ot Eşi, şi

[2137] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 653

iarăşi au parte lui Petriman, un bătrân, din câţi fraţi au fost de pe strămoşul lor Mihăilă; / **Herceştii** (comuna Sineşti, Iaşi), tij ot Eşi, sub Codru, umblă hotarul în trei bătrâni, că au fost patru fraţi cu Măicanu, şi l-au plătit cei trei fraţi de la turci; şi o parte a bălţii loveşte până în Valea Murgului, pe din sus de locul Tărnuşii, dinspre apus, ajunge în hotarul Bobleticilor şi se atinge şi Sineştii în acel hotar; / **Tărnuşa** (Iaşi) tij ot Eşi, a treia parte din tot hotarul, care umblă în trei bătrâni; / **Dumbrăviţa** (comuna Dumbrăviţa, raionul Sângerei, Moldova), tij în capul ţinutului Eşii, din jos, iar au Cuhuceştii un bătrân, şi se începe hotarul din Ciuluc, de ajunge până la hotarul Năpădenilor, şi în rediul ţin a treia parte dinspre răsărit; / **Măneştii** (pe Nirnova, Iaşi), tij ot Eşi, pe Nărnova, au jumătate de hotar deplin stâlpită, iar este de pe moşul (bunicul) lor Petriman, brat (frate) cu moşul lor Mihăilă, feciorii lui Marcu Mera, veri primari cu Dumitraşcu Bălăban, fecior de fraţi; / **Vepriva** (Viprova, comuna Puţintei, raionul Orhei, Moldova), ce se cheamă **Puţuteni** (comuna Puţintei, raionul Orhei, Moldova) pe Cula, în ţinutul Orheiului, care umblă în trei bătrâni, din care unul este al lor, ales şi stâlpit, partea din jos de pe moaşa (bunica) lor Păcioaia, fata Tudurii din **Vlăsăeşti** (comuna Puţintei, raionul Orhei, Moldova), şi acel bătrân umblă în patru părţi, o parte a Tudurii, a doua a Vlăsăeştilor, a treia a Despii şi a patra a Hânsănoai, care Hânsănoai şi cu Despa, fiind sterpe, au rămas să împartă ceilalţi doi fraţi, adică Tudura şi Vlăsăieştii, iar doi bătrâni, în partea de sus, au de pe moaşa (bunica) lor Cârstâna, fata popii Dimion, soră cu Nistor ce-a fost vătav, pe care a ţinut-o moşul (bunicul) lor Mihăilă, şi acei doi bătrâni se împart pe şapte surori şi un frate, Nistor, feciorii popii Simion,

din care fete, pe una a ţinut-o Miron din **Negreşti** (satul Negreşti, raionul Străşeni, Moldova), pe a doua, Băluţa, a ţinut-o Horceag, pe a treia a ţinut-o Radulinco, pe a patra a ţinut-o Miloş, pe a cincea a ţinut-o Borde ot **Şutuleşti** (partea a satului Puţintei, comuna Puţintei, raionul Orhei, Moldova), a şasea este muma Cirgolii, iar pentru a şaptea nu arată nimic"[2138].

1904: „**Corneşti**, sat mare, răzeşesc, judeţul Bălţi, centru administrativ al volostei cu acelaşi nume, aşezat la 6 verste de calea ferată Ungheni-Bender. Are 333 case, cu o populaţie de 1.984 suflete. Sat vechi răzeşesc, care şi-a luat numele de la pădurile seculare ce împrejurau altădată satul. În aceste păduri cresc din abundenţă cornii. Satul are o frumoasă biserică, cu hramul Sf. Arh. Mihail şi Gavril. În anumite zile, lângă heleşteul lui Buznea se ţin bâlciuri. Răzeşii posedă o răzeşie de 1.833 deseatini, parte cumpărată de la boierul Braga, pe la 1700. Proprietarii particulari au: porucicul Mihailow 334 deseatini; vechea familie Albuţa (răzeşi) 540 deseatini; E. Buznea, 540 deseatini. Răzeşii posedă hrisoave vechi"[2139].

2138 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 23, pp. 14, 15

2139 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 74

CORNEŞTI

(în Cârligătura, lângă Proselnici, Iaşi).

1602, februarie 24 : Ispisoc de întăritură de la Ieremia Movilă voievod, după împărţirea moşiilor lui Bucium vornic, între văduva lui Antemia şi feciorul lor lor Grigore Bucium… / Şi s-au venit în partea lui Bucium vornicul „jumătate de sat **Crainici** pe Polocin, satul **Faurii**, cu vad de moară, satul ce se cheamă **Lunca Mare**, cu vad de moară, jumătate de sat **Oteştii**, cu vad de moară în Răcătău, jumătate de sat **Buciuleşti**, cu vad de moară în Bistriţa, jumătate de sat **Găureni** pe Prut, a treia parte de sat **Echimăuţi**, în ţinutul Orheiului, a treia parte de sat **Săharna**, satul **Boşotenii** pe Bistriţa, cu vad de moară, a patra parte de sat **Poienile**, la Vaslui, 2 fălci de vii în dealul **Horodiştii**, lângă **Cotnari**, şi o falce de vie la **Zlodiica**… / Şi jupânesei Antemia i s-a venit satul **Năneştii** şi cu hotarul **Ungurenii**, jumătate de sat **Horgeştii** pe Răcătău şi cu vad de moară, a patra parte din sat **Găleşti**, pe pârâul Răcătăul, a patra parte din **Bizigheşti**, cu moară, a patra parte a satului **Poenile**, la Tecuci, jumătate de sat **Voineşti**, a patra parte de sat **Corneştii** de la Cârligătură, a patra parte de sat **Porosălnici**, trei fălci de vie la **Cotnari**, 2 fălci la dealul **Horodiştii**, 1 fălci la **Zlodiica**… / Deci s-au aşezat de

bunăvoie"[2140].

1718, ianuarie 11: Carte de împuternicire, dată de Mihai Racoviţă voievod lui Toderaşco, strănepotul pitarului Grigore Săpotianul, „să fie volnic a-şi ţine şi a-şi stăpâni nişte părţi de moşii în satul **Săpoteani**, ce este în ţinutul Orheiului, la **Corneşti**, la ţinutul Iaşilor, la **Săseani**, iar la Orhei, la **Hărmăneşti**, la Prut, iar în ţinutul Iaşilor, la **Voinova**, la Orhei, şi la **Ţăfurleani**, alături de Hărmăneşti, iar la ţinutul Iaşilor, şi să aibă a lua a zecea din câmp cu fânaţ, din pâine, din pometi, din grădini cu legume, din grădini cu **tiutiun**, din cânepă, din in, din bălţi cu peşte, din prisăci cu stupi, după obicei"[2141].

1774, mai 26: Satul **Corneştii**, ţinutul Cârligăturii, ocolul de Jos, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2142]**: Toată suma caselor: 40**. Scădere rufeturi, însă 17: 2 popi, 1 monah, 4 sluhi, 1 copil de casă, 1 săman hătmănesc, 1 dărăban, 2 sărace, 5 ţigani. Rămân birnici 23. / **Birnici**: Postolache / Ştefan Zmeul / Ştefan Briazul / Vasile Tătarul / Vasile, plugar / Neculai Hârbul / Floria zet (al lui) Ştefan / Panaite / Vlasii / Neculai Coman / Toader Talpă / Ion Popica / Mihăilă Hârbul / Tima brat (frate) popii / Andrei Tătaru / Ion, petrariu / Costantin, purcar / Ioniţă, tălpălar / Panaite Hârbul / Acsenti, pietrar a dumisale visternicesei Catargioai / Darie, tij (la fel) pietrar a dumisale / Gavril, pietrar a dumisale logofătului Balş / Toader Coman. // **Rufeturi**: Popa Toader / Aramă,

---

[2140] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 17, pp. 28, 29
[2141] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 183, pp. 176, 177
[2142] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 483, 484

monah / Vasile, diaconu / Vasile, vătav, slugă / Pintileiu, slugă / Apostol, copil de casă / Ion Drângă, călăraş hătmănesc / Andrei, dărăban / Nazaria, prescurniţă, săracă / Ioana, babă săracă / Ianachi, ţigan / Vasile, ţigan / Niţă, ţigan / Ion, viziteu, ţigan / Ion, scripcar, ţigan.

1899: „**Corneşti**, sat din comuna Miroslava, plasa Stavnicul, judeţul Iași, situat pe valea cu acest nume, la capul Boghea și poala dealului Popii, cu o populaţie de 100 familii sau 512 locuitori. Are o biserică, deservită de un preot şi 2 cântăreți; o şcoală, înfiinţată în anul 1879, frecventată de 30 elevi și casele proprietăţii. Satul se află pe moşia Cornești, proprietatea dlui Anghel. În partea despre sud a satului, pe coasta estică a dealului Popii, e așezată Colonia Italiană, compusă din vreo 50 familii, aduse în anul 1879, de proprietarul moșiei pentru cultura pământului, Numărul vitelor e de 964 capete, din care: 641 vite mari cornute, 78 cai şi 245 râmători”[2143].

CORNEŞTI

(Deleni, sat ce s-a numit Hotineşti,
inclus în Corneşti, raionul Nisporeni, Moldova).

1620: Întărit de Gaşpar voievod nepoţilor şi strănepoţilor lui Sima Bica, după ce dresele acestuia de la Ştefan cel Mare „le-au pierdut în pradă, când au venit Alexandru vodă şi cu un cumnat al cneazului Corin, când

[2143] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 653

au prădat pe dânşii şi au luat bucate şi straie… jumătate de sat din **Hotineşti**, ce se numesc acum **Delenii** (sat ce s-a numit Hotineşti, inclus în Corneşti, raionul Nisporeni[2144], Moldova), pe pârâul Giurgii, partea dinspre răsărit, ce este în ţinutul Tutovei"[2145].

CORNEŞTI

(lângă Onişcani şi Berbeşti, Neamţ).

1774, iunie: Satul **Corneştii ot Onişcani**, ocolul Siretului, după recensământul lui Rumeanţev[2146], avea **toată suma caselor 11**. Rămân birnici 11. / **Birnici:** Stoian, muntean / Dumitru sin (fiu) lui / Lupul zet (ginere) lui / Ion Bătrânescu / Vasile al lui / Ştefan Chiru, pas / Mihai, muntean / Gavril fiu olarului / Vasile / Grigoraş Dora / Lupul.

[2144] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 82

[2145] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, p. 214

[2146] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 70, 71

CORNI

(sat pe Cracău, comuna Bodeşti, Neamţ).

1428, aprilie 2: Întărit de Alexandru cel Bun lui Dragomir, care primeşte uric pentru „satele anume Cornii şi Stâmbii, pe Cracău, şi, în acelaşi hotar, un loc de pustie, tot pe Cracău, să-şi întemeieze sat… Iar hotarul acestor sate, Cornii şi Strâmbii, care sunt pe Cracău, şi al acestei selişti, care este tot pe Cracău, să fie începând de la Soci, din pădure, la vale, până la obârşia pârâiaşului, la stejar, şi de acolo peste câmp, pe hotar, până la movilă, şi de acolo, pe vale la deal, la movilă, şi de acolo drept la Glod, şi de acolo la vârful dealului, la movilă, unde se împreună hotarele Negotinilor, apoi, de acolo, drept la pârâu, la movilă, apoi, de acolo, peste deal, la movilă, la capătul văii, apoi, de acolo, pe deal în sus, la movilă, lângă glimeie, apoi, de acolo, pe..., apoi, pe Cracău în sus, până la hotarul Bârleştilor, şi de acolo, peste câmp, drept la bucovină, şi cu toate poieniţele de fineţe din aceste hotare”[2147].

1581, septembrie 15: Întărit de Petru (Şchiopul) voievod lui Dămian Cristovici, care cumpără, cu 320 zloţi tătăreşti, de la Ionaşco, fiului Stângaciului pârcălab, „din dresele de cumpărătură ce le-a avut tatăl său Ion Stângaciul pârcălab de la Alexandru voievod, „a sa parte,

---

[2147] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 71, pp. 104-106

ce i se va alege, din satul **Duşeşti**", apoi, acelaşi Ionaşco Stângaciu, vinde, cu 400 zloţi, lui Dămian uricar „jumătate de sat **Corni** în volostea (ţinutul) Neamţului", iar cu aceşti bani şi cu alţii, obţinuţi din vânzarea robilor ţigani, Ionaşco Stângaciu „şi-a plătit sieşi capul la pârcălabii de Neamţ, pentru că el a fost furat 3.000 aspri de la un grec"[2148].

1628, august 2: Întărit de Miron Barnovschi voievod lui Marco, cu soţia sa Dochia, fiica lui Cârstea, nepoata lui Ionaşco Stângaciul, în baza zapisului de la cneaghina Nastasia Dămieneasa, întărit de sulgerul Ionaşco Peaicul, popa Onciul din **Bilăeşti**, Gligorie Gorovei din **Bărgăoani** şi Epifanie Băhnaşiul diac, prin care mărturisea „că a dat ea dreapta ei ocină şi cumpărătură, ce a avut din satul **Corni**, din ţinutul Neamţului, a patra parte de sat… nepoatei sale Dochia, şi ginerelui ei Marco şi fiilor lor, pentru dreapta lor slujbă ce i-au slujit, alta pentru că le-a fost lor dreaptă moştenire"[2149].

1889: „**Corni**, sat în judeţul Neamţ, plasa Piatra-Muntele, comuna Bodeștii Precistei, pe moşia cu aceeași numire. Are o populație de 447 suflete, formând 93 familii"[2150].

2148 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 154-156

2149 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 388, pp. 533, 534

2150 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 657

CORNI

(„unde a fost seliştea lui Laţco Furul”,
comuna Corni, Galaţi).

1448, iulie 15: Întărit de Roman voievod fraţilor Cernat Ploscar şi Şteful, care primesc uric pentru „satele, pe Corod, anume: Pîtcăeşti, pe care l-au cumpărat de la Pîtcă pentru 60 de zloţi, amândouă părţile, şi, pe aceeaşi parte, între Motoşeşti şi între Vitezeşti, un loc de pustie să întemeieze sat, şi, mai jos de Vitezeşti, la fântână, un loc din pustie să facă sat, şi Zmulţi, pe Suholui, şi, mai jos, unde este jude Uliu, anume Mileşti, şi seliştea Dăbeştilor, şi Cernăteşti, la obârşiile Gerului, şi, mai jos, Goruneşti, şi, între Mileşti şi între Frăţileşti, un loc din pustie, şi seliştea Frăţileştilor, şi, la obârşia Bârzotei, o prisacă, la fântână, unde a fost Călugărul, şi, în dreptul Cojoeştilor, unde a fost prisaca lui Roşca, şi Găunoasa, de la obârşie până la gură, şi **seliştea lui Laţco Furul, pe Suholui**, şi seliştea Comăneştilor, la gura Cneajei, şi seliştea lui Mânea, pe Covurlui, şi seliştea Şcheilor, şi, mai jos, seliştea lui Fâlfoi, şi a lui Radul, şi a lui Radici, unde este jude Dragoş, şi iezerul Covurluiului cu gârla, şi unde a fost Cudrea, şi, pe Prut, Făreşti, şi gârla Flămîndzilor, şi jumătate din morile noastre de la Covurlui, pe Prut, să-şi facă casă, şi jumătate din pădure, şi jumătate din şteze, şi din peşti şi din tot venitul, şi pe apă şi pe uscat, să le fie jumătate, şi pe aceeaşi parte a iazului să-şi facă dârstă, şi de la iaz în vale pe Prut să le fie lor din toate târguielile toată această vamă, şi pe apă şi pe uscat, şi seliştea

Folteştilor, şi seliştea lui Berevoi, pe Ialan, şi fântâna lui Balea, pe Suholui, şi fântâna lui Cucu şi, pe Cracău, unde sunt juzi Dragan şi Nasoe, amândouă părţile, şi mănăstirea, şi, pe Bârlad, Blajari, şi Mereşti, şi mănăstirea la gura Bârlăjiţei, unde este Agapie, şi Lieşti, şi Gârleşti, şi Tălăbeşti, ocina lor, unde au fost Voico şi Şteful şi Micu, cu toată gârla de la Bârlad, şi Tonceşti, cu gârla, şi gârla Brateşului cu satul şi seliştea lui Duma, pe Călmăţui"[2151]. Hotarele, din veac.

1633, ianuarie 27: Zapisul şoltuzului Ion şi al celor 12 pârgari din **Bârlad**, în care mărturisesc „cum au venit înaintea noastră Zaharia şi Dumitru, feciorii preotesei popii Lucăi, nepoţii lui Toader, strănepoţii Ştefului lui Cernat din **Cernaţi** (contopit cu Cepeşti, comuna Bogdăniţa, Vaslui)… de au vândut jumătate de ocină din sat de **Cernăteşti** (în ţinutul Tecuci, Galaţi), din obârşia Corudului, din stâlp în sus, pe unde a fost de veci hotarul cel bătrân… lui Pravăţ, feciorul Oancăi, lui Stănilă şi Lupul Ilea ot **Măceşeni** (azi Măcişeni, comuna Corni, Galaţi) şi acelor oameni din **Corni** (ţinutul Covurlui, comuna Corni, Galaţi), drept 240 zloţi"[2152].

1634, septembrie 14: Zapisul vornicului Strătulat şi Călmăţui, în care mărturisesc, că fiind chemaţi de Mihai, sluga lui Curt Celebi, cu scrisoarea domniei, în care se poruncea „să mergem la sat la **Măcişani** (Măcişeni, comuna Corni, Galaţi), ce este pe Mânjina, la ţinutul Covurluiului, care sat l-a cumpărat de la oameni din Măcişeni, să-l alegem dinspre alte hotare… am chemat

---

[2151] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 280, pp. 397-399
[2152] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 279, p. 357

oameni buni de primprejur, anume Dodeş Irodu din **Corne** (comuna Corni, Galaţi), Cârste Totrepehe din **Măcişani**, Măteiu din **Puţăni** (Puţeni, azi Valea Mărului, comuna Valea Mărului, Galaţi) şi Zbere din **Cleni** (comuna Corni, Galaţi)", cu care au stabilit că „hotarul satului Măcişănilor, din jos, se întâmpină cu hotarul Puţănilor şi cu al Clenilor, la o movilă mare, în deal, dinspre apus, şi merge în sus culmea dealului, pe lângă hotarul Puţănilor, până se scoboară pe o vâlcea, ce se cheamă Valea lui Negrilă, şi dă în Găunoasa, şi merge în sus pe matcă, pe lângă hotarul **Mândreştilor** (comuna Valea Mărului, Galaţi), până se întâmpină cu hotarul **Gorneştilor** (înglobat în Smulţi, comuna Drăguşeni, Galaţi) şi taie, la răsărit, pe lângă hotarul **Dabeştilor** (comuna Drăguşeni, Galaţi), ce trece Mânjina, în deal, dinspre răsărit, până se întâmpină cu hotarul **Cornilor**, şi merge în jos culmea dealului până se întâmpină cu hotarul **Clenilor** şi taie, de-a curmezişul, peste vale Mânjina, alături cu hotarul Clenilor, până iar la movila unde se întâmpină hotarul Măcişănilor şi al Puţănilor şi cu al Clenilor. Deci noi le-am ales şi le-am stâlpit dinspre alte hotare străine"[2153].

1637, mai 8: Întărit lui Nicolae Ciuvlic şi lui Ignat, şi altor rude ale lor, prin ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce s-au pârât Ignat, fiul lui Stoia din **Corni** (comuna Corni, Galaţi), nepotul lui Stănilă, Liţa Niculăiasă, femeia vărului lui Ignat, Nicolai, fiul lui Gligorie Ciuvlic, nepotul lui Pravăţ, cu Donovici, Pântilei şi Balica, „pentru jumătate din satul **Cernăteşti**

[2153] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 260, pp. 290, 291

(comuna Drăguşeni, Galaţi), care s-a numit Motă-şeştii”[2154].

1774, iunie 5: Satul **Cornii**, ce sunt fugiţi din Petriasa, din olatul Isaccii şi a rămas numai unul birnic, ţinutul Covurluiului, ocolul Mijlociu, avea, după recensă-mântul lui Rumeanţev[2155]**. Birnici:** Dumitraşco Miron. // **Rufeturi:** Popa Pavăl Brade / Gheorghe, diacon / Ion Tălpău, ruptaş.

1889: „**Corni**, comună rurală, în partea de sud-vest a plășii Crasna, județul Fălciu, la 24 km de Huşi, capitala districtului, situată pe un teren ridicat în forma unui platou. Este formată din satul Corni şi moșia Vladnic şi se întinde pe o suprafață de 2.071 hectare, spre est, până în moşia Vutcani, spre nord şi vest până în moșia Târzii, şi spre sud, până în moşiile Albești și Tâlhăreşti. Are o populaţie de 320 familii, cu 1.234 suflete, din care 260 contribuabili. Are o şcoală, 3 biserici, o primărie, 3 cârciumi şi 3 dughene. Este udată, în partea de nord-vest, de pârâul Crasna, ce trece pe hotar. Vite cornute sunt 614, cai 103, oi 477, capre 3 şi porci 339. / **Corni**, sat pe pârâul Mireul, comuna Corni, plasa Crasna, judeţul Fălciu, situat în mijlocul platoului pe care se află comuna, pe o mică vale, ce se deschide numai către sud, având de 3 părţi locul ridicat, cu multe râpi adânci, din cauza scursurilor de apă formate din ploi. Suprafața teritoriului ocupat numai de sat e de 145 hectare, iară a moşiei întregi, de 1.319 hectare, populate cu 320 familii sau 1.234 suflete, din care 260 contribuabili. Locuitorii

---

[2154] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 96, pp. 93-95

[2155] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului,* VII, II, Chişinău 1975, p. 107

sunt moşneni, posedând pământ mult. Ei se ocupă cu agricultura și creșterea vitelor, cu cultura viilor și a livezilor; unii cu industria agricolă a lucrurilor de primă necesitate: rotărie şi lemnărie; femeile, cu cultura gândacilor de mătase și felurite ţesături de in, cânepă, bumbac și lână. Are o școală, frecventată de 30 elevi; 2 biserici, deservite de 2 preoţi și 3 cântăreţi, din care una făcută în 1770, şi alta în 1884. În partea de sud a satului se află viile și livezile locuitorilor, pe coasta dealului Gorgoloaei”[2156].

CORNI

(Vlădenii, „unde a fost Oriş Vlad”,
comuna Corni, Botoşani).

1489, martie 14: Întărit de Ştefan voievod mănăstirii Voroneţ, dania lui Ştefan cel Mare, care cumpărase, cu 350 de zloţi tătăreşti, de la Muşata, fiica lui Giurgiu stolnic, nepoata lui Isaia logofăt, cneaghina panului Zberea, şi de la fraţii ei Ivanco şi Petru, şi de la nepoţii ei de soră, fraţii Toader stolnic, Isaico şi Marina, fiii Anuşcăi, sora Muşei, şi de la vara lor Marina, fiica lui Duma Isăescul, cneaghina lui Fete Iacobescul, şi de la verii lor Balşe şi Iuga, fiii Oliuşcăi, nepoţii lui Şendre, şi de la nepotul lor Iurie, şi de la verii lor Toader şi Petru, toţi nepoţi lui Isaia logofăt, „ocina lor dreaptă… un sat pe

[2156] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 656, 657

Siret, anume Vladenii, unde a fost Oriş Vlad, şi cu morile ce sunt pe Siret”[2157]. Hotarul, din veac.

1899: „**Corni**, comună rurală în partea de est a plăşii Siretul, judeţul Botoşani, se întinde pe şesul Siretului şi se compune din satele: Corni și Serafinești. Are o suprafață de 8.188 hectare, din care 6.484 hectare proprietăţi mari, şi 1.704 hectare ale locuitorilor, și o populaţie de: 620 familii sau 2.702 suflete, din care 1.400 bărbaţi şi 1302 femei. Sunt 716 contribuabili; 650 case de locuit. Locurile cultivate au o întindere de 1.984 hectare. Sunt 2.400 hectare păduri, care se exploatează sistematic, Vite: 1.100 boi şi vaci, 225 cai, 1.629 oi, 610 porci. Locuitorii posedă 340 stupi cu albine. Are 2 iazuri, 1 moară de apă, 1 fabrică de spirt, 17 cârciumi. Sunt 19 comercianți şi 23 meseriași. Sunt 2 biserici, deservite de 3 preoți și 4 cântăreţi, 1 şcoală de băieţi, a statului, condusă de 1 învăţător, 1 maestru de pălării de paie, plătit de judeţ şi frecventată de 60 şcolari; 1 şcoală de fete a judeţului, condusă de 1 învăţătoare și frecventată de 22 fete, / **Corni**, sat în centrul comunei Corni, situat pe coasta de sud a dealului Corneţul. Legenda spune că, în vechime, pe locul satului era pădure nestrăbătută, între care mulți corni, și că cei dintâi locuitori, fiind fugăriţi de turci, s-au adăpostit aici și au făcut casele satului, tăind pădurea de corni, adică așezându-se în corni; de aci, numele satului de Corni (fantezie!). Are o populaţie de 450 familii sau 1.500 suflete, din care 517 contribuabili. Are 2 iazuri, 1 moară de apă și 1 fabrică de spirt. Are: 1 biserică, deservită de 2 preoţi și 2 cântăreți; 1 școală de băieţi, cu 1 învățător, 1 maestru de pălării de paie şi 60 şcolari, şi 1

[2157] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 51, pp. 94-96

şcoală de fete, cu 1 învăţătoare şi 22 eleve. În acest sat e reședința comunei Corni. Vite: 676 vite cornute mari şi mici, 151 cai, 1.365 oi, 3 bivoli şi 508 mascuri. Locuitorii posedă 204 stupi cu albine. Sunt în sat 11 cârciumi; 12 comercianți şi 16 meseriași"[2158].

CORNII DE SUS şi DE JOS

(lângă Floreşti, Vrancea).

1774, iunie 26: Satul **Cornii de Sus** şi **de Jos**, ţinutul Putnii, ocolul Polocinului, după recensământul lui Rumeanţev[2159], avea **toată suma caselor 130**. Scădere rufeturi 26: 3 scutelnici boiereşti, 2 mazili şi ruptaşi, 13 preoţi şi diaconi, 6 nevolnici şi babe, 1 călăraş, 1 ţigan. Rămân birnici 104. / **Birnici**: Dumitru, muntean / Stan, muntean / Niacuşul, muntean / Bucur, ungurian / Mănă-ilă, cojocar / Lupul, cioban / Hristofor Chindere / Grigori Saluncă / Ion al rotarului / Vasile Călat / Ion Voroavă / Vârlan Voroavă / Andrieş Brăhăşăscul, vornic / Pătraşco, blănar / Ioniţă Chindere / Coman, mocan / Ioniţă Pân-cescul / Simion, ciobotar / Vasile Goagă / Apostol fiul lui Bătrânce / Grigore Călcâiu / Lazăr / Constantin, kâzâl-baş / Toader Zârpan / Vasile Tiron / Andrei, văcar / Constantin, olar / Ion, ungurian / Constantin, ungurian / Dragomir, argat / Ioniţă, olar / Ion Daliuţă / Constantin

---

2158 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 656, 657

2159 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 264, 265

Daliuţă / Ion Bodul / Toader fiul lui / Agapie fiul lui Dănilă / Ion Hârle / Echim Spiridon / Pătraşco fiul lui / Mihalcia fiul lui / Samson al lui / Tănasă Goagă / Ion Goagă / Vonstantin al lui Buduiu / Vasilachi Crucian / Ion Spiridon / Cârstian Mura / Toader fiul tăbăcarului / Chiriac Andrus / Toader Andrus / Ion, muntean / Dumitru, muntean / Niţul fiul lui Dumitru / Mateiu, mocan / Ursul, tăbăcar / Alicsandru / Toader cumnat lui / Ion Buruiană / Oance, mocan / Pravăci din Sascut / Simion Melinte / Neculai Melinte / Vintilă Râmul / Constantin Măriciu / Neculai, bucătar / Constantin fiul lui Baba / Gheorghe Crimul / Pavel Plată / Ioniţă / Ion Verdeş / Gavril Macoveiu / Ştefan Măriciu / Nicolai, tăbăcar / Toader văr lui / Constantin fiul lui / Mihai Răzmeriţă / Grigoraş al Bătrâncei / Constantin Tătaru / Gheorghe Tătaru / Nicolai Durbală / Dumitru cumnat lui Durbală / Ilie, rotar / Irimie, rotar / Ion fiul Saftei /Constantin fiul Nastasiei / Toader Rogină / Ioniţă, muntean / Pavăl / Gheorghe Buruiană / Toader Buruiană / Ioniţă Melinte / Ionaşco al văcarului / Toma, plugar / Toader Chelmul / Ştefan Ţăruş / Lupaşco, grădinar / Toderaşco, vier / Gheorghe Rămâne / Ion Pravăci din Sascut / Toader Voroavă. // **Rufeturi:** Pătraşco, vier dumnealui banului Ştefan Catargiu / Constantin Bostan, vier, la fel / Gheorghe Frunză, scutelnic dumnealui crucerului Balşe / Dănăilă, nevolnic / Ion Orbul, nevolnic / Ion Ciauş, călăraş de Adjud / Popa Apostol / Popa Ignat / Popa Ion / Tudor, monah / Miron, monah / Ion, monah / Diaconul Costantin / Diaconul Gheorghie / Diaconul Ursache / Vasile, monah / Ion Goagă, monah / Ion Ruset, egumen la schitul Cornii / Vasile, monah / Gheorghe Iţescul, ruptaş

de cămară / Ioniţă Crudul, ruptaş / Baba Ioana / Baba Maria / Baba Ciolănoae / Baba Dochiţa / Badul, ţigan.

1899: „**Corni**, comună rurală în plasa Berheciul, judeţul Tecuci. Se compune din 5 cătune: Cornii de Jos, Cornii de Sus, Giurgeni, Tătărăști şi Ungureni. E situată pe malul stâng al Siretului, la o depărtare de 60 km de capitala judeţului și de 18 km de a plăşii. Are o populaţie de 367 familii, cu 1.644 suflete, locuind în 368 case. Teritoriul comunei este de 2.854 hectare. Sunt 5 biserici: în Tătărăști, Cornii de jos, Cornii de sus, Giurgeni şi Ungureni. Locuitorii se ocupă cu agricultura și creșterea vitelor. Ei desfac produsul muncii lor la Tecuci și la Adjud, în județul Putna. În comună sunt 744 boi, 585 vaci, 167 cai şi 1.364 oi. Școala datează în comună de 25 ani. Se frecventează de 43 copii (39 băieţi şi 4 fete), din numărul de 181 copii (99 băieţi şi 82 fete) în vârstă de şcoală. / **Cornii de Jos**, sat, face parte din comuna Corni, judeţul Tecuci. Aşezat pe malul stâng al Siretului, intre valea Dâmboiul, la nord-vest, dealul Șonţului la est, și Ghilimeni la sud-vest, departe de Tătăreşti, reședința comunei de 1 km şi 860 m. Se desparte de Cornii de Sus prin valea Dâmboiul. Are o populaţiune de 44 familii, cu 189 suflete. Aci a fost o mănăstire, sub numele de Joseni, proprietate grecească. / **Cornii de Sus**, sat situat pe malul stâng al Siretului, la 1 km şi 600 m departe de reședința comunei. Are o populaţie de 120 familii, cu 490 suflete, Aici se află o biserică, cu hramul Sf. Nicolae, făcută de obștea locuitorilor, în 1798, reparată în 1851 și 1878. Are 8,5 fălci de pământ, și e deservită de 1 preot şi 2 cântăreți. La sud de sat, se află câteva ridicături de pământ, cărora

oamenii le zic Cetăţelele. Locuitorii sunt împroprietăriți după legea din 1864”[2160].

CORNITUL

(pe Trotuş, Bacău).

1774, iunie 15: Satul **Cornitul**, ţinutul Bacău, ocolul Trotuşului, moşie răzeşească, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2161]**: Toată suma caselor**: 10. Scădere rufeturi, însă 3: 3 panțiri. Rămân birnici 7. / **Birnici:** Apostul / Ion sin (fiu) lui Vasile / Ion, muntean / Mafteiu Boțu / Gligori fiul lui Mafteiu / Gheorghi, tij (la fel) / Pricopii Vandra. // **Rufeturi:** Neculai Vandra, panțir / Vasile Bojoga, panțir / Vasile a Oanei, panțir.

CORNOVA

(lângă Năpădeni, Orhei, ocolul Culii, Moldova).

1763, decembrie 12: Căpitanul Sandul Furculiţă, soţia lui Safta şi fiul Manol vel (mare) cihucciu, dăruiesc „finului nostru Miron sin (fiu) preotului Epate ot **Cioho-**

[2160] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 456-458

[2161] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 355

reni, care acel copil l-a botezat fiul nostru Miron paharnic, pentru sufletul nănaşului său şi pentru sufletele noastre, ale bătrânilor… partea noastră, ce s-a alege, din **Chiperceni**, din bătrânul Căbac, care suntem toţi dintr-o sământă cu Dumitraşcu de Chiperceni şi cu Ghione de **Cornova**, cu părintele nostru văr primar, însă noi am dat părticica noastră, osebit de ale altor fraţi… Şi la aceasta s-au întâmplat Vasile Gligoriţă vornic ot **Şercani** şi Ştefan Huşan, scutelnicul nostru”[2162].

1774, iunie 5: Satul **Cornova**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Culii, după recensământul lui Rumeanţev[2163], avea **toată suma caselor 19**. Scădere rufeturi 9: 4 mazili, 1 ruptaş, 1 popă, 2 femei sărace, 1 ţigan. Rămân birnici 10. / **Birnici:** Ilie Ţurcanu / Macovei Ţurcanu / Sava Ţurcanu / Gheorghe Ţurcanu / Vasile Chişcă / Apostu Chişcă / Simion Holban / Simion Mitre / Toader Baraboi / Caisim. // **Rufeturi:** Ion Şoimariul, mazil / Toader Şoimar, mazil / Afteni Samson, mazil / Ştefan Bogonos, mazil / Ioniţă Vicol, ruptaş / Popa Vasile / Vasilca, femeie săracă / Ioana, femeie săracă / Costandin, ţigan al mănăstirii Căprienei.

1904: „**Cornova**, sat în judeţul Orhei, volosti Teleneşti, aşezat pe valea Culei, spre răsărit de satul Năpădeni, la hotarele judeţelor Bender şi Orhei. Are 290 case, cu o populaţie de 1.080 suflete; biserică; multe vii şi grădini cu pomi; livezi cu pruni; vite 520 capete”[2164].

2162 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 241, pp. 253, 254

2163 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 404, 405

2164 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 75

CORNUL

(pe Siret, ocolul Siretului, Botoşani).

1774, iunie 10: Satul **Cornul**, ţinutul Botoşani, ocolul Siretului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2165]**: Toată suma caselor**: **6**. Rămân birnici 6. / **Birnicii**: Miron sin (fiu) Andrei / Georgie / Lupul Mitoşer / Vasile, crâşmar / Toader, viţelar / Toader Păsat.

CORNU LUNCII – STELENEŞTI

(între Fălticeni şi Gura Humorului, Bucovina).

Numit, până în **1775**, când a fost rupt în două de graniţa Bucovinei, Stanileşti, Stenileşti sau, mai în vechime, Stăniga, pentru că pe vatra lui se afla „biserica de la Sluga Stan", din lemn, menţionată, în 11 iulie 1428, printre primele 50 de biserici din „ţinutul Sucevii", închinate, de Alexandru cel Bun, mănăstirii Bistriţa, Cornu Luncii are o istorie adevărată abia din 1775, deşi are parte de atestare documentară încă din 16 februarie 1424, când Stăniga intra în uriaşul patrimoniu latifundiar al popii Iuga, fratele lui Sluga Stan Fultic, dar şi al lui Nan. Ca

[2165] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 195

punct vamal moldovenesc, situat pe hotarul moşiilor Mălini şi Băişeşti, Cornu Luncii, chiar şi ca reşedinţă de subprefect al judeţului Suceava, nu are, până în 1919, decât câteva case pe hotarul Mălinilor şi alte câteva pe hotarul Băişeştilor. Comuna actuală umple acea „ţară a nimănui”, pe care o reprezintă graniţa între două state, România şi Austria, fiind, de fapt, o creaţie a reformei agrare interbelice.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[2166], din 1772-1773, înregistrează la Sasca, în Ocolul Siretului de Sus, fără alte precizări, „38 – toată suma caselor”, însemnând 20 scutelnici ai banului Ştefan Sturza, 6 femei sărace, 3 nevolnici, 5 case pustii şi 4 birnici.

1847: „Zastavna” de la Cornu Luncii este amintită ca loc de trecere în Moldova şi în 25 aprilie 1847. Dar Cornu Luncii, după cum rezultă dintr-o scrisoare a lui Kogălniceanu, din 1949, era „zastavna” românească, cea austriacă fiind numită Băişeşti: „Paris 18/26 iulie 1849 / Cu multă fiească plecăciune vă sărut mâinile, babacă. Ieri am primit baniii ce-i aşteptam de la Moldova. Astăzi, miercuri, te înştiinţez că, în patru zile, adică duminică, mă pornesc negreşit din Paris şi că, prin urmare, după cincisprezece zile, cel mult, voi fi la graniţă. Vroiesc însă ca îndată să intru în Moldova; prin urmare, ai bunătate de a stărui ca să se trimită poruncă la graniţa Mihăilenii şi **Cornuluncii**, ca să am slobodă intrare în ţară. Îţi însemnez aceste două graniţe, fiindcă nu ştiu încă pe la care voi trece. Dacă poţi, ai bunătate de a-mi scrie câteva cuvinte, la Lemberg, *poste-restante*, înştiinţându-mă dacă am voie să intru în ţaară sau ba. Fiindcă, dacă este ca să mat aştept

[2166] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 345

încă în străinătate, prefer să aştept în Lemberg, decât în Cernăuţi. Acest răvaş îl aştept dar de la dumneta în Lemberg neapărat. / Sărutându-ţi dar mânile şi bucurându-mă de a vă vedea în curând, sunt a dumneavoastră / plecat fiu / M. Kogălnicean"[2167].

1855: „Nimica nu e mai frumos şi mai pitoresc decât şoseaua care, pornind de la frontiera Cornu Luncii, merge, pe malurile Moldovei, întâi pe la poalele munţilor, până la oraşul Gura Homorei, apoi, prin mijlocul lor, parcurgând Bucovina, de la Est, la Vest, până ce se pierde în Carpaţii Transilvaniei. Şoseaua, de la Gura Homorei, în sus, este o capodoperă: mergând pe valea Moldovei, care curge cu un caracter impetuos şi sălbatic, ea este silită să-şi facă drum prin munţii cei mai groşi şi să treacă, până la Câmpulung, de multe ori Moldova, încoace şi încolo. Călătorul nu se poate sătura, privind munţii între care se află. Varietatea stâncilor ce schimbă de formă în fiecare minut, Moldova care se grăbeşte cu violenţă şi vuiet a intra în adevărata sa patrie, în România liberă, vălişoarele ce se ivesc şi re-dispar cu iuţeală, orăşelele frumoase, toate acestea, împreună cu un aer subţire şi curat, încântă simţurile şi înalţă cugetul"[2168].

1855: În Direcția de construcție militare a frontierei, la Băişeşti (Cornu Luncii) era numit inspector Doctorul în Medicină şi Chirurgie Johann Hoffmann, specialist în oftalmologie şi obstretică[2169].

2167 Kogălniceanu, M., *Scrisori / 1834-1849*, Bucureşti 1913, p. 230

2168 Negruzzi, Iacob, *Din Carpaţi / Fragmente*, în *Convorbiri literare*, Anul I, No. 22, Iassi 15 ianuarie 1868, pp. 308-314

2169 *Schematismus des Österreichischen Kaiserthumes*, Wien, mai 1855, p. 718

1867: „Era în ziua de Sfântul Gheorghe, când logofătul Neculai Canta chemă pe fiul său, Matei, spre a-i vesti că-i dă în stăpânire moşia Horodniceni. Darul părintesc aprinse mândria acestui tânăr, de care se zice că era foarte pornit şi aprig la fire. În acea zi, mai neastâmpărat decât oricând, el porunci să-i pună şaua pe o rândunică de cal şi luă drumul ce duce la **Cornuluncii**, hotărât de a pildui cu multă asprime pe căpitanul acelui punct (puntul de vamă – n. n.), care, într-o împrejurare, îl cam supărase. Căpitanul, om cuminte, cum prinse de veste, pentru a scăpa de ruşine numele său de oştean, o luă la sănătosa peste brazdă. Feciorul de boier, înfuriat că nu l-a putut căpăta, îşi întoarse atunci toată mânia asupra neastâmpăratului său de cal şi porunci la nişte oameni ca să-l bată la falangă. Acăstă întâmplare ciudată, în felul ei, ne aminteşte firea cea înţeteptă a lui Nicolai Mavrogheni, care, în loc de a-şi bate calul, îl cinstise cu rangul de mare spătar, ca boerii să vadă şi să priceapă. Viind Matei Cânta, de la **Cornuluncii**, se aşezară toţi la masă, cu multă veselie, şi pompă, cum nu mai văd azi ochii, mai ales că se nimeri a fi, în acea zi, şi mitropolitul acolo. Pe atunci, Horodnicenii vedeau tot feţe alese... de câte ori sărbătorit-au pe Mihai Vodă acele curţi, unde se adăpostesc azi viţeii... După masă, parte din boieri se coborâră în grădină, pentru aer. Matei Canta, cu sora lui, Elena, şi cu Doamna Profira Canta, ce-i era cumnată după fratele lor, Dimitrie, se urcară într-o luntre, pentru a se plimba pe râmnic, mai ales că se nimerise a fi o zi de tot frumoasă; Matei, care ducea luntrea, nebunetec cum era, cercă a se prinde cu mâinile de un podeţ, pe sub care treceau; luntrea se cumpăni şi cu toţii căzură în apă. Cel dintâi ajutor ce li s-a putut mai în grabă da, a fost de a li

se arunca o funie. Doamna Canta, a căreia fustă şi îmbrăcăminte de mătase o mai ţinuse deasupra apei, prinzându-se cu mâinile de funie, scăpă la mal. Elena, însă, care, în cădere, n-avuse timp nici de a se gândi, cuprinsă de apă, ca şi de spaimă, se cufundă, cât ai clipi din ochi; în zadar cercat-a fratele ei, ca să-i vină în ajutor, căci şi el pierzându-şi cumpătul, s-a făcut nevăzut. Bătrânul Canta, care, de pe mal, privind cu grozăvie cum i se îneacă copii, striga ca un ieşit din minţi: „Fii bărbat, Matei!”, dar nenorocitul, învârtojându-se, ieşi în trei rânduri deasupra apei: trei clipe de agonizare, în care omul îşi trăieşte de trei ori viaţa, se duse şi apoi apa îl acoperi, iar glasul de tată nu mai străbătea adâncul morţii... Erau pe atunci nişte robi ţigani, iar unul dintre ei, sărind în râmnic, se cufundă de câteva ori de-a rândul; în urmă, tăindu-l răcoare apei, nu se mai poate ţine şi, cu toată ameninţarea şi cu totă străşnicia cuvântului, cu care Canta îi poruncea: „Cufundă-te ţigane, îneacă-te, ţigane!”, el ieşi la mal. Iubirea de viaţă mişeleşete pe rob... şi-n adevăr, ce era atunci un ţigan înecat? Toată lumea era în picioare; căngi, aduse în grabă, căutară, de-a lungul şi de-a latul, tot râmnicul, a fostcercetat şi potricălit la fund; fel şi chip s-a căutat; abia după vreo trei ceasuri, înecaţii au fost găsiţi, ţinându-se unul de altul. Toate ajutoarele întrebuinţate în asemenea împrejurări au rămas zadarnice; deşi nobili... n-au învins. Deocamdată, rămăşiţele lor au fost duse şi aşezate în florărie. Se zice că, venind acolo mitropolitul Veniamin şi căutând la ei, cu lacrimi în ochi, a mustrat amar pe logofătul Canta, zicându-i: „Priveşte, Nicolai! Ţi-ai făcut lac de înecat copiii”; apoi, uitându-se lung la dânşii, a mai adăugat cu descurajare: „„Ia nişte suflete pierdute!”. Îndată după

îngroparea lor, nenorocitul Canta a pus oamenii de i-au tăiat râmnicul, ce-l făcuse cu zile de boeresc, pentru ca să-l plătească cu zile boiereşti, cu zilele copiilor săi, şi cum să nu se înece ei, când râmnicul era sporit cu lacrimele celor care-l săpaseră?”[2170].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Suceava – **Gura Humorului** (tribunal districtual), Băişeşti cu Stănileşti sau Cornu Luncii, Berchişeşti, Braşca, Drăgoieşti cu Lucăceşti şi Folowanik, Gemenea cu Slătioara şi Ostra pe Graniţă, Ilişeşti, Joszeffalva, Capu Câmpului, Capu Codrului cu Păltinoasa, Mănăstirea Humorului cu Bori, Pleşca şi Buchenhain sau Poiana Mikuli, Corlata, Măzănăieşti cu Stejăroaia, Stulpicani cu Plutoniţa, Doroteea, Voroneţ cu Bucşoaia şi Frasin”[2171].

1870: Prin ordinal Ministerului de finanţe Nr. 82 din 5 iunie 1870, „Birourile vamale secundare de Clasa I, Novoseliţa, Zurin și Baişeşti din Bucovina sunt autorizate, în sensul prevederilor legale existente, pentru taxarea băuturilor distilate care ies din ţară prin biroul vamal respective, cu restituirea taxei de consum”[2172]. Acest drept de încasare a taxelor vamale era întărit, în 16 iunie 1898, prin Ordinul Ministrului cezaro-crăiesc de finanţe Nr.

[2170] Ionescu, Serafim, *Dicţionar geografic al judeţului Suceava,* Bucureşti 1894, pp. 169-171

[2171] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[2172] *Austria,* Nr. 26, anul XXII, Viena 25 iunie 1870, p. 498

107[2173]. „Pentru vamă, principalul birou vamal se află la Cernăuţi, apoi la 7 birouri vamale secundare în Novoseliţa, Zurin, Sinăuţi, Iţcanii Noi, Bosani, Băişeşti și Gura Negri”[2174].

1885: O şcoală cu 3 clase funcţiona, la Băişeşti, din 1885[2175].

1898: „**Cornu Luncei**, punct vamal în comuna Mălini şi reşedinţa plăşei Moldova de sus. Pe aci se trece la Umor – Câmpu-Lung în Bucovina. În jurul vamei sunt 4-5 case, din care una serveşte de reşedinţă sub-prefectului plăşii Moldova de sus”[2176].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Cornul Luncei** sau **Stănileşti**, **moşie**, cu administraţie specială, districtul Gurahumora. Suprafaţa: 3,99 kmp; populaţia: 38 locuitori, în majoritate români. Are un oficiu vamal; ţine de şcoala şi biserica din comuna Băeşeşti, de care depindea, odată, moşia”[2177].

1912: „**Asociaţia silvică jidovească** din **Cornu Luncii** a dobândit **patronatul din Baiaşeşti**, în urma cumpărării unei moşii în acea comună”[2178].

[2173] Woestyne, Adolphe de Plason de la, *Recueil dest Traités et Conventions conclus par L'Autriche*-*Hongrie avec les Puissances étrangères*, Vienne 1904,, p. 189

[2174] Schmedes, Carl Ritter von, *Geographisch-statische uebersicht Galizien und der Bukowina*, Lemberg 1869, p. 181

[2175] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 52, 1876 p. 54, 1907 p. 93

[2176] Ionescu, Serafim, *Dicţionar geografic al judeţului Suceava,* Bucureşti 1894, p. 82

[2177] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 72

[2178] Dugan, Ilie, *Patroni şi patronat în biserica ortodoxă din Bucovina. Date şi reflexii*, în *Românul*, Nr. 98, Anul II, Arad, joi 3/16 mai 1912, pp. 8, 9

1918, noiembrie 10: „Pe la ora 10, am sosit la Fălticeni. Am fost conduşi la prefectură. Curtea era plină de lume, la fel şi vestibulul şi scările, încât abia ne puteam strecura. În salon, ne aştepta un general român, înconjurat de mulţi ofiţeri şi lume civilă. Era generalul C. Neculcea, cu statul său major, şi prefectul Leca, cu persoanele oficiale. După ce ne-am postat întreaga delegaţie, faţă în faţă cu grupul care înconjura pe generalul Neculcea, s-au făcut prezentările şi am predat în mâinile generalului plicul cu moţiunea. Generalul, într-o atmosferă solemnă, a deschis plicul, şi, până ce citea conţinutul lui, din ce în ce mai emoţionat, toate privirile întregii asistenţe erau aţintite asupra hârtiei din mâna lui. În momentul când a terminat cu citirea şi ochii lui s-au ridicat înspre noi, profesorul Catrenciuc a luat cuvântul şi a tălmăcit, cu graiu viu, cele cuprinse în moţiune. După aceea, a urmat cuvântarea generalului către delegaţie, comunicându-ne, la sfârşitul cuvântării, că îndată va transmite moţiunea guvernului, la Iaşi. Când am coborât scările prefecturii, era adunată o lume imensă. În faţa edificiului ne aştepta armata, cu muzică, şi, de-a lungul străzii erau grupate toate şcolile, cei mai mulţi dintre elevi având în mână câte un drapel micuţ. După ce s-a format un convoi, în frunte cu drapelul de pe camion şi cu muzica militară, am plecat în faţa bisericii, unde s-a ţinut, sub cer liber, un *Te Deum*, urmat de mai multe vorbiri. Entuziasmul era de nedescris. Însă el şi-a ajuns culmea la banchetul ce a urmat, unde discursurile ce se ţineau nu mai erau în cadre ceremoniale, ci fiecare orator lăsa frâu liber sentimentelor, atâta timp înăbuşite. După banchet, toată lumea a trecut în casele primarului Tatos, unde s-a petrecut şi au dansat doamnele din elita oraşului, cu

feciorii câmpulungeni. În decursul după-amiezii generalul Neculcea mi-a comunicat că guvernul de la Iaşi a luat act de moţiune şi că, în satisfacerea cererii populaţiei din Bucovina, armata română va occupa Bucovina chiar în dimineaţa zilei următoare. Ne-am înţeles ca delegaţia să se reîntoarcă imediat şi să avizeze pe preoţii tuturor comunelor prin care vor trece, ca să facă pregătirile necesare pentru primirea armatei. Seara, am fost invitatul prefectului Leca, unde, în decursul mesii, a sosit, în faţa casei, spre a-şi lua rămas bun de la prefect, delegaţia, însoţită de aproape întreg oraşul, cu muzică şi cu torţe. Populaţia a condus apoi delegaţia până la ieşirea din oraş. Ordinul de plecare a fost fixat pentru ora şase dimineaţa, de comandamentul brigăzii. Până ce ne adunăm în birourile comandamentului, a venit vestea că guvernul Marghiloman a fost schimbat cu un guvern general Coandă. În faţa comandamentului erau deja adunate unităţile militare. Era format un detaşament, compus din trupe ale Regimentului 16 Infanterie, cu câteva secţii de mitraliere, din jandarmerie şi din grăniceri. Un escadron din roşiori ai Regimentului Nr. 3, a plecat deja, pe la ora 4, înainte. Toate aceste trupe au fost îmbarcate în vreo 20-25 camionete militare. În vreo câteva automobile au luat loc generalul Neculcea, cu statul său major, cum şi prefectul Leca, care ne-a însoţit o bucată de drum. După noi, urmau trupele. Automobilul generalului, în care mă aflam, împreună cu prefectul, a păşit pe pământul Bucovinei. Era prea mare emoţia tuturora, încât ca ea să poată fi descrisă. Am ajuns în **Cornu Luncii**, de unde plecasem, înainte cu o zi. Poporul, în frunte cu preotul, ne aştepta în marginea comunei. Oamenii plângeau de bucurie. Îmi reamintesc că, de multe ori după aceea, când

mai târziu mi-a fost dat să intru, ca ostaş al armatei române, la Cluj şi în oraşele de-a lungul nordului Ardealului, unde se făceau armatei primiri grandioase, mă gândeam, în mine, că, dintre toate aceste momente înălţătoare, cele care au pătruns mai adânc în suflet, a fost **prima primire, făcută armatei române la Cornu Luncii**. În aceiaşi zi, am ajuns până la Gura Humorului. A doua zi, dimineaţa, trupele au fost îmbarcate înfr-un tren şi s-a continuat drumul, până la Câmpulung, unde am ajuns la ora 11. Mă simt prea slab, pentru a fi în stare a încerca să descriu entuziasmul populaţiei din Câmpulung şi scenele ce s-au petrecut acolo. Ca prin vis văd înaintea ochilor mei hora câmpulungenilor şi a armatei, în mijloc cu generalul Neculcea. O parte din trupe, în decursul după-amiezii, a continuat drumul, până la Vatra Dornei. Tot în aceeaşi zi, întreaga Divizie a 7-a se afla în marş, prin toate părţile Bucovinei"[2179].

La Cornu Luncii s-au născut medicul Irimie BISTRICEANU (25 aprilie 1896) şi prozatorul Constantin BLANARU (14 februarie 1940).

[2179] Roşu, Traian, *Amintiri în legătură cu Unirea Bucovinei şi intrarea Armatei Române*, în Nistor, Ion I., *Amintiri răzleţe din timpul Unirii* / 1918, Cernăuţi 1938, pp. 352-366

COROBĂNEŞTI

(pe Studineţ, Vaslui).

1668, mai 30: Fraţii Toader Găidarul, Mirăuţă şi Maria, cu nepoţii lor Samson şi Maria vând stolnicului Pălade „o moşie ce-o avem de la părinţii noştri Groza şi Ana, din satul **Corobăneşti**, dintr-un bătrân ce avem cu Samson, a treia parte, drept o iapă cu mânz şi 10 lei; şi iarăşi, dintr-un bătrân ce avem cu Samson la **Manoi**, iarăşi a treia parte, pentru 15 lei bătuţi şi o vacă cu viţel. / Aşijderea şi eu, Anghelina, fata Todosăi, nepoată Cârstânii, i-am vândut partea mea dintr-un bătrân, ce am cu Samson, a treia parte, în **Corobăneşti**… şi partea mea de la **Manoi**, drept 10 lei şi 2 boi"[2180].

1757, martie 14: Porunca dată de Scarlat Ghica voievod ispravnicului de Tutova şi paharnicului Constantin Sturza, după ce „ne-a dat jalobă Ştefan Găluşcă, mazil ot Tutova, zicând că, având o moşie, anume **Corobăneştii**, dimpreună cu Toader Sion şi cu fratele său Ioniţă, care a murit; şi sculându-se Ioniţă Sion, care a murit, de au zălogit toată moşia Corobăneştii la Andriian Cozma, acum Andriian stăpâneşte toată moşia, şi partea jăluitorului acestuia; şi fiindcă Ioniţă Sion a murit, nu vrea fratele său Toader să dea banii Cozmii, ca să răscumpere moşia… / Osebit a mai jăluit Ştefan c-a făcut un

---

[2180] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 213, pp. 190, 191

loc prisacă, pe moşia **Hârşova**, ce o are împreună cu Toader Sion, şi acum, după ce au tăiat pădurea şi-au făcut loc de prisacă, se scoală Sion şi aduce stupi, de-i pune în locul de prisacă al lui Ştefan şi ia el tot venitul moşiei… / Pentru care… să aduceţi de faţă pe Toader Sion, şi întâi să le luaţi seama pentru acea moşie"[2181].

1899: „**Corobăneşti**, sat în judeţul Tutova, comuna Avrămești, pe pârţul Tutova, spre est de satul Avrămeşti. Are 58 locuitori, care locuiesc în 13 case"[2182].

COROD

(Movila Corodului, azi Corod, lângă Matca, comuna Matca, Galaţi).

1636, mai 11: Zapisul Anesiei, fata lui Dumitru Pucel, nepoata lui Purcel postelnicul, prin care mărturiseşte cum a vândut moşia sa „din sat din **Părâşeni** (lângă Chiriceşti, comuna Micleşti, Vaslui) dumisale lui Ionaşco Cehan ce-a fost vornic mare, drept 10 lei bătuţi… Şi în tocmeala noastră au fost popa Mafteiu de la Episcopia de **Huşi,** popa Năstase de la **Movila Codorului** (Corod, lângă Matca, comuna Matca, Galaţi), Veniam călugărul de la mănăstirea de la târg din **Vaslui**, Iaţco croitorul,

---

[2181] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 112, pp. 177, 178
[2182] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 663

Vasile croitorul, alt Vasile Croitor, Ion Teslarul, Ionaşco teslar şi Precop teslar din **Iaşi**”[2183].

1899: „**Corodul**, comună rurală în judeţul Tecuci, plasa Nicorești, compusă din 3 cătune. Situată pe pârâul Corozelul, care străbate toate satele, prin mijloc, de la nord la nord-vest, departe de capitala judeţului de 14 km şi de a plășii de 29 km. Are o populaţiune de 954 capi de familie, cu 4.585 suflete, care locuiese în 926 case. Sunt 926 contribuabili. În comună se află 7 biserici: 5 în Corodul, 1 în Blânzi şi 1 în Brătuleşti, deservite de 4 preoţi şi 6 cântăreți. Sunt 3 şcoli, 2 de băieţi şi 1 de fete: 1 în Corod, înfiinţată la 1865, frecventată de 128 băieţi, din 212 în vârstă de școală; cea de fete, înființată la anul 1872, e frecventată de 27 de fete, din numărul de 207 în vârstă de şcoală; a treia este în satul Blânzi, înfiinţată în anul 1892, frecventată de 29 copii, (28 băieţi și 1 fată) din numărul de 102 copii (54 băieţi şi 48 fete) în vârstă de școală. Locuitorii au: 1.321 boi, 458 vaci, 177 cai, 103 iepe, 10 armăsari, 4 asini, 3.168 oi, 58 capre, 4 tauri și 11 bivoli... Locuitorii din Corodul sunt vechi răzeși, iar cei din Blânzi și Brătuleşti sunt împroprietăriţi la 1864. / **Corodul**, sat, face parte din comuna cu același nume. Cade la sudul comunei, la 14 km departe de orașul Tecuci, spre est. E situat pe pârâul Corozelul, pe o suprafaţă de 3.857 hectare şi 68 ari şi are o lungime de 9 km. Are o papulaţiune de 729 capi de familie; 3.560 suflete, locuind în 716 case. Sunt 628 contribuabili. Locuitorii au: 1.055 boi, 351 vaci, 124 cai, 72 iepe, 2.867 oi şi 45 capre. Sunt 2 şcoli: una de băieți și una de fete, Acest sat răzăşesc arc 5 biserici: 1). Biserica cu hramul

---

[2183] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 415, p. 476

Adormirea Maicii Domnului. Este zidită, în 1856, în locul alteia de lemn. S-a reparat în 1882 şi 1886. De la cea veche ni s-a păstrat data: 1772. / 2). Cuvioasa Paraschiva este făcută de locuitori, în anul 1847, a ars în 1881 şi astăzi, reparându-se din temelie, e în bună stare. / 3). Ion Botezătorul, făcută, în 1820, de locuitorii din Puţeni, care mare parte fugiseră aici. S-a reparat în 1842 şi în 1882. / 4). Sf. Nicolae este făcută de locuitori, în 1818. / 5). Sfinţii Voevozi, care mai are şi hramul Sf. Gheorghe, este făcută în 1875, în locul altei biserici de lemn, de locuitori… Bătrânii spun că, odinioară, satul se numea Oţelești şi era situat la sud-vest de unde este astăzi”[2184].

CORODEŞTI

(sat pe Horincea, Vaslui).

1488, ianuarie 14: Întărit de Ştefan voievod surorilor Malea şi Neaga, care cumpăraseră, cu 30 zloţi tătăreşti, de la unchiul lor Giurgea Corod, „dintr-al său drept uric, un sat anume Corodeştii, şi, din deal, unde a fost Corod Stan, pe Horincea, le-a vândut satul acesta nepoatelor sale, Malei şi surorii sale, Neagăi… După aceea, tij a venit Giurgea Corod şi, de a lui bunăvoie, dreaptă ocina lui, jumătate de sat pe Horincea, unde a fost tatăl său, Corod Vlad, partea cea de sus, dinspre Ciungeşti, o au vândut-o nepoatelor sale, fetelor Ioanei,

[2184] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 664, 665

anume Martei şi Neagşăi, drept 30 de zloţi tătăreşti"[2185]. Hotarul, din veac.

1687, august 21: Carte de împuternicire, dată de Constantin (Cantemir) voievod lui Constantin „spre aceea ca să fie volnic a-şi lua de-a zecea de pe ale lui drepte ocine şi moşii, ce le are în ţinutul Tutovei, din **Dracşeni**, din **Răteşti**, din **Corodeşti**, din **Mirceşti**, din **Ghergheşti** şi din **Huşi**, din gura Tutovei. Din pâinea mare şi din pâinea mică, şi din fânaţ, şi din pomet, şi din toate, după cum este obiceiul"[2186].

1737, august 23: Carte de împuternicire, dată de Grigore Ghica voievod lui Lupaşco Gherghescul şi fraţilor săi, feciorii lui Constantin Gherghescul, ca „să fie tari şi puternici a-şi lua de-a zecea de pe a lor drepte ocini, ce au la **Ghergheşti**, la **Mănoiu**, la **Miceşti**, la **Stângaciu**, la **Corodeşti**, la **Dracşeni**, la **Răteci**, la **Obârşieni**, la **Huşi**, şi la **Unguraşi**, ce sunt în ţinutul Tutovei"[2187].

1899: „**Corodeşti**, sat în plasa Tutova, judeţul Tutova, pe pârâul Studineţul, în partea de nord a judeţului. Are 652 locuitori, din care 54 știu carte; locuiesc în 168 case. Formează o comună (comuna Corodești) cu cătunele Stâncășeni, Drăcşeni, Chetrosul și Rugăria. În toată comuna sunt 1.901 locuitori, din care 153 ştiu carte; 396 contribuabili; 481 case. Mai tot teritoriul comunei este acoperit de dealuri înalte și pietroase. Se cultivă aci via, pe o suprafaţă de 81 hectare, din care 36,5 hectare nelucrătoare, şi livezile cu pruni, pe o suprafață de 20,5

[2185] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 26, pp. 44, 45

[2186] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 79, p. 131

[2187] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVII, Iassi 1891, pp. 30, 31

hectare. Comerţul se face de către 20 persoane. În Corodeşti sunt 3 biserici și o școală primară de băieți”[2188].

COROEŞTI

(fântâna Coruiului sau Coroeşti,
comuna Bogdăniţa, Vaslui).

1518, ianuarie 22: Întărit de Ştefan (cel Tânăr) voievod fraţilor Gavril Tunusul, Stanciul şi Ilca, şi nepoţilor de frate Corod, Damian, Ion, Todosia şi Anuşca, care cumpără, cu 35 zloţi tătăreşti, de la Nastea, fata lui Ivan Bălănescul, nepotul ei Filip, fiul lui Iliaş, nepoţii ei popa Dragoşe, Anna şi Vărvara, fiii Maruşcăi, nepoţii Nistor, Dumitru, Ileana şi Bura, fiii lui Tiron, şi de la nepoatele Magda şi Mărina, copiii Anuşcăi, toţi nepoţii lui Ivan Bălănescul, „din uricul unchiului lor Ivan Bălănescul, ce ei l-au avut de la bunul nostru Ştefan coievod, o fântântă, anume unde se numeşte **fântâna Coruiului** (Coroeşti, comuna Bogdăniţa[2189], Vaslui), mai în sus de piatră”[2190].

1899: „**Coroeşti**, sat în judeţul Tutova, plasa Simila, comuna Bogdăniţa, pe pârâul Bogdana, spre sud-

---

[2188] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 663

[21892189] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 99

[2190] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. I, Iaşi 1906, pp. 171-175

vest de satul Bogdăniţa. Are 342 locuitori (din care 18 ştiu carte) şi 76 case”[2191].

COROEŞTI

(Corueşti, azi Coroieşti, comuna Coroieşti, Vaslui).

1638, martie 15: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod lui Nechifor din **Veşteleşti** (Văşteleşti, azi Bogdana, comuna Bogdana, Vaslui), ca „să fie tare şi puternic să oprească pe feciorii Ţaulei din **Corueşti** (Coroieşti, comuna Coroieşti, Vaslui), să-i oprească de pe partea Cozmei lui Nastă din **Tunsăşti** (Tunseşti, comuna Bogdăneşti, Vaslui) sau să-şi ia banii ce vor zice oameni buni, cu ale lor suflete, c-au dat ei pe acel loc, însă din bătrânul lui Ţauloaie ot Tunsăşti”[2192].

1653, mai 28: Zapisul breslaşilor, ţăranilor şi împrejuraşilor Antofi Hardon, Alexa Ule, Ştefan Corne, Iftemi Ţiul, Iordachi Aprodu, Dumitraşcu Cârcotă, Gavril Bâtcă, Constandin Budacul, Ştefan Butnaru, Gavril Strechii, Arsenie Cehan şi Vasile Ţiul din **Coroeşti**, în care mărturisesc cum „au văzut cu ochii, când au iezit Gligori Bolea şi cu frate-său Neculai Bolea un lac ce se cheamă **Vlamnicul Sucevenilor** (comuna Bogdana)”[2193].

2191 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 665
2192 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 277, p. 267
2193 Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 163, pp. 150, 151

1666, februarie 24: Zavantie, feciorul lui Toader Moloş, nepotul popii Zăgan dăruieşte lui Vasile Gâlcă vătav „pentru sufletul său şi al părinţilor săi… un loc de casă în **Coroeşti** şi 20 de pământuri, ce i se vor alege în această parte de moşie de pe unchiul său Zăgan”[2194].

1686, iulie 20: Hilip sin (fiu) lui Pătrăşcan din **Coroeşti** dăruieşte postelnicului Ion Pălade „a sa moşie dintre **Greci** şi dintre **Cernaţi**, ce i se va alege din bătrânul Cepeştilor”[2195].

1691, martie 10: Angheluşa, văduva lui Vasile Gâlcă, dăruieşte „sfintenii mănăstiri Bogdănii (o mănăstioară a lui Toader Bujoranul, mai sus de Coroeşti, care avea să ardă, fără a mai fi refăcută) o parte de moşie din **Corueşti**, care este în frunte, 20 pământuri, şi cu jumătate de heleşteu în apa Bogdănii, şi cu vie în deal, şi cu pometi, care ne este nouă danie de la Zavantie, ginerele popii Zăgan”[2196].

1691, martie 29: „Alexandru, feciorul lui Constandin Şoitul din **Bicani**, dăruieşte lui Ion Bujoraju jumătate de bătrân de moşie din **Vlădeşti**, de pe Bogdana, toată partea tatălui său”[2197].

1692, mai 16: Porunca dată de Constantin (Cantemir) voievod vorniceilor de Bârlad, după ce „s-a jeluit Toader Bujoranul, vornicul de poartă, zicând că a cumpărat o vie de la fratele lui Ipatie de **Curueşti** şi nişte

[2194] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 136, p. 138
[2195] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 125, p. 132
[2196] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 137, pp. 138, 139
[2197] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 138, p. 139

moşii de la Gligoriţă ;utul, şi zapise nu se mai fac. Pentru aceea… să socotiţi de va fi aşa, să le daţi strânsoare ori să-i facă zapis vornicului fratele lui Ipatie pe vii şi Gligoriţă Mutul pe moşii, ori să-i dea banii ce le-a dat”[2198].

1698, septembrie 13: Gavril Borşi şi femeia lui Gherghina, fata lui Dumitru din **Pănceşti**, vând lui Ilie Enachi mare stolnic, „a lor moşie, câtă se va alege din **Mânzaţi**, care îi era cumpărătură de la Filip, feciorul Sorii de **Coroeşti**”[2199].

1723, februarie 1: Vornicul de gloată Toader Bujoranul şi fiul lui Constantin vând fostului mare spătar Ion Pălade „20 de pământuri în frunte, din satul **Coroeşti**, ce este pe apa Bogdănii, în ţinutul Tutovii, cu loc de casă în selişte, cu vie în deal, cu pomăt şi din heleşteu, care moşie ne este danie de la Angheluşa, jupâneasa lui Vasile Gâlcă vornicul, care şi lor le-a fost danie de la Zevantie, feciorul lui Toader Moloş, nepotul popii Zăgan, moşie ce ne-a fost dată nouă şi unei mănăstioare, ce avusesem mai sus (spre nord) şi, de câtăva vreme, arzând biserica şi nerămânând nici o jarişte şi fiind noi lipsiţi de multe, am vândut-o, aşa cum scriem mai sus. / Aşijderi am vândut dumisale, de la un Alexandru sin (fiu) Constantin Şoitul din **Bicani**, precum am dăruit frăţâne-meu Ion Bujoranul jumătate de bătrân de moşie din satul **Vlădeşti**, tij (la fel) pe Bogdana, mai sus, toată partea tătâne-său Constandin Şoitul. / Aşijderi am mai vândut dumisale de la Ursul sin Ion Bolii şi de la nepoata lui Nastasia, fata frăţâne-său

[2198] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 85, pp. 139, 140

[2199] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 160, p. 149

Gligore Bole, partea din **Rădăeşti**, ce a fost vândută tij (la fel) frăţâne-meu Ion Bujoranul, ce se va alege, a frăţâne-său lui Gligori Bolii de pe Viltoteşti (**Vişteleşti**), din apa Bogdănii, dinspre soare răsare, din partea răzăşească; acestea le-am vândut dumisale drept 15 lei şi mi-a dat toţi banii deplin"[2200].

1806, aprilie 16: Nastasa, „fata săvârşitului Vasile Cuza postelnic, şi soţul său Ilie Vârnav, şi Smaranda, iarăşi fata lui Vasile Cuza, şi soţul ei Vasile Popa, având ei, împreună cu vărul lor Grigorie Cuza, părţi în două moşii, o parte în **Coroeşti**, la ţinutul Tutovei, pe apa Bogdanei, şi altă parte în **Şofrăneşti**, la ţinutul Vasluiului, pe apa Şacovăţului, aleasă şi hotărnicită de către răzeşi, din care parte trag ei, cu alţi fraţi ai lor, jumătate, partea tatălui lor Vasile Cuza, iar jumătate trage numitul văr al lor Grigore, iarăşi cu fraţii săi, partea tatălui său şi unchiul lor Constandin Cuza, s-au învoit între ei, adică ei au dat vărului Grigore Cuza părţile celor două surori din **Şofrăneşti**, afară de părţile altor fraţi, iar Grigore le-a dat partea sa din **Coroeşti**, a şaptea parte din partea părintelui său şi, deosebit pe lângă acea parte din Coroeşti, le-a mai dat 2.000 lei"[2201].

1899: „**Coroeştii de Jos**, sat în judeţul Tutova, plasa Pereschivul, pe pârâul Pereschivul, spre vest de Bârlad, la marginea judeţului. Are 388 locuitori (din care 22 știu carte) și 126 case. Formează o comună (comuna Coroeşti) cu cătunele: Coroeştii de Sus, Păcurăreşti, Fiţichești și Putrezeni. În toată comuna sunt 919 locuitori

---

[2200] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 140, pp. 139, 140

[2201] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. VII, Iaşi 1912, p. 251

(din care 58 ştiu carte); 157 contribuabili; 278 case. Teritoriul comunei este mai mult deluros. Se cultivă via pe o suprafață de 26 hectare şi prunii numai pe o suprafață de 25 ari. Comerţul se face de 9 persoane. Are o şcoală primară de băieţi; în toată comuna sunt 4 biserici. / **Coroeştii de Sus**, sat în comuna Coroeşti, spre nord de satul Coroeştii de Jos. Are 244 locuitori (din care 22 ştiu carte) şi 80 case”[2202].

COROIU

(fost Stârceşti, comuna Tutova, Vaslui).

1487, octombrie 9: Întărit de Ştefan (cel Mare) voievod lui Ursu, care cumpărase, cu 35 de zloţi tătăreşti, de la Mihul din Feereşti, „din uricul său drept şi propriu, jumătate din satul Stârceşti la gura Tutovei”[2203]. Hotarul, din veac.

[2202] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 665

[2203] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 15, pp. 24, 25

COROPCENI

(Corotceni pe Molovateţ, lângă Leuşeni
şi Târzieni, Orhei, Moldova).

1604, mai 10: Întărit de Ieremia Movilă voievod lui Cristea sulgerului, care cumpără, cu 26 taleri de argint, de la Nastasia Oloaga, fata Nastei, nepoata lui Iosip, „a ei dreaptă ocină şi moşie din ale ei drepte şi de baştină privilegii, a treia parte din partea mamei ei Nastasia, din **Corotceni**, care e pe Molovateţ, şi cu loc de iaz şi de moară”[2204].

1609, aprilie 8: Întărit de Simion Moghila voievod marelui postelnic Dumitrache, care cumpărase, cu 50 taleri de argint, de la Cârstea sulgerelul „a treia parte din partea Nastei din satul **Corotceni**, ce este pe Molovateţ, şi cu locuri de iaz şi de mori, pe care şi el a cumpărat-o de la Nastasia Oloaga, fata Nastei, nepoata lui Iosip”[2205].

1652, mai 15: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce Gavril, fecior lui Busna, Andrei fecior lui Gurduman, Apostol fecior lui Sofronii, nepoţii lui Gavril Covrig, s-au pârât de faţă cu Toma Cantacuzino, marele vornic al Ţării de Sus, „pentru două părţi din satul **Corotcenii**, ce-i pe Molovatiţ, şi pentru un iaz cu moară şi alt iaz. Jumătate, ce sunt în ţinutul Orheiului,

---

[2204] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 23, pp. 36, 37

[2205] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 29, pp. 40, 41

care părţi au fost vândut Bosna medelnicer lui Dumitraşco Chiriţă postelnic, şi a arătat Toma Devca pentru una, la **Rădeni**, de la Simion Moghila voievod, cumpărată de la strămoşul lor Bosna medelnice, iar Gavril, fecior lui Bosna, Adrian, nepot lui Bosna şi Apostol, fecior lui Sofronii, au arătat o mărturie de la Mariia, domniţa lui Dimitrie postelnic, cum că a cumpărat Bosna medelnicer acele două părţi din satul ce-i pe Nolovateţ, cu moară, cu iaz şi un alt iaz, jumătate, ce sunt în ţinutul Orheiului, şi cu cugetul nostru am judecat după pravilele pământului şi aşa găsind cu cale, cum să aibă a stăpâni ei, Gavril Bosna, Andrei fecior lui Gurduman, Apostol fecior lui Sofronii, cu cele două părţi din satul Corotcenii, ce-i pe Molovatiţ, cu iaz şi moară, şi alt iaz, jumătate, partea dinspre apus, şi i-am pud fherie 20 taleri în visteria noastră"[2206].

1652, septembrie 1: Apostol, feciorul lui Sofronie, şi Gavril, feciorul Todoscăi, nepotul Sofroniei, strănepoţi Tomei Săsanului din **Coropceni**, vând Tomei (Cantacuzino), vornicul din Ţara de Sus, „a noastră dreaptă ocină şi moşie din sat din **Corobceani**, ce este la ţinutul Orheiului, din jumătatea de sat dinspre apus, a treia parte, partea Tomei Săsanul, care ocină a fost vândută Chiriţii postelnicul şi, după aceea, o au răscumpărat părinţii noştri de la jupâneasa Chiriţii postelnicului"[2207].

1669, august 17: Carte de împuternicire, dată de Duca voievod pârcălabilor de Orhei, să cerceteze pricina dintre Gheorghe, feciorul popii din Târgul din **Orhei** cu feciorii Bosnii, care s-au pârât de faţă, zicând că are el

---

[2206] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 89, pp. 97, 98
[2207] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 90, pp. 98, 99

moşie în **Corotceni**, unde a ţinut şi vornicul Toma sat, partea care o au ţinut Chiriţă câtăva vreme şi o au cumpărat de la Dochiţa, mătuşa lui Gheorghe, şi de la alţi oameni ai lor. Apoi Chiriţă a pribegit în Ţara leşască şi a şezut opt ani acolo. Deci a venit Chiriţoae aici, în ţară, şi ne-a arătat şi nişte zapise, care le-a fost adus Chiriţoae din Ţara Leşască. Şi dacă veni aici, iarăşi o au vândut-o Bosnii, pentru că i-a fost slugă şi l-a slujit cu dreptate şi ea a fost sărăcit, şi după vânzare i-a şi dăruit dintr-însa, ca să fie pomană, şi i-a dat şi aceste zapise ce mai sus scriem. / Deci domnia mea nici pe unul n-am crezut…, iar voi să socotiţi cu oameni buni, dar foarte pe dreptate, care vor fi ţinut de când a adus Chiriţoae acele zapise, aceia să ţie şi de acum înainte şi precum veţi afla mai drept"[2208].

1774, iunie 5: Satul **Coropcenii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Culii, după recensământul lui Rumean-ţev[2209], avea **toată suma caselor 22**. Scădere rufeturi 2: 2 femei sărace. Rămân birnici 20. / **Birnici:** Vasile, cioban / Leonti, cioban / Vicol brat (frate) vornicului / Năstas, butnar / Andrii, rusul / Toader Colun / Strătulat, croitor / Nicolai, vornic / Luca / Cârste Colun / Dumitru Țurcanu / Petre Țurcan / Ion, ungurianu / Grigoraș, cojocar / Vasile, cojocar / Ion, văcar / Petre Leșanu / Ștefan Leșanu / Pavel, olariul / Ion, rusul. // **Rufeturi:** Baba Iliana /Nastasia, săracă.

1798, mai 29: Hatmanul Costache Ghica se învoieşte cu „toţi răzeşii din **Coropceni**, ot ţinutul Orheiului

---

[2208] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 119, p. 125

[2209] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 412

şi am făcut schimbătură, dându-le eu partea mea de Coropceni, dinspre apus şi cu jumătate de iaz ce este pe apa Molovaticiului, ce şi eu o aveam cumpărătură veche, încă de la răposatul logofăt Ioan Canta… şi ei mi-au dat partea lor de Corpceni dinspre răsărit, cu satul şi cu jumătate de iaz din arătata apă, ce este pe moşia mea **Sărătenii**, care parte o aveau şi ei cu uric de la Petru (Rareş) voievod, din let 7054 (1546), martie 23”[2210].

1817: Satul **Coropceni** aparţine „domniţei Catinca, fiica logofătului Constantin Ghica”[2211].

1904: „**Coropceni**, sat în judeţul Orhri, volosti Ciocalteni, aşezat în valea Alvnăgar, între Leuşeni şi Târzieni. Şoseaua care trece pe aici merge, de la satul Ţibirici, spre Orhei. Are 90 case, cu o populaţie de 640 suflete. Sunt vii şi grădini”[2212].

COROPCENI

(comuna Ciorteşti, Vaslui-Iaşi).

1598, martie 30: Întărit de Eremia Moghilă voievod fraţilor Stoian şi Mihăilă, fiii Greacăi, / verişoarei lor Tudosca, fata lui Gheorghe, nepotă Leahului, / verilor lor, fiii Leahului, toţi nepoţi Şăndrei, / seminţiei lor Todosca

---

[2210] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 315, p. 367

[2211] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 23, p. 37

[2212] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 75

şi Lelea, fetele Gavrei, nepoatele lui Vasco, / şi copiilor Erinei, nepoţi Marenei, care primesc ispisoc pentru „ale lor drepte ocine şi moşii, satul anume **Şerbeştii**, şi alt sat, anume **Moghileanii**, care sunt la apa Vasluiului, şi cu locuri de mori în ambele sate, din uric de împărţeală ce l-au avut părinţii şi bunii lor şi de întărire de la bătrânul Petru voievod. / Şi între acestea, dăm şi întărim lui Stoian comişel şi fratelui său Mihail, copiii Greacăi, şi seminţeniei lor Tudosca, fata lui Gheorghe, nepoata Leahului, / şi fiilor Ilenii, toţi nepoţi Şăndrei; / şi seminţiei lor Todosia şi Lelea, fetele Gavrei, nepoţi Vascăi, toţi nepoţi şi strănepoţi Fedcăi, cneaghina lui Iurie Şerbici, a lor dreaptă ocină **Nuvâreşti**, jumătatea din jos, care sunt la Coropcina şi care se numesc **Coropcenii**, cu vaduri de moară în apa Vasluiului, din uric de schimb de la bătrânul Alexandru voievod, ce l-a avut răs-străbunul lor Iurie Şerbici pentru satul **Filisăuţi**, ce-i la Suceava”[2213].

1634, iunie 20: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului vornic de gloată Dumitru, care, conform unui zapis de mărturie boieresc, a schimbat cu ginerele său Mihalcea, fiul lui Sava brănişter din **Şerbeşti** (comuna Ciorteşti, Iaşi), „un loc de prisacă în satul **Lieşti** (lângă Ştioboreni, comuna Soleşti, Vaslui), cu livezi şi cu poieni de fâneţe… cu un loc de prisacă în hotarul **Coropcenilor** (comuna Ciorteşti, Iaşi), ce este în ţinutul Vaslui, unde a fost prisaca bunicului lui Mihalcea, tatăl milostivirii sale

[2213] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 60-63

Pântea, cu livezi şi cu poieni în acel hotar al acelui sat”[2214].

1636, august 12: Zapisul lui Neamiul vornic şi al boierilor „prilejiţi la acest hotar”, Gheorghe Roşca şi Strătulat vornic de gloată, trimisul lui Vasile Lupu voievod să stâlpească, după semnele din uric, moşia lui Dumitru Buhuş, de la **Bohotin**. „Şi oameni care au fost, anume Toma prisăcarul Hăbăşascăi, Toader Păşco de **Coropceni** (comuna Ciorteşti, Iaşi), Rusul, Pavăl şi Bălan de **Cozmeşti** (comuna Cozmeşti, Iaşi), Ifrim de la prisaca căminarului, Gligorie Budzea vânătorul, Macovei, Blaca şi Simon – vânători, Pătraşco Mândzul, Tărnovschi, Ionaşcu Vlădiceanul, Ion şi Vicol de **Oneşti** (Unceşti, comuna Zăpodeni, Vaslui), Vicol şi Râşco de **Băneşti** (Buneşti, comuna Buneşti-Avereşti, Vaslui), Andonie, Gavril, Necoară, Gligorie şi Andronic de **Grozeşti** (comuna Grozeşti, Iaşi), Hilip de **Poponeţi** (sat în braniştea Bohotin, Iaşi), Ştefan Faurul şi Trofin de **Trăisteni** (?), Simion de **Ţoţorea** (Ţuţora, comuna Ţuţora, Iaşi), Ursul, Zbiroae, Toader şi Ipatie de **Slobodzia** (Slobozia Zberoaei sau Zberoaia, comuna Bălăureşti, raionul Nisiporeni, Moldova), au arătat pe unde au fost semnele uricului… şi dintr-acele semne, mai este loc de branişte de hotarul Măriei Domniei Tale, până la hotarul **Podolenilor** (de Sus şi de Jos, comuna Cozmeşti, Iaşi) şi până unde le spune hotarul Bohotin… Şi s-au ales dinte aceşti oameni Toma cel bătrân de la prisaca Hăbăşascăi, Toader Paşco cel bătrân de Coropceni, Rusul din Cozmeşti, Ifrim cel bătrân de la prisaca căăminarului, Gligorie Budzea şi Macovei – vânătorii,

---

[2214] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 159, pp. 181, 182

care au zis, cu sufletele lor, că ajunge hotarul Podolenilor până în zarea Dealului Bohotinului; mai jos nu se coboară… Iar cum s-au jeluit Podolenii înaintea Domniei Tale, n-a fost luat vistiernicul Buhuş nimic din hotarul Podolenilor, numai cât au scris în uric”[2215].

1663, aprilie 9: Întărit de Evstratie Dabija voievod mănăstirii lui Ion vodă din ţarina Iaşilor, care primeşte ispisoc pentru „un sat, anume **Rânzeştii** pe Prut, în ţinutul Fălciului, cu toate bălţile sale şi cu jumătate din **Hărceata** (Hereşti pe Moldova, în hotar cu Cârsteşti şi Miroslăveşti[2216], Iaşi), în semne, şi alt sat, anume **Avereştii** pe Cracău, în ţinutul Neamţului, cu mori pe Cracău… satul **Selicicănii**, cu loc de moară în apa Başăului, în ţinutul Dorohoiului, ce a fost supus ocolului târgului Ştefăneşti… / Şi tij (ls fel) dăm mănăstirii satul **Nicoreştii** pe Cracău, în ţinutul Neamţului, cu mori în Cracău… a treia parte din satul **Ochinteştii** din ţinutul Sorocii, danie de la Nastasia Oproae, şi un sat anume **Ştorov** şi cu loc de mori pe Cracău, ce-i în ţinutul Neamţului, care a fost drept domnesc, supus ocolului târgului Petrei… şi aşijderi satul **Pârliţii** în ţinutul Sorocii, danie de la Lepndari vameşul, cu limbă de moarte… 510 stânjeni din satul **Mierăeştii**, care vine în ţinutul Tecuciului, pe apa Bârladului, şi altă parte din acelaşi sat Mierăeştii, câtă se va alege lui Macarie, fiul lui Neagul, pe care au cumpărat-o monahii drept doi boi şi un cal, preţuit drept 14 galbeni ungureşti… tij (la fel) jumătate din satul **Coropceni**, pe gârla Scumpăi, ce este

---

[2215] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 476, pp. 535, 536

[2216] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p.120

în ţinutul Iaşului, miluire de la Ionaşco Coropcă şi de la Tărauca… jumătate de sat **Fetioneştii** şi jumătate de sat **Coţmăneştii**, cu vad de moară în Jijia, ce-i mai jos de Stânca, în ţinutul Iaşului, aproape de hotarul Posadnicilor… şi loc de 14 dughene în târgul Iaşii, cu loc de pivniţă în uliţa nouă”[2217].

1899: „**Coropceni**, sat în judeţul Vaslui, plasa Crasna, comuna Ciorteşti, spre nord de satele Deleni şi Ciorteşti. E situat pe dealul Coropceni, prin marginea căruia trece șoseaua naţională Iaşi-Vaslui, și pârâul Cornari, ce se varsă în Vaslueţ. Are o suprafață de 1.538 hectare, ale locuitorilor clăcași, și 1.043 hectare proprietate a statului, în care intră şi pădurea ce este spre nord, pe o întindere de 529 hectare și care se împreună, la nord, cu pădurea din Poiana Cârnului, iar la est, cu pădurea Covasna, din judeţul Fălciu. Are o populaţiune de 190 familii sau 573 suflete, din care: 4 familii evrei, cu 20 suflete, și 16 familii ţigani, cu 60 suflete. Este o biserică, făcută de Ioan Beceriu, pe la 1845, deservită de un preot şi un eclesiarh. Sunt 4 cârciumi. Vite sunt: 285 vite mari cornute, 25 cai, 500 oi, 3 capre şi 39 râmători. Locuitorii posedă: 32 pluguri, 42 care cu boi şi 9 căruţe cu cai. Sunt 80 stupi de albine”[2218].

2217 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 180-188

2218 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 666

COROTENI

(pe Bârlad, apoi Olăneşti, lângă Gura Idrici, Vaslui).

1546, aprilie 8: Întărit de Petru (Rareş) voievod fraţilor Olan, Muşa şi Stana, şi unchilor lor Ionaşco, Ilie surorilor lor, fetele Stanei, şi lui Dragoş şi nepotului său Mănăilă, aşijderi lui Ion şi Simion, care cumpără, cu 300 zloţi tătărăşti, de la Toma Hrană sin (fiu) Ştefan Hrană vornicul, „jumătate de sat de **Coroteni** (pe Bârlad, apoi Olăneşti, lângă Gura Idrici[2219], Vaslui), ce sunt pe Bârlad, jumătatea din sus”[2220].

COROVIA

(lângă Mihalcea, Bucovina, Ucraina).

Un laz „numit Onica”, aflat la confluenţa pâraielor Pietrosul şi Corovia este menţionat în hotarnica Mihalcei din 4 octombrie **1732**, ca moşie a mănăstirii Puna.

[2219] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 68

[2220] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XVIII, Iaşi 1927, pp. 206-208

1772: Recensământul lui Rumeanţev[2221], din 1772-1773, înregistrează la Corovia „34 – toată suma caselor”, însemnând 9 scutelnici ai paharnicului STURZA (Ion sin TOADER, Grigoraş brat ego, Dumitraşcu brat ego, Toader rus, Andrei CIUMAK, Ion CIMPOEŞ, Gavril zet CIMPOEŞ, Vasile CHIPER şi Vasile HALUNGA), 13 scutelnici a starostelui cernăuţean HERESCU, fratele episcopului de Rădăuţi (Georgii zet HALUNGĂI, Neculaiu dohotar, Ştefan sin rotar, Toader sin GABUR, Andrieş zet HALUNGEI, Ion zet PĂLADE, Toader HALUNGA, Pălade sin GORCEA, Vasile merticar, Andrei rotar, Sandul a babii, Tudose rus şi Mihălache rotar), 6 scutelnici ai capichihaii (Ion sin rotar, Simion SPÂNU, Grigoraş rus, Tănasă sin GABOR, Neculaiu rus şi Ion MANEGA), 3 scutelnici ai mănăstirii Putna (Ion morar zet PEPELE, Georgii HALUNGA prisăcar şi Iftemii GABUR) şi 3 scutelnici ai paharnicului LIMBO (Ursul CIOLAC, Ştefan brat Andrieş şi Petre rus).

1774: Aflat pe pârâul Corovia, mai jos de Mihalcea, între Cuciurul Mare, Voloca, Molodia şi Ceahor, în sud-estul Cernăuţilor, satul Corovia avea, în 1774, 29 familii ţărăneşti, numărul lor sporind la 32, în 1775, şi la 170, în 1784.

În **1843**, biserica Sfântul Mihail din Corovia, înălţată, în 1818-1822, de Petru GABORA, şi sfinţită în 1824, cu 932 enoriaşi, era slujită de preotul administrator Petre VORONCA. În 1867, a fost ridicată o biserică nouă, hramul fiind schimbat (Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril). În 1876, cei 1.274 enoriaşi erau păstoriţi de parohul Ştefan NICHIFOROVICI. În 1907, paroh era

---

[2221] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 380

Nicolai MITROFANOVICI, născut în 1840, preot din 1873, paroh din 1886, cantor fiind, din 1878, Ieremie BUZDUGAN, născut în 1851.

1857: În Corovia funcţiona, din 1857, o şcoală cu 4 clase[2222], ceea ce înseamnă 4 x 30 = 120 şcolari.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Cernăuţi – **Curtea regională din Cernăuți**: Cernăuţi, Ceahor, Hliboka, Camena cu Spaski, **Corovia**, Cotul Bainski, Cuciurmare, Ludi Horecea Camerale cu Mănăstioara, Lucaviţa, Mihalcea, Mihuceni cu Kicera, Molodia cu Franzthal și Derelui, Ostriţa, Preworokie, Stăneştii de Sus pe Siret, Stăneştiii de Jos pe Siret, Poienile, Tărăşeni, Trestiana sau Dimka, Voloca Camerale pe Siret, Zurin”[2223].

1907: „Duminică, 28 mai, la oarele 11 a. m., a fost dl Cuparencu, candidat de deputăţie ţărănească, la Corovia şi, înaintea unui public numeros numai de 13 oameni, şi-a dezvoltat, a doua oară, programul său, însă oamenii nu prea credeau în vorbele sale amăgitoare şi se uitau unul, la altul, şoptindu-şi la urechi: „Oare să nu fie dl acesta cumva surd, de răcneşte aşa de tare?”. Norocul domnului deputat ţărănesc a fost un om, adus anume cu sine până la jităria satului, de unde, apoi, venind pe jos la adunare, a intrat tocmai în momentul critic, când corovienii porneau spre uşă, să meargă pe acasă, sătui de

---

2222 *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 14, 1876 p. 23, 1907 p. 50

2223 *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

atâtea făgăduinţe seci şi fără rost. Dl candidat, văzând pe bietul om, îl salută şi, şiret la cap, ca să nu-l priceapă oamenii, îi zice: „Bine c-ai venit, ia spune dumneata acestor oameni cine-s eu, deoarece dumnealor au auzit numai rău de mine; spune-le, te rog, tot ce ştii, iacă, eu merg afară”. Şi credeţi că dl candidat a mers afară ? Nu, s-a temut să nu spună adevărul despre dânsul şi n-a ieşit afară, măcar că cuciureanul era adus anume cu sine. Acesta se scuză, că n-a abătut anume prin Corovia, ci nevoia a voit, că-n zori de zi, i-a fugit un cal, apucând câmpii şi el, luându-se după cal, l-a aflat aflat în Corovia. Atunci îl întreabă un corovian mai hazliu: „Cum aşa, tocmai aici, la adunare, l-ai aflat? Îi gras şi face mult?”. „Da”, răspunde cuciureanul şi, râzând, arată cu degetul spre cal... „Şi face mult, o sută de lei”. „Bravo!”, strigă oamenii şi cu aceasta au început a ieşi afară, căci le era lehamete de atâta glumă, iară dl candidat privea pe urma lor, cum mergeau repede, parcă spaima pădurii îi păştea din urmă. Corovieni, fiţi pe pază, fiindcă acest domn, ce îmblă stingher ca cucul, îi părăsit de toţi românii, n-are pe nimeni, să nu vă aibă nici pe voi!”[2224]. „Înaintea a vreo 100 poporeni, şi-a dezvoltat dl consilier Dr. Constantin Isopescul-Grecul, în 5 aprilie, programul de deputat, în comuna Corovia. Dl Isopescul a fost viu aclamat şi întreaga adunare s-a exprimat definitiv contra candidaturii dlui Cuparencu. Adunarea a primit cu însufleţire candidatura dlui Dr. IsopesculGrecul”[2225]. „În scopul zidirii casei naţionale din Broscăuţii Noi, s-au îndurat de

[2224] *Apărarea Naţională*, Nr. 33 şi 34, Anul II, sâmbătă 4 mai stil nou 1907, p. 3
[2225] *Apărarea Naţională*, Nr. 26, Anul II, duminică 7 aprilie stil nou 1907, p. 2

au colectat şi chiar singuri au ajutat următorii domni şi doamne: Lista Nr. 13, încredinţată onoratei societăţi academice „Dacia”: Domnişoara **Maria Zazonti**, **învăţătoare în Corovia** 1 coroană, dl Loghin Costantin, gimnazist superior 1 coroană, părintele **Nicolai Mitrofanovici**, **paroh în Corovia** 10 coroană, domnişoara **Fevronia Mitrofanovici**, 8 coroane”[2226].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Corovia**, comună rurală, districtul Cernăuţi, aşezată pe valea pârâului cu acelaşi nume, afluent al pârâului Derehlui, între comunele Ceahor şi Voloca. Suprafaţa: 11,02 kmp; populaţia: 1.481 locuitori, parte români, parte ruteni de religie gr. or. Este aşezată lângă drumul principal Cernăuţi-Siret, din care pleacă 2 drumuri districtuale, unul la Mologhia şi altul la Voloca; nu departe e şi linia ferată Cernăuţi-Hliboca. Are o şcoală populară, cu 2 clase, şi o biserică parohială cu hramul „Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril”. Această localitate s-a înfiinţat pe teritoriul comunei Cuciur-Mare şi aparţinea, la 1776, mănăstirii Putna. La 1497, regele polon Albrecht făcu aci revista armatei sale şi, la 1581, a fost loc de luptă cu tătarii. Populaţia se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor. Comuna posedă 760 hectare pământ arabil, 109 hectare fânaţuri, 14 hectare grădini, 151 hectare islaz, 14 hectare pădure. Se găsesc 91 cai, 488 vite mari, 564 oi şi 303 porci. **Corovia, pârâu**, izvorăşte de sub dealul Spasca, în apropierea comunei Mihalcea, şi, alimentat de pârâiaşele Spasca, Cecina, apoi Camena şi Vâlcoveţul, se

---

[2226] *Apărarea Naţională*, Nr. 68 şi 69, Anul II, duminică 15 septembrie stil nou 1907, p. 5

varsă în pârâul Derehlui, lângă comuna Corovia, districtul Cernăuţi"[2227].

1910: Sat în toatalitate românesc, şi în 1910, Corovia avea, în 1890, 1.481 locuitori. Primar era Vasile Chiperi, paroh – Nicolai Mitrofanovici, învăţător – Dionisie Paulovici, iar cantor bisericesc – Ieremie Busdugan. „Domnul preot Mihai Dolinschi din Frătăuţul Vechi a fost numit paroh la Corovia"[2228].

1914: „Viena, 24 august (K.B.). Atacul unei armate ruseşti de 20.000 de oameni, în partea cea mai mare călăreţi, asupra graniţei Bucovinei… Lumea agitată se îngrămădea pe la trăsuri, întrebând mirată: „Ce se întâmplă?". „O început bătaia", răspundeau femeile prin plâns. Ruşii intrară în Boian şi se apropiau spre Mahala. Pe la 10 ceasuri, toloacele oraşului erau pline de trăsuri ţărăneşti. Multe dintre ele apucară spre Corovia, Ceahor sau Voloca, unde aveau neamuri sau cunoscuţi. Ceilalţi rămâneau în voia întâmplării. De pe dâmburi, se desluşeau înfiorătoarele bubuituri de tunuri, iar cei cu ochi mai buni vedeau focul şrapnelelor şi al granatelor, crăpând pe coasta dintre Boian şi Mahala. Lupta fierbea pe întreaga întindere dintre Boian şi Toporăuţi"[2229]. „La Mahala, Corovia, Cuciur, Nepolocăuţi şi Stroinţa au avut loc, în zilele de 11 şi12 septembrie, lupte între câteva detaşamente ruseşti şi austriece… Armata rusă s-a fortificat la Mihalcea şi Camenca… Ca comandant rus al oraşului

---

[2227] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 73

[2228] *Revista Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 2, Anul I, 7 decembrie 1910, p. 14

[2229] *Foaia Poporului* – Cernăuţi, apud *Românul*, IV, nr. 182 din 21 august / 3 septembrie 1914

Cernăuţi a fost numit Navrotzchi, în locul căpitanului Korabuki”[2230].

1914-1918: Au depus obolul de sânge pentru Bucovina „infanteristul **Dumitru Bogdan**, Corovia, Regimentul 22, rănit”[2231]; „**Dimitrie Bolesiuc**, fiul lui Ion, născut la 18 mai 1879, în **Ceahor,** în timpul din urmă domiciliat în **Corovia**, a fost înrolat, la începutul războiului, în Regimentul 58 Infanterie şi a a luat parte la luptele în contra ruşilor, în Galiţia. Acolo ar fi murit, în toamna anului 1915, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se dispune, la cererea soţiei sale, Dochiţa Bolesiuc, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut”[2232]; „**Simion Bolesiuc**, fiul lui Ion, născut la 18 mai 1879, în **Ceahor**, la timpul din urmă domiciliat în **Corovia**, a fost înrolat, la începutul războiului, în Regimentul 58 Infanterie şi a luat parte la luptele în contra ruşilor, în Galiţia. Acolo ar fi murit, în toamna anului 1915, după cum afirmă martorii. Fiind deci probabil decesul, se dispune, la cererea soţiei sale, Dochiţa Bolesiuc, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut”[2233]; „**Ioan a lui Procopie Pisariuc**, născut în **Corovia**, la 3 iulie 1879, ar fi murit, la o săptămână înaintea Paştelui ortodox 1919, în Petro-Pavlosk, Rusia, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea lui Alexa şi Toader a lui Procopie Piusariuc şi a soţiei dispărutului, Aniţa Pisariuc a lui Ion, născută

[2230] *Ce se petrece la graniţă*, „Adevărul” din 2 septembrie 1914
[2231] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 182, 4 iunie n. 1916, p. 8
[2232] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 80, Cernăuţi în 7 Noemvrie nou 1919, pp. 3-12
[2233] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 80, Cernăuţi în 7 Noemvrie nou 1919, pp. 3-12

Deliţoi, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[2234]; „**Toader a lui Ilie Babii**, născut în **Corovia**, la 1 august 1888, a plecat, în 11 noiembrie 1914, la război şi, de atunci şi până în prezent n-a sosit nici o ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Samfirei Babii, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[2235]; „**Lazar a lui Kozma Holunga**, născut la 20 aprilie 1889, gospodar, cu ultimul domiciliu în **Corovia**, a fost mobilizat, în august 1914, la serviciul militar şi ar fi murit, în octombrie 1914. De la 16 octombrie 1914, lipseşte orice ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Mariei Holunga, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[2236].

1916: Printre „Soldaţii de la Arbeiter Abtig I/41” (geniştii), care au contribuit la ajutorarea camarazilor invalizi şi a orfanilor de război, se numără şi „**Fleondra Lazăr**, Corovia, 1 coroană”[2237].

1919: Din Comisiunea agrară de ocol Cernăuţi făcea parte, ca locţiitor, „**Vasile Nichită**, agricultor Corovia”[2238].

1920: „**Deriziune de expropriere No. 109/20**. Deciziunea comisiunii agrare de ocol Cernăuţi, cu care s-a decis exproprierea corpului dominical fasc. No. 437, **Corovia**, din registrele fonciare pentru moşiile bucovi-

---

[2234] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 19, Cernăuţi, 1 iulie nou 1921, pp. 244-254
[2235] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 10, Cernăuţi 22 martie nou 1921, pp. 112-117
[2236] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 4, Cernăuţi 10 februarie nou 1921, pp. 38-49
[2237] *Românul*, Nr. 25, Anul VI, joi 17/4 februarie 1916, p. 5
[2238] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

nene, în suprafaţă de 10 ha 20 a 30 mp, proprietatea Fondului bisericesc ort. or., în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[2239].

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[2240], următorii învăţători şi învăţătoare: Istrate I. Gheorghe, comuna **Corovia**, jud. Cernăuţi, media 8,83”.

COSCOV

(„unde au fost şezut fiii lui Cosco, Coscov, raionul Călăraşi, Moldova).

1546, mai 27: Întărit de Petru Rareş voievod Ilcăi şi surorilor ei Anuşca, Maria şi Marghita, fetele Nastei, verei lor Agahia, fata lui Toader Vacă, şi nepoatei lor Anghelina, fata lui Lazor Crasneş, toţi nepoţii lui Mile călugărul, ale cărui proprietăţi le moştenesc, prin mama lor Nastea, şi primesc urice pentru „o selişte, unde-i iaz, la Cornul Bâgului, unde au fost şezut fiii lui Cosco (**Coscov**, raionul Călăraşi[2241], Moldova), altă selişate, **Vratcovea**, unde a fost Rujici, în capătul de sus al Culisovei, **Cusăuţii** (sau Cuscouţi, Cuscovţi, raionul Or-

[2239] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi, 21 iulie nou 1921, pp. 69, 70

[2240] *Monitorul Oficial,* Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552

[2241] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 68

hei[2242], Moldova), la Dnistru, un heleşteu şi satul **Săseanii** („unde a fost Laur”, sat pe Botna, la gura Volcineţului şi a Cotovţei, raionul Kotovsk[2243], Moldova)”[2244].

COSITEŞTI

(pe Cobâle, ţinutul Romanului, Neamţ).

1546, mai 2: Întărit de Petru (Rareş) voievod Micăi, fata Niagului Mălai, şi vărului ei primar Avraam, care primesc ispisoc „din dresul de întărire ce au avut de la Ştefan (cel Tânăr) voievod, un sat anume **Cositeştii**, ce sunt pe Cobâle, şi satul **Cosăţenii** (sau Cosiţeni pe Zeletin, lângă Galbeni şi Voinov[2245], Galaţi, ce sunt pe Zeletin, din jos de Galbeni”[2246].

[2242] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 77
[2243] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, pp. 224, 225
[2244] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 98-100
[2245] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 68
[2246] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XVIII, Iaşi 1927, pp. 219, 220

COSIŢENI

(comuna Podu Iloaiei, Iaşi).

1600, martie 20: Zapisul marilor boieri, în care mărturisesc cum au venit „Ursul şi fratele său Gligorie din **Cosiţiani**, nepoţi Voicăi, stănepoţi Eremiei, şi au vândut din a treia parte din satul **Obârşia** şi din satul **Măleşti**, a cincea parte din ambele sate, dar din partea Eremiei, ce se va alege, pentru 10 taleri, prietenului nostru Ionaşco, vătav de visternicei”[2247].

1632, septembrie 21: Porunca lui Alexandru Iliaş voievod, dată lui Alexa din **Popeşti** (comuna Popeşti, în Cârligătură, Iaşi) şi lui Todoran şi Savul din **Cosiţeni** (comuna Podu Iloaiei, Iaşi), după ce s-au jeluit vornicul Ionaşco Jorea şi popa Gligorie din **Iaşi** că au „ocină în sat, în **Rădeni** (lângă Buznea şi Târgu Frumos, Iaşi)… iar fraţii Dănilă şi Vasile, şi Mihăilă Unbraru şi alţi răzeşi, care au ocină acolo, nu le lasă părţile ce le-au avut şi cosesc în toţi anii şi împresoară partea de ocină ce li se vine acolo, şi ei au ocină cât şi dânşii… voi să strângeţi oameni buni, megieşi, de să socotiţi şi să alegeţi toate părţile, pe 4 bătrâni, şi cine ce a cumpărat, să le faceţi cărţi de la voi şi de la oameni buni”[2248].

[2247] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 99, 100

[2248] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 219, pp. 277, 278

1637, iulie 5: Întărit de Vasile Lupu voievod, prin ispisoc de judecată, fostului vistiernic Gheorghe Roşca, după ce fusese pârât de faţă de Chirilă, Ştefan, Lupul şi alte rude şi răzeşi ai lor din **Româneşti** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), „pentru nişte părţi de ocină ce a cumpărat din satul **Ivoeşti** (comuna Podu Iloaei, Iaşi), pe Bahlui, în ţinutul Cârligăturii… Roşca vistiernic a adus înaintea domniei mele oameni care i-au vândut acele părţi de ocină din acest sat Ivoeşti, anume Moiseiu din Româneşti, Ţâgan, Vasile Bodorcea, Marco şi Pavel… iar ei au spus că au mers pe la toate rudele lor şi au dat de ştire, şi nimeni dintre ei nu voia să cumpere. Şi a adus şi mărturie, oameni buni şi slugi ale domniei mele, anume Ivan, Văsian şi Miera din **Mădârjeci** (Mădârjeşti, comuna Bălţaţi, Iaşi), Machidon, Chirilă, Pătraşco şi Tofan din **Cudreşti** (înglobat în Bălţaţi, comuna Bălţaţi, Iaşi), Silion din **Vlădeşti** (comuna Stolniceni-Prăjescu, Iaşi), Gricea din **Cosiţeni** (comuna Podi Iloaiei, Iaşi), din Cârligătura, care au mărturisit că au umblat acei oameni, care au vândut lui Gheorghe Roşca, pe la toate rudele lor şi le-au dat ştire, iar n-au vrut să cumpere părţile pe care acum vor să le întoarcă”[2249].

1643, iulie 23: Chelsie, fata lui Grozav din **Cosiţeni** (comuna Podu Iloaiei, Iaşi), femeia Cornei, vinde lui Ionaş Jore, „partea mea ce se va alege din sat de **Iugani** (lângă Podu Iloaiei, Iaşi)… / Şi în tocmeală au fost Ursul, tatăl Ghenei, Ghine temnicerul, Stoica temnicerul, Istratie izbaşă de Ţara de Jos, ce am fost la închi-

[2249] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 145, pp. 134-136

soare, Îndreiu, feciorul Grecului ot Lăpuşna şi Ionaşco Buhuş”[2250].

1643, iulie 23: Zapisul marilor boieri în care mărturisesc cum au venit Boghea şi Chelsia, fetele lui Grozav din **Cosiţeni** (comuna Podu Iloaiei, Iaşi), şi au vândut lui Ionaşco Jorăi, partea lor ce se va veni din sat de **Iugani** (lângă Podu Iloaiei, Iaşi), din a patra parte, jumătatea a doi fraţi, anume Boghea şi Chelsiia. / Deci eu, Boghea, femeia lui Toader Boghiul, am vândut lui Ionaşco Jorea partea mea din Iugani, drept o vacă cu viţel şi 11 zloţi bătuţi. Şi moşia şi cumpărătura tatălui nostru Grozav, eu, Chelsiia, femeia lui Cornei, am vândut-o lui Ionaşco Jorea drept o iapă cu mânz şi un cal bun”[2251].

1774, mai 26: Satul **Cosăţenii**, ţinutul Cârligăturii, ocolul de Sus, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2252]**: Toată suma caselor: 5**. Scădere rufeturi, însă 5: 1 popă, 2 mazili, 1 postelnicel, 1 slugă. / **Rufeturi**: Popa Ion / Manole Giubeiu, mazil ot (din) Iaşi / Iani, mazil ot Hârlău / Ianachi Canano, postelnicel / Ilia, sluga stolnicului Sandului Ilia.

1899: „**Cosiţeni**, sat în marginea dinspre est a comunei Sârca, plasa Cârligătura, judeţul Iaşi, situat pe podiş, la sorgintea pârâului Cosiţeni, pe o întindere de 4.000 hectare. Are o populaţie de 25 familii sau 108 locuitori, fără deservenţi. Vite sunt: 604 capete, din care:

2250 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 137, p. 132

2251 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 138, p. 133

2252 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 470

211 vite mari cornute, 12 cai, 108 oi, 15 capre și 182 râmători”[2253].

COSIȚENI

(sau Cosiţeni pe Zeletin, lângă Galbeni
şi Voinov, Galaţi).

1546, mai 2: Întărit de Petru (Rareş) voievod Micăi, fata Niagului Mălai, şi vărului ei primar Avraam, care primesc ispisoc „din dresul de întărire ce au avut de la Ştefan (cel Tânăr) voievod, un sat anume **Cositeştii**, ce sunt pe Cobâle, şi satul **Cosăţenii** (sau Cosiţeni pe Zeletin, lângă Galbeni şi Voinov[2254], Galaţi), ce sunt pe Zeletin, din jos de Galbeni”[2255].

1774, iunie 26: Satul **Slobozia Cosăţeni**, cu liuzi din Cernica, ţinutul Tecuciului, ocolul Zeletinului, după recensământul lui Rumeanţev[2256], avea **toată suma caselor 55**. Scădere rufeturi 22: 10 lumânărari isprăvniceşti, 10 nevolnici, 1 slugă, 1 popă. Rămân birnici 33. / **Birnici:** Toader, ce a fost bejenar de la Blânzi / Ioniţă Ştefăniţă, ce a fost al Răducanului Batin / Negoiţă, la fel /

[2253] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 668

[2254] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 68

[2255] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XVIII, Iaşi 1927, pp. 219, 220

[2256] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 604, 605

Radu, holtei cu mamă, la fel / Luca, la fel / Ion Lungul, la fel / Trofin frate lui Domnişor, la fel / Ion Domnişor, la fel / Mihai, văcar, la fel, ce a fost a Răducanului / Ştefan a Condrii, holtei cu mamă, la fel / Ştefan Ştefăniţă, ce a fost al Lupului Batin / Vasili Ignat, ce a fost al lui Constantin Batin / Ion, trăistar, la fel / Iordachi Sturzul, ce a fost al dumisale logofetesei Catrinei Pălădoai / Antohii, ce a fost al dumisale hatmanului Razu / Manolachi Ilii, ce a fost al dumisale jitniceroai Maricăi / Ion, rotar, ce a fost la Bătinesii / Ioniţă, la fel / Petria, ce a fost al Mogâldii / Toader, ce a fost al dumisale stolnicului Costandachi / Gheorghi Darii, ce a fost al lui Manolachi Conachi / Tănasi Darii, la fel / Apostol, ce a fost al lui Ţarălungă / Gheorghi, bejenar, ce a fost al popii lui Fuică / Ion Papuc, ce a fost birnic la Ţăpul / Toader Cotlon, ce a fost al dumisale spătarului Cuzei / Costantin Codrian, la fel / Dumitru Codrian, la fel / Lupu Ghidioi, holtei cu mamă, la fel / Toderaşcu, bejenar, ce a fost al lui Cârjău / Toader Chiosa, ce a fost birnic la Negrileşti / Andronachi, bejenar / Ştefan Bobălău, ce a fost al dumisale spătarului Cuzei. // **Rufeturi:** Neculai, lumânărar isprăvnicesc / Ion, bejenar, la fel / In (alt) Ion, bejenar, la fel / Miron Pătrăşcan, la fel / Constantin, lumânărar isprăvnicesc / Condrachi Gogul, grădinar, la fel / Constantin Ghinia, nevolnic / Ion Uncheş, nevolnic / Ghiorghi Răiz, nevolnic / Constantin Musteaţă, nevolnic / Uncheş Vişan, nevolnic / Ion, morar, nevolnic / Ion socrul Domnişorului, nevolnic / Tacul, nevolnic / Chiriac, nevolnic / Vasile Bâia, sluga lui Costandin Conachi / Grigoraş, lumânărar isprăvnicesc / Ion Vârlan, la fel / Ursul, la fel / Gavril, la fel / Niagu Uncheş, nevolnic / Popa Mitrofan.

1899: „**Cosiţeni**, sat, face parte din comuna Brăhăești, judeţul Tecuci. Situat pe coasta dealului cu acelaşi nume, la nord-estul comunei, 3 km și 16 m departe de reşedinţa comunei. Are o populaţiune de 43 familii, cu 165 suflete, locuind în 41 case. Copii în vârstă de şcoală sunt 10 (5 băieţi şi 5 fete). Are o biserică, cu hramul Sfinții Voevozi. Este făcută de un călugăr, ce se numea Baia, și care este îngropat aici. Aici a fost schit de călugări. Pe la 1800, era numai o pădurice; satul s-a înfiinţat pe 1808. Biserica cea veche s-a dărâmat. În locul ei, obştea locuitorilor a făcut alta, în anul 1881”[2257].

COSMĂNEŞTI

(sat pe Tutova, comuna Pogana, Vaslui).

1439, iulie 30: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi fraţilor Oană Roşca şi Cojea Pătru, care primesc uric pentru „satele pe Tutova, anume: Călimăneştii, unde este Ion, mai sus de Laleşti, şi, mai jos, **Coţmăneştii, unde a fost Coţman**, şi, mai jos, Coleşăua, unde au fost Hodco şi Măciucă, seliştea lui Brătan, şi unde a fost moara lui Brătan să-şi facă moară, şi prisaca lui Micşin, pe Pârâul Sec, şi, mai jos, un loc să-şi adune fân, alt loc… mai sus de Lungani, anume Fântirele … Iar hotarul acestor sate să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac.

[2257] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 668

Iar hotarul pustiilor să fie cât vor putea folosi îndestul”[2258].

1676, octombrie 6: Sofiica, fata Zahariei din Ghergheşti, dăruieşte „nepoţilor mei, feciorii Acsiniei, lui Gavril şi Mălancăi… partea mea de moşie din satul **Ghergheşti**, şi din satul **Zmianie**, şi din **Români**, de pe apa Smilei, şi din satul **Strâmba** şi din **Coţmăneşti**, de pe apa Tutovei, şi din satul **Donceşti**, de pe apa Covurluiului… dinaintea preotului Ştefan, Dionisie călugărul, Gheorghe feciorul lui Maftei Biniei şi Petre feciorul lui Andrei de **Ghergheşti**, Irimia feciorul lui Constantin Giuncu de **Tătăreni**, Iosip de **Oneşti**, şi alţi mulţi”[2259].

COSMINUL

(în Molodia, Bucovina, Ucraina).

Satul care dă numele codrului legendar, pe care polonii aveau să-l numească „înspăimântătoarea Bucovină”, Cosminul, „care acum se numeşte Molodia”, cum declara egumenul Putnei, în 1782, a fost dăruit mănăstirii Putna, drept selişte pustie, în **3 aprilie 1488**.

1488: Mănăstirii Putna în revenea „Venitul întreg pe ceară din oraşul Siret, cu morile lui, cu vama cea mică din Vicov, şi satul **Cozminul**, cu uricul din 3 aprilie 6996

[2258] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 199, pp. 281-283

[2259] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 71, pp. 117, 118

(1488)”[2260]. „Uric scris pe sârbie, de la fericitul ctitor Ştefan voevoda, cum au miluit sfânta mănăstire Putna, cu teascul cerii din târgul Siretului, şi cu 6 boştinare, şi cu morile din târgul Siretului, şi cu sladniţa, şi cu vama cea mică ot Suceavă, ci iaste în Jicove, şi cu satul **Cozminul**, din anii 6996 (1488), Aprilie 3”[2261].

1497: Bătălia de la Codrul Cosminului, descrisă de Grigore Ureche, a dat celebritatea locurilor pentru totdeauna. „Într-aceia Albriht, craiul leşesc, fiind de inimă rea bolnav, a dat semn de întors înapoi, de care semn erau toţi bucuroşi să-l auză, să să întoarcă de la atâta flămânziciune la casile lor. Şi în 19 zile ale lui octombrie (1497), joi, s-a întors craiul de la Suceava şi s-a apucat de cale. Ci nu s-a întors pre calea pre unde venise, ci pre altă cale, pre unde era ţara intreagă, spre Codrul Cozminului. Simţind, deci, Ştefan vodă că craiul n-a luat urma pre unde venise, ci spre codru, îndată au trimis după dânsul de l-au pohtit să nu ia pre aceia cale, spre codru, ci pre urmă, pre unde venise, că făcând într-alt chip, văzând ţara paguba ce să va face de oastea leşască, nu vor răbda, ci vor vrea să-şi apere ale sale, de unde toate să vor aţâţa de iznoavă spre vreun lucru rău, carile va strica şi pacea. Ci craiul mai bucuros fusese să meargă di dereptul, să iasă în ţara sa şi n-au băgat în samă, ci ş-au păzit calea spre Codrul Cozminului. De care lucru fiind înhierbântat Ştefan vodă de război, socotind că are vreme de a-şi răscumpăra strâmbătatea sa dispre cela ce nu numai pacea cea veche o au călcat-o, care avusese

---

[2260] Dan, Dimitrie*, Mănăstirea şi comuna Putna*, Bucureşti 1905, p. 19

[2261] Dan, Dimitrie*, Mănăstirea şi comuna Putna*, Bucureşti 1905, p. 191

domnii Moldovei cu craii leşăşti, ce şi jurământul şi şi pacea ce legase atunci, de curând, aşezându-să să să întoarcă pe urmă, pre unde şi venise, deci îl aţâţa ajutoriul ce-i venise di pretitindirilea şi oastea sa toată gata strânsă şi odihnită, văzând dobânda di pre cei flămânzi şi slăbiţi, a trimis înainte ca să apuce calea la Codrul Cozminului, să săciuiască pădurea, să o înţineaze, ca să o poată porni asupra oştii, dacă vor intra în pădure. Iară el, cu toată oastea, a intrat după dânşii şi cu doao mii de turci. Şi, a patra zi, i-a ajuns în pădure, joi, octomvrie în 26 de zile, luând ajutoriu pre Dumnezeu şi cu ruga Preacistii şi a sfântului marelui mucenic Dimitrie, şi, lovindu-i de toate părţile şi oborându copacii cei înţinaţi asupra lor, multă oaste leşască a pierit, unii de oşteni, alţii de ţărani, că le coprinsese ca cu o mreajă calea, alţii de copacii cei înţinaţi. Aşa pierzând puşcile, lăsând steagurile care toate le-a adunatu Ştefan vodă şi ei cine cum au putut, în toate părţile s-au răşchirat prin păduri, de au scăpat puţini afară. Şi însuşi craiul cu puţini rămăsese, strângându-să s-au adunatu într-un ocol, la sat, la Cozmin. Şi de acolo, bulucindu-să, au tras spre Cernăuţi. Iară oastea lui Ştefan vodă, cu dânşii mergându împreună, să bătiia şi să tăia. Ci şi acei puţini, ce ieşisă din codru, n-ar fi scăpat, de nu s-ar fi încurcat ai noştri în carăle crăieşti şi în carăle altor boieri, de le-au dat vreme de au ieşit. Şi acolea veni veste lui Ştefan vodă, că vine şi altă oaste leşască, într-ajutoriu craiului. Atuncea au chiemat pre Boldur, vornicul, şi i-a dat lui oaste de ajuns şi a trecut Prutul împotriva acei oşti, sâmbătă sara. Şi duminică, dimineaţa, octovrie 29 zile, le-au dat războiu şi pre toţi i-a răsipit îndată şi i-a topit, cu ajutoriul lui Dumnezeu şi cu norocul lui Ştefan vodă, şi mare moarte şi tăiere s-a făcut atuncea în oastea leşască,

la locul ce să chiiamă Lănţeştii, satul. Şi nimica n-a ştiut craiul de venirea acei oşti, nici de pierirea lor. Şi într-aceiaş duminecă, trecând craiul Prutul, la Cernăuti, iarăşi fu lovit de oastea lui Ştefan vodă, de i-au răsipit şi i-au tăiat, de-abiia au scăpat însuşi craiul cu puţină oaste de a sa. Deci, trecând craiul spre ţara sa, pre multe locuri i-au lovit ai noştri, ales pre craiul, că mazurii, întorcându-să să dea războiu şi să apere pre craiul şi pre cei scăpaţi dintru acel pojar, au dat asupra lui Boldur, vornicul cel mare, pre carile îl trimisese Ştefan vodă împotriva acei oşti leşăşti, ce veniia într-ajutoriu craiului, şi mare moarte au făcut într-înşii. Şi la sat la Şipinţi puţini au scăpat din oastea de era strânsă pre lângă craiul. Deci craiul, cu multă nevoie strecurându-să, a tras la Sneatin şi, de acolo, a slobozit oastea pre acasă, de cătă rămăsese, iară el s-a dus la Liov".

1658: „Carte domnească de la Gheorghia Ghica voevoda, dată igumenului şi a tot soborul de la mănăstire Putna, să-şi cheme oameni străini pe Selişte din **Cozmin** şi din Cuciur, din anii 7166 (1658), mai 28"[2262].

1667: „Hotarnică pe satul **Cozminul**, de la Gavril vtorii (al doilea – n. n.) logofăt, din anii 7175 (1667), martie 15"[2263].

1686: Campania polonă în Moldova a fost descrisă, zi de zi, în jurnalul de campanie al lui Iacob Sobiecki, fiul cel mai mare al regelui. Conform jurnalului, oastea polonă a poposit, lângă Lujeni, în 26 iulie, zi de vineri, în care s-a postit, a doua zi regele mergând „s-a

---

2262 Dan, Dimitrie, *Mănăstirea şi comuna Putna*, Bucureşti 1905, p.191

2263 Dan, Dimitrie, *Mănăstirea şi comuna Putna*, Bucureşti 1905, p. 194

dus să vadă întăriturile pe care unii le numesc întăriturile regelui Albert (Ioan Albert, cel înfrânt la Codrii Cosminului); iar alţii – întăriturile genoveze”. În noaptea de sâmbătă, 27 iulie, trupele polone au ajuns „în împrejurimile localităţii Jucica, chiar la intrarea în Bucovina”[2264].

1734: „Carte domnească de la Constantin Nicolai voevoda, către Nicolai Costân, Staroste de Cernăuţi, şi Manole biv vel (fost mare – n. n.) căpitan, pentru că împresură Bainschii moşia **Cozminului,** să margă să hotărască, din anii 7242 (1734), ianuarie 12”[2265].

1739: „Carte domnească de la Grigorii Ghica voevod, către Manole biv vel căpitan, pentru Bainschii, că şi-au făcut casă şi slobozie pe locul **moşiei Cozminului**, să margă acolo şi să scoată pe oameni de pe locul mănăstirii, din anii 7247 (1739), ianuarie 10”[2266]. „Carte domnească de la Grigorii Ghica voevod, dată Arhimandritului Macarii şi a tot soborul de la sfânta mănăstire Putna, de apărat hotarul a trei sate, Cuciurul, **Cozminul** şi Ostriţa, despre Baranii (încasatorii de biruri – n. n.) din Cernăuţi, din anii 7247 (1739), martie 4”[2267].

1749: „Mărturie hotarnică de la Ioann Rapel, staroste de Cernăuţi, şi de la alţi boieri, cum au hotărât **Cozminul** şi Cuciurul, din anii 7257 (1749), mai 25”[2268].

[2264] *Călători*, VII, p. 421
[2265] Dan, Dimitrie*, Mănăstirea şi comuna Putna*, Bucureşti 1905, p. 192
[2266] Dan, Dimitrie*, Mănăstirea şi comuna Putna*, Bucureşti 1905, p. 192
[2267] Ibidem
[2268] Dan, Dimitrie*, Mănăstirea şi comuna Putna*, Bucureşti 1905, p. 193

1756: „Carte domnească de la Constantin Mihail Cehan Racoviţă voevoda, către Iordache Cantacuzino biv vel paharnic, Staroste de Cernăuţi, să margă la Cleşcăuţi, **Cozmin**, Cuciurul şi Ostriţa, **să îndepărteze hotarele mănăstirii Putnii**, din anii 7264 (1756), august 6”[2269].

1763: „Carte, mărturie, hotarnică, de la Anghirii vel ban, Staroste de Cernăuţi, şi de la alţi boieri, cum au hotărât **Cozminul**, de către Lucaviţa, din anii 7271 (1763), mai 15”[2270].

În **1775**, Cosminul, împreună cu Mologhia, cu care formează un sat, şi cu Ceahorul, avea 2 popi, 133 ţărani, 1 umblător, 1 arnăut şi 1 baran.

1781: „Sulzer caută şi locul satului Cuciurul Mare şi al Cozminului, cu vechea biruinţă. Acestea toate le spune el pentru a da de lucru „amatorilor germani de istorie şi antichităţi, care-şi au acum sălaşul în Bucovina” (p. 434). Se dă şi o întinsă hartă, care ar merita să fie retipărită. Ea e o reproducere, desigur, a hărţii oficiale ce i s-a comunicat. Dar Sulzer era să ne dea pentru Bucovina mult mai mult: însăşi istoria anexării, care nu se păstrează însă în manuscriptul său de la Braşov (copie la Academia Română, făcută, acum 15 ani, după intervenţia mea) / **N. Iorga**”[2271].

În 16 octombrie **1784**, mănăstirea Putna vinde satul Cosmin unor greci.

În **1843**, biserica Arătarea Maicii Domnului din Mologhia, sat care avea, încă din 1843, o şcoală trivială cu 6 clase, era slujită de preotul administrator Dimitrie

---

[2269] Ibidem

[2270] Ibidem

[2271] Iorga, Nicolae, *Note despre vechea Bucovină*, în *Revista Istorică,* I, No. 5, Bucureşti mai 1915, pp. 85-87

SEMACA, numărul enoriaşilor fiind de 2.040. În 1876, paroh era Vasile MANDICEVSCHI, preot cooperator fiind Constantin COCA, parohia numărând 3.090 creştini ortodocşi. În 1907, paroh era Nicon TOMIUC, născut în 1844, preot din 1868, paroh din 1881, preoţi cooperatori fiind Ioan IANOVICI, născut în 1859, preot din 1889, şi Ioan VOROBCHIEVICI, născut în 1872, preot din 1901, iar cantor, din 1900, Mihail LESNIUC, născut în 1869[2272].

1900: „**Cozmin**, odinioară castel în Bucoviua, ridicat pe muncelul unde astăzi se află satul Mologhia, pe pârâul Derehlui, căpitănia şi judeţul Cernăuţi; cu rămăşiţe de ziduri, găsite, ici-acolo, în pământ; pare să fi fost cândva extins şi împoporat, reprezentând un ţinut întreg, cu falnici codri de stejar şi de fag, cuprinzâd cam teritoriile satelor de astăzi Tărăşenii, Adâncată (Hliboca), Chicera, Voloca, Derehlui, Mologhia, Ceahor şi Corovia. Codrul Cozminului, astăzi numai un cut din parohia Mologhia, mai poartă nomele de Cozmin (Cf. *Revista*, Tocilescu, II, t 3, p. 140, Nr. 91; *Bogdan I. Vechile cronice moldoveneşti*. Bucureşti, 1801, p. 197.) – Dr. I. G. Sbiera”[2273].

1904: „Sâmbătă, în 3/16 iulie, dis de dimineaţă, cu trenul special, ticsit cu peste 2.000 de români, o luăm spre **Putna** vechea martoră a gloriei străbune. De sub perdeaua de neguri, care acoperea împrejurimile, munţi, piscuri, văi şi vâlcele, se ridică mândrul soare, la început plăpând şi timid, apoi din ce în ce mai mândru şi strălucitor, con-

---

2272 SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 14, 1876 p. 23, 1907 p. 55

2273 Diaconovich, C., *Enciclopedia Română*, Tomul II, Sibiu 1900, p. 31

ştient că are să facă să strălucească o zi de sărbătoare a tuturor românilor, răspândeşte valuri da viaţă şi lumină peste pădurile şi câmpiile scăldate de rouă. Trecem prin **Codrul Cosminului**, împânzit de umbră adâncă şi răcoroasă, unde strămoşii, pe vremuri, făceau să se audă vaiete de durere şi deznădejde, iar „copacii fremătau în noapte ca o ameninţare şi trunchiurile, prin care trecuse limba fierăstraielor, se clătinau, un vânt de primejdie zgudui codrul şi zidul de arbori căzu la pământ, tăind poteca şi ajutând sprintenilor luptători români să boteze dumbrava, stropită de sângele ostaşilor unui rege, arogant, *Dumbrava roşie*, ca un memento pentru cel nedrepţi şi lacomi, care vor călca pământul muncit al ţării, ca să ne stingă neamul! Adâncurile codrilor şi râpelor să nu ajungă pentru a le cuprinde trupurile sfărâmate şi buruienile pustiului să se ridice pe mormintele lor! Căci pământul e a celui care l-a lucrat din neam în neam!" (N. Iorga)"[2274].

1919: Prin deciziunea ministerială nr. 1593/1919, semnată, în numele lui Ion Nistor, de Iorgu Toma, erau numiţi în „Comisiunea de apel pentru evaluarea taxei de cărşmărit" pe anul în curs şi „**Ioan Niznic** din Cosmin şi **Abraham Ausländer** din Ceahor"[2275].

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[2276], următorii învăţători şi învăţătoare: Dănciulescu Veronica, comuna **Plaiul Cosminului**, jud. Cernăuţi, media 8,37; Jiglău Eufrosina, comuna **Plaiul**

[2274] Drăgan, Dr. Valentin, *Serbarea de la Putna – 3/16 iulie 1904*, în *Gazeta Transilvaniei*, Nr. 144, Anul LXXVII, Braşov 3/16 iulie 1914, pp. 1, 2

[2275] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 69, Cernăuţi, în 3 octombrie nou 1919, pp. 1-3

[2276] *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552

Cosminului, jud. Cernăuţi, media 7,62; Blaga Elena, comuna **Plaiul Cosminului**, jud. Cernăuţi, media 7.08”.

1944: Prin ordinul „Nr. 63.175 din 20 martie 1944, se înaintează 1a gradul II în învăţământul primar, pe ziua de 1 septembrie 1943, următorii învăţători şi învăţătoare, care au reuşit la examenele de înaintare la gradul II, din sesiunea August 1943, la Centrul Cernăuţi, cu notele arătate în dreptul fiecăruia[2277]: Itrin Artenie, comuna Plai **Cosmin**, media 8,62”.

1947: „D-1 Anton I. Wolf, născut la 29 Noemvrie 1900, în comuna Cosmin, judeţul Cernăuţi, domiciliat în comuna Măgurele, judetul Ilfov, a făcut cerere acestui minister să schimbe numele său patronimic de Wolf în acela de Cernăuţeanu, spre a se numi Anton I. Cernăuţeanu”[2278].

COSTÂNA

(lângă Suceava, Bucovina).

Sat străvechi ca şi Bălăceana şi, ca şi Bălăceana, populat, cândva cu câte o breaslă de meşteşugari saşi (dovadă toponimele Săsciori, din Bălăceana, şi Saşii, din Costâna), Costâna beneficiază de atestare documentară tot în 15 martie **1490**, când printre bisericile întărite de Ştefan cel Mare Episcopiei de Rădăuţi, se aflau şi „a 42-a biserică, cu popă, la gura Costinei;… a 44-a biserică, cu

2277 *Monitorul Oficial*, Nr. 72, 25 martie 1944, pp. 2612 şi urm.
2278 *Monitorul Oficial*, Nr, 77, 2 aprilie 1947, p. 2687

popă, la Costina, la Dragomir Juratu”. În 1499, Ştefan cel Mare întăreşte mănăstirii Moldoviţa satul Saşi al Costânei, care, ulterior, va dispărea fără urmă.

În 3 martie **1507**, ginerele lui Luca Arbure, vistiernicul Gavril Trotuşan, cumpără „satul Berindeşti, pe gura Costinei… şi moara pe Costina… cu bani 600 zloţi tătăreşti” de la descendenţii vornicului Onişor şi ai fratelui lui, Bâzdâga, cei doi fraţi, fiii lui Dragomir Juratu, fiind, practic, împreună cu părintele lor, moş-strămoşii costânenilor.

În 20 aprilie **1546**, Petru Rareş dăruieşte mănăstirii Sf. Ilie jumătate din satul Costâna, „partea de jos, cu mori, care parte din jos a satului a fost a noastră din veci”. Cu siguranţă, partea aceasta de sat fusese confiscată de Ştefăniţă Vodă, de la vornicul Trotuşan, după uciderea lui Luca Arbure, iar ipoteza este susţinută de faptul că, în 26 aprilie 1581, fiii lui Isac Udre (alt ginere al lui Luca Arbure), Gavril şi Grigore, revendică partea de sat, intrată în stăpânire mănăstirească, dar Iancul Sasul dă câştig de cauză călugărilor, pe motiv că pe uricul Udreştilor scrie „satul Berindeşti, pe apa Costinii”.

1641: Cealaltă jumătate de sat aparţinea răzeşilor, care, încet, încet, cer ieşirea din indiviziune, primul dintre aceştia fiind Dociul paharnic, costâneanul care cere divanului lui Vasile Vodă, în 19 aprilie 1641, „să se aleagă partea lui… de către alţi fraţi răzeşi, atât din vatra satului, cât şi ţarină” .

În **1649**, un alt răzeş care ieşise din indiviziune, Ştefan ot Costâna, dăruia mănăstirii Sf. Ilie o livadă cu pomi şi o prisacă, situate pe Dealul Mare, loc lăzuit de el, „cu sapa şi focul”.

1669: Din istoria Costânei nu putea lipsi, totuşi, zvânturatul neam al Murguleţilor, printre răzeşii satului numărându-se şi Ipatie Murguleţ, pe care-l moşteneşte Toader Murguleţ fost mare armaş, care, în 15 octombrie 1669, cerând uric de la divanul domnesc, susţine că „a şasea parte de Costăna s-au vinit în partea unchiului nostru Ipatii Murguleţ, cu vecinii şi cu tot venitul”.

În **1723**, Măricuţa, sora lui Ştefan Murguleţ, moştenea după fratele ei a patra parte din moşia Costâna, „partea ce o ţine Abăza, cumpărată de la Cărca, feciorul Măricuţei”.

În **1774**, Costâna avea 30 de gospodării, numărul lor sporind, până în 1784, la 98, în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina apărând, în 11 noiembrie 1782, fraţii Ilie şi Ion Cărste, care revendicau o jumătate de sat.

1836: S-a născut **Vasile Cocârlă**, „la 22 martie 1836, în comuna Costâna, partea Berindeşti, din părinţi ţărani, a învăţat şcoala elementară în satul natal, apoi a continuat la Suceava, a terminat studiile gimnaziale în Cernăuţi şi tot acolo şi cursul clerical, în tote clasele, cu diliginţă rară, purtare bună, economie lăudabilă. Deosebit talent arăta tânărul student pentru muzica vocală şi instrumentală, care ambe le cultiva cu bun succes. La 1866, se căsători, la 1867 se hirotoni întru diacon şi presbiter şi se rândui preot la Costişa, apoi administrator parohial şi, la 1870, paroh la Ruşi-Moldoviţa, unde, ca preot de model păstoreşte poporul până în prezent. La 1873, pierdu, prin moarte, pe soţia sa, iar la anul 1882, moartea îi răpi şi pe unica fiică ce avea”[2279].

[2279] *Transilvania*, Nr. 12, Anul XXIV, Sibiu 15 decembrie 1893, pp. 373, 374

În **1843**, biserica Sfântul Gheorghe din Costâna, construită în 1811-1812 de George şi Ioan de CĂRSTE, cu 1.190 enoriaşi, patronată de Ianacachi de CĂRSTE („von Kriste”), avea postul de paroh vacant. În 1876, Nicolai de CĂRSTE moştenea drepturile şi obligaţiile patronale asupra bisericii din Costâna, cu 1.621 enoriaşi şi cu Ioan MANDAŞEVSCHI paroh. În 1907, paroh era George BERARIU, născut în 1854, preot din 1882, paroh din 1895, iar cantor, din 1904, Ilie NAHORNEAC, născut în 1878.

1861: Şcoala din Costâna, cu 3 clase, funcţiona din toamna anului 1861[2280].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Suceava – **Suceava** (Oraş cu tribunal districtual) cu Cutul Zamca, Iţcanii Vechi şi Şeptilici, Bosance cu Nemericeni, Podeni, Hriaţca şi Lisaura, Buneşti, Buninţi, Chilişeni, Danila, Găureni, Hatna cu Dărmăneşti, Iasobeşti sau Fogodisten cu Gura Solcii, Slobozia sau Milişăuţii de Jos, St. Ilie, Ipoteşti, Iţacanii Noi, Călineşti Enache cu Vasilache, Călineştii lui Kuparenko, **Costâna** cu Berindeşti, Liteni, Mereţei, Mihoveni, Mitocul Dragomirnei cu Lipoveni, Părhăuţi, Pătrăuţi pe Suceava, Reuseni, Romaneşti, Rus Mănăstioara, Rus Plavalar cu Rus Poienile, Securiceni, Şcheia, Soloneţ, Stroieşti pe Suceava, Tişăuţi, Todireşti cu Pietroasa, Uideşti, Zahareşti”[2281].

[2280] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 44, 1876 p. 41, 1907 p. 154

[2281] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

În anul **1888**, antistele comunal al Costânei, George Goian, preotul I. Mandacevschi şi bătrânii satului „au oprit hramul, punând străji şi jandarmi pe la intrări, ca să nu lase pe nici un străin în sat. Străjerii şi jandarmii, înţelegându-şi, la rândul lor, misiunea, pe toţi cei ce voiau să-i înşele, spunându-le că ei nu merg la hram, ci se duc la Suceava, îi petrecură frumuşel, prin mijlocul satului, până ce-i scoaseră de cealaltă parte de sat, afară. În felul acesta, după propria mărturisire a Costânenilor, le rămăseseră ca la vreo 6.000 florini în pungă”[2282].

1901: Însoţirea de păstrare şi credit, în sistem Raiffeisen, din Costâna s-a înfiinţat, cu 103 părtaşi, în anul 1901, sub direcţiunea lui Dimitrie cavaler de Popovici, vicedirector fiind George Berariu, preşedinte – preotul Vasile Procopovici, iar vistiernic – Ioan Ferlievici. Cabinetul de lectură „Albina” din Costâna fusese înfiinţat, încă din anul 1896, cu 30 membri, cu 15 cărţi, 4 abonamente la gazete şi 12 florini avere, sun preşedinţia moşierului din comună, armeanul Dimitrie cavaler de Popovici, din conducerea acestei prime biblioteci săteşti făcând parte şi George Berar, şi Amfilochie Ţurcan.

1901: Gustav Weigand, aflat la Poieni-Solca, a „mers spre sud-est, până la Costâna, unde mi-am reînnoit cunoștința cu preotul satului, pe care îl cunoscusem în Vama, când ploaia s-a revărsat din ceruri şi abia am trecut, pe pod, râul Suceava, mergând la Hatna”. În Costâna i-a cântat Iliana Dohotar[2283].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Costâna**, comună rurală, districtul Suceava, aşezată pe râul Ilişeşti, la confluenţa sa cu râul Suceava. Suprafaţa:

[2282] *Revista Politică,* Anul III, nr. 6, 1 aprilie 1888, p. 9
[2283] Weigand, op. cit., pp. 7-17.

10,87 kmp; populaţia: 1.480 locuitori, exclusiv români de religie gr. or. Se compune din vatra satului, cu 542 locuitori, şi din satul Berindeşti. Este străbătută de drumul districtual Cacica-Suceava; legată cu drumul principal Suceava-Siret, precum şi cu linia ferată Cernăuţi-Suceava, printr-o şosea comunală, Costâna-Hatna. Are o şcoală populară, cu 2 clase (deci, cam 60 de şcolari) şi o biserică parohială, cu hramul „St. Gheorghe", fondată, la 1812, de Gheorghe şi Ioan de Cârstea. La anul 1546, Petru Rareş a dăruit jumătate din această localitate mănăstirei Sf. Ilie. Acum câţiva ani, s-a găsit aci o sabie, lungă de 1,25 m, care se află în muzeul din Cernăuţi; de asemenea, s-au găsit şi măsele de mamut, aduse de apa pârâului care curge prin partea învecinată. Populaţia se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor. Comuna posedă 1.017 hectare pământ arabil, 228 hectare fânaţuri, 18 hectare grădini, 231 hectare izlaz, 101 hectare pădure, 0,25 ari heleştee. Se găsesc 137 cai, 478 vite cornute, 508 oi, 308 porci şi 200 stupi. **Costâna, moşie**, cu administraţie specială, districtul Suceava. Suprafaţa: 17,75 kmp; populaţia: 161 locuitori români şi străini. Se compune din moşiile Costâna propriu-zisă, cu 9 case şi 95 locuitori, Hatna şi Călineştii lui Enache"[2284].

1907: Adunând „cântece populare româneşti din Bucovina", care aveau să vadă lumina tiparului sub semnătura nemeritată a lui Mattias Friedwagner[2285], în 1940, Alexandru VOEVIDCA a cules folclor şi de la Mafta ZVANCIUC (37 ani în 1908) din Costâna.

2284 Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 73, 74

2285 Friedwagner, Matthias, *Rumanische Volkslieder aus der Bukowina*, Konrad Triltsch Verlag Wurzburg, 1940

1912: „Excelenţa sa Mitropolitul a sfinţit parohul George Berariu din Costâna în protosviter"[2286], „Elena Berariu din Costâna" luând „examenul de capacitate pentru şcolile primare, cu limba de propunere română"[2287].

1915: „În după-amiaza zilei de 1 ianuarie 1915, după două lupte, în 31 decembrie, la Storojineţ şi la Rădăuţi, „primele patrule ruseşti şi-au făcut intrarea în Suceava, venind din direcţia Hatna şi luând drumul spre satele Costâna şi Mihoveni. În urma patrulelor, trupele ruseşti au cantonat în pădurea Costâna", iar sucevenii şi iţcănenii s-au refugiat în Burdujeni. În 2 ianuarie, pe la orele 14, 300 de ruşi au intrat în Suceava, ocupând oraşul. La pichetele de grăniceri ruse au fost instalaţi soldaţi basarabeni, care, „aflând că este teritoriul românesc, au salutat, retrăgându-se"[2288]. În zilele următoare, cavaleria rusească s-a îndreptat spre munţi (comandamentul rămăsese la Costâna), o primă confruntare armată având loc, în 5 ianuarie 1915, la Vama[2289]. „Cam pe aceeaşi vreme, sosiseră la Şcheia, venind din spre Costâna şi Mihoveni, 600 de cazaci călări, în frunte cu polcovnicul Syczen. Mişcările călărimii se puteau bine urmări de pe dealul Zamcei. Această megieşie atât de apropiată cu groaznicul duşman a pricinuit o nouă şi cuprinzătoare bejenire a populaţiei oraşului. Cu două zile mai înainte, părăsiseră oraşul autorităţile şi toţi câţi credeau a fi mai de seamă expuşi primejdiei de a fi luaţi chezaşi pentru Dumnezeu

---

[2286] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 11, Anul II, 7 noiembrie 1912, p. 174

[2287] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 4, Anul III, 18 iulie 1913, p. 63

[2288] *Adevărul*, 27, nr. 9980 din 22 decembrie 1914, p. 2

[2289] *Adevărul*, 27, nr. 9983 din 25 decembrie 1914, p. 4

mai ştie ce fel de bănuieli. De astă dată, a părăsit oraşul îndeosebi cetăţenimea evreiască, tăbărând la frontiera românească în punctul Burdujeni. Autorităţile româneşti de la frontieră, cu toată rigoarea dispoziţiunilor privitoare la trecerea frontierei, au îngăduit tuturor refugiaţilor, fără deosebire, intrarea în ţară şi, pentru acest act de curată umanitate, au dobândit un titlu de bine meritată recunoştinţă din partea populaţiei neromâneşti din Bucovina"[2290].

1914-1918: Au vărsat sânge pentru Bucovina: „rezervistul **Ilie Semcu**, Costâna, Regimentul 22, rănit"[2291]; „infanteristul **George Cordoban**, Costâna, Regimentul 22 Infanterie, rănit"[2292]; „infanteristul **Ioan Romaşcan**, Costâna, Regimentul 22, rănit"[2293]; „La propunerea domnului Vasile Cocârla din **Costâna**, se îndrumează procedura pentru adeverirea morţii lui **Nicolai a lui Vasile Cocârla**. Domnul Vasile Cocârla susţine că fiul său Nicolai Cocârla a murit, la 1 Octombrie 1918, la Tarnopol / Tribunalul Suceava, Secţia I, la 10 Iulie 1919"[2294].

1919: Din Comisiunea agrară de ocol Suceava făcea parte, ca locţiitor, „**Dumitru Neculiţă-Popovici**, proprietar mare, Costâna"[2295], care deţinea şi o cârciumă faimoasă în Suceava[2296].

[2290] *Viaţa Nouă*, anul III, nr. 153, 30 mai 1915, pp. 1-4
[2291] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 157 – Supliment, din 8 iulie n. 1915
[2292] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 158 – Supliment, din 25 iulie n. 1915
[2293] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 159 – Supliment, din 6 august n. 1915
[2294] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 67, Cernăuți, în 24 Septemvrie nou 1919, pp. 5-7
[2295] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8
[2296] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 69, Cernăuţi, în 3 octombrie nou 1919, pp. 1-3

1920: „**Deciziune de expropriere No. 1020**. Deciziunea Comisiunii agrare de ocol Suceava, cu care s-a decis exproprierea de 24 ha 54 a 58 mp din moşia „**Costâna**", fasc. No. 406, proprietatea Fondului bisericesc, în folosul „Fondului de pământ bucovinean", a devenit definitivă"[2297].

1921: „Potrivit dispoziţiunilor art. 12 şi 23 din regulamentul pentru Congresul bisericesc ortodox român al Arhidiecezei Bucovinei, convocat, prin înaltul Decret Regal Nr. 2513 din 17 Iunie 1921, pe ziua de 3 Octombrie, la Cernăuţi, se publică următoarea listă a patronilor bisericeşti particulari, de lege drept credincioasă răsăriteană, îndreptăţiţi la alegerea de 6 reprezentanţi pentru acest Congres: **Niculiţa Dimitrie cav. de**, Costâna, (patron bisericesc în Costâna şi în Parhăuţi); **Niculiţa Nicolai Dr. cav. de**, Costâna (patron în Stroeşti); **Popovici Alecu cav. de**, erezii (**Magda de Niculiţa**, Costâna), patroni în Stupca"[2298].

1930: „**Teama pentru joia viitoare**. În oraş continuă să circule patrule militare. Populaţia continuă a fi foarte îngrijorată, deoarece prefectul judeţului, dl Tudoraş, a dat scris sătenilor că, joia viitoare, vor fi liberi să ţină adunarea proiectată. Toţi sătenii, plecând acasă, au dus cuvânt de ordine că, joi, are loc la Suceava o mare adunare împotriva cămătarilor. Dacă la Suceava domneşte liniştea, în satele apropiate, Costâna şi Bălăceana, s-

---

[2297] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 7, Cernăuţi 1 martie nou 1921, p. 69

[2298] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi 21 iulie nou 1921, pp. 64-66

au produs pe ziua de ieri tulburări, spărgându-se geamurile la mai multe prăvălii[2299].

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[2300], următorii învăţători şi învăţătoare: Sofian Constantin, comuna **Costâna**, jud. Suceava, media 7,17".

1947: „Constituiri de societăţi cooperative[2301]: Banca populară „Dumbrava", comuna Costâna, judeţul Suceava".

1948: „Tablou de întreprinderile naţionalizate trecute în administrarea comunelor, potrivit dispoziţiunilor art. 1, al. penultim, din legea N. 119 din 1948, şi pentru care urmează să se ia deciziuni în cauză de către Preşedinţia Consiliului de Ministri[2302]: Moara fostă proprietatea a lui Gheorghe Niculiţă Popovici din comuna Costâna".

L-a Costâna s-au născut fraţii Vasile şi Ion Bumbac, primul, în 7 februarie 1837, celălalt, în 31 ianuarie 1843. Vasile Bumbac, profesor gimnazial la Cernăuţi şi Suceava, harnic traducător al poeziei latine, dar şi al celei eline, a fost recunoscut drept „poet al Sucevei", încropind puzderii de versuleţe, inclusiv o epopee, „Dragoşiada". Celălalt frate, Ion, om trufaş şi atentator la arta scrisului, a fost editorul gazetei „Aurora Română", pe care a împestriţat-o cu nuvele mai mult sau mai puţin reuşite. În 14 septembrie 1880, s-a născut, tot în Costâna, poetul Vasile Huţan, şi el extrem de prolific, ba chiar ceva-ceva mai talentat decât fraţii Bumbac.

[2299] *Adevărul*, anul 43, nr. 14277, duminică 13 iulie 1930, p. 3
[2300] *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552
[2301] *Monitorul Oficial*, Nr. 268, 19 noiembrie 1947, p. 10261
[2302] *Monitorul Oficial*, Nr. 229, 2 octombrie 1948, p. 7974

COSTENI

(Costinţi, apoi Costeni, parte a satului Prăjeşti, Neamţ).

1429, iunie 3: Întărit de Alexandru cel Bun fiilor lui Oană, vornicul de Suceava şi, ulterior, de Tulova, Lazăr, Stanciul şi Costea, care primeau uric pentru, pe lângă alte sate din viitoarea Bucovina, şi pentru satele „Gândinţi, la Cobâla… şi pe Orbic, Selişţea, unde este curtea lor, şi Zagoreni, mai sus de Cociman şi unde a fost Başea, şi **Costinţi, la obârşia Orbicului**, şi Moişinţi, la Iucaş, unde a fost vie, şi Plopeşti, la Slatină, şi Dumitreşti, mai în jos de Iaz, şi Cărbuneşti, la Văratic, şi amândouă seliştile lui Drăghici, pe Bistriţa, şi moara… iar la Dumbrava Înaltă satele: unde este vătăman Minco, şi, pe Iubăneasa, la Iaz, şi unde este Stan; iar hotarul lor să fie cât vor putea să folosească destul trei sate; şi peste Prut, la Derenice, zece locuri: unde a aşezat sat Stanco, la Cornul Lâcinului, şi Fântâna Rece, şi unde este Andiaş, şi Bahmatăuţi, şi, pe Ciuhru, sub Horodişte, şi Suhoverhul, unde este Ion al lui Filea; în tot acest hotar să-şi întemeieze zece sate; şi satul Spărietului, la obârşia Dobromirei, cu vechile şi dreptele hotare; şi, pe Prut, zece locuri, să-şi întemeieze zece sate de această parte a Prutului; iar hotarul acestor sate care sunt pe Prut să fie anume de la Unghiul Strâmt, care este mai sus de satul lui Ivan Şurinschi, apoi în jos pe Prut, până la balta care se cheamă Ochiul, apoi drept la Pârâul Sărat, apoi în sus pe Pârâul Sărat, până la pârâul care se cheamă Dobromira,

apoi pe Dobromira în sus, până la Unghiul Strâmt, pe Prut; acesta le este tot hotarul”[2303].

1491, noiembrie 6: Întărit de Ştefan (cel Mare) voievod fraţilor Mihul Pojar şi Nastea, nepoţii de frate Fărcea, Mitutelul, Anna, Mărina şi Stana, fiii lui Tăbuci, şi verii lor Cârstea şi Anuşca, fiii Mărinei, toţi nepoţi lui Laslău Buhaicea, care primesc uric pentru „dreptele lor ocini, satele la Cobâle, anume: Săcuianii (Secuieni, Bacău) şi, mai sus de Movile, unde a fost jude Oanciu (lângă Secuieni, Bacău), şi Bogdăneştii (Bogdăneşti, comuna Traian, Bacău), şi, pe Siret, Năneştii, **unde a fost jude Oancea** (Prăjeşti, comuna Secuieni, Bacău), şi, mai jos, Rusciorii, unde a fost jude Stan (în Bogdăneşti, comuna Traian, Bacău), şi Dumbrăviţa, **unde a fost jude Giurgiu** (lângă Prăjeşti, comuna Secuieni, Bacău), şi, pe Jijia, sub Cornăriş, Buhăiceştii (Buhăceni, comuna Truşeşti, Botoşani)... Însă să le fie în patru părţi: slugii noastre Mihul Pojar să-i fie satul anume Bogdăneştii şi jumătate din judecia lui Oanciu, ce este mai sus de Movile; iar slugii noastre Cârstea şi surorii lui Annuşca să le fie Săcuianii şi, de asemenea, jumătate din judecia lui Oanciu; iar slugii noastre Fărcea şi fratelui său Mitutelu şi surorilor lor Anna, şi Marina şi Stanca să le fie Rusciorii şi Dumbrăviţa, unde a fost jude Giurgiu, iar Nastei să-i fie Buhăiceanii”[2304]. Hotarul, din veac.

1626, mai 17: Întărit de Miron Barnovschi voievod, în baza unei cărţi de mărturie de la Gheorghie, vornicul de **Costeni** (parte a satului Prăjeşti, Neamţ) şi de la

---

[2303] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 90, pp. 134-136

[2304] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 105, pp. 208-210

sulgerul Savin, mănăstirii Bisericani, care primeşte uric pentru „jumătate din jumătate de sat **Orbic** (parte a oraşului Buhuşi, Bacău), ce are sfânta mănăstire de la Cârstina şi de la Dumitra, jupâneasa lui Ciolpam călugărul”[2305].

COSTENI

(Costiani, lângă Podoleni, Neamţ).

1634, aprilie 25: Zapisul popii Ionaşco şi al fratelui său Gheorghe din **Ruşciori** (lângă Jideşti, contopit cu Dochia, comuna Girov, Neamţ), prin care mărturisesc că au vândut a lor „dreaptă moşie din sat din **Aldeşti** (înglobat în Cârligi, comuna Filipeşti, Bacău), din jumătate de sat jumătate, adică din tot satul Aldeşti, a patra parte de sat… jupânesei Nastasia slugeroaei, jupâneasa lui Gheorghe Arapul ce-a fost sulger mare şi cuconilor dumisale, drept 120 lei… Şi în tocmeala noastră au fost preotul Trifan şi Albul ot **Costiani** (Costeni, lângă Podoleni, Neamţ), Ionaşco vătămanul ot **Podoliani** (comuna Podoleni, Neamţ), Păntelei şi Dumitraşco sinovi Păntelei ot **Hărliceşti** (înglobat în Orbic, contopit cu oraşul Buhuşi, Bacău), Constantin Bantăş, ot **Fauri** (contopit cu Zăneşti, comuna Zăneşti, Neamţ) şi mulţi oameni buni s-au prilejit”[2306].

[2305] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 65, pp. 83, 84
[2306] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 104, p. 116

COSTENI

(înglobat în Costişa, comuna Costişa, Neamţ).

1635, martie 27: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului sulger Gheorghe Arapu, care primeşte urice pentru „un sat anume **Sacalâşăşti** (lângă Slobozia, înglobat în Oneşti, Bacău), de pe pârâul Topoliţa, ce este în ţinutul Neamţ şi îi este lui danie şi miluire de la cei dintâi domni”. / „Şi jumătatea din sus din satul din **Căcăceni** (lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), pe apa Cracovii, danie şi miluire de la Barnovschi voievod”. / „Şi nişte părţi de moşii din satul **Mărişăştii** (Mărăşeşti, lângă Certieni, comuna Bârgăoani, Neamţ), partea din sus, dinspre casa popii Haraga, cumpărătură de la Dediul din târgul **Iaşi**, ce a fost pârcălab de Neamţ, drept 190 taleri de argint, iar lui i-a fost cumpărătură de la fraţii Grigorie, Orăşăl, Pavel şi Hăcimunda”. / Şi altă parte din Mărăşăşti, cumpărătură de la Nestor din Mărăşăşti, drept un cal”. / „Şi îi întărim o parte din satul **Dumeştii** (?), cumpărătură de la Barnovschi voievod, pe care el a cumpărat-o de la Ioana, fata Cozmii, nepoata Durnii, drept 25 taleri de argint”. „Şi iarăşi, din Dumeşti, un loc de casă şi de arături şi din fânaţ şi cu livezi în sat şi în **Craeşti** (lângă Dorneşti, comuna Costişa, Neamţ), cumpărat de la Maxim şi Larion, feciorii lui Vasile, drept 16 taleri, dar lor le-a fost cumpărătură de la Toader sin Ştefan Cârlig”. / „Şi iarăşi, din Dumeşti partea cumpărată de la Maria, Marta, Romaşco şi Iacov, feciorii lui Ştiful,

şi frate-său Ionaşco Buzea, drept 10 zloţi bătuţi”. / „Şi, din Dumeşti, cu patru curături, cu loc de prisacă, cumpărată de la Vlasie, drept 12 galbeni, iar lui i-a fost cumpărătură de la Varvara, fata lui Drăgan, şi altă parte de la Robul Bobotă sin Drăgan”. / „Şi o arătură de la Lupul Vărzariu şi feciorii lui, drept un galbeni bun”. / Şi iarăşi îi întărim nişte moşii din satul **Mănăileşti** (Mănoaia, comuna Costişa, Neamţ), două părţi din partea Drăghinii, cumpărate de la Lupul Vărzariu vornic şi femeia lui Gaftona, drept 10 galbeni buni”. / „Şi o arătură din Mănăileşti, cumpărată de la Lupul Vărzariu vornic, drept un galben”. / Şi două arături dintr-acelaşi sat şi-a cumpărat de la Gligori şi Florica, fiii Lupului vornic, drept 2 lei bătuţi”. / Şi altă parte dintr-acelaşi sat şi-a cumpărat de la Nastasia, Antimia şi Ioana, fetele Irinii, nepoatele Nechitii, drept 12 galbeni buni”. / „Şi altă parte din Mănăileşti şi-a cumpărat-o de la Lupul sin Ilie şi ai lui, drept 25 taleri bani buni”. / „Şi altă parte din acel sat, jumătate din partea lui Parel visternicelul, cumpărată de la Iacob diaconul din popa Savii, drept 50 taleri de argint”. / Şi tij (la fel) întărim lui jumătate din satul **Petreştii** (comuna Blăgeşti, Bacău), cumpărătură de la Toader Moţoc şi de la fratele său Nechita, feciorii lui Moţoc vornic, drept 12 galbeni, ce au preţăluit drept 40 taleri de argint”. / „Şi mai întărim a treia parte din satul **Costeni** (înglobat în Costişa, comuna Costişa, Neamţ), cumpărătura lui Dumitraşco Ştefan logofăt de la Gligorce, Martam Larion şi Maxim, feciorii lui Vasile, nepoţii Nastasiei, şi de la vărul lor Constandin şi soru-sa Dochiţa, fiii lui Ion, drept 200 taleri. Şi după aceea a schimbat Gheorghe Arapul şi a dat lui, schimb pentru schimb, altă parte de moşie a lui din satul **Bucileştii** (Buciuleşti, co-

muna Podoleni, Neamţ), care i-a fost cumpărătură de la Condre şi fraţii lui, fiii lui Borce visternicel". / „Şi mai întărim lui nişte părţi din **Mogoşăştii** (înglobat în Costişa, comuna Costişa, Neamţ), ce a fost cumpărătură jupânesei lui Vista, o parte de moşie de la Zaharie şi de la fraţii săi Irimie, Simion, Condre şi Tudora, toţi nepoţi Danciului, din jumătate e sat a patra parte, ce se numeşte partea Mânzăştilor (parte din Mogoşăşti), şi o moară pe gârla Bistriţei, ce a fost cumpărătura lui Toader, fiul lui Beldeman logofăt, şi după aceea au vândut jupânului Vista". / „Şi altă parte de moşie ce a cumpărat jupânul Vista din satul **Mogoşeşti**, de la Creţul, Gavril, Ştefan şi Bejan, fiii Măriuţei". / „Şi iarăşi nişte părţi de moşii din satul **Mărăşăştii** şi din satul **Sârbii** (lângă Costişa, comuna Costişa, Neamţ), două locuri de casă, un loc de casă din Mogoşăşti, iar alt loc în Sârbi, cu loc de prisacă la Mărăşăşti şi cu livadă şi arături arate, o săpătură lângă Leciul, o săpătură în sus, o săpătură dinspre Făurei, două botăi în Funduri, la Mărăşăşti, un botăi în fânaţ, un botăi în rândul Ţulţoae, ce au dat lui acele părţi de sus scrise Grigorie sin Toader Buga, Ioana şi muma ei Ioana, a ei dreaptă cumpărătură de la Toader Buga, Vasile Ţiganul sin Ion Ţiganul: un loc de casă din Mărăşăşti şi un botăi în fânaţ, un botăi în rândul Ţulţoae, o arătură pentru casa lui Galer, o arătură la Glod şi altă parte pe drumul Făurei, fiindcă a dat numitul de sus Gheorghe sulgerul un cal bun şi l-au plătit pe Grigorie de la pârcălabii de Neamţ". / „Şi iarăşi, o prisacă din Mogoşăştii, cumpărată de la călugării de la mănăstirea Pangrani, drept 40 taleri, iar lor le-a fost cumpărătură de la Maxim Creţul din Mogoşăşti". / „Şi iarăşi întărim lui două fălci de vie la **Cotnari**, din Dealul Mândru, cu pivniţă de piatră, cumpărătură Simion birariu

sin Bietii birariu, drept 500 zloţi bătuţi”. / „Şi alte două fălci de vie de la Cotnari, din Dealul Pescop, ce şi-a cumpărat de la Ilie, fratele lui Hasan Cilibi, ce vinde coberţii fără preţ în Ţarigrad, drept 200 zloţi bătuţi, care vii au fost ale lui Simion sin Betii arman, şi a fost dator cu 1.000 lei bătuţi lui Hasan Cilibi, şi pentru acea datorie i-a vândut acele vii”[2307].

COSTEŞTI

(districtul Storojineţ, Bucovina, Ucraina).

Jumătate din satul Costeşti a fost dăruit de Constantin Movilă Vodă, în 7 ianuarie **1608**, mănăstirii Pobrata, cealaltă jumătate fiind întărită, în 15 ianuarie **1617**, copiilor lui Dumitru şi ai Antimiei Lenţa, Marca, Anghelina, Magda şi Miron. Din aceşti ujrmaşi ai lui Lenţa se desprind câteva neamuri răzeşeşti, care obţin, de-a lungul timpului, ieşirea din indiviziune pentru părţi din sat din ce în ce mai mici.

În 10 iunie **1650**, Vasilie Lastiuca primeşte întăritură, de la Vasile Lupu Vodă, pentru partea lui Paholcea din Costeşti, care fusese zălogită pentru doar 10 galbeni.

În 28 iulie **1651**, Nastasia, nepoata lui Ilea din Berbeşti, vinde moşioara ei din Costeşti, pentru 20 zloţi, lui Vasile Dumitraşcovici. În acelaşi an, dar pe 14 sep-

---

[2307] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 77, pp. 96-98

tembrie, Isac Cocoranul, ginerele lui Bogdan Lenţa, şi Ion Tudan îşi disputau posesia unui sfert din satul Costeşti în faţa Divanului Domnesc, câştig de cauză având, în cele din urmă, Isac Cocoranul, care, în 23 februarie 1663, lasă acel sfert de sat feciorilor lui, Constantin şi Săcuianul. În 14 septembrie **1651**, Isac Cucoranul, ginerele lui Bogdan Lenţa, se ceartă la Divan, pentru a patra parte din Costeşti, cu Ion Tudan, care apare singur la sorocul de o săptămână, stabilit de Vasile Vodă, şi are câştig de cauză.

În 11 mai **1706**, când Gavrilaş Frunză şi jupâneasa Gafiţa, fata lui Andronachi Vlad, lăsau copiilor lor, Ioan şi Maria, jupâneasa diaconului Nicolai Borşan, părţile de moşii moştenite după bunicul lui Frunză, Andronachi Peletiuc, „în Vilavce, în Carapciu, în Costeşti, în Comăreşti, în Budiniţă şi pe aiure de pe socrul meu, Andronachi sin Simion Vlad în Banila moldovenească şi de pe socra me, Nastasie, fata lui Vasile Căzăcescul, având noi parte de moşie în Berhomete, în Lucavăţ, în Panca şi în munte, în ţănutul Sucevii, şi în Vaselev, în ţănutul Cernăuţului".

În 25 octombrie **1717**, Ilie Catargiu moşteneşte partea de sat a lui Dumitru Calmuţchi.

În 20 august **1719**, „Axana, nepoata Mstiţchii" vindea lui Ion Otrublenca, fiul lui Vasilie Zahariciuc şi, deci, nepotul lui Zaharie, partea ei „de moşie din Căbeşti şi din Comăreşti, care parte de moşie este despre partea lui Ion Otrublenca, pe care el a moştenit-o de la mama sa, Vasilca, fiica lui Ionaşcu, nepoata Gribincei şi a lui Ionaşco… şi i-am mai vândut un laz, pe care l-a curăţit părintele meu, Miron Purcel, care laz este mai sus de Lucov al lui Gribincea, apoi merge până la hotarul

Costeştilor şi peste hotarul Costeştilor, mai sus de lazul pe care l-a cumpărat Bohatir de la părintele meu".

În 25 iulie **1729**, Mihai Racoviţă Vodă întărea lui Mihai şi Gheorghe Lenţa, „ficiorii lui Niculai Lenţii, nepoţi de fată lui Ion Lihacinschi, strănepoţii lui Vasilev Dumitraşcovici… părţile de ocină şi cumpărătură şi danie din zapis ce ar ave ei la satu la Costeşti".

În 12 ianuarie **1740**, după moartea fiului lor de doar 23 de ani, Constandin „cu moarte grabnică de ciumă, aflându-să eal cu noi la Gălaţi", Iordachi şi Catrina Cantacuzino dăruiau mănăstirii Suceviţa, „pentru ertarea păcatelor lui şi ale lor… a şepte parte di satu de Costeşti… totul lângă acele sate ce să cheamă Malineşti, care au fostu a moşului du-sale Boului vornicu".

În 22 iunie **1754**, Matei Ghica întăreşte răzeşilor Văsiian şi Tănasie Coval şi altor fraţi ai lor, „moşeni din Costeşti" jumătatea de sat stăpânită de Sandul Brânzanul, mazil de Rohozna.

În 12 iulie **1758**, fraţii Sandul şi Toader Brânzanul vindeau, pentru 12 lei bani gata, lui Vasile Brahă, care mai avea o parte de moşie în sat, partea mamei lui, Măriuţa.

În 20 septembrie **1760**, Mihai şi Aniţa Lenţa dădeau lui Alexandro Costriş, pentru o datorie neplătită de 20 lei, părţile lor din Costeşti, „care săntu cumpărate de strămoşu mieu".

În 10 ianuarie **1768**, pentru că bordeiele ţărăneşti din Costeşti erau făcute prin vecinătatea ţarinilor, Grigore Vodă Callimah, sesizat de egumenul mănăstirii Solca, i-a poruncit vornicului Constantin Kogălniceanu să adune toţi vecinii în vatra satului, unde să-şi facă alte bordeie.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[2308], din 1772-1773, înregistrează la Costeşti, moşie răzeşească, „60 – toată suma caselor”, însemnând 1 popă, Maftei, 2 dascăli, Dănilă şi Mihălache, 3 ruptaşi, Vasilie COMAN, Pătraş DRATFA şi Arsenii GAVRILESCUL, 1 umblător, Vasilii SĂNDULESCUL, 2 jidovi, Nosin şi Aizik, 2 văduve, Marie şi Acsinia, 33 călăraşi şi 16 birnici. Călăraşii de Costeşti erau: Dumitraş COŢIC chihai, Dumitraş COVAL, Vasili HRINCIUC, Ion DOLINSCHI, Grigoraş SCULICI, Vasili COŢIC, Ion CHISĂLIŢĂ, Ioniţă SĂNDULIAC, Ştefan COŢIC, Ion COŢIC, Tănasi COŢIC, Manoli MĂSÂIAN, Toader CHIRIICIUK, Enachii SCULEŞ, Ion ungurian, Ion sin PETRO, Vasili BĂNDAC, Ion CRURCA, Ion CECALĂ, Ion GAVRILIUC, Georgie MĂNĂILĂ, Costandin MANGUR, Ion ORICSUC, Irimie ŞERBAN, Toader VEZÂRCO, Ştefan CEDAŞ, Ion TOMICA, Andrieş ŞFEDUL, Ştefan HONCIAR, Costăn HRIHOR, Ştefan ANTONESCUL, Giorgie COŢIC şi Vasilie ŢOPA. Birnici erau Simion SĂVERIN, Toma MIRĂUŢĂ, Ştefan zet ego, Ştefan ZINA, Grigoraş PÂNTESCUL, Enachii PÂNTESCUL, Alecsa sin lui, Simion BRAHĂ, Vasili CIORNOHUZ, Toader MĂSĂIAN, Ion MASCIUK, Acsenti MANGĂR, Ştefan ungurian, Toader olar, Mihalachi CHERSÂN şi Severin sin popii.

În **1782**, în faţa comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina, neamul Tudan, reprezentat de Iuon, Toader, Maftei şi Dumitraş Tudan, declara că stăpâneşte un sfert de sat, parte moştenit din moşi, parte cumpărătură de la Iuon Calmuţchi; neamul Noşa

[2308] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 444

stăpânea alt sfert de sat, cumpărătură de la Iuon Calmuţchi; neamul Popescul moştenea un sfert de sat, din care cumpărase Iuon Mitescul, ginerele lui Iuon Calmuţchi, două odgoane şi jumătate, adică 55 stânjeni; ultimul sfert de sat Costeşti aparţinea mănăstirii Pobrata. Căpitanul Iuon Mitescul era fiul lui Gheorghie Mitescul şi al Ioanei, fata lui Toader Holban armaş, nepotul lui Gavril Mitescul şi strănepot lui Pavel.

În 26 decembrie **1796**, Niculai Grigorcea şi jupâneasa lui, Maria (Volcinschi), dăruiau feciorului lor, Ilie, părţi din satul şi moşia Costeşti.

În **1843**, biserica Sfântul Mihail din Costeşti, construită în 1785, cu 1.799 enoriaşi, patronată de Udalricus von CINSKI, era slujită de preotul administrator Grigorie SARNAWSKI. În 1876, patron al bisericii cu 2.478 enoriaşi era Anton Ritter von KOCHANOWSKI de STAWCZAN, deci de... Stăuceni, paroh fiind Leon PALIEVICI. În 1907, sub patronajul lui Victor SARNAWSKI, paroh al bisericii din Costeşi, cu hramul dedicat celor doi sfinţi arhangheli, paroh era acelaşi Leon Palievici, născut în 1833, preot din 1861, paroh din 1866, cantor fiind, din 1902, Eusebie POPOVICI, născut în 1874.

1860: Şcoala din Costeşti, cu 4 clase, funcţiona din toamna anului 1860[2309].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Storojineţ – **Vaşcăuţi** (Târg) **pe Ceremuş**, Banila rusească pe

[2309] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 20, 1876 p. 71, 1907 p. 143

Ceremuş, Slobozia Banilei, Berbeşti cu Ostra pe Prut, Bobeşti, Ciartoria, Dracineţ, Hliniţa, Căbeşti, Călineşti pe Ceremuş, Carapciu pe Ceremuş, **Costeşti**, Stăneştii de Sus pe Ceremuş, **Stăneştii de Jos** (tribunal districtual), Vilaucea, Voloca pe Ceremuş, Zamostie, Zeleneu cu Samsonowka, Pleşniţa”[2310].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Costeşti**, comună rurală, districtul Storojineţ, aşezată pe dealuri, spre Nord-Vest de comuna Căbeşti, cu care se învecinează. Suprafaţa: 18,21 kmp; populaţia: 2.515 locuitori, în majoritate români de religie gr. or. Este legată, printr-un drum comunal, de drumul districtual Storojineţ-Sniatin; are o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică parohială cu hramul „Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril”. La 1776, aparţinea, în mare parte, mazilului Vasile Coman şi a şaptea parte numai mănăstirii Suceviţa. Populaţia se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor. Comuna posedă 1.022 hectare pământ arabil, 208 hectare fânaţuri, 51 hectare grădini, 161 hectare islaz, 336 hectare pădure”[2311].

1911: „La finea lui Februar, judecătoria din Stăneşti a condamnat pe dl **Mihai Tudan, cantor în Costeşti**, la patru zile închisoare, eventual 40 coroane amendă, şi la plătirea speselor pentru tulburarea ordinii publice. E interesant a se şti cum motivează judecătorul verdictul său şi pe ce motive a dictat acuzatului pedeapsa arătată. Se zice că acuzatul, în 20 Februar 1910, conchemase lângă cancelaria comunală vreo 200 de persoane,

---

[2310] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

[2311] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 73

fără a fi anunţat adunarea aceasta, deci a călcat articolul 3 al legii pentru întruniri şi art. 496 al legii penale. Ca martori figurau **Dimitrie Tudan**, fratele acuzatului şi **primar în Costeşti**, şi Cesar Rogosievici executor, cel ce a făcut recensământul la Costeşti, scriind pe toţi răzeşii că-s ruşi, fără considerare că mulţi dintr-înşii vorbesc româneşte şi cereau anume să fie trecuţi ca români. Trebuie să observăm că martorii erau aceia care au făcut arătarea la tribunal şi au fost chemaţi, la rândul lor, să depună mărturie, care se înţelege au mărturisit astfel, ca să iasă adevărată arătarea făcută de dânşii. Ei spun că acuzatul ar fi avorbit pe oameni, în drum, şi i-ar fi provocat a se duce la cancelarie, pentru a protesta contra numărării făcute în satul lor. Chiar faptul acesta, că persoanele chemate ca martori au fost implicate la facerea recensământului, unul – Dimitrie Tiudan, ca primar, şi altul – Rogosievici, ca comisar, ar fi trebuit să-i dea de gândit judecătorului Danciul, că depunerile lor sunt de considerat cu multă precauţiune. Dar ce-i pasă, doară fură întărite depunerile acestor doi şi de un jandarm din sat, şi judecătorul credea să aibă destulă dovadă (cum se zice şi în verdict, că asupra mărturiilor făcute nu se poate avea nici o dubitaţie) pentru a se dicta pedeapsa. Dacă rectificarea acuzatului nu se lua în considerare, trebuia să se asculte măcar martorii săi şi atunci s-ar fi dovedit că acuzatul e nevinovat. Martorii acuzatului însă nu fură admişi, ci s-a trecut la ordinea zilei, peste principiul *audiatur et altera pars*”[2312].

1911: „**Petrecerea din Costeşti**. Ca în anul trecut, aşa şi anul acesta, a aranjat comitetul societăţii Mazililor

[2312] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 11, Anul I, 5 mai 1911, p. 100

şi răzeşilor, cu concursul intelectalilor din Costeşti şi împrejurime, o petrecere în **marele sat răzeşesc Costeşti**, din districtul Vaşcăuţi. Împrejurările au voit însă ca petrecerea din anul acesta să fie repetată, astfel că costeştenii s-au ales cu două petreceri, aranjate o duminică după alta. Petrecerea întâia, din 6 August, fu stingherită de ploaie, care se cernea toată ziua, neîntrerupt. Dar, cu toate acestea, petrecerea aceasta avu o reuşită frumoasă, căci răzeşimea era întrunită aice, în număr mare, de asemenea şi preoţii din satele învecinate şi vreo câţiva intelectuali de alte categorii ne onorară cu prezenţa lor. Din punct de vedere moral, aşadară, a reuşit petrecerea din 6 August, căci răzeşii s-au petrecut până târziu, noaptea, foarte bine şi s-ar fi putut mulţămi cu asta singură, dacă chestia ce era pusă la ordinea zilei, înainte de petrecere, s-ar fi putut aduce în discuţie. Era vorba de chestia bisericească, care nu s-a putut discuta, fiind numărul răzeşilor din împrejurime, din pricina ploii, mai mic de cum se aştepta. Se amânase, dar, adunarea în chestia bisericească pe Duminica din 13 August. Dar căpitanul districtual nu încuviinţase convocarea acestei adunări, pe ziua numită, pentru că rutenii, care la orice întreprindere sunt sprijiniţi în mod deosebit de afabil de organele guverniale, aveau să ţină şi ei adunare, după o liturghie cu sobor ca în Camena, şi, în fine, şi o petrecere în satul nostru, Costeşti, deci pentru a înlesni întreprinderea rutenilor, nu aveau voie românii să discute chestiile lor. Atunci Răzeşii, văzându-se întărtaţi de căpitanul districtual, care caută să stânjeniască afacerile lor, în folosul ucrainenilor, au dat petrecerea din 13 August, care nu li s-a putut opri. Şi bine au făcut Răzeşii că au aranjat petrecerea aceasta, căci ea a avut efectul pe care trebuia să-l aibă, într-un sat unde

rutenii caută tot chipul să-şi facă mendrele lor, dar în zadar, căci şi aceasta ultimă încercare, pregătită de ei, cu săptămâni înainte, prin o agitaţie febrilă, s-a spulberat în vânt, fiindcă răzeşii sunt conştienţi de menirea lor şi nu se mai lasă îndopaţi cu minciuni ruseşti. Petrecerea s-a dat în casele domnului Vasile de Tudan, notar în Stulpicani, care, fiind originar din Costeşti şi având acolo o frumoasă proprietate, cu casă spaţioasă, promovează mult mersul şi înaintarea activităţii noastre, punând, pentru prilejuri de acestea, totdeauna localităţile sale la disposiţie. După-amiază, începură răzeşii a se aduna la casa de petrecere. Trăsuri soseau una după alta, din împrejurime, aducând oaspeţi din toate părţile, din Broscăuţi, Bobeşti, Comăreşti, Carapciu pe Ceremuş, Jadova, Vilaucea, Voloca etc. Dar petrecerea nu s-a început, până ce n-a sosit dl Cuparencu. Acestuia i s-au trimis, spre întâmpinare şaizeci de călăreţi, până la casa sa din Căbeşti, unde dumnealui îşi petrecea vacanţele, cu familia. Astfel fu condus dl Cuparencu şi preotul Mardarie de la Căbeşti, cu paradă mare, până la Costeşti, paradă cum răzeşii ştiu face acelora pe care-i îndrăgesc, pentru că se sacrifică cu sinceritate pentru dânşii. Şi rusnecii crăpau de ciudă, văzând cu ce alai fu petrecut dl Cuparencu, unde niciunul din cei şase deputaţi ai lor şi nici toţi la un loc n-au avut parte de aşa o primire. / Din Cernăuţi, au fost reprezentate societăţile studenţeşti „Academia ortodoxă” şi „Moldova”, şi, din Viena, „România Jună”. Din persoane, mai marcante citām pe domnii: Dimitrie Popovici, paroh din Broscăuţi, care venise cu muzica sa, „Muza Română”, şi cu preotul I. Luţa, Eugen Braha, învăţător superior în pensie, Minai de Popescul, învăţător superior, părintele Isopescu, cu familia, şi preoţii Antonovici, Rudeiciuc, N. Vlad şi I.

Grigoras, dl Tarasievici, cu familia, dl deputat Modest Scalat, dl Iancu de Popescu, inginer, dl I. Fl. Marian, inginer, dnii Bărbier şi Mardari, cu familiile, şi dl Cuparencu, cu familia, şi mulţi alţii. / Dansul a început cam pe la patru ore după masă şi a durat, în cea mai mare veselie, până târziu, noaptea. Hora mare fu jucată, în casa şi curtea domnului Tudan, de una sută de părechi. Deci, o petrecere grandioasă a fost cea din Costeşti, precum de mult nu s-a pomenit prm cele părţi, părăsite şi uitate de conducătorii noştri. La un semn dat, s-a adunat o mulţime de intelectuali din toate părţile pentru a demonstra, în faţa deputaţilor ruteni, că răzeşimea e pătrunsă de românism până la măduvă şi nu vrea să ştie nimica de amăgirile ucrainene. E drept că la petrecerea noastră n-au fost şase deputaţi, ca la dânşii, dar tocmai aceasta e un semn bun, că noi facem ispravă şi fără deputaţi, pe când ei s-au ales, chiar sub scutul sfetnicilor, cu un scandat în toată regula. La noi a fost masa compacta a Răzeşilor, cu conducătorii lor, însufleţită de bucurie, petrecând în armonie deplină şi în ordine exemplară, pe când la petrecerea ruteană au fost numai vreo 10 răzeşi şi puţini ţărani, şi cu toate aceste s-a iscat ceartă între cei puţini. Din ceartă a venit chiar şi la bătaie. Preoţii Kopaczuk, Malanczuk şi Draczynski au părăsit „zăbava", căpătând partea lor de „cinste", şi chiar şi luminătorul lor, Pihuliak, a fugit înainte de vreme, pentru a nu se alege şi cu ceva mai mult decât cu o simplă batjocură. N-am atinge noi lucrurile acestea, pentru că ele îi privesc pe ruteni, în prima linie, şi dânşii au să tragă consecinţele din întâmplarea aceasta, dară, dacă le aducem la cunoştinţa publicului, o facem de aceea, pentru că şi rutenii, în raportul ce l-au făcut despre „*zabava z tanţiame*", în „Narodnei Holoc", nu se mărginesc în darea

raportului despre reuşita sau nereuşita petrecerii lor, ci se obrăznicesc a lua în batjocură muzica „Musa Română” şi mai fac şi alte observări batjocuritoare la adresa românilor. Noi însă nu vrem să ne întrecem, ca dânşii, în batjocură, ci înregistrăm simplu întâmplările adevărate din **casa lui Sarnavschi**. Dacă ar fi reuşit petrecerea lor, de bună seamă că tipăreau ei un raport straşnic, în numărul următor al gazetei lor, şi nu ar fi aşteptat patru săptămâni pentru a-l publica. Dar se vede că blamul cu care s-au ales deputaţii şi preoţii lor i-a zăpăcit aşa de tare, că le-a trebuit vreme pentru a se reculege şi pentru a-şi rescugeta bine cum să înşele lumea şi cum să ascundă mai bine scandalul ce s-a petrecut la ei. În fine, n-a spus Pihuliak, către Sarnavschi, fără pricină că „pentru ultima oară a venit la Costeşti” / *Participantul*”[2313].

1915: „**George a lui George Poliovei**, născut în **Costeşti**, la 19 martie stil vechi 1884, să fi murit în toamna 1915, în Ottawa, Canada, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Eufrozinei Poliovei, născută Ungurean, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[2314].

1919: Din Comisiunea agrară de ocol Stăneşti făceau parte, ca „Reprezentant al Băncii regionale: **Nicolai Tudan**, agricultor, Costeşti”, iar ca „Locţiitor: **Tit Tudan**, agricultor, Costeşti”[2315].

[2313] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 17, Anul I, 15 septembrie 1911, pp. 201-204

[2314] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 18, Cernăuţi, 15 iunie nou 1921, pp. 232-240

[2315] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

În 5 iulie **1941**, câţiva săteni ucraineni, foşti membri LANC, i-au îmbrâncit pe evreii din Costeşti într-un câmp de la marginea satului, de lângă casa lui Honceriuc, soldaţii români executând, atunci, 105 oameni. Ceilalţi, adică diferenţa de până la 420, au păşit pe drumul martiric înspre lagărele din Transnistria.

1941: „Tabloul normaliştilor cu diplomă de capacitate, numiţi în învăţământul primar, prin încredintare de post, pe ziua de 1 Octomvrie 1941: Păunescu Victoria, seria 1941, media 9,22, numită în comuna Costesti, jud. Storojineţ"[2316].

1942: „Având în vedere raportul Nr. 4.080 din 1942 al dlui judecător al Judecătoriei mixte Vaşcăuţi, din care se constată că numitul **Ilica S. Dumitru** (neam de răzeşi români din Boscăuţi şi Costeşti – n. n.) din comuna **Costeşti**, judeţul Storojinet, în timpul evacuarii Bucovinei de Nord, a săvârşit acte de duşmănie împotriva armatei române; / Având în vedere depoziţiile martorilor, anexate la dosarul în cauză, din care reiese că susnumitul, în timpul retragerii armatei române, în Iunie 1940, din Bucovina de Nord, a dezarmat şi dezbrăcat un soldat român, ce era răzleţit de coloană, fapt pentru care a şi fost condamnat de Curtea Marţială, prin sentinţa Nr. 618 din 1942, la 15 ani muncă silnică… / Decidem: / Art. I. Se retrage naţionalitatea română numitului Ilica Simion Dumitru din comuna Costeşti"[2317].

[2316] *Monitorul Oficial*, Nr. 249, 2o octombrie 1941, p. 6475

[2317] *Monitorul Oficial*, Nr. 149, 30 iunie 1942, p. 5362

COSTEŞTI

(sat pe Bârlad, unde este Cirtă Coste, Vaslui).

1436, iunie 15: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi vornicului Moica şi fratelui său, spătarul Tador, care primeşte uric pentru „satele anume: Bradiceşti pe Crasna, unde au fost Albu şi Bradici şi, pe Iapa, unde a fost Ilcaş, şi, pe Bârlad, **unde este Cirtă Coste**, şi trei locuri în pustie, unul pe Crasna, mai sus de Nicoreşti, altul la Leurinţi, mai sus de locul lui Piatră, şi al treilea, pe Bâc, la Lunca de Sus… Iar hotarul acestor sate să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac. Iar hotarul acestor pustii să fie cât vor putea să folosească destul cinci sate”[2318].

1546, aprilie 8: Întărit de Petru (Rareş) voievod fraţilor Olan, Muşa şi Stana, şi unchilor lor Ionaşco, Ilie surorilor lor, fetele Stanei, şi lui Dragoş şi nepotului său Mănăilă, aşijderi lui Ion şi Simion, care cumpără, cu 300 zloţi tătărăşti, de la Toma Hrană sin (fiu) Ştefan Hrană vornicul, „jumătate de sat de **Coroteni** (pe Bârlad, apoi Olăneşti, lângă Gura Idrici[2319], Vaslui), ce sunt pe Bârlad, jumătatea din sus”[2320].

[2318] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 155, pp. 212-214

[2319] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 68

[2320] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XVIII, Iaşi 1927, pp. 206-208

1628, aprilie 12: Zapisul boierilor divaniţi, prin care întăresc hatmanului Nicoară „a patra parte din sat din **Costeşti**, ce sunt în ţinutul Bârladului, partea unui bătrân al său, cu două vii şi cu vad de moară în apa Bârladului, şi-n câmp, şi în vatra satului”[2321].

1628, aprilie 12: Întărit de Miron Barnovschi voievod hatmanului Nicoară, pârcălab al Sucevei, care primeşte urice pentru „12 pământuri din frunte, din hotar până în hotar, din satul **Ionăşăştii** (pe Siret, Galaţi), cu parte din moară şi din pod, ce este în ţinutul Tecuciului pe Siret”, cumpărătură de la Trifan sin Efrem, popa Theodor ginerele lui Iosif, Ion şi Toader Bueban, feciorii Dimii, Avram feciorul popii Albul, Stan feciorul Calciului, cu 25 ughi aur; / „a treia parte din satul **Tinpeşti** (Timpeşti, lângă Ciorăşti, Galaţi) şi din **Prăjeşti** (lângă Ciorăşti, Galaţi) două părţi, şi cu două vii dinspre răsărit, şi cu vad de moară pe pârâul Bârladului”, cumpărătură de la Pătrăşcan, feciorul Galbănului, cu 120 ughi aur; / „jumătate dintr-un bătrân din satul **Galbenii** (pe Zeletin, Vrancea) ot ţinutul Tecuciului, cu o vie şi cu pometuri, şi cu loc de prisacă şi cu loc de moară pe pârâul Zeletinul”, cumpărătură de la Ursul, feciorul Neagului Lopată, drept 30 taleri; / „şi iarăşi… jumătate dintr-acelaşi sat Galbenii, cu vad de moară pe pârâul Zeletinului, şi din vatra satului şi din câmp”, cumpărătură de la Ursul Vartic, de la Ion Ţară-Lungă şi de la Ionaşcu, feciorii Lupii; / „o vie din satul **Fântânelile** (lângă Hanul Conachi, Galaţi), dintr-acelaşi ţinut”, cumpărătură de la Platon de acolo, drept 10 taleri bătuţi; / „a patra parte din **Ceucani** (azi Ciocani, Vaslui), ce este în ţinutul Tutovii”, cumpărătură de la

---

[2321] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 339, p. 465

Zaharie de la **Ghergheşti** (în Tutova, Vaslui), drept 34 taleri bătuţi; / o „moşie din satul **Bănceni** (azi Bănceşti, Vaslui), a treia parte, cu loc de moară şi cu tot venitul, ce este în ţinutul Tutovii”, cumpărătură de la Trifan sin Mânzatul din **Cirbi** (azi Sârbi, lângă Oancea, Galaţi) ot Covurlui, drept 20 taleri bătuţi; / „o parte de ocină dintru acest sat Băncenii pe pârâul Tutovii”, cumpărătură de la Zatic, feciorul Zbiarăi, drept 20 taleri bătuţi; / „a treia parte dintr-un bătrân din satul **Răsipeni** (lângă Ciocani, Vaslui) ot ţinutul Bârladului, din câmp, din vatra satului şi din pădure”, cumpărătură de la Necula, feciorul lui Hilohie, drept 20 taleri bătuţi; / „a patra parte din satul **Costeştii** (pe Bârlad, Vaslui), cu vad de moară pe pârâul Bârladului şi cu două vii”, cumpărătură de la Sava sin Băloş, drept 30 ughi bani buni; / „o moară gata şi cu vad de moară întru acest sat Costeştii”, cumpărătură de la fraţii Toader, Irina şi Drenostu, feciorii lui Colici, drept 30 ughi aur; / o „moşie din satul Fântânelile, din vatra satului şi din câmp, şi din pădure, şi cu vad de moară”, cumpărătură de la Măriica, fata Toatei, nepoată lui Coman, drept 100 taleri bătuţi; / „din satul Fântânelile, din a treia parte, partea de mijloc, cu vad de moară pe Bârlad şi cu hotarul pe amândouă părţile Bârladului şi până la Călmăţui”, cumpărătură de la jupâneasa postelnicului Vrabie şi de la fetele lor Anna şi Marica, „care şi lor le-a fost cumpărătură de la Ager, feciorul Necşii, şi de la Neagul, feciorul lui David, şi de la Theodosia, fata Bratului, toţi nepoţii Şăndrescului”, drept 16 ughi aur; / „Şi iarăşi… din Fântânelile, din partea de mijloc, din vad, din moară”, cumpărătura de la Stana, fata Odochiiţăi, şi de la Ion, feciorul Sprincetei, nepoţi altui Stan, şi de la Iloae, drept 22 ughi aur; / „şi aşijderi…

dintru acest sat, din partea din mijloc… părţile ce-au fost cumpărătură de la Gârle, feciorul Trinoae, nepot lui Drăguş, şi de la Cârste, feciorul Gârlei, şi de la Cristina Ţiganca, toţi nepoţii lui Enache, drept 12 ughi aur"; / „altă parte dintru acest sat Fântânelile, din partea de mijloc şi cu parte de vad de moară… cumpărătură de la Petrea, feciorul Buloae, nepot Marinei, de la Marco Boaebanu şi de la Ruşca şi Maria, fetele lui Pătraşcu, drept 12 ughi de aur"; / „altă parte din Fântânelile, din patea de mijloc şi cu parte din vad de moară… cumpărătură de la Muşa, fata lui Negrilă, şi de la Mareş, feciorul lui Ciocan, toţi nepoţii lui Dercan, drept 12 ughi aur; / „şi iarăşi dintru acest sat, iarăşi din partea de mijloc… cumpărătura de la Stoica Câlţul şi de la feciorul ei Gânba, de la Lupul, Smoleanul şi Rişe, toţi nepoţii lui Bilţu, drept 12 ughi aur"; / „altă parte de ocină dintru acest sat, din partea de mijloc", cumpărătură de la Murgoci şi Blăjar, feciorul lui Batic, şi de la fratele lui Bratiţ, şi de la Bila, Boghiian, Negură, Cârstina, partea pe care ei o cumpăraseră de la Hadâr feciorul, drept 12 ughi de aur; / „altă parte dintru acest sat Fântânelile", cumpărătură de la Arion ot **Lieşti** (în Covurlui, Galaţi) şi de la Vasile sin Ursul din **Tomceşti** (lângă Tudor Vladimirescu, Galaţi), care lor le-a fost cumpărătură de la Buce, feciorul lui Negrelă, drept 10 ughi aur; / „altă parte dintru acest sat, dar din partea din jos", cumpărătură de la Crâmpotă feciorul, drept 8 ughi"[2322].

1634, iulie 21: Întărit de Vasile Lupu voievod pârcălabului Mirăuţă Coşescul, în baza zapisului de mărturie de la şoltuzul Pătraşco şi pârgarii târgului **Huşi**,

[2322] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 340, pp. 466-470

„scriind că a venit înaintea lor Ştefan Munteanul… şi a vândut o vie de o falce, ce este la Dric, lângă târgul Huşului… lui Mirăuţă pârcălab, cu 60 taler bătuţi… / „alt zapis, tot de la acel şoltuz Pătraşco şi pârgarii de la Huşi, şi înaintea popii lui Mihail, Stanciul şi Iliaş din **târgul Vasluiului**, scriind că au venit Martin şi cu femeia lui Ursa şi au vândut o falce şi jumătate de vie la Dric, cu 90 taleri bătuţi, lui Mirăuţă Coşescul pârcălab. / Şi iar ne-a mai arătat şi alt zapis de cumpărătură din **Costeşti**, pe Ghilahoi, iscălit de oameni buni şi credincioşi, slugi domneşti ot Costeşti: Gherghii Părciu, Strahiila, Dumitraşco Codulea, Constantin, Favril, Pătraşco ot Vaslui şi Dumitraşco Cămârzan scriind că a venit înaintea lor Cârste, feciorul lui Toader, şi a vândut o vie ce este în satul Costeşti, din capul gardului viei lui Gherdan şi din sus din fundul văii, până la gardul cu livadă… lui Mirăuţă pârcălab, în 30 de zloţi bătuţi. / Şi iarăşi a cumpărat, tot întru acel zapis, de la Voica, fata Androe, din a patra parte de sus, a patra parte din satul **Ivăneştii** pe Racova… cu 4 galbeni ungureşti… / şi alt zapis, care scrie că înaintea oamenilor buni erau popa Platon, Gheorghe Oana, Nistor, Ion Dumitru ot **Stângaci**, Constantin ot **Coşeşti**, cum au venit în faţa lor Zlata, fata Florii, nepoata Tudorii, sora lui Drăgăilă, de bunăvoia ei a dat şi a dăruit dreapta ocină, partea cea de sus, din a patra parte jumătate… lui Mirăuţă pârcălab, cu livadă şi cu loc de prisacă, şi cu copaci şi cu poiană, şi din vatra satului Ivăneşti, şi tot venitul”[2323].

1899: „**Costeşti**, comună rurală și sat în judeţul Tutova, plasa Simila, în marginea de nord-est a județului,

---

[2323] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 200, pp. 228, 229

pe pârâul Bilavoiul. Formează singur o comună (comuna Costeşti). Are 1.586 locuitori, din care 279 contribuabili, care locuiese în 378 case. Știu carte 115 persoane. Teritoriul comunei este udat de râul Bârlad şi pârâul Bilavoiul. Se cultivă via pe o întindere de 100,75 hectare; livezile cu pruni sunt pe o suprafaţă de 53,25 hectare. Comerţul se face de către 15 persoane. Locuitorii se ocupă mult cu rotăria, Are o şcoală primară de băieţi şi 2 biserici”[2324].

COSTEŞTI

(sat pe Valea Iepei, comuna Măgireşti, Bacău).

1481, martie 31: Întărit de Ştefan voievod lui Toma, fiul lui Majar şi al Duşcăi, fata lui Toder Dobriţaş, şi Petre, şi Coste, iarăşi feciori ai Duşcăi, ce i-a avut Duşca cu un alt bărbat, care primesc uric pentru „ocina mamei lor Duşca, satul numit Româneşti, şi jumătate de sat din Măzărăiţi, şi jumătate din Poiana Călugăriţei. Şi iarăşi le-am dat lor şi le-am întărit lor satul anume Costeştii, şi Săcătura, pe Valea Iepei, ce au fost acele ocini ale lui Măjar şi s-au fost rătăcit ocinile acele. Deci s-au sculat Măjar şi cu femeii-sa, Duşca, de-au răscumpărat amândoi ocinile acele şi-au dat 200 zloţi în mâinile Lungului, ficiorul lui Basă, şi Nenciul le-a vândut lor acele sate, şi Săcătura, de la ruda lor, Basa… Iar

---

[2324] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 678

hotarul acelor de mai sus zise sate, cu Poiana şi Săcătura, să fi după vechiul hotar, din partea aceea pe unde din veci au trăit”[2325].

1667, martie 9: Urmaşii marelui vornic Toma Cantacuzino împart între ei satele moştenite, „şi s-a venit lui Ion (Racoviţă) paharnicul şi femeii lui Nastasia, fata Tomii vornicul: **Sârbii**, sat întreg, cu heleşteu şi cu mori la ţinutul Dorohoiului, **Bălteanii**, sat întreg cu mori, la ţinutul Vasluiului, **Clocuşna**, sat întreg la ţinutul Hotinului, **Hulubeştii**, sat înteg, la ţinutul Tecuciului, **Pănceştii**, sat întreg la ţinutul Iaşilor, jumătate de sat **Vitrianca**, la ţinutul Hotinului, jumătare de sal **Volniceni** la ţinutul Orheiului, a treia parte din satul **Costeşti**, cu mori, la ţinutul Romanului, a treia parte din **Popenţiani**, la ţinutul Iaşilor, **Clucereşti**, selişte întreagă, la ţinutul Dorohoiului, mai bine de jumătate din seliştea **Iteşti**, la ţinutul Dorohoiului, **Jărdeani**, selişte întreagă, la Dorohoi, părţile din **Drislive** ce se vor alege, la Dorohoi, părţi din **Dăneşti** şi din **Bozianii**, ce se vor alege, la Dorohoi, părţile din **Jugani**, la Dorohoi, cât se vor alege, părţile din **Branişteari**, cât se vor alege, la Dorohoi, patru fălci de vie la Piscup, la **Cotnar**, două fălci în Mândrul, la Cotnar, patru fălci şi trei fârtae la Cotnar, în Laslău, două fălci şi 20 prăjini la Iaşi, în valea Irimiei”[2326].

1794, iulie 1: Dumitru Blănariul, fiul lui Pavăl Stroescu blănariul, vinde lui Nicola Mila Matheu Popov, drept 1.245 lei, „aici, în **Eşi**, la faţa uliţei podului Hahioaei, în târgul de sus, o dugheană de baştină, de la

---

[2325] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 235, pp. 358, 359

[2326] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Fereştii, Vaslui*, vol. XVI, Iaşi 1926, p. 93

părinţi, cu locul ei, însă jumătate de dugheană, cu loc, a fost partea mea, iar jumătate de dugheană, cu jumătate de loc, a fost a surorii mele Susana monahia, zestre de la părnţi, şi am cumpărat eu partea ei de dugheană, cu loc… şi locul acestei dugheni este luat de tatăl meu, cu schimb şi cu bani, de la mătuşa mea Măriuţa Savoaia şi de la nepotul ei Andrei… / şi osebit am mai dat şi un pogon de vie lucrător, care pogon de vie este la **Costeşti**, în ţinutul Romanului, în care pogon de vie eu am să intru numai cu ciubărul, să-mi strând roada ce o va da bunul Dumnezeu”[2327].

1794, august: Dumitru Blănar, fecior lui Pavăl Stroescu, a vândut lui Necula Mila Matei Popov „o dugheană aici, în **Eşi**, la uliţa târgului de sus, în luna trecută, şi un pogon de vie la **Costeşti**, ţinutul Romanului. Apoi, cu acea dugheană a mea răzăşindu-se şi jupânul Mihai Mârza şi nevoind a-l lăsa să o stăpânească numai jupânul Necula, s-au învoit amândoi de-au împărţit acea dugheană, şi atunci, la acel pogon de vie, socotindu-se 105 lei, a răspuns jupân Mihai la jupân Necola cu banii ce l-au ajuns să-i dea pentru ceea ce a luat; şi eu, văzând preţul acelui pogon, cu aşa preţ şi la loc depărtat, unde nu-mi da mâna să-l caut, îndată am prins a face cerei ca să-mi dea banii, măcar că jupân Necula nu voia. Dar eu, umblând să-i trag la judecată… mi-a dat acea 105 lei, preţul pogonului, şi încă mi-au iertat 20 lei, ce avea să-i ia de la mine”[2328].

[2327] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 88, 89

[2328] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 85, 86

COSTEŞTI

(pe Trotuş şi pe Buţpartir, lângă Bogdana, Bacău).

1581, iunie 3: Întărit de Iancul (Sasul) voievod Irinei, fata lui Neagoe cămăraş, care i se jeluise, cu puternică mărturie, că „privilegiile şi ispisoacele ce le-a avut tatăl ei Neagoe pe jumătate din sat **Costeşti** (pe Trotuş şi pe Buţpartir, lângă Bogdana[2329], Bacău) şi pe vii, care sunt la Trotuş… dânsa le-a pierdut, în zilele lui Alexandru voievod, când i-au tăiat lui capul”[2330].

1589, iunie 21: Întărit de Petru (Şchiopul) voievod marelui armaş Opre şi femeii sale Erina, care primesc ispisoc pentru „moşia dinspre socrul său Neagoe cămăraş, jumătate din satul **Costeşti**, cu livezi şi cu loc, ce este pe Trotuş, din ispisoacele de întăritură ce le.au avut de la înaintaşii domni, acum şi de la domnia mea, căci privilegiile ce le-a avut Neagoe cămăraş s-au pierdut în zilele lui Alexandru voievod, când şi singur el a pierit”[2331].

[2329] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 69

[2330] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 149, 150

[2331] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 14, 15

COSTEŞTI

(ţinutul Hotin, Ucraina).

1770-1772: Satul **Costeşti**, ţinutul Hotinului, ocolul Mijlocului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2332], **toată suma caselor: 16**. Scădere rufeturi 2: 1 popă, 1 dascăl. Rămân birnici 14. / **Birnici**: Ioniță, rotar / Gheorghe, ciobanu / Tudose Brician / Ștefan Lisa / Apostul Samardec / Gheorghe Sfâncă / Costandin Bănari / Irimia fiul lui Năstase / Constandin, pâslari / Gheorghe, neguțător / Toma fiul lui Haitău / Ștefan Cicoiu / Toderașco, cojocariu / Pavli. // **Rufeturi:** Popa Simion / Dănilă, dascăl.

COSTEŞTI

(comuna Dumitroaia, raionul Râşcani, Moldova).

1499, august 15: Întărit de Ştefan voievod lui Efrem, care cumpără, cu 200 zloţi tătăreşti, de la Oliuşa, „a treia parte de sat din Costeşti, la gura Ciuhurului, unde cade în Prut, partea de mijloc, pe care i-a dat-o chiar înaintea noastră sluga noastră Iurie al lui Brae, fiul lui

[2332] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 167, 168

Boris Brae, şi nepoatele lui de soră Marina şi Nastea, şi verii lor Ivanco, Nastea, Fădora şi Anuşca, fiii lui Ivaşco, şi o altă Nastea, fiica Oliuşcăi”[2333]. Hotarul, din veac.

1632, martie 1: Zapisul fiilor lui Simion Jorea, Ionaşco, Gheorghe şi Grăpina, şi al nepoatei lor Safta, care îşi împart moşiile moştenite după „părinţii noştri Simion Jorea şi maica noastră Anna Joroae”. „Deci s-au venit în partea lui Ionaşco Jorea jumătate de **Ruptură** (azi Izvoare, comuna Bahna, Neamţ) în ţinutul Neamţului, a patra parte de **Seliştea** (azi Slobozia-Silişcani, comuna Mihălăşeni, Botoşani), în ţinutul Hotinului, jumătate din a patra parte de **Măndăcăuţi** (Mendicăuţi, comună în raionul Hotin, Ucraina) de acolo şi a patra parte de Onut (scris „Unotu”) în ţinutul Cernăuţilor”; / „Iar lui Gheorghie Jora s-au venit jumătate de **Costeşti** (comuna Duruitoarea, raionul Râşcani, Moldova) în ţinutul Hotinului şi jumătate din a patra parte de Măndăcăuţi de acolo şi a patra parte din Onut, în ţinutul Cernăuţilor, şi a patra parte din **Creceşti** (azi Chirceşti, comuna Micleşti, Vaslui) şi jumătate e **Ruseni** (sat, Vaslui), în ţinutul Vasluiului”; / „Iar surorii noastre, Grăpinei, s-au venit jumătate de sat **Zubriceni** (azi Zăbriceni, comună în raionul Ediniţa, Moldova), în ţinutul Hotinului, şi jumătate de **Părceleni**, de acolo, şi a patra parte de **Zăvădeni** (sat, raionul Horin, Ucraina) şi o falce şi un fărtai de vie în **Cotnar**; / Iar nepoatei noastre, Saftei, fetei Nastasiei, surorii noastre, s-au venit jumătate de sat **Porceleni** (Oneşti, fost Porciuleanca, comuna Zăbriceni, raionul Ediniţa, Moldova), în ţinutul Hotinului, jumătate de Zăvodeni de acolo şi a patra parte de Zăvedeni, iarăşi de

---

[2333] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 234, pp. 416-418

acolo, şi două fălci de vie la Cotnar. Însă cea moară din jos de **Pojogeni** (raionul Ediniţa, Moldova) să fie în două Grăpina cu Safta. Şi dintr-acele heleşteie să le fie după părţi"[2334].

1632, noiembrie 2: Întărit de Alexandru Iliaş voievod logofătului Dumitru Buhuş, care primeşte urice pentru „satul **Gâdinţii** (comuna Sagna, Neamţ) pe Siret, cu loc de mori la Siret şi la pârâul satului şi cu bălţi de peşte şi cu vii, şi cu pod umblător pe Siret, şi alt sat, anume **Criveştii** (comuna Strunga, Iaşi) sub Strungă, cu iaz şi cu mori şi cu vii, şi, în acelaşi hotar, seliştea **Răvăcanii** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), mai jos de Pietriş, şi seliştea **Găurenii** (azi Gura Văii, comuna Strunga, Iaşi) şi **Hotceştii** (lângă Strunga, Iaşi), şi a patra parte din satul **Movileni** (comuna Heleşteni, Iaşi), şi seliştea **Dădeştii** (inclus în Târgu Frumos, Iaşi), pe Sirca, cu loc de iaz şi de mori la Sirca, ce este în ţinutul Roman, şi a treia parte din seliştea **Plotuneştilor** (inclus în Târgu Frumos, Iaşi) şi jumătate din satul **Căcăceşti** (în Cârligătura, Iaşi) şi o bucată de pământ în hotarul **Târgului Frumos**, pe unde a însemnat şi a pus stâlpi Pătraşco Başotă logofăt… cu loc de iazuri şi de mori la amândouă Bahluţele, şi toate părţile lui, câte se vor alege, din satul **Tălhăreşti** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), cu iaz şi cu mori la Bahlui, şi nişte părţi din **Chiceră** (lângă Sârca, comuna Bălţaţi, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii, şi satul **Vavatieştii**, ce se numeşte **Bârleştii** (comuna Erbiceni, Iaşi), şi satul **Spinoasa** (comuna Erbiceni, Iaşi) pe Bahlui, cu iaz şi cu mori pe Bahlui, şi toate părţile de cumpărătură ce se vor alege din satul **Iurghiceni** (azi Erbiceni, Iaşi) şi din satul **Totoeşti**

[2334] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 10, pp. 9, 10

(comuna Erbiceni, Iaşi), de asemenea pe Bahlui, ce este în ţinutul Hârlău, şi un loc de mori şi de prisacă mai jos de **Pureciani** (la nord de Popricani, Iaşi), la Jijia, ce este în ţinutul Iaşi, şi catul **Cupcici** (numit apoi Cupcina, azi oraşul Kalininsk, raionul Ediniţa, Moldova) şi **Brătăşanii** (azi Brătuşenii Vechi, raionul Ediniţa, Moldova) pe Ciuhur, cu iaz şi moară pe Ciuhur, şi a patra parte din satul **Tribiseuţi** (comuna Trebisăuţi, raionul Briceni, Moldova), ce este pe Drabişte, cu jumătate de iaz şi cu moară pe pârâul Drabişte, şi a treia parte din satul **Costeşti** (comuna Duruitoarea, raionul Râşcani, Moldova), pe Prut, cu loc de iaz şi de moară la Ciuhur, şi de asemenea şi la Prut, cu loc de moară la **Dubase** (toponim în braniştea Bohotin) şi cu pod umblător peste Prut, şi toate părţile lui din satul **Dumeni** (comuna Văratic, raionul Râşcani, Moldova), mai sus de Costeşti, de asemenea pe Prut, şi jumătate din satul **Bozoviţă** (Buzoviţă, regiunea Cernăuţi, Ucraina) şi jumătate din satul **Răsteul** (Resteu-Atachi, regiunea Cernăuţi, Ucraina) şi toate părţile lui din satul **Tălmaceu** (Tălmaci, regiunea Cernăuţi, Ucraina), pe Nistru, ce este în ţinutul Hotin, şi satul **Măneştii** (lângă Brătila, comuna Helegiu, Bacău), şi jumătate din satul **Grozeşti** (azi Oituz, Bacău) pe Oituz, cu mori şi cu loc de pive şi de firistreu pe pârâul Oituz, şi cu loc de vie, şi cu grădini şi cu fâneţe la muntele ce se numeşte Munceii, ce este în ţinutul Trotuş, şi o parte de ocină din satul **Măstacănul** (Mastacăn, comuna Borleşti, Neamţ), peste Bistriţă, ce se va alege partea lui Hricicanul, cu loc de moară la pârâul satului şi cu loc de prisacă, ce este în ţinutul Bacău, şi satul **Neculeştii**, ce se numeşte **Trifeştii** (Neamţ), cu iaz şi cu mori la Pârâul Negru, şi toate părţile lui de cumpărătură, câte se vor alege, din satul **Româneşti** (lângă

Trifeşti, Neamţ), de asemenea pe Pârâul Negru, cu loc de iaz şi de mori pe Pârâul Negru, de asemenea şi pe pârâul Brănişterilor, ce este în ţinutul Neamţ, şi satul **Potropopeştii** (Potropopeşti, comuna Tăcuta, Vaslui), şi nişte părţi de ocină, câte se vor alege, din satul **Olăşei** (comuna Tăcuta, Vaslui), şi alte părţi de asemenea cumpărătură din satul **Bomboteşti** (azi Tăcuta, Vaslui), pe pârâul Cuţitna, cu mori şi cu loc de pive la pârâul Cuţitna"[2335].

1633, februarie 13: Porunca lui Alexandru Iliaş voievod, dată fostului mare vornic Gavrilaş, după ce i s-a logofătul Dumitru Buhuş pe marele logofăt Ghianghe, „zicând cum că trec vecinii dumisale, ai lui Ghianghe logofătului, din **Parcova** (comuna Parcova, raionul Edinița, Moldova), de ară şi cosesc pe hotarul satului său, a **Cupciciului** (fost Cupcina, azi oraşul Kalininsk, raionul Ediniţa, Moldova), multă seamă de loc… tu să mergi, să socoteşti cu oameni buni de vor fi stând stâlpii la loc şi ei trec peste stâlpi, de ară şi cosesc pe hotarul Cupciciului, şi să iei 50 de boi din Parcova hatalm şi să-i trimiţi la poarta domniei mele… / Aşijderea, s-a sculat Jorea de a făcut un eleşteu la sat la **Costeşti** (comuna Duruitoarea, raionul Râşcani, Moldova), mai sus, unde era moara Jorii celui bătrân şi a înecat un loc de moară al lui Buhuş logofăt. / Aşijderea, s-a jeluit Dumitru Buhuş logofăt, iarăşi pe Jorea, zicând că şi-a scos Jorea vecinii săi din vatra satului cea bătrână şi a descălecat altă vatră de sat în ţarină, în fânaţul său"[2336].

[2335] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 234, pp. 289-292

[2336] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 289, pp. 368, 369

1636, martie 15: Porunca dată de Vasile Lupu voievod vornicului Neaniul, după ce „au avut pâră pe faţă Dumitru Buhuş vistiernic cu Gheorghe Jorea ce-a fost pârcălab pentru nişte stâlpi de hotar de la **Costeşti**, şi pentru înecatul unui heleşteu ce a făcut Jorea, şi pentru siliştea Costeştilor, căci a scos Jorea vecinii din vatra satului şi i-a mutat unde a fost loc de fâneaţă, şi pentru nişte vecini ce au luat Gheorghe Jorea ai vistiernicului Buhuşi… Pentru aceea, tu să mergi acolo, să afli cine a lepădat acei stâlpi de hotar, iar de nu vor afla vinovatul, să iei 50 de boi din partea Jorei din Costeşti… Să mergi să tai heleşteul Jorei, să-şi mute morile unde au fost ale tătâne-său, la vadul cel bătrân… Iar pentru vecinii care şed unde a fost loc de fâneaţă, să le strici casele şi să-i muţi în vatra satului, iar pentru vecinii pe care i-a luat Jorea vistiernicului Buhuş, să jure Jorea ce va fi cheltuit pentru acei vecini, să-i întoarcă vistiernicul Buhuş şi să iei acei vecini de la Jorea şi să-i dai pe mâna vistiernicului Buhuşi, pentru că-i sunt vecini bătrâni dumisale”[2337].

1637, aprilie 4: Moşiile întărite de Vasile Lupu voievod vistiernicului Dumitru Buhuş: „**Gândeşti** (Cândeşti, comuna Mihăileni, Botoşani) pe Siret, cu loc de moară pe Siret şi în pârâul satului, cu bălţi de peşte şi cu podul peste Siret, şi cu vii; **Crăveşti** (Criveşti, comuna Strunga, Iaşi) sub **Strunga** (comuna Strunga, Iaşi), cu iazuri şi cu mori, şi, în acelaşi hotar, **Ravacanii** (comuna Strunga, Iaşi), din jos de Petriş, şi satul **Găurenii** (azi Bura Văii, comuna Strunga, Iaşi) şi **Hoţăeştii** (Hotceşti, comuna Strunga, Iaşi), şi a patra parte de sat **Vilenii** (sau

[2337] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 359, p. 403

Văleni, comuna Bozieni, Neamţ), şi seliştea **Dadeşti** (Dădeşti, înglobat în Târgu Frumos, Iaşi), pe Sârca, cu locuri de mori pe Sârca, care sunt în ţinutul Romanului; / a treia parte de selişte **Plotuneştii** (înglobat în Târgu Frumos, Iaşi) şi jumătate de sat **Chicaceştii** (sau Căcăceşti, Iaşi) şi o parte de moşie din hotarul **Târgului Crasna** (Târgu Frumos, Iaşi), cu locuri de iazuri şi mori în amândouă Baglueţele; părţi din satul **Tâlhăreşti** (azi Talpa, contopit cu Blândeşti, comuna Suliţa, Botoşani), cu iazuri şi mori pe Bahlui care sunt în ţinutul Cârligăturii; / satul **Vavatieşti** (Bârleşti, comuna Erbiceni, Iaşi), care se numeşte **Bârleşti**, şi satul **Spinoasa** (comuna Erbiceni, Iaşi) pe Bahlui, toată cumpărătura din satul **Iurghicenii** (azi Erbiceni, comuna Erbiceni, Iaşi) şi din **Totoeştii** (comuna Erbiceni, Iaşi) pe Bahlui, ce sunt în ţinutul Hârlăului; / un loc de moară din jos de **Puricenii** (lângă Stânca, comuna Victoria, Iaşi), în Jijie, şi un loc de prisacă, ce sunt în ţinutul Eşii; / satul **Cupcici** (Cupcina, raionul Edineţ, Moldova) şi **Brataşănii** (Brătuşeni, comuna Brătuşeni, raionul Edineţ, Moldova) pe Ciuhur, cu iazuri şi mori pe Ciuhur, a patra parte a satului **Trăbăsăuţii**, ce este pe Drabişte, a treia parte din satul **Costeşti** (comuna Dumitroaia, raionul Râşcani, Moldova) pe Prut, părţi din satul **Dumenii** (Dumenii de Sus, comuna Miclăuşeni, raionul Făleşti, Moldova), din sus de Costeşti, pe Prut, şi jumătate de sat **Buzoviţa** (comuna Buzoviţa, regiunea Cernăuţi, Ucraina), şi jumătate de sat **Risteiul** (Resteu-Atachi, azi Dnistrivca, raionul Chelmenţi, Ucraina), şi toate părţile lui din **Tălmaciu** (azi Burdiug, raionul Chelmenţi, Ucraina), ce sunt pe Nistru, în ţinutul Hotinului; / satul **Măneştii** (azi Blebea, înglobat în Târgu Neamţ, Neamţ), jumătate de sat **Grozăştii** (Gro-

zeşti, azi Oituz, comuna Oituz, Bacău) pe Oituz şi locuri de vie, livezi şi fânaţuri în şesul ce se numeşte Muncei, ce sunt în ţinutul Trotuşului; / parte din satul **Mastacanul** (Mastacan, comuna Borleşti, Neamţ) peste Bistriţa, ce se va alege partea Hriţcanului, ce este în ţinutul Bacăului; / satul **Niculeştii** (azi Trifeşti, Trifeşti, Neamţ) ce se numeşte **Trifeştii**, cu iazul şi cu moara în pârâul Cioarna şi locul de iaz şi de moară; aşijderea şi în pârâul Braniştelor, ce este în ţinutul Neamţului; / satul **Potropeştii** (Protopopeşti, comuna Tăcuta, Vaslui) şi părţi de cumpărătură în satul **Bumboteştii** (înglobat în Tăcuta, comuna Tăcuta, Vaslui), pe pârâul Cuţitna… şi o poiană, care se numeşte Mastacana, şi Lihaci, ce sunt în ţinutul Vasluiului; / jumătate de sat **Boldeştii** (comuna Todireşti, Iaşi) şi jumătate din seliştea **Sârbii** (comuna Todireşti, Iaşi), pe pârâul Todereştii, ce sunt în ţinutul Sucevii; jumătate din sat **Bujuceştii** (sau Buhuşeşti, lângă Climeşti, comuna Făurei, Neamţ) pe apa Cioarna, ce este în ţinutul Neamţului”[2338].

1637, mai 6: Pâră la Domnie între Dumitru Buhuş vistier cu Iordache vistier „pentru nişte sate ce au avut socrii lor, Coste şi Ilie Băcoic, împreună, zicând Buhuş cum a uricit Coste Băcioc şi ocinile şi ocinile lui Ilie Băcioc, socrul lui Buhuş; Iordache l-a pârât pe Buhuş pentru o parte de sat **Costeşti** (comuna Dumitroaia, raionul Râşcani, Moldova), în ţinutul Hotinului, ce a zis că este al amândurora, dar Buhuşi s-a uricit numai pe numele său; iar Buhuş a dat seamă că ţine acea parte singur, cum a ţinut-o şi socru-său Ilie Băcioc, pentru o parte din **Carlăcău** (raionul Briceni, Moldova), din ţinu-

---

[2338] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 52, pp. 48, 49

tul Hotinului şi pentru altă parte din **Găureni** (numit şi Vâlcele, comuna Vlădeni, Iaşi), din ţinutul Eşii, ce a ţinut Coste Băcioc”[2339].

1638, mai 17: Zapisul lui Neaniul, vornicul de poartă, în care mărturiseşte cum a împărţit „părţi de ocină”ce-au rămas după Gheorghe Jora, ce-a fost sulger. „Deci, am strâns oameni buni, megieşi, anume Andronic Isăcescul, Gheorghe Cucoranul, Dondea, Lupul Tăbuci, Vasile ce-a fost şoltuz, Andreica şi Pancul din **Ştefăneşti** (comuna Ştefăneşti, Botoşani)… şi s-au tocmit jupâneasa Ileana, cu cucoanele sale, Grăpina şi Mărica, fetele Jorei, pentru jumătate de sat **Selicicani** (Silişcani, comuna Gorbăneşti, Botoşani), cu vecini, partea de jos, cu heleşteul din jos, jumătate de sat **Volodeni** (comuna Bleşteni, raionul Edineţ, Moldova) şi jumătate de sat **Brândzeni** (Brânzeni, comuna Brânzeni, raionul Edineţ, Moldova). Aceste părţi s-au venit acestor cucoane. / Iar jumătate de sat **Brândzeni** şi a treia parte de sat **Miteşti** (comuna Miroslăveşti, Iaşi), şi două mori în Prut, s-au venit jupânesei Ileana. / Aşijderea, s-au venit lui Gligoraşco jumătate de sat de **Volcineţi** (comuna Maiovka, raionul Ocniţa, Moldova) şi jumătate de cat **Căzcecani** (comuna Ocniţa, raionul Ocniţa, Moldova), şi jumătate de a treia parte de sat de **Bâzdâgeni** (înglobat în Ialoveni, raionul Ialoveni, Moldova), şi a şasea parte de sat de **Coşciugeni** (Costiugeni, comuna Albeşti, Boroşani). / Aşijderea, s-au venit ca să aibă a ţine Toader şi Todosie, cuconii Jorăi, două părţi de sat de **Costeşti** (oraşul Costeşti, raionul Râşcani, Moldova), şi două părţi din **Hancăuţi** (comuna Hancăuţi, raionul Edineţ, Moldova), şi jumătate de sat

---

[2339] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 89, p. 90

Onut (Bucovina), şi din a patra parte de sat **Zubriceni** (Zăbriceni, raionul Edineţ, Moldova) jumătate, şi o moară la Costeşti, ce este în Prut, să aibă a ţine Gligoraşco cu Toader şi Todosie. / Aşa s-au tocmit ei şi s-au împărţit, să aibă a alege Enachie pitarul cel mare, cu jupâneasa Ileana şi cu Macri căpitanul şi Gligoraşcu Jora părţile, cum s-au tocmit, pe cuconi”[2340].

1774, iunie 5: Satul **Costeştii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Botnii, după recensământul lui Rumeanţev[2341], avea **toată suma caselor 12**. Scădere rufeturi 3: 2 volintiri, 1 femeie săracă. Rămân birnici 9. / **Birnici:** Irimie Ţară / Vasile Lucaruci / Ioniţă, vornic / Pavel Luca / Lupu Bâtă / Nicolai Bortă / Gherasim Sulă / Ioniţă Bortă / Postică fiul lui Năstasă. // **Rufeturi:** Sava Midoni, volintir / Pavel Midoni, volintir / Ioana, săracă.

1904: „**Costeşti**, sat în judeţul Bălţi, aşezat în valea Prutului, în gura Ciuhurului, pe malul Prutului. În aceste locuri sunt trei vaduri peste Prut. Valea e aici înaltă. Aparţine volostiei Zabriceni. Are 187 case, cu o populaţie de 912 suflete, toţi ţărani români, care posedă pământ de împroprietărire 750 deseatini. Proprietari: dl Strâmban, 657 deseatini, şi dl Scordeli, 350 deseatini. Sunt vii şi grădini cu pomi. Are o biserică, cu hramul Sf. Nicolae”[2342].

2340 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 354, pp. 348, 349

2341 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 453

2342 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 75

COSTEŞTI

(pe Sicna, comuna Costeşti, Botoşani).

1624, martie 24: Întărit de Radul Mihnea voievod mănăstirii Solca, care primeşte uric pentru, pe lângă satele din ocolul Bădeuţilor (Bădeuţii, Drăgăneştii, Cârneceştii, Vancicăuţi, Pârlişani), „care sate au fost toate domneşti şi s-au numit de ocolul Badeuţi şi nu sunt de nici o trebuinţă pentru domnie”, şi alte sate sucevene (Ciorsaci, Broşteni, Stupca, Lămăşeni), „două sate, **Monastirenii** (Mănăstireni, Botoşani) şi **Costeştii** (Costeşti, Botoşani) şi cu mori pe Siret, care au fost ascultătoare de ocolul Botoşanilor… un sat, anume **Iubăneştii** (Ibăneşti, Botoşani), din ţinutul Dorohoi, cu iazuri şi cu mori, care sat a fost mai înainte ascultător de ocolul Dorohoi smuls de acolo Isac Balica hatman, în zilele sale, şi l-a luat, iar apoi l-a pierdut în hiclenie, când a venit cu sabie şi cu mulţime de leşi asupra ţării aceştia şi asupra lui Ştefan voievod… / un sat anume **Dumenii** (Dumeni, Botoşani), în acelaşi ţinut, care sat mai înainte a fost al lui Isac Balica hatman şi l-a alipit la ocolul **Căcăcianilor** (sat pe Cracău, Neamţ), iar apoi l-a pierdut în hiclenie, când s-a ridicat cu Costantin voievod asupra lui Ştefan voievod şi asupra sceptrului cinstitului împărat… / două sate, anume **Lozna** (comuna Dersca, Botoşani) şi **Călineştii** (judeţul Suceava), ce sunt în ţinutul Suceava, care sate au fost mai înainte ale lui Vasile Stroici şi le-a pierdut în hiclenie, când a venit cu

sabie şi foc asupra ţării acesteia şi asupra lui Ştefan voievod, cu mare mulţime de leşi şi cazaci… / un sat, anume **Stroieştii** (comuna Lunca, Botoşani), ce este în ţinutul Hârlău, care sat a fost mai înainte domnesc… / un sat, anume **Slobozia** (comuna Slobozia, Iaşi), în ţinutul Roman, lângă Cotnari, pe pârăul Cârjoaie, şi cu mori mai jos de sat, pe acelaşi pârâu… / un sat, anume **Podolenii** (sat, Vaslui), în ţinutul Fălciu, cu tot venitul, care sat a fost drept domnesc şi a mers din mână în mână… / un sat, anume **Ustiia** (comuna Ustiia, judeţul Chişinău, Moldova), în ţinutul Orhei, pe malul Nistrului, unde cade pârâul Răut în Nistru, şi cu mori în Răut şi în Nistru, care sat a fost ascultător de ocolul Orheiului”[2343].

1774, iunie 15: Satul **Costeşti** şi **Buda**, ţinutul Botoşani, ocolul Siretului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2344]**: Toată suma caselor**: **26**. Scădere rufeturile 6; 1 popă / 5 scutelnici. / Rămân birnici 20. / **Birnicii**: Ion Bogos / Apostul sin (fiu) Ursul / Ioniţă, pescar / Arseni / Iftimi sin Ciriac / Anton / Ion, crainic / Costandin sin Simion / Toader, vornic / Neculai, rotar / Neculache sin Grigoraş / Chiriac sin Sava / Hiloti a preotesii / Prodan /Grigori Titiluţă / Georgieş Şutul / Toader Todiţă / Ioniţă Ignat / Toader sin Ignat / Angelache. // **Rufeturile**: Popa Iacob / Lupaşcu, scutelnic lui Ioniţă Potpaoli, logofăt / Pavel, sin lui, tij (la fel) / Andrei, tij (la fel) / Spiridon, tij (la fel) / Neculai Topliţă, tij (la fel).

[2343] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 178, pp. 235-238

[2344] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 192, 193

1889: „**Costeşti**, comună rurală în partea de nord a plășii Târgul, judeţul Botoşani, la 15 km de orașul Botoșani. E situată pe valea Sicna şi dealurile ce mărginesc pârâul Sicna, pe ambele părţi. Se compune din satele: Costeşti, Cotârgaci, Nicşeni și Teişoara. Are o suprafață de 4.914 hectare şi o populaţie de 932 familii sau 3.527 suflete, din care 649 contribuabili, care locuiesc în 820 case. Locurile cultivate au o întindere de 4.397 hectare. Sunt mici rediuri de păduri pe moşia statului Teişoara, în întindere de 38 hectare, iar vii sunt 5 hectare. Vite: 4.865 vite mari cornute, 558 cai, 3.076 oi, 1.032 porci și 14 capre. Sunt 535 stupi cu albine. Comuna e străbătută de pârâul Sicna; are 7 iazuri, cu 45 hectare stuf; 6 mori de apă. Calea judeţeană Botoșani-Săveni trece prin această comună. Are 4 biserici, deservite de 4 preoţi şi 8 cântăreți, 1 şcoală, condusă de 1 învățător și frecventată de 174 școlari. În comună sunt: 10 cârciumi; 12 comercianți; 17 meseriași. / **Costeşti-Ciolacul**, sat în partea de sud a comunei Costești, pe pârâul Teişoara. Are o populaţie de 72 familii sau 294 suflete, din care 64 contribuabili. Are o biserică, deservită de 1 preot şi 2 cântăreţi; o moară de apă pe Teişoara. Vite: 203 vite mari cornute, 21 cai, 320 oi, 80 mascuri. Sunt 60 stupi cu albine. Se află aci: 1 cârciumă; 3 comercianţi; 4 meseriași. / **Costeşti-Gherghel**, sat în partea de sud a comunei Costeşti; formează un trup cu Costeşti-Ciolacul și Costeşti-Melic, Are o populaţie de 116 familii sau 532 suflete, din care 107 contribuabili. Vite sunt: 263 vite cornute, 40 cai mari şi 626 oi şi 170 mascuri. Stupi cu albine sunt 60. / **Costeşti-Melic**, sat în partea de sud a comunei Costeşti, formând un trup cu Costești-Ciolac și Coşteşti-Gherghel. Are o populaţie de 64 familii sai 214 suflete, din care 52 con-

tribuabili. Vite sunt: 187 vite cornute, 17 cai, 214 oi şi 60 mascuri. Este o cârciumă şi 2 meseriaşi”[2345].

COSTEŞTI

(pe Pereschiv, în Tutova, comuna Costeşti, Vaslui).

1632, mai 19: Întărit de Alexandru Iliaş voievod lui Rusul vistier din **Dolejini** (sat pe Pereschiv, în Tutova, Vaslui)**,** care „a adus un zapis de mărturie de la Maria, fiica Anuşcăi din **Poloceni** (azi Polocinu, comuna Iveşti, Vaslui), făcut dinaintea popii Tănase Gorie, a popii Ionaşcu, a lui Baciul din **Costeşti** (pe Pereschiv, în Tutova, Vaslui), a lui Gligori, fratele lui Dumitru din **Suricini** (pe Pereschiv, în Tutova, Vaslui)… mărturisind că a dat şi a dăruit, din satul Polocine, un loc de prisacă, oriunde îi va place lui, şi un loc de casă în vatra satului, Aceasta a dat-o ea şi a dăruit-o acelui mai sus scris Rusul vistier din Dolojini şi pepoatei lui, pentru sufletul ei şi pentru sufletul părinţilor ei şi pentru grijania şi pomenirea fiului ei Pontelei, la moartea lui, şi să fie şi pomenire a fiului ei”[2346].

1632, septembrie 22: Întărit de Alexandru Iliaş voievod vornicului de gloată Dumitraşcu Gheuca, care primeşte, „pentru un cal bun, preţuit drept 50 zloţi”, de la fraţii Toader şi Cârstea, fiii lui Ronul din Costeşti, „partea

---

[2345] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 675, 678, 679

[2346] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 78, pp. 84, 85

lor de ocină, ce se va alege, din satul **Costeşti**, din ţinutul Tutova”[2347].

1638, mai 18: Sion sin Bâtă, Zavul, Ionaşco Holteiul, Toder Corbil, Ursul Zbogomăscul, Dele Ghigă şi Dunbravă din **Costeşte** (comuna Costeşti, Vaslui) vând „moşia din sat din **Dineşeşti** (Dinişeşti, comuna Iveşti, Vaslui), din partea Zbogomeştilor, din câmp, din apă şi vad de moară pe Tutova, şi săpături în dumbravă, lui Apostolachi şi vom fi mărturie înaintea măriei sale, lui vodă”[2348].

1639, septembrie 1: Un alt Bucureşti moldovenesc, în hotarnica locului „numit Piscul Săcăturii, ce vine afară de graniţa **Costeştilor** (comuna Costeşti, Vaslui), adică în zarea cea dinspre apus a Costeştilor, până în **Iveşti** (comuna Iveşti, Vaslui), fiindcă acela se cunoaşte a fi de **Bucureşti** (în hotar cu Costeşti, comuna Costeşti, Vaslui), după ispisocul domnului Vasile voievod”[2349].

1647, februarie 25: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „rugătorii călugări de la sfânta mănăstire Uspenie s-au pârât de faţă cu fraţii Toader, Cozma, Pătraşco, popa Statie şi Anghelina, şi feciorii Sofroniei, toţi feciorii Varvarei, nepoţi ai Plâvsoaei, strănepoţi lui Clănău spătar, pentru nişte mori la **Corţeşti**, pe apa Bârladului, în ţinutul Vasluiului, Toader şi Cozma şi alţi fraţi ai lor au zis cum acele mori, pe hotarul satului Corţeştilor, ce sunt pe hotarul unui sat

---

[2347] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 220, pp. 278, 279

[2348] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 356, p. 350

[2349] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 209, p. 215

de-al lor, ce se cheamă **Ruşii de jos**… / Şi-am trimis acolo oe Ursul, vornic de gloată, de a strâns oameni buni, şi le-au socotit hotarele cele bătrâne, şi nu s-au aflat acele mori pe hotarul sfintei mănăstiri, Corţeştii, ci s-a aflat pe hotarul Ruşilor de jos… ei toţi mărturisind cu sufletele lor cum au Toader, Cozma şi alţi fraţi ai lor două vaduri de mori, la trei sate ale lor, unul lângă altul, anume **Ruşii de sus, Buciumeanii** şi satul **Ruşii de jos**, ce-s dinspre satul Corţeşti, unde li se împreună hotarele… deci rugătorii noştri călugări au rămas din toată legea noastră şi a ţării”[2350].

COSTEŞTI

(sat inclus în Târgu Frumos, Iaşi).

1634, noiembrie 12: Zapisul marilor boieri, în care mărturisesc cum a venit în faţa lor „cneaghina Grozava a răposatului Stratul Bolea fost clucer şi a întors în mâinile lui Grama mare stolnic 44 ughi şi a răscumpărat o parte de ocină din satul **Costeşti**, ce este în ţinutul Romanului, cât va fi toată partea lui Ionaşco Bolişor, pe care mai înainte au vândut-o Vasile şi Orăş, fiii lui Ionaşco Bolişor, lui Grama, în acei bani… pentru că cneaghina Grozava s-a aflat rudă mai apropiată lui Ionaşco Bolişor”[2351].

[2350] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. III, Iaşi 1907, pp. 189, 190

[2351] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 282, pp. 315-317

1635, martie 19: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui stolnic Grama, care primeşte uric pentru dania lui Moise Moghila voievod, „o bucată de hotar din hotarul **Târgului** nostru **Frumos**. Şi se începe hotarul de la Valea Bunei, cu Năvoloacele, şi de acolo Valea Bunei, în sus, pe lângă Muncel, la hotarul **Costeştilor** şi se împreună cu hotarul **Corneştilor**; de asemenea, de la prisăcile popilor, pe Valea Oardzei în sus, la muchia Halmul, tot hotarul Costeştilor”[2352].

1635, august 2: Zapisul de împărţeală între Lupul Prăjescul clucer, Lupul Ghenghe, Dumitraşco Ghenghe şi Ion Ciolpan „a moşiilor ce le-au rămas de la părintele lor, de la Ghianghe logofăt. Deci lui Ion Ciolpan i s-au venit satul Frăteştii (comuna Dolhasca, Suceava), la Suceavă, jumătate de sat **Bilăuţi** (comuna Bilăuţi, raionul Hotin, Ucraina), la Hotin, jumătate de Locoveţ (Lucaveţ, Bucovina), satul **Ternauca** (comuna Târnauca, raionul Herţa, Ucraina), jumătate din satul Dobrinăuţi (Bucovina) ot Cernăuţi, satul **Costeşti** (înglobat în Târgu Frumos, Iaşi) ot Tutova, şi o selişte, **Ruptura** (lângă Gefu, comuna Ghidiceni, Galaţi), tij (la fel) ot Tutova”[2353].

1635, septembrie 1: Ispisoc de întărire, dat de Vasile Lupu voievod moştenitorilor lui Ghenghe vel (mare) logofăt: / „Și s-au venit partea boierului nostru, Lupul Prăjescul vel clucer și jupânesei lui, Saftei, satul **Chilmeștii** (azi oraşul Chelmenţi, raionul Chelmenţi, Ucraina), la ținutul Hotinului, și o parte de ocină din **Lățcani** (Leţcani, comuna Doljeşti, Neamţ), la ținutul

---

2352 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 60, pp. 62, 63

2353 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 188, p. 225

Romanului, și jumătate de sat de **Scoposăni** (Scoposeni, comuna Horleşti, Iaşi), la ținutul Cârligăturii, și satul **Văscăuții** (ţinutul Orhei, Moldova), la Orhei, și jumătate de sat de **Mărășăni** (comuna Marşinţi, raionul Novoseliţa, Ucraina), la Hotin, și satul **Noua Suliță** (comuna Novosiliţa, raionul Chelmenţi, Ucraina), tij la Hotin, și jumătate de sat din **Negrești** (oraşul Negreşti, Vaslui), la Vaslui, și o seliște, anume **Lineștii** (lângă oraşul Negreşti, Vaslui), tij la Vaslui, și satul **Ruginoasa** (comuna Ruginoasa, Iaşi), la Suceavă, care i-au fost lui dreaptă danie de la părintele lui, Ghenghe logofăt, încă fiind viu, osebit de a altor frați. / Iar în parte slugii noastre Lupul Ghenghe i s-au venit jumătate de sat de Vlădeni (Arghira-Oreuteşti, Suceava), la Suceavă, și jumătate de sat de **Volcinești** (Volcineţ, azi Maiovka, comuna Ocniţa, raionul Ocniţa, Moldova), la Hotin, și o parte de ocină din **Costești** (înglobat în Târgu Frumos, Iaşi), la Roman, și o parte din satul **Strășnenii** (lângă Ghireni, comuna Coţuşca, Botoşani), la Dorohoi, și satul **Surdeștii** (lângă Ciortolom, comuna Tutova, Vaslui), la Tutova, cu moară în Bârlad, și jumătate de sat din Șărbăuți (Bucovina), la Cernăuți, și satul **Mălăeștii** (comuna Vutcani, Vaslui) și **Leoștii** (comuna Pădureni, Vaslui), la Fălciu, și o siliște Șărbăuții (Bucovina), la Cernăuți. / Iar în parte slugii noastre Dumitrașcu Ghenghe i s-au venit jumătate de sat **Jioldești** (satul Joldeşti, comuna Vorona, Botoşani), la Suceavă, și satul Stârcenii (Bucovina), la același ținut, și cu moară în Siret, și jumătate de sat de **Vorona** (comuna Vorona, Botoşani), tij la Suceavă, și satul **Măgiurcanii** (azi Iveşti, comuna Iveşti, Vaslui), la Tutova, și satul **Popii** (azi Pochidia, comuna Tutova, Vaslui), tij acolo, și jumătate de sat **Tole** (Coteleva, comuna Koteleve, raionul

Nevoseliţa, Ucraina), la Hârlău, și o siliște, **Doljăștii** (Dolheşti, lângă Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), la Tutova. / Iar în parte lui Ion Ciolpan i s-au venit satul Arăteștii (Suceava), la Suceavă, și jumătate de sat de **Bilăuți** (comuna Bilăuţi, raionul Hotin, Ucraina), la Hotin, și jumătate de sat Lucovița (Bucovina), la Cerăuți, și satul **Târauca** (comuna Târnauca, raionul Herţa, Ucraina), tij la Cernăuți, și jumătate de sat Dobrinăuți (Bucovina), tij la Cernăuți, și satul **Costeștii** (în hotarul oraşului Târgu Frumos, Iaşi), la Tutova, și o siliște, anume **Ruptura** (lângă Gefu, comuna Ghidiceni, Galaţi), tij la Tutova… / Iar pentru o datorie a Lupului Prăjescu clucer, care are și zapis de la părintele lor, Ghenghe logofăt, drept 497 ughi, au dat ei toți un sat, anume **Săvenii** (oraşul Săveni, Botoşani), la Dorohoi, și alt sat, Boian (Bucovina), la Cernăuți, pentru acea datorie”[2354].

1636, martie 15: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui clucer Lupul Prăjescul, după pâra cu ieromonahul Heloteiu „pentru o parte de ocină din satl **Costeşti**. Şi aşa a spus ieromonahul Heloteiu, că a avut tocmeală cu răposatul Ionaşco Gheanghea logofăt pentru acea parte de ocină, ca să i-o vândă, însă banii cu care s-au tocmit nu i-a dat. Iar Lupul Prăjescula arătat ispisocul de cumpărătură de la Radul voievod, din prima lui domnie, cum a cumpărat socrul lui Gheanghea această oarte de ocină din satul Costeşti, de la acest Hiloteiu ieromonah, pentru 105 ughi… Deci Lupul Prăjescul s-a îndreptat, iar Hiloteiu călugăr a rămas”[2355].

[2354] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 227, pp. 266, 267

[2355] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 358, p. 402

1636, decembrie 4: Zapisul diacului Stamati şi al femeii lui Măria, fata Măriicăi, nepoată vornicului Dan Bolei, în care mărturisesc că au „vândut toată partea noastră din sat din **Costeşti** (înglobat în Târgu Frumos, Iaşi), ce este în ţinutul Romanului… jupânesei Grozavei, drept 38 de galbeni bani buni, printre martori fiind „Dumitru Dzamă şi Vasile de **Sănăteşti** (lângă Costeşti şi Târgu Frumos, Iaşi), Andrei din **Sârbi** (comuna Todireşti, Iaşi), Maftei din **Răbâia** (?) şi aţi mulţi oameni buni”[2356].

1639, martie 3: Carte gospod de la Vasile Lupu voievod pentru Gheorghe Năvrăpscul vornic şi Coste Sominiceanul, după ce „s-a jelui Buhuş vistiernic pe Constin Hăbiiac de **Costeşti** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), pe Vasile de **Pietriş** (înglobat în Costeşti, lângă Târgu Frumos, Iaşi), pe Ionaşco, ginerele lui Moldovan, şi pe alte seminţii ale lor, că i-au vândut a treia parte de sat din **Bârleşti** (azi Hărmăneştii Vechi, comuna Todireşti, Iaşi), iar apoi s-a aflat că n-au avut ei nici o treabă cu acea ocină… cum s-au pârât şi de faţă cu feciorii Benei din Bârleşti şi au rămas feciorii Benei pe Constantin, pe Vasile şi pe Ionaşco… / După aceea, ei şi-au luat zi în câteva rânduri, cum să scoată acea parte de ocină din Bârleşti sau să facă dres lui Buhuş pe partea lor don Costeşti. Şi sunt doi ani de când tot îmblă cu cuvinte şi nici pot scoate ocina ce-au vândut din Bârleşti, nici fac drese pe Costeşti… / Drept aceea, voi să aveţi a da zi să scoată ocina ce au vândut sau să facă drese pe partea lor din Costeşti până în două săptămâni”[2357].

[2356] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 558, p. 608

[2357] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 45, p. 52

1639, iulie 4: Întărit de Vasile Lupu voievod Grozavei, cneaghina lui Stratul Bolea fost ceaşnic, care „a întors 54 ughi (ducaţi ungureşti) lui Grama mare jitnicer, pentru o parte din satul **Costeşti**, din ţinutul Roman, ce această parte o cumpărase Grama de la Ivaşco Cârjeu, Vasile Cârjeu, Sava diac, Dumitraşco Batin şi de la Nastasia, fiii Candachiei, nepoţii lui Bolea vornic. Şi nu se cuvenea să cumpere Grama, ci cneaghina Grozava”[2358].

1639, septembrie 19: Scrisoarea lui Vasile Lupu voievod către locuitorii din vecinătatea satelor **Costeşti** (lângă Târgu Frumos, Iaşi) şi **Pietriş** (înglobat în Costeşti, Târgu Frumos, Iaşi), după ce „s-au pârât de faţă, înaintea domniei mele, Grama jitnicerul cu jupâneasa Grozava păhărniceasa, pentru o bucată de hotar de la Costeşti, zicând jupâneasa Grozava că este de hotarul Costeştilor şi a fost stâlpit şi hotărât în zilele lui Petru vodă şi ale lui Aron vodă de Nicoară logofătul. Şi a arătat şi drese, Iar Grama jitnicerul a zis că este acel loc de hotarul lui, de Petriş. / Deci am trimis pe Nenul vornicul, să socotească acel loc. Pentru aceea, voi să vă strângeţi, să vă socotiţi, doară se vor afla oameni buni de pe atuncea”[2359].

1639, octombrie 22: Adunaţi la Costeşti, de către trimisul lui Vodă, Neaniul vornicul, pentru a socoti hotarul dintre **Costeşti** (lângă Târgu Frumos, Iaşi) şi **Pietriş** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), incluzând bucata de loc pentru care s-au pârât jupâneasa Grozava cu Grama jit-

---

[2358] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 162, pp. 174, 175

[2359] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 239, pp. 240, 241

nicerul cel mare, „robii măriei tale, Cărăvan şi Mirteş din **Siminiceni** (lângă Bărbăteşti, comuna Cucuteni, Iaşi), Vasilie din **Todereşti** (comuna Todireşti, Iaşi), Andonie şi Larion din **Movileni** (comuna Heleştieni, Iaşi), Gonţea şi Văsiian din **Hălăştiiani** (comuna Heleştieni, Iaşi), Nechita de **Criveşti** (comuna Strunga, Iaşi), Nacul de **Cârsteşti** (Cristeşti, comuna Brăeşti, Iaşi), popa Ştefan, diaconul şi Toader de **Târgu Frumos** (oraşul Târgu Frumos, Iaşi)… noi, de când am apucat, din zilele lui Aron vodă şi Eremiei vodă, noi aşa ştim cu sufletele noastre, că cine a ţinut Pietrişul, acela a ţinut şi acea bucată de loc până în Bahlueţ şi le-a fost Bahlueţul hotar"[2360].

1648, martie 15: Târzii vinde lui Ionaşco din Costeşti, pentru 15 lei şi două iepe, „moşia din **Oscaţi**, jumătate de bătrân Ionaşco de **Costeşti**… dinaintea lui Iuraşco, Crăciun, Gheorghiţă şi frate-său Zaharia, Postolache Micodin, Connstantin ot **Costeşti**, şi Tănasie ot **Rădeşti**"[2361].

1669, februarie 10: Vasile şi Simion, feciorii lui Ionaşco din **Costeşti**, şi cu fraţii lor Istratie şi Năstaca, vând comisului Ştefan Cerchez, pentru 40 de lei, „a noastră dreaptă ocină şi cumpărătură din satul **Uscaţi**, jumătate de bătrân, cumpărată de tatăl nostru Ionaşco de la Ştefan Tărzea"[2362].

1774, iunie 26: Satul **Costeştii**, sat răzeşesc, ţinutul Romanului, ocolul de Sus, după recensământul lui

---

[2360] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 256, pp. 253, 254
[2361] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. III, Iaşi 1907, pp. 194, 195
[2362] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 56, 57

Rumeanţev[2363], avea **toată suma caselor 38**. Scădere rufeturi 30: 1 popă, 1 diacon, 18 mazili şi ruptaşi, 10 văduve. Rămân birnici 8. / **Birnici:** Gavril Pleşcan / Gligoraş, muntean / Ion, muntean / Vasile, cojocar / Ştefan, cibotar / Ion Mirăoară / Neculai Brânză / Alecsa, muntean. // **Rufeturi:** Popa Nichita / Vasile, diacon / Costantin Săvinel, mazil / Ştefan, căpitan, mazil / Dumitraşcu Săcară, mazil / Ioniţă Săcară, ruptaş / Ştefan Bârcalamă, mazil / Ştefan Mârzac, mazil, priş ot (vine din) Eşi / Ioniţă Brânză, ruptaş / Gavril zet (ginere) lui Brânză, ruptaş / Grigoraş Luncan, ruptaş / Costantin Brânză, ruptaş / Ion sin (fiu) lui Dumitraşco Săcară, ruptaş / Vasile, brat (frate) lui, ruptaş / Solomon Săcară, ruptaş / Antohi Săcară, ruptaş / Ion Săcară, ruptaş / Gheorghe Ungurian, ruptaş, priş ot (vine din) Cârligătură / Măriuţa, săracă / Paraschiva, săracă / Rucsanda, săracă / Aniţa, săracă / Catrina, săracă / Maria, săracă / Irina, săracă / Avramia, săracă / Maria, săracă / Iliana, săracă.

COSTEŞTI

(pe Horăiata, lângă Unţeşti, comuna Bogdăneşti, Vaslui).

1636, martie 20: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui postelnic Dumitraşcu Gheuca, în baza unui zapis de mărturie de la marele vornic Savin Prăjescul şi de la marele şetrar Chicoş, „scriind că au venit înaintea lor

[2363] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 258, 259

Bălan Vulpe, cu lui Toader şi Cârstea, fiii Sorei, şi Arimiica, nepoata Florii, şi au vândut, „din satul **Rătumpăneşti** (Grecii, lângă Cepeşti, comuna Bogdăniţa, Vaslui), care se numeşte Grecii, trei pământuri în frunte, din partea de sus, şi trei pământuri şi jumătate din partea de jos, iarăşi în frunte… lui Dumitraşco Gheuca, pentru 50 zloţi bătuţi, cumpărătură lui Păcurar de la Vasilca, fiica Măriei, şi de la fratele ei Grozav şi din partea unchiului lor Negrită… / de la Alexa şi Măriica, fiii lui Maftei Căras, nepoţii lui Nicoară… dreapta lor ocină şi dedină din satul **Grădeşti** (comuna Puieşti, Vaslui), pe Tutova, şi din **Strânba** (azi Cetăţuia, comuna Puieşti, Vaslui), pentru 20 zloţi bătuţi/ Şi îi întărim, din ispisoc de cumpărătură de la Alexandru Iliaş voievod, o parte de ocină din satul **Costeşti** (lângă Unţeşti, comuna Bogdăneşti, Vaslui), pe Horăiata, care i-au dat-o Toader şi Cârstea, fiii lui Robul, pentru un cal bun, biciuluit la 50 zloţi. / Şi un loc de prisacă în satul **Răchitoasa** (comuna Răchitoasa, Bacău), pe Zeletin, pe care i l-a dat şi dăruit Varnava, cu fiii lui Miftodie, Andronic şi Ionaşco… unde vrea el să întemeieze o prisacă, cu cât va arunca împrejur cu securea”[2364].

1677, aprilie 1: Ionaşco sin (fiu) popa Nichita din satul **Costeşti** ot Horiiata, nepot Rusului ot Greci, cu femeia şi feciorul său dăruiesc vistiernicului Toader Păladie „partea sa de ocină din Hulpeşti, mai jos de **Greci**, pe Bogdana, unde a dat şi Ionaşco Bilici”[2365].

[2364] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 366, pp. 412-414

[2365] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 121, pp. 130, 131

1690, noiembrie 6: Ştefan Buzduga, dăruieşte, „cu limbă de moarte… vărlui meu Nastasă Bostaca… moşiile ce voi avea eu din toate locurile şio parte din seliştea **Tunsăştilor**, de pe valea Bogdănii, toată partea mamei Ioana, Fetei lui Bălan; iar nepoţilor mei să n-aibă treabă în această parte a Tunsăştilor, pentru că le-am dat o parte din Horiiata, din seliştea **Costeştilor**, de au vândut-o cămăraşului”[2366].

COSTEŞTI

(lângă Drislea, comuna Truşeşti, Botoşani).

1640, octombrie 22: Călugării de la mănăstirea Slatina, constatând ruinarea şi stricăciunile mănăstirii, dau lui Vasile Lupu voievod „o selişte a sfintei mănăstiri, anume **Truşeştii** (comuna Truşeşti, Botoşani), pe Jijia, cu loc de heleşteu şi de moară pe apa Jijiei, ce este la ţinutul Dorohoiului, ce acea selişte este dare sfintei mănăstiri de răposatul ctitorul sfintei mănăstiri, de la Alexandru vodă (Lăpuşneanul), care o au zidit din temelie, pentru că a avut măria sa sat lângă această selişte a noastră, anume **Costeştii** (lângă Drislea, comuna Truşeşti, Botoşani), de sub Cozanciu, ce-i este măriei sale (lui Vasile Lupu) danie de la Barnovschi vodă şi ajunge hotarul acestui sat al Costeştilor până în matca Jijiei şi un ţărumure al Jijiei este al Costeştilor. Iar măria sa, domnul nostru Vasile

[2366] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 175, pp. 160, 162

voievod, pentru acea selişte ce i-am dat-o, să ne facă la sfânta mănăstire rândul de şase chilii şi să ne acopere trapezăria şi clisiarniţa cu şindrile”[2367].

COSTICENI

(în satul Dobrovăţ, comuna Dobrovăţ, Iaşi).

1503, octombrie 7: Întărit de Ştefan voievod mănăstirii Dobrovăţ, drept danie domnească, „mănăstirea ce este la obârşia Dobrovăţului şi cinci sate pe Dobrovăţ: un sat Feteşti, alt sat Alexeşti, unde a fost Radul, al treilea sat Munteni, al patrulea sat Costiceni, unde a fost Andriaş, al cincilea sat Ostroveni”, cumpărate de Ştefan cel Mare, cu 1.500 zloţi tătăreşti, de la Crâstina, fiica lui Voislav, de la nepoata ei de soră Nastasia şi de la vara lor Vasutca, fiica lui Mihul, nepoţii lui Ivan Damianovici… Iar hotarul acestei mai sus scrise mănăstiri şi al satelor care ascultă de mănăstire, dintre Călugăreşti şi Tăcuteşti, să fie începând de la dumbrava din marginea pădurii, de la un tei însemnat şi o movilă săpată şi în sus prin făget, tot pe vârful dealului, la alt tei însemnat, tot pe acelaşi vârf şi la un stejar mare însemnat, pe acelaşi vârf şi peste bahnă până la capătul piscului, la un stejar însemnat, şi pe acel pisc, pe vârful dealului, până la marginea altei bahne, la un fag însemnat, aproape de drum, şi, pe acelaşi vârf, până la obârşia Dobrovăţului Mic şi a pârâului Calinei, la

[2367] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 476, pp. 466, 467

un fag însemnat, lângă drum, şi, pe acelaşi vârf, la un fag însemnat, lângă drumul ce vine de la Ruleni, şi, pe acelaşi drum, până la Poiana Nastei, şi, pe vârf, prin poiană şi prin pădure, până la Poiana Mestecenilor, şi, prin acea poiană, la Poiana lui Lehaci, şi, prin acea poiană, la trei tei însemnaţi şi la marginea Poienii Cetăţelii, la un stejar mare însemnat care este lângă drumul ce vine de la Cuţitna, şi, pe acel drum, până la Poiana lui Mogoş, la un stejar însemnat, lângă drum, de acolo, întorcându-se pe marginea acelei poieni, pe obârşiile Dobrovăţului, la poiana celor şapte tei, şi, peste acea poiană, la un stejar mare îngemănat şi însemnat, apoi tot pe deal, pe la toate obârşiile Dobrovăţului, până la Dealul Mare, la movila cea mare a Ciurbeştilor, şi peste drum, pe deal, la obârşia Dobrovăţului şi a Pietroasei, până la obârşia Vasluiului, la un tei mare însemnat, lângă drumul ce merge de la Buciumi la mănăstirea Dobrovăţului, şi pe acel drum, în jos pe deal, la doi fagi însemnaţi, lângă drum, şi din nou pe vârf la vale, până la Poiana lui Andriaş, şi, pe vârf, prin acea poiană şi pădure, la cinci tei însemnaţi, la capătul făgetului, iarăşi pe la obârşia dumbrăvii, până unde se încrucişează drumurile pe valea Pribeştilor, la un stejar însemnat, şi apoi pe drumul cel vechi, pe marginea dumbrăvii, până la vârful dealului, la un stejar însemnat, lângă drum, şi, pe drumul dumbrăvii, până la capătul Dumbrăvii lui Pribici, la o movilă săpată, şi, pe deal în jos, la Movila Evvei, şi, pe deal, la Movila Tătarului, de la acea movilă la vale, pe vale, drept la matca Vasluiului, pe matca Vasluiului, în jos, până la gura Dobrovăţului, unde cade Dobrovăţul în Vaslui. Acesta este hotarul mai sus scrisei mănăstiri şi al mai sus scriselor sate”[2368].

[2368] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III,

COSTICENI

(raionul Novoseliţa, Ucraina).

1646, iulie 4: Grigore Rujan din Costiceni vinde lui Gava, fecior Bratei, şi femeii lui Odochia, nepoata lui Dragotă, „o parte din **Costiceni** (raionul Novoseliţa, Ucraina), ce-a avut-o de la feciorul lui Vasco din **Şăndreni** (comuna Draniţea, raionul Novoseliţa, Ucraina), care parte o arată în partea de jos, la **Vertep** (lângă Novoseliţa, raionul Novoseliţa, Ucraina)”[2369].

1770-1772: Satul **Costicenii**, ţinutul Hotinului, ocolul de Sus, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2370], **toată suma caselor: 83**. Scădere rufeturi 3: 1 popă, 1 dascăl, 1 ţigan. Rămân birnici 80. / **Birnicii**: Ştefan Părpăuţă / Grigoraş al prescurniţii / Ilie zet (ginere) prescurnicer / Petre Dancul / Ion Gogonel / Ion sin (fiu) prescurniceriu / Ion Spătariul / Toader zet vătămanului / Ştefan, săpunariul / Apostol sin Roşca / Ion Ionel / Andrei Răzuş / Grigoraş sin Erhan / Iftimie al Sofroniei / Toader Arcuş / Tudose / Vasile, prescurnicer / Costandin, vornic / Grigoraş sin Cuciuc / Sandul, ciubotar / Ştefan Gheba / Ilie Mălancă / Costandin Cociorvă / Grigoraş Bolohan / Ion Stanciul / Ştefan Bălăcin / George

Bucureşti 1980, doc. 295, pp. 526-530

2369 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 428, p. 467

2370 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 113, 114

Raba / Chiraian zet Ştefan / Ioniţă, morar / Savin, rotar / Macovei, rotariul / Ion, rotariul / Savin sin Beşliu / George zet Ştefan / Tănase Reţin / Tănase brat (frate) ciubotariul / Vasile Păun / Vasile Raţă / Vasile sin strugariul / Georgiţă, strugariul / Toader, baciul / Simion, morariul / George Căpătari / Ioniţă Părpăuţă / Gora / Ştefan al prescurniţii / George Sucevianul / Vasile sin Ioan / Grigoraş Căldare / Ursul Vădanu / Nicolae, scutelnic / Iftimie / Costandin, rus / Grigoraş sin rusul / Ion Smochină / Vasile sin Smochină / Ursache zet Bogu / Gavril sin sârbul / Costandin sin sâtbul / Marcu, sârbul / Nichita, ciubotar / Ion Spănac / Andreeş / Ion, rusul / Constandin sin Libuhan / Cozma / Onca / George sin Dumitrăciasă / Ioniţă Roşca / Grigoraş sin Smochină / Grigoraş Băcariul / Roşca / Miron Raţă / Ioniţă / George / Toader Raţă. // **Rufeturi**: Ioniţă, dascăl / Popa Ion / Ion, ţiganul.

1904: „**Costiceni**, sat în judeţul Hotin, lângă şoseaua Lipcani-Noua Suliţă, aşezat pe malul Prutului. Face parte din volisti Stănileşti. Ceva mai sus de şosea trece linia CF Noua Suliţă-Mahălău. Are 169 casem cu o populaţie de 1.090 suflete; biserică; şcoală elementară rusească; vite mari 269 capete"[2371].

[2371] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 75

COSTINEŞTI

(comuna Leorda, Botoşani).

1634, februarie 22: Întărit de Moise Moghila voievod lui Ursul Ponici, feciorul lui Ionaşcu Ponici, care primeşte uric „pe toată partea de moşie, cât i se va alege partea Gaftonei, din tot satul **Costineştii** (comuna Leorda, Botoşani), ce este în ţinutul Hârlăului, cu vad de moară pe pârâul ce-i zic Bucecea, care acea parte de ocină a fost de baştină a moşilor de mai sus scrişi, anume Gaftona, fata lui Gavril Ponici. Şi luând sluga noastră ursul Ponici acea parte de moşie pentru un gherdan de aur, ce a fost în mâinile Gaftonei şi când a fost întâia donmnie a domniei mele, iar Ursul Ponici a venit înaintea noastră şi s-a jeluit, înştiinţând pentru acel gherdan ce era la Tofana, zicând cum că este în mâinile ei şi nu vrea să îl dea lui, şi i-am făcut lui cartea domniei mele de pâră şi de alegere, şi de oprire, ca să aibă a stăpâni acea parte de ocină, Costineşti, până îi va aduce lui acel gherdan de aur”[2372].

1635, ianuarie 18: Scrisoarea de împărţeală între „Mărica, ce-a ţinut-o Isac de **Costineşti** (comuna Leorda, Botoşani), a părţilor lui Isac de Costineşti”[2373].

1635, iulie: Porunca dată de Vasile Lupu voievod fostului pârcălab Onciul Iuraşcovici, uricarului Borălea-

---

[2372] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 62, pp. 66, 67

[2373] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 17, p. 20

nu, lui isac de **Costineşti** (comuna Leorda, Botoşani), Dimitraşcu de **Ipoteşti** (comuna Mihai Eminescu, Botoşani), Toader Arbure şi Gociul să meargă „la sat la **Dumeni** (comuna Geoge Enescu, Botoşani), ce este pe Iubăneasa, ca să alegeţi hotarul acelui sat dinspre alte sate dimprejur, dinspre **Miclăuşani** (Miclăuşeni, comuna Corlăteni, Botoşani), **Cordăreni** (comuna Cordăreni, Botoşani), **Popeni** (comuna Brăeşti, Botoşani) şi de către **Săpoteni** (Şipoteni, înglobat în Dumeni, comuna George Enescu, Botoşani)”[2374].

1635, august 21: Scrisoarea fostului staroste Onciul Ioraşcovici, Borileanul uricarul, Isac de **Costineşti** (comuna Leorda, Botoşani), Toader Arbure de **Cordăreni** (comuna Cordăreni, Botoşani) şi Gociul de **Dorohoi**, prin care îl informează pe Vasile Lupu voievod că au dat curs poruncii aduse de pârcălabul de Hotin Pătraşco Ciogolea şi au mers la satul acestuia, **Dumeni** (comuna George Enescu, Botoşani), să-i stabilească hotarul dinspre **Miclăuşenii** (înglobat în Carasa, comuna Corlăteni, Botoşani) lui Constantin Stârcea, împreună cu martorii Lupul Talpă comisul, Ionaşco Roşca, popa Matieşi şi Ioan Târte ot **Popeniii** (comuna George Enescu, Botoşani), Isac, Golăi şi Olan din **Bobeşti** (lângă Movileni, comuna Conceşti, Botoşani), popa Iordache cel domnesc, Ioan şoltuzul, Miron, Grozav, Găjdul şi popa Ştefan din **Dorohoi**… I-am întrebat întâi cu ştiu ei cu sufletele lor de acel heleşteu ce este pe valea Bilaucăi, unde se împreună hotarul Dumenilor cu al Miclăuşenilor… şi au mărturisit că a fost a nişte popi, ce au fost locuind în Dumeni. Deci a cumpărat a treia parte de acel

---

[2374] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 149, pp. 187, 188

heleşteu un om, ce l-a chemat Ţepişca din Dorohoi, şi l-a ezit şi l-a ţinut, până când a dobândit Balica hatmanul Dumenii, ce i-a cumpărat. Deci a trimis, de a chemat pe Ţepişcă şi i-a întors 56 taleri şi l-a ţinut Balica către sat, către Dumeni. Deci am întrebat şi de hotarul Dumenilor dinspre al Miclăuşenilor… şi aceşti oameni au spus că este din capul acelui iaz hotarul drept la deal, peste o muchie de deal şi de aici pe la nişte capete de pământuri, pe de la vale, până într-un pisc… dintr-acel pisc, tot muchia dealului, peste o moviliţă tot dealul, până la drumul mare ce vine de la Dorohoi, şi de aici drumul, până într-o movilă dinspre Cordăreni, unde se împreună hotarul Dumenilor şi al Miclăuşenilor şi al Cordărenilor”[2375].

1636, august 20: Întărit de Vasile Lupu voievod, prin ispisoc de judecată, lui Dumitru Roşca, **ispravnic de târgul Eşii**, după ce a fost pârât de Guliiasa şi Drăgostineasa, de fii lor şi de nepotul Costin, feciorul lui Guţan din **târgul Botoşanii**, pentru că „le-a făcut asuprire şi, în putere, le-a luat un heleşteu. Iar Dumitraşcu Roşca a răspuns că l-a cumpărat de la Drăgostin, Gulie şi nepotul lor Costin, drept 150 zloţi şi 14 oi cu miei, în zilele lui Barnovschi voievod, când i-au dat lui satul **Brătineştii** (azi Tulbureni, comuna Curteşti, Botoşani), din ocolul Botoşanilor, Iar sus numitele femei au vrut să-i întoarcă lui acei bani, însă Roşca a răspuns că acel eleşteu nu este pe hotarul Botoşănilor, ci-i în hotarul satului lui, Brătineşti, şi iezătura heleşteului şi o a treia parte din apă, iar celelalte două părţi din sus, cât ţine apa, sunt în hotarul Botoşănilor; şi pentru aceea l-a cumpărat de la

---

[2375] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 216, pp. 253, 254

dânşii, pentru ca să nu aibă a împărţi cu dânşii. / Însă Domnia Mea nici pe unii n-am crezut, ci am ales pe Bălan postelnic şi l-am trimis acolo. Iar el, strângând oameni buni, pe Gheorghiţă şi Dumitru şoltuzi, Andronic bătrânul, Chirilă, popa Marcu, popa Ionaşcu, popa Costin, Bogdan şi Ovanes din târgul **Botoşani**, Toader Buniţu şi Dumitraşcu din **Ipoteşti**, Tudosă Udre şi Vasile din **Costineşti** (comuna Leorda, Botoşani), aşa a aflat, cu sufletele lor, precum că iezătura acelei heleşteu, cum şi a trei părţi de apă este cu adevărat în hotarul Brătineştii"[2376].

1637, septembrie 1: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce s-au pârât Dimitrii Ponici şi cumnatul său Isac de la **Costineşti** (comuna Leorda, Botoşani) cu fraţii Cristea, Strătulat şi Eremia, fiii lui Iuraşco Drace, Cristina, fiica lui Miron, Minta, fiica lui Mateiaş, Petraşcul, cumnatul lui Muşat, Stratulat Dobrenschi şi copiii lui Ilie din **Volcinsc** (Volcineţ, azi Maiovca, comuna Maiovca, raionul Ocniţa, Moldova), „pentru satul ce este în ţinutul Hârlău, lângă **Cozacicani** (sat pe Cozancea, Botoşani), **Socrujeni** (comuna Gorbăneşti, Botoşani), spunând că sin acel sat Socrujeni lor le revine a treia parte, iar Dumitru Ponici şi cumnatul său Isac au arătat că ei au avut multe cheltuieli pentru acel sat, pe care l-au primit în timpul lui Ştefan Tomşa voievod, fiindcă din timpul vechi a aparţinut altora… / Domnia mea am cercetat şi am aflat despre cheltuielile lor, făcute pentru întreţinerea acestui sat, şi am văzut că ei au cheltuit 70 galbeni buni ungureşti, iar pentru selişte de asemenea au dat 10 boi şi o vacă, pentru partea de jos, iar

[2376] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 484, p. 545

pentru partea de sus 80 taleri, pentru selişte, o hreble. / Şi le-am pus un termen de patru săptămâni copiilor lui Iuraşco Drace, Cristinei, Mintei şi copiilor lui Ilie Patraşco de la **Horbuneşti** (comuna Horbineşti, raionul Edineţ, Moldova) până la Sfântul Petru, să le întoarcă lor cheltuielile câte se vor cuveni; până la termenul fixat, lui Ponici şi lui Isac nu li s-a plătit nimic. După acel termen, eu au aşteptat încă două săptămâni, dar nici după aceea nu li s-a plătit nimic. De aceea, li s-a refuzat copiilor lui Drace, cu rudele lor, după toate legile noastre"[2377].

1638, septembrie 1: Zapisul şoltuzului şi celor 12 pârgari de **târg de Botăşeni**, şi Dumitru, fost şoltuz, Nicolai de **Costineşti** (comuna Leorda, Botoşani), Corcodel şi alţi orăşeni, despre „cum a venit Mărica, sora lui Albotă şi a lui Simion Albotă, şi s-a dat nepotului său Pavăl, feciorul lui Ion Albotă, cu toate părţile sale de ocină din sat din **Cătămăreşti** (comuna Mihai Eminescu, Botoşani), din **Hrişcani** (comuna Vlădeni, Botoşani) şi din **Mereşti** (lângă Buimăceni, comuna Albeşti, Botoşani), ca să-i fie lui danie şi moşie în veci"[2378].

1638, septembrie 2: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce s-au pârât fraţii fraţii Cârstea, Stratulat, Eremia şi cumnatul lor Căzacul, fiii lui Iuraşco Dracea, fraţii Strătulat Dobrenchie, Gorcea şi surorile lor, fiii lui Ilea din **Volcineţ** (azi Maiovca, comuna Maiovca, raionul Ocniţa, Moldova), Cristina, fiica lui Miron, Minta, fiica lui Măteiaş, şi Pătraşco, ginerele Muşitoaiei, toţi nepoţi lui Toader, strănepoţi lui Cozma

---

[2377] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 184, pp. 165-167

[2378] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 464, pp. 436, 437

călăraş, cu Dumitru Ponici şi nepoţii lui Vasile şi Mihaşco, fiii lui Isac din **Costineşti** (comuna Leorda, Botoşani), Onaca, fiul lui Mătiaţ Pitărescul, Dumitraşco Şaidir diac, Safta, soţia lui Nicoară, fiul Odochiei, nepoata lui Ponici şi cu toate rudele lor, nepoţi şi strănepoţi ai Nastei Iugoaie, „pentru a treia parte din tot satul **Vlădeni** (comuna Vlădeni, Botoşani) şi pentru a treia parte din tot satul **Culiceni** (comuna Culiceni, raionul Herţa, Ucraina), ce sunt în ţinutul Suceava, zicând ei că sunt ale lor. / Dumitru Ponici a arătat un uric de moştenire şi alt uric de împărţerală, de la Ştefan voievod cel Bătrân, scriind acel uric că au căzut la împărţeală tot satul **Vlădeni**, tot satul **Culiceni** şi satul **Rugăşeşti** (comuna Mihăileni, Botoşani) strămoaşei lor Nasta Iugoaie... / Deci domnia mea i-am întrebat pe fiii lui Dracea şi pe Dobrinceşti, şi pe toţi fiii lui Ilea, dacă au nişte drese pentru aceste sate, şi ei au răspuns că nu au nimic, nici un zapis şi au rămas de toată legea noastră”[2379].

1643, iulie 5: Zapis de mărturie de la Pavăl fost jicnicer, Gheorghiţă şi Dumitraşcu, vornici de **Botăşeni**, Gociul, Toader Maşul, Căzacul Zbiera, şi şoltuzul de Botăşeni cu 12 pârgari, în care scriu cum au venit Alecsandra Neculăiasa din **Costineşti** (pe Bucecea, comuna Leorda, Botoşani) şi cu Ponici, cu cartea măriei sale vodă, să megem la aceste sate, anume **Costineşti**, **Vancicăuţi** (satul Costineşti, comuna Leorda, Botoşani), **Cirvăceşti** (Cerviceşti, comuna Mihai Eminescu, Botoşani) şi la **Şarba** (comuna Mihai Eminescu, Botoşani), să le hotărâm precum vom afla cu oameni buni şi pe drese ce vor avea… / Într-alt chip n-am putut să le alegem, ci am

[2379] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 467 pp. 440-442

măsurat tuspatru hotarele şi am ales hotarul Vancicăuţilor şi al Costineştilor, ce scriu în dresele Poniceştilor, iară Cirvăşeştii şi Şarba, ce sunt în partea Alecsandrei şi a seminţiei ei le-am putut deosebi şi le-am pus stâlpi şi le-am hotărât de ispravă"[2380].

1645, noiembrie 21: Costanda, jupâneasa lui Ion Terţei din **Vincicăuţi** (Vancicăuţi, comuna Leorda, Botoşani), fratele ei Vasile Ciudinschii şi feciorul ei Tudosi mărturisec cum au „luat de la comisul Sârbul 100 galbeni, şi i-am pus zălog satul **Giurgeşti** (inclus în oraşul Darabani, Botoşani) la ţinutul Dorohoiului"[2381].

1774, iunie: Satul **Costineştii**, ţinutul Hârlăului, ocolul Coşulii, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2382], **toată suma caselor: 50**. Scădere rufeturi 11: 1 popă, 4 scutelnici ai Docioai, 1 jidov, 5 țigani. Rămân birnici 39. / **Birnici:** Costandin Sofroni / Iftimi Buște / Ion sin (fiu) lui Ursu / Vasili fiul lui Ursu / Mihai, rus / Chiriac nepot Buftii / Sandu cumnat lui Spiridon / Spiridon / Gavril a Zamfirii / Sava Stoliac / Vasili, vărzar / Timofti Drișor / Ilie Giosan / Mihălachi Tătaru / Acsinti nepot Tătarului / Grigoraș zet (ginere) lui Hribu / Timofti Odovaniță / Vasili, rus / Iftimi fiul lui Enachi / Enachi, rus / Vasili Tătaru / Ștefan, vătăman / Ion Prutian / Grigori, rus / Antohi fiul lui Neculai / Nichifor Popăscu / Andrii Flițcu / Gheorghi Zota / Costandin Șchiopu / Ursu Pâslărescu / Ioniță, murar / Vasile Iușcu / Iacob, rus /

2380 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 126, p. 126

2381 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 252, pp. 197, 198

2382 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 253, 254

Mihai, rus / Onofrei, rus / Vasili, pânzar / Vasili, pas / Vasili Vlad / Vasili Prutian. // **Rufeturi:** Popa Vasili / Neculai, croitor, scutelnic la Iliana Docioai / Vasili, argat, la fel / Lupu, herghelegiu, la fel / Ștefan, ungurian, la fel / Pătrașcu, țigan / Ursu, țigan / Neculai Burchi, țigan / Lupu Perju, țigan / Vasile Grosu, țigan / Ițcu, jidov.

1899: „**Costineşti**, comună rurală în partea de nord-vest a plășii Târgul, judeţul Botoșani, la distanță de 15 km de orașul Botoșani. Se compune din satele: Belcea, Costinești, Dolina, Găureana şi L.eorda. Are o suprafaţă de 4,485 hectare şi o populaţie de 422 familii sau 1.465 suflete, din care: 1.407 români, 39 evrei, 9 germani și 13 ţigani. Calitatea pământului este bună; locurile cultivate au o întindere de 2.070 hectare. Vite sunt: 1.255 boi și vaci, 12 bivoli, 220 cai, 1.330 oi, 40 capre și 350 porci. Sunt 28 stupi cu albine, În comună sunt 5 iazuri cu peşte; 5 mori de apă şi 1 de aburi. Comuna este străbătută de calea ferată Verești-Botoşani și are staţie la Leorda, de unde pleacă linia la Dorohoi. Sunt 4 biserici, deservite de 3 preoți şi 4 cântăreţi; 2 şcoli mixte, conduse de 2 învăţători, din care unul plătit de stat. Una din şcoli este frecventată de 30 elevi şi 8 eleve, și cealaltă de 27 de elevi și 4 eleve. / **Costineşti**, sat în centrul comunei Costineşti. Are o suprafaţă de 1.293 hectare și o populaţie de 80 familii sau 398 suflete. Are 1 biserică, deservită de 1 preot și 2 cântăreţi; 1 şcoală mixtă, condusă de 1 învățător şi populată cu 30 elevi şi 8 eleve. În vechime, se zice, moşia Costinești era a lui Delii-Boeri; astăzi este proprietatea dlui Arapu. Satul era odinioară aşezat pe vale

şi se numea Arni, Vite sunt: 114 vite albe, 22 cai, 742 oi şi 120 mascuri”[2383].

COSTIŞA

(fost Mogoşăştii, contopit cu Zbereşti,
comuna Costişa, Neamţ).

1438, noiembrie 9: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi lui Tatul Herlic „şi nepoţilor săi de soră, Danciul Paidos şi Niagul Roşca”, care primesc uric pentru „trei sate pe Bistriţa, anume Moineştii, unde a fost casa lui Herlic şi unde a fost Neguşor, în gura Orbicului, şi Bodeştii, din jos, şi Mogoşăştii, din sus”[2384].

1623, aprilie 3: „Adică eu, Cămărzan din Câmpul lui Dragoş, din sat din Rediu (comună, Neamţ), mărturisesc cum au venit la mine Vasilie Bantăş cu cinstita cartea măriei sale lui vodă, ca să merg să-i aleg un loc de prisacă în hotarul Grozeştilor (sat înglobat în Rediu, comuna Rediu, Neamţ). Deci, eu m-am sculat de am strâns bătrânii Grozeştilor şi a Cândeştilor (comună, Neamţ) şi **din Beţeşti** (în Frunzeni, **comuna Costişa**, Neamţ), anume: Salom vătavul, şi Zahariia de acolea, şi Nechita cel bătrân de Grozeşti, şi Toader Blidarul de acolea, şi Mihăilă Năsoescul tij, şi Sanson cel bătrân ot tam, şi Drăguţul ot tam, şi Mihăilă Talambută de Beţeşti

[2383] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 681, 682
[2384] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 191, p. 270

şi Gligorcea ot tam. Deci noi i-am căutat şi i-am ales un loc de prisacă în codru mereu între vădureale, să-şi taie prinprejurul prisăcii. / Şi-ntr-acea bună tocmeală ne-am tâmplat şi noi, oameni din ţinutul Neamţului, anume: Gheorghie sulgeriul, şi Ionaşco Bucelescul, şi Iuraşco de Porceşti (azi Moldoveni, Neamţ) şi Pătraşco cel bătrân den Bierăşti (Neamţ). Şi, mai mare credinţă, ne-am pus peceţile"[2385].

1625, august 24: „Adică eu, Pătraşcu Başotă, al doilea logofăt, şi eu, Gheorghie Başotă, al doilea vistiernic, mărturisim noi cu mare credinţă, la mâna dumisale lui Pană vistiernic, că, trimiţându-ne cu cinstită carte a măriei sale, lui vodă, de i-am hotărât dumisale, lui Pană vistiernic, nişte părţi de moşie din **Mogăşăşti** (inclus în Costişa, Neamţ) de la ţinutul Neamţului, care le-a cumpărat Pană vistiernicul cu un zapis de la Zaharie şi fraţii lui, Irimie, şi Simion, şi Condre şi sora lor Tudora, toţi nepoţi Danciului din Mogoşăşti, ce au vândut, din jumătate de sat, a patra parte, ce s-au chemat partea Mânzăştilor, care le-a plătit Pană vistiernic cu 80 de taleri bătuţi. / Şi alt zapis, de la Macsâm, fecior Andriicăi Creţului, şi Gavril, cu fraţii lui, Ştifan şi Bejan, feciorii Măriei, toţi nepoţii Danciului Pardos cel bătrân, care a vândut lui Pană vistiernic, din tot satul Mogoşăştii, a patra parte, cu casele lor şi cu pivniţe şi jăcniţe. şi toate măiestriile ce sunt pe lângă casă, şi cu jumătate vad de moară, şi cu două mori gata, umblătoare în gârla Bistriţei. / Care toate aceste le-au plătit Pană vistiernic bani gata... şi coţi postav ce s-au cuprins 90 ughi bani buni, şi un zapis de la Toader Gărgăriţă, ficior lui Gligori Gărgăriţă cel bătrân şi cu femeia

---

[2385] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 47, pp. 67, 68

lui, cu Nastasie, fata popii Bechii şi a Gaftonii, şi cu fetele lor, cu Sofronie şi Ileana, au vândut, din jumătate de sat, a treia parte. / Deci noi, dacă am mers acolo, la moşie, împreună cu Trele, pârcălabul de Neamţ, şi cu Iuga pârcălabul şi Cârlig vornic de poartă, şi am strâns pe toţi răzeşii şi pe alţi oameni buni şi bătrâni: Alecsa ot **Hârliceşti** (sat lângă oraşul Buhuşi, Bacău), şi Pintilie ot tam, şi Veriva ot tam, şi Condre, şi Dămiian, şi Cortiş ot tam, şi Gavril Ciochirlie, şi Bănte ot **Vrânceni (?)**, şi Gavril de **Dumbrăveni** (comuna Dumbrăveni, Bacău), şi Patrichi de la **Orbic** (contopit cu oraşul Buhuşi, Bacău), şi Rusul călugărul din Mogoşăşti, şi Toader vornicul, şi diaconul Bănte din **Zbereşti** (satul Zbereşti, Bacău), şi Hroiţă, şi Ion, şi Costandin şi Toader din **Dorneşti** (satul Dorneşti, Bacău). / Şi mergând cu toţii la Bistriţă, întâi am făcut o funie de 20 de stânjeni ş-am măsurat, din apa Bistriţei, lunca cea mare din sus, de unde umblă luntrile, pe drum, până peste Topliţă, la casa lui Nichifor, şi am găsit 27 funii şi am pus piatră în malul Topliţei. De acolo, piste bălţi, printre Zbereşti şi printre Mogoşăşti, pe şes, până supt deal, şi am găsit 50 de funii şi am pus o piatră la mijlocul şesului şi o piatră supt… şi am măsurat şi dumbrava, la deal, până la loc în vârful dealului, deasupra, şi am găsit bolovan vechi şi am făcut şi noi bour, şi până acolo am găsit 38 funii, 2 stânjeni. / Şi am mai mers cu trei funii până în muchia dinspre Orbic şi n-am mai putut merge cu funie, că-i huciul des şi pădure, dar am căutat din muchie, peste codru, spre răsărit, precum mi-au mărturisit răzeşii că merg Mogoşăştii. Şi s-au dus Luca, vătavul lui Pană vistiernic, cu răzeşii şi au făcut un bour peste Orbic, în muchea codrului, într-un paltin, şi unul într-un fag, în Bobeică, în vârful codrului. / Şi am mai

făcut bour în pârâu, pe unde a fost moara lui Hăsan, în capul poienii ceea mai din jos, şi ne-am dus şi noi până în marginea unor săpături, peste Orbic, la un bour vechi, şi ne-am întors înapoi şi am măsurat tot satul curmeziş şi au scos răzeşii pe acele zapise 16 funii 10 stânjeni şi le-am pus o piatră hotar supt deal. Şi şi-au primit toţi răzeşii atâta să ţină şi la luncă şi la dumbravă şi la codru. / Şi am iscălit, să se creadă, şi, iscălit şi unii din răzeşi, dar popa Bechii şi Pintilie şi Veriva n-au iscălit, zăcând că or întoarce de la Pană vistiernic"[2386].

1626, februarie: Întărit de Miron Barnovschi lui Ifrim Medrea, după pâra ce a avut-o cu Pentelei din **Hărliceşti** (sat inclus în oraşul Buhuş, Bacău) şi cu Zaharia din **Zbereşti** (comuna Costişa, Neamţ) „pentru o parte de ocină din sat de **Mogoşeşti** (sat inclus în oraşul Buhuşi, Bacău), dintr-a treia parte de sat, a opta parte, de partea Vrâncenilor, cu vad de moară"[2387].

1628, noiembrie 25: Întărit de Miron Barnovschi voievod marelui sluger Gheorghe Costeanul şi cneaghinei lui Nastasia, care cumpără, pentru 95 ughi şi un cal preţuit la 40 taleri, de la Toader şi Nechita Moţoc, fiii vornicului Moţoc, „jumătate din satul **Petreşti** (azi satul Blăgeşti, Bacău) şi cu jumătate din mori şi cu jumătate din tot locul", zapisul de mărturie fiind semnat de „Păntelei visternicel din **Hărliceşti** (inclus în oraşul Buhuş, Bacău), Pătraşco visternicel şi Zaharia păhărnicel din **Zbereşti** (comuna Costişa, Neamţ), Toader Beldiman aprod din **Vătămani** (Vătăman, lângă Costişa, Neamţ),

---

[2386] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 369, pp. 438, 439

[2387] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 13, p. 18

Vasile Bantăş, Gligorcea păhărnicel şi popa Nicoară din **Costeni** (azi satul Prăjeşti, Neamţ) şi Cozma visternicel din **Aldeşti** (comuna Onişcani, Bacău)”[2388].

1632, februarie 20: Zapisul Varvarei călugăriţa, de loc din Durneşti, prin care mărturiseşte că a luat „un poloboc de miere de la Tofan Sechil şi am pus zălog partea mea de ocină din **Durneşti**… Şi această tocmeală s-a făcut în casa lui Pătraşco de **Zbierăşti**, dinaintea lui Pătraşco, Ştefan şi Maxin de **Mogoşeşti**, a lui Păntileiu de **Hărliceşti** şi a popei Gligăi din Zbierăşti”[2389].

1635, martie 27: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului sulger Gheorghe Arapu, care primeşte urice pentru „un sat anume **Sacalâşăşti** (lângă Slobozia, înglobat în Oneşti, Bacău), de pe pârâul Topoliţa, ce este în ţinutul Neamţ şi îi este lui danie şi miluire de la cei dintâi domni”. / „Şi jumătatea din sus din satul din **Căcăceni** (lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), pe apa Cracovii, danie şi miluire de la Barnovschi voievod”. / „Şi nişte părţi de moşii din satul **Mărişăştii** (Mărăşeşti, lângă Certieni, comuna Bârgăoani, Neamţ), partea din sus, dinspre casa popii Haraga, cumpărătură de la Dediul din târgul **Iaşi**, ce a fost pârcălab de Neamţ, drept 190 taleri de argint, iar lui i-a fost cumpărătură de la fraţii Grigorie, Orăşăl, Pavel şi Hăcimunda”. / Şi altă parte din Mărăşăşti, cumpărătură de la Nestor din Mărăşăşti, drept un cal”. / „Şi îi întărim o parte din satul **Dumeştii** (?), cumpărătură de la Barnovschi voievod, pe care el a cumpărat-o de la Ioana, fata Cozmii, nepoata Durnii,

---

2388 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 439, pp. 600-603

2389 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 9, p. 8

drept 25 taleri de argint”. „Şi iarăşi, din Dumeşti, un loc de casă şi de arături şi din fânaţ şi cu livezi în sat şi în **Craeşti** (lângă Dorneşti, comuna Costişa, Neamţ), cumpărat de la Maxim şi Larion, feciorii lui Vasile, drept 16 taleri, dar lor le-a fost cumpărătură de la Toader sin Ştefan Cârlig”. / „Şi iarăşi, din Dumeşti partea cumpărată de la Maria, Marta, Romaşco şi Iacov, feciorii lui Ştiful, şi frate-său Ionaşco Buzea, drept 10 zloţi bătuţi”. / „Şi, din Dumeşti, cu patru curături, cu loc de prisacă, cumpărată de la Vlasie, drept 12 galbeni, iar lui i-a fost cumpărătură de la Varvara, fata lui Drăgan, şi altă parte de la Robul Bobotă sin Drăgan”. / „Şi o arătură de la Lupul Vărzariu şi feciorii lui, drept un galbeni bun”. / Şi iarăşi îi întărim nişte moşii din satul **Mănăileşti** (Mănoaia, comuna Costişa, Neamţ), două părţi din partea Drăghinii, cumpărate de la Lupul Vărzariu vornic şi femeia lui Gaftona, drept 10 galbeni buni”. / „Şi o arătură din Mănăileşti, cumpărată de la Lupul Vărzariu vornic, drept un galben”. / Şi două arături dintr-acelaşi sat şi-a cumpărat de la Gligori şi Florica, fiii Lupului vornic, drept 2 lei bătuţi”. / Şi altă parte dintr-acelaşi sat şi-a cumpărat de la Nastasia, Antimia şi Ioana, fetele Irinii, nepoatele Nechitii, drept 12 galbeni buni”. / „Şi altă parte din Mănăileşti şi-a cumpărat-o de la Lupul sin Ilie şi ai lui, drept 25 taleri bani buni”. / „Şi altă parte din acel sat, jumătate din partea lui Parel visternicelul, cumpărată de la Iacob diaconul din popa Savii, drept 50 taleri de argint” . / Şi tij (la fel) întărim lui jumătate din satul **Petreştii** (comuna Blăgeşti, Bacău), cumpărătură de la Toader Moţoc şi de la fratele său Nechita, feciorii lui Moţoc vornic, drept 12 galbeni, ce au preţăluit drept 40 taleri de argint”. / „Şi mai întărim a treia parte din satul **Costeni**

(înglobat în Costişa, comuna Costişa, Neamţ), cumpărătura lui Dumitraşco Ştefan logofăt de la Gligorce, Martam Larion şi Maxim, feciorii lui Vasile, nepoţii Nastasiei, şi de la vărul lor Constandin şi soru-sa Dochiţa, fiii lui Ion, drept 200 taleri. Şi după aceea a schimbat Gheorghe Arapul şi a dat lui, schimb pentru schimb, altă parte de moşie a lui din satul **Bucileştii** (Buciuleşti, comuna Podoleni, Neamţ),, care i-a fost cumpărătură de la Condre şi fraţii lui, fiii lui Borce visternicel". / „Şi mai întărim lui nişte părţi din **Mogoşăştii** (înglobat în Costişa, comuna Costişa, Neamţ), ce a fost cumpărătură jupânesei lui Vista, o parte de moşie de la Zaharie şi de la fraţii săi Irimie, Simion, Condre şi Tudora, toţi nepoţi Danciului, din jumătate e sat a patra parte, ce se numeşte partea Mânzăştilor (parte din Mogoşăşti), şi o moară pe gârla Bistriţei, ce a fost cumpărătura lui Toader, fiul lui Beldeman logofăt, şi după aceea au vândut jupânului Vista". / „Şi altă parte de moşie ce a cumpărat jupânul Vista din satul **Mogoşeşti**, de la Creţul, Gavril, Ştefan şi Bejan, fiii Măriuţei". / „Şi iarăşi nişte părţi de moşii din satul **Mărăşăştii** şi din satul **Sârbii** (lângă Costişa, comuna Costişa, Neamţ), două locuri de casă, un loc de casă din Mogoşăşti, iar alt loc în Sârbi, cu loc de prisacă la Mărăşăşti şi cu livadă şi arături arate, o săpătură lângă Leciul, o săpătură în sus, o săpătură dinspre Făurei, două botăi în Funduri, la Mărăşăşti, un botăi în fânaţ, un botăi în rândul Ţulţoae, ce au dat lui acele părţi de sus scrise Grigorie sin Toader Buga, Ioana şi muma ei Ioana, a ei dreaptă cumpărătură de la Toader Buga, Vasile Ţiganul sin Ion Ţiganul: un loc de casă din Mărăşăşti şi un botăi în fânaţ, un botăi în rândul Ţulţoae, o arătură pentru casa lui Galer, o arătură la Glod şi altă parte pe drumul Făurei,

fiindcă a dat numitul de sus Gheorghe sulgerul un cal bun şi l-au plătit pe Grigorie de la pârcălabii de Neamţ". / „Şi iarăşi, o prisacă din Mogoşăştii, cumpărată de la călugării de la mănăstirea Pangrani, drept 40 taleri, iar lor le-a fost cumpărătură de la Maxim Creţul din Mogoşăşti". / „Şi iarăşi întărim lui două fălci de vie la **Cotnari**, din Dealul Mândru, cu pivniţă de piatră, cumpărătură Simion birariu sin Bietii birariu, drept 500 zloţi bătuţi". / „Şi alte două fălci de vie de la Cotnari, din Dealul Pescop, ce şi-a cumpărat de la Ilie, fratele lui Hasan Cilibi, ce vinde coberţii fără preţ în Ţarigrad, drept 200 zloţi bătuţi, care vii au fost ale lui Simion sin Betii arman, şi a fost dator cu 1.000 lei bătuţi lui Hasan Cilibi, şi pentru acea datorie i-a vândut acele vii"[2390].

1636, mai 8: Zapisul călugărului Selevestru şi al lui Gligorie Negrul din **Vătămani** (înglobat în Costişa, comuna Costişa, Neamţ), al lui Ionaşco ot **Varceşti** (Verceşti, lângă Negriteşti, comuna Podoleni, Neamţ), Ignat Scântei ot **Redi** (Rediu, comuna Rediu, Neamţ), Catrina ot **Măstacăni** (Mastacăn, comuna Borleşti, Neamţ) şi Nastasia ot **Româneşti** (lângă Podoleni, Neamţ), prin care mărturisesc „cum a căzut fratele nostru Neanul într-o nevoie mare. Deci, văzând nevoia şi răutatea lui, nu l-am lăsat să-şi pună capul, căci ni-i frate, ci ne-am sculat toţi fraţii şi toată seminţia noastră şi am dat noi toată partea noastră de ocină, câtă se va alege la sat la Măstacăni… fratelui nostru, Neaniului, ca să aibă a-l vinde acest loc

---

[2390] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 77, pp. 96-98

tot, să ia preţ să-şi plătească capul (pentru moarte de om – n. n.) de la nevoie"[2391].

1636, iunie 5: Întărit de Vasile Lupu voievod fraţilor Gheorghe, fost vistiernic, Iuraşco, fost hatman, şi Marica, fiii lui Toader Başotă pivnicer şi ai cneaghinei Anghelina, care primesc ispisoace de întăritură pentru „dreptele lor ocini şi dedini, câte a patra parte din satul **Bodeşti** (comuna Bodeşti, Neamţ) şi satul **Dănceşti** (comuna Bodeşti, Neamţ) pe Cracău, ce sunt în ţinutul Neamţului, cumpărătură lui Toader Başotă de la Gheorghiţă Ciolpan; şi iarăşi, partea lui Toader Başotă din satul **Cuciulaţi** (înglobat în Secuieni, comuna Secuieni, Neamţ), iarăşi din acel ţinut; altă parte de ocină din satul **Bereşti** (comuna Bereşti-Bistriţa, Bacău), cumpărătură de la Gheorghiţă Ciolpan şi de la alţi răzei ai lui; a treia parte din satul **Boteşti** (comuna Boteşti, Neamţ), ceare este în ţinutul Sucevei, pe râul Moldova, dedină a cneaghinei Anghelina a lui Başotă cel bătrân; altă parte de dedină, în **Mogoşeşti** (înglobat în Costişa, comuna Costişa, Neamţ), pe Bistriţa; parte a satului **Şerbăneşti** (înglobat în Hârleşti, comuna Filipeşti, Bacău), cumpărătura mamei lor Anghelina"[2392].

1899: „**Costişa**, comună rurală în judeţul Neamţ, plasa Bistriţa. E așezată în capătul dinspre est al județului, între comuna Buhuș, la est-sud, jud. Roman la est, comuna Siliște şi Podoleni la nord, comuna Socea și Cândești la vest, despărţindu-se în toate părţile (afară dinspre vest, unde hotarul e format prin cursul râului Bistriţa), prin

---

[2391] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 413, pp. 474, 475

[2392] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 427, pp. 489-491

linii convenţionale… Este formată din satele: Costişa, Ciolpanul, Mocani, Orbicul, Sbereştii de Jos, Sbereștii de Sus și Minoaia. Are o populațiune de 1.737 suflete, cu 376 capi de familie; sunt 844 bărbaţi și 893 femei; 937 necăsătoriți, 683 căsătoriţi, 109 văduvi (72 văduve), 8 divorțaţi; 305 băieţi, 423 fete. Știu carte 97 persoane, nu știu 1.640. Dintre locuitorii împroprietăriți în 1864, sunt: 169 care stăpânesc înșiși locurile lor; 7 ca urmași; 1 loc stăpânit de către alţii, 77 care, deși însurați şi cultivatori de pământ, n-au încă nici un fel de proprietate… În comună sunt: 3 biserici în stare bună, cu 10 deservenți, plătiți din fondurile comunale cu suma de 560 lei; o scoală, condusă de un învăţător, plătit de stat; 8 mori de apă; 2 pive pentru făcutul sucmanelor; 2 fierari; 7 rotari. / **Costişa**, sat în comuna Costișa. E situat la 29 km depărtare de orașul Piatra. Are o populaţie de 342 capi de familii. În acest sat se află: reşedinţa comunei; o biserică; o şcoală, frecventată de 12 băieţi și 48 fete. Acest sat se mai numește și Hârlăcești”[2393].

COSTIUGENI

(Coşciugeni, azi Costiugeni, comuna Albeşti, Botoşani).

1638, mai 17: Zapisul lui Neaniul, vornicul de poartă, în care mărturiseşte cum a împărţit „părţi de ocină”ce-au rămas după Gheorghe Jora, ce-a fost sulger.

2393 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 682, 683

„Deci, am strâns oameni buni, megieşi, anume Andronic Isăcescul, Gheorghe Cucoranul, Dondea, Lupul Tăbuci, Vasile ce-a fost şoltuz, Andreica şi Pancul din **Ştefăneşti** (comuna Ştefăneşti, Botoşani)… şi s-au tocmit jupâneasa Ileana, cu cucoanele sale, Grăpina şi Mărica, fetele Jorei, pentru jumătate de sat **Selicicani** (Silişcani, comuna Gorbăneşti, Botoşani), cu vecini, partea de jos, cu heleşteul din jos, jumătate de sat **Volodeni** (comuna Bleşteni, raionul Edineţ, Moldova) şi jumătate de sat **Brândzeni** (Brânzeni, comuna Brânzeni, raionul Edineţ, Moldova). Aceste părţi s-au venit acestor cucoane. / Iar jumătate de sat **Brândzeni** şi a treia parte de sat **Miteşti** (comuna Miroslăveşti, Iaşi), şi două mori în Prut, s-au venit jupânesei Ileana. / Aşijderea, s-au venit lui Gligoraşco jumătate de sat de **Volcineţi** (comuna Maiovka, raionul Ocniţa, Moldova) şi jumătate de cat **Căzcecani** (comuna Ocniţa, raionul Ocniţa, Moldova), şi jumătate de a treia parte de sat de **Bâzdâgeni** (înglobat în Ialoveni, raionul Ialoveni, Moldova), şi a şasea parte de sat de **Coşciugeni** (Costiugeni, comuna Albeşti, Boroşani). / Aşijderea, s-au venit ca să aibă a ţine Toader şi Todosie, cuconii Jorăi, două părţi de sat de **Costeşti** (oraşul Costeşti, raionul Râşcani, Moldova), şi două părţi din **Hancăuţi** (comuna Hancăuţi, raionul Edineţ, Moldova), şi jumătate de sat Onut (Bucovina), şi din a patra parte de sat **Zubriceni** (Zăbriceni, raionul Edineţ, Moldova) jumătate, şi o moară la Costeşti, ce este în Prut, să aibă a ţine Gligoraşco cu Toader şi Todosie. / Aşa s-au tocmit ei şi s-au împărţit, să aibă a alege Enachie pitarul cel mare, cu jupâneasa Ileana şi cu Macri căpitanul şi Gligoraşcu Jora părţile, cum s-au tocmit, pe cuconi”[2394].

2394 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV,

1774, iunie: Satul **Coşciugenii**, ţinutul Hârlăului, ocolul Jijiei, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2395], **toată suma caselor: 4**. Scădere rufeturi 4: 1 popă, 3 scutelnici medelnicerului Timuș. / **Rufeturi:** Popa Mihai / Toader Leucuță, scutelnic medelnicerului Costandin Tumuș / Ursu Băcărău, tij (la fel) / Toader brat (frate) lui.

COŞCODENI

(Flămânzeni, sat contopit cu Coşcodeni,
comuna Coşcodeni, raionul Lazovsk, Moldova)

1634, iulie 22: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod marelui vornic de Ţara de Jos Savin Prăjescul, „spre aceea ca să fie tare şi puternic a opri şi ţine jumătate de vecini şi jumătate de eleşteu şi un râmnic din satul **Sămăşcani** (comuna Sămăşcani, raionul Rezina, Moldova), ce-a fost al lui Beldiman logofătul. / Aşijderea să aibă a opri câţi vecini se vor afla în sat, în **Mihăilaşea** (comuna Teleneşti, raionul Lazovsk, Moldova) de moşie. / Aşijderea să fie tare a lua zecia din hotarul **Flămânzenilor** (sat contopit cu Coşcodeni, comuna Coşcodeni, raionul Lazovsk, Moldova), cine va fi arat sau cosit pe locul lui Beldiman ce-a fost logofăt. / Aşijderea să aibă a opri jumătate de sat **Buciocica** (Buciuşca, comuna Horodişte, raionul Rezina, Moldova) şi jumătate de vecini, şi

Bucureşti 1998, doc. 354, pp. 348, 349

[2395] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 244

jumătate din tot locul şi să aibă a lua zecia din tot locul dintr-acea jumătate de sat, pentru că este jumătate de sat de la Toader Beldiman şi de la Ghergheloaie”[2396].

1904: „**Coşcodeni**, sat mare în judeţul Bălţi, aşezat în valea Ciulucul Mic, între satele Flămânzeni şi Bursuceni. Face parte din volostia Chişcăreni. Are 182 case, cu o populaţie de 893 suflete; o biserică, cu hramul Sf. Mihail; Locuitorii, răzeşi români, posedă 1.135 deseatini pământ. Are vii; livezi cu pruni; prisăci”[2397].

COŞEŞTI

(pe Racova, comuna Ivăneşti, Vaslui).

1632, aprilie 29: Zapisul surorilor Şchiaoca şi Marta, fiicele lui Gligor, nepoatele lui Sion, prin care mărturisesc că au vândut „toată partea tatălui nostru Gligor, a şasea parte din tot satul **Coşeşti** pe Racova… unchiului nostru Ionaşco Coşescul, pentru 35 zloţi de argint, din câmp şi din pădure şi din ţarină, şi din tot venitul… dinaintea lui Ionaşcu Avram fost vornic, Gavril Mirca vornic, Chicoş şetrar, Boldovici diac, Selevestru din **Găneşti**, Focea uricar”[2398].

[2396] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 201, pp. 229, 230

[2397] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 76

[2398] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 44, pp. 48, 49

1632, septembrie 22: Zapisul lui Vasile, feciorul lui Ignat şi al Agahiei, fetei lui Toader de **Băliţiştie** (Băliţeşti, în Hălăreşti, comuna Iana, Vaslui), prin care mărturiseşte că a dat partea lui „de sat din Boliţişti, pe Stodeneţ, şi de în sat, de intri pe Bogdana, ce este partea noastră… lui Mereuţă pârcălabul. De mi-am plătit capul de la curmei, pentru un cal ce l-am furat, al lui Crăciun de **Bicani** (azi Ghicani, comuna Alexandru Vlahuţă, Vaslui), dinaintea lui Erimie căpitan, Eiachim, Stârcol şi Ştefan de **Coşeşti** (comuna Ivăneşti, Vaslui), Vasile Coşescul şi Cozma croitor de **Ias**, Macarie cojocar ot **Vaslui**, Nestor Dănos ot **Ivăneşti** (comuna Ivăneşti, Vaslui), Danail călugărul şi mulţi oameni buni şi bătrâni”[2399].

1634, iulie 21: Întărit de Vasile Lupu voievod pârcălabului Mirăuţă Coşescul, în baza zapisului de mărturie de la şoltuzul Pătraşco şi pârgarii târgului **Huşi**, „scriind că a venit înaintea lor Ştefan Munteanul… şi a vândut o vie de o falce, ce este la Dric, lângă târgul Huşului… lui Mirăuţă pârcălab, cu 60 taler bătuţi… / „alt zapis, tot de la acel şoltuz Pătraşco şi pârgarii de la Huşi, şi înaintea popii lui Mihail, Stanciul şi Iliaş din **târgul Vasluiului**, scriind că au venit Martin şi cu femeia lui Ursa şi au vândut o falce şi jumătate de vie la Dric, cu 90 taleri bătuţi, lui Mirăuţă Coşescul pârcălab. / Şi iar ne-a mai arătat şi alt zapis de cumpărătură din **Costeşti**, pe Ghilahoi, iscălit de oameni buni şi credincioşi, slugi domneşti ot Costeşti: Gherghii Părciu, Strahiila, Dumitraşco Codulea, Constantin, Favril, Pătraşco ot Vaslui şi Dumitraşco Cămârzan scriind că a venit înaintea lor Cârste, feciorul lui Toader, şi a vândut o vie ce este în

---

[2399] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 221, pp. 279, 280

satul Costeşti, din capul gardului viei lui Gherdan şi din sus din fundul văii, până la gardul cu livadă… lui Mirăuţă pârcălab, în 30 de zloţi bătuţi. / Şi iarăşi a cumpărat, tot întru acel zapis, de la Voica, fata Androe, din a patra parte de sus, a patra parte din satul **Ivăneştii** pe Racova… cu 4 galbeni ungureşti… / şi alt zapis, care scrie că înaintea oamenilor buni erau popa Platon, Gheorghe Oana, Nistor, Ion Dumitru ot **Stângaci**, Constantin ot **Coşeşti**, cum au venit în faţa lor Zlata, fata Florii, nepoata Tudorii, sora lui Drăgăilă, de bunăvoia ei a dat şi a dăruit dreapta ocină, partea cea de sus, din a patra parte jumătate… lui Mirăuţă pârcălab, cu livadă şi cu loc de prisacă, şi cu copaci şi cu poiană, şi din vatra satului Ivăneşti, şi tot venitul"[2400].

1635, iunie 29: Zapisul Armancăi, fata Vasilcăi, nepoata lui Sion, în care mărturiseşte că a „vândut partea de ocină şi moşie ce am avut, şi cumpărături ce am avut, cu loc de prisacă şi cu poieni, şi cu fânaţ, şi cu săpături, şi cu loc de iaz, şi cu vatră de sat, şi cu pomet din satul **Coşăşti** (Coşeşti, comuna Ivăneşti, Vaslui), din tot satul a şasea parte, unchiu-meu Ionaşco Coşăscului, dinaintea lui Tănasie de **Oncea** (Oancea, comuna Ivăneşti, Vaslui), şi Ionaşco Ona, Barabas armanul, Macarie cojocarul, popa Chiriţă, Gligorie Stârcul, Iachim Bârnaga şi Îndreiu Turcul de **Vaslui**, drept 50 zloţi bătuţi"[2401].

1801, iulie 20: „Părţi ce s-au venit răzeşilor din **Cosăştii** de pe Racova, ţinutul Tutovei, care s-au împărţit Petrei bătrânul, anume Ionaşcu Coşăscul, Avram, Todos-

---

[2400] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 200, pp. 228, 229

[2401] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 145, p. 183

ca Porcioae, însă numai partea câmpului, fără de codru, măsurându-se stânjenul de 8 palme domneşti, din fundul Coşăştilor, în jos, până în moşia Stoeneştii, însă moşia Cosăştilor se începe din pârâul Cosăştilor, spre apus, până în zare şi întâlneşte moşiile Vlădeştii, Stângacii şi Toporăştii, ce vin pe apa Racovei"[2402]. Răzeşi de **Coşăşti** erau „Constantin Tiron şi soră-sa Ilinca, din bătrânul Porcioae; / Ioniţă sin (fiu) Andrei Sion, din bătrânul Coşăscul; / Iordachi Sion sin Toader Sion, din bătrânul Coşăscul; / Lupul Galerie, Constandin Galerie şi Gheorghe Galerie, din bătrânul Coşăscul; / Juverdian, cumnatul lor; / Ioniţă Galerie; / Ioniţă Negruţi; / Tofana Tălpişoae, dora lui Negruţi; / Toader Ciohodariu; / preotul Ioan Machidon; / Maria, fata Zlătăriţei, ce a ţinut-o Gheorghe Grecu; / Catrina Tăbuşceasa; / Maria Stăvăroae; / Safta şi Catrina, fetele lui Hiliţă; / Cărăcaş pitar, din bătrânul Coşăscul; / Nastasia Păsătoae; / Toma Găluşcă; / Vasilca Bătculeasă; / Gheorghe Ghigă şi sora lui Catrina; / Gheorghe Bâtcă, din Todosia Porcioae; / Ilinca Strejasca; / Catrina Tălpişoae, fata Cujbulesei; / Constantin Tiron"[2403].

1899: „**Coşeşti**, comună rurală în partea de est a plăşii Racova, judeţul Vasluii, de-a stânga pârâului Racova, la distanță de 22 km de oraşul Vaslui. Este formată din satele: Coseşti, Coşca, Fundătura, Valea Onei și Ezerul, pe o suprafață de 850 hectare, din care: 294 hectare pădure și 360 hectare loc de cultură, fânaţ, imaş ale proprietății, iar 280 hectare ale locuitorilor, cu 5 hectare vii şi 272 familii sau 1.144 suflete, din care 33 străini. Are 2 biserici, deservite de 2 cântăreți; o şcoală; o cârciumă. Sunt 164 contribuabili, Locuitorii posedă: 76

[2402] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 294, 295
[2403] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 298-301

pluguri şi 114 care cu boi. Stupi sunt 60. / **Coşeşti**, sat și reşedință de comună, în centrul comunei Coşești, Este aşezat pe capătul inspre est şi pe ambele laturi ale Dealului Satului, prin care curge pârâul cu același nume. Este la distanță de 24 km de Vaslui și de 14 km de Pungești, reşedința plășii. Are o suprafață cam de 157 hectare, din care: 12 hectare pădure şi 131 hectare loc de cultură, fânaţ, imaș, ale proprietății, iar 14 hectare ale locuitorilor. Are o populaţie de 35 familii sau 345 suflete. Acest sat și-a luat numele de la un răzeș, numit postelnicul Coșeriul, ce s-a aşezat întâiaşi dată pe acest loc. Proprietatea satului este a locuitorilor răzeși, care se pretind a fi coborâtori din vechii moşneni, împroprietăriți de Ştefan cel Mare, după războiul de la Racova. Are o biserică, făcută la 1790, cu un dascăl; o şcoală, înființată la 1886, frecventată de 17 elevi; o cârciumă, Vite: 249 vite mari cornute, 931 oi, 6 capre, 46 cai şi 57 râmători, Locuitorii posedă 29 pluguri şi 52 care cu boi. Sunt 60 stupi”[2404].

COŞEŞTI

(lângă Cristeşti, comuna Brăeşti, Iaşi; „în trupul de azi al Cristeştilor, în capul de miazăzi al Popişcanilor, având la răsărit Cristeştii şi la apus Găneştii”[2405]).

1467, ianuarie 1: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Moico şi Costea, care primesc uric pentru „dreapta vislu-

[2404] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 686
[2405] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 30

şenie şi cumpărătură, o selişte (**Moiceşti**), unde se cheamă fântâna lui Ştiubei, între Găneşti, **Ruscani** şi între **Coşeşti**, ce ei au cumpărătură de la Costea, fratele lui Popâcica, drept 125 zloţi tătăreşti"[2406].

1635, ianuarie 15: Zapisul ieromonahului Gherasim şi al soborului mănăstirii Pobrata pentru „rândul unei selişti ce am avut dare şi miluire de la Mihul şetrarul, anume **Coşeşti** (lângă Cristeşti, comuna Brăeşti, Iaşi), ce sunt în ţinutul Cârligăturii, Deci acea selişte sta loc pustiu şi nu era nici de o treabă, nici de agoniseală mănăstirii… dar s-a găsit Banul vistiernicul şi cu cumnatul său Simion Mihăilescul şi au schimbat cu noi, şi ne-au dat sfintei mănăstiri 40 de oi cu miei şi 3 cai"[2407].

1639, aprilie 2: Simion Mihăilescu şi medelnicerul Banul cumpără împreună, de la mănăstirea Probota, „un sat, anume **Coşeşti**, ce sunt în ţinutul Cârligăturii"[2408], „pentru 40 oi şi 3 capre"[2409].

1642, aprilie 6: Întărit de Vasile Lupul voievod fostului medelnicer Vasile Banul şi cneaghinei Alexandra „moşiile **Moiceştii, Coşeştii** şi **Zberoaia** de la Cârligătură"[2410].

1697, mai 6: Întărit de Antioh Constantin voievod marelui postelnic Manolache Ruset, care primeşte ispisoc pentru „întreg satul **Coşeştii** din Cârligătură, cu iaz,

---

[2406] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An VI, Fasc. VI, 1926, p. 99
[2407] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 16, p. 19
[2408] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 80, p. 78
[2409] Mihail Costăchescu atribuie uricul anului 1642, în Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 30
[2410] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An VI, Fasc. VI, 1926, p. 104

câmp, ţarini, fânaţ, păduri şi cu tot venitul"[2411].

1699, iulie 11: Zapisul Aniţei, prin care mărturiseşte că răposata sa soră Anexandra, văduva lui Vasile Banul „a dat nepotului ei Constantin moşia **Coşeştii** şi heleşteul"[2412].

1703, octombrie 17: Manolache Ruset şi jupâneasa Irina dăruiesc „Saftei, nepoata lor de fiică, heleşteul cel mare de la **Coşăşti**, ţinutul Cârligăturii"[2413].

1743: Ştefan Bosie cămăraş cumpără de la socrul său Costache Lazul, cu 300 lei, „satul întereg **Coşeşti** şi a patra parte din **Găneşti** şi din toate hotarele împreunate cu Găneştii. Care această moşie Găneştii a fost a dumisale Costache Lazul zestre de la moşul (bunicul) nostru Manolache Ruset vornicul cel mare fiicei sale, mătuşii lui Costache Lazul, Nastasica, ce-a ţinut-o Constantin Miclescul paharnic, care, întâmplându-i-se de s-a săvârşit şi neavând copii, a rămas să o împărţim noi frăţeşte"[2414].

COŞNA

(lângă Poiana Ştampii, Dorna, Bucovina).

Deşi exista, în 15 februarie **1410**, un stăpân pe acele locuri, Branco, care îşi avea păltinişul între Coşna Mică şi Coşna Mare, satul Coşna este unul relativ nou, menţionat în cadastrul Prefecturii judeţului Câmpulung

---

2411 Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 31
2412 Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 31
2413 Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 31
2414 Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An VI, Fasc. VI, 1926, p. 108

din 1939, format din Bancu, Dealul Coşnei, Poiana Coşnei, Tebeleauca, pe locurile unor branişti câmpulungene din hotarul cu Ardealul.

1774: „Sediul trupelor austriece, introduse în Bucovina, se afla la Cernăuţi, iar de aici au fost înaintate departamente individuale până la granița cu Moldova. Puterea acestora a fost de 400 de soldați, la începutul lunii septembrie 1774. La începutul lunii octombrie, Batalionul Siskowitsch a fost direcționat către Suceava pentru a putea oferi mai mult sprijin trupelor avansate, în caz de eventualități neplăcute, şi a primit ordinul de a stabili și menține legătura cu Transilvania, prin Pasul Rodna, prin intermediul poştelor. Astfel de poşte au fost în Dorna, Capu Codrului și Stupca. Poziţionări similare au fost făcute și în interiorul graniței transilvănene, de brigada de frontieră situată acolo, iar generalul de câmp Preiss a informat Înaltul Consiliu de Război din Viena că a luat măsura pe care Filo a considerat-o necesară pentru a stabili legătura dintre Transilvania și Bucovina. Această măsură a constat în faptul că al doilea regiment grăniceresc românesc a trebuit să mențină un post de **vamă între Coşna și Dorna**, adică în afara Transilvaniei. Postul era format din opt bărbați puternici (inclusiv un caporal și un sergent), care subordonau postului principal de la Kukuraza”[2415]. În Transilvania, la izvoarele Coşnei, exista un sătuc numit Coşna, care avea să iasă în evidenţă în vâlvătaia întâmplărilor belicoase din anul 1849.

1849: „Apoi, locotenentul prim Storch servise, mai înainte, în Bârgău-Bistriţa, cunoştea bine terenul. La

[2415] Werenka, Dr. Daniel, *Bukowinas entstehen und aufblühen* (Apariţia şi înflorirea Bucovinei), în *Archiv für österreichische Geschichte* (Arhive pentru istoria austriacă), Wien, 1892, pp. 98-152.

mandatul lui Urban, făcuse, mai înainte, locotenentul prim adjunct P. Domide, cu o companie de cordonişti, o recunoaştere către Ilva Mare, având a cerca şi a aduce acelea lăzi cu zünderi (gaze?), care s-au fost ascuns în Dealul Senienilor, în 4 ianuarie 1849. Această recunoaştere a urmat în 30-31 ianuarie 1849, şi anume peste Poiana Stampii, Dealul Friu, Dealulul Ivan, apoi Ilva Mare, Dealulul Senienilor, Poiana lui Taloş şi retur. Spre transportarea lăzilor, s-au recrutat **locuitorii din Coşna** (deci, în 1849, deşi nu figura în evidenţele administrative, Coşna exista şi era un sat destul de mare, dacă puteau face un astfel de transport – n. n.). Întreprinderea a succes; Domide a raportat, la întoarcere, colonelului Urban toate, cu de-amăruntul, descriind căile, potecile şi starea inamicului în Rodna şi Moroşeni. Acestea considerate toate, au născut ideea în Urban de a întreprinde o năvălire în Borgo-Moroşeni (Mureşenii Bârgăului – n. n.) şi a prinde batalionul lui Kofler"[2416].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Câmpulung – **Dornawatra** cu Dornakilie (judecătorie), Dorna pe Giumalău, Dorna Candreni cu **Coşna**, Iacobeni, Cârlibaba Partea câmpulungeană, Poiana Stanpii cu Pilugani, Ciocăneşti"[2417]. Deci, în 1869, Coşna era locuită şi, în ciuda răzleţirii caselor, era considerată măcar cătun, dacă nu chiar sat.

[2416] *Transilvania*, Nr. 2, Anul IX, Braşov 15 ianuarie 1876, pp. 16-19
[2417] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

În **1907**, era menţionat, în cadrul comunei bisericeşti Poiana Stampii, Pilugani, Tatarul, Teşna, Romaneşti, Plaiul şi Muncei, un alt cătun, la fel de mărunt pe atunci, Gura Coşnei[2418].

În **1908**, Dicţionarului lui Grigorovitza nu menţionează locuinţe pe valea Coşnei, ci doar „**Coşna, pârâu**, se naşte din izvorul Văcarilor şi izvorul Vulvei, care izvorăşte de sub culmea Butea Amarenilor, din Transilvania, şi se împreună, apoi, cu pârâul Teşna, formând la un loc un confluent, pe stânga, al Dornei. Până la confluenţă, acest pârâu constituie valea Coşnei, primind încă Izvorul Banului, pârâul Făgeţel şi pârâul Livadiei”[2419].

1931: În „Tablou de regruparea comunelor rurale” (Bucureşti 1931), întocmit pe judeţe, Coşna apare la poziţia 10, în cadrul judeţului Câmpulung, şi ca reşedinţă comunală, dar fără alte sate în componenţă (p. 105).

1944: Prin ordinul „Nr. 63.175 din 20 martie 1944, se înaintează 1a gradul II în învăţământul primar, pe ziua de 1 septembrie 1943, următorii învăţători şi învăţătoare, care au reuşit la examenele de înaintare la gradul II, din sesiunea August 1943, la Centrul Cernăuţi, cu notele arătate în dreptul fiecăruia[2420]: Todaşcă Victor, comuna **Coşna**, media 8,25”.

1946: „Văzând ordinul de urmărire Nr. 7.498 din 24 octombrie 1946, emis de ministrul de război, prin care numitului **Spânu Ion**, cu domiciliul în comuna **Coşna**, jud. Câmpulung-Bucovina, i s-a deschis acţiune penală pentru că ar fi comis participarea la complotarea întru

---

[2418] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1907 p. 67

[2419] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 74

[2420] *Monitorul Oficial*, Nr. 72, 25 martie 1944, pp. 2612 şi urm.

distrugerea unităţii Statului, răzvrătire şi instrucţie armată, prevăzută şi penalizată de art. 227, 229, 230 şi 184 din codul penal, combinat cu Decretul Lege Nr. 967 din 1941 şi art. 502 din codul justiţiei militare, art. 210 şi 211 din codul penal, combinat cu art. 101 şi 103 din codul penal. / Văzând hotărârea dlui ministru de război, prin menţionatul ordin de urmărire, în sensul că numitul să fie instruit în stare de arest… / Manddatăm şi ordonăm tuturor agenţilor forţe publice ca, în conformitate cu legea, să aresteze şi să conducă la închisoarea militară Jilava pe numitul, întru executarea hotărârii de mai sus"[2421].

1948: În „Tablou cu noua repartizare a comunelor din judeţul Câmpulung, aprobată cu deciziunea ministerială Nr. 7.998/948"[2422], la Plasa Vatra Dornei, Coşna figurează drept comună cu existenţă comunală anterioară, la nr. 34.

1949: „Prin decizia ministerială Nr. 27 din 12 Ianuarie 1949, se rectifică, pe datele mentionate în dreptul fiecăruia, clasa de salarizare a următorului personal tehnic silvic din cadrele Ministerului Silviculturii, după cum urmează: Purcelean Ştefan, şeful Ocolului silvic Coşna, Câmpulung, pe data de 1 August 1948, în clasa 11/948 de salarizare, în loc de clasa 10 (D. M. Nr. 646 din 1948)"[2423].

1949: Sunt numiţi directori în învăţământul elementar[2424], la cele două şcoli din Coşna, Todaşcă Victor, director la Şcoala elementară Coşna, Uriţă Ioan, director

[2421] *Monitorul Oficial*, Nr. 264, 13 noiembrie 1946, p. 11918
[2422] *Monitorul Oficial*, Nr. 124, 31 mai 1948, p. 4740
[2423] *Monitorul Oficial*, Nr. 21, 26 ianuarie 1949, p. 840
[2424] *Monitorul Oficial*, Nr. 20, 25 ianuarie 1949, pp. 845, 846

la Şcoala elementară Coşna-Teşna, Ursache Teodor, director la Şcoala elementară Poiana Stampei, Gura Coşnei.

COŞNIŢA

(Lăpuşna, Moldova).

1692: „Izvod de moșii ce avem de pe moșii (bunicii) noștri, și anume de pe tatăl nostru Istrate Caroian și de pe mama noastră Soltana de Pistrueni, de pe Răut, ce avem de pe strămoșul nostru de Pistrueni, ce a fost vistiernic mare, a opta parte din sat din **Pistrueni**, sat întreg, cu amândouă fețele Răutului, partea Rusoii, a fetei Pistruiului, și a opta parte din **Ciolănești**, cu a patra parte din jumătate de sat din **Coșniță**, de pe Ciorna, și a opta parte din jumătate de sat, din sat, partea din jos, din **Crimenciuc**, ce-i în țărmurile Nistrului, și a opta parte din **Olișcani**, ce este în olatul Ciornii, iară partea din jos, și a opta parte din a patra parte din sat din **Suruceni**, de pe Ișnovăți, din parte din jos, și a opta parte din jumătate din sat **Divice** pe Bâc, și a opta parte; aceste sate îmblă în opt părți și ne sunt ocină, moșii, de pe strămoșul nostru Pistruiul vistiernicul. / Și strămoșul nostru Rusul are a patra parte din **Mihălașa**, partea lui Istrate Caroean cu frații săi, cine va fi din Iurculeasă și din Săvușcesă și din Derenoi, și a patra parte de sat din **Piscani**, și a patra parte din sat din **Sămășcani**, partea din jos și iazul din mijloc, cu sălci multe. Aceste părți și ocine sunt de pe strămoșul nostru, de pe Rusul. / Moșie și ocină ce mai avem de pe strămoșul nostru, de pe Ioan Caroeanu, și

satul **Crăciuneștii**, sat întreg, ce sunt pe Ciulucu cel mare. Așijderi, un sat întreg, ce se cheamă **Scârnăvii**, ce sunt alăture cu **Crăciuneştii din sus**, cu frații săi, cine va fi din popa Ciui, din Tribăș, din Niță, din popa Taos și din Istrate Caroean, ce ne sunt părți și ocini, ne sunt de pe Ioan Caroianu, strămoșul nostru, și din jumătate de sat din **Năpădeni**, a cincea parte, partea lui Istrate Caroian, fără de alți frați, din partea din sus, iară din partea din jos tij (la fel) din Năpădeni, parte lui Cotârlă, ce-i cumpărată din Andrieș și de mătușa noastră Lupa, fata Prăbăș, 300 ughi (ducaţi ungureşti) a dat când prada lui Vasile vodă, de a răscumpărat cumpărăturile, a patra parte a lui Istrate Caroian și din jumătate de sat din **Fântâne** a patra parte a lui Istrate Caroian. Aceste părți și ocini sunt de pe strămoșul nostru Ioan Caroian moșii. / Și ocina ce avem de pe strămoșul nostru Coromă Lașcul, jumătate de sat de **Drujăni**, ce să cheamă **Cobolta** de Drujinca, și se împarte cu Hășdienii în două și din țărmurile Drujălii, ce se împart în două la Roșestii și cu Scutăreștii, și din jumătate de sat din **Titieană** de pe Dele, a şasea parte, parte Andrăchii, fără de alți frați, frații Andrăchii după Geantaonul”[2425].

[2425] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 115, pp. 136, 137

COŞOTENI

(lângă Coşula, Botoşani).

1774, iunie: Satul **Coşotenii**, ţinutul Hârlăului, ocolul Coşulii, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2426], **toată suma caselor: 3**. Scădere rufeturi 3: 1 popă, 1 1 mazil, 1 argat. / **Rufeturi:** Popa Lupu / Ioniță Coșotianu, mazil / Tudor, argat lui.

COŞULA

(Coşuleni, azi Coşula, comuna Copălău, Botoşani).

1643, ianuarie 24: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Onigaş din **Orăşeni** (Orăşeni Vale, comuna Curteşti, Botoşani), după ce „s-au jeluit Lupul de **Tocileni** (azi Stânceşti, comuna Mihai Eminescu, Botoşani) şi cu Meica pe călugării de **Coşuleni** (Coşula, comuna Copălău, Botoşani), zicând că le împresoară o moşie, unde se cheamă hotarul Tocilenii. / Drept aceea, tu să

[2426] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 256

strângi oameni buni şi s-aveţi a îmbla şi a socoti cum veţi şti mai bine şi mai cu dreptul"[2427].

1774, iunie: Satul **Coşula**, ţinutul Hârlăului, ocolul Coşulii, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2428], **toată suma caselor: 33**. Scădere rufeturi 33, cu salgovardie. / **Cu salgovardie:** Grigoraș sin (fiu) Năzarii / Paraschiv, cojocar / Ștefan, pușcaș / Ioniță, păscar (pescar) / Lupu, cârciumar / Gheorghi, rotar / Hortolomeiu / Agapi / Lupu, cioban / Grigoraș, murar / Costandin, rotar / Grigoraș Hordai / Dumitru, muntean / Vasili, vătăman / Gheorghi, murar / Ion Ciocoiu / Filip, argat / Vasili, rotar / Ion, ciubotar / Istrate Știubeiu / Constandin Cornaci / Ioniță, rotar / Vasili Cornaci / Grigori Robu / Mihălachi, plugar / Grigori Brumar / Vasili fiul prescurniții / Vasili Juravle / Ianachi Madon / Gheorghi fiul lui Madon / Ion Tofănescu.

1899: „**Coşula**, comună rurală în partea de nord, a plăşii Cuşula, judeţul Botoşani. Și-a luat numele de la mănăstirea de călugări Coşula. Teritoriul său, compus din mulţime de coline şi văi înguste, are o suprafaţă de 4.497 hectare, din care 758 hectare pământ cultivabil, 1.451 hectare fâneţe și imaşuri şi 2.288 hectare pădure, compusă din fag, carpen, stejar și tei; sunt 54 hectare vii, care au produs, în 1892, 2.700 hectolitri vin… Comuna are o populaţie de 500 familii sau 2.714 suflete, din care 1.307 bărbaţi și 1.407 femei, care locuiesc în 475 case. Sunt 380 contribuabili. Locuitorii se ocupă cu agricultura și cu lemnăria. Prin partea de nord-est a comunei trece calea

---

[2427] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 19, p. 23

[2428] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 256

naţională Botoşani-Hârlău. Vite sunt: 1.035 boi și vaci, 179 cai, 1.075 oi şi 320 râmători. Stupi cu albine sunt 130. Are o biserică, deservită de 1 preot și 2 cântăreţi; o școală, condusă de 1 învăţător și frecventată de 35 elevi. Sunt 4 cârciumi"[2429].

COŞULENI

(pe Prut, comuna Mămăliga, raion Noua Suliţă, Ucraina).

1432, ianuarie 4: Întărit de Ilie voievod lui „pan Oană, şi femeia sa Ana, fiica lui Negrea, şi fiului lor Andrei", care primesc uric pentru „două sate, anume: Coşilăuţi şi Stanulăuţi, sub Nesfoiu… Iar hotarul **Coşilăuţilor** să fie în sus pe pârâul Ruda, la capătul Nesfoiului, împrejurul prisăcii lui Negrea; de la Nesfoiu, pe val, de la val, de-a curmezişul păduricii lui Costiuc, la pădurice, de-a curmezişul dumbrăvii, iar de la dumbravă, pe hotarele vechi, pe hotarele dinspre satul lui Liuban"[2430].

1770-1772: Satul **Coşulenii**, ţinutul Hotinului, ocolul de Sus, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2431], **toată suma caselor: 8**. Rămân birnici 8. / **Birnici**: Simeon Cioful / Toader, vornic / Vasile, văcarul

---

[2429] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 694

[2430] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 109, pp. 157-159

[2431] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 112

/ Costia Conde / Dumitru sin (fiu) Postolache / Andrei al Zmeoai / Ion sin Andrei / Ion, ungurian.

1904: „**Coşuleni**, sat în judeţul Hotin, volosti Stalineşti, aşezat pe pârâul Glodosul. La acest sat se unesc şoselele de la Lipcani şi de la Hotin. A treia şosea merge spre Noua Suliţă. Tot pe aici trece şi linia CF Ocniţa-Noua Suliţă. Satul se află la distanţă de 1 km de Mămăliga. Are 132 case, cu o populaţie de 1.73 suflete de ţărani români; biserică; 457 vite mari"[2432].

COTEALA

(Soloniuca, Solominca, azi Coteala,
comuna Coteala, raionul Briceni, Moldova).

1635, august 14: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Avram de **Lucăceni** (azi Lukacivka, comuna Nelipă-uţi, raionul Chelmenţi, Ucraina) „pe satul **Soloniuca** (Solominca, azi Coteala, comuna Coteala, raionul Bri-ceni, Moldova), pe pârâul Cotele, cumpărătură de la Tudori pârcălab… din movila săpată, din colţul a patru moşii, şi până în opcina dealului, în colţul iar a patru moşii: **Săncăuţii** (Sancăuţi, comuna Cotiujeni, raionul Briceni, Moldova), **Buticiul** (Butuşeni, Butici, comuna Nelipăuţi, raionul Chelmenţi, Ucraina), **Cochiujăni** (Cotiujeni, comuna Cotiujeni, raionul Briceni, Moldova) şi **Soloniuca**.. Tot opcina, până în hotarul **Varticăuţilor**

2432 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 76

(comuna Vartikivţi, raionul Chelmenţi, Ucraina)”[2433].

1635, august 19: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Avram din **Lucăceni** (azi Lukacivka, comuna Nelipăuţi, raionul Chelmenţi, Ucraina), în baza unui zapis semnat de slugi domneşti şi de Zaharia de **Hotin**, popa Nichita şi Laver diaconul de **Lucăciani**, Gavril Corostilă din **Cotela** (Coteala, comuna Coteala, raionul Briceni, Moldova), „scriind şi mărturisind că a venit înaintea lor Odochia, cneaghina lui Toma, fost vornic de **Botuşani**, cu fiul ei Mardarie, şi Costanda şi Andronic, fiii lui Vasile din **Volcineţ** (azi Maiovka, comuna Ocniţa, raionul Ocniţa, Moldova), şi Avram, fiul Măricăi, nepotul Fădorei, şi fratele ei Toader din **Liveni** (comuna George Enescu, Botoşani), toţi nepoţii lui Bilava de **Sencheuţi** (Săncăuţi, comuna Cotiujeni, raionul Briceni, Moldova)… şi au vândut a patra parte din tot satul Sencheuţi, care se cheamă stâlpul lui Bilava, şi cu iaz, şi cu vad de mori pe Viliia, în ţinutul Hotinului… slugii noastre Avram, pentru 230 de taleri de argint”[2434].

1638, februarie 26: Nasta, fata lui Ivan Vartic, feciorul lui Varic şi al Taţei, fetei lui Ion din **Cicicani** (lângă Forosna, raionul Novoseliţa, Ucraina), mărturiseşte, prin zapis scris în faţa marilor boieri divaniţi, că s-a dat „ginerelui nostru, Ursului din Broşteni (Suceava) şi nepoatei mele Antemia, fata lui Grigorie, ca să mă grijească, să mă hrănească şi să mă îmbrace, până voi fi vie, şi după moartea mea să mă comânde cu toate pamenţile, cum se cade unui om mort, căci feciori n-am avut, nici s-

---

[2433] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 207, p. 246

[2434] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 211, pp. 248-250

au aflat alţi nepoţi… Şi le-am dat părţile mele de ocine, ce am avut de pe tătâne-meu, de pe Ivan Vartic, cât se va alege partea lui din **Tăcoteni** (lângă Forosna, raionul Novoseliţa, Ucraina), jumătate de sat, partea din sus, şi părţile ce am avut de pe maică-mea Taţea, fata lui Ion, din jumătate de sat din **Cicicani**, şi partea ei din **Cotela** (comuna Cotoala, raionul Briceni, Moldova), că este jumătate de sat, cu alţi fraţi, şi în **Forosna** (raionul Novoseliţa, Ucraina), şi în **Şerbeşti** (?), ce vor fi părţile mâne-mea, şi din **Bădroseni** (Bădroşeni, în ţinutul Hotin, Moldova), ce sunt în ţinutul Hotinului"[2435].

1643, aprilie 9: Întărit de Vasile Lupu voievod Ursului vătaf, care primeşte uric pentru „a treia parte din trei părţi din satul **Nemeş** (lângă Bumbăta, judeţul Ungheni, Moldova), din ţinutul Iaşilor, la Prut, ce i le-a dăruit mătuşa sa Tudora, fiica Ambrohiei, jupâneasa lui Dumitraşco pitar… peste jumătatea satului **Tăcoteni** (lângă Forosna, raionul Novoseliţa, Ucraina), partea lui Ivan Vartic, şi peste partea Taţii din jumătate din satul **Cicicani** (lângă Forosna, raionul Novoseliţa, Ucraina) şi peste partea ei din **Cotela** (azi Soloninca Cotela, judeţul Edineţ, Moldova), cât se va alege din jumătatea satului, şi din **Forosna** (raionul Novoseliţa, Ucraina), din **Şărbenţi** (comuna Şărbăneţi, raionul Novaseliţa, Ucraina) şi din **Bădroseni** (ţinutul Hotin, Ucraina), partea Taţii, care i le-a dăruit soacră-sa Nastea, fiica lui Ivan Vartic"[2436].

1644, ianuarie 12: Carte de la Divan „pentru pâra ce au avut Avram de **Lucăceni** (Lukacivka, comuna Neli-

---

[2435] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 249, p. 232

[2436] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 71, p. 80

păuţi, raionul Chelmenţi, Ucraina) cu Toader, feciorul Pârvului pentru satul **Soloninca Cotela** (Coteala, judeţul Edineţ, Moldova) de la ţinutul Hotinului, care sat a zis Tudor că i-a fost mai înainte moşie şi a ieşit în vânzare de la rudele lui, cumpărându-l Tudori pârcălab şi de la Tudori l-a cumpărat Avram, şi Vasile vodă a dat pe Avram rămas, ca să întoarcă Toader banii, precum i-a şi întors 150 lei. Pe urmă s-a aflat că n-au fost banii lui Toader, ci domneşti, luaţi dintr-o slujbă la ţinutul Chigheciului. Şi s-au trimis aprod, de au adus pe Avram, cerându-şi banii vodă. Şi a adus banii într-o năframă, în Divanul cel mare, şi luându-i cămăraşul i-a dat în mâna lui vodă. Şi a rămas satul Soloninca Cotela pe mâna lui Avram"[2437].

1644, iunie 5: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Toader Pârvul diac, fiul Pârvului din **Costina** (Bucovina) s-a pârât cu Avraam din **Lucăceni**, din ţinutul Hotinului, pentru un sat, anume **Soloninca Cotela**, din ţinutul Hotinului, care a fost moşie unor neamuri ale Pârvului, şi s-au sculat între dânsele care au fost mai aproape neamuri ale Pârvului, numele lui unchiul lui Toader, fiul Pârvului, şi a vândut acel sat Cotela răposatului Tudori vameşul; într-aceasta s-a întâmplat şi a scos şi Tudori vameşul acel sat la vânzare, şi nu l-a fost vândut rudelor, care au fost mai de demult de moşie, ci cumnatului său Avrram din Lucăceni, şi n-a fost întrebat atunci rudele din acel sat. / Deci noi i-am judecat după legea ţării şi aflat-am să aibă a întoarce Toader Pârvul banii lui Avraam, căci nu s-a căzut lui Avram să cumpere acel sat, înainte de a se întreba de

---

[2437] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 231, pp. 212

Pârvul şi de fii lui… Şi s-a sculat Toader Pârvul şi a întors 200 lei bătuţi în mâinile lui Avraam”[2438].

1644, august 2: Carte de la Vasile Lupu voievod „de pâra ce a fost între Malici, ginerele Liciului, și între Severia Latiș și nepotul său Grigorie, feciorul Gafiei, pentru a patra parte de sat **Cotela**, întărindu-se să stăpânească Malici acea parte, cu loc de heleșteu”[2439].

1645, iunie 27: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Costin Liciul şi lui Toader Liciul din **Sencăuţi** (Săncăuţi, lângă Cotiujeni, raionul Briceni, Moldova), după ce „s-a jeluit Ursul ce-a fost pârcălab pe nişte răzeşi ai lui, anume din **Ţăcoteni** (lângă Forosna, raionul Novoseliţa, Ucraina), din **Cotela** (comuna Cotela, raionul Briceni, Moldova), din **Şerbenţi** (comuna Şerbenţi, raionul Novoseliţa, Ucraina), din **Forosna** (raionul Novoseliţa, Ucraina), din **Cicicani** (lângă Forosna, raionul Novoseliţa, Ucraina) şi din **Bădroşeni** (Bădragii Vechi, comuna Brânzeni, raionul Edineţ, Moldova), ce sunt în ţinutul Hotinului, zicând înaintea domniei mele că are nişte părţi de ocină la aceste sate, care îi sunt danie de la o mătuşă a lui, anume Neastea, ce a fost fată lui Ivan Vartic, şi ne-a arătat şi drese pe acele părţi de ocină, şi ei (răzeşii) le ţin fără ispravă. / Pentru aceea, să aveţi a merge pe la acele locuri şi să chemaţi răzeşi, să strângeţi oameni buni şi să alegeţi părţile precum le vor spune în drese”[2440].

[2438] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, p. 12-14

[2439] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 389, p. 374

[2440] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 109, pp. 91, 92

COTECERI

(mai jos de Ştefeni, lângă Târzii,
azi toponim în Târzii, Vaslui).

1471, octombrie 14: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Jurj şi Cozma Coteţ, care primesc uric pentru „satul **Coteciarii** (mai jos de Ştefeni, lângă Târzii[2441], azi toponim în Târzii, Vaslui), ce ei singuri l-au cumpărat de la Greaca, fata Rusei, cu 80 zloţi tătăreşti", iar de la Nastea, fata Becului, femeia Delii, primeşte Jurj în dar partea de sat numită „prisaca la Fântâniţe şi… din al ei bătrân din Coteciari"[2442].

COTELEVA

(Coteleu, Coteleva, comuna Koteleve,
raionul Noua Suliţă, Ucraina).

1437, decembrie 20: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi marelui boier Mihail de la Dorohoi, care primeşte uric pentru „satele lui şi privilegiul pe care i l-a dat

---

[2441] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 69

[2442] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. I, Iaşi 1906, pp. 60-63

sfânt răposatul părintele nostru, anume: satul Chindinţi (Cândeşti pe Siret, comuna Mihăileni, Botoşani), şi satul lui Herţea (Herţa, raionul Hliboca, Ucraina), pe Prut, satul Pecialăuţi (raionul Noua Suliţă, Ucraina), la Pecia-lova, şi satul Ugrinăuţi (Grineacica, comuna Rohatin, raionul Hotin, Ucraina), şi satul la Iaz (Stăuceni, în Vorniceni, Botoşani), şi satul pe Rochitna (Rochitna, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Dragomir al lui Mândrea (Cerlena, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă **satul Coteleu** (Cotelău, raionul Noua Suliţă, Ucraina), şi satul Milianăuţi (Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Şizco (Şişcăuţi, comuna Ringaci, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul Dzinăuţi (Dinăuţi, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Malici, lângă Giurgică (Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul de lângă Simca (Sincăuţi, comuna Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Salicee (Şilăuţi, comuna Bocicăuţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Cristinţi (Cristineşti, comuna Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a şezut Petrişor, la capătul Doljocului (Doljoc, comuna Malineşti, raion Noua Suliţă, Ucraina), şi încă satul, sub Luncuşoară, unde şade Dragomir (Zalucea, comuna Drepcăuţi, raionul Bticeni, Moldova), şi încă satul, în jos de Prut, Itovoeuţi (sat pe Prut, lângă Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Rădăuţi (Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Vişneuţi (Işnovăţ, azi Rediu, comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Lipnic, la Nistru (Lipnic la Nistru, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde a fost Cuseară (Bârnova, raionul Donduşani, Moldova, fost Vusareu), şi încă satul unde sunt Caragunicii (Tumaniuca, înglobat în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Dondu-

şani, Moldova), încă satul la moara Naslavcei (Naslavcea, raionul Donduşani, Moldova), încă satul lui Pavust (Paustova, comuna Lipnic, Moldova), încă satul de lângă Macsim (Maxim, în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşanu, Moldova), încă satul lui Mirişce (Mereşceuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Noguicoi (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul unde a fost Cleţină (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul Tereşeuţi (Teleuşca, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Rospop, în jos la Bineva (Făgădău, comuna Văscăuţi, raionul Floreşti, Moldova), şi satul Cuhareuţi (Cuhureştii de Sus şi de Jos, raionul Floreşti, Moldova) şi alt sat, Cunicea, sub Bineva (Floreşti, raionul Floreşti, Moldova), şi satul unde este Ţârvici (Ţâra, comuna Ghindeşti, raionul Floreşti, Moldova), încă satul, sub Caragine, unde este Simeon cneaz, la obârşia Dobruşei, încă satul, sub Caragine, Dobruşa, şi satul, sub Caragine, Mordvina, încă satul, mai jos de Mordovina, sub Caragine, pe Dobruşa, unde sunt Fântânile (toate părţi ale comunei Receşti, raionul Rezina, Moldova), încă satul lui Oleşco, sub Caragine (Olişcani, raionul Rezina, Moldova), încă satul, la obârşia Rezinei, unde şade Ţigan (Sămăşcani, raionul Rezina, Moldova), încă satul, pe Răut, unde este Vadul Pietrei (Lazo, numit şi Piatra, raionul Orhei, Moldova), şi, mai sus de Vadul Pietrei, tot pe Răut, la capătul Stâncii (Stânca, comuna Slobotca, raionul Ohei, Moldova), încă satele, pe Răut, unde este moara, încă satul, la Moiatinul de Jos (toponim), unde este Nichita (Ghermăneşti, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi satul unde şed Grabăuţii (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), la capătul de sus al Culişăului, unde a şezut

Radul (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi încă seliştea unde este iazul, la Cornul Bagului, unde au şezut fiii lui Cosco (Bahu, comuna Seseni, raionul Călăraşi, Moldova), încă seliştea de sub Măiatini, unde şade Rujici, şi, la Moiatinul de Sus, satele ce au fost ale cneaghinei, şi, la Carpeni, satul unde şade Stan, şi, la capătul de sus al Carpenilor, la Başeu, unde şade Matei (Mateieni, comuna Corlăţini, Botoşani), şi, sub Dumbrava Înaltă, unde şade Miclouş (Miclăuşeni, comuna Corlăţeni, Botoşani)… Iar hotarul tuturor acestor sate mai sus scrise să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[2443].

1632, mai 31: Întărit de Alexandru Iliaş voievod vistierului Gheorghe Roşca, care primeşte uric pentru „jumătate din satul **Hlăpeştii** (raionul Kotovsk, Moldova), care este în ţinutul Lăpuşnei, cumpărătură de la Constantin şi Elinca, feciorii lui Pavel, nepoţii lui Iosip Hăbiacu, şi de la nepoţii lor David şi Măriuca, feciorii Candachiei, Ionaşco, feciorul Anghelinei, sora lui Pavel Hăbiacu, şi de la nepoţii lor Constandin şi Elinca, toţi nepoţi şi strănepoţi bătrânului Iosip Hăbiac… Şi iarăşi o bucată de pământ ce este lângă satul Hlăpeşti, din sus, între pârâul Velişoaei în Prut… danie şi miluire a moşului lor Iosip Hăbiac, pentru 250 taleri de argint”; / „Şi iarăşi, din jumătate de satul **Ţâbăneştii** (Ţibăneşti, Vaslui), jumătate de către răsărit, la Gârbovăţ, care este în ţinutul Vasluiului, cumpărătură de la Ionaşco, Tudosea şi Urâta, fiii Ţonţii, care acea moşie a fost cumpărată de tatăl lor Cârstea şetrarul de la Anuşca, fata Luchii Pojar, şi de la nepoţii ei Costân, Simion, Brona, Eleana şi Parasca,

[2443] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 175, pp. 245-248

copiii Nastei, nepoţi lui Petre Pojar, şi de la nepoţii lor Marco, Antonachi, Antimia şi Anna, fiii Vasutcăi, toţi nepoţi şi strănepoţi Luchii Pojar, drept 60 taleri de argint”; „altă parte de moşie dintru acel sat Ţâbăneştii, din a treia parte, care este la mijloc, jumătate, cumpărătură de la Istrati şi Anna, feciori Tocsabii, nepoţi lui Băleşi, drept 60 taleri de argint”; / „Şi iarăşi, a treia parte din satul **Cotelevul** (Coteleu, regiunea Cernăuţi, Ucraina), care este în ţinutul Hotinului, cumpărătură de la Ionaşco Herţea, feciorul lui Simion, nepot lui Herţea bătrânul, drept 250 taleri bătuţi, dar a vândut şi părţile surorilor sale Anna şi Gafca”; „Şi iarăşi, a treia parte dintr-acel sat Cotelevul, dar cu partea surorilor sale Anna şi Gafca, toate părţile moşului lor Hergea, drept 250 taleri e argint”[2444].

1635, septembrie 1: Ispisoc de întărire, dat de Vasile Lupu voievod moştenitorilor lui Ghenghe vel (mare) logofăt: / „Și s-au venit partea boierului nostru, Lupul Prăjescul vel clucer și jupânesei lui, Saftei, satul **Chilmeștii** (azi oraşul Chelmenţi, raionul Chelmenţi, Ucraina), la ținutul Hotinului, și o parte de ocină din **Lățcani** (Leţcani, comuna Doljeşti, Neamţ), la ținutul Romanului, și jumătate de sat de **Scoposăni** (Scoposeni, comuna Horleşti, Iaşi), la ținutul Cârligăturii, și satul **Văscăuții** (ţinutul Orhei, Moldova), la Orhei, și jumătate de sat de **Mărășăni** (comuna Marşinţi, raionul Novoseliţa, Ucraina), la Hotin, și satul **Noua Suliță** (comuna Novosiliţa, raionul Chelmenţi, Ucraina), tij la Hotin, și jumătate de sat din **Negrești** (oraşul Negreşti, Vaslui), la Vaslui, și o seliște, anume **Lineștii** (lângă oraşul Negreşti,

2444 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 102, pp. 128-130

Vaslui), tij la Vaslui, și satul **Ruginoasa** (comuna Ruginoasa, Iaşi), la Suceavă, care i-au fost lui dreaptă danie de la părintele lui, Ghenghe logofăt, încă fiind viu, osebit de a altor frați. / Iar în parte slugii noastre Lupul Ghenghe i s-au venit jumătate de sat de Vlădeni (Arghira-Preuteşti, Suceava), la Suceavă, și jumătate de sat de **Volcinești** (Volcineţ, azi Maiovka, comuna Ocniţa, raionul Ocniţa, Moldova), la Hotin, și o parte de ocină din **Costești** (înglobat în Târgu Frumos, Iaşi), la Roman, și o parte din satul **Strășnenii** (lângă Ghireni, comuna Coţuşca, Botoşani), la Dorohoi, și satul **Surdeștii** (lângă Ciortolom, comuna Tutova, Vaslui), la Tutova, cu moară în Bârlad, și jumătate de sat din Șărbăuți (Bucovina), la Cernăuți, și satul **Mălăeștii** (comuna Vutcani, Vaslui) și **Leoștii** (comuna Pădureni, Vaslui), la Fălciu, și o siliște Șărbăuții (Bucovina), la Cernăuți. / Iar în parte slugii noastre Dumitrașcu Ghenghe i s-au venit jumătate de sat **Jiol-deşti** (satul Joldeşti, comuna Vorona, Botoşani), la Suceavă, și satul Stârcenii (Bucovina), la același ținut, și cu moară în Siret, și jumătate de sat de **Vorona** (comuna Vorona, Botoşani), tij la Suceavă, și satul **Măgiurcanii** (azi Iveşti, comuna Iveşti, Vaslui), la Tutova, și satul **Popii** (azi Pochidia, comuna Tutova, Vaslui), tij acolo, și jumătate de sat **Tole** (Coteleva, comuna Koteleve, raionul Nevoseliţa, Ucraina), la Hârlău, și o siliște, **Doljăștii** (Dolheşti, lângă Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), la Tutova. / Iar în parte lui Ion Ciolpan i s-au venit satul Arăteștii (Suceava), la Suceavă, și jumătate de sat de **Bilăuți** (comuna Bilăuţi, raionul Hotin, Ucraina), la Hotin, și jumătate de sat Lucovița (Bucovina), la Cerăuți, și satul **Târauca** (comuna Târnauca, raionul Herţa, Ucraina), tij la Cernăuți, și jumătate de sat Dobrinăuți

(Bucovina), tij la Cernăuți, și satul **Costeștii** (în hotarul oraşului Târgu Frumos, Iaşi), la Tutova, și o siliște, anume **Ruptura** (lângă Gefu, comuna Ghidiceni, Galaţi), tij la Tutova… / Iar pentru o datorie a Lupului Prăjescu clucer, care are și zapis de la părintele lor, Ghenghe logofăt, drept 497 ughi, au dat ei toți un sat, anume **Săvenii** (oraşul Săveni, Botoşani), la Dorohoi, și alt sat, Boian (Bucovina), la Cernăuți, pentru acea datorie”[2445].

1636, aprilie 4: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului vistiernic Gheorghe Roşca, în baza uricelor şi ispisoacelor sale, adică **Volnăeştii** (Vulcăneşti, comuna Cioreşti, raionul Nisporeni, Moldova) pe Işnovăţ, care este în ţinutul Lăpuşnei, jumătate din satul **Negreşti** (comuna Negreşti, raionul Străşeni, Moldova), tot pe Işnoveţ, şi satul **Cozmeştii** (raionul Nisporeşti, Moldova), pe râul Prut, de asemenea în ţinutul Lăpuşnei, a şaptea parte din **Izbişte** (comuna Izbişte, raionul Criuleni, Moldova) şi a şaptea parte din **Pietrosul** (Chetrosu, comuna Chetrosu, raionul Arenii Noi, Moldova), din ţinutul Lăpuşnei, două părţi din **Cotelova** (comuna Koteleve, raionul Novoseliţa, Ucraina), în ţinutul Hotinului… / Şi jumătate din a patra parte din **Balomireşti** (comuna Dumeşti, Iaşi) şi din **Hoiseşti** (comuna Dumeşti, Iaşi), la pârâul Bahlui… / Şi satul **Scobenţenii** (Scobilţeni, comuna Podu Iloaiei, Iaşi), care este în Cârligătură… o selişte, anume **Vălişenii** (Văleşeni, comuna Podu Iloaiei, Iaşi), care este în ţinutul Cârligăturii… jumătate din satul **Mateuţi** (comuna Mateuţi, raionul Rezina, Moldova) pe Nistru, în ţinutul Orheiului… şi satul **Stărpenii** (Sterpeni, comuna Stănileşti, Vaslui), care este în ţinutul Fălciului…

[2445] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 227, pp. 266, 267

jumătate din satul **Oncani** (înglobat în Orăşeni-Deal, comuna suburbană Curteşti, Botoşani) şi din **Turbureni** (sat înglobat în Botoşani) şi a treia parte din satul **Băiceni** (comuna suburbană Curteşti, Botoşani), în ţinutul Hârlăului… satul Tâmpeştii (Fălticeni, Suceava) în ţinutul Sucevwei şi jumătate din satul **Mihalcăuţii** (înglobat în Lukacivka, comuna Nelipovţi, raionul Chelmenţi, Ucraina), în ţinutul Hotinului, pe Viliia Seacă… / Şi a cincea parte din satul **Ivoeşti** (comuna Podu Iloaei, Iaşi) din ţinutul Cârligăturii… nişte părţi de ocină din **Ţibăneşti** (comuna Băceşti, Vaslui), pe pârâul Gârboveţ, în ţinutul Vasluiului… a patra parte din satul **Hlăpeşti** (înglobat în Nemţeni, comuna Nemţeni, raionul Hânceşti, Moldova) pe Prut, în ţinutul Lăpuşnei… nişte părţi de ocină din satul **Copujani** (ţinutul Lăpuşnei, Moldova), din ţinutul Lăpuşnei”[2446].

1770-1772: Satul **Cotilău**, ţinutul Hotinului, ocolul de Sus, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2447], **toată suma caselor: 29**. Scădere rufeturi 4: 2 popi, 1 dascăl, 1 ţigan. Rămân birnici 25. / **Birnicii**: Gheorghe fiul lui Irimia / Constandin cumnat lui / Vasile Radu / Ion Aba / Ion Drân / Vasile Trepăduş / Gavril Căruntul / Dumitru Botezatul, orb nemesnic / Toader Funduc / Ion, vornic / Andronic / Toader Ghidienul / Ion fiul lui Gavriloaei / Pintelei Cucul / Paul fiul lui Gavriloaei / Grigoraş fratele lui Paul / Vasile, morariul / Ignat / Ion Bagăsamă / Ion fiul lui Lupul / Maftei fiul lui Lupul / Dumitraşcul fiul lui Bândălache / Ştefan, chihaia.

[2446] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 389, pp. 435-445

[2447] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 120

// **Rufeturi:** Popa Grigoraş / Toader, dascăl / Ştefan, ţigan / Popa Toader.

COTELNA

(fostul sat Cotela, comuna Cotelna,
raionul Briceni, Moldova).

1632, august 31: Zapisul pârcălabului de Hotin Tudori, în care mărturiseşte că a „vândut satul **Cotela** (comuna Cotelna, raionul Briceni, Moldova), ce este în ţinutul Hotinului… vornicului Gavrilaş şi satul **Păltinişul** (comuna Păltiniş, Botoşani), ce este în ţinutul Dorohoiului… aşijderea o parte de ocină din sat din **Budina** (sat pe Larga, raionul Briceni, Moldova), pentru 800 de lei”[2448].

1902: „**Cotelna**, sat în judeţul Hotin, volosti Lipcani, aşezat pe pârâul Larga. Are 210 case, cu o populaţie de 1.080 suflete, parte români, parte rusini; biserică; 692 vite mari”[2449].

2448 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 188, pp. 245, 246

2449 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 76

COTELNICI

(fostul sat Hâropul, azi Cotelnici, Orhei, Moldova).

1677, martie **20**: Donosie, feciorul lui Dumitraşcu Portărescul din **Trebujeni**, nepotul Irimiei medelnicer, strănepot lui Golăi logofătul, dăruieşte o moşie naşului său Andrei Mihuleţ, pârcălab de Orhei, „mie părinte, de-au cununat părinţii dumnealui pe părinţii mei şi dumnea-lui m-a botezat şi m-a cununat… Şi fiind eu rămas de fraţii mei, care au fost şi dumnealui ca nişte fraţi, şi având eu o parte de ocină în Trebujeni, cumpărată de la fratele meu Crăciun, care parte a fost a lui zestre de la neanea al nostru Dumitraşcu, şi o parte de ocină ce a fost cumpărată de Crăciun, cu mine împreună, şi cu surorile mele Arsenia şi Gherghina de la Antemia, fata lui Constantin, unchiul, am socotit cu toţi fraţii şi cumnaţii, cu surorile ce sunt, şi l-am luat pe dumnealui frate în locul lui Crăciun, frăţâne-meu, şi i-am dat dumnealui partea lui Crăciun… Şi când am făcut acest zapis fost-au toţi cumnaţii mei, şi veri primari, şi nepoţi, anume Guruţă cumnatu-meu şi soru-mea Arsenia, Gherghina, nepoţii mei Gheorghe, Gligore, Caidac şi Nechifor, feciorii Mircei… şi mărturii anume Neculai Donici clucerul cel mare, Constantin ce-a fost clucer mare, Gavril Donici pârcălab de **Orhei**, Lo-ghin ce-a fost pârcălab, Ştefan spătarul, Neculai postel-nicul, feciorii lui Constantin clucerul, Doroftei preotul de **Peştera**, Tănase şoltuzul de târgul **Orhei**, Ursul, vornicul de **Peştera**, Sema ce-a fost vornic, Gligoraş feciorul lui Artenie de Fălciu**,** Albul Maremance, Gligoraş Sauca şi

Luchian de **Peştera**, Maftei Pârţă de **Zamcioci**, Vasile Hodoroge ce-a fost vătav de hânsari, Lupul Ciupag ce-a fost vătav, Iordachi, Savin şi Arsenie de **Pocrişăni**, Bobeică şi Vlasie de **Cotelneci**, Ştefan Ciurlenco de **Peştera** şi mulţi oameni buni s-au prilejit”[2450].

1698, mai: Mierla Râuleţoaia, fata lui Andrei Donici, sora lui Neculai Donici, dăruieşte nepotului său Darie şi jupânesei lui „dreapta ocină şi moşie ce am de la Moşii noştri, de la Nicoară Donici, ce-a fost vistiernic mare, din satul **Hruşova**, ce este pe apa Ischilului, la ţinutul Orhei, jumătate de sat, ce este partea mea… Şi s-au întâmplat la această danie Vlasie pârcălabul, Darie feciorul lui Vasile de **Vârtopi**, Constantin Păturnichi ce-a fost de **Sămănauca**, Darie Moga de **Peresecina**, Enache de **Steţcani** şi Sava de **Bezini**”[2451].

1709, februarie 20: Vlasie Stoian de Păşcani dăruieşte serdarului Darie Donici „a mea dreaptă ocină şi moşie din satul **Paşcani**, ce este în ţinutul Orheiului, pe apa Ichilului, partea tătâne-meu Stoian, ce s-a alege din partea bătrânului Jirebiea, pol (jumătate) de bătrân, care se vine a şasea parte din satul Paşcani cu vad de moară pe Ichel… Şi când am dat dumisale această parte de loc, prilejitu-s-au Darie Vlas din **Hârtop**, Toader vătav, Vlas Ţica din **Micăuţi**, Postolache Bosiiuc şi Donie, feciorul lui Căruţ din satul **Păşcani**, popa Timuş de **Steţcani** şi alţi oameni buni”[2452].

[2450] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 139, pp. 138, 139
[2451] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 159, pp. 155, 156
[2452] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 169, pp. 162, 163

1757, octombrie 29: Porunca dată de Scarlat Grigore Ghica voievod serdarului de Orhei să cerceteze pricina iscată după ce „ne-au dat jalobă Darie Băluţăl, din ţinutul Orheiului, zicând că are jumătate de sat din **Hârtop**, ce se cheamă **Cotelnicii**, la ţinutul Orheiului de baştină, iar jumătate de sat este a lui Ionică Brâncă, partea dinspre răsărit. Şi este hotărât satul prin mijloc şi, până în anul trecut, şi-a stăpânit fiecare partea lui. Dar, din anul trecut, încoace, lucrându-se jumătatea cea de sat de către apus, ci este partea lui Băluţăl, au arat Brâncă, un ginere al lui, un nepot şi alte neamuri, ce sunt moşeni din partea dinspre răsărit, şi mergând jeluitorul ca să le ia dijmă, precum şi în alţi ani, acel Brâncă, cu neamurile lui, a zis ca să-şi facă scrisori de învoială cu acest Darie Băluţă, să stăpânească care unde vrea, în tot satul, să nu mai fie satul împărţit… / Pentru care, să chemi pe acel Brâncă, cu neamurile lui, şi să le luaţi seamă şi după cum a fi cu dreptate să judeci”[2453].

1757, noiembrie 23: Scrisoare de mărturie a lui Darie Băluţăl, fecior lui Ştefan Băluţăl din **Hârtop**, de la ţinutul Orhei, spre folosul feciorilor lui Toader, Vasile, Postolache şi Neculai şi al fiicelor Măriuţa, Ştefana, Maria şi Catrina, ca să se ştie, în absenţa dreselor arse de un turc, „precum având eu moşii de laştină la satul **Cotelnicii**, partea dinspre apus, ce merge până la apa Ivancei, pe care parte este şi o moară, pe care o stăpâneşte Vasile, feciorul lui Căpotici în tăria lui, neavând nici o treabă, fiindcă este pe hotarul Cotelnicilor şi, de-mi va da mâna, mă voi judeca cu dânsul. / Aşijderea, şi jumătate de sat din **Ohrincea**, de baştină, ce este în jumătate cu

---

[2453] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 228, p. 234

Zugrăvoaia şi din jos se hotărăşte cu Oniţacanii, şi un bătrân din jumătate de sat de **Boşcana**, cu vad de moară în Ichel, împreună cu Ioniţă Brâncă, şi în **Chetrosul** iarăşi un bătrân, cu vad de moară, unde are şi Lupul, feciorul lui Postolachi Donici. Aşijderi, în saul **Verpca**, iarăşi un bătrân de baştină, şi **Păuleşti**, pe apa Bâcului, cu vad de moară, şi în **Ciocana**, ce merge până în apa Bâcului, cu vad de moară în Bâc, care vad este vândut dintr-însul partea Mogâldioai lui Măzărachi medelnicerul, ce o stăpâneşte Constantin Râşcanul fost mare stolnic, fiul lui Toader Râşcanul pitar, şi în **Crăsteşti**, la Lăpuşna, şi în **Căzăneşti**, şi în **Găleşti**, tot pe apa Bâcului, pe ţinutul Orheiului, şi în **Focşăşti**, dimpreună cu alţi răzeşi. Pentru acestea toate am avut zapise şi alte drese şi întâmplându-se de mi-a aprins casa un turc, mi-au ars toate scrisorile de aceste moşii şi din altele, ce am mai avut. Şi, nerămânându-mi nici un fel de scrisori, ca să poată stăpâni feciorii mei, le-am dat această scrisoare de mărturie… / Osebit că încă mai am o parte de moşie la **Oniţcani**, partea Ilenii, pe care a fost şi zapis şi l-a apucat hatmanul Ioniţă Stutza şi n-am putut să-l mai scot”[2454].

1774, iunie 5: Satul **Hârtopul**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Răutului, după recensământul lui Rumeanţev[2455], avea **toată suma caselor 4**. Scădere rufeturi 1: 1 căpitan de volintiri. Rămân birnici 3. / **Birnici:** Ariton, cărăuș / Grigori / Moisăiu. // **Rufeturi:** Simion Verdeș, căpitan de volintiri la Drânceni.

[2454] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 229, pp. 235, 236

[2455] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 418

1902: „**Cotelnici**, cătun cu 8 case de ţărani români, în judeţul Orhei, volosti Hârtop, aşezat spre vest de satul Hârtopul Mare”[2456].

COTIC

(Armeneşti, azi Cotic, comuna Todireşti, Vaslui).

1635, iulie 12: Zapisul lui Iuraşco diac ot **Hodoreni** (comuna Dumeşti, Vaslui), Petrea Gânscă şi Căpracea aprod de **Armeneşti** (lângă Cotic, comuna Todireşti, Vaslui), prin care mărturisesc faptul că, dând curs poruncii lui vodă, din cartea adusă lor de Dumitraşco diacul, fecior lui Andronic, nepot Tâmpei pârcălabul, „ca să socotim şi să-i alegem o parte de ocină din sat din **Borăşti** (azi Cuza Vodă, comuna Ipatele, Iaşi), ce-s pe Bârlădzel, dreaptă cumpărătură a părinţilor lui, partea lui Ion şi a lui Costin şi a surorii lor Vasilca, fraţi Muşei, feciorul Annesiei”, au fost şi au căutat martori care să sunoască hotarele vechi: popa Dumitru, Panhilie călugărul şi Gheorghe Turcul din **Cuci** (comuna Bozieni, Neamţ), Liontie de **Hodoreni**, Vicul din **Borăşti**, Hilip, Urlea, Bejan, Vasile Banul şi Gligorie de **Dumeşti** (comuna Dumeşti, Vaslui), Dumitru Rânjea de Meleşcani… Şi am aflat cu aceşti oameni buni şi i-am ales partea lui

[2456] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 76

din a cincea parte de sat din Borăşti, din a treia parte trei părţi ale celor trei fraţi mai sus scrişi”[2457].

1636, martie 15: Scrisoarea vornicului Dumitru şi a armaşului Lungul, după cercetarea pricinii dintre Porce şi Postolachi cu fostul vornic Dumitru Gheuca „pentru un loc, unde a fost mănăstirea Rafailă… loc de-a fost făcut Băisanul o mănăstioară cu poiene”, lângă **Oşeşti** (comuna Oşeşti, Vaslui). Martorii chemaţi de trimişii domneşti au fost Sanson şi Gavril Ciurlan de **Albeşti** (comuna Deleşti, Vaslui), Gavril de **Ruginoşi** (înglobat în Oşeşti, comuna Oşeşti, Vaslui), Gligore, Pavel şi Cârstea Zăpodie de **Cozmeşti** (comuna Deleşti, Vaslui), Porcea de **Băleşti** (comuna Deleşti, Vaslui), Dumitraşco de **Pietreşti** (azi Chetreşti, comuna Bălteni, Vaslui), Busul şi Ştefan de **Fâstâci** (fostă schitul Racoviţă, comuna Deleşti, Vaslui) – „toţi de valea Stemnicului”, şi Pinul şi Lazor din **Hultureşti** (comuna Vultureşti, Vaslui), Constantin de **Tărâceni** (lângă Unceşti, comuna Zăpodeni, Vaslui), Dumitraşco şi Pascal de **Buhăeşti** (Buhăieşti, comuna Vultureşti, Vaslui), Portărescul de **Condreşte** (lângă Ciofeni, comuna Zăpodeni, Vaslui), Macsin de **Meleşcani** (lângă Dumeştii Noi, comuna Dumeşti, Vaslui), Dumitru Popăscul, Gorcea, Raţea şi Dumitru Gâdea de **Ţigăneşti** (înglobat în Dumeştii Noi, comuna Dumeşti, Vaslui), Bejan şi Melintie de **Dumeşti** (comuna Dumeşti, Vaslui), Vicol şi Florea de **Borăşti** (azi Cuza Vodă, comuna Ipatele, Vaslui), Dumitru şi Silion de **Armeneşti** (lângă Cotic, comuna Todireşti, Vaslui) – „toţi de pe apa Bârlădzelului”, şi Gligore şi Bogonie de **Gârcini** (azi Gârceni, comuna Gârceni, Vaslui) şi Căzacul de **Curceci** (azi

[2457] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 165, p. 201

Curseşti Deal, comuna Pungeşti, Vaslui) – „de pe apa Racovei". Acestora le-au „pus brazde de pământ în capetele lor şi-au mers pe unde au ştiut că merge hotarul Oşeştilor şi se întâmpină cu hotarele satelor dinspre Bârlădzel; dinspre altă parte, cu hotarele Racovei. Deci am mers, de-am înconjurat hotarul Oşeştilor şi am pus stâlpi. Iar pe acel loc ce-a fost mănăstirea ce se cheamă Rafailă nu a fost loc domnesc, ci este hotarul Oşeştilor. Iar acelui uric, cel are Dumitraşco Gheuca, nu i s-a găsit hotar, nici loc"[2458].

1637, mai 6: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce s-a pârât Ionaşcu Curea cu cumnaţii săi Ionaşcu dărăban, Vasile dărăban şi Doboşeriul, feciorii Arvasiei, nepoţii lui Văsiiu din Glodeni „pentru o parte de ocină din sat din **Glodeni** (înglobat în oraşul Negreşti, Vaslui), ce-a fost a lui Văsiu". Cumnaţii şi-au susţinut cauza, „iar Ionaşco Curea a avut mărturii, anume: Vasile Căpracea din **Armeneşti** (azi Cotic, comuna Todireşti, Vaslui), Gavril Bolea şi Mirăuţă de **Jigoreni** (comuna Ţibăneşti, Iaşi), cum a dat Petrea Curea, tatăl lui Ionaşcu, pentru Văsiiu din Glodeni, de l-a plătit de bir nemişesc şi l-a ras de la nemişie"[2459].

1643, mai 1: Gavril, feciorul Sorii, vinde diaconului Dumitraşco, drept 35 leu bătuţi, „a sa moşie din **Armeneşti** (inclus în Coticul, comuna Todireşti, Vaslui),

---

[2458] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 360 şi 361, pp. 404, 405

[2459] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 90, p. 90

din jumătate de sat, partea dinspre răsărit, din bătrânul Coşula două părţi”[2460].

1689, august 13: Porunca dată de Constantin Cantemir voievod curteanului de cămară Tănase Burghelea, după ce „avu pâră de faţă Neculai Paiul cu Ionichie Gânscă călugărul, zicând Neculai Paiul cum a avut moşie, dimpreună cu Ionichie călugărul, la satul **Armeneşti**, care lucru îl mărturisi înaintea domniei mele Zotina, femeia lui Şăremet, precum a apucat ea pe părinţii lui Neculai Paiul ţinând moşie dimpreună cu Ionichie călugărul, şi au luat de-a zecea, deci… să cauţi trei oameni dintre răzeşii lor, însă nu sintre oamenii călugărului, ci să fie străini, să jure cum tatăl lui Paiul n-a avut moşie cu călugărul dimpreună, nici au ţinut, jurând în acest chip, Paiul să rabde de moşie, iar nejurând, să ţină Paiul moşia dimpreună cu călugărul”[2461].

1689: Vasile, feciorul Măricuţei, fata Maicăi, care a fost fata Paiului, iar Paiul a fost fecior Coşulei, vinde lui Statie Abageriu şi femeii sale Zotina, drept 7 lei bătuţi, părţile lui „din satul **Armeneşti** … şi la această tocmeală s-au prilejit Tanasie Abăgerul, Nastasia, Simion din **Olăşei**, şi eu, Constantin, sluga postelnicului Proca, am scris acest zapis”[2462].

1692, iunie 16: Ispisoc de judecată de la Constantin Cantemir voievod, după ce „s-au pârât de faţă Neculai Paiul, ginerele Trofanii, fata lui Beştelic, nepot

---

[2460] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 86, pp. 92, 93

[2461] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 105, 106

[2462] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 207, 208

lui Mihai din satul **Armeneşti**, ce sunt pe Sacovăţ, în ţinutul Vasluiului, cu seminţiile femeii lui, anume Ignat, Gheorghiţă călugărul, Pavăl, Tănasie şi Ştefan, fiii lui Gânscă, şi cu Zota, nepoţi şi strănepoţi lui Mihoci, zicând Niculai Paiul cum şi el are parte de ocină în Armeneşti, după soacră-sa Trofana, iar seminţiile au fost dând seamă cum Trofana nu are parte în Armeneşti cu dânşii, însă numai cu gurile lor grăind, iar nici un dres n-au avut să scoată… / Deci domnia mea am judecat ca să jure aceşti răzeşi toţi, cum Trofana n-are moşie în Armeneşti, şi, jurând, ei să lipsească pe Neculai Paiul din moşie; şi am pus pe Golăe vornicul ca să-i ducă la biserică, să-şi dea credinţa, dar ei n-au vrut să jure, ci l-au primit părtaş şi frate de moşie”[2463].

1705, ianuarie 30: Trifan, femeia lui Sohiica şi feciorii lor Ion şi Irimia dăruiesc postelnicului Miron Cuza „un loc de prisacă în **Armeneşti**, în ţinutul Vasluiului, să-şi facă din pădure, din întreg, acest loc de prisacă”[2464].

COTICERI

(lângă Micleşti, comuna Banca, Vaslui).

1641, martie 9: Ignat dărueşte „hiastrului meu Ştefan şi lui Pavăl, şi mai vârtos lui Ştefan, că m-a ţinut din tinereţe, până în bătrâneţe, şi cuvântul nu mi-a

---

[2463] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VIII, Iaşi 1913, pp. 14, 15

[2464] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, p. 268

întors… partea mea de ocină din satul **Stoileşti**, câtă se va alege partea lui Simion, jumătate, aşijderi şi la **Muşăteşti**, partea din jos, ce este lângă a **Coticerilo**r hotărâtă din movila lui Vodă, până în dealul Lohanului, tij (la fel) mai sus, pe lângă casa Gligorcii, pe din jos 40 de paşi, cumpărătură tătâne-său iarăşi din movila lui Vodă, până în dealul Lohanului„ / Aşijderi, şi pe Racova, jumătate din satul **Dumbrăveni** şi, la **Grăcini**, jumătate de bătrân… dinaintea Savii, lui Dumitraşcu, frăţâne-său Gavriliţă şi Mihalce de **Coticeri**, popii Ionaşco, Stratului, Vasile şi Cozmii ot **Stoileşti**, Dumitru ot **Muşăteşti** şi alţi oameni buni”[2465].

1643, august 25: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Sava de **Coticeri** (lângă Micleşti, comuna Banca, Vaslui) şi lui Străhilat din **Popeşti** (comuna Găgeşti, Vaslui), după ce s-au „pârât de faţă Gheorghiţă şi Savul din **Ştefeni** (lângă Micleşti, comuna Banca, Vaslui) cu Păcurar de acolo, zicând că şi-a făcut Păcurar un iaz la satul **Scorţeni** (sat în Fălciu, Vaslui), din jos de Ştefeni, şi le-au înecat hotarele şi morile la sat la Ştefeni. / Deci le-am dat carte de i-au tăiat iazul şi-au slobozit apa mai jos, cât să ne le înece morile, nici să treacă apa hotarele lor. Iar ei, după aceea, au mers de i-au tăiat heleşteul lui Păcurar de tot şi i-au slobozit peştele şi i-au făcut mare pagubă la peşte. Şi zice Păcurar că nu le-a fost înecând morile, nici hotarele lor, căci are şi el moşie la Ştefeni, jumătate de sat. / Pentru aceea, să mergeţi acolo, să strângeţi oameni buni şi să socotiţi de-şi va fi fost tăiat Păcurar iazul şi de-a rămas numai pe locul lui, să poată îmbla şi morile celorlalţi, iar de îi vor mai fi tăiat ei iazul

2465 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XXI, Iaşi 1929, p. 45

şi i-au slobozit peştele, să socotiţi de cât peşte îi vor fi făcut pagubă, să ne daţi de ştire. Şi să fie de gloabă, acei oameni să-i iezească şi iazul lui Păcurar, până unde va ajunge să stea apa pe locul lui Păcurar şi să nu înece morile lor”[2466].

COTICIRI

(lângă Târzii, Vaslui).

1626, iunie 20: Întărit de Miron Barnovschi voievod fostului logofăt Ion Potlog, care, în baza unui zapis de mărturie de la Ticman diacon din **Ivăniţăşti** (Vineţeşti, Vaslui), fraţii Cozma, Vasile şi Avram din **Semeşăşti** (Tufeşti, Vaslui), fraţii Samoil şi Vasile ot **Ştiubiiani** (lângă Olteneşti, Vaslui), Grigore, Praja şi Onaca din **Coticiri** (lângă Târzii, Vaslui), Cârsti ot **Mânjăşti** (lângă Văcoteşti, Vaslui), a cumpărat, „de la Chirila Slav din **Pârtănoş** (lângă Popeşti, Vaslui), feciorul lui Vasile, nepotul Anii Neagoe, prionuţ Stan Mic Părtănos… partea lui de moşie din sat din Părtănoş, din partea de sus”[2467].

[2466] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 148, p. 145
[2467] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 82, p. 101

COTINUL

(lângă Armăşeni, Vaslui).

1774, iulie 5: Satul **Cotinul**, ţinutul Vasluiului, ocolul Fundului, după recensământul lui Rumeanţev[2468], avea următorii: **Ruptași:** Vasile Mera / Vasile Zota / Ioniță sin (fiu) căpitanului / Vasile Gâscă. // **Călărași:** Dumitrașcu Zota / Lupul Zota / Macovei Gâscă / Grigorii brat (frate) lui / Mihăilă / Mardari. // **Holtei:** Miron Gâscă. // **Diaconi:** Tănasă Zota, diacon.

COTIRLEŞTI

(mai sus de Măcreşti, comuna Zăpodeni, Vaslui).

Întărit, în **17 ianuarie 1490**, de Ştefan voievod, popii Sima şi fraţilor săi Gavril şi Marta, care cumpăraseră, cu 50 zloţi tătăreşti, de la Urâta, fiica Malei, nepoata lui Giurgiu Piatră, „ocina ei dreaptă, un sat la gura Rebricoarei, anume unde au fost Roman şi Hodco"[2469]. Hotarul, din veac.

[2468] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 237

[2469] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 62, pp. 116-118

COTIUJENI

(comuna Cotiujeni, raionul Briceni, Moldova).

1437, decembrie 20: Bunicul nevestei lui Sin de Hotin, „acest adevărat boier al nostru credincios, pan Mihail de la Dorohoi[2470] (care) a slujit sfânt-răposatului tatălui nostru”, Alexandru cel Bun, primea întăritură, la Suceava, de la Ilie voievod în 20 decembrie 1437, pentru o mulţime de sate, printre care şi Săncăuţii (vatra iniţială a Cotiujenilor) care nu se ştie cum se numeau pe atunci, esenţa uricului fiind aceasta: / „Din mila lui Dumnezeu, noi, Ilie voievod, domn al Ţării Moldovei, şi fratele domniei mele, Ştefan voievod. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat boier al nostru credincios, pan Mihail de la Dorohoi, a slujit sfânt-răposatului tatălui nostru cu dreaptă şi credincioasă slujbă, iar astăzi ne slujeşte nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceea, noi, văzând dreapta şi credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am înnoit şi i-am întărit satele lui şi privilegiul pe care i l-a dat sfânt-răposatul părintele nostru, anume: satul Chindinţi, şi satul lui Herţea, pe Prut, satul Pecialăuţi, la Pecialova, şi satul Ugrinăuţi, şi satul la Iaz, şi satul pe Rochitna, încă satul unde a fost Dragomir al lui Mândrea, încă satul Coteleu şi satul Milianăuţi, încă

[2470] Numit Ivanco Mihălaş, în 12 martie 1617 – cf. Iorga, N., *Studii și documente*, V, București 1903, pp. 397, 398.

satul unde a fost Şizco[2471], încă satul Dzinăuţi, încă satul unde a fost Malici, lângă Giurgică, încă satul de lângă Simca (Simcăuţi, Sănăuţi, Zimcuţi, Zămcăuţi – n. n.), încă satul Salicee, încă satul Crâstinţi, încă satul unde a şezut Petrişor, la capătul Doljocului, şi încă satul, sub Luncuşoară, unde şade Dragomir, şi încă satul, în jos de Prut, Itovoeuţi, şi satul Rădăuţi, şi satul Vişneuţi, şi satul Lipnic, la Nistru, încă satul unde a fost Cuseară, şi încă satul unde sunt Caragunicii, încă satul la moara Naslavcei, încă satul lui Pavust, încă satul de lângă Macsim, încă satul lui Mirişce, încă satul unde este Noguicoi, şi satul unde a fost Cleţină, şi satul Tereşeuţi, încă satul unde este Rospop, în jos la Bineva, şi satul Cuhareuţi şi alt sat, Cunicea, sub Bineva, şi satul unde este Ţârvici, încă satul, sub Caragine, unde este Simeon cneaz, la obârşia Dobruşei, încă satul, sub Caragine, Dobruşa, şi satul, sub Caragine, Mordvina, încă satul, mai jos de Mordovina, sub Caragine, pe Dobruşa, unde sunt Fântânile, încă satul lui Oleşco, sub Caragine, încă satul, la obârşia Rezinei, unde şade Ţigan, încă satul, pe Răut, unde este Vadul Piterei, şi, mai sus de Vadul Pietrei, tot pe Răut, la capătul Stâncii, încă satele, pe Răut, unde este moara, încă satul, la Moiatinul de Jos, unde este Nichita, şi satul unde şed Grabăuţii, la capătul de sus al Culişăului, unde a şezut Radul, şi încă seliştea unde este iazul, la Cornul Bagului, unde au şezut fiii lui Cosco, încă seliştea de sub Măiatini, unde şade Rujici, şi, la Moiatinul de Sus, satele ce au fost ale cneaghinei, şi, la Carpeni, satul unde şade Stan, şi, la capătul de sus al Carpenilor, la Başeu, unde şade Matei, şi, sub Dumbrava Înaltă, unde

---

2471 „Şiscăuţi, la Prut, zis şi Novoseliţa" – cf. Iorga, N., *Studii şi documente*, V, Bucureşti 1903, p. 397

şade Miclouş. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie uric, cu tot venitul, lui, şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi neamului lui cel mai apropiat, cine va fi, neclintit, lor, niciodată, în vecii vecilor”[2472].

1456, iunie 8: „Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru (Aron – n. n.) voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat și credincios pan al nostru, Sin de Hotin[2473], ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzând dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit ocina (moștenită din bunici – n. n.) soției lui, nepoata lui Mihălaș (Mihai de Dorohoi a fost bunicul, iar tatăl s-a numit Iurie – n. n.), satele anume Șizcăuți, unde a fost curtea lui Iurie (fiul lui Mihail de Dorohoi[2474] – n. n.), pe Prut, și Malinți, și Șizcăuți, unde

---

[2472] Academia de Științe Sociale și Politice a RSR, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova* / Volumul I (1384-1448), București 1975, doc. 175, pp. 245-248.
[2473] Gonța, Alexandru I., *Documente privind istoria României / Indicele numelor de persoane*, București 1995, p. 612: „Sin, stolnic de Hotin, întărit stăpân în Șizcouți, Malinți, Zimcouți ș. a. (1456) XV vol. I, p. 288; martor în sfatul domnesc (1454-1456, 1458, 1467) XIV-XV vol. I. pp. 270, 271, 277, 279, 280, 281, 285, 287, 293, 357.
[2474] Gonța, Alexandru I., *Documente privind istoria României / Indicele numelor de persoane*, București 1995, p. 453: „Mihail de la Dorohoi (Mihail pan, jupan; Dorogunschi; Mihallaș; Mihăilaș), jupan (1399-1437; menționat în 1456, 1519), tatăl lui Ivanco din Dobrușa XIV, XV vol. I, p. 288; XVI, vol. I, p. 151; întărit stăpân în 52 de sate XIV, XV, vol. I, p. 147; Mihălășenii, în hotar cu Dobârcenii XIV, XV, vol. I, p. 61; jupan (pan) în sfatul domnesc (1399-1434) XIV, XV, vol. I, pp. 7, 16, 17, 19, 21-25, 27, 29-34, 36-38, 40, 42,

este Hodorici, și, mai sus de acesta, **Zamcăuți** (sau Sămcăuți, vechiul nume, până pe la 1602 al Cotiujenilor – n. n.), și, sub Hotin, Berestia, și Gorodiște, mai jos de Urmez, și Crainicăuți, și Vîșniveț, și, la graniță, Boriscăuți. Toate acestea mai sus scrise să-i fie uric (întăritură – n. n.), și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui, și întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci. / Iar hotarul acestor sate să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac (formulă pentru satele care existai înainte de Descălecat – n. n.). / De asemenea, nici un privilegiu pe care l-au făcut înaintașii pe aceste sate să nu aibă câștig asupra privilegiului său, niciodată, pentru că îl călcăm cu această carte. / Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus numitului Petru voievod, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința panului Braevici, credința panului Bratul, credința panului Manoil, credința panului Hotco vornic, credința panului Stanciul, credința panului Oană Julici, credința panului Duma Micaci, credința panului Petru pârcălab, credința panului Danciul, credința panului Cozma, credința panului Baicean, credința panului Tador Moicescul, credința panului Stețco Dămăcuș, credința panului Micul postelnic, și credința panului Ilea vistier, credința panului Dragoș ceașnic, credința panului Mihul stolnic, credința panului Petru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici. / Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn, în țara noastră, în Moldova, acela să nu-i clintească dania

44-47, 49, 50, 52-59, 61-65, 67-69, 71-73, 75, 77, 78, 80-84, 86, 87, 89-92, 94, 97, 98, 100-107”

noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat pentru dreapta și credincioasa lui slujbă. / Iar pentru mai mare putere a tuturor celor sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan Petru logofăt să scrie și să atârne pecetea noastră la această carte a noastră. / A scris Dobrul, la Suceava, în anul 6964/1456, iunie, 8 zile”[2475].

1459, septembrie 5, Lucăceni: „Ispisoc de la Ştefan voievod, ce iaste la Avram din Lucăceni, prin cari arată nişti sămni de hotară”[2476].

1585: „Pe aceste drumuri (din ținutul Hotinului – n. n.), noi întâlneam, adesea, laolaltă, douăzeci sau trei-zeci din acele trăsuri mici, pomenite mai sus, și pe fiecare din ele era câte o fată, care se întorcea de la târgul din satele dimprejur, frumoase toate peste măsură și fără meșteșug, cu o cunună de flori pe cap, pentru a arăta că sunt încă în așteptarea măritișului; noi cumpăram de la ele, în trecere, lapte, prepelițe și ouă, cu care mai multe din aceste fete își umpluseră trăsurelele până sus și le așezaseră cu vârful în sus, pe care ele călcau și se sprijineau, fără să le spargă”[2477].

1587, martie 5: „Petru voievod, din mila lui Dumnezeu domn al ţării Moldovei. Iată a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni,

---

[2475] Academia de Științe Sociale și Politice a RSR, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova* / Volumul II (1449-1486), București 1976, doc. 59, pp. 88

[2476] Academia Română, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova* / Volumul II (1449-1486), Bucureşti 1976, doc. 88, p. 126

[2477] Pavie, François de, *Relatarea lui François de Pavie, senior de Fourquevaux a unei călătorii făcute de el în anul 1585 în ținuturile Sultanului și în diferite locuri din Europa*, în *Călători străini despre Țările Române,* Vol. III, București 1971, p. 184

mari şi mici, sluga noastră Vartic nemiş, nesilit de nimeni, nici asuprit şi a vândut dreapta sa ocină şi danie, o selişte anume Andreicăuţii, ce este în ţinutul Hotinului, din ispisocul de danie ce a avut de la Alexandru voievod şi din ispisoacele de întărire ce a avut de la Ion voievod, numit Despot, şi de la Bogdan voievod Alexandrovici, şi de la Ioan voievod, şi din privilegiul de întărire ce avut, de asemenea, şi de la însumi domnia mea, aceasta a vândut credinciosului nostru Gravilaş, al doilea logofăt şi cneaghinei lui, Mărinca, fiica răposatului Stroici vistier, pentru şase sute şi şasezeci de zloţi tătăreşti. Şi ispisoacele şi uricul ce el a avut pe această selişte mai sus scrisă, anume Andreicăuţi, ce este în ţinutul Hotinului, care se numesc acum Varticeanii, el încă le-a dat în mâinile credinciosului nostru Gavrilaş logofăt şi ale cneaghinei lui, Mărinca, dinaintea noastră şi dinaintea tuturor boierilor noştri moldoveni. / Şi întru aceasta, de asemenea, s-a ridicat **Ion şi Liciul din Sincăuţi**, strănepoţii Bilavei, cu un uric ce a avut Ne...) şi Bilava de la Ştefan voievod cel Bătrân, şi au pârât pe Vartic nemiş, pentru un loc, anume Dereuţii şi Soloneţul, ce este către hotarul Varticeanilor, şi ei l-au pierdut, ca domnesc, în zilele lui Petru voevod cel Bătrân, pentru că au ucis pe nişte Greci. Astfel, Ion şi Liciul au rămas de toată legea noastră. / De aceia noi, văzând tocmeala lor de bună voie şi plata deplină şi noi de asemeni şi de la domnia mea am dat şi am întărit credinciosului nostru Gavrilaş logofăt şi cneaghinei lui, Marinca, fiica răposatului Stroici vistier, înainte numitul Andrăcăuţi, în ţinutul Hotinului, ce se numeşte acum Varticeanii şi acest loc, Dereuţii şi cu Soloneţul. / Iar hotarul Andrăcăuţilor, în ţinutul Hotinului, ce se numeşte acum Varticeanii şi a acestui

loc, Dereuţii şi cu Soloneţul, să le fie hotarul pe unde le-a hotărnicit credinciosul nostru Bucium pârcălab de Hotin, pe unde din veac au folosit, cu tot venitul. Şi altul să nu se amestece înaintea acestei cărţi a noastre. / Scris în Iaşi, anul 7095 (1587) Martie 5. / Domnul a poruncit. / Stroici mare logofăt a învăţat şi a iscălit. Stroici. Faceţi-le uric / Damian a scris>”[2478].

1587: „Un act rupt (traducere) priveşte nişte locuri luate de **Drăgşan la Sencăuţi**, în părţile Hotinului, cu patru sute de zloţi tătăreşti. Lista boierilor (Bucium şi Ieremia Vornici, Brut Postelnic, Nădăbaico Spătar, Gheorghe Păharnic, Sava Stolnic, Stan Comis şi Stroici Logofăt) ne trimete la domnia lui Petru Şchiopul, şi anume la anii 1587-91. E interesantă menţiunea uneia din prădăciunile căzăceşti, cari tulburară aşa de des stăpânirea paşnicului Voevod: „Acele dresuri a lui le-au luat tâlharii din Ţara Leşască, când i-au jăfuit lui casa şi i-au 1uat lui toată, avere atuncea, câtă, au avut”[2479].

1617, martie 12: „12 Mart 7125 (1617). Radu-Vodă. Apare Ghenghe Vel Logofăt, cu ginerele lui, Constantin Roșca Vel Vistier, plângându-se că, supt Ieremia-Vodă, Gheorghe Pârcălab, socrul lui Ieremia-Vodă: „Georgie Perkelab, Schwiegervatter des Fürsten Jeremie”, li-a luat satele Coteleva, Sancăuți, „Marschinizi”, Șiscăuți, la Prut, zis și Novoselița (Ținutul Hotin). Supt Constantin-Vodă li restituie „Marschinizi” și

[2478] Academia RSR, *Documente privind istoria României*, Veacul XVI, A. Moldova, Vol. III (1571-1590), Bucureşti 1951, Doc. 414, pp. 339, 340

[2479] Iorga, Nicolae, *Boieri şi răzeşi în Bucovina şi Basarabia*, în *Analele Academiei Române. Memoria Secţiunii Istorice*, Seria 2, Tomul 35 1912-1913, p. 33

Novoselița numai. Plângătorii le aveau de la străbun, Ivanco Mihăilaș: acte de la „bătrânul Voevod Alexandra și de la Petru-Vodă”. Domnul restituie tot, pentru credinţă „in den Landesangelegenheiten, da wir von denen Turcken angefochten worden und der Skender und Ibraim-Paschen, dann alle Agen mit denen turckischen Volckern und mit denen Tartarn allhier in unser Land gewesen [1616], vier gute Pferde geschencket haben” (Iorga, N., *Studii și documente*, V, București 1903, p. 397, 398).

1623, septembrie 5: Uricul lui Ştefan Tomşa, care dă lui „Avraam diacul din Lucăceni şi surori-sa Acsanii, fiilor Zamfirii, nepoţi Neachitei, strănepoţi Săcuianuluî şi pre-străneapoţi a Tăutului Logofăt”, satele Noua-Săliţă, Rosutenii şi trei părţi din Lucăceni, „ce săntu în Ţănt. Hotinului, pe părăul Vilii, cu hăleştei şi cu mori într-acel părău». Se menţionează „a patra parte, partea cea din satul Lucăcenii, ci ş-au cumpărat-o el de la Anisiia Pisoţchioae, fata lui Izmană din Cordăreni, drept 250 taleri de argint, bani buni; însă aceasta el o au cumpărat diosăbi de soru-sa Acsana. Iar hotarul acestui sat Lucăcenilor în al triile movilă di către Butici şi la fântâna la Camănca şi la piatra cea ascuţită şi la pădurice cea de către **Surcăuţi (Săncăuţi** – n. n.) şi la moviliţele cele ce sănt în Huc”. / Deci *Tăutuleştii* din părţile de sus ale Nistrului se găsesc, prin urmaşii lor fără slujbe, şi aici: înrudirea bătrânului Tăutu cu Secuianul era cunoscută si de aiurea”[2480].

1635, august 14: La 14 august 7143 (1635), întărire pentru Avram de Lucăceni „pe sub satul Soloniuca,

---

[2480] Iorga, Nicolae, *Boieri şi răzeşi în Bucovina şi Basarabia*, în *Analele Academiei Române. Memoria Secţiunii Istorice*, Seria 2, Tomul 35 1912-1913, pp. 34, 35

pe pârâul Cotele, cumpărătură de la Tudori pârcălab... Din movila săpată, din colțul a patru moșii, și până în opcina dealului, în colț iar a patru moșii: **Săncăuții**, Butiuciulu, **Cochiujăni** și Soloniuca". „Tot opcina, până în hotarul Varticăuților"[2481].

1635, august 19: **„**Io Vasilie voievod, din mila lui Dumnezeu domn al Ţării Moldovei. Iată, au venit înaintea Noastră şi înaintea boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, sluga noastră Avram din Lucăciani, cu un zapis de mărturie de la boierii noştri, de la Gligorie Hruci, fost vornic, şi de la Costantin, fost pârcălab de Hotin, şi de la alţi oameni buni, slugi domneşti, anume: de la Ifrim Hăjdău, şi de la Gheorghie Corosteanul, şi de la Costantin Drăguţescul, şi de la Zahariia din Hotin, şi de la popa Nechita din Lucăciani, şi de la Laver, diaconul de acolo, şi de la Gavril Corostilă din Cotela şi de la alţi oameni buni şi oşteni dc frunte, astfel scriind şi mărturisind, că a venit înaintea lor Odochiia, cneaghina lui Toma, fost vornic de Botuşani, cu fiul ei, Mardaric, şi, de asemenea, Costanda şi cu fratele ei, Andronic, fiii lui Vasilie din Volcineţi, şi, de asemenea, Avram, fiul Măricăi, nepotul Fădorei, şi fratele ei, Toader din Liveni, toţi nepoţii lui Bilava din Sencheuţi (Săncăuţi – n. n.), de bunăvoia lor, nesiliţi de nimeni, nici asupriţi, şi au vândut dreapta lor ocină (moştenită din părinţi n. n.) şi dedină (moştenită din bunici – n. n.) şi cumpărătură (cumpărată de la „neamul cel mai apropiat – n. n.), a patra parte din tot satul **Sencheuţi**, care se cheamă stâlpul lui Bilava, şi cu iaz şi cu vad de mori pe pârâul Viliia, în ţinutul Hotinului.

[2481] Academia Română, *Documenta Romaniae Historica,* A. Moldova / Volumul XXIII (2635-1636), București 1996, doc. 207, p. 246

Aceea ei au vândut-o slugii noastre mai sus-scrise, Avram, pentru două sute şi treizeci de taleri de argint, bani gata. / Deci, Domnia Mea şi tot Sfatul nostru, dacă am văzut acel zapis de mărturie, de la acei boieri şi slugi domneşti mai sus-scrise, Noi am crezut şi încă am dat şi am întărit, şi de la Noi, slugii noastre, Avram din Lucăciani, aceasta parte de ocină înainte spusă, a patra parte din tot satul Sencheuţi, care se numeşte stâlpul lui Bilava, cu iaz şi cu moară pe râul Viliia, ca să-i fie lui, şi de la Noi, dreaptă ocină, şi cumpărătură, şi uric şi întărire, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor. / Şi altul să nu amestece înaintea noastră. / La Iaşi, în anul 7143 (1635), august 19”[2482].

1637, mai 4: „Dumitraşco Şoldan, vel dvornic, i Grigorie Ureche, vel spătar, i Costantin Stârcea biv pârcălab, i Toderaşco biv pârcălab, i Ştefan logofăt. Adică au venit înaintea noastră cest om, anume Vasilie Durduc din **Sencheuţi** (Săncăuţi – n. n.), şi Magda, fata lui Dumitru Ciornăi, iar din Sencheuţi, de au mărturisit ei înaintea noastră cum, de bunăvoia lor şi de nime siliţi, nici de nime împresuraţi, au vândut, dintr-a lor dreaptă ocină şi moşie, din sat din Bobeşti, ce-s în ţinutul Dorohoiului, din stâlpul lui Vlad, jumătate, partea lui Dumitru Ciornăi, dumisale fratelui nostru, lui Pătraşco Ciogolei, ce-au fost logofăt, drept 60 taleri buni. / Deci noi aşa am auzit, c-au mărturisit ei înaintea noastră, noi încă am făcut dumisale scrisoare. / Deci, de acum, ca să aibă a-şi face dumnealui Pătraşco Ciogolea logofăt şi direse domneşti, pe acea parte de ocină şi de pe scrisoarea

---

[2482] Academia Română, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova* / Volumul XXIII (1635-1636), București 1996, doc. 211, pp. 248-250

noastră. Şi noi, încă de mai mare credinţă, am iscălit şi ne-am pus peceţile, ca să se ştie. Însă acea parte a lui Dumitru Ciornăi se vine a opta parte din sat. / Hotin, 7146 (1637) mai 4”[2483].

1637, iunie 30: „Io Vasilie voievod, din mila lui Dumnezeu domn al Ţării Moldovei. Iată au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, boierul domniei mele credincios Gligoraşco Ureche mare spătar, şi cu cneaghina comisoae Voruntărească şi cu toţi verii lui Neagoe postelnic: Gligorie Arbure, şi Niculai Grumază, şi Avram din Lucăciani[2484], şi Toader Gherman şi Isac Cocoran, Gheorghie şi cu toţi verii lor, şi s-au pârât, de faţă, înaintea noastră, cu rugătorii noştri Venedict, fost episcop de Roman, şi cu Selivestru, egumen, şi cu tot soborul de la sfânta mănăstire ce se numeşte Suceviţa, unde este hramul învierea Domnului Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Isus Hristos, pentru satul Mândreşti, ce este pe Siret, în ţinutul Sucevii, cu mori pe râul Siret, zicând boierul domniei mele Ureche, mare spătar, cu acei oameni mai sus scrişi, că le este lor acel sat dreaptă ocină şi moştenire şi le împresoară lor acel sat călugării fără nici o treaba. Iar rugătorii noştri călugări de la sfânta mănăstire Suceviţa astfel au răspuns înaintea noastră, că acel sat Mândreşti le este dreaptă danie şi miluire de la Petru voievod şi au arătat înaintea noastră şi uric de la Petru voievod, făcut cu mare blestem, astfel scriind în acel uric

---

2483 Academia Română, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova* / Volumul XXIV (1637-1638), Bucureşti 1998, doc. 85, pp. 83, 84

2484 Apare ca martor „din Lugăceni” şi în uricul din 18 iulie 1638, publicat în acelaşi volum, doc. 420, pp. 400, 401

că a fost acel sat de moştenire lui Ghiorghie, fost arhiepiscop şi mitropolit de Suceava, de la Dumitru Hudici fost comis; şi au arătat înaintea noastră şi uric de moştenire ce a avut Petru Hudici de la bătrânul Ştefan voievod. / Iar boierul domniei mele, Ureche, mare spătar, şi cu acei oameni mai sus scrişi, ei au arătat înaintea noastră un alt act de la Petru voievod şi de la Aron voievod şi alte drese de la alţi domni. / Deci, domnia mea şi cu tot Sfatul nostru i-am judecat cu dreapta noastră judecată şi după legea ţării şi astfel am aflat eu adevărul că nu are boierul domniei mele, Gligorie Ureche, mare spătar, şi Vorontăreasă, şi Gligorie Arbure, şi Nicolae Grumadză, şi Avram şi cu Toader Gherman, şi Isac Cocoran, şi fratele lui, Gheorghe, şi cu alţi veri ai lor nici o treabă cu acel sat şi l-au luat fără drept şi acel dres ce au arătat înaintea noastră a fost făcut cu înşelăciune şi nedrept. Astfel ei au rămas înaintea noastră şi din toată legea ţării, iar rugătorii noştri călugări de la sfânta mănăstire Suceviţa, ei s-au îndreptat şi şi-au pus ferâie 24 de zloţi în visteria noastră. / Deci, de acum, înainte, să nu aibă mai mult a se pârî pentru această pâră niciodată, în veci. Deci, dacă se vor mai ivi în vreo vreme nişte drese la boierul domniei mele Ureche spătar sau la alţi veri ai lor, mai sus scrişi, pe acel sat Mândreşti, să nu se creadă şi să se rupă. Şi altul să nu se amestece. La Iaşi, în anul 7145 (1637) iunie 30 zile”[2485].

[2485] Academia Română, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova* / Volumul XXIV (1637/1638), București 1998, doc. 130, pp. 123-125

1640, februarie 25: Din fiecare sat din ținutul Hotinului, „țăranii plătesc opt sute de zloți roșii pe lună, deși satul e mic”[2486].

1644, aprilie 2: „Io Vasilie Voievod, din mila lui Dumnezeu Gospodarul Țării Moldovei, dat-am cartea domniei mele slugilor noastre, lui Neculai Sălitrariul și lui Gheorghiță, feciorul lui Corotușco, să fie tare și puternic cu cartea domniei mele a ține și a opri ocinile (pământ moștenit din părinţi – n. n.) unde vor avea părți cu alți frați, anume a Bilușcăi, și a Măriei și a lui Arseni, ficiori Burloie, pentru niște părți ce opresc frații lor din Cotiujeni și din Bârlinți, ca să aibă a le ține aceste părți slugile domniei mele, care sunt scrise. / Iar cui va părea cu strâmbul să vie să stea de față înaintea domniei mele. Și nime să nu cuteze a ține sau a opri înaintea domniei mele. / Leato 7152/1644 aprilie 2”[2487].

1653, ianuarie 20: **„**Adică eu, Toderaşco sin Avram, vnuc Capotin ot Lucăceani, scriu şi mărturisesc, cu aiastă scrisoarea mea, însumi pre mine cum au fost cumpăraş părintele meu Avram nişte părţi de moşie den Gacoteani, anume de la popa Griga sin lui Crivopis din Hotin, şi de la Costea Herlenco, ce i-au fost cumpărătură şi de la Boboş, şi de la Taţea, parte de gios de Gicoteani, strămoşia lui Gicot, care moşie s-au găsit că iaste lui Ştefan stolnicul şi lui Darie, şi lui Grigorie, feciori Mă-riei, fetei Batcihai, nepoata lui Gicot, care moşie direaptă iaste lor, când iaste acmu. Sau sculat Măriia Batciha, cu

---

2486 Taszycki, Achacy, *Relația secretarului*, în *Călători străini despre Țările Române*, Vol. IX, București 1997, p. 167

2487 Academia Română, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova* / Volumul XXVII (1643/1644), Bucureşti 2005, doc. 275, p. 248.

feciorii săi cari-s mai sus scrişi, şi m-am tras la divan, eu ştiind den oameni buni, bătrâni, de primprejur, megiiaşi că le iaste a lor moşie direaptă. N-am vrut să mă pârască, ce m-am lăsat ca să-mi întoarcă cumpărătura tătâne-meu, lui Avram, care bani au dat popii Grighei**,** fecior lui Crivopis den Hotin, patruzeci de taleri bătuţi şi doi, şi o vacă cu viţel, deci eu am luat acei bani toţi, 40 şi doi de taleri, şi o vacă şi le-am întors moşia lor. Şi în zapis ce am avut domnesc, pre acele părţi, eu cu mâna mea l-am orbit şi le-am ras de la ispisocul meu. Ca să le fie lor moşie, şi răscumpărătură adevărată, şi de acmu înainte, de să va găsi undeva, la cineva, măcar în câtăva vreme să n-aibă credinţă în veci vrun dires pre acea moşie ce mai sus scriem, ce să le fie lor moşie în veci de veci. Şi în tocmeala noastră a fost Costin Liciul şi Cojan Avraam, şi Andronic diacon de Belhouţi, şi Costin Taban de Tătărouca, şi Vasile de la Soroca, şi Istratie de colea şi Gligorie Margine, iar de la Soroca, şi Coropco vornicelul de Kelmeşti, şi Ilea vătăman de colea, şi Gligoraş Zazulea de Medvidea, şi Ion de Cotela, şi Prodan de colea, şi Păntelei Derolea sin Druţea, şi Savin tij. **Şi** eu, Druţea starii am scris, dacă am văzut a lor tocmeală de bună voia dumnealor, ca să-şi facă ispisoc domnesc, să se ştie. / Vlt. 7166 Ian. 20”[2488].

1654, 2 decembrie: „Io Gheorghe Ştefan Voevod, prin mila lui Dumnezeu Domnul Moldovei, adică au venit înainte noastră şi înaintea alor noştri boiari mari şi mici slugile noastre, Darie şi cu fratele lui, Ştefan, şi Gligorie, ficiorii Măriei, nepoţi Irinei Batcihai, prea-strănepoţi lui Ţicotă cel bătrân, şi s-au pârât de faţă, înaintea noastră, cu

2488 Ghibănescu, Gh., *Surete şi Izvoade*, Volumul IX, Documente Basarabene, Iaşi 1914, pp. 151, 152

sluga noastră, cu Toderaşco, ficiorul lui Avram de **Lucăceani** pentru un sat, pentru Ţicoteani, şi cu eleşteu, ce iaste în trapa satului, ce sunt la ţinutul Hotinului, zicând Darie şi cu fraţii lui cum acel sat, ce mai sus scriem, Ţicoteanii, iaste a lor dirept de moşie şi l-au împresurat Avram, tatăl lui Todiraşco, fără de lucru. Şi ne-au arătat ei şi ispisoc de întăritură, ce a avut strămoşul lui, Ţicota cel bătrân, de la Iancul Vodă, şi alte direse de mărturie. Iară sluga noastră Toderaşco Avraam aşa au dat sama înaintea noastră, cum acel sat ce mai sus scriem, Ţicoteanii, iaste direaptă cumpărătura tătâni-său, lui Avram, cu eleşteu, cu tot, şi ne-au arătat şi ispisoc de mărturie şi de întăritură, ce au avut tatăl lui, Avram, de la Vasilie Voda. Deci domnia mea nu i-am crezut nici pre unii, ci am socotit împreună cu tot svatul nostru, şi le-am făcut cartea domniei mele la slugile noastre la Ifrim Hăjdău şi la Toader Liciul, şi la Costin Liciul, şi la Malic din Cotela, şi la Druţea, şi la alţi oameni buni dimprejurul acelui sat, ca să aibă ei a socoti, cum vor afla ei cu sufletele sale, mai cu dreptul într-acela chip să ne dea ştire. Deci ei au mers acolo, la acel sat, cu mulţi oameni buni, megieşi, şi au socotit, şi aşa au aflat, cu sufletele lor, cum au vândut o parte de prin acolia popa Griga, ficiorul lui Crivopis, o cumpărătură ce au avut popa Griga de la Coste Iarlinco de Ţicoteani, şi partea lui Bobăşi şi a Taţăi dintr-acel stâlp[2489]. Iară alte părţi nu s-a aflat să fi vândut, partea Romşei şi a Măriei Batciha. Aşa ne-au mărturisit cu sufletele sale, deci au rămas Toderaşco Avram, dinaintea noastră şi din toată legea ţării. Iară slugile noastre, Darie şi cu fraţii lui, Ştefan şi Gligorie, feciorii Mariei Batciha, nepoţii Irinei Batciha cea bătrână,

[2489] În sensul de strămoş comun – n. n.

prea-strănepoţi lui Ţicotă cel bătrân, s-au îndreptat şi ş-au pus şi haraci în vistieria noastră, 12 zloţi, pentru aceia de acmu înainte ca să aibă ei a-şi ţine a lor direaptă ocină şi moşie, toate părţile Romşei şi a Măriei Batcihăi, cu heleşteu şi cu tot venitul din sat din Ţicoteani, şi de astă pâră să nu să mai pârască niciodată în veci, peste cartea noastă şi alt nime să nu se amestece"[2490].

1722, un spahiu stăpân în Săncăuţi: Filip Orlik, polonezul prieten cu hatmanul cazacilor, Mazepa, şi care, din 1710, avea să fie numit, de către Carol al XII-lea, hatman al cazacilor, ca succesor al lui Mazepa, a ţinut un amplu jurnal, cu referiri şi la o călătorie prin Bucovina, făcută în 1722, în care spune, printre altele: „La 24 martie, marţi, am plecat de dimineaţă, din Slobozia, şi, după un drum de două mile, am poposit în satul Toporăuţi şi am mers, de acolo, în satul **Săncăuţi**, unde am rămas peste noapte. Acest sat ţine de Hotin şi este stăpânit de un spahiu, care ne-a cinstit cu cafea. / La 25 martie, miercuri, am tocmit o pereche de cai de cărăuşie, de la un subaşi turcit din Moldova, şi am pus pe Carol şi pe Ioan să-i încalece; am mers două zile şi jumătate şi am ajuns la o jumătate de milă de Hotin. Am trimis acolo, înainte, pe Carol, la chehaia paşalei, spre a-i da de veste de sosirea mea şi a-l ruga să-mi găsească o locuinţă. Până să se întoarcă, am prânzit în acel loc. Curând după aceea, s-a întors şi Carol şi, împreună cu el, au venit şi doi ofiţeri lipcani, un rotmistru şi un porucic, trimişi de Kolczak, polcovnicul, în întâmpinarea mea, ca să mă ducă la locuinţa ce-mi era pregătită la rotmistrul de Lipcani, Korsak, în apropiere, afară din Hotin, în satul Lipcani.

[2490] Ghibănescu, Gh., *Surete şi Izvoade*, Volumul IX, Documente Basarabene, Iaşi 1914, pp. 165, 166

Acesta ne-a primit destul de curtenitor, căci era un om cumsecade”[2491].

1733, mai 7: **„**Din 7 mai 1733, Neculai Mavrocordat, fiul lui Constantin, fost domn al Ţării Româneşti, şi ginerele boierului moldovean Constantin Ruset, ia în arendă Moldova (termenul e dur, dar, din păcate, adevărat!), grecii ocupând toate boieriile şi funcţiile în stat, „iar boierii din ţară nu puteau încăpea la nimic” (Neculce, p. 303). Ruşii tocmai începuseră să se impună ca o mare putere şi adulmecau, tot mai des, prin preajma Hotinului. „Ajuns-a osândă pe biata Moldovă” cu atâtea domnii străine, dar o rază de speranţă părea să se ivească, în 15 decembrie 1736, când revenea în scaunul domnesc Grigore Ghica Vodă, domn „mai bun şi mai înţelept, numai tot fire de grec” (Neculce, p. 313) şi când Ion Neculce a fost numit, iarăşi, vornic al Ţării de Sus. Şi, cum se întrevedea, deja un nou război ruso-turc, „Grigore Vodă a trimis, pe supt munte, la Câmpulung, la Vicov, la Berhomete, de-au strâns oameni tineri, cu sineţe, ca vreo opt sute, de le da bani şi tain, de i-au ţinut la Iaşi, toată vara” (Neculce, p. 316).*

1739, iunie 29: Ruşii intră în Moldova, aparent pe neaşteptate, în 29 iunie 1739, când 20.000 de oameni, conduşi de către Rumeanţev, venind dinspre Ucraina, fac poduri, la Cincău, şi trec Nistrul, după cum nota, în jurnalul de campanie, generalul Cristoph-Hermann von Mannstein[2492]. După o primă bătălie cu tătarii, pe Nistru („le-au ieşit tătarii înainte… dar n-au isprăvit nimic, că i-au bătut moscalii prea rău” – Neculce, p. 244), cazacii cuceresc Hotinul, în 30 august 1733, pe care îl găsesc „cu

[2491] *Călători,* IX, pp. 137

[2492] *Călători,* IX, p. 239

suburbiile părăsite, cu toate că oraşul era întărit şi înconjurat cu un şanţ larg”[2493]. În 31 august, „garnizoana turcă, cu un efectiv de 736 oameni, a ieşit din cetate şi a predat armele şi drapelele. În acelaşi timp, intra în oraş garnizoana rusă: generalul-maior Hruşov era numit comandantul-şef al cetăţii, având sub ordinele lui pe prinţul Dadian, colonel de artilerie. / În noiembrie 1733, Hotinul fu restituit turcilor, iar pe la jumătatea lui decembrie, „a venit poruncă la Grigore Vodă, cum că au dat Hotinul în seama lui… şi a trimis pe Lupul, serdarul, pârcălab la Hotin” (Neculce, p. 350). „Şi s-a întâmplat de-a căzut şi iarnă mare, până la brâu. Şi a căzut de la vinerea mare şi a ţinut până la Sfântul Gheorghe. Şi piereau vitele oamenilor, câte mai scăpaseră de oaste, şi intrase şi boală în vite şi în oi, vărsat, de se potopeau cu totul. Că fân nu putuseră face oamenii, de oaste şi de ploaie multă, ce era. Şi cât se făcuse, încă îl mâncaseră moscalii, până a se întoarce înapoi” (Neculce, pp. 350, 351). Iar bietul cronicar Ion Neculce a fost, tot atunci, închis, pentru câteva zile, drept trădător, din pricina uneltirilor ciocoilor aduşi de Grigore Ghica Vodă, care, întorcându-se la Iaşi, deja se schimbase mult în rău, drept pentru care, în 13 septembrie 1741, „i-a venit mazilia, şi l-au dus la Poartă cu mare cinste”, în locul lui venind, pentru o a doua domnie, Constantin, feciorul lui Nicolae Mavrocordat, cu renumele de „blând şi bun”, căpătat în prima domnie.

1742, în condicele lui Mavrocordat: „Condica de cărți de poroncă de tot felul dea trebuință ce s-au dat din partea Divanului în anul dintăiu a Domnii Mării Sale Constandin Nicolae Voievod; ce s-au început în

---

[2493] *Călători*, IX, p. 244

Săptemvrie, vlet 7250 (1741), la al trisprăzeci ani a al cincilea Domnie și la întâiul an a al doile Domniei a Moldovii – cari să încheie până la sfârșitul lui Dechemvrie let 7251 (1742)”[2494], menţionează evenimente tipice pentru raiaua Hotinului şi pentru ţinuturile moldoveneşti învecinate în acea vreme. Astfel, într-un răspuns dat „cărții lui Iliaș Vel Căpitan de Dorohoi, pentru Smail Turcul, c-au luat bejenari” din Moldova „și i-au trecut în raia”, prin care îl îndeamnă pe Iliaș „să caute să trimită vreo 20 de liude la Hotin, la capichihaia, să dea mare jalobă” și „să spuie dumisale Inicer Agasi să trimită, să-l aducă, să-i facă mare zapt, să-i vie de hac și pe oameni să-i scoată, să-i dai în iasta parte”[2495]. Se vorbeşte despre valurile de „bejenari vrând să fugă la raia”, pentru că raiaua asigura siguranţă, și despre „niște turci care furaseră o fată” din ţinutul Dorohoiului, și pentru care s-a dat „de știre la Hotin... că, fiind Hotinceni, acolo să cade să-i trimitem”[2496]. Tot pe atunci a fost trimis la ocnă un vornicel „de n-au scos oamenii toți la peceți, ci i-au făcut raileni și bejenari”[2497].

1745, mai 29: Se împart averile fostului mare vornic Ion Sturza, „cu niamul său” (printre alţii, Gheorghe Hăjdău, Toderaşco „Jora, cumnată-său”, Toader Cuza, Lupul Vartic, deci între moştenitori, iar „a treia parte de sat Lucăceni, pe Vilia, (revine – n. n.) parte

---

[2494] Iorga, Nicolae, *Studii și documente cu privire la istoria românilor*, Vol. VI, București, p. 209
[2495] Ibidem, p. 212
[2496] Ibidem, p. 225
[2497] Ibidem, p. 245

surorii lui Gherman”, o altă „a treia parte de sat Lucăceni, pe Vilia, parte lui Gherman”[2498].

1750: Serdarul („ofițeri de poliție... se ziceau serdari”[2499]) Costea a construit biserica din Cotiujeni, ulterior refăcută[2500]. „Sunt biserici vechi la... Cotiujeni, zidită de serdarul Costea, în 1750, refăcută”[2501].

1766, octombrie 14: „14 Octombre 1766. Grigore Ghica arată că Alexandru Neculce biv Vel Păharnic a prezentat mărturie pentru diata din 20 Februar 7265 (1757), a fratelui său, Ilie biv Vel Spătar. Ilie mai trăiește după diată trei ani și o lună. Lasă satul „Krejtnesesti” (Ținutul Dorohoi) la mănăstirea ce va alege Alexandru. Prevede ceva și pentru soră-sa, Ileana Stolniceasa, văduva luí Costin Stolnic. Ilie dă Boianul (Ținutul Cernduți), jumătate, lui Vasile, fiul lui Alexandru. Și cealaltă jumătate, pentru a i se plăti, de el sau Alexandru, datoriile. Țiganii se împart între frate și soră:. Satele „Gengești” și „**Lukecseni**” (Ținuturile Soroca și Hotin), via la Cotnari – Ilenei. Datorii avea de 1.534 de lei la răposatul Filip Catargiu Vistier, la Hasan-Aga din Roman, la Mehmet din Cernăuți, la Cîrste Armașul din Camenița. Plătindu-se, se împlinește și scrisa testamentuluí. Marturi: fiii Dimitrie, Alexandru și Iacob, și boierii Divanului” (Iorga, N., *Studii și documente*, V, București 1903, pp. 429, 430).

[2498] Iorga, Nicolae, *Boieri şi răzeşi în Bucovina şi Basarabia*, în *Analele Academiei Române. Memoria Secţiunii Istorice*, Seria 2, Tomul 35 1912-1913, pp. 59, 60

[2499] Iorga, N., *Basarabia noastră / Scrisă după 100 de ani de la răpirea ei de către Ruși*, Vălenii de Munte 1912, p. 91

[2500] Iorga, N., *Guide Historique de la Roumanie*, Paris 1928, p. 137

[2501] Iorga, N., *Guide historique de la Roumanie / Partie descriptive*, Bucarest 1928, p. 137

1771, decembrie 5: „Moşii ce are, la ţinut Hotinului, dumnealui paharnicul Ioniţă Cuza, cu neamurile dumisale, care moşii se trag de pe strămoşul dumisale Toderaşco Jora, vel sulger”, include în listă, printre altele, „a treia parte din **Lucăceni**”, la fel şi din Şişcăuţi, deci din averea strămoşului Sin de Hotin şi a stră-strămoşului Mihail de Dorohoi, obţinute „după împărţala din 7229 februarie 15 (1721), iar cea de pe urmă din 7253 mai 29 (1745)”[2502].

1772, Cotiujeni, recensământul lui Rumeanţev: În volumul I, pagina 145, proprietari ai satului sunt trecuţi, în vremea recensământului din 1772-1774, Mihalachi **Talpă** şi **Sorocean**. La pagina 181, sunt trecuţi „jidovii din ţinut, ce sunt şezători prin satele ţinutului”, la Cotiujeni fiind „şezător” doar **Leiba** ot Cociojeni. În volumul II, paginile 162 şi 163, este notat Cociujeni, deşi la cuprins satul este trecut Cotiujeni: **175 – toată suma caselor** / 29 – scădere rufeturile, însă: / 2 popi; 1 dascăl; 6 scutelnici; 20 ţigani; 146 rămaşi birnici. // **Birnicii:** Alexandru sin (fiul) **Ursulesii**, Andrei **Stâncă**, Ilie **Grecul**, Iacob zet (ginere) **Mărculesii**, Tănase **Stâncă**, Ioniţă zet **Gaşcul**, George **Rodinco**, Vasile **Stâncă**, Mulat **Loisa**, Dumitru **Mândru**, Nichita sin **Mărculesii**, Grigoraş sin **Ursulesii**, Ion **Mortul**, George, văcar, Vasile **Rodinca**, Ştefan, vătăman, Ştefan, rusul, Ioniţă **Rumbul**, Ion **Cuflinco**, Gavril **Frumuşinco**, Andreuţă, Vasile **Tătarul**, Dumitraş **Culeşanul**, Simion **Berdei**, Vasile brat (frate) **Andreuţă**, Mihălache **Mortul**, Timofte **Mortul**, Ştefan **Bordei**, Ursul sin **Lupan**, Toader **Răvenco**, Lupul sin **Răvenco**, Vasile, pânzariul, Andrei,

---

2502 Ghibănescu, Gh., *Surete şi Izvoade*, Vol. VII, Iaşi 1912, pp. 297, 298

văcariul, Matei, rus, Ioniţă **Cucul**, Ivan, rusul, Vasile **Băbuţă**, Tudose, Grigoraş brat lui, Andronache **Cucul**, Lupan, Nicolae **Lungul**, Ursul **Lungul**, Toader **Ciobănaş**, Toader sin Chilinei, Simeon **Comănoc**, Ursul **Tufă**, Lungul brat vornicului, Timofte **Giosan**, Ion **Druţă**, Vasile **Bounegru**, Ştefan **Covaşă**, Enache **Giosan**, Ignat **Comănoc**, Ion **Ostahe**, Toader **Posmar**, Ştefan, calpagiu, Ostahe, pescar, Antohe, ciubotar, Macovei, rus, Matei, rus, Ion zet **Ganul**, Vasile **Gănuţul**, Ioniţă zet **Gănuţului**, Ursul **Curcă**, Ion sin **Gănuţului**, Ştefan, funar, Grigoraş zet funarului, Nichita, rus, Vasile, rusul, Zaharia, ciubotar, Mihai zet pas, Vasile **Verenie**, Iacob pas, Ioniţă sin babei, Tănase sin funariul, Fodor rus, Gavril, rus, Matei, rus, Ştefan **Gacul**, Ivan, morar, Socrul lui Ivan, Năzarie, Lungul sin Năzarie, Gavril, rus, Toader zet **Ganul**, Mihai **Ciurul**, Gavril **Bocan**, Simion, pas, Vasile, rusul, Ion sin Irimiei, Irimia, Iacob, rus, brat Fodor, Nicolae **Tiutiuliuc**, Nicolae **Bărgan**, Gavril **Bulduma**, Ivan brat lui, Vasile **Gâscă**, Lungul **Pulan**, Lungul **Caraoman**, Nistor **Bordeian**, Vasile cumnat lui **Ţâbârnă**, Lungul sin **Beşliu**, Simion **Ţâbârnă**, Matei, pânzar, Chiriac **Moroşan**, Andronache, Ignat sin Iftimi, Ursul **Bortă**, Ion, bârsan, Grigoraş, plăcintar, Alexa zet **Căpăţână**, Ion **Căpăţână**, Toader **Minciună**, Mihalache zet Tănase, Ion zet pescariul, Simion, pescariul, Simion sin **Mărculesii**, Ursache sin Vlase, Toader **Rănibou**, Costandin **Rumbu**, Nichifor, ciubotar, Iftimie zet Ghiniţei, Andronache, ciobanu, Pavel zet pescariul, Vasile **Cirimpie**, Ion sin pescariul, Vasile **Niagul**, Iacob sin **Cuhai**, George **Olmadem**, Andrei zet **Procăi**, Grigoraş **Bortă**, Andrei zet **Procăi**, Trohin **Sprânceană**, Miron sin Costea, Savin **Ţibrica**, Axenti **Ciucă**, Savin **Ţibri-**

can, Costandin **Găină**, Darie, cojocar, George, vornic, Vasile, vătăman, Ioniţă, vătăman. // **Rufeturi ot tam** (aici): Popa Dragomir, Popa Ion, Radul, dascăl, Ivan, vizitiu scutelnic la başia Coste, pârcălab, Vasile, plugar, tij (la fel), Onofrei, plugar, tij, Petre, bucătar, tij, Ivan, rusul, tij, Hrincul, rusul, tij, Mihai, ţigan, Lazăr, ţigan, George, ţigan, Vasile, ţigan, Nicul, ţigan, Vasile, ţigan, Petre, ţigan, Dragomir, ţigan, Vasile, ţigan, Costandin, ţigan, George, ţigan, Ştefan, ţigan, Ştefan, ţigan, Niagul, ţigan, Nicolae, ţigan, George, ţigan, Petre, ţigan, Vasile, ţigan, Păvălucă, ţigan, Ioniţă, ţigan”[2503].

1772, Săncăuţi, recensământul lui Rumeanţev: **„**Toată suma caselor: 44 / Scădere rufeturi, însă: 4 / 2 popi / 1 dascăl / 1 diacon / Rămân birnici: 40. / **Birnicii**: Fedor, rus, Grigore, rus, Ile, rus, Vasile **Bădă**, Vasilache **Duca**, Pintelei, argat, Andrus, vătăman, Vasile, ciubotar, Grigoraș sin (fiu) Ion, Toader sin Iure, Simion sin **Forosnă**, Vasile **Forosnă**, Mihai zet (al) **Tumpici**, Vasile nepot vornicului, Iosip sin popei, Ioniță sin Petre, Vasile, vornic, Alecsa sin **Dubiță**, Mihai **Drușmac**, Ilie sin Petre, Macsim, rus, Ilie, rotariul, Ion **Varinca**, Mihail, rus, Ilie, rus, Nazarco, Toader **Cernausckii**, Ion, cărbunariul, Vasile **Răvei**, Nicolae sin **Drunic**, Ursache brat (frate) lui, Grigoraș, căsap, Vasile cumnat lui, Andrei zet Filip, Vasile brat vatamanului, Hrior, rus, Ion, rotariu, Hilip brat lui, Toader sin **Donică**, Nicolae, morar. // **Rufeturi**: Popa Toader, Popa Gavril, Vasile, diacon, Timofti, dascăl**”[2504].**

[2503] Acad. Şt. RSS Mold., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I şi II, Chişinău 1975

[2504] Acad. Şt. RSS Mold., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 121 și 12

1772, Lucăcenii şi Hilipăuţii, recensământul lui Rumeanţev: În volumul II, pagina 154: „Toată suma caselor: 36 / Scădere rufeturi: 1 popă / Rămân birnici: 35. / **Birnicii**: Ion **Ciornei**, Ion vornic, Onofrei, Pitico **Zărezu**, Ursul sin **Iosipciuc**, Ion zet lui, Matei, Toader **Popovici**, Gavril **Spataru**, Ion **Piscovei**, George **Nucă**, Hrihor rus, Fodor **Kulka**, Iacob sin **Kulka**, Andrei **Guglia**, Timofte sin **Căpăţână**, Toader **Ţopa**, Hlihor sin lui, Dumitru **Andreeş**, Hrincu **Boţan**, Vasile vornic, Fodor **Rojdate**, Vasile **Pochincă**, Vasile socru lui **Poiană**, Vasile rotar, Fodor bejenar, Iacob bejenar, Alexa bejenar, Vasile **Pizincu**, Hrihor rusul, Andrei zet **Timofte**, Iacob **Duca**, Andrei **Zăharcu**, Ştefan morar, Ion morar. // **Rufeturi**: Popa Nicolae.

1788, drumul prin raiaua Hotinului: Contele Feodor Karacsay de Valyesaka, participant, în 1788-1791, la asediul Hotinului şi la marile bătălii de pe teritoriul Moldovei, bun cunoscător al fiecărei regiuni moldoveneşti, descrie şi drumul **„**de la Cernăuţi şi partea austriacă a Moldovei, la cetatea Hotin, 5 mile”. Drumul acesta include şi Săncăuţii: „De la Cernăuţi, peste Sadagura, la satul Rarancea. De aici, duc două drumuri la satul Şirăuţi (în raiaua Hotinului), unde se împreună din nou; unul duce prin Răchitna şi **Săncăuţi**, altul prin Toporăuţi (încă tot în Bucovina) şi următoarele localităţi din raia: Colincăuţi, Grozinţi, Şilăuţi, Mălinţi, Clişcăuţi şi Zaroşeni. De la Şirăuţi, duce acest drum, prin Necăbăuţi, pe la creasta unui deal, la Hotin; primul este mai scurt, dar mai rău. / Pe moldoveni, contele Karacsay îi descria drept „oameni frumoşi, zvelţi, voinici şi scunzi, şi totul, la

moldoveni, arată aptitudini intelectuale încă nefolosite"[2505].

1788, aprilie 22: „Viena, 4 aprilie 1788. În 13 martie, Prințul de Cobourg a intrat, cu patru coloane, în Moldova; prima s-a oprit la Baia (Baja – n. n), a doua – la Litenii Mari (Littenmare – n. n.), a treia – la Dorogosia (?) și a patra, la Herța (Hereza – n. n.). În mijlocul acestor poziții, corpul care a fost detașat din Transilvania, de la Ocna, unde se găses saline. Generalul a oprit, de asemeni, la Hotin, un corp de 2.000 de tătari și un detașament de 700 de inamici la Boian (Bojana – n. n.), pe graniță"[2506].

1801: „Turcii din raia plătesc pentru persoana lor o dare destul de mică. Ei deţin pământurile ca arendaşi ai Porţii; ţăranii aşezaţi pe ele sunt moldoveni şi munteni. Ei depind de bunul plac al stăpânilor lor, de către care sunt trataţi uneori cu asprime. Obişnuinţa şi alte avantaje le fac această situaţie suportabilă şi ei nu consideră ca o nenorocire faptul că soţiile lor sunt expuse poftei turcilor. Când înaintează paşei vreo reclamaţie, aceasta trebuie făcută în numele satului întreg, altfel nu ar fi ascultată. Atunci popa face plângerea, care, de obicei, este sprijinită prin daruri. Pe ogoarele din jurul Hotinului am văzut snopi împrăştiaţi, lăsaţi pe loc ca tribut pământului şi păsărilor. Acest fel de trăsături sentimentale nu sunt rare la musulmani. Drumurile şi podurile în raia sunt în starea cea mai proastă. Locuitorii nu le poartă de grija, iar pe cele făcute de un particular nu are voie să le repare nimeni, în afară de acela. După principiile turceşti, nu

---

[2505] Călători, XIX, I, p. 754

[2506] *Gazette de France,* No. 33, Mardi 22 Avril 1788, p. 1

este permis să se urnească ceva sau să se schimbe ceva din binefacerile cuiva”[2507].

1802, aprilie 3: „Se transmite din Lemberg (Galiția) că un corp considerabil de trupe austriece s-a așezat pe granița provinciilor turcești Moldova și Valahia, care se zice că vor fi ocupate. Un corp rusesc, compus din cavalerie și cazaci, se află, la fel, în marș pentru a intra în districtul Hotin, unde va rămâne în așteptarea unor noi ordine”[2508].

1808, iunie 30: „Viena, 16 iunie. De când a devenit gospodar al Valahiei, prințul Ipsilanti (cel care și-a însușit necuvenit munții Dornelor – n. n.), se găsește întruna la Petersburg, împreună cu fiul său mai mare (cel căruia „i-a dăruit” munții Dornelor – n. n.). Soția lui se află, acum, la Raminici-Podolsky, aproape de Hotin. Se pare că acest prinț posede bogății imense”[2509].

1811, octombrie 15: „Am cercetat şi pentru această moşie (Buticiul – n. n.), şi s-au găsit tot trupul ei, stăpânindu-să din vremea turcilor, şi acum, în moşia Ţăcotenii, supta stăpânirea satului ci este pe Ţăcoteni, cu numele Larga, dară sălişte Buticiului la ce loc o au arătat oamenii bătrâni, s-au însemnat la harta inginerească... Al triile movilă de către Butici şi la fântâna Caminca, şi la piatra ce ascuţită, şi la pădurice ce de către Sănăuţi. Pomenit zapisul din 9 Septemvrie 7176 al lui Alexandru Buhuş Pitar şi al soţiei Alexandra, fiica lui Neculai

---

[2507] Batthyány, Vincenz, în *Scrisoarea a patrusprezecea*, apud Academia Română, *Călători străini despre Țările Române,* Serie nouă, Vol. I (1801-1821), București 2004, pp. 110

[2508] *Journal des débats*, II, Du 13 Germinal an 10 de la République, p. 2

[2509] *Journal de l'Empire,* 30 Juin 1808, p. 2

Ureche, care vinde lui Toderaşcu Jora medelnicer jumătate de Butici, „ci esti lângă hotarul **Săncăuţălor**, în Ţănutu Hotinului". „Moşiia Ţăcotenii vine cap cu moşia Cotele". Ştefan Tomşa întăreşte (1 April 7130) lui Tudori pârcălab „un loc de sat pi Cotele, ci să numeşti Soloniuca, împrotiva satului Cotele". La 14 August 7143, întărire pentru Avram de **Lucăceni** „pe satul Soloniuca, pe pârăul Cotele, cumpărătură de la Tudori părcălabul... Din movila săpată, din colţul a patru moşii, şi până în opcina dialului, în colţul iar a patru moşii: **Săncăuţăi**, Buticiul, **Cochiujăni** şi Soloniuca". „Tot opcina, până în hotarul Varticăuţilor". Întărire la 1814, 17 Noiemvrie, de Neculai Strătulat vel vornic, Andronachi Donici Agă, Alecu Greceanu Agă, Ioan Racoviţă Spătar"[2510].

1812, mai 12: „Lemberg, 1 mai. Rușii, se spune, au demolat fortăreața Camenița (Kaminiec-Podolski – n. n.), situată aproape de Hotin, aflată pe granița veche a Turciei (granița Moldovei, desigur, dar Moldova era doar o provincie a Turciei – n. n.)... Scrisori din Iași anunță că o divizie de trupe rusești a trecut de acest oraș și a luat drumul orașului Zalessczyk, cedat Rusiei prin ultimele tratative de la Viena"[2511].

1814: „Frații Casimir, Petrachi și Panaite iau, de la Pitarul Gheorghe Soroceanu, „Novoselița, cu locul numit Gropile, satul Bârlești și alte părți din Cotujeni, Măndăcăuți și alte din Ținutul Hotinului"[2512].

[2510] Iorga, Nicolae, *Boieri şi răzeşi în Bucovina şi Basarabia*, în *Analele Academiei Române. Memoria Secţiunii Istorice*, Seria 2, Tomul 35 1912-1913, p. 77

[2511] *Journal de l'Empire*, Mardi 26 Mai 1812, p. 1

[2512] Iorga, N., *Basarabia noastră / Scrisă după 100 de ani de la răpirea ei de către Ruși*, Vălenii de Munte 1912, pp. 166, 167

1816, recensământ în judeţul Hotin[2513]: „Numele locuitorilor satului **Cotiujenii** şi anii stabilirii lor în sat: Iacob **Pumac** – 1811, Hriţco sin (fiul lui) Fedor – 1788, Nicolai sin Iacob – 1788, Alexa sin Iacob – 1786, Ştefan **Rusu** – 1790, Mihail **Ivanovici** – 1804, Petre **Rudu** – 1797, Nichifor brat (frate) Petre – 1797”[2514].

1818, iunie 9: „Lemberg, 18 mai. Împăratul Rusiei a sosit, în 6 mai, la Kamenița. Majestatea Sa și-a continuat, în 8 mai, călătoria spre Hotin (Chotym – n. n.), dorind să ajungă, în 9 mai, la Chișinău, unde și-a propus să poposească o zi. Împăratul va merge, de asemeni, să viziteze fortăreața Bender și va trece în revistă trupele din Tiraspol și Basarabia. Majestatea Sa dorea să ajungă, în 13 al acestei luni, la Odesa. Guvernul a fost informat că Împăratul Alexandru se va întâlni, la Camenița, în Basarabia, aproape de Ockopie, lângă frontierele Galiției, cu Domnul baron Hoheneck, general maior și comandant al Bucovinei (Buckowine, în grafia europeană a vremii – n. n.), și cu Domnul de Rosenthal, căpitanul cercului Sothow, pentru a conveni regularizarea graniței, chestiune pe care Majestatea Sa o privește cu deosebită atenție, și i-a invitat să se întâlnească la Hotin, ca să ia masa împreună”[2515].

1818, polcovnici stăpâni în Cotiujeni: „Creţulescu, român, vornic, moşier la Sincăuţi (Hotin)[2516]. „Ene Ilie, nobil la 1818, **Ene Mihai** şi Ene Ştefan, nobil la

---

[2513] Direcţia regională a Arhivelor Statului Chişinău, Cancelaria gubernatorului. *Recensământul Basarabiei*. Dosar No. 11

[2514] Ciobanu, Ştefan, *Basarabia / Monografie*, Chişinău 1926, pp. 59, 60

[2515] *Journal des débats*, II, Mardi 9 Juin 1818, p. 1

[2516] Bezviconi, Gheorghe G., *Boierimea Moldovei dintre Prut şi Nistru*, Vol. II, Bucureşti 1943, p. 30

1818, români, emigraţi, la 1792, şi în Transnistria. Ene Mihai, proprietar al seliştii Grumăzeni din **Cotiugeni** (Hotin), alegător la 1821 (polcovnic)”[2517].

1822, ianuarie 19: „Viena, 7 ianuarie – extras dintr-o scrisoare particulară. Suntem asigurați că toate armatele ruse, numite *de Sud*, mărșăluiesc spre Prut, după 23 decembrie, și că trei divizii au trecut Nistrul, în 26, pe parcursul nopții. Trupele au primit hrană pentru cincisprezece zile. Satele din lungul Prutului sunt atât de aglomerate cu trupe, încât această stare de lucruri pare imposibilă. Se așteaptă din Basarabia noutăți despre mișcările de trupe. Se anunță, în același timp, că trupele otomane au început să evacueze principatele Moldova și Valahia... Se așteaptă noutăți importante. Sursele ne asigură că trupele rusești vor ocupa principatele, în virtutea unei convenții; dar alții anunță că au ajuns întărituri turcești, la Iași, în 28 decembrie... / Se știe, în acest moment, că grosul artileriei turcești (cincisprezece piese) sunt mutate, de la Iași, la Brăila, spre Dunăre, fără piedici din partea ienicerilor, care, în alte împrejurări, s-ar fi opus. Poarta pare decisă să evacueze Moldova, în caz de război, și să-și concentreze trupele pe Dunăre, unde în cea mai mare parte s-a întărit. Fortărețele Brăila, Silistra, Rusciuc sunt întărite cu noi forțe de garnizoană. Cartierul general al seraskierului Tchapan-Oglu este la Silistra. Înainte de a pleca, turcii au ars, rără remușcări, toate orașele și satele Moldovei. Forțele principale ale rușilor s-au concentrat pe malul Prutului și al Dunării; dar, de opt zile, marea masă a trupelor rusești a intrat în Basarabia, trecând Nistrul. Cum ele nu pot traversa spre Hotin, au

---

[2517] Bezviconi, Gheorghe G., *Boierimea Moldovei dintre Prut şi Nistru*, Vol. II, Bucureşti 1943, p. 35

fost nevoite să construiască două poduri de pontoane, aproape de Moghilev (Mochlew – n. n.); unii au trecut pe gheață, dar nu mulți. Trupele care sunt deja în Basarabia și-au trimis femeile peste Nistru. Ele păzesc Prutul cu detașamente de infanterie. Cartierul general al generalului Wittgenstein a fost mutat de la Tulezin la Chișinău. Puternice convoaie cu munție și explozibil au trecut, alaltăieri, spre Hotin”[2518].

1835: „În cele 211 gospodării din Cotiujeni trăiau 950 de suflete (476 de bărbaţi şi 474 de femei… Se înregistrează numele de familie Cojocaru, Ganu, Gutium, Lungu, Mândru, Moroşanu, Rudencu, Rusu, Ursu”[2519]. Nu este vorba de un recensământ, ci de numele familiilor din Catagrafia Bisericii, numită şi conscripţie în unele parohii; în Basarabia, inclusiv pe morminte, se trec, după nume, prenumele persoanei, apoi cel al tatălui, precizarea catagrafică „a lui” („Apavaloi (Pavaloi) Andronic **a lui** Pavel”, de pildă, şi nu „Apavaloi Andronic Pavel”); de asemenea, în condicile bisericeşti soţia nu este trecută cu numele de fată, iar identificările sunt dificile.

Apavaloi (Pavaloi) Andronic a lui Pavel, soţ (1790), Evdochia[2520], soţie (1800), Maria, fiică (1815), Ana, fiică (1819), Elena, fiică (1821), Parascovia, fiică (1826), Agafia, fiică (1828).

Achimii Ion a lui Fiodor, soţ (1795), Achilina Parascovia, soţie (1800), Ecaterina, fiică (1833), Mihai,

---

2518 *Journal des débats*, Samedi 19 Janvier 1822, pp. 1 și 2

2519 Ladaniuc, Victor, *Localităţile Republicii Moldova*, Chişinău (?), p. 150

2520 În catagrafiile bisericeşti este trecut, la soţie, numele ei de fată şi nu cel al bărbatului, cum s-a procedat în cosmetizarea acestei catagrafii din 1835 drept recensământ; dar bine că s-a făcut – n. n.

fiu (1826); **Achilina** Gheorghii Ion, fiu (1815), Ion Ion, fiu (1817).

Andrieş Andrei a lui Grigore, soţ (1796), Ana, soţie (1804), Ioana, fiică (1833).

Birlan Fiodor a lui Ion, tată (1794), Elena, soţie (1803), Vasilii, fiu (1824), Simion, fiu (1832), Evdochia, fiică (1829), Lidia, fiică (1830), Ecaterina, fiică (1834)

Bandalac Dumitru a lui Chirian, soţ (1784), Evdochia, soţie (1805), Ion, fiu (1823), Maria, fiică (1820), Elena, fiică (1825), Parascovia, fiică (1827), Ecaterina, fiică (1830).

Balan Vasilii a lui Iacob soţ (1805), Fiodor Iacob, frate (1813), Tatiana, soţie (1813), Ioan, fecior (1827), Maria, sora lui Vasile Iacob (1815).

Barbacari Simion a lui Vasile, soţ (1775) şi Maria (1795).

Bejenari Pantelemon a lui Ion, soţ (1795), Evdochia, soţie (1815), Alexandru, fiu (1820), Nicolai, fiu (1825), Matei, fiu (1828), Varvara, fiică (1823).

Banaru Fiodor a lui Ştefan, soţ (1800), Evdochia, soţie (1807), Vasile, fiu (1828), Mihail, fiu (1831).

Bodnari Nicolai a lui Petrea, soţ (1785), Parascovia, soţie (1805), Vasilii, fiu (1825), Gavril, fiu (1828), Anna, fiică (1822), Evdochia, fiică (1830), Domnica, fiică (1834).

Bobu Gheorghii a lui Fiodor, soţ (1785), Maria, soţie (1800), Ion, fiu (1817), Gavril, fiu (1821), Panait, fiu (1822), Domnica, fiică (1819), Parascheva, fiică (1832).

Buga Petru a lui Alexei, soţ (1800), Maria, soţie (1810), Ioan, fiu (1833).

Burlacu Vasilii a lui Iacob (1817), Fiodor Iacob, fratele lui Vasile (1835), Ecaterina, mama lui Vasile Iacob (1796), Parascheva, sora lui Vasile (1823), Marina, sora (1831).

Basarab Ilia a lui Nicolai, soţ (1795), Xenia, soţie (1805), Vasilii, fiul Xeniei de la primul bărbat (1823), Ştefan, fiul (1827), Ion, fiul (1832), Vasilisa, fiică (1829).

Băbuţa Vasilii a lui Nicolai, soţ (1800), Maria, soţie (1810), Varvara, fiică (1832), Anastasia, fiică (1834).

Breazu Gheorghii a lui Grigore, soţ (1800), Maria, soţie (1805), Mihail, fiu (1827), Domnica, fiică (1825), Dmitrii, fiul Mariei de la primul bărbat (1820), Marfunea, fiica Mariei de la primul bărbat (1818), Parascovia, fiica lui Gheorghe de la prima soţie (1825).

Băbuţa Sava a lui Fomov, soţ (1795), Marta, soţie (1805), Domnica, fiică (1828).

Banaru Feodosii a lui Gheorghe, soţ (1775), Ana, soţie (1789), Ioan, fiu (1818), Vasilii, fiu (1820), Ecaterina, fiică (1823).

Banaru Mihail a lui Gheorghii, soţ (1785), Maria, soţie (1800).

Balan Ion a lui Iacob, soţ (1795), Elena, soţie (1807), Agapii, fiu (1832), Balan-Russu Evdochia Fiodor, educată în familie (1820)

Balan Cozma a lui Ion (1832), Iustina, mama (1800), Evdochia, soră (1823), Ana, soră (1825), Domnica, soră (1827).

Barbacaru Ion a lui Vasile, soţ (1800), Elena, soţie (1809), Vasilii, fiu (1825).

Bortă Vasilii a lui Ion, soţ (1789), Safronia, soţie (1796), Ilia, fiu (1815), Maria, fiică (1819), Domnica, fiică (1820), Elena, fiică (1829).

Bersan Todosii a lui Miftodi, soţ (1745), Maria, soţie (1755).

Banaru Cozma a lui Ion (1832), Iustinia, mama (1800), Eudochia, soră (1823), Ana, soră (1825), Domnica, soră (1827).

Clostec Ion a lui Ştefan (1807), Ion Petru, nepotul lui Fanache (1828), Axeia, mama Iui Ion (1775).

Corpaci Efrimii a lui Nicolaev (1805), Vasilii, frate (1825), Corpaci-Casian Gheorghii Todorov, nepot (1826), Corpaci Ecaterina, mama lui Efrim (1785), Parascheva, soră (1826), Maria, nepoată (1836).

Cureb Nicolai a lui Feodosii (1775).

Cuflic Procopu a lui Ion, soţ (1775), Parascovia, soţie (1786), Vasilii, fiu (1809), Fiodor, fiu (1811), Ion, fiu (1813), Domnica, fiică (1817).

Cuflic Fiodor a lui Vasile, soţ (1800), Ecaterina, soţie (1800).

Cazacu Gavril, fiul lui Nichita Ion (1820), Domnuca, fiică (1833), Axenia, fiică (1834), Ana, fiica lui Nichita Ion (1823).

Cazacu Chiril a lui Ion (1807), Maria[2521], soţia lui Chiril (1815), Nichita, fratele lui Chiril (1795).

Cazac Evstapie a lui Ion, soţ (1790), Parascovia, soţie (1803), Gheorghii, fiul Parascoviei de la primul bărbat (1828), Parascovia, fiică lui Evstapie de la prima soţie (1823), Maria, fiică (1833)

Capaţina Ion a lui Anton (1815), Parascovia, mama (1785), Ioan, fiu (1820), Pelaghia, sora lui Ion

[2521] Fata lui **Apavaloi** (Pavaloi) Andronic a lui Pavel (1790).

Anton (1813), Elena, sora lui Ion Anton (1817), Varvara, sora lui Ion Anton (1829), Ecaterina, sora Iui Ion Anton (1821), Eftimia, sora lui Ion Anton (1825), Parascovia, nepoata lui Ion Anton (1821), Varvara, nepoata lui Ion Anton (1825),

Capaţina Pavel a lui Alexei, tatăl (1793), Luca, fiu (1823), Nicolai, fiu (1827).

Capaţina Ion a lui Alexandru, soţ (1795), Mafta, soţie (1815), Mitrofan, fiu (1828).

Ceacir Vasile a lui Gheorghe, soţ (1804), Parascovia, soţie (1815).

Ceacir Toader a lui Gheorghe, soţ (1800), Maria, soţie (1813), Domnica, fiică (1829), Ana, fiică (1833).

Ceban Ion a lui Andrei (1833), soţie fără menţionarea prenumelui, dar pare să fie mama Cebanilor, inclusiv a lui Ion Andrei (1785), Simion, fiul (1785), Ana, fiică (1815), Ceban Marina, fiică (1817), Maria, fiică (1819).

Chereliuc Fiodor a lui Alexei soţ (1795), Anastasia, soţie (1805), Ivan, fiu (1825), Chiril, fiu (1828), Leontii, fiu (1829), Matei, fiu (1832).

Cocîrla Nichifor a lui Grigore, soţ (1750), Eudochia, soţie (1795), Maria, fiică (1800), Mihail, fiu (1818), Gheorghe, nepot lui Ursu-Lupaşcu (1823), Cozma Ion, el e şi Cojocari (1800).

Cocîrla Nicolai a lui Fiodor, soţ (1815), Evdochia, soţie (1808), Elena, fiică (1823).

Cocîrla Anastasia a lui Ion (1777), Maria, fiică (1823), Elena, fiică (1825), Parascovia, fiică (1827).

Cocîrla Zaharia a lui Vasile (1809), Evdochia, mama lui Zaharia (1795), Gheorghe, frate (1817), Domnica, soră (1807).

Cocîrla Petru a lui Nichifor (1799).

Criţac Vasile a lui Alexei, soţ (1790), Evdochia, soţie (1805), Gheorghe, fiu (1829), Ioan, fiu (1833), Evdochia, fiică (1825), Ecaterina, fiică (1834).

Cojocari Procopii a lui Ion (1763), Dimitrie, fiu (1802), Gheorghii, fiu (1815), Gavriil, fiu (1806), Piotr, fiu (1799), Parascovia, soţia lui Gavriil (1813), Efrosinia, fiică (1833).

Cojocari Vasile a lui Constantin, soţ (1784), Agafia, soţie (1798), Maria, fiică (1820), Parascovia, fiică (1823), Efimia, fiică (1828).

Cojocari Nicolai a lui Constantin, soţ (1800), Ana, soţie (1805), Ioan, fiu (1826), Alexandru, fiu (1833).

Cojocari Petru a lui Constantin, soţ (1799), Elena, soţie (1795), Vasile, fiu (1823), Pantelei, fiul Elenei de la primul bărbat (1821), Vasile, nepotul lui Petru (1817), Evdochia, fiica lui Petru şi Elena (1828), Evdochia, fiica Elenei de la primul bărbat (1817), Axenia, fiica Elenei de la primul bărbat (1822), Ecaterina, fiica Elenei de la primul bărbat (1811), Ion, fiul nelegitim al Elenei (1833), Parascovia, fiică (1820).

Cojocari Vasile a lui Fiodor (1770), Ion, fiu (1815), Alexandru, fiu (1817), Elena, fiică (1816).

Cojocari Gheorghe a lui Vasile, soţ (1810), Agafia, soţie (1820), Maria, fiică (1832).

Cojocari Fiodor a lui Vasile, soţ (1800), Elena, soţie (1809), Nichifor, fiu (1829), Gheorghe, fiu (1830), Domnica, fiică (1826), Ecaterina, fiică (1828), Alexandra, fiică (1833).

Cojocari Nicolai a lui Procop, soţ (1800), Axenia, soţie (1805), Constantin, fiu (1829), Parascovia, fiică

(1826), Iustina, fiică (1828), Teodosia, fiică (1831), Maria, fiică 1834.

Ciobănaş Nicolai a lui Mihail, soţ (1785), Irina, soţie (1791), Sirioja, fiu (1814), Sava, fiu (1817).

Ciobănaş Andrei a lui Grigore, soţ (1745), Agafia, soţie (1778), Constantin, fiu (1815), Sava, fiu (1820), Vasilii, fiu (1825), Grigorii, fiu (1829), Anna, fiică (1827).

Ciobotari Ivan a lui Grigorii, soţ (1789), Nastasia, soţie (1803), Xenia, fiică (1831), Ana, fiică (1832), Maria, fiică (1833).

Ciobotari Vasele a lui Vasilii (1742), Maria, soţia lui Tănasie, fiica lui Vasile (1805), Tănasie Ivan, ginere (1793), Domnica, fiică (1833).

Ciobanu Vasile a lui Nichifor, soţ (1785), Agafia, soţie (1795), Ioan, fiu (1820), Teodor, fiu (1828), Maria, fiică (1823), Parascovia, fiică (1825), Ecaterina, fiică (1831), Serafina, fiica (1834).

Ciobanu Feodor a lui Nichifor, soţ (1795), Vasilisa, soţie (1805).

Ciobanu Mihail a lui Fiodor, soţ (1770), Maria, soţie (1802), Vasile, fiu (1818), Constantin, fiu (1822).

Ciobanu Gheorghe a lui Feodor, soţ (1785), Frora, soţie (1796), Vasile, fiu (1815), Alexandru, fiu (1818), Maria, fiică (1820), Elena, fiică (1825).

Ciobanu Feodor a lui Mihail, soţ (1802), Evdochia, soţie (1812), Parascovia, fiică (1830), Anastasia, fiică (1831).

Cuflic Vasile a lui Ilie, soţ (1807), Axenia, mama lui Vasile (1765), Cuflic Ana[2522], soţie (1815), Teodor,

---

[2522] Fata lui **Ceban** Simion a lui Ion (1785).

fratele Axeniei (1807), Alexandr, fratele Axeniei (1810), Afanasie, el e şi Revenco, nepot (1820).

Cuflic Ioan a lui Vasile, soţ (1805), Ecaterina, soţie (1815), Vasile, fiu (1832), Gheorghe, fiu (1834), Maria, fiică (1825), Evdochia, fiică (1829).

Dranca Vasile a lui Lucov, soţ (1805), Varvara, soţie (1815), Maxim, fiu (1834).

Dulebca (Duleba) Vasilii a lui Ioan, soţ (1800), Parascovia, soţie (1805) Ilie, fiu (1824) Ivan, fiu (1834), Maria, fiică (1927), Ecaterina, fiică (1830), Cristina, fiică (1833).

Druţă Vasilii a lui Calistrat, soţ (1785), Evdochia, soţie (1797), Simion, fiu (1827), Domnica, fiică (1820), Ecaterina, fiică (1830), María, fiică (1833).

Delu Vasilii a lui Axente, soţ (1779), Irina, soţie (1797), Vasilii, fiu adoptat (1815), Fiodor, fiu adoptat (1823).

Druţă Nicolae a lui Toader, soţ (1775), Ana, soţie (1797), Vasilii, fiu (1827), Xenia, fiică (1818), Ecaterina, fiică (1824).

Druţă Prodopie a lui Grigore, soţ (1797), Alexandra, soţie (1805), Maria, fiică (1834).

Frişcu Ivan a lui Pantelei (1806), Fiodor, frate (1817), Afanasii, frate (1823), Maria, mama (1790), Ecaterina, soră (1813), Elena, soră (1821), Parascovia, soră (1820), Elena, fiica Parascoviei (1834).

Framozatii Grigorii a lui Simion, soţ (1805), Maria, soţie (1813), Mihail, fiu (1824), Elena, fiica (1832).

Framozatii Ivan a lui Simion, soţ (1795), Elena, soţie (1805).

Gutiu (Gutium) Iordachi a lui Vasile, soţ (1801), Parascovia, soţie (1810), Axentii, fiu (1831), Fiodor, fiu (1831), Ecaterina, fiică (1826), Maria, fiică (1834).

Gutium Fiodor a lui Vasile, soţ (1795), Maria, soţie (1808), Vasile, fiu (1825), Haralampie, fiu (1828), Cozma, fiu (1831), Mihail, fiu (1834).

Gaideu Nicolai a lui Pavel (1780), Vasile, fiu (1815), Gheorghe, fiu (1820).

Grosu Simeon a lui Vasile, soţ (1797), Axenia, soţie (1810), Gheorghe, fiu (1831), Andrei, fiu (1834), Teodor, nepotul lui Simeon (1830), Parascovia, fiică (1827), Doranuca, fiică (1832), Irina, nepoata lui Simeon (1815).

Ganu Alexei a lui Pantelei, soţ (1780), Maria[2523], soţie (1800), Gheorghe, fiu (1819), Vasile, fiu (1820), Petru, fiu (1829), Elena, fiică (1825), Domnica, fiică (1833).

Graşciuc Ivan a lui Ignat, soţ (1805), Maria, soţie (1810), Eftenii, frate (1820), Vasile, frate (1822), Ana, sora Mariei, soţia lui Ivan (1819),

Graşciuc Grigorii a lui Ivan, soţ (1807), Elena, soţie (1815), Ana, fiică (1831).

Ganu Pintilei a lui Alexei, soţ (1780), Maria, soţie (1800), Gheorghii, fiu (1819), Vasilii, fiu (1820), Elena, fiică (1822), Domnica, fiică (1825), Piotr, fiu (1829).

Gaşco Ştefan a lui Simion, soţ (1805), Varvara, soţie (1812), Ecaterina, fiică (1830).

Gaşcu Fiodor a lui Semion, soţ (1802), Smaranda, soţie (1808), Ecaterina, fiică (1829), Maria, fiică (1831).

2523 Fata lui **Cocîrla** Nichifor a lui Grigore (1750).

Gascu Nichifor a lui Ilie, soţ (1763), Elena, soţie (1790), Ioan, fiu de la prima soţie (1800), Irina, soţia lui Ioan (1815), Maria, nepoata lui Nichifor (1816).

Golodnii Ion a lui Ion, soţ (1800), Anastasia, soţie (1805), Maria, fiică (1833).

Ganu Toader a lui Ion (1814), Simeoana, mama lui (1791), Dmitrii, frate (1819), Gheorghii, frate (1825), Dobriţa, soră (1820), Ecaterina, soră (1822).

Gaidii Ignatii a lui Fiodor (1800), Maria, fiică (1825), Eudochia, fiică (1821), Anastasia, nepoată (1810).

Grosu Pavel a lui Vasilii (1812).

Gasco Nicolai a lui Mihai (1814).

Gaidei Clementii a lui Andrei (1820).

Gorobeţ Alexandru a lui Gheorghe (1820), Ivan, frate (1823), Ştefan, frate (1828), Agafia, mama (1800), Irina, soră (1826).

Ghetoran Eftenii a lui Ion (1825), Grigorii, frate (1828), Ecaterina (Ciobotarca), bunica (1760).

Gaşcul Parascovia a lui Semion (1795), Ecaterina, fiică (1815), Domnica, fiică (1821), Gaşcul Xenia, fiică (1824).

Jieru (Vieru) Grigorii a lui Ştefan, soţ (1755), Evdochia, soţie (1767), Ivan, fiu (1820), Vasilii, fiu (1825), Fiodor, fiu (1810), Maria, soţia lui Fiodor (1817).

Jelesneac Timofei a lui Daniil (1794), Nicolae, fiu (1827), Maria, fiică (1829), Anastasia, fiică (1832).

Jieru (Vieru) Alexii a lui Ştefan, soţ (1785), Elena, soţie (1794), Gheorghii, fiu (1817), Ivan, fiu (1823), Vasilii, fiu (1826), Constantin, fiu (1834), Maria, fiică (1820), Ecaterina, fiică (1822), Alexandra, fiică (1828), Flora, fiică (1830).

Jieru Ilie a lui Ion (1818), Ecaterina, soră (1820), Domnica, soră (1823).

Iordachii Doroftei a lui Vasilii, soţ (1800), Maria, soţie (1807), Gheorghe, fiu (1828), Parascovia, fiică (1831).

Lungu Andrei a lui Nicolae, soţ (1775), Anastasia, soţie (1790), Grigore, fiu (1813), Mihail, fiu (1817), Ioan, fiu (1817), Lazari, fiu (1824), Dmitrie, fiu (1811), Feodosia, fiică (1820).

Lupuşneac Ivan a lui Nicolae, soţ (1805), Ioana, soţie (1807), Gheorghe, fiu (1826), Varvara, fiică (1824), Marina, fiică (1831).

Lungu Vasile a lui Andrei, soţ (1805), Elena, soţie (1810), Maria, fiică (1834).

Lupuşneac Fiodor a lui Nicolae, soţ (1805), Maria, soţie (1815), Gheorghe, nepotul lui Fiodor (1825).

Lungul (Lungu) Ion a lui Anatii, soţ (1795), Evdochia, soţia lui Ion Anatii (1810), Sava, fiul lui Ion de la prima soţie (1820), Vasile, fiul lui Ion Anatii de la prima soţie (1829), Gheorghe, fiu (1834), Onofrei, fiul lui Ion Anatii de la prima soţie (1831), Ecaterina, fiică (1825), Parascovia, fiică (1831), Paraschiva, fiica sorei lui Ion Anatii, de la primul soţ (1832), Evdochia, sora lui Ion Anatii (1805), Parascovia, fiica Evdochiei (1823).

Lungu Nicolae a lui Anatolie, soţ (1775), Ecaterina, soţie (1785), Ioan, fiu (1819), Feodor, fiu (1825).

Lungu Sava a lui Nicolae, soţ (1785), Efrosinia, soţie (1803), Gheorghe, fiu (1819), Pantelei, fiu (1822), Vasile, fiu (1824), Eremia, fiu (1827), Mihail, fiu (1831).

Lutu Moisei a lui Nicolae (1793).

Lungu Vasile a lui Ion (1822), Maria, mama lui (1805), Gheorghii, frate (1825), Dimitrii, frate (1830), Ecaterina, soră (1820), Ana, soră (1827).

Moroşan Pavel a lui Stahii, soţ (1800), Maria, soţie (1815), Grigore, fiu (1834), Ioan, fiu (1828), Ecaterina, fiică (1832).

Moroşan Constantin a lui Ion (1772), Ivan, fiu (1816), Nicolae, fiu (1819).

Moroşan Iordachi a lui Chiriac (1785), Ivan, fiu (1820), Gheorghii, fiu (1821), Nicolae, fiu (1823), Dimitrii, fiu (1827), Alexei, fiu (1829), Ana, fiică (1817).

Mardari Nicolae a lui Ion (1810), Ecaterina, mama lui (1785), Dmitrii, nepot (1825), Ecaterina, nepoată (1831).

Mîndru Ion a lui Ion, soţ (1795), Evdochia, soţie (1805), Petru, fiu (1823), Vasilisa, fiică (1827), Feodosia, fiică (1828), Maria, fiică (1829).

Mariujan (Mariuţoi) Panait a lui Teodor, soţ (1805), Ecaterina, soţie (1813), Ion, fratele lui Panait (1815), Ana, sora lui Panait (1818), Maria, fiică (1834).

Munteanu Vasile a lui Pascal, soţ (1805), Marfunea, soţie (1810), Cozma, fiu (1833), Evdochia, fiică (1829).

Munteanu Pascal a lui Ion, soţ (1755), Varvara, soţie (1770), Cozma, fiu (1815).

Muntean Ivan a lui Ilie (1809), Elena, mama lui (1785), Varvara, soră (1819).

Mariuţii Ion a lui Ion, soţ (1805), Vasilisa, soţie (1808), Domnica, fiica de la primul soţ al Vasilisei (1825).

Mîndru Sava a lui Nicolae (1815), Anastasia, mama lui (1790), Nichifor, frate (1819), Constantin, frate (1827), Ioan, frate (1830), Maria, soră (1822).

Mîndru Ivan a lui Nichita, soţ (1775), Parascovia, soţie (1789), Dimitrii, fiu (1820), Vasilii, fiu (1828), Dobriţa, fiică (1826), Varvara, fiică (1827), Dobriţa, fiică (1826).

Marcu Toader a lui Nichita (1799).

Macar Luchian a lui Matvei (1749).

Morariţa Irina a lui Vasile (1795), Maria, fiică (1815), Evdochia, fiică (1820), Ecaterina, fiică (1823) Elena, fiică (1828).

Nigaiţa Ioan a lui Gheorghe, soţ (1805), Domnica, soţie (1817), Vasile, fiu (1834).

Negoiţă Florea a lui Miron, soţ (1799), Elena, soţie (1807), Dmitrie, fiu (1825), Ecaterina, fiică (1827).

Onciu (Oncea) Ioan a lui Iordachii, soţ (1774), Ioana, a doua soţie (1795), Nicolai, fiu de la prima soţie (1810), Ioan, fiu de la prima soţie (1813), Gheorghe, fiu de la prima soţie (1817), Domnica, fiică de la prima soţie (1820), Alexandra, fiică de la prima soţie (1823).

Oloeru (Oloeri) Arsenii a lui Ion, soţ (1796), Maria, soţie (1805), Varvara[2524], fiică (1823)

Oloinic (Oleinic) Ivan a lui Petru (1755).

Perju Nichita a lui Gavril, soţ (1785), Irina, a doua soţie (1795), Ivan, fiu de la prima soţie (1825), Maria, fiică de la prima soţie (1820), Elena, fiică de la prima soţie (1824), Sofia, fiică de la prima soţie (1827).

Palamaru Andrei a lui Ivan, soţ (1775), Feodosia, soţie (1795), Vasilii, fiu (1815), Alexandru, fiu (1820),

---

[2524] Măritată cu Ganu Todor „a lui” Ivan, născut în 1814.

Ilie, fiu (1810), Maria, fiică (1823), Elena, fiică (1827), Marfuca, fiică (1827), Ecaterina, fiică (1832).

Ponomariov Petru a lui Efim (1818), Varvara, mama (1765).

Rusu Mihail a lui Samson, soţ (1790), Elena, soţie (1805), Ion, fiu (1826), Feodor, fiu (1829), Ecaterina, fiică (1819).

Rusu Onofrei a lui Vasile (el e şi Moroşan), soţ (1785), Parascovia, soţie (1794), Ivan, fiu (1807), Gheorghe, fiu (1810), Vasile, fiu (1821), Maria, fiică (1817).

Rusu Semion a lui Ion (1785), Evdochia, soţie (1805), Filip, fiu (1817), Nicolae, fiu (1820), Ştefan, fiu (1822), Pentelei, fiu (1823), Maria, fiică (1825).

Rudencu Ivan a lui Andrei, soţ (1800), Anastasia, soţie (1810), Vasile, fiu (1838), Nicolae, fiu (1831), Maria, fiică (1834).

Rudencu Ştefan a lui Gheorghe, soţ (1795), Flora, soţie (1795), Nicolai, fiu (1819), Gheorghe, fiu (1825), Agafia, fiică (1821), Ecaterina, fiică (1823).

Rudencu Semion a lui Ştefan, soţ (1810), Domnica[2525], soţie (1819).

Rudencu Feodor a lui Ştefan, soţ (1805), Maria[2526], soţie (1817),

Rudencu Feodor a lui Gheorghe, soţ (1790), Xenia, soţie (1805), Nichifor, fiu (1832).

Rusnac Gheorghii a lui Alexei, soţ (1785), Parascovia, soţie (1795), Nicolai, fiu (1818), Dimitrii, fiu (1833), Maria, fiică (1825), Agafia, fiică (1827), Savta, fiică (1830).

[2525] Fata lui **Bobu** Gheorghii a lui Fiodor (1785).
[2526] Fata lui **Rusu** Onofrei a lui Vasile, numit şi Moroşan (1785).

Revenco Dimitrii a lui Alexei, soţ (1792), Maria, soţie (1814), Vasilii, fiu (1826), Fiodor, fiu (1833), Elena, fiică (1824), Elena, fiică (1834)

Riurpac Leonte a lui Nicolae, soţ (1810), Maria, soţie (1812), Vasile, fiu (1833).

Rusnac Dimitrii a lui Ivan, soţ (1807), Ecaterina, soţie (1817), Varvara, fiică (1832).

Rusnac Mihai a lui Ion (1811), Maria, mama lui (1785), Ivan, frate (1814), Simion, frate (1823), Vasilisa, soră (1825).

Rusu Vasile a lui Ştefan, soţ (1795), Maria, soţie (1810), Ana, fiică (1830), Gheorghii, fratele lui Vasile (1810), Marina, nepoata lui Vasile (1827).

Rudenco Gavril a lui Ştefan, soţ (1805), Ecaterina, soţie (1813), Grigorii, fiu (1832), Domnica, fiică (1828).

Roşca Simion a lui Grigorii, soţ (1800), Xenia, soţie (1810), Maria, fiică (1828), Anastasia, fiică (1831), Ecaterina, fiică (1834).

Rudenco Vasile a lui Timofei, soţ (1803), Ecaterina, soţie (1815).

Rudenco Timofei a lui Vasile, soţ (1752), Maria, soţie (1775), Xenia, fiică (1816), Elena, fiică (1818).

Rudenco Constantin a lui Iacob (1790), Ivan, fiu (1825), Varvara, fiică (1825), Xenia, fiică (1826), Ivan, fiu de la a doua soţie (1830), Xenia, fiică de la a dona soţie (1834).

Rudenco Ivan a lui Vasilii, soţ (1760), Xenia, soţie (1772), Vasilii, fiu (1824), Agapii, fiu (1828), Maria, fiică (1818), Varvara, fiică (1821).

Rudenco Iordachii a lui Luca (1815), Irina, mama lui (1775), Vasilii, frate (1821), Fiodor, frate (1829), Maria, soră (1819), Evdochia, soră (1826).

Rudenco Irina a lui Andrei (1754), Maria, fiică 1818.

Rusu Xenia a lui Gavril (1775), Parascovia, fiică (1809).

Serbinivschii Alexei a lui Fiodor, soţ (1808), Evdochia, soţie (1815), Dmitrie, fratele Evdochiei (1805), Ivan, fratele Evdochiei (1815), Feodor, fratele Evdochiei (1820).

Skripnic Toader a lui Andrei, soţ (1790), Anastasia, soţie (1800), Gheorghe, fiu (1823).

Stoica Ivan a lui Gheorghe, soţ (1775), Elena, soţie (1795), Dumitru, fiu (1817), Gheorghe, fiu (1823), Ioan, fiul Elenei de la primul bărbat (1817), Feodor, fiul Elenei de la primul bărbat (1825), Maria, fiica Iui Ivan Gheorghe de la prima soţie (1822), Evdochia, fiica lui Ivan Gheorghe de la prima soţie (1827), Ecaterina, fiica lui Ivan Gheorghe cu soţia Elena (1834), Alexandra, fiica Elenei de la primul bărbat (1831).

Stoica Ştefan a lui Gheorghe, soţ (1785), Maria, soţie (1800), Gheorghe, fiu (1817), Sava, fiul Mariei de la primul bărbat (1818), Nicolai, fiul Mariei de la primul bărbat (1826), Domnica, fiica lor (1834).

Sbregun Piotr a lui Ion, soţ (1779), Maria, soţie (1794).

Seacher Ivan a lui Gheorghe (1817), Ioana, mama lui (1775), Parascovia, nepoată (1828).

Şmalena (Şmalenii, în catagrafie) Vasile a lui Petru, soţ (1806), Xenia, soţie (1816), Ivan, fiu (1834),

Vasilisa, fiică (1832), Ana, soră (1815), Ştefan, fratele lui Vasile Petru (1820).

Şacov Iachim a lui Vasile (1800), Varvara, fiică (1834).

Tumbu Ioan a lui Alexandru, soţ (1784), Evdochia, soţie (1802), Vasile, fiu (1820), Gheorghe, fiu (1828), Ana, fiică (1823).

Ticalos Alexandru a lui Vasile, soţ (1750), Evdochia, soţia lui Alexandru (1765), Cozma, fiu (1805), Maria, soţia lui Cozma (1815),

Ticalos Vasile a lui Alexandru, soţ (1799), Parascovia, soţia lui Alexandru (1810), Sava, nepotul lui Vasile (1800).

Tiotii Dimitrii a lui Ivan (1815), Maria, mama lui (1789), Ivan, frate (1819), Ecaterina, soră (1820), Varvara, soră (1822), Maria, soră (1827).

Tur Onofrii a lui Procopii, soţ (1785), Maria, soţie (1790), Fiodor, fiu (1826), Miron, fiu (1831), Pentelei, fiu (1834), Dimitrii, fiu (1828), Paraschiva, fiică (1824), Elena, fiică (1820).

Tigu (Tihu) Lupu a lui Avxentii, soţ (1779), Maria, soţie (1800).

Tocila Fiodor a lui Evstratii, soţ (1790), Ana, soţie (1805), Anatolii, fiu adoptiv (1827), Alexandra Ion, nepoată (1822).

Tocila Ivan a lui Ivan, soţ (1775), Ioana, soţie (1785), Maxim, fiu (1820), Ecaterina, fiică (1817).

Tocila Gheorghii a lui Evstratii, soţ (1805), Ecalerina, soţie (1815), Domnica, fiică (1833).

Tuchilatu Ivan a lui Alexandru, soţ (1795), Maria, soţie (1800).

Tocila Gheorghii a lui Vasile (1810), Alexandra, mama lui (1789), Pavel, frate (1822), Ecaterina, soră (1820).

Turin Gheorghii a lui Procopii, soţ (1806), Maria, soţie (1814), Nichifor, fiu (1833).

Ţurcan Ioan a lui Simion, soţ (1775), Vasilisa, soţie (1795), Vasile, fiu (1816), Fiodor, fiu (1817), Gheorghe, fiu (1820), Ana, fiică (1821), Ecaterina, fiică (1825), Parascovia, fiică (1827).

Ţurcan Petru a lui Simion, soţ (1799), Maria, soţie (1809), Vasile, fiu (1826), Grigore, fiu (1829).

Ursu Gheorghii a lui Pantelei, soţ (1755), Evdochia, soţie (1785), Ana, fiică (1821).

Ursu Ivan a lui Gheorghii, soţ (1815), Evdochia, soţie (1819), Domnica, fiică (1833).

Ursu Cozma a lui Gheorghe, soţ (1805), Ecaterina, soţie (1815), Ana, fiică (1833).

Usatii Ivan a lui Ilie (1807), Maria, mama (1785), Mihail, frate (1823), Alexandru, frate (1825), Evdochia, soră (1817), Sofia, soră (1819).

Ursu Gavril a lui Sandul, soţ (1785), Ana, soţie (1805), Ecaterina, fiică (1827).

Ursu Eftim a lui Iacob, soţ (1789), Evdochia, soţie (1816), Gheorghe, fiu (1834).

Ursulev Iacob a lui Toader, soţ (1805), Elena, soţie (1808).

Ursu Maxim a lui Iacob, soţ (1780), Parascovia, soţie (1790), Ivan, fiu (1820), Vasilii, fiu (1823), Gheorghe, fiu (1825), Sava, fiu (1827), Efim, fiu (1829), Ştefan, fiu (1831), Alexandru, fiu (1833).

Ursu Andrei a lui Iacob, soţ (1793), Elena, soţie (1800), Ivan, fiu (1833), Alexandra, fiică (1830).

Ursatev Ştefan a lui Fiodor, soţ (1790), Maria, soţie (1800), Anastasia, fiică (1830), Maria, fiică (1834).

Ungurari Ecaterina (1817).

Vornices (Vornicescu) Gheorghe a lui Ivan, soţ (1800), Irina, soţie (1808), Ion, fiu (1820).

Vorona Alexei a lui Dmitrii, soţ (1800), Anastasia, soţie (1810), Domnica, fiică (1827), Agripina, fiică (1829).

Vornices (Vornicescu) Vasilii a lui Ion (1831), Agafia, mama lui (1800), Alexandra, soră (1821), Maria, soră (1827).

Vizitiu Ioan a lui Ioan, soţ (1790), Ana, soţie (1800), Maftei, fiu (1820), Gheorghe, fiu (1825), Maria, fiică (1828), Parascovia, fiică (1834).

Vertedi Nicolai a lui Alexei, soţ (1795), Ana, soţie (1805), Ecaterina, fiică (1822). Elena, fiică (1828), Maria, fiică (1830), Parascovia, fiică (1834)[2527].

1858, decembrie 30: „Un alt recensământ înregistrează deja 264 de gospodării cu 1.279 de locuitori. Predomină numele de familie Cazacu, Ciobanu, Cojocaru, Cuflic, Gutium, Moroşanu, Rusnac, Rusu, Vieru ş. a.”[2528]. Este vorba, de fapt, de o nouă continuare de condică bisericească, folosită drept recensământ:

Achilina Mihail „a lui“ Ivan (1826), Parascovia, mama lui, Efimia, soţie, Maria, fiică.

Achelina Valentin „a lui“ Eftei, Evdochia, mamă.

Achelina Semion „a lui“ Ivan (1817), Xenia, soţie (1824), Dmitrii, fecior (1845), Nicolai, fecior (1848),

---

2527 Gajos, Vasile, *Cotiujeni (istoria, economia, cultura)*, Chişinău 1995, pp. 262-282

2528 Ladaniuc, Victor, *Localităţile Republicii Moldova*, Chişinău (?), pp. 150, 151

Isidor, fecior (1852), Ivan, fecior (1855), Marfa, fiică (1856).

Achilina Vasile „a lui“ Constantin (1832).

Achelina Domenti „a lui“ Constantin (1836).

Achelina Constantin „a lui“ Pavel (1792), Ivan, fecior (1833), Gheorghe, fecior (1830).

Achelina Gheorghe „a lui“ Efteni (1813), Maria, soţie (1823), Eremii, fecior (1847), Maria, fiică (1842), Agafia, fiică (1848), Achelina, fiică (1851).

Achelina Gheorghe „a lui“ Moisei (1810), Ivan, fecior (1842), Semion, fecior (1844), Dimitrii, fecior (1851).

Bîrsan Fiodor „a lui“ Ivan, s-a pierdut fără ştire în 1855, Ecaterina, a doua soţie (1843), Vasile, fecior (1824), Ecaterina, fiică (1834), Irina, fiică (1843), Domnica, fiică (1857).

Bandalac Dmitrii „a lui” Chiriac, soţ (1784), Evdochia, soţie (1805), Ivan, fecior (1828), Parascovia, soţia lui Ivan (1831), Gheorghe, fiul lui Ivan (1857), Maria, fiica lui Dmitri (1820), Ana, fiică (1852), Axenia, fiică (1855).

Balan Vasile „a lui” Iacov, soţ (1805), Tatiana, soţie (1803).

Balan Ivan „a lui” Vasile, soţ (1827), Domnica[2529], soţie (1833), Mihail, fecior (1853), Nicolai, fecior (1855), Alexandru, fecior (1857).

Bejenari Nicolai „a lui” Pantilei, soţ (1825), Ecaterina[2530], a doua soţie (1828), Ivan, fecior de la prima soţie (1853), Cuzima, fecior de la a doua soţie (1855), Irina, fiică (1856), Maria, fiică adoptivă (1847).

[2529] Fata lui **Ciobotari** Vasele a lui Vasilii (1742).

[2530] Fata lui **Cojocari** Fiodor a lui Vasile (1800).

Bejenari Alexandru „a lui” Pentelei, soţ (1820), Elena[2531], soţie (1824), Vîrvara, fiică (1847).

Banari Ivan „a lui” Ştefan, soţ, a decedat în 1853, Ioana, soţie (1819), Afanasii, nepot (1837).

Banari Maxim „a lui” Ivan, a decedat în 1852.

Botnari Nicolai „a lui” Petru, a decedat în 1855, Gavril, fecior de la prima soţie, a decedat în 1854, Andrei, fecior (1841), Tatiana, fiică (1842), Trifan, fecior de la a doua soţie (1837), Elena, soţia lui Trifan (1837), Axenia, fiică (1857).

Botnari Vasile „a lui” Nicolai, soţ (1825), Parascovia[2532], soţie (1827), Maxim, fecior, a decedat în 1850, Maria, fiică (1846), Elena, fiică (1853), Ecaterina, fiică (1854), Eudochia, fiică (1856).

Babuţa Nicolai „a lui” Ivan, soţ (1837), Ana[2533], soţie (1838).

Bobu Gheorghe „a lui” Fiodor, soţ, a decedat în 1853, Teodora, soţie (1831), Gavril, fecior (1821), Anastasia, fiică (1851), Terentii, (1851), Eremia, Gavril (1856) şi Trofim (1857), feciorii lui Gavril.

Bobu Ivan „a lui” Gheorghe, a decedat în 1856.

Bobu Panainti „a lui” Gheorghe, soţ (1822), Gavril, fiu de la prima soţie (1852), Stepanida, a doua soţie (1835), Isidor, fiu (1856).

Bîgra Piotr „a lui” Alexei, soţ (1800), Maria, soţie (1810), Ivan, fiu, a decedat în 1856, Nichifor, fiu (1837), Fiodor, fiu (1838), Parascovia, fiică (1841), Elena, fiică (1844), Irina, fiică (1847).

[2531] Fata lui **Perju** Nichita a lui Gavril (1785).

[2532] Fata lui **Bandalac** Dumitru a lui Chirian (1784).

[2533] Fata lui **Ceacir** Toader a lui Gheorghe (1800).

Burlaca Vasilii „a lui” Iacov, soţ (1817), Maria, soţie (1838), Sofronii, fiu (1854), Eftenii, fiu (1854), Parascovia, fiică (1855), Elena, fiică (1856), Irina, fiică (1857).

Basarab Ştefan „a lui” Ilia, soţ (1827), Parascovia[2534], soţie (1831), Iacob, fiu (1852), Vîrvara, fiică (1854).

Basarab Ivan „a lui” Ilia, soţ (1830), Ana[2535], soţie (1833), Parascovia, fiică (1857).

Breazu Gheorghe „a lui” Grigore, soţ (1808), Parascovia, soţia lui Gheorghe (1816), Mihail, fiu (1835), Ioana, soţia lui Mihail (1833), Nichita, feciorul lui Mihail (1855), Lidia, fiică (1854), Bronia, fiică adoptivă (1842).

Babuţa Sava „a lui” Florov, născut în 1795.

Banari Ioan „a lui” Fiodor, soţ (1818), Ana Procopovna, soţie (1826), Luchin, fiu (1858).

Banari Vasile „a lui” Fiodor, soţ (1820), Alexandra, soţie (1822).

Banari Mihail „a lui” Gheorghe, unchiul lui Vasile (1785), Maria[2536], soţie (1800).

Barbacari Ion „a lui” Vasite, soţ, a decedat în 1853, Feodosia, fiica lui Ion (1838), Vasile, fiul lui (1832) Anastasia, soţia lui Vasile ((1834), Alexei, fiul lui Vasile (1857).

Banu Alexei „a lui” Pantelei, soţ (1780), Maria, soţie (1800), Gheorghe, fiu (1819).

Banu Piotr „a lui” Alexei, soţ (1829), Domnica, soţie (1830).

[2534] Fata lui **Lungul** (Lungu) Ion a lui Anatii (1795).
[2535] Fata lui **Ceacir** Toader a lui Gheorghe (1800).
[2536] Fata lui **Cocîrla** Nichifor a lui Grigore (1750).

Banu Vasile „a lui” Alexei, soţ (1820), Ioana, soţie (1820), Efrosinia, fiică (1838), Pelaghia, fiică (1840), Anastasia, fiică (1844).

Balan Gheorghii „a lui” Timofei, soţ (1816), Maria[2537], soţie (1828), Simion, fecior din prima căsnicie (1839), Fiodor, fecior (1841) Silivestru, fecior (1844), Ion, fecior (1849), Vasile, fecior (1853), Efrosenia, fiică (1849).

Balan Ivan „a lui” Iacob, soţ (1795), Maria[2538], soţie (1819), Agapii, fecior (1832), Sidor, fecior (1837), Irina, fiică (1854).

Borodachi Mihail „a lui” Ostafi, a decedat în 1853, Axentii, fecior (1843), Simion, fecior (1845), Gheorghii, fecior (1849), Caterina, fiică (1846).

Burlacu Fiodor „a lui” Iacov, tată (1830), Anatol, fecior (1853), Vasile, fecior (1857).

Baran Vasile „a lui” Teodor, născut în 1778.

Burlacu Moisei „a lui” Filip, soţ (1829, Maria, soţie (1837), Panteleimon, fecior (1853), Ivan, fecior (1856), Stifan, fecior (1858).

Balan Cuzma „a lui” Ivan, tată, fără anul naşterii, Alexandr, fecior (1857), Xenia, fiică (1837).

Borta Vasile „a lui” Ivan, născut în 1789.

Burlacu Gheorghe „a lui” Foca, soţ (1804), Maria[2539], soţie (1823), Ecaterina, fiica de la prima soţie (1843), Ecaterina, fiică nelegitimă (1844).

Borin Gavril „a lui” Vasile, soţ (1803), Maria[2540], soţie (1820), Terentii, fecior (1846), Mihail, fecior (1858), Dimitrii, nepot (1845), Trosia, fiică (1846).

[2537] Fata lui **Roşca** Simion a lui Grigorii (1800)
[2538] Fata lui **Bortă** Vasilii a lui Ion (1789)
[2539] Fata lui **Ciobanu** Vasile a lui Nichifor (1785).

Borin Ivan „a lui” Vasile, născut în 1809.

Borin Andrei „a lui” Dmitrii, soţ (1817), Domnica[2541], soţie (1821), Grigore, fecior (1841), Ivan, fecior (1851), Varvara, fiică (1843), Maria, fiică (1848), Agafia, fiică (1857).

Botnari Matfei „a lui” Pantelei, soţ (1828), Ecateriana[2542], soţie (1833), Maxim, fecior (1857).

Banari Vasile „a lui” Fiodor, soţ (1831), Domnica, soţie (1835), Ivan, fecior (1854).

Banari Mihail „a lui” Fiodor, soţ (1831), Pelaghia, soţie (1837), Mihail, fecior (1858).

Botezatu Manole „a lui” Dimitrii, soţ (1827), Maria[2543], soţie (1834), Ana, fiică (1854), Dmitrii, fecior (1852), Trofim, fecior (1856).

iban Semion „a lui” Ivan, soţ (1813), Domnica[2544], soţie (1820), Maşa, mama lui Semion (1785).

Capaţina Ivan „a lui” Anton, soţ (1815), Anastasia, soţie (1823), Palantion, fecior (1849), Dmitrii, fecior (1852), Vasile, fecior (1855), Maria, fiică (1844), Agafia, fiică (1847).

Capaţina Pavel „a lui” Alexei, a decedat în 1851.

Capaţina Luca „a lui” Pavel, soţ (1823, Eudochia, soţie (1823) Vasile, fecior (1848), Mihail, fecior (1855), Pelaghia, fiică (1852).

[2540] Fata lui **Bandalac** Dumitru a lui Chirian (1784).

[2541] Fata lui **Gaşcul** Parascovia a lui Semion (1795).

[2542] Fata lui **Achimii** Ion a lui Fiodor (1795).

[2543] Fata lui **Druţă** Prodopie a lui Grigore (1797).

[2544] Fata lui **Druţă** Vasilii a lui Calistrat (1785).

Cocîrla Nicolai „a lui” Fiodor, soţ (1805), Maria, soţie (1808), Evdochia, fiică (fără anul naşterii); Gascu Smaranda „a lui” Petru, primită în ogradă (1808).

Cazac Ivan „a lui” Vasile, soţ (1817), Maria[2545], soţie (1817), Tatiana, fiică (1843), Alexandra, fiică (1848).

Cazac Fiodor „a lui” Vasile, soţ (1825), Ecaterina, soţie (1818), Mihail, fecior (1848), Alexandru, fecior (1853), Nicolai, fecior (1856), Parascovia, fiică (1851), Domnica, fiică (1857).

Cojucaru Nicolai „a lui” Procofii, soţ (1807), Maria, a doua soţie (1803), Constantin, fecior de la prima soţie (1829), Iustina, fiică de la prima soţie (1828), Pelaghia, soţia lui Constantin (1837), Elena, fiică (1857).

Cojocari Gheorghe „a lui” Procofii, soţ (1815), Ecaterina, soţie (1818), Cozma, fecior (1847), Ştefan, fecior (1854), Carp, nepot (1846), Ecaterina, fiică (1852), Agafia, cumnată (1816), Agafia, fiica cumnatei (1842).

Cojucari Dmitrii „a lui” Procopii, a decedat în 1851, Carp, feciorul lui Dmitrii (1846), a fost înfiat de unchiul său, Gheorghe.

Cojohari Ivan „a lui”Vasile, soţ (1817), Vîrvara, soţie (1821).

Cojuhari Nicolai „a lui” Constantin a decedat în 1854, Ana, soţie (1805), Ivan, fiu (1826), Cristina, soţia lui Ivan (1836) Nicolai, fiul lui Ivan (1857), Parascovia, fiică (1854), Maria, soră (1839), Anastasia, fiica nelegitimă a Mariei (1857).

Cojuhari Vasile „a lui” Petru, soţ (1823), Efrosina, soţie (1824), Grigorii, fecior (1849), Ivan,

[2545] Fata lui **Rusu** Onofrei a lui Vasile; el e şi Moroşan (1785)

fecior (1857), Pelaghia, fiică (1845), Efimia, fiică (1847), Achilina, fiică (1852), Anastasia, fiică (1854).

Cojocari Vasile „a lui” Gheorghe, soţ (1817), Elena[2546], soţie (1823), Chirina, fiică (1848), Anastasia, fiică (1854).

Cuflic Ivan „a lui” Procopii, tată (1813), Vasile, frate (1809), Maria, soră (1826).

Cuvlic Fiodor „a lui” Vasile a decedat în 1853, Mihail, fecior, a decedat în 1852.

Ciacîr Vasile „a lui” Gheorghe, soţ (1804), Parascovia, soţie (1815), Maria, fiică (1840).

Corpaci Lionia „a lui” Nicolai, soţ (1810), Maria, soţie (1812), Iachim, fecior (1841).

Ciacîr Fiodor „a lui” Gheorghe, soţ (1800), Maria, a doua soţie (1808), Ivan, fecior de la prima soţie (1836), Vasile, fecior de la prima soţie (1844), Ştefan, fiu vitreg (1842), Anica, fiică vitregă (1839).

Cocîrlă Zaharia „a lui” Vasile, soţ (1809), Maria[2547], soţie (1815).

Cocîrlă Gheorghe „a lui” Vasile, soţ (1817), Varvara, soţie (1831), Serghei, fecior de la prima soţie (1857), Dimitrii, fecior de la a doua soţie, Visarion, fecior de la a doua soţie (1859), Ioana, fiică (1852), Maria, fiică (1854).

Cozac Chiril „a lui” Ivan, soţ (1808), Maria, soţie (1815), Ivan, fecior (1842), Petru, fecior (1853).

Cozac Nichita „a lui” Ivan a decedat în 1856.

Cozac Gavril „a lui” Nichita, soţ (1820), Maria, soţie (1829), Anton, fecior (1854), Marfa, fiică (1857).

[2546] Fata lui **Cocîrla** Nicolai a lui Fiodor (1815)

[2547] Fata lui **Morariţa** Irina a lui Vasile (1795).

Cuflic Vasile „a lui” Ilie, soţ (1807), Alena, soţie (1817), Grigore, fecior de la prima soţie (1836), Fteofan, fecior de la prima soţie (1839), Constantin, fecior de la a doua soţie (1852), Ştefan, fecior de la a doua soţie (1854), Maria, fiică de la prima soţie (1846), Maria, fecior de la a doua soţie (1857), Pelaghia, fiică vitregă (1842).

Cuflic Fiodor „a lui” Ilie, soţ (1807), Maria, soţie (1822), Mihail, fecior (1844), Foma, fecior (1852), Anton, fecior (1856), Olga, fiică (1847).

Ciban Mihail „a lui” Fiodor a decedat în 1853, Constantin, fecior (1822) Agafia, soţia lui Constantin (1820), Panteleimon, feciorul lui Constantin, a decedat în 1852, Gheorghe, feciorul lui Constantin (1853).

Ciban Vasile „a lui” Mihail, soţ (1818), Maria, soţie (1829), Zanfira, fiică (1855).

Criţac Vasile „a lui” Alexei, soţ (1795), Evdochia, soţie (1805), Ivan, fecior (1833), Todor, fecior (1838), Evdochia, fiică (1825), Fiodor, fiu nelegitim al fiicei (1852).

Criţac Gheorghe „a lui” Vasile, soţ (1829), Maria, soţie (1832), Teodor, fecior (1855), Ecaterina, fiică (1856).

Cozac Ostafie „a lui” Ivan, tată (1785), Gheorghe, fiul vitreg (1828), Zamfira, a doua soţie a lui Gheorghe (1836), Toma, fiul lui Gheorghe de la prima soţie (1852), Ivan, fiul lui Gheorghe de la prima soţie (1855), Evdochia, fiică vitregă (1855).

Cibanu Alexandru Gavril, soţ (1818), Parascovia, soţie (1833), Eudor, fecior (1854), Gheorghe, fecior (1857), Maria, fiică (1852).

Cibanu Vasile „a lui” Gavril, soţ (1823), Domnica, soţie (1826), Dmitrii, fecior (1845), Simion,

fecior, a decedat (1951), Ivan, fecior (1854), Gheorghe, fecior (1857), Matrona, fiică (1851).

Corpaci Eftenii „a lui” Nicolae, soţ (1813), Ioana. Soţie (1831), Maxim, fecior (1852), Grigore, fecior (1858), Lidia, fiică (1855), Parascovia, soră (1826).

Claniar-Corpaci Gheorghe, soţ (1834), Liunea, soţie (1826).

Cocîrlă Nichifor „a lui” Gheorghe, nu-i înregistrat, **Ursu** Gheorghe, nepot, a decedat în 1858, Grigore, fecior (1854), Mihail, fecior (1856).

Cojocaru Ivan „a lui” Vasile, soţ (1823), Ecaterina, soţie (1816), Condrati, fecior (1838), Vasile, fecior (1843), Nicolai, fecior (1849).

Cojocari Alexandru „a lui” Vasile”, soţ (1817), Ecaterina, soţie (1826), Maxim, fecior (1839), Ivan, fecior (1841), Manole, fecior (1844), Grigore, fecior (1846), Dmitrii, fecior (1853), Maria, fiică (1854).

Cojocaru Fiodor „a lui” Vasile, tată (1800), Ivan, fecior (1836).

Cojocaru Nichifor „a lui” Fiodor, tată (1829), Ivan, fecior (1856).

Cojocaru Gheorghe „a lui” Fiodor, tată (1830), Andrei, fecior (1858).

Ciobotaru Fiodor „a lui” Mihail, fără alte date (1802).

Ciobanaş Nichita „a lui” Mihail, tată (1785), Sava, fecior (1817), Ana, soţia lui Sava (1814), Nichifor, fiul lui Sava (1846), Ivan fiul lui Sava (1849), Dmitrii, fiul lui Sava (1853).

Ciobanaş Serghei „a lui” Nicolai, soţ (1814), Elena, soţie (1816), Dmitrii, fecior (1841), Ivan, fecior (1846), Manole, fecior (1852), Maria, fiică (1843).

Ciobanaş Grigore „a lui” Andrei, soţ (1829), Maria, soţie (1827), Ivan, fecior (1849), Vasile, fecior (1856), Semion, fecior (1858).

Ciobanaş Condrati „a lui” Andrei, soţ (1815), Maria, a doua soţie (1835), Fiodor, fecior de la prima soţie (1843), Axintii, fecior de la prima soţie (1845), Ivan, fecior de la prima soţie (1847), Cuzma, fecior de la prima soţie (1849), Andrii, fiică de la prima soţie (1853), Maria, fecior de la prima soţie (1848), Eudochia, fiică de la a doua soţie (1858).

Ciobanaş Vasile „a lui” Andrei, soţ (1825), Sofia, soţie (1828), Timofei, fecior (1848), Ivan, fecior (1855), Nicolai, fecior (1858).

Ciobanaş Sava „a lui” Andrei, soţ (1820), Ioana, soţie (1824).

Cuflic Gheorghe „a lui” Ivan, fiu (1834), mama, nenumită (1818, David, frate (1836), Chirică, frate (1838).

Cuflic Vasile „a lui” Ivan, soţ (1832), Maria, soţie (1829), Afanasii, fecior (1852), Isai, fecior (1858).

Cebotari Ivan „a lui” Grigore (1789).

Cuflic Nicolai „a lui” Vasile, soţ (1811), Agafia, soţie (1825), Fiodor, fecior (1842), Ioana, fiică (1846), Vasilina, fiică (1851).

Cocîrlă Piotr „a lui” Nichifor, tată (1799), Onufrei, fecior (1850), Irina, fiică (1844), Xenia, fiică (1846), Elizaveta, fiică (1852).

Capaţînă Migdafon „a lui” Ivan, soţ (1828), Domnica, soţie (1828), Maria, fiică (1854).

Capaţînă Dmitrii „a lui” Ivan, soţ, fără anul naşterii, Parascovia, soţie (1828), Lidia, fiică (1857),

Ecaterina, fiică (1832), Chirică, fiu nelegitim al Ecaterinei (1857).

Costev Gheorghe „a lui” Beit, soţ (1828), Ecaterina, soţie (1832), Andrei, fecior (1855), Maria, fiică (1858).

Ciacîr Ivan „a lui” Gheorghe, soţ (1828), Ecaterina, soţie (1820), Evtodii, fecior (1844), Mihail, fecior (1847), Parascovia, fiică (1851), Maria, fiică (1853), Irina, fiică (1857).

Corpaci Vasile „a lui” Nicolae (1825).

Capaţina Nicolai „a lui” Pavel (1826).

Cojocaru Piotr „a lui” Constantin (1800).

Cojocaru Ivan, născut nelegitim (1833).

Cojocaru Gheorghe „a lui” Vasile (1810).

Cojocaru Trifan, născut nelegitim (1857).

Cocîrla Grigorii „a lui”Gheorghe (1829).

Chioştec Ivan „a lui” Ştefan (1807).

Dulebca Vasile „a lui” Ivan, soţ (1800), Parascovia, soţie (1805), Ivan, fiu (1843), Ana fiică (1839).

Dulevca Ilie „a lui” Vasile, soţ (1824), Axenia, soţie (1836), Gavril, fecior (1853), Andronic, fecior (1855).

Druţă Vasile „a lui” Calistrat, a decedat în 1850, Simion, fecior (1826), Eudochia, soţia lui Simion (1797), Dionisii, fiul lui Simion (1857), Evghenia, a doua soţie a lui Simion (1835).

Drapca Maxim „a lui” Vasile (1834).

Frişcu Ivan „a lui” Pentelei, soţ (1815), Elena, soţie (1817), Mihail, fecior (1846), Anastasia, fiică (1851), Ecaterina, soră (1813).

Frişcu Fiodor „a lui” Pentelei a decdat în 1855.

Formuzachi Grigore „a lui” Simion, soţ ((1805), Maria, soţie (1803), Iustin, fecior (1847).

Frişcu Vasile „a lui” Pantelimon (Pentelei, notat de alt preot – n. n.), soţ (1811), Maria, soţie (1819), Pavel, fecior (1840), Erofei, fecior (1843), Anton, fecior decedat în 1851, născut în 1846, Simion, fecior (1851), Ivan, fecior (1854).

Fodolici Ionachii „a lui” Alexandr (1836).

Gutium Iordache „a lui” Vasile, decedat în 1854.

Gutium Axentii „a lui” Iordachi, soţ (1828), Parascovia, soţie (1836), Gherasim, fecior (1852), Fiodor, fecior (1854), Nicolae, fecior (1854).

Gutium Fiodor „a lui” Vasile, soţ (1795), Maria, soţie (1808), Mihail, fecior (1834), Maftei, fecior (1836), Domnica, fiică (1841), Alexei „a lui” Iordache, nepot (1842).

Gutium Vasile „a lui” Fiodor, soţ (1825), Ioana, soţie (1827), Anton, fecior (1854), Parascovia, mătuşă (1810).

Gutium Haralampie „a lui” Fiodor, soţ (1828), Irina, soţie (1836), Ion, fecior (1856).

Gutium Fiodor „a lui” Cozma, tată (1831), Ecaterina, fiică (1857).

Gaşcu Fiodor „a lui” Simion, decedat în 1856.

Groşciuc Ivan „a lui” Ignat, decedat în 1851, Fiodor şi Dumitru, feciori, înregistraţi acum, în 1856.

Groşciuc Grigorii „a lui” Ignat (deci fratele celor de mai sus – n. n.), soţ (1807), Varvara, a doua soţie (1813), Fiodor, nepot (1845), Dumitru, nepot (1813), Fevronia, fiică de la prima soţie (1838), Ana, cumnată.

Grosu Simion „a lui” Vasile, tată (1797), Andrei, fecior (1834), Ticălosu Maria „a lui” Andrei, primită la curte (1800).

Grosu Todor „a lui” Simion, soţ (1831), Agrepina, soţie (1836), Grigorii, fecior (1857).

Gaşcu Ivan „a lui” Nechifor, soţ (1800), Irina, soţie (1815), Mihail, fiu (1836).

Ganu Todor „a lui” Ivan, soţ (1814), Varvara, soţie (1823).

Golodnîi Ivan „a lui” Ivan, soţ (1800), Evdochia, soţie (1807).

Gaidei Ignat „a lui” Fiodor, decedat în 1851, născut în anul 1800.

Grosu Pavel „a lui” Vasile, soţ (1812), Maria, soţie (1814).

Ganu Dimitrii „a lui” Ivan, soţ (1819), Irina, soţie (1823), Grigorii, fiu (1846), Maria, fiică (1844), Doina, fiică (1848), Elisabeta, fiică (1851), Xenia, fiică (1854), Sosiubea, fiică (1857).

Gaşcu Nicolai „a lui” Mihai, soţ (1814), Agrepina, soţie (1829), Todor, fiu (1854), Mihail, fiu nelegitim (1849), Ursu Maria, primită la curte (1820).

Gaidei Climenti „a lui” Andrei, soţ (1820), Ana, soţie (1820), Maria, fiică (1834), Parascovia, fiică (1835).

Gorobnţ[2548] Alexandr „a lui” Gheorghe, soţ (1820), Elena, soţie (1822), Gheorghe, fiu (1853), Vasile, fiu (1855), Maria, fiică (1847), Irina, fiică (1857).

[2548] Notat greşit, în catagrafie, în loc de „Gorobeţ”, după cum rezultă din filiaţiile care urmează; probabil că preotul a vrut să scrie „Gorobiţ” – n. n.

Gorobeţ Ivan „a lui” Gheorghe, soţ (1823), Maria, a doua soţie (1836), Alexandru, fecior de la prima soţie (1846), Andrei, fecior de la prima soţie (1852).

Gorobeţ Ştefan „a lui Gheorghe”, soţ (1828), Varvara, soţie (1838), Parascovia, fiică (1856).

Gherghelegiu Vasile „a lui” Aftenii (el e şi Lungu[2549]), tată (1831), Gheorghe, fiu (1856) Feodosia, soţia lui Gheorghe (1853), Maria, fiica lui Vasile, sora lui Gheorghe (1854).

Gherghelegiu (Lungu) Onifrii „a lui” Aftenii, soţ (1831), Ecaterina, soţie (1832), Simion, fiu (1852), Fiodor, fiu (1854), Elena, fiică (1856), Maria, fiică (1857).

Ganu Gheorghe „a lui” Ivan. Soţ (1825), Fiodora, soţie (1830), Domnica, fiică (1857), Gurmuzache Maria, soră (1833).

Ghertopan[2550] Evghenii „a lui” Ivan, soţ (1825), Maria, soţie (1831), Varvara, fiică (1857).

Gaşcu (Bîrsoi) Stepan „a lui” Simion (1805).

Grosu Fiodor „a lui” Constantin, fugar, întors în 1857 (1830).

Iordache Doroftei „a lui” Vasile, decedat în 1851.

Iordache Gheorghe „a lui” Doroftei, soţ (1820), Vasilisa, soţie (1824), Nicolai, fiu (1857), Zinovia, fiică (1851), Efrosenia, soră (1841).

Isacov Iachim „a lui” Vasile Mariuţoi, soţ (1800), Maria, soţie (1825), Ganu Dumitru „a lui” Ion, primit la curte (1825).

[2549] Descendent din „Lungu, herghelegiu” din recensământul de la 1700, al lui Rumeanţev – n. n.

[2550] Hârtopan, prin ascendenţă

Jumolenîi Vasile „a lui” Petru, soţ (1806), Axenia, soţie (1816), Alexandru, fiu decedat (1853).

Jumalenîi Ivan „a lui” Vasile, soţ (1834), Anastasia, soţie (1838).

Lungu Mihai „a lui” andrei, soţ (1817), Efimia, a doua soţie (1820), Ivan, fiu de la prima soţie (1843), Sidor, fiu de la a doua soţie (1852), Simion, fiu de la a doua soţie (1854), Elena, fiică de la prima soţie (1842), Maria, fiică de la a doua soţie (1842), Xenia, fiică de la a doua soţie (1846), Agrepina, fiică de la a doua soţie (1856).

Lungu Lazăr „a lui” Andrei, decedat în 1858.

Lungu Ivan „a lui” Andrei, soţ (1810), Maria, soţie (1824), Alexandru, fiu (1849), Florin, fiu (1857), Ecaterina, fiică (1847), Agafia, fiică (1855).

Lungu Dimitrii „a lui” Andrei, soţ (1811), Ecaterina, soţie (1817), Procopie, fiu (1837), Ivan, fiu (1841), Matei, fiu (1843), Toma, fiu (1849), Agafia, fiică (1854), Evdochia, nepoată (1846).

Lupuşneac Ivan „a lui” Nicolae, soţ (1805), Ioana, soţie (1807), Gheorghe, fiu (1826), Maria, soţia lui Gheorghe (1833), Irina, fiică (1852), Ana, fiică (1855).

Lungu Vasile „a lui” Andrei, decedat în 1850.

Lupuşneac Fiodor „a lui” Nicolae, soţ (1805), Maria[2551], soţie (1815), Florin, primit la curte (1799), Anastasia, educatoare (1843).

Lungu Sava „a lui” Ivan, soţ (1820), Parascovia[2552], soţie (1823), Ivan, fiu (1854), Fiodor (1857), Agafia, fiică (1846).

[2551] Fata lui **Morariţa** Irina a lui Vasile (1795).

[2552] Fata lui **Cojocari** Vasile a lui Constantin (1784).

Lungu Nicolae „a lui” Ananie, tată (1775), Fiodor, fiu (1825), Parascovia, soţia lui Fiodor (1810), Ivan, fiul lui Fiodor (1853), Irina, fiică (1857).

Lungu Ivan „a lui” Nicolae, tată (1819), Grigore, fiu (1840), Mihail, fiu (1841), Sava, fiu (1843), Gheorghe, fiu (1849), Ivan, fiu (1852), Vasile, fiu (1853), Nicolai, fiu (1856), Dimitrii, fiu (1857).

Lungu Sava „a lui” Nicolae, decedat în 1855, Parascovia[2553], soţie (1834), Mihail, fiu din prima căsătorie, decedat în 1856, Eftinii, fiu din prima căsătorie (1827), Eufrosenia, fiică (1853), Agrepina, fiică (1855).

Lungu Gheorghe „a lui” Sava, soţ (1819), Maria, soţie (1822), Nicolae, fiu (1841), Macarie, fiu (1849), Ivan, fiu (1853).

Lungu Panaite „a lui” Sava, soţ (1822), Ana, soţie (1826), Dimitrii, fiu (1852), Ivan, fiu (1856), Anisia, fiică (1849), Eustinia, fiică (1854).

Lungu Vasile „a lui” Sava, soţ (1824), Varvara[2554], soţie (1821), Ivan, fiu (1844), Fiodor, fiu (1851), Grigore, fiu (1854), Gheorghe, fiu (1856), Maria, fiică (1847), Ana, fiică (1852).

Lungu Vasilii „a lui” Ivan, fiu (1822), Maria, mama lui Vasilii (1805), Ana, soră (1827.

Lungul Gheorghe „a lui” Ivan, soţ (1825), Alexandra, soţie (1829), Vasile, fiu (1851), Dumitru, fiu (1853), Ivan, fiu (1854), Ecaterina, sora lui Gheorghe (1820), Parascovia, fiica Ecaterinei (1841), Elena, fiica Ecaterinei (1847), Feodosia, fiica Ecaterinei (1849), Maria, fiica Ecaterinei (1851).

Lungu Manolii „a lui” Nicolai, decedat în 1853.

2553 Fata lui **Vertedi** Nicolai a lui Alexei, soţ (1795).

2554 Fata lui **Rudenco** Ivan a lui Vasilii (1760).

Lungu Simion „a lui” Vasile, decedat în 1838.
Lungu Grigorii „a lui” Ivan, decedat în 1837.
Lungu Dimitrii „a lui” Ivan, decedat în 1830.
Moroşan Pavel „a lui” Stahov, soţ (1810), Efimia, a doua soţie (1820), Grigorii, fiu de la prima soţie (1834), Vasile, fiu de la prima soţie (1838).
Moroşan Ivan „a lui” Constantin, soţ (1816), Irina, soţie (1820), Nicolai, frate (1819), Trofim, fiu (1842), Ivan, fiu (1845), Alexandru, fiu (1847), Grigore, fiu (1851), Maria, fiică (1839).
Moroşan Gheorghe „a lui” Iordache, soţ (1821), Maria[2555], soţie (1830).
Moroşan Dimitrii „a lui” Iordache, soţ (1837), Parascovia[2556], soţie (1834), Hariton, fiu (1853), Meftodi, fiu (1857).
Moroşan Ivan „a lui” Iordache, soţ (1820), Domnica[2557], soţie (1827), Danil, fiu (1841), Ivan, fiu (1845), Lazăr, fiu (1854), Grigore, fiu (187), Feodosia, fiică (1847), Maria, fiică (1855).
Munteanu Eftimii „a lui” Ion, decedat în 1858.
Munteanu Vasilii „a lui” Ivan, soţ (1822), Elena[2558], soţie (1825).
Miron Andrei „a lui” Vasile, fiu (1839), Ana, mamă (1780), Gheorghe, frate (1844), Constantin, frate (1848), Ecaterina, soră (1846).
Muntean Vasile „a lui” Pascal, soţ (1805), Marfa, soţie (1810).

[2555] Fata lui **Vertedi** Nicolai a lui Alexei (1795).
[2556] Fata lui **Vizitiu** Ioan a lui Ioan (1790).
[2557] Fata lui **Vorona** Alexei a lui Dmitrii (1800).
[2558] Fata lui **Bandalac** Dumitru a lui Chirian (1784).

Muntean Cozma „a lui” Vasile, soţ (1833), Ecaterina, soţie (1840), Ivan, fiu (1857).

Mîndru Ivan „a lui” Ivan, soţ (1823), Maria[2559], soţie (1828), Pelaghia (fiică (1857).

Munteanu Cozma „a lui” Pascal, soţ (1815), Elisabeta, soţie (1819), Dimitrii, fiu (1841), Ivan, fiu (1846), Emanuil, fiu, decedat în 1858, Anastasia, fiică (1838), Irina, fiică (1848), Matroana, fiică (1854), Marina, fiică (1855), Maria, fiică (1857).

Mîndru Eftene „a lui” Ivan, soţ (1830), Maria, soţie (1831), Alexandru, fiu (1855).

Munteanu Ivan „a lui” Ivan, soţ (1809), Domnica, soţie (1819), Eudochia, fiică vitregă (1841).

Motea Vasilii „a lui” Ivan, soţ (1815), Zamfira, soţie (1822), Ivan, fiu (1853), Nicolai, fiu (1855), Iustina, fiică (1845), Maria, fiică (1852).

Moraru Dimitrii „a lui” Fiodor, soţ (1820), Domnica, soţie (1834), Hariton, fiu (1853), Simion, fiu (1855), Parascovia, fiică (1856), Tatiana, fiică (1857).

Mîndru Nichifor „a lui” Sava, născut în 1829, decedat în 1851, Mihail, fiu, născut în 1842, decedat în 1851, Ilie, născut în 1846, decedat în 1851[2560].

Mîndru Constantin „a lui” Nicolae, născut în 1827, decedat în 1858.

Mîndru Ivan „a lui” Nichita (Marcu), născut în 1775, decedat în 1855, Vasile, fiu (1828), Ecaterina[2561],

---

[2559] Fata lui **Roşca** Simion a lui Grigorii (1800).

[2560] Catagrafia bisericii din Cotiujeni nu menţionează în ce condiţii au murit tatăl şi cei doi feciораşi ai săi, în 1851; să fi fost în urma unui război?

[2561] Evdochia era născută Mîndru, fiind soră cu „cumnata lui Vasile”, Parascovia Mîndru, care locuia în aceeaşi curte.

soţia lui Vasile (1830), Nicolae, fiul lui Vasile (1851), Fiodor, fiul lui Vasile (1855), Hariton, fiul lui Vasile (1857), Ecaterina, fiică (1856), Parascovia Mîndru, cumnată (1830).

Marcu Todor „a lui” Nicolae, soţ (1799), Anastasia, soţie (1820), Panteleimon, fiu (1840), Anton, fiu (1847), Vasile, fiu (1849), Elena, fiică (1843), Ana, fiică (1854).

Moroşan (Ceban) Ivan „a lui” Andrei, soţ (1828), Elena, soţie (1831), Ivan, fiu (1856).

Mîndru Petru „a lui” Ivan, soţ (1823), Feodosia, soţie (1836), Varvara, fiică (1855).

Mîndru Ivan „a lui” Nicolae, soţ (1830), Maria[2562], soţie (1831), Anastasia, fiică (1855).

Moroşan Alexei „a lui” Sordoche (1829).

Mariuţoi (Botnari) Dimitrii „a lui” Ivan (1837).

Mirouţi Florin „a lui” Miron, înscris Nr. 70[2563].

Mirouţi Dimitrii „a lui” Florin, soţ (1825), Anastasia, soţie (1823), Gheorghe, fiu (1852), Maria, fiică (1849), Irina, fiică (1851).

Onciu Nicolai „a lui” Ivan, soţ (1810), Ioana, a doua soţie (1820), Ivan, fiu adoptiv (1828).

Oloeri Arsenii „a lui” Ivan, înscris la Nr. 64[2564].

[2562] Fata lui **Gaşcu** Fiodor a lui Semion (1802).

[2563] Numărul este al casei, ceea ce înseamnă că „baştina” lui Mirouţi se afla ceva mai sus de conacul boieresc, din care doar temelia se mai păstrează.

[2564] În catagrafia din 1835 sunt trecuţi, la acelaşi număr de casă, de lângă curtea boierească a serdarului Cozma, **Oloeru** (şi nu Oloeri, ca în 1858) Arsenii a lui Ion, soţ (1796), Maria, soţie (1805), Varvara, fiică (1823) şi **Oloinic** (Oleinic) Ivan a lui Petru (1755). Ivan sau Ion, fiul lui Petru, este trecut, cu anul naşterii 1755, în catagrafia bisericească şi cum Arsenii este fiul lui, lesne se poate stabili

Onciu Gheorghe „a lui” Ivan, scutelnic, a trecut cu traiul în Coteala (1817).

Pavaloi Dimitrii „a lui” Semion, soţ (1805), Sofia, soţie (1817), Nicolai, fiu decedat (1850), Fiodor, fiu (1851), Mihail, fiu (1855), Gheorghe, fiu (1857), Elisaveta, fiică (1842), Ecaterina, fiică (1845).

Pavaloi Ivan „a lui” Semion, soţ, fratele lui Dimitrii (1815), Ecaterina, soţie (1818), Ilie, fiu (1839), Mihail, fiu (1844), Nicolai, fiu decedat (1852).

Pavaloi Fiodor „a lui” Semion, soţ (1820), Ana, soţie (1825), Ivan, fiu (1842), Gheorghe, fiu decedat (1856), Stepan, fiu (1855), Nicolai, fiu (1857).

Palamari Alexandru „a lui” Andrei, soţ (1820), Maria[2565], soţie (1818), Ivan, fiu (1844), Grigore, fiu (1848), Domnica, fiică (1854).

Palamari Vasile „a lui” Andrei, soţ (1815), Elena, soţie (1818), Eudochia, fiică (1849), Ana, fiică (1850), Agrepina, fiică (1857).

Palamaru Petru „a lui” Eremei, soţ (1818), Nastasia, soţie (1824), Maxim, fiu (1842), Simion, fiu (1843), Andrei, fiu (1856), Irina, fiică (1847).

Palamari (Bogat) Andrei „a lui” Vasile (1810).

Rusu Ivan „a lui” Mihai (1826), Elena, mamă (1805), Fiodor, fiu (1856).

Rusu Fiodor „a lui” Mihai, soţ (1829), Xenia[2566], soţie (1824), Mihail, fiu (1848), Stepan, fiu (1854),

descendenţa neamului Oloieru, din 1720, încoace: Petru, Ion, Arsenii, Ion, Vasile, Ion, Vasile: Ion şi Petru, muzicienii de la „Rapsozii Botoşanilor” şi de la Ansamblul „Ciprian Porumbescu” din Suceava.

[2565] Fata lui **Rudenco** Ivan a lui Vasilii (1760).

[2566] Xenia, fata lui **Gaşcul** Parascovia a lui Semion (1795).

Gheorghe, fiu (1857), Elena, fiică (1851), Maria, mătuşă (1800).

Rusu Ivan „a lui" Onofrei, decedat în 1855, Parascovia[2567], soţie (1808), Fiodor, fiu (1840), Ana, fiică (1836), Agafia, fiică (1844).

Rusu Nicolai „a lui" Semion, soţ (1820), Parascovia[2568], soţie (1827), Ioana, nepoată (1850).

Rusu Filip „a lui" Simion, tată (1817), Ana[2569], a doua soţie (1833), Vasile, fiu de la prima soţie (1852), Anastasia, fiică de la prima soţie (1850), Maria, fiică de la a doua soţie (1857).

Rusu Stepan „a lui" Simion, soţ (1822), Evdochia[2570], soţie (1825), Ivan, fiu (1848), Petru, fiu (1854), Grigore, fiu (1857).

Rusnac Ivan „a lui" Marcu, soţ (1818), Elena[2571], soţie (1822), Vasile, fiu (1843), Nicolai, fiu (1849), Fiodor, fiu (1853), Gheorghe, fiu (1855), Grigore, fiu (1857), Evdochia, fiică (1841), Irina, fiică (1845).

Rusnac Nicolae „a lui" Marcu, soţ (1826), Irina, soţie (1828), Maria, fiică (1852), Anastasia, fiică (1855), Domnica, fiică (1857).

Rudenco Ivan „a lui" Andrei, decedat în 1858, Vasile, fiu (1828), Varvara, soţia lui Vasile ((1833), Chiril, fiul lui Ivan (1843).

Rudenco Nicolai „a lui" Ivan, soţ (1831), Maria, soţie (1838), Domnica, fiică (1854).

2567 Fata lui **Bandalac** Dumitru a lui Chirian (1784).
2568 Fata lui **Grosu** Simeon a lui Vasile (1797).
2569 Fata lui **Ursu** Cozma a lui Gheorghe (1805).
2570 Fata lui **Criţac** Vasile a lui Alexei (1790).
2571 Fata lui **Ganu** Pintilei a lui Alexei (1780).

Rudencu Stepan „a lui” Gheorghe, decedat în 1851, Nicolai, fiu (1819), Anastasia, soţia lui Nicolai ((1828), Alexandru, fiul lui Nicolai (1847), Leonte, fiul lui Nicolai (1854), Maria, fiică (1851), Feodosia, fiică (1857).

Rudenco Simion „a lui” Stepan, soţ (1810), Domnica, soţie (1819).

Rudenco Fiodor „a lui” Gheorghe, soţ (1790), Axenia, soţie (1805), Ilie, fiu (1836), Eudochia, cumnată (1815).

Rudenco Nichifor „a lui” Fiodor, soţ (1830), Maria, soţie (1833), Iosif, fiu (1853), Mihail, fiu (1853).

Revenco Dimitrii „a lui” Alexei, soţ, decedat în 1855, Maria, soţie (1814), Fiodor, fiu (1833), Elena, fiică (1834), Varfolomei, fiu nelegitim al Elenei (1852), Varvara, fiică nelegitimă (1856), Cavelii, nepot nelegitim (1844).

Revenco Vasilii „a lui” Dumitru, soţ (1826), Elena, soţie (1831), Trofim, fiu (1852), Eustafii (1855).

Rusnac Dimitrii „a lui” Ivan, soţ (1807), Ecaterina[2572], soţie (1817), Tudor, fiu (1839), Procopie, fiu (1849), Anastasia, fiică (1836), Elena, fiică (1841), Evdochia, fiică (1844), Nicolai, primit la curte (1805), Ecaterina, fiica lui Nicolai (1822).

Rusnac Mihail „a lui” Ivan, soţ (1811), Evdochia, soţie (1818), Simion, fiu (1840), Andrei, fiu (1843), Procopie, fiu decedat (1850).

Rusnac Ival „a lui” Ivan, soţ (1814), Ecaterina, soţie (1816), Ilie, fiu decedat (1840), Tatiana, fiică (1841), Domnica, fiică (1855).

[2572] Fata lui **Tocila** Ivan a lui Ivan (1775).

Rusnac Simion „a lui” Ivan, soţ (1823), Parascovia[2573], soţie (1825), Ivan, fiu (1848), Luchian, fiu (1853), Maftei, fiu (1855), Axentie, fiu (1857).

Russu Gheorghe „a lui” Ştefan, soţ (1810), Vasilisa, soţie (1820).

Roşco Simeon „a lui” Grigore, soţ (1800), Axenia, soţie (1810), Ilie, fiu (1839), Baran Ana Iacob, mama lui Simeon.

Rudenco Vasile „a lui” Timofei, soţ (1803), Ecaterina[2574], soţie (1815), Ivan, fiu (1836), Dumitru, fiu (1841), Alexandru, fiu (1847), Marfa, fiică (1843).

Rudenco Ivan „a lui” Cozma, soţ (1835), Vasilisa[2575], soţie (1832), Maxim, fiu (1855), Efimia, fiică, fără anul naşterii.

Rudenco Ivan „a lui” Vasile, născut în 1760, decedat în 1852, Ana, soţie (1784), Vasile, fiu (1824), Ecaterina, soţia lui Vasile (1826), Alexandru, fiul lui Vasile (1852), Gheorghe, fiul lui Vasile (1857), Irina, fiică (1855).

Rudenco Agapii „a lui” Ivan, soţ (1826), Maria, soţie (1830), Maxim, fiu (1852), Ana, fiică (1855).

Rudenco Iordachii „a lui” Lucov, soţ (1815), Domnica[2576], soţie (1820), Ivan, fiu (1847), Gricorii, fiu (1851), Mihail, fiu (1855), Parascovia, fiică (1844), Maria, fiică (1855), Xenia, fiică (1857).

2573 Fata lui **Ciobanu** Vasile a lui Nichifor (1785).

2574 Fata lui **Gaşcul** Parascovia a lui Semion (1795).

2575 Fata lui **Şmalena** (Şmalenii, în catagrafie) Vasile a lui Petru (1806).

2576 Fata lui **Druţă** Vasilii a lui Calistrat (1785).

Rudenco Vasilii „a lui” Lucov, soţ (1821), Elena[2577], soţie (1823), Iustina, fiică (1854), Irina, mama lui Vasilii (1775).

Rudencu Fiodor „a lui” Lucov, soţ (1825), Ioana, soţie (1831), Meftodii, fiu (1855), Bortă Sofrone „a lui” Ivan, primit la curte.

Russu Pentelei „a lui” Simeon, soţ (1823), Ecaterina[2578], soţie (1829).

Rudenco Ivan „a lui Constantin, soţ (1830), Domnica, soţie (1835), Maria, fiică (1856), Evdochia, fiică 1857).

Radiţa Ivan „a lui” Ignat, soţ (1828), Ecaterina[2579], soţie (1832), Tosachii, fiu (1857).

Radiţa Anatolii „a lui” Andrei, soţ (1810), Stanca, soţie (1818), Diordii, fiu (1840), Evtimii, fiu (1846), Alexandr, fiu (1852), Vasile, fiu (1856), Anastasia, fiică (1846), Parascovia, fiică (1853), Agafia, fiică (1855).

Rusnac Grigorii „a lui” Pancu, soţ (1806), Parascovia, soţie (1828), Gheorghe, fiu (1856), Dmitrii, nepot (1843).

Rusu Gheorghe „a lui” Onofrei (Moroşan), născut în 1810.

Rusnac (Russu) Fiodor „a lui” Grigore (1833).

Scutelnic Nicolai „a lui” Ivan, soţ (1813), Eustina, a doua soţie (1818), Gheorghe, fiu de la prima soţie (1844), Sava, fiu de la prima soţie (1845), Timofei, fiică de la a doua soţie, (1856), Ecaterina, fiică de la

---

[2577] Fata lui **Cocîrla** Nicolai a lui Fiodor (1815).
[2578] Fata lui **Gaşcu** Fiodor a lui Semion (1802).
[2579] Fata lui **Moroşan** Pavel a lui Stahii (1800).

prima soţie (1841), Evdochia, fiică de la prima soţie (1843), Xenia, fiică de la a doua soţie (1857).

Serbonovschii Alexei „a lui” Fiodor, decedat în 1857.

Stanca Ivan „a lui” Gheorghe, tată (1785), Panteleimon, fiu (1838), Lungu Elena „a lui” Eriomov, nepoată ((1810), Şmelena Maria „a lui” Stepan, primită la curte (1799).

Stanca Gheorghe „a lui” Ivan, soţ (1823), Ecaterina[2580], soţie (1826), Vasile, fiu (1848), Mihai, fiu (1855), Maria, fiică (1851), Elena, fiică (1853), Elisaveta, fiică (1857).

Stanca Dmitrii „a lui” Ivan, tată (1809), Ananii, fiu de la prima soţie (1840), Alexandr, fiu de la a doua soţie (1853), Agavii, fiu de la a doua soţie (1853).

Scripnic Fiodor „a lui” Andrei, soţ decedat în 1853, Maria, soţie dispărută fără urme în 1851, Gheorghe, fiu dispărut fără urme în 1851.

Spanachii Ivan „a lui” Petru, născut în 1834, dispărut fără urme în 1852.

Starniola (Cichir) Efrem „a lui” Vasile (1836).

Starnida Mihai „a lui” Vasile (1836).

Solcanu Ivan „a lui” Gheorghe (1838).

Şleri Pantelei „a lui” Andrei, soţ (1821), Parascovia[2581], soţie (1830), Alexandr, fecior nelegitim (a856).

Şmanelîi Ştefan „a lui” Petru, soţ (1820), Agafia, soţie (1824), Parfenii, fiu adoptiv (1854), Doina, fiică (1874).

[2580] Fata lui **Gutiu** (Gutium) Iordachi a lui Vasile (1801).
[2581] Fata lui **Ciobanu** Feodor a lui Mihail (1802).

Şelestiuc Timofei „a lui” Danil (Şmalenîi), soţ, născut în 1804, decedat în 1855, Maria, soţie (1800), Nicolai, fecior de la prima soţie (1827), Bunica Vasile „a lui” Andrei, primit la curte (1787).

Ticălosu Cozma „a lui” Alexandru, tată (1805), Casian, fiu (1843), Grigorii, nepot (1846), Mihail, nepot (1848).

Ticălosu Nichifor „a lui” Tudor, soţ (1826), Agripina, soţie (1825), Enache, fiu (1848), Ivan, fiu (1855), Miftodie, fiu (1857), Maria, fiică (1852).

Tiotiu Dmitrii „a lui” Ivan, soţ (1815), Maria[2582], a doua soţie (1820), Iosif, fiu de la prima soţie (1837), Ilie, fiu de la prima soţie (1842), Ivan, fiu de la a doua soţie (1854), Matroana, fiică (1842).

Tiotiu Ivan „a lui” Ivan, soţ (1819), Domnica, soţie (1832), Nichifor, fiu (1851).

Tur Onofre „a lui” Procop, soţ (1776), Maria, soţie (1790), Fiodor, fiu (1826), Anastasia, primită la curte (1761).

Tur Pantelei „a lui” Onofre, soţ (1834), Parascovia, soţie (1837).

Ticu Vasile „a lui” Axentii, soţ decedat în 1853, Fiodora, soţie (1828), Fiodor, educator (1823), Ivan, fiu decedat în 1853, Cozma, fiu (1855), Maria, fiică (1853).

Tocilă Ivan „a lui” Ivan, decedat în 1858, Maxim, fiu (1820), Vasiliţa, a doua soţie a lui Maxim (1822), Gheorghe, fiul lui Maxim de la prima soţie (1857), Elena, fiică de la prima soţie (1844), Ana, fiică de la prima soţie (1845), Anghelina, fiică de la a doua soţie (1855), Elisabeta, fiică vitregă (1852).

[2582] Fata lui **Jieru** (Vieru) Alexii a lui Ştefan (1785).

Ticălosu Vasile „a lui” Alexandr, născut nelegiti, decedat în 1853.

Tudii Gheorghe „a lui” Procopii, tată (1806), Nichifor, fiu (1833), Ivan, fiu (1835), Evdochia, fiică (1839).

Tumbu Gheorghe „a lui” Ivan, soţ (1828), Maria[2583], soţie (1828), Frăsina, preoteasă (1822), Anastasia, nepoată (1845).

Ticălos Vasile „a lui” Todor (1834).

Tocilă Ivan, născut nelegitim (1838).

Toderache Iachim „a lui” Efremii (1813).

Ţurcan Gheorghe „a lui” Ivan, soţ (1820), Parascovia[2584], soţie (1827), Ivan, fiu (1846), Fiodor, fiu (1853), Elena, fiică (1844), Maria, fiică (1854).

Ţurcan Pavel „a lui” Vasile (Toderesi), soţ (1816), Domnica, soţie (1823), Deonisii, fiu (1855), Agafia, fiică (1852), Ecaterina, fiică (1857).

Ţurcan Vasile „a lui” Ivan 1816.

Ţurcan Fiodor „a lui” Ivan, soţ (1817), Maria, soţie (1822), Elena, fiică (1847).

Ţurcan Piotr „a lui” Simion, decedat în 1852, Vasile, fiu (1826), Maria, soţia lui Vasile (1837), Alexandr, fiul lui Vasile (1856).

Ţurcan Grigorii „a lui” Petru, soţ (1829), Elena, soţie (1840).

Ursu Gheorghe „a lui” Pantelei, decedat în 1851, Ivan, fiu (1815), Eudochia, soţia lui Ivan (1819), Ecaterina, preoteasă (1815).

Ursu Cozma „a lui” Gheorghe, decedat în 1858.

[2583] Fata lui **Vizitiu** Ioan a lui Ioan (1790).

[2584] Fata lui **Bandalac** Dumitru a lui Chirian (1784).

Ursu Evtimie „a lui” Iacob, soţ (1814), Evdochia, soţie (1816), Gheorghe, fiu (1834), Vasile, fiu (1838), Nichifor, fiu (1842), Nicolai, fiu (1849), Deonisie, fiu (1853), Ivan, fiu (1854), Parascovia, fiică (1844), Anastasia, fiică (1847).

Ursu Iacob „a lui” Todor (Barbacari), soţ (1805), Maria, a doua soţie (1814), Procopie, fiu de la prima soţie (1839), Parascovia, nepoată (1824).

Ursu Maxim „a lui” Iacob, soş (1780), Alefandru, fiu (1833), Alexandra, soţia lui Alexandru (1841).

Ursu Ivan „a lui” Maxim, soţ (1820), Ecaterina, soţie (1835), Hariton, fiu (1852), Domnica, fiică (1855), Evdochia, fiică (1857).

Ursu Sava „a lui” Maxim, soţ (1827), Anastasia, soţie (1837), Irina, fiică (1856).

Ursu Evtenii „a lui” Maxim, soţ (1829), Ecaterina, soţie (1836), Deonisie, fiu (1855).

Ursu Ştefan „a lui” Maxim, soţ (1831), Parascovia, soţie (1837), Maria, fiică (1856), Ana, fiică (1854), Varvara, fiică (1857).

Ursu Vasile „a lui” Maxim, soţ (1823), Zamfira, soţie (1823), Mihail, fiu (1853), Ileana, fiică (1848), Zinovia, fiică (1852), Iustina, fiică (1856).

Ursu Gheorghe „a lui” Maxim, soţ (1825), Xenia, soţie (1829), Gheorghe, fiu decedat în 1851, Ivan, fiu (1852), Nicolai, fiu (1854), Dimitrii, fiu (1857), Ileana, fiică (1848), Domnica, fiică (1856), Ursu Ana „a lui Danil”, mătuşă (1805).

Ursu Andrei „a lui” Iacob, soţ (1793), Elena, soţie (1800), Ivan, fiu (1833), Ecaterina, soţia lui Ivan (1840), Macarii, fiul lui Ivan (1857).

Ursatiev Stepan „a lui” Fiodor, tată (1790), Evstatii, fiu, născut în 1836, decedat în 1855.

Ursu Ivan „A lui” Sandu, născut în 1805, decedat în 1858, Filip, nepot (1848).

Ungureanu Todor „a lui” Luca, tată (1811), Serghei, fiu născut în 1841, decedat în 1855, Alexandr, fiu (1847), Lazăr, fiu (1847), Maria, fiică (1839), Domnica, fiică (1844).

Usatîi Alexandr „a lui” Ilie, soţ (1825), Maria[2585], soţie (1830), Pantelei, fiu (1852), Parascovia, fiică (1856).

Usatîi Mihail „a lui” Ilie, născut în 1830 şi dispărut fără urmă în 1851.

Veriliuc Fiodor „a lui” Alexei, tată (1795), Maftei, fiu (1832), Maria, soţia lui Maftei (1836), Maria, fiică, sora lui Maftei (1835).

Veriliuc Cornel „a lui” Fiodor, soţ (1828), Ecaterina, soţie (1835), Parascovia, fiică (1857).

Veriliuc Leonte „a lui” Fiodor, soţ (1825), Parascovia[2586], soţie (1834), Maria, fiică (1857).

Veriliuc Ivan „a lui” Fiodor, soţ (1825), Ecaterina[2587], soţie (1823), Elisei, fiu (1855), Elena, fiică (1852), Maria, fiică (1853), Irina, fiică (1857).

Vizitiu Ivan „a lui” Ivan, soţ (1790), Ana, soţie (1800), Vasile, fiu (1843).

Vizitiu Maftei „a lui” Ivan, soţ (1820), Evtenia, soţie (1827).

Vizitiu Gheorghe „a lui” Ivan, soţ (1825), Axenia, soţie (1830), Alexandru, fiu (1849), Irina, fiică (1856).

[2585] Fata lui **Vertedi** Nicolai a lui Alexei (1795).
[2586] Fata lui **Vizitiu** Ioan a lui Ioan (1790).
[2587] Fata lui **Rudencu** Ştefan a lui Gheorghe (1795).

Vertenii Nicolai „a lui” Alexei, înscris la Nr. 125[2588].

Vornices Grigorii „a lui” Ivan, soţ (1808), Irina, soţie (1808), Visarion, fiu (1843), Nichifor, fiu (1846), Parascovia, fiică (1840), Maria, fiică (1843), Evghenia, fiică (1846).

Vornices Ioan „a lui” Grigorii, soţ (1838), Ecaterina, soţie (1838), Ana, fiică ((1857), Mardari Filip „a lui” Nicolae, nepot (1846).

Vieru Ivan „a lui” Grigorii, decedat în 1838.

Vieru Vasilii „a lui” Grigorii, soţ (1825), Maria[2589], soţie (1833), Xenia, cumnată (1824).

Vieru Fiodor „a lui” Grigore, soţ (1810), Maria, soţie (1817), Vasile, fiu (1848), Ivan, fiu (1852), Ecaterina, fiică (1852), Parascovia, fiică (1854).

Vorona Ivan „a lui” Vasile, soţ (1800), Elena, a doua soţie (1810).

Vieru Ivan „a lui” Alexei şi al Elenei (1794), soţ (1823), Ecaterina, soţie (1826), Samson, fiu (1856), Varvara, fiică (1854), Maria, soră (1820), Alexandra, soră (1828), Teodora, soră (1829).

Vieru Vasile „a lui” Alexei, soţ (1826), Varvara, soţie (1830), Maria, fiică (1851).

Vieru Gheorghe „a lui” Alexei, soţ (1817), Parascovia[2590], soţie (1825), Simeon, fiu (1853), Alexandr, fiu (1856), Maria, fiică (1845), Zamfira, fiică (1851).

Vornicescu Vasile „a lui” Ivan (1831).

[2588] Este vorba de numărul casei, la care se face referire în condiţiile probabile ale stării degradate a paginii de catagrafie.

[2589] Fata lui **Golodnii** Ion a lui Ion (1800).

[2590] Fata lui **Ciobanu** Vasile a lui Nichifor (1785).

Vieru Constantin „a lui” Alexei (1834)[2591].

1870: „Recensământul din 1870 înregistrează 287 de gospodării cu 1.487 de locuitori”[2592].

1886: „În sat erau 340 gospodării cu o populaţie de 1.497 persoane, 84 de gospodării însă nu aveau pământ. Peste câţiva ani o ploaie torenţială provoacă mari distrugeri în sat[2593], rupe podul Vilia, din centrul satului, despărţindu-l în două, duce cu apa morile lui Ferdinand Nemiţ, dar rămâne moara cu aburi[2594]. Rămân, totuşi întregi morile de vânt ale lui Alexandru Gâscă, Grigore Rusnac, Ion Revencu”[2595].

1897: „Recensământul făcut de Rusia în 1897 înregistrează la Cotiugeni 2.270 de persoane, inclusiv 1.157 de bărbaţi şi 1.113 de femei”[2596].

1902, biserica cu hramul Naşterea Maicii Domnului: „Cotiujenenii întotdeauna au fost buni creştini, credeau în Dumnezeu, umblau la slujbele bisericeşti, respectau sărbătorile creştine şi toate ritualurile. Dar în privinţa zidirii bisericii în sat apar divergenţe. Profesorul Vasile Gajos scria că biserica din Cotiujeni a fost construită la sf. sec. XIX de către Sava Lungu, care a

---

[2591] Gajos, Vasile, *Cotiujeni (istoria, economia, cultura)*, Chişinău 1995, pp. 283-311

[2592] Ladaniuc, Victor, *Localităţile Republicii Moldova*, Chişinău (?), p. 151

[2593] Tragedia s-a petrecut în zilele de 1-5 august 1926 – cf. Ghibu, Onisifor, *România Nouă*, Anul III, No. 57 (264), Chișinău, Luni 9 august 1926, p. 2

[2594] Moara cu aburi aparţinea lui Boris Bernştein, fiind numită, moldovenizat, „a lui Bariz” – n. n.

[2595] Ladaniuc, Victor, *Localităţile Republicii Moldova*, Chişinău (?), p. 151

[2596] Ladaniuc, Victor, *Localităţile Republicii Moldova*, Chişinău (?), p. 151

depus, de asemenea, mari eforturi ca satul să aibă şi şcoală, şi serviciul sanitar să fie ridicat la nivel cuvenit. Dar cercetătorul Vladimir Nicu susţine că încă la recensământul din 1835 „paroh la biserica zidită şi sfinţită cu hramul Sf. Ecaterina era părintele Nicolae Donciul, de 41 de ani, diaci – Ioan Balan şi Dumitru Gaşcu, dascăl – Ioan Axina, care împlinise 60 de ani… Printre oamenii de seamă din satul Cotiujeni, Vasile Gajos îl menţionează (pe bună dreptate!) pe Sava Lungu, dar nu pomeneşte şi de Alexandru Nemiţ, care ajunge până la gradul de contraamiral, primul comandant al flotei RSFSR"[2597]**. // „Zidită în 1902** din piatră lângă o altă biserică cu hramul Sf. Ecaterina, clădită în 1750 de sărdarul Costea şi închisă în 1902, când s-a ridicat biserica nouă. Satul avea pe atunci 646 de gospodari români. Serviciile divine erau oficiate de preotul paroh Timotei Antonovici, n. la 10 iunie 1860, absolvent al Seminarului teologic, aflându-se în serviciu din 1885. Vârsta sa înaintată şi chipul său afectiv insuflau încredere în enoriaşi. Cântăreţ îl avea pe Iustin Dimitriu, n. în 1882, absolvent al şcolii spirituale, aflat şi el în serviciu de aproape trei decenii"[2598]**.**

1904: Gustav Ludwig Weigand culege un cântec basarabean de la Ivan Cocârlă din Cotiujeni[2599].

1914, iulie: „Cele dintâi ciocniri între Muscali şi Austrieci se dădură la hotarul de miază-noapte al Buco-

---

[2597] Ladaniuc, Victor, *Localităţile Republicii Moldova*, Chişinău (?), p. 151

[2598] Ladaniuc, Victor, *Localităţile Republicii Moldova*, Chişinău (?), p. 152

[2599] Weigand, Gustav Ludwig, *Die dialekte der Bukowina und Bessarabiens: mit musik-beilagen*, Leipzig, 1904, poziția 741, p. 102

vinei, cam pe la Noua-Suliţă şi pe la Gogolina. Erau mici hărţuieli între patrulele de graniţă, în jurul unui dâmb, numit „Movilele“, dar pentru Cernăuţeni, care zi de zi aşteptau cu înfrigurare năvala Muscalilor, ele erau adevărate lupte, pe care le comentau cu aprindere pe străzi, prin cafenele, prin redacţiile ziarelor. / Din pricina fricii ce-i stăpânea pe toţi, cea mai mică întâmplare lua proporţii uriaşe în mintea bieţilor orăşeni, care se agitau ca biciuiţi de furtună. La hotare nu era deloc oaste, doar câţiva glotaşi de prin satele de la marginea ţării, încolo nimic; la Muscali, asemenea. / În sfârşit, se dăduse poruncă unor companii din Regimentul 22 de „Landwehr“ să treacă graniţa în Basarabia şi să scotocească ţinuturile din judeţul Hotinului. Erau toţi Români cătanele trimise. În Basarabia, trecură printre lanuri de secară şi de grâu, tot prin sate moldoveneşti părăsite şi pustii. / Numai câinii rămăseseră să urle a jale şi a pustiu pe cele prispe părăsite. / Locuitorii fugiseră care-încotro. / Au trecut şi dincolo de satele Mămăliga şi Larga. Într-un sat, casele erau părăsite, pustii. Uşile închise şi, la fiecare casă, câte o sapă sau câte o mătură răzimată de uşă, semn că stăpânul nu-i acasă. / Străbătură satul Mămăliga şi, la marginea lui, într-o râpă, ce să le vadă ochii: bărbaţi şi femei, tineri şi bătrâni, claie peste grămadă. Se ascunseseră de groaza războiului.

– Da‘ voi ce faceţi pe aici?

– Ce să facem? Ia te miri ce şi mai nimic! Am fugit, dă! Să nu ne omorâţi! Că ne-au spus că voi prădaţi şi omorâţi...

– Îrrra! Hai înapoi, bre, că doar noi nu ne batem decât cu ostaşii! Nu vă fie frică!...

– Da, dacă ziceţi Dumneavoastră... noi ce ştim!?...

Şi, încetişor, la început mai cu neîncredere, se întoarseră în sat cu copii, cu muieri şi cu ce bruma putuseră lua în grabă. / În Larga, acelaşi lucru: nici un suflet de om nu rămăsese în sat. Fugiseră toţi, numai la o casă, o bătrână, neputând fugi, se aşezase pe prispă, afară şi torcea, aşteptându-şi resemnată soarta.

– Bună ziua, mătuşă!, zise ofiţerul, de fel profesor român din Rădăuţi.

– Mulţămesc, Domnitale, dragul mătuşii!

– Ceva Muscali sunt pe aici?

– Nu, încă n-au dat prin satul nostru.

– Dar norodul unde-i?

– S-a tot dus, ca să n-aibă sminteală...

Şi bătrâna rămase foarte mirată de „Nemţii“ care vorbeau moldoveneşte şi se purtau cu atâta omenie. Şi, cum feciorii noştri erau foarte fripţi de sete, căci era o zi caldă de August, scoaseră apă din fântână cu ciutura, băură cu poftă şi-şi răcoriră feţele arse de soare şi pline de praf. Apoi, aşezară puştile în piramidă şi se lăsaseră pe marginea şanţului. Ofiţerul zări, în grădiniţa bătrânei, nişte straturi cu o minune de busuioc şi măghiran verde, mare şi cu crengile stufoase.

– Mătuşă, ne dai voie să luăm câte o crenguţă de măghiran şi busuioc?

– Cum să nu! Poftim, poftim, luaţi cât vă trebuie, că, slavă Domnului, este el destul magheran!...

Şi feciorii îşi împodobiră chipiile cu verdeaţă, mulţumiră bătrânii pentru apa rece şi pentru florile de pe strat, şi o porniră la drum. / Spre seară, intrară în Cernăuţi, negri de praf, dar veseli şi cu măghiran de Basarabia la chipie... / Nopţile, însă, patrulele de Cazaci, pe cai iuţi ca vântul, străbăteau, de-a lungul, ţarinile

Basarabiei şi se furişau în Bucovina, unde omorau patrulele nemţeşti, dădeau foc la conacurile boiereşti, băgând groaza în locuitori. În fiecare noapte, cerul se roşea de vâlvoarea focului ca de nişte uriaşe torţe ce te umpleau de fiori. / Erau semnele războiului”[2600].

1918, decembrie 18: „În temeiul art. IV al decretului No. 3.727.de la 18 Decemvrie 1918, publicat în Monitori Oficial No. 219 de la 21 Decemvrie 1918, potrivit căruia Ministerul justiției este autorizat a publica o nouă ediție a decretului regal No. 2.770/918, în care se vor introduce modificările aduse prin decretul de față și se va da o nouă numerotație articolelor corespunzătoare acestor modificări”, în „Tabloul pentru determinarea numărului, întinderii ocoalelor și judecătoriilor de pace din Basarabia”, apare, la pagina 898, la punctul VIII al judecătoriilor județului Hotin, „**Judecătoria rurală Cotiujeni**, cu reședința în comuna Cotiujeni: / 1). Volostea Cotiujeni”[2601].

1920: G. Murgoci îl cita pe Butovich, care a scris că, după 1870, „limba rusă a devenit preponderentă în 9 sate, care erau moldovenești în totalitate (Cebreva, Cotiujeni, Fitești, Târnova, Lipcani, Glinka, Cotelna, Oniantzi, Medivieja de Chelmentzi)”[2602], deși, în 1875, existau, în cele 179 de localități din regiunea Hotinului, doar 2 velicoruși, 1 evreu, 1 lipovan, 1 țigan și 4 sau 5 metiși.

[2600] Grămadă, Ion, Vremuri de bejenie, în Cartea Sângelui, Suceava 2002, pp. 262-264

[2601] *Monitorul Oficial*, Nr. 16, 6 mai 1919, pp. 891-900

[2602] Murgoci, G., *La population de la Bessarabie, étude démographique*, Paris, 1920, p. 60

1921: „Rezumat de pe hotărârile No. 22, 23, 24, 21 din 19 Fevruarie 1921, a comisiunei judetene Hotin, relative le exproprierea moșiilor din com. Cotiugeni, proprietatea doamnelor Elca Dunaevici, Brana Dumer, Sara Berștein și Esfiri Perper. / Comisiunea hotărăște: Moșia, proprietatea dnei Elca Dunaevici din comuna Samănți, învecinată, la Nord, cu proprietatea Leova Bernștein și Pincas Bernștein, la Est cu proprietatea dnei Brana Dumer, la Sud cu proprietatea dlui Iulian Dzincovschi și la Vest cu Sara Berștein, nu intră în prevederile art. 7 din legea agrară și, prin urmare, nu se expropriază. / Cu drapt de apel, conform art. 27 din legea agrară. / Dată și citită la 19 Fevruarie 1921. / Președinte: Stepanov / Membri: Borcomanu, Ștefănescu, Dicher, Ciupac, Scutelnic, Ambrojevici”. // „Rezumat după hotărârea No. 23 din 19 Fevruarie 1921, relativ la exproprierea moșiei Brana Dumer, din satul Sancăuți, comuna Cotiujeni. / Comisiunea hotărăște: Moșia, proprietatea dnei Brana Dumer, din satul Sancăuți, comuna Cotiujeni, județul Hotin, învecinată, la Nord, cu proprietatea Pincas Berștein, la Sud cu proprietatea Iulian Dzincovschi, la Est cu Esfir Perper, și la Vest cu Elca Dunaevici, nu intră în prevederile art 7 din legea agrară și, prin urmare, nu se expropriază. / Cu drept de apel, în termen pe 15 zile de la pronunțare. / Dată și pronunțată la 19 Fevruarie 1921. / Preașdinte, Stepanov / Membri : Ștefănescu, Borcoman, Ciupac, Scutelnic, Dicher, Ambrojevici”. // „Rezumat de pe hotărârea No. 24 din 19 Fevruarie 1921, relativ la moșia Săncăuți, com. Cotiugeni, proprietatea dnei Sara Berștein. / Comisiunea hotărăște: Moșia, proprietatea dnei Sara Berștein, din satul Săncăuși, comma Cotiugeni, județul Hotin, înveci-

nată, la Nord, cu Leona Bernștein, la Est cu Elca Dunaevici, la Sud cu proprietatea Iulian Dzincovschi și, la Vest, cu nadelul locuitorilor din Larga, nu intră în prevederile art. 7 din legea agrară și, prin urmare, nu se poste expropria. / Cu drept de apel, conform art. 27 din legea agrară. / Dată și prorunțată la 19 Fevruarie 1921. / Președinte: Stapanov / Membri: Ștefănescu, Borcoman, Ciupac, Ambrojevici, Dicher, Scutelnic". // „Rezumat de pe hotărârea No. 21 din 19 Fevruarie 1921, relativ la exproprierea moșiei doamnei Esfiri Perper, din satul Săncăuți, comuna Cotiugeni. / Comisiunea hotărăște: Moșia, proprietatea dnei Esfiri Perper, din satul Stăncăuți, comuna Cotiugeni, județul Hotin, învecinată, la Nord-Est, cu Pincu Berștein, la Est cu proprietatea Săncăuți a lui Boris Berștein, la Sud-Vest cu proprietatea moștenitorilor Nemiți[2603]. Iulian Dzincovschi și la Nord-Vest cu Brana Dumer, nu intră în prevederile art. 7 din legea agrară și, prin urmare, nu se expropriază. / Cu drept de apel, conform art. 7 din legea agrară. Pronunșată la 19 Fevruarie 1921. / Președinte: Stepanov / Membri: Ciupac, Ștefănescu, Borcoman, Dicher, Scutelnic, Ambrojevici. // Această hotărâre a fost reformată de comisiunea centrală de judecată, prin dacizia No. 410 din 1 Decemvrie 1921, precum urmează, / Decide: / Pentru terenul expropriat prin jurnalul comisiunii centrale, din 1 noemvrie 1921, în întindere de 205 desetine, 1.200 stînjeni pătrați, din moșia

[2603] „Amiralul Nemiţ, fost, un timp, comandant al flotei ruse din Marea Neagră, pe vremea războiului 1914-1918, e aşezat, astăzi, şeful intelectual al „flotei proletare", deşi ţine, credem, la rămăşiţele moşioarei strămoşeşti din Basarabia mai mult decât la postul lui înalt din „pumnul cuirasat plutitor" în serviciul internaţional al lui Zinoviev" – în Nor, Alexis, *Basarabenii din fruntea Rusiei*, în *Basarabia,* 25 decembrie 1925, p. 10

Săncăuți, județul Hotin, prin care totodată s-a rezervat proptietarilor Brana Derner, Elca Dunaevici, Esfiri Perper și Sara Bernsștein cota de 100 ha, care urmează a se delimita de către organele „Casei Noastre”, în conformitate cu art. 14 din legea agrară. / Fixează prețul la suma de 750 lei de ha. / Dată și pronunțată la 1 Decemvrie 1921. / Preşedinte: Crăciunescu / Membri: Moscu, Suruceanu, Scobiole. Opinie separată a delegatului marilor prorietari, în ceea ce privește prețul de ha, la suma de lei 1.200”[2604]. // Prin hotărârea No. 58 din 15 martie 1921, pentru „exproprierea moșiei bisericii Cotelna, județul Hotin”, se constituie o sesie pentru „preot, diacon și dascăl, trei loturi de câte 6 ha”, care are ca vecinătăți, la Est, „nadeiul locuitorilor din Cotiugeni și Larga”[2605]. // „Rezumat de pe hotărârea No. 69 din 18 Martie 1921, a comisiunii județene Hotin, relativ la exproprierea moșiei Lencăuți, situată în comuna Cotiujeni, volostea Lipcani, județul Hotin, proprietatea dlui Iulian Dzicovschi. / Comisiunea hotărăște: Declară expropriat din moșia Lencăuți, situată în comuna Cotiujeni, volostea Lipcani, județul Hotin, proprietatea dlui Iulian Dzicovschi, întinderea de 100 ha, 8.525 m. p., și anume: 100 ha , 8.525 m. p. Arătură / 10 ha loc neproductiv. / Total 110 ha 8.525 m. p., care se megieșeste: la Nord, cu porțiunea rămasă proprietarului, la Est cu moșia moștenitorilor lui Ianchel Berștein, la Sud și Vest cu **pământul țăranilor din Cotiujeni**. Fixează preț pentru partea expropriabilă, pentru pământ cultivabil 532 lei, 56 bani ha, iar peatru cel neproductiv 200 lei ha, rămânând ca calculul în total să se facă după

[2604] Monitorul Oficial, Nr. 281, 28 martie 1923, pp. 13259, 13260.
[2605] Ibidem, p. 13262.

măsurătoarea moșiei, de ingineri. / Constată că rămâne din această moșie expropriată cota legală de 10 ha pământ arabil, având urmăltoarele megieșii: la Nord cu moșia moștenitorilor lui Ianchel Berștein, la Est și Sud cu pământul expropriat din moșie, și la Vest cu pământurile țăranilor din Cotiujeni și Larga. / Dată și pronunțată în ședință publică, la 18 Martie 1921. / Cu drept de apel, la termen de 15 zile de la afișare, conform art. 27 din lege. / Președinte, Stepanov. / Membri: Ambrojevici, Ștefănescu, Dicher, Ciupac, Măgureanu. / Această hotărâre a fost reformată, în ce privește prețul de hectar al terenuluni expropriat, prin decizia No. 137 din 17 Septemvrie 1921, a comisiunii eentrale de judecată, care, / **Decide**: / Admite apelul făcut de Iulian Boleslavovici Dzicovschi, prin petițiunea înregistrată la No. 922/921, reformă hotărârea No. 69, din 18 Martie 1921, a comisiunii județene de expropriere și împroprietărire Hotin, numai în ce privește prețul terenului expropriat, de 110 hectare, 8.525 m. p. și fixează prețul acestui teren la suma de 712 lei, 61 bani de hectar, menținând celelalte dispozițiuni din hotărârea apelată. Prezenta deciziune, împreună cu dosarul cauzei, se va înainta „Casei Noastre", spre publicarea și luarea celorlalte măsuri legate. / Dată și pronunțată în ședință publică, la 17 Septemvrie 1921. / Președinte, Crăciunescu. / Membri: Moscu, Suruceanu, A. Scobiola"[2606]. // „Rezumat de pe hotărârea No. 74 din 19 Martie 1921, a comisiunii județene Hotin, relativ la exproprierea moșiei bisericii din com. Cotiugeni. / Comisiunea hotărăște: / Declară expropriat, din moșia bisericii din comuna Cotiugeni, plasa Lipcani, jud. Hotin, întinderea de 54 ha, 30 ari, 86 m. p., și anume tot arabil, afară de vreo 20 ari

[2606] Ibidem, pp. 13263, 13264.

neproductiv, fiind mlaștini, și ca 4-5 prăjini lozie sădită, și se megieșește: la Est cu pădurea proprietatea lui Condrat Nemiți, la Nord și la Est cu pământul expropriat și la Sud-Vest cu nadeiul locuitorilor din Cotiugeni. / Fixează pentru partea expropriată prețul de 532 lei, 56 bani ha, urmând ca calculul în total pentru terenul expropriat să se facă după ce moșia va fi măsurată de inginerul hotarnic.

Constată că rămâne din această moșie a bisericii, pentru clerul compus din preot, diacon și dascăl, cota legală, și anume 3 loturi câte 6 ha de fiecare, în total 18 ha, tot pământul arabil, care se megieșește: în partea de Nord-Vest cu pământul bisericii expropriat și la Sud-Est cu nadelul locuitorilor din Cotiugeni, formând un pătrat, având loturi în partea de Nord și Est, după cum se vede în planul bisericii, aflat la dosar. / Cu drept de apel, în termen de 15 zile de la afișare, conform art. 27 din lege. Dată și pronunțată la 19 Martie 1921. / Președinte, Stepanov. / Membri: Ciupac, Dicher, Borcoman. / Opinie separată, în sensul de a se lăsa atâtea cote câți membri ai clerului sunt, chiar dacă acest număr trece de 3. / Măgureanu, Ambrojevici, Stepanov. // Această hotărâre se modifică prin decizia No. 168 din 15 Octomvrie 1921, a comisiunii centrale de judecată, care, / Decide: / Respinge, ca tardiv, apelul făcut de Arhiepiscopia Chișinăului și Hotinului, prin adresa No. 5.666 din 18 Maiu 1921, în contra hotărârii No. 74 din 19 Martie 1921, a comisiunii județene de expropriere și împroprietărire Hotin. Dată și pronunțată în ședință publică, la 15 Octomvrie 1921. / Președinte, Crăciunescu. / Membri: Moscu, Cavalioti, Scobiola, Ceapă”[2607]. // „Rezumat de

[2607] Ibidem, p. 13264

pe hotărâre No. 149 din 14 Aprilie 1921, a Comisiunii judeţene Hotin, relativ la exproprierea moşiei Cotiugeni, proprietatea Conrad Nemitz[2608]. / Comisiunea, hotărăşte: / Declară expropriată din moşia Cotiugeni, plasa Lipcani, judeţul Hotin, întinderea de 1.072 hectare, 26 ari, 25 m. p., şi anume: / 814 ha, 44 ari arabil, după ce s-au scăzut 19 ha , ce s-au lăsat morii; / 31 ha, 68 ari fânaţ; / 21 ha, 85 ari imaş şi pământ stâncos pentru păşune; / 15 ha, 99 ari, 50 m. p. vatra iazului inundabil; / 188 ha , 99 ari, 75 m. p, pădure, din care 10 ha poieni. / S-a scăzut, sub drumuri, 4 ha, 37 ari, / **1.072 ha, 26 ari, 25 m. p., total**. / Care se megieşeşte: la Nord cu Alexandru şi Apolon Nemitz şi obştea satului Cotiugeni, la Est cu proprietatea Tabani Caracuşeni şi Berlinţi, la Sud cu proprietatea Ecaterina Ditmar şi nadelul locuitorilor din Berlinţi, şi la Vest, cu moara, terenul rămas proprietarului. / Fixează pentru partea expropriată următoarele preţuri: 612 lei, 44 bani hectarul teren cultivabil, iar pentru pădure se va plăti 400 lei hectarul pentru 21 hectare tăietură, făcută în prezent, 420 lei hectarul pentru 29 ha, mladă de 1 an, 450 lei hectarul pentru 22 ha de 5 ani, mladă rară, destinată defrişării, 480 lei pentru 20 hectare de 8 ani, 610 lei hectarul, pentru 20 ha de 8 ani, 610 lei ha pentru 47 hectare de 13-18 ani, cu 80 seminceri lăsaţi la hectar şi, 1.250 lei hectarul pentru 40 hectare de 30-35 ani, pentru 10 hectare poieni, în pădure, se fixează preţul de 619 lei, 44 bani hectarul, iar casa şi grajdul din pădure cu preţul la

[2608] „Nemitz, 1868, I, acte 1764; germani, nobili poloni ai blazonului „Biberstein” din Lublin. Urmaşii lui Ferdinand Ludovic, tatăl lui Conrad, preşedinte al zemstvei Hotin” – Bezviconi, Gheorghe G., *Boierimea Moldovei dintre Prut şi Nistru*, Vol. II, Bucureşti 1943, p. 139.

500 lei şi care trec în proprietatea Statului. / Calculul, în total, se va face după ce moşia se va măsura de ingineri. / Constată că rămâne din această moşie expropriatului: / 100 hectare teren arabil; / 32 ha, 77 ari, 50 m. p. conac cu grădină şi pomi roditor; / 12 ha moară, cu toate dependinţele şi vatra iazului, cuprins între ambele maluri de ape, pe malul stâng, patru metri la lat, lung până la podeţ; total 1.444 ha, 77 ari, 50 m. p., cu obligaţie din partea proprietarului de a lăsa două adăpători şi de a lăsa liberă trecerea vitelor în tot lungul pârâului. / Cinci case cu grădini, fără casă în vatra satului, nelovite de expropriere. / Partea rămasă proprietarului se megieşeşte: la Nord cu nadelul sătenilor din Berlinţi, la Est cu pământul rezervat morii, la apus cu nadelul locuitorilor din Cotiugeni şi la Nord cu grădina de pomi roditori de le conacul rezervat proprietarului şi cu albia pârâului Vilia. / Cu drept de apel, în termen de 15 zile de la afişare, conform art. 27 din lege. Dată şi pronunţată la 15 Aprilie 1921. / Preşedinte, Stepanov. / Membri: Ştefănescu, Dicher, Borcoman, Pasat, Ciobanu. // Această hotărâre a fost reformată prin deciziunea No. 16 din 33 Iunie 1922, a comisiunii centrale de judecată, precum urmează, / **Decide**: / Admite în parte apelul făcut de Conrad. F. Nemitz, prin petiţia înregistrată la No 2.155 din 1921, în contra hotărârii comisiunii judeţene de expropriere şi împroprietărire Hotin, No. 149 din 1921, pe care o modifică numai în ce priveşte preţul exproprierii terenului cultivabil şi, în consecinţă, / Fixează preţul exproprierii pentru terenul cultivabil şi poienile pădurii, expropriat din moşia Cotiugeni, proprietatea dlui Conrad F. Nemitz, la suma de 750 lei de hectar, menţinând în totul celelalte dispoziţiuni din hotărârea apelată. / Respinge apelul făcut

de obştea satului Cotiugeni, prin petiţia înregistrată cu No. 2.434 din 1921, în contra sus menţionatei hotărâri, stabilind că chestiunea asupra căreia partea face apelul, revendicarea unui lot de casă de 30 prăjini, situat în satul Cotiugeni, ce fusese cedat de obşte spre folosinţa Bisericii, această chestiune este de competenţa instanţelor judecătoreşti ordinare. / Dată şi citită în şedinţă publică, la 23 Ianuarie 1922. / Preşedinte, Erbiceanu. / Membri: Moscu, Cavalioti, Suruceanu, Scobiola. // Opinie separată a delegatului proprietarilor, în ceea ce priveşte admiterea dovezii cu martori, spre a se stabili întinderea viei, livezii şi conacului, cum şi preţul de arendă"[2609]. / „Rezumat de pe hotărârea No. 150 din 14 Aprilie 1921, a comisiunii judeţene Hotin, relativ la exproprierea moşiei proprietatea moştenitorilor defunctului Boris Bernştein. / Comisiunea hotărăşte: / Declară expropriată, din moşia Săncăuţi, situată în comuna Cotiugeni, plasa Lipcani, judeţul Hotin, proprietatea moştenitorilor defunctului Boris Bernştein, întinderea de circa 586 ha, 90 ari, 17 m. p., şi anume: 426 ha, 72 ari, 17 m. p. teren arabil; / 20 ha fânaţ; /30 ha imaş; /100 ha pădure; / 10 ha, 18 ari poieni în pădure, casa din pădure pentru pădurari, care se megieşeşte: la Nord cu padelul locuitorilor din Lucaceni, la Est cu Tabani, la Sud cu moşia lui Iulian Druncovschi şi Nemiţi şi la Vest cu pământul rămas expropriaţilor. / Fixează pentru partea expropriată preţul de 612 lei 17 bani ha, pentru terenul arabil. /Fixează următorul preţ: pentru pădure 400 lei ha, pentru 17 ha tăietură cu mlada mică, şi păscută de vite, 480 lei pentru 7 ha, în etate de 4 ani, 530 lei ha pentru 16 ha de 10 ani, 870 lei ha pentru 22 ha de 20 ani, 1.150 lei ha, pentru 38 ha de 30 ani, 532 lei, 56 bani ha pentru 10

[2609] Ibidem, p. 13725.

ha poieni din pădure şi 500 lei casa pentru pădurar, care trece în proprietatea Statului, urmând ca suma totală să se facă după ce va fi măsurată de inginer. / Constată că rămâne, din această moşie, expropriaţilor cota legală, şi anume: 100 ha teren cultivabil; / 21 ha, 85 ari, conac şi livadă; / 3 ha , 96 ari, 86 m. pentru arman cu magazia; / 41 ha, 84 ari, 3 m. p. moara sistematică, cu instalaţiile, casele şi dependinţele; / 5 ha iazul cu părăuşul Vilia. / **Total 172 ha, 65 ari, 88 m. p**., care se megieşeşte, la Nord, cu nadelul satului Lucaceni, la Est cu pământul expropriat, cu conacul şi drumul, despărţindu-se de terenul rezervat morii, cu drumul de la Coteala, la Sud cu pământul expropriat, de care desparte pârâul, terenul moşiei se va despărţi de al morii cu drumul. / Rezervă dreptul locuitorilor de folosinţă a iazului pentru adăpatul vitelor. / Cu drept de apel, conform art. 27 din legea agrară. Dată şi pronunţată la 14 Aprilie 1921. / Preşedinte, Stepanov. / Membri: Măgureanu, Borcoman, Ştefănescu, Ciobanu, Dicher, Pasat, Ambrojevici". // Această hotărâre a fost reformată de comisiunea centrală de judecată, prin decizia No. 386 din 28 Aprilie 1922, precum urmează, / Decide: / Admite în parte apelul făcut de „Casa Noastră", de Edlea Berştein, succesoare şi tutoare asupra averii rămasă pe urma defunctului Boris Berştein, reformă hotărârea comisiunii judeţene de expropriere şi împroprietărire Hotin, No. 150 din 1921, micşorează terenul rezervat moştenitorilor defunctului Boris Berştein pentru o moară, fixându-l la 19, iar iazul la 2 ha. / Fixează preţul terenului cultivabil expropriat din moşia Săncăuţi la suma de 750 lei de ha. Menţine toate celelalte dispoziţiuni din hotărârea apelată, No. 150/921. / Respinge ca nefondat apelul făcut de obştea Cotiugeni,

prin petiţia înregistrată la No. 2.435/921. / Dată şi pronunţată la 28 Aprilie 1922. / Preşedinte, Erbiceanu, / Membri: Moscu Suruceanu, Scobiola”[2610].

1924, ianuarie 26, Sancăuți: „Rezumat de pe hotărârea No. 539 din 13 Noiemvrie 1921, a comisiei județene Hotin, relativ la exproprierea moșiei bisericii din comuna Sancăuți. / **Comisiunea hotărăște**: Declară expropriată din moșia bisericii din comuna Sancăuți, plasa Grozinți, jud. Hotin, și trecut în fondul imobiliar basarabean, întinderea de circa de mai sus, și anume 23 ha 6,100 m. p., cu megieșiile următoare: la Nord cu nadelul țăranilor din Sancăuți, la Est nu pământul țăranilor din comuna Silăuți, la Sud idem din Clișcăuți și tovărășia Clișcăuți-Malinți, paralela din drumurile din partea de Vest. / Fixează prețul pentru partea expropriată de răscumpărare, pentru pământ cultivabil 663 lei 69 bani ha. / Constată că rămâne bisericii, din această moșie, pentru trei 3 loturi a 6 ha, în total 18 ha, megieșit: la Nord cu drumul ce desparte de nadelul comunei Sancăuți, la Est cu pământul expropriat din moșia bisericii, despărțit prin o linie dreaptă, de la Nord, la Sud, paralelă cu drumul din partea de Vest. La Sud, cu pământul Clișcăuți și tovărășia Clișcăuți-Malinți, despărţită prin pârâu, la Vest, cu pământul tovărășiei Sancăuți, Silăuți, Clișcăuți etc., despărțită prin drum. / Cu drept de apel, în termen de 15 zile de la afișare, conform art. 27 din legea agrară. / Dată și pronunțată la 18 Noiemvrie 1921. / Președinte, Stepanov. / Membri: Măgureanu, Ambrojevici, Barcoman, Ștefănescu, Osadță. // Această hotărâre a fost reformată prin decizia No. 728 din 18 Iulie 1922 c comisiei centrale de judecată, care / **Decide**: / Admite în

[2610] Ibidem, pp. 13725, 13726.

parte apelul făcut de Arhiepiscopia Chișinăului și Hotinului, în contra hotărârii comisiei județene de expropriere și împroprietărire No. 539 din 1921, pe care o reformă în parte, numai în ce privește prețul pământului expropriat și, în consecință, fixează ca preț de expropriere pentru pământul expropriat din proprietatea bisericii din satul Sancăuți, suma de 750 lei de ha, menținând în totul celelalte dispozițiuni din hotărârea comisiei județene mai sus menționată. / Dată și pronunțată în ședință publică la 13 Iulie 1922. / Președinte Crăciunescu. / Membri: Moscu, Suruceanu, Scobiola”[2611].

1925: „Când te uiţi la o adunare de gospodari, în zile de sărbătoare, şi-i vezi pe toţi în sumane lungi, de un negru curat, ori albe ca omătul, cu cizme bune, căciulă lungă, plete retezate, parcă vezi tot boeri şi răzăşi la un sfat domnesc din vechime. Dar limba moldovenilor noştri hotineni? E împestriţată, în unele sate cu adăugiri ruseşti, dar în general are expresii aşa de curat moldoveneşti, unele aşa de rare şi de frumoase, aşa de vechi şi de plăcute, că îmi închipui că au rămas numai datorită unor întâmplări istorice, care au făcut să se păstreze și portul, şi alte elemente rare din trecutul bogat în amintiri al moldovenilor hotineni. Un „pluguşor” sau „cu hăiul”, publicat de subsemnatul şi în „Şcoala Basarabiei”, are elemente folcloristice de o importanţă deosebită. La fel, cântecele, descântecele şi celelalte forme ale literaturii populare. / Dar obiceiurile!... Nunta, începută de vineri seara şi terminată miercuri seara, a fost un şir bogat de obiceiuri din cele mai vechi şi mai frumoase, trăite şi săvârşite cu sfinţenie. Începând cu portul sutelor de nuntaşi, strălucind de albeaţă şi podoabele straielor naţio-

[2611] *Monitorul Oficial*, Nr. 18, 26 ianuarie 1924, pp. 724, 725

nale, şi terminând cu cele mai mici amănunte, în care bătrânii şi bătrânele aveau grijă să se facă totul „ca de demult, cum am apucat noi“, a fost un prilej de petrecere sufletească rară aşa cum se cuvine la nişte gospodari fruntaşi; acesta putea fi cel mai fericit prilej de studiu pentru etnograful ori folcloristul cercetător, şi iubitor de momente scumpe şi alese... / Fiinţa naţională a moldovanului de la Hotin e mai întreagă şi mai caracteristică decât a celorlalţi basarabeni”[2612].

1925, octombrie 7: „Se aprobă de Noi jurnalul consiliului de miniștri No. 3.303 din ședința de la 24 Septemvrie 1925, prin care s-a hotărât: Teritoriul României, în afară de județele Caraș-Severin și Timiș-Torontal, care rămân până la o nouă cercetare în forma lor actuală, cu modificările prevăzute în anexe, se împart în 68 județe” (semnau: Ferdinand și „Ministru de interne ad-interim, / I. Nistor”). Județul Hotin „Va cuprinde: / 1). Actualul județ Hotin, afară de: Comuna Peribecăuți; satele Onut, Pol-Onut, Balamutofca, Rjavinți și Grămești din comuna Rjavinți, care trece la județul Cernăuți; / Comunele: Lopatnic, Bedragii-Noi, Pererita, Tețcani și Burlănești, care trece la județul Dorohoi; / Satele Mihălășeni și Grinăuții de Sus, din comuna Bârlădeni, care trec la județul Soroca; / 2). Satul Alexandreni, din comuna Bleștinăuți, satul Cupcin, din comuna Brătușeni, și comuna Parcova, de la județul Bălți. / Capitala Hotin”. La poziția 26 a tabelului cu localitățile județului Hotin, comuna **Cotiujeni** cuprindea: cătunul Săncăuți, Cotiujenii și Lucăcenii[2613].

2612 Istrati, Calinic, *Hotinul adevărat*, în *România Nouă*, Anul III, No. 71 (294), joi 26 august 1926, p. 2

2613 *Monitorul Oficial*, Nr. 220, 7 octombrie 1925, p. 94

1925, octombrie 10: „Împărțirea județelor României în plăși și reședința fiecărei plăși, în afară de județele Caraș-Severin și Torontal, care rămân, până la o nouă cercetare, în forma lor actuală, cu modificările prevăzute în anexe, este aceea fixată în alăturatele tablouri, care fac parte integranta din prezenta deciziune”. Plasa Briceni, din județul Hotin, cuprindea localitățile: Briceni – reședința plășii, Caracușeni, Colicăuți, Costantinești, Corestăuți, Cotiujeni, Grubna, Marcăuți, Mendăcăuți, Rosoșani, Trebisăuți și Văscăuți[2614].

1926, iulie 19: „În episcopia Hotin se găsesc, în prezent, următoarele locuri vacante. Pentru preoţi: în comuna Sângera, în comuna Păşcăuţi, în Praşcov, Dobjoc, Corjeuţi şi Teleşanca, iar pentru cântăreţi: în comunale Poleana, Toroştina, Berestie, Levinţi, Tulbureni, Nesfonia, Vetreanca, Cotelna, Voloşcova, **Cotiugeni de sus** şi Popeni”[2615].

1926, august 5, Ediniți - Hotin: „**Ploi torenţiale**. De 5 zile, continuu, cad ploi torenţiale, care fac dezastre mari în întreg judeţul. Lanurile care nu erau încă secerate au fost culcate la pământ, iar cele secerate au fost luate de apă şi aproape distruse. De asemenea, au fost luate de apă şi dărâmate multe case, lăsând pe drumuri familii numeroase, care umblă, din uşă în uşă, cerşind ajutorul celor care au scăpat. În urma acestor ploi, recolta de vară a suferit mari daune, pierderile fiind considerabile, pierzându-se aproape jumătate din recoltă”. // „**Hotin: Crimă**. Locuitorii Chiruţa Alexandru şi Denic Ivan, din comuna Săncăuţi, luându-se la ceartă, Denie a lovit pe Chiruţa cu

---

[2614] *Monitorul Oficial,* Nr. 223, 10 octombrie 1925, p. 11303
[2615] Ghibu, Onisifor, *România Nouă,* Anul III, No. 41 (264), Chișinău, Luni 19 iulie 1926, p. 3

o sapă în frunte, omorându-l pe loc, după care a dispărut. S-au luat măsuri de prinderea criminalului de către şeful postului de jandarmi Rechitna"[2616].

1926: „**Atac nocturn**. Bandiţi necunoscuţi prin spargere au atacat locuinţa d-rei Ester Bernştein, din comuna Briceni, care are local de cârciumă, cu scop de a fi omorâtă şi jefuită; numita, prinzând de veste, a dat alarma, iar bandiţii au dispărut în întunericul nopţii, lăsând un cuţit. // **Strangulare**. Macarie Ciahar, de 60 ani din comuna Cotiugeni, a fost găsit strangulat de un copac în pădurea statului. Numitul suferea de alienaţie mintală"[2617].

1927, august 11: „Tabloul de posturi vacante din județul Hotin / Școlile rurale" cuprinde și trei posturi pentru școlile din comuna „Cotingeni" – notație greșită, desigur, și anume: „Cotingeni-Contingeni, mixtă, postul III, învățător. / Cotingeni-Cotingeni, mixtă, postut IV, învățătoare. / Cotingeni-Lucaceni, mixtă, postul II, învățătoare"[2618].

1928, ianuarie 27: „În ziua de 27 Ianuarie 1928, s-a întărit actul de vindere-cumpărare, prin care Andrei Alexandru Bălan a vândut lui Leizer Beniumen Lerner averea sa imobilă, situată în comuna **Cotiujeni**, judeţul Hotin, compusă din casă cu loc de cute, în suprafaţă de 13 prăjini sau 2.366 mp, pentru suma de lei 29.000"[2619].

1928, martie 6: „La 6 Martie 1928, s-a întărit actul de vânzare-cumpărare prin care Petrea Iacob

---

[2616] Ghibu, Onisifor, *România Nouă*, Anul III, No. 57 (264), Chișinău, Luni 9 august 1926, p. 2

[2617] *România Nouă*, Anul III, No. 65 (288), joi 19 august 1926, p. 3

[2618] *Monitorul Oficial*, Nr. 176, 11 august 1927, p. 10785

[2619] *Monitorul Oficial*, Nr. 26, 4 februarie 1928, p. 1405

Martiniuc, din averea sa imobiliară, situată pe lângă satul Berlinţi, judeţul Hotin, a vândut dlor Joachim Vasile Salamandâc şi Nicolae Grigore Cozac, în părţi egale, un lot de pământ arabil, în suprafaţă de 7.280 m. p. sau 40 prăjini, în locul numit „La hotarul Cotiujenilor", pentru suma de lei 20.000"[2620].

1928, iunie 28: „Judecătoria rurală Briceni, județul Hotin: Gavril Lunga zis Brăhuța, din comuna Cotiugeni, fost la închisoarea de minori Cluj, iar acum cu domiciliul necunoscut, este citat ca, în ziua de 23 August 1928, ora 9 jumătate dimineața, să se prezinte la această judecătorie ca inculpat în proces cu Petrea Gheorghie Penteleiciuc pentru furt; la neurmare se va judeca în lipsă, conform legii. / No. 12.621"[2621]. Interesant este că, într-un alt dosar, No. 12.623, Evdochia Ilicișen, fostă cu domiciliul în gara Ocnița, comuna Lipnic, județul Soroca" era citată, drept martor, în aceeași zi, „spre a fi ascultată ca martor în proes pentru furt cu Gavriil Lunga zis Brăhuță din comuna Cotiugeni"[2622].

1929: „**Cartea de judecată penală Nr. 1.190**. Fiind la ordine judecarea acţiunii penale privitoare pe Mihail Voloşciuc, cu domiciliul în Târgul Lipcani, judeţul Hotin, şi pe Tatiana Zaharia Buştean, cu domiciliul în comuna Chişla, judeţul Hotin, daţi judecăţii prin rechizitoriul Nr. 2.425 din 1927 al parchetului tribunalului Hotin, pentru faptul de furt, săvârşit în dauna lui **Vasile Ciobănaş din satul Cotiugeni**, judeţul Hotin. La apelul nominal nu răspunde nimeni. Procedura completă; s-a citit dosarul. / **Judecata**, / Asupra acţiunii

---

2620 *Monitorul Oficial,* Nr. 59, 14 martie 1928, p. 3497
2621 *Monitorul Oficial,* No. 140, 28 iunie 1928, p. 5688
2622 Ibidem, p. 5691

penale de faţă, introdusă prin rechizitoriul Nr. 2.425 din 1927, la această judecătorie; Având în vedere că inculpaţii legal citaţi nu se prezintă spre a-şi susţine interesele; Având în vedere că din instrucţia scrisă preliminară urmată în cauză, se constată în fapt următoarele: / În noaptea de 22-23 Ianuarie 1927, Tatiana Zaharia Buştean, din satul Chişla, comuna Percăuţi, judeţul Hotin, împreună cu concubinul său Mihail Voloşciuc, din Târgul Lipcani, judeţul Hotin, fiind în drum spre Briceni, au găzduit la locuitorul Vasile Ion Ciobănaş, din comuna Cotiugeni, judeţul Hotin. / A doua zi, au plecat spre Briceni, când, în lipsa lor, Vasile Ciobănaş observă că, din odaia sa vecină lipsesc mai multe obiecte casnice. Atunci el a pornit spre Briceni, unde a găsit, într-o cârciumă, pe Tatiana Zaharia Buştean şi pe Mihail Voloşciuc, vânzând lucrurile furate. La opoziţia sa, inculpaţii bănuiţi au început a fugi şi, cu ajutorul dat de primarul comunei Briceni, s-a putut prinde pe bănuita Tatiana Z. Buştean, iar pe însoţitorul său l-au scăpat, fără a-i putea da de urmă. / Condusă la şeful de post şi cercetată, bănuita Tatiana Z. Buştean mărturiseşte faptul comis şi asupra sa s-au găsit următoarele obiecte casnice, ce au fost furate de ea, cu concubinul său, şi anume: o casâncea albă de vară, una neagră de vară, una albă de vară, o cămaşă femeiască de bumbac, o fustă femeiască nouă, o pereche de pantaloni negri de postav, o bucată de lână. Aceste obiecte fiind recunoscute de reclamant, i s-au predat sub luare de dovadă; / Având în vedere că inculpata Tatiana Zaharia Buştean, cercetată de şeful de post din Briceni, când, găsită în flagrant delict de furt, cu lucrurile asupra ei, mărturiseşte faptul comis, în cooperare cu Mihail Voloşciuc, care, din actele din dosar,

se constată că era dezertor; / Având în vedere că faptul de a-şi însuşi lucruri mobile, pe nedrept, ce nu-ţi aparţin, în ascuns, în drept constituie elementele delictului de furt, prevăzut de art. 306 din codul penal; / Având în vedere că inculpata a fost prinsă în flagrant delict, prin aceea că, urmată de reclamant, a fost găsită când se tocmea să vândă lucrurile, iar cercetarea efectuată de şeful de post s-au găsit asupra ei lucrurile; / Având în vedere că furtul săvârşit a fost comis cu cooperarea lui Mihail Voloşciuc, ca cooperator; că, prin urmare, în drept faptele comise intrând în prevederile art. 308 din codul penal, judecăţile aplică în cauză faţă de Tatiana Zaharia Buştean; iar faţă de Mihail Voloşciuc, acelaşi articol, combinat cu art. 51 din codul penal, care s-a citit în şedinţă publică; / Având în vedere că reclamantul nu se prezintă, nici nu se constituie parte civilă; Văzând şi dispoziţiunile art. 53 din L. J. O. 109 şi art. 306 ai 308 şi 51 din codul penal. Pentru aceste motive, în numele legii, **hotărăşte**: // Condamnă pe Tatiana Zaharia Buştean, majoră, fostă cu ultimul domiciliu în satul Chişla Zamjev, comuna Percăuţi, judeţul Hotin, iar acum necunoscut, şi pe Mihail Voloşciuc, zis Guşariuc, fost cu domiciliul în Târgul Lipcani, judeţul Hotin, iar acum necunoscut, să sufere fiecare câte 3 luni de zile închisoare corecţională, pentru faptul de furt, săvârşit în dauna lui Vasile I. Ciobănaş din comuna Cotiugeni, judeţul Hotin. Cu apel. / Dată şi citită în şedinţă publică, la 23 August 1928. / Judecător, V. Lazam. / grefier, Ştefanov”[2623]. // „**Cartea de judecată penală Nr. 1.191**. Fiind la ordine judecarea acţiunii penale introdusă prin rechizitoriul Nr. 2.270 din 1927, a parchetului tribunalului Hotin, contra lui Gavriil Lungu,

[2623] *Monitorul Oficial*, Nr. 15, 18 ianuarie 1929, pp. 570, 571.

fost cu domiciliul în comuna **Cotiugeni**, judeţul Hotin, iar acum necunoscut, dat judecăţii pentru faptul de furt comis în dauna lui Petre Gh. Penteleiciuc din comuna **Cotiugeni**, judeţul Hotin. / La apelul nominal s-au prezentat reclamantul şi martorii, lipsă inculpatul. S-a citit dosarul, procedura completă. Reclamantul cere pedepsirea inculpatului; S-au introdus martorii, care s-au audiat sub prestare de jurământ, conform art. 153 din procedura penală, consemnându-se declaraţiile la dosar. Reclamantul declară că nu are nici o pretenţie, întrucât a primit aproape toate lucrurile furate. / **Judecata**, / Asupra acţiunii penale de faţă, introdusă prin rechizitoriul Nr. 2.270 din 1928, a parchetului tribunalului Hotin; Având în vedere că inculpatul legal citat nu se prezintă; Având în vedere că din instrucţia scrisă, colaborată cu depoziţiile martorilor, se constată în fapt următoarele: / În seara zilei de 26 spre 27 Ianuarie 1927, Gavriil Mihail Lungu, zis Brehuţă, soldat în Regimentul 1 căi ferate, compania I, fiind în concediu, în comuna Cotiugeni, judeţul Hotin, la ora 22, seara, s-a dus la casa locuitorului Petre Gh. Penteleiciuc, care lipsea de acasă, şi, escitând fereastra prin spargere, intră înăuntru şi fură un perietar de bumbac cu lână, un lăvicer, 4 cămăşii ţărăneşti de bumbac, un burnuz şi alte obiecte. / Ducându-se în gara Ocniţa, unde făcea serviciul, a vândut un lăvicer, un burnuz lui Isach Bochi, lui Nicolai Borca, un covor, şi lui Nicolaie Friganie Şirocov, un covor. Aceste lucruri au fost ridicate de comisarul staţiei Ocniţa şi predate reclamantului păgubaş, care le-a recunoscut, fiind ale lui; / Având în vedere că inculpatul recunoaşte faptul lui imputat, iar martorii cărora le-a vândut lucruri furate confirmă că le-au cumpărat de la el, şi când le-au restituit, au fost

recunoscute de reclamant; / Având în vedere că faptul s-a petrecut noaptea, pe la ora 22, şi inculpatul s-a introdus în casa de locuit, prin spargerea unei ferestre, pe unde a intrat, spre a lua lucrurile ce nu erau proprietatea sa; / Având în vedere că faptul de a se introduce prin fereastră, prin spargerea ei, constituie circumstanţe agravante în sarcina inculpatului; / Având în vedere că lucrurile luate de inculpat au fost mobile şi nu-i aparţineau, luate fiind pe ascuns, cu intenţia de a şi le însuşi pe nedrept, în dauna proprietarului; / Având în vedere că acest fapt întruneşte elementele unui furt, săvârşit cu efracţie şi escaladare, care cade în prevederile art. 306, 310, alin. 12, art. 313 şi 314 din codul penal, care s-a citit în şedinţă publică; / Găsind, în favoarea inculpatului, circumstanţe atenuante, judecata face aplicaţia art. 60 din codul penal; Văzând că despăgubiri nu se cer; Văzând dispoziţiunile art. 306, 310, alin. 12, art. 313, 314 şi 60 din codul penal, combinat cu art. 53 din L. J. O., / Pentru aceste motive, în numele legii, **hotărăşte**: / Condamnă pe Gavriil Lungu, zis Brăhuneţi, major, fost cu domiciliul în comuna Cotiugeni, judeţul Hotin, iar acum necunoscut, ca, pentru faptul de furt cu efracţie şi escaladare, săvârşit în dauna lui Petre Gh. Penteleiciuc, din aceeaşi comună, să sufere 3 ani de zile închisoare corecţională. / Cu apel. / Dată şi citită în şedinţă publică, la 23 August 1928. / Ajutor-judecător, V. Lazam. / (Urmează semnătura grefierului)”[2624].

1931: „**Tablou de regruparea comunelor rurale**: 29. Județul Hotin.”[2625] Comuna Cotiugeni, cu reședin-

---

[2624] Ibidem, p. 571.

[2625] Ministerul de Interne, Direcțiunea Administrațiunii Locale, *Tablou de regruparea comunelor rurale*, București 1931, p. 190

ța în Cotiugeni, se compune din satele Brăila, Cotiugeni, Lucaceni și Săncăuți Moară.

1932: „Administraţia financiară a judeţului Hotin, în baza procesului verbal de sechestru cu Nr. 111 din 7 August 1932, încheiat de agentul de urmărire A. Sincovschi, de la circumscripţia 21 Larga, comuna Cotiujeni, judeţul Hotin, având de primit de la contribuabilul Gheorghe Ştefan Cojocaru lei 11.949, ce numitul datorează statului, anume: rămăşiţă lei 8.857, pe anii 1929/1931; agricol-adiţional lei 862, pe 1932; comerţ-adiţional lei 2.160, pe 1932, şi asigurări 70 lei. / Creditoarea, administraţia financiară a judeţului Hotin, cu adresa Nr. 31.959 din 24 August 1932, a cerut dlui preşedinte al tribunalului Hotin ca, în conformitate cu art. 32 din legea de urmărirea şi perceperea veniturilor publice, să se scoată în vânzare, prin licitaţie publică şi să se fixeze termenul de vânzare a imobilului, proprietatea debitorului Gheorghe Ştefan Cojocaru, domiciliat în satul şi comuna Cotiujeni, judeţul Hotin, a cărui situaţie s-a făcut de către agentul de urmărire A. Sanicovschi al circumscripţiei 21 Larga, prin procesul verbal încheiat în ziua de 7 August 1932, şi care se compune din: / Un corp de casă, compus din o cameră şi dependinţe, pe un teren în întindere de un hectar, din care clădirea ocupă un loc, numit conac, în întindere de un hectar. Casa e acoperită cu şindrilă, fiind construită din lampaci. Vecini: la Nord-Est cu grădina de zarzavat al lui Dumitru Vieru, la Vest cu pământul lui Vladimir Usatâi, la Sud cu drumul spre gara Larga. Imobilul scos în vânzare e situat pe teritoriul comunei Cotiujeni, plasa Lipcani, judeţul Hotin. Alte sarcini asupra acestui imobil, afară de cea de faţă, după cum referă domnul grefier al acestui tribunal, nu sunt. /

Vânzarea şi adjudecarea acestui imobil, potrivit jurnalului tribunalului Hotin, cu Nr. 10.548 din 1932, se vor face, în sala de şedinţă a tribunalului Hotin, în ziua de 5 Noiemvrie 1932, de la ora 9 dimineaţa, înainte. Licitaţia şi strigările vor începe de la suma de 11.949 lei, preţ fixat de creditoare. Taxa de înregistrare şi portărei, asupra preţului rezultat din vânzare, priveşte de adjudecatar. Sunt somaţi toţi acei care ar pretinde vreun drept de chirie, privilegiu sau ipotecă, ca, înaintea adjudecaţiei, să arate tribunalului pretenţiunile lor, sub pedeapsă de a nu li se mai ţine în seamă. / Nr. 3.778 / 1932, Septembrie 21 / Dosar Nr. 4.068 şi 411/932”[2626].

1933, mai 9: „Creditoarea, administrația financiară a județului Hotin, în baza procesului-verbal de sechestru Nr. 111 din 7 August 1932, încheiat de agentul de urmărire A. Sancovschi, de la Circa 21 Larga, comuna Cotiugeni, județul Hotin, având de primit de la contribuabilul debitor Gheorghe Ștefan Cojocaru lei 11.949, ce numitul datorează statului și anume: rămășițe 8.857 lei, pe anii 1928-1931, agricole adiționale 862, pe 1932, comerț și adiționale 2.160, pe 1932, și asigurări 70 lei. / Creditoarea, administrația financiară, cu adresa Nr. 31.959 din. 24 August 1932, a cerut dlui președinte al Tribunalului Hotin ca, în conformitate cu dispozițiunile art. 32 din legea de urmărirea și perceperea veniturilor publice, scoaterea și vânzarea prin licitație publică a imobilului, proprietatea debitorului Gh. Șt. Cojocaru, domiciliat în satul și comuna Cotiugeni, județul Hotin, a cărei situație s-a făcut de același agent și la aceeași dată. / Tribunalul, la data de 4 Aprilie 1933, a amânat vânzarea, la cererea reprezentantului creditoarei, pentru lipsa de

[2626] *Monitorul Oficial*, Nr. 228, 29 septembrie 1932, pp. 8601, 8602.

concurenți și pentru ca, până la termenul viitor; administrația financiară Hotin să ceară Ministerului de Finanțe autorizația de a cumpăra imobilul scos în vânzare. / Averea ce se vinde se compune din: Un corp de casă, compus din o cameră și dependințe, construită pe un teren în întindere de un ha, din care clădirea ocupă un loc numit conac, în întindere de un ha. Casa e acoperită în șindrilă, fiind construită din lampaci. Vecini: la Nord-Est, cu grădina de zarzavat a lui Dumitru Vieru, la Vest, cu pământul lui Vladimir Usatăi, la Sud, cu drumul spre Larga. Imobilul ce urmeaza a se vinde e situat pe teritoriul comunei Cotiugeni, plasa Lipcani, județul Hotin. / Alte sarcini, afară de cea de față, nu sunt, după cum rezultă din referatul grefierului tribunalului Hotin. Vânzarea și adjudecarea sus menționatei averi se vor face în pretoriul tribunalului județului Hotin, în ziua de 30 septembrie 1933, ora 9 inainte. Licitația și strigările vor începe de la suma de 11.949, preț fixat de creditoare. Taxa de înregistrare și portărei privește pe adjudecatar. Sunt somați toți acei care ar pretinde vreun drept de chirie, privilegiu sau ipotecă ca, înaintea adjudecațiunii, să arate tribunalului pretențiunile lor, sub pedeapsa de a nu li se mai ține în seamă. / Nr. 1.871. / 1933, Aprilie 27. / Dos. Nr. 4.068/411/932" (*Monitorul Oficial,* nr. 105, marți 9 mai 1933, pp. 3439, 3540).

1933, Judecătoria rurală Briceni, judeţul Hotin: „Prin cartea de judecată penală cu Nr. 2.008 şi în baza art. 209 din legea monopolului vânzării băuturilor spirtoase, Dumitru A. Mariotan (Măriuţan? – n. n.), major, plugar, cu ultimul domiciliu cunoscut în satul Cotiugeni, comuna Cotiugeni, jud. Hotin, a fost condamnat ca, pentru faptul de contravenţie, să plătească 200 lei amendă în folosul

comunei Cotiugeni, jud. Hotin, plus 10 lei cheltuieli penale la stat, la art. 64 din bugetul general al statului, cu aplicaţia art. 30 din codul penal şi 4 din legea majorării cifrei amenzilor judecătoreşti şi modul de încasare din 1923, în caz de insolvabilitate. / Cu apel. / Dată şi citită în şedinţă publică, la 3 August 1933 – Dosar Nr. 22/933”[2627]. // „Prin cartea de judecată penală cu Nr. 2.009 şi în baza art. 209 din legea monopolului vânzării băuturilor spirtoase, Toader S. Rusnac, cu ultimul domiciliu cunoscut în satul Cotiugeni, comuna Cotiugeni, jud. Hotin, a fost condamnat ca, pentru faptul de contravenţie, să plătească 200 lei, amendă în folosul comunei Cotiugeni, jud. Hotin, plus 10 lei cheltuieli penale la stat, la art. 64 din bugetul general al statului pe 1933, cu aplicaţia art. 30 din codul penal şi 4 din legea majorării cifrei amenzilor judecătoreşti şi modul de încasare din 1923, în caz de insolvabilitate. / Cu apel. Dată şi citită în şedinţă publică, la 3 August 1933 – Dosar Nr. 396/933”.

1933, mai 27: „Judecătoria rurală Briceni, județul Hotin. / Dl Mocanu Z. Grigore, cu ultimul domiciliu cunoscut în comuna Cotiugeni, județul Hotin, este citat la această judecătorie, în ziua de 3 August 1933, ora 9, ca contravenient; la neurmare se va proceda conform legii. / Nr. 16.623. / Dos. Nr. 394/933. / Dl Grigore I. Lungu, cu ultimul domiciliu cunoscut în comuna Cotiugeni, județul Hotin, este citat la această judecătorie, în ziua de 3 August 1933, ora 9, ca contravenient; la neurmare se va proceda conform legii. / Nr. 16.625. / Dos. Nr. 395/933. / Dl Vladimir P. Banariu, cu ultimul domiciliu cunoscut în comuna Cotiugeni, județul Hotin, este citat la această

[2627] *Monitorul Oficial*, Nr. 295, 20 decembrie 1933, p. 9296.

judecătorie, în ziua de 3 August 1933, ora 9, ca contravenient; la neurmare se va proceda conform legii. / Nr. 16.627. / Dos. Nr. 396/933. / Dl Toader S. Rusnac, cu ultimul domiciliu cunoscut în comuna Cotiugeni, județul Hotin, este citat la această judecătorie, în ziua de 3 August 1933, ora 9, ca contravenient; la neurmare se va proceda conform legii. / Nr. 16.629. / Dos. Nr. 398/9334. / Dl Dumitru A. Marioțan, cu ultimul domiciliu cunoscut în comuna Cotiugeni, județul Hotin, este citat la această judecătorie, în ziua de 3 August 1933, ora 9, ca contravenient; la neurmare se va proceda conform legii. / Nr. 16.648. / Dos. Nr. 22/933" (*Monitorul Oficial*, nr. 119, 27 mai 1933, p. 3685). // „Prin cartea de judecată penală cu Nr. 2.009 şi în baza art. 209 din legea monopolului vânzării băuturilor spirtoase, Mocanu Z. Grigorie, major, plugar, cu ultimul domiciliu cunoscut în satul Cotiugeni, comuna Cotiugeni, jud. Hotin, a fost condamnat ca, pentru faptul de contravenţie, să plătească 200 lei, amendă în folosul comunei Cotiugeni, jud. Hotin, plus 10 lei cheltuieli penale la stat, la art. 64 din bugetul general al statului pe 1933, cu aplicaţia art. 30 din codul penal şi 4 din legea majorării cifrei amenzilor judecătoreşti şi modul de încasare din 1923, în caz de insolvabilitate. / Cu apel. Dată şi citită în şedinţă publică, la 3 August 1933 – Dosar Nr. 394/933". // „Prin cartea de judecată penală cu Nr. 2.011 şi în baza art. 209 din legea monopolului vânzării băuturilor spirtoase, Grigorie I. Lungu, major, plugar, cu ultimul domiciliu cunoscut în satul Cotiugeni, comuna Cotiugeni, jud. Hotin, a fost condamnat ca, pentru faptul de contravenţie, să plătească 200 lei, amendă în folosul comunei Cotiugeni, jud. Hotin, plus 10 lei cheltuieli penale la stat, la art. 64 din bugetul

general al statului pe 1933, cu aplicaţia art. 30 din codul penal şi 4 din legea majorării cifrei amenzilor judecătoreşti şi modul de încasare din 1923, în caz de insolvabilitate. / Cu apel. Dată şi citită în şedinţă publică, la 3 August 1933 – Dosar Nr. 395/933”. // „Prin cartea de judecată penală cu Nr. 2.151 şi în baza art. 393, alin 8 din codul penal, Petrea Palamar, major, plugar, cu ultimul domiciliu cunoscut în satul Cotiugeni, comuna Cotiugeni, jud. Hotin, a fost condamnat ca, pentru faptul de contravenţie, să plătească 200 lei, amendă în folosul comunei Cotiugeni, jud. Hotin, plus 10 lei cheltuieli penale la stat, la art. 64 din bugetul general al statului pe 1933, cu aplicaţia art. 30 din codul penal şi 4 din legea majorării cifrei amenzilor judecătoreşti şi modul de încasare din 1923, în caz de insolvabilitate. / Cu apel. Dată şi citită în şedinţă publică, la 22 August 1933 – Dosar Nr. 422/933”[2628]. // „Prin cartea de judecată penală cu Nr. 2.152 şi în baza art. 393, alin 8, din codul penal, Nicolae Andriiciuc, major, plugar, cu ultimul domiciliu cunoscut în satul Cotiugeni, comuna Cotiugeni, jud. Hotin, a fost condamnat ca, pentru faptul de contravenţie, să plătească 200 lei, amendă în folosul comunei Cotiugeni, jud. Hotin, plus 10 lei cheltuieli penale la stat, la art. 64 din bugetul general al statului pe 1933, cu aplicaţia art. 30 din codul penal şi 4 din legea majorării cifrei amenzilor judecătoreşti şi modul de încasare din 1923, în caz de insolvabilitate. / Cu apel. Dată şi citită în şedinţă publică, la 22 August 1933 – Dosar Nr. 421/933”. // „Prin cartea de judecată penală cu Nr. 2.153 şi în baza art. 393, alin 8, din codul penal, Macarie Rudenco, major, plugar, cu ultimul domiciliu cunoscut în satul Cotiugeni,

[2628] Ibidem, p. 9297.

comuna Cotiugeni, jud. Hotin, a fost condamnat ca, pentru faptul de contravenţie, să plătească 200 lei, amendă în folosul comunei Cotiugeni, jud. Hotim, plus 10 lei cheltuieli penale la stat, la art. 64 din bugetul general al statului pe 1933, cu aplicaţia art. 30 din codul penal şi 4 din legea majorării cifrei amenzilor judecătoreşti şi modul de încasare din 1923, în caz de insolvabilitate. / Cu apel. Dată şi citită în şedinţă publică, la 22 August 1933 – Dosar Nr. 420/933".

1933, mai 9: „Creditoarea, administrația financiară a județului Hotin, în baza procesului-verbal de sechestru Nr. 111 din 7 August 1932, încheiat de agentul de urmărire A. Sancovschi, de la Circa 21 Larga, comuna Cotiugeni, județul Hotin, având de primit de la contribuabilul debitor Gheorghe Ștefan Cojocaru lei 11.949, ce numitul datorează statului și anume: rămășițe 8.857 lei, pe anii 1928-1931, agricole adiționale 862, pe 1932, comerț și adiționale 2.160, pe 1932, și asigurări 70 lei. / Creditoarea, administrația financiară, cu adresa Nr. 31.959 din. 24 August 1932, a cerut dlui președinte al Tribunalului Hotin ca, în conformitate cu dispozițiunile art. 32 din legea de urmărirea și perceperea veniturilor publice, scoaterea și vânzarea prin licitație publică a imobilului, proprietatea debitorului Gh. Șt. Cojocaru, domiciliat în satul și comuna Cotiugeni, județul Hotin, a cărei situație s-a făcut de același agent și la aceeași dată. / Tribunalul, la data de 4 Aprilie 1933, a amânat vânzarea, la cererea reprezentantului creditoarei, pentru lipsa de concurenți și pentru ca, până la termenul viitor; administrația financiară Hotin să ceară Ministerului de Finanțe autorizația de a cumpăra imobilul scos în vânzare. / Averea ce se vinde se compune din: Un corp de casă,

compus din o cameră și dependințe, construită pe un teren în întindere de un ha, din care clădirea ocupă un loc numit conac, în întindere de un ha. Casa e acoperită în șindrilă, fiind construită din lampaci. Vecini: la Nord-Est, cu grădina de zarzavat a lui Dumitru Vieru, la Vest, cu pământul lui Vladimir Usatăi, la Sud, cu drumul spre Larga. Imobilul ce urmeaza a se vinde e situat pe teritoriul comunei Cotiugeni, plasa Lipcani, județul Hotin. / Alte sarcini, afară de cea de față, nu sunt, după cum rezultă din referatul grefierului tribunalului Hotin. Vânzarea și adjudecarea sus menționatei averi se vor face în pretoriul tribunalului județului Hotin, în ziua de 30 septembrie 1933, ora 9 inainte. Licitația și strigările vor începe de la suma de 11.949, preț fixat de creditoare. Taxa de înregistrare și portărei privește pe adjudecatar. Sunt somați toți acei care ar pretinde vreun drept de chirie, privilegiu sau ipotecă ca, înaintea adjudecațiunii, să arate tribunalului pretențiunile lor, sub pedeapsa de a nu li se mai ține în seamă. / Nr. 1.871. / 1933, Aprilie 27. / Dos. Nr. 4.068/411/932” (*Monitorul Oficial,* nr. 105, marți 9 mai 1933, pp. 3439, 3540).

1933, noiembrie 8: „Creditoarea Administrația financiară a jud. Hotin, în baza procesului verbal de sechestru Nr. 4 din 4. Iunie 1933, încheiat de agentul de urmărire al circ. 8 Larga, având de primit de la debitorul **Condrat Nemetz**, proprietar, contribuabil, domiciliat în comuna **Cotiugeni**, jud. Hotin, lei 95.619, ce numitul datorează statului, prin Administrația financiară ca impozite, și anume: 8.851 lei comerț cu adiționale, 1.200 lei Ministerului Lucrărilor Publice, 1.350 lei fond energie, 1.350 lei apl. leg. Energiei, Serviciul de asigurări Chișinău lei 949, impozit mobiliar lei 50.310 și cifra de

afaceri 7.024 lei, pe exercițiul 1932. / Averea s-a urmărit definitiv prin procesul-verbal din 7 Iunie 1933. Cu adresa Nr. 10.520, din 1933, a cerut dlui președinte al Tribunalului Hotin ca, în conformitate cu art. 44 din noua lege pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice, scoaterea în vânzare prin licitație publică și fixarea termenului de vânzare, numai a 25 ha din averea imobilă, descrisă în procesul verbal de inventariere-situație, încheiat de agentul de urmărire Sencovschi, de la aceeași percepţie, în ziua de 21 August 1933. / Averea ce se scoate în vânzare se compune din: 25 hectare pământ arabil, situate pe moșia Cotiugeni, megieșite: la Nord cu pământul locuitorilor satului Cotiugeni, la Est cu drumul spre conacul proprietarului debitor C. Nemetz, la Vest cu hotarul moșiei satului Berlinți, la Sud-Vest cu restul cotei proprietarului C. Nemetz. / Averea sus arătată e situată pe moșia sat și com. Cotiugeni, plasa Briceni, jud. Hotin. V Sarcini asupra acestei averi ca și asupra moşiei întregi, după cum referă dl grefier al .Tribunalului Hotin, sunt: 1). Ipotecă întărită de fostul prim-notar al Tribunalului Hotin, în ziua de 14 Ianuarie 1928, în sumă de 600.000 lei, în folosul creditorului Vsevolod Belschi, și 2). Ipoteca întărită de același prim-notar, în ziua de 27 Februarie 1928, în sumă de lei 400.000, creditor fiind tot Vsevolod Belschi. / Vânzarea și adjudecarea acestui imobil, potrivit jurnalului Tribunalului Hotin, Nr. 11.724 din 1933, se vor face în pretoriul Tribunalului Hotin, în ziua de 20 Decemvrie 1933, ora 10, înainte. / Licitația și strigările vor începe de la suma de 5.000 lei hectarul, preț cu care creditoarea a evaluat un hectar, calculându-se și suma pentru întreaga cantitate; deci și de la suma de125.000 lei, valoarea totală, va putea începe licitația. Taxele pentru

înregistrare privesc pe noul adjudecatar. / Sunt somați toți acei care ar pretinde vreun drept de chirie, privilegiu sau ipotecă, ca, înaintea adjudecației, să arate tribunalului pretențiunile lor, sub pedeapsă de a nu li se mai ține în seamă. / Nr. 4.336. / 1933, Octomvrie 21. / Dosar Nr. 5.315/501/933”[2629].

1933, decembrie 29: „Judecătoria rurală Briceni, județul Hotin: În numele legii și al M. S. Regelui Carol al II-lea, / Noi, Serafim Citrea, jude-ajutor al ocolului rural Briceni, jud. Hotin, / Având în vedere cartea de judecată penală Nr. 2.151, pronunțată de această judecătorie la 22 August 1933, prin care **Petrea Palamari**, cu ultimul domiciliu cunoscut în satul **Cotiugeni**, a fost condamnat să plătească 200 lei amendă în folosul comune Cotiugeni, pentru faptul de contravenție prevăzut și pedepsit de art. 393, alin. 8 din codul penal, plus 10 lei porto poștal, în folosul statului, la art. 64 din bugetul general al statului pe 1933; / Având în vedere că această carte de judecată a rămas definitivă și că, în termenul de o lună de zile, condamnatul nu depus recipisa de plată; / În virtutea art. 2 și 4 din legea privitoare la majorarea cifrei amenzilor judecătorești, transformăm amenda în 4 zile de închisoare, iar portul poştal se va încasa prin recipisă separată. / Mandatăm și ordonăm tuturor agenților forței publice să prindă pe sus numitul condamnat și să-l conducă la arestul Hotin. / Ordonăm directorului arestului Hotin a primi și reține pe numitul condamnat pe tot timpul arătat mai sus, care se va calcula de la încarcerare, iar la expirare îl va pune în libertate dacă nu va mai fi deținut și pentru alte cauze. În cazul când condamnatul achită amenda și portul poștal, executarea acestui mandat

[2629] Monitorul Oficial, Nr. 258, 8 noiembrie 1933, pp. 8386, 8387

va fi suspendată, restituindu-se de îndată, împreună cu recipisa de plata amenzii și recipisa de încasarea portului poștal. / Dat la 20 Noemvrie 1933. / Nr. 36.529. / Dos. Nr. 422/933”[2630]. // Prin sentinţe identice, publicate în acelaşi număr al „Monitorului Oficial”, au fost condamnaţi, la fel de simbolic, pentru amenzi de doar 150 lei, **Neculai Andriuciuc**, cu ultimul domiciliu cunoscut în satul **Cotiugeni (**cartea de judecată penală Nr. 2.152**)**, **Macarie Rudenco**, cu ultimul domiciliu cunoscut în satul **Cotiugeni** (cartea de judecată penală Nr. 2.153) şi **Ianchel Veisberg**, cu ultimul domiciliu cunoscut în satul **Cotiugeni** (cartea de judecată penală Nr. 1.878).

1942, aprilie 21: „Noi, ministru secretar de Stat la Departamentul Justiţiei; / Având în vedere raportul Nr. 54 din 1942 al dlui judecător al Judecătoriei mixte Hotin, din care se constată că numitul **Emilian Pelepeţ** din comuna **Săncăuţi**, judeţul Hotin, sub ocupaţiunea rusească a făcut propagandă comunistă şi avut o **atitudine duşmănoasă împotriva populaţiunii române**; / Având în vedere depoziţiile martorilor, anexate la dosarul în cauză, din care reiese că susnumitul, sub regimul sovietic, a fost secretar al consiliului comunal, în care calitate făcea propagandă comunistă, îndemnând în acelaşi timp pe locuitori să se înscrie în colhoz, iar pe sătenii care nu executau în totul ordinele autorităţilor sovietice îi trimetea în judecată; / Văzând dispoziţiunile art. 3 din legea Nr. 793, publicată în *Monitorul Oficial* Nr. 209 din 4 Septemvrie 1941, care stabilesc că naţionalitatea română poate fi retrasă oricărui cetăţean român, care în timpul evacuării Basarabiei ori Bucovinei de Nord sau după această dată a săvârşit în acest teritoriu acte de

[2630] *Monitorul Oficial*, Nr. 295, 20 decembrie 1933, p. 7859

duşmănie împotriva armatei sau populaţiunii române sau care a vătămat prin fapta lui interese româneşti sau a manifestat în public sentimente ostile neamului şi ţării, / **Decidem**: / Art. I. Se retrage naţionalitatea română numitului Emilian Pelepeţ, de ani 42, din comuna Săncăuţi, judeţul Hotin, pentru faptul că în timpul ocupaţiunii ruseşti a manifestat în public sentimente ostile neamului şi ţării şi a săvârşit acte de duşmănie împotriva populaţiunii române. / Art. II. Dl director al afacerilor judiciare din acest minister este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a prezentei deciziuni. / Dată la 17 Aprilie 1942. / p. Ministru, Paul Porumbeanu / Nr. 53.215” [2631].

1943, aprilie 8: „Tribunalul Hotin / Sentința civilă Nr. 76. / Președinția d-lui Atanasie Ralea, jude de ședință. / Asesor dl Ștefan Smolinschi, jude de ședință. / Ministerul public, reprezentat prin dl Petre Humescu, procuror șef. / La apelul nominal, făcut în ședință publică, se prezintă curatoarea petiționară Anastasia Rusnac. Procedura fiind completă, s-au citit actele și lucrările din dosar. Petiționara cere admiterea cererii și a se constata absența definitivă. Reprezentantul Ministerului public susține că hotărârea premergătoare e pronunțată la data de 27 Octomvrie 1942, astfel că nu a trecut un an de zile, pentru a se putea da hotărâre de declararea absenței, conform art. 105 din codul civil, cere respingerea cererii. / **Tribunalul**: / Asupra cererii făcute de către Anastasia Rusnac, din comuna Cotiugeni, județul Hotin, prin care cere a se constata absența definitivă a lui Gheorghe Rusnac, dispărut din comună, încă din anul 1915, de la care dată nu se mai știe nimic despre dânsul. Având în vedere actele și lucrările din dosar; susținerile petiționarei, cum

[2631] *Monitorul Oficial*, Nr. 92, 21 aprilie 1942, pp. 3108, 3109

și concluziunile dlui procuror șef, din care se constată în fapt următoarele: / Anastasia Rusnac, din comuna Cotiugeni, județul Hotin, la data de 28 Iunie 1934 introduce, la judecătorul tutelar, cerere pentru înființarea curatelei asupra dispărutului Gheorghe S. Rusnac-Vacarciuc, care a dispărut din comună încă din anul 1915, de la care dată nu s-au mai primit vești despre dânsul. Cererea fiind trimisă procurorului pentru cercetări, conform art. 621 din procedura civilă, se execută aceste cercetări de șeful de post, la data de 6 August 1934, cu concluzii că, în adevăr, numitul a dispărut din anul 1915. Pe baza acestor cercetări, se dă jurnalul Nr 13.542 din 28 Septemvrie 1934, prin care se dispune înființarea curatelei asupra averii rămasă pe urma presupusului absent. / Considerând că, în drept, instituția juridică a absenței este reglementată de art. 98-105 din codul civil și art. 621-623 din procedura civilă. Astfel, art. 98 din codul civil prevede că, de va fi trebuință a îngriji de administraţiunea unei averi, lăsată de către o persoană care se presupune a fi absentă și care nu are împuternicit, tribunalul va lua dispozițiunile cuvenite după cererea părților interesate. Acest text se completează cu art. 621 din procedura civilă, care prevede că se vor înainta actele procurorului care face cercetări și va raporta, iar conform art. 623 din procedura civilă, tribunalul va numi un curator. / Din titlul capitolului I, despre absență prezumată, precum și din expresia art. 98, și averea lăsată de către o persoană, care se presupune absentă, rezultă că art. 98 din codul civil și art. 621 ei 623 din procedura civilă reglementează absența prezumată. Articolul 101 din codul civil, care este subcapitolul despre declararea absenței, prevede, când o persoană care nu se va arăta la domiciliul ei și nici

s-a lăsat procură și dacă, în curs de 4 ani, nimeni nu va avea știință despre dânsa, părțile interesate se vor adresa la tribunal, spre a o declara absentă, iar art. 102 din codul civil prevede că tribunalul va ordona a se face o cercetare, în ființa procurorului, în ocolul domiciliului lui și art. 105 din codul civil prevede că hotărârea declarațiunii de absență nu se va da decât un an după hotărârea care a ordonat cercetarea. / După cum rezultă din titlul capitolului II și din aprecierile textului art. 101, „spre a declara absența”, și art. 105 din codul civil, „hotărârea declarației de absență”, acest capitol reglementează absența definitivă. Prin urmare, pentru a se declara absența definitivă, după textele de mai sus, se cere ca să fi trecut cel puțin patru ani de la ultima știre despre dispărut. Că există, la dosar, cercetarea prin parchet asupra dispariției absentului și că hotărârea asupra absenței dispărutului să se dea după un an de la facerea acestor cercetări. Considerând că scopul art. 105 din codul civil este ca, după ce au trecut 4 ani de la dispariția absentului, să mai dea încă un termen de un an, de la facerea cercetărilor, pentru ca în urma provocării acestor cercetări, absentul va da semne de existență. / Având în vedere că în speță s-a făcut o cercetare, prin Parchetul Hotin, la data de 9 August 1934, cu ocazia înființării curatelei, când s-a constatat absența provizorie și că, de la această cercetare au trecut 10 ani, deci condițiunile art. 105 din codul civil sunt îndeplinite. Având în vedere că, din aceleași cercetări, rezultă că absentul este dispărut din anul 1915, deci au trecut 4 ani, deci și condițiunile art. 101 din codul civil sunt îndeplinite, urmează a vedea că cererea de a se declara absența definitivă a lui Gheorghe S. Rusnac-Vacarciuc este întemeiată. / Pentru aceste

motive, redactate de dl jude de ședință A. Ralea. În dezacord cu concluziunile reprezentantului Ministerului public. În virtutea legii hotărăște: / Admite cererea făcută de către Anastasia Gh. Rusnac, din comuna Cotiugeni, județul Hotin și, în consecință. Se constată în mod definitiv absența dispărutului Gheorghe S. Rusnac-Vacarciuc, fost cu ultimul domiciliu cunoscut în comuna Cotiugeni, județul Hotin, de unde a dispărut încă din anul 1915, de la care dată nu se mai știe nimic despre dânsul. / O copie după prezenta se va înainta Parchetului Hotin, conform art. 104 din codul civil. Cu drept de apel. Dată și citită în ședință publică, la 18 Februarie 1943. / Ralea, Smolenschi / Grefier, I. Sârbu / Dosar Nr. 3.364/942"[2632].

1944, martie 6: „Tribunalul Hotin / Sentința civilă No. 1.205 / Tribunalul, în numele legii, hotărăște: Admite cererea făcută de către Trifon Ciaglei, din satul Brăila, comuna Cotiugeni, județul Hotin, cu petițiunea înregistrată sub Nr. 9.591 din 1939, și prin consecință; / Constată că Artemie Ciaglei, fiul susnumitului petiționar, s-a născut în satul Brăila, comuna Cotiugeni, județul Hotin, în ziua de 1 Noemvrie 1927, din părinții legitim căsătoriți, Trifon și Matrona Ciaglei. Ordonă Ofițerului de stare civilă al comunei Cotiugeni, județul Hotin, de a înscrie, în registrele de Stare civilă ale acestui oficiu, data acestei nașteri. / Cu drept de apel. / Dată și citită în ședință publică, la 18 Martie 1939. / Theodor Stamati, Rudolf Costrachevici / Grefier, I. Diaconescu / Dosar Nr. 1146/1939"[2633].

1941-1945, victime de război din Cotiujeni: „Pe câmpurile de luptă au fost răpuşi de gloanţe: Alexei

---

[2632] *Monitorul Oficial*, Nr. 83, 8 aprilie 1943, pp. 2283, 2284.
[2633] *Monitorul Oficial*, Nr. 55, 6 martie 1944, p. 1519.

Achelina, Gheorghe Achelina, Dumitru Alexeev, Ion Alexeev, Mihail Alexeev, Ion Balan, Vasile Basarab, Sergiu Bordeniuc, Alexandru Buga, Nicolae Buga, Simion Buga, Gheorghe Bujor, Simion Burlacişin, Dionis Ceacâr, Ion Ceacâr, Alexandru Ciobănaş, Dumitru Ciobănaş, Ilie Ciobănaş, Ion Ciobănaş, Toader Ciobănaş, Vladimir Ciobănaş, Ion Cojocaru, Ion Cojocaru, Nicolae Corpaci, Alexandru Griţac, Teodor Dochiţoi, Vladimir Duleba, Dumitru Frişcu, Ion Ganu, Zahar Ganu, Teodor Gaşcu, Vladimir Gaşcu, Alexandru Gaşcu, Ion Grosu, Serafim Grosu, Alexei Gorobeţ, Ilie Gutium, Hariton Lungu, Gheorghe Lungu, Ilarion Lungu, Ion Lungu, Ion A. Lungu, Pavel Lungu, Sava Lungu, Vasile Lungu, Vasile G. Lungu, Vladimir Lungu, Alexandru Lungu-Rangu, Macar Lupaşcu, Teodor Lupaşcu, Timofei Lupaşcu, Alexei Maniţa, Nicolae Maniţa, Timofei Maniţa, Petru Mârza, Leonte Mocanu, Andrei Moroşanu, Matei Moroşanu, Mihail Moroşanu, Teodor Moroşanu, Vasile Moroşanu, Nicolae Olaru, Grigore Panteleiciuc, Ion Pavaloi, Pantelei Pavaloi, Nicolae Pşeniţa, Iachim Radiţa, Ion Radovici, Ion Rudencu, Mihail Rudencu, Dionis Rusnac, Vladimir Rusnac, Filip Rusu, Vasile Rusu-Maniţa, Vasile Rusu, Pantelei Scutelnic, Alexei Tărâţă, Foma Tărâţă, Filip Tărâţă, Gherasim Tărâţă, Ilarion Tărâţă, Ion Tărâţă, Teodor Gh. Tărâţă, Teodor M. Tărâţă, Danil Ursu, Dumitru Ursu, Ilarion Ursu, Ion Ursu, Pavel Ursu, Vladimir Vacarciuc, Mihail Vieru, Petru Vieru, Vasile Vieru, Agapie I. Vornices, Filip Vornices”[2634].

[2634] Ladaniuc, Victor, *Localităţile Republicii Moldova*, Chişinău (?), pp. 152, 153

1946-1947, victimele foametei şi ale deportării: „Mulţi cotiugeni a băgat în pământ foametea din 1946-1947. O altă parte a populaţiei a fost ridicată şi deportată în regiunea Kurgan: / Dumitru Balan cu 5 suflete, Vasile Balan cu 7 suflete, Serafim Botnaru cu 6 suflete, Vasile Botnaru cu 2 suflete, Varvara Bujor cu 2 suflete, Pantelei Ciobănaş cu 2 suflete, Gheorghe Cojocaru cu 5 suflete, Ion Frişcu, Alexandru Frişcu cu 5 suflete, Elena Lungu cu 2 suflete, Fenea Lungu, Maria Maniţa cu 4 suflete, Axenia Moroşanu cu 6 suflete, Petru Moroşanu cu 2 suflete, Daria Oloieru, Grigore Ţurcanu cu 5 suflete, Dionis Ursu cu 5 suflete, Serafim Ursu cu 7 suflete, Ilie Gaşcu cu 5 suflete”[2635].

1951, deportarea la Tomsk: „După deportarea din 6 iulie 1949, în aprilie 1951 a avut loc încă o rundă de deportări, de data aceasta fiind mânaţi în regiunea Tomsk: / Petru Bujor cu 2 suflete, Nicolae Ceachir cu 3 suflete, Alexandru Frişcu cu 5 suflete, Macarie Frişcu cu 4 suflete, Parascovia Gaşcu cu 2 suflete Ştefan Mocanu cu 2 suflete, Dumitru Pavaloi cu 4 suflete, Alexandra Rusnac cu 3 suflete, Serghei Rusnac, Savelie Turea cu 3 suflete, Grigore Ţurcanu cu 5 suflete, Gavril Ursu cu 2 suflete, Ilie Ursu cu 3 suflete, Nicolae Ursu cu 2 suflete, Serafim Ursu cu 7 suflete, Sergiu Ursu cu 5 suflete, Elena Vacarciuc cu 2 suflete”[2636].

1965: Cotiujenii au parte de „prima întâlnire cu scriitori în carne şi oase – Fiodor Ponomari, Ion Bolduma şi Petru Cărare, la şcoala din Cotiujeni. Fiodor Ponomari

---

[2635] Ladaniuc, Victor, *Localităţile Republicii Moldova*, Chişinău (?), p. 153

[2636] Ladaniuc, Victor, *Localităţile Republicii Moldova*, Chişinău (?), p. 153

a citit poezii despre război, despre „eliberarea” noastră de sub jugul românesc, despre realizările socialismului... Ion Bolduma s-a axat pe problemele satului şi pe viaţa de zi cu zi a ţăranului. Mai aproape de poezia adevărată a fost Petru Cărare. Prin verva ironică, verbul inspirat şi expresia simplă, a cucerit ascultătorii. Nu în zadar a vorbit ultimul, pentru a mai atenua puţin impactul somnoros şi lânced al poeziilor vorbitorilor anteriori… / Petru Cărare s-a remarcat şi în cadrul recepţiei de la sfârşitul întâlnirii. Martorii povestesc că, după vreo câteva păhărele, i s-au aprins călcâiele după o învăţătoare tinerică şi frumuşică şi, brusc, a lăsat umorul şi a trecut la lucruri mai serioase, strângând-o în braţe ori de câte ori o prindea, chiar sub privirile încruntate ale soţului acesteia, care nu ştim cât simţ al umorului avea. În schimb, ştim, cu siguranţă, că avea un pumn greu ca piatra de moară… Până la urmă, conducerea şcolii a aplanat conflictul, care putea degenera într-un scandal din care, evident, pentru Cărare ieşea nu tocmai bine, ca să zic numai atât… Poate nu se reţinea în memorie acest incident, dacă învăţătoarea cu pricina nu era o rudă… a lui Alexandru-Horaţiu Frişcu”[2637].

2009, iulie 23: „Lista persoanelor care solicită redobândirea cetățeniei române cu menținerea domiciliului în străinătate: / **Adauge Zinaida**, fiica lui Vladimir și Maria (născută la 9.07.1924 în localitatea **Cotiujeni**, raionul Briceni), născută la data de 5 martie 1959 în localitatea Briceni, județul Edineț, Republica Moldova, cetățean moldovean, cu domiciliul actual în Republica Moldova, localitatea Chișinău, str. Ceucari nr. 8, ap. 10.

[2637] Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”, *Alexandru-Horaţiu Frişcu / Bibliografie*, Chişinău 2014, pp. 18, 19

(2.001/2004). / **Guzun Diana**, fiica lui Tofan Valentin și Ninelea (fiica lui **Oloeri Ivan**, născut la 14.01.1930 în localitatea **Cotiujeni**), născută la data de 3 septembrie 1985 în localitatea Briceni, Republica Moldova, cetățean moldovean, cu domiciliul actual în Republica Moldova, localitatea Chișinău, Str. Trandafirilor nr. 11, bl. 1, ap. 37. (3.315/2006)[2638].

2009, iulie 29: „Lista persoanelor care solicită redobândirea cetățeniei române cu menținerea domiciliului în străinătate: / **Cocîrlă Eduard**, fiul lui Ion (născut la 12.01.1935 în localitatea **Cotiujeni**, județul Edineț) și Lucia, născută la data de 30 octombrie 1966 în localitatea Fălești, județul Fălești, Republica Moldova, cetățean moldovean, cu domiciliul actual în Republica Moldova, localitatea Fălești, str. Decebal nr. 24. (1.440/2003). / **Gîrlean Angela**, fiica lui Ursu Vladimir (născut la 22.12.1932 în localitatea **Cotiujeni**) și **Vera**, născută la data de 16 februarie 1971 în localitatea **Cotiujeni**, județul Edineț, Republica Moldova, cetățean moldovean, cu domiciliul actual în Republica Moldova, localitatea Merenii Noi, str. 31 August nr. 15, raionul Anenii Noi. (3.064/2003). / **Ionesie Aliona**, fiica lui Cocîrla Ion (născut la 12.01.1935 în localitatea **Cotiujeni**, județul Edineț) și Lucia, născută la data de 25 februarie 1972 în localitatea Fălești, județul Fălești, Republica Moldova, cetățean moldovean, cu domiciliul actual în Republica Moldova, localitatea Fălești, str. Cartierul Victoriei nr. 15, ap. 29. (1.430/2003) Copii minori: Ionesie Alexandru, născut la data de 1.10.1994, și Ionesie Ion, născut la data de 10.09.2000. / **Ursu Maria**, fiica lui **Panteleiciuc Vasile** (născut la 1.02.1939 în localitatea **Cotiujeni**) și

---

[2638] *Monitorul Oficial*, Nr. 507, 23 iulie 2009, pp. 11-20

Eva, născută la data de 29 ianuarie 1967 în localitatea **Cotiujeni**, județul Briceni, Republica Moldova, cetățean moldovean, cu domiciliul actual în Republica Moldova, localitatea Cotiujeni, județul Briceni. (209/2008)”[2639].

2014, ianuarie 3: Muzicianul Petru Oloieru, născut la Cotiugeni, şi scriitorul Ion Drăguşanul înfiinţează, la Suceava, trupa de recuperare a muzicii vechi româneşti „Zicălaşii”, cu care aveaz să reînvie, în următorii ani, peste 1.500 cântece din perioada 1502-1918.

2018, noiembrie 10: **„Credincioșii parohiei „Nașterea Maicii Domnului” din localitatea Cotiujeni**, raionul Briceni, în frunte cu părintele paroh, protoiereul Anatolie Marcu, au primit, în ziua de sâmbătă, 10 noiembrie 2018, cu multă bucurie duhovnicească vizita Prea Sfinţitului Nicodim, Episcop de Edineț și Briceni. Evenimentul a fost marcat de oficierea Sfintei și Dumnezeieștii Liturghii, la care a participat un sobor mare de preoți și diaconi și numeroși credincioși. / După slujbă a urmat procesiunea înconjurării sfântului locaş, cu citirea Sfintelor Evanghelii ale Învierii, un Te Deum pentru sănătatea părintelui paroh, a ctitorilor şi a tuturor creştinilor prezenți la rugăciune, după care a urmat slujba de sfințire a noului set de clopote, procurate pentru biserica satului. / În cuvântul rostit la încheierea slujbei, Prea Sfințitul Nicodim a mulțumit părintelui paroh, protoiereului Anatolie Marcu, ctitorilor și tuturor credincioșilor din această parohie pentru grija ce o poartă Casei lui Dumnezeu, pentru toate eforturile depuse la împodobirea bisericii și a făcut un apel la zidirea duhovnicească a tinerei generații, care va trebui să preia și să păstreze, ca pe o comoară de mult preț, moștenirea creștină și

[2639] *Monitorul Oficial*, Nr. 52, 29 iulie 2009, pp. 16-28

mântuitoare a înaintașilor noștri. / În semn de recunoștință pentru sprijinul acordat la lucrările de renovare și împodobire a bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din localitatea Cotiujeni, mai multor ctitori și binefăcători li s-au acordat din partea Prea Sfințitului Nicodim distincții bisericești. Printre cei decorați s-a aflat și doamna deputat Zinaida Greceanîi, originară a satului Cotiujeni și ctitoră a bisericii din localitate”[2640].

2019, martie 11: O furtună puternică „a lăsat grădiniţa din satul Cotiujeni, raionul Briceni, fără acoperiş. Rafalele au smuls aproximativ 300 de metri pătraţi de ţiglă metalică”, „vântul a făcut pagube și la Casa de Cultură din sat”, dar, „chiar a doua zi, locuitorii satului au sărit în ajutor pentru a repara totul”[2641].

2019, iulie 2: „Vântul puternic și ploaia cu grindină din 2 iulie 2019 au făcut ravagii mari în satul Cotiujeni. Circa 80 % din gospodării au suferit pierderi (acoperișuri, garduri, porți ș.a.). Au fost deteriorați peste o mie de copaci,100 piloni de la lumină electrică și telefoane, kilometri de fir electric și telefon. Aproximativ 2 mii hectare de terenuri agricole distruse 100 %, altele 1.500, la 70-80% . Peste 200 de hectare de livadă devastate total. Toate grădinile de pe lângă casele oamenilor au fost afectate”[2642].

2019: Apare „Cartea Cotiujenilor”, lucrare monografică scrisă de Ion Drăguşanul, care vizitase, în august 2018, împreună cu Petru Oloieru, satul natal al marelui muzician român.

[2640] http://www.eparhia-edinet.md
[2641] https://www.publika.md
[2642] Comunicatul Primăriei Cotiujeni

COTIUJENI

(de Soroca, comuna Cotiujăni, raionul Floreşti – raionul Şoldăneşti, în alt index, Moldova).

1628, ianuarie 18: Întărit de Miron Barnovschi voievod lui Gavril Gorgan, care cumpără, de la vistiernicul Mihalache Cantacuzino, cu 200 taleri bătuţi şi un cal bun, „un sat, anume **Camănca** (Moldova) pe Răut, în ţinutul Sorocii, în vatra satului şi în câmp… / Şi iarăşi dăm şi întărim lui Gavril Gorgan a lui dreaptă ocină şi danie din satul **Cotiujeni** (de Soroca, Moldova), ce i-a dat-o popa Pântea din **Cohăreşti** (de Soroca, Moldova), fiul lui Petrica, nepotul lui Toma, pentru sufletul părinţilor lui, toată partea lui cât se va alege, din zapis arătat de la însuşi popa Pantea… / Şi iarăşi dăm lui Gavril Gorgan pârcălab dreapta lui ocină din satul Cotiujeni, partea lui Iorga şi a soţiei sale Cârstina din satul Cotiujeni, ce este lui danie de la Toader şi de la alţi fraţi ai săi, fiii lui Iorga de acolo, ce le-a fost răscumpărătură de la cneaghina lui Căpotici postelnic… / Şi iar întărim lui Gavril Gorgan pârcălab şi alte părţi de ocină din satul **Unchiteşti** (sau Onchiteşti, Moldova), ce-i este de cumpărătură de la Gligoraş, fiul lui Gavril, nepotul Micăi… partea lui Gavril, care a fost vândută la nişte călugări şi iarăşi a răscumpărat-o Glogoraş cu răzeşii săi, după moartea tatălui său Gavril… şi a vândut partea din Unchiteşti lui Gavril Gorgan pârcălab pentru 50 de taleri bătuţi. / Şi iarăşi îi dăm şi întărim şi alte părţi de ocină din acelaşi sat Unchiteşti… o parte ce au dat Ursul şi mama

lui Nastasia, fiica lui Iuraşco, jumătate din partea tatălui ei Iuraşco din satul Unchiteşti, pentru pomenirea lor şi a părinţilor lor, şi altă parte ce a cumpărat-o de la Antemia şi de la sora ei Nastasia, fiicele lui Iuraşco, pentru 50 taleri bătuţi. / Şi iarăşi a cumpărat, de la Ursul, fiul lui Golăi, nepotul Frăţileascăi, toată partea tatălui lui Golăi, ce se va alege din acelaşi sat, pentru 30 de taleri bătuţi, cu loc de iaz şi de moară. Şi iarăşi a cumpărat de la Glogoraş, fiul lui Gavril, nepotul Ciorcii, din a patra parte din jumătate de sat, jumătate din acelaşi sat Unchiteşti, pentru 50 taleri bătuţi. / Şi iarăşi dăm şi întărim lui Gavril Gorgan pârcălab şi altă parte de ocină din Unchiteşti, o parte din jumătate de peste tot satul, a şasea parte, ce-i este danie de la Lupul Dârlău pitar şi de la sora lui Stanca, fiii lui Filip vătaf din **Cârniceni** (satul Cârniceni sau Fântirile, comuna Ţigănaşi, Iaşi), nepoţii Dragnei, strănepoţii Onicăi Muşat fost mare vornic”[2643].

1637, septembrie 1: Întărit de Vasile Lupu voievod diacului Enachi, care cumpără, cu 45 taleri bătuţi, de la Melinti şi jupâneasa lui Todosia, fata Mexanii, nepot Sorcăi din Cohoreşti şi de la Vasile, fecior Mexanii, fratele Todosiei, „partea lor ce se va alege din sat de **Cohoreşti** (Cuconeştii Vechi, comuna Cuconeştii Vechi, raionul Edineţ, Moldova), din **Cotiujani** (Cotiujăni, comuna Cotiujăni, raionul Floreşti, Moldova) şi din **Zahorna** (comuna Răuceşti, raionul Floreşti, Moldova), ce sunt în ţinutul Sorocii”, iar de la Miron, fecior Maricăi preotesei din Cohoreşti, cu 20 taleri de argint, părţile lui din aceleaşi trei sate, „din vatra satului,

[2643] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 297, pp. 403-407

din câmp, din pădure şi din tot venitul”[2644].

1645, mai: Andreica. Feciorul Semei, nepotul lui Ionaşcu, fratele Moschiciului, vinde lui Gavrilaş Căpotici, „drept 15 oi cu miei alături şi cu lână ţi 15 oi sterpe şi cu lână… o parte de ocină din satul **Vascăuţi** (comuna Văscăuţi, raionul Camenca, Moldova), din partea tatălui meu Sema, ce se va alege dinspre fraţii mei a mea parte, a şasea parte… / Şi în tocmeală au fost Platon şi Răghineţ de **Cohăreşti** (Cuhureşti, raionul Camenca, Moldova), Bădaşco de-a fost pârcălab din **Cunice** (comuna Cunicea, raionul Camenca, Moldova), Brat căpitan şi Toader diacul de **Cotujani** (comuna Cotiujăni, raionul Şoldăneşti, Moldova), Ştefan ot **Tomilăuţi** (comuna Vărăncău, raionul Soroca, Moldova). Şi eu, popa Simion, am scris. Şi Eremie Buga şi Nădăbaico”[2645].

1672: Soţii Axinia şi Stahie dăruiesc marelui stolnic Ilie Sturza „partea noastră din satul **Pupezeni**, câtă se va alege partea noastră… Şi când s-a făcut zapisul au fost Barbul din **Cotijeni**, Hare de **Verejeni**, Timotin de **Benghidire** şi mulţi oameni buni”[2646].

1902: „**Cotiujenii Mari**, sat în judeţul Soroca, pe linia căii ferate Bălţi-Jmerinca, centrul volosteii cu acelaşi nume, aşezat la 64 verste de Jmerinca, pe calea ferată, şi la 209 verste de Noua Suliţă. Are 685 case, cu o populaţie de 3.227 suflete; biserică; grădini; şcoală cu o clasă de băieţi şi o şcoală elementară; vite 759 capete. Centrul

---

[2644] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 181, pp. 164, 165

[2645] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 68, p. 64

[2646] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 132, pp. 133, 134

ocolului medical, cu sediul medicului care serveşte o colonie de 31 sate”[2647].

COTIUJENI

(sau Cotojăni, comuna Ştefan cel Mare, Neamţ).

1635, martie 3: Ispisoc de la Vasile Lupu voievod, „ce întăreşte în stăpânire pe Ponici, feciorul lui Simion Ungurăşanul, întru a treia parte din hotarul **Bungeştilor** (comuna Ştefan cel Mare, Neamţ), dinspre răsărit, pe lângă **Ghigoeşti** (comuna Ştefan cel Mare, Neamţ)… Iar hotarul **Bungeştilor** şi **Mânjăştii** (comuna Ştefan cel Mare, Neamţ) stau în capul **Trudeştilor** (înglobat în Ghigoeşti, comuna Ştefan cel Mare, Neamţ), pe Valea Neagră, la ţinutul Neamţului şi, înconjurând ispisocul prin semne, pietre hotare şi bouri, întâi porneşte din colţul dintâi al Trudeştilor, din piatra hotarului dinspre răsărit, alături cu hotarul Ghigoeştii, pe lângă zarea dealului şi însuşi pe Dumbravă, până la râpa unde se despart Bungeştii de Mânjăşti în două, este bour într-un stejar şi groapă, şi de acolo, tot spre miază-noapte şi alături cu hotarul **Măstăcănii** (Mastacăn, comuna Dragomireşti, Neamţ), până în coasta Chizării, dinspre asfinţit, acelei mori, unde este o piatră de hotar în gura drumului vechi şi bour mai la vale, într-un stejar, şi de acolo spre asfinţit, pe drumul mare, şi până în valea Mânjaştilor, unde este

---

2647 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 76

un bour într-un tei şi groapă, şi de acolo, tot spre apus, până la o movilă, unde se întâlneşte cu hotarul **Cotojă-nilor** (comuna Ştefan cel Mare, Neamţ), în colţul de sus iar este bour şi piatră lângă movilă, şi de acolo, în jos, drept spre amiază, peste valea Lacului Negru, alături cu hotarul Cotojănii, până din sus de Fântâna Dănesei, unde se despart Mînjeştii de Bungeşti. Şi de acolo, pe coasta dealului, alături cu **Broştenii** (comuna Ştefan cel Mare, Neamţ), până în colţul hotarului Trudeştilor, deasupra Lacului Tătăraşului, şi de acolo, spre răsărit, ce-i din sus de movila ce-i zic Muntele Trudeştilor, şi peste pârâu, până în mijlocul Văii Negre, şi acolo este groapă mergătoare, şi de acolo până în colţul dinspre răsărit, în patra dintâi”[2648].

COTNARI

(târg lângă Hârlău, Iaşi).

1598, octombrie 24: Zapisul şoltuzului Iancea şi al celor 12 pârgari de **Cotnari**, în care mărturisesc „cum a venit Bicula cupeţ din Cotnari şi a vândut a sa dreaptă ocină şi cumpărătură, o selişte în sus de **Boldeşti**, pe apa Bârleştilor, anume **Sârbii**, care i-a fost cumpărătură de la Dragna, fata lui Dan vistiernicul… popii Moisei şi ginere-lui său, popa Mihu din **Păşcani**, pentru 100 ughi (ducaţi

[2648] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 48, pp. 47, 48

ungureşti), şi a dat popa Moisei 50 ughi şi popa Mihu iarăşi 50 ughi”[2649].

1602, februarie 24 : Ispisoc de întăritură de la Ieremia Movilă voievod, după împărţirea moşiilor lui Bucium vornic, între văduva lui Antemia şi feciorul lor lor Grigore Bucium… / Şi s-au venit în partea lui Bucium vornicul „jumătate de sat **Crainici** pe Polocin, satul **Faurii**, cu vad de moară, satul ce se cheamă **Lunca Mare**, cu vad de moară, jumătate de sat **Oteştii**, cu vad de moară în Răcătău, jumătate de sat **Buciuleşti**, cu vad de moară în Bistriţa, jumătate de sat **Găureni** pe Prut, a treia parte de sat **Echimăuţi**, în ţinutul Orheiului, a treia parte de sat **Săharna**, satul **Boşotenii** pe Bistriţa, cu vad de moară, a patra parte de sat **Poienile**, la Vaslui, 2 fălci de vii în dealul **Horodiştii**, lângă **Cotnari**, şi o falce de vie la **Zlodiica**… / Şi jupânesei Antemia i s-a venit satul **Năneştii** şi cu hotarul **Ungurenii**, jumătate de sat **Horgeştii** pe Răcătău şi cu vad de moară, a patra parte din sat **Găleşti**, pe pârâul Răcătăul, a patra parte din **Bizigheşti**, cu moară, a patra parte a satului **Poenile**, la Tecuci, jumătate de sat **Voineşti**, a patra parte de sat **Corneştii** de la Cârligătură, a patra parte de sat **Porosăl-nici**, trei fălci de vie la **Cotnari**, 2 fălci la dealul **Horodiştii**, 1 fălci la **Zlodiica**… / Deci s-au aşezat de bunăvoie”[2650].

1613, aprilie 30: Ispisoc de judecată de la Ştefan (Tomşa) voievod, după ce fraţii „Gligorie, Toader, Nasta-sia, Stanca, Magdalena şi Sofronia, fiii Salomiei, şi vara

---

[2649] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 90, 91

[2650] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 17, pp. 28, 29

lor Nastasia, fata lui Tudosă au pârât pe verii lor Vasile Neagoe, Salomia şi Sofronia, fiii lui Dumitru Neagoe, pentru un sat, anume **Tăutenii** la Jijia, cu vad de moară la Jijia, ce-s în ţinutul Hârlăului, şi pentru unele vii ce sunt în dealul Pişcop la **Cotnar**, şi ne-au arătat cum stăpânesc fiii lui Dumitru Neagoe, fost paharnic, mai mult decât li se cuvine din satul Tăuteni şi din cea vie decât el; iar fiii lui Dumitru Neagoe au arătat ispisoc de la Eremia voievod şi un zapis de la Gligorie Neagoe, cum s-a fost dat dânsul, cu cel sat Tăuteni şi cu cele vii, fratelui său Dumitru Neagoe, ca lui să-l pomenească după moartea lui, iar ceilalţi au arătat cum nu ştiu nimic de cele drese, că nu sunt drepte, ci le-au făcut după moartea lui Gligorie Neagoe. / Deci domnia mea, astfel am judecat: să aibă a jurare fiii lui Dumitru Neagoe, cu 24 jurători, ca să-şi îndrepteze dresele, iar când a fost la ziua, iar ei adus-au jurători şi au vrut să jure, fiii Salomiei şi fata lui Tudor s-au împotrivit şi n-au jurat lor, ci s-au tocmit între ei şi s-au aşezat cu acel sat **Tăutenii** şi cele vii din dealul Pişcop, cum să le stăpânească fiii lui Dumitru Neagoe"[2651].

1616, august 20: Ionaşcu Stroici, fiul lui Lupul Stroici şi al Pascalinei, dăruieşze mănăstirii Dragomirna „ale noastre drepte moşii şi cumpărături, satul **Dujeştii**, de la ţinutul Hârlău, satul **Tăistreanii**, de la ţinutul Dorohoi, satul **Broscăuţii**, din ţinutul Cernăuţului, cu 2 fălci de vie de la **Cotnari**, lâmgă Rediul domnesc"[2652].

1623, mai 29: Întărit de Ştefan Tomşa voievod „gazdei noastre, Fealtin, sas din Cotnari, dreapta lui ocină

[2651] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 212, 213
[2652] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 54-58

şi cumpărătură, din privilegiul de cumpărătură de la Petru voievod şi de întărire de la însăşi domnia mea, o moară şi o povarnă, ce sunt pe pârâul Buhainţilor"[2653].

1623, iulie 29: Întărită de Ştefan Tomşa voievod mănăstirii Homorul dania lui Mihăilu Trifan, fost postelnic, „două fălci vie la Cotnariu, în Dealul Episcopului"[2654].

1623, august 11: Întărită de Ştefan Tomşa voievod mănăstirii Suceviţa, care primeşte uric pentru „un sat anume Verbia, pe apa Jijiei, în ţinutul Hârlăului, care acel sat a fost mai dinainte al sfintei mănăstiri a Suceviţei. Şi s-a sculat Balica hatmanul ş-a făcut mare împresurare sfintei mănăstiri şi l-a luat lui de la sfânta mănăstire, în puterea sa, şi l-a lipit către satul său Căcăcenii… ş-am miluit sfânta mănăstire Suceviţa cu 2 fălci de vie ce sunt în dealul Ţiambricul la Cotnari, care acele vii sunt drepte cumpărături de însuşi domnia mea"[2655].

1624, martie 27: Întărit de Radul Mihnea voievod marelui vornic Necoară, care primeşte uric pentru „satul **Măgura** (ţinutul Dorohoi, Botoşani) din ţinutul Dorohoi, care acest sat a fost al nostru drept domnesc, ascultător de ocolul Dorohoi"; „satul **Trifăuţii** (comuna Vasilcău, judeţul Soroca, Moldova) din ocolul Soroca"; /„satul **Şirăuţii** (regiunea Cernăuţi, Ucraina) din ţinut Hotin, pe malul Prutului, şi două fălci de vie în Dealul Porcului, de sub pădure la **Cotnari**, care acest sat şi aceste vii sunt

---

2653 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 76, pp. 114, 115

2654 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 103, p. 151

2655 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 105, pp. 153, 154

danie cneaghinei lui, Todosia, de la Cârstina pârcălăboaia, pentru multă avere pe care a dat-o ea pentru Lozinschi, când l-a scos de la tătari”; / „a patra parte din tot satul **Huhurezi** (lângă Limbenii Vechi, judeţul Bălţi, Moldova), pe care şi l-a cumpărat de la Căzaca, cneaghina lui Trifan postelnic”; / satul **Rădeştii** (în braniştea Bohotin, Iaşi), în ţinutul Iaşi, pe Prut, cu vad de moară la Prut, pe care l-a cumpărat de la Ionaşco Stroici, fiul lui Lupul Stroici logofăt, pentru 300 de ughi galbeni”; „altă parte din satul Huhurezii, din împărţeala acestei părţi în trei părţi, pe care şi le-a cumpărat de la Simbotin, nepotul lui Luca, şi de la Ionaşco, nepotul Andreicăi, şi Ionaşco, şi Buzdugan, toţi nepoţii şi strănepoţii lui Luca, pentru 200 de talei bătuţi”; / „altă jumătate dintr-un bătrân din acelaşi sat, pe care şi-a cumpărat-o de la Agafia, pentru 10 taleri”; / „toată partea lui Mihăilă din **Cajva** (azi Cajba, raionul Glodeni, Moldova) din ţinutul Iaşi, pe care şi-a cumpărat-o de la Gheorghie şi fraţii lui Gligorie şi Pătraşco, fiii lui Toader, nepoţii lui Mihăilă”; / „miluire de la Ştefan Tomşa voievod, satul **Giulinţii** (sat inclus în Miorcani, Botoşani) în ţinutul Dorohoi, pe râul Prut, care acest sat a fost al lui Gheorghie, pârcălab de Hotin, şi s-a luat ca domnesc, pentru că n-a rămas nimeni dintr-însul”; „satul **Năvârneţii** (comuna Năvârneţii, judeţul Bălţi, Moldova), iarăşi îi este danie de la Ştefan Tomşa voievod”[2656].

1624, iunie 9: Întărit de Radul voievod, în urma pârei dintre vornicul de poartă Ionaşco Cujbă, cu Mărina, jupâneasa vornicului Erimia, şi cu fata ei Vărvara, jupâneasa lui Necoară Moţoc, „pentru bucatele ce au rămas de

---

[2656] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 187, pp. 259-262

la Necoară Moţoc, zicând Ionaşco Cujbă că au rămas câteva bucate de la cumnatul lui, de la Necoară Moţoc, în mâna Vărvarei, jupânesei lui… iar jupâneasa a zis că puţinele bucate au avut şi ce au avut l-au şi grijit, cum au arătat, înaintea domniei mele, şi scrisoarea de la egumen şi de la tot soborul de la sfânta mănăstire de la Beserecani şi de la mulţi oameni buni şi preoţi. / Deci o vie, ce-i cumpărată de la Rujea de **Cotnar**… Drept aceea, de acum, înainte, nimeni din datornicii lui Necoară Moţoc să n-aibă a mai cere la Vărvara giupâneasa lui Moţoc nimica, nici a o mai învălui sau a o mai pârî”[2657].

1624, august 2: Zapisul de mărturie prin care Mărica, cneaghina fostului mare vornic Vasile, după moartea fiicei sale Anghelina, dăruieşte ginerelui Onciul Iuraşcovici „un sat anume **Şendriceni**, în ţinutul Hârlău, care a fost de ocol către târgul Dorohoi,, şi cu loc de moară”, „o falce şi două fârtaie de vie de la **Plosca din Cotnari**, care ne-a fost nouă cumpărătură de la Lupul, fiul lui Erimiica din Suceava” şi câteva părţi de sat din ţinutul Cernăuţilor (Zastavna, Piedecăuţi, Bobeşti, Cabeşti)[2658].

1624, noiembrie 14: Întărit de Radul voievod lui Onciul Iuraşco, în baza zapisului de mărturie de la Mărica, cneaghina fostului mare vornic Orăş, care primeşte uric pentru satele din ţinutul Cernăuţilor şi pentru „tot satul Şendriceni, cu loc de moară şi cu tot venitul”,

[2657] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 212, p. 283

[2658] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 223, pp. 293-295

„o falce şi 2 fârtaie de vie, care este la Cotnari, în dealul Ploscu”[2659].

1624, decembrie 19: Mărturia şoltuzului şi a celor 12 pârgari de **Cotnari** şi a celui de **Târgu Frumos**, tot cu 12 pârgari de Târgu Frumos, „oameni buni şi slugile măriei tale din megieşi”, adică Ionaşco aprod şi Ilea visternicel din **Cudreşti**, Călcul pitarul din **Bălţaţi**, Ihnat şi Ihnat visternicel din **Mădrăjaci**, Istratie din **Iezereni**, Anton şi Lazor din **Belceşti**, despre hotarul satului **Ulmi** spre „un val ce au cu slătinenii, pentru ce le-au mutat pietrele din hotarul bătrân… Şi am aflat un om bătrân, anume Lazar de Belceşti, de ştie de tot cum n-au treabă slătinenii la acel hotar, ci slătinenilor le-a dat Alexandru vodă cel Bătrân loc de odae (han – n. n.) împotriva Belceştilor”[2660].

1625, februarie 19: Întărit de Radul voievod Vasile Şeptilici, care cumpără, cu 200 taleri, de la cumnatul său Coste, fiul Vrâncenesei, „două fălci de vie la Cotnari, în Dealul Domnesc, care aceste vii i-au fost cumpărătură de la Lenţoaie”[2661].

1625, decembrie 13: Întărit de Radul voievod lui Toma, postelnicului al doilea, în baza unui zapis de mărturie, semnat de boierii mari ai ţării, „scriind în acel zapis aă a venit înaintea lor Titiiana, femeia lui Tiron, fiica lui Gheorghe Albotă, şi a vândut o vie care este în Dealul Laslău (în Cotnari) şi jumătate din ţelină, care este pe

[2659] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 241, pp. 310-312
[2660] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 249, pp. 317, 318
[2661] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 276, p. 345

lângă această vie… lui Toma postelnic, pentru 80 taleri număraţi"[2662].

1626, martie 15: Întărită de Miron Barnovschi mănăstirii Aron Vodă, care primeşte uric pentru „o falce de vie la Cotnari, ce este în deal la Cârjeşti, care vie o au dat cu limbă de moarte jupâneasa lui Ghiorghie Jora, Măriia"[2663].

1627, septembrie 22: Zapisul marilor boieri despre pâra lui Constantin şi Vasilie, feciorii Măriicăi Păntoae, fetei Gârbei de Roman, cu Iurdachie, pentru „nişte vii cu crame la **Cotnar**, ce le-a cumpărat Iurdachie de la mama lor, Măriica Păntoae, drept 400 de zloţi bătuţi… fără ştirea lor… s-au tocmit dinaintea noastră şi le-a mai dat Iurdachie o sută de zloţi"[2664].

1627, septembrie 24: Întărit de Miron Barnovschi voievod mănăstirii Sesul, care primeşte carte domnească pentru „a ţine şi apăra ocinile şi viile, şi toate bucatele lui Vicol, ce-a fost pârcălab, şi a femeii lui Mărica, o parte de ocină din sat din **Plotuneşti** (Platoneşti, comuna Manolea, Suceava) şi o parte din sat **Oideşti** (Uideşti, Suceava) şi o parte din ocină din **Ioneşti** (Ioneasa), ce sunt în ţinutul Sucevei, cât se va alege partea lor, cu heleşteie şi cu mori, şi pomete şi prisăci… şi cai, şi boi, şi vaci, şi oi, şi stupi, şi haine şi toate bucatele, câte vor fi

---

[2662] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 396, pp. 461, 462

[2663] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 26, p. 34

[2664] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 243, pp. 326, 327

rămas pe urma lui Vicol pârcălabul şi a jupânesei lui, a Măricăi, şi viile de la **Cotnari**, câte vor fi avut”[2665].

1628, martie 24: Întărite de Miron Barnovschi paharnicului Stratul Bolea, care cumpără, cu 200 taleri de argint, de la Ghiorghii Năvrăpăscul, feciorul Năvrăpăscului celui bătrân, „a sa dreaptă ocină, trei fălci de vie la **Cortnari**, în Dealul Laslăului, care s-a venit partea lui, fără alţi fraţi ai săi”[2666].

1628, aprilie 2: Întărit de Miron Barnovschi voievod mănăstirii lui Balica („ce se numeşte Balicova”) din **Iaşi**, metoh „al slăvitei mănăstiri de la muntele Sinaiului”, care are „în semne acel hotar al sfintei mănăstiri, în jos până la fântână, pe capătul grădinilor lui Necoară şi, de acolo, în sus, la drumul mare a Scânteii, în dreptul pârâului Gălăţii şi în dreptul morii călugăriţelor de la Socola, iar de la pădure, până la Cetăţuie şi pe unde curg apele spre mănăstire”, mănăstirea „Balicova” primind uric pentru „un sat anume **Ulmii** (pe Bahlui, Iaşi), cu iazuri şi mori pe Bahlui, în ţinutul Hârlăului”; „alt sat, anume **Borceştii** (lângă Glingeni, în Soroca, Moldova), pe apa Ciorna, cu loc de moară şi chive, din ţinutul Sorocăi”; „alt sat, anume **Iucaşul** (satul Dochia, Neamţ), cu loc de iaz şi moară, din ţinutul Neamţului”; „alt sat, anume **Şiviţa** (în Covurlui, Galaţi), din ţinutul Covurluiului”; „un sat, anume **Mogoşăştii** (Iaşi), ce este sub Plop, cu loc de iaz şi moară, în ţinutul Cârligăturii”; „două fălci de vii din **Cotnar**, din Dealul Piscopului, dinspre răsă-

[2665] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 244, pp. 327, 328
[2666] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 329, pp. 447, 448

rit… şi alte două fălci de vii din Cotnar, în Dealul Ursului”[2667].

1632, martie 1: Zapisul fiilor lui Simion Jorea, Ionaşco, Gheorghe şi Grăpina, şi al nepoatei lor Safta, care îşi împart moşiile moştenite după „părinţii noştri Simion Jorea şi maica noastră Anna Joroae”. „Deci s-au venit în partea lui Ionaşco Jorea jumătate de **Ruptură** (azi Izvoare, comuna Bahna, Neamţ) în ţinutul Neamţului, a patra parte de **Seliştea** (azi Slobozia-Silişcani, comuna Mihălăşeni, Botoşani), în ţinutul Hotinului, jumătate din a patra parte de **Măndăcăuţi** (Mendicăuţi, comună în raionul Hotin, Ucraina) de acolo şi a patra parte de Onut (scris „Unotu”) în ţinutul Cernăuţilor”; / „Iar lui Gheorghie Jora s-au venit jumătate de **Costeşti** (comuna Duruitoarea, raionul Râşcani, Moldova) în ţinutul Hotinului şi jumătate din a patra parte de Măndăcăuţi de acolo şi a patra parte din Onut, în ţinutul Cernăuţilor, şi a patra parte din **Creceşti** (azi Chirceşti, comuna Micleşti, Vaslui) şi jumătate e **Ruseni** (sat, Vaslui), în ţinutul Vasluiului”; / „Iar surorii noastre, Grăpinei, s-au venit jumătate de sat **Zubriceni** (azi Zăbriceni, comună în raionul Ediniţa, Moldova), în ţinutul Hotinului, şi jumătate de **Părceleni**, de acolo, şi a patra parte de **Zăvădeni** (sat, raionul Hotin, Ucraina) şi o falce şi un fărtai de vie în **Cotnar**; / Iar nepoatei noastre, Saftei, fetei Nastasiei, surorii noastre, s-au venit jumătate de sat **Porceleni** (Oneşti, fost Porciuleanca, comuna Zăbriceni, raionul Ediniţa, Moldova), în ţinutul Hotinului, jumătate de Zăvodeni de acolo şi a patra parte de Zăvedeni, iarăşi de acolo, şi două fălci de vie la Cotnar. Însă cea moară din

[2667] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 333, pp. 454-456

jos de **Pojogeni** (raionul Ediniţa, Moldova) să fie în două Grăpina cu Safta. Şi dintr-acele heleşteie să le fie după părţi”[2668].

1632, iunie 4: Zapisul lui Iucman, Fialtin, Iacob şi Istratie vierul din **Cotnari**, prin care mărturisesc „cum s-au tocmit dumnealui Lupul Prăjescul cu Petria din **Neamţ**, feciorul Mărghitei, de au făcut schimb între vii: dat-a Lupul Prăjescul Petrei trei fârtae de vie din Sărata şi o vacă cu viţel şi un bou tânăr, pe două fârtae de vie din Laslău”[2669].

1632, iulie 3: Întărită de Alexandru Iliaş voievod „lui Fealtin sas din Cotnari”, care primeşte uric pentru „dreapta sa ocină şi cumpărătură… o moară şi o povarnă, care sunt pe pârâul Buhainţi”[2670].

1632, iulie 20: Zapisul lui Fotul Şăfranci bărbier din **Cotnari**, în care scrie şi mărturiseşte că a „vândut o vie ce am avut la **Băiceni**, în dealul Frumuşenilor… jupânului Apostol postelnic, drept 25 de taleri bătuţi; cu o iapă şi cu 6 stupi şi cu banii ce i-am plătit gardurile fac cu aceşti 25 de taleri bătuţi”[2671].

1633, februarie 16: Întărit de Alexandru Iliaş voievod jupânesei logofătului Beldiman, care logofăt îi dăduse cu 100 de taleri bătuţi zlătarului de Suceava Ionaşco Bolea, „să facă două aripi de la acea sfântă mănăstire, care bani i-a fost dat dumnealui adaos după

[2668] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 10, pp. 9, 10

[2669] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 110, p. 136

[2670] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 137, pp. 173, 174

[2671] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 159, p. 202

sat, după **Rojiiţi** (Rujniţa, comuna Bârlădeni, raionul Ediniţa, Moldova), ce este pe Ciuhru, în ţinutul Iaşilor, şi ei i-au dat **Negoeştii** (sat pe Orbic, Neamţ), pe Orbic, în ţinutul Neamţului. / Într-aceea s-a întâmplat svrăşenie lui Beldiman logofătul, iar Ionaşco Bolea n-a lucrat mănăstirii cum a fost tocmeala, ci a cheltuit banii toţi. Într-aceea ei au poftit şi grăit cu jupâneasa lui Beldiman şi cu feciorii săi, Toader, Mihăilaş şi Maria, să facă acele aripi după cum le-a fost tocmeala, iar jupâneasa Beldiman strâns-a pe Ionaşco Bolea zlătarul şi pe femeia sa ca să lucreze acel lucru sau să dea banii, acea sută de taleri. Ei bani n-au avut să-i dea, nici cu altă n-au avut cu ce plăti, ci au dat două fălci de vie ce-au avut la **Cotnar**, în Ţombric, şi casa lor din Suceava, de pe Uliţa Mitropoliei. / Într-aceea, jupâneasa Beldimăneasa şi cu feciorii săi i-au rugat să ia acele vii şi casele; iar lor nu le-au trebuit nici viile, nici casele, ci le-a dat întru mâinile lor acei bani deplin, o sută de taleri: Iar viile şi casa să le ţie jupâneasa Beldimăneasa cu feciorii săi”[2672].

1633, septembrie 4: Întărit de Moise Moghila voievod mănăstirii Pângăraţi, care primeşte urice pentru „două sate, anume **Bilăeştii** şi **Ivăneştii**, pe râul Cracău, ce sunt în ţinutul Neamţului şi cu două mori pe râul Cracău şi, de asemenea, o moară din satul **Dărmăneşti** şi o prisacă în branişte, la capătul de jos al branişii, pe Bohotin, la **Hămeiuş**, şi trei fălci de vie şi 40 de prăjini de vie în Dealul Nou de la **Cotnar**, şi toată poiana **Pangaraţi**”[2673].

[2672] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 290, pp. 369, 370

[2673] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 382, pp. 480-482

1634, aprilie 18: Zapisul lui Gheorghe Preabici din **Bodeşti** şi al femeii lui Mărica, fata lui Albotă, prin care mărturisesc că au vândut postelnicului Toma, „drept un bou bun, o vacă bună şi 15 zloţi bătuţi… o parte de ţelină de vie **la târg la Cotnar**, în dealul Laslăului, ce se va alege partea Măricăi, fetei lui Albotă… Şi într-această tocmeală au fost Ionaşco Răspop şi Gherghiţă din Bodeşti”[2674].

1635, ianuarie 4: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Miron Ciogolea, în baza unui zapis de mărturie semnat de boierii divaniţi, „scriind într-acel zapis cum a venit înaintea lor Andronic Bogdan căpitanul şi soţia lui Irina şi au vândut două fălci de vie de la **Cotnari**, în Dealul Voievodului, şi cu jumătate pivniţă de piatră, care le-a fost cumpărătură de la Gaftona, fiica lui Bârlădeanul logofăt… lui Miron Ciogolea, pentru 100 de ughi bani buni”[2675].

1635, ianuarie 9: Zapisul marelui medelnicer Simion Gheuca şi al jupânesei lui Maria, prin care dăruiesc mănăstirii Pângăraţi „patru fălci de vie, ce avem la **Cotnari**, în Uliţa Înfundată, şi cu cramă în târg, lângă Iacob Dumenecă, şi cu pivniţă de piatră”[2676].

1635, februarie 17: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui clucer Lupul Prăjescul, care cumpără, cu 300 de zloţi bătuţi, de la Grozava, cneaghina lui Stratul Bolea fost mare şetrar şi de la copiii ei Neculcea, Catrina şi

---

[2674] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 103, p. 115

[2675] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 1, pp. 1, 2

[2676] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 4, p. 6

Păscălina, „şase fârtaie de vie, care sunt la **Cotnari**, în Dealul Laslăului, cumpărate de Stratul Bolea de la David şi soţia lui Mica şi de la fiii lor de la **Hotin**”[2677].

1635, martie 26: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Ieremia Murguleţ şi cneaghinei lui Candachia, fiica lui Toader Dragotă fost mare vatah, care primesc urice pentru „jumătate de sat **Păuşeşti** (comuna Dumeşti, Iaşi), cu loc de mori pe Pârâul Carului, care este în ţinutul Cârligăturii, cumpărătură de la monahul Ioan, fiul lui Pitic fost vornic, şi de la unchii lui Dumitru şi Nastasia, copiii lui Gheorghe Pitic, pentru 120 ughi galbeni”. / „Şi de asemenea, din acelaşi sat Păuleşti, a treia parte din jumătate de sat, pe care a avu-o părintele Toader Dragotă, cumpărătură de la fratele lui Lupul Dragotă, iar lui i-a fost cumpărătură de la Lupul Moga, pentru 25 de ughi galbeni”. / „Şi de asemenea, altă parte din Păuşeşti, cumpărătură de la Stratul Bolea ceaşnic, pentru 67 taleri de argint”. / „Şi de asemenea, jumătate din satul Dărmăneşti (în Bucovina), pe râul Suceava”. / „Şi la aceasta întărim… o parte de ocină din satul Liteni (în judeţul Suceava), pe Şomuz… cumpărătură de la Erina, Ileana şi Gheorghe, fiii lui Mihalcea din Costeşti (lângă Cămârzani, judeţul Suceava)”. Şi la aceasta, întărim două fălci de vie de la **Cotnari**, în Dealul Piscopului, pe care le-au cumpărat Eremie Murguleţ cu cneaghina lui Candachia de la cneaghina Orăşoaie, pentru 80 de taleri de argint”[2678].

[2677] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 36, pp. 35, 36

[2678] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 72, pp. 87-90

1635, martie 27: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului sulger Gheorghe Arapu, care primeşte urice pentru „un sat anume **Sacalâşăşti** (lângă Slobozia, înglobat în Oneşti, Bacău), de pe pârâul Topoliţa, ce este în ţinutul Neamţ şi îi este lui danie şi miluire de la cei dintâi domni". / „Şi jumătatea din sus din satul din **Căcăceni** (lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), pe apa Cracovii, danie şi miluire de la Barnovschi voievod". / „Şi nişte părţi de moşii din satul **Mărişăştii** (Mărăşeşti, lângă Certieni, comuna Bârgăoani, Neamţ), partea din sus, dinspre casa popii Haraga, cumpărătură de la Dediul din târgul **Iaşi**, ce a fost pârcălab de Neamţ, drept 190 taleri de argint, iar lui i-a fost cumpărătură de la fraţii Grigorie, Orăşăl, Pavel şi Hăcimunda". / Şi altă parte din Mărăşăşti, cumpărătură de la Nestor din Mărăşăşti, drept un cal". / „Şi îi întărim o parte din satul **Dumeştii** (?), cumpărătură de la Barnovschi voievod, pe care el a cumpărat-o de la Ioana, fata Cozmii, nepoata Durnii, drept 25 taleri de argint". „Şi iarăşi, din Dumeşti, un loc de casă şi de arături şi din fânaţ şi cu livezi în sat şi în **Craeşti** (lângă Dorneşti, comuna Costişa, Neamţ), cumpărat de la Maxim şi Larion, feciorii lui Vasile, drept 16 taleri, dar lor le-a fost cumpărătură de la Toader sin Ştefan Cârlig". / „Şi iarăşi, din Dumeşti partea cumpărată de la Maria, Marta, Romaşco şi Iacov, feciorii lui Ştiful, şi frate-său Ionaşco Buzea, drept 10 zloţi bătuţi". / „Şi, din Dumeşti, cu patru curături, cu loc de prisacă, cumpărată de la Vlasie, drept 12 galbeni, iar lui i-a fost cumpărătură de la Varvara, fata lui Drăgan, şi altă parte de la Robul Bobotă sin Drăgan". / „Şi o arătură de la Lupul Vărzariu şi feciorii lui, drept un galbeni bun". / Şi iarăşi îi întărim nişte moşii din satul **Mănăileşti** (Mănoaia, comuna

Costişa, Neamţ), două părţi din partea Drăghinii, cumpărate de la Lupul Vărzariu vornic şi femeia lui Gaftona, drept 10 galbeni buni”. / „Şi o arătură din Mănăileşti, cumpărată de la Lupul Vărzariu vornic, drept un galben”. / Şi două arături dintr-acelaşi sat şi-a cumpărat de la Gligori şi Florica, fiii Lupului vornic, drept 2 lei bătuţi”. / Şi altă parte dintr-acelaşi sat şi-a cumpărat de la Nastasia, Antimia şi Ioana, fetele Irinii, nepoatele Nechitii, drept 12 galbeni buni”. / „Şi altă parte din Mănăileşti şi-a cumpărat-o de la Lupul sin Ilie şi ai lui, drept 25 taleri bani buni”. / „Şi altă parte din acel sat, jumătate din partea lui Parel visternicelul, cumpărată de la Iacob diaconul din popa Savii, drept 50 taleri de argint”. / Şi tij (la fel) întărim lui jumătate din satul **Petreştii** (comuna Blăgeşti, Bacău), cumpărătură de la Toader Moţoc şi de la fratele său Nechita, feciorii lui Moţoc vornic, drept 12 galbeni, ce au preţăluit drept 40 taleri de argint”. / „Şi mai întărim a treia parte din satul **Costeni** (înglobat în Costişa, comuna Costişa, Neamţ), cumpărătura lui Dumitraşco Ştefan logofăt de la Gligorce, Martam Larion şi Maxim, feciorii lui Vasile, nepoţii Nastasiei, şi de la vărul lor Constandin şi soru-sa Dochiţa, fiii lui Ion, drept 200 taleri. Şi după aceea a schimbat Gheorghe Arapul şi a dat lui, schimb pentru schimb, altă parte de moşie a lui din satul **Bucileştii** (Buciuleşti, comuna Podoleni, Neamţ)„ care i-a fost cumpărătură de la Condre şi fraţii lui, fiii lui Borce visternicel”. / „Şi mai întărim lui nişte părţi din **Mogoşăştii** (înglobat în Costişa, comuna Costişa, Neamţ), ce a fost cumpărătură jupânesei lui Vista, o parte de moşie de la Zaharie şi de la fraţii săi Irimie, Simion, Condre şi Tudora, toţi nepoţi Danciului, din jumătate e sat a patra parte, ce se numeşte partea

Mânzăştilor (parte din Mogoşăşti), şi o moară pe gârla Bistriţei, ce a fost cumpărătura lui Toader, fiul lui Beldeman logofăt, şi după aceea au vândut jupânului Vista". / „Şi altă parte de moşie ce a cumpărat jupânul Vista din satul **Mogoşeşti**, de la Creţul, Gavril, Ştefan şi Bejan, fiii Măriuţei". / „Şi iarăşi nişte părţi de moşii din satul **Mărăşăştii** şi din satul **Sârbii** (lângă Costişa, comuna Costişa, Neamţ), două locuri de casă, un loc de casă din Mogoşăşti, iar alt loc în Sârbi, cu loc de prisacă la Mărăşăşti şi cu livadă şi arături arate, o săpătură lângă Leciul, o săpătură în sus, o săpătură dinspre Făurei, două botăi în Funduri, la Mărăşăşti, un botăi în fânaţ, un botăi în rândul Ţulţoae, ce au dat lui acele părţi de sus scrise Grigorie sin Toader Buga, Ioana şi muma ei Ioana, a ei dreaptă cumpărătură de la Toader Buga, Vasile Ţiganul sin Ion Ţiganul: un loc de casă din Mărăşăşti şi un botăi în fânaţ, un botăi în rândul Ţulţoae, o arătură pentru casa lui Galer, o arătură la Glod şi altă parte pe drumul Făurei, fiindcă a dat numitul de sus Gheorghe sulgerul un cal bun şi l-au plătit pe Grigorie de la pârcălabii de Neamţ". / „Şi iarăşi, o prisacă din Mogoşăştii, cumpărată de la călugării de la mănăstirea Pangrani, drept 40 taleri, iar lor le-a fost cumpărătură de la Maxim Creţul din Mogoşăşti". / „Şi iarăşi întărim lui două fălci de vie la **Cotnari**, din Dealul Mândru, cu pivniţă de piatră, cumpărătură Simion birariu sin Bietii birariu, drept 500 zloţi bătuţi". / „Şi alte două fălci de vie de la Cotnari, din Dealul Pescop, ce şi-a cumpărat de la Ilie, fratele lui Hasan Cilibi, ce vinde coberţii fără preţ în Ţarigrad, drept 200 zloţi bătuţi, care vii au fost ale lui Simion sin Betii arman, şi a fost dator

cu 1.000 lei bătuţi lui Hasan Cilibi, şi pentru acea datorie i-a vândut acele vii"[2679].

1635, martie 27: Întărit de Vasile Lupu voievod pârcălabului de Hotin Pătraţco Ciogolea, care primeşte ispisoc pentru **Hudeştii Mari**, care este în ţinutul Dorohoiului, pe Başeu, **Rediul**, care este în ţinutul Trotuşului, **Măteuţii**, care este în ţinutul Sorocii, deasupra Nistrului, **Scubenţii**, la Hârlău, **Costeştii** sub Cozance, pe Jijia, în ţinutul Hârlău, nişte vii de la **Cotnari**, „pe hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac"[2680].

1635, septembrie 1: Ispisoc de întărire, dat de Vasile Lupu voievod lui Vasilie și fraților lui, fiii lui Nechita, nepoții lui Toader, și verilor lor Petriceaico mare armaș, și Avram fost vornic și Cozma, și verilor lor, fiii lui Isac, nepoții lui Ion vistiernic, și verilor lor Petre Hadâmbul și fiilor Goioaei, nepoții Solomiei, și de asemenea lui Toader Moțoc şi fraților lui, fiii Todosiiei, nepoții Irimiei Pițigae, toți nepoții și strănepoții Petricăi hatman… și au împărțit între ei dreptele lor ocini și dedini, din dreptele și propriile lor drese și uric de împărțeală pe care îl au ei de la Alexandru voievod, satul **Cărbunești** (lângă Goşmani, comuna Români, Neamţ), care este în ținutul Neamț, și **Blăgești** (comuna Blăgeşti, Bacău) și **Fărăoani** (comuna Faraoani, Bacău) și **Movileni** (lângă Hertioana-Răzeşi, comuna Traian, Bacău), care sunt în ținutul Bacău, și **Mesăhănești** (Misihăneşti, comuna Roşiori, Bacău) și satul **Rușí** (înglobat în Roşiori, comuna Roşiori, Bacău), în ținutul Roman, și **Nănești**

[2679] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 77, pp. 96-98

[2680] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 78, pp. 99-103

(comuna Tănăsoaia, Vrancea), de la Tecuci, și **Vlădești** (înglobat în oraşul Vaslui), pe Tutova, și **Sângerei** (comuna Sângerei, raionul Sângerei, Moldova), din ținutul Iași, și **Pleșești** (azi Zmeu, comuna Lungani, Iaşi), de la Cârligătură, și șase fălci de vie, care sunt la **Cotnari**. / Astfel, a căzut în partea lui Petriciaico şi a verilor lui, Ionașco Avram fost vornic și Cozmei, și altor veri ai lor, a patra parte din satul Cărbunești, și a patra parte din satul Blăgești, și a patra parte din jumătatea de sat Farăoani și Mesăhănești, și a patra parte din satul Nănești și două fălci de vie, care sunt la Cotnari. / Și în partea lui Toader Moțoc, cu alți frați ai lui, s-a cuvenit a patra parte din satul Cărbunești, și a patra parte din Blăgești, și a patra parte din jumătate de sat Fărăoani, și satul Movileni, și jumătate de sat din Pleșăști, și cu două fălci de vie, tot de la Cotnari. / Iar în partea lui Petrea Hadâmbul şi a fiilor Goioaei, nepoții Solomiiei, s-au cuvenit a patra parte din satul Cărbunești, și a patra parte din satul Blăgești, și a patra parte din jumătate de sat Fărăoani, și jumătate din Ruși, și jumătate din Sângerei, și a patra parte din satul Vlădești, și o falce de vie, tot la Cotnari. / Și iarăși, în partea slugii noastre Vasilie, cu frații lui, fiii lui Nechita, nepoții lui Toader, s-au cuvenit a patra parte din satul Cărbunești, și a patra parte din Blăgeşti și a patra parte din jumătatea de sat Fărăoani, și jumătate de sat Ruși, și jumătate dc sat Sângerei, și a patra parte din satul Vlădești, și cu o falce dc vie, tot la Cotnari”[2681].

1635, octombrie 11: Zapisul lui Ion Ciolpan, feciorul fostului hatman Gligorie Ciolpan, prin care mărturiseşte că a vândut, pentru 40 de lei, clucerului Lupul

[2681] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 228, pp. 268, 269

Prăjescul „o vie la **Cotnari**, ce este în deal, la **Cârjeşti**, care vie mi-a fost mie moşie de la moaşă-mea Nastasia Ciolpănească. Şi când i-o am vândut, acea vie a fost pustie, ţelină”. Vânzarea s-a făcut „dinaintea lui Pătraşco Ciogolea, Lazăr Moţoc, Strătulat Dracii, Ştefan şi Pătraşco din **Drăgoteni**, popa şi Ţuţurmac din **Hălăştiiani**”[2682].

1635, decembrie 20: Întărite de Vasile Lupu voievod marelui vornic de Ţara de Jos Lupul Prăjescul, care primeşte uric pentru „două fălci de vie la **Cotnar**, pe Dealul Păcurar, pe care le-a cumpărat de la Anastasie călugăr de la sfânta mănăstire Suceviţa, pentru 120 taleri de argint”[2683].

1636, iunie 30: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui sulger Toma, în baza zapisului de la Eonaşco Răspop şi Gherghiţă vătah din **Bodeşti** (înglobat în Heci, comuna Lespezi, Iaşi) şi de la alţi oameni buni, care mărturiseau cum au venit în faţa lor Gheorghe Prebiciu, cu femeia lui Mariica, fiica lui Albotă… şi i-au vândut un loc de ţelină pentru vie, în dealul Laslăului, la **Cotnari**, pentru 16 zloţi bătuţi, un bou preţuit la 6 ughi şi o vacă cu viţel, de patru ughi”[2684].

1637, ianuarie 10: Întărit de Vasile Lupu voievod „acelui Feltin din târg de **Cotnari** pe acel loc de heleşteu şi de moară ce se numeşte Râtul lui Peter, în hotarul târgului Cotnariului, lângă Bahlui, şi cu loc de fânaţe primprejurul iezăturii, care acel heleşteu, mai înainte, a

---

[2682] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 253, p. 296

[2683] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 291, p. 330

[2684] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 442, pp. 503, 504

fost drept domnesc, cu ascultare către ocolul târgului Cotnariul”[2685].

1637, mai 4: Ion Ciolpan, nepotul fostului logofăt Ghianghea, vinde toate satele moştenite de la unchii lui, Dumitraşco şi Lupul Ghianghea, marelui clucer Lupul Prăjescul şi cneaghinei lui Safta, mătuşa lui Ciolpa, „pentru 1.500 de zloţi bătuţi, 10 iepe cu mânji, 100 de stupi, 100 oi, o falce de vie la **Cotnari**, la **Cârjeşti**, şi pentru 3 sălaşe de robi ţigani”[2686].

1637, iunie 8: După împărţirea moşiilor între urmaşii lui Pătraşcu logofăt, lui Dumitraşcu Şoldan i „s-au venit **Dămilenii** (înglobat în Cristineşti, comuna Cristineşti, Dorohoi), la Dorohoi, jumătate de sat **Dolniceni** (lângă Brăteni, azi Pădureni, comuna Dobârceni, Botoşani), sub Cărpiniş, la Dorohoi, Petia Mare (judeţul Suceava), partea din **Ciutureşti** (comuna Secuieni, Bacău), la Roman, un vad de moară la Bacău şi loc de grădină la Obârşie la Bârlad”. / Toader Şoldan a primit „Şoldăneştii şi Broştenii, la Suceavă, parte din **Cotuzăni** (Cotiujeni, Iaşi), ce este în ţinutul Iaşi, pe Prut, parte din **Vartici** (lângă Uricani, comuna Miroslava, Iaşi), de la Cârligătură şi jumătate din **Scorţăşti** (Scorţeni, comuna Scorţeni, raionul Teleneşti, Moldova), la Lăpuşna”. / Fetele Candachiei, sora celor doi Şoldan, „venit-au **Bălţăteştii** (comuna Bălţăteşti, Neamţ) de la Neamţ, jumătate de **Tribasăuţi** (Trebisăuţi, comuna Trebisăuţi, raionul Ocniţa, Moldova), la Hotin, parte din Giurgeşti (judeţul Suceava), în ţinutul Sucevii”. / Surorii lor, Tu-

---

2685 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 4, p. 2

2686 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 86, p. 84-86

dosca, i „s-au venit satul Leucuşăşti (judeţul Suceava) şi satul Mohilenii (judeţul Suceava), de la Suceava”. / Surorii Anghelina „venitu-s-au satul **Mânjeşti** (azi Deleni, comuna Ştefan cel Mare, Neamţ) de la Neamţ şi **Borulile** (Borole, comuna Hăneşti, Botoşani), parte din **Jăvărteni** (azi Sărata, comuna Mihălăşeni, Botoşani), la Dorohoi, parte din Cămârzani la Suceava, jumătate din **Scorţăşti**, la Lăpuşna, şi două fălci de vie la **Cotnari**, în Dealul Asinului”. / „Iar în partea surorii noastre Tofanii venitu-s-au satul **Storeşti** (comuna Frumuşica, Botoşani) şi satul **Şăndrenii** (Şendreni, comuna Frumuşica, Botoşani), la Hârlău, **Moiceşti** (azi Pojereşti, comuna Şcheia, Vaslui) şi părţi din **Soleşti** (comuna Soleşti, Vaslui), la Vaslui, şi două fălci de vie la **Cotnari**, în Dealul Asinului, Şi viile s-au pus împotriva satelor ce au luat alţi fraţi”[2687].

1638, ianuarie 15: Fraţii Irimia, Andrei, Ipatie şi Mărica Murguleţ, care au „nişte vii la **Cotnar**, în Plosca, două fălci” şi le-au „părăsit de mulţi ani, de nu le-am lucrat, iar de garduri pururi am avut trăsură”, constatând că, dintre ei, „nici unul n-am vrut să ne apucăm de , acele vii, ci s-a apucat fratele nostru Ştefan şi i le-am dat noi dumisale să şi le lucreze şi să le îngrădească… ca să fie de la noi dreaptă dare şi moşie”[2688].

1638, februarie 15: Carte de împuternicire de la Vasile Lupu voievod, care l-a „rânduit pe Ionaşcul Roşca diacul să-i aleagă acel loc de heleşteu şi de fânaţ primprejurul heleşteului, cât ţine heleşteul până în Bahlui”, lui

[2687] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 120, p. 116
[2688] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 228, p. 210

Feltin din târg de **Cotnari**, care se jeluise „că i se împresoară locul dinspre târgoveţii din Cotnari, de-i iau fânul”[2689].

1638, martie 14: Ispisoc de întărire de la Vasile Lupu voievod pentru Feltin asupra unui „heleşteu cu mori, ce se numeşte Râtul Petrei, în hotarul târgului **Cotnarului**, lângă Bahlui, şi un loc de fânaţ împrejurul acelui heleşteu, cum şi loc de iezătură de la capul cel sus şi cel din jos, până la matca Bahluiului, fiind hotarele, dinspre toate părţile, pe unde a stâlpit Ionaţco Roşca diacul”[2690].

1638, aprilie 1: Tofana, fata Condrei lui Bucium, ce-a fost vornic mare, scrie şi mărturiseşte despre „rândul a jumătate de sat **Voineşti** (comuna Voineşti, Iaşi), partea din jos, care ocină a fost cumpărătură părintelui nostru Bucium vornicul de la ruda Mânjea uricarul. Şi s-a sculat nepotul meu Lupaşcu, feciorul fratelui meu Grigore Bucium, ca să vândă acea jumătate de sat, fără ştirea noastră, neavând nici o treabă, pentru care lucru au vândut tată-său, fratele meu Grigore Bucium, şi Vasile Bucium aşijderea fratelui meu, două fălci de vie la **Cotnari** lui Ureche vornicul, şi curţile tătâne-nostru de aicea, din **Iaşi**, le-a vândut lui Ureche vornicul… Şi noi de isnoavă am pus un zălog, anume **Boşotenii** (comuna Bereşti-Tazlău, Bacău) de la Bacău, de-am plătit o datorie a tătâne-nostru unei grece, ce-a venit cu zapis de datorie de la Ţarigrad, în zilele Radului vodă; şi a fost să plătim noi, toţi fraţii, feciorii lui Bucium, acea datorie. / Deci eu,

---

2689 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 244, p. 226

2690 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 273, p. 259

Tofana, am plătit şi încă am rămas, iar Vasile Bucium şi nepoţii noştri, feciorii lui Grigore Bucium, anume Lupaşco, Cârstina şi Axana, necum să plătească datoria tătâne-nostru, ci încă Lupaşco şi cu surorile sale, şi frate-nostru Vasile Bucium vor să mai vândă şi auiască jumătate de sat, fără ştirea noastră. / Deci eu, văzând că am strâmbătate de feciorii lui Bucium şi de Vasile Bucium şi vânzându-ne ocinile fără ispravă, şi acel sat Boşotenii pierind pentru datoria tătâne-nostru, am vândut acea jumătate de sat **Voineşti**, din ţinutul Cârligăturii, prietenului nostru, lui Ionaşco Mânjea uricarul, drept 450 de taleri de argint… Şi aceşti banui, ce am luat de la Mânjea uricarul, i-am dat de ne-am răscumpărat satul **Boşotenii** de la fetele lui Pătrăşcan, Drăguna şi Candachia, pentru că a fost pus zălog pentru datoria tătâne-nostru”[2691].

1638, mai 14: Întărit de Vasile Lupu voievod fraţilor Gheorghe şi Vasile, feciorii lui Toader Moţoc din **Mândac** (Mândâc, raionul Donduşeni, Moldova), care primesc uric pentru „satul anume **Mândacul**, pe pârâul Coboltii, ce este în ţinutul Sorocii, cu heleşteie şi mori, şi satul **Sura** (sau Şura, azi Suri, raionul Drochia, Moldova), pe acelaşi pârâu şi din jos de Mândaca, cu heleşteie şi mori, şi satul **Voloşca** (Voloşcova, raionul Secureni, Ucraina), din sus de Mândaca, tot pe Cobolta, cu heleşteie şi cu mori, şi cu apărături, cu loc de pădure, pe unde din veci au îmblat… / Şi din **Horodiştea cea Mare (deal în Cotnari**, Iaşi), acea a patra parte din Horodişte ce este cumpărătură de la Marica Sinca, fata Avrămiei, şi de la nepoţii ei Mihin, Pricopii şi Gafa, cărora le-au dat plată 100 de taleri bătuţi. / Şi Iarăşi, în Horodişte, a patra parte

---

2691 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 301, pp. 298, 299

pe pârâul Harbozola şi cu tot venitul din amândouă părţile, şi cu livadă în sat, ce au cumpărat-o de la Gafa, Parasca şi Nastasia, fetele lui Mezin, şi de la nepoţii lor Torondeliv şi Tetca, şi de la seminţia lor Marina, Mihai şi Manuca, cumpărată osebit, pentru 100 taleri bătuţi… Iar cu cele două părţi din Horodişte să n-aibă treabă Vasile, pentru că a cumpărat singur Gheorghe Moţoc vornic"[2692].

1638, iunie 26: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce se pârăsc „sfânta mănăstire ce se numeşte Golăi, din târgul Iaşi, cu sfânta mănăstire de la Aron Voievod, din ţarina Iaşilor… pentru patru fălci de vie de la **Cotnari**, două fălci pe Dealul Prislop şi două fălci pe Dealul Balamuţilor, zicând rugătorii noştri de la Golăi că le este lor dreaptă danie şi dăruire de la cneaghina lui Chiriţă postelnic, şi au arătat un zapis de la Gaşpar voievod. Iar rugătorii noştri de la Aron Voievod au răspuns le sunt acele vii dreaptă danie şi miluire de la Radul voievod, şi au arătat ispisoc de danie şi miluire de la Radul voievod şi întărire de la Ştefan voievod. / Deci i-am judecat pe ei cu adevăr că nu au călugării de la Golăi nici o treabă cu acele vii de la Cotnari"[2693].

1639, ianuarie 15: Cartea de la Vasile Lupu voievod, prin care „a dat şi a întors satul **Movile** (?, Iaşi) şi nişte vii de la **Cotnar** jupânesei lui Lepădatu, ce a fost comis"[2694].

[2692] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 352, pp. 346, 347

[2693] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 387, pp. 375, 376

[2694] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 10, p. 13

1639, aprilie 8: Nepoţii lui Ion Mogâlde vornic, împarte între ei moşiile ce li se cuvin. Deci s-au venit Soltanei jumătate de sat de Drăguşeni (Suceava) şi cu viile din **Dealul Comisului** (comuna Cotnari, Iaşi), un fârtai în **Horodişte** (comuna Cotnari, Iaşi) drept un sat, şi jumătate de Zăvoeni (Suceava), partea de jos, şi a treia parte din **Iurceşti** (comuna Hălăuceşti, Iaşi). / Şi s-au venit lui Neculau Mogâlde şi cumnaţilor lui (Ionaşco Rusul, Cărăiman pitarul, Pavel şi Gheorghe Ştefan postelnic) satul **Onicenii** (comuna Oniceni, Neamţ) şi jumătate de Zăvoeni, partea de sus, şi a treia parte de **Iurceşti**, şi o falce de vie în **Horodişte**. / Şi s-au venit lui Gheorghe postelnicul satul Mitcăul (Bucovina) şi jumătate din **Pogăneşti** (comuna Hălăuceşti, Iaşi), şi a treia parte de **Iurceşti**, şi o falce de vie în **Horodişte**… / Aşijdere, s-au mai găsit trei părţi la ţinutul Bacăului şi s-au venit jupânesei Soltanei parte din **Mădzănăeşti** (Măzănăeşti, înglobat în Valea Şoşii, comuna Podurile, Bacău) şi lui Neculai Mogâlde **Pertrimăneştii** (comuna Podurile, Bacău) şi lui Gheorghe postelnic **Alboteştii** (înglobat în Siretu, comuna Săuceşti, Bacău)”[2695].

1640, martie 19: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui stolnic Toma, care, „pentru că a fost ginerele lui Miron clucer”, cumpără, cu 150 de galbeni ungureşti, de la strănepoţii lui Crimca din Suceava, „a cincea parte din satul **Logofeteni** (pe Başeu, Botoşani), pe pârâul Başeu, ce este în ţinutul Dorohoi, a cincea parte din jumătatea satului **Lopatinţi** (Lopatnic, comuna Feteşti, raionul Edineţ, Moldova), pe Viliia Mare, care este în ţinutul Hotin, a cincea parte din satul **Verşeşti** (Vereşeni, comuna

---

[2695] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 93, p. 93

Girov, Neamţ), care este pe Cracău, în ţinutul Neamţ, a cincea parte din satul **Murgoşeşti** (Murgoceşti, lângă Căciuleşti, comuna Girov, neamţ), în acelaşi ţinut, pe Cracău, şi a cincea parte din patru fălci de vie, care este pe Dealul Asânului, cu o falce de vie pe Dealul Mândrului, unde a fost crama lui Grigore postelnic, în **Cotnari**"[2696].

1640, septembrie 1: Mărica Mănoe şi sora ei Agahiia, fetele Todosii Onicioae de târg de Suceava vând stolnicului celui mare Toma, drept 120 galbeni şi un cal, „a cincea parte din satul **Logofeteni** (Botoşani) pe Başeu, în ţinutul Dorohoiului, şi din jumătate de sat **Lopatinţă** (Lopatnic, comuna Feteşti, judeţul Edineţ, Moldova) din ţinutul Hotinului, a cincea parte, şi a cincea parte din satul **Verşeşti** (Vereşeni, comuna Girov, Neamţ), în ţinutul Neamţului, şi a cincea parte din satul **Murguceşti** (Murgoceşti, lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), într-acelaşi ţinut, şi a cincea parte din patru fălci de vii la **Cotnari**, pe Dealul Asinului, cu o falce din Dealul Mândrului, unde a fost Grigore postelnicul; care ocini şi vii şi moşii ne-au fost de pe pe Gligorie Postelnicul şi de pe jupâneasa sa Sora, şi ne-au fost rămăşiţă de la ruda noastră Eftemiia, jupâneasa Tomei stolnicul cel mare, şi dumisale i-au fost de la părintele lui Miron clucerul şi de la moşii dumisale, de la Gligorie postelnicul. / Şi iarăşi i-am vândut o falce şi jumătate de vii de Cotnari, în Dealul Mândrului, care au fost ale lui Gligorie postelnicul şi al

[2696] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 317, p. 308, 309

jupânesei Sora, de la o mătuşă a lor, Grăpina călugăriţa… drept 90 galbeni”[2697].

1644, aprilie 10: Bacșa armanul, cu femeia sa Așhatun și cu feciorii lor Luca, Bogdan, Necoară și Anton din Suceava vând marelui spătar Iordache (Cantacuzino), cu 600 lei, „5 fălci de vie în **Cotnari**, în Dealul Piscopului, cu crame și cu pivniță din piatră sclipuite și cu șuri, și cu teasc și alte vase ce trebuiesc la șuri, care vii le-au fost dreaptă cumpărătură de la Alexuța din târgul Siretului și sunt între viile Țicăi postelnic și ale lui Grigori Irighir, armanul din Suceava”[2698].

1646, iunie 1: Gligorie Cornea, feciorul Cornii pivnicerul, schimbă o moşie cu spătarul Dumitru Buhuş, căruia îi dă „un loc de prisacă, între Prut şi între Jijia, scriind semnele acestui loc de prisacă, din capul Micşinelor, din sus, pe drumul cel mare în jos, până unde dă valea Tulburei în Prut, la Groapa Lupului, unde se cheamă **Colţul Cornei** (sat, comuna Grozeşti, Iaşi)… şi partea mea de ocină din satul **Frăsineni** (azi Frăsuleni, comuna Victoria, Iaşi), peste Prut, împotriva acelui loc de prisacă, unde se cheamă Gura Cornii. Iar dumnealui, Dumitru Buhuş spătarul, mi-a dat toată partea dumisale din satul **Prisăcani** (comuna Flămânzi, Botoşani) pe Miletin, sub Codru… Şi această tocmeală s-a făcut dinaintea jupânului Iacob, ce-a fost pârcălab de Cotnari şi dinaintea şoltuzului cu 12 pârgari şi a toţi orăşenii din târgul **Cotnari**”[2699].

2697 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 437, p. 436

2698 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 289, p. 266

2699 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 386, p. 329

1667, martie 9: Urmaşii marelui vornic Toma Cantacuzino împart între ei satele moştenite, „şi s-a venit lui Ion (Racoviţă) paharnicul şi femeii lui Nastasia, fata Tomii vornicul: **Sârbii**, sat întreg, cu heleşteu şi cu mori la ţinutul Dorohoiului, **Bălteanii**, sat întreg cu mori, la ţinutul Vasluiului, **Clocuşna**, sat întreg la ţinutul Hotinului, **Hulubeştii**, sat înteg, la ţinutul Tecuciului, **Pănceştii**, sat întreg la ţinutul Iaşilor, jumătate de sat **Vitrianca**, la ţinutul Hotinului, jumătare de sal **Volniceni** la ţinutul Orheiului, a treia parte din satul **Costeşti**, cu mori, la ţinutul Romanului, a treia parte din **Popenţiani**, la ţinutul Iaşilor, **Clucereşti**, selişte întreagă, la ţinutul Dorohoiului, mai bine de jumătate din seliştea **Iteşti**, la ţinutul Dorohoiului, **Jărdeani**, selişte întreagă, la Dorohoi, părţile din **Drislive** ce se vor alege, la Dorohoi, părţi din **Dăneşti** şi din **Bozianii**, ce se vor alege, la Dorohoi, părţile din **Jugani**, la Dorohoi, cât se vor alege, părţile din **Branişteari**, cât se vor alege, la Dorohoi, patru fălci de vie la Piscup, la **Cotnar**, două fălci în Mândrul, la Cotnar, patru fălci şi trei fârtae la Cotnar, în Laslău, două fălci şi 20 prăjini la Iaşi, în valea Irimiei”[2700].

1673: Gheorghe, şoltuzul, şi cu soţia lui Axana, „târgoveţi şi orăşeni bătrâni de **târg de Cotnari**, vândutam un loc de case şi dughene în mijlocul târgului Cotnariului, din dughenele şi din gardul vistiernicului Ursachi, până în dughenele Frâncului şi în gardul lui Hanos, fratele Frâncului… vecinului nostru Gligor, fratele Frâncului şi al lui Hanos, care sunt feciorii lui Fealtin de Cotnari… drept 300 lei bătuţi şi 15 bani şi 2 orţi, în casa lui Mătiaş Bărcuţă… / Aşijderi, dimpreună cu aceste

---

[2700] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Fereştii, Vaslui*, vol. XVI, Iaşi 1926, p. 93

moşii, şi o casă a noastră, care este mai jos de crama lui Ureche, între Martin a Martei şi Zofa, într-acelaşi preţ… dinaintea lui Struţ, preot domnesc de târgul Cotnari şi protopop ţinutului Hârlăului, Isac pârcălab, Petrea Capră, Frâncul, Mătiaş Bărcuţă, Hanos Dorcoş, Giurgea Capră, Ştefan pivnicerul, Toader şoltuzul, Mihil Golumbaş, Giurgea al Hâncioae, Agoştin a Martei, Toader a lui Ilie, Martin a Martei, Gaşpar Herţog, Danul din Roman şi mulţi oameni buni, mulţi orăşeni”[2701].

1707, martie 22: Serafim Tomiţă, „ajuns la 80 de ani”, împarte moşiile sale feciorilor săi, scriind: „dat-am lui Toader, feciorului meu cel mai mare, la **Mereşti**, partea mâne-sa şi cumpărătura ce am eu la Mereşti, iar Vasile, Ion şi Gligore**,** aceştia mai mici, le-am dat **Şătrăreni** şi jumătate de sat **Crăciuneni**, şi **Giumătăţeni**, ce se va alege cu alţi fraţi şi răzeşi la **Stăneşti**… / Aşijderea şi două vii în paragină, ce am la **Feteştii din sus** este a lui Contăş, din jos a lui Macri, în mijloc, în ţarina care se cheamă Ciocârlie, am dat-o lui Grigore, să le fie moşie în veci… dinaintea lui Iraclie egumenul, preotul Ilie ot **Cotnari**, Tanasăi, Fănina călugărul, Negrul pivnicerul domnesc, Tănase Bainschi pârcălab de Cotnari, Pilat Vasile armaşul, Neculai Totoescul şi Gavril dascălul”[2702].

1709, octombrie 4: Gligoraş, feciorul lui Blănarul, cu femeia lui Dochiţa, fata lui Irimia a Blănarului din **Târgul Frumos**, Maria, maşteră pe care a ţinut-o Ştefan Blănatul din **Cotnari**, şi cu fetele lui Paraschiva şi Ioana vând via ce ne-a dat-o „unchiul nostru Negrul vătavul… două fălci de vie şi pol (jumătate)… în ruja cea mare

---

[2701] Codrescu, Theodor, *Uricarul,* vol. XVI, Iassi 1891, pp. 33-39
[2702] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. VIII, Iaşi 1913, pp. 6, 7

dinspre **Buhalniţa**, cu o jumătate falce ce mi-a dat-o danie Ursul Steţco… postelnicului Gligoraş, feciorul Tomiţei, drept 10 lei şi două vaci de mijloc, nici bune, nici rele… dinaintea lui Ion Negruţ vierul domnesc, Istratie unchiul lui Gligoraş, Ursul Steţco, Ostahie vierul, Grigoraş Borcioiu, Gheorghe vătavul de vieri, Filipeanu meserciul şi Butnarul”[2703].

1774, iunie: Satele **Cotnarul, Horodişte** şi **Zlodica**, ţinutul Hârlăului, ocolul Bahluiului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2704]**, toată suma caselor: 106**. Scădere rufeturi 41: 1 popă, 1 diacon, 39 vieri boiereşti. Rămân birnici 65. / **Birnici:** Ion Grumeza / Neculai Grumeza / Toader sin (fiu) lui Neculai Grumeza / Gligori Petică / Vasile fiul lui Cârstei / Chiriac Mahu / Alicsandru Bulău / Pavăl Bulău / Vasile Savin / Ion Savin / Ioniţă fiul lui Savin / Toader, tălpălar / Gheorghe Sănduţă / Manoli Savin / Ilie Savin / Vasile Savin / Pavel Stiţco / Petre Dorcoş / Neculai fiul lui Iacob / Ion, muntean / Luca Buznian / Vasile Coşciug / Gheorghe, ungurian / Ianăş, unguru / Vasile Corhanu / Iacob, unguru / Ştefan, unguru / Ion Mândru / Alde, bârsanu / Martin, ungur / Feltin, ungur / Petre fratele lui Feltin / Ion Melenghi / Pricopi cumnat Mândrului / Gligoraş Tobultoc / Ursachi fiul lui Sofroni / Gheorghi fiul lui Ştefan / Ştefan fiul lui Simion / Toader Ţurcanu / Dumitraşcu fiul lui Andrunachi / Postolachi / Ion, muntian / Miron Nicorescu / Gheorghe Narte / Toader fiul lui Păragină / Toader Cărădan / Ioniţă Scântei / Sandu Pătraşcu /

[2703] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VIII, Iaşi 1913, pp. 19, 20

[2704] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 227, 228

Toader, teslariu / Sandu Tescu / Vasile Steţcu / Radu, bârsanu / Chiriac / Damir / Grigori Ţurcan / Apostu Ţurcan / Toma Ţugui / Timofti Ţugui / Toader fiul Sofronoai / Ioniţă fiul Sofronoai / Ion Delian / Vasile Borcoi / Toader, muntean / Simeon fiul Mărioarii /Chiriac, apariu. // **Rufeturi:** Popa Gavril / Diaconul Ignat / Toader Pătraşcu, vier la dumisale paharnicul Iordachi Balş / Toader Grumeza, vier la dumisale paharnicul Costandin Paladi / Pantele, tij (la fel) vier / Grigori Buţurcă, la fel / Ion Sarage, vier la dumisale postelnicul Arghire / Toader Sarage, la fel / Păladi Ţurcan, la fel / Gheorghi Ţurcan, vier mănăstirii Sfeti Spiridon / Costandin, vier paharnicului Matei Hurmuzachi. // **Liudi** (oameni străini) **vieri** ai dumisale spătarului Iordachi Cantacuzino, ce n-au dat la rânduieli, fiind cu darea lor la satul **Delenii**: Năstac Vărzari / Vasile Cârstei / Ştefan Cârstei / Lupu Dărăban / Neculai Dărăban / Neculai Minciună / Ursachi Minciună / Vasile Epure / Vasile nepot lui Mazâre / Gheorghiţă Unguraş / Gavril Unguraş / Ianăş, ungur / Martin, ungur / Ursu Unguraş / Ioniţă fiul lui Vasile Cârstei / Dumitraşcu Popăscu / Toader fiul lui Unguraş / Ursu Dolhăscu / Timofti Narte / Lupu Savin / Ştefan Botez / Stan, bârsanu / Ambrosi / Lupuşor / Grigori Niţă / Ştefan Pândari / Iosip, unguru / Grigori Spătaru / Simion Minciună / Năstac Burţucă.

1899: „**Cotnari**, comună rurală în partea de vest a plăşii Bahluiul, judeţul Iaşi. Se întinde, de la est, din partea dreaptă a râului Bahluiul, spre vest, până în marginea judeţului Suceava. Teritoriul său este accidentat, prezentând cele mai înalte dealuri în partea dinspre vest, acoperite cu vii și păduri, iar spre est, văi şi podişe,

ce se cultivă. Este formată din satele: Valea, Dealul, Zlodica, Horodiștea, Lupăria, Sbereni, Hodura şi Iosupeni. Este aşezată pe o întindere cam de 6.100 hectare, cu o populaţie de 744 familii sau 2.698 locuitori români şi parte unguri… În această comună sunt: 4 biserici, 1 paraclis şi 1 biserică catolică, deservite de 5 preoți, 5 cântăreți și 4 eclesiarhi; 2 şcoli, conduse de 2 învățători și frecventate de 86 elevi (65 băieţi, 21 fete); 2 mori de aburi. Numărul vitelor din întreaga comună se urcă la 5.484 capete, din care: 1.669 vite mari cornute, 287 cai, 2.636 oi şi 892 râmători. / **Cotnari**, sat şi reşedinţa comunei, este format din cătunele Valea, Dealul, Zlodica, Horodiştea şi Lupăria, Sat cu numele Cotnari nu există, însă teritoriul cuprins de cătunele arătate, ce sunt lănţuite una de alta, afară de numele lor, li s-a dat numele Cotnari. Părţile numite Valea și Dealul, formează centrul și vatra satului; tot teritoriul cuprins de aceste cătune formează Podgoria Cotnarilor. Are o populaţie de 423 familii sau 1.558 suflete, care se ocupă mai mult de cultura viilor. Are o școală, cu localuleci, înființată în anul 1859, frecventată de 42 elevi; o biserică ortodoxă, situată la poalele dealului Incamânul, aproape de Gura Cotnariului, clădire veche de piatră, zidită în timpul lui Ștefan cel Mare, la anul 1496, şi care astăzi se întreține de stat şi este deservită de 2 preoţi, 2 cântăreți şi 1 eclesiarh; o veche biserică catolică, ce se află în ruine, fiind arsă în anul 1873, situată pe valea dintre dealurile Chişcovul și Incamânul. Fiind cercetată de dnul Gr. Tocilescu, acesta a descoperit mai multe pietre de morminte, cu inscripții latine, din care cea mai veche poartă data: 1588. Această dată, raportată la domnia lui Eraclide-Despot, din 1561-1563, dovedește că aceasta ar fi biserica fondată de el,

dimpreună cu o Universitate, pentru sașii trăitori pe atunci în Cotnari… Deservenţi nu are decât un singur dascăl. / Mai este un paraclis, făcut de monahul Grigore-Radu, la anul 1836, pe care, dotându-l cu 40 pogoane de vie, împrejurul său, l-a închinat mănăstirii Neamţului; astăzi se află în proprietatea statului. Satul Cotnari făcea parte, în vechime, din ţinutul Hârlăului şi, pe acele timpuri, era recunoscut de Târgul Cotnari… Între beciurile rămase din trecut, două, aproape de biserica ortodoxă, în marginea şoselei, având unul lungimea de 45 m şi lăţimea de 5 m, iar înălţimea, după cum se găsește acum, e de 2 m; desigur că în trecut era mai adânc, însă din cauza mâliturilor de apă s-a astupat”[2705].

COTOVA

(pe Răut, lângă Cruhlic, Orhei, Moldova).

1774, iunie 5: Satul **Cotova**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Răutului, după recensământul lui Rumeanţev[2706], avea **toată suma caselor 3**. Scădere rufeturi 1: 1 femeie săracă. Rămân birnici 2. / **Birnici:** Ioniță, blănar / Pavel. // **Rufeturi:** Alecsandra, femeie săracă.

1904: „**Cotova**, sat în judeţul Soroca, volosti Bădiceni, aşezat la gura pârâului Târsăşca, în calea Căinarului, Are 208 case, cu o populaţie de 1.027 suflete,

[2705] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 701, 702

[2706] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 418

ţăraniromâni şi puţini ruteni; biserică; şcoală bisericească; vite 413 capete”[2707].

COTU MICULINŢI

(Miculinţi sau Cotul Miculinţi,
comuna Coţuşca, Botoşani).

1639, septembrie 18: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Nicolai din satul **Ghireni** (comuna Coţuşca, Botoşani), care a adus un zapis de mărturie de la Turcul stolnicul din **Cuzlău** (comuna Păltiniş, Botoşani), Gheorghe Cucoranul din **Mihăieşti** (lângă Dragalina, comuna Hlipiceni, Botoşani), Dumitraşco Badiul, Andronic Badiul, Gligoraş Borodaci, Sturdzea Badiul, Isac Scorpan, Simion sin (fiu) Mătiiaşi, Mogâlde, Ştefan cumnatul lui Nicolai, Gavril Bulăţăl şi popa Pătraşco din **Ghireni**, popa Gligorie şi Lupul Pererăceanul din **Miculinţi** (Cotul Miculinţi, comuna Coţuşca, Botoşani), scriind cum a venit în faţa lor Drăguţa, fata lui Gheorghe, nepoata Gavrilcei, şi a vândut dreapta ocină şi moşie din jumătate de sat **Cranoluca** (Crasnaleuca, comuna Coţuşca, Botoşani), a patra parte, din vatra satului, din ţarină, din fânaţ şi cu heleşteu pe Giurgiova şi cu vad de moară pe apa Prutului, lui Nicolai de Ghireni, drept 85 de galbeni”[2708].

1644, iulie 1: Ispisoc de judecată de la Vasile

[2707] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 76

[2708] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 238, pp. 239, 240

Lupu voievod, dpă ce „Magda și sora ei Agahia, nepoatele lui Vucico, au pârât de față pe Dumitrașco, fiul lui Nicolai din **Ghireni** (comuna Coțușca, Botoșani), pentru o parte de ocină din **Miculinți** (Cotul Miculinți, comuna Coțușca, Botoșani), din ținutul Dorohoi, zicând acele femei că le face împresurare Dumitrașco și le ia ocina fără lege. Iar Dumitrașco, fiul lui Nicolae, a arătat zapis de la acele femei, nepoatele lui Vucico, făcut dinaintea lui Ionașco Robul din **Pererâta** (Cotul Miculinți, comuna Coțușca, Botoșani), Lupul, fiul lui Mătiiaș din **Crasnaleuca** (comuna Coțușca, Botoșani), Pătrașco popa, Focșa diacon, Vasile Comănescul, Grigore Pantenco, Căzac și Ivanco din **Ghireni**, scriind cum a cumpărat Nicolai, tatăl lui Dumitrașco, acea parte de ocină de la Magda și Agahiia, nepoatele lui Vucico, a cincea parte din jumătatea satului Miculinți, pentru 45 de taleri numărați”[2709].

1899: „**Cotul Miculinţii**, sat pe moşia cu același nume, comuna Coţuşca, plasa Prutul de jos, jud. Dorohoi. Are 90 familii sau 431 suflete. E situat într-un cot al Prutului, având forma unei peninsule, Se mai numește și Cotul Periritei. Proprietatea moșiei este a erezilor defunctului Văsescu, foastă a Mitropoliei din Iași și vândută de stat. Are o biserică, cu hramul Sf. Mihail şi Gravriil, deservită de 1 preot, 2 cântăreți și 1 paracliser. Este mică, de lemn și tencuită, făcută, la 1840, de către posesorul moșiei, obligat la aceasta prin contractul de cumpărătură, de către Mitropolitul Veniamin Costache. Sătenii împroprietăriți au 256 hectare 63 ari; iar proprietatea are 747 hectare 61 ari câmp şi 472 hectare 38 ari pădure tânără de stejar. Piatră calcarică este aproape de Prut, dar se extrage

[2709] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 364, pp. 353, 354

puţină şi numai pentru trebuinţele locale. Loc însemnat este Siliştea Veche”[2710].

COTU RUŞII

(fostul sat Ruşii, azi Cotu, Botoşani).

1626, aprilie 20: Carte de întăritură de la Miron Barnovschi voievod pentru Toader, păhărnicel din **Stănceşti**, să fie tare şi puternic să stăpânească şi să-şi apere dreapta lui ocină şi dedină, un loc dinspre târgul **Botăşenilor**, care loc a fost contopit de demult de către satul **Ruşii** şi de **Popouţi**. Şi să nu aibă ei nici o treabă cu acel loc; nu are nici Ruşii, nici Popovoţii, ci să-şi stăpânească Toader acest loc, după cum îi spun şi diresele pe care le are”[2711].

[2710] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 708

[2711] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 44, pp. 61, 62

COTUL LUI IOSÂP

(lângă Burueneşti şi Hărniceşti, Iaşi).

1774, iunie 26: Satul **Cotul lui Iosâp**, al mănăstirii Precistei, ţinutul Romanului, ocolul de Sus, după recensământul lui Rumeanţev[2712], avea **toată suma caselor 24**. Scădere rufeturi 3: 3 femei sărace. Rămân birnici 21. / **Birnici:** Dumitru, diacu / Ion zet (ginere) lui Petre, rus / Petre, rus / Ion sin (fiu) lui / Petre Făcătău / Dumitru Stănuţă / Giurgiu Bejan / Iftimi, mocan / Ion fiul lui Ursul / Pinte fiul Ciurii / Simion fiu covătariu / Gheorghi, rusul / Gheorghi fiul Paraschivii / Bejan Gherghescul / Anton Bejan / Flore, rachier / Ion Tâmpe / Loghin, rusul / Ion fiul lui Petre, rus / Gheorghi, cojocar / Ion, croitor. // **Rufeturi:** Magda, săracă / Vărvara, săracă / Sanda, săracă.

COTUZĂNI

(Cotiujeni, Iaşi).

1637, iunie 8: După împărţirea moşiilor între urmaşii lui Pătraşcu logofăt, lui Dumitraşcu Şoldan i „s-au venit **Dămilenii** (înglobat în Cristineşti, comuna Cris-

[2712] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 265

tineşti, Dorohoi), la Dorohoi, jumătate de sat **Dolniceni** (lângă Brăteni, azi Pădureni, comuna Dobârceni, Botoşani), sub Cărpiniş, la Dorohoi, Petia Mare (judeţul Suceava), partea din **Ciutureşti** (comuna Secuieni, Bacău), la Roman, un vad de moară la Bacău şi loc de grădină la Obârşie la Bârlad". / Toader Şoldan a primit „Şoldăneştii şi Broştenii, la Suceavă, parte din **Cotuzăni** (Cotiujeni, Iaşi), ce este în ţinutul Iaşi, pe Prut, parte din **Vartici** (lângă Uricani, comuna Miroslava, Iaşi), de la Cârligătură şi jumătate din **Scorţăşti** (Scorţeni, comuna Scorţeni, raionul Teleneşti, Moldova), la Lăpuşna". / Fetele Candachiei, sora celor doi Şoldan, „venit-au **Bălţăteştii** (comuna Bălţăteşti, Neamţ) de la Neamţ, jumătate de **Tribasăuţi** (Trebisăuţi, comuna Trebisăuţi, raionul Ocniţa, Moldova), la Hotin, parte din Giurgeşti (judeţul Suceava), în ţinutul Sucevii". / Surorii lor, Tudosca, i „s-au venit satul Leucuşăşti (judeţul Suceava) şi satul Mohilenii (judeţul Suceava), de la Suceava". / Surorii Anghelina „venitu-s-au satul **Mânjeşti** (azi Deleni, comuna Ştefan cel Mare, Neamţ) de la Neamţ şi **Borulile** (Borole, comuna Hăneşti, Botoşani), parte din **Jăvărteni** (azi Sărata, comuna Mihălăşeni, Botoşani), la Dorohoi, parte din Cămârzani la Suceava, jumătate din **Scorţăşti**, la Lăpuşna, şi două fălci de vie la **Cotnari**, în Dealul Asinului". / „Iar în partea surorii noastre Tofanii venitu-s-au satul **Storeşti** (comuna Frumuşica, Botoşani) şi satul **Şăndrenii** (Şendreni, comuna Frumuşica, Botoşani), la Hârlău, **Moiceşti** (azi Pojereşti, comuna Şcheia, Vaslui) şi părţi din **Soleşti** (comuna Soleşti, Vaslui), la Vaslui, şi două fălci de vie la **Cotnari**, în

Dealul Asinului, Şi viile s-au pus împotriva satelor ce au luat alţi fraţi”[2713].

COȚIMĂNEȘTI

(lângă Stânca, Iași).

1644, august 31: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce frații Drăgancea și Grozav au pârât de față pe Toader Clinciu și pe Dan, feciorii lui Graur „pentru o parte de ocină din satul **Coțimănești** (lângă Stânca, Iași), ce este în ținutul Iașilor, partea Ilenii, zicând Drăgancea și Grozav că le împresoară acea parte de ocină Toader și Dan, de zic că este a lor moșie. / Deci domnia mea am trimis pe Pavăl pârcălabul, să socotească cu acei oameni buni de va fi fost acea parte de ocină a lui Graur să o țină Toader Clinciu și cu Dan. Deci Pavăl a socotit și a aflat cu adevărat cui este acea parte de ocină a Ilenii, mătușa Drăgancii și a lui Grozav, și le-au făcut mărturie de la oameni. / Deci, dacă am văzut acea mărturie... domnia mea am dat lui Grozav și Drăgancii și altor seminții ale lor, Ghelasie și Ion, ca să le fie lor dreaptă ocină... iară Toader Clinciu și Dan, feciorii lui Graur, au rămas din toată legea țării”[2714].

[2713] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 120, p. 116

[2714] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 402, p. 389

COŢMĂNEŞTI

(lângă Cârniceni, Iaşi).

1644, august 31: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupul voievod, după ce „fraţii Dragancea şi Grozav au pârât de faţă pe Toader Clinciu şi pe Dan, feciorii lui Graur, pentru o parte de ocină din satul **Coţmăneşti**, ce este la ţinutul Iaşilor, partea Ilenii, zicând Dragance şi Grozav că le împresoară acea parte de ocină Toader şi Dan, de zc că le este lor moşie. / Deci domnia mea am trimis pe pârcălabul Pavăl, să socotească cu oameni buni de va fi fost acea parte de ocină a lui Graur, să o ţină Toader Clinciu şi cu Dan. / Deci Pavăl a aflat cum este acea parte a Ilenii, mătuşa Dragancei şi a lui Grozav, şi au făcut mărturie oameni buni… iar Toader Clinciu şi Dan, feciorii lui Graur, au rămas din toată legea ţării, la făţărie”[2715].

1663, aprilie 9: Întărit de Evstratie Dabija voievod mănăstirii lui Ion vodă din ţarina Iaşilor, care primeşte ispisoc pentru „un sat, anume **Rânzeştii** pe Prut, în ţinutul Fălciului, cu toate bălţile sale şi cu jumătate din **Hărceata** (Hereşti pe Moldova, în hotar cu Cârsteşti şi Miroslăveşti[2716], Iaşi), în semne, şi alt sat, anume **Avereştii** pe Cracău, în ţinutul Neamţului, cu mori pe

[2715] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, p. 60

[2716] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p.120

Cracău… satul **Selicicănii**, cu loc de moară în apa Başăului, în ţinutul Dorohoiului, ce a fost supus ocolului târgului Ştefăneşti… / Şi tij (ls fel) dăm mănăstirii satul **Nicoreştii** pe Cracău, în ţinutul Neamţului, cu mori în Cracău… a treia parte din satul **Ochinteştii** din ţinutul Sorocii, danie de la Nastasia Oproae, şi un sat anume **Ştorov** şi cu loc de mori pe Cracău, ce-i în ţinutul Neamţului, care a fost drept domnesc, supus ocolului târgului Petrei… şi aşijderi satul **Pârliţii** în ţinutul Sorocii, danie de la Lepndari vameşul, cu limbă de moarte… 510 stânjeni din satul **Mierăeştii**, care vine în ţinutul Tecuciului, pe apa Bârladului, şi altă parte din acelaşi sat Mierăeştii, câtă se va alege lui Macarie, fiul lui Neagul, pe care au cumpărat-o monahii drept doi boi şi un cal, preţuit drept 14 galbeni ungureşti… tij (la fel) jumătate din satul **Coropceni**, pe gârla Scumpăi, ce este în ţinutul Iaşului, miluire de la Ionaşco Coropcă şi de la Tărauca… jumătate de sat **Fetioneştii** şi jumătate de sat **Coţmăneştii**, cu vad de moară în Jijia, ce-i mai jos de Stânca, în ţinutul Iaşului, aproape de hotarul Posadnicilor… şi loc de 14 dughene în târgul Iaşii, cu loc de pivniţă în uliţa nouă”[2717].

[2717] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. IV, Iaşi 1908, pp. 180-188

COŢMANI

(nordul Bucovinei, Ucraina).

Atestat încă din **6 iulie 1413**, când Alexandru cel Bun întăreşte soacrei sale, Anastasia, „Coţmanul Mare, cu toate cătunele ce ţin de el, anume Suhoverhul, Hliveştii, apoi Valeva, până în pădurea care se cheamă Dumbrava”, avea să revină, după moartea Anastasiei, Episcopiei de Rădăuţi, care administra vechea necropolă domnească, în care voievodul îşi avea înhumaţi bunii şi străbunii.

1479: „În 1479 (anul 7005, de la începutul lumii), regele polon Albert Jagello, „gândi ca să-şi arate vitejia asupra Moldovei, socotind că prea lesne o va supune, ştiind că, de multe ori, se ajutora Moldova de la craii leşeşti, ca de la nişte vecini de aproape, spre toţi vrăjmaşii… Înţelegând Ştefan Vodă cum craiul se apropie, cu oaste, de Pocuţia şi se trage spre margine, de iznoavă a poftit solia, de a trimis înaintea craiului pe Tăutul, logofătul, şi pe Isac, vistiernicul, cu multe daruri, şi l-au întâmpinat de cealaltă parte a Nistrului şi i-au închinat darurile. Şi, iarăşi, cu dragoste le-a luat. Şi, de aici, a trecut craiul apa Nistrului, pe la Mihălceni, în aceastălaltă parte, cu toată oastea sa, şi a venit la Coţmani. Acolo, s-au descoperit toată viclenia şi faptele sale cele ascunse, că a prins pe Tăutul, logofătul, şi pe Isac, vistiernicul, de i-a ferecat în obezi, şi i-a trimis, de i-a închis, tocmai la Liov. Înţelegând acestea Ştefan Vodă,

de la iscoadele ce pururea le trimitea, să ştie încotro merge craiul, cu oastea leşească, cum că craiul l-a viclenit şi vine asupra lui, şi a trecut şi Nistrul, cu 80.000 de oameni în oaste, cu scrisoare, fără altă adunare, de sârg a trimis, în toate părţile, în ţară, să se strângă la târgul Romanului. Iar Albert a şezut, şapte zile, la Coţmani. Şi, până a se strânge oastea lui Ştefan Vodă şi până a veni ajutorul, că şi Laslău, craiul unguresc, fratele lui Albert, încă i-a trimis 12.000 de oameni de oaste şi, cu dânşii, pe Birtoc, voievodul Ardealului, ce era cuscru lui Ştefan Vodă; şi de la Radul Vodă încă i-a venit în ajutor oaste muntenească, dar, până a se strânge oastea toată, la un loc, Albert crai a purces, cu oastea de la Coţmani, şi a lovit la Şipinţi”[2718].

În 26 august **1503**, Ştefan cel Mare întăreşte Episcopiei din Rădăuţi „Coţmanul Mare, cu cătunele sale Gavrilăuţi, Hliviscea, Davidăuţi, Sadcău, Clivodinul, Bludna, Suhoverhul, Ceaplinţii şi Valeva”, Ştefăniţă Vodă adăugând la danie, în 6 octombrie 1520, „Rogozna şi o prisacă pe locul târgului Cernăuţi, acolo unde au fost stupii lui Grumază, pentru pomenirea mamei noastre, Stana”.

1686: „Şi aşezat-au leşii, în ţinutul Cernăuţiului, în câteva locuri, de-au făcut parcane, de-au aşezat drept oaste joimiri moldoveni şi leşi: în Vasileu, pe Nistru, dragoni, în Orăşeni, pe Zaharovski, cu leşi, în Coţmani, pe Dobravski, tot cu leşi, în Bănila, pe Turculeţ cel mare, cu moldoveni, în Hliniţa, pe Botez, tot cu moldoveni, în târgul Cernăuţi, în Brăneşti, în Cuciur, pe Turculeţ cel

[2718] Ureche, pp. 76-87

mic, cu moldoveni. Şi aşa cuprinseseră tot ţinutul Cernăuţiului, de-l ţineau”[2719].

În 8 decembrie **1707**, la cererea episcopului Ghedeon, Mihai Racoviţă Vodă scuteşte satul Coţman de plata solăritului.

1714: După un an de vânzoleli armate prin restul ţării, suedezii şi polonii se întorc în Bucovina, unde au îngăduinţă să stea doar trei luni, „prin pădure pe la Cernăuţi”, în 2 ianuarie 1714, trecând prin Coţmani, „unde se afla măria sa, prinţul Wisniowiecki”, apoi „prin Orăşeni, peste Prut şi Ceremuş, până în satul Văscăuţi, unde se afla şi domnul general. În ziua următoare, am mers, iar, îndărăt, la Coţmani, şi, în dimineaţa de după aceea, peste graniţă, până în oraşul Horodenka şi, apoi, iar înapoi. Am mers iar la Orăşeni şi, în ziua următoare, la Văscăuţi. Lângă acest sat este un râu mic, care scoate aburi de căldură, în timpul iernii, şi nu îngheaţă niciodată. Cum excelenţa sa avea de gând să poposească după această apă, în vederea unei mai bune subzistenţe, am pornit, călare, în acea direcţie, să cercetez locul, şi am mers aşa până la satul Bănila, spre munţi şi spre oraşul Kossov (Kossowo, în Polonia). În ziua următoare, am fost la Milewo şi Spassy, şi iar înapoi, prin Wilawce, Karapozny şi Barbowce, până la Văscăuţi, şi apoi, în dimineaţa următoare, până la Coţmani, unde am rămas locului toată luna. **Aici locuia un ţăran, în vârstă de o sută treizeci de ani**, al cărui fiu avea mai mult de o sută de ani, şi la fiul acestui fiu, care era de optzeci de ani, am stat eu în cvartir. Fără a mai vorbi de ceilalţi descendenţi, bătrânul de o sută treizeci de ani era mai zdravăn decât fiul său de o sută de ani. Mai avea ochi frumoşi, dar nu

[2719] Neculce, p. 101

mai putea să vadă, dar, altminteri, umbla sprinten şi singur, cu un toiag. Acest sat se află între Nistru şi Prut, la 6 mile de Hotin, 3 de Cernăuţi şi 1 şi 1/2 de Snyatin, însă la 3 mile de Horodenka. Aici stătuse strajnicul Sayvoyski, în anul precedent, când înaintea lui şi a încă mulţi alţii s-a petrecut următoarea minunăţie: Când mergi spre Hotin, chiar dincolo de sat, peste lac şi mlaştină, este o pădure rară de stejar, pe o înălţime. Din această pădure au început, într-o anumită zi, de partea dreaptă a drumului, să joace şi să salte stejarii, au mers către… şi s-au închinat unii în faţa celorlalţi, şi au jucat, iar, în felul arătat mai sus. Şi aceasta a ţinut, sub ochii unui număr aşa de mare de oameni, câteva ore. Şi de partea cealaltă, înspre Horodenka, şi între aceasta şi satul Suhoverca, a jucat, tot atunci, muntele, cu tufişurile şi copacii săi, şi, apoi, s-au oprit, cu toţii, odată, şi acest semn îl cunoaşte singur Dumnezeu. S-a aflat, de la anumite persoane, că, înainte de ultimul război cu turcii, s-a putut vedea acelaşi lucru lângă Cernăuţi, care, fără nici o îndoială şi cu toată siguranţa, era un cutremur de pământ. Astfel, la numai o jumătate de milă de aici, în satul Ivankopce şi Habielowce, spre Snyatin, au fost văzuţi oameni ieşind din munţi, cu flamurile fluturând, ca dintr-un castel, care, apoi, s-au făcut nevăzuţi”[2720].

În 13 aprilie **1737**, Grigore Ghica Vodă dă instrucţiuni Marelui Căpitan de Coţmani referitoare la import-exportul de cai şi de vite, făcut de armenii polonezi, stabilind taxele încasate de el şi de subalternii săi: de 1 leu pentru fiecare cireadă care trece graniţa, vameşii – 1 leu, iar călăreţii care păzesc trecătoarea – 2 potronici de cireadă.

[2720] Ibidem, pp. 337-339

În **1741**, Marele Căpitan de Coţmani primeşte poruncă să interzică polonezilor să mai treacă graniţa pentru a tăia şi lua lemne, pentru că „prea fără cale au făcut socoteală şi margine acia să fie foarte poprită de către Leşi”.

În 15 februarie **1754**, Matei Ghica Vodă dă carte de volnicie episcopului Dositei Herescu pentru a supune la obligaţiile ce le revin, după obicei, pe călăraşii din Coţman şi Hlivişte. Iar dacă vor experima nemulţumiri călăraşii, Marele Căpitan de Coţman, care, atunci, era „Enacache, staroste de Cernăuţi”, îi va obliga pe călăraşi „ca tot căsariul să dea câte 2 lei pe an”.

1759: Călăraşii de Coţmani încetează să-şi mai execute atribuţiunile militare începând cu 27 aprilie 1759, când Ioan Teodor Calimah îi lasă la vetrele lor, motivând că „în vremuri ca astea ţara are mai multă nevolie de birnici decât de slujbaşi”, iar scutirea de solărit, pe care o aprobă în 27 februarie 1761, nu vizează o posibilă reluare a atribuţunilor militare, ea fiind motivată de faptul că, în locul platei solăritului, foştii călăraşi „sunt de ajutor şi posluşanie Episcopiei de Rădăuţi”.

1772; Recensământul lui Rumeanţev[2721], din 1772-1773, înregistrează la Coţmani „137 – toată suma caselor”, însemnând 3 popi, Ştefan, Ion şi Dumitru, 3 diaconi, Dumitraşco, Sandul şi Grigoraş, 3 dascăli, Vasile, Mihail şi Hrihor, 1 poroşnic ostavoi, Ihnat PETROVICI, 8 scutelnici ai poroşnicului, Dumitro FEUKO, Simeon FINKO, Vasile MURGOCI, Tănasă FEUCIUK, Grigoraş rotar, Ştefan COSOVAN, Toader CHIŞCAN şi Grigore rusul, 1 jidov, Iutko, 11 văduve,

[2721] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 408

Paraschiva, Odochia, Lianka ruscă, Sofia ruscă, Sofia GAVRILOAI, Irina, TOCIOAII baba, Dochiţa baba, LUPUŞOAIA, Acsănia şi Gafia baba, 15 case pustii şi 92 birnici, şi anume: Neculai vornic, Ivan zet ROMAN, Ivan LUNGUL, Dumitru FACĂŞ, Ivan rusul, Georgi CRAV-CIUK, Fodor vătăman, Vasile DOSTEIU, Ivan PA-VLIUK, Mihail SCRIPNIC, Ion zet HARASIM, Hara-sim, Petre ROTAR, Ivan SINCO, Prodan PIVULIAC, Vasile sin diacon, Vasile CREŢU, Ivan FACĂR, Toader RĂZNIC, Ivan PINTEMA, Muţic rus, Fodor rus, Fodor ZADOBRIŢCHI, Petre LOICA, Neculai CULIC, Mihail PROCLECIUK, Vasile berar, Hrihor ungurian, Vasile DANIŞUC, Ivan văcar, Ivan SAUCIUK, Nichifor CU-DRECIUK, Alecsa RUDEI, Ivan CUDRIC, Iacob BĂŞ-CHII, Vasile BĂŞCHII, Sârghii rus, Ivan LEVCUN, Ivan MOŞPANUC, Procopi rus, Georgi rus, Sârghii LEZEI, Vasile PRASCHII, Ivan PETRIVANCIUK, Sandul NAS-TASIACIUK, Ştefan CĂPĂŢÂNĂ, Sandul CANTEMIR, Dumitru CANTEMIR, Semen CANTEMIR, Ion zet CANTEMIR, Semen MARIŢUC, Andrinachi sin VASI-LE, Ştefan CANTEMIR, Georgi BUCĂTARCIUC, Vasi-le cojocar, Procop scripcar, Ştefan zet morar, Hrihor VEŞCIUK, Ivan MOŞIŞCIUC, Vasile rus, Ivan rus, Dumitraşco IORDACHIANCIUC, Grigoraş PIVULIAC, Ion POCLITAR, Coste rus, Neculai zet MALIC, Fodor TRIU, Ştefan CHIUCIUK, Andrei morar, Andrei BĂNU-LIAC, Timofei haidău, Ivan VOIUCO, Vasile rus, Georgi merticar, Vasile morar, Ştefan POCLITAR, Ilaşco cojo-car, Matei bejenar, Vasile LIATOSKI, Ivan GULEVAN, Vasile FACĂS, Nicolai morar, Andrei SOMERCA, Vasile SOMERCIUK, Toma MAZUR. Matei FRANSKI,

Toader pânzar, Simeon cojocar, Semen HUJNIK, Vasile rus, Iacob rus şi Pavel STASII.

În cătunul Suhaverca, existau 45 de case, locuite de 1 popă, Miron, 2 diaconi, Toader şi Andrei, 2 slugi ale Episcopiei Rădăuţilor, Neculai ROSCHIP şi Dănilă, 4 văduve, Irina, Maria URSULIASA, Palaghia şi Maria morăriţa, 11 case erau nelocuite, iar în celelalte 25 locuiau familiile birnicilor: Ivan vornic, Andrei rus, Toader CURLAT, Georgii brat ego, Iacob vătăman, Ursul sin văcar, Ştefan HORIŢCI, Costin MACCIUC, Ion brat ego, Ion DIMURCIAC, Timofti morar, Andrii DIMULIAC, MÂNDRIŞOR, Vasile IVANUC, Luchian rus, Vasile NEGOIŢĂ, Tănasă BĂETU, Ştefan GAVRILIUC, Alecsa zet MACSIN, Ion DEBLE, Andrei PRODAN, Sava zet PRODAN, Ion rus, Simion rus şi Fodor DREJCIAN.

În **1774**, satul Coţmani avea 81 familii de călăraşi, numărul gospodăriilor ajungând, în 1784, în baza masivelor colonizări cu ruteni, la 177.

1803: „Şcoli există, pe teritoriul dintre râurile Prut și Nistru doar în Coţman (Kotzman) și Cişciatec (Kryszczatek), unde se predau, în germană și ruteană, citirea, scrierea și aritmetica, apoi religia, toate acestea în cele 5 ore pe zi, trebuiau să fie predate. Şcoala din Coţman a avut, timp de 30, până la 40 de ani, în mare parte copii de țărani; la Crişciatec, întâmplător sau nu, 50 dintre şcolari erau copii de clerici săraci și țărani, iar chiriașul de acolo (schitul – n. n.), le-a oferit mâncare și haine copiilor săraci"[2722].

În **1843**, biserica Arătarea Maicii Domnului din Coţmanii de Sus, cu 911 enoriaşi, era slujită de preotul administrator Wassilie JUZARKOWSKI, în vreme ce

[2722] *Archiv für österreichische Geschichte*, Wien 1898, p. 663

biserica Sfântul Nicolai din Coţmanii de Jos, cu 924 enoriaşi, îl avea paroh pe Mihail VOROBCHIEVICI. În 1876, este menţionată doar biserica Sfântul Nicolai, cu 2.540 enoriaşi, paroh fiind Dimitrie GRIBOVICI. În 1907, la biserica Sfântul Nicolai, cu 3.954 enoriaşi, slujeau parohul Ştefan IVANOVICI, născut în 1832, preot din 1855, paroh din 1859, preotul cooperator Ioan SIMIGANOVSCHI, născut în 1861, preot din 1890, şi, din 1904, cantorul Zosim EUSTAFIEWICZ, născut în 1849.

1788: O şcoală trivială moldovenească, cu 6 clase, funcţiona la Coţmani din 1788, o alta, cu 5 clase, din 1888, un gimnaziu inferior începând să funcţioneze, tot la Coţmani, din 1904[2723].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea raionului Coţman – **Coţman** (judecătorie de district), Berhomet pe Prut, Bordei sau Burdigeu, Davideşti, Dubăuţi, Hacrileşti, Iujeniţa, Ivancăuţi, Clivodin, Laszkowka, Lujeni, Malatineţ, Mămăieştii Vechi, Mămăieştii Noi cu Cutul Strileţchi, Nepolocăuţi, Orăşeni, Oşehlib, Piedecăuţi cu Ţopeni, Revacăuţi, Revna, Şipeniţ, Şişcăuţi, Stăuceni, Suhoverca, Valeva, Viteleuca. **Zastavna** (judecătorie de district), Babin cu Ştefanovca, Boianciuc, Borăuţi, Brodok, Czarnypotok, Cincău, Doroşăuţi, Horoşăuţi, Iurcăuţi, Cadobeşti, Kiseleu, Krisciatek, Cuciur-mic, Culeuţi, Mitcău, Mosoiuca, Ocna, Onut, Pohorlăuţi, Prilipce cu Luca,

---

[2723] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 25, 1876 p. 75, 1907 p. 103

Repujineţ, Samuşin, Teutri, Vasileu, Verbăuţi, Verenceanca, Zwiniec cu Koetriszöwka”[2724].

1885: „O bijuterie din argint (fig. 8), probabil dintr-un set de inele de templu, a fost găsit, în 1885, la Malatineţ, în districtul Coţman. Formată dintr-un inel deschis cu sârmă puternică, un capăt aplatizat, care are o perforație, și un al doilea capăt aplatizat, înfășurat în spirală, de asemeni cu o mică perforație rotundă, care susţine ornamentul, care constă, în principal, din suprapuneri de flori, care, dispuse într-un astfel de mod, formează o formă sferică. Fiecare dintre ele (dintre care au mai rămas patru, dar trei despărțite) are o piramidă, cu globuri mici la mijloc, în timp ce frunzele constau din bucăți de argint aplatizate, realizate din bucle de sârmă. Acestea din urmă, împreună cu firele subțiri, înfășurate în spirală, în mai multe rânduri de margele, deasupra, formează deformațiile ulterioare. În special, o parte a discului inelar este umplută cu respectivele bucăți de fagure asemănătoare tubului, din care o parte este, de asemenea, spartă; proprietarul, ca înainte (doamna Bogdan von Bottuschan, soția proprietarului din Lujeni – n. n.)”[2725].

1888: La Balul român de elită al „Junimei”, din februarie, aranjat în sala Societăţii filarmonice germane” a paricipat, ca membru marcant al elitei bucovinene, şi „dl Tabora, comisar din Coţmani”, împreună cu „doamna de Tabora din Coţmani”[2726].

[2724] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[2725] Romstorfer, Carl A, *Aus „Mittheilungen der k. k. Central-Commission*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893*,Czernowitz 1893, pp. 45-71

[2726] *Familia*, Nr. 6, Anul XXIV, 7 /19 februarie 1888, pp. 69, 70

1891: O listă de subscripţie pentru zidirea bisericii orientale din Cacica, întocmită, în iunie 1891, de „Ioan HOMIUCA, paroch şi protopresbiter în Cozman”, menţionează, printre familiile comunei, pe: preotul Eleuterie DAŞCHEVICI, SNIATINCIUC, Ion LOJUK, Nicolaiu BULANKA, Dumitru PAULINE, Michael ZUKOWSKI, Nicolaiu PERCHINSKI şi Nicolaiu DIACONIUC.

1899: „**Numiri**, în ceea ce privește **judecătorii regionali**: Ernst Mandyczewski, din Dorna Watra, pentru Suceava... Cornel Kisselitza din Suceava, acolo... Dr. Emanuel Dresdner, din Cernăuţi, acolo... judecătorul de district Emil Orobko, din Sadagura, pentru Cernăuţi... Emil Prokopovici, din Suceava, în Suceava... judecătorul de district Elias Dan, din Coţman, în Suceava. Cu privire la judecătorii regionali în calitate de judecător de district: Julian Curkowski, din Sadagura, în Zastavna, Simeon Wydyniwski, din Sorojineţ, în Dorna Watra, Elias Semaca, în Cernăuţi, din Solca... Hippolyt Calindescu, din Rădăuţi, în Dorna Vatra, Johann Stefanoeicz, în Cernăuţi, din Vijniţa, Emil Tomorug, în Dorna Watra, din Sadagura şi Georg Tarnawski, în Suceava, din Coţman“[2727].

1906: „Fondul religionar şi institutele filantropice gr. or. române. Înainte de doi ani, a petiţionat comitetul societăţii „Şcoala română” din Câmpulung pentru o subvenţie, cu scop ca să înfiinţeze un internat pentru elevii gr. ort. români de la şcoala profesională din Câmpulung, dar, până acum, n-a sosit nici un răspuns. Se zvoneşte ştirea cum că chiar venerabilul consistoriu gr, or. – motivele nu sunt cunoscute – să fi refuzat acordarea unei subvenţiuni băneşti, cu toate că guvernul ţării a spri-

[2727] *Verordnungsblatt des k. k. Justizministeriums*, XV. Jahrgang 1899, Wien 1899, pp. 255, 256

jinit această afacere. Când e vorba să se atribuie ajutoare băneşti la văduve de consilieri cu o pensie grasă (vezi Wlazl), remuneraţiuni la funcţionari străini, lemne gratuite la institute iezuitice sau locuri de sute de mii la asociaţiuni străine (pentru internatul ucrainean, în Coţmani), atunci se arată factorii competenţi, îndeosebi venerabilul consistoriu, darnic de tot, dar când e vorba de sprijinirea unei instituţiuni române gr. or., atunci… nu-s parale. Suntem foarte curioşi cum se va rezolva cererea internatului român din Câmpulung”[2728].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Coţman** (**Kotzman**), târg, aşezat pe malul drept al pârâului Soviţa, care dă aci naştere la mai multe heleştee. Suprafaţa 23,45 kmp; populaţia 4.500 locuitori, din care cea mai mare parte ruteni, iar restul poloni, germani şi izraeliţi; religia, la ruteni, este în majoritate gr. or., apoi gr. cat. Se compune din vatra târgului şi cătunul Zahorbi (Zahorby). Este străbătut de şoseaua principală ce duce, pe de o parte, în Galiţia, spre Zaleszszyki, iar pe de altă parte, la Cernăuţi. Din el pleacă drumurile districtuale Coţman-Nepolocăuţi şi Coţman-Berhomet pe Prut, ce-l leagă cu Storojineţ şi Stăneşti. Este staţie a liniei ferate locale, ce se bifurcă din linia ferată principală, în punctul Lujeni. Este reşedinţa unui căpitan (prefect); are, pe lângă oficiile administrative obişnuite, şi judecătorie de ocol, un birou telegrafo-poştal, 2 şcoli populare, cu câte 6 clase (deci, vreo 360 elevi, fiecare clasă având câte 30 – n. n.), o şcoală specială de industrie, o biserică gr. or. Parohială, cu hramul „Sf. Nicolae”, una rom. cat. şi una gr. cat. Coţmanul este pomenit, ca sat, făcând parte din proprie-

---

[2728] *Apărarea Naţională*, Nr. 3, Anul I, Cernăuţi, duminică 14 octombrie stil nou 1906, p. 4

tatea Episcopiei Rădăuţului, lucru care se confirmă printr-un hrisov al lui Ştefan cel Mare, de la 1503, şi altul de pe vremea lui Bogdan cel Chior, de la 1519. După tradiţie, târgul şi-ar avea numele de la o fată, Chiţa Apostoluc (Coţman – Chiţman), care ar fi scăpat târgul de urgia turcilor (în 6 iulie 1413, când a fost atestat satul, încă nu păşise picior de turc prin părţile Moldovei – n. n.), înecând pe un paşă ce a iubit-o. În legătură cu această legendă se aducea un tablou, cu data anului 1798, care se păstrează la primăria târgului şi reprezintă această întâmplare. De fapt, însă, termenul îşi va fi având originea în numele Cosma (Cosmeni – Cosmani). Interesant este vechiul clopot, ce se păstrează în biserica ortodoxă, încă din secolul al XVII -lea, ca dar, pe care l-ar fi hărăzit un boier, cu numele de Ghica, întru pomenirea răpăusatei sale fiice. Populaţia ortodoxă atribuie acestui clopot făcătoriei de minuni. Lângă Coţman, s-ar fi găsit, în diferite rânduri, obiecte din epoca de piatră şi de bronz, precum şi podoabe de argint, aparţiitoare epoceii de fier. Populaţia se ocupă cu agricultura şi prăsila vitelor, şi cu negoţul de cai, pentru care se ţin bâlciuri vestite în anumite părţi ale districtului. Târgul posedă 2.388 hectare pământ arabil, 267 hectare fânaţuri, 8 hectare şi 50 ari grădini, 124 hectare izlaz, 447 hectare pădure. Se găsesc 324 cai, 605 vite cornute, 990 oi, 738 porci şi 101 stupi de albine. **Coţman, moşie**, cu administraţie particulară, districtul cu acelaşi nume. Suprafaţa: 16,81 kmp; populaţia: 206 locuitori, în majoritate ruteni, restul poloni, izraeliţi, germani, ş. a. În privinţa confesiunii, în afară de izraeliţi, sunt în majoritate gr. or. şi rom. cat., restul gr. cat. şi armeni uniţi.

Cuprinde, pe lângă moşia Coţman propriu-zisă, şi cătunul Zahorbi”[2729].

1914: Colonizat puternic cu ruteni, Coţmanul a avut parte şi de o puternică infuzie evreiască, dar comunitatea s-a organizat ca atare abia în 1914, sub şefia lui Anschel, care-l avea ca adjunct pe Aron Weintraub, printre membri aflându-se Salomon Merdlinger, Samuel Fritz, Jakob Gruen, Chaim Schorr, Hersch Kreisberger, Leibisch Rosenblatt, Samuel Oberwaeger, Hermann Schulmann, Markus Stier, Schorr Abraham, Moise Tannenbaum, Alter Tennenblatt şi Hersch Zimmer. Rabin era Samuel Schaechter, urmat de David Fraenkel-Hager. Comunitatea evreiască din Coţman, care cuprindea şi pe evreii din satele dijn jur, a avut o sinagogă şi un cimitir. Dintre **medicii** evrei din Coţman, s-au bucurat de notorietate Josef Silber, mort în Transnistria, şi, mai ales, Benjamin Schorr. Din comunitatea evreiască din Coţman provin **avocaţii** Josef Sperber, Josef Wagner şi fiul său, Richard Wagner, Chaim Birnbaum, toţi trei morţi în Transnistria, Siegfried Herzan, Leo Auerbach, Arnold Auerbach şi Leopold Rieber, inginerii Philipp Herzan şi Elias Gaertner, **bancherul** Fritz, **negustorii** Mottel Binder, Schmuil Binder, Arie Awineri şi Leib Binder.

1915: „Odată, primeşte viteazul sublocotenent Victor Rusu porunca să împrăştie garnizoana rusească a orăşelului Coţman. Porunca fu primită dimineaţa, la 6 ore, iar peste un ceas şi jumătate, fugeau ruşii de credeai că şi-au pierdut minţile. Atât de fără de veste i-a prins atacul românilor că bieţii soldaţi ruşi nici nu-şi puteau da seama din ce direcţie vine acest atac. Tot astfel o păţiră,

---

[2729] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 75, 76

înaintea localităţii Zastavna, din Bucovina de nord. Aici concentrează ruşii o armată destul de respectabilă, care se compunea din cel puţin 6 regimente de infanterie, mai multe despărţăminte de mitraliere, precum şi câteva tunuri. Sublocotenentul Rusu atâta i-a hărţuit**,** şi dintr-o parte, şi din alta, că bieţii **r**uşi nu se puteau orienta de loc. Nu ştiau cât de mare e armata care-i ataca. Comandantul rusesc raportează superiorităţii sale următoarele: **„**E imposibil ca să înaintăm, pentru că se semnalează**,** din toate părţile**,** puternice trupe duşmane”. Şi, când colo, era numai sublocotenentul Rusu, cu mica lui ceată de Români”[2730].

1914-1918: Dimitrie Sucholotiuk a lui Nicolai din **Coţmani**, născut în 1887, a fost înrolat în 1914, cu ocazia mobilizării generale, în Regimentul 24 şi a plecat la luptă. Ultima scrisoare a trimis-o soţiei sale cu data de 24 martie 1915. De atunci nu-i nici o ştire despre dânsul. Martorii spun că, în aprilie sau martie, dânsul a luat parte la un atac în contra ruşilor şi, după această luptă, n-a mai fost văzut, aşa că trebuie să fi picat pe câmpul de onoare. Presupunându-se decesul probabil, se dispune, la cererea soţiei sale, Maria Sucholotiuk, născută Pauline, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut”[2731]; „**Ioan a lui Vasile Fiwczuk**, născut în **Coţmani**, la 7 iunie 1889, chemat, în august 1914, sub arme, să se fi înecat, chiar la începutul lunii august 1914, într-o mlaştină, în Galiţia, lângă Socal, lipsind, până în prezent, orice ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea

---

[2730] *Viaţa Nouă*, anul IV, nr.174, 7 februarie 1916, p.3
[2731] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 79, Cernăuţi în 1 Noemvrie nou 1919, pp. 7-9

Rachilei Fiwczuk, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[2732].

1919: septembrie 10: Decretul de confirmare a autorităţilor judecătoreşti. Începând cu 1 septembrie 1919, se confirmă „la autorităţile judecătoreşti din Bucovina, următoarele persoane[2733]: **La judecătoria Coţmani: Iosan Oskar**, judecător de district cu rangul VIII”, din Coţman fiind transferaţi „**Dr. Rosenzweig Leon**, judecător de district cu rangul VIII, în aceeaşi calitate, de la judecătoria Coţmani; **Iaroszynski Eusebie**, judecător de district cu rangul VIII, în aceeaşi calitate, de la judecătoria Coţmani”, iar la Suceava, „**Bensdorf Kasimir,** consilier de district cu rangul VII, de la judecătoria Coţmani”. În cadrul aceloraşi regrupări de magistraţi, veneau, „**La judecătoria Coţmani, Dr. Hostiuc Constantin**, judecător la tribunalul Cernăuţi, consilier conducător de judecătorie cu rangul VII, şi **Dr. Sigmund Bibring**, auscultant la tribunalul Cernăuţi, judecător cu rangul IX”.

1919: Comisiunea agrară de ocol Coţmani avea următoarea componenţă: Preşedinte: **Dr. Constantin Hostiuc**, consilier de tribunal şi şef al ocolului judecătoresc Coţmani. / Locţiitor: **Oscar Giosan**, judecător districtual. / Reprezentantul Administraţiei: **Arcadie Lucescu, prefect, Coţmani**. / Locţiitor: **Gheorghe Rusu**, practicant de concept, Coţmani. / Reprezentantul Băncii regionale: **Teofil Nedelcu, fost prefect, Cernăuţi**. / Locţiitor: **Ion a lui Miron Sauciuc**, agricultor, Clivodin.

[2732] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 9, Cernăuţi 15 martie nou 1921, pp. 98-105

[2733] *Monitorul Bucovinei*, Anul 1919, Cernăuţi, în 10 Septembrie nou, Fascicula 63, pp. 1-4

/ Expert agricol: **Porfirie Colomiţchi**, referent agricol, Coţmani. / Locţiitor: **Eugen Zukowski**, directorul şcolii de Agricultură, Coţmani. / Reprezentantul proprietarilor expropriaţi: **Andrei Botuşan**, proprietar mare, Lujeni. / Locţiitor: **Kasimir Bohdanovici**, proprietar mare, Oşehlib. / Inginer hotarnic: **Octavian Coca**, inginer, Cernăuţi. / Locţiitor: **Iosef Charvat**, inginer civil, Coţmani. / Reprezentanţi ai ţăranilor: **Nicolai Boşniac**, agricultor, Coţmani; **Doroftei Spaniuc**, agricultor, Şipeniţ. / Locţiitori: **Vasile Sorohan**, agricultor, Coţmani; **Andrei Crauciuc**, agricultor, Stăuceni". Un alt localnic, „**Krudowski Stanislau**, inginer hotarnic civil, Coţmani"[2734], era trimis, ca specialist în Comisiunea agrară de ocol Ciudei.

1919: Printre cei mai faimoşi cârciumari ai Bucovinei, nominalizaţi ca atare în deciziunea ministerială nr. 1593/1919, semnată, în numele lui Ion Nistor, de Iorgu Toma, erau „**Ioan Pauliuc, Jossel Pilpel, Gheorghe a lui Vasile Perhinschi** şi **Samuel Fritz**, toţi din Coţmani"[2735].

1920: „**Deciziune de expropriere No. Ra 173/20**. Deriziunea Comisiunii agrare de ocol Coţmani, cu care s-a decis exproprierea de 85 ha 19 a 12 mp din moşia **Gavrileşti**, proprietatea lui Iossel Merdinger, Chave Perl Merdinger şi Salomon Merdinger, corpul domicial fasc. No. 68 din registrele fonciare pentru comuna cadastrală Gavrileşti, în folosul „Fondului de pământ bucovinean", a devenit definitivă". „**Deciziune de expropriere No. Ra 133/20.** Deciziunea Comisiunii agrare de ocol Coţmani,

---

[2734] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

[2735] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 69, Cernăuţi, în 3 octombrie nou 1919, pp. 1-3

cu care s-a decis exproprierea corpului dominical fasc. No. 204, **Şipeniţ**, din registrele fonciare pentru moşiile bucovinene, în suprafaţă de 169 ha 67 a 68 mp, proprietatea dnei Anysia Miron Costin, în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”. „**Deciziune de expropriere No. Ra 109/20**. Deciziunea Comisiunii agrare de ocol Coţmani cu care s-a decis exproprierea corpului dominical fasc. No. 120, **Lujeni**, din registrele fonciare pentru moşiile bucovinene, în suprafaţă de 66 ha 90 a 68 mp, proprietatea dlui Andreas Botuşan, în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[2736].

În vara anului 1941, au fost împuşcaţi evreii Uscher Rubin, Baruch Auerbach, fratii Schwarzkopf, fraţii Berl, Isiu Hecht, Hersch Spierer, cei doi fii ai lui Simon Schorr, Hersch Gaensler, Simon Rottenberg, Jakob Baer Schorr, Moise Chaim Schiffer şi Leib Nagler.

Printre cei deportaţi în Transnistria se numără Jakob Nathan Seidmann, Avraam şi Moise Hersch Seidmann, Ida Seidmann, Josef Herzan, Mailman Meier Schulmann.

[2736] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 18, Cernăuţi, 15 iunie nou 1921, pp. 229, 230

COŢUŞCA

(Cochiujna, azi Coţuşca, comuna Coţuşca, Botoşani).

1640, martie 30: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Dumitraşco Fulger şi cneaghinei lui Marica, fiica Nastasiei, nepoata Gligăi Hrincovici, şi fraţilor ei Ionaşco Hrincovici şi Safta, nepoţii lor de frate, Andronic şi fraţilor lui, Dumitraşco şi Sturdzea, fiii lui Badiul, nepoţii Gaftonei, şi verilor lor, copiii Nastasiei, nepoţii lui Pătraşco, toţi nepoţi ai lui Frăţiian Hrincovici şi ai fratelui său Bucotco clucer, care primesc uric pentru „tot satul **Vâşnovăţul** (azi Rediu, comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani), care este pe Prut, în ţinutul Dorohoi, şi satul **Rădăuţi** (comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani), de asemenea pe râul Prut, în acelaşi ţinut, şi jumătate din satul **Cochiujna** (azi Coţuşca, comuna Coţuşca, Botoşani), pe Vilovăţ, de asemenea în acelaşi ţinut… pe care le-a avut bunicul lor Frăţiian Hrincovici, şi **Voroncăuţi** (Vărăncău, comuna Voroncău, judeţul Soroca, Moldova), care este deasupra Nistrului, la Malul Roşu, în ţinutul Soroca, şi jumătate din satul **Păcalouţi** (Păpăuţi, comuna Păpăuţi, judeţul Orhei, Moldova), care este pe Apa Neagră, în ţinutul Orheiului, cu mori pe Apa Neagră, şi a patra parte din satul **Melenteuţi** (lângă Păpăuţi, comuna Păpăuţi, judeţul Orhei, Moldova), pe Apa Neagră, din ţinutul Orheiului, din uric de moştenire pe care l-a avut străbunicul lor Bratu Hrincovici… / Şi de asemenea, întărim a patra parte din satul **Ţinteni** (pe Soloneţ, judeţul Soroca), ce

este pe Soloneţ, în ţinutul Soroca, partea Ancăi, fiica Maricăi, nepoata Ţintei, strănepoata lui Avăr cel bătrân, şi altă a patra parte din Ţinteni, partea lui Eremiia, Dumitraşco, Simion şi Axenia, fiii lui Păcurar, nepoţii lui Ţintea, şi altă a patra parte din jumătate de sat, partea lui Baico, Grozava, Bubolea şi Armanca, copiii lui Burnamiz, cumpărătura bunicului lor de la Avăr”[2737].

1645, martie 18: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Pintelie Barbovschi şi femeii lui Maria, fata Lupului din **Băloşeni** (comuna Coţuşca, Botoşani), nepoata lui Ion vătavul, care au cumpărat, de la fraţii Boldur bătrânul, Văscan, Sorca şi Teta, „a lor dreaptă ocină şi baştină dintr-un ostrov între iazul cel mare şi cu loc de iaz în satul Băloşănii, ce-i pe Volovăţ, în şinutul Dorohoiului, cumpărată de moşul (bunicul) lor Ion vătavul. / Şi iarăşi, jumătate din satul **Cotiuşca** (Coţuşca, comuna Coţuşca, Botoşani), partea de sus, drept 400 zloţi tătăreşti”[2738].

1774, iunie 22: Satul **Coţuşca**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Prutului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2739]**, toată suma caselor: 34**. Scădere rufeturi 5: 1 femeie săracă, 2 ruptaşi, 2 jidovi. Rămân birnici 29. / **Birnici**: Dima, sârbul / Agapie sin (fiu) babei Roşăi / Ştefan Ochişor / Todosii sin Lungul / Ion. Cioban, zet (ginere) Strâmbul / Ştefan Burcă / Petre Mereuţac / Calistru Ţârde / Georgii Budan / Toader Chetrian, nepot Pleşca / Ştefan Chetrian / Toader Pleşca / Ion Strâmbul /

[2737] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 325, pp. 326-330

[2738] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 31, p. 24

[2739] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 513

Ion Cerempei / Ioniţă, vătăman / Andrei Hrincă / Loghin holtei cu mamă / Ioniţă Chetran / Lupul sin Marie / Georgie Burcă, neputincios / Andrei, văcar / Radu zet Burcă, rotar / Ursul Potângu / Ştefan Ţârde / Lupul Ţârde / Ilie cumnat Ţârdei / Grigorie Ţârde, vornic / Ion Mocelian / Ştefan Căpută. // **Femei sărace**: Iliana. // **Rufeturi**: Vasile sin babei Roşăi, ruptaş / Lupaşco brat (frate) lui, ruptaş. // **Jidovi**: Marco, jidov / Herşco, jidov.

1899: „**Coţuşca**, comună rurală în judeţul Dorohoi, plasa Prutul de jos. E formată din satele: Coţușca, Cotul Miculinții, Ghireni-Tăutul și Puţureni, cu reşedinţa primăriei în Coţușca. Are o populaţie de 458 familii sau 1.084 suflete; 3 biserici, deservite de 1 preot, 3 cântăreți şi 3 pălămari; 1 şcoală, condusă de 1 învăţător și frecventată de 50 de elevi; 10 iazuri ţi 8 pogoane vie; 890 hectare 90 ari pământ sătesc și 8.776 hectare 52 ari câmp al proprietăţilor. Vite mari cornute: 1.882; sunt 3.752 oi, 331 cui și 247 porci, Stupi cu albine sunt 120. / **Coţuşca**, sat pe moșia cu acelaşi nume, comuna Coţuşca,. Are 158 familii sau 811 suflete. Așezările sătenilor sunt cu livezi şi cu grădini; iar proprietarii moşiei au casă de zid, cu un rând, grădină cu flori şi livadă bine regulată, cu diferiţi pomi fructiferi, de specii alese, precum și 4 pogoane de vie. Toate acestea sunt făcute de către Al. Gr. Văsescu; proprietatea moșiei este a erezilor lui. Are o biserică, cu hramul Sf. Mihail şi Gavril, deservită de 1 preot, 2 cântăreţi și 1 pălămar; este de lemn și tencuită; o şcoală, condusă de un învățător, frecventată de 50 şcolari; are un local bun de zid, dăruit de proprietarul, Al. Gr. Văsescu, Calitatea pământului este bună, cu mici părți de sărături. Sătenii împroprietăriți au 270 hectare 43 ari; iar proprietatea 2.305 hectare 53 ari câmp. Iazuri sunt 2, de mică

întindere… Locuri însemnate sunt: Movila Crucii și Movila Bortoasa”[2740].

COVASNA

(sat la vărsarea Jijiei în Prut, Iaşi).

1626, aprilie 11: Întărită de Miron Barnovschi voievod mănăstirii Homorului, care primeşte uric „pe prisaca lor, ce este la **Bohotin**, în **Covasna** (sat la vărsarea Jijiei în Prut, Iaşi)”[2741].

1899: „**Covasna**, comună rurală, în partea de nord-vest a plăşii Podoleni şi a județului Fălciu, înspre hotarul de sud al judeţului Iași, aşezată pe loc foarte accidentat, prezentând dealuri mari și văi adânci, cu locuri păduroase, vii şi livezi. Este formată dintr-un singur sat, Covasna, situat la 39 km de Huşi, capitala judeţului. Suprafaţa teritoriului comunei e de 626 hectare, repartizate astfel: 312 hectare ale locuitorilor împroprietăriţi, 49 hectare vatra satului, 181 hectare proprietatea statului, care este mai toată pădure, şi 86 hectare vie, ce cade pe proprietatea locuitorilor; având încă 286 hectare pământ de cultură pe teritoriul comunei Costuleni, din judeţul Iaşi, cu care se mărginește această comună. Este proprietatea statului. Are o populaţie de 413 familii sau 1.256 suflete, din care 288 contribuabili.

[2740] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 714

[2741] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 37, pp. 53

Printre locuitorii acestei comune, care se ocupă cu cultura viilor şi a livezilor, se află şi 47 suflete evrei, comercianți. În sat este o biserică, deservită de 1 preot şi 2 dascăli; o şcoală, înființată în 1866, şi frecventată de 23 elevi şi 4 eleve, din 115 în etate de şcoală, După tradiţiune, satul ar fi existat din vechime, în fundul văii Mărturiei, unde a fost și biserică, pe Dcalul Mariţei, de unde s-a strămutat pe locul de astăzi; iar localitatea unde a existat biserica se numește La Biserica Veche, care a fost adusă de acolo în sat, cam pe la 1700 și apoi refăcută la 1848. Prin mijlocul satului, trece pârâul Covasna. Vite mari cornute sunt 740, oi 900, cai 120 și porci 350”[2742].

COVURLUI

(iezer pe Prut, în comuna Folteşti, Galaţi).

1445, februarie 20: Întărit de Ştefan voievod mănăstirii Moldoviţa, care primeşte uric pentru „jumătatea iezerului de la Covur şi jumătatea acelui iezer de la Covur care dă în Ilp, cu toate veniturile, şi vama din toate părţile Covurului. De la cine va prinde peşte acolo, călugării vor lua jumătate din venit şi din vama pe uscat. Cine însă ar cuteza să ia măcar un groş din acel venit al călugărilor, fără voia lor, acela să fie blestemat şi va fi aspru pedepsit şi de înălţimea sa”[2743].

[2742] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 715

[2743] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 253, pp. 357, 358

1627, noiembrie 15: Zapisul lui Ionaşco Moga, feciorul lui Toader Moga, nepotul Mogăi sulgerul, prin care mărturiseşte că a vândut, lui Dumitru Buhuş vistiernic, drept 40 de taleri, „moşia din satul **Bârleşti** (Cârligătura, Iaşi), de la Bahlui, din jumătate de sat, a treia parte… Şi la tocmeală au fost Costantin Hăbiiac şi Căzan Bohmată din **Mulcel** (Muncel, Neamţ), Tănasie din **Verăşeni** (Vereşeni, Iaşi) şi Nicoară Vintelescul de **Covurlui**… Şi eu însumi Gligorie Mustaţă am scris”[2744].

1877-1878, districtul **Covurlui**: Tabloul ostaşilor din al IV-lea Corp de Armată, Divizia a VII-a de Linie, căzuţi în Războiul de Independenţă: **Ionescu Vasile**, sergent muzică, din comuna **Galaţi**, plasa Siret, de 20 ani; / **Melac Polde**, sergent, din comuna **Galaţi**, plasa Siret, de 29 ani”[2745].

1877-1878, districtul **Covurlui**: Tabloul ostaşilor din al VIII-lea de Linie, căzuţi pentru apărarea Patriei pe câmpul de onoare în Războiul de Independenţă: **Duda Caranfil**, subofiţer, din comuna **Drăgoşani**, Covurlui; / **Zaharia Gheorghe**, caporal, din comuna **Galaţi**, Covurlui; / **Moise Brumă**, soldat, din comuna **Bogojan**, Covurlui; / **Nică Neculai**, soldat, din comuna **Bogojan**, Covurlui; / **Petrachi Paraschiv**, soldat, din comuna **Smulţi**, Covurlui; / **Marcu Petrache**, soldat, din comuna **Horincea**, Covurlui; / **Gârlea Theodor**, soldat, din comuna **Horincea**, Covurlui; / **Ioan Manea**, soldat, din comuna **Horincea**, Covurlui; / **Matei Ştefan**, soldat, din comuna **Horincea**, Covurlui; / **Dimitriu Ion**, soldat, din comuna **Galaţi**, Covurlui; / **George Nistor**, soldat, din

---

[2744] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 257, pp. 339, 340

[2745] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. IX, Iassi 1887, pp. 247-253

comuna **Galaţi**, Covurlui; / **Minteanu Niculai**, soldat, din comuna **Smulţi**, Covurlui; / **Constantin Chiriac**, soldat, din comuna **Galaţi**, Covurlui; / **Ioniţă Tudor**, soldat, din comuna **Săftica**, Covurlui; **/ Liga Ioan**, soldat, din comuna **Măluşeni**, Covurlui; / **Ion Ionache**, soldat, din comuna **Galaţi**, Covurlui; / **Fasolă Nicolai**, soldat, din comuna **Bogogeni**, Covurlui; / **Emandache George**, soldat, din comuna **Berceşti**, Covurlui; / **Tincă Vasile**, soldat, din comuna **Berceşti**, Covurlui; / **Cibotariu George**, soldat, din comuna **Berceşti**, Covurlui; / **Ionaş Nastase**, soldat, din comuna **Paşcani**, Covurlui; / **Popa Dimitrie**, soldat, din comuna **Tuşcani**, Covurlui; / **Jurescu George**, soldat, din comuna **Dischet**, Covurlui; / **Iordache Nicolai**, soldat, din comuna **Horincea**, Covurlui; / **Marin Paraschiv**, soldat, din comuna **Horincea**, Covurlui; / **Dudu Avram**, soldat, din comuna **Galaţi**, Covurlui”[2746].

COZA

(lângă Tulnici, Vrancea).

1774, iunie 26: Satul **Coza**, ţinutul Putnii, ocolul Vrancei, după recensământul lui Rumeanţev[2747], avea **toată suma caselor 47**. Scădere rufeturi 5: 1 popă, 4 nevolnici. Rămân birnici 42. / **Birnici**: Toader, dascăl /

2746 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. IX, Iassi 1887, pp. 2611-270
2747 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 305

Petre Danciul / Dobre, dascăl / Ion Dănas / Iftenie Burduşe / Neculai Săcăluş / Ştefan Gele / Toader Danciul / Ştefan Dănas / Ştefan Cocian / Ion Pricop / Apostol Săcăluş / Ion Nistor / Opre frate lui Nistor / Ion Burduşe / Ştefan Burduşe / Dumitraşco Burduşe / Ursul Burduşe / Ioniţă Halici / Marin Tudorache / Ioniţă Cârstian / Radul fratele lui / Ion fratele lui / Toader fiul lui Dumitru / Ştefan Mareş / Toader Dragomir / Iordache / Ion Latul / Toader Latul / Apostol fiul lui Mărian / Anghel Tudorache / Ion fratele lui / Ştefan Tudorache / Simion fiul lui Latul / Mărdache / Dumitraşco fiul Măriuţii / Ion Buruiană / Vasile, muntean / Ion fiul Măriei / Ion Desagă / Grigore / Ion Sfârli, muntean. // **Rufeturi:** Vasile, ungurian, nevolnic / Mareş, nevolnic / Sanda, văduvă / Sanda, preoteasă, săracă / Popa Mihaiu.

1899: „**Coza**, cătun în judeţul Putna, comuna Păuleşti, plasa Vrancea. Este situat jumătate pe apa Coza și jumătate pe apa Putna. Are o populaţie de 586 suflete, care locuiesc în 134 case. Are o biserică filială, cu hramul Sf. Ion Botezătorul, biserică ce ţine de parohia Păuleşti. Din 79 copii (50 băieţi, 29 fete) în vârstă de școală, urmează numai 5 (3 băieţi și 2 fete) la şcoala din Păulești”[2748].

[2748] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 727

COZACICANI

(sat pe Cozancea, Botoşani).

1637, septembrie 1: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce s-au pârât Dimitrii Ponici şi cumnatul său Isac de la **Costineşti** (comuna Leorda, Botoşani) cu fraţii Cristea, Strătulat şi Eremia, fiii lui Iuraşco Drace, Cristina, fiica lui Miron, Minta, fiica lui Mateiaş, Petraşcul, cumnatul lui Muşat, Stratulat Dobrenschi şi copiii lui Ilie din **Volcinsc** (Volcineţ, azi Maiovca, comuna Maiovca, raionul Ocniţa, Moldova), „pentru satul ce este în ţinutul Hârlău, lângă **Cozacicani** (sat pe Cozancea, Botoşani), **Socrujeni** (comuna Gorbăneşti, Botoşani), spunând că sin acel sat Socrujeni lor le revine a treia parte, iar Dumitru Ponici şi cumnatul său Isac au arătat că ei au avut multe cheltuieli pentru acel sat, pe care l-au primit în timpul lui Ştefan Tomşa voievod, fiindcă din timpul vechi a aparţinut altora… / Domnia mea am cercetat şi am aflat despre cheltuielile lor, făcute pentru întreţinerea acestui sat, şi am văzut că ei au cheltuit 70 galbeni buni ungureşti, iar pentru selişte de asemenea au dat 10 boi şi o vacă, pentru partea de jos, iar pentru partea de sus 80 taleri, pentru selişte, o hreble. / Şi le-am pus un termen de patru săptămâni copiilor lui Iuraşco Drace, Cristinei, Mintei şi copiilor lui Ilie Patraşco de la **Horbuneşti** (comuna Horbineşti, raionul Edineţ, Moldova) până la Sfântul Petru, să le întoarcă lor cheltuielile câte se vor cuveni; până la termenul fixat, lui Ponici şi lui Isac nu li s-a plătit nimic. După acel termen,

eu au aşteptat încă două săptămâni, dar nici după aceea nu li s-a plătit nimic. De aceea, li s-a refuzat copiilor lui Drace, cu rudele lor, după toate legile noastre”[2749].

COZARĂUŢI

(sat pe Răut, lângă Macicăuţi,
raionul Dubăsari, Moldova).

Întărit, în **17 iulie 1436**, de Ilie şi Ştefan voievozi, logofătului Oancea, care primeşte uric pentru „satele pe Răut, anume: Procopinţii, unde au fost Procop şi Vasile vătămani, şi cu moara, şi Macicăuţi, şi cu prisaca, şi Cozarăuţi, şi Fântâna Albă, şi, la gura Volcineţului, unde se uneşte cu Cotovţea, şi la Itchil, între Crotolci, mai jos de unde stă Piatră, mai sus de locul lui Oţel, şi lângă Bâc, pe cealaltă parte, pe valea ce cade în dreptul Cheşenăului lui Acbaş, la Fântână, unde este Seliştea Tătărească, în dreptul păduricii … Iar hotarul acestor sate să fie după hotarul vechi, pe unde folosesc din veac. Iar hotarul pustiilor să fie cât vor putea să folosească îndestul acele sate, pe care le întemeiază”[2750].

1439, iulie 2: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi acestui „adevărat protopop Iuga şi fiului său, Mihail”, care primesc uric pentru „satele anume: Buciumenii, pe Şumuz, unde este casa lor, şi, **pe Răut, Cozareuţi**, şi,

---

[2749] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 184, pp. 165-167

[2750] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 158, pp. 218-220

mai jos, la gura Ohrincei, şi cu prisăcile şi cu grădina de la Nistru, oricâte ascultă de aceste sate, şi peste Prut, în dreptul Podolenilor, amândouă cuturile, şi, sub bucovină, Jigărenii, amândouă judeciile, şi unde a fost Mihail Colici, şi, pe Strâmba, unde a fost Barbă Stan, amândouă părţile, şi mai jos, un loc, anume Străminoasa, şi unde este Bălan şi Mihnea de la Bahnă, şi la gura Studeneţului, unde au fost Temeşeştii, amândouă cuturile; iar privilegiul lui Stan Poiană să nu aibă câştig asupra acestui privilegiu al nostru niciodată, în veci; şi Mânzaţii, unde este Toder… Iar hotarul tuturor acestor sate să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[2751].

COZĂREŞTI

(lângă Terebna, comuna Cozăreşti,
raionul Ediniţa, Moldova).

1479, mai 24: Menţionat de Ştefan (cel Mare) voievod, când întăreşte moşiile lui Hanco, care cumpărase, cu 200 de zloţi tătăreşti, de la Jivert şi Roman din Cozăreşti şi Vasco, fiul lui Hobiian, şi Iura, cumnatul lui Vasco, şi Tulea „satele anume: Zubriceanii şi, în alt hotar, Vancăuţii şi cu moară pe Ciuhru”[2752]. Hotarul, din veac.

[2751] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 196, pp. 276-278

[2752] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 218, pp. 331, 332

COZMEŞTI

(fost Şendreni, Şendreşti,
comuna Stolniceni-Prăjescu, Iaşi).

1503, septembrie 30: Menţionat de Ştefan (cel Mare) voievod, atunci când întăreşte alte moşii mănăstirii Neamţ, căreia îi dăruieşte „un sat din satele noastre proprii, anume **Băicenii** (lângă Volintireşti, comuna Alexandru I. Cuza, Iaşi) pe Siret şi morile de pe Siret, mai sus de **Ordzeşti** (lângă comuna Alexandru I. Cuza, Iaşi) şi mai jos de **Vornutariu**” (Volintireşti, comuna Alexandru I. Cuza, Iaşi); „un sat tot pe Siret, anume **Mogoşeşti** (comuna Mogoşeşti-Siret, Iaşi), care e aşezat pe hotarul satului lor, al **Şendrenilor**” (Cozmeşti, fost Şendreşti, comuna Stolniceni-Prăjescu, Iaşi), cumpărat de Ştefan Vodă, cu 400 zloţi tătăreşti, de la Vasutca, fiica lui Cozma al lui Şandru, şi de la nepoţii ei Danciul, fiul lui Buciaţchi, şi Isaico, fiul lui Iurie; „o prisacă în braniştea noastră de la **Bohotin** (la vărsarea Jijiei în Prut, Iaşi), la gura Tătarcei… Iar hotarul satului Mogoşeşti, care e tot pe Siret, să fie începând din susul satului, dintre ei şi Şendreşti, de la un plop însemnat ce e pe malul Siretului, şi drept peste luncă, printre bălţi, la deal în câmp, la o movilă săpată lângă drum, şi pe câmp la o movilă săpată în mijlocul câmpului, şi pe marginea dumbrăvii la movila săpată din jurul stejarului, şi prin dumbravă la movila săpată în jurul a doi stejari şi tot prin dumbravă la făget, şi prin făget drept la vârful dealului şi pe deal, prin făget

la vale, până la pârâul Muncelului; întorcându-se apoi pe acel pârâu la vale spre câmp, pe acelaşi pârâu şi câmp, până la lunca Siretului, pe acelaşi pârâu şi prin luncă până la Siret, şi pe Siret în sus până la plopul de unde am început. Acesta este tot hotarul"[2753]. Celelalte hotare, din veac.

1569, iulie 13: Întărit de Bogdan (Lăpuşneanu) voievod surorilor Stanca, Magdalina, Anghelina şi Mărica, fetele Lucăi Direptate, strănepoatele Stanei, fata Jurjii Cozmescul, care primesc ispisoc pentru moşia ce a avut-o străbuna lor Stana întărită de Ştefan cel Mare, adică „două sate pe Siret, anume **Cozmeştii**, unde a fost Bratul, şi jumătate din vadul ce-i pe Siret, şi **Mirceştii**, unde a fost Oană"[2754].

1632, august 6: Zapisul lui Pavel fost episcop de Huşi, în care mărturiseşte „cum a cumpărat popa Gligorie de **Cozmeşti** (comuna Stolniceni-Prăjescu, Iaşi) un loc de două case de la Vasile şi de la sora lui, de la Porhira, feciorii lui Crâstiian şi ai Todosiţei, din sat din **Vereşeni** (comuna Miroslăveşti, Iaşi), ce sunt pe apa Moldovei, cu tot venitul din tot locul, 24 de pământuri din ţarină şi cu curături în luncă, şi cu vad de moară între-apa Moldovei, drept 100 taleri bani buni"[2755].

1645, iulie 1: Zapis de mărturie al popii Grigore din **Tămăduiani** (lângă oraşul Paşcani, Iaşi), „ce-a fost locuitor şi în **Cozmeşti** (comuna Stolniceni-Prăjescu,

---

[2753] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 293, pp. 520-524

[2754] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 72-74

[2755] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 167, p. 211

Iaşi), cu preoteasa mea şi cu feciorii Toader, Ion şi Tudosca”, în care scriu cum au „vândut vistiernicului Iordache dreaptă ocină şi cumpărătură din **Verşeni** (comuna Mirosloveşti, Iaşi), pe Nuldua, ce-i în ţinutul Sucevei, o jirebie, ce-i o casă bătrână, drept 100 de taleri buni, ce aceata ne-a fost cumpărătură de la Vasile şi Profira, feciorii lui Cristiian şi ai femeii sale Todosiia, cu pământuri în ţarină, fânaţ, vatră de sat, curături în luncă, vad de moară pe Moldua, livezi, bălţi, pădure şi câmp… / Şi în această tocmeală au fost Eremia Murguleţ, Andoca din Iaşi, Gheorghe Boţ diacul, Ionaşco Săpotean, Necoară Dupniţă, Tănasie diacul, Gheorghe Meleşanul şi alţi mulţi oameni şi Toader Perjul anume”[2756].

1774, iunie: Satul **Cozmeştii**, al hatmanului Sturza, ocolul Satele de la Suceavă, după recensământul lui Rumeanţev[2757], avea **toată suma caselor 12**. Scădere rufeturi 9: 1 preot, 8 case pustii. Rămân birnici 3. / **Birnici:** Lupul Lungul / Costandin Chirița / Ștefan Molache. // **Rufeturi:** Popa Macovei. // **8 case pustii**.

1899: „**Cozmeşti**, comună rurală, judeţul Fălciu, cam în centrul plasei Podoleni, la 25 km de Huşi, formată din satul Cozmeşti, așezată pe văile dealurilor Blidarului și Dubăsarului, mărginindu-se, spre nord, cu comunele Moşna și Bohotinul; spre sud, cu Bunești; spre est, cu Podoleni, şi spre vest, cu Brădiceşti, Suprafața teritoriului comunei e cam de 481 hectare, iar vatra satului de 57 hectare, cu o populaţie de 337 familii sau 1.293 suflete, din care 379 contribuabili. Are o biserică veche, fondată

[2756] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 116, pp. 96, 97

[2757] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 284, 285

la 1795 şi deservită de 1 preot și 2 dascăli; o şcoală, înființată la 1865, frecventată de 30 elevi. Satul se află situat pe proprietatea statului, Ghermănești. Locuitorii se ocupă, în mare parte, și cu cultura viilor, cu care sunt acoperite dealurile din jurul satului. Păduri sunt puţine. Teritoriul comunei este udat de trei pâraie: Cozmești, ce trece prin mijlocul satului, formând o râpă adâncă; Moșna, pe partea de est, şi Moşnicioara. Vite mari cornute sunt 532, oi 824, cai 140 și porci 226”[2758].

COZMEŞTI

(în Proselnici, comuna Miroslava, Iaşi).

1632, iunie 20: Întărit de Alexandru Iliaş voievod mănăstirii Sfânta Paraschiva din mijlocul târgului **Iaşi**, zidită de fostul vornic Nistor Ureche, care s-a pârât, pe faţă, cu Gheorghe şi Zavul, nepoţii lui Saula, şi cu toate rudele lor „pentru o bucată de hotar din satul **Procelnici** (azi Proselnici, comuna Miroslava, Iaşi), pe râul Jijia, care este în ţinutul Iaşi, spunând părinţii călugări că le-au făcut lor acei oameni mare împresurare şi le-au luat o bucată de hotar cu o selişte, care se numeşte **Cozmeştii** (în Proselnici, comuna Miroslava, Iaşi), şi au arătat înaintea noastră şi drese de pâră şi de hotărnicie de la Ştefan Tomşa… am ales domnia mea pe Vasilie Roşca vornic de gloate şi a adunat acolo mulţi oameni buni din

[2758] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 734

sus şi din jos… şi au pus stâlpi. Mai întâi au pus un stâlp la malul Prutului, mai sus de hemeiuş; al doilea stâlp, la gârla Cocoarei, unde trece drumul peste gârla Cocoarei şi unde trece drumul de la câmp la Micul; al treilea stâlp, la Jijia şi la gura gârlei Jijiei, de acolo la Slavnicul de jos, prin mijlocul câmpului şi la piscul mare, de-a dreptul la întorsătură, până la hotarul târgului, iar alte semna mai sus dinspre lazuri, până la fântâna mare, mai sus de pârâul de jos, până la podul lui Ciolan, până ce dă în Jijia; alt stâlp, mai jos de Grozoae; alt stâlp dă la Barcul Hărmăneştilor”[2759].

COZMEŞTI

(fostul Grozeşti, comuna Deleşti,
apoi comuna Ştefan cel Mare, Vaslui).

1488, martie 1: Întărit de Ştefan voievod, în cadrul unui schimb de sate între clucerul Duma, şi verii săi Toader, Duma şi Stana, fiii lui Simion Tansea. Clucerul Duma a primit „jumătate din Brudureşti”, dându-le verilor săi „un sat, anume Grozeştii pe Stebnic, pe care acel sat l-a cumpărat el de la Ivan Sacalăş şi de la sora lui Anuşca, pentru 150 de zloţi tătăreşti: şi încă le-a mai dat 270 de zloţi tătăreşti, pe lângă acel sat Gozeşti”[2760]. Hotarul, din veac.

[2759] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 125, pp. 158-160

[2760] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 30, pp. 48, 49

1635, iunie 5: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Gligore Galbănu de **Cozmeşti** (comuna Deleşti, Vaslui), să meargă să cerceteze jalba lui Apostolachie şi Porcea din **Oşăşti** (Oşeşti, comuna Oşeşti, Vaslui) pe Ciudin şi Ioniţă, feciorii Albei de acolo, şi pe ginerele lor Vartic, „zicând că, pentru cisla lor, le-au tras bucatele lor, de i-au dat ei 15 ughi şi doi boi. Şi pentru cislă au plătit deosebit, în ughi; au plătit şi dabile, de are hârtii de la dăbilari. Şi pentru Toader şi femeia lui iar au plătit câteva dabile, şi nu vor să-i întoarcă lui. / Drept aceea, tu să ai a le face lor lege dreaptă cu dânşii, să le plătească banii şi boii. Iar de nu vor opri, tu să le opreşti ocinile, până-i vor plăti bucatele acelea"[2761].

1636, martie 15: Scrisoarea vornicului Dumitru şi a armaşului Lungul, după cercetarea pricinii dintre Porce şi Postolachi cu fostul vornic Dumitru Gheuca „pentru un loc, unde a fost mănăstirea Rafailă… loc de-a fost făcut Băisanul o mănăstioară cu poiene", lângă **Oşeşti** (comuna Oşeşti, Vaslui). Martorii chemaţi de trimişii domneşti au fost Sanson şi Gavril Ciurlan de **Albeşti** (comuna Deleşti, Vaslui), Gavril de **Ruginoşi** (înglobat în Oşeşti, comuna Oşeşti, Vaslui), Gligore, Pavel şi Cârstea Zăpodie de **Cozmeşti** (comuna Deleşti, Vaslui), Porcea de **Băleşti** (comuna Deleşti, Vaslui), Dumitraşco de **Pietreşti** (azi Chetreşti, comuna Bălteni, Vaslui), Busul şi Ştefan de **Fâstâci** (fostă schitul Racoviţă, comuna Deleşti, Vaslui) – „toţi de valea Stemnicului", şi Pinul şi Lazor din **Hultureşti** (comuna Vultureşti, Vaslui), Constantin de **Tărâceni** (lângă Unceşti, comuna Zăpodeni, Vaslui),

---

[2761] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 129, p. 165

Dumitraşco şi Pascal de **Buhăeşti** (Buhăieşti, comuna Vultureşti, Vaslui), Portărescul de **Condreşte** (lângă Ciofeni, comuna Zăpodeni, Vaslui), Macsin de **Meleşcani** (lângă Dumeştii Noi, comuna Dumeşti, Vaslui), Dumitru Popăscul, Gorcea, Raţea şi Dumitru Gâdea de **Ţigăneşti** (înglobat în Dumeştii Noi, comuna Dumeşti, Vaslui), Bejan şi Melintie de **Dumeşti** (comuna Dumeşti, Vaslui), Vicol şi Florea de **Borăşti** (azi Cuza Vodă, comuna Ipatele, Vaslui), Dumitru şi Silion de **Armeneşti** (lângă Cotic, comuna Todireşti, Vaslui) – „toţi de pe apa Bârlădzelului”, şi Gligore şi Bogonie de **Gârcini** (azi Gârceni, comuna Gârceni, Vaslui) şi Căzacul de **Curceci** (azi Curseşti Deal, comuna Pungeşti, Vaslui) – „de pe apa Racovei”. Acestora le-au „pus brazde de pământ în capetele lor şi-au mers pe unde au ştiut că merge hotarul Oşeştilor şi se întâmpină cu hotarele satelor dinspre Bârlădzel; dinspre altă parte, cu hotarele Racovei. Deci am mers, de-am înconjurat hotarul Oşeştilor şi am pus stâlpi. Iar pe acel loc ce-a fost mănăstirea ce se cheamă Rafailă nu a fost loc domnesc, ci este hotarul Oşeştilor. Iar acelui uric, cel are Dumitraşco Gheuca, nu i s-a găsit hotar, nici loc”[2762].

1637, martie 15: Scrisoarea trimişilor domneşti Gligore de **Cozmeşti** (comuna Deleşti, Vaslui) şi Mihăilă şi Ştefan de **Munteneşti** (comuna Ştefan cel Mare, Vaslui), care au cercetat pâra lui Oţel Andronachi împotriva lui Spinul de **Comăneşti** (comuna Cavadineşti, Galaţi) „pentru o moară ce a făcut Oţel Andronache pe locul **Turceştilor** (azi Unceşti, comuna Zăpodeni, Vaslui) şi un ţărmure este pe hotarul Comăneştilor, iar Spinul a

---

[2762] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 360 şi 361, pp. 404, 405

zis, înaintea măriei dumitale, că-i îneacă fânaţul şi oarece arie bătrână”. Cercetând, împreună cu „toţi răzeşii din Comăneşti”, trimişii constată că moara „nu strică nimic pe locul Comăneştilor, ce a grăit Spinul, un om fără de ispravă, pe chizmă, şi a fost moară şi mai de înainte vreme pe acel loc, la Capul Luncii, şi au venit cu toţi răzeşii Spinului şi l-au primit şi pe ţărumurile Comăneştilor, iar dintre aceşti răzeşi, cui va trebui să-şi facă moară, să le găsească mai sus loc de moară, să-şi facă… şi-i va primi şi Andronache, ca să-i întoarcă, de pe acel ţărmure. / Şi s-a făcut această scrisoare dinaintea lui Nicoară de **Răşcani** (comuna Dăneşti, Vaslui), Andrei nepotul Spinului, Vasile Motăş, Costancea, Dumitran, Gligorcea sin Păloga de **Glodeni** (comuna Codăeşti, Vaslui), feciorii lui Oţel toţi; aceştia suntem toţi răzeşi şi l-am primit noi, cu toţii, pe acel loc şi, acum, cu nimic nu ne amestecăm. Şi au mai fost şi alţi megieşi între noi, anume Albotă din **Negrileşti** (comuna Zăpodeni, Vaslui), Hilip din **Hilimoneşti** (lângă Măcreşti, comuna Rebricea, Vaslui), Apostol de Răşcani, Andreian de **Ciofeni** (comuna Zăpodeni, Vaslui), Sârbul şi Roman de **Hultureşti** (Vultureşti, comuna Vultureşti, Vaslui), Gligorcea de Glodeni, Mihăilă de **Munteneşti**, Pătraşco de **Băleşti** (comuna Piscu, Galaţi) şi mulţi oameni buni şi bătrâni”[2763].

1637, mai 22: Întărit de Vasile Lupu voievod uricarului Simion Băisan, prin ispisoc de judecată, după ce „s-au pârât de faţă” Dumitraşco din **Buhăeşti** (comuna Vultureşti, Vaslui), nepotul lui Coste, Gligor din **Cozmeşti** (comuna Deleşti, Vaslui), ginerele lui Condrea,

---

[2763] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 39, pp. 39, 40

Porcea de la **Băleşti** (comuna Deleşti, Vaslui), ginerele popii Spiridon şi alte rude ale lor, cu Simion, fiul lui Băisanul fost vornic, „pentru jumătate din satul **Boţăşti** (sau Parpaniţa, înglobat în oraşul Negreşti, Vaslui), ce este pe Stavnic, în ţinutul Vaslui, şi pentru altă jumătate din satul **Buhăeşti**, din acelaşi ţinut"[2764].

1639, iunie 7: Dragomir şi femeia lui Antoniia vând Porcei de **Oşăşti** (Oşeşti, comuna Oşeşti, Vaslui), pentru 2 lei, partea lor „din sat din **Sacalâşa** (Săcăluşa, înglobat în Munteneşti, comuna Ştefan cel Mare, Vaslui)… dinaintea lui Huhulea călugărul şi Tronchi de **Negreşti** (oraşul Negreşti, Vaslui), Oana, Ionaşco şi Bejan de **Oşăşti**, Gligor ot **Cozmeşti** (comuna Deleşti, Vaslui) şi Gavril ot **Ruginoşi** (înglobat în Oşeşti, comuna Oşeşti, Vaslui)"[2765].

1656, martie 8: Pascal, Vasile, Dumitraşco, Dochiţa şi Gheorghiţă, fiii Irinei a Sălbănoai ot **Cozmeşti**, vând lui Crăciun, pentru 20 ughi (ducaţi ungureşti), partea lor „din satul **Bicani**, cu vad de moară, a patra parte, şi din **Bălăsineşti**, tij (la fel) cu vad de moară, a patra parte… dinaintea lui Popa din Budă, Mihai ot Munteneşti, Andrei Pepelea şi Neculai ot Sacalâş, Măgură şi Vasile ot Fâstâci, Pătraşco ot Băleşti, Cehan ot Coruеşti şi Neculce ot Ibăneşti"[2766].

1774, iulie 5: Satul **Cozmeştii**, ţinutul Vasluiului, ocolul Stemnicului, după recensământul lui Rumean-

---

[2764] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 106, pp. 103, 104

[2765] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 145, p. 161

[2766] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 89, pp. 105, 106

ţev[2767], avea următorii: **Ruptași:** Toader Manolachi / Costandin fratele lui. // **Preoți:** Popa Ioniță / Popa Istrati. // **Diaconi:** Vasile, diacon / Costandin, diacon / Lupul, diacon. // **Călărași:** Simion / Costandin Mititelu / Ștefan Hordilă / Vasile Hordilă / Ioniță Hordilă / Dănilă Danciul / Vasile Danciul.

1899: „**Cozmeşti**, comună rurală în judeţul Vaslui, plasa Stemnicul, la nord-vest de orașul Vaslui, şi la o distanţă de 19 km de Negreşti, reședința plăşii. Este formată din satele: Cozmeşti, Hordileşti, Fâstâci şi Băleşti, pe o întindere de 4.108 hectare, din care: 1.001 hectare pădure și 66 hectare vie ale proprietăţii, iar 1.792 hectare sunt ale locuitorilor. Are o populaţie de 351 familii sau 1.735 suflete, din care 93 ţigani, 6 evrei şi 1 german. Are o şcoală; 4 biserici, cu 4 preoți şi 6 cântăreţi; 4 cârciumi. Comerţul se face de 8 români şi 10 străini. Numărul vitelor e de 1.889: 907 vite mari cornute, 408 oi, 137 cai, 24 capre şi 313 râmători. Locuitorii posedă: 77 pluguri, 122 care cu boi, 5 pluguri și 46 căruţe cu cai. Sunt 575 stupi. / **Cozmeşti**, sat, reședința comunei Cozmești. E situat pe o coastă de deal, numită Siliștea Nouă, şi în centrul comunei. Satul Cozmeşti, spune legenda, s-ar fi înfiinţat în urma desfiinţatului sat Grozeşti, care era situat pe coasta dealului numită Siliştea Veche; însă, din cauză că era ncîncetat supus încălcării turcilor şi a tătarilor, locuitorii s-au retras prin alte sate, şi numai unul, numit şi el, nevoit a se retrage în Cozma, rămânând acolo, a fost partea de nord, prin păduri, unde, adunând pe lângă el rudele sale, a format satul, după numele lui Cozmești. Are o întindere de 1.072 hectare, din care

[2767] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 232

jumătate sunt ale locuitorilor răzeși; o populaţie de 73 familii sau 374 suflete, din care 5 familii țigani, 1 familie evrei şi 1 german, Școala, care s-a înființat în anul 1866, este frecventată de 30 elevi. Este o biserică de lemn, făcută de răzeși, la 1888; este deservită de 2 preoţi şi 1 cântăreţ; o moară; o cârciumă; 2 iazuri. Numărul vitelor e de 451: 295 vite mari cornute, 22 cai, 90 oi și 94 râmători, Locuitorii posedă: 21 pluguri, 18 care cu boi şi 9 căruţe cu cai. Sunt 122 stupi de albine”[2768].

COZMEŞTI

(raionul Nisporeşti, Moldova).

1636, aprilie 4: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului vistiernic Gheorghe Roşca, în baza uricelor şi ispisoacelor sale, adică **Volnăeştii** (Vulcăneşti, comuna Cioreşti, raionul Nisporeni, Moldova) pe Işnovăţ, care este în ţinutul Lăpuşnei, jumătate din satul **Negreşti** (comuna Negreşti, raionul Străşeni, Moldova), tot pe Işnoveţ, şi satul **Cozmeştii** (raionul Nisporeşti, Moldova), pe râul Prut, de asemenea în ţinutul Lăpuşnei, a şaptea parte din **Izbişte** (comuna Izbişte, raionul Criuleni, Moldova) şi a şaptea parte din **Pietrosul** (Chetrosu, comuna Chetrosu, raionul Arenii Noi, Moldova), din ţinutul Lăpuşnei, două părţi din **Cotelova** (comuna Koteleve, raionul Novoseliţa, Ucraina), în ţinutul

[2768] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 734, 735

Hotinului… / Şi jumătate din a patra parte din **Balomireşti** (comuna Dumeşti, Iaşi) şi din **Hoiseşti** (comuna Dumeşti, Iaşi), la pârâul Bahlui… / Şi satul **Scobenţenii** (Scobilţeni, comuna Podu Iloaiei, Iaşi), care este în Cârligătură… o selişte, anume **Vălişenii** (Văleşeni, comuna Podu Iloaiei, Iaşi), care este în ţinutul Cârligăturii… jumătate din satul **Mateuţi** (comuna Mateuţi, raionul Rezina, Moldova) pe Nistru, în ţinutul Orheiului… şi satul **Stărpenii** (Sterpeni, comuna Stănileşti, Vaslui), care este în ţinutul Fălciului… jumătate din satul **Oncani** (înglobat în Orăşeni-Deal, comuna suburbană Curteşti, Botoşani) şi din **Turbureni** (sat înglobat în Botoşani) şi a treia parte din satul **Băiceni** (comuna suburbană Curteşti, Botoşani), în ţinutul Hârlăului… satul Tâmpeştii (Fălticeni, Suceava) în ţinutul Sucevwei şi jumătate din satul **Mihalcăuţii** (înglobat în Lukacivka, comuna Nelipovţi, raionul Chelmenţi, Ucraina), în ţinutul Hotinului, pe Viliia Seacă… / Şi a cincea parte din satul **Ivoeşti** (comuna Podu Iloaei, Iaşi) din ţinutul Cârligăturii… nişte părţi de ocină din **Ţibăneşti** (comuna Băceşti, Vaslui), pe pârâul Gârboveţ, în ţinutul Vasluiului… a patra parte din satul **Hlăpeşti** (înglobat în Nemţeni, comuna Nemţeni, raionul Hânceşti, Moldova) pe Prut, în ţinutul Lăpuşnei… nişte părţi de ocină din satul **Copujani** (ţinutul Lăpuşnei, Moldova), din ţinutul Lăpuşnei”[2769].

[2769] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 389, pp. 435-445

COZMEŞTI

(comuna Cozmeşti, Iaşi).

1636, august 12: Zapisul lui Neamiul vornic şi al boierilor „prilejiţi la acest hotar”, Gheorghe Roşca şi Strătulat vornic de gloată, trimisul lui Vasile Lupu voievod să stâlpească, după semnele din uric, moşia lui Dumitru Buhuş, de la **Bohotin**. „Şi oameni care au fost, anume Toma prisăcarul Hăbăşascăi, Toader Păşco de **Coropceni** (comuna Ciorteşti, Iaşi), Rusul, Pavăl şi Bălan de **Cozmeşti** (comuna Cozmeşti, Iaşi), Ifrim de la prisaca căminarului, Gligorie Budzea vânătorul, Macovei, Blaca şi Simon – vânători, Pătraşco Mândzul, Tărnovschi, Ionaşci Vlădiceanul, Ion şi Vicol de **Oneşti** (Unceşti, comuna Zăpodeni, Vaslui), Vicol şi Râşco de **Băneşti** (Buneşti, comuna Buneşti-Avereşti, Vaslui), Andonie, Gavril, Necoară, Gligorie şi Andronic de **Grozeşti** (comuna Grozeşti, Iaşi), Hilip de **Poponeţi** (sat în braniştea Bohotin, Iaşi), Ştefan Faurul şi Trofin de **Trăisteni** (?), Simion de **Ţoţorea** (Ţuţora, comuna Ţuţora, Iaşi), Ursul, Zbiroae, Toader şi Ipatie de **Slobodzia** (Slobozia Zberoaei sau Zberoaia, comuna Bălăureşti, raionul Nisiporeni, Moldova), au arătat pe unde au fost semnele uricului… şi dintr-acele semne, mai este loc de branişte de hotarul Măriei Domniei Tale, până la hotarul **Podolenilor** (de Sus şi de Jos, comuna Cozmeşti, Iaşi) şi până unde le spune hotarul Bohotin… Şi s-au ales dinte aceşti oameni Toma cel bătrân de la

prisaca Hăbăşascăi, Toader Paşco cel bătrân de Coropceni, Rusul din Cozmeşti, Ifrim cel bătrân de la prisaca căăminarului, Gligorie Budzea şi Macovei – vânătorii, care au zis, cu sufletele lor, că ajunge hotarul Podolenilor până în zarea Dealului Bohotinului; mai jos nu se coboară… Iar cum s-au jeluit Podolenii înaintea Domniei Tale, n-a fost luat vistiernicul Buhuş nimic din hotarul Podolenilor, numai cât au scris în uric”[2770].

COZMEŞTI

(comuna Cozmeşti, Galaţi).

1637, februarie 27: Zapisul lui Vartic, feciorul lui Burnah, şi al lui Gavril sin (fiul lui) Medeleanu, în care mărturisesc „cum am vândut a şasea parte de ocină din **Mărceşti** (lângă Furcenii Noi, comuna Cozmeşti, Galaţi), partea din jos, drept 12 ughi (ducaţi ungureşti), lui Iorga cămăraşul, dinaintea lui Poiană ce a fost uşar, Sava cămăraşul, Nică neguţătorul din **Iaşi**, Cătărigu de **Mărceşti**, Ursul feciorul lui Dobrovăţ şi Tilului din **Peşoeşti** (greşit – **Cozmeşti**, comuna Cozmeşti, Galaţi)”[2771].

1774, iunie 26: Satul **Cozmeştii**, ţinutul Tecuciului, ocolul Nicoreşti, după recensământul lui Rumean-

[2770] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 476, pp. 535, 536

[2771] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 33, p. 33

ţev[2772], avea **toată suma caselor 96**. Scădere rufeturi 18: 1 vornic, 2 popi, 1 slugă boierească, 2 ţigani, 1 străin, 5 nevolnici, 6 văduve. Rămân birnici (podari) 78. / **Anume podari:** Toader Băltaga / Costantin Iancul / Gheorghi sin (fiul) lui / Ivan, căsapu / Necula, muntean / Iordachi, muntean / Radu, pâslar, mocan / Ion, fiul lui / Miron fiul lui Sava Dobândaş / Costantin fiul lui Sava / Costantin Mustiaţă / Ion, muntean / Stalciul zet (ginere) lui Vulpi / Dediul al lui Melinti / Ion Sămaz / Ion fiul lui Grigorii / Moisă Niamţul / Costantin fiul lui Niamţul / Necula Vechiul / Gheorghi Niamţul / Sava, muntean / Vasili, porcar / Mantia Niagul / Costantin, holtei cu mamă / Ioniţă fiul lui Despa / Gheorghi fiul babei Aniţa / Vasile Arion / Toader Lipcan / Apostu Şerban / Sandul Prutian / Maftei Macovei / Enachi, muntean / Chirvasii Fane / Ioniţă Balhoi / Ene, rusul / Partenii / Ioniţă Hâncul / Lupul Caraglonţul / Toader Melinti / Pavăl Baraghina / Ion Coroban / Gheorghi, mocan / Simion, olar / Lupul, muntean / Coman / Ion, mocan / Iosip Grama / Apostol, muntean / Petria, ungurean / Toma Poloboc / Toader Poloboc / Constantin Mihalcia / Ion Modoran / Ioniţă Poloboc / Costantin Vicol / Vasile Otrocol / Voicu, ungurian / Toader Bondar / Ursachi nepot lui Barbăroşi / Vasile Lipcan / Costantin fiul lui Gogotă / Costantin, holtei cu mamă / Agachii Prundian / Stanciul ce a fost scutelnicul dumisale stolnicului Sandului Sturzei / Vasile Pricopii, tij (la fel) / Savin fiul lui Necula, la fel / Ion Grebădan ce a fost scutelnic a Sandului Codrian / Ion Prundian, la fel / Costantin ce a fost scutelnic al mănăstirii Dragomirnii / Ion Muntian, tij (la fel) ce a fost

2772 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 571, 572

scutelnic al mănăstirii Dragomirnii / Toader Dobrinescu / Vasili, rusul / Luchian, bejenar / Apostul ce a fost slujitor la Focşani / Dumitru Stărpul / Iftimii, plugar. // **Rufeturi:** Ion Fania , vornic / Popa Toader Leucă / Popa Lupul ot Cişlia / Stoica, ţigan al dumisale banului Hrisoverghii / Savin, scripcar, ţigan, la fel / Ion Măgurian, la fel slugă dumisale / Mihaiu, neguţător străin / Stan, muntean, nevolnic / Vasile Prutian, nevolnic / Ioniţă Fane, nevolnic / Dan cumnat lui Enachi, nevolnic / Simion fiul lui Vasili, porcar, nevolnic / Nastasia, săracă, văduvă / Bana Ioana, văduvă / Măriuţa, văduvă / Cârstina, văduvă / Anghira, văduvă / Nedele, văduvă.

COZMEȘTI

(lângă Solonți, comuna Solonț, Bacău).

1644, septembrie 1: Gligore din satul **Cornești** (comuna Filipești, Bacău), fecior lui Ionașco Lipovanul, și femeia lui Ioana, cu feciorii lor Damaschin și Ionașco, vând Savei și lui Mătei din satul **Oncești** (Uncești, comuna Secuieni, Neamț), drept 15 ughi (ducați ungurești), „o parte de ocină a mea, ce mi se vine din vatra satului, din țarină, din pădure și din tot locul din sat din **Filipești** (comuna Filipești, Bacău). / Și la această tocmeală au fost popa Boul, diaconul Toade a Gligoroaie, Meftodie, Grigorie sin (fiu) Făureasca, Ionașco a Vasilcăi ot **Roman**, Bejan ot **Cuciulani** (înglobat în Secuieni, comuna Secuieni, Neamț), Ursu, Pășcan ot **Popești** (comuna Filipești, Bacău) și Mihail ot **Roman**. /

Eu, popa Ionașcu, am scris acest zapis, în casa lui Ionașco a lui Cernat. Și a fost și Filip ot **Cozmești** (lângă Solonți, comuna Solonț, Bacău)”[2773].

1645, octombrie 15: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Grigore Galbăn din **Cosmeşti** (comuna Solonţi, Bacău), „după jaloba lui Porce de **Oşăşti** (comuna Oşeşti, Vaslui) asupra lui Dumitru Ciudin şi popa Alexa, pentru că Porcea îşi îngrădise ţarina cu gard şi aici venise să ia de a zecea. Se porunceşte lui Grigorie Galbăn să meargă la faţa locului, să-i cerceteze şi, de va mai fi aiurea un loc de arat, să lase pe Porce în pace”[2774].

CRĂCĂOANI

(sat, comuna Crăcăoani, Neamţ).

1628, noiembrie 18: Întărit de Miron Barnovschi voievod, în cadrul schimbului de moşii dintre mănăstirile Suceviţa şi Hangul, mănăstirea Suceviţa dând „satul anume **Cracăoanii**, ce este în ţinutul Neamţului, cu mori şi cu poieni pentru fânaţ şi cu tot venitul”, şi primind „satul anume **Măgura**, sub făget, în ţinutul Dorohoiului… Şi încă pe lângă acest sat Măgura, domnia mea am făcut sfintei mănăstiri Suceviţa şi un sat anume **Verbia**, cu oameni, căci a fost pustiu, şi le-am făcut lor acolo şi două

2773 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 410, pp. 393, 394

2774 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 223, p. 175

perechi de mori pe râul Jijia, câte două mori într-o ca-să”[2775].

1634, martie 14: Întărit de Moise Moghila mănăstirii Hangul, care, după o pâră cu episcopului Romanului şi cu călugării de la mănăstirea Suceviţa, primeşte urice pentru „o biserică, ce a zidit-o Gheorghe Moghila, mitropolitul Sucevei, peste apa Bistriţei şi satul **Crăcăoani** (comuna Crăcăoani, Neamţ), şi siliştea **Ursăştii** (Urseşti, lângă Crăcăoani, comuna Crăcăoani, Neamţ), tij (la fel) două sate ce au fost ale lui Isac Balica hatmanul, anume **Căcăcenii** (azi Dimăcheni, comuna Corlăteni, Botoşani) din ţinutul Hârlăului şi **Miclăuşanii** (Miclăuşeni, contopit cu Carasa, comuna Corlăteni, Botoşani) de la ţinutul Dorohoiului”[2776].

1774, iunie: Satele **Crăcăoanii, Ghindăoanii** şi **Crăcăul Negru**, ţinutul Neamţului, ocolul de Sus, după recensământul lui Rumeanţev[2777], aveau **toată suma caselor 57**. Scădere rufeturi 11: 7 popi, 4 ţigani. Rămân birnici 46. / **Birnici**: Ichim sin (fiu) lui Alicsandru / Ursul fiu lui Joncu / Ursul fiu lui Joncu / Lupul Ghemeş / Ursul Chiriboi / Pavăl, puşcaş / Vasile Doroftei / Toader Chiriboi / Cozma Ciudin / Ion, bârsan / Toader Onul / Vasile Ioniţă, vornic / Irimie, puşcaş / Andronic fiu lui Ghemeş / Vasile, morar / Petre, ungurian / Toader fiu lui Joncul / Toader fiu lui Ionăşcuţă / Apostol Barbănouă / Vasile, butnar / Vasile Gheorghiţă / Pavăl Ciudin /

2775 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 433, pp. 590-593

2776 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 79, pp. 87, 88

2777 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 6

Toader Andronic / Simion Barbănouă / Ştefan, ungurian / Constantin Ilca / Vasile Hâncul / Ion Doroftei / Năstasă Andronic / Lupul Andronic / Simion Ciudin / Ion Ciudin / Toader Durican / Ştefan Ghemeş / Chirilă Nechifor / Grigori Ionichie / Ion Onu / Ştefan, ungurian, morar / Iftimi, tij (la fel) / Grigori Joncul, păscar (pescar) / Vasile, porcar / Sava, puşcaş / Simion, puşcaş / Gheorghi, strugar, puşcaş / Lupul Săvâşcă, puşcaş / Petre Neculiţă, puşcaş. // **Rufeturi:** Popa Chirilă / Diaconul Grigori / Popa Vasili / Diaconul Stahi / Popa Gheorghi / Diaconul Ion / In (alt) diacon Ion / Ioniţă, ţigan / Iordachi, ţigan / Vasile Joncul, ţigan / Ioniţă, ţigan.

1899: „**Crăcăoani**, comună rurală în capătul dinspre nord, în partea centrală a plășii Piatra-Muntele, judeţul Neamţ, aşezată între comunele Grumăzești, Filioara și Vânătorii Neamţului, care vin situate spre nord, despărțite fiind prin limita convențională a plășii; comunele Hangul și Buhalniţa, așezate către vest, şi de care se desparte prin ramura muntelui Doamnei și o parte a ramurii muntelui Giurca; comunele Gârcina şi Dobreni, spre sud, despărțite fiind de Crăcăoani prin ramurile munților Muncelul și Negrești (împreună cu piscurile lor); comunele Bodeștii Precistei şi Cârligri, spre est, despărțindu-se prin limite convenţionale… Comuna Crăcăoani este formată din satele: Crăcăoani, Cracăul Negru, Magazia şi Ghindăoani, cu o populațiune de 754 familii sau 3.639 suflete, din care: 1.833 bărbaţi, 1.809 femei; 1.906 necăsătoriți, 1.471 căsătoriţi, 254 văduvi şi 154 văduve, 11 divorțaţi; 953 băieți, 815 fete; 20 străini. Știu carte 838 persoane; nu știu 3.401. Dintre locuitorii împroprietăriţi în 1864, sunt astăzi 294 care stăpânesc înșiși locurile lor; 242, ca urmași; 3 locuri sunt părăsite; 1

loc este ocupat de către alţii decât cei în drept; 1 loc rămas pe seama comunei. Dintre locuitorii împroprietăriți în 1878, sunt astăzi 36 care stăpânesc înşişi locurile lor; 1 ca urmaş şi 79 care, deşi însuraţi şi cultivatori de pământ, n-au nici o proprietate, precum nici perspectiva de a moşteni ceva după urma părinţilor lor legiuiți. Sătenii se ocupă cu agricultura, exploatarea pădurilor, exploatarea terenurilor (scoaterea pietrelor şi facerea varului), industria primitivă (rotăria, ţesătoria). Terenurile pentru agricultură se cultivă pe o întindere de 722 hectare 86 ari. Suhatul (imașul) are o întindere de 328 hectare 90 ari, nutrind un număr de 4.253 capete de vite. În această comună se află: 6 biserici, deservite de 5 preoţi şi 13 eclesiarhi, plătiţi cu 1.200 lei pe an. Este 1 şcoală, condusă de 1 învățător plătit de stat; 1 fabrică de spirt, cu un capital de 200.000 lei, 45 lucrători, şi care produce pe zi 1.200 litri; 1 fabrică de cherestea, cu 2 gatere purtate de apă; 5 pive pentru făcutul: sucmanelor; 2 mori de apă; 2 cizmării; 4 fierării; 2 stolerii, 6 rotării; vărării; cariere de piatră. / **Crăcăoani**, sat în comuna Crăcăoani. E situat în drumul şoselei naţionale judeţene Piatra-Târgul Neamţ, la 24 km 400 m depărtare de oraşul Piatra, pe valea pârâului Cracăul, într-o poziţiune admirabilă, Are o populaţie de 299 familii sau 1.111 suflete, din care: 541 bărbaţi, 570 femei; 579 necăsătoriți, 452 căsătoriți, 76 văduvi, 4 divorțaţi. Ştiu carte 84, 1.027 nu ştiu. În acest sat se află: reşedinţa comunei; o şcoală, frecventată de 70 elevi; o fabrică de: spirt, cu un capital de 200.000 lei, 45 lucrători, și producând 1.200 litri pe zi; 5 mori; 4 pive; 2 herăstraie”[2778].

[2778] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 750, 751

CRĂCIUNENI

(pe Jijia, Şetrăreni, lângă, Botoşani)

1592: Izvod de moşii cu cumpărăturile lui Ştefan Tomiţă: „Satul **Şătrăreni** pe apa Jijiei, la ţinutul Dorohoiului, îmblă pe patru stâlpi, fără partea Jorei… hotarul nostru din partea Jorei, cum merge hotarul pe lung, până în drumul cel mare al Ştefăneştilor, iar marginile hotarului, a tot satul, dinspre răsărit se împreună cu hotarul Holtoesei, deasupra dealului, în zarea dealului, iar dinspre apus trece peste Jijia şi merge hotarul peste rediu şi peste hăţireu, până în zarea dealului şi împarte hotarul în drumul ce merge pe lungul dealului, iar hotarul Iureştilor şi al Dbicenilor, şi dintr-aceşti 4 stâlpi, 2 stâlpi, din jos, ce se hotărăscu cu Crăciunenii, sunt ai lui Ştefan Tomiţă, care a cumpărat de la Vasile Bădră şi de la Stratul brat (frate) lui Vasile, şi de la mătuşa lor Ioana, fata Moisăi. / Al doilea stâlp, din sus, l-am cumpărat de la Constantin, feciorul lui Borotco, şi de la frate-său, de la Lăzian, frate-său Onaca şi de la popa Ionaşco, văr primar lui Lăzian… / Al treilea stâlp din sus este un stâlp al lui Pintilei Tomiţa. / Al patrulea stâlp este partea lui Simion bărbier şi Ursului Duda, văr primar lui Pintilei Tomiţa, şi n-au avut feciori şi şi-au vândut partea lui Pintilei Tomiţa. O parte a lui Ionaşco a vândut-o lui Pintilei Tomiţa, văr primar. // Satul **Crăciuneni**, lângă acest hotar al Şătrărenilor, umblă pe patru stâlpi tot satul… doi stâlpi din sus sunt ai lui Ştefan Tomiţă,

hotărâte şi stâlpite cu bolovani, iar doi stâlpi din jos sunt ai lui Constantin Macri şi ai Isac al Nacului, şi umblă hotarul acestui sat, dinspre răsărit, şi trece peste deal şi loveşte în valea Gordului, şi peste deal, de acolo trece şi pogoară la vale la Spinosa, şi de acolo trece peste deal şi pogoară la vale, la Galvaneasa, şi de acolo suie peste deal şi trece la vale, la Iutasa, şi de acolo suie la deal şi merge hotarul până în zarea dealului, care împarte hotarul cu hotarul Holtoesei. Iar dinspre apus, trece hotarul peste apa Jijiei, în ţinutul Hârlăului, şi suie la deal, până în zarea dealului, cum merge un drum pe lungul dealului, până la un rediu al lui Constantin Macri şi împarte cu hotarul Iureştilor. // Satul **Stăneşti**, parte lui Constantin, nepotul lui Echim Ţiţescul, ce i se va alege ot Stăneşti, în partea de sus, 20 ughi (ducaţi ungureşti) partea lui Ion, ce a ţinut pe Lăteşoe, 1 cal şi 5 lei în partea de jos. Cu Dubicenii din jos, din sus cu Măşcăteii lui Bejan Balş şi Nicoară”[2779].

1707, martie 22: Serafim Tomiţă, „ajuns la 80 de ani”, împarte moşiile sale feciorilor săi, scriind: „dat-am lui Toader, feciorului meu cel mai mare, la **Mereşti**, partea mâne-sa şi cumpărătura ce am eu la Mereşti, iar Vasile, Ion şi Gligore**,** aceştia mai mici, le-am dat **Şătrăreni** şi jumătate de sat **Crăciuneni**, şi **Giumătăţeni**, ce se va alege cu alţi fraţi şi răzeşi la **Stăneşti**… / Aşijderea şi două vii în paragină, ce am la **Feteştii din sus** este a lui Contăş, din jos a lui Macri, în mijloc, în ţarina care se cheamă Ciocârlie, am dat-o lui Grigore, să le fie moşie în veci… dinaintea lui Iraclie egumenul, preotul Ilie ot **Cotnari**, Tanasăi, Fănina

[2779] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. IV, Iaşi 1908, pp. 112-115

călugărul, Ngrul pivnicerul domnesc, Tănase Bainschi pârcălab de Cotnari, Pilat Vasile armaşul, Neculai Totoescul şi Gavril dascălul”[2780].

1774, iunie: Satul **Crăciunenii**, ţinutul Hârlăului, ocolul Jijiei, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2781], toată suma caselor: 11. Scădere rufeturi 7: 3 scutelnici ai Ilenii Timușoai, 1 popă, 3 mazili. Rămân birnici 4. / **Birnici**: Mihălachi Năstas / Vasili brat (frate) lui / Vasili Botezat / Lupu Stanciu. // **Rufeturi**: Popa Vasili / Naculai Stanciu, argat Timușoai / Costandin Petriman, tij (la fel) / Neculai Petriman, la fel / Ioniță Ciuru, mazil / Sandu Pogor, mazil / Simon Ciuru, mazil.

1774, iunie: Satul **Şetrărenii**, ţinutul Hârlăului, ocolul Jijiei, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2782], toată suma caselor: 22. Scădere rufeturi 22: 2 popi, 10 scutelnici vameșului Ilie Tomiță, 4 scutelnici ai lui Costandin Tomiță, 5 țigani, 1 copil în casă. / **Rufeturi**: / Popa Ilie / Popa Petre / Ștefan sin (fiu) lui Ion, scutelnic vameșului Ilie Tomiță / Toader brat (frate) lui, tij (la fel) / Ilie fratele lui, la fel / Vasili fiul Grozavii, la fel / Andrei fratele lui, la fel / Mihălachi, la fel / Ion al lui, la fel / Gavril Tariți, la fel / Tănasă, cârciumar, la fel / Costandin, vier, la fel / Chiriac fiul Petrii, scutelnic la Constandin Tomiță / Lupu fratele lui, la fel / Ion Hribu, la fel / Arseni, la fel / Costandin, țigan / Lupu Căimăcan,

---

2780 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VIII, Iaşi 1913, pp. 6, 7

2781 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 243

2782 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 243, 244

țigan / Iordachi, țigan / Andrei al lui, țigan / Neculai, țigan / Ștefan Torcescul, copil în casă.

1899: „**Crăciuneni**, sat în partea de sud a comunei Buimăceni, plasa Jijia, judeţul Botoşani. E situat pe o coastă de deal, în dreapta Jijiei. Are o suprafaţă de 1.053 hectare și o populație de 48 familii sau 145 suflete, din care 36 contribuabili. Are 1 biserică, cu 1 cântăreț; 2 mori de apă; 1 cârciumă. Vite sunt: 275 boi şi vaci, 50 cai, 60 oi, 95 porci și 16 stupi”[2783].

CRĂCIUNEŞTI

(Golăeşti, parte din Crăciuneşti,
comuna Rebricea, Vaslui).

1488, ianuarie 9: Întărit de Ştefan voievod, lui Golăi de la Rebricea, care cumpărase, cu 150 de zloţi tătăreşti, de la fraţii Ivanco Turcul, Toader şi Micul, „un sat pe Rebricea, anume Golăeştii”[2784]. Hotarul, din veac.

1617: Ispisoc de judecată de la Radul voievod, după ce „fiii Pătrăşcoaei au pârât cu pâră mare pe vornicului Băseanul pentru jumătatea de sus din satul **Boţeşti**, care i s-a venit lui a o cumpăra în două dăţi: 100 ughi (ducaţi ungureşti) a dat fraţilor lui Costil, iar altă 100 ughi a dat lui Toader stolnicul, pentru că a fost luată de către Eremia Moghilă vodă pentru hiclenie, când a venit

---

[2783] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 753

[2784] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 24, pp. 40-42

Costil cu răzvan voievod asupra ţării noastre; a treia 100 ughi a fost cheltuit-o pentru biserică, ce a fost pustie de mulţi ani, şi altă cheltuială, căci a făcut două iazuri, case, mori, stupi, clopotniţă şi multe cheltuieli, şi le-a fost dată lor zi în două săptămâni, pe obiceiul ţării, din luna aprilie, 29 zile, în două spătămâni, şi când a fost zi, ei n-au întors nimic… Pentru aceea, fiii Pătrăşcoae au rămas… / Şi de asemenea, întărim lui Băseanul şi jupânesei lui Varvara, fata lui Petre Hohulea, nepoată lui Dumitru Hohulea vornic, din drese ce a avut bunicul ei de la Iliaş voievod, satul **Şofrăneştii** pe Şacovăţ, cu mori pe Şacovăţ, ce-i sunt ei cumpărătură de la Andreica, ureadnic de Bădeuţi, pentru 700 zloţi tătăreşti. / Şi iarăşi am întprit Băseanului vornic ocina ce a cumpărat de la Gheanghe, fiul lui Ionaşco, nepot Savei, a patra parte de sat **Ţibăneşti** pe Şacovăţ, cu loc de moară în Şacovăţ, pentru 50 taleri curaţi. / Şi iarăşi i-am întărit a patra parte din **Răzina** pe Nistru, cumpărată de la Candachia, fata Magdalinei, nepoata Petrei Hohulea, drept 25 talei. / Şi iarăşi i-a, întărit lui a patra parte din **Stoileşti** pe Rebricea, cumpărată de la Pătraşco şi Ion, fiii lui Lazor Cercel, pentru 25 ughi. / Şi jumătate din satul **Crăciuneşti**, ce-l la obârşia apei Goliei, din jumătate a treia parte, cumpărată de la Arsenie, fiul Malei, nepot Annei, şi de la nepoţii ei Roma, şi Anton şi Platon, fiii Neagului, nepoţi Sorei, şi de la unchiul lor Baloş, fiul Sorei, drept 20 taleri curaţi. / Şi jumătate din a treia parte din jumătate de sat **Crăciuneşti**, cumpărată de la Simion, fiul lui Dumitru, fiul popii Oatu, de la nepoţii săi Ignat şi Ioan, nepoţi Olenii, drept 15 taleri curaţi. / Şi iarăşi i-am întărit două părţi din jumătatea dinspre răsărit a satului **Tulova**, ce se numeşte **Glodenii**, cumpărat de la Gherman şi Andronic,

feciorii Tacoşei, de la nepoţii lor Condrea Lăbuşco, Ionaşco şi Sora, copiii Căcii, şi de la frate-său Ion, nepot Nastei, drept 35 taleri curaţi, din drese de împărţeală ce au avut Nastea şi sora ei Tacoşa de la bătrânul Petru voievod. / Şi iarăşi, a patra parte din jumătatea dinspre apus jumătate din acelaşi sat Glodeni, cumpărat cu 30 ughi galbeni (ducaţi ungureşti de aur). / Şi a patra parte din satul **Scănteae**, ce a cumpărat-o de la Toader, Mihăil şi Drăghina Scăntee, copiii lui Scăntee, nepoţi lui Trifan, drept 26 ughi galbeni. / Şi iarăşi, a patra parte din jumătate de sat **Tulova**, ce se numeşte **Glodeni**, dinspre apus, cumpărată de la Vasilca, fata Nastasiei, nepoata lui Ionaşco Fărăraş, drept 12 taleri curaţi. / Şi iarăşi, din a patra parte, trei părţi, şi din a cincea parte, a treia parte, cumpărătură din jumătatea de jos a satului **Boţeşti**, de la Miron, fecior lui Nebojatco, nepot lui Ilie Boţescul, de la Costea şi Mihail, fiii lui Vasile, nepoţi iarăşi lui Ilie Boţescul, pentru 100 ughi galbeni, din drese ce au avut de împărţeală de la bătrânul Petru voievod. / Şi a patra parte din satul **Boţeşti**, o parte şi jumătate din a cincea parte, şi o parte şi jumătate de la Ionaşco, Gavril, Sofronia, Buna, Cristina, Vasile şi Pătraşco, fiii lui Oană, nepoţi lui Ilie Boţescul, drept 50 ughi galbeni. / Şi iarăşi i-am întărit , din jumătatea de sus a satului **Vultureşti**, partea Sorei, fata Copăceanului, nepoata Oanei, drept 80 ughi galbeni. / Şi a patra parte dintr-o selişte **Nicoriţa** pe Rebricea cea mică, care acum se numeşte **Hilimăneşti**, şi din altă parte, cumpărătură de la Tudora Varticoae, nepoata Cristinei, fata Siminei, drept 300 zloţi tătăreşti. / Şi iarăşi, din cea de jos a treia parte din satul **Miclăuşenii**, ce se numeşte **Graurii**, 12 pământuri din toate ţarinile, cumpărate de la Solomia, fata lui Ion Graur, drept 20 ughi

galbeni. / Şi iarăşi i-am întărit un loc de prisacă pe Bârlad, din sus de satul **Dobroslăveşti**, cumpărătură de la Mărica, Ana şi Costanda, fiii lui Oţăl"[2785].

1628, februarie 20: Martor jurător, la zapisul lui Mitrofan, episcopul de Huşi, în care mărturiseşte că au venit înaintea lui „Gabăr, ce a fost căpitan, şi cu răzeşii lui de pe sat de pe **Negrileşti** şi de pe balta ce se cheamă **Gemenele**, şi de pe sat **Briţcani**, anume Bertea feciorul Crăciunei, Armaga feciorul lui Gavrilă Bâtcă, Cornea feciorul Aremiei, Iachim feciorul lui Nistor, Ursa nepoata Cozmiţei, Samfira fata lui Roşculeţ, Păntelei nepotul Stanei, Cihan de Briţcani, Costantin feciorul Morcoteiului, Pântea feciorul Bontei de Negrileşti, cu cinstită cartea măriei sale lui vodă şi cu sluga măriei sale, cu Vlasie diacul, să jure pe sfânta evanghelie cu 24 de jurători cum n-au vândut Nistor Cornescul, cu Nicula Galbănul şi cu femeia sa, şi cu răzeşii lor în sat în Negrileşti nimică, nici baltă în Gemenele, nici într-apă, nici în uscat. Şi să jure că n-a vândut Cozmiţa strigătorul cu Alexa Bota şi cu răzeşii săi nimic în sat în Briţcani vornicului Ureche, ce le este împresurătură pentru c-au pârât Grigoraşcu Ureche că este cumpărătură de tată-său, de Ureche vornicul"[2786]. Lista jurătorilor: Petriul pârcălab de **Burboceni** (Buboceni, lângă Barboşi, Vaslui), Ghiorghie călăraş de **Şişcani** (ţinutul Lăuşna, Moldova), Căsul fost pârcălab ot **Măliceni** (Moldova), Horjă pitărel ot **Oţeleni** (ţinutul Fălciu, Vaslui), Gavril Mamotă ot **Cucoara** (ţinutul Chigheci, Moldova), Petrea Căcăradză

[2785] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 121-129

[2786] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 312, p. 424, 425

ot **Căcărădzeni** (Căcărăzeni, lângă Goteşti, ţinutul Cahul, Moldova), Frango Malcoci ot **Malcoceni** (Moldova), Mihăilă Ţărăşoară ot **Cărhăneşti** (satul Cârja, Vaslui), Petriman aprod şi Constantin Ţicău păhărnicel ot **Sără-ţeni** (ţinutul Tutova, Vaslui), Paşco hotnog la călăraşi, Vârno călăraş ot **Vlădeşti** (lângă Goteşti, ţinutul Chigheci, Moldova), Vicol chihaia ot **Hlipiceni** (lângă Guşiţel, Vaslui), Ionaşco Ciubăraia şi Ihnat Căltac ot **Lăţeşti** (în Fălciu, Vaslui), Bălan Buţa ot **Blăgeşti** (în Fălciu, Vaslui), Buculei, Marvici Lean ot **Oţeleni**, Nica călăraş ot **Fălciu**, Marco Cucul or **Deleni** (în Fălciu, Vaslui), Giovlen ot **Suhuleţi** (Stuhuleţi, în Fălciu, Vaslui), Agapie ot **Păcurăreşti** (lângă Goteşti, ţinutul Chigheci, Moldova) şi Camber ot **Golăeşti** (satul Crăciuneşti, Vaslui).

1708, iulie 7: Carte de împuternicire, dată de Mihai Racoviţă voievod lui Pandeli, feciorul lui Frangole ce a fost vameş mare, „şi pe cine va pune omul său să fie volnici a opri şi a ţine a patra parte din satul **Tăuteşti**, ce sunt la ţinutul Iaşilor, cu heleşteu, şi a patra parte de sat **Crăciuneşti**, de la Vaslui, care parte de ocină a fost a Irimicăi Jora căpitanul şi a fratelui său Lupaşco şi, căzând ei la o greşeală, au fost să plătească 200 lei şi, neavând banii să-i dea, au vândut vameşului Frangole acea a patra parte de sat Tăuteşti, cu heleşteu, şi acea a patra parte de Crăciuneşti, drept acei bani”[2787].

1727, mai 23: Pandile, feciorul lui Frangole, vinde lui Ştefan Hermeziu, drept 200 lui, „a patra parte de sat **Tăuteşti**, cu heleşteu, ce sunt în ţinutul Eşilor, şi a patra parte de sat **Crăciuneşti**, ce sunt la ţinutul Vasluiului,

---

[2787] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. VII, Iaşi 1912, pp. 265, 266

cumpărătura tătâne-meu de la Irimica Jora şi de la frate-său Lupaşco, feciorii lui Toderaşco Jora”[2788].

1774, iulie 5: Satul **Crăciuneştii**, ţinutul Vasluiului, ocolul Fundului, după recensământul lui Rumeanţev[2789], avea următorii: **Birnici:** Andronachi / Dumitru sin (fiu) căpitanului / Toader, bejenar / Grigori, crav. // **Mazili:** Manolachi Ciujde. // **Ruptași:** Vârlan Tăban / Costandin fiul căpitanului. // **Aprozi:** Irimie Tăbușcă / Todos Barbul.

1813, mai 16: Mărturii şi mărturisitori despre hotarul **Drăguşenilor**, adunate „astăzi, vineri dimineaţă, în sfânta biserică din satul Drăguşenii, ţinutul Vasluiului, de protopopul ţinutului Neculai, după deosebit cuvântul duhovnicesc ce l-a făcut: / **Enachi Darie**, din satul **Crăciuneștii**, la vârstă peste 70 de ani, născut la satul **Roșiești**, în ținutul Fălciului, a venit la satul **Drăgușenii** cu jupâneasa banului Vasile Costachi, mai înainte de prada tătarilor, fiind un frate al său mai mare vătav pe moșia aceasta, și mai pe urmă a fost și însuși el vătav, în vremea clucerului Grigoraș Costachi, și a arătat că prisaca ce este în dialul Țărincuții, însemnată la partea căminarului Iordache, era cunoscută de loc de prisacă, având și jupâneasa Negeloaei stupi acolo, și în urmă alții cu dijma, iar că s-a numit prisaca lui Gherasim n-a auzit de la nimeni; a mai avut jupâneasa Negeloae și în alte 2 locuri stupi, adică într-un loc, tot în Țărincuța, mai la vale, deasupra părăului, cam împotrivă, ce-i din deal, însă fără a fi cunoscut că a fost mai înainte loc de prisacă, ci numai

---

2788 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, p. 267

2789 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 240

cât ține stupi, vara, și, peste iarnă, îi ține iarăși la temnicul prisăcii din deal, și întru alt loc, supt marginea pădurii, unde este acum satul, și nu după mulți ani a vândut numita jupâneasa stupii și s-a dus la viaţa călugăriei, şi în urmă a ţinut şi numitul vătav stupi în locul acesta. A mai arătat pentru o poiană, ce este pe lângă Stavnicul vechi, în gura pârâului Țărăncuței, că, într-o vreme, cosindu-se toată de pitarul Neculai Cogălniceanu, stăpânul a jumătate de moșie **Căzăneştii** şi de moșie **Frenciucii** din acea vreme, şi trimiţând clucerul Gligoras Costachi a ridicat tot fânul și, în urmă, s-a stăpânit acea poiană în două, arată că s-au stăpânit și poienile ce sunt pe fundul Țărăncuței, tot de stăpânul **Drăgușenilor**, iar mai încolo, fiind codru mereu, n-au avut ce stăpâni, iar pe unde a şezut un Mătăsarul, și pe urmă el n-a apucat prisacă, decât numai el și-a ținut stupii; și a iscălit însuși cu mâna sa: Enachi Darii. / **Ilie Mihăilă**, la vârstă peste 80 ani, născut și trăitor în satul **Șchei**, ce se megieșește cu **Drăgușenii**, a arătat că acolo, în dealul Țărincuții, tot prisacă a apucat, iar de s-a numit a lui Gherasim n-a auzit de la nimeni, nici pentru alte pricini, că au mai fost pe la alte locuri, pe moșia aceasta, nu are știință, dar poienile ce sunt în fundul Țărincuții s-au stăpânit lot de Drăgu-șeni, iar de la poieni, încolo, la codru, nu are știință, mai ales că moșia aceasta au ținut-o și în orândă de la banul Vasile Costachi, în doi sau trei ani, și peste pârâul Țărincuții n-au trecut; și neștiind carte, a pus degetul: Ilie Mihăilă. / **Ioan Vasluianu**, tij (la fel) din satul **Şcheia**, la vârstă de 50 ani, tot asemeni mărturisește ca și Ilie, și pentru prisacă, și pentru stăpânire poienilor, ținând și el moșia aceasta în orândă, 4 ani, de la postelnicul Matei Negel, împreună cu alții; și neștiind carte, a pus degetul:

Ion Vasluianul. / **Neculai Pește**, tij din satul Şchei, la vârstă de 50 ani, fiind tovarăș la orânda ce a ţinut Ion Vasluianu, asemene a mărturisit; și neștiind carte, a pus degetul: Neculai Pește. / **Irimie Solonarul** din satul **Tatomireștii**, la vârstă de 60 ani, a arătat că, fiind trăitor în satul **Borăști**, de când s-a trezit, a auzit, pentru prisaca din dealul Țărincuții că a fost tot prisacă, dar că s-a numit a lui Gherasim n-a auzit, cum și poienile din fundul Țărincuții. mai înainte de venirea nemților, le-a cumpărat de la Bahrim, ce era vătav la **Drăgușăni**, de și-a făcut fân; și neștiind carte, și-a pus degetul: Irimia Solonarul. / **Sandul Frunză**, tij ot **Tatomirești**, la vârstă de 55 ani, a arătat că la prisaca din dealul Țărincuții a fost tatăl său, șapte ani, prisăcar, și el a făcut cherestea de vânzare, în pădurea din fundul Țărincuții, atât în vremea postelnicului Matei Negel, cât și în vremea Fedescului, și tot vătafii din **Drăgușeni** îi dijmuia; și neștiind carte, a pus degetul: Sandul Frunză. / Căpitan **Gavril Armenescul** ot **Ipate**, la vârstă de 70 ani, a arătat că, în vremea oștirii de la Romanţov, întâi cerând niște răgoz, de la un vătav Nani, ce era la **Frenciuci**, ca să cosească în poiana ce este lângă Stavnicul vechi, i-a zis acel Nani că, de la pârâul Țărincuții, în sus, n-are treabă, fiind a **Drăgușenilor**, a arătat și pentru prisaca din dealul Țărincuții că tot prisacă întemeiată a apucat-o; dar că s-a numit a lui Gherasim n-a auzit; și neștiind carte, a pus degetul: Căpitanul Gavril Armenescul. / **Pahomie Cociubanul**, fustaș din satul **Borăștilor**, la vârstă de 60 ani, a arătat că și el a apucat tot prisaca din dealul Țărincuții, iar altă știință nu are; și neștiind carte, a pus degetul: Pahomie Cociubaș fustaș. // **Oamenii ce i-au adus Buzdugăneștii**: / **Ioniță Carp** ot **Căzănești**, la vârstă de 60 ani, arată că prisaca din dealul

Țărincuții a apucat-o tot prisacă întemeiată, dar că s-a numit prisaca lui Gherasim n-a auzit, și că a mai apucat două prisăci, ale banului Vasile Costachi, după prada tătarilor, una unde a șezut Mătăsarul, și alta în marginea pădurii, unde este acum satul, însă n-a stătut multă vreme, iar cea din dealul Țărincuții, până în pârâul Țărincuții, tot de **Drăgușeni** s-a stăpânit; și neștiind carte, a pus degetul: Ioniță Carp. / **Toma Carp** tij ot **Căzănești**, la vârstă de 56 ani, arată, pentru prisaca din dealul Țărincuţii, că a apucat-o tot prisacă întemeiată, fiind și tatăl său prisăcar la acea prisacă, zece ani, și că au mai fost două prisăci, una unde au şezut Matăsarul, și alta în marginea pădurii, unde este satul, dar alți stupi n-a apucat, la aceste două prisăci, decât ai vătavului Enachi Darie, şi i-ar fi spus tatăl său că au fost locuri de prisăci vechi, cum și poienile din fundul Țărincuții știe că tot de **Drăgușani** se stă-pâneau, dar pădurea, în jos, nu era poprită de nimeni; și neștiind carte, a pus degetul: Toma Carp. / **Gheorghe Carp** tij ot **Cazănești**, la vârstă de 66 ani, a arătat asemeni ca și Toma Carp; și neștiind carte, a pus degetul: Gheorghe Carp. / **Ioniță Gherasim** tij ot **Căzănești**, la vârstă peste 50 ani, arată că s-a urmat stăpânirea **Drăgușenilor** până în pârâul Țărincuții, și prisaca cea din deal tot asemenea a apucat; și neștiind carte, a pus degetul: Ioniță Gherasim. / **Constandin Gore** tij ot **Căzănești**, la vrâstă de 58 ani, sunt ani de când a venit în Căzănești, a arătat că poienile din fundul Țărincuții tot de **Drăgușeni** s-au stăpânit, cum și prisaca din deal tot prisacă întemeiată a apucat; și neștiind carte, a pus degetul: Constandin Gore. / **Anton Roșul** ot **Drăgușeni**, la vârstă de 80 ani, a arătat că, în copilăria lui, a șezut la un Mătăsariu, un an, și acolo era prisaca jupânesei

Negeloaei, fiind însuși acel Matasariul prisăcar; pe urmă, răzlețindu-se el de aici pe la alte locuri, și după prada tătarilor venind iarăși de s-a așezat aice, n-a mai văzut acolo prisacă boierească, ci numai a vătavului Enachi, și în urmă, a altora, puțin mai jos de aceea veche, iar prisaca din dealul Țărincuții a apucat-o tot prisacă întemeiată, cum și poienile din fundul Țărincuţii tot de **Drăgușani** se stăpâneau; și neștiind carte, şi-a pus degetul: Anton Roșul. / **Manolache Vichiul** tij ot **Drăgușăni**, la vârstă peste 60 ani, a arătat că a apucat trei prisăci, a jupânesei Negeloaei, una acea din dealul Țărincuții, alta în marginea pădurii, unde este acum sat, și alta unde a șezut Mătăsariul, cum și pentru poienile din fundul Țărincuţii că tot de Drăgușani s-au stăpânit; și neștiind carte, a pus degetul: Manolachi Vichiul / Pe toţi martorii, băgându-i în biserică, şi întâi cu cuvânt duhovnicesc arătându-le înfricoşarea blestemului, pe urmă am citit şi carte de blestem, în auzul tuturor, şi încredinţez: Nicolae protopop Varlam"[2790].

1899: „**Crăciuneşti**, sat în partea de vest a comunei Drăgușeni, plasa Funduri, judeţul Vaslui. Are o întindere de 858 hectare şi o populaţie de 160 suflete"[2791].

[2790] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. X, Iaşi 1915, pp. 109-114

[2791] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 753

CRĂCIUNEŞTI

(pe Ciuluc, Lăpuşna, Moldova).

1692: „Izvod de moșii ce avem de pe moșii (bunicii) noștri, și anume de pe tatăl nostru Istrate Caroian și de pe mama noastră Soltana de Pistrueni, de pe Răut, ce avem de pe strămoșul nostru de Pistrueni, ce a fost vistiernic mare, a opta parte din sat din **Pistrueni**, sat întreg, cu amândouă fețele Răutului, partea Rusoii, a fetei Pistruiului, și a opta parte din **Ciolănești**, cu a patra parte din jumătate de sat din **Coșniță**, de pe Ciorna, și a opta parte din jumătate de sat, din sat, partea din jos, din **Crimenciuc**, ce-i în țărmurile Nistrului, și a opta parte din **Olișcani**, ce este în olatul Ciornii, iară partea din jos, și a opta parte din a patra parte din sat din **Suruceni**, de pe Ișnovăți, din parte din jos, și a opta parte din jumătate din sat **Divice** pe Bâc, și a opta parte; aceste sate îmblă în opt părți și ne sunt ocină, moșii, de pe strămoșul nostru Pistruiul vistiernicul. / Și strămoșul nostru Rusul are a patra parte din **Mihălașa**, partea lui Istrate Caroean cu frații săi, cine va fi din Iurculeasă și din Săvușcesă și din Derenoi, și a patra parte de sat din **Piscani**, și a patra parte din sat din **Sămășcani**, partea din jos și iazul din mijloc, cu sălci multe. Aceste părți și ocine sunt de pe strămoșul nostru, de pe Rusul. / Moșie și ocină ce mai avem de pe strămoșul nostru, de pe Ioan Caroeanu, și satul **Crăciuneștii**, sat întreg, ce sunt pe Ciulucu cel mare. Așijderi, un sat întreg, ce se cheamă **Scârnăvii**, ce

sunt alăture cu **Crăciuneştii din sus**, cu frații săi, cine va fi din popa Ciui, din Tribăș, din Niță, din popa Taos și din Istrate Caroean, ce ne sunt părți și ocini, ne sunt de pe Ioan Caroianu, strămoșul nostru, și din jumătate de sat din **Năpădeni**, a cincea parte, partea lui Istrate Caroian, fără de alți frați, din partea din sus, iară din partea din jos tij (la fel) din Năpădeni, parte lui Cotârlă, ce-i cumpărată din Andrieș și de mătușa noastră Lupa, fata Prăbăș, 300 ughi (ducaţi ungureşti) a dat când prada lui Vasile vodă, de a răscumpărat cumpărăturile, a patra parte a lui Istrate Caroian și din jumătate de sat din **Fântâne** a patra parte a lui Istrate Caroian. Aceste părți și ocini sunt de pe strămoșul nostru Ioan Caroian moșii. / Și ocina ce avem de pe strămoșul nostru Coromă Lașcul, jumătate de sat de **Drujăni**, ce să cheamă **Cobolta** de Drujinca, și se împarte cu Hășdienii în două și din țărmurile Drujălii, ce se împart în două la Roșestii și cu Scutăreștii, și din jumătate de sat din **Titieană** de pe Dele, a şasea parte, parte Andrăchii, fără de alți frați, frații Andrăchii după Geantaonul”[2792].

CRAEŞTI

(lângă Dorneşti, comuna Costişa, Neamţ).

1635, martie 27: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului sulger Gheorghe Arapu, care primeşte urice pentru „un sat anume **Sacalâşăşti** (lângă Slobozia, înglobat

[2792] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 115, pp. 136, 137

în Oneşti, Bacău), de pe pârâul Topoliţa, ce este în ţinutul Neamţ şi îi este lui danie şi miluire de la cei dintâi domni”. / „Şi jumătatea din sus din satul din **Căcăceni** (lângă Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), pe apa Cracovii, danie şi miluire de la Barnovschi voievod”. / „Şi nişte părţi de moşii din satul **Mărişăştii** (Mărăşeşti, lângă Certieni, comuna Bârgăoani, Neamţ), partea din sus, dinspre casa popii Haraga, cumpărătură de la Dediul din târgul **Iaşi**, ce a fost pârcălab de Neamţ, drept 190 taleri de argint, iar lui i-a fost cumpărătură de la fraţii Grigorie, Orăşăl, Pavel şi Hăcimunda”. / Şi altă parte din Mărăşăşti, cumpărătură de la Nestor din Mărăşăşti, drept un cal”. / „Şi îi întărim o parte din satul **Dumeştii**, cumpărătură de la Barnovschi voievod, pe care el a cumpărat-o de la Ioana, fata Cozmii, nepoata Durnii, drept 25 taleri de argint”. „Şi iarăşi, din Dumeşti, un loc de casă şi de arături şi din fânaţ şi cu livezi în sat şi în **Craeşti** (lângă Dorneşti, comuna Costişa, Neamţ), cumpărat de la Maxim şi Larion, feciorii lui Vasile, drept 16 taleri, dar lor le-a fost cumpărătură de la Toader sin Ştefan Cârlig”. / „Şi iarăşi, din Dumeşti partea cumpărată de la Maria, Marta, Romaşco şi Iacov, feciorii lui Ştiful, şi frate-său Ionaşco Buzea, drept 10 zloţi bătuţi”. / „Şi, din Dumeşti, cu patru curături, cu loc de prisacă, cumpărată de la Vlasie, drept 12 galbeni, iar lui i-a fost cumpărătură de la Varvara, fata lui Drăgan, şi altă parte de la Robul Bobotă sin Drăgan”. / „Şi o arătură de la Lupul Vărzariu şi feciorii lui, drept un galbeni bun”. / Şi iarăşi îi întărim nişte moşii din satul **Mănăileşti** (Mănoaia, comuna Costişa, Neamţ), două părţi din partea Drăghinii, cumpărate de la Lupul Vărzariu vornic şi femeia lui Gaftona, drept 10 galbeni buni”. / „Şi o arătură din Mănăileşti,

cumpărată de la Lupul Vărzariu vornic, drept un galben". / Şi două arături dintr-acelaşi sat şi-a cumpărat de la Gligori şi Florica, fiii Lupului vornic, drept 2 lei bătuţi". / Şi altă parte dintr-acelaşi sat şi-a cumpărat de la Nastasia, Antimia şi Ioana, fetele Irinii, nepoatele Nechitii, drept 12 galbeni buni". / „Şi altă parte din Mănăileşti şi-a cumpărat-o de la Lupul sin Ilie şi ai lui, drept 25 taleri bani buni". / „Şi altă parte din acel sat, jumătate din partea lui Parel visternicelul, cumpărată de la Iacob diaconul din popa Savii, drept 50 taleri de argint" . / Şi tij (la fel) întărim lui jumătate din satul **Petreştii** (comuna Blăgeşti, Bacău), cumpărătură de la Toader Moţoc şi de la fratele său Nechita, feciorii lui Moţoc vornic, drept 12 galbeni, ce au preţăluit drept 40 taleri de argint". / „Şi mai întărim a treia parte din satul **Costeni** (înglobat în Costişa, comuna Costişa, Neamţ), cumpărătura lui Dumitraşco Ştefan logofăt de la Gligorce, Martam Larion şi Maxim, feciorii lui Vasile, nepoţii Nastasiei, şi de la vărul lor Constandin şi soru-sa Dochiţa, fiii lui Ion, drept 200 taleri. Şi după aceea a schimbat Gheorghe Arapul şi a dat lui, schimb pentru schimb, altă parte de moşie a lui din satul **Bucileştii** (Buciuleşti, comuna Podoleni, Neamţ),, care i-a fost cumpărătură de la Condre şi fraţii lui, fiii lui Borce visternicel". / „Şi mai întărim lui nişte părţi din **Mogoşăştii** (înglobat în Costişa, comuna Costişa, Neamţ), ce a fost cumpărătură jupânesei lui Vista, o parte de moşie de la Zaharie şi de la fraţii săi Irimie, Simion, Condre şi Tudora, toţi nepoţi Danciului, din jumătate e sat a patra parte, ce se numeşte partea Mânzăştilor (parte din Mogoşăşti), şi o moară pe gârla Bistriţei, ce a fost cumpărătura lui Toader, fiul lui Beldeman logofăt, şi după aceea au vândut jupânului Vista". / „Şi altă parte de

moşie ce a cumpărat jupânul Vista din satul **Mogoşeşti**, de la Creţul, Gavril, Ştefan şi Bejan, fiii Măriuţei". / „Şi iarăşi nişte părţi de moşii din satul **Mărăşăştii** şi din satul **Sârbii** (lângă Costişa, comuna Costişa, Neamţ), două locuri de casă, un loc de casă din Mogoşăşti, iar alt loc în Sârbi, cu loc de prisacă la Mărăşăşti şi cu livadă şi arături arate, o săpătură lângă Leciul, o săpătură în sus, o săpătură dinspre Făurei, două botăi în Funduri, la Mărăşăşti, un botăi în fânaţ, un botăi în rândul Ţulţoae, ce au dat lui acele părţi de sus scrise Grigorie sin Toader Buga, Ioana şi muma ei Ioana, a ei dreaptă cumpărătură de la Toader Buga, Vasile Ţiganul sin Ion Ţiganul: un loc de casă din Mărăşăşti şi un botăi în fânaţ, un botăi în rândul Ţulţoae, o arătură pentru casa lui Galer, o arătură la Glod şi altă parte pe drumul Făurei, fiindcă a dat numitul de sus Gheorghe sulgerul un cal bun şi l-au plătit pe Grigorie de la pârcălabii de Neamţ". / „Şi iarăşi, o prisacă din Mogoşăştii, cumpărată de la călugării de la mănăstirea Pangrani, drept 40 taleri, iar lor le-a fost cumpărătură de la Maxim Creţul din Mogoşăşti". / „Şi iarăşi întărim lui două fălci de vie la **Cotnari**, din Dealul Mândru, cu pivniţă de piatră, cumpărătură Simion birariu sin Bietii birariu, drept 500 zloţi bătuţi". / „Şi alte două fălci de vie de la Cotnari, din Dealul Pescop, ce şi-a cumpărat de la Ilie, fratele lui Hasan Cilibi, ce vinde coberţii fără preţ în Ţarigrad, drept 200 zloţi bătuţi, care vii au fost ale lui Simion sin Betii arman, şi a fost dator cu 1.000 lei bătuţi lui Hasan Cilibi, şi pentru acea datorie i-a vândut acele vii"[2793].

[2793] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 77, pp. 96-98

CRĂEŞTI

(pe Bârlăzel, sat ce s-a numit Drăguşani,
ţinutul Vaslui, mai jos de Poieni, Iaşi).

1584, mai 30 : Întărit de Petru (Şchiopul) voievod Lucăi, care cumpărase de la „Ghiga, feciorul Nastei, nepot Maruşcăi, dintr-alt uric de întăritură ce a avut moaşa (bunica) lor Anuşca de la Petru vodă cel bătrân… a patra parte din jumătate de sat **Crăeşti** (pe Bârlăzel, sat ce s-a numit **Drăguşani**, mai jos de Poieni[2794], Iaşi), partea de jos”[2795].

CRĂEŞTI

(comuna Frumuşica, Botoşani).

1636, aprilie 6: Întărit de Vasile Lupu voievod Balan Haţimirschi postelnic, care primeşte ispisoc de întărire „pe seliştea **Rădenilor** (comuna Frumuşica, Botoşani), de sub **Crăeşti** (comuna Frumuşica, Botoşani), din

---

[2794] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 73

[2795] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XIX, Iaşi 1927, p. 181

ţinutul Hârlăului, pe care a luat-o, în schimb, de la părinţii sfintei monastiri Bârnova”[2796].

CRĂEŞTI

(comuna Bozieni, Neamţ).

1636, octombrie 29: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui sulger Toma, care cumpără, de la Ionaşco Capotă din **Petreşti** (comuna Bâra, Neamţ), Bosie, feciorul Maricăi, Gligorie şi fratele lui Bosie din **Crăeşti** (comuna Bozieni, Neamţ), Ionaşco, brat Bosie, şi Florea, feciorul lui Capotă din Petreşti, toţi nepoţi şi feciori lui Capotă, „o parte de ocină din sat din **Porceşti** (azi Moldoveni, comuna Moldoveni, Neamţ), loc cu case, din vatra satului şi din toate”, pe care o vânduseră răposatului hatman Iuraşco, dar care „a apucat de-a dat numai 18 galbeni şi un poloboc de miere”, apoi „Toma sulgerul cel mare a dat banii toţi deplin, 86 de taleri şi jumătate”[2797].

1638, februarie 4: Ionaşco Capotă din **Petreşti** (comuna Bâra, Neamţ), Bosie şi Gligorie, feciorii Maricăi, din **Crăieşti** (Crăeşti, comuna Bozieni, Neamţ), Ionaşco, fratele lui Bosie, şi cu Florea, feciorul lui Capotă de **Petreşti**, toţi nepoţii şi feciorii lui Capotă, au „vândut a lor dreaptă ocină şi moşie din sat din **Porceşti** (azi Moldoveni, comuna Moldoveni, Neamţ), loc de patru

---

[2796] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 393, p. 451

[2797] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 547, p. 596

case din vatra satului, şi din ţarină, din fânaţ, din câmp, din pădure şi din apă, lui Iuraşcu Başotă, ce a fost hatman, drept 200 taleri…, dar, dintr-aceşti bani, a dat Iuraşcu hatmanul numai 18 galbeni şi un poloboc de miere, iar de cei bani, câţi i-au rămas de dat, a făcut Iuraşcu hatmanul un zapis şi l-a dat la aceşti vânzători ce mai sus scriem. / După aceea s-a întâmplat de s-a sfârşit Iuraşcu hatmanul, iar nepoţii şi feciorii lui Capotă au mers cu acel zapis al lui Iuraşcu hatmanul la Toma, stolnicul cel mare, care, câţi au fost scrişi bani într-acel zapis, toţi i-a plătit în mâna nepoţilor şi feciorilor lui Capotă"[2798].

1899: „**Crăeşti**, sat în jud. Roman, plasa Fundul, comuna Bozieni, la unirea pârâului Chiseliţa cu pârâul Zimbrul, spre nord-est de satul Bozieni. Are 85 familii sau 319 suflete, care locuiesc în 89 case. Știu carte 19 persoanc. Sunt 113 contribuabili. Are o biserică de lemn. Eiste legat cu orașul Roman prin șosea. Forma, mai înainte, o comună, comuna Crăești, cu satele: A Treia Parte şi Bălușeștii Mici. De vechimea acestui sat amintește un document de la 1631, august 5, prin care se spune cum că Gheorghe Bârcă, cu soţia sa Ștefana din Crăeşti, hărăzeşte episcopului Ioan de Roman răzășia lor din Săcăleni, cu condiţia ca episcopul să facă acolo mănăstire, adică biserică de piatră, pentru pomenirea lor şi a părinţilor lor"[2799].

[2798] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 240, p. 223

[2799] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 755

CRĂEŞTI

(sau Crăieşti pe Dobrotvor**,** iniţial Pojarita,
comuna Stănişeşti, Bacău).

1426, mai 22: Întărit de Alexandru cel Bun lui Ştefan cliucinic şi soţiei sale Olenca, care primesc uric pentru „două sate şi o pustie; un sat pe Berheci, mai sus de Leucuşeşti, anume Dragosineşti, celălalt sat la obârşia Dobrotvorului, de asemenea cu numele Dragsineşti, a treia, pustia Pojarita cu toate poienile… Iar hotarul acestui sat care este pe Berheci să fie cu toate hotarele vechi, pe unde au folosit din veac. Iar hotarul Dragsineştilor, care este pe Dobrotvor, şi al Pojaritei să fie începând din vale, de la hotarul lui Laslău, Dobrotvorul şi Pojarita până la obârşie. Şi ce va putea întemeia în aceste hotare şi aceea să-i fie lui uric şi cu toate drepturile mai sus-scrise”[2800].

1632, mai 5: Zapisul lui Andronic şi Mihai, vornicii târgului **Bârlad** al şoltuzului Negoi şi al cel 12 pârgari, în care mărturisesc „precum au venit înaintea lor Oprina, fata, Stancăi… şi a vândut a ei dreaptă moşie din **Crăeşti**, din **Hălmăţeni** şi din **Glodeni** lui Dumitraşcu vornicul Gheuca drept 15 lei. / Aşijderea, şi Vasilie sin Bizighie şi-a vândut partea lui de ocină din **Chirna** tot vornicului Dumitraşcu Gheoca, drept 12 zloţi. / Aşij-

[2800] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 63, pp. 91-93

derea, Ştefania şi Agahia, fetele lui Simion Bâzighie, partea lor din **Chirna**, drept 24 de zloţi. / Aşijderea şi Gheorghie cu femeia sa şi-au vândut partea lor de ocină din sat din **Băcani**, iarăşi vornicului Dumitraşcu Gheuca, drept 10 zloţi”[2801].

1634, septembrie 14: Zapisul lui Trohin, nepotul lui Moisei, în care mărturiseşte cum a „vândut ocina mea în satul **Beneşti** (comuna Stănişeşti, Bacău)… lui Tudor din **Crăeşti** (comuna Stănişeşti, Bacău), pentru 209 lei, înaintea multor oameni buni din Crăeşti, anume Pătasie, Arhip, Ştefan, Istodie, Ionaşco, Irimia, alt Ionaşco, fiul lui Crăciun şi Vasile din Beneşti”[2802].

1899: „**Crăeşti**, comună rurală în judeţul Tecuci, plasa Stănişești, la o distanță de 66 km de capitala judeţului şi de 16 km de a plăşii. E compusă din 4 cătune: Belciuneasa, Benești, Crăești si Valea Babei. Situată pe pârâul Pojorâta și pe lângă pârâul Dobrotforul, Are o populație de 448 familii sau 1.535 suflete, locuind în 426 case. Sunt 431 contribuabili. În comună se află două biserici, una în Crăeşti și a doua în Benești, deservite de 2 preoți şi 3 cântăreți, Are 2 şcoli: una în Crăeşti, care datează de la anul 1864 şi este frecventată de 42 copii (41 băieţi şi 1 fată), din numărul de 118 copii (78 băieţi şi 40 fete) în vârstă de şcoală; a doua în Benești, înfiinţată la 1892, frecventată de 51 copii (49 băieţi şi 2 fete), din numărul de 63 (47 băieţi și 18 fete) în vârstă de școală. Știu carte 36 bărbaţi şi 9 femei. Locuitorii, parte răzeși vechi, stăpânesc 1.120 hectare; parte, foști clăcași împro-

---

[2801] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 61, pp. 65, 66

[2802] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 259, pp. 289, 290

prietăriți în 1864, stăpânesc 64 hectare; iar proprietarul din Benești, Gheorghiade, are 227 hectare. Locuitorii posedă: 25 pluguri de fier și 19 de lemn; 1 mașină de treierat; o moară de aburi şi 4 de vânt. Vite sunt: 306 boi, 256 vaci, 124 cai, 104 iepe şi 240 porci. / **Crăeşti**, sat, face parte din comuna cu același nume. Este situat pe ambele maluri ale pârâului Pojorâta, pe o lungime de 7 km. Aici se află reședința comunei. Are o populaţie de 283 familii sau 914 suflete. Ştiu carte 24 persoane. Școala datează în comună de la 1864 și e frecventată de 42 copii (41 băieți și 1 fată), din numărul de 118 copii (78 băieţi și 40 fete) în vârstă de școală. Are o biserică, cu hramul Sf. Voevozi, care a început a se zidi la 1856 şi s-a târnosit la anul 1863, după cum se vede scris pe un lemn ce se află deasupra clopotelor. S-a reparat la 1873. În locul acesteia a fost alta, din anul 1807, după cum se vede din lemnul ce s-a pus la intrarea bisericii actuale. Pe clopot se află pomenit anul 1807. Biserica este situată pe deal, în partea de vest a satului. Satul este vechii. locuitorii sunt răzeși”[2803].

CRĂEŞTI

(sat pe Rebricioara, lângă Tufeştii de Jos, Vaslui).

1435, noiembrie 25: Întărit de Ştefan voievod lui „popa Micu”, care primeşte uric pentru „două sate: unde este casa lui, pe Rebricea Mică şi, mai jos, unde este jude

[2803] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 754, 755

Stoian şi Giurgiu Blidariu (lângă Draxeni, com. Rebricea, Vaslui), pe care le-a cumpărat… Iar hotarul acestor două sate să fie după hotarele vechi, pe unde au folosit din veacul veacului”[2804].

1443, august 24: Întărit, drept „satul popii Micu” pe Rebricioara, de Ştefan voievod, fraţilor Moica şi Tadot, care primesc uric pentru „satele, pe Rebricea, anume Pojereşti şi Petrileşti, unde este casa lui Piatră, şi, pe Rebricioara, satul popii Micu, şi, mai jos, unde au fost juzi Stoian şi Giurgiu Blidaru, şi, mai jos, unde a fost Stoian Folea, şi, mai jos, seliştea lui Marco şi seliştea lui Nicoară, şi la Tecuci, unde a fost Andrei vătăman, şi, pe Botna, locuri din pustie… Iar hotarul tuturor acestor sate şi selişti să fie după hotarele vechi, pe unde au folosit din veac. Iar hotarul pustiilor să fie cât vor putea să folosească satele îndestul”[2805]. / Întărit de Ştefan voievod fraţilor Moisa şi Toader, care primesc uric pentru „ale lor sate din drese de visluşenie ce le au de la noi, satele pe Rebricea ce se numesc **Petrileşti** (sau Petreşti, inclus în Sasova, comuna Rebricea[2806], Vaslui), unde este casa lui Petrea, şi, pe Rebricioara, **satul popii Micului** (Crăeşti[2807], Vaslui), şi altul mai jos, **unde a fost Stoian Folea** (lângă Draxeni[2808], Vaslui), şi **unde a fost Andreiu** (sat

---

[2804] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 144, pp. 199, 200
[2805] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 239, pp. 340, 341
[2806] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 190
[2807] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 160
[2808] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 241

la Tecuci, întărit lui Moisa vornic de gloată[2809], Galaţi)… Iar hotarele tuturor acestor sate şi selişti să le fie lor, dinspre toate laturile, pe vechile hotare, pe unde din veci au îmblat, cât să trăiască satele îndeajuns”[2810].

1491, martie 9: Întărit de Ştefan voievod preotesei popii Petri, care cumpărase, cu 100 zloţi tătăreşti, de la Iliana, fata lui Moisăi, nepoata popii Micului, „a sa dreaptă ocină şi moşie, satul anume Crăeştii pe Rebricea”[2811]. Hotarul, din veci.

1603: Constantin sin (fiu) Mariei ot **Crăeşti**, şi femeia lui Măria vând lui Parfenie, „drept un bou însemnat… a lor dreaptă ocină şi moşie din satul **Mirceşti**, toată partea mâne-sa Maria, fata popii Mihăilă ot Crăieşti”[2812].

1625, martie 15: Zapisul de mărturie al lui Miron de **Grăcina,** întocmit în casa lui Iuraşco de **Hodorăni,** prin care vinde ocina lui „de la sal de la **Armăşăni**, şi am vândut până la Rediul lui Ţigan şi Rândoaia, vale în sus”, pentru 180 lei bătuţi, martori fiind Ţigan din **Ţâbăneşti**, Diaconul de **Crăieşti**, Iuraşco de Hodorăni, Rango de **Marmoceni**, Neniul de **Soholeţ,** Done de **Mormorăni**”[2813].

1642, iulie 7: Măricuţa, fata lui Ţuţurman, nepoata

[2809] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 17
[2810] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 195-198
[2811] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 92, p. 185
[2812] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, p. 122
[2813] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 292, p. 362

Bălţatului, strănepoata lui Călin, fratele lui Neagoe Orbăscul, femeia Focei uricarul vinde seminţiei sale Dumbravă, fratele lui Mihul, pentru doi boi, drept 14 ughi, „moşia din bătrânul Călin, fratele lui Neagoe Orbăscul, a treia parte de loc, partea mea din **Răspopi** cu loc de casă, de livadă, de grădină şi de la câmp, şi aşijderi din **Ileşti**, iar pe atâta parte… dinaintea iuzbaşei Savin de **Crăeşti**, Mihăilă de **Uncani**, Constantin sin Baico şi Spicul de **Găgeşti** şi alţi oameni buni"[2814].

1687, iunie 28: Sacul din Crăeşti şi femeia lui Maria, fata lui Bodoae vând lui Todiţă, ginerele lui Simion de Crăeşti şi lui Lupa, fratele lui Todiţă, pentru 6 lei bani buni, „moşia din satul **Şurineşti**, din bătrânul Crăeştilor, din partea lui Verdeş… dinaintea lui Gavril sin (fiu) diaconului, Toader, Mărdarie, Istratie sin popa Toader, Ostahii nepotul lui Brumă şi Toader Danea din **Crăeşti**"[2815].

1774, iulie 5: Satul **Crăeştii**, ţinutul Vasluiului, ocolul Fundului, după recensământul lui Rumeanţev[2816], avea următorii: **Birnici:** Dobre, muntean / Sandul Linsul / Dumitru brat (frate) lui / Pricopi, pas / Vasile Brandabur / Costandin, crâșmar / Costandin Grumeza. // **Mazili:** Costandin Cucoran / Gavril Chiriac / Ștefan Crăescul / Grigoraș Cucoran / Toma Cucoran / Pavăl Grumeza. // **Ruptași:** Grigori Brumă / Ion Grumeza / Afteni Grumeza. // **Luncani:** Pintelei Oatul / Toader, ciobotar /

2814 Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An IV, Fasc. IV, 1924, pp. 180, 181

2815 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VIII, Iaşi 1913, pp. 131, 132

2816 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 234, 235

Nechita Oatul. // **Copii în casă:** Ion Săroiul. // **Călărași:** Nechita, călăraș. // **Preoți:** Popa Gheorghi.

1823, iulie 7: Ilinca Corbu din **Crăeşti** obţine de la isprăvnicia Vasluiului scutire „pentru 5 liuzi scutelnici, fără amestec de bir, după jaloba ce a dat”[2817].

CRĂEŞTI

(sat contopit cu Borniş, comuna Dragomireşti, Neamţ).

1444, septembrie 1: Întărit de Ştefan voievod lui Mic Crai, care primeşte uric pentru satele „ocina lui dreaptă, anume: Budeşti, pe Pârâul Negru, şi, la obârşia Pârâului Alb, Maleşti şi Glodeni, şi Craeştii pe Pârâul Negru. Şi, de asemenea… Obârşia, pe Pârâul Alb, şi, la obârşia Pârâului Negru, Bahna, şi, pe Pârâul Alb, jumătate din sat Hlăpeşti, partea de la Măleşti… Iar hotarul acestor sate să fie după hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[2818].

1634, iulie 8: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Nicolae din **Bărgăoani** şi cneaghinei lui Iustina, care primesc uric pentru „dreapta lor ocină şi cumpărătură de la cneaghina Mariica a lui Gligorie vornic, jumătate din satul **Crăeşti**, partea de sus, care este în ţinutul Neamţ, pe Pârâul Negru, pentru 120 zloţi bătuţi, care îi fusese ei

---

[2817] Codrescu, Theodor, *Uricarul,* vol. XIX, Iassi 1891, p. 231
[2818] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. I, Bucureşti 1975, doc. 250, pp. 353-355

dreaptă ocină şi cumpărătură de la Constantin, fratele lui Azălbaşea ce a fost cămăraş de ocnă”[2819].

1899; „**Crăeşti**, sat în judeţul Neamţ, comuna Talpa, plasa de Sus-Mijlocul. E aşezat sub coastele dinspre est ale dealului Uscaţi, între satul Breaza, de care se desparte prin iazul şi pârâiașul cu același nume, la nord-est; satul Bârgăoani, de care se desparte prin pârâul Bahniţa, spre sud-est; satul Borniş, spre vest, de care se desparte prin limita comunei, creștetul dealurilor Borniș şi Uscaţi. Terenurile sale se apleacă spre sud-est, legându-se cu Valea Bârgăoanelor. Vatra satului are o întindere de 90 hectare 50 ari, împreună cu locurile vecinașe ce-i aparțin. Are o populaţie de 17 familii sau 140 suflete. Sunt 20 contribuabili. Numărul vitelor se urcă la 40 capete, şi anume: 10 vaci, 5 cai, 6 junci, 10 oi și capre. Comunicaţia cu satele vecine se face prin șoseaua ce dă, din drumul satului Bârgăoani, spre Talpa, și duce, prin satul Borniş, la satul Dragomirești, precum și prin alte drumuri naturale”[2820].

[2819] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 182, pp. 203, 204

[2820] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 755

CRĂEŞTI

(în Covurlui, Galaţi).

1774, iunie 5: Satul **Crăeştii**, ţinutul Covurluiului, ocolul Mijlociu, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2821]**. Birnici:** Andrei Cârcotă / Acsinte / Vasile Toma / Sava zet (ginere) lui Iftimie / Ştefan, cârciumar / Gavriliţă / Ion Chirică / Ilie a Lupei / Costandin sin (fiu) lui Gheorghe / Ion Nichifor / Pascul fiul lui Ifteni, ce se numeşte volintir şi n-are carte. // **Rufeturi:** Popa Apostol / Popa Neculai / Gheorghe Crăescul, mazil / Ioniţă Crăescul, mazil / Vasile fiul lui, mazil / Lupaşco Crăescul, mazil / Gheorghe Sandul, ruptaş / Dumitru Dimofti, ruptaş / Ioniţă Doni, mazil / Vasile fiul lui Costandin Crăescul, ruptaş / Vasile Macarie, ruptaş.

1899: „**Crăeşti**, comună rurală în judeţul Covurlui, plasa Zimbrul, la vreo 10 km, în partea vestică, de Bujorul şi la 65 km de la Galaţi. Se mărginește, la nord şi nord-est, cu teritoriul comunei Jorăști, la sud și sud est cu Vârlezi, la vest cu Smulţi şi la nord şi nord-est cu Drăguşeni. Situată pe Dealul Crăeștilor, această comună e formată din un singur sat vechi răzășesc. Are o populație de 318 familii sau 1.073 suflete, din care 555 bărbaţi, 518 femei; 508 necăsătoriți, 478 căsătoriţi, 81 văduvi şi 6 divorţaţi. Știu carte 241 persoane; nu știu 832. Străini

[2821] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 102, 103

sunt 4 familii izraelite, cu 18 suflete. Sunt 271 case. Suprafaţa teritoriului comunei Crăești e de 2.736 hectare, din care 2.162 arabile, 50 pădure, 30 tufăriș, 280 imaș, 15 fâneață, 114 vii și 85 vatra satului, cu grădini, râpi și pământ netrebnic. Fiind teritoriu răzășesc, nu se află în localitate proprietari mari; statul însă posedă trupul de moșie Uncani. Numărul total al vitelor e de 1.866 capete, şi anume: 3 tauri, 305 boi, 198 vaci, 47 junci, 29 junci, 15 gonitori, 14 gonitoare, 45 mânzaţi, 38 mânzate, 149 viței; 2 armăsari, 64 iepe, 92 cai, 18 berbeci, 942 oi și 5 capre. Se seamănă aici, cu deosebire, grâu, secară, păpuşoi şi orz. Producția agricolă în total se socotește la 24.239 hectolitri. Producţia vinicolă e de 18.000 decalitri pe an. În Crăeşti sunt: 130 pluguri de sistem vechi; 5 cârciumi; o prăvălie de alte mărfuri; 7 meseriași; 4 mori de vânt. Stupi de albine sunt vreo 40. Sunt 221 contribuabili. Biserici sunt 2: una cu hramul Sf. Voevozi, zidită în 1836, și a doua, cu hramul Sf. Nicolae, rezidită în 1838; ambele fără pământ. Crăeşti, formând o parohie, are 1 preot paroh şi 2 cântăreţi. Este o şcoală mixtă, înființată în 1868 și frecventată de 59 elevi înscriși, din care urmează regulat 41, Pe teritoriul acestei comune, trece calea judeţeană Galaţi-Bârlad, pe o întindere de 4 km. / Legenda populară spune că numirea de Crăești ar veni de la un crai, așezat aici în timpurile vechi și care ar fi avut un fiu, cu numele Bărbante, căsătorit cu Siţa, una din fiicele bănesei din Băneasa. Altă versiune însă atribuie întemeierea satului Crăești la trei bătrâni: Prosie, Sora şi Bogdan, ce aveau porțiuni însemnate de pământ, ale căror hotare se cunosc și azi”[2822].

[2822] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 751

CRĂHĂNEŞTI

(lângă Cârja, Vaslui).

1623, martie 28: „Iată a venit Toma Barta şi Crăciun, fratele lui, şi Dumitru de asemenea, şi Toader Crastafan şi Pitra, femeia Andricăi, şi Vaselie Flancea şi Pavăl, fratele lui, nesiliţi de nimeni, nici asupriţi, şi au vândut o ocină şi dedină din satul Crăhăneşti, care ocină fusese luată de la Benea, pentru că plătiseră ei o moarte de om, pe care om îl omorâse Benea. / Aceasta a cumpărat-o Ionaşco Vrabie şi a dat pentru ea 27 taleri de argint, din apa Prutului până în apa Elanului, cu loc de moară şi cu baltă şi cu iezere şi cu tot venitul”[2823].

1623, martie 28: „Iată a venit Dumitru, fiul Toporoaiei, şi sora lui Sora, şi cu Toader din Crăhăneşti, nesiliţi de nimeni, nici asupriţi şi au vândut ocina şi dedina lor dreaptă din Crăhăneşti, din apa Prutului şi peste Elan şi cu bălţi şi cu iezere, şi le-a fost hotarul pe unde trăiesc alţi oameni. Aceasta a cumpărat Ionaşcu Vrabie şi a dat pentru această ocină şi dedină o sută de taleri bătuţi, în mâinile lui Dumitru şi ale surorii lui Sora, şi în mâinile lui Toader, ca să-i fie ocină şi dedină lui, şi copiilor lui, şi nepoţilor, şi strănepoţilor lor, cu tot venitul. Şi altul să nu se amestece. / Şi atunci oameni... întâi Rusul din Pileni (Pieleni, lângă Cârja, Vaslui) şi

---

[2823] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 40, pp. 54, 55

Toduran de asemeni, şi Toma Barta din Crăhăneşti, şi Penteliiu de asemeni, şi Băloş de asemeni, şi Corcodil din Goreşti”[2824].

1623, martie 28: „Această mărturie am făcut-o eu însumi, Dumitru, fiul Toporoaiei din Crăhăneşti, ca să se ştie că am luat fiu de suflet pe Ionaşco Vrabie, dinaintea poporului şi dinaintea a oameni buni şi preoţi, întâi popa Ihnat şi Rusul din Pileni, şi Toduran de asemenea, şi Toma Barta din Crăhăneşti, şi Crăciun de asemenea, şi Corcodel din Goreşti, şi Hârcul de asemenea şi alţi mulţi din sus şi din jos. Şi i-am dat toată partea mea din satul Crăhăneşti, ce se va alege, cu iezere şi cu vad de moară în apa Elanului. Şi nimeni dintre oamenii mei şi dintre fraţii mei să nu aibă nici o treabă cu partea mea şi cu via mea, ci să aibă a stăpâni el şi copiii lui, iar alţi oameni să nu aibă nici o treabă cu acel loc”[2825].

1623, martie 28: Întărit de Ştefan Tomşa voievod lui Ionaşcu Vrabie, care „a adus un zapis de mărturie de la Rusul din Pieleni, şi de la Tudoran de acolo, şi de la Toma Barta din Crăhăneşti, şi de la Pănteleiu de acolo, şi de la Băloş de acolo, şi de la Corcodel din Gureşti, şi de la mulţi oameni buni, scriind în acel zapis că el şi-a cumpărat, dinaintea lor, o parte de ocină din satul Crăhăneşti, de la Dumitru, fiul Toporoaiei, de la sora lui, Sora, şi de la Toader, toată partea lor cât se va alege, de la apa Prutului şi peste Elan şi cu bălţi şi cu iezere, pentru o sută de taleri bătuţi. / Şi, de asemenea, el şi-a cumpărat, dinaintea lor, o parte de ocină din acel sat Crăhăneşti, de

[2824] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 41, pp. 55, 56

[2825] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 42, pp. 56, 57

la Toma Barta şi fraţii lui, şi de la Dumitru, şi de la Toader Crăstafan, şi de la Pietra, femeia Andreicăi, şi de la Vasilie Francea, şi de la fratele lui, Pavăl, a patra parte de ocină au luat ei... Aceasta a cumpărat-o el pentru douăzeci şi şapte de taleri”[2826].

1628, februarie 20: Martor jurător, la zapisul lui Mitrofan, episcopul de Huşi, în care mărturiseşte că au venit înaintea lui „Gabăr, ce a fost căpitan, şi cu răzeşii lui de pe sat de pe **Negrileşti** şi de pe balta ce se cheamă **Gemenele**, şi de pe sat **Briţcani**, anume Bertea feciorul Crăciunei, Armaga feciorul lui Gavrilă Bâtcă, Cornea feciorul Aremiei, Iachim feciorul lui Nistor, Ursa nepoata Cozmiţei, Samfira fata lui Roşculeţ, Păntelei nepotul Stanei, Cihan de Briţcani, Costantin feciorul Morcoteiului, Pântea feciorul Bontei de Negrileşti, cu cinstită cartea măriei sale lui vodă şi cu sluga măriei sale, cu Vlasie diacul, să jure pe sfânta evanghelie cu 24 de jurători cum n-au vândut Nistor Cornescul, cu Nicula Galbănul şi cu femeia sa, şi cu răzeşii lor în sat în Negrileşti nimică, nici baltă în Gemenele, nici într-apă, nici în uscat. Şi să jure că n-a vândut Cozmiţa strigătorul cu Alexa Bota şi cu răzeşii săi nimic în sat în Briţcani vornicului Ureche, ce le este împresurătură pentru c-au pârât Grigoraşcu Ureche că este cumpărătură de tată-său, de Ureche vornicul”[2827]. Lista jurătorilor: Petriul pârcălab de **Burboceni** (Buboceni, lângă Barboşi, Vaslui), Ghiorghie călăraş de **Şişcani** (ţinutul Lăuşna, Moldova), Căsul fost pârcălab ot **Măliceni** (Moldova), Horjă pitărel ot

[2826] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 43, pp. 57, 58

[2827] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 312, p. 424, 425

Oţeleni (ţinutul Fălciu, Vaslui), Gavril Mamotă ot **Cucoara** (ţinutul Chigheci, Moldova), Petrea Căcăradză ot **Căcărădzeni** (Căcărăzeni, lângă Goteşti, ţinutul Cahul, Moldova), Frango Malcoci ot **Malcoceni** (Moldova), Mihăilă Ţărăşoară ot **Cărhăneşti** (satul Cârja, Vaslui), Petriman aprod şi Constantin Ţicău păhărnicel ot **Sărăţeni** (ţinutul Tutova, Vaslui), Paşco hotnog la călăraşi, Vârno călăraş ot **Vlădeşti** (lângă Goteşti, ţinutul Chigheci, Moldova), Vicol chihaia ot **Hlipiceni** (lângă Guşiţel, Vaslui), Ionaşco Ciubăraia şi Ihnat Căltac ot **Lăţeşti** (în Fălciu, Vaslui), Bălan Buţa ot **Blăgeşti** (în Fălciu, Vaslui), Buculei, Marvici Lean ot **Oţeleni**, Nica călăraş ot **Fălciu**, Marco Cucul or **Deleni** (în Fălciu, Vaslui), Giovlen ot **Suhuleţi** (Stuhuleţi, în Fălciu, Vaslui), Agapie ot **Păcurăreşti** (lângă Goteşti, ţinutul Chigheci, Moldova) şi Camber ot **Golăeşti** (satul Crăciuneşti, Vaslui).

CRĂICENI

(Crainici pe Polocin, Crainiceşti,
Crănceni sau Crăiceni, comuna Homocea, Vrancea).

1497, martie 20: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Ilea comis şi Anca, şi nepoatei lor de frate Măria, care primesc, de la vara lor Drăgălina, fiica Nastei, şi de la nepoata ei de soră Tudora, fiica Vasilisei, nepoata lui Nan clucer, „jumătate din sat pe Polocin, anume jumătate din Crainiceşti, partea de jos şi jumătate de moară”, iar Drăgălina, fiica Nastei, nepoata lui Nan clucer, le-a dăruit

„jumătate de selişte, de asemenea pe Polocin, anume jumătate din Găleşti, unde a fost Mic Gălescu, partea de sus"[2828]. Hotarul, din veac.

1602, februarie 24 : Ispisoc de întăritură de la Ieremia Movilă voievod, după împărţirea moşiilor lui Bucium vornic, între văduva lui Antemia şi feciorul lor lor Grigore Bucium… / Şi s-au venit în partea lui Bucium vornicul „jumătate de sat **Crainici** pe Polocin, satul **Faurii**, cu vad de moară, satul ce se cheamă **Lunca Mare**, cu vad de moară, jumătate de sat **Oteştii**, cu vad de moară în Răcătău, jumătate de sat **Buciuleşti**, cu vad de moară în Bistriţa, jumătate de sat **Găureni** pe Prut, a treia parte de sat **Echimăuţi**, în ţinutul Orheiului, a treia parte de sat **Săharna**, satul **Boşotenii** pe Bistriţa, cu vad de moară, a patra parte de sat **Poienile**, la Vaslui, 2 fălci de vii în dealul **Horodiştii**, lângă **Cotnari**, şi o falce de vie la **Zlodiica**… / Şi jupânesei Antemia i s-a venit satul **Năneştii** şi cu hotarul **Ungurenii**, jumătate de sat **Horgeştii** pe Răcătău şi cu vad de moară, a patra parte din sat **Găleşti**, pe pârâul Răcătăul, a patra parte din **Bizigheşti**, cu moară, a patra parte a satului **Poenile**, la Tecuci, jumătate de sat **Voineşti**, a patra parte de sat **Corneştii** de la Cârligătură, a patra parte de sat **Porosălnici**, trei fălci de vie la **Cotnari**, 2 fălci la dealul **Horodiştii**, 1 fălci la **Zlodiica**… / Deci s-au aşezat de bunăvoie"[2829].

1644, octombrie 15: Rohat, femeia lui Greaca și feciorii lor vând Diei și fratelui ei Șerbul, drept 30 de

---

[2828] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 226, pp. 401-403

[2829] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 17, pp. 28, 29

zoloți bătuți, „a noastră dreaptă moșie, ce-am avut de la părinții mei, dintre Siret, din seliștea **Crăncenilor** (Crăiceni, inclus în Homocea, Vrancea), dintr-apa Siretului până la iezer și cu vad de moară... și din satul **Tomcești** (comuna Tudor Vladimirescu, Galați), ce-am avut moșie de la părinții mei, din apa Siretului și cu vad de moară... / Așijderi, am mai vândut a mea dreaptă cumpărătură ce-an avut în satul Tomcești și din lunca Siretului și din Crănceni... / Și când am vândut au fost toți frații și surorile noastre, anume frații Ionașco, Zaharia și Mitrofana. Și la tocmeală au fost răzeșii Cehan, Pavăl, Ursul, Condrea, Bejan, Talabă, Simion, Ion Popăscul, Andonie, Păcurar și Ion sin (fiu) Arion. Și eu popa Chervasie am scris zapisul, în sat în Tomcești"[2830].

1698, februarie 25: Întărit de Antioh Constantin (Cantemir) voievod fostului comis Ilie Catargiul, feciorul lui Apostol Catargiul, şi jupânesei Safta, fata lui Iordache Ruset mare vistiernic, nepoată de fiică răposatului domn Evstratie Dabija vodă, care primesc ispisoc pentru moşiile „din drese domneşti şi din zapise de cumpărături ce-a cumpărat răposatul domn Dabija vodă, satul întreg **Crainicii** în Polocin, cu vecini, cu locuri de heleşteu, de moară şi de pod în apa Siretului, ce este la ţinutul Putnei, jumătate de sat ce-a fost schimbătură cu Neculai Buhuş logofăt… i-a dat Dabija vodă lui Buhuş, pentru jumătate de cat Crainici, satul **Tămăşeanii** pe Prut, în ţinutul Iaşilor, iar jumătate din satul Crainici, partea din sus, a cumpărat-o de la Gavril, popa Cornilie feciorul popii Hilohie, şi de la seminţia lor fraţii Necula, Vasile şi Loghin, drept 400 lei bătuţi. / Şi satul **Poenariul**, din jos

---

[2830] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 442, pp. 422, 423

de Crainici, ce se hotărăşte cu Crainici, cu Covrigul şi cu alte bălţi de peşte, cumpărătură Dabijei vodă de la mulţi răzeşi, drept 185 galbeni, cum arată zapisul de la Vasile vodă. / Şi satul **Sucmezăul**, cu **Rogoazăle**, iar la ţinutul Putnei, cu vecini, cu moară cu heleşteu, ce se hotărăşte cu Măţcani, cumpărat de Dabija vodă de la Irimia Nădabaico cel bătrân şi de la feciorii lui Cozmiţă şi Nastasia, drept 400 lei bătuţi… / şi satul **Măţcanii**, iarăşi în ţinutul Putnei, pe Polocin, cu vecini, cu moară cu heleşteu, care a fost danie de la Gheorghe Ştefan voievod Dabijei vodă pentru 700 taleri ce i-a fost dat Dabija, în boierie, pentru treaba ţării, care sat Măţcani l-a fost cumpărat Iorga postelnic cu jupâneasa sa, fata lui Trufandă, şi după moartea Iorgăi, neavând feciori, fiind Iorga văr primar cu Vasile vodă, a rămas acel sat domnesc şi, domnindu-se, pe urmă, Gheorghe Ştefan vodă, l-a dat danie Dajijei, pentru acei bani, iar mai pe urmă, sculându-se rudele Iorgăi, de-au tras parte, Dabija încă le-a mai dat 500 lei, ca să nu mai aibă treabă cu acel sat Măţcani… / Şi satul **Baloteştii**, la ţinutul Putnei, pe Zăbrăuţ, pentru care a fost dat Dabija vodă 600 de galbeni pentru nevoile oamenilor din Baloteşti, la domnia lui Gheorghe Ştefan, cum arată ispisocul de la Gheorghe Ghica vodă, precum le-a pus zi acelor oameni, să dea acei bani, şi nu i-au mai dat, şi neavând bani la zi, a rămas satul Dabijei vodă. / Şi părţile din **Bodia**, iarăşi la ţinutul Putnei, cu vecini, danie Dabijei de la Gheorghe Ştefan voievod. / Şi satul **Domneştii**, iarăşi în ţinutul Putnei, cu vecini, şi satul **Mihăileştii**, din jos de Domneşti, şi satul **Volovaţii**, din sus de Domneşti, şi satul **Făureştii**, din sus de Volovaţi, ce le-au cumpărat Dabija vodă şi Iordache Ruset vistiernic de la mulţi răzeşi din acele selişti, cum arată

zapisele acelor vânzători, şi satul **Dănăeşti**, cumpărătura lui Ilie Catargiul comisul… / Şi jumătate de sat **Bârlădeani**, iarăşi în ţinutul Putnei, cu vad de moară în Sireţel, cumpărătura Dabijei vodă de la Alexandra, sora Iorgăi, şi de la feciorul ei Toderaşco, drept 350 lei bătuţi. / Şi satul **Răcăciunul**, iarăşi în ţinutul Putnei, cu vecini şi cu vaduri de moară, cumpărat de Dabija vodă de la răposatul Ştefăniţă vodă, feciorul răposatului Vasile (Lupu) vodă, cu locuri de fânaţ în Vlamnic şi cu o poiană ce se cheamă Mărvila, drept 1.000 taleri, care sat a fost al lui Gheorghe Ştefan vodă, şi l-a luat Ştefăniţă vodă, cu alte moşii, pentru 20.000 taleri, ce-a fost dat Vasile vodă să-i ţină Gheorghe Ştefan, pe când era logofăt mare, iar el s-a ridicat cu acei bani, cu ungurii, pe domnia lui Vasile vodă… / Şi iarăşi alt sat întreg, **Lunca mare**, lângă Răcăciuni, la ţinutul Putnei, cumpărat de Dabija vodă şi doamna Dafina de la Anuşca, femeia lui Dănăilă Vitolt, strănepotul lui Bucium ce-a fost vornic mare, şi de la feciorii lor Vasile şi Marica, din jumătate de sat Lunca mare, a patra parte, din partea de jos, drept 150 lei bătuţi, şi iarăşi, din jumătate de sat Lunca mare, partea din jos, a patra patre, cumpărată de Dabuja vodă de la Gligorie şi femeia lui Tudosca, şi de la fraţii lor Gheorghiţă, Băluţă, Nastasia şi Mărica, feciori Artemiei, fetei lui Vitolt, ce-a fost logofăt mare, drept 220 lei, şi iarăşi, din jumătate de sat Lunca mare, din partea de jos, a patra parte, cumpărată de Dabija vodă de la Gavrilaş şi Mărica, feciorii lui Lupaşco Vitolt, ce-au fost făcuţi cu Aviiana, fata lui Ciocârlie, şi de la Ştefanşi Tofana, iarăşi feciorii lui Lupaşco Vitolt, făcuţi cu Nastasia, nepoata Corpăcioae, drept 150 lei bătuţi, şi iarăşi, din jumătate de sat Lunca mare, din partea din jos, a patra parte, cumpărată de

Dabija vodă de la Solca, femeia lui Ilie Băicescul ce-a fost pivnicer, şi de la feciorii lor Ansiniţa şi Gavrilaş, drept 220 lei bătuţi, care fac aceste cumpărături jumătate de sat, drept 740 lei bătuţi, iar jumătate de sat **Lunca mare** a cumpărat-o Dabija vodă de la fraţii Lupaşco şi Ionaşco de **Măneşti**, feciori Acsiniei, nepoţi lui Bucium vornicul, drept 600 lei, care s-au făcut, pentru tot satul Lunca mare, drept 1.340 lei; / aşijderi satul **Stoileşti**, la ţinutul Putnei, pe gârla Putnei din sus, cu vad de moară, ce este de moşie Dabijei vodă şi cumpărătura, ce-a cumpărat un vad de moară de două roate de la Bejan Gheuca mare pitar, drept 40 galbeni, şi 2 pământuri de frunte, cu vad de moară şi cu casă făcute, cu 3 pogoane de vie, cumpărate de Dabija vodă de la Toader Ciohodarul, drept 60 galbeni, şi 4 pământuri în frunte, tot în satul Stoileşti, primite danie de Dabija vodă de laToader Ciohodarul, fecior Sanfirei, nepot lui Vartic vornic, şi un vad de moară, cumpărat de la Tudora, fata lui Dragotă, nepoată lui Oţăl şi Avrămiei, fata lui Puşcă, iar nepoată lui Oţăl; / satul **Oleşeştii**, cu vecini, ce este pe gârla Putnei, din sus, în ţinutul Putnei, cumpărat de Dabija voievod de la Pavăl fost logofăt şi de la alţi răzeşi, cu vad de moară şi cu vii, drept 330 lei bătuţi. / Şi satul **Sascut**, ce-a fost moşie Dabijei vodă şi cumpărătură de la răzeşi… / şi, din 7 bătrâni din satul **Conţăşti**, 5 bătrâni, cumpăraţi de Dabija vodă de la Feona arhimandritul, ce-a fost egumen la Galata şi Caşin, drept 500 lei”[2831].

2831 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. IX, Iaşi 1914, pp. 189-195

CRĂINICENI

(pe Prut, lângă Horodiştea, Botoşani).

1645, octombrie 20: Călugării de la mănăstirea Pandocrator (Tidireni din Burdujeni) vând logofătului celui mare Tuderaşco, drept 450 lei, „o selişte, anume **Crăinicenii** (lângă Horodiştea, Botoşani), ce este pe Prut, în ţinutul Dorohoiului, cu tot venitul"[2832].

1774, iunie 22: Satul **Crăiniceni**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Prutului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2833]**, toată suma caselor: 40**. Scădere rufeturi, însă 8: 2 femei sărace, 4 preoţi şi dascăli, 1 slugă a dumisale Jicnicerului Manolachi, 1 jidov. Rămân birnici 32. / **Birnici:** Constandin Herăstău / Iliaş sin (fiu) ciobotarului / Ion, rotar / Toma Moisiuc / Mihai Moisiuc / Ion Breha / Simion, croitor / Mihălachi zet (ginere) rotarului / Ştefan, şelar / Dumitraşcu Herăstău / Măteiu Moisiuc / Ştefan, cobzar / Grigori Sofian / Grigori fiul lui Ion / Mihai Mărian / Ursache Sofian / Grigorie Pagul / Vasile Cranca / Ion Cranca / Ştefan, vătăman / Costantin al Pepelie / Gheorghie cobzar / Ivanuşca, rus / Mihaiu fiu rotarului / Simion, văcar / Grigoraş al lui Ţapu / Apostol, vornic / Gheorghie, vătăman / Ion Moisiuc / Ion Buzilă / Vasile, rus, slab / Ion Pepele. // **Femei sărace:** Ioana,

---

[2832] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 226, pp. 177, 178

[2833] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 510, 511

săracă / Vasilca, babă. // **Rufeturi** (preoţi, dascăli): Preotul Onofrei / Preotul Artemie / Preotul Vasile Şălaru / Vasile, dascăl. // **Slugi boiereşti:** / Vasile, sluga dumisale jicnicerului Manolachi. // **Jidovi:** Avram, jidov.

1899: „**Crăiniceni**, sat pe moşia cu acelaşi nume, judeţul Dorohoi, plasa Prutul de jos, comuna Horodiştea. Are o populaţiune de 160 familii sau 727 suflete, Proprietatea moşiei este a Eforiei Sf. Spiridon din Iaşi, Are o biserică, cu hramul Buna-Vestire, deservită de 1 preot, 2 cântăreţi şi 1 pălămar; este cu totul modestă, făcută în 1800, de preotul Andrei. Sătenii împroprietăriţi au 275 hectare 74 ari pământ, iar proprietatea 614 hectare 43 ari câmp şi 14 hectare 32 ari pădure, luncă de lozii şi răchită la Prut. Piatră calcarică se găseşte, dar se extrage numai pentru trebuinţele locale. Drum principal este calea judeţeană Rădăuţi-Darabani. Hotarele sunt cu: Işnovăţul, Horodiştea şi Prutul. Loc însemnat aicea este Trecătoarea Domnească”[2834].

CRAINICEŞTI

(sat pe Drăsliviţa, azi în oraşul Huşi)).

Întărit, în **20 decembrie 1414**, de Alexandru cel Bun, zugravilor Nichita şi Dobre, care primeau uric pentru „două sate pe Drăsliviţa, anume Crainiceştii, şi alt sat, anume Leucuşeşti… Iar hotarul acestor două sate să fie

[2834] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 756

începând din deal, la doi stejari îngemănaţi de la pământ, şi de acolo, drept la deal, peste pârâu, la stâlp, şi de acolo, drept la stejar, la dumbrăviţă, şi de acolo, drept peste pârâul lui Dobrotici, la stejar, la marginea pădurii, şi de acolo, drept la deal, la stâlp, apoi drept pe deal, la stejar, la Cridă, apoi la fântânile de la pârâul lui Ivan, şi de la fântâni, drept la deal, la Dodul, la movilă, apoi, drept peste pârâul lui Dodul, la dealul Prutului, la movilă, apoi unde coboară către drumul Răbâiei, şi de acolo, pe dealul Prutului, la movila Rusului, apoi, pe acest deal, la a patra movilă mică, iar de la această movilă, de-a curmezişul, la dealul lui Dodul, la un stâlp, şi de acolo, de-a curmezişul, peste pârâul lui Ivan, la deal, la stâlp, şi de acolo la stâlpul care este între Crainiceşti şi Fetoeşti, şi de acolo, peste pârâul Crainicului, la deal, la un stejar, şi de acolo, pe deal în sus, până la pădurea Lohanului. Acesta le este tot hotarul, pe unde le-a fost făcut de Dolh Dragomir, trimis de domnia mea. / Iar pe acest hotar, dacă vor putea să-şi întemeieze sate, să întemeieze cu această mai sus scrisă întărire. / Iar ei ne vor zugrăvi, pentru aceste două sate, două biserici, una din Târgul de Jos, şi alta, care va fi voia noastră, afară de bisericile de la Rădăuţi, sau o casă sau un pridvor”[2835].

[2835] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 39, pp. 55-57

CRĂMETONEŞTI

(pe Crasna, la Cobâle, comuna Icuşeşti, Neamţ).

1403, august 1: Întărit de Alexandru cel Bun boierului Baliţă Mudricica, „în Moldova, pârâul Crasna, care este la Cobâle, de la gură până la obârşia pârâului şi pe acel pârâu, două sate, Comanăuţi şi Crămetoneşti. Iar de la gură hotarul lui să fie pe Siret; iar de la pădurea scurtă, pădurea în sus, la obârşia pârâului, prin dumbravă, la Siret, la gura pârâului. Şi încă i-am mai dat al treilea sat, la Slava, pe Muntcelul acelui hotar, în jurul întregii păduri. Acesta le este tot hotarul”[2836].

CRÂNGENI

(satul Crânjanii, azi Crângeni,
comuna Nămoloasa, Galaţi)

1632, iunie 9: Întărit de Alexandru Iliaş voievod, lui Ionaşco, fiul popii Cehan, Cehan, fiul lui Sava, şi lui Ion, fiul lui Dobrotă, după ce Ionaşco, fiul popii Cehan, Cehan, fiul lui Sava, Ion, fiul lui Dobrotă „şi alte rude ale lor au pârât de faţă” pe Eremia şi Toader, nepoţii lui

---

[2836] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 18, pp. 25-27

Frăţilă, şi pe Zbiiarea şi alte rude ale lor „pentru o selişte de sat, anume **Crânjanii** (Crângeni, comuna Nămoloasa, Galaţi), între Siret şi între Bârlad, ce este în ţinutul Tecuci, spunând că le este veche şi dreaptă ocină şi dedină de la străbuni… iar în zilele lui Moise Moghila voievod s-au sculat şi au oprit acea ocină toată Eremia şi Toader, nepoţii lui Frăţilă, şi pe Zbiiarea şi alte rude ale lor”[2837].

1705, august 20: Carte de împuternicire, dată de Antioh Constantin (Cantemir) voievod vornicesei Safta, văduva lui Ion Racoviţă, ca „pe cine va trimite să fie volnic a lua de a zecea, precum este obiceiul, de pe dreptele dumisale ocini şi moşii din sauul **Dănciani** şi din **Crăngiani**, de la ţinutul Covurluiului”[2838].

CRASNA

(lângă Vicovu de Sus, Bucovina. Ucraina).

Printre satele din nordul Moldovei, pentru care obţinea întăritură Stan Cupcici, stăpânul de la „Jicove”, în **15 iunie 1431**, se număra şi jumătatea de sat şi de moşie de pe malul stâng al Sireţelului, înspre amonte, cumpărată de la Şandru Spătar, fiul lui Baliţă Mândricică, fratele lui Mihail de Dorohoi.

[2837] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 118, pp. 147-149

[2838] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VIII, Iaşi 1913, p. 334

1522: Moşia de pe malul drept a Sireţelului, dăruită mănăstirii Putna de episcopul Huşilor, Filohtei, care cumpărase locul „cu banii săi drepţi şi l-a dat mănăstirii pentru pomenirea sa şi a părinţilor săi”, situată mai jos de locul „de prisacă, la obârşia Crasnei, anume Hruzca”, dăruit de Ştefăniţă Vodă, în 30 iunie 1522, Episcopiei de Rădăuţi, a fost întărită mănăstirii, în 11 ianuarie 1613, de sângerosul Ştefan Tomşa al II-lea.

1652: Moşia de pe malul stâng al Sireţelui, ajunsă în proprietatea logofătului Gavrilaş Mateiaş, este lăsată moştenire, în 4 martie 1652, fetelor lui, Ileana comisoaia şi Alexandra visterniceasa, jupâneasa lui Gheorghe Ursachi.

1613: „Ispisoc de la Ştefan voevoda, scris pe sârbie, dat Igumenului iromonah Agaton şi atot soborul de la sfânta mănăstire Putna, pe zapisul ce au avut de la răpăosatul Filofei Episcop Huşului, de întăritură şi de stăpânire satul Crasna, din anii 7121 (1613) Ghenarie 11”; „Suret di pe acest uric a lui Ştefan vodă, ce s-au scris mai sus, tălmăcit şi scris de Vasilii Popăscul, ispisocul din anii 7121 (1613) Ghenarie 11, iară suretul din anii 7233 (1725) Ghenarie 8)”[2839].

1654: „Ispisoc de la Gheorghie Ştefan voevoda, dat sfintei mănăstiri Putnii, de întăritură, şi de stăpânire pe satul Crasna, ce l-au cumpărat Filofei Episcopul Huşului, şi l-au dat danie sfintei mănăstiri Putnii, din anii 7162 (1654) Ghenarie 9”. „Suret din scrisoare răpăosatului Calistru Episcopul Rădăuţului, dată acea scrisoare lui Miron Gafenco, întru care adeverează cum că jumătate de sat Crasna iaste a lui Miron Gafenco, şi fiind în mijlo-

---

[2839] Dan, Dimitrie, *Mănăstirea şi comuna Putna*, Bucureşti 1905, p. 186

cul moşiilor mănăstirii Putnii altul nu încape să cumpere". „Tot întru acea scrisoare a vlădicăi lui Calistru, după moarte vlădicăi lui Calistru, au scris şi părintele Antonii vlădica de Rădăuţi, cum că s-au socotit împreună cu igumenul de Putna, şi nicidecum nu li-au dat mâna să întoarcă banii, şi pentru aceea a dat voie lui Miron Gatenco să-şi stăpânească moşia, din anii…"[2840].

1696: Gheorghe Ursachi dăruieşte moşia fiului său, fostul mare sulger Dumitraşcu Ursachi, cel care avea să vândă părţile lui din Crasna, în 1 mai 1696, căpitanului Alexandru Ilschi („fost Liah de la Litva de oraşul Grodno şi, alăturându-se cu oaste leşească la marginea ţării leşeşti, i s-au dat starostie tărgul Horodinca").

În 10 august **1724**, ginerele lui Ilischi, Miron Gafenco îi moşteneşte moşia, şase ani mai târziu, în 15 ianuarie 1730, plângându-se Divanului Domnesc de abuzul mănăstirii Putna, care, după ce „au fost tras tot satul", izbuteşte să şi-l adjudece, în 12 ianuarie 1736, şi să-l reconfirme, în 13 ianuarie 1754. „Suret di pe ispisocul lui Grigorii Ghica voevoda, dat acel ispisoc lui Miron Gafenco, de stăpânire jumătate de sat Crasna, cu toţi vecinii, ispisocul iaste din anii 7238 (1730) Ghenarie 15, iară suretul din anii 7270 (1762) Septemvrie 1"[2841].

1750: „Carte domnească de la Constantin Cehan Racoviţă voevoda, către ispravnicul de ţinutul Sucevii, să margă să hotărască satul Crasna, ce iaste a sfintei mănăstiri Putnii, din anii 7258 (1750) Mart 11"[2842].

[2840] Ibidem

[2841] Dan, Dimitrie*, Mănăstirea şi comuna Putna*, Bucureşti 1905, pp. 186, 187

[2842] Dan, Dimitrie*, Mănăstirea şi comuna Putna*, Bucureşti 1905, p. 187

1756: „Carte domnească de la Constantin Mihai Cehan Racoviţă voevoda, dată lui Calistrat igumenul şi a tot soborul de la sfânta mănăstire Putna, să stăpânească tot satul Crasna, din anii 7264 (1756) Mai 21”[2843].

1761: O hotarnică a moşiei din Crasna a mănăstirii Putna, datată în 5 noiembrie 1761, drept consecinţă a jelaniei egumenului Putnei, Pahomii, împotriva lui Alexandru Ilschi, „carele fiind aşezat şi cu şidere acolo şi călcând hotarul satului peste tot cuprinzând şi slujba a tuturor oamenilor ce lăcuescu acolo să lipsea mănăstirea Putna de tot venitul şi folosul acii moşii”, vorbeşte şi despre „ o cercetare”, făcută de dregătorii domneşti şi din care rezult că moşia lui Ilschi, „fiind între munţi, mergând hotarul ei la apus şi la răsărit, şi având opcine de munţi mari, despre înbe părţile înpregiur, nu s-au mai însămnat cu alte sămni, fiind hotărâtă cu opcinile munţilor şi numai pe vale, prin mijlocul moşii, are puţintel câmpu şi poeni şi, măsurându-să lungul moşiei, prin mijlocul moşiei şi a câmpului, s-au aflat o sută douăzeci de funii şi funie de douăzeci stânjeni, şi stânjănul de opt palme domneşti, s-au însămnat, cu optu pietri, hotară, care s-au pus în lungul câmpului, despărţind mijlocul, rămăind giumătate de câmpu în parte de sus şi giumătate în parte de gios; şi într-această măsură, prin mijlocul câmpului, rămâne şi silişte tăetă în două, şi s-au dat giumătate de sat, parte de gios, în parte mănăstirii despre munţii Vicovilor, şi cu poiana slatinii ce iaste în munţi despre Vicove, şi pe această partea mănăstirii, ce iaste pe din gios, cuprinde şi apa Siriţălului; iară parte ce din sus a Crasnei au rămas în parte lui Alexandru Ilschi, cu poiana din pogorul Crasnei, ce să numeşte despre pârâul Corbului, cuprinzând giumă-

[2843] Ibidem

tate de silişte; şi pe parte din sus, a lui Ilschi, şi măsura siliştii încă să se ştie că au cuprinsu 16 odgoane. Iarăşi, cu aceeaşi funii ce s-au măsurat şi celalalt câmpu, şi această măsură a siliştii s-au tăet în două şi, în capul hotarului despre răsărit, osăbit de piatra ce iaste pusă în capul hotarului, în pogor, s-au făcut şi bour într-un arin, şi taea peste topliţă şi piste apa Siriţălului, pe la un bour, ce s-au mai făcut într-un brad, de acolo apucă opcina, spre Vicove, care să înpreună cu alte opcine, ce încungiură hotarul despre Vicove. Iară piatra ce s-au pus în fundul câmpului despre apus, ce caută în prislop spre apus, până în opcina ce să hotărăşte Crasna cu Banila, şi această piatră desparte opcina în două; şi obârşiile ce să prăvale din opcină, de curgu cătră Siriţăl, să fie a părţii de gios, iară obârşiile pârailor Căcacii, ce curgu cătră parte de sus, să fie a părţii de sus. Într-acestaş chip s-au dat hotar despre amândouă părţile, cu dreptate, ce s-au căzut şi aşa să aibă a-ş stăpâni cineş parte sa, în sămnile ce s-au arătat mai sus şi pe hotărâre ce s-au făcut".

1762: „Mărturia hotarnică, de la Vasilii Buhăescul, biv vel paharnic, şi de la Lupul Hadânbul, cum au hotărât jumătate de sat Crasna, din anii 7270 (1762)"[2844].

1764: „Un hrisov de la Grigorie Ioan Vodă din 13 ianuarie 7272 (1764), prin care eliberează satele Vicovele, Frătăuţii, Camenca, Cupca, Ciudeiul, **Crasna**, Tomeştii şi Carapciul de toate dările ţării"[2845].

[2844] Dan, Dimitrie*, Mănăstirea şi comuna Putna*, Bucureşti 1905, p. 187

[2845] Dan, Dimitrie*, Mănăstirea şi comuna Putna*, Bucureşti 1905, p. 98

1772: Recensământul lui Rumeanţev[2846], din 1772-1773, înregistrează la Crasna, în Ocolul Berhometelor, fără alte precizări, „35 – toată suma caselor”, însemnând 2 mazili, 1 nevolnic, 7 femei sărace, 2 popi, 3 ţigani şi 20 birnici.

În **1775**, Crasna Putnei era selişte pustie, în vreme ce Crasna Ilschi mai avea 2 mazili (Alexandru Ilschi şi Gheorghie Galerie), 1 popă şi 34 ţărani.

În 15 martie **1783**, în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina Alexandru Ilschi, fiul lui Nicolae Ilschi, declara că stăpâneşte, împreună cu Miron Gafenco, cumnatul tatălui său, jumătate de sat, cumpărată de bunicul lui, Alexandru Ilschi. Cealaltă jumătate de sat era stăpânită de mănăstirea Putna.

1787: Alexandru Ilschi o va înzestra pe fata sa, Anastasia, jupâneasa lui Vasile Vasilco, în 15 decembrie 1787, doar „cu lucruri din casă”, sfertul de sat Crasna urmând să aparţină feciorilor lui, Ilie şi Neculai, din 12 mai 1794, când cei doi fraţi primesc zapis de mărturie de la verii lor, Toader Tăutul (fiul lui Vasile Tăutul şi al Antimiţei, fata Mariei Dediulesii) şi Afandule Dediul (fiul lui Ştefan Dediul, nepot Mariei Dediulesii).

În 15 mai **1784**, raportul consilierului şi comisarului imperial Taddeus Piethner von Lichtenfels, cuprinzând concluzii despre prospecţiunile sale, făcute, în Bucovina, în toamna anului 1783, conţinea şi referiri la slatina din Crasna.

În **1786**, se stabilesc la Crasna şi câteva familii de agricultori germani, care vor forma colonia Huta Veche.

[2846] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 337

Din 14 ianuarie **1787**, Crasna Ilschi aparţine, în bună parte, lui Vasile Vasilco, care se însurase cu fata lui Alexandru Ilschi, Anastasia, un sfert de sat aflându-se în posesia surorii lui Alexandru, Sanda Volniceasa, care i-l vinde lui Ilschi în 15 decembrie 1787.

1791: „Fabricile de sticlă din Putna, Furstentall și Crasna încep de asemenea să înflorească. Ele furnizează comerțul Bucovinei obiecte din sticlă albă și destul de densă. Paharele sunt vândute, în principal, în Galiția și Moldova”[2847]. „Nu mai puţin importante sunt sticlăriile de la Crasna-Ilski, de la mănăstirea Putna şi de la Voivodeasa, de lângă Suceviţa, ale căror produse de sticlă sunt trimise până la Constantinopol”[2848].

În iunie **1792**, Alexandru Ilschi construieşte biserica, cu clopotniţă deasupra pridvorului, „Naşterea Sfântului Ioan Botezătorul”.

La data de <u>20 mai</u> **1798**, în Crasna se încheie testamentul Mariei Galer, fiica lui Neculai Ilschi şi a Ilinchii, născută Flondor. Ea lasă fiilor ei Ioniţă, Costachi şi Ştefan partea ei din Crasna, anume o şesime din jumătate. La 1 noiembrie 1798, este un document prin care Alexandru Ilschi dăruieşte fiilor săi Iordachi şi Ilie, a şasea parte din tot satul Crasna. La 5 iunie 1799 în Crasna, Alexandru Ilschi, fiul lui Nicolai Ilschi îşi face testamentul, dând fiilor săi Iordachi şi Ilie a şasea parte de Crasna ţinutul Siretelui, baştină şi cumpărătură, şi a douăsprezecea parte din Crasna cumpărată de la Toader Tăutul.

[2847] De Serres, Marcel, *Voyage dans l'Empire d'Autriche, pendant les années 1809 et 1810,* Livre VIII, Bukowine, Paris, 1814, pp. 234-237
[2848] Ibidem, pp. 779-783

În primăvara anului **1803**, arendaşul Kriegshaber din Crasna aduce, pentru fabrica de sticlă din Huta Veche, câteva sute de slovaci din comitatul Trencin.

1820: Şcoala din Crasna-Ilschi, cu 5 clase (150 de şcoleri!), funcţiona din 1820[2849].

1825: Cei doi feciori ai lui Nicolai Ilschi, unul mazil bucovinean – Ilie von Ilschi, iar celălalt boiernaş moldovean – Iordachi Ilschi clucer, stăpânesc împreună moşia din Crasna până în 1825, când moare clucerul Iordachi, iar fiul său, Dumitrachi, moşteneşte, în 25 aprilie 1825, drepturile răposatului.

1835: Ilie von Ilschi cedează drepturile sale de proprietate, în 6 iulie 1835, nepotului său de soră, Emanuil Stârcea şi soţiei lui, Ilinca Ralea, fiica sfetnicului Ţarului Rusiei, Zamfirache Ralea, moşia Crasna cuprinzând „casele zidite, mori, crâşme, velniţă, potăşării, sticlărie".

În **1843**, biserica Sfântul Ioan Botezătorul din Crasna-Ilschi, ctitorită de mazilul Alexandru Ilischi, în 1792, refăcută de Ilie de Ilschi în 1832, cu 1.853 enoriaşi, patronată de Ilie de ILSCHI, îi avea paroh pe George HACKMANN. În 1876, când numărul enoriaşilor ajunsese la 2.747, biserica era patronată de împăratul austriac şi de Eugen cav. de STRIŞCA, paroh fiind Samuel PIOTROVSCHI. În 1901, biserica a fost, din nou, restaurată, de Eugen cav. de STRIŞCA. În 1907, patron bisericesc era baronul Alexandru de STRIŞCA, iar de cei 3.393 creştini ortodocşi se ocupau parohul Michail BENDEWSCHI (BÂNDEA, dar aşa îi plăcea să semneze), născut în 1859, preot din 1885, paroh din 1890,

---

[2849] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 35, 1876 p. 63, 1907 p. 166

preotul cooperator Alexandru BACIU, născut în 1873, preot din 1900, cantor fiind, din 1902, Grigorie ILIUŢ, născut în 1857.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Storojineţ –**Storojineţ** (Curte districtuală), Banila Moldovenească pe Siret, Broscăuţi, Budeniţ, Cireş cu Opaiţ, Ciudin cu Neuhütte (coliba nouă), Davideni, Igeşti, Iordănești, Camenca cu Petriceanca, Carapciu pe Siret cu Hatna, Comareşti, Comareşti Camerale cu Althütte (coliba veche), Crasna-Ilschi cu Glashütte (fabrica de sticlă), Cupca, Panca, Pătrăuţi pe Siret, Prisăcăreni, Ropcea, Suceveni sau Pomeşti, Zadova”[2850].

În **1885**, Ion Bumbac, aflat în călătorie, de la Ciudei, la Vicove, îşi exprima încântarea în faţa dumnezeiescului peisaj de pe valea Sireţelului: „Ce să mai vorbesc despre vesela regiune a comunei **Crasna** sau despre partea şoselei ce suie, prin Crasna, în sus, până la plaiul ce duce printre drăgălaşul pasagiu de codri şi crânguri romantici, deasupra cărora se rădică, spre vest, lungul şir de munţi? O adevărată gură de raiu aceea! Pasagiul acesta se fineşte de-abie ieşind la câmp deschis, cătră Vicovul-de-sus” [2851].

În 1 octombrie **1886**, spre seară, Iliana lui Simion Percec trimitea pe ginerele ei, împreună cu cei doi feciori

---

[2850] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[2851] Bumbac, Vasile, Schiţe de escursiuni făcute prin Bucovina în feriile de vară ale anului 1888, în „Revista Bucovinei”, Anul IV, nr. 4 / 15 Februar 1889, pp. 13, 14

ai acestuia, să facă o clacă de păpuşoi. Noaptea, târziu, când ginerele s-a întors acasă, uşa casei era legată pe dinafară, iar în casă Iliana zăcea, gâtuită cu brâul ei. Hoţii spărseseră lada de pe bancă, în care se aflau 10 florini. Jandarmeria din Ciudei i-a descoperit rapid pe ucigaşii Anton Isopel, Constantin al lui Ioan Tomiuc, Constantin al lui Vasile Toniac şi Ioan al lui Toader Plamadă, toţi din Crasna Ilschi. Procesul s-a desfăşurat, mai târziu, la Storojineţ[2852].

În **1890**, Huta Veche avea primar pe Franz Aschenbrenner, iar învăţător, pe Franz Ernst.

1894: Corul e plugari din Crasna a fost alcătuit, în 1894, de învăţătorul Mihai RĂUŢ, în următoarea alcătuire: Tenori I: Ilie ŞTIPOR, Anton PLEŞCA şi Vasile AMBROŞ. / Tenori II: Ionică alui Alexie IHNAT, Vasile alui Grigori PLEŞCA şi învăţătorul Mihai RĂUŢ. / Bas: Pavel PERCEC, Alexie MITRIC, Georgi alui Grigori PLEŞCA şi George alui Leonti MOTRESCUL[2853].

1896: O colectă pentru Azilul de studenţi din Cernăuţi, făcută, în iunie 1896, de Magdalina Iliuţ, menţionează următoarele nume de localnici din Crasna: învăţătoarea Maria GRIGORCE, Axenia lui Grigorie ILIUŢ, Mariuca lui Grigorie alui Ursu ILIUŢ, Aniţa CHELARIU ILIUŢ, Aniţa lui Ionică GHERMAN, Aniţa lui Istrati GHERMAN, Axenia lui Luca alui Popan MITRIC, Varvara lui Alexandru MITRIC, Domnica lui Andreiu POPESCUL, Varvara lui Alexandru IHNAT, Ileana lui Zaharie GROZAVUL, Mariuca lui George GROZAVUL, Domnica lui Gavril MOTRESCUL, Mariuca lui George

[2852] *Revista Politică,* Anul I, Nr. 11, octombrie 1886, p. 4
[2853] *Deşteptarea,* Nr. 7/1895, p. 58

PERCEC, Varvara lui Nicolae alui Dumitraş PERCEC, Varvara lui Prisacariu PERCEC, Mariuca lui Ioachim PERCEC, Magdalina lui Vasile ISOPEL şi Toader alui Dumitru MITRIC[2854]. Pe lista încredinţată preotului Emilian GRIBOVSCHI şi gospodarului Ioan GHERMAN, au subscris crăsnenii: Ştefan GHERMAN, Alexandru IHNAT, Teofil VASILOSCHI, Emilian GRIBOVSCHI, IRODION, Ştefan SOROCEAN, Eugenia VASILOSCHI, Istrate GHERMAN, Adrian GHERMAN, Ştefan alui Ilie GHERMAN, Sofron PLEŞCA, Alexandru IHNAT, Alexandru PERCEC, Nicolai PERCEC, Toader PERCEC, Ioachim PERCEC, Grigori PLEŞCA, Vasile alui Ioan PLEŞCA, Vasile alui George PLEŞCA, Silvia VASILOSCHI, Ştefania VASILOSCHI, Ioan alui Alexandru IHNAT, Chilina lui Ştefan GHERMAN, George alui Ştefan alui Toader GHERMAN, Alexandru alui Ioan GHERMAN, Dumitru alui Toader GHERMAN, Istrati alui Toader GHERMAN, Mihail PERCEC, Nistor PERCEC, Mariuca lui Dimitrie GHERMAN, Isaie ILIUŢ, Zăhărie alui George ILIUŢ, Rachila lui Zăhărie ILIUŢ, Ana lui Zăhărie ILIUŢ, Constantin PERCEC, Pavel PERCEC, Ilie BABIUC, Rachila OSALCIUC şi Ileana OSALCIUC[2855].

1898: Comunele Crasna Ilschi şi Crasna Putnei aveau să beneficieze de o celebritate bucovineană comună după 1 ianuarie 1898, datorită preotului Mihai Bendevschi, care, deşi constituise a cincea bancă rurală din Bucovina, se considera şi se promova pe sine drept întemeietorul cooperativelor de credit, „croite ca şi băncile Şvabilor celor avuţi de lângă Viena, după planu-

[2854] *Deşteptarea,* Nr. 13/1896, p. 102
[2855] *Deşteptarea,* Nr. 14/1896, p. 111

rile vestitului Neamţ Raiffeisen”, care „bănci poporale săteşti… se potrivesc de minune pentru gospodarii de prin satele noastre”. Însoţirea din cele două sate Crasna a fost întemeiată de „câteva zeci de gospodari din Crasna, în frunte cu preotul lor, M. Bendevschi, şi cu fruntaşii lor, Grigore Iliuţ, Nicolai Ihnat, Nicolai a lui Dumitru Percec şi George Tarnovieţchi (care) s-au însoţit, au pus la un loc părtăşii de câte 10 florini şi şi-au croit o bancă sătească. Acum, gospodarii din Crasna, cari vor fi în strâmtoare şi vor trebui să împrumurte bani, de la banca lor vor împrumuta… La banca lor, ei foarte mici procente vor plăti şi şi acestea tot în buzunarul neamului lor va curge”[2856]. Banca raiffeisiană din Crasna este prima care avea să beneficieze şi de un ajutor de 300 florini din partea Dietei Bucovinei, care, datorită demersurilor făcute de George Popovici (poetul T. Robeanu), de Iancu Flondor şi de fraţii cavaleri de Grigorcea, avea să pună în practică un adevărat program de sprijinire a satului bucovinean, în care intrau şi ajutorările cu fonduri pentru întemeierea de însoţiri de păstrare şi credit, dar şi o lege a creditului agricol cu prevederi eficiente şi imediat aplicabile (din 1903).

1901: Dialectologul Gustav Weigand, a călătorit, spre sfârşitul lui august, „prin Vicovu de Sus (Ober-Wikow), prin împădurita țară muntoasă, spre nord-vest, până la Krasna-Ilski, satul românesc extrem din nord-vest, deoarece satele Banila Moldovenească, Davideni, Comareşti vorbesc limbi slave, în ciuda românilor. De aici, am urmat Siretul, trecând prin Ciudei (Czudyn),

[2856] *Deşteptarea,* nr. 2 din 15/27 ianuarie 1898, p. 12, 13

unde locuiesc evrei, germani, români şi ruteni, spre Suceveni”[2857]. La Crasna-Ilschi, i-a cântat Verona Iliuţ.

1907: Adunând „cântece populare româneşti din Bucovina”, care aveau să vadă lumina tiparului sub semnătura nemeritată a lui Mattias Friedwagner[2858], în 1940, Alexandru VOEVIDCA a cules folclor şi de la Rachila BABIUC (20 ani în 1909) din Crasna Ilschi.

1907: Din Comitetul naţional districtual al Storojineţului făcea parte, ca „Vice-prezident I: Mihai Bendeschi, paroch din Crasna” (bunicul lui ardelean şi o parte dintre nepoţii bucovineni s-au numit doar „Bândea”), din comitet făcând parte, din „Crasna-Ilschi: Istrati Gherman, Vasile Pleşca”, iar din „Crasna-Putna: Nicolai Dimitrie Percec, Pavel Percec”[2859].

1907: „Pentru internatul Francisc Iosif de băieţi români în Cernăuţ… Din colecta întreprinsă de studentul teolog Ilie Păsăilă, în comunele Crasna-Ilschi şi Crasna-Putna, a primit administraţia institutului 16 coroane I. Nr. 796 şi 40 coroane, Nr. 121 şi o colectă în victualii: La acestea au contribuit: dl **N. M.** 42 coroane, Cucernicia Sa părintele exarch **Michail Bendeschi** 5 coroane, domnii învăţători **Teodor Semaca** 2 coroane, **Vasile Chira** 1 coroană, **Ilie Buliga** 2 coroane, domnii agricultori **Vasile Ştefan Iliuţ** 2 coroane, **Ioan Tomiuc** 1 coroană, **Vasile Gheorghi Istrati** 1 coroană”[2860].

[2857] Weigand, op. cit., pp. 7-17.

[2858] *Friedwagner, Matthias, Rumanische Volkslieder aus der Bukowina*, Konrad Triltsch Verlag Wurzburg, 1940

[2859] *Apărarea Naţională*, Nr. 21, Anul II, joi 21 martie stil nou 1907, p. 3

[2860] *Apărarea Naţională*, Nr. 21, Anul II, joi 21 martie stil nou 1907, p. 5

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Crasna Ilschi**, comună rurală, districtul Storojineţ, aşezată pe malul drept al pârâului Sireţelul, afluent al Siretului Mic. Suprafaţa: 22,29 kmp; populaţia: 1.434 locuitori români, de religie gr. or. Este legată, printr-un drum comunal, de drumul principal Storojineţ – Vicovul de Sus; are o şcoală populară cu 3 clase (deci, vreo 90 elevi – n. n.), ce serveşte şi pentru Crasna Putnei; o biserică parohială, cu hramul „Naşterea Sfântului Ioan”, de care ţine şi Huta Veche, Crasna Putnei şi Huta Ilschi. La 1776, era în posesia mănăstirii Putna. Forma, odinioară, o singură moşie cu Crasna Putnei şi a fost cumpărată de episcopul Huşilor, Filotei, şi dăruită mănăstirii Putna, care a pierdut-o, cu timpul. O jumătate a trecut în stăpînirea mazilului Ilschi. Cuvântul „Huta” reaminteşte existenţa de fabrici de sticlă (Glashütte), care au fost, odată, pe acolo. De **Crasna IIschi** ţin cătunele Huta Ilschi, Isero şi Lunca Frumoasă. În Crasna IIschi este o fabrică de spirt, un fierăstrău cu aburi, având două gatere, şi un izvor de slatină. Populaţia se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor. Comuna posedă 1.218 hectare pământ arabil, 806 hectare fânaţuri, 17 hectare grădini, 131 hectare izlaz, 3.573 hectare pădure. Se găsesc 104 cai, 537 vite, 56 oi, 206 porci, 36 stupi. **Crasna Ilschi, moşie**, cu administraţie specială, districtul Storojineţ. Suprafaţa: 48,02 kmp; populaţia: 656 locuitori, în majoritate români şi germani. Se compune din moşiile: 1). Crasna IIschi propriu-zisă, 2). Lunca şi 3). Sireţel.

Crasna Putnei, sat, pendinte de comuna rurală Crasna Ilschi, districtul Storojineţ, aşezată pe malul stâng al pârâului Sireţel, afluent al Siretului Mic. Suprafaţa: 10,75 kmp; populaţia 1.359 locuitori români de religie gr.

or. Este legat, prin drumuri comunale, de drumul districtual Hliniţa-Gurahumora, precum şi de comunele Huta Veche şi Huta Nouă, legate, la rândul lor, cu târgul Ciudei; ţine de şcoala şi biserica din Crasna Ilschi. Forma, la început, o singură moşie şi comună cu Crasna Ilschi, în posesia mănăstirii Putna. Printr-o poruncă domnească, jumătate trecu în stăpânirea mazilului Ilschi, aşa că, la 1776, numai o jumătate, aşa numita Crasna Putnei, era în stăpânirea mănăstirii. Populaţia se ocupă cu fâneţele, cu creşterea vitelor şi cu exploatarea de păduri. Comuna posedă 389 hectare pământ arabil, 383 hectare fânaţuri, 36 hectare grădini, 1.283 hectare izlaz, 618 hectare pădure. Se găsesc 92 cai, 1.037 vite cornute, 612 oi, 562 porci şi 214 stupi. **Crasna Putnei, moşie**, atenenţă a moşiei Huta Nouă, districtul Storojineţ. Are 8 locuitori"[2861].

1914-1918: Pentru Bucovina au depus obolul de sânge crăsnenii „Rezervistul **George Dariciuc**, Crasna-Ilschi, Regimentul 22, rănit"[2862]; „Fruntaşul **Calinic Osatciuc**, Crasna-Ilschi, Regimentul 22, rănit"[2863]; „Fruntaşul **Sofron Tarnoviţchi**, Crasna-Ilschi, Regimentul 22, rănit"[2864]; „Infanteristul **Lucian Coroma**, Crasna Ilschi, Reg. 55, rănit"[2865]; „Infanteristul **Ioan Bogdan**, Crasna Ilschi, Reg. 22, mort (01.03-31.07.1915); Corporalul **Alexandru Bruja**, Crasna, Regimentul 22, rănit; Fruntaşul **Ştefan Bruja**, Crasna, Regimentul 22, rănit;

[2861] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 76
[2862] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 157 – Supliment, din 8 iulie n. 1915
[2863] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 158 – Supliment, din 25 iulie n. 1915
[2864] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 159 – Supliment, din 6 august n. 1915
[2865] *Viaţă Nouă*, IV, nr. 164 din 17 octombrie n. 1915, p. 2 - Supliment

Infanteristul **Nicolae Cernobuleac**, Crasna Putnei, Regimentul 22, rănit; Infanteristul **Pavel Gogan**, Crasna Ilschi, Regimentul 22, rănit"[2866]; „**Mendel Feingold**, născut în **Crasna Ilschi**, la 4 mai 1880, ar fi murit la 27 februarie 1915, pe înălţimea Crivei, în Carpaţi, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Raisei Feingold, mama celui dispărut, procedura pentru declararea morţii"[2867]; „**Ioan a lui Gheorghe Istrati**, născut în **Crasna lui Ilschi**, la 2 faur 1883, chemat fiind, în august 1914, sub arme, ar fi căzut lângă Goriţa, în 10 octombrie 1916, lipsind, până în prezent, orice ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Domnicei Istrati, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[2868]; „**Anna Mittermayer**, născută **Tofanel**, soţie de conducător de tren, a plecat din Cernăuţi, pe timpul invaziei ruseşti, pe la finea anului 1916 sau începutul lui 1917, cu un soldat rus, luând cu sine documentele ei personale, între altele şi o legitimaţie de călătorie, cu fotografia ei. De la retragerea ruşilor din Bucovina, lipseşte orice ştire despre dânsa. În august 1918, a adus **Ioachim Palamar**, gospodar din **Crasna-Ilschi**, fost infanterist la Regimentul 22, reîntorcându-se din prinsoarea rusească, legitimaţia cu fotografia Annei Mittermayer, căsătorită Tofanel, şi zice că a aflat-o, pe la 14 februarie 1918, la o femeie, care zăcea moartă pe un câmp liber, lângă un sat în districtul Jaroschenka. Comparând el fotografia cu trăsăturile răposatei,

---

2866 *Viaţa Nouă*, IV, nr. 182, 4 iunie n. 1916, p. 8

2867 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi, 13 mai nou 1921, pp. 203-205

2868 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 5, Cernăuţi 12 februaie nou 1921, pp. 51-53

a constatat cu siguranţă că aceasta e fotografia ei şi, conchizând după locul de emitere, „Dorna-Watra”, că e o persoană din Bucovina, a luat cu sine fotografia. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea lui Petru Tofanel, procedura pentru stabilirea morţii celei dispărute”[2869].

1916: Printre „Soldaţii de la Arbeiter Abtig I/41” (geniştii, deci – n. n.), toţi din Bucovina, care au donat 61,92 coroane pentru orfanii camarazilor şi pentru camarazii mutilaţi de război, se numără şi **Mitrică George**, din Crasna Putnei, care a dăruit 60 fileri[2870].

1919: Din **Comisiunea agrară de ocol Ciudei** făceau parte „Reprezentantul Băncii regionale: **Mihai Bendevschi**, paroh, Crasna”, întemeietor al însoţirii din Crasna şi mare militant pentru cauza însoţirilor rurale, „Reprezentantul proprietarilor expropriaţi: **Alexandru Stîrcea**, proprietar mare, Crasna” şi, ca reprezentan al ţăranilor, „**Pavel Percec**, agricultor, Crasna”[2871].

1922: Prin ordinul No. 322/22, referitor la „Mişcarea în învăţământul primar”, au fost făcute numirile în învăţământul bucovinean, în baza concursurilor organizate de Consiliul şcolar al ţării, „**b)**. în calitate de învăţători definitivi şi învăţătoare definitive: Valerian Gafencu la **Crasna**”[2872].

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[2873], următorii învăţători şi învăţătoare:

[2869] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 75, Cernăuţi în 18 Octomvrie nou 1919, pp. 7, 8
[2870] *Românul*, Nr. 25, Anul VI, joi 17/4 februarie 1916, p. 5
[2871] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8
[2872] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 8, Cernăuţi 21 aprilie 1922, p. 41
[2873] *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552

Negruţiu Victor, comuna **Crasna**-Traian, jud. Storojineţ, media 7,16”.

1942: „Cu începere de la data publicării prezentei deciziuni, se blochează, din stocuri şi din producţia viitoare a întreprinderilor mai jos notate, la dispoziţia Regiei Autonome a Căilor Ferate Române, următoarele cantităţi de materiale lemnoase de brad şi molid: La fabrica din **Crasna Ilschi**, judeţul Storojinet, proprietatea Societăţii „Industria Silvică din Bucovina”, cu sediul la Crasna Ilschi, judetul Storojineţ: mc 250,071 cherestea pentru ateliere, reprezentind 1 lot din specificaţia Nr. 1 anexă; mc 568,500, cherestea pentru întreţinere etc., reprezentând 1 lot din specificaţia Nr. 2 anexă”[2874].

CRASNALEUCA

(Crasnoluca sau Crasnaleuca,
comuna Coţuşca, Botoşani).

1639, septembrie 18: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Nicolai din satul **Ghireni** (comuna Coţuşca, Botoşani), care a adus un zapis de mărturie de la Turcul stolnicul din **Cuzlău** (comuna Păltiniş, Botoşani), Gheorghe Cucoranul din **Mihăieşti** (lângă Dragalina, comuna Hlipiceni, Botoşani), Dumitraşco Badiul, Andronic Badiul, Gligoraş Borodaci, Sturdzea Badiul, Isac Scorpan, Simion sin (fiu) Mătiiaşi, Mogâlde, Ştefan cumnatul lui Nicolai, Gavril Bulăţăl şi popa Pătraşco din **Ghireni**,

[2874] *Monitorul Oficial*, Nr. 133, 11 iunie 1942, p. 4873

popa Gligorie şi Lupul Pererăceanul din **Miculinţi** (Cotul Miculinţi, comuna Coţuşca, Botoşani), scriind cum a venit în faţa lor Drăguţa, fata lui Gheorghe, nepoata Gavrilcei, şi a vândut dreapta ocină şi moşie din jumătate de sat **Cranoluca** (Crasnaleuca, comuna Coţuşca, Botoşani), a patra parte, din vatra satului, din ţarină, din fânaţ şi cu heleşteu pe Giurgiova şi cu vad de moară pe apa Prutului, lui Nicolai de Ghireni, drept 85 de galbeni"[2875].

1644, iulie 1: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Magda și sora ei Agahia, nepoatele lui Vucico, au pârât de față pe Dumitrașco, fiul lui Nicolai din **Ghireni** (comuna Coțușca, Botoșani), pentru o parte de ocină din **Miculinți** (Cotul Miculinți, comuna Coțușca, Botoșani), din ținutul Dorohoi, zicând acele femei că le face împresurare Dumitrașco și le ia ocina fără lege. Iar Dumitrașco, fiul lui Nicolae, a arătat zapis de la acele femei, nepoatele lui Vucico, făcut dinaintea lui Ionașco Robul din **Pererâta** (Cotul Miculinți, comuna Coțușca, Botoșani), Lupul, fiul lui Mătiiaș din **Crasnaleuca** (comuna Coțușca, Botoșani), Pătrașco popa, Focșa diacon, Vasile Comănescul, Grigore Pantenco, Căzac și Ivanco din **Ghireni**, scriind cum a cumpărat Nicolai, tatăl lui Dumitrașco, acea parte de ocină de la Magda și Agahiia, nepoatele lui Vucico, a cincea parte din jumătatea satului Miculinți, pentru 45 de taleri numărați"[2876].

1645, septembrie 1: Savin Urmezău (Hermezeu) şi cu femeia lui Nastasia, fata lui Neculai din **Ghereni** (Ghireni, comuna Coţuşca, Botoşani) vând „fratelui nos-

---

[2875] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 238, pp. 239, 240

[2876] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 364, pp. 353, 354

tru Dumitraşcu din Călineşti (Bucovina), drept 50 de galbeni de aur… din **Crasnileuca** (Crasnaleuca, comuna Coţuşca, Botoşani), de pe Prut, din ţinutul Dorohoiului, din tot satul, din a patra parte, jumătate, iar jumătate a rămas altor fraţi… care ocină a fost cumpărătură socrului meu Neculai din Ghereni de la Mica, fata lui Gheorghe din Cresneleuca… / Şi în tocmeala noastră au fost Ştefan Murguleţ, Dumitraşco Badiul şi Grigoraşco Borodaci din **Rădăuţi** (Rădăuţi-Prut, comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani), Dumitraşco feciorul lui Neculai din **Ghereni**, Turcul ce a fost pârcălab şi Platon din Călineşti şi alţi mulţi feciori de boieri"[2877].

1774, iunie 22: Satul **Crasnaleuca**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Prutului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2878]**, toată suma caselor: 80**. Scădere rufeturile, însă 80: 68 poştaşi ce slujesc la poşta Ghireni, 3 femei sărace, 1 1 căpitan de poştă, 1 argat a căpitanului de poştă, 4 preoţi şi dascăli, 1 jidov, 2 slugi a dumisale visternicului Şerbam Canano. / **Ce slujesc la poşta Ghireni**: Tănasii Turie / Vasile Durne / Andriiaş sin (fiu) Grigorie / Andronachi Tătaru / Grigoraş Buzilă / Dumitru Durne / Toader Odajiu / Ştefan Odajiu / Vasilachi zet (ginere) Bălan / Pascăl Adăşan / Panaite sin Mogoş / Gavril Balmoş / Vasile Marko / Vasile Bogza / Ion sin Bogza / Grigoraş a Chiţii / Ioniţă Soltuz / Ioniţă sin Cozmei / Zaharie Mancăş / Georgie zet ungurian / Pavăl sin Andronic / Neculai Floacii / Costandin Codrin / Andrei Floace, holtei cu mamă / Chiriac sin ungurian /

[2877] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 192, p. 155

[2878] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 511, 512

Grigoraş zet ungurian / Ion sin Zosim / Grigoraş sin Andronic / Toader a Chiţii / Lazor cumnat lui Istrate / Istrate, crâşmar / Vasile Murgoci / Grigoraş Murgoci / Sandul, pescar / Ion Mogoş / Toader zet Mogoş / Chiril zet Mogoş / Neculai Ciocoiu / Eftimie Bujeniţă / Grigoraş, scutar / Ion Blajin / Ion Roşca / Mihălachi Mititelu / Mihai brat (frate) lui / Ion Caraolan / Toma cumnat scutarului / Toader Şoaric / Ion Cămârzan / Ion Floace / Vasile Tătaru / Tănasii Căpăţină / Gavril Durne / Ion Răuţ / Georgie, crâşmar / Vasile Torie / Vasile Căldare / Toader Căldare / Georgie Pădure / Ursul Bârliga / Gavril Muncilian / Andronachi Muncilian / Georgie brat (frate) scutar / Opre cumnat lui / Ion Miazul / Simion Drugă / Darie, vătăman / Grigoraş Turie, vornic / Toader, chihae. // **Femei sărace**: Vasilca, babă / Munteniţa, babă / Sanda Săvoai, călugăriţă. // **Rufeturi, căpitan de poştă**: Ion. / **Argat**: Costandin Mancăş, zet lui. // **Preoţi, dascăli**: Preotul Lupaşco / Preotul Macsin / Preotul Petre / Georgie, dascăl. // **Jidov**: Herşcu. // **Slugi**: Apostul Mancăş, sluga dumisale visternicului Şerban Canano (Cananău – n. n.) / Toader Mancăş, tij (la fel) slugă.

1899: „**Crasnaleuca**, sat pe moşia cu același nume, comuna Mitocul, plasa Prutul de jos, judeţul Dorohoi. Are o populatie de 162 familii sau 590 suflete. Proprietatea moșiei este a Dnei Calimah, născută Moruzzi. Este o biserică, cu hramul Sf. Nicolai, de zid și încăpătoare, făcută în anul 1847 de fostul proprietar, N. Vârcolici; este deservită de 2 cântăreți şi 1 pălămar. Calitatea pământului e bună. Sătenii împroprietăriți au 331 hectare 50 ari pământ; iar proprietarul moşiei, 3.158 hectare 28 ari câmp şi 11 hectare 46 ari pădure de stejar și

luncă de lozie la Prut. Iazuri sunt 2, din care unul, numit Vârcoliciul, este de 14 hectare 32 ari și conţine mulţi peşti şi raci. Vite de soi bun sc mai găsesc pe la locuitori. În timpul defunctului prinţ A. C. Moruzzi, se cultiva cu renume, pe această moșie, rasa vitelor. Se aflau vite de rasă bovină de cel mai ales soi bucșan; erau buhai aduși din străinătate, din cele mai alese soiuri şi mai potrivite cu clima ţării. Vitele de rasa cavalină se găseau în numeroase herghelii, cu iepe alese din cele mai bune herghelii ale proprietarilor: Balş-Dumbrăveanu, Cantacuzino – Boian, Stroici, Ventura, Gherghel şi Lăţescu, și îmbunătățită cu armăsari arabi şi englezi. Vite de rasă ovină se găseau în turme, unele ţurcane şi altele țigăi; berbeci de Spania şi Transilvania. Cârduri de vite de rasă porcină, de cele mai alese soiuri, creți şi blegi; vieri englezi şi unguri. Prin metodă şi îngrijire, s-a ridicat prăsilă frumoasă, aleasă şi renumită, care astăzi a început a se pierde. / Pârâul mai principal ce trece pe moşie este Ghireni, iar pe hotar, râul Prutul. Piatra calcarică se găsește multă pe lângă Prut, dar se extrage puţină şi numai pentru trebuinţele locale… Hotarele moșiei cu: Prutul, Ghereni-Curt, Miculinţi, Bodron şi Coţușca. Loc însemnat: Piscul Crucii, numit și Hotarul Turcului”[2879].

[2879] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 749, 750

CRĂSNĂŞENI

(comuna Crăsnăşeni, raionul Teleneşti, Moldova).

1635, iulie 15: Zapisul lui Vasile, feciorul popii Pănaş din **Crăsnăşeni** (comuna Crăsnăşeni, raionul Teleneşti, Moldova), prin care mărturiseşte că a vândut „cestui om, anume lui Istahie, feciorul lui Pătrăşcan din **Văsiiani** (Văsieni, comuna Leuşeni, raionul Teleneşti, Moldova), partea mea din sat din Văsiiani, dintr-un bătrân a cincea parte… drept un bou de negoţ şi 4 zloţi, dinaintea a mulţi oameni buni din Văsiiani, anume Necoriţă, preotul Crăciun, Ştefan Ciocârlan şi Ursul, Gluguţa ce a fost de **Leuşeni** (comuna Leuşeni, raionul Teleneşti, Moldova), popa Vlasie, Ştefa feciorul Ilei, şi frate-său Vasile armăşel, din târg din **Iaşi**”[2880].

1673, martie 1: Grăjdan fiul lui Pleş din satul Sămăşcani vinde vameşului Chiriac Sturza, drept 25 lei bătuţi, „din a treia parte din satul **Sămăşcani**, din partea Onciuloi, care parte am cumpărat-o eu de la frate-meu Gligorce… Şi la tocmeala noastră au fost căpitanul Ştefan din **Crăsnăşeni**, Pavăl Ciucârlan din **Văsăiani**, Ursul, Gheorghiţă şi Nicola din **Leuşeni** şi mulţi oameni buni s-au întâmplat”[2881].

1736, septembrie 2: Ispisoc de la Grigore Ghica

[2880] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 169, pp. 203, 204

[2881] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 133, p. 134

voievod, după ce „Sandu Sturza vel vornic ne spuse că are un sat, anume **Ţăbiriha**, la ţinutul Orheiului, arătându-ne şi scrisori, şi zise că s-ar fi împresurând hotarul acelei moşii dinspre alţi răzeşi dimprejur, şi a cerut de la noi hotarnici, ca să îndrepte hotarele acelei moşii, pe unde din veac au umblat. / Deci am orânduit pe Dumitraşcu Stroici postelnicul, ca să meargă acolo, la satul Ţibiriha, şi să cheme oameni bătrâni, megieşi dimprejur, să aleagă şi să îndrepte hotarul acelui sat dinspre alte hotare. / Deci, mergând acolo, Dumitraşcu Stroici postelnicul a chemat oameni, anume pe Mihai, feciorul Sandului din **Crăsnăşăni**, pe Toader Harştia, vornic de **Hogineşti**, pe Ilii de **Bravicea** şi alţii, şi au mers împrejurul acelui loc, începând hotarul din jumătatea de luncă dinspre Meleşăni şi în deal este piatră hotar vechi, şi, de acolo, prin vârtoape şi peste valea Culii, drept în gura văii Hirişăucii este piatră, şi apoi muchia, la deal, pe din jos de Rădiul Hălăucii, în fundul văii Florinii, este piatră într-o poieniţă; până aice, vine alături cu Meleşănii; iar de acolo, merge în sus, muchia pe deasupra Crăsnăşănilor, până în fundul văii Cravăţului, şi este piatră; până aice vine alăturea cu Crăsnăşănii. / Şi de acolo, muchia, la vale, până la coada heleşteului Ciocârlan şi este hotar la capul unui iaz, într-un pisc, care acel hotar desparte Hirişănii şi purcede la deal, până în muchie, şi apoi la vale, muchia spre Cula şi aice au dat seamă împrejuraşii că a fost piatră şi nu s-a aflat. / Şi dacă treci Cula, tot muchia, până în Codru, şi aice iarăşi a fost piatră şi nu s-a găsit. Şi piste Codru, până în matca Ichelului, unde se cheamă gura Răcilii. / Şi de acolo, de la heleşteul lui Ciocârlan, până aice, vine tot alături cu Hogineştii. / Şi în jos, matca Ichelului, până în heleşteul cel mare, ce este a

Ţibirihăi cu amândouă țărmurile. / Și de acolo, supt muchie, este piatră, care desparte Bravicia. Și din poiană intră în Codru și trece până la Meleșăni, de unde s-a început, și cu heleștee pe Hirișauca și pe pârâul satului, cât cuprinde locul, și s-a încheiat hotarul satului. / Deci domnia mea am dat şi am întărit lui Sandu Sturza vel vornic acel sat, anume Ţăbiriha, cu tot hotarul"[2882].

1782, februarie 25: Ilieş diacon, fecior lui Ioniţă Ghinescul Cernitul ot **Soroca**, vinde căpitanului Ştefan Roşca ot **Crăsnăşeni** ot ţinutul Orheiului, drept 31 lei, „un vad de moară ce este pe apa Vaticelului, care este a noastră dreaptă moşie"[2883].

1774, iunie 5: Satul **Crăsnăşenii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Culii, după recensământul lui Rumeanţev[2884], avea **toată suma caselor 20**. Scădere rufeturi 13: 3 mazili, 3 ruptași, 1 popă, 1 diacon, 2 femei sărace. Rămân birnici 7. / **Birnici:** Neculai / Ion Hrapu / Simion Cernat / Toader Popa / Iordache Bușâle / Vasili Gerdan / Mihălachi. // **Rufeturi:** Andon, călăraș sărdăresc / Ioniță Buciucaș, călăraș / Toma, călăraș / Paladi fiul lui Miron, mazil / Ștefan Roșca, mazil / Manoli fiul lui Miron, mazil / Miron Cobâlian, ruptaș / Antohi Hagimă, ruptaș / Luchian, ruptaș / Popa Gheorghi / Ioniță, diacon / Ilinca, săracă / Sofia, săracă.

1904: „**Crăsnăşeni**, sat în judeţul Orhei. Face parte din volosti Teleneşti. E aşezat între dealuri, la vest

---

[2882] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 206, pp. 205, 206

[2883] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 267, pp. 292, 293

[2884] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 408, 409

de satele Bohăeşti şi Vasieni. Are 265 case, cu o populaţie de 1.910 suflete de răzeşi; biserică; şcoală elementară rusească; 102 cai, 380 vite mari. Şoseaua trece, de aici, prin Ţibirici, spre Orhei. Sunt vii şi grădini cu pomi"[2885].

CRĂSNĂŞENI

(comuna Tătărăni, Vaslui).

1643, aprilie 5: „În Lunea Paştilor, înaintea poporului satului **Leoşti** (comuna Pădureni, Vaslui)". Drojea, fratele lui Nan, din satul **Stoileşti** (lângă Draxeni, Vaslui), care dăruise „o moşie a mea Savei din **Căşoteni** (fostul Sârbi, lângă Târzii, Vaslui), dacă-am sărăcit şi am îmbătrânit, să ne ţie şi să ne grijească", anulează zapisul cel vechi, pentru că „el nu s-a ţinut de ce am grăit, ci ne-a lăsat în nevoi şi mult amar de am păţit, şi pe fiica mea o au omorât păgânii. Deci acum eu am făcut această scrisoare şi mărturie, cum să n-aibă Sava nici o treabă cu acel loc ce am zis că-i voi da; nedat să fie de mine, căci el s-a scăpat de ce-a grăit". Mărturia a fost semnată de Ipatie, Grigorie, Andrei, Isaiu, Andronic şi popa din **Leoşti**, Toader de **Crăsnăşeni** (comuna Tătărăni, Vaslui), Nica ot **Micleşti** (comuna Micleşti, Vaslui), cu o adău-

[2885] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 77

gire: „Deci eu îi dau acea ocină Moisei şi feciorilor Moisăi, să fie de la mine a lor ocină şi dătătură”[2886].

1667, februarie 2: Vasile de **Crăsnăşeni**, ce-a fost căpitan, feciorul lui Toader, şi feciorii lui Apostolachi şi Gavril vând lui Contăş logofăt, pentru 62 de taleri, părţile lor din „satul **Giurgeşti** pe Crasna, în ţinutul Fălciului şi al Vasluiului, între ţinuturi, care sat se împarte în trei bătrâni, deci partea noastră este jumătate de bătrân… / Aşjderi, partea de ocină din satul **Răucani**, în gura văii Borcei, în ţinutul Vasluiului, ce am cumpărat de la Burghialia… / Aşijderi, altă parte de ocină, din satul **Mărtineşti**, iarăşi pe valea Borcei, în ţinutul Vasluiului, care este aleasă şi stâlpită, din pârâul Borcei spre răsărit, până în muchia dealului, unde se împreună cu acel loc de la Giurgeşti”[2887].

1899: „**Crăsnăşeni**, comună rurală în centrul plăşii Crasna, judeţul Fălciu, partea de vest, situată între dealul Lohan şi pârâul Crasna și mărginită, la nord, cu comuna Tătăreni, la sud cu comuna Ivăneşti, la est cu comuna Creţeşti și la vest cu judeţul Vaslui. Este formată din satele: Crăsnăşeni, Leoşti şi Valea Stupilor, care se întind pe o suprafață cam de 1.309 hectare. Are o populație de 236 familii sau 859 suflete. Sunt 137 contribuabili. Are 2 biserici, deservite de 2 preoți şi 2 cântăreți. Este udată de pârâul Crasna. Vite cornute sunt 708, cai 85, oi 814 şi porci 122. / **Crăsnăşeni**, sat în comuna Crăsnăşeni. E așezat pe coasta vestică a colinei Lohan-Crasna, pe o suprafață de 820 hectare. Are o popu-

[2886] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 68, p. 78

[2887] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 267, 268

laţie de 108 familii sau 379 suflete. Sunt 60 contribuabili. Are o biserică, deservită de 1 preot şi 1 dascăl. Locuitorii sunt răzeși vechi”[2888].

CRASTAVEŢI

(lângă Tuleşti, comuna Dragomireşti, Vaslui).

1638, iunie 24: Ispisoc de întăritură, dat de Vasile Lupu voievod popii Grigore din **Rădeni** (comuna Dragomireşti, Vaslui), „pe ale lui drepte ocini şi cumpărături, şase pământuri în seliştea **Tuleştii** (comuna Dragomireşti, Vaslui), cumpărătură de la Chelsiia, fata Sălenii, şi pe partea lui, jumătate din partea lui Crastaveţ şi a lui Trifan din săliştea **Crastaveţilor** (lângă Tuleşti, comuna Dragomireşti, Vaslui), cu loc de prisacă, cu pomăt, ce-i este cumpărătură de la Toader, feciorul lui Trifan Crastaveţ, şi 30 de pământuri jumătate, cu parte neamului Ciomânrtan, din seliştea **Tuleştii**, şi cu poiana lui Berheci, cumpărate de la Grigore Sasul, nepot lui Berheci, şi a treia parte din seliştea **Botoiu** (lângă Tuleşti, comuna Dragomireşti, Vaslui), răscumpărate acele de sus de la Anastasia, jupâneasa postelnicului Vraghie, şi pe o parte din acea selişte, cumpărată de la Procop şi de la fratele lui Toader”[2889].

[2888] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 757

[2889] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 385, pp. 373, 374

CREŢEANA

(pe Ialan, „unde a fost curtea lui Creţu”, fost Creţeşti, azi Creţana sau Creţeana, comuna Blăgeşti, Vaslui).

1466, august 28: Întărit de Ştefan (cel Mare) voievod lui Benea, fiul lui Creţu de la Ialan, care primeşte uric pentru „ocina lui dreaptă, satele anume: unde a fost curtea lui Creţu pe Ialan, şi Murgeani, unde este casa lui Benea, şi, mai jos de Crăhan, la Movile, un loc să-şi întemeieze sat, şi, pe Lişcov, Uhrineştii şi o prisacă, pe care a cumpărat-o”[2890]. Hotarul, din veac.

1500, martie 25: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Sima şi Onică, fiii lui Botea, care cumpără, cu 70 zloţi tătăreşti, de la fraţii Sima Benea şi Muşa şi de la nepotul lor de frate Buda, şi de la verii lor Avram şi Stana, toţi nepoţi ai lui **Creţu de la Ialan**, „un sat pe Ialan, anume Boteşti”[2891] (acum dealul Buteşti şi valea Creţana, comuna Blăgeşti). Hotarul, din veac.

1528, martie 28: Întărit de Petru (Rareş) voievod fraţilor Vrabie, Negrul şi Maria, feciorii Ilincăi, care primesc ispisoc pentru „a treia parte din **Hrăniceni** de pe Elan, partea din sus… / şi alt ispisoc, prin care întăreşte stăpânirea fraţilor Barta, Bene, Magda, Neacşa, Preuteasa şi Magdalena, feciorii Siminei, şi seminţiei lor Neagra, Capotă, Dumşa, Paraschiva şi Doica, feciorii Stanei,

---

[2890] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 140, pp. 200-202

[2891] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 257, pp. 460-462

nepoţii Creţei de pe Elan, pe ale lor drepte moşii **Drugii, Murgenii, Bărsăneşti** (sau Birsana pe Elan şi Prut, ţinutul Fălciu[2892], Vaslui) şi **Creţeşti** (azi Creţana, vale la Blăgeşti[2893], Vaslui); iar hotarele acestor sate să fie precum au îmblat din veac"[2894].

1665, octombrie 18: Porunca dată de Evstratie Dabija voievod lui Vasile, căpitanul de curte, să aplice legea ţării, după ce „s-a jeluit Zota sin (fiu) lui Burnaz, nepotul lui Drăgan din **Ivăniteşti**, pe Necula, feciorul lui Zgârciu din **Creţeşti**, zicând că a dat danie moşul (bunicul) Neculai Florea, fecior Tudurii Gănţoae, o parte de ocină din satul **Lungaşi** pe Lohan, ţinutul Fălciului, lui Drăgan, moşul (bunicul) Zotei diacon… şi au ţinut moşia Zotii până au fost vii, iar acum, după moartea lor, s-a sculat Neculai şi cu alţi fraţi ai lui, de i-au luat moşia, de o ţin în tăria lor, de i-au cosit fânaţul şi i-au luat de-a zecea, şi Zota ne-a arătat zapis de danie şi ispisoc de întăritură, şi şi-au luat ei şi zi, să vină, să-i întrebe. / Deci Zota a venit la zi şi a aşteptat o săptămână peste zi, iar Neculai n-a mai venit, ci a rămas din zi şi din toată legea ţării"[2895].

1745, februarie 12: Jaloba lui Lupu Cociorbă din satul **Sărăţenii** „pe un Iov, care este vornicel la un sat, anume **Creţana**, ot ţinutul Fălciului şi pe sătenii de acolo: că venind cercători… au găsit pe un Pricopie Cojocariul

2892 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 29
2893 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 73
2894 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XVIII, Iaşi 1927, pp. 178, 179
2895 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 68, 69

din **Igeşti** în satul Creţana şi i-au dat pecete; dar fiindu-mi acel Pricopie dator să-mi lege jumătate de pogon de vie, a venit la casa mea, să-mi taie haragi; ei au venit la casa mea şi n-au vrut să-şi ia omul… şi mi-au lepădat un zapis de moşie acelui om, nefiind eu acasă, zicând către gazda mea că am zis eu să dea banii; şi l-am plătit un an deplin"[2896].

1899: „**Creţeşti**, comună rurală în judeţul Fălciu, numită din vechime Chiriţești, după cum rezultă dintr-un hrisov de la 1630 al lui Alexandru vodă, fiul lui Radu vodă. Se află cam în centrul plăşii Crasna, în partea dinspre nord-est, cu o populaţie de 344 familii sau 1.377 suflete şi 370 contribuabili. Este formată din două sate: Creţeștii de Jos şi Creţeştii de Sus. Are două biserici, o şcoală şi o staţie de cale ferată. Se află situată sub dealul Lohanul, în apropiere de orașul Huși, și este udată, în partea de vest, pe hotar, de pârâul Lohana. Vite mari cornute sunt 614, oi, 1.348; cai, 65; râmători, 131. / **Creţeştii de Jos**, sat în partea de sud a comunei Creţești. E situat între pârâul Lohanul, la vest, și dealurile acoperite cu păduri, dinspre est; despărțit de Creţeștii de Sus prin dealul Creţești, iar dinspre vest, prin un mic șes. Are o populație de 150 familii sau 599 suflete și 170 contribuabili. Are o biserică, în centrul satului. În șesul dintre ambele sate se află primăria, şcoala şi gara căci ferate, care trece la Huşi. Satul Creţeşti, se vede, după un document dat Episcopiei de Antonie Rosetti vodă, ar fi fost populat cu coloni din țări străine; iar mai din vechime a fost răzășesc. Cu timpul, unii răzeşi făcând danie Episcopiei pământurile lor, iar de la alţii cumpărându-se, satul

[2896] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 108, pp. 172, 173

a devenit proprietatea Episcopiei, și, după secularizare, a statului. / **Creţeştii de Sus**, sat în partea de nord a comunei Creţești, situat între pârâul Lohan, la vest, şi dealul Vlăcinoasa, la est. Acest sat, împreună cu satul Creţeștii de Jos, formează un trup de moșie, proprietatea statului. Are o populaţie de 194 familii sau 778 suflete și 200 contribuabili. Biserică ce se află în sat e zidită la 1860”[2897].

CREŢENI

(pe Tutova, în Perieni, comuna Perieni, Vaslui).

1624, februarie 27: Întărit de Radul voievod marelui vornic de Ţara de Sus, Nicoară, care cumpără, cu 60 de taleri, de la Toader din **Creţeni** (în Perieni, comuna Perieni, Vaslui), „un bătrân din satul Creţeni, ce este în ţinutul Tutova, pe pârâul Tutova, ce se va alege partea lui şi a nepoţilor lui, şi cu loc de moară în pârâul Tutova”[2898].

1643, februarie 10: Zapis de mărturie de la Andreiaş şoltuzul şi cu 12 pârgari din târg din **Bârlad**, şi preotul Chiriiacu şi Ionaşco Dinga din **Bârlad**, Andonie protopopul şi Grozav vătămanul din **Năvârnieni** (sau Năvârniţi, comuna Lieşti, Galaţi), în care scriu cum au venit Constantin, feciorul lui Avram din satul **Tomeşti** (comuna Pogana, Vaslui), şi a vândut căpitanului Bofe şi

---

[2897] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 761, 762

[2898] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 170, p. 221

jupânesei Ilinţa, drept 28 lei bătuţi, „un bătrân din sat din **Creţeni** (în Perieni, comuna Perieni, Vaslui), ce s-a ales partea părinţilor săi, cu vad de moară în apa Tutovei, ce este în ţinutul Tutovei”[2899].

1650, iulie 23: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupul voievod mănăstirii Nicoriţă din Iaşi, „ca să fie tare şi puternică a ţine satul **Mirenii** pe Pereschiv, la ţinutul Tutovei, cu loc de mori în Pereschiv, şi jumătate de sat **Diviceni**, pe valea Tutovii, şi nişte părţi de ocină din satul **Şărbăneşti**, la ţinutul Tutovei, şi o săpătură şi un răzor, ce este ca capul iazului, şi nişte părţi din **Bănceni**, pe valea Tutovei, cu loc de moară pe valea Tutovei, aşijderi trei părţi dintr-acelaşi sat Bănceni, şi o parte din satul **Creţăni**, pe valea Tutovei, cu loc de moară, partea unui bătrân… dare şi miluire de la ctitorii mănăstirii, de la Nicoriţă ce a fost hatman şi de la jupâneasa lui Tudosia”[2900].

CRICOVUL

(lângă Goianul, Orhei, Moldova)

1735, ianuarie 16: Menţional în scrisoarea lui Apostol Donici, care face mărturie despre cercetatea moşiei **Ceucani**, dinspre moşia **Paşcani**: „Milostive și luminate Doamne, să fii Mărie Ta sănătos. / Luminată

[2899] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 25, p. 29

[2900] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, p. 72

cartea Măriei Tale, întru care poruncești Măria Ta dumisale Armagului serdar și dumisale Lupului biv (fost) serdar, ca să meargă la sat la **Pășcani** și să ia seama unor hotare, ce ar fi dinspre seliștea **Ceucanilor**, la ținutul Orheiului, pentru care au jeluit Măriei Tale Apostol Mihuleț biv căpitan, precum are împresurare dinspre satul Pășcanii. Și, venind luminată porunca Măriei Tale la dumnealui Armagul serdarul și la dumnealui Lupul, biv serdar și dumnealor, neputând merge să ia seama hotarelor, m-au orânduit pe mine și am mers la sat la Pășcani și am strâns oameni buni, megieși dimprejur, și întâiași dată am purces cu răzeșii de la **Vădeni** și ne-au dus la un hotar, ce este în coastele unei movile, ce se hotărăște Pășcanii și cu Vădenii, și de acolo iarăși am purces, cu răzeșii de Vădeni, pe de la vale de șleah și neau dus la un stâlp de piatră hotar, care iarăși s-a hotărât cu Vădenii și cu Pășcanii, și de acolo, iarăși am purces pe muchie, în jos, până împotriva unui hotar, deasupra dumbrăvii dinspre apus și, aflând acel hotar, am căutat înapoi, spre răsărit, precum caută hotarul, și am purces peste matca văii, înapoi, spre **Cricov**, până în zare dealului, și acolo s-a pus și hotar, și, din hotar în jos, a rămas locul **Ceucanilor**, iar din hotar în sus, a rămas locul **Pășcanilor** și, într-acest chip, precum caută hotarul, neau mărturisit și Cârste din **Lohănești**, Darie zet (ginere) Stoian din **Pășcani**, Moisăi Chiosa otam (de acolo), Dănil vornic ot tam, precum au apucat și ei de la socru-său Stoian, că până acolo se împreună locul Pășcanilor și cu locul Ceucanilor, și într-acest chip au primit și logofătul Donici, și căpitanul Mihuleț, și s-au așezat, și noi încă am făcut această scrisoare, de la mâna noastră și la mâna

logofătului Donici, și la mâna căpitanului Mihuleț, ca să se știe"[2901].

1774, iunie 5: Satul **Cricovul**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Satele de Jos, după recensământul lui Rumeanţev[2902], avea **toată suma caselor 35**. Scădere rufeturi 35: 24 scutelnici ai vornicesei Paraschivii, 5 volintiri, 1 popă, 1 diacon, 2 femei sărace. / **Scutelnicii vornicesei Paraschivei:** Vasile, vornic / Grigoraș Dugă / Carpu Covrig / Alecsandru Popăscu / Martin, vătăman / Andrii Popăscul / Nistor Velițco / Ștefan Popăscul / Vasile, cioban / Ioniță / Ilie Conache / Ion Donică / Chirică Ionașcu / Grigori Donică / Petre Donică / Nănase fiul lui Toader / Lupul fiul lui Petre / Ștefan Avram / Alecsandru Câșmac / Postică Donică / Chirică Donică / Leonti Stoian / Cârste Holban / Arhipii Urle. // **Rufeturi:** Macovei Stoian, volintir / Ioniță Băbălău, volintir / Iosip Catănsus, volintir / Ioniță Popăscul, volintir / Istrate Catănsus, volintir / Darii, mazil / Popa Pricopii / Diaconul Sâlion / Ioana, săracă / Sofronia, săracă.

1904: „**Cricău**, ruseşte Cricov, sat în judeţul Chişinău, volosti Mireni, aşezat pe ţărmul drept al râului Ichel. Locurile de lângă râu sunt pietroase, câmp, parte pământ de arătură, parte nisipos. Are o populaţie de 857 suflete, români; ţăranii se ocupă cu agricultura şi cu pietrăria, scoţând piatră dintr-o pietrărie, arendată de un evreu, Rubinştein. Pietrăria aparţine Zemstvoului. Ţăranii posedă pământ 224 deseatini. Proprietarul Sergiu Cerchez, 313 deseatini; moştenitorii lui Ion Ciorescu, doam-

---

2901 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 205, pp. 204, 205

2902 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 456

nele Serbulov ţi Bobov, 243,5 deseatini, iar Zemstvo, ca dar din partea lui Ciorescu, 400 deseatini. Pentru acest dar, Zemtsvo a înfiinţat, la Cricău, în 1902, o şcoală de agricultură şi gospodărie rurală, industrie casnică pentru fete”[2903].

CRIMENCIUC

(Lăpuşna, Moldova).

1692: „Izvod de moșii ce avem de pe moșii (bunicii) noștri, și anume de pe tatăl nostru Istrate Caroian și de pe mama noastră Soltana de Pistrueni, de pe Răut, ce avem de pe strămoșul nostru de Pistrueni, ce a fost vistiernic mare, a opta parte din sat din **Pistrueni**, sat întreg, cu amândouă fețele Răutului, partea Rusoii, a fetei Pistruiului, și a opta parte din **Ciolănești**, cu a patra parte din jumătate de sat din **Coșniță**, de pe Ciorna, și a opta parte din jumătate de sat, din sat, partea din jos, din **Crimenciuc**, ce-i în țărmurile Nistrului, și a opta parte din **Olișcani**, ce este în olatul Ciornii, iară partea din jos, și a opta parte din a patra parte din sat din **Suruceni**, de pe Ișnovăți, din parte din jos, și a opta parte din jumătate din sat **Divice** pe Bâc, și a opta parte; aceste sate îmblă în opt părți și ne sunt ocină, moșii, de pe strămoșul nostru Pistruiul vistiernicul. / Și strămoșul nostru Rusul are a patra parte din **Mihălașa**, partea lui Istrate Caroean cu

[2903] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 78

frații săi, cine va fi din Iurculeasă și din Săvușcesă și din Derenoi, și a patra parte de sat din **Piscani**, și a patra parte din sat din **Sămășcani**, partea din jos și iazul din mijloc, cu sălci multe. Aceste părți și ocine sunt de pe strămoșul nostru, de pe Rusul. / Moșie și ocină ce mai avem de pe strămoșul nostru, de pe Ioan Caroeanu, și satul **Crăciuneștii**, sat întreg, ce sunt pe Ciulucu cel mare. Așijderi, un sat întreg, ce se cheamă **Scârnăvii**, ce sunt alăture cu **Crăciuneștii din sus**, cu frații săi, cine va fi din popa Ciui, din Tribăș, din Niță, din popa Taos și din Istrate Caroean, ce ne sunt părți și ocini, ne sunt de pe Ioan Caroianu, strămoșul nostru, și din jumătate de sat din **Năpădeni**, a cincea parte, partea lui Istrate Caroian, fără de alți frați, din partea din sus, iară din partea din jos tij (la fel) din Năpădeni, parte lui Cotârlă, ce-i cumpărată din Andrieș și de mătușa noastră Lupa, fata Prăbăș, 300 ughi (ducaţi ungureşti) a dat când prada lui Vasile vodă, de a răscumpărat cumpărăturile, a patra parte a lui Istrate Caroian și din jumătate de sat din **Fântâne** a patra parte a lui Istrate Caroian. Aceste părți și ocini sunt de pe strămoșul nostru Ioan Caroian moșii. / Și ocina ce avem de pe strămoșul nostru Coromă Laşcul, jumătate de sat de **Drujăni**, ce să cheamă **Cobolta** de Drujinca, și se împarte cu Hășdienii în două și din țărmurile Drujălii, ce se împart în două la Roșestii și cu Scutăreștii, și din jumătate de sat din **Titieană** de pe Dele, a şasea parte, parte Andrăchii, fără de alți frați, frații Andrăchii după Geantaonul”[2904].

[2904] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 115, pp. 136, 137

CRISTEŞTI

(sat pe Lăpuşna, în comuna Iurceni,
raionul Călăraşi, Moldova).

1430, aprilie 10: Întărit de Alexandru cel Bun lui Vlad Aldiş, care primeşte uric pentru satele lui, inclusiv „Pătrăuţi, la Suceava, ocolul de sus, unde este casa lui” şi cuturile din megieşie, „pe Vălhăuţi, la Glod, unde a fost jude Iacăci, şi Glod Ciorbă tij pe Vălhăuţi, şi, pe gura Drăsăsovei, la Fântână, tij pe Vălhăuţi, şi, pe Borodance, unde a fost Ciorba, şi, pe Lăpuşna, Iurcenii şi, la o Petră Cruce, şi Sacărenii, şi Lepoveşna, şi fântâna Epurelui, tij pe Lăpuşna, şi la fântâna lui Ilieş, pe Lupuşna, pe din gios de Iurceni, şi **unde a fost Hrăste giude, şi pe din gios, unde a fost Stăilă giude**, şi unde a fost Jula giude, şi împotrivă… peste deal dinspre Voloca, la fântână, la lacul despre sat, pe deasupra Lăpuşnii, la fântâna lui Gherman… Iar hotarul acelui sat de acelor fântâni să fie dinspre toate părţile după hotarele vechi, pe unde au îmblat de veci”[2905].

1669, septembrie: Aniţa Hânculiasă, nepoata lui Petriman şi a lui Mihăilă, strănepoată lui Marcu Mâra din **Mireşti**, care s-a tras din Hârcea vornicul, împreună cu feciorii ei Mârza, Gavril, Păvălache şi Rucsanda, şi cu nepoţii ei Ilii Tâmbur şi Mihălachi Tâmbur vând vătafului

---

[2905] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 98, pp. 145, 146

de aprozi Pătraşcu Iordăchelea şi jupânesei Safta moşiile „ce au avut de la moşii lor, ce sunt în ţinutul Iaşului peste Prut, întâiaşi dată anume **Corneştii** de sub Codru… a treia parte de sat, şi **Bumbăteştii** cu iaz, iarăşi a treia parte de sat, şi **Hârceştii** pe Cula, sub Codrul Botnii… cu trei vaduri de moară în Ichil, în Cula şi în Târnuşa, iarăşi în ţinutul Eşului, cu iaz, a treia parte de sat şi **Dumbrăviţa** tij (la fel) în capul ţinutului Eşii, iarăşi a treia parte, şi **Verdăşănii** pe Vladnic, a treia parte de sat, şi **Osămzănii** (Osinceni), în ţinutul Orheiului, iarăşi a treia parte de sat, şi **Copăcenii** din ţinutul Orheiului, pe Ciuluc şi pe Răut, a treia parte de sat, care acele moşii îmblă câte în trei bătrâni şi întru şapte au câte un bătrân, care bătrânul lor se cheamă bătrânul Petriman, fecior lui Marcu Mâra din Mireşti, care s-a tras din Hârce vornicul, de şi-au scos şi Hârceştilor nume pe numele lui Hârceştii, într-unele hotare este de pe moaşa (bunica) lor şi într-altele de pe moşul (bunicul) lor Petriman. / Aşinjderi, am mai vândut Iordăchelii jumătăţi de sat din **Mireşti**, stâlpită aleasă, în **Brătuleni**, iar în ţinutul Eşului, care este iarăşi de pe Marcu Mâra, însă în celelalte hotare îmbşă câte în patru bătrâni, iar acum îmblă în trei, că au fost patru fraţi cu Măicanu, şi l-au plătit cei trei fraţi de la turci şi acum se împarte în trei părţi… / Şi plata s-a făcut deplin în mână, bani gata 328 galbeni ungureşti şi venetici de aur, 8 boi într-ales, 6 vaci cu viţei. / Deosebil de aceste moşii, soacra lor Aniţa, împreună cu feciorii şi nepoţii ei, ci Irimia Guţul şi soţia lui Stratona… având şi ei părţi de moşii şi de la părinţii lor, anume **Băcşănii** peste Prut, la capul ţinutului Eşii, a treia parte de sat, şi **Ialovenii**, în ţinutul Lăpuşnei, pe Işnovăţ, şi **Crâsteştii**, iarăşi la ţinutul Lăpuşnei, şi **Pocşăştii** pe Ichil, în ţinutul

Orhei, în tuspatru moşiile acelea are câte un bătrân, cu iazuri şi cu moară în Cârsteşti şi Ialoveni. Şi Ialovenii şi Poşăştii, trei bătrâni i-au vândut Iordăchelii, drept bani gata 250 bătuţi, iar Băcşănii încă le-au socotit pentru că de multe ori l-au scos de la multe nevoi”[2906].

CRISTEŞTI

(Popâciani, Popâşcani, inclus, pe jumătate, în Cristeşti, comuna Brăeşti, Iaşi; „de la Târgu Frumos, spre miazăzi, în comuna Brăeşti, se află satul Cristeşti… cu trupurile sale Popişcani, Coşeşti şi Bărbeşti; / moşiile înconjurătoare sunt, la răsărit, Brăeştii; la miazănoapte, Prigorcenii şi Buznea; la apus, Găneştii, şi la miazăzi, Hăndreştii”[2907]).

1466, decembrie 8: Menţionat de Ştefan voievod, când întăreşte lui Moica şi fratele său Costea, care cumpăraseră, cu 105 zloţi tătăreşti, de la Popâcica şi nepotul său Costea, „un loc din pustie la Cârligătură, între **Popâşciani** şi Ruscani şi Găneşti, la **Fântâna lui Ştiubei**… Iar hotarul acestui loc să fie începând de la pârâul lui Dragoş, pe drum, la vârful dealului, apoi, pe deal, la stâlp, iar de la stâlp, pe vârful dealului, apoi, peste ţarină, până la mijlocul ţarinei, unde au aşezat stâlp, apoi de la stâlp, pe drum, la vârful dealului, la stejarul însemnat, iar de la

---

[2906] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 92, pp. 118-120
[2907] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 23

stejar, peste rediu, la drumul mare, apoi la alt stejar însemnat, iar de acolo, pe drumul mic, peste rediu, la poiana Piscului, chiar la drumul mare care duce la Găneşti, iar de la drumul mare, peste câmp, până la hotarul lui Caşotă. Acesta le este tot hotarul dinspre această parte, iar dinspre Găneşti să le fie pe hotarul vechi”[2908].

1490, martie 17: Întărit de Ştefan voievod lui Negrilă Batirescul, care cumpărase, cu 87 de zloţi tătăreşti, de la fraţii Mănăilă, Danul, Zoica şi Nastea, copiii lui Iurie Dăvidescul, „ocina lor dreaptă, jumătate din satul la Cârligătură, anume unde a fost Cârstea, partea de sus, în faţa Narotiasei, de la Pârâul Tancului în sus”[2909]. Hotarul, din veac.

1554, martie 20: Întărit de Alexandru Lăpuşneanu voievod mănăstirii Pobratei, care primise danie, de la Anghelina, Nastasia şi Todosia, pentru sufletul surorilor sale Maria şi Sofia, „satul **Crâsteştii** din ţinutul Cârligăturii… care acel sat a fost cumpărătura tatălui lor Cozma (Şarpe) vel (mare) postelnic”[2910].

1581, aprilie 5: Întărit de Petru voievod lui Păcurariu, Ionaşco, Nistor, Dumitru şi Vasile, care cumpărase de la Nastasia (nu se ştie cum a revenit satul în mâinile fetei lui Cozma Şarpe) „satul **Cârsteşti** din Cârligătură”[2911].

[2908] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 143, pp. 206, 207

[2909] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 79, pp. 153-155

[2910] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 48

[2911] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 48

1582, iunie 18: Păcurar din satul **Cristeşti** vinde mănăstirii Neamţului, drept 24 taleri curaţi, „o prisacă din satul Cristeşti”[2912].

1597, iunie 18: Egumenul şi soborul mănăstirii Neamţ „mărturisesc cu sufletele lor că a venit înaintea lor Păcurar din satul Cârsteşti şi a vândut o prisacă mănăstirii Neamţului, din hotarul **Crâsteştilor** (Poiana Călugărului), drept 24 taleri întregi”[2913].

1602, aprilie 28: Ştefan Vicol, nepot Bârzului şi răzeşii lui vând comisului Ştefan Vrăjăscu, drept 350 zloţi, „partea lor din satul **Bălţaţii** care se cheamă **Popişcanii**”[2914].

1623, mai 7: Întărit de Ştefan Tomşa voievod lui Lupul, al treilea logofăt, care cumpără, de la Ion Ghimoc, „ocina ce-au avut cumpărătură în **Popişcani** de la Iftoghie, fata Cozmii, şi de la alte rude”[2915].

1634, mai 12: Zapisul fostului ceaşnic Ion Prăjescul fost ceaşnic, fiul fostului mare stolnic Ştefan Prăjescul, în care mărturiseşte să „s-a tocmit cu Sămeon Mihăilescul şi i-a vândut o selişte de sat de **Popişcani**, la Cârligătură, drept 40 de oi cu miei, 40 oi sterpe şi 2 boi tineri… iar care din noi nu s-ar ţine de tocmeală să aibă a da gloabă 20 de galbeni”[2916].

1635, iulie 6: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Anton din **Paşcani** (lângă Oneşti, comuna Plugari, Iaşi),

---

[2912] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, p. 171

[2913] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 48

[2914] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VII, Fasc. VII, 1928, p. 40

[2915] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 68, p. 105

[2916] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 123, pp. 133, 134

care cumpără, cu 20 taleri de argint, de la Nastasia, fiica lui Ionaşcu, şi fetele ei Mărica şi Axenia… un loc de prisacă în rediul satului **Cârsteşti** (Cristeşti, comuna Brăeşti, Iaşi), care este în ţinutul Cârligăturii, cât aruncă un om cu securea, din prisacă, în toate părţile”[2917].

1635, august 29: Zapis de la marele spătar Ureche, Gheorghe Roşca, Varlan uşerel din **Ciunceşti** (inclus în Cristeşti, comuna Brăeşti, Iaşi), Ştefan mare vătav, Toder, ginerele lui Zgâia din **Scorţeşti** (înglobat în Albeşti, comuna Brăeşti, Iaşi), Malici hotnog din **Şepteşani** (lângă Goeşti, comuna Lungani, Iaşi), Simion pitărel, Vasile şi Ionaşco Răspop din **Pleşăşti** (Pleşeşti, azi Zmeu, comuna Lungani, Iaşi), Toder Drăguşan din **Todereşti** (Todireşti, înglobat în Chilişoaoaia, comuna Dumeşti, Iaşi), Iusip din **Brăeşti** (comuna Brăeşti, Iaşi), Gugea şi Pătraşco Fulger din **Goeşti** (comuna Lungani, Iaşi), popa Toder din **Cepliniţi** (Cepleniţa, comuna Cepleniţa, Iaşi), Pătraşco croitor, Mihil şi Stratilat şi Marco diac – slugile lui Ureche din **Iaşi**, care mărturisesc cum au venit înaintea lor fraţii Ipatie Sârbea şi Toader, şi nepoţii lor Nelcăiaco, Isaico şi Măriica, fiii lui Sârbea din **Lungani** (comuna Lungani, Iaşi), nepoţii lui Lupul Coşciug din **Băloşeni** (lângă Borşa, comuna Vlădeni, Iaşi) şi au vândut, „dintr-o jumătate a satului **Băloşăşti** (Băluşeşti, comuna Icuşeşti, Neamţ), a treia parte, cea din jos, lui Neaniul vornic, pentru 30 zloţi bătuţi”[2918].

1641, decembrie 15: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „David şi sora sa Aniţa, fiii

---

2917 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 158, pp. 193, 194

2918 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 220, pp. 260. 261

lui Ionaşco Ţiţul, nepoţii lui Nicoară Liciul, s-au pârât de faţă cu fostul mare vornic Ionaşco Cujbă pentru jumătate din satul **Cârsteşti**, partea de jos, zicând ei că ţine Cujbă vornic această jumătate de sat cu mare împresurare. Iar Cujbă a arătat un ispisoc de cumpărătură de la Miron Barnovschi voievod, cum el şi-a cumpărat de la Gavrilaş şi Antemia, fiii Gligorcii, şi de la Dumitraşco şi Solomon, fiii Măricăi, toţi nepoţii lui Nicoară Liciul, drept 280 zloţi bani buni. Deci domnia mea i-am judecat după legea ţării… şi au rămas David şi sora lui Aniţa de toată legea”[2919].

1643, mai 14: Neculae şi Vasile, feciorii Nastasiei Brândzoaie, vând lui Vasile Dicăş, drept 35 zloţi, „dreaptă ocină şi moşie din satul **Mădârjeci** (Mădârjac, comuna Mădârjac, Iaşi), din **Văleşeni** (comuna Mădârjac, Iaşi), din **Poieni** (comuna Mădârjac, Iaşi) şi la **Micodini** (lângă Mădârjac, comuna Mădârjac, Iaşi)… dinaintea lui Ivan, Grigorcea, Pavăl, Drăgăilă, Luca, Băntelei, Pahomie căpitan, Buculei, Irimia şi Ignat cel spân ot **Mădârjeci**, Vârlan de **Ciunceşti** (inclus în Cristeşti, comuna Brăeşti, Iaşi) şi a mulţi oameni buni”[2920].

1644, noiembrie 28: Miron din **Iurghiceni** (comuna Erbiceni, Iași) dăruiește lui Cârsta vătavului de târg de **Iași**, „pentru sufletul fiului meu, răposatul Obrejie... ce se va alege partea mea din satul Iurghiceni, ce este în ținutul Hârlăului; din această pasrte am dat și am dăuit un loc de casă și un loc de heleșteu, ce-i pe valea Lungăi, și cu 10 pământuri în țarină, cu 20 de fălci de fân, în fânațe,

---

[2919] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, pp. 48, 49

[2920] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 93, p. 99

și cu loc de prisacă în Boaghea... Şi în această tocmeală au fost Gheorghe croitorul din târgul **Iași**, Vasile feciorul Paholcei din **Tomești** (comuna Erbiceni, Iași), Toader feciorul Dăvidoaie din **Ciuncești** (inclus în Cristești, comuna Brăești, Iași), Șaidir uricarul, Corlat cămărașul, Isac zet (ginere) Feștilă. Luca vătav de aprozi, Gavril Rătundu negușător și Ionașco Gârdea”[2921].

1650, august 4: Iftinca, fata Rusului, nepoata lui Păcurar, Ionaşco, feciorul Iftincă, şi Chelsia, fata Iftincăi, vând lui Mihăilă Haruţul, ginerele surorii sale Costanda, drept 35 galbeni, părţile lor de „moşie din satul **Cârsteşti**, din tot locul ce se va alege partea Iftincăi şi cu loc de prisacă”[2922].

1651, ianuarie 6: Costanda, fata lui Iacob, nepoata lui Păcurar, vinde lui Mihăilă Haruţul, ginerele ei, drept 10 ughi (ducaţi ungureşti), partea ei de „moşie din **Cârsteşti**”… / Ignat, Constanda, Ştefan şi nepoatele lor Irina, Antimia şi Nastasia vând lui Mihăilă Haruţul din **Balasineşti**, drept 15 galbeni, „câtă parte au avut în satul **Cârsteşti**, din pomet, heleşteu, fânaţ şi din tot locul, din partea lui Păcurar”[2923].

1658, iulie 10: Todosia, cu feciorii ei Gavril şi Catrina, vând jupânesei Tudosca, drept 20 lei bani gata, „un loc de prisacă în **Cârsteşti**… care-i este de la părinţii săi”[2924].

1661, aprilie 28: Miron Costin, fost pârcălab de Hotin, cumpără, cu 75 lei bătuţi, de la Gavril Metco şi

---

[2921] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 459, pp. 437, 438
[2922] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 49
[2923] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 49
[2924] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 49

mamă-sa Tudosia, fata lui Ionaşco, şi de la surorile lui Catrina şi Uliana „moşia ce au de pe moşii (bunicii) lor la sat la **Crâsteşti**, câtă li se va alege de pe moşul lor Ionaşco şi câtă parte li se va veni din moşii cei sterpi, care s-au împărţit la toţi fraţii"[2925].

1662, aprilie 3: Miron Costin, fost pârcălab de Hotin, cumpără, cu 70 lei bătuţi, de la Todosia, nepoata lui Ionaşco, şi de la feciorul ei Gavrilă Marco (Metco, în zapisul anterior), părţile lor „din satul **Crâsteşti**, ţinutul Cârligăturii, părţile ce se vor alege ale moşului (bunicului) lor Ionaşco, cu loc din vatra satului, din câmp, din fânaţe, din poieni, din curăţituri, din rediul ce este asupra satului şi partea ce se va alege din Poiana Călugărului, asemenea şi partea din o moşie stearpă… La tocmeală au mai fost şi toţi răzeşii, anume Arsenie şi Ionaşco Prebici din **Prigoreni**, Pentelei, feciorul lui Constantin din **Cârsteşti** şi Goe din **Munteni** (satul Jora, de lângă Târgu Frumos)"[2926].

1662, aprilie 30: Întărit de Evstratie Dabija voievod lui Miron Costin, fost pârcălab de Hotin, în baza zapiselor de cumpărături din satul **Cârsteşti** anterioare"[2927].

1662, iulie 4: Miron Costin, fost pârcălab de Hotin, cumpără, cu 60 lei, de la Tănasie, Toader, Nastasia şi Maria, feciorii Ursului de **Cârsteşti**… partea lor de ocină, jumătate de moş, partea lui Miron. Asemenea şi din Poiana Călugărului, partea lui Miron"[2928].

1664, ianuarie 29: Marele spătar Iordache (Canta-

[2925] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 49
[2926] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 49
[2927] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 50
[2928] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 50

cuzino) cumpără, cu 25 lei, de la Nastasia, fata Lupului Copilului de **Româneşte**, şi de la feciorul ei Pentelie „o prisacă ce au avut la **Cârsteşti**, cu casă şi cu zămnic şi cu pomăt, cum e obicina prisăcilor, de faţă cu Miron Costin, fost pârcălab de Hotin”[2929].

1668, aprilie 15: Alexandra Iordăchioaei (văduva marelu spătar Iordache Cantacuzino) cumpără, cu 18 lei bătuţi, de la Toader sin (fiu) Trincă, ginerele lui Costăş de Cârsteşti, „un loc de prisacă, la satul **Cârsteşti**”[2930].

1668, septembrie 14: „Pintilie, fiul lui Constantin din **Crâsteşti**, ia 10 lei de la Miron Costin vel (mare) vornic, ca să tocmească cu dumnealui cu o moşie ce le ste cumpărătură, Anume Goiana, ce se cheamă Călugărul (sau Poiana Călugărului) şi să o vândă dumnealui vornicul”[2931].

1668, octombrie 6: Pintilie şi surorile lui Porhira şi Alexandra, verii lor Hilote şi Maftina din **Crâsteşti**, „având noi treabă să răscumpărăm alte părţi de moşie aiurea, vând marelui vornic Miron Costin, drept 28 lei bătuţi, „ocina din poiana Călugări, ce ne-a rămas de la părinţii noştri, care le-a fost lor cumpărătură de la călugări”[2932].

1669, ianuarie 21: Ilea şi Ana, feciorii Nastasiei, nepoţii lui Toader Usnă vând marelui vornic Miron Costin, drept 30 lei bătuţi, „moşia ce au avut de pe moşul (bunicul) lor Toader Usnă, a treia parte din vatra satului, din câmp, din poieni şi cu loc de prisacă pe rediu, deasupra **Cârsteştilor**, şi cu pometi, a treia parte a lor din

---

2929 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 50
2930 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 50
2931 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 50
2932 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 50

stâlpului strămoşului lor, din poiana ce se cheamă Călugărul”[2933].

1669, iulie 1: Vasile Albul şi femeia lui Nastasia, fraţii lor Tănase, Toader, Nicolai şi Marica, feciorii Ursului, nepoţi lui Tiron, strănepoţi lui Păcurar cel bătrân, vând lui Miron Costin, drept 60 lei, „moşia lor din satul **Cârsteşti**, o jumătate de bătrân, partea moşului (bunicului) lor Tiron, feciorul lui Păcurar, din vatra satului, câmp, ţarină, pădure şi din Poiana Călugărului”[2934].

1669, iulie 2: Întărit de Duca voievod lui Miron Costin, care cumpără, cu 70 lei bătuţi, de la Todosia, fata lui Drăgan, nepoata lui Ionaşco, „partea sa din **Cârsteşti**… şi din Poiana Călugărul”, iar de la Pântelei şi surorile lui, cu 20 lei, „partea lor din poiana Călugărul, cumpărătura părinţilor lor de la călugări”[2935].

1669, iulie 9: Întărit de Duca voievod lui Miron Costin, care a cumpărat, de la Vasile Albul, femeia lui Nastasia, şi fraţii lor Tănase, Toader, Neculai şi Mărica, feciorii Ursului, nepoţi lui Tiron, strănepoţi lui Păcurar, „jumătate de bătrân din **Crâsteşti** şi partea ce se va alege din Poiana Călugărului”[2936].

1669, iulie 9: Miron Costin, mare vornic de Ţara de Jos, cumpără de la Maria Haruţoae, fata Costandei, nepoata Rusului, strănepoata lui Păcurar, drept 50 lei, „partea ei de moşie din **Cârsteşti**, alte părţi, cumpărate împreună cu soţul ei Haruţul, părţile frăţâne-său Costanda şi a lui Ştefan, şi ale unor nepoţi ai lor, Irina, Antemia şi

---

[2933] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, pp. 50, 51

[2934] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 51

[2935] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 51

[2936] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 51

Nastasia, nepoţi lui Păcurar, şi partea Iftincăi, fata Rusului, nepoată lui Păcurar, şi a feciorilor ei Ionaşco şi Cheltia, şi partea lui Dumitru Bărdilă şi a surorilor lui din **Hăbăşeşti**”[2937].

1670, decembrie 2: Marele vornic Miron Costin cumpără de la Pântelei, Porhira şi Alexandra, feciorii lui Constantin, nepoţii lui Toader Usnă, strănepoţi lui Vasile Căcăcescul, şi de la verii lor Hilotie şi Maftina, feciorii lui Ionaşco, iar strănepoţi lui Vasile, cu 40 lei bătuţi, „moşia din satul **Cârsteşti**, a patra parte dintr-un moş, care moş a fost strămoşul lor Vasile Căcăcescul… şi cu părţile lor ce le au în poienile care se cheamă Călugărul”[2938].

1670: Marele vornic Miron Costin cumpără de la Mărica Borşoaia şi de la neamurile ei „părţile din fund, din poiana Călugărului, din **Cârsteşti**”[2939].

1670: Marele vornic Miron Costin cumpără de la Agapia, fata Soficăi, nepoata lui Ionaşcu, cu 60 lei bătuţi „din jumătate de sat **Cârsteşti**, a treia parte, iar din tot satul vine a şasea parte”[2940].

1671, aprilie 13: Marica Todosoae şi cu ginerele ei Toader se învoiesc cu vornicul Hăbăşescul „pentru stăpânirea unui loc de prisacă de la **Cârsteşti**”[2941].

1671, mai 4: Mărica, fata Costandei, şi frate-său Mihăilî Pietrariul, strănepoţi lui Păcirar, din satul Cârsteşti, vând fratelui lor Ion Aprodul, drept 27 lei, „părţile

---

2937 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, pp. 51, 52

2938 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 52

2939 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 52

2940 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 52

2941 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 52

lor de moşie din **Cârsteşti** şi din Poiana Călugărului"[2942]. / Mironaşco Costin vornic cumpără de la Ion Aprodul şi Tănasie, feciorii Costandei, nepoţi Rusului, strănepoţi lui Păcurar, cu 40 lei bătuţi, ale „lor drepte părţi de moşie şi cumpărătură din satul **Cârsteşti**, din partea de jos, din jumătate de bătrân ce se împarte în 6 părţi, 4 părţi, două ce le sunt de la părinţi şi două părţi de cumpărătură de la fratele lor Mihăilă Pietrariul şi de la sora lor Mărica"[2943].

1675, martie 25: Constantin sin (fiul) popii Irimia, din satul Cârsteşti, mărturiseşte că a avut tocmeală cu vornicul Miron Costin „să-i vândi oartea lui din satul **Cârsteşti**, din **Găureni** şi din **Muncel** ce i se va alege partea lui, ce se cheamă Bondăşască, şi i-a dat Miron Costin 10 lei bătuţi arvonă"[2944].

1675, aprilie 2: Scrisoarea hotarnică a lui Miron Costin mare vornic, în care mărturiseşte „cum au venit Anghelachi şi Constantin de **Popişcani**, cu cartea Măriei Sale, scriind să mergem, să socotim cu oameni buni pentru un loc de prisacă, căci au ei gâlceavă cu Tălmăcioae păhărniceasa, zicând Tălmăcioaea că acel loc de prisacă este pe hotarul satului **Ruscanilor**, iar Anghelache şi Constantin au dat seamă că acel loc este pe hotarul **Popişcanilor**… Mers-am acolo, strâns-am oameni buni, bătrâni şi târgoveni (din Târgu Frumos), şi s-ai întâmplat şi Manolachib comisul. Adus-au şi **uricul Târgului Frumos**, care scrie în semne, din movile în movile. Pentru care lucru arată că Ruscanii au fost de ocolul Târgului Frumos… deci aşa am ales cu sufletele noastre

---

[2942] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, pp. 52, 53
[2943] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 52
[2944] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 53

că acel loc de prisacă este pe hotarul Popişcanilor… precum am văzut movilele de hotar. Este prisaca aceea pe locul Popişcanilor, mai jos de movila ce le este hotar”[2945].

1675, aprilie 20: Arsenie, feciorul Rusului, nepoţii lui Gheorghe, feciorul lui Trebici cel bătrân, Constantin, Miarea şi Mărica, feciorii lui Trebici, Marco, ginerele fratelui lui Trebici, Ignat şi Gheorghe, ginerii lui Dumitraşco, şi Toader Trică, tiţi nepoţi şi strănepoţi lui Vasile Căcăcescul din Cârsteşti, vând marelui vornic Miron Costin, drept 90 lei, părţile lor „din satul **Cârsteşti**, dintr-un bătrân, trei părţi şi din poiana ce se cheamă Călugărul”[2946].

1676, septembrie 14: Vasco din Cârsteşti vinde lui Gavrilaş a Lucăi, ce a fost spătar al doilea, pentru doi boi şi o vacă, „partea lui şi a surorii lui, de acolo, din **Cârsteşti**”[2947].

1677, februarie 26: Iacob, ce a fost pârcălab, şi femeia lui Nastasia, fata lui Simion din **Popişcani**, ce a fost pârcălab, vând lui Miron Costin logofătul, drept 20 lei, „un loc de prisacă din satul **Cârsteşti**, ce l-au avut cumpărat de la Tudosia Mitcoai şi de la feciorii ei Gavril şi Catrina”[2948].

1677, iunie 4: Anghelache Chiosea, Constantin, Gheorghiţă şi Ion, feciorii lui Simion pârcălab de Popişcani, se tocmesc cu Miron Costin logofătul „pentru un heleşteu, iaz vechi, ce este împotriva **Popişcanilor**, la care heleşteu este un ţărmure din matca pârâuşui lor de Popişcani, iar un ţărmure este de **Bărbeşti** şi de

2945 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 26
2946 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 53
2947 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 53
2948 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 55

Cârsteşti”. Miron Costin „a lăsat tot heleşteul vechi pe seama noastră în veci şi, când ne vom apuca să iezim heleşteu, dumnealui să nu se amestece… Şi noi am dat voie dumisale să-şi facă alt heleşteu din pajişte, mai jos de acel eleşteu vechi, căci şi acolo este un ţărmure de Popişcani şi un ţărmure de Bărbeşti… / Şi aşa ne-am tocmit cu dumnealui, de va îneca apa din heleşteul dumisale ceva loc de hrană din hotarl nostru, noi să răbdăm, precum rabdă şi dumnealui pentru locul dumisale, ce va îneca heleşteul nostru”[2949].

1678, septembrie 15: Balica de Cârsteşti, cu soţia şi feciorii lor, vând lui Gavril Luca, căpitan din Ţara Românească, „partea lor de acolo, din **Cârsteşti**”[2950].

1680, iunie 23: Vasile, feciorul Onesii din **Roşcani**, vinde lui Enache gramaticul „o prisacă a lui din **Cârsteşti**, pentru o vacă”[2951].

1696, iunie 7: Carte de împuternicire, dată de Antioh Cantemir voievod fraţilor Gavrilă şi Toader, fiii lui Anghelachi, să ia dijmă, la **Popişcani**, „şi din praşilă, şi din grădini”[2952].

1713, septembrie 1: Ursul preveţ vinde lui Sandu Toma „o jumătate din satul **Cârsteşti** din ţinutul Cârligăturii”[2953].

1714, aprilie 21: Tudosca, fata lui Miron Costin, văduva lui Grigoraş spătar, moştenitoarea satului Berbeşti, vinde marelui vornic de Ţara de Jos Lupul Costachi, cu 250 lei, „satul întreg **Berbeştii** şi parte din **Crâs-**

[2949] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 27
[2950] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 55
[2951] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 55
[2952] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 27
[2953] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 56

teşti, zestre de la părinţii săi”[2954].

1745, iulie 10: Ştefan Bosie cămăraş cumpără, cu 20 de stupi, „părţile din **Cârsteşti** ale lui Mihălachi, fiul Ilincăi, fata Prevetului (Ursul prevet)”[2955].

1745: Vistiernicul Sandu Toma vinde ginerelui său Ştefan Bosie „satul **Berbeşti**, ce este la ţinutul Cârligăturii, sat înteg cu iazuri, care sat de baştină a fost al mănăstirii Hangul şi, făcând schimbătură mănăstirea Hangul cu Miron Costin, ce-a fost vornic mare de Ţara de Jos, dând Miron Costin altă moşie, a luat satul Berbeşti şi, mai cumpărând Miron Costin alte părţi de moşie din **Cârsteşti**, care se hotărăsc cu Berbeştii, şi, după moartea lui Costin vornic, jupâneasa lui Miron Costin (în realitate, fata Tofana) toate aceste părţi de moşie, şi din Cârsteşti, şi din Bărbeşti, le-a vândut dumisale vornicului Lupului şi vornicul Lupul le-a vândut socrului meu Neculai Lazul biv (fost) vel (mare) sulger, şi socrul mei mi l-a dat mie zeste. / Aşijderi şi pentru heleşteul **Coşăştilor**, dându-l danie lui Manolache Ruset, ce-a fost vornic mare, iar acesta dăruindu-l nepoatei sale Safta, nevestei mele… toate acestea le-am vândut ginerelui meu Ştefan Bosie, drept 500 lei bătuţi”[2956].

1749: Ştefan Bosie cămăraş cumpără, cu 5 lei, „părţile din **Cârsteşti** de la Chiribuş şi Sandală, fata Ursului preveţ, de pe moaşa (bunica) lor Borşoae”[2957].

1751, iunie 7: Ştefan Bosie cămăraş cumpără

[2954] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, pp. 38, 39

[2955] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 56

[2956] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, pp. 39, 40

[2957] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 56

„două părţi dintr-un bătrân din satul **Popişcani**, ce-i la Cârligătura: una a lui Constandin, nepot Popişcanului, şi alta a Dochiţei, nepoată de fată Popişcanului, le cumpără de la Sandul Carp şi sora lui Tofana, nepoată de fată Popişcanului, drept 105 lei… / Acest sat îmblă în doi bătrâni, un bătrân Anghelachi şi un bătrân al lui Sandul Carp”[2958].

1763: Scrisoarea paharnicul Alexandru Neculce, despre hotarnica făcută la **Prigoreni**, din porunca lui Grigori Ion voievod: „am mers la satul **Cârsteştii**, ce este în ţinutul Cârligăturii, care moşie este a dumisale Ştefan Bosie, ce a cumpărat de la socrul său Sandul Toma şi Sandului Tomii i-a fost zestre de la Neculai Lazul fost mare sulger. Şi a mai cumpărat jicnicerul Bosie şi alte părţi din Cârsteşti şi de la alţi răzeşi şi, mergând la numita moşie Cârsteşti, am strâns toţi răzeşii şi megieşii dimprejur, anume Grigore Piviţ răzeş de Cârsteşti, Vasile Tănasă zet (ginere) Ursului căpitan, iarăşi răzeş de Cârsteşti, Ştefan Pascal mazil de **Scorţăşti**, Constantin Calcăntraur mazil ot tam (de acolo), Ion Ghineţ ot **Popişcani**, Constantin Burciuman ot tam, Vasile Sârbul ot tam şi Ilie Tăutul mazil ot **Prigoreni**… şi am început a măsura pe dealul Comorii, prin mijlocul moşiei dimpotriva iezăturii heleşteului Popişcanii, ce este în apa Plotoniţei, pe lungul moşiei, în jos dealul, până în hotarul Brăeştilor, în ruptura drumului din jos, ce merge la Roman… Şi am măsurat şi marginea moşiei dinspre apus, pe apa Plutoniţei, până în vâlceaua ce merge drumul la Roman. Şi am mai măsurat şi valea Cârsteştilor dinspre răsărit, ce merge alăture cu hotarul Brăeştilor şi al Ciunceştilor, în sus, până în hotarul Berbeştilor… şi s-a

[2958] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 27

pus hotar în matca văii Lacului. / Şi, măsurând şi capul moşiei din sus, din piatra aceea, până în iazul Popişcanilor, alături cu Berbeştii… am pus piatră de hotar în zarea dealului dinspre apus, pe valea Lacului, şi tot spre apus, coasta cu Berbeştii, pe din sus de ţintirimul Cârsteştilor şi de heleşteul jicnicerului Bosie, ce este în această moşie, şi tot spre apus, în dealul Comorii, într-un pisc, împotriva iazului Popişcanii, şi s-a pus hotar”[2959].

1774, mai 26: Satul **Crâsteştii**, ţinutul Cârligăturii, ocolul de Sus, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2960]**: Toată suma caselor: 20**. Scădere rufeturi, însă 8: 1 diacon, 3 ruptaşi, 2 panţări, 1 fuştaş 1 ţigan. Rămân birnici: 12. / **Birnici**: Constandin, cergariu, vornic / Axenti Liţi, plugar / Gligori Liţă / Simeon, pas / Ştefan Ivan / Vasile Tololai / Constandin Bârăul / Ion Moşniag, priş ot Roman / Constandin, herghelegiu / Macsim, cioban / Toader, bejenar ot Roman / Ion Bârzul, pas a dumisale paharnicului Alecsandru Neculce. // **Rufeturi**: / Ion, diaconul / Gavril Peveţul, ruptaş / Iordachi brat (frate) lui, ruptaş / Gligoraş Ghineţ, ruptaş / Luca, panţăr / Vasâle, panţăr /Lupul, fustaş / Mihălachi, ţigan.

1803, Condica liuzilor: „**Popişcanii** sunt ai mănăstirii Doljeşti (cealaltă parte era alturată de **Cristeşti** şi considerată ca făcând parte din el) şi are 3 liuzi birnici: Vasile Mocan, Răuţă Mocan şi Constandin Ungurian, şi 6 bejenari din Cordun, fără bir, posluşnici ai mănăstirii”[2961].

2959 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, pp. 55, 56

2960 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 462

2961 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, pp. 28, 29

În **Cârsteştii** serdarului Anastasă Scorţescu trăiau, ca oameni aduşi din ţări megieşe, „21 liuzi”[2962].

1820, Catagrafia Cârligăturii: „**Cârsteştii** erau ai serdarului Ianacachi Gherghel. În sat erau **45 liuzi**, ântre care: Ion zet (ginere) Buzatul / Nechifor sin (fiu) Gavril / Toader vornic / Ion Cibotaru / Vasile Nistor / Ion Cenuşă / Simion Buzatul / Cozma Cibotar / Mihai Rusul / Toader zet Ciuciul / Ioniţă a Tălmăciţei / Simion Ţirogan / Grigori Hărătău / Ioniţă Ungureanu / Grigori Băncilă / Iacon Ungureanu / Zaharia Nistor / Aron Ciobanul / Ion Sărăduc / Ilie Bălăuciuc / Ion Olariul. Apoi **14 slugi** fără bir, între care: Ştefan Băncilă şi Andrei Ciuciul”[2963].

1831, Catagrafia Cârligăturii: „În satul **Cârsteşti** era preot, la biserica Sfinţilor apostoli Petru şi Pavel, Gheorghe sin (fiul) preotului Vasile. Apoi, diaconul Neculai sin diaconul Ilie. În sat erau **5 nevolnici**, iertaţi de bir, între care: Andrei sin Vasile Suciu / Petre sin Vasile Roşca. / **9 văduve**, între care: Maria lui Ion Ghibuc / Ilinca lui Ioniţă Rus Tălmaciu / Ilinca lui Ion Dunere. / Apoi, **2 dascăli** la biserică, **12 birnici** havalegii, între care: Luca sin Ilie Pârlea / Ion sin Toader Ungurian / Vasile sin Alecsa Serediuc / Iordachi sin Luca Onuţă / Gheorghe sin Toader Chistrui / **20 birnici** breslaşi: Enachi sin Alexandru Rusu / Iacob sin Dumitru Ungurianu / Ioniţă Chelban Ungurianu / Toader sin Grigori Vărătăiu / Dumitraşco zet (ginere) Băncilă / Simion zet Vasile Peviţu / Tănasă Ciuciu. / **18 slugi** şi alţi oameni fără bir, supuşi la unii şi alţii: Vasile Peviţu vătav / Dumitru sin Dumitru Ghenuţ / Iftodi sin Gavril Onuţu / Alexandru sin Toader Miron / Grigore sin Andrei Ciuciu.

[2962] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 58
[2963] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 58

/ Apoi, 4 oameni străini, fără căpătâi şi 1 jidov orândar"[2964].

1899: „**Cristeşti**, sat spre vest de satul Brăești, din comuna Brăești, plasa Cârligătura, judeţul Iaşi. E situat pe costișa dealului Dodul, cu faţa spre est. Are o suprafaţă de 1.305 hectare şi o populaţie de 100 familii sau 470 locuitori români, care se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor; o biserică, construită de lemn, deservită de 1 preot, 1 cântăreț și 1 eclesiarh. Numărul vitelor e de 500 capete, din care: 370 vite mari cornute, 23 cai, 220 oi şi 57 râmători"[2965].

CRISTEŞTI

(sat pe Calnaş, comuna Ardeoani, Bacău).

1471, noiembrie 2: Întărit de Ştefan (cel Mare) voievod lui Danciul Boldăş, care primeşte uric pentru „satele lui, anume satul **Cristeştii** pe Calnaş, cum şi la gura pârâului Muncelului, unde dă în Solonţul, ca să-şi facă descălecătură de sat, şi jumătate de poiană Muncel, cum şi Poeniţa Calului"[2966]. Hotarul, din vechi.

1518, decembrie 26: Întărit de Ştefan (cel Tânăr) voievod, după schimbul de moşii făcut de postelnicul

[2964] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, pp. 58, 59

[2965] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 771

[2966] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 178, p. 264

Cozma Şarpe cu pârcălabul Petru, fiul lui Pascu Hociung, schimb prin care Cozma Şarpe dă „jumătate din satul **Crăsteştii** (sau Cristeşti, sat pe Calnăş, inclus în Ardeoani[2967], Bacău), care este pe Călniş, partea cea de sus, cumpărată drept 220 galbeni tătăreşti de la Sofiica, fata lui Boldeş, şi de la nepotul ei Lazăr Groşiţa, nepoţii lui Danciul Boldeş… şi patru părţi din satul **Ilieşeşti** (sau Ilieşti, sat pe Solonţ, inclus în Ardeoani[2968], Bacău), ce-au fost cumpărat de la Gavril şi Romaşcu şi de la fiii Sorinei, drept 120 galbeni", iar „Petru pârcălab, feciorul Pascului Hăciung, a dat Cozmii Şarpe postelnic… din uricele ce le-a avut tatăl lui de cumpărătură de la Ştefan voievod şi din dresuri ce a avut Onca de la străbunul nostru Alexandru voievod, care au pierit când turcii au venit cu război asupra pământului nostru… acel sat unde au fost casele Oncăi pe Cracău, şi cu moară în Cracău, pe care l-a avut tatăl său Pascu Hăciung de la Măruşca, fiica Oncăi, şi o mănăstire a Turbatului, care se numeşte acum **Brusturii**, ce a fost cumpărat şi acea mănăstire Pascu Hăciung de la Alexa şi Mihnea, nepoţii Turbatului, drept 240 galbeni tătăreşti"[2969].

[2967] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 73

[2968] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 135

[2969] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. I, Iaşi 1906, pp. 258-262

CRISTEŞTI

(comuna Cristeşti, Iaşi).

1493, noiembrie 4: Întărit de Ştefan (cel Mare) voievod Nastasiei, fiica Mărinii, nepoata lui Cârstea, care primeşte uric pentru „dreapta ei ocină, satele anume: Stănileşti şi o selişte în acelaşi hotar, anume Alboteştii, şi Cârsteştii pe Moldova, unde a fost Miroslav, şi, în acelaşi hotar, alt sat, anume Hireştii”[2970]. Hotarul, din veac.

1625, aprilie 23: Martori la un zapis de mărturie de la Samfira, fata Acseniei, care a „avut, din jumătate de sat de Stolniceni, a opta parte” şi, după ce a „întrebat pe toţi unchii mei de faţă, ei m-au lăsat şi am vândut acea parte a mea… ce este în hotarul **Purceleştilor** (sat inclus în Stolniceni, Iaşi)… jupânului Ionaşco Prăjescu, drept 120 taleri bani buni”[2971]. Martori care întăresc zapisul sunt fostul hatman Gligorie Ciolpan, Gligorie Bolşea de **Dobruleşti** (sat pe Moldova, inclus în Cristeşti, Iaşi), Popovici de **Năvrăpeşti** (sat pe Moldova, Iaşi), Grecul de **Păşcani** (oraşul Paşcani, Iaşi), Vasilie de **Ciupeşti** (sat înglobat în Stolniceni-Prăjescu, Iaşi), Andonie, Toader sin Hireasca din **Hăsnăşeni** (înglobat în Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), Ionaşco Năvală de **Soci** (sat, Iaşi), Constantin vistiernic şi Pătraşco Ciogolea de **Vlădeşti**

[2970] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 138, pp. 265-267

[2971] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 312, p. 384

(sat pe Siret, inclus în Purceleşti, comuna Stolniceni-Prăjescu, Iaşi), popa Pahomie de **Stolniceni**.

1627, februarie 12: Zapisul lui Toader Petriceico, scriind cum a „rămas cu câtăva sumă de bani din tâlhăria de la Suceava" şi, de aceea, a vândut „jumătate de **Durneşti** (Dorneşti, Bucovina), moşia mea, jupânului Toader cămăraşul. După aceea ne-am tocmit, de i-am dat dumisale a şasea parte de sat de **Cârsteşti** (Cristeşti, Iaşi) pe Moldova, în ţinutul Sucevei, cu vecini, cu eleşteu, cu moară în sat şi cu moară în Moldova, ce este dreaptă moşia socrului meu, Nebojatco logofătul, ce s-a venit în partea noastră, drept 250 galbeni bani buni. Şi mi-a întors Durneştii"[2972].

1628, septembrie 1: Întărit de Miron Barnovschi voievod marelui clucer Ionaşco Cujbă, după o pâră la Divan, depusă de Gavrilaş şi Antimia, fiii lui Gligorcea, şi de la verii lor Dumitraşco şi Solomon, fiii Măriicăi, toţi nepoţii lui Nicoară Liciul, „pentru jumătate din satul **Cârsteştii**, ce este pe Moldova, în ţinutul Sucevei, spunând că le este dreaptă ocină şi dedină şi le face mare asuprire şi le stăpâneşte ocina… Ionaşco clucer a arătat înaintea noastră un ispisoc de la Simion Moghila voievod, că a avut pâră atunci cneaghina lui Golăi logofăt cu nepoţii lui Nicoară Liciul şi ai lui Romăşcel pentru nişte bani ce a dat panul ei, Golăi logofăt, bunicului lor, Nicoară Liciul, şi lui Romăşcel. Şi puseră ei zălog două sate, **Faurii** şi **Grumăzeştii**, ce sunt în ţinutul Vasluiului, şi cu acei bani şi-au cumpărat nişte robi de la tătari. Apoi s-a aflat că n-au nici o treabă cu acele sate şi s-au luat de la Golăi logofăt şi au rămas nepoţii lui Nicoară Liciul şi

[2972] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 147, pp. 178

ai lui Romăşcel să-i plătească acei bani. Iar alte rude ale lor şi-au plătit partea, iar dintre nepoţii lui Liciul nu s-a aflat nimeni să plătească, ci numai a a dat boierului nostru mai sus-zis, Ionaşco Cujbă clucer, 120 ughi galbeni, pentru că cneaghina lui, Stana, a fost nepoată lui Nicoară Liciul. / La aceasta, domnia mea şi cu sfatul nostru i-am judecat după legea ţării şi am aflat ca, deoarece n-a avut Cujbă clucer copii cu cneaghina lui Stana, să-i întoarcă nepoţii lui Liciul banii mai sus-scrişi, 120 ughi galbeni, şi de asemenea 363 ughi bani buni pentru aşezările de a făcut acolo, iazuri şi mori, şi berării şi sladniţe, şi vecini, şi prisacă, şi 13 case, pe care le-a preţuit Cehan mare pitar cu oameni buni şi să-şi stăpânească dedina. Iar nepoţii lui Nicoară Liciul, dacă au văzut că le vine să întoarcă atâţia bani, nu s-au apucat să întoarcă, ci s-au tocmit cu boierul nostru şi i-au vândut această jumătate din satul Cârsteşti, pentru 280 taleri bătuţi”[2973].

1640, august 5: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Iana mare sulger, nepotul lui Parvana, s-a jelui şi ne-a arătat un zapis de datorie de la Dumitraşco Romăşcel fost mare crucer, scriind el însuşi că este dator cu 50 ughi lui Iane sulger. / Deci noi i-am făcut lege ca să se lege ocinile lui Romăşcel clucer pentru 50 de ughi (ducaţi ungureşti). Şi s-a legat a treia parte din jumătatea satului **Cârsteşti** (comuna Cristeşti, Iaşi), care este pe Moldova. Şi a oprit această parte de ocină, cu vecini şi cu tot venitul, şi nu s-a găsit nimeni să-i întoarcă acei bani, ci a stăpânit-o multă vreme şi a chemat şi pe nişte gineri ai lui Dumitraşco Romăşcel, care ţineau nişte nepoate de soră, să-şi răscumpere ocina, ci aşa au

---

[2973] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 397, pp. 543, 546

răspuns, că ei nu au putere să întoarcă atâţia bani. Iar altor fraţi şi veri nu le-a convenit s-o răscumpere, ci fiind un frate de aproape şi adevărat, dintr-un tată şi dintr-o mamă cu Dumitru Romăşcel, părintele Gheorghe, episcop de Huşi, nu a vrut să lase această ocină pierdută pentru datorie şi a plătit-o deplin cu vite preţuite şi cu bani, până s-a împlinit preţul de 50 ughi"[2974].

1644, aprilie 18: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui logofăt Toderașco, care cumpără, cu 600 ughi (ducați unguréști), de la Ionașco Cujbă și jupâneasa Ileana, „jumătate de sat de **Cârstești**, partea din jos, ce este în ținutul Sucevei, pe apa Moldovei, cu curți și cu pivniță, și cu toate namestiile ce sunt împrejur: curte și cu vecini ce sunt pe acea jumătate de sat, și cu tot venitul"[2975].

1644, iunie 15: „Smeritul Gheorghe Romășcel, episcop de Huși", dăruiește nepoatei lui Ileana, fata lui Nebojatco, jupâneasa vornicului Petriceico, „din jumătate de sat, a treia parte din satul **Cristești**, ce este pe apa Moldovei, în ținutul Sucevei, cu 16 vecini"[2976].

1899: „**Cristeşti**, comună rurală, situată în partea vestică a plășii Siretul de jos, judeţul Suceava, spre sud și la o depărtare de 34 km de Fălticeni… E compusă din satele: Cristeşti, Hereşti, Homiţa, Moţca şi Boureni, cu reședința în satul cu același nume. Are o populaţie de 1.336 familii sau 5.425 suflete, din care 2.755 bărbaţi și

---

[2974] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 410, pp. 417, 418

[2975] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 299, pp. 286, 287

[2976] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 341, p. 330

2.640 femei (134 izraeliţi şi 3 nemți). Sunt 1.039 contribuabili. / Are șase biserici, deservite de 6 preoţi și 9 cântăreţi, și un schit: Boureni; 2 școale mixte, frecventate de 70 elevi, din 420 băieţi și 410 fete în vârstă de școală. În comună sunt: 5 cârciumari, 9 băcănii, 1 lipscănie, 1 pitărie, 4 debite de tutun și 1 căsăpii. Vite sunt: 203 cai, 1.620 boi, 1.172 vaci, 4.500 oi, 11 capre, 851 porci şi 7 bivoli. / Moşia, proprietatea prinţului Gr. M. Sturdza, e în suprafață de 3.841 fălci şi 58 prăjini, din care: 750 pădure, 1.533 fălci și 48 prăjini cultivabile şi 1.000 fălci şi 59 prăjini fânaț. Locuitori împroprietăriți după legea din 1864 sunt 586, din care 3 fruntași, 305 pălmași și 278 codași, stăpânind 1.592 fălci. În comună sunt 2 moriști pe pârâul Staniştea şi o moară a Zavului. Locuri mai însemnate în comună sunt: Schitul Boureni, Leţcani, Siliștea, Matioaia şi Morile Zavului. / **Cristeşti**, sat pe moşia și în comuna cu același nume, aşezat pe un platou înalt, ce ţărmureşte șesul stâng al Moldovei, şi pe țărmurile pârâului Staniștea, cu afluentul său Gurmăzoaia. Are o populație de 480 familii sau 2.000 suflete (1.080 bărbaţi şi 920 femei), din care 110 străini. Locuiesc în 954 case. Contribuabili sunt 386. / În sat este o cârciumă, 4 băcănii, 1 lipscănie, 1 pitărie, 1 căsăpie şi 1 debit de tutun. Vatra satului ocupă 180 fălci şi 40 prăjini. Împroprietăriţi, la 1864, sunt 162 pălmași şi 46 codaşi, stăpânind 659 fălci şi 55 prăjini. / Are o biserică, cu hramul Adormirea Maicii Domnului, zidită, pe la 1440, de niște saşi din Ardeal, în mijlocul unui codru. Pe peretele bisericii se afla o inscripție, care a dispărut în urma reparaţiilor. Se zice însă că se citea data de 1420 și că ar fi fost restaurată, adăugindu-i-se turnurile, de către Ștefan cel Mare. Pe clopotul cel mare se citeşte: „Clopo-

tul este făcut de mine, Costan, cu a mea cheltuială, dat la biserica din satul Moţca, anul 1830"… Biserica e împroprietărită cu 25 fălci şi e deservită de 1 preot şi 3 cântăreți. Este o şcoală rurală mixtă, condusă de un învăţător, plătit de stat, frecventată de 58 şcolari. Ea e înființată de la 1865. Se află în Cristești o fabrică de spirt, a proprietăţii, în care, în ultimul an financiar, s-au fermentat 933,15 kg porumb, din care s-au fabricat 317,72 litri spirt. Statul a perceput, de pe urma acestei fabrici, în acel an, suma de 139.947,60 lei"[2977].

CRISTEŞTI

(fostul Cârsteşti, comuna Puieşti, Vaslui).

1632, mai 18: Zapisul fraţilor Vasile, Alexandra şi Samfira, feciorii lui Toader Bălţatul, prin care mărturisesc cum au vândut ocini „lui Dumitraşco vornicul din sat din **Crâsteşti**, şi din **Glodeni**, şi din **Hălmăgeni**, ce s-au venit partea noastră, şi din **Strânba**, de ce va alege hotarul acelor sate, şi ne-a plătit deplin"[2978].

1633, august 9: Zapisul Todoscăi, fata Măricăi, nepoata Cârstocei, în mare mărturiseşte că a dăruit „o moşie din sat din **Botoi** (comuna Dragomireşti, Vaslui), cu vatra de sat şi cu vad de moară şi cu loc de prisacă… vornicului Cehan… / Aşijderea, am dăruit şi partea ce se

---

[2977] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 770, 771

[2978] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 76, pp. 82, 83

va alege din sat de **Vindere** (Vinderei, în Tuleşti, comuna Dragomireşti, Vaslui), iarăşi vornicului Cehan… / Şi s-au prilejit popa Cârstea şi Neculai Vrabie şi căpitanul Dărdăr ot **Rădeni** (comuna Dragomireşti, Vaslui), Grozav de **Călimăneşti** (comuna Puieşti, Vaslui), Dobre de **Popeşti** (comuna Dragomireşti, Vaslui), Gavril şi Zaharia ot **Tuleşti** (comuna Dragomireşti, Vaslui), Enache ot **Găneşti** (la obârşia Tutovei, Bacău), Constantin Vrabie ot **Cârsteşti** (Cristeşti, comuna Puieşti, Vaslui), ca să-i fie dumisale de credinţe”[2979].

1639, aprilie 29: Scrisoarea vornicului de gloată Neaniul, după „ce s-au pârât înaintea măriei sale Dumitraşco vornicul cu Vasile şi cu femeia sa Antimiia pentru un iaz de moară, ce este la sat la **Cârsteşti** (Cristeşti, comuna Puieşti, Vaslui), partea de jos. Deci Vasile şi femeia sa Antimiiia au zis că n-are vornicul Dumitraşco nici o treabă cu acel iaz, iar vornicul Dumitraşco a zis că are jumătate de iaz, ca şi dânşii. Drept această pâră, trimisu-ne-a măria sa aici, la Crâsteşti, de-am strâns oameni buni şi bătrâni şi slugi domneşti, de-am întrebat: avut-au treabă în acel iaz vornicul Dumitraşco cu Antimiia şi cu Vasile?. Deci aşa ne-au grăit cu sufletele, cum jumătate din acel eleşteu este al lui Vasile şi Antimiei, iar jumătate este al lui Dumitraşco vornicul… / Aşijderea şi vatra satului s-a socotit şi s-a tocmit, şi li s-au venit vornicului Dumitraşco şi lui Vasile cu Antimiia a treia parte de sat, partea de mijloc, şi şi-au împărţit şi acea a treia parte de sat, ce le este de moşie în două. Şi a venit vornicului Dumitraşco partea din deal, dinspre partea Grădeştilor, iar partea lui

---

[2979] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 341, pp. 434

Vasile şi a fraţilor săi a venit de către vale, de către partea Glodenilor… Şi s-au tocmit şi şi-au pus bolovani, cineşi pe părţile lor să ţie, fără gâlceavă în veni”[2980].

1639, mai 18: Vasile, Alecsandra şi Samfira, feciorii lui Doader Bălţatul vând vornicului Dumitraşco (Gheuca) „ocina şi moşia din sat di **Cârsteşti** (Cristeşti, comuna Puieşti, Vaslui), din **Glodeni** (lângă Iaz, comuna Soleşti, Vaslui) şi din **Hălmăgeni** (lângă Cristeşti, comuna Puieşti, Vaslui), ce s-a venit partea noastră, şi sin **Stânba** (Strâmba, azi Cetăţuia, comuna Puieşti, Vaslui), ce se vor alege hotarul acelor sate”[2981].

CRISTEŞTI

(Căsteşti, Cristeşti, comuna Durneşti, Botoşani).

1638, iulie 18: Vasile Lupu voievod întăreşte schimbul de moşii, făcut de Ştefan, fiul lui Popelea, nepotul lui Vlad vameşul din **Tâlhăreşti** (azi Talpa, contopit cu Blândeşti, comuna Suliţa, Botoşani), din ţinutul Hârlău, cu Neculai din **Ghireni** (comuna Coţuşca, Botoşani), fiul lui Albul, din ţinutul Dorohoi, schimb prin care Ştefan „a dat a noua parte, de jos, din jumătate din satul **Slăvniceni** (comuna Coţuşca, Botoşani), ce este în ţinutul Dorohoi, lui Nicolai din Ghereni pentru a noua parte din Tâlhăreşti, din partea de sus, ce a cumpărat-o de

[2980] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 120, p. 134
[2981] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 138, pp. 152, 153

la Sturdzea, nepotul lui Vlad vameştu, pentru 60 de taleri bătuţi. / Şi de asemeni, Borotco şi Nacea, napoţii lui Vlad vameşul, au vândut dreapta lor ocină din satul Slăviciani, două părţi din a noua parte din jumătate de sat, lui Nicolae de Ghireni, pentru 36 taleri bătuţi. / Şi la tocmeală au fost Avram din **Lugăceni** (Lucăceni, azi Lukacivka, raionul Chelmenţi, Ucraina), Vartic din **Crăsteşti** (Cristeşti, comuna Durneşti, Botoşani), Neculai Grumadzu şi Pilipovschii"[2982].

1899: „**Cristeşti**, comună rurală, situată în partea de nord-vest a plășii Coşula, judeţul Botoşani, la 13 km de Botoşani, formată din satele: Cristești şi Schitul Orășeni (Maicele). Are o suprafață de 5.892 hectare, cu o populaţie de 533 familii sau 2.092 suflete, care locuiesc în 715 case. Sunt 552 contribuabili. Locurile cultivate au o întindere de 3.892 hectare. În partea de sud și sud-vest a comunei, se aflã pădure întinsă, cu o suprafaţă de 1.315 hectare, compusă din fag, stejar, carpen și tei, Această pădure e o parte din vastul codru ce acoperă teritoriul comunelor Coşula, Slobozia Secătura, Poiana Lungă, Tudora, Flămânzi, Storești, Rădeni și Deleni. Sunt 54 hectare vii pe teritoriul satului. E străbătută de pârâul Miletinul. Are 4 iazuri, 1 moară de apă şi 1 de aburi. Vite sunt: 1.165 boi și vaci, 265 cai, 1.487 oi și 722 porci. / Are 2 biserici, deservite de 2 preoţi, 1 diacon și 2 cântăreți; o școală mixtă, condusă de un învățător, plătit de stat, și frecventată de 58 băieţi și 12 fete. / **Cristeşti**, moșie şi sat mare, din care se compune comuna Cristești. Satul e așezat pe mai multe văi și coaste, pe o întindere de 229 hectare. Suprafața moşiei e de 5.892 hectare. E

[2982] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 420, pp. 400, 401

compusă din mai multe părți, și anume: Dealul, partea dinspre nord-vest a satului, fiind așezată pe deal; Ghiloneşti, partea dinspre sud, numită astfel de la fraţii Ghilani, care erau pădurari; Țibeni, în partea dinspre sud-vest, numită de la familia Ţibu, venită din Bucovina; Furnicari, în partea dinspre vest, numită de la mulţimea muşuroaielor de furnici ce au fost aici, fost sat în vechime, astăzi însă loc de cultură; Lipoveni, în partea dinspre sud-est, numit astfel de la iazul lucrat aici de niște lipoveni… Are o populaţie de 491 familii sau 1.997 suflete; 1 biserică, deservită de 1 preot, 1 diacon şi 2 cântăreţi; 1 şcoală mixtă, condusă de 1 învăţător plătit de stat şi 58 băieţi şi 12 fete; 1 moară de apă, la iazul Lipoveni, pe pârâul Miletinul, și 1 moară cu aburi. În Cristești sunt 54 hectare vii, prin grădini, ale locuitorilor şi proprietarilor. Moşia se împarte între frații Cristeşti. E acoperită în mare parte cu pădure”[2983].

CRISTIANEŞTI

(sat la gura Neamţului, Neamţ).

1427, septembrie 14: Întărit de Alexandru cel Bun mănăstirii Neamţ, prin uricul pentru „două sate la gura Neamţului, anume Cristianeşti şi Temeşeşti… Iar hotarul acestor sate să fie începând de la Moldova, peste luncă, la gura şanţului, apoi pe şanţ, până la Troian, de acolo până

[2983] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 770, 771

la pisc, apoi, drept peste câmp, la cornul pădurii Neamţului. Acesta este hotarul dinspre Bucureşti. Apoi, de acolo, peste Neamţ, la o salcie, iar de la salcie, peste câmp, la movilă, apoi la movila găunoasă, apoi, de acolo, la un trunchi de stejar, apoi Ia marginea Păduricii Curteanului, apoi la movila care este pe Moldova, apoi, pe Moldova în sus, până la gura şanţului. Acesta le este tot hotarul"[2984].

1446, martie 11: Întărit de Ştefan voievod mănăstirii Neamţ, care primeşte uric pentru „câte sate ascultă de mănăstirea noastră, anume: unde este Samoil vătăman (Seucăuţi, la Gura Cracăului, comuna Roznov, Neamţ) pe Bistriţa, şi Dvorineşti (Zvorăneşti, comuna Timişeşti), şi Timişeşti, şi Crâstieneşti, şi Băloşeşti, şi, la Topliţă, unde a fost Barbă Geamără, şi Başoteni, şi Fântânele, şi Dragomireşti, pe Şumuz, şi Telibecinţi, pe Siret, toate acestea sate mănăstireşti"[2985].

1470, aprilie 1: Întărit de Ştefan (cel Mare) voievod mănăstirii Neamţ, care primeşte uric pentru „prisaca lui Chiprian la Botne, şi cu mănăstirea care este la obârşia Vişnivăţului şi cu toate poienile şi cu prisăcioarele câte sunt în acest hotar, pe care le-a stăpânit popa Chiprian, începând de la vărsarea Molovateţului în apa Vişnivăţului şi pe unde ţine poiana mai sus de mănăstire, dincolo de şanţ, la deal, şi de acolo de-a curmezişul la Târnauca, până unde ţine poiana şi apa Târnaucăi. Acesta îi este tot hotarul. Şi încă am întărit mănăstirii noastre mai sus-scrise satele mănăstirii, anume: Telebecinţi pe Siret,

---

[2984] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 67, pp. 98, 99

[2985] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 266, pp. 377, 378

şi Trestiiana, şi Dumbrăviţa pe Şimuz, şi Buzaţi pe Moldova, şi Gemereştii pe Topoliţa, şi Başoteni şi Fântârele pe Siret, şi Timişeşti şi Crâstieneşti, la gura Neamţului”[2986]. Hotarele, din veac.

CRISTINEŞTI

(„Cârstâneşti de la Hotin”, comuna Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina).

1433, noiembrie 3: Întărit de Ilie voievod, lui Mihail Cristianescul, care primeşte uric pentru „jumătate de Cristianeşti, partea lui, cu hotare vechi”[2987].

1437, decembrie 20: Întărit, drept satul Cristinţi, de Ilie şi Ştefan voievozi, marelui boier Mihail de la Dorohoi, care primeşte uric pentru „satele lui şi privilegiul pe care i 1-a dat sfânt răposatul părintele nostru, anume: satul Chindinţi (Cândeşti pe Siret, comuna Mihăileni, Botoşani), şi satul lui Herţea (Herţa, raionul Hliboca, Ucraina), pe Prut, satul Pecialăuţi (raionul Noua Suliţă, Ucraina), la Pecialova, şi satul Ugrinăuţi (Grineacica, comuna Rohatin, raionul Hotin, Ucraina), şi satul la Iaz (Stăuceni, în Vorniceni, Botoşani), şi satul pe Rochitna (Rochitna, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Dragomir al lui Mândrea (Cerlena, raionul Noua

[2986] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 163, pp. 241-243

[2987] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 118, pp. 170, 171

Suliţă, Ucraina), încă satul Coteleu (Cotelău, raionul Noua Suliţă, Ucraina), şi satul Milianăuţi (Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Şizco (Şişcăuţi, comuna Ringaci, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul Dzinăuţi (Dinăuţi, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Malici, lângă Giurgică (Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul de lângă Simca (Sincăuţi, comuna Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Salicee (Şilăuţi, comuna Bocicăuţi, raionul Hotin, Ucraina), încă **satul Cristinţi** (Cristineşti, comuna Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a şezut Petrişor, la capătul Doljocului (Doljoc, comuna Malineşti, raion Noua Suliţă, Ucraina), şi încă satul, sub Luncuşoară, unde şade Dragomir (Zalucea, comuna Drepcăuţi, raionul Bticeni, Moldova)), şi încă satul, în jos de Prut, Itovoeuţi (sat pe Prut, lângă Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Rădăuţi (Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Vişneuţi (Işnovăţ, azi Rediu, comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Lipnic, la Nistru (Lipnic la Nistru, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde a fost Cuseară (Bârnova, raionul Donduşani, Moldova, fost Vusareu), şi încă satul unde sunt Caragunicii (Tumaniuca, înglobat în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul la moara Naslavcei (Naslavcea, raionul Donduşani, Moldova), încă satul lui Pavust (Paustova, comuna Lipnic, Moldova), încă satul de lângă Macsim (Maxim, în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşanu, Moldova), încă satul lui Mirişce (Mereşceuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Noguicoi (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul unde a fost Cleţină (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul

Tereşeuţi (Teleuşca, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Rospop, în jos la Bineva (Făgădău, comuna Văscăuţi, raionul Floreşti, Moldova), şi satul Cuhareuţi (Cuhureştii de Sus şi de Jos, raionul Floreşti, Moldova) şi alt sat, Cunicea, sub Bineva (Floreşti, raionul Floreşti, Moldova), şi satul unde este Ţârvici (Ţâra, comuna Ghindeşti, raionul Floreşti, Moldova), încă satul, sub Caragine, unde este Simeon cneaz, la obârşia Dobruşei, încă satul, sub Caragine, Dobruşa, şi satul, sub Caragine, Mordvina, încă satul, mai jos de Mordovina, sub Caragine, pe Dobruşa, unde sunt Fântânile (toate părţi ale comunei Receşti, raionul Rezina, Moldova), încă satul lui Oleşco, sub Caragine (Olişcani, raionul Rezina, Moldova), încă satul, la obârşia Rezinei, unde şade Ţigan (Sămăşcani, raionul Rezina, Moldova)), încă satul, pe Răut, unde este Vadul Pietrei (Lazo, numit şi Piatra, raionul Orhei, Moldova), şi, mai sus de Vadul Pietrei, tot pe Răut, la capătul Stâncii (Stânca, comuna Slobotca, raionul Ohei, Moldova), încă satele, pe Răut, unde este moara, încă satul, la Moiatinul de Jos (toponim), unde este Nichita (Ghermăneşti, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi satul unde şed Grabăuţii (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), la capătul de sus al Culişăului, unde a şezut Radul (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi încă seliştea unde este iazul, la Cornul Bagului, unde au şezut fiii lui Cosco (Bahu, comuna Seseni, raionul Călăraşi, Moldova), încă seliştea de sub Măiatini, unde şade Rujici, şi, la Moiatinul de Sus, satele ce au fost ale cneaghinei, şi, la Carpeni, satul unde şade Stan, şi, la capătul de sus al Carpenilor, la Başeu, unde şade Matei (Mateieni, comuna Corlăţini, Botoşani), şi, sub Dumbrava înaltă, unde şade

Miclouş (Miclăuşeni, comuna Corlăţeni, Botoşani)… Iar hotarul tuturor acestor sate mai sus scrise să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[2988].

1645, august 19: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Nacu vornic de gloată s-a judecat înaintea noastră cu Vartic, pentru un iaz ce zice Vartic că are jumătate din acel iaz, şi cum se ajunge hotarul **Cârstineştii** (Cristineşti, raionul Hotin, Ucraina) până la pârâul Poletinului. / Deci domnia mea pe Bolăreanul uricarul ca, strângând oameni buni, să socotească pentru rândul acelui iaz… şi a făcut mărturie în scris către domnia noastră. / După aceea, iarăşi, în al doilea rând, s-au judecat pentru acel iaz. Am trimis pe Gavrilaş fost logofăt, care, cercetând şi el, cu alţi oameni buni, tot de asemenea a aflat, precum că Vartic nu are nici o treabă la acel iaz. Şi a dat mărturie în scris către domnia mea. / După aceea, iar, în alt treilea rând s-au judecat, tot pentru acel iaz şi pentru hotarul satului **Şirăuţii** (comuna Şirăuţi, raionul Hotin, Ucraina). Şi am trimis pe Popăscul pârcălab, Balan comis, Trandafir pârcălab şi pe Hâjdău. Şi aşa, strângând ei oameni buni, au cercetat uricul vechi al satului Crăstineştii, în care scrie semnele, şi au găsit că nu ajunge hotarul Crăsteştilor în semne… şi au pus semne drepte. / De acum înainte, să aibă a ţine Crâsteştii până unde scrie la uricul cel vechi, în semne, iar boierul nostru Nacu vornic să aibă a stăpâni până unde s-a hotărât. Şi să nu mai aibă a trage această judecată niciodată, în veci, peste această carte a domniei mele”[2989].

[2988] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 175, pp. 245-248

[2989] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 169, p. 140

1770-1772: Satul **Cârsteneşti**, ţinutul Hotinului, ocolul de Sus, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2990], **toată suma caselor: 28**. Scădere rufeturi 2: 1 popă, 1 dascăl. Rămân birnici 26. / **Birnicii**: Simion, vornic / Chiriac fratele vornicului / Ştefan, rus / Gheorghe, rus / Pintelei fiul lui Cimpoeşu / Nichita / Ion Cimponcic / Mihai Hrişcă / Mihălache cel mititel / Grigoraş Pomană / Ion Chisărciuc / Grigore Moşniaga / Petre, holtei / Ion fiul lui Andrei / Grigoraş / Ion Cimpoeşu / Iacob, rus / Vasile fiul lui Iacob / Dănilă fiul lui Tudose / Mihălachi fiul lui Andrei / Vasile Moruz / Ion fiul lui Dumitru / Toma fiul lui Istrate / Ioniţă, bejenar / Iacob fiul lui Istrate / Simion Băbuţă. // **Rufeturi:** Popa Alecsa / Grigoraş, dascăl.

CRISTINEŞTI

(inclusiv Dămileni, comuna Cristineşti, Botoşani).

1591, martie 16: Întărit de Petru (Şchiopul) voievod lui Gheorghe Dorohoncian diac, drept danie şi miluire domnească, care primeşte ispisoc pentru „o selişte în ţinutul Dorohoiului, anume **Crăstineştii**, care fost-a dreaptă a noastră, ascultătoare de târgul Dorohoiului, ca **să-şi sădească singur sat** şi cu loc de moară şi de heleşteu pe Iubăneasa, căci slujit-a domniei mele şi ţării

[2990] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 122

la Daşov, când a fost treaba împărătească şi încă a dat doi cai în treaba ţării, preţăluiţi 5.000 aspri"[2991].

1636, februarie 20: „Eu, Manea de Suceava, și femeia mea, Mărica, și cu feciorii mei, mărturisesc, cu acest zapis al nostru drept, de rândul a jumătate de sat de **Cârstinești** (Cristineşti, Botoşani), de ținutul Dorohoiului, cum eu am dat acea jumătate de sat zestre ginere-meu, Cazacului, și fetei mele, Elenei. Deci au vândut acea jumătate de sat ginere-meu, Cazacul, și fata mea, Elena, lui Ștefan Vodă (Tomşa), și le-a plătit tot deplin, cu bani gata, cum au fost tocmeala. Apoi, l-a dat Ștefan Vodă acel sat mănăstirii Solcăi. După aceea, eu, Manea, și cu femeia mea, și cu feciorii mei, am căzut la nevoie și la slăbitură; n-am avut ce face, ci am mers eu la cinstitul părinte mare, Evloghie, episcop de Rădăuți, și la tot soborul de Solca și m-am rugat cu mare rugă la nevoie, să-mi mai dea după acea cumpărătură a lui Ștefan Vodă și mi-au dat părintele Evloghie și soborul de Solca patru jumătăți de vin și trei poloboace de miere. / Deci eu, Manea, și femeia mea, și feciorii mei, nici o treabă să nu mai avem, în veci, nici a mai scorni nimic, pâră sau cuvinte. Și am dat și ispisocul satului, cel de cumpărătură, să facă ispisoace şi drese domneşti de pe acela şi de pe acest zapis al nostru. Iar dacă se vor găsi alte drese sau scrisori, tot să fie mincinoase, în veci. / Şi la această tocmeală fost-au preoţi şi boieri: popa Grama, şi popa Gheorghe, şi popa Gonţul, şi Coadă vornicul, şi Franguli stolnic, şi Ştefan, fratele mitropolitului, şi Dima portar, şi Gligorie Cărăscul, şi Erimiia Iulăş, ce au scris cu zisa

[2991] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 130-132

Manei- Pe mai mare credinţă, toţi ne-am pus peceţile”[2992].

1637, iunie 8: După împărţirea moşiilor între urmaşii lui Pătraşcu logofăt, lui Dumitraşcu Şoldan i „s-au venit **Dămilenii** (înglobat în Cristineşti, comuna Cristineşti, Dorohoi), la Dorohoi, jumătate de sat **Dolniceni** (lângă Brăteni, azi Pădureni, comuna Dobârceni, Botoşani), sub Cărpiniş, la Dorohoi, Petia Mare (judeţul Suceava), partea din **Ciutureşti** (comuna Secuieni, Bacău), la Roman, un vad de moară la Bacău şi loc de grădină la Obârşie la Bârlad”. / Toader Şoldan a primit „Şoldăneştii şi Broştenii, la Suceavă, parte din **Cotuzăni** (Cotiujeni, Iaşi), ce este în ţinutul Iaşi, pe Prut, parte din **Vartici** (lângă Uricani, comuna Miroslava, Iaşi), de la Cârligătură şi jumătate din **Scorţăşti** (Scorţeni, comuna Scorţeni, raionul Teleneşti, Moldova), la Lăpuşna”. / Fetele Candachiei, sora celor doi Şoldan, „venit-au **Bălţăteştii** (comuna Bălţăteşti, Neamţ) de la Neamţ, jumătate de **Tribasăuţi** (Trebisăuţi, comuna Trebisăuţi, raionul Ocniţa, Moldova), la Hotin, parte din Giurgeşti (judeţul Suceava), în ţinutul Sucevii”. / Surorii lor, Tudosca, i „s-au venit satul Leucuşăşti (judeţul Suceava) şi satul Mohilenii (judeţul Suceava), de la Suceava”. / Surorii Anghelina „venitu-s-au satul **Mânjeşti** (azi Deleni, comuna Ştefan cel Mare, Neamţ) de la Neamţ şi **Borulile** (Borole, comuna Hăneşti, Botoşani), parte din **Jăvărteni** (azi Sărata, comuna Mihălăşeni, Botoşani), la Dorohoi, parte din Cămârzani la Suceava, jumătate din **Scorţăşti**, la Lăpuşna, şi două fălci de vie la **Cotnari**, în Dealul Asinului”. / „Iar în partea surorii noastre Tofanii venitu-s-au satul **Storeşti** (comuna Frumuşica, Botoşani)

[2992] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 333, pp. 377, 378

şi satul **Şăndrenii** (Şendreni, comuna Frumuşica, Botoşani), la Hârlău, **Moiceşti** (azi Pojereşti, comuna Şcheia, Vaslui) şi părţi din **Soleşti** (comuna Soleşti, Vaslui), la Vaslui, şi două fălci de vie la **Cotnari**, în Dealul Asinului, şi viile ce s-au pus împotriva satelor, ce au luat alţi fraţi"[2993].

1638, iulie 5: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod „de pâra ce-au avut Dumitraşco Şoldan şi alţi ai săi, toţi feciorii lui Pătraşcu fost mare logofăt, cu Tăutul logofăt pentru satul **Dămilenii** (înglobat în Cristineşti, comuna Cristineşti, Botoşani), zicând feciorii lui Pătraşcu că tatăl lor a avut miluire acel sat de la Constantin Movila voievod şi dresele ce a avut de la acel domn s-au prăpădit, când a luat Alexandru Iliaş voievod toată averea lui Băcioc vornic de la mănăstirea Râşca, şi pe urmă Alexandru Iliaş voievod a miluit cu acel sat pe Tăutul logofăt, care sat, luându-se de la Tăutul, s-a dat feciorilor lui Pătraşcu logofăt, dându-le şi Tăutul osebită scrisoarea sa, cum şi ispisoacele ce le-a avut"[2994].

1774, iunie 22: Satul **Cârsteneşti**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Târgului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[2995]**, toată suma caselor: 29**. Scădere rufeturi, însă 29: 24 călăraşi ai lui vel (mare) căpitan de Dorohoi, 4 scutelnici, 1 volintir ce slujeşte la comanda lui Andronachi Rugi. / **Ce sunt călăraşi** la vel căpitan de Dorohoi: Pavăl, cumnat lui Grigoraş / Gheorghiţă Strătian / Andrei

---

[2993] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 120, p. 116

[2994] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 397, pp. 385, 386

[2995] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 492

Strătian / Lupaşco zet (ginere) Dumitru / Anton Strătian, şchiop / Gavril Darie, holtei cu mamă / Neculai, ciubotar / Iordachi, ieşean / Simion sin (fiu) Anton / Ion fiu lui Anton / Macovei Slabul / Costandin fiul lui / Pavăl, şelar / Gavril Corjos, chihaie / Pentilie, rus / Nistor, cioban / Costandin Brânduşer / Andrei, ciubotar, şchiop / Aivaz, rus / Timoftii, ieşean / Gavril fiu lui Brânduşer / Dumitru, rus, bătrân, slab / Damian Datorie, tij (la fel) bătrân. // **Rufeturi, scutelnicii căpitanului Iordache**: Grigoraş, rus / Vasile Iosip / Ion fiu lui Macovei / Toader Brânduşer. // **Volintiri**: Mihaiu Nagâţ, volintir, ce slujeşte feciorul lui la armie, la comanda lui Andronachi Rugi.

1899: „**Cristineşti**, sat pe moşia cu acelaşi nume; în vechime a fost trup aparte, dar acum e alipit la moșia Ibănești, judeţul Dorohoi, plasa Prutul de Sus, comuna Ibănești. Populaţia sa este de 600 familii sau 1.276 suflete. Are o biserică, cu hramul Sf. Mihail şi Gavril, deservită de 1 preot, 2 cântăreţi, 1 pălămar; este de zid, făcută, în 1859, de marele vornic Niculai Rosetti-Roznovanu, fost proprietar. Este o şcoală, condusă de un învățător şi frecventată de 60 elevi; localul, bun, e făcut de comună. Sătenii împroprietăriți au 761 hectare 93 ari pământ"[2996].

[2996] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 772

CRIŞCEATEC

(pe Nistru, Bucovina, Ucraina).

Aflat pe malul drept al Nistrului, mai jos de Zviniace, satul Crişceatec este ales de negustorul Teodor Preda şi de răzeşii din Răpujineţ, alt sat din megieşie, pentru a adăpoti şi sluji un schit, construit în **1765** şi închinat Sfântului Ioan Botezătorul. Schitul a fost înzestrat cu un teren în Răpujineţi, sat aflat mai jos, pe Nistru, cu jumătate din satul Zviniace, cu 4 mori, un atelier şi cu aşa-zisul sat Crişceatec, cel care, în 1775, avea… 2 ţărani (!), puşi în slujba celor 5 călugări aşa-zişi sihaştri şi care arendează, în 1784, toate „bunurile dumnezeieşti” dobândite, pe trei ani, pentru 500 florini, lui Mihail Mocranschi.

În **1843**, biserica Sfântul Ioan Teologul din Crisceatec, ctitorită, în 1765, de hagiul Theodor PREDA, şi finalizată, în 1768, prin contribuţia voievodului grigore Ioan Callimah şi a căpitanului Mihail TALPĂ, a lui Constantin TALPĂ, Grigore BOTEZ, Ieremie BOTEZ, postelnic George TALPĂ, Catarina BOTEZ şi Ioan COZMA din Răpujniţa, cu 742 enoriaşi, patronată de Dimitrie von MOKRANSKI, era slujită de parohul George ZURKANOWICZ. În 1876, Dimitrie KOZB păstorea peste 836 suflete. În 1907, când patron al bisericii era evreil Marcus FISCHER, paroh era Eugen GOREŢCHI, născut în 1871, preot din 1894, paroh din

1902, cantor fiind, din 1901, George FOKI, năschut în 1858.

1787: La Crisceatec a foncţionat, din 1787 o şcoală trivială moldovenească, iar din 1892, o şcoală cu 2 clase[2997].

1803: „Școli există, pe teritoriul dintre râurile Prut și Nistru doar în Coţman (Kotzman) și Cişciatec (Kryszczatek), unde se predau, în germană și ruteană, citirea, scrierea și aritmetica, apoi religia, toate acestea în cele 5 ore pe zi, trebuiau să fie predate. Şcoala din Coţman a avut, timp de 30, până la 40 de ani, în mare parte copii de țărani; la Crişciatec, întâmplător sau nu, 50 dintre şcolari erau copii de clerici săraci și țărani, iar chiriașul de acolo (schitul – n. n.), le-a oferit mâncare și haine copiilor săraci"[2998].

1818: „S-a născut, la 19 Aprilie 1818, Dr. Ioan Ţurcan; părinte i-a fost parohul din **Crişceatec**, George Ţurcan, descendent dintr-o veche familie română basarabeană. Dr Ioan Ţurcan fost decorat de Maiestatea Sa Împăratul cu Medalia de aur pentru serviciu credincios, prin 40 ani"[2999]. Ioan Țurcan va fi preot la Mamaieştii Vechi, doctor în teologie, din 1880, Arhipresviter şi Mitrofor, deputat în Dieta din Viena, din 1891[3000].

1897: „În următorii câțiva ani, se vor face trei conducte de apă, pentru municipalitățile Crisciatec, Babin

---

[2997] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 30, 1876 p. 90, 1907 p. 85

[2998] *Archiv für österreichische Geschichte*, Wien 1898, p. 663

[2999] *Tribuna Poporului*, Nr. 88, Anul VI, Arad, duminică 12/25 mai 1902, p. 7

[3000] *Deşteptarea*, Nr. 1/1896, p. 1

și Toutri (total costuri de construcție: 36.000 florini), precum și instalarea mai multor captări și construcția a 52 de puțuri de pompă. în districtele Kotzmann, în Waskoutz, Russ-Banilla și Millie (costuri de construcție: 24.000 florini)”[3001].

1900: „Adunarea generală a Societăţii pentru cultura poporului român din Bucovina s-a ţinut, duminica trecută. În această adunare s-a decis vânzarea câmpurilor ce le are Societatea în Boian şi Crişceatec, petru ca să se poată face adaptările şi instalaţiunile necesare la Palatul Naţional. „Deşteptarea”, cu drept cuvânt, se bucură că s-a aflat un vrednic gospodar român, dl Şlefureac din Ceahor, care, cu 56 de mii de coroane, a cumpărat locurile Societăţii din Boian”[3002].

1903: O excursie de cercetare, organizată de profesorul J. N. Woldrich din Praga: „În dimineața zilei de 14 august, au fost studiate, în detaliu, impozantele falii bucovinene de pe Nistru, lângă Crisciatec, și s-a făcut o excursie, pe jos, la capela Sf. Ioan”[3003]. „Cele mai bune structuri ale straturilor geologice milenare se află în satul Crişceatec (Kryszczatek), lângă panta idilică a dealului capelei Sf. Ioan, ascunsă de copaci, un loc de pelerinaj original, vizitat de credincioşi veniţi de departe. Sub

[3001] *Geschichte der österreichischen Land- und Forstwirtschaft und ihrer Industrien 1848-1898*, Wien 1899, p. 321

[3002] *Tribuna Poporului*, Nr. 175, Anul IV, Arad, marţi 20 septembrie / 3 octombrie 1900, p. 2

[3003] *Compte rendu / de la / IX Session du Congrès Géologique International*, Premier Fascicule, Wien 1904; Premier Fascicule, Wien 1904, p. 835

capelă, se află linia de graniță dintre Silur și Miocen, din care apar numeroase izvoare”[3004].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Crişciatec** (**Kryszczatek**) comună rurală, districtul Coţman, aşezată pe malul drept al Nistrului, faţă în faţă cu localitatea galiţiană Zaleşcechi (Zaleszczyki), pe o înălţime foarte pitorească. Suprafaţa: 4,87 kmp; populaţia: 999 locuitori ruteni, de religie gr. or., şi ceva izraeliţi. Este străbătută de drumul principal Cernăuţi-Zaleszcyki, din care se desprinde o raramură, la Horovenca (Galiţia); comunică cu comunele vecine conriverane prin drumuri de ţară. Are o şcoală populară, cu o clasă, şcoală special creată pentru populaţia moldovenească, imediat după ocuparea Bucovinei (de unde se poate conchide că exista populaţie română); o biserică, cu hramul „Sfântul Ioan Teologul”, zidită la 1766. La 1776, depindea de schitul cu acelaşi nume, ce se află aci. În această localitate se află o carieră, din care se scoate piatră de pavaj foarte mult căutată. Populaţia se ocupă cu agricultura. Comuna posedă 713 hectare pământ arabil, 10 hectare fânaţuri, 3 hectare grădini, 93 hectare izlaz, 5 hectare pădure şi 4 hectare heleştee. Se găsesc 35 cai, 162 vite cornute, 152 oi, 119 porci şi 37 stupi. **Crişciatec** (**Kryszczatek**), fost **schit**, în districtul Coţman, pe malul Nistrului, la hotarul Bucovinei spre Galiţia. A existat până la 1776, cînd s-a desfiinţat, prin neînţelegerea ivită între călugări, făcând loc comunei de astăzi, cu acelaş nume. Într-un document de la 1768, se zice că acest schit ar fi fost chiar, odată, mănăstire în toată regula. Pozitiv se ştie numai că un negustor român,

---

[3004] *Glückauf*, Nr. 46, Anul XXXIX, Essen (Ruhr) 14 noiembrie 1903, p. 1107

Preda Hagiul, ar fi clădit biserica, pe înălţimea stâncoasă, unde se află şi un admirabil izvor de apă. La desfiinţare, schitul avea cinci călugări. **Crişciatec** (**Kryszczatek**), **moşie**, cu administraţie particulară, districtul Coţman. Suprafaţa: 4,13 kmp; populaţia: 104 locuitori, aproape toţi izraeliţi. Cuprinde, pe lângă moşia Crişciatec propriu-zisă, şi târlele Nahainici (Na Hajnici) şi Nacopireca (Na Kopireka)"[3005].

1912: „Excursie la Crişceatec – urme româneşti. Cu prilejul unei reviziuni, care s-a făcut la cassa din Crişceatec, din partea Centralei (însoţirilor rurale – n. n.), am vizitat, în 23 iunie, comuna aceasta aşezată pe malul Nistrului. După o primire frumoasă, în casa dlui paroh Eugeniu Goreţchi, am mers la vechea mănăstire. Acest schit e zidit în anul 1765, de Teodor Preda Hagi. În pridvor, e înmormântat Mocrainschi, cunoscutul luptător din 1809. În apropiere se află capela Sântului evanghelist Ioan, casa peregrinilor şi vechea şcoală călugărească, în care a învăţat şi episcopul Hacman *az-buche*. Priveliştea asupra Nistrului e impunătoare. În fiecare an, în 21 Mai, are loc, la această mănăstire, un mare peregrinaj; pe o invitare, ce-am aflat-o la părintele Goreţchi, am aflat următoarea poezie, care merită atenţie: „Sus pe malul Nistrului, / în tăcerea codrului, / Te pune în uimire / O veche mănăstire / Şi sub dânsa curge / Izvorul lui Ioan / A dreptcredincioşilor / Dulcele liman. / Aici din veac se-nchină / Ridică a lor mâini, Din inimă suspină / Toţi peregrini români. / Caută tămăduire / De boalele trupeşti, / Află curăţire / De cele sufleteşti. / Şi noi să nu-l uităm /

[3005] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 77

Acest locaş măreţ / Cu drag să-l vizităm / Izvor de atâta preţ" – ***Sentinela Prutului***"[3006].

1914-1918: „**Ioan a lui Petru Kozaryczuk**, născut la 26 aprilie 1889, ţăran cu domiciliul în **Crişciatec**, a plecat, în urma mobilizării generale, în august 1914, la Regimentul No. 3 de Artilerie, în Przemysl şi a picat în prinsoare rusească. În staţiunea prizonierilor, la Samarkand, ar fi murit susnumitul, la 23 aorilie 1915 stil vechi, de tifos. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Paraschei Kozaryczuk, născută Demka, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[3007].

1941: „Prin deciaia ministerială Nr. 17.790 P din 14 Noemvrie 1941, se mută **Teleagă Viorel**, actual impiegat stagiar la Cheatura poliţiei Cernăuţi, la Detaşamentul de poliţie Crişciatec; **Şatrauca Alexandru**, actual agent de poliţie la Chestura poliţiei Chişinău, la aceeaşi chestură"[3008].

1920: „Cu încheierea tribunalului, semnată din 31 decembrie 1920, s-a desfiinţat controlul asupra administraţiei întreprinderii comerciale **Fabrica de zahăr „Marcu Fişer" Crisceatec**. Societate anonimă în lichidare"[3009].

1921: Secretariatul general pentru culte din Cernăuţi alocă 76.000 lei pentru „Repararea bisericii ortodoxe din Crşceatec"[3010].

3006 *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 8 şi 9, Anul II, 10 septembrie 1912, p. 136

3007 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 4, Cernăuţi 10 februarie nou 1921, pp. 38-49

3008 *Monitorul Oficial*, Nr. 276, 20 noiembrie 1941, 7242

3009 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 19, 1 iulie nou 1921, p. 265

3010 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 15, 29 aprilie nou 1921, p. 187

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[3011], următorii învăţători şi învăţătoare: Luca Ştefan, comuna **Crisceatec**, jud. Cernăuţi, media 7,41”.

CRIULENI

(raionul Criuleni, Moldova).

1774, iunie 5: Satul **Criulenii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Satele de Jos, după recensământul lui Rumeanţev[3012], avea **toată suma caselor 28**. Scădere rufeturi 4: 1 volintir, 1 popă, 2 femei sărace. Rămân birnici 24. 3 case pustii. / **Birnici:** Maftei Drăguş / Andrei fratele vornicului / Sava Druţă / Platon, bejenar / Iacob Bărcuţă / Andrei al lui Drăgan / Constandin Sclifos / Ştefan Lipan / Simion Pavăl / Toader Drăgan / Toader Grecul / Simion fiul Solonăriţii / Carp, grec / Nistor fiul Solonăriţii / Nichita al lui Zălotco / Agapi Ciorbă / Neculai Drăgan / Simion Ştefănică / Andrei al lui / Ermurachi Drăguş / Tănasă Drăguş / Ştefan Şerbul / Grigori Sclifos / Ştefan Sclifos. // **Rufeturi:** Arhire, volintir / Popa Ioniţă / Tasia, săracă / Gheorghiţoaie, săracă.

1904: „**Criuleni**, târguşor în judeţul Orhei, centrul volostei şi sediul ciscumscripţiunii I a Zemstvoului,

[3011] *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552
[3012] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 459

aşezat pe malul Nistrului, ceva mai jos decât orăşelul Dubasari din guvernământul Podolia, care se află pe malul de la vest al râului. Un pod plutitor uneşte Criuleni cu Dubasari. Trei şosele leagă târguşorul cu Chişinău (şoseluită), Orhei şi cu Coşerniţa. Are 267 case, cu o populaţie de 2.930 suflete, din care 870 evrei; bisercă cu hramul Sf. Mihail; sinagogă; 2 şcoli elementare”[3013].

CRIVA

(pe Prut, raionul Noua Suliţă, Ucraina).

1579, mai 28: Întărit de Petru voievod aprodului Grigore Gavrilovici, care cumpără, cu 800 zloţi tătăreşti, de la Crăciun Buciaţki, fiul Ştefului Buciaţki, nepot lui Buciaţki, strănepot Cozmei Şandrovici şi lui Iacoş vistiernic, „din uricul de întărire, ce l-a avut părintele său Buciaţki de la Alexandru voievod şi din dresele de împărţeală ce le-au avut înaintaşii săi de la bătrânul Ştefan voievod, jumătate din satul **Criva** pe Prut (pe Prut, raionul Noua Suliţă[3014], Ucraina), însă jumătate din câmpie şi din balta ce este cu peşte”[3015].

[3013] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 78

[3014] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 74

[3015] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 117-119

1770-1772: Satul **Criva**, ţinutul Hotinului, ocolul Mijlocului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[3016], **toată suma caselor: 55**. Scădere rufeturi 2: 1 popă, 1 dascăl. Rămân birnici 53. / **Birnici**: Ioniță fiul lui Alecsei / Iacob fiul Huțului / Andronic / Toader Băran / Simion Băran / Hrihor, rus / Ion, rusul / Ion Bosăncian / Lupul fiul lui Mihai / Simion fiul lui Durna / Onofrei, văcar / Nichifor, păscar (pescar – n. n.) / Nistor Jacotă / Ștefan Dragoș / Pintelei Dărnian / Dumitru al lui Dărnian / Mihai, rusul / Ursul Durnian / Simion, cojocar / Zote, cojocar / Toader Dornian / Ursul al Balonesâi /Anton Toclău / Tănase al Huțului / Andronic / Ursul Brăduțan / Costandin fiul Sandului / Nichita fiul lui Dănilă / Grigoraș Pomârlan / Ichim fratele lui / Timofti fiul lui Niagul / Mihai, vornic / Doroftei / Onofrei Științei / Petre Androniciuc / Vasile Hrapcu / Ștefan Andronic / Ion Butilă / Gheorghe Brăduțan / Gheorghe fratele lui / Toader Brăduțan / Vasile fiul lui Gorcia / Chiriță Brăduțan / Istrate Alecsei / Ștefan Bostan / Anton Căpățână / Nichita, bejenar / Constandin Costia / Gheorghe fiul lui. // **Rufeturi:** Popa Ioniță / Andreeș, dascăl.

1904: „**Criva**, sat mare în judeţul Hotin, volosti Lipcani, aşezat pe malul stâng al Prutului, pe calea ferată Ocniţa-Noua Suliţă, la 5 km de staţia Mamaliga. Prin sat trece şoseaua de la Lipcani, la Noua Suliţă. Are 228 case, cu o populaţie de 2.599 suflete, în majoritate români,

[3016] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 168, 169

minoritate rusini; biserică; şcoală elementară, frecventată de 67 elevi”[3017].

CRIVEŞTI

(comuna Strunga, Iaşi).

1545, aprilie 4: Întărit de Petru (Rareş) voievod Măricăi, cneaghinei lui Bran, şi surorii ei Mărina, cneaghina lui Petriman, fetele Nastei, nepoata Maruşcăi, strănepoatele lui Coste Stravici şi Giurgea Stravici, care primesc ispisoc pentru „dreptele urice şi privilegii ce-au avut străbunii lor… satele **Criveşti, Hotceşti, Răvăcani** şi **Găureni**… din privilegiul lor de împărţeală”[3018].

1581, mai 8: Întărit de Iancul voievod nepoţilor Măricăi, cneaghinei lui Bran, şi surorii ei Mărina, cneaghina lui Petriman, fetele Nastei, nepoata Maruşcăi, strănepoatele lui Coste Stravici şi Giurgea Stravici, care primesc ispisoc pentru „ocinile lor drepte şi moşii din privilegiul de danie ce au avut străbunii lor Coste Stravici şi Giurgea Stravici de la Alexandru voievod… satele **Criveşti, Hotceşti, Găurenii** şi jumătate din **Răvăcanii, Pietrişul, Hăsnăşanii** şi din **Chiceră**”[3019].

1599, mai 5: Întărit de Eremia Moghişă voievod lui Ionaşco, visternicel din **Criveşti**, care „a avut o

---

3017 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 78

3018 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VI, Fasc. VI, 1926, pp. 102, 103

3019 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VI, Fasc. VI, 1926, p. 103

jumătate de sat **Purceleşti**, în ţinutul Sucevei, împreună cu cumnaţii săi Isac Matieşescul, Ionaşco şi Toader… Iar după aceea s-au sculat Isac Matieşescu şi cu fraţii săi Ionaşco şi Toader şi au pus acea jumătate de sat Purceleşti zălog, pentru 60 ughi (ducaţi ungureşti) în mâinile lui Simion Stroici, marele vistiernic. / Deci Ionaşco visternicel s-a sculat şi a dat, şi a întors acei bani, toţi, deplin în mâinile lui Simion marele vistiernic; şi zapisul ce l-a avut Simion de la Isac Matieşescul, Ionaşco şi Toader pentru acei bani încă la dat în mâinile lui Ionaşco visternicel”[3020].

1609, iulie 24: Întărit de Constantin Moghila voievod lui Dumitru, „fiul lui Cristea Buhuş, nepot lui Pătraşco, strănepot Maricăi şi lui Bran şi răstrănepot lui Coste şi Giurgiu Stravici”, care primeşte ispisoc pentru moşiile „ce au avut bunii lor de la Petru (Rareş) voievod, a patra parte din satul **Criveşti** de la Strungă, a patra parte din selişte **Găureni**, a patra parte din **Răvăcani** şi a patra parte din **Hotceşti**, care-s în ţinutul Romanului (lângă Târgu Frumos), şi a patra parte din satul **Găneşti**, ce-i în ţinutul Cârligăturii”[3021].

1625, martie 18: Întărit de Radul voievod, în cadrul unui schimb de sate între Dumitru Buhuş şi verii lui Vasile Banul, Anuşca şi Tofana, fiii Maricăi, Titiana şi Ana, fiicele Nastasiei, toţi nepoţii Anei şi strănepoţii lui Ion Gănescul, şi unchiul lor, Dumitru, fiul fostului pârcălab Petrea Ungur, „şi a dat el (Dumitru Buhuş) două părţi din jumătate de sat din **Găneşti** (sat în Cârligătura,

---

[3020] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 136-138

[3021] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VI, Fasc. VI, 1926, pp. 100, 101

Iaşi), o parte care îi este dreaptă ocină de moştenire, iar o parte i-a fost dreaptă cumpărătură de la verii lui, Lucoci şi fraţii lui Dumitru şi Vasilie". Şi a mai dat Vasile Banul, surorile şi verii lui „jumătate de sat din **Criveşti** (comuna Strunga, Iaşi), iar din cealaltă jumătate de sat a treia parte şi partea lor din seliştea **Răvăcani** (în Criveşti, comuna Strunga, Iaşi) şi din **Găureni** (Găureana, azi Gura Văii, Iaşi)… Însă Dumitraşco Buhuş le-a mai dat încă 70 taleri de argint, pentru că au fost părţile lor mai bune"[3022].

1631, aprilie 8: Întărit de Moise Moghilă voievod vistiernicului Dumitru Buhuş, careprimeşte uric pentru „o bucată de pământ în hotarul Târgului Frumos, care este dinspre **Criveşti**, şi de începe din movila săpată, din hotarul Plotuneştilor, pe drumul cel păduros, şi de acolo peste Bahlueţ, la altă movilă săpată; şi de acolo iarăşi la altă moviliţă, peste Bahlueţ, la dealul Muncel şi pe vârful Muncelului, la hotarul Costeştilor; iar dinspre celelalte laturi, pe ale sale vechi hotare… dreaptă danie de slujire şi chiar cumpărătură, pentru că a dat acelui domn patru cai buni, preţăluiţi drept 140 ughi (ducaţi ungureşti); iar acei cai datu-i-a în treaba ţării la cinstitul han… / Şi mai întărim lui Dumitru Buhuş vistiernic, din ispisoc de cumpărătură, ce-a avut de la Alexandru voievod, fiul lui Radul voievod. din a patra parte de sat **Olăşei**, a treia parte, ce-i în ţinutul Vasluiului, cu părţi din mori şi din heleştee pe apa Şacovăţului, şi cu prisacă, cumpărătură de la Vasile Dăşovanul, fiul Nacului, drept 50 taleri de argint… / şi nişte părţi din satul **Dumeni** pe Prut, la gura Ciuhurului, în ţinutul Hotinului, cumpărătura socrului său Ilea Bucioc. / Şi iarăşi îi dăm şi întărim, din ale sale

---

3022 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 295, pp. 365, 366

dresuri de cumpărătură, din satul **Văvătieşti**, care acum se numeşte **Bârleşti**, din jumătatea de jos, a treia parte, cumpărătură de la Ionaşco, fiul lui Toader Moga, nepot lui Moga sulger, drept 40 taleri de argint… / Şi iarăşi îi dăm şi îi întărim a patra parte din toată seliştea **Hotceştilor**, sub strungă, în ţinutul Romanului, cumpărătură de la Tanasie şi femeia lui Titiana, fata lui Gligore Mustea, şi de la sora sa Nastasia, nepoata Anei, strănepoata lui Ion Gănescul, drept 40 taleri de argint”[3023].

1632, noiembrie 2: Întărit de Alexandru Iliaş voievod logofătului Dumitru Buhuş, care primeşte urice pentru „satul **Gâdinţii** (comuna Sagna, Neamţ) pe Siret, cu loc de mori la Siret şi la pârâul satului şi cu bălţi de peşte şi cu vii, şi cu pod umblător pe Siret, şi alt sat, anume **Criveştii** (comuna Strunga, Iaşi) sub Strungă, cu iaz şi cu mori şi cu vii, şi, în acelaşi hotar, seliştea **Răvăcanii** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), mai jos de Pietriş, şi seliştea **Găurenii** (azi Gura Văii, comuna Strunga, Iaşi) şi **Hotceştii** (lângă Strunga, Iaşi), şi a patra parte din satul **Movileni** (comuna Heleşteni, Iaşi), şi seliştea **Dădeştii** (inclus în Târgu Frumos, Iaşi), pe Sirca, cu loc de iaz şi de mori la Sirca, ce este în ţinutul Roman, şi a treia parte din seliştea **Plotuneştilor** (inclus în Târgu Frumos, Iaşi) şi jumătate din satul **Căcăceşti** (în Cârligătura, Iaşi) şi o bucată de pământ în hotarul **Târgului Frumos**, pe unde a însemnat şi a pus stâlpi Pătraşco Başotă logofăt… cu loc de iazuri şi de mori la amândouă Bahluţele, şi toate părţile lui, câte se vor alege, din satul **Tălhăreşti** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), cu iaz şi cu mori la Bahlui, şi nişte părţi din **Chiceră** (lângă Sârca, comuna Bălţaşi, Iaşi), ce

---

3023 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. II, Iaşi 1907, pp. 155-161

este în ţinutul Cârligăturii, şi satul **Vavatieştii**, ce se numeşte **Bârleştii** (comuna Erbiceni, Iaşi), şi satul **Spinoasa** (comuna Erbiceni, Iaşi) pe Bahlui, cu iaz şi cu mori pe Bahlui, şi toate părţile de cumpărătură ce se vor alege din satul **Iurghiceni** (azi Erbiceni, Iaşi) şi din satul **Totoeşti** (comuna Erbiceni, Iaşi), de asemenea pe Bahlui, ce este în ţinutul Hârlău, şi un loc de mori şi de prisacă mai jos de **Pureciani** (la nord de Popricani, Iaşi), la Jijia, ce este în ţinutul Iaşi, şi catul **Cupcici** (numit apoi Cupcina, azi oraşul Kalininsk, raionul Ediniţa, Moldova) şi **Brătăşanii** (azi Brătuşenii Vechi, raionul Ediniţa, Moldova) pe Ciuhur, cu iaz şi moară pe Ciuhur, şi a patra parte din satul **Tribiseuţi** (comuna Trebisăuţi, raionul Briceni, Moldova), ce este pe Drabişte, cu jumătate de iaz şi cu moară pe pârâul Drabişte, şi a treia parte din satul **Costeşti** (comuna Duruitoarea, raionul Râşcani, Moldova), pe Prut, cu loc de iaz şi de moară la Ciuhur, şi de asemenea şi la Prut, cu loc de moară la **Dubase** (toponim în braniştea Bohotin) şi cu pod umblător peste Prut, şi toate părţile lui din satul **Dumeni** (comuna Văratic, raionul Râşcani, Moldova), mai sus de Costeşti, de asemenea pe Prut, şi jumătate din satul **Bozoviţă** (Buzoviţă, regiunea Cernăuţi, Ucraina) şi jumătate din satul **Răsteul** (Resteu-Atachi, regiunea Cernăuţi, Ucraina) şi toate părţile lui din satul **Tălmaceu** (Tălmaci, regiunea Cernăuţi, Ucraina), pe Nistru, ce este în ţinutul Hotin, şi satul **Măneştii** (lângă Brătila, comuna Helegiu, Bacău), şi jumătate din satul **Grozeşti** (azi Oituz, Bacău) pe Oituz, cu mori şi cu loc de pive şi de firistreu pe pârâul Oituz, şi cu loc de vie, şi cu grădini şi cu fâneţe la muntele ce se numeşte Munceii, ce este în ţinutul Trotuş, şi o parte de ocină din satul **Măstacănul** (Mastacăn, comuna Borleşti,

Neamţ), peste Bistriţă, ce se va alege partea lui Hricicanul, cu loc de moară la pârâul satului şi cu loc de prisacă, ce este în ţinutul Bacău, şi satul **Neculeştii**, ce se numeşte **Trifeştii** (Neamţ), cu iaz şi cu mori la Pârâul Negru, şi toate părţile lui de cumpărătură, câte se vor alege, din satul **Româneşti** (lângă Trifeşti, Neamţ), de asemenea pe Pârâul Negru, cu loc de iaz şi de mori pe Pârâul Negru, de asemenea şi pe pârâul Brănişterilor, ce este în ţinutul Neamţ, şi satul **Potropopeştii** (Potropopeşti, comuna Tăcuta, Vaslui), şi nişte părţi de ocină, câte se vor alege, din satul **Olăşei** (comuna Tăcuta, Vaslui), şi alte părţi de asemenea cumpărătură din satul **Bomboteşti** (azi Tăcuta, Vaslui), pe pârâul Cuţitna, cu mori şi cu loc de pive la pârâul Cuţitna"[3024].

1633, februarie 2: Zapisul lui Nistor Focşia, în care mărturiseşte că a vândut „jumătate din partea Piciorogăi, din stâlpul din mijloc ot **Iurghiceni**… vistiernicului Buhuş, drept 25 lei, însă cu 29 merţe de pâine, ce mi-a dat dumnealui în nevoia mea… Şi în tocmeala noastră au fost popa Ştefan şi diaconul din **Târgul Frumos**, Iacob Fal din **Criveşti**. Şi eu popa Zaharia de Criveşti am scris, să se ştie"[3025].

1637, aprilie 4: Moşiile întărite de Vasile Lupu voievod vistiernicului Dumitru Buhuş: „**Gândeşti** (Cândeşti, comuna Mihăileni, Botoşani) pe Siret, cu loc de moară pe Siret şi în pârâul satului, cu bălţi de peşte şi cu podul peste Siret, şi cu vii; **Crăveşti** (Criveşti, comuna Strunga, Iaşi) sub **Strunga** (comuna Strunga, Iaşi), cu

---

[3024] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 234, pp. 289-292

[3025] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 285, pp. 364, 365

iazuri şi cu mori, şi, în acelaşi hotar, **Ravacanii** (comuna Strunga, Iaşi), din jos de Petriş, şi satul **Găurenii** (azi Bura Văii, comuna Strunga, Iaşi) şi **Hoţăeştii** (Hotceşti, comuna Strunga, Iaşi), şi a patra parte de sat **Vilenii** (sau Văleni, comuna Bozieni, Neamţ), şi seliştea **Dadeşti** (Dădeşti, înglobat în Târgu Frumos, Iaşi), pe Sârca, cu locuri de mori pe Sârca, care sunt în ţinutul Romanului; / a treia parte de selişte **Plotuneştii** (înglobat în Târgu Frumos, Iaşi) şi jumătate de sat **Chicaceştii** (sau Căcăceşti, Iaşi) şi o parte de moşie din hotarul **Târgului Crasna** (Târgu Frumos, Iaşi), cu locuri de iazuri şi mori în amândouă Baglueţele; părţi din satul **Tâlhăreşti** (azi Talpa, contopit cu Blândeşti, comuna Suliţa, Botoşani), cu iazuri şi mori pe Bahlui care sunt în ţinutul Cârligăturii; / satul **Vavatieşti** (Bârleşti, comuna Erbiceni, Iaşi), care se numeşte **Bârleşti**, şi satul **Spinoasa** (comuna Erbiceni, Iaşi) pe Bahlui, toată cumpărătura din satul **Iurghicenii** (azi Erbiceni, comuna Erbiceni, Iaşi) şi din **Totoeştii** (comuna Erbiceni, Iaşi) pe Bahlui, ce sunt în ţinutul Hârlăului; / un loc de moară din jos de **Puricenii** (lângă Stânca, comuna Victoria, Iaşi), în Jijie, şi un loc de prisacă, ce sunt în ţinutul Eşii; / satul **Cupcici** (Cupcina, raionul Edineţ, Moldova) şi **Brataşănii** (Brătuşeni, comuna Brătuşeni, raionul Edineţ, Moldova) pe Ciuhur, cu iazuri şi mori pe Ciuhur, a patra parte a satului **Trăbăsăuţii** (), ce este pe Drabişte, a treia parte din satul **Costeşti** (comuna Dumitroaia, raionul Râşcani, Moldova) pe Prut, părţi din satul **Dumenii** (Dumenii de Sus, comuna Miclăuşeni, raionul Făleşti, Moldova), din sus de Costeşti, pe Prut, şi jumătate de sat **Buzoviţa** (comuna Buzoviţa, regiunea Cernăuţi, Ucraina), şi jumătate de sat **Risteiul** (Resteu-Atachi, azi Dnistrivca, raionul

Chelmeni, Ucraina), şi toate părţile lui din **Tălmaciu** (azi Burdiug, raionul Chelmenţi, Ucraina), ce sunt pe Nistru, în ţinutul Hotinului; / satul **Măneştii** (azi Blebea, înglobat în Târgu Neamţ, Neamţ), jumătate de sat **Grozăştii** (Grozeşti, azi Oituz, comuna Oituz, Bacău) pe Oituz şi locuri de vie, livezi şi fânaţuri în şesul ce se numeşte Muncei, ce sunt în ţinutul Trotuşului; / parte din satul **Mastacanul** (Mastacan, comuna Borleşti, Neamţ) peste Bistriţa, ce se va alege partea Hriţcanului, ce este în ţinutul Bacăului; / satul **Niculeştii** (azi Trifeşti, Trifeşti, Neamţ) ce se numeşte **Trifeştii**, cu iazul şi cu moara în pârâul Cioarna şi locul de iaz şi de moară; aşijderea şi în pârâul Braniştelor, ce este în ţinutul Neamţului; / satul **Potropeştii** (Protopopeşti, comuna Tăcuta, Vaslui) şi părţi de cumpărătură în satul **Bumboteştii** (înglobat în Tăcuta, comuna Tăcuta, Vaslui), pe pârâul Cuţitna… şi o poiană, care se numeşte Mastacana, şi Lihaci, ce sunt în ţinutul Vasluiului; / jumătate de sat **Boldeştii** (comuna Todireşti, Iaşi) şi jumătate din seliştea **Sârbii** (comuna Todireşti, Iaşi), pe pârâul Todereştii, ce sunt în ţinutul Sucevii; jumătate din sat **Bujuceştii** (sau Buhuşeşti, lângă Climeşti, comuna Făurei, Neamţ) pe apa Cioarna, ce este în ţinutul Neamţului”[3026].

1637, octombrie 10: Porunca dată de Vasile Lupu voievod slugilor domneşti, după ce „s-a jeluit Buhuş ce-a fost vistiernic pe satul **Pietrişani** (Pietriş), c-au intrat cu plugurile de au stricat hotarul şi au arat câtva lor din hotarul **Criveştilor**… voi să aveţi a strânge oameni buni şi, socotind acele hotare, pe unde au fost din veac, cum

[3026] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 52, pp. 48, 49

veţi afla cu sufletele să aveţi a face scrisoare, să daţi ştire domniei mele"[3027].

1637, noiembrie 3: Ionaşco, feciorul Măgdălinei, nepotul Stancăi, strănepotul Nastei dăruieşte vistiernicului Dumitru Buhuş toată partea mamei lui Măgdălina, „ce se va alege din sat din **Criveşti** (comuna Strunga, Iaşi), din seliştea **Hotceştilor** (comuna Strunga, Iaşi), a **Răvcanilor** (Răvăcani, comuna Strunga, Iaşi) şi a **Găurenilor** (azi Gura Văii, comuna Strunga, Iaşi)… / Aşijderi, şi părţile surorilor mele Candachia şi Sofronia, căci au vândut ele lui părţile de ocină ce au avut la **Budeşti** (comuna Făurei, Neamţ) şi **Porceşti** (azi Moldoveni, comuna Moldoveni, Neamţ)"[3028].

1638, aprilie 26: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului mare vistiernic Dumitraşco Buhuş, care primeşte în dar, „pentru multă binefacere ce i-a făcut, de mai mult preţ decât sunt aceste ocine", de la Ionaşco, fiul Măgdălinei, nepotul Stancăi, strănrpotul Nastei, „părţile surorilor lui, Candachia şi Sofronia, care au vândut alte părţi ale lui Ionaşco de la satul **Budeşti** (comuna Făurei, Neamţ) şi **Porceşti** (Moldoveni, comuna Moldoveni, Neamţ)… toată partea mamei sale Măgdălina, cât se va alege din satul **Criveşti** (comuna Strunga, Iaşi) şi din seliştea de la **Hotceşti** (lângă Criveşti, comuna Strunga, Iaşi), şi din **Răvcani** (lângă Criveşti, comuna Strunga,

[3027] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. III, Iaşi 1907, pp. 244, 245

[3028] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 211, pp. 194

Iaşi), şi din **Găureni** (Găureana, azi Gura Văii, comuna Strunga, Iaşi)"[3029].

1639, octombrie 22: Adunaţi la Costeşti, de către trimisul lui Vodă, Neaniul vornicul, pentru a socoti hotarul dintre **Costeşti** (lângă Târgu Frumos, Iaşi) şi **Pietriş** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), incluzând bucata de loc pentru care s-au pârât jupâneasa Grozava cu Grama jitnicerul cel mare, „robii măriei tale, Cărăvan şi Mirteş din **Siminiceni** (lângă Bărbăteşti, comuna Cucuteni, Iaşi), Vasilie din **Todereşti** (comuna Todireşti, Iaşi), Andonie şi Larion din **Movileni** (comuna Heleştieni, Iaşi), Gonţea şi Văsiian din **Hălăştiiani** (comuna Heleştieni, Iaşi), Nechita de **Criveşti** (comuna Strunga, Iaşi), Nacul de **Cârsteşti** (Cristeşti, comuna Brăeşti, Iaşi), popa Ştefan, diaconul şi Toader de **Târgu Frumos** (oraşul Târgu Frumos, Iaşi)… noi, de când am apucat, din zilele lui Aron vodă şi Eremiei vodă, noi aşa ştim cu sufletele noastre, că cine a ţinut Pietrişul, acela a ţinut şi acea bucată de loc până în Bahlueţ şi le-a fost Bahlueţul hotar"[3030].

1643, decembrie 21: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Vasile de **Mădârjiaci**, după ce i „s-a jeluit Dumitru Buhuş, ce-a fost vistiernic, pe satul **Pietriş**, că i-a stricat hotarul (din **Criveşti**) şi i-a mutat nişte pietre, deci… tu să strângi megieşi de primprejur, să cercetaţi hotarul de l-au stricat şi dacă pietrele stau cum au fost mai de dedemult sau mutatu-le-au, şi cum vei afla mai cu dreptul şi cum vor mărturisi oamenii cu sufletul lor, şi să

[3029] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 336, pp. 330, 331
[3030] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 256, pp. 253, 254

faceţi o scrisoare şi să-mi daâo de ştire"[3031]. / **1644**, decembrie 20 (acelaşi document, aflat în arhive cu altă dată): Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Vasile de **Mădârjaci**, după ce i s-a jeluit Dumitru Buhuş fost vistiernic „pe satul **Pietriş**, că i-au stricat hotarul şi i-au mutat pietrele (la Criveşti)…. / tu să strângi megieşi şi să cercetaţi de hotarul stricatu-l-au şi de pietre cum stau, cum au fost mai de mult sau mutatu-le-au, şi cum vei afla cu dreptul şi cum vor mărturisi oamenii cu sufletele, să faci o scrisoare şi să-mi dai ştire domniei mele"[3032].

1645, aprilie 25: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Dumitru Buhuş vel (mare) spătar, care cumpără, cu 60 de lei, de la cneaghina Ilinca, fiica lui Gheorghe Calapod, şi de la ginerele ei Ştefan Siminicean „din satul **Movileni** (comuna Heleşteni, Iaşi), din a patra parte de sat, jumătate, ce este lângă **Criveşti** (comuna Strunga, Iaşi), în ţinutul Roman, din vatră de sat, din câmp, din fânaţ, din livezi şi din tot venitul"[3033].

1645, octombrie 18: Vasile Banul medelnicerul cel mare, nepotul Petrii Ungurul, cu rudele lui Chiriac, cu femeia lui Aniţa, şi Tănasie şi cu feciorii lui, toţi nepoţii Petrii Ungurului împart între ei ocinile „ce am avut de la moşul (bunicul) nostru Petrea Ungurul. / Şi s-au venit Aniţei şi feciorilor Titianei jumătate de sat **Slobodziani** (Slobozia, comuna Gârceni, Vaslui) din ţinutul Vaslui, jumătate din **Platoneşti** (Plotuneşti, comuna suburbană

[3031] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 57, 58

[3032] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. III, Iaşi 1907, pp. 246, 247

[3033] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 64, pp. 59, 60

Prigoreni, inclusă în oraşul Târgu Frumos, Iaşi) din ţinutul Cârligătura, a patra parte din **Hotceşti** (comuna Strunga, Iaşi), însă şi părţile de **Criveşti** (comuna Strunga, Iaşi) şi de **Răvcani** (Răvăcani, comuna Strunga, Iaşi), care părţi au fost vândute de tată-său, de Gligorie Mustea, lui Buhuş vistiernicului; şi din **Häsnăşeni** (comuna Leţcani, Iaşi), a opta parte, ce o am plătit eu, Vasile Banul, de le-am dat un cal. / Şi în tocmeala noastră au fost pârcălabul Damaschin, Păcurar de **Verşeni** (comuna Miroslăveşti, Iaşi), Istratie de ţinutul Cârligătura, Ionaşco Mareş, Toader Marco şi mulţi oameni buni"[3034].

1774, iunie 26: Satul **Criveştii**, al lui Buhuş, ţinutul Romanului, ocolul de Sus, după recensământul lui Rumeanţev[3035], avea **toată suma caselor 43**. Scădere rufeturi 10: 1 popă, 5 ţigani, 4 văduve. Rămân birnici 33. / **Birnici:** Ion, vornic / Ştefan Năfrămiţă / Neculai Brătescu / Maftei Papuc / Davin sin (fiu) lui Hârlic / Andronachi, căsan / Grigoraş, căsan / Toader Susai / Pătraşco, căsan / Vasile, cioban / Gheorghe, cioban / Vasile Buţul / Grigoraş sin (fiu) vornicului / Andrieş / Vasile Hârlic / Vasile pas din Găuriana / Gheorghe, plugar / Ioniţă, stoler / Costandin, vezeteu / Ivan, muntean, vier / Iftimie, vezeteu / Toader, slugă / Gheorghe, herghelegiu / Ioniţă, văcar / Sandul, pas / Acsănte, morariu / Ivan, rus, morar / Ioniţă, cârciumar din Târgul Frumos / Toader, cojocar, la fel / Ion, plegar la moară / Sandul, plugar tot acolo / Ivan, rus, priş ot (vine din) Costeşti / Lupul, morariu din Târgul Frumos. //

3034 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 225, pp. 176, 177

3035 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 259

Rufeturi: Popa Andrei / Vasile Ostahi, ţigan / Neculai, ţigan / Ion Graur, ţigan / Catrina, ţigancă / Sofronia, ţigancă / Catrina, săracă / Maria / Nastasia.

1899: „**Criveşti**, sat în judeţul Roman, plasa Siretul de sus, comuna Strunga, spre nord de băile Strunga. Este aşezat pe deal. Are 112 familii sau 537 suflete, din care 117 contribuabili; locuiesc în 117 case. Ştiu carte 32 persoane, Populaţiunea este română, afară de 5 familii evrei. Sunt 160 vite mari cornute. Se lucrează butnăria şi căruțe ordinare. Are o biserică de zid. Acest sat forma, mai înainte, o comună, Criveşti, cu satele Găureana şi Movileni. Este legat cu orașul Roman prin șosea”[3036].

CROITORI

(pe Tutova, satul lui Mihail Croitor,
inclus în Fântânile, Vaslui).

1674, iunie 10: Vasile şi femeia lui Vasâlca, fata Teclăi din satul **Croitori** (pe Tutova, satul lui Mihail Croitor, inclus în Fântânile[3037], Vaslui), dăruiesc logofătului Vasile Gheuca, „pentru mult bine ce ne-a făcut şi ne-a scos din multă nevoie… toată partea femeii mele Vasâlca, ce se va alege la satul **Sămzăneşti** (pe Tutova,

---

[3036] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 773, 774

[3037] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 161

lângă Croitori, inclus în Fâmtânile, Vaslui), ce este la ţinutul Tutovei”[3038].

1675, martie 12: Cristea, feciorul lui Toader Coşciug din satul **Croitori**, dăruieşte logofătului Vasile Gheuca, „pentru mult bine ce ne-a făcut de aceste nevoi ce sunt pe ţară… toată partea mea de ocină şi moşie danie, câtă are tatăl meu în satul Croitori pe Tutova şi două săpături, din casa Cozmei, în sus”[3039].

1675, aprilie 9: Vasile Rătundul din **Croitori** şi femeia lui Maria dăruiesc logofătului Vasile Gheuca, „pentru binele ce mi-a făcut… un pământ şi două săpături la satul **Sâmzăneşti**, ţinutul Tutovei, partea noastră din bătrânul Mihul şi a Mărişăştilor”[3040].

CRUCEA

(aproape de Vatra Dornei, Suceava).

Pornind de la declaraţia egumenului Voroneţului, în faţa Comisiei Aulice de delimitare a proprietăţilor, din 28 decembrie 1781, şi de la hotarnica din 15 noiembrie 1800, făcută în favoarea lui Alexandru Ipsilanti, în ambele fiind menţionate ca repere a moşiei Voroneţului satele „Holda” sau „Horda” şi „Cruce”, putem stabili

---

3038 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 65, 66

3039 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, p. 67

3040 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 69, 70

existenţa acestor sate, măcar la nivel de cătune, chiar şi înainte de **26 octombrie 1630**, când „Moise-Vodă dă Voronețului braniştea mănăstirii, arătând hotarele. Oprit „a cosi, nici a vâna fiare, nici a prinde peşte, nici a paşte dobitoace; fiece dobitoc, vara, unde vor găsi călugării în braniştea sfintei mănăstiri, câmpulungeni sau vămeni, sau fie cine vor fi cosind sau umblând după fiare, sau pe vale, după peşte, ca să aibă a le lua tot ce vor găsi la dânşii; aşijderea, de se vor găsi oi sau fie ce dobitoace vărând sau tomnând în hotarul sfintei mănăstiri, ce este mai sus scrisă, ca să aibă a le lua lor câte 12 berbeci, cum este obiceiul”[3041]. Trebuie să precizăm că, în baza dreptului valah, şi răscumpărarea capului, deci a vinovăţiei de crimă, se făcea cu „12 berbeci”. Dar mai înainte de toate, pare să fi existat Schitul Rarău, dinspre Chiril, a cărui poveste, cică începută în 1241, pe vremea invazie tătarilor, merită cunoscută, cu trimiterea dură la preotul din Crucea, care, în 1833, l-a prădat mai dihai decât tâlharii, alungând călugării.

„**Schitul Rarăul se află** nu departe de vârful muntelui cu acest nume, adăpostind un călugăr şi un cântăreţ. Se întreţine cu cheltuiala Majestăţii Sale Regelui, care e şi epitrop. Despre acest schit se povestesc următoarele: A fost clădit, mai întâi, pe Valea Seacă, spre sud de Câmpulungul Bucovinei, la locul numit Bâtculeţele, fără a se şti anume de cine. Tradiţia însă spune că de un sihastru, numit Sisoe, care mai întâi se aşezase pe pârâul Sihăstriei. Odată, păgânii, unii spun că tătarii, au năvălit în Moldova. Mergând spre Maramureş, ei au ajuns şi în Câmpulung, pustiind tot ce găseau în cale. Horhăind

3041 Iorga, N., *Studii şi documente cu privire la Istoria Românilor*, volumul VI, Partea II, Bucureşti, 1904, p. 3

prin munţi, căci nu cunoşteau drumul, au găsit sihăstria Dodu sub poalele muntelui Dodu, astăzi Rarău, cu trei călugări, şi, scotocind biserica de averi, au omorât pe călugări, dând foc bisericii. Dar voind a-şi urma drumul spre Maramureş, într-o strâmtoare se aţinură 4 locuitori: Ioan Dodu, Mihalachi Dodu, o soră a lor, Ilinca Dodu, şi Istrati Dodu, cu topoare şi lănci ascuţite, şi omorâră la 300 de păgâni, răzbunând, astfel prădarea şi arderea Schitului, care era pe pământul lor. În urmă, ei strânseră rămăşiţele arse ale bisericii şi făcură o altă întemeiere schitului, într-o poiană, tot pe pământul lor, dându-i numele de Săhăstria Dodu, cu 3 călugări. / Petru Rareş Vodă, în a doua sa domnie, în urma suferinţelor ce dăduse peste el în întâia domnie, şi după îndemnul Doamnei sale Elena, care dorea a se sui pe muntele Dodu, fiind unul din cei mai frumoşi munţi ai Sucevei şi care se vedea din mare depărtare, înduplecă pe soţ să meargă acolo şi să petreacă ca să mai uite necazurile din trecut. Domnul şi Doamna porniră în călătorie, petrecură multe zile, cu toată sfeta (suita) domnească pe muntele Dodu şi, drept amintire, porunci ca, cu cheltuiala sa să se facă acolo o biserică, însărcinând cu această lucrare pe egumenul mănăstirii Voroneţ. Acesta clădi biserica din lemn, cu numele Elena Rareş, cu trei turnuri, în preajma muntelui Dodu, cu cinci călugări şi chilii. / Sihăstria Dodu fiind aproape ruinată şi ducând lipsă de toate, se uni cu biserica Rareş Vodă, ducându-şi acolo toate odoarele, iar călugării Sihăstriei se sălăşluiră în biserica cea nouă. Locul Sihăstriei Dodu se vede şi azi. / Iată şi înscrisul lui Petru Rareş, copiat dintr-o condică, întitulată „Tradiţiile Schitului Rarău"[3042]: „Noi Petru Rareş Voievod tuturor

[3042] Adevăratele acte ale Schitului mi s-a spus că s-au pierdut prin

capilor de oştire, cu mila lui Dumnezeu Domn credincios a toată ţara Moldovei, într-un gând şi într-o inimă împreună cu soţia noastră, Elena Doamna, facem ştire cu a noastră scrisoare tuturor cui se cade a şti cum că am făcut o sfântă biserică pentru călugări în preajma muntelui Dodu, fiind că se mai găseşte o veche sihăstrie, cu porecla Dodu, mai pierită de veche, am împreunat-o cu a noastră tot sub numele de Rarău. Da' de astăzi, înainte, poruncim a se numi, pe porecla noastră, schitul si Pietrele Doamnei, hramul bisericii „Sfântul Ion Bogoslovu", întru a noastră pomenire şi a părinţilor noştri şi a următorilor noştri şi mai ales întru mulţumirea către Dumnezeu pentru nenorocirile şi norocirile, pentru a doua a noastră Domnie a Moldovei, şi ajutându-ne mila lui Dumnezeu de am isprăvit. Socotit-am şi pentru chiverniseala fraţilor (călugări), care vor petrece la acel sfânt locaş, le-am rânduit toată chiverniseala şi le-am dat toate cele de trebuinţă în sfânta biserică, cât şi pe din afară, şi am dat grijă şi urmaşilor noştri să poarte chiverniseală când va trebui a se mai face ceva din nou la sfântul locaş. Iar dacă cineva ar supăra sau ar strica cele făcute de noi, unul ca acela să fie în ceata potrivnicilor Domnului nostru Isus Hristos. Amin". / Se mai povesteşte că schitul Rarău de astăzi nu e pe locul din vechime, unde fu zidit de Petru Rareş, căci, la 1777, când Bucovina a trecut la nemţi, ei stricară biserica, luară odoarele şi călugării fugiră. / Fericitul întru pomenire, ieromonahul Sosoi (poate mai sus pomenitul Sisoe), egumenul schitului, cu ajutor de

---

Bucovina, unde fuseseră duse spre traducere, deoarece erau scrise slavoneşte. Originalul înscrisului lui Petru Rareş nu se găseşte şi nici nu ştiu de unde l-ar fi luat călugărul Varsinovie – nota lui Serafim Ionescu

milă, precum se arată într-un pomelnic, a strămutat acea biserică peste muntele Rarău, în locul unde se află, iar clopotele de la biserică s-ar fi luat la biserica nemţească din Homor, în Bucovina. Biserica zidită de Sosoi s-a sfinţit la **1800, August 15**, schimbându-i-se şi patronul în „Adormirea Maicii Domnului". / În anul **1822**, familia Balş a făcut un aşezământ pentru schit, hotărând ca, pe tot anul, să se dea schitului de şa casa moşiei Broşteni 1.602 lei vechi, 10 oca de untdelemn, 15 oca de lumânări de ceară, 15 vedre vin şi 2 merţe grâu. / Aşezământul acesta s-a scris într-o condică, ce se află şi azi la schit, hotărându-se şi pământul, ca schitul să poată ţine vite. Se mai spune că, la **1821**, schitul a fost prădat de turci şi, în **1833**, **a fost jefuit şi furat de un decedat preot din Crucea, economul Dimitrie**, alungând călugării, furând preţioasele bisericii pentru sine şi prefăcând ograda bisericii în stână de oi; pentru care faptă fu afurisit de Mitropolitul Veniamin. / La **1877**, schitul fu prădat de hoţi din Bucovina. / În faţa sfintei Evanghelii, se găseşte o tăbliţă de alamă, cu inscripţie slavonă din 1706"[3043].

1701, iulie 30: Constantin Duca întăreşti durele oprelişti pentru credincioşii munteni pe braniştea sfintei mănăstiri a Voroneţului[3044].

1781, decembrie 28: „În faţa comisiei austriece apare egumenul Macarie şi declară că mănăstirea Voroneţ a fost zidită de Ştefan Vodă cel Bătrân, care a zidit şi mănăstirile Putna şi Sf. Ilie. Mănăstirea Voroneţ stăpâneşte următoarele moşii: Stulbicanii (Stulpicani – n. n.) cu munţii din jur, şi cu satele Holda, şi Crucea, Bucureşti

---

[3043] Ionescu, Serafim, *Dicţionar geografic al Judeţului Suceava*, Bucureşti 1894, pp. 277-280
[3044] Ibidem

zis astăzi Capucodrului, Drăgoieşti, săliştea Lucăceşti, din care jumătate se află în Moldova”[3045].

1800, noiembrie 15: În hotărnicia celor trei sate ale „luminatului beizadea Alexandru”, fiul lui Ipsilanti, care primise în dar de la tatăl său, în 6 august 1800, „trei moşii, ce-au fost domneşti… anume Dorna, Şarul şi Păltinişul”[3046], sunt menţionate alte două sate, în „munţii Voroneţului, a Clirosului, anume Horda şi Crucea”[3047].

1894: „**Crucea, sat**, pe moşia şi în comuna Broşteni, judeţul Suceava, trăgându-şi numele de la crucea ce se formează prin vărsarea pâraielor Crucea şi Bărnărelul, în Bistriţa. Aşezat pe ambele ţărmuri ale Bistriţei şi ale pâraielor Crucea şi Casei, spre nord-vest, şi la 22 km de satul de reşedinţă. Mai înainte, **Crucea** cu **Cojoci** şi **Chirilul** forma o comună aparte. Are o populaţie de 139 familii, sau 540 suflete (266 bărbaţi şi 264 femei), printre care sunt şi 10 ţigani. Contribuabili sunt 108. Locuiesc în 150 case. În Crucea este o cârciumă şi o băcănie. Împroprietăriţi, la 1864, sunt 12 fruntaşi, 39 pălmaşi şi 19 codaşi, stăpânind 340 fălci, afară de cei cu câte 10 prăjini. Drum principal e numai cel ce duce la Broşteni şi la Rarău, şi acel ce duce la Dorna, dar care e foarte puţin frecventat. Are o biserică de lemn, cu hramul „Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena”, clădită de M. S. Regele, la 1880, deservită de preotul din Cojoci, şi o şcoală rurală mixtă, condusă de un învăţător, plătit de stat, înfiinţată la 1864 şi aşezată într-un local făcut danie

---

[3045] Balan, Teodor, *Documente bucovinene*, vol. V, Cernăuţi 1939, p. 163

[3046] Iorga, N., *Studii şi documente cu privire la Istoria Românilor,* volumul VI, Partea II, Bucureşti, 1904, p. 6

[3047] Ibidem, p. 9

de M. S. Regele; e frecventată de 41 elevi. La 1803, „Crucea, a clirosului din Bucovina, numără 70 liuzi, cu 732 lei anual” (Uricariul, de T. Codrescu, vol. VII, p. 255)[3048]. / **Cojoci, sat** pe moşia şi în comuna Broşteni, județul Suceava. Îşi trage numele probabil de la primul descălecător, poreclit astfel şi care are şi astăzi odrasle. Aşezat pe ţărmul stâng al Bistriţei. Are 19 case, populate cu 20 capi de familii sau 80 suflete (39 bărbaţi şi 41 femei), din cari 3 țigani. Contribuabili sunt 15. În sat este o cârciumă şi o băcănie. Împroprietăriţi, la 1864, sunt 2 fruntaşi, 8 pălmaşi şi 13 codaşi, stăpânind 67 fălci, afară de cei cu 10 prăjini. Are o biserică de lemn, deservită de 1 preot şi 2 cântăreţi. Şcoala din Crucea servește şi acestui sat. La Cojoci este punct vamal pentru privegherea plutelor, să nu se strecoare fraudulos din Bucovina. Aci se trec în revistă toate plutele şi se constată acelea care sunt indigene şi acelea care trec cu tranzit. O singură cărare pentru pietoni şi călăreţi, ce duce de la Crucea, la Rarău, trece pe aci. Oamenii îşi aduc proviziile de care au nevoie, pe cai, formând un fel de caravane[3049]. / **Chiril** (**Chirilă**, în text – n. n.), sat, pe moşia şi în comuna Broşteni, județul Suceava. Înşirat pe ţărmurile pârâului cu acest nume, numără 72 case, populate cu 75 capi de familie sau 268 suflete, din care 135 bărbaţi şi 133 femei. Are 76 contribuabili. Împroprietăriţi, la 1864, sunt 9 fruntaşi, 17 pălmaşi şi 11 codaşi, stăpânind 145 fălci, afară de cei cu câte 10 prăjini. Biserica din Cojoci şi şcoala din Crucea servesc acestui sat. O singură cărare pentru pietoni şi călări, ce duce la schitul Rarău, leagă

[3048] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicționar Geografic al României*, București 1899, p. 783
[3049] Ibidem, p. 559

satul de reşedinţa comunei. În 1803, „Chirilul răzăşesc avea 35 liuzi, ce plăteau 936 lei bir anual" (*Uricarul*, VII, p. 255[3050]".

1913: „Lista de numele şi pronumele preoţilor şi diaconilor, din cuprinsul judeţului Suceava, cu dreptul de a alege şi a fi aleşi membri în consistoriul superior bisericesc, întocmit conform ordinului No. 35.145/913, a dlui ministru al cultelor A. C. B., înregistrat în cancelaria protoieriei judeţului Suceava sub No. 1.184 din 20 Octomvrie 1913: Constantin Mitocariu, parohia şi comuna Crucea"[3051].

1922: „Astăzi, 29 iulie 1922. / Comisiunea de ocol instituită pe lângă judecătoria Broşteni, judeţul Suceava, pentru revizuirea împroprietăririlor precedente şi exproprierea terenurilor pentru completarea izlazurilor necesare comunelor: Broşteni, Borca, Crucea, Fărcaşa şi Mădei, ce compun acel ocol, a ales şi determinat următoarele terenuri: / **Moşii regale expropriate**, pe Bistriţa Aurie: / La **Broşteni**: Giungătul (55 ha), Muntele Verde (160), Căboiele (50), versantul drept al pârâului Paltinul (10), Ciotenii şi Runculeţ (427 ha); Pârâul Ursului (291 ha), izlazul Piciorul Văcăria (33), Muntele Hagingosu (135 ha); / La **Crucea**: Dealul Omului (20 ha), Toancele şi Arama (120), Hupăineşti şi Căpăţâna (80), Livezile de la Cojoci (25), Livezile Crucea (65), Şesu (40 ha). / **Terenuri expropriate din Domeniul Coroanei**, prin procesul-verbal de la 9 iulie 1922: **Pentru comuna Crucea**; 20 hectare Dealul Omului; 120 hectare Toancele şi Arama; 80 hectare Hupăineşti şi Căpăţâna; 25 hectare Livezile de la Cojoci; 65 hectare Livezile Crucea; 40

[3050] Ibidem, p. 384

[3051] *Monitorul Oficial*, Nr. 262, 22 februarie 1914, p. 12123

hectare Seşu. / **Pentru comuna Broşteni**: 391 hectare Pârâul Ursului; 33 hectare din izlazul Piciorul Văcăria; 135 hectare Muntele Hagiogosu”[3052].

1929: Între cele 29 de posturi ale celor 6 secţii ale Legiunii de jandarmi rurali Neamţ, se număra şi postul de jandarmi Crucea al secţiei Broşteni, cu atribuţiuni în satele Crucea, Cojoci şi Chiril[3053].

1931: Comuna Crucea, ca și Broștenii, făcea parte din județul Neamț, având în componență satele Crucea, Cojoci și Kiril[3054].

1934: „Pe la finele lunii Mai 1934 ne găseam, în tabăra de pe Rarău, cam optzeci de legionari, la clădirea „Casei de odihnă pentru bolnavi”. Lucram sub conducerea Căpitanului, după un plan stabilit de el, care ne împărţise în echipe pentru şantier, pentru bârne, pentru piatră etc. În mod obişnuit, de sâmbătă, după orele douăsprezece, uneori şi mai degrabă, până luni, dimineaţă, eram liberi. Fiecare individual îşi vedea de curăţenie, se retrăgea pentru meditaţie, lua parte la slujbele de la Schit, îşi completa educaţia, pe urma învăţămintelor şi istorisirilor din pauzele în cursul lucrului; iar spre seară apăream toţi le şedinţă comună. / Într-o astfel de după-amiază, ni s-a spus că, a doua zi, în zori, să ne adunăm în ograda Schitului Rarău, rămânând pe loc acei desemnaţi cu serviciile curente, după rânduiala taberei. Astfel, în dimineaţa din ziua următoare, duminecă, ne-am deşteptat la glasul prelung al unui corn, ce s-a repetat de câteva ori în unde cu ecouri multiple între acele trei înălţimi din

---

3052 *Monitorul Oficial*, 7 octombrie 1922, p. 6781
3053 *Monitorul Oficial*, Nr. 109, 23 mai 1929, p. 3936
3054 Direcțiunea Administrațiunii Locale, *Tablou de regruparea comunelor rurale*, București 1931, p. 276

preajma Schitului, îmbrăcate, din talpă, până în creştet, în verdele bradului serafic. În mai puţin de 15 minute, stam în faţa Căpitanului. Era tocmai timpul când noaptea se găsea pe picior de plecare şi ziua era gata să-şi facă intrarea. Fără nici o vorbă, plecăm după el şi, trecând de poartă, luăm pas de fugă spre satul Chiril. Ajunşi în vale, continuăm încetinel şi respirăm adânc. Simţeam cum toată răcoarea munţilor se lăsase ca o binecuvântare peste noi. De pe pârâul Chiril ceaţa se ridică în pale uriaşe. Din depărtări începe să ne mângâie câteva raze, săgeţi de aur, ale soarelui înfundat după creste de munţi. Suntem la malul Bistriţei. E rece. Valurile de apă bulbucesc, când mai zgomotos, când mai domol, alungându-se unele pe altele într-o goană neregulată. / Apucăm la stânga, spre satul Crucea. Despre ce avea să fie în dimineaţa aceasta ştiau numai câţiva. Un meşter lemnar din sat ne-a fost lucrat, în cursul săptămânii, nouă cruci, destinate să cinstească memoria celor căzuţi în prigoana din 1933-1934. Una dintre ele, de aceeaşi formă, era mai mare, mai grea, întru amintirea lui Sterie Ciumeti; celelalte, toate la fel. / De sâmbătă seara, au fost trecute peste apă şi ne aşteptau la poalele muntelui Pietrosu, în vârful căruia aveam să le aşezăm, ca să dăinuiască acolo, în singurătatea misterioasă a naturii, semn de pătimire creştină. La locul vadului, întâlnim pe cei doi ţărani din Crucea, care fuseseră tocmiţi din vreme, să ne fie călăuze spre culme. Bistriţa venise mare, peste noapte, şi era lată; noi, mulţi şi o singură luntre, lucrată destul de primitiv din trunchiul unui brad voinic. / Căpitanul, judecând situaţia, a socotit că pierdem mult timp ca să trecem pe rând, câte trei sau chiar cinci o dată; apoi e mare nesiguranţă şi primejdie. Atunci ne-a sfătuit să ne luăm de mâini şi să formăm un

lanţ; el se aşează în cap, avându-l, la dreapta, pe studentul Alexandru Morariu, iar Radu Mironovici face încheierea, ultima verigă. Îmbrăcaţi cum ne găseam şi prinşi voiniceşte unul de altul, intrăm în apă, cu faţa spre valuri şi bâjbâind fundul cu picioarele, ieşim teferi pe malul drept, după câteva minute bune. Cei doi ţărani au trecut cu luntrea, pe care a înapoiat-o la locul ei un al treilea, care se întâmplase să fie pe acolo. / În bătaia soarelui ce se ridica dintre vârfuri de munţi, ne-am stors hainele şi ne-am uşurat bocancii de apă, cât s-a putut, odihnindu-ne apoi un pic pe pajiştea verde dintre râu şi munte. După acest scurt popas, ajungem să luăm crucile în spate şi muntele Pietrosu în piept. Cei peste şaizeci de legionari, urmând călăuzele, se înşiruie, într-o tăcere desăvârşită, pe singura cărare, cu foarte puţine ocolişuri, ce urcă în pripor chiar de jos. Crucile le ducem cu schimbul; cea mare o mişcăm încet, câte doi sau trei, după putere. Înlocuitorii sar la datorie, din sfert în sfert de oră; şi chiar mai degrabă, unde este nevoie. / Soarele începe să ardă cu toată puterea. Brazii ce ne acopăr, pe ici şi colo, cu umbra lor încep să se rărească şi, după un timp, rămân în urmă. Nici o adiere de vânt. Piatra pe care călcăm e fierbinte. Căldura ne stoarce broboane de sudori. Înaintarea e tot mai anevoioasă. În faţa noastră, numai tufe şi arbuşti; iar din loc în loc, dăm peste câte un brad izolat, trântit la pământ, care a rezistat cândva, cu fălnicie, multor furtuni în rariştea de pe coastă. Pe cale, izvoare nu sunt; decât unul, aproape de vârf, sărac şi neîngrijit. / După trecere de vreme grea, am ajuns la el. Poposim între acei câţiva copăcei slăbănogi, răsăriţi dintre pietrele ce le servesc mai mult de reazăm, decât de hrană. Din apa izvorului abia avem cu ce să ne umezim gurile arse de căldură şi de

oboseală. Împrăştiaţi cum ne-am pomenit, căutăm o palmă de umbră şi ne întindem pe povârnişul muntelui, cu faţa în sus, şi, la propunerea Căpitanului, cu capul la vale, ca să se odihnească picioarele, ce mai aveau mult de străbătut. / După o jumătate de oră, suntem din nou în mişcare. Cărarea devine din ce în ce mai nevăzută, până dispare cu totul. Panta s-a priporit de-a binelea şi vârful Pietrosului ne amăgeşte că este pe aproape. Înspre el apucăm fiecare pe unde se poate, prin sihlă şi ierbărie până la brâu sau peste covorul de muşchi, în care scapi picioarele până la genunchi, depăşind cu anevoie bolovanii colţuroşi, unul câte unul. / Pe această distanţă, de la izvor, în sus, Căpitanul ia în spate crucea mare; Radu Mironovici, Nicoleta Nicolicescu şi alţi câţiva, crucile mici. Cei mulţi înaintează cu desaga gândurilor. Fiecare pas e un efort. Din întâmplare, sunt în urma Căpitanului, la câţiva păţi. Pot să-l privesc din apropiere, uitându-mă și în jos, pe unde să-mi sprijin picioarele. Era obosit cum eram toți. Mişcându-ne în sus, uităm de măreţia cadrului. Se făcea că şi noi dispăruserăm, cu totul, rămânând el singur, omul cu crucea în spate, ce-o poartă pe a Neamului întreg. O privelişte unică în viaţă, care te cutremură, te luminează, te transformă. / De la un timp, la unul din popasurile dese și scurte, cineva se apropie şi-i cere pardesiul, ca să-i mai uşureze mersul, dar el continuă, fără cel mai mic gest, cu capul aplecat în jos şi îndreptat spre stânga. Tăcerea e completă. Figura lui de bronz, chipul suprauman, învăluit în fiorii trăirilor adânci, mi-a rămas întipărit ca o icoana de legendă. Părul umed de sudoare i-a căzut în dezordine peste fruntea înrourată. Albastrul cerului din ochi s-a înnourat. Faţa suptă de-o mare durere, mai arsă sub dogoarea soarelui din acea

dimineaţă, era numai apă. Trupul întreg i s-a încovoiat sub povara din spate şi de mersul greu pe povârniș. Căpitanul urca spre vârf, cu gândurile şi suferinţa lui, cu tot trecutul brăzdat de-o voinţă de fier, cu întreg viitorul din faţă, descifrând poate în sinea sa când ura nepotolită a duşmanilor, când dragostea în creştere a Neamului. Urca, în aceste momente, el singur, sub privirile care-l întovărăşeau discret din toate părţile în liniştea maiestoasă de acolo. Ce semn a dat în preajmă, gândind să ia această iniţiativă, dincolo de închinare în faţa morţilor? Ce viziune i-a fulgerat mintea, acea minte aşezată, echilibrată, genială? A fost drum de lumină sau întuneric de noapte? / Au fost necazurile îngrămădite din prigoanelor de ieri? S-a ivit grija pentru ce va urma de acum, înainte? A văzut un moment zorile biruinţei? A intuit o clipă urgia duşmană dezlănţuită cu furie nebună? Şi-a dat seama că ar putea să înfrunte şi procedee de justiţie mascată? A simţit tăria durerilor din teroarea ce avea să fie drămuită cu cinism de brute şi inconştienţi prin închisorile Jilavei, Doftanei, Râmnicului?... / În anii lui puţini n-a încetat să predice, să facă bine, să ne pilduiască cu blândeţe și seninătate; să ne înveţe cum se apără o credinţă, odată răsărită din sămânţa bună a semănătorului; să ne arate cum se proiectează forţa ei; să ne îndemne la perseverare pe drumul către biruinţă, ce nu oricui îi este dat să o vadă; pentru că nimeni nu s-a născut ca să trăiască un număr nu știu cât de ani, cum spune Ion I. Moţa sau „neputând învinge în viaţă fiind, vom învinge murind”, anticipează Căpitanul... / Suntem sus, sub mantia aurie și curată a eternităţii, pe tăpșanul cu pietre desfăcute de vremea de milenii din stâncile ce vor fi format vârful uriaș al Pietrosului. Perspectiva, minune de frumoasă, se pierde la

depărtări într-o ceaţă albită de fierbinţeala soarelui. Răcoarea de la înălţime şi undele plăcute ale unui vânt pribeag ne usucă feţele îmbrobonate și ne zvântează trupurile umede. / După așezarea crucilor, urmează un program scurt, ce se termină într-o atmosferă de emoţie generală, cu imnul legionarilor căzuţi. Așa s-a împlinit, în acea zi, un act măreţ, pornit din gândul pentru frumos, pe calea grea a adevărului, spre împlinirea binelui. Poate, ca manifestare, ca formă, să pară un fapt divers, dar pe traiectoria vieţii Căpitanului, a Mișcării Legionare, a tragediei de azi a Neamului românesc, această zi, a crucilor purtate din satul Crucea, de pe Bistriţa, până în vârf de munte, este de-o profundă semnificaţie, prin tot ce s-a întâmplat... / Acele nouă cruci, înfipte cu nădejde între pietrele din vârful Pietrosului, pe unde foarte rar calcă picior de om, le-am găsit sfărâmate încă în acea toamnă. Din informaţii de la ciobani și ţărani, lucrători la pădure, jandarmii stăpânirii au trecut pe acolo, cu ordin să le dărâme; și le-au dărâmat”[3055].

1949: Au fost numiţi directori în învăţământul elementar, ciclul I[3056], **Petrescu Paul**, director la Şcoala elementară Crucea, în Crucea, şi **Sturzu Alexandru**, director la Şcoala elementară Crucea, în Cojoci.

[3055] Iasinchi, Vasile, *Crucile de pe muntele Pietrosu*, Colecția Dacoromania 1962, în pp. 3-7

[3056] *Monitorul Oficial*, Nr. 20, 25 ianuarie 1949, pp. 845, 846

CRUCEA

(fostul sat Batâreşti, comuna Lungani, Iaşi).

1493, martie 7: Întărit de Ştefan (cel Mare) voievod urmaşilor lui Vâlcea Batârescu, sora lui Maruşca, şi fiul Negrilă, care primesc uric, în locul celor pierdute atunci „când au venit turcii asupra ţării noastre, la Pârâul Alb”, pentru „ocina lor, satul anume Batâreştii la Cârligătură”, Maruşca primind jumătate de sat, „partea dinspre biserică, iar jumătate de sat să fie a slugii noastre Negrilă şi a surorii lui Maria… Şi după aceasta, iarăşi s-a sculat Maruşca, sora lui Vâlcea, şi vândut partea ei de sat din Batâreşti, partea dinspre biserică, nepotului său de frate Negrilă, pentru 60 de zloţi tătăreşti… Şi de asemenea i-am dat şi i-am întărit o selişte pe Bahlueţ, anume Seliştea lui Măcău Vlad, şi cu loc de moară pe Bahlueţ, unde a fost moara lui Onicică, care acea selişte i-au vândut-o Anuşca şi Marta, fiicele lui Mădârjac, pentru 70 de zloţi tătăreşti”[3057]. Hotarul, din veac.

[3057] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 126, pp. 245-247

CRUCEA DE JOS şi DE SUS

(sate incluse în oraşul Panciu, Vrancea).

1628, iunie 23: Întărit de Miron Barnovschi voievod lui Bârlădean, fiul fostului vornic Drăguţul, care primeşte uric pentru „o curătură ce se numeşte la **Podul Frumos** (toponim la Pocşeşti, lângă Sârbi, Vrancea), pe locul satului său, mai sus de casa lui, care este cumpărată de tatăl lui de la Stavăr din **Câmpuri** (sat, Vrancea), pentru 20 de taleri, şi altă curătură, ce este în **Lunca Largă** (toponim la Pocşeşti, lângă Sârbi, Vrancea), în faţa **Leurdei** (toponim la Pocşeşti, lângă Sârbi, Vrancea), ce-i este cumpărătură de la Iuga, pentru 10 taleri, şi o parte de ocină din satul **Pocşeşti** (azi Popoşeşti, lângă Sârbi, Vrancea), care îi este cumpărătură de la Procopie, fiul lui Drăguş, pentru 20 de taleri, toată partea ce i se va alege şi cu partea de vie şi de moară, la gârla de sus a Putnei, şi altă ocină din acelaşi sat Pocşeşti, care îi este cumpărătură de la Condrea, pentru 20 de taleri, cu vad de moară şi cu loc de vie, şi altă parte de ocină din satul **Crucea de Jos** (sat inclus în oraşul Panciu, Vrancea), care îi este cumpărătură de la Măriica, nepoata lui Vlaicul, pentru 40 de taleri”[3058].

1632, aprilie 5: Zapisul lui Andronic de **Vităneşti**, al femeii lui Măriia, fata lui Ilie, şi al fiului lor Sava, prin

---

[3058] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 369, pp. 513, 514

care mărturisesc cum au „vândut un pământ de frunte şi peste tot sfintei mănăstiri a Bisericanilor, la sat la **Fiţingheşti**, prin din jos de moara mănăstirii, drept doi boi ciciuluiţi drept 10 galbeni. Şi în tocmeala noastră au fost Oprea pârcălabul, popa Ion şi popa Simion de **Focşeni**, Boldescul şi cumnatul său Precopie din **Cruce**, Dunea, Pavăl şi Lazor din **Grozeşti**, Popelea izbaşea, Lupul călăraşul, Istodie, Mihăilă şi Gheorghie de **Clipiceşti**, Murgină de **Cucuiaţi**”[3059].

1632, decembrie 12: Întărit de Alexandru Iliaş voievod cneaghinei Păscălina şi fiului ei Dumitrache, care cumpărase de la Anghelina, fiica Măricuţii, nepoata popii Ianul, cu 40 ughi, partea ei din satul **Joldeşti**… cu vad de moară la pârâul Albâia, ce este la răul Siret, în ţinutul Roman… / de la Iuraşco, cu 40 lei, „dreapta lui ocină şi cumpărătură din satul **Ruşii Goii**, parte ce era cumpărătură lui Iuraşco de la Arvasiia, fata Cătălinii… / de la Toader Fărţol din Crucea de Jos, cu 120 taleri, „o vie de la **Crucea de Jos**”, martorii menţionaţi de zapise fiind Ştefan Bechea diac, Petrea hotnod şi popa avram din **Pitceni**, popa Ionaşco, Gavril şi Saconie din **Căuteşani**, Toader din **Neguşeni**, Ştefan şi Vasile din **Meseheneşti**, Costin din **Ruşi** „şi alţi oameni buni”[3060].

1635, iulie 28: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Scântee, după ce i s-au jeluit „cest om, anume Toader de la **Cruci** (Crucea de Jos şi de Sus, înglobate în Panciu, Vrancea) şi Isarie de la **Găgeşti** (comuna Boloteşti, Vrancea) pe nişte călugări, zicând că ţin ei

[3059] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 15, p. 14
[3060] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 257, pp. 322-323

(călugării) o moară ce este în Găgeşti şi au şi ei a patra parte într-acea moară, iar călugării o ţin toată. / Drept aceea, tu să socoteşti de va fi aşa cum s-au jeluit Toader cu Isarie, să aibi a le face lege dreaptă cu acei călugări"[3061].

1636, aprilie 2: Întărit de Vasile Lupu voievod cămăraşului Pătraşco, fraţilor şi tuturor rudelor lui, care primesc uric pentru „jumătate din satul **Şoldeşti** (comuna Fitioneşti, Vrancea), pe apa Zăbrăuţi. Şi hotarul acestui sat începe mai în jos de hotarul **Spăriiaţilor** (azi Zăbrăuţi, înglobat în Moviliţa, comuna Moviliţa, Vrancea), pe valea Zăbrăuţi, drept în sus până la obârşie şi dealul de la **Căpoteşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), pe unde arată şi uricul pe care îl au de la Ştefan voievod cel Bătrân. Iar poienile şi curăturile să aibă a le stăpâni pe unde le-a hotărnicit Dumitraşco Gheuca vornic, cu oameni buni, megieşi, anume: Calcea din **Muncel** (Muncelu, comuna Străoane, Vrancea), Zăbrăuţi din **Brudureşti** (pe Putna, Vrancea), Ursu Dudăilă din **Săcătură** (în Viişoara, comuna Vidra, Vrancea), Gliga din **Budea** (Buda, înglobat în Angheleşti, comuna Rugineşti, Vrancea) Oprea fost pârcălab, popa Ioachim de la mitropolitul Varlaam, popa Sava de la **Cruce** (înglobat în Panciu, Vrancea), Focea uricar şi Frâncul din **Nădălbiţi** (în Putna, Vrancea), Pricopie diac din **Băloteşti** (comuna Boloteşti, Vrancea) şi mulţi oameni buni"[3062].

[3061] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 186, p. 223

[3062] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 385, pp. 432, 433

1636, august 1: Zapisul lui Focea uricarul, în care mărturiseşte şi îl informează pe Vasile Lupu voievod că a fost „la sat la **Feţingheşti**, ce se cheamă **Răzimeştii**, pentru pâra ce-au avut călugării de la Bisericani cu Ileana, soacra lui Iane postelnicul, cu Harita şi Dumitraşco, pentru nişte părţi de ocină”, pe care ei nu le-au vândut. Martorii, Dabija ce-a fost staroste, Scântee vătavul, Dumbravă vătah, Ionaşco Boldescul, Isaiia ce a fost pitar, Oprea şi Bârlădeanul de **Cruce** (înglobat în oraşul Panciu, Vrancea), Văscan Codan, Zaharia diacul şi Dumitru de **Ţigăneşti** (înglobat în Bătineşti, comuna Ţifeşti, Vrancea), Pepelea Cireş şi Ion Negrul de **Târgoveţi** (sau Târgovişte, comuna Boloteşti, Vrancea), Avram, popa Drăghici, Dumitru şi Ion Iosip din **Căpoteşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), Precup de **Cofeşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), Vasile diacul de **Bătineşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), Procopie diacul, Giurgea călugărul şi mulţi oameni buni „aşa au mărturisit ei, cu sufletele lor, că toţi au vândut în această parte de ţin călugării, numai ce s-a aflat o parte puţintea, a Ilenei, soacra lui Iane postelnicul, 10 paşi în frunte. Deci noi am tras funia şi am ales părţile călugărilor şi le-am stâlpit cu bolovani, şi-am ales partea Ilenei şi iar am stâlpit cu bolovani, şi din ţarină, şi din vatra satului. Aşijdere, s-au mai găsit dintr-aceste rude, nescrişi la dresele călugărilor, la vânzare, anume: Harita şi Dumitraşco Sprânceană. Deci şi aceştia şi-au dat ei părţile, ce li se va veni, călugărilor, să le fie pomană la sfânta mănăstire”[3063].

1637, martie 21: Zapisul lui Ion Dărăbanul, al femeii lui Armanca, al feciorilor lor şi al soacrei lui,

---

[3063] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 470, p. 531

Maruşca, în care mărturisesc „cum am vândut o jumătate, 12 paşi, dreaptă ocină şi moşie a noastră din sat din **Ţigăneşti** (azi Putna, comuna Boloteşti, Vrancea), pe Gârla de Sus, pe lângă partea lui Pătrăşcan, din frunte, până unde merge hotarul… vornicului Tănasie, drept 6 lei bătuţi. Şi mi-a plătit deplin, dinaintea lui Macovei din **Cruci** (înglobat în Panciu, Vrancea), Toader meşterul din **Cânpuri** (Câmpuri, comuna Câmpuri, Vrancea), Iarului din **Băloteşti** (Boloteşti, comuna Boloteşti, Vrancea), Ionaşco şi Pătrăşcan de **Ţigăneşti** şi a mulţi oameni buni”[3064].

1637, iulie 13: Crăciun şi femeia lui Teodoram fata lui Ion, vând vornicului Tămasie, drept 7 lei bătuţi, „un pământ în frunte, în sat în **Ţigăneşti**… dinaintea Oprei se-a fost pârcălab, Cacovei din **Cruce** (înglobat în Panciu, Vrancea), Mihăilă, Pătrăşcan şi Obrejie din **Ţigăneşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), Ion Dragotă şi Tidor vătămanul din **Băloteşti** (Boloteşti, comuna Boloteşti, Vrancea), Ion vătămanul şi Gheorghe din **Spăreaţi** (în Moviliţa, comuna Moviliţa, Vrancea)… Şi am fost şi eu, Costin Bârlibaş de **Focşeni**”[3065].

1638, mai: Zapis de la Dronţa, nepoata lui Gavril Curea, fata Cârstei lui Ciulei din satul **Ivănceştii** (comuna Boloteşti, Vrancea), Apostol, nepotul Ţigănoe din **Tâmpişti** (Tâmpeşti, comuna Războieni, Neamţ), sin (fiu) Danciu, Gavril sin Iugeasca, nepoţi Ţiganei, fretesău Apostol, Ursu feciorul lui Andrei din Ivănceşti, Nedelea, fata Manei lui Curea, femeia lui Buzinchi din

---

3064 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 43, p. 42

3065 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 151, p. 143

Drăgoeşti (pe Putna, Vrancea), nepotul său Ionaşco şi cu nepotul său Ion de la **Cruce** (Crucea de Jos şi de Sus, în oraşul Panciu, Vrancea), în care mărturisesc să au vândut, pentru 60 de taleri bătuţi, „un vad de moară din sat din Ivănceşti, din capul satului din jos, sfintei mănăstiri Păngăraţilor… / Aşijderea şi noi, nepoţi Grozei lui Nămaiu, din sat din Ivănceşti, anume: Dumitru diacul din **Clipiceşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), Todir feciorul Neacşei din **Spineşti** (comuna Vrâncioaia, Vrancea), Gligorie din **Ivănceşti**, feciorul lui Nicoru, Ştefan din **Ţifeşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), feciorul lui Lazor Hapca şi cu toţi fraţii săi, şi Ioana fata Stredzei din **Ţifeşti**, Căzacul sin Mareia din **Ivănceşti**, Sofroniia fata lui Ivan tot de acolo, cu toţii nepoţi Grozei lui Nămaiu, şi Anna, fata lui Ion Cupcei, cu Hilimon, nepoţi Scurtului din **Ivănceşti**, am vândut un vad de moară din Ivănceşti, la mijlocul satului, drept 60 de lei bătuţi, pe gârla din jos. Şi Ion Robea sin Galeş din **Ivănceşti**, cu feciorii săi Simion şi Gligorie, Cârstea din sat din **Găgeşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), noi toţi am vândut această ocină sfintei mănăstiri Păngăraţilor… Şi pe mai mare mărturie au fost vătaful de gârlă, anume Scântee din **Porcioleşti** (Purceleşti, azi Putna, comuna Boloteşti, Vrancea), Ureche, Ionaşco, Constantin, Manea, Vasile şi alt Constantin din **Mogeşti** (comuna Independenţa, Galaţi), Iacov, Trif, Lazor şi Dumitru din **Ivănceşti**”[3066].

1644, mai 2: Satul **Crucenii de Jos**, dând de știre că s/a întors Bârlădean de la Cruce cu cartea lui Vasile Lupu voievod, ca să-i aleagă moșia „ce o are cumpărătură de la Lazor Bâtii, de la Marica Dosca și de la Giurgiu...

[3066] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 342, pp. 337, 338

am alers și i-am stâlpit cum am aflat cu sufletele noastre: Toader Cârceiu, Vasile Vlaicul, Gavril, Ion, Ionașco, Stroe, Zaharie, Toder, Glegorie, Precopii, alt Vasile și muți oameni buni și bătrâni"[3067].

1646, ianuarie 11: Fraţii popa Murgul şi popa Duma, feciorii popii Petri din Vrancea, din Ţara Moldovei, dăruiesc mănăstirii lui Matei Basarab voievod de la Soveja „patru fălci de fân pentru pomană", ocazie cu care vând voievodului muntean o „ocină în **Soveja** (comuna Soveja, Vrancea), dintr-un bătrân a noua parte, drept 60 ughi". Şi mai cumpără Matei Basarab, pentru ctitoria lui moldovenească, de la Bârlădianu, feciorul Drăguţului vornic din **Cruce** (înglobat în oraşul Panciu, Vrancea), şi de la Erimie, feciorul Stancăi, şi de la Alexandru, feciorul lui Costin postelnic, „din a cincea parte, a treia parte de la Soveja şi două poieni de fân, drept 80 ughi (ducaţi ungureşti)"; / de la Dabija, drept 80 ughi, „două roate de moară gata în apa Putnii, în satul **Vităneşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), cu vad, cu tot", iar de la Pătraşco cămăraş, fiul popii Toader din satul **Bătineşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), pe lângă o danie – „o parte de ocină din Soveja, cumpărătură de la Istratie şi de la femeia lui Armeanca din satul Bătineşti". Fratele lui Pătraşcu, Evstrate, şi femeia lui Armanca vând voievodului, pentru 25 ughi, partea lor „de moşie de la Soveja, însă bătrânul Străuleştilor, cât se va alege din acele două părţi"[3068].

1678, mai 18: Anton Ruset voievod întăreşte lui Vasile, feciorul Bârlădeanului, din satul **Cruci**, nepotul

---

[3067] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 310, pp. 300, 301

[3068] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 270, pp. 214, 215

Drăguţului ce a fost vornic, „o curătură la Podul Frumos, în locul satului, deasupra casei lui, cumpărătură moşului (bunicului) său Drăguţul de la Pavăl din **Câmpuri**, drept 20 de taleri, şi altă curătură, ce este în Lunca Largă, împotriva Leurdii, cumpărătura lui Drăguţul de la Iuga, drept 10 taleri, şi altă parte de ocină, din satul **Pomşăşti**, cumpărătura lui Drăguţul de la Procopii, feciorul lui Drăguş, drept 20 taleri, cu parte din vii şi din moară în gârla Putnii cea din sus, şi altă parte, tot în Pomşăşti, cumpărătură de la Condre, drept 20 de taleri… şi altă parte de ocină, din satul **Crucea de jos**, cumpărătură de la Mărica, fata Vlaicului, drept 40 taleri. / Aşijderea, îi întărim o vie cu pomi din satul **Sârbii de sus**, cumpărătura bunicului lui Drăguţul Bogdan staroste, drept 20 taleri, de la Arvat din Sârbii de sus şi alt loc de vie, cu puţintel câmp, ce este în Crucea de jos, cumpărătura lui Drăguţul Bogdan staroste de la Ignat din Crucea de jos, drept 30 taleri bătuţi. Aşijderi îi întărim o parte de ocină din satul Crucea de jos, cumpărătura lui Drăguţul de la Lazăr Bâtie şi de la sora lui Mărica, care au arătat şi ispisocul de pâră de la răposatul Vasile (Lupu) vodă, precum s-au pârât părintele lui Bârlădeanul cu feciorul lui Lazăr Bâtie şi i-au rămas”[3069].

1774, iunie 26: Satul **Crucea de Jos** şi **Satul Nou**, ţinutul Putnii, ocolul Zăbrăuţilor, după recensământul lui Rumeanţev[3070], avea **toată suma caselor 137**. Scădere rufeturi 53: 22 scutelnici, 1 mazil, 12 popi și diaconi, 5 slujitori, 3 slugi boierești. Rămân birnici 84. / **Birnici**:

[3069] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 36, pp. 24, 25

[3070] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 288, 289

Gheorghe Zgăvărdei, vornic / Ursache, vătăman / Costantin fost vornic / Furdui Spiridon / Ioniță, chelar / Lupul sin (fiu) lui Ioniță / Ion Ulian / Gheorghe fiul Aniții / Vasile Andronache / Ilie Spiridon / Lupul Alicsăndruță / Costantin Purdilă / Cârste Hotnoge / Mafteiu / Iftimie / Alicsăndruță / Ion Ichim / Vasile Trif / Ștefan Trif / Mihai Trif / Stan fiul lui Popa / Gheorghe Șonțul / Andronachi Dragomir / Lupul Puful / Ion Chiper / Postolache fiul lui Popa / Paväl Ghiroiu / Apostol Ghidirim / Hurdui Borde / Sandul, blănar / Irimie Mihaiu / Ion, ciobotar / Irimie Chiriță /Andronachi fiul Aniței / Ion, cioclu / Manolache Chiriță / Tudosie Procopie / Arion Țapul / Radul, ciobotar / Ilie Mărăscul / Andrii Ilie / Ion Ilie / Ion Pavăl / Ion Ghorghiță / Costantin Pătrășcan / Andrei Varlan / Tănasă Țapul / Ilie Procopie / Neculai Petre / Costandache / Varlan Melinte / Petre Ghebe / Grigoraș, vrâncean / Ilie Izmană / Andii din Vitănești / Costantin Hortolomeiu / Toader Beșliaga / Zlota frate lui Ștefan / Toader Echim / Toader al lui Popa / Dumitru, vier / Vasile Ițescul / Lupul Furtună / Drăghici, vier / Irimie Blide / Petrache / Ion, chelar / Pătrășcan Bale / Pavel a Zavatiei / Vasile Iacobaș / Ion Țoniș / Apostol Zgăvărdeiu / Vasile Dolhan / Vasile Huză / Toader fiul lui Năstasă / Apostol Pancioc / Macovei Susan / Dobre fiul lui Irimie / Sandul Chelan, ciobotar / Tudoar ce a fost vier / Sava Onică / Sandul Puful / Toader Zbugan, ce a fost vier. // **Rufeturi:** Andrei Chiper, nevolnic / Dumitru Țoniș, nevolnic / Filip, holtei, nevolnic / Grigori Bali, vier visternicesei Catargioae / Ioniță Zgăvărdan, vier dumnealui vornicului Costantin Ruset / Stan, vier dumnealui spătarului Iordache Canta / Zaharie, chelar dumnealui banului Ștefan Sturzei / Chiriță, chelar dumnealui spătarului Iordache Canta /

Toader, vier la fel / Ion Niștiut, vier la fel / Vasilache Pahomie, vier la fel / Vasilache Brandabul, vier la fel dumnealui / Condre, muntean, vier la fel / Stoica, muntean, vier la fel / Irimie, chelar dumnealui banului Neculai Roset, staroste / Toma, chelar dumneaei bănesii Saftei Roset / Băncilă, vier dumnealui spătarului Iordache Canta / Miron, chelar dumnealui banului Roznovan / Dobre, chelar dumnealui vel vistiernicului Canta / Ion Tăbace, chelar dumnealui spătarului Iordache Canta / Enache Osoian, slujitor de Focșani / Năstase fiul lui Orsoe, slujitor de Focșani / Ioniță Meghe, slujitor de Focșani / Vasile fratele popei Mihaiu, ruptaș de cămară (fisc – n. n.) / Ilie Tătaru, vier dumnealui spătarului Iordache Canta / Popa Ilie / Popa Vârlan / Popa Grigore / Popa Ilie din schit / Popa Macovei Orbul / Diaconul Stanciul / Diaconul Boban / Diaconul Lupul / Diaconul Costantin Anghel / Diaconul Arion / Diaconul Vasile / Diaconul Vasilache / Irina, săracă / Angheluța, săracă / Tudora, săracă / Mariuța, săracă / Catrina, săracă / In (altă) Catrina Costantiniasă, săracă / Baba Voica / Alecsandru, căpitan, slugă dumnealui spătarului Conache / State, slujitor de Focșani / Gheorghe Odraslă, slujitor / Toader, vier dumnealui spătarului Iordache Canta / Ion Neștiut, vier la fel / Vasilache Pahomie, vier la fel / Vasilache Brandabur, vier la fel / Condre, muntean, vier la fel / Vasile Tătaru, vier paharnicului Iordache Lazul.

1774, iunie 26: Satul **Crucea de Sus**, ţinutul Putnii, ocolul Zăbrăuţilor, după recensământul lui Rumeanţev[3071], avea **toată suma caselor 135**. Scădere rufeturi 55: 26 scutelnici, 10 popi și diaconi, 14 nevolnici

---

[3071] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 289-291

şi babe, 3 slujitori, 2 slugi boiereşti. Rămân birnici 80. / **Birnici**: Toader, vornic / Iftenie fiul Gheorghiţă, vătăman / Postolache Jâreghie / Grigoraş Drăgoiu / Niagul / Sava, vătăman / Costantin fiul Brănoae / Gheorghiţă / Andrei fiul Todoroae / Iftimie Mălăncescul / Mateiu / Necului fiul lui Ilie / Ioniţă Spataru / Toader Ciocârlan / Gheorghiţă / Vasile Papă / Ion Nistor / Apostol / Grigori al Tudoroae / Ion Rotilă / Ion, ciobotar / Ştefan Papă / Postolache / Vasile Godinac / Iftenie Lăţcan / Dumitru Popoiul / Strătulă Moldovan / Iftenie Grebănos / Ion fiul lui Sandul / Grigori fiul lui Sandul / Cârste / Ion, cojocar / Irimie Buhaiu / Gheorghie Gurău / Ioniţă Buhaiu / Costantin, olar / Vasile Grebănos / Ilie Moldovan / Dumitru, cojocar / Ioniţă Stoica / Mihai Vartolomeiu / Mihălache al lui Gavril / Costantin Dumitraşco / Ion Mihălache / Vasile Filimon / Toma Mititel / Stoian / Petre Bălaşco / Bran / Maftei fiul lui Neculaiu / Grigoraş, crav / Andronache Bode / Ion Gole / Toader, vier / Radul Turtică / Ion, rachier / Antohie, cojocar / Ion Gherghel / Ioniţă, cărnar / Marin, vier / Ilie, vier / Mihălache, vier / Sări, vier / Lupul Zgărian / Gheorghe Bordeian / Ion Spânul / Melinti, vier / Pavel Costin / Toader Stail / Antohie / Grigori Nistor / Danco / Panfile / Mateiu frate lui Panfile / Toader, chelar / Costantin, chelar / Sandul, vier / Tudorache / Ionaşco. // **Rufeturi:** Toader, vier dumnealui vornicului Costantin Ruset / Iordache scutelic dumneaei jitniceroaei Şendrii / Luca, vier dumnealui spătarului Iordache Canta / Alecsandru, vier dumnealui banului Bogdan / Apostol fiul preotesei, chelar dumneaei Saftei Ruset, hătmăniasă / Bănuţă, vier dumnealui banului Bogdan / Gavril, olar, vier la fel / Ştefan Popa, slugă dumnealui banului Iancului Razu / Şerban, chelar

dumneaei logofetesei Pălădoaei / Vasile Țâvârnac, nevolnic / Gheorghe, torcar, slujitor / Lupașco, stegar, slujitor / Apostol Basma, vier dumnealui banului Bogdan / Pavăl a Tudorii, vier la fel / Filip fiul lui Dumitru, vier la fel / Chiriac, muntean, vier la fel / Ioniță Staílă, vier la fel / Radul Stailă, vier la fel / Vasile Iftenie, vier la fel / Lupul, cojocar, vier la fel / Neculai Turculeț, vier la fel / Lupul Țăvârnac, chelar dumnealui crucerului Costantin Balșe / Vasile Popoiu, vier dumnealui banului Iancul Razul / Ștefan Bode, vier la fel / Necula, vier la fel dumnealui Ion, muntean, vier la fel / Dragul, muntean, vier la fel / Dumitrașco, muntean, vier la fel / Dobrotin, vier la fel / Toma, vier la fel / Ioniță ce a fost a Meranului, vier la fel / Popa Toader / Popa Alecsandru / Popa Iordache / Popa Iftimie / Popa Ion Olaru / Ion, monah / Diaconul Vasilache / Diaconul Ștefan / Diaconul Toader / Diaconul Mihălache / Catrina, văduvă / Marie, văduvă / Drăghina, săracă / Sanda, săracă / Baba Iftinca / Baba Ursoae / Baba Dochița / Sanda, săracă / Dochița, săracă / Baba Catrina / Baba Marie / Sanda, săracă / Ștefana, săracă / Ion păscar (pescar – n. n.), slujitor la Focșani.

1786, noiembrie 4: Apostol sin (fiu) Gheorghe Zgăvordoiu ot **Crucea de jos**, „care mă trag din Nezăcutul, dat-am zapisul meu la mâna lui Mihai Purcel, precum să se ştie că i-am vândut o jumătate de pogon loc de casă şi mi-a dat pe acea moşie 2 lei pol, adică doi lei şi jumătate”. Martori: „Ion Lăcătuşul, Vasile Borde, Opre Borde, preotul Anghel (care „am scris zisa lor”), Gheorghe Lepădat, Vasile Rusul, Stan, Murguleţ, Miron şi Ioniţă Ene din **Valea Sării**”[3072].

[3072] Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 176, pp. 120, 121

1899: „**Crucea de Jos**, comună rurală în judeţul Putna, plasa Zăbrăuţul. Este situată pe podişul format din malul Șuşiţei şi se întinde aproape până în târgul Panciu. Distanţa comunei de reşedinţa sub-prefecturii e de 0,5 km, iar de capitala judeţului de 27,5 km. Marginile acestei comune sunt: la nord, Panciu; la sud, Șuşiţa, care o desparte de comuna Ţifeşti; la nord-vest, comuna Crucea de Sus; iar la vest, pârâul Şuşiţa, care o desparte de comuna Clipiceşti. Comuna Crucea de Jos se compune din cătunele Crucea de Jos, Dumbrava şi Satul Nou. Populaţia comunei, după cel din urmă recensământ, e de 401 familii sau 1.493 suflete (763 bărbaţi şi 730 femei). Această populaţie se împărțea astfel: 697 neînsurați (358 bărbaţi şi 339 femei), 700 însuraţi, 94 văduvi (54 bărbaţi și 40 femci); 1.479 români și 14 de diferite naţionalităţi; 1.479 ortodoxi și 14 mozaici; 302 agricultori, 1 meseriaş, 10 comercianţi, 12 având profesiuni libere, 130 muncitori şi 57 servitori. Ştiu carte 225 persoane (200 bărbaţi și 25 femei). Numărul caselor de locuit e de 455. / Este o biserică parohială, cu hramul Adormirea, în cătunul Crucea de Jos şi una filială, cu hramul Sf. Nicolae, în satul Dumbrava. Satul Nou face o parohie aparte, având o biserică parohială, cu hramul Sf. Ioan. Contribuabili sunt 411… Vite sunt 1.586, din care: 406 boi, 103 vaci, 57 cai, 666 oi, 66 capre și 288 porci. Sunt 106 stupi de albine. Stabilimente: 7 de băuturi spirtoase, 1 pescărie, 1 brânzărie, 5 măcelării, 4 fierării, 37 fabricanți de rachiu şi 9 comercianţi diferiţi. / **Crucea de Sus**, comună rurală, în judeţul Putna, plasa Zăbrăuţului, aşezată mai la deal de Panciu, dar pe același podiș și despărțită în două de pârâul Hăuliţa. Distanţa comunei de capitala judeţului e de 28,5 km, iar de reşediţa sub-prefecturii, de 0,5 km.

Marginile acestei comune sunt: la nord şi la nord-est, pârâul Zăbrăuţul, care o desparte de comunele Moviliţa şi Diocheţi; la est. pârâul Zăbrăuţul şi cu comuna Panciu; la sud, Crucea de Jos şi pârâul Şuşiţa; la vest, Şuşiţa; iar la nord-vest, Străoanii de Sus și de Jos. Comuna Crucea de Sus e formată din cătunele Chicera și Neicu. Populaţia comunei, după cel din urmă recensământ, e de 510 capi de familie, în total 1.631 suflete (826 bărbaţi, 805 femei). Această populaţiune se împărțea astfel: 811 neînsuraţi (421 bărbaţi, 390 femei) 732 însuraţi, 86 văduvi (38 bărbaţi și 48 femei) şi 2 divorţaţi (1 bărbat şi 1 femeie); 1.619 români şi 12 de diferite naţionalităţi; 1,619 orto-doxi şi 12 mozaici; 350 agricultori, 21 meseriaşi, 4 comercianţi, 10 având profesiuni libere, şi 18 servitori. Ştiu carte 180 persoane (171 bărbaţi şi 9 femei.) Numărul caselor de locuit e de 418. / Are 2 biserici parohiale, una în satul Chicera, cu hramul Sfinţii Voevozi, şi a doua în Neicu, cu hramul Adormirea. Instrucţiunea publică se predă într-o școală mixtă, frecventată de 47 copii (45 băieţi şi 2 fete), din 211 copii (113 băieți, 98 fete) cu vârstă de școală. Comuna vine în ajutorul școlii cu 455 lei anual. / Comuna numără 318 contribuabili. Vite sunt: 952, din care: 277 boi, 105 vaci, 137 cai, 65 oi, 3 capre şi 365 râmători. În comună sunt: 8 stabilimente de băuturi spirtoase; 39 fabricanţi de rachiu de prune; 4 fierării, 2 comercianţi diverşi”[3073].

[3073] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 785-787

CRUGLIC

(lângă Dersca, comuna Dersca, Botoşani).

1636, septembrie 7: Întărit de Vasile Lupu voievod, prin ispisoc de judecată, lui Mihaşco Cornaciu, feciorul popii Cornaciu din Dersca, după judecarea pârei Mintei, a feciorului ei Strtulat şi a ginerelui Pătraşco Ciotăricosu pentru „două jirebii din acelaşi sat **Dersca** (comuna Dersca, Botoşani), din partea Ţicşăi, zicând că le ţine Cornaciu moşia lor, în puterea lui, şi i-au făcut împresurare tatăl său, popa Cornaciu. Iar mihaşco Cornaciu a arătat ispisoc de cumpărătură de la Radul voievod, în care scrie cum a cumpărat popa Cornaciu acea moşie de la Minta, sora Zahariei din Dersca, şi de la nepotul ei Tudoran, feciorul Madonii, drept 40 taleri bătuţi. Şi iarăşi a întors popa Cornaci şi 60 de galbeni ungureşti lui Miron de **Cruglic** (lângă Dersca, comuna Dersca, Botoşani), pentru acea parte, ce-a fost zălogită lui Miron”[3074].

[3074] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 505, p. 561

CRUGLIC

(pe Răut, comuna Cruglic, raionul Dubăsari, Moldova).

1774, iunie 5: Satele **Izbeştii** şi **Cruhlicul**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Răutului, după recensământul lui Rumeanţev[3075], avea **toată suma caselor 21**. Rămân birnici 21. / **Birnici:** Ioniță / Iftodi / Neculai, ciobotar / Ilie Șelic / Miron / Gavril / Gheorghe, vătăman / Andronic / Alicsandru / Gheorghe / Toma / Acsenti, dascăl / Vasili Buluții / Pintelei Cruhlucian / Constandin fiul Zahariei / Afteni Cruhlucian / Ștefan Dima / Ioniță fiul lui Acsenti / Iordache, herghelegiu / Ioniță Chetrianu / Emurachi Moșniaga.

1904: ,,**Cruglic**, sat în judeţul Orhei, volosti Hârtop, aşezat într-o vâlcea ce dă, din dreapta, în valea Răutului. Are 130 case, cu o populaţie de 765 suflete; o biserică, cu hramul Sf. Mihail; 217 vite mari; vii”[3076].

[3075] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 418

[3076] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 78

CRUHLIC

(comuna Cruhlic, raionul Hotin, Ucraina).

1436, august 27: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi lui Ivaşco al lui Balasin şi fraţilor lui, Micul şi lui Badea, care primesc uric pentru „un sat, anume Cruglic, sub Hotin... Iar hotarul acestui sat să fie cu toate hotarele sale vechi”[3077].

1635, august 28: Întărit de Vasile Lupu voievod postelnicului Bălan Haţimirţchi, care primeşte uric şi hotarnică pentru „dreaptă ocina lui şi cumpărătură, satul **Stăuceni** (comuna Stavceani, raionul Hotin, Ucraina)… / Și începându-se hotarul satului acestuia, a Stăucenilor, întâi dinspre hotarul satului **Cruhlic** (comuna Cruhlic, raionul Hotin, Ucraina), pe unde a arătat Pilat clucer, cu sufletul lui, de la un stâlp de piatră, care desparte și hotarul dinspre Cruhlic și dinspre **Dolineni** (comuna Dolineni, raionul Hotin, Ucraina); de acolo, tot drumul cel mare până la hotarul dinspre **Cerlena** (comuna Cerlenivka, raionul Novoseliţa, Ucraina), până unde au pus ei tot stâlpi de piatră, până la o piatră ce este într-un hat, lângă drum, și de acolo la altă piatră; de acolea, se întoarce hotarul și merge până la deal, la Ghivina, unde au pus un stâlp; de acolo, se suie tot pe coasta dealului Ghivinei, până la niște ciritei de ulmi, până la o piatră ce

---

[3077] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 161, pp. 224, 225

este în mijlocul Ghivinei; de acolo, la alt stâlp, în capul Ghivinei din sus, și se pogoară tot pe deal și apoi trece peste drumul cel mare al Cerlinii, până la alt stâlp, în pisculeț, din sus de matca văii Cerlinii, și merge drept în matca Cerlinii și apucă matca în sus, și valea Potolianului desparte hotarul dinspre **Cârstești** (comuna Cârstinţi, raionul Hotin, Ucraina), și tot matca acei văi, până la hotarul **Șărăuților** (comuna Şirivţi, raionul Hotin, Ucraina), și acolea, de către Șărăuţi și de către **Vlădiceana** (Vlădicina, comuna Şirivţi, raionul Hotin, Ucraina), s-au pus doi stâlpi de piatră, unul de o parte de drum și altul de altă parte; de acolo, drept locul peste câmp și peste valea Uhareului, pe din sus de unde-i hotarul **Nădăbăuților** (comuna Rucşin, raionul Hotin, Ucraina), până la alt stâlp de piatră, ce este în mijlocul capetelor a țăranilor, a Nedăbăuților și a Stăucenilor; de acolo, la alt stâlp de piatră, din sus de Struica, și drept peste valea Derenovățului, în vârful dealului, despre Nădăbăuți, unde vin și țarinile Dumenilor în dial; de acolo, dealul în jos, peste hotar, până la un colț ce vine până la Săpanca și drept peste valea Dumenilor; de acolo, la deal, pe din sus de Hliboca; de acolo, în jos, la movila cea mare, ce se numește Păuniacica… până unde se împreună hotarul, la acel stâlp de piatră, ce este lângă drum, dinspre Cruhlic. Atâta este tot hotarul satului acestuia, a Stăucenilor”[3078].

1645, aprilie 27: Popa Grihca (Griga) şi preoteasa Irina Anghelina vând comisului Bălan, drept 60 lei, „cumpărătura ce a fost cumpărat-o tată-meu Romşa în sat în **Săgireni** (lângă Cruglic, raionul Hotin, Ucraina), din a

[3078] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 219, p. 258

patra parte de sat, jumătate. / Şi în tocmeala noastră au fost Petrică şi Brat ot **Şerbinţi** (Şerbenţi, raionul Novoseliţă, Ucraina), Badul ot **Cerleni** (Cerlena, raionul Novoseliţa, Ucraina), Tofan ot **Nesvoe** (Nesfoaia, raionul Hotin, Ucraina), Ştefan, Ionaşco, şi Ionaşco sin (fiu) Petricin ot **Cruhlic** (Cruglic, raionul Hotin, Ucraina). Şi Vasile Cornescul a scris, să se ştie”[3079].

1645, mai 16: Necoară Focenco, din satul **Forosna** (comuna Forostna, raionul Novoseliţa, Ucraina), ţinutul Hotinului, vinde lui Bălan ce-a fost comis, drept 80 lei bătuţi, „a mea moşie şi cumpărătură din satul Forosna, într-un stâlp cu satul **Băşcanii** (comuna Forostna, raionul Novoseliţa, Ucraina)… şi s-au ales 80 stânjeni… / Şi între noi fosta-au Frimi Hăjdău, Andronic Badiul, popa Anton, Gheorghe şi Ion din **Băşcani**, popa Dămiian de **Şerbenţi** (comuna Şerbenţi, raionul Novoseliţa, Ucraina), Gligorcea, alt Gligorcea şi Gligori ot **Cruhlic** (raionul Hotin, Ucraina) şi mulţi oameni buni”[3080].

1646, mai 9: Ifrim Hăjdău cumpără, de la Grigorie din **Cruhlic**, „din a patra parte de sat, a treia parte în stâlpul de jos”; de la Grigorce Mihăilaş şi Grigorcea, fecior lui Ionaşco Bilava, „părţile lor din acest sat”; de la Solomona, fata lui Ioan vatav, „din a opta parte a acestui sat, a treia parte” şi de la Safta, fiica lui Theodor Leşei, „a opta parte din jumătatea acestui sat”[3081].

[3079] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 67, p. 63

[3080] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 76, p. 70

[3081] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 368, 369, 370, 371, p. 315

1646, iunie 12: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod popii Ioan de la cetatea Hotinului, „ca să fie tare şi puternic a lua a zecea din pâine şi din fân şi din toate legumele, de la cine va fi arat, va fi semănat şi va fi cosit pe hotarul **Sinecăului** (Sinehău, azi Gorbova, comuna Gorbova, raionul Herţa, Ucraina), pe a **Cruhlicului** (Cruhlic, Cruglic, raionul Hotin, Ucraina) şi **Şărbinţilor** (Şerbenţi, comuna Şerbanţi, raionul Novoseliţa, Ucraina), ce este dreaptă ocină şi moşie a lui”[3082].

1770-1772: Satul **Cruhlicul**, ce s-a scos din poşta **Dăncăuţilor**, ţinutul Hotinului, ocolul Mijlocului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[3083], **toată suma caselor: 29**. Scădere rufeturi 1: 1 popă. Rămân birnici 28. / **Birnici**: Sapian Mihail / Ilaș, holtei / Vasile Palii / Vasile, vornic / Petria / Sava cumnat vornicului / Toader Palamiu / Ivan fiul vornicului / Pintelei al lui Urluc / Vasile, vătăman / Roman tatăl vătămanului / Ilie Uțul / Ivan Petrică / Vasile al lui Petrică / Dumitru cumnat lui Vasile / Ion, bejenar / Anatie / Petraș / Ion al lui Enache / Vasile Lopăciuc / Toader fratele vornicului / Ivan Crase / Iacob, rus / Andrei, butnariul / Ivan, bejenariul / Vasile Lopăciuc / Luchian, vătăman / Andrei, rus. // **Rufeturi:** Popa Grigore.

[3082] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 394, p. 339

[3083] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 169, 170

CRUHLICENI

(judeţul Chişinău, Moldova).

1644, ianuarie 21: Soţii Gligore şi Lupa Ureche, Toma stolnicul cel mare şi Aniţa, Lupul şi Antimiia Bucium, Savin şi Nastasiia, împarte între ei „moşiile de pe socrul nostru Voruntar (Prăjescul) comisul şi de pe soacra noastră… mai apoi din zapisul de împărţeală ce-a avut soacra noastră cu frate-său, răposatul Neagoe postelnicul şi am mai adaos şi jumătate din toate satele care s-au venit cu împărţeală lui Condre vameşul de pe jupâneasa lui Sofroniia, iar după moartea ei le-am împărţit cu Dumitraşco Neagoe, feciorul postelicului Neagoe. / Şi-au venit pe partea vornicului Ureche şi a jupânesei Lupa jumătate de sat **Negriteşti** (comuna Podoleni, Neamţ), la ţinutul Neamţului, satul **Străşeni** (comuna Străşeni, judeţul Chişinău, Moldova) pe Bâc, la ţinutul Lăpuşnei, jumătate de sat **Cruhliceni** (judeţul Chişinău, Moldova), iarăşi la acel ţinut, a opta parte din satul **Vlăşineşti** (azi Lunca Prutului, comuna Trifeşti, Iaşi) pe Prut, ce-s în ţinutul Iaşilor, şi jumătate de sat **Tătăreni** (lângă Oneşti, comuna Plugari, Iaşi), pe Miletin, ce-s la ţinutul Hârlăului. / Şi s-au venit în partea stolnicului Toma şi a jupânesei Ana jumătate din satul **Negriteşti**, ce-s la ţinutul Neamţului, satul **Săleştea** (sau Seliştea, înglobat în Şipileşti, comuna Popricani, Iaşi) pe Prut, a opta parte din **Vlăşineşti**, iarăşi pe Prut, ce-s la ţinutul Iaşilor, a patra parte din **Volcineţ** (Vălcineţ,

judeţul Ungheni, Moldova), cu vecini, la ţinutul Orheiului, şi trei părţi din patru părţi din **Răuseni** (comuna Răuseni, Botoşani) pe Jijia, la ţinutul Hârlăului. / Şi s-au venit stolnicului Bucium şi jupânesei Antimia jumătate de sat **Voruntăreşti** (Volintireşti, comuna Alexandru I. Cuza, Iaşi), cu vad de moară în Siret, ce-s la ţinutul Romanului, satul **Unchiteşti** (sat pe Prut, ţinutul Iaşi) pe Prut şi **Cumcenie** (sat pe Prut, ţinutul Iaşi), iarăşi pe Prut, ce-s la ţinutul Iaşilor, şi a treia parte din **Cândeşti** (comuna Cândeşti, Botoşani) pe Siret, cu vad de moară în Siret. / Şi s-au venit pe partea lui Savin şi a jupânesei Nastasia satul **Giurgeştii** (înglobat în Târgu Frumos, Iaşi), cu heleşteie pe apa Bahlueşului, părţile ce se vor alege din **Tâmpeşti** (înglobat în Săcăreşti, comuna Cucuteni, Iaşi) şi din **Balosineşti** (comuna Cucuteni, Iaşi), ce-s la ţinutul Romanului, satul **Ilişenii** (comuna Santa Mare, Botoşani), în gura Coroviei, şi **Zudureni** (sat pe Prut, ţinutul Iaşi) pe Prut, ce-s la ţinutul Iaşilor”[3084].

CUCA

(„fântâna lui Cucu” pe Suholui, Galaţi).

1448, iulie 15: Întărit, în **15 iulie 1448**, de Roman voievod, fraţilor Cernat Ploscar şi Şteful, care primesc uric pentru „satele, pe Corod, anume: Pâtcăeşti, pe care l-au cumpărat de la Pâtcă pentru 60 de zloţi, amândouă

[3084] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 237, p. 217

părţile, şi, pe aceeaşi parte, între Motoşeşti şi între Vitezeşti, un loc de pustie să întemeieze sat, şi, mai jos de Vitezeşti, la fântână, un loc din pustie să facă sat, şi Zmulţi, pe Suholui, şi, mai jos, unde este jude Uliu, anume Mileşti, şi seliştea Dăbeştilor, şi Cernăteşti, la obârşiile Gerului, şi, mai jos, Goruneşti, şi, între Mileşti şi între Frăţileşti, un loc din pustie, şi seliştea Frăţileştilor, şi, la obârşia Bârzotei, o prisacă, la fântână, unde a fost Călugărul, şi, în dreptul Cojoeştilor, unde a fost prisaca lui Roşca, şi Găunoasa, de la obârşie până la gură, şi seliştea lui Laţco Furul, pe Suholui, şi seliştea Comăneştilor, la gura Cneajei, şi seliştea lui Mânea, pe Covurlui, şi seliştea Şcheilor, şi, mai jos, seliştea lui Fâlfoi, şi a lui Radul, şi a lui Radici, unde este jude Dragoş, şi iezerul Covurluiului cu gârla, şi unde a fost Cudrea, şi, pe Prut, Făreşti, şi gârla Flămîndzilor, şi jumătate din morile noastre de la Covurlui, pe Prut, să-şi facă casă, şi jumătate din pădure, şi jumătate din şteze, şi din peşti şi din tot venitul, şi pe apă şi pe uscat, să le fie jumătate, şi pe aceeaşi parte a iazului să-şi facă dârstă, şi de la iaz în vale pe Prut să le fie lor din toate târguielile toată această vamă, şi pe apă şi pe uscat, şi seliştea Folteştilor, şi seliştea lui Berevoi, pe Ialan, şi fântâna lui Balea, pe Suholui, şi **fântâna lui Cucu** şi, pe Cracău, unde sunt juzi Dragan şi Nasoe, amândouă părţile, şi mănăstirea, şi, pe Bârlad, Blajari, şi Mereşti, şi mănăstirea la gura Bârlăjiţei, unde este Agapie, şi Lieşti, şi Gârleşti, şi Tălăbeşti, ocina lor, unde au fost Voico şi Şteful şi Micu, cu toată gârla de la Bârlad, şi Tonceşti, cu gârla, şi gârla Brateşului cu satul şi seliştea lui Duma, pe Călmăţui”[3085]. Hotarele, din veac.

[3085] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I,

1774, iunie 5: Satul **Oasăle**, ţinutul Covurluiului, ocolul Mijlociu, avea, după recensământul lui Rumeanţev[3086]. **Ce sunt poştaşi la Cuca:** Pricopie, vornic / Vasile Moţoc / Marin brat (frate) lui / Vasilache / Dimoftie / Ion fratele lui / Ionică Moţoc / Lepădatu, croitor / Iordache frate lui Stroe / Trifan / Moisă / Aftenie / Toader fratele lui / Ştefan fratele lui Toader / Ion Zaharie / Gligoraş / Gheorghi Zaharie / Apostol Angheluţă / Ştefan fratele lui / Ştefan Burcă / Iordache Angheluţă / Andrei Savin / Ştefan Buţoc / Acsinte / Aftenie Moţoc / Costandin a Onosii / Stroe / Aftenii Şerban / Toader Diaconică / Leon fratele lui / Gligore Streşină / Vasile fratele lui / Andoni / Afteni Mihne / Toader fratele lui / Costandin fratele lor / Dima Cârpoiu. // **Rufeturi:** Popa Mihai / Vasilache biv (fost) vornic, scutelnic al dumisale spătarului Costandin Sturza / Sandul, gălăţan, ce are 2 feciori volintiri la oaste şi el are cartea măriei sale grafului de apărare din let 1771, septembrie 9, supt numărul 1557.

1774, iunie 5: Satul **Bălenii**, ţinutul Covurluiului, ocolul Mijlociu, avea, după recensământul lui Rumeanţev[3087]. **Ce sunt poştaşi la Cuca:** Ion Spiridon / Sandul Dămian / Apostol, vătăman / Costandin Dămian / Gavrilă Buzinca / Alicsandru Buzinca / Pintelie / Ioniţă Zaharie / Ghorghe Ropotan / Sandul, croitor / Lupul Carpu / Sandul Ropotan / Pavăl Gaură / Ştefan Podaşca / Ion Petrica / Arion Ropotan / Stoica, sârbul / Lupul Ropotan /

Bucureşti 1975, doc. 280, pp. 397-399

3086 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 100

3087 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 100, 101

Gheorghe Novac / Miron Ropotan / Gheorghe fiul lui / Gligore Spânu / Dănăilă Costache / Chirică Brudiul / Ursul / Dumitraşco Agachie / Pavăl, muntean / Ilie Corne / Vasile, păcurar / Ioniţă Călmâc / Toader Roşca / Toader Gligoraş / Ion, păcurar / Ion Zaharie / Ştefan Gligoraş / Vasile fratele lui / Pavăl Todosie / Ion Lungul /Ioniţă Sava / Ştefan Sava / Costandin Spânu / Vasile Buzinca / Ion Agachie / Costandin Costache / Toager Tăbăcilă / Şerbul, mocan. // **Rufeturi:** Popa Mihălache / Gheorghe, diacon / Marin Burle, ruptaş / Gheorghe Bezman, ruptaş / Ştefãniţă Ropotan, ruptaş / Ion Patrichelovici, scutelnic al spătarului Costandin Sturza / Gavril, scutelnic al spătarului Costandin Sturza.

1899: „**Cuca**, comună rurală în plasa Siretul, judeţul Covurlui, la 35 km spre nord-vest de la Galaţi. Se mărgineşte, la nor, cu Băleni şi Puţichioaia; la sud, cu Pechea; la vest, cu Cudalbi şi Mânjina şi, la est, cu Fârțănești, Măstăcani şi Folteşti. Are 6 cătune: Cuca (reşedinţa), Slobozia Ventura (Vânturoaia), Mavromol, Cotros, Oasele și Plevna. Dintr-acestea, numai Oasele (la 3 km de reşedinţă) şi Plevna sunt mai depărtate; iar Oasele este cea mai mare; toate sunt vechi, formate din foşti clăcași, afară de Plevna, formată din însurăţei, la 1882, şi de câţiva răzăși în Oasele. Sunt 426 familii sau 1.914 suflete, din care 992 bărbaţi și 922 femei; 1.024 necăsătoriți, 776 căsătoriţi, 105 văduvi şi 9 divorțaţi; ştiu carte 107 persoane, iar 1.807 nu știu… Suprafaţa teritorială este de 9.295 hectare, din care 4.433 hectare arabile, 2.860 păduri și imaș, 72 vii și livezi, restul satului, dealuri, drumuri și râpi. Din acest pământ, 6.435 hectare aparţin proprietății mari, iar 2.860 proprietății mici (sătenilor). Proprietatea mare e reprezentată prin

următoarele moşii: Cotros, Slobozia Ventura și Zăvoiul. Statul asemenea posedă o hliză din moșiile Mavromol şi Oasele. Vite sunt: 11 tauri, 1.504 boi, 511 vaci, 58 junci, 55 junce, 70 gonitori, 56 gonitoare, 115 mânzați, 88 mânzate, 169 viței, 18 armăsari, 207 iepe, 161 cai, 5.697 oi, berbeci și capre. Sunt 9 cârciumi şi o prăvălie cu mărfuri diferite; o moară cu aburi și una de vint; 5 mașini agricole (la proprietarii mari), 56 pluguri sistematice ale locuitorilor. / Biserici sunt 4: una, cu hramul Sf. Voevozi, în Cuca, zidită din 1863; a doua, Sf. Împărați, în Slobozia Ventura, din 1840; a treia, Sf. Pantelimon, în Cotros, din 1851; şi a patra, Sf. Voevozi, în Oasele, construită în 1839. Fiecare biserică arc câte 8,5 fălci de pământ. Întreaga comună Cuca formează o parohie, cu catredala Sf. Voevozi din reședința comunală, cu un preot și 3 cântăreți. Școli sunt 2 mixte, una în Cuca. şi a doua în Oasele; fiecare are câte 3 hectare pământ; sunt frecventate de 78 elevi. / **Cuca**, sat, reședința comunei cu același nume, cu 79 familii sau 345 suflete; o biserică și o școală”[3088].

CUCI

(comuna Bozieni, Neamţ).

1635, iulie 12: Zapisul lui Iuraşco diac ot **Hodoreni** (comuna Dumeşti, Vaslui), Petrea Gânscă şi Căpracea aprod de **Armeneşti** (lângă Cotic, comuna

[3088] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 793

Todireşti, Vaslui), prin care mărturisesc faptul că, dând curs poruncii lui vodă, din cartea adusă lor de Dumitraşco diacul, fecior lui Andronic, nepot Tâmpei pârcălabul, „ca să socotim şi să-i alegem o parte de ocină din sat din **Borăşti** (azi Cuza Vodă, comuna Ipatele, Iaşi), ce-s pe Bârlădzel, dreaptă cumpărătură a părinţilor lui, partea lui Ion şi a lui Costin şi a surorii lor Vasilca, fraţi Muşei, feciorul Annesiei", au fost şi au căutat martori care să sunoască hotarele vechi: popa Dumitru, Panhilie călugărul şi Gheorghe Turcul din **Cuci** (comuna Bozieni, Neamţ), Liontie de **Hodoreni**, Vicul din **Borăşti**, Hilip, Urlea, Bejan, Vasile Banul şi Gligorie de **Dumeşti** (comuna Dumeşti, Vaslui), Dumitru Rânjea de Meleşcani… Şi am aflat cu aceşti oameni buni şi i-am ales partea lui din a cincea parte de sat din Borăşti, din a treia parte trei părţi ale celor trei fraţi mai sus scrişi"[3089].

1899: „**Cuci**, sat în judeţul Roman, plasa Fundul, comuna Bozieni, pe pârâul Bozianca, spre sud-est de satul Bozieni. Are o populaţie de 91 familii sau 413 suflete, care locuiesc în 84 case. Știu carte 8 persoane. Sunt 107 contribuabili. Are o biserică de zid. Sunt 503 vite mari cornute"[3090].

[3089] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 165, p. 201

[3090] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 794

CUCII

(lângă Deleşti, Vaslui).

1774, iulie 5: Satul **Cucii**, a spătarului Cuza, ţinutul Vasluiului, ocolul Fundului, după recensământul lui Rumeanţev[3091], avea următorii: **Birnici:** Gavril, vornic / Costandin, crâșmar / Toader, cojocar / Ion Grumeza / Ștefan Nedele / Costandin One / Grigorii Borde / Ilii Vatră / Chirilă Oatul / David Ciomâtcă / Toader, bejenar / Ștefan, bejenar / Lupul Rădășan / Savin Borde / Vasile Chirila / Grigori sin (fiu) lui / Andrei zet (ginere) lui Filip / Gheorghi fiul lui Filip / Irimie Băisan / Apostol Noor.

CUCIOAIA

(lângă Ghiliceni, Orhei, Moldova).

1691, mai 13: Marula diacul vinde lui Stratul din **Cucioaia**, drept 30 lei, „un vad de moară, ce este în locul **târgului Orheiului**, în gura Vaticiului, care l-a avut cumpărat de la Măria, fata lui Ion, şi de la cumnata ei Alexandra"[3092].

[3091] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 234

[3092] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 156, p. 154

1774, iunie 5: Satul **Cucioaia**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Culii, după recensământul lui Rumeanţev[3093], avea **toată suma caselor 9**. Scădere rufeturi 9: bejenari, 1 femeie săracă. / **Rufeturi:** Constandin Robu / Gavril al lui Scurtu / Opre Sălcuțanu / Vasili Țurcanu / Grigori Țurcanu / Sava Mutul / Ion Țurcanu / Chirică Moșniaga / Dochița, săracă.

1904: „**Cucioaia**, sat de răzeşi, în judeţul Bălţi, aşezat pe anticlinatul dintre bazinele Ciulucului şi al Culei, la 2 km sud de satul Ghiliceni. Face parte din volosti Chişcăreni. Are 87 case, cu o populaţie de 828 suflete de răzeşi, care posedă aici 919 deseatini. Locuitorii ţărani, în număr de 3 familii, au 10 deseatini pământ de împroprietărire; restul pământului aparţine mai multor proprietari mici (Ipirot, A. Cristi, Caramascu etc.), care au peste tot 537 deseatini. Satul e înconjurat de vii şi livezi"[3094].

CUCIOBA

(lângă Gherghești, comuna Gherghești, Vaslui).

1640, septembrie 1: Toma şi cumnaţii lui Apostol şi Andonie, feciorii Pintelui **Cucioba** (lângă Gherghești, comuna Gherghești, Vaslui) vând lui Toader, ginerele Focei, şi femeii lui Iftinca, drept nouă galbeni („am luat

---

[3093] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 406

[3094] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 79

doi boi”), „jumătate de bătrân din **Stănigeştii** (lângă Gâlţeşti, comuna Puieşti, Vaslui), ce am avut cumpărătură de la feciorii Focei… Şi la tocmeală au fost Lazar şi Iusip din **Oneşti** (comuna Puieşti, Vaslui), popa din **Cuciuba**, Ursul şi Dăbăilă din **Găleştii** (Gâlţeşti, comuna Puieşti, Vaslui), Micul şi Ivan din **Ruşi** (comuna Puieşti, Vaslui). Iar Grigoraş a scris”[3095].

CUCIURUL MARE

(lângă Cernăuţi, Bucovina, Ucraina).

Satul vatamanului Gherman, de pe malul stâng al Dereluiului, învecinat cu Storojineţ, Chicera, Voloca, Corovia şi Camenca, a beneficiat de prima atestare documentară în **25 decembrie 1422**, când satul Cuciur a fost întărit boierului Boguş, fiul lui Nesteac, apoi în 3 aprilie 1488, când este menţionat în hotarul Cozminului „stîlpul vechi, la drumul mare care vine de la Cernăuţi şi, peste drum, drept la Iablunivețul de la Cuciur şi peste valea ce se cheamă ruptura”. „Uric scris pe sârbie de la Alexandru Vodă, dat boerului Buhuş, pe sat Cuciurul, din anii 6930 (1422), Dechembrie 25”[3096].

În 15 martie **1490**, printre bisericile întărite de Ştefan cel Mare Episcopiei de Rădăuţi, se aflau şi „3 biserici din Cuciur”.

[3095] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 447, p. 443

[3096] Dan, Dimitrie*, Mănăstirea şi comuna Putna*, Bucureşti 1905, p. 190

1552: „Ispisoc de la Ştefan voevoda, scris pe serbie, dat sfintei mănăstiri Putna de întăritură şi de stăpânire satul Cuciurul, din anii 7060 (1552), Aprilie 10”[3097].

În 30 martie **1575**, din porunca lui Petru Şchiopu Vodă, se face o hotarnică, în proprietatea mănăstirii Putna, care stăpânea, deja, „un sat… anume Cuciurul, cu toate pricurile sale şi cu morile”. Satul fusese cumpărat de Ruxandra, soţia lui Bogdan Vodă, confiscat de Ştefan, fiul lui Petru Şchiopu, şi răscumpărat de mănăstirea Putna de la acest Ştefan Vodă, cu 400 ughi, adică ducaţi ungureşti.

1658: „Carte domnească de la Gheorghe Ghica voevoda, dată igumenului şi atot soborul de la mănăstirea Putna, să-şi cheme oameni străini pe selişte din Cozmin şi din Cuciur, din anii 7166 (1658), Mai 28”[3098].

1694: „Scrisoare de la Andreeşu Turcul, la mâna arhimandritului Ierimii şi a igumenului Iosif, şi la tot soborul mănăstirii Putnii cum i-au dat Turcului Cuciurul, să-l stăpânească în vremile nepăcilor, din anii 7202 (1694), Mai 1”[3099].

1707: „Carte domnească de la Antiohii Constantin voevoda, dată sfintei mănăstiri Putnii, pentru satul Cuciurul, să nu dea la domnie desetină de stupi şi gorşină de oi, nici de mascuri, ci să gorştinească igumenul de la Putna, din anii 7215 (1707), Fevruarie 5”[3100].

1708: „Ispisoc domnesc de la Mihai Racoviş voevoda, pentru satul Cuciurul, să fie scutit de desetină,

---

[3097] Dan, Dimitrie, *Mănăstirea şi comuna Putna*, Bucureşti 1905, p. 191

[3098] Ibidem

[3099] Ibidem

[3100] Ibidem

de goştină, să-i gorştinească igumenul de Putna, din anii 7216 (1708), Dechembrie 11"[3101]. Documentul acesta avea să fie tradus, în 1886, de V. A Urechia, care l-a ţi publicat: „Carte domnească de la Io Mihai Racoviţă Voevod, folio mic, Iaşi 7216, Decembrie 11. Sigiliu mic roşu – Io Mihai Racoviţă Voievod b. m. g. z. m., scriem Domnia Mea la toţi sătenii de la sat de la Cuciur a mănăstirii Putna: vă dăm ştirea tuturor, iată că Domnia Mea, înţelegând entru moartea cea de un jidov, ce s-au ucis acolo, cum v-aţi spăritat şi v-aţi risipit, temându-vă de gloabe şi de alte cheltuieli despre alţii, de care lucru cată că ucigaşii, scoţându-se la divanul Domniei Mele, au dat seamă, că ei sunt cei vinovaţi, iar voi n-aţi ştiut nimic; pentru aceea, dovedindu-se întru acest chip cum ucigaşii singuri l-au lepădat pe acel jidov mort, pe taină, asupra târgului Cernăuţilor, iar în ştirea voastră n-au fost, pentru aceia iată că şi Domnia mea m-am milostivit şi v-am scutit de gloabe şi pentru cheltuiala altor, ce-au cheltuit pe năpaste din megiaşii voştri şi starostele de Cernăuţi încă să vă dea bună pace şi Băhrneştii şi alţii toţi şi să fiţi volnici cu cartea Domniei Mele şi vă apăraţi despre toţi globnicii şi împrejuraşii cu această carte a Domniei Mele şi despre Băhrineşti. Iar cui să apărea cu strâmbul să-şi întrebe cu ucigaşii, până sunt aicea la închisoare. Pentru aceea, dacă veţi vedea cartea Domniei Mele, iar voi, de unde veţi fi duşi îndată să vă sculaţi şi fără de nici o grijă să veniţi la casele voastre, că iată că v-am iertat. Deci întru nimica să nu vă sfiiţi, măcar şi în altă ţară de veţi fi

[3101] Ibidem

duşi şi să vă întoarceţi la urmă şi veţi avea milă. Aceasta scriem” / V. A. Urechia, *Manuscrise noi*”[3102].

1710: „Ispisoc domnesc de la Nicolai voevoda pentru satul Cuciurul, să fie în pace de desetină de stupi, şi de gorştină, şi de mascuri, şi de solărie i proce, din anii 7218 (1710), Fevruarie 9”[3103]. Aceleaşi privilegii sunt întărite la fiecare nouă schimbare de domnie.

În 17 aprilie **1729**, drept consecinţă a jalbei trimise de egumenul Putnei, Misail, care se plângea că „şed o samă de (oameni din) Cernăuţi cu case pe moşia mănăstirii, în hotarul Cuciurului, şi fac satului stricare”, Grigore Gheca Vodă poruncea starostelui de Cernăuţi, fostul mare ban Dumitraşco Macrii, ca „pe câţi Cernăuţeni să vor afla pe locul Cuciurului, pe toţi să-i rădice, cu case şi cu bucate, cu tot, să-i aducă la târg în Cernăuţi, de vreme că n-are mănăstire nici un folos şi încă are pagubă despre dânşii”.

În 15 ianuarie **1759**, Pahomie, egumenul Putnei, se jeluieşte lui Ioan Teodor Callimah Vodă împotriva oamenilor din Cuciurul Mare, care „fac stricăciune la loc de hrană, în cămp” şi care nu vor să dea venitul pământului pe care îl lucrează, „necinstind cu vorbe de necinste şi cu batjocură” pe egumen.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[3104], din 1772-1773, înregistrează la Cuciurul Mare „180 – toată suma caselor”, însemnând 3 popi, 1 dascăl, 1 marchitan, 1 jidov, 12 scutelnici, 7 văduve şi 155 birnici, aceştia fiind:

3102 *România Liberă*, Nr. 2759, Anul X, duminică 19/31 octombrie 1886, p. 2

3103 Ibidem

3104 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 377

Ursul MITENCU, Ion sin MACOVEIU, Vasile sin LUNGUL, Anton LEŢCANUL, Ştefan BERBENICIUK, Hrihor HUŢUL, Grigoraş MITENKO, Costin sin CRĂCIUN, Simion MICULESCU, Andrieş BRATKO, Ion BRATKO, Tănasă MICLIAC, Neculaiu sin IONUŢ, Panteli SPÂNUL, Andrieş MICLIAC, Simion CRĂCIUN, Ignat CRĂCIUN, Vasile CRĂCIUN, Vasile sin NECULĂESCU, Georgii SPÂNUL, Iurii HUŢUL, Andrieş ONUŢUL, Georgii ONUŢUL, Simion SPÂNUL, Anton zet BELII, Georgii SPÂNUL, Grigoraş cojocar, Acsentii DĂMIAN, Andrieş MACOVEIU, Tănasă MITENKO, Vasile sin ego, Toader MACOVEIU, Grigoraş FUSUL, Grigoraş sin ŞTEFU, Chirilă DĂMIAN, Toader MACOVEIU, Grigoraş ILAŞ, Ştefka, Andrunachi sin ego, Andrieş MACOVEIU, Mihalaş ILCO, Timofei RADU, Dumitraşcu RADU, Ion sin ego, Ion GĂLAN, Dumitru zet ego, Ion HONDRAGĂ, Chirilă MICHICIELE, Ilaş brat ego, Ion brat ego, Ion zet DĂNILĂ, Grigoraş zet ego, Vasile HRIHORCIUK, Ion HRIHORCIUK, Istrate BĂNDAS, Gavril ŞUŞINCĂI, Vasile sin RUSKOI, Grigoraş RUŞINSKII, Toderaş sin ISTRATE, Ştefan PAVLIUK, Gavrilaş ŢIGĂNAŞ, Vasile brat ego, Grigoraş MOROZ, Ion sin GAVRILĂ, Georgii brat ego, Vasile CORJOLIAC, Toader PAVLIUK, Istrate PAVLIUK, Vasile brat ego, Hrihor KRAINIK, Costaşcu BUDNIK, Ion PANTE, Gorda PANTE, Toader sin ONULUI, Tănasă ONUL, Ştefan sin VĂCĂRIŢII, Vasile PANTE, iar Vasile PANTE, Iftemi KRINKO, Toader BUDNIK, Georgii PANTE, Vasile ŢIGĂNAŞ, Vasile sin PAVLO, Hrihor sin RUŞCIII, Vasile ungurian, Iacob rus, Mihalaş PANTE, Irimiţă PANTE, Ivan zet NAHRINIUK, Fedor rotar, Anton liah, Hrihor butnar, Ion HRINEVICI,

Ivan butnar, Georgii CIPEŞKA, Ion sin prisăcar, Toader MOROZ, Toader ŞUŞÂNSCHII, Dumitraşcu PANTE, Andrieş PANTE, Ivan olar, Vasile vărzar, Petre CAFECIUK, Vasile HLIBOCIAN, Vasile TEVELIUK, Ignat CARCIA, Panteleiu CARCIA, Acsenti CARCIA, Ion sin MATENKUL, Vasile MITENKA, Dumitru sin ANDONI, Ion sin ANDONI, Mihalaş SPÂNU, Ursul brat ego, Costin BUDNIK, Ivan HRISTIK, Vasile sin IHNAT, Arseni GHEBA, Toader, Vasile sin DĂMIAN, Alecsandru brat ego, Ilaş ISAENKO, Vasile sin popa, Georgii BOGHIUL, Ostafi zet PAVLO, Ştefan OCIUNENKO, Toader sin ILII, Andrieş sin prisăcar, Ştefan sin popii, Mihalaş sin ŞTEFAN, Vasile ŞTIVKA, Ştefka morar, Ion HUPCĂ, Tănasă sin KRAINIK, Mihail rus, Istrate sin MACOVEI, Ion sin KRAINIK, Anton BĂSĂRABĂ, Vasile DUMCIAK, Toader GAVLIUK, Ion DUMCIAK, Ion IACOBIUK, Vasile CEPŞIKA, Ion sin ego, Vasile sin OKSENTI, Simion brat ego, Neculaiu DUŞCIAC, Tănasă SOLOMON, Istrate sin ego, Ştefan DUŞCIAC, Sandul GAVA, Tănasă sin GRIGORAŞ, Vasile MACOVEI şi Ion IONUŢUL.

Rufeturile erau pentru slujitorii bisericii, popa Georgii, popa Simion, diaconul Ion şi dascălul Georgii, pentru marchitanul Tănasă, pentru jidovul Leizer, fiul lui Iţcul, pentru scutelnicii marchitanului Tănasă, Ion ciubotar, Ştefan TIHANIUK, Vasile BUTNIOK, Petre NAHRINIAK, Macsin, Vasile TESLIUK, RAŢĂ şi Costandin sin RAŢĂ, pentru dârvarul starostelui cernăuţean HERESCU, Mihalache, pentru scutelnicul popii Simion, Hrihor, pentru scutelnicul popii Georgii, Ivan, pentru scutelnicul paharnicului LIMBO, Nechifor, şi

pentru văduvele Irina, Paraschiva, Măriuţa, Nastasia, Mariţa, Acsinia şi Vasilca.

În **1775**, Cuciurul Mare, din Ocolul Cernăuţilor, avea 2 popi şi 181 familii ţărăneşti.

1776: La Cuciurul Mare existau, din hergheliile împărătești, 107 cai de remontă[3105].

1781: „Siretului îi aminteşte episcopia catolică străveche, Vijniţa şi Sadagura sunt puse în legătură cu ultima ocupaţie rusească; nu se uită fabrica de postav de la Filipeni, a lui Grigore Vodă Ghica, cu meşteri nemţi. Ba Sulzer caută şi locul satului Cuciurul Mare şi al Cozminului, cu vechea biruinţă. Acestea toate le spune el pentru a da de lucru „amatorilor germani de istorie şi antichităţi, care-şi au acum sălaşul în Bucovina" (p. 434). Se dă şi o întinsă hartă, care ar merita să fie retipărită. Ea e o reproducere, desigur, a hărţii oficiale ce i s-a comunicat. Dar Sulzer era să ne dea pentru Bucovina mult mai mult: însăşi istoria anexării, care nu se păstrează însă în manuscriptul său de la Braşov (copie la Academia Română, făcută, acum 15 ani, după intervenţia mea) / **N. Iorga**"[3106].

1788: Contele Feodor Karacsay de Valyesaka susţia că „cele mai frumoase domenii de stat din Bucovina aparţin, de fapt, fondului religionar galiţian, şi excelenta stare în care se găseşte este spre cea mai mare laudă a funcţionarilor de stat", printre acestea fiind şi „Cuciurul Mare (24 de localităţi); acest frumos domeniu a fost dat, acum vreo douăzeci de ani, în arendă, pe 30 de

[3105] Gatti, Friedrich, *Geschichte der k. k. Ingenieur- und k. k. Genie-Akademie / 1717-1869,* Wien 1901

[3106] Iorga, Nicolae, *Note despre vechea Bucovină*, în *Revista Istorică,* I, No. 5, București mai 1915, pp. 85-87

ani, pentru o sumă anuală de 13.784 florini 50 de creiţari şi aduce, în prezent, un venit anual de o jumătate de milion de florini”[3107].

În **1843**, pentru cei 4.926 de enoriaşi, funcţionau două biserici, prima, Arătarea Maicii Domnului, stitorită în 1815, sfinţită în 6 decembrie 1823 şi dotată cu un iconostas de Teodor CEPIŞCA din Voloca pe Derelui, în 23 aprilie 1831, cu 1.090 credincioşi ortodocşi, păstoriţi de parohul Grigorie GRAMATOVICI, şi cu 1.288 enoriaşi, păstoriţi de al doilea paroh, Grigori KAZIE-WICZ, cealaltă biserică, Sntul Dimitrie, cu 1.437 enoriaşi, păstoriţi de preotul Ioan HUBKA, şi cu 1.111 credincioşi, păstoriţi de preotul administrator Ioan MIRONOVICI. În 1876, biserica Arătarea Maicii Domnului, cu 3.120 enoriaşi, era slujită de parohul Ioan MARCO şi de preotul cooperator George DIMITRO-VICI, în vreme ce biserica Sfântul Dimitrie, cu 3.496 enoriaşi, era slujită de parohul Mihail MUNTIAN şi de preotul cooperator Ioan ZUGRAV. Cu 6.616 enoriaşi ortodocşi, în 1876, Cuciurul Mare era şi una dintre cele mai bine populate localităţi din Bucovina. În 1907, paroh la biserica Arătarea Maicii Domnului era tot Ioan MARCO, născut în 1836, preot din 1862, paroh din 1871, preot cooperator fiind Ştefan WOLOSCHENKO, născut în 1879, preot din 1906, iar cantor, din 1898, Lazar LAZURCA, născut în 1863. Biserica Sfântul Dimitrie era slujită de parohul Ilarion GRAMATOVICI, născut în 1840, preot din 1868, paroh din 1874, de preotul cooperator Constantin RUSU, născut în 1878, preot din

---

[3107] Academia Română, *Călători străini despre Ţările Române în secolul al XIX-lea*, I, Bucureşti 2004, pp. 779-783

1905, şi, din 1874, de cantorul Artemie NOSIEVICI, născut în 1836.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Cernăuţi – **Curtea regională din Cernăuți**: Cernăuţi, Ceahor, Hliboka, Camena cu Spaski, Corovia, Cotul Bainski, **Cuciurmare**, Ludi Horecea Camerale cu Mănăstioara, Lucaviţa, Mihalcea, Mihuceni cu Kicera, Molodia cu Franzthal și Derelui, Ostriţa, Preworokie, Stăneştii de Sus pe Siret, Stăneştiii de Jos pe Siret, Poienile, Tărăşeni, Trestiana sau Dimka, Voloca Camerale pe Siret, Zurin”[3108].

1874: La Cuciurul Mare funcţionau, din 1874, o şcoală cu 6 clase şi o şcoală-filială, cu o clasă[3109].

1888; Recensământul din Cuciurul Mare, făcut în 1888, consemna o populaţie de 7.690 suflete, după confesiune 383 fiind catolici, 6.974 – greco-orientali, iar 309 – israeliţi. După naţionalitate, 365 erau nemţi, 6.329 – ruteni, iar 806 – români[3110].

1901: Dialectologul german Gustav Weigand constata că satul „Cuciurul Mare, din apropiere, este predominant rusesc. În general, se poate observa că românii din această zonă s-au slavizat foarte ușor. În comunitățile mixte, toți vorbesc bine ruteana, chiar și acolo unde formează, de departe, majoritatea, deşi clerul

---

[3108] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[3109] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 13, 1876 p. 22, 1907 p. 51

[3110] *Revista Politică*, Anul III, nr. 17, 15 septembrie 1888, p. 8

şi şcoala lucrează constant pentru limba română. Forța de asimilare românească, atât de des și corect citată, eșuează aici în fața rutenilor, cel puțin în vremurile mai recente, pentru că nu poate exista nici o îndoială despre faptul că, în trecut, o populație slavă a existat în sudul, acum pur românesc, al Bucovinei, iar vorbitorii limbii române au fost absorbiţi, cel puțin în districtul Cernăuţi se înregistrează o scădere a românismului, populația orientându-se spre limba slavă”[3111].

1903: Banca populară raiffeisiană din Cuciurul Mare a fost înfiinţată în primăvara anului 1903, sub direcţiunea parohului Ioan Vorobchievici, vicedirector fiind Nicolae Mihalcea.

1905: „**George al lui Nicolae Hubca**. Acest George e ţăran din comuna **Cuciur-mare**, districtul Cernăuţului. După ce părintele Sidorovici mi-a istorisit păţania lui, l-am rugat şi pe dl cantor bisericesc Lazar Lazurcă, din **Ciciur-mare**, să-mi dea desluşiri despre el şi iată ce răspuns am primit: „Mărturisesc, pe legea ce o am, că totul este adevărat, după cum va urma: Omul care a fost mut se cheamă George a lui Nicolai Hubca. El este născut aici, în Cuciur-mare, la 15 Noemvrie 1869, şi căsătorit cu Leontina, fica lui Anton a lui George Mintenco, tot din Ciciur-mare. George a amuţit din cauză că, în ziua Pogorârii Sfântului Spirit, din anul 1905, s-a dus, după sfânta liturghie, la socrul său, ca să-şi cheme nevasta acasă, care îl părăsise de mai mult timp, şi socrul, cu un fecior al său şi cu nevasta sa, aşa l-au bătut, încât l-au lăsat mai mult mort decât viu. A doua zi, un frate l-a dus pe George la spitalul ţării din Cernăuţ, unde bolnavul a stat 5 săptămâni şi jumătate. Medicii l-au vindecat

[3111] Weigand, op. cit., pp. 7-17.

trupeşte, dar graiul nu i-au putut da şi aşa l-au trimis acasă. După mai multe săptămâni, m-am dus la bietul om, să văd ce face şi, văzând că el vrea să-mi spună ceva şi îmi arată semn cu mâna, eu i-am spus: „Poate vreai să mergi la Suceavă, la Sfântul Ioan?”. Atunci el a început a plânge şi a-mi arăta cu mâna semne că da! În 2/15 Noemvrie 1905, într-o miercuri, dimineaţă, ne-am pornit cu trenul de 8 ore şi am ajuns la Suceavă, aproape de 12 ore. Ne-am dus la mănăstire şi părintele Ieşan, auzind despre omul cel mut, îndată a venit în biserică, lângă Sfântul Ioan, i-a făcut sfinţirea apei şi i-a citit mai multe rugăciuni. Apoi ne-am dus în chilia de repaus, unde l-am lăsat pe bietul om, iară eu am mers la colegul meu, cantorul Coroliuc, care mi-a spus că e bine de făcut bolnavului sfânta ungere. După vecernia din aceeaşi zi, părinţii Sidorovici, Ieşan şi Serota i-au făcut şi Sfânta Ungere şi, când a zis părintele Sidorovici: „Spune după noi: **Binecuvântaţi părinţi sfinţiţi şi mă iertaţi pe mine păcătosul**!”, atunci, o minune, mutul a început a spune cuvintele acestea fără nici o greutate, iară eu am ridicat mâinile şi am picat înaintea raclei Sfântului, jos, în genunchi, şi m-au umplut lacrimile, căci, de la Pogorârea Spiritului Sfânt şi până în ziua aceea, nimeni n-a auzit vocea acestui om nenorocit. Mutul de mai nainte a început apoi a istorisi toată păţania lui, de la amuţire încoace. A doua zi, joi, des de dimineaţă, am fost iar la biserică şi, după sfânta liturghie, ne-am luat rămas bun de la prea-cuvioşii părinţi şi ne-am pornit spre Cuciur-mare, cu trenul de amiază. Fiind George Hubca în proces cu socrul său, pentru bătaie, cum am ajuns acasă, am mers la dl Dr. Stefanovici şi i-am istorisit minunata vindecare. Dl Doctor tot şi-a notat şi a dat la judecătorie şi bietul

George a câştigat procesul minunat de bine. *Lazar Lazurca* m/p"[3112].

1906: „Isprăvile directorului bănci raiffeisiane din Cuciurmare. Ne-a sosit o corespondenţă mai lungă din Cuciurmare, în care e descrisă activitatea dezastruoasă a directorului băncii raiffeisiane de acolo, Ioan cav. de Cuperancu. Din lipsă de spaţiu, nu putem da loc corespondenţei primite, ne rezervăm însă să discutăm referinţele de tot deplorabile din Cuciurmare în unul din numerele viitoare. De astădată, atragem numai atenţia centralei băncilor raiffeisiane şi a comitetului ţării asupra neordinii ce domneşte la banca numită. Totodată aflăm, din izvor autentic, că dl Cuparencu, încurajat de protectori săi, a alergat pe la toţi consilieri consistoriali, căutând să submineze cu fel de fel de iscodituri pe cooperatorul din Cuciurmare Ioan Vorobchievici, care are defectul a fi român bun şi sincer, neaccesibil pentru idealurile nutrite de clica dlui Cuparencu. Sperăm, că consistoriul va observa deplină obiectivitate faţă de înnegririle dlui Cuparencu şi ale clicei sale şi nu va lua nici o hotărâre definitivă, până nu se va convinge despre adevărata stare a lucrurilor"[3113]. „**În Cuciurmare** s-a ţinut, duminică, în 7 octombrie 1906, adunarea generală extraordinară a băncii raifeisiene. În direcţiune au fost aleşi Anton Bejenar , Mazari Ciobotar, Ioan Radul, Ioan Solonenca şi Petru Damian, iar în consiliul de control, Dimitrie Mintencu şi Dimitrie Hnatiuc. Sperăm, că sub conducerea acestor

---

[3112] *Biserica şi Şcoala*, Nr. 31, Anul XLVIII, Arad, 28 iulie / 10 august 1924, p. 6

[3113] *Apărarea Naţională*, Nr. 1, Anul I, Cernăuţi, duminică 7 octombrie stil nou 1906, p. 5

bărbaţi, nu se vor mai întâmpla iregularităţi ca până acu”[3114].

1907: Adunând „cântece populare româneşti din Bucovina”, care aveau să vadă lumina tiparului sub semnătura nemeritată a lui Mattias Friedwagner[3115], în 1940, Alexandru VOEVIDCA a cules folclor şi de la Ana SOLOVAN (18 ani în 1909) din Cuciurul Mare.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Cuciur Mare**, comună rurală, cea mai mare a Bucovinei, districtul Cernăuţi, aşezată pe partea stângă a pârâului Derehlui. Suprafaţa: 106,17 kmp; populaţia: 8.566 locuitori, în majoritate ruteni, restul români, de religie gr. or., precum şi puţini poloni şi izraeliţi. Se compune: 1). din satul de reşedinţă, cu 7.869 locuitori; 2). din cătunele: Bazaniuca, Berezova, Bursucan, Hlicine (Hlyczne), Dumaisca, Hadilov, Hlibicioc, Corovia, Crivei, Luchi, Molovatei, Ocruh, Rachiuschii (Rakiwskyj), Rivne, Zadovei, Sniace, Stânca, Suhei, Vilehovce (Wilchowcze); 3). din târlele: Dobrova, Hrinava şi Vijnc. Este străbătută de drumul districtual Tărăşeni- Siret şi de linia ferată Cernăuţi-Hliboca, care are aci staţie. Are un oficiu telegrafo-poştal; 2 şcoli populare, cu câte 4 clase (deci, peste 240 şcoler – n. n.) şi 2 biserici parohiale foarte frumoase, cu hramurile „Adormirea Maicii Domnului” şi „Sfântul Dumitru”. Această comună este menţionată, pentru prima oară, într-un hrisov din 25 Decemvrie 1421, unde se spune că Alexandru Vodă cel Bun a dăruit-o unui oarecare Boguş. Doamna Ruxanda, mama lui Bogdan, prin

---

3114 *Apărarea Naţională*, Nr. 3, Anul I, Cernăuţi, duminică 14 octombrie stil nou 1906, p. 4

3115 Friedwagnar, Matthias, *Rumanische Volkslieder aus der Bukowina*, Konrad Triltsch Verlag Wurzburg, 1940

hrisovul din 30 Martie 1575, a dăruit-o mănăstirii Putna, în posesia căreia se găsea şi la 1776. **Cuciur Mare, moşie**, cu administraţie particulară, districtul Cernăuţi. Suprafaţa: 33,79 kmp; populaţia: 111 locuitori izraeliţi, ruteni, poloni, germani şi câţiva români. Se compune: 1). din moşia Cuciur Mare, cu 9 case şi 35 locuitori; 2). din fermele Iablonovăţ şi Sălişte. Teritoriul moşiei a fost, pe vremuri, cu mult mai mare ca astăzi. O parte bună din el a trecut la localităţile Storojineţ, Mihalcea, Corovia şi Voloca. În pădurea din apropierea acestei localităţi se vede un teren împietrit pe o mare întindere, numit „Cameni" (adică Pietroasa), unde poporul crede c-ar fi fost odată un oraş. Pe această moşie, se află adevărate păduri de meri, cu ale căror fructe locuitori fac un întins negoţ. Populaţia se ocupă cu agricultura, cu creşterea vitelor şi eu pomăritul. Moşia posedă 4.029 hectare pământ arabil, 2.225 hectare fânaţuri, 161 hectare grădini, 849 hectare izlaz, 3.057 hectare pădure, 77 ari heleştee. Se găsesc 587 cai, 2.501 vite mari cornute, 782 oi şi 1.171 porci"[3116].

1914: La Burdujeni au sosit, „în ziua de 8 septembrie, un număr de 450 vagoane, iar în 9 septembrie, autorităţile austriece au transportat îndărăt 30 vagoane, care au fost încărcate cu cereale şi înaintate spre Dorna Vatra şi Câmpulung. Vineri, au mai sosit aici 9 locomotive şi 47 de vagoane, de astă dată încărcate cu cereale… În cursul săptămânii trecute, au trecut, prin Noua Suliţă, 40.000 ruşi, în Galiţia, iar de la 12 septembrie, au sosit în Cernăuţi peste 10.000 soldaţi ruşi. Ei au ocupat, afară de Cernăuţi, staţiunile Volksgarden,

[3116] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 77, 78

Molodia, Derelin şi Cuciurmare, în interiorul Bucovinei, unde a fost proclamată, peste tot, dictatura militară. Trei soldaţi ruşi au fost ieri (12 septembrie 1914) prinşi lângă satul Hliboca, unde făceau recunoaştere. Ei au fost aduşi la Suceava… La Mahala, Corovia, Cuciur, Nepolocăuţi şi Strointa au avut loc, în zilele de 11 şi12 septembrie, lupte între câteva detaşamente ruseşti şi austriece… Armata rusă s-a fortificat la Mihalcea şi Camenca… Ca comandant rus al oraşului Cernăuţi a fost numit Navrotzchi, în locul căpitanului Korabuki”[3117]. „Oraşul Storojineţ a fost ocupat de armata rusă, sâmbătă, 12 septembrie 1914… La Cuciurmare, care e cam la 70 km de Iţcani, nu e nici un proprietar Flondor, ale cărui magazii de cereale să fi fost incendiate, iar familiei Flondor din Storojineţ, Ropcea, Comăneşti, Slobozia, Rogojeşti şi Vicov nu i s-a distrus nici o arie de incendiu. / **Dr. Emilian Şluşanschi** / Avocat în Storijineţ”[3118]. În timpul revenirii austriecilor în Cernăuţi, mulţi bucovineni au avut de suferit pentru colaborarea cu ruşii. „Adevărul” din 20 decembrie 1914 povesteşte despre cazurile din Cuciurul Mare, cauzate de împărţirea proprietăţilor boiereşti, odată cu venirea ruşilor. După întoarcerea austriecilor, aceştia „au început o goană turbată contra celor care au luat din hambarele boierului”, inclusiv vornicul Damian, care a fost „ţinut în închisoare, împreună cu încă câţiva săteni, câteva zile, după care toţi, morţi de bătaie, au fost legaţi şi transportaţi la Cernăuţi şi, de aici, la Bistriţa”. Un tânăr, care se afla la cosit, împreună cu tatăl său, a fost acuzat de spionaj, dar a fost salvat de soldatul Nazarie Ciobotaru,

---

[3117] *Ce se petrece la graniţă*, „Adevărul” din 2 septembrie 1914
[3118] *Ruşii la Storojineţ*, „Adevărul” din 22 septembrie 1914

din Cuciurul Mare, care a depus mărturie favorabilă pentru ei.

1915: „Pe atunci copiii fără tată erau smulşi de călăii jandarmi din braţele mamemor şi duşi la spânzurătoare, cum s-a întâmplat cu copilul de doisprezece ani din Cuciur Mare”[3119].

1914-1918: Pentru Bucovina au depus jertfă de sânge „Glotaşul **George Ieremiţa**, Cuciurmare, rănit”[3120]; „Glotaşul **Nicolae Domiuc**, Cuciurmare, Regimentul 22, rănit”[3121]; „Infanteristul **Toader Costuneac**, Cuciurmare, Reg. 80, mort (33.07.1915); Infanteristul **Constantin Cramaliuc**, Cuciurmare, Reg. 80, rănit; Infanteristul **Toader Crăciuneac**, Cuciurmare, Reg. 80, mort (11-23.07.1915); Infanteristul **Ioan Macovei**, Cuciurmare, Regimentul 80, prizonier”[3122]; „Infanteristul **Petru Penteleiciuc**, Cuciurmare, Reg. 80, rănit”[3123]; „Infanteristul **Procop Ananie**, Cuciurmare, Regimentul 22, rănit; Infanteristul **Dumitru Bulbuc**, Cuciurmare, Regimentul 22, rănit; Infanteristul **David Cotos**, Cuciurmare, Reg. 22, mort (01.03-31.07.1915)”[3124]; „**Simion Pavolencu**, fiul lui Dimitrie, născut în 29 august 1886, în din **Cuciur-Mare** ţi în timpul din urmă domiciliat aici, a fost înrolat, la începutul războiului, în anul 1914, la oaste şi a luat parte la luptele de la Kamionka şi Brody. Acolo ar fi

---

[3119] Zelea-Codreanu, Ion, *Pentru ordine, muncă şi dreptate*, Huşi 1920, p. 52

[3120] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 157 – Supliment, din 8 iulie n. 1915

[3121] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 159 – Supliment, din 6 august n. 1915

[3122] *Viaţă Nouă*, IV, nr. 164 din 17 octombrie n. 1915, p. 2 - Supliment

[3123] *Viaţă Nouă*, IV, nr. 165 din 31 octombrie n. 1915, p. 2 - Supliment

[3124] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 182, 4 iunie n. 1916, p. 8

murit, în august 1915, după cum afirmă martorii. Fiind deci probabil decesul, se dispune, la cererea soţiei sale, Parascheva Pavoluncu, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut”[3125]; „**Ion a lui Atanasie Ţical**, născut în **Cuciurul Mare**, la 13 noiembrie 1883 a plecat, în august 1914, la război şi ar fi murit pe câmpul de luptă lângă Halici, în septembrie 1914. De atunci şi până în prezent n-a mai sosit nici o ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Anei Ţical, procedura pentru declararea morţii celui dispărut; **Artemie a lui Anani Diubec**, născut în **Cuciurul Mare**, la 12 martie 1878, a plecat, în 1 august 1914, la război. În 1 august 1918, ar fi murit în Susica, Albania, de malarie. Până în prezent n-a sosit nici o ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Varvarei Diubec, procedura pentru declararea morţii celui dispărut; **Ioan a lui Onufrei Nastasiciuc**, născut în **Cuciurul Mare**, la 3 mai 1881, a plecat, în toamna anului 1914, la război şi e dispărut din anul 1916, lipsind, până în prezent, orice ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea lui Onufrei Nastasiciuc, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[3126]; „**Ioan a lui Onufrei Nastasiciuc**, născut în **Cuciurul Mare**, la 3 mai 1881, a plecat, în toamna anului 1914, la război şi e dispărut din anul 1916, lipsind, până în prezent, orice ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea lui Onufrei Nastasiciuc, procedura pentru

[3125] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 87, Cernăuţi în 11 Decemvrie nou 1919, pp. 6-8
[3126] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 11, Cernăuţi 30 martie nou 1921, pp. 128-133

declararea morţii celui dispărut”[3127]; „**Dumitru a lui Iacob Voloşciuc**, născut în **Cuciurul Mare**, la 24 august 1888, a fost chemat, în august 1914, sub arme şi a luptat pe frontul galiţian. Aici ar fi fost lovit de un şrapnel şi ar fi murit în octombrie 1914, lângă Nicolaiew, în Galiţia. Până în prezent, n-a sosit nici o ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Domnicei Voloşciuc, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[3128]; „**Vasile a lui Ion Ciorneiciuc**, născut în **Cuciurul Mare**, la 31 decembrie 1875, ar fi murit, în ianuarie sau februarie 1920, în Brindisi, Italia, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Mariei Ciorneiciuc, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[3129]; „**Toader a lui Miron Carcea**, născut în **Cuciurul Mare**, la 23 august 1888, ar fi murit, la finea lui septembrie 1916, în Ohreni, Galiţia, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Mariei Carcea, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[3130]; „**Dimitrie a lui Grigori Ştefanese**, născut la 18 septembrie 1881, în **Cuciurul Mare**, a plecat, în august 1914, la război şi ar fi murit, în vara anului 1916, pe câmpul de luptă, lângă Boianciuc, rănit grav de o şrapnelă. De atunci şi până în prezent, n-a sosit nici o ştire despre dânsul. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea lui

[3127] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 11, Cernăuţi 30 martie nou 1921, pp. 128-133
[3128] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 9, Cernăuţi 15 martie nou 1921, pp. 98-105
[3129] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 5, Cernăuţi 12 februaie nou 1921, pp. 51-53
[3130] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 7, Cernăuţi 1 martie nou 1921, pp. 70-74

Grigori Ştefanese, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[3131]; „**Toader a lui Pancratie Paulovici**, născut la 16 faur 1887, în **Cuciurul Mare**, ar fi murit, la începutul lui ianuarie 1917, în Maroş Vasarhély, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea lui Pancratie Paulovici, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[3132].

1918: Regimentul 16 Ifanterie Suceava, cu garnizoana în Fălticeni, „trecând prin Suceava, Dărmăneşti. Adâncata (Hliboka – n. n.), se opri, înainte de a intra în Cernăuţi, pentru o zi, la Cuciur, unde părintele Burac, în faţa tabloului lui Ştefan cel Mare, înecat de lacrimi de bucurie, ură ofiţerilor şi trupei bun sosit pe pământul în care se odihnesc oasele marelui voievod, a cărui fiinţă a vedea şi o simţi întruchipată în plăieşii-dorobanţi, care de azi aveau să-i străjuiască mormântul, în care el îşi va găsi de acum odihnă adevărată / **C. Ardeleanu**, căpitan invalid de război"[3133].

1919: Din **Comisiunea agrară de ocol Cernăuţi** făceau parte şi „**Dimitrie Hnatiuc**, agricultor Cuciurul Mare", drept reprezentant al ţăranilor, iar ca locţiitor, „**Pintilie Mintencu**, agricultor, Cuciurul Mare"[3134].

1920; „**Deciziune de expropriere No. 175/20**. Deciziunea comisiunii agrare de ocol Cernăuţi, cu care s-a decis exproprierea corpului rustical fasc. No. 1877 din

---

3131 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 4, Cernăuţi 10 februarie nou 1921, pp. 38-49

3132 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 2, Cernăuţi 25 ianuarie nou 1921, pp. 18-21

3133 Nistor, Ion I., *Amintiri răzleţe din timpul Unirii*, Cernăuţi 1938, pp. 26, 37

3134 *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

registrele fonciare pentru comuna cadastrală **Cuciurul Mare**, în suprafaţă de 3 ha 37 a 47 mp, proprietatea dlui Anton R. v. Lucasievici, în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[3135].

1922: Având în vedere concursurile publicate, cererile prezentate şi propunerile făcute de revizorate, Consiliul şcolar al ţării a făcut, în şedinţa din 27 Martie 1922, sub preşedinţia domnului Director general delegat al învăţământului din Bucovina, următoarele numiri, pe ziua de 1 Aprilie 1922: **a).** în calitate de învăţători superiori: **Epaminonda Tocariu** la Cuciurul Mare-Sneci**;** **b)**. în calitate de învăţători definitivi şi învăţătoare definitive: **Agripina Prodan** la Cuciurul Mare-St. Dimitrie, **Ioan Damian** la Cuciurul Mare-St. Maria, **Maria Ilie** la Cuciurul Mare-St. Maria, **Florica Tocariu** la Cuciurul Mare-Sneci”[3136].

1941: Printre cei dintâi eroi ai României Mari se numără şi „**Cuhurciuc Vasile**, sergent, ctg. 1937, cu ultimul domiciliu în comuna **Cuciurul Mare**, judeţul Cernăuţi, mort la 21 iulie 1941”[3137].

1941: Au fost numiţi profesori de românizare, fiind de fapt aduşi din alte provincii româneşti: „**Herlea Ioan**, seria 1937, media 7,60, numit în com. Cuciurul Mare, Adâncaţi, jud. Cernăuţi”[3138].

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[3139], următorii învăţători şi învăţătoare:

[3135] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi, 21 iulie nou 1921, pp. 69, 70

[3136] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 8, Cernăuţi 21 aprilie 1922, p. 41

[3137] *Monitorul Oficial*, Nr. 220, 17 septembrie 1941, pp. 5543-5549.

[3138] *Monitorul Oficial*, Nr, 249, 20 octombrie 1941, pp. 6452 şi următoarele

[3139] *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552

Bohatir Maria, comuna Cuciurul Mare, Selişte, jud. Cernăuţi, media 7,04; **Dereneţchi Artemizia**, comuna Cuciurul Mare, Selişte, jud. Cernăuţi, media 7,45; **Irimescu Viorica**, comuna Cuciurul Mare, Hadilău, jud. Cernăuţi, media 7,08; **Herlea Ioan**, comuna Cuciurul Mare, Adâncaţi, jud. Cernăuţi, media 8,25".

La Cuciurul Mare s-au născut graficianul Parteni MASICHIEVICI (8 februarie 1887), compozitorul şi muzicologul Liviu RUSU (27 iunie 1908), scriitorul inegalabil Mircea STREINUL (2 ianuarie 1910), cercetătorul ştiinţific Constantin RUSCIOR (4 august 1911) şi artistul plastic Radu BERCEA (29 august 1939).

CUCIURUL MIC

(în Coţmani, Bucovina, Ucraina).

Aflat în ţinutul Coţmanilor, între Valeva, Vaslăuţi, Boianciuc, Iucăuţi, Verbăuţi, Cuciurul Mic are parte de atestare documentară, sub numele de Cuciurău, în **23 februarie 1448**, când Roman Vodă, aflat la Colomeea, întăreşte lui Didrih Buceaski satele Cuciurul, Iurcăuţi, Verbouţi, Vasilăul pe Nistru, satul lui Boris şi satul Lenţovici (Lenţeşti).

În 19 septembrie **1436**, este menţionat boierul Boris Cuciurovschi, cel care pare să fi fost primul stăpân al satului Cuciurul Mic.

În 11 iunie **1602**, satul Cuciurul Mic, cumpărat de Iuraşco, de la Ilie, fost vameş, era întărit copiilor lui Iuraşco, Onciul Iuraşcovici, Toader şi Mărica, jumătate

de sat urmând să fie confirmată, în 10 august 1651, nepoatei lui Iuraşco, Antimia, fata lui Danovici.

În 12 aprilie **1623**, Ştefan Tomşa întărea lui Mihail Tăutul „giumătate de sat de Cuciur micu cu locu de hăleşteu în ţarină, care el ş-au cumpărat de la Ionaşco, ficior lui Stroici logofătul”.

În 4 martie **1652**, se împart moşiile răposatului Gavrilaş Mateiaş între copii lui, Ieremie, Ileana comisoia şi Alexandra vorniceasa. „Partea lui Irimie a fost… satul Cuciur şi Denisiuca”.

În **1637**, Ionaşco, fiul lui Gafton şi al Gaftonii, unchiul lui Coste Jadovan, vinde nepoţilor săi, Miron şi Costin, fiii lui Sava, partea lui din Cuciur, „cu eleşteu şi cu loc de moară şi cu fânaţe… cu loc în vatra satului”, pentru 50 taleri, martori fiind, pe lângă alţi „oameni buni”, Isac Cocoran, Pătraşco Ţintă, Ionaşco Pilat, Vasilie postelnicel, Gheorghiţă fiul lui Podescu, Toader Grama, Pătraşco Ciornohuz, Vasilie fiul lui Dumitraşco, Matiaţ fiul popii din Berbeşti, Ionaşcu Drăghici, Vasilie fiul lui Drăghici, Toader fratele lui Drăghici şi Vasilie Lastiuca.

În acelaşi an **1637**, Coste Jadovanul din Pleşeniţa vinde nepoţilor săi, Miron şi Costin, feciorii lui Sava de Pleşeniţa, a patra parte din Cuciurul Mic şi 4 jirebii din satul Prelipce. Miron şi Costin cumpără, în 1 aprilie 1646, şi părţile de sat şi moşie ale verilor lor, Coste şi Ionaşcu, feciorii Gaftonii Jadovanul, obţinând uric în 15 mai 1646.

În 30 august **1725**, Mihai Racoviţă Vodă întărea lui Grigoraş Păunel „trei părţi pe care le-a arătat din satul Valeva, jumătate de sat de Cuciur şi câteva părţi din moşia Prilipce, jumătate de sat Verbăuţi, a pastra parte de sat Bărbeşti… aşijderea să fie volnic să ia de a zecea din

a treia parte de sat de Lucavăţ şi dintr-o parte a unei poieni zisă Panca, care este la apa Siretului”.

În 27 august **1742**, Ştefan Tabără din Cuciur fusese trimis să vândă „păine (recoltele) lui Manoli, ficior Pisăroae ci este acolo, la Cuciur, pentru că au vinit Ştefan Tabără şi niau adus carte de gospod ca săi plinim cheltuiala ci au cheltuit la Eşi, giudicăndusă cu dumnialui Ion Neculce vornicul pintru moşie lor Cuciurul, dila răzeşii lui din Cuciur, di cari ne arată şi cătă cheltuială au făcut, 12 lei în opt săptămăni ci au şăzut la Eşi”. Manoli promisese să întoarcă lui Tabără cheltuiala, la promisiune fiind „şi oamini martori din Cuciur, anumi Oanci umblător, şi Gligoraş vornic, şi Anton Cazacul”.

În 23 septembrie **1745**, Gligore Corne şi jupâneasa Sandală, fata lui Constantin Săvăscul, precum şi copiii lor, Ursu şi Ioan, vindeau feciorilor lui Ilii Săvăscul, Gheorghi şi Sandul, pentru 27 lei, din Cuciurul Mic „acea moşioe noo de cumpărătură, ce-au fost cumpărat moşul nostru, Costin Săvăscul, de la Coste Jadovanul şi de la Ionaşco, nepot Jadovanului”.

În 4 august **1747**, Ştefan Miclescul vinde lui Sandu Sturza jumătate din satul şi moşia Cuciurul Mic.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[3140], din 1772-1773, înregistrează la Cuciurul Mic, moşia vistiernicului Constantin STURZA, „64 – toată suma caselor”, însemnând 2 popi, Andrii şi Ioan, 2 dascăli, Toader şi Sauca palamar, 4 scutelnici, Timofei şi Timco ai lui Georgi SĂVĂSCUL, Hrihor şi Ivan ai lui Vasile ONCIUL, 4 răzeşi, Neculai ONCIUL, Gavril ONCIUL, Ilie ONCIUL şi Vasile ONCIUL, căpitan de volintiri, 7

3140 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 420

şliahtici, Ioniţă FALIŞ, Ioniţă nepot BRÂNZAN; Vasile ŢOPA, Giorgie SMOLINSCHI, Giorgie SĂVĂSCUL, Toader NALIVAICO şi Tănase TĂUTUL mazil, 2 umblători, Toader COJAC şi Andrei COJAC, 2 vădane, Paraschiva şi Maria, 2 marchitani, Costandin şi Anton, 5 jidovi, Herşko, Leiba, Moşko, Benko şi Moşko, şi 34 birnici, adică: Vasile ZOTA, Ivan BORODA, Mihailo NEGRICI, Pricop CATANĂ, Ivan văcar, Ignat MARTINIUC, Alecsa rusul, Georgie DUPLIN, Tănasâi DUPLIN, Hrihor CALANCE, Ion STRATINCIUK, Ilaş CALANCEA, Simion DUPLIN, Nichita CIURNIŢA, Tudosii vătăman, Ion scripcar, Hrihor HUŢUL, Mihailo TRIHUB, Ignat TRIHUB, Dumitru sin MITROFAN, Nichita MITROFAN, Ivan MOSTOVEI, Neculai MACOVEICIUC, Vasili MACOVEICIUC, Vasili CALAHUB, Vasili ŢÂHANCIUK, Tănasii LAZBODA, Toader ROMAN, Grigori BAIOR, Toader BRÂNZARI, Ion BRÂNZEI, Neculai DUBIŞCA şi Ivan rus.

În cătunul Vaslăuţi, „toată suma caselor" era 104, însemnând 2 popi, Vasilii şi Georgii, 2 dascăli, Andronic şi Vasilii palamar, 11 scutelnici ai paharnicului HURMUZACHI, Gavril volintirul, Mărian rus, Luchian herghelegiu, Toader cojocar, Petre rus, Vasile pânzariul, Nichita prisăcar, Pavlo scutariul, Hrihor ciobotar, Georgii GUŞATUL şi Tănasă BOCIUCU, 5 slugi ale paharnicului HURMUZACHI, Miron chitariul, Lupul CIOCOIUL, Vasili NOVAC, Ilie CIOCOIUL şi Ion MALIN, 6 văduve, Odochia, Marusa, Iliana, Paraschiva, Aniţa şi Nastasia, 2 jidovi, Moşko şi Leiba croitoriul, 13 case pustii şi 63 birnici, adică: Vasilie vornic, Vasilie TVERDOHLEB, Vasili DUMITRACHI, Ion sin ANTON, Miron cojocar, Fedor zet JÂRINSKI, Andrei zet JÂRO-

NEŢ, Ivan DUMITRUCHI, Vasilie sin IVAN, Ivan JÂROVEŢU, Anton HUŢUL, Luchian BABII, Macsin ZAHARIA, Hrihor ZAHARIA, Tănasă zet CORCODUIC, Andrei LISĂI, Mihai PIDLIUBNII, Sauka rus, Ivan zet HUPCHII, Toader BASU, Grigore zet strugar, Neculai BABII, Ivan SĂMENIUC, Simion olar, Ivan rotar, Ilie DUDULIAC, Ion PRESCORIANU, Petre SAIHAŞ, Tănasă COIŢAN, Ion sin COIŢAN, Simion CODRIAN, Mihailo HUBCA, Georgie CODRIAN, Antohi CODRIAN, Iosif pânzar, Ion zet COIŢAN, Hrihor FUNAR, Ivan LISĂI, Gavril brat LISĂI, Petre sin COSTIN, Ion RĂPUJINSKI, Ştefan RUMII, Marko rusul, Anton rusul, Hrihor zet COSTĂN, Vasilii văcar, Panko rus, Simion NEDELCO, Grigoraş NEDELCO, Luchian RÂBKA, Ignat sin STRATEICIUC, Alecsa MACSINCIUC, Ion HATMANIUC, Nechifor sin STRATEICIUC, Vasili STRATEICIUC, Miron nepot strugar, Ion sin FRIPTUL, Dănilă CURNEŞANU, Dumitru ŞANDRIUC, Ivan GERMAN morar, Simion HATMAN, Gavril sin MACSIN şi Nechifor CONDRIUC.

În **1775**, Cuciurul Mic, din Ocolul Nistrului, avea 3 mazili, 6 răzeşi, 2 popi, 60 ţărani şi 1 umblător.

1780: „Din luminata porunca Mărie tale, Doamne, fac înştiinţare, cu aceasta mărturie a me cătră Măria ta. Cinstit răvaşul Măriei tale am luat şi cele ce-m scrie Măria ta am înţăles, viind de faţă Toader Pietariul şi cu Ilie Vlaico, pentru partea de moşie ce au de zestre, în **Cuciur-mic**, şi în sat, în Broscăuţ, care s-au aflat acum că-l stăpâneşte săngur Ilie Vlaico, iar lui Toader Pătar nimica parte nu face, arătând Ilie Vlaico cum că au fi dat altă zestre el pentru vinitul acei părţi de moşie, iar Toader Pietariul au arătat cum că el n-au luat din casa lui Ilie

Vlaico, ci au luat din casă socrului său, de la popa Simion din Vilauvce, cu toate cu căte sănt pe soţul lui, şi am întrebat pe Ilie Vlaico de are vreo scrisoare sau oameni marturi, cum că au dat altă zestre pentru vinitul moşiei. Vlaico au răspuns cum că n-are nici un fel de mărturie, văzând eu că n-are Vlaico nimica la mână, aşe am socotit că este cu drept, nici Vlaico să nu deie, pe anul trecut nimica din vinitul moşiei, ci pentru zestre să fie acei ani trecut cât au stăpânit, iar de acum să se înpartă în giumătale, în Cuciur şi Broscăuţ, fără nici o pricină, că aşe am socotit, cu această mărturie, înştiinţând pe Măria ta, iar hotărârea cea de săvărşit rămănă la înaltă încelepciune a Mărie tale. A Măriei tale plecat şi gata la poruncile Mărie tale. / 17…? / Nicolai Onciul”[3141].

În **1843**, biserica Sfântul Nicolai din Cuciurul Mic, construită, în 1820-1821, de Ignatie ANTONIEWICZ, restaurată în 1888, cu 1.361 enoriaşi, patronată de Ignaz von ANTONIEWICZ, era slujită de parohul George TOMIUC. În 1822, George şi Alexandru TABORA, Mihail BORCEA şi Alexandru ONCIUL au construit, la Cuciurul Mic, biserica Sfântul Nicolai, cu rang de filială în parohie, restaurată în 1885. În 1876, biserica din Cuciurul Mic, cu 2.014 enoriaşi, patronată de Anton von JACUBOWICZ, era slujită de parohul Paul JAWOROWSKI. În 1907, patroni bisericeşti la Cuciurul Mic erau Ioan IAKUBOWICZ şi Nikolai STEHAN, parohia, cu cele două biserici, fiind condusă de parohul Emilian GRIBOWSKI, născut în 1848, preot din 1874, paroh din 1877, cantor fiind, din 1903, Alexandrer MASSIKIEWICZ, născut în 1862.

[3141] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni,* Nr. 4, Anul III, 18 iulie 1913, p. 61

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea raionului Coţman – **Zastavna** (judecătorie de district), Babin cu Ştefanovca, Boianciuc, Borăuţi, Brodok, Czarnypotok, Cincău, Doroşăuţi, Horoşăuţi, Iurcăuţi, Cadobeşti, Kiseleu, Krisciatek, **Cuciur-mic**, Culeuţi, Mitcău, Mosoiuca, Ocna, Onut, Pohorlăuţi, Prilipce cu Luca, Repujineţ, Samuşin, Teutri, Vasileu, Verbăuţi, Verenceanca, Zwiniec cu Koetriszöwka”[3142].

În **1883**, a fost construită biserica de lemn, cu hramul Sfântului Nicolae.

1887: Şcoala cu 5 clase, din Cuciurul Mic, funcţiona din toamna anului 1887[3143].

1894: Familiile răzeşeşti din Cuciurul Mic, în 1894, erau: BRĂIESCU, ALBOTA, TUTUESCU, GÂZĂ, PALADI, STRATULAT, MINTICI, ZOPPA, ŢÂNTĂ, BRÂNZAN, PĂDURE, ISCULESCU, POCLITAR, BEJAN, FRUNZĂ, VLAICU şi VLAD. Dintre aceşti răzeşi, aveau copii la şcoala din Cernăuţi Ilie alui Constantin ALBOTA, Niculai şi Constantin ai lui Teofil ZOPPA, Constantin alui Vasile ISCULESCU, Ilie alui Eugen STRATULAT şi Dumitru alui George POCLITAR[3144].

1896: O colectă pentru Azilul de studenţi din Cernăuţi, făcută, în mai 1896, de preotul Emilian GRI-

---

[3142] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161
[3143] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 27, 1876 p. 27, 1907 p. 52
[3144] *Deşteptarea*, Nr. 19/1894, p. 149

BOVSCHI, menţionează următoarele nume de localnici din Cuciurul Mic: Leon ONCIUL, George PALGIE, Ilie PALGIE, Ioan IVANOVICI, Dimitrie TOTOIESCU, Alexandru MISZIKIEWICZ, Trifon STRIŞCA, Ioan TOMORIUG, Gavril PRODAN, George POCLITAR, Ioan COCOREAN, Dimitrie TOMORUG, Alecu ONCIUL, Mihail PRODAN, Nicolai TOMAŞEVSCHI, Andronachi TOMIUC, Gaficena ZOPPA şi Mortco SANDMANN[3145].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Cuciur Mic** (**Kuczurmik**), comună rurală, districtul Coţman, aşezată, în masă compactă, pe ambele părţi ale pârâului Cuciur, între comuna Verbăuţ, la Nord, şi hotarul cu districtul Cernăuţi, la Sud. Suprafaţa: 15,55 kmp; populaţia: 2.326 locuitori ruteni gr. or. şi puţini izraeliţi. Este străbătută de drumul principal Cernăuţi – Noua Suliţă, din care se desprinde aci o ramură, apucând spre Zaleszczyki (Galiţia). Are o şcoala populară, cu o clasă, şi 2 biserici, dintre care una parohială, cu hramul „Sfântul Nicolae", iar cealaltă, filială cu acelaşi hram, zidită în 1822, de proprietarii Gheorghe şi Alexandru Tabora, Mihail Borcea şi Alexandru Onciul. La 1776, o jumătate din această comună era proprietate a Marelui Vornic Constantin Sturdza, iar cealaltă jumătate era stăpânită de mazilii Tănase Tăutul şi Neculae Onciul. Prima menţiune despre această comună este făcută într-un hrisov, ce datează din 12 August 1654. În anii 1766-1767, s-au aşezat aci ruteni, emigraţi din Galiţia. Populaţia se ocupă îndeosebi cu agricultura şi creşterea vitelor. Comuna posedă 1.551 hectare pământ arabil, 79 hectare fânaţuri, 24 hectare grădini, 190 hectare izlaz, 292 hectare pădure

---

3145 *Deşteptarea,* Nr. 14/1896, p. 111

şi 12 hectare heleştee. Se găsesc 170 cai, 573 vite mari cornute, 299 oi, 178 porci şi 28 stupi. **Cuciur Mic, moşie**, cu administraţie particulară, districtul Coţman. Suprafaţa: 6,90 kmp; populaţia: 131 locuitori ruteni gr. or. şi poloni"[3146].

1913: „În Cuciurmic, patronii bisericii sunt moştenitorii lui Ioan Iacubovici şi Nicolai Ştehan cu mai mulţi mazili, deci toţi români. Biserica parohială e clădită de marele proprietar Ignatie Antonovici; biserica filială, numită biserica răzeşească, e clădită, în 1858, de Mihail cavaler de Varterasievici (armean din neamul Prunkul – n. n.) şi Nicolai de Vlaico, mazil, iar patronatul îl are familia Vlaico şi Varterasievici"[3147].

1914-1918: „**Ştefan a lui Grigori Pocropevnei**, născut în **Cuciurul Mic**, la 24 decembrie 1881, chemat sub arme, în august 1914, ar fi picat în lupta de la Halicz, în toamna aceluiaşi an. Până în prezent, lipseşte orice ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Ecaterinei Pocropevnei, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[3148].

1919: Din **Comisiunea agrară de ocol Zastavna** făcea parte şi „Reprezentantul Băncii regionale: **Leon Onciul**, agricultor, Cuciurul Mic"[3149].

1919: Printre cei mai vestiţi şi respectaţi cârciumari ai Bucovinei se numărau şi „**primarul din**

[3146] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 78

[3147] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 4, Anul III, 18 iulie 1913, pp. 59, 60

[3148] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 7, Cernăuţi 1 martie nou 1921, pp. 70-74

[3149] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

Cuciurul-Mic Jacov Burda, comisarul gărzii financiare Carol Swoboda, secretarul districtual Xaver Botuszanski, administratorul de percepţie Emil Schneider şi pe primarul din Vasilău Julian Balasinowicz[3150].

1920: „**Deciziune de expropriere No. Ag. 44 Cuciurmic I/4**. Deciziunea comisiunii agrare de ocol Zastavna, cu care s-a decis exproprierea corpului dominical fasc. No. 95, **Cuciurmic**, din registrele fonciare pentru moşiile bucovinene, proprietatea dlui Johann Michael Iacubovici, în suprafaţă de 56 ha 89 a 31 mp, în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[3151].

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[3152], următorii învăţători şi învăţătoare: Săbău Letiţia, comuna **Cuciurul Mic**, jud. Cernăuţi, media 8,33”.

1944: Prin ordinul „Nr. 63.175 din 20 martie 1944, se înaintează 1a gradul II în învăţământul primar, pe ziua de 1 septembrie 1943, următorii învăţători şi învăţătoare, care au reuşit la examenele de înaintare la gradul II, din sesiunea August 1943, la Centrul Cernăuţi, cu notele arătate în dreptul fiecăruia[3153]: Trocaline Leon, comuna **Cuciurul Mic**, media 8.50”.

[3150] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 69, Cernăuţi, în 3 octombrie nou 1919, pp. 1-3

[3151] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi, 21 iulie nou 1921, pp. 69, 70

[3152] *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552

[3153] *Monitorul Oficial*, Nr. 72, 25 martie 1944, pp. 2612 şi urm.

CUCOARA

(sau Burieuca pe Prut, ţinutul Chigheci, Moldova).

1628, februarie 20: Martor jurător, la zapisul lui Mitrofan, episcopul de Huşi, în care mărturiseşte că au venit înaintea lui „Gabăr, ce a fost căpitan, şi cu răzeşii lui de pe sat de pe **Negrileşti** şi de pe balta ce se cheamă **Gemenele**, şi de pe sat **Briţcani**, anume Bertea feciorul Crăciunei, Armaga feciorul lui Gavrilă Bâtcă, Cornea feciorul Aremiei, Iachim feciorul lui Nistor, Ursa nepoata Cozmiţei, Samfira fata lui Roşculeţ, Păntelei nepotul Stanei, Cihan de Briţcani, Costantin feciorul Morcoteiu-lui, Pântea feciorul Bontei de Negrileşti, cu cinstită cartea măriei sale lui vodă şi cu sluga măriei sale, cu Vlasie diacul, să jure pe sfânta evanghelie cu 24 de jurători cum n-au vândut Nistor Cornescul, cu Nicula Galbănul şi cu femeia sa, şi cu răzeşii lor în sat în Negrileşti nimică, nici baltă în Gemenele, nici într-apă, nici în uscat. Şi să jure că n-a vândut Cozmiţa strigătorul cu Alexa Bota şi cu răzeşii săi nimic în sat în Briţcani vornicului Ureche, ce le este împresurătură pentru c-au pârât Grigoraşcu Ureche că este cumpărătură de tată-său, de Ureche vornicul”[3154]. Lista jurătorilor: Petriul pârcălab de **Burboceni** (Bubo-ceni, lângă Barboşi, Vaslui), Ghiorghie călăraş de **Şişcani** (ţinutul Lăuşna, Moldova), Căsul fost pârcălab ot **Măli-**

[3154] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 312, p. 424, 425

ceni (Moldova), Horjă pitărel ot **Oţeleni** (ţinutul Fălciu, Vaslui), Gavril Mamotă ot **Cucoara** (ţinutul Chigheci, Moldova), Petrea Căcăradză ot **Căcărădzeni** (Căcărăzeni, lângă Goţeşti, ţinutul Cahul, Moldova), Frango Malcoci ot **Malcoceni** (Moldova), Mihăilă Ţărăşoară ot **Cărhăneşti** (satul Cârja, Vaslui), Petriman aprod şi Constantin Ţicău păhărnicel ot **Sărăţeni** (ţinutul Tutova, Vaslui), Paşco hotnog la călăraşi, Vârno călăraş ot **Vlădeşti** (lângă Goteşti, ţinutul Chigheci, Moldova), Vicol chihaia ot **Hlipiceni** (lângă Guşiţel, Vaslui), Ionaşco Ciubăraia şi Ihnat Căltac ot **Lăţeşti** (în Fălciu, Vaslui) , Bălan Buţa ot **Blăgeşti** (în Fălciu, Vaslui), Buculei, Marvici Lean ot **Oţeleni**, Nica călăraş ot **Fălciu**, Marco Cucul or **Deleni** (în Fălciu, Vaslui), Giovlen ot **Suhuleţi** (Stuhuleţi, în Fălciu, Vaslui), Agapie ot **Păcurăreşti** (lângă Goteşti, ţinutul Chigheci, Moldova) şi Camber ot **Golăeşti** (satul Crăciuneşti, Vaslui).

1904: „**Cucoara** sau Burieuca, sat în judeţul Ismail, aşezat în valea Prutului. Are 52 case, cu o populaţie de 390 suflete, ţărani români. Împrejurul satului, solul este mlăştinos, supus inundaţiei”[3155].

[3155] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 79

CUCONEŞTII VECHI

(Cohoreşti sau Cohăreşti, azi Cuconeştii Vechi, comuna Cuconeştii Vechi, raionul Edineţ, Moldova).

1607, martie 10: Carte de împuternicire, dată de Simion Moghilă voievod cneaginei răposatului Macri armaş „spre aceea, să fie tare şi puternică a stăpâni şi a opri dreptele sale ocini şi moşii şi cumpărături, satul **Voloucinţii** pe Nistru, în ţinutul Sorocii, **Iureştii** pe Cozance, în ţinutul Hârlăului, **Cohăneştii** (Cohoneşti, apoi Cuconeşti, raionul Edineţ[3156], Moldova) în ţinutul Iaşilor, **Băinţii** în ţinutul Sucevei, a patra parte din satul **Mălăeştii** din ţinutul Iaşilor, şi partea lor din satul **Ilişenii**, ce singur au cumpărat de la Constantin Bahrin şi de la surorile lui… iar cui i se va părea cu strâmbătate să-şi ceară banii de la cine le-a vândut, dar să stea de faţă înaintea noastră”[3157].

1628, ianuarie 18: Întărit de Miron Barnovschi voievod lui Gavril Gorgan, care cumpără, de la vistiernicul Mihalache Cantacuzino, cu 200 taleri bătuţi şi un cal bun, „un sat, anume **Camănca** (Moldova) pe Răut, în ţinutul Sorocii, în vatra satului şi în câmp… / Şi iarăşi dăm şi întărim lui Gavril Gorgan a lui dreaptă ocină şi danie din satul **Cotiujeni** (de Soroca, Moldova), ce i-a

---

3156 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 65

3157 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. IX, Iaşi 1914, pp. 73-75

dat-o popa Pântea din **Cohăreşti** (de Soroca, Moldova), fiul lui Petrica, nepotul lui Toma, pentru sufletul părinţilor lui, toată partea lui cât se va alege, din zapis arătat de la însuşi popa Pantea… / Şi iarăşi dăm lui Gavril Gorgan pârcălab dreapta lui ocină din satul Cotiujeni, partea lui Iorga şi a soţiei sale Cârstina din satul Cotiujeni, ce este lui danie de la Toader şi de la alţi fraţi ai săi, fiii lui Iorga de acolo, ce le-a fost răscumpărătură de la cneaghina lui Căpotici postelnic… / Şi iar întărim lui Gavril Gorgan pârcălab şi alte părţi de ocină din satul **Unchiteşti** (sau Onchiteşti, Moldova), ce-i este de cumpărătură de la Gligoraş, fiul lui Gavril, nepotul Micăi… partea lui Gavril, care a fost vândută la nişte călugări şi iarăşi a răscumpărat-o Glogoraş cu răzeşii săi, după moartea tatălui său Gavril… şi a vândut partea din Unchiteşti lui Gavril Gorgan pârcălab pentru 50 de taleri bătuţi. / Şi iarăşi îi dăm şi întărim şi alte părţi de ocină din acelaşi sat Unchiteşti… o parte ce au dat Ursul şi mama lui Nastasia, fiica lui Iuraşco, jumătate din partea tatălui ei Iuraşco din satul Unchiteşti, pentru pomenirea lor şi a părinţilor lor, şi altă parte ce a cumpărat-o de la Antemia şi de la sora ei Nastasia, fiicele lui Iuraşco, pentru 50 taleri bătuţi. / Şi iarăşi a cumpărat, de la Ursul, fiul lui Golăi, nepotul Frăţileascăi, toată partea tatălui lui Golăi, ce se va alege din acelaşi sat, pentru 30 de taleri bătuţi, cu loc de iaz şi de moară. Şi iarăşi a cumpărat de la Glogoraş, fiul lui Gavril, nepotul Ciorcii, din a patra parte din jumătate de sat, jumătate din acelaşi sat Unchiteşti, pentru 50 taleri bătuţi. / Şi iarăşi dăm şi întărim lui Gavril Gorgan pârcălab şi altă parte de ocină din Unchiteşti, o parte din jumătate de peste tot satul, a şasea parte, ce-i este danie de la Lupul Dârlău pitar şi de la sora lui

Stanca, fiii lui Filip vătaf din **Cârniceni** (satul Cârniceni sau Fântirile, comuna Ţigănaşi, Iaşi), nepoţii Dragnei, strănepoţii Onicăi Muşat fost mare vornic”[3158].

1637, septembrie 1: Întărit de Vasile Lupu voievod diacului Enachi, care cumpără, cu 45 taleri bătuţi, de la Melinti şi jupâneasa lui Todosia, fata Mexanii, nepot Sorcăi din Cohoreşti şi de la Vasile, fecior Mexanii, fratele Todosiei, „partea lor ce se va alege din sat de **Cohoreşti** (Cuconeştii Vechi, comuna Cuconeştii Vechi, raionul Edineţ, Moldova), din **Cotiujani** (Cotiujăni, comuna Cotiujăni, raionul Floreşti, Moldova) şi din **Zahorna** (comuna Răuceşti, raionul Floreşti, Moldova), ce sunt în ţinutul Sorocii”, iar de la Miron, fecior Maricăi preotesei din Cohoreşti, cu 20 taleri de argint, părţile lui din aceleaşi trei sate, „din vatra satului, din câmp, din pădure şi din tot venitul”[3159].

1904: „**Cuconeşti**, sat în judeţul Bălţi, aşezat ăpe malul Prutului, între satele Corpaci şi Şarbaca, la est de gura Racovăţului. Face parte din volosti Zăbriceni. Are 102 case de ţărani; o biserică, cu hramul Sf. Mihail. Locuitorii posedă pământ de împroprietărire 884 deseatini. Proprietarul, generalul rus în retragere Grabbe, are 792 deseatini. Ţăranii au grădini cu pomi şi vii”[3160].

[3158] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 297, pp. 403-407

[3159] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 181, pp. 164, 165

[3160] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 79

CUCORĂNI

(în apropiere de Ipoteştii lui Eminescu, Botoşani).

1580 martie 24: Ispisoc de judecată de la Iancul (Sasul) voievod, după ce „jupâneasa Dângoae, cu fiii săi Ionaşco, Grigore şi Tudosă, s-au judecat cu călugării de la Slatina pentru nişte sate din târgul Hârlăului, anume **Cocorăşti** şi **Loeşti**, zicând că aceste sate au fost dintâi cumpărătură de la Ionaşco, feciorul Iancului ce a fost pârcălab, drept 70 zloţi tătăreşti, încă în zilele lui Bogdan (Lăpuşneanu) vodă, şi ispisocul ce l-au avut l-a scos din ţară ginerele său Grumaz, când a pribegit din ţară, atunci când a pierit Ioan vodă. / Apoi, Ionaşco, feciorul Iancului, a vândut satele acelea, a doua oară, călugărilor de la Slatina, în zilele lui Petru vodă, şi le-a făcut şi uric. / Deci domnia mea am aflat că satele acestea se vin jupânesei Dângoae şi fiilor ei, pentru că au fost cumpărate mai înainte. Iar călugării au rămas dinaintea noastră din toată legea ţării"[3161].

1617, octombrie 20: Todosia şi Odochia Ciurca, fetele lui Roman Cucoranul, vând lui Bicoară vistiernic şi jupânesei Todosia, pentru 600 taleri de argint, „însă de 100 de taleri ne-a dat postav, cai şi dobitoace… a noastră dreaptă moşie, cumpărătura părintelui nostru Roman a Cucoranului, jumătate de sat **Cucoreni** şi jumătate de selişte, ce se cheamă **Loeşti**, ce sunt sub Codru, la Boto-

[3161] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 17, 18

şani, în ţinutul Hârlăului, şi cu loc de heleşteu, cu moară pe dânsa”[3162].

1623, martie 4: Scrisoarea de mărturie din partea unor mari boieri, prin care confirmă că Nicoară, fostul mare vornic al Ţării de Jos, a „vândut dreapta sa ocină şi cumpărătură din drese de cumpărătură ce a avut milostivirea sa, satul **Cocorenii** cu **Loeştii**, ce sunt sub bucovină, mai sus de Botăşeni, în ţinutul Hârlău, ce a fost cumpărătură milostivirii sale de la Gheorghie şi de la Isac, fiii lui Cârstea Cocoreanul, şi de la Ciurca, sora lui Cărstea Cocoreanul, şi de la nepotul lor, fiul lui Loghin, anume Mihăilă, şi de la fiii lui Toader Cocoreanul, toţi nepoţii lui Roman Cocoreanul, dreptul lor uric, ce au avut de la Petru voievod. Aceasta au vândut lui Vasilie Neagoi, vornic de Botăşeni, pentru nouă sute de taleri de argint”[3163].

1623, martie 14: Întărit de Ştefan Tomşa voievod vornicului de Botoşani Vasile Neagoe, care cumpărase, de la fostul mare vornic Nicoară, cu 900 taleri de argint „satul anume **Cocoreanii**, cu seliştea **Loeştii**, sub Bucovină, mai sus de târgul Botoşani, cu iazuri şi cu moară pe pârâul Sitna”[3164].

1623, iunie 7: Mărturia fostului mare vornic Nicoară, care vinde „satul Cocorenii, cu seliştea Loeştii, care sunt în ţinutul Hârlău, cu iazuri şi cu mori… panului Vasilie Neagoie, vornic de Botăşeni… care ne-a fost dreaptă cumpărătură de la Gheorghe şi de la fratele lui

---

3162 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 63, 64

3163 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 24, pp. 30-32

3164 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 32, pp. 46-48

Isac, fiii lui Cârstea Cocoreanul, şi de la fiii lui Toader Cocoreanul”[3165].

1643, iunie 11: Scrisoarea marelui medelnicer Ghica, după cercetarea hotarului **Săpotenilor** (înglobat în Dumeni, comuna George Enescu, Botoşani) şi al **Levenilor** (Liveni, comuna George Enescu, Botoşani), pe care şi-l disputau, la divan. Constantin Stârcea cu jupâneasa lui Ionaşco Roşca, în prezenţa unor „oameni bătrâni, megieşi de primprejur… „care au fost locuitori de mai de mulţi ani în Leveni, anume Grigiu, care locuieşte acum în în **Cucorăni** (comuna Mihai Eminescu, Botoşani), şi Andronic, ce locuieşte acum în **Iubăneşti** (comuna Ibăneşti, Botoşani), oameni cu care trimisul domnesc a socotit şi a „aflat doi stâlpi scoşi şi mutaţi în hotarul Levenilor şi alţi doi stâlpi mutaţi în hotarul Săpotenilor… câte un stânjen, iar cei doi ce sunt muaţi în hotarul Levenilor, ei sunt mutaţi mai depărcior”. / Deci am socotit după legea ţării şi am pus brazda în cap şi ei eu mers pe unde au ştiut ei cu sufletele lor. Deci am mers după dânşii şi le-am hotărât şi am pus stâlpi, în semne, Levenilor de către Săpoteni şi Săpotenilor de către Leveni”[3166].

1774, iunie 10: Satul **Cucorenii**, ţinutul Botoşani, ocolul Târgului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[3167]**: Toată suma caselor: 21**. Scădere rufeturi 4: 2 popi / 1 diacon / 1 jidov. / **Birnicii**: Vasile, crâşmar / Ion

[3165] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 79, pp. 118, 119

[3166] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 110, p. 116

[3167] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 202

Domnişor / Miron, rus / Neculai, rus / Ion sin (fiu) Alecsii / Alecsa, vornic / Dumitru Urătoiul / Vasile, rotar / Mihăilescul /Iftimi Huzum /Ivan, rus / Ion zet (al) Alecsii / Toader Cândescul / Toader Huzum / Vasile, rus, văcar / Ion, rus / Ichim, rus. // **Rufeturile**: Popa Andrei / Popa Vasile / Diaconul Tănase / Eţco, jidov.

1899: „**Cucoreni**, comună rurală în partea de vest a plăşii Târgul, judeţul Botoşani, formată din satele: Cătămărești, Cerviceşti, Cucoreni şi Ipotești. Teritoriul comunei e deluros şi acoperit parte cu pădure. Comuna are o suprafață de 6.118 hectare, din care 1.887 hectare este pădure, și o populaţie de 568 familii sau 2.236 suflete. Întinderea locurilor cultivate e de 3.762 hectare. Numărul vitelor ce de 1.011 boi şi vaci, 223 cai, 3.235 oi, 4 capre şi 221 porci. Are 8 iazuri, din care unele cu mult pește; 5 mori de apă și 1 de aburi… Sunt 4 biserici, deservite de 3 preoţi și 6 cântăreți; 2 şcoli mixte, conduse de 2 învăţători şi frecventate de 66 băieţi și 4 fete. Copii în etate de școală: 100 băieţi și 95 fete. / **Cucoreni**, sat în centrul comunei Cucoreni. Are vu suprafaţă de 2.492 hectare şi o populaţie de 177 familii sau 774 suflete. Aici este reședința primăriei comunei Cucoreni, are 1 biserică, deservită de 1 preot şi 2 cântăreţi, şi 1 școală mixtă, condusă de 1 învăţător, plătit de stat, și 32 şcolari. Pe moşie sunt 616 hectare pădure; are 3 iazuri, 2 mori de apă pe pârâul Sicna şi o moară de aburi. Numărul vitelor e de 1.744: 308 boi şi vaci, 42 cai, 1.375 oi şi 10 porci. Este în sat o cârciumă și 3 meseriași. Satul Cucoreni este foarte vechi. Legenda spune că este format din alte 3 sate, care au existat pe moșia Cucoreni, şi anume: Seliștia (poate vechii Cucoreni) Văleni şi Tănăsești. Prin Cucoreni, în vechime, trecea vechiul drum, de la Botoşani, la Suceava.

Pe la Cucoreni au trecut codrul, spre Suceava, ungurii, cu Petki Iştvan, care veniseră în ajutor lui Gheorghiţă Ștefan, contra cazacilor lui Vasile Lupu"[3168].

CUCORĂNI

(lângă Vlădeni, comuna Vlădeni, Iaşi).

1633, decembrie 16: Zapisul lui Ionaşco, fiul lui Maxin Buzea din Băloşeni, nepotul lui Fădor, prin care mărturiseşte că a vândut partea lui de moştenire „din satul **Băloşeni** (în Borşa, comuna Vlădeni, Iaşi), pe pârâul Jijia, în ţinutul Iaşi… prietenilor noştri Toader Ştefan, Paradis Saula şi Mihai Ungurul, pentru 50 taleri de argint… Şi în tocmeală s-au nimerit Ştefan diac de **Bacău**, Ionaşco, Negrul şi Nestor negustor din **Iaşi**, Dumitraşco şi Enache, fiii Şetrarului, Lupu Dârlău, Romăşcel, Dronea şi Pană grecul din **Cucoreni** (lângă Vlădeni, comuna Vlădeni, Iaşi), Căzacul din **Mălăeşti** (comuna Gropniţa, Iaşi), Ducniţă, Vasile şi Nechita din **Bulbucani** (comuna Gropniţa, Iaşi), Constantin ginerele lui Nebojatco, Sava fiul lui Constantin Hăugul şi alţi oameni buni"[3169].

1634, ianuarie 13: Zapisul fraţilor „Hariton, Dumitru şi Ionaşco, feciorii lui Vasile Mârdan, nepoţii Tomşei, din sat din **Băloşeni** (în Borşa, comuna Vlădeni,

---

[3168] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, pp. 795, 796

[3169] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 428, pp. 537, 538

Iaşi), pe valea Jijiei, în ţinutul Iaşilor, care mărturisesc că au vândut „toată partea noastră din sat din Băloşeni… lui Toader Ştefan şi lui Paradis Saula şi lui Mihai Ungurul, drept 60 de taleri bătuţi… dinaintea a mulţi oameni buni: Ursul diac şi Carp din **Miclăuşeni** (lângă Deleni, comuna Deleni, Iaşi), Alexa Şarpe din **Frăţileni** (Frăsuleni, comuna Victoria, Iaşi), Dârlău, Văsian şi Isac din **Cârniceni** (comuna Ţigănaşi, Iaşi), Dumitraşco de **Pereni** (Perieni, comuna Probota, Iaşi), Pană de **Cucureni** (sau Cucoreni, lângă Vlădeni, comuna Vlădeni, Iaşi), Căzacul din **Mălăeşti** (comuna Gropniţa, Iaşi), Vasile, Nechita, Constantin ginerele lui Nebojatco şi feciorii Hăugului de **Bulbucani** (comuna Gropniţa, Iaşi) şi mulţi oameni şi bătrâni"[3170].

1634, decembrie 20: Zapisul Ulianei, nepoata lui Fârtat, care vinde „partea mea din sat din **Băloşeni** (în Borşa, comuna Vlădeni, Iaşi), din a treia parte, a treia din sat, din câmp, din şef şi dintr-apă, şi din tot ce se va alege… Lui Toader Ştefan, Păradie Saula şi Mihai Ungurul, drept 50 de taleri bătuţi, pe valea Jijiei. Şi întraceastă tocmeală au fost Ionaşco sin Budzea, Stan Ungureanul, Dumitraşco sin Şetrar, Enache brat ego (fratele lui), Alexa Şerpe şi Carp ot **Miclăuşeni** (lângă Deleni, Iaşi), Dârlău şi Isac ot **Cârniceni** (comuna Ţigănaşi, Iaşi), Romăşcel şi Căzacul ot **Mălăeşte** (Mălăieşti, comuna Gropniţa, Iaşi), Pană or **Cucoreni** (lângă Vlădeni, comuna Vlădeni, Iaşi), Vasile şi Nechita ot **Bulbucani** (comuna Gropniţa, Iaşi), Dudun din **Hălceni**

[3170] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 18, pp. 19, 20

(comuna Şipote, Iaşi), Constantin zet (ginere) Nebojatcoe şi alţi oameni buni"[3171].

1635, februarie 15: Zapisul lui Ursul, feciorul lui Mirun, nepotul lui Fârtat, în care mărturiseşte că a vândut „partea mea toată din sat din **Băloşeni**, în valea Jijiei, în ţinutul Iaşi… drept 60 taleri lui Mihai Ungurul şi lui Părades şi lui Toader. Şi la tocmeală au fost Dumitraşcu sin Şetrar, Enachi frate-său şi Pană de **Cucorăni**, Dârlău, feciorul Hăugăloi, Constantin vornicul, Vasile şi Nechita de **Bolbocani** şi alţi oameni buni"[3172].

CUCORĂŞTI

(lângă Tecuci, Galaţi).

1774, iunie 26: Satul **Cucorăştii**, ţinutul Tecuciului, ocolul Târgului, după recensământul lui Rumeanţev[3173], avea **toată suma caselor 36**. Scădere rufeturi 6: 1 vornic, 1 vătăman, 1 călăraş căpitănesc, 3 văduve. Rămân birnici 30. / **Birnici**: Ioniţă Udria / Hristia sin (fiu) Lupul / Gheorghiţă sin Ioana / Anghel sin Iordachi / Trifan sin Stoian / Radu sin Lupul / Albul sin Toader / Ilii sin Mihaiu / Grigori sin Hriste / Ion, morar / Andreiu Morancia / Costandin sin Tudor / Iancul sin

---

[3171] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 293, p. 331, 332

[3172] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 35, p. 34

[3173] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 556

Costandin / Neculaiu Toboş / Dumitru Toboş / Nistor, ciubotar / Vasili Stărpul / Toader Cană / Postolachi Simion / Savin sin babii Tudosii / Andreiu brat (frate) Sava / Sandul, văcar / Dragul brat Sandul / Costandin Toboş, văduvoi / Vasili sin Iancul / Lupul sin Iancul / Vasili sin Andreiu / Gheorghi Udria, ce a fost scutelnic al dumisale paharnicului Ştefan Costandache / Vasili zet (ginere) Udrii, ce a fost scutelnic al dumisale spătarului Gheorghi Costandache / Stanciul sin Costandache. // **Rufeturi**: Rusăn, vornic / Vasili, vătăman / Gheorghiţă Cană, călăraş căpitănesc / Despa, văduvă / Baba Ilinca, văduvă / Stanca, văduvă.

CUCORENI

(înglobat în Perieni, comuna Probota, Iaşi).

1643, februarie 10: Scrisoarea lui Gheorghe Grecul din **Băşeni** (comuna Ţigănaşi, Iaşi), care primise poruncă de la vodă să aleagă „nişte părţi de ocină, ce le-a cumpărat în satul **Cândeşti** (în Perieni, comuna Probota, Iaşi), în ţinutul Iaşilor” Pană neguţătorul, şi care, împreună cu martorii din megieşie, i-a „ales o parte, ce a cumpărat-o de la Vasile, feciorul lui Gavril şi al Frăsinei, nepotul Cândescului, ce-i cumpărătură drept 75 de lei toată partea lui, şi o am lipit la altă cumpărătură, la **Cucoreni** (înglobat în Perieni, comuna Probota, Iaşi), ce a cumpărat-o mai demult de la Onişoaia, cu loc de casă. / Aşijderea, am ales altă parte, a lui Istratie şi a lui Tofan, că au fost furat 5 cai şi nu au avut cu ce plăti, ci i-au dat

toată partea lor, şi iar o am lipit pe lângă cele cumpărături. Şi a mai dat Pană neguţătorul 8 oi lui Tiron din **Cândeşti** pentru un cal al popii din **Stâlpeni** (comuna Trifeşti, Iaşi), pentru Istratie şi pentru Tofan. Aşijderea, i-au mai dat un caragiu întreg, drept 10 galbeni, iarăşi pentru dânşii, şi ei i-au dat lui Pană, din jumătate de sat, a cincea parte, partea lui Isacu. Atâta a cumpărat şi de la Vasile Cândescul. / Şi o am ales cu oameni buni, cu Vasile, Constantin şi Ionaşco din **Pereni** (Perieni, comuna Probota, Iaşi), Gheorghe, Bejan, Ianco, Robul sin (fiu) Andrei şi Gavril vătav ot **Şătrăreni** (azi Stejarii, comuna Ţigănaşi, Iaşi) şi ne-am pus peceţile”[3174].

CUCOVA

(comuna Valea Seacă, Bacău).

1639, aprilie 11: Întărit de Vasile Lupu voievod călugărilor de la mănăstirea Bisericani, care cumpără, cu 120 zloţi ungureşti, cum o confirmă zapisul de mărturie de la Vartic, Iuraşco, Crăciun şi Pătraşco din **Sascut** (comuna Sascut, Bacău), Simion, fiul lui Armiia din **Cucova** (comuna Valea Seacă, Bacău), Vasile din **Drăguşeni** (comuna Parava, Bacău), Tufan Buciumaş, Buzinschi şi Mihăilă din **Buciumi** (Buciumii Precistei, înglobat în Galbeni, comuna Filipeşti, Bacău), Gavril din **Orbeni** (lângă Focşani, înglobat în Focşani, Vrancea),

---

[3174] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 24, p. 28

Dumbravă şi fiul său Sanfirici din **Floreşti** (comuna Valea Seacă, Bacău), Maftei din **Grozăşti** (Grozeşti, azi Oituz, comuna Oituz, Bacău), popa Tudor şi Toader Din **Sucmeziu** (înglobat în Marvila, comuna Corbasca, Bacău), Dumitraşco Buga din **Petreşti** (comuna Vânători, Vrancea), de la Erimiia, Dumitraşco şi Tudosiia, fiii lui Nădăbaico… două vaduri de moară, care sunt pe Gârla Putnei, în hotarul satului **Vâlceşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), şi cu jumătate de hotar din acelaşi sat loc de folosinţă"[3175].

1774, iunie 26: Satul **Cucova**, ţinutul Putnii, ocolul Răcăciunului, după recensământul lui Rumeanţev[3176], avea **toată suma caselor 44**. Scădere rufeturi 44: 6 preoţi şi diaconi, 7 nevolnici și babe, 30 poștași, 1 argat. / **Poștașii**: Apostol Iacob / Ion Dănăilă / Grigoraș Istrate / Pascal Petriuș / Apostol Dănăilă / Neculai Berche / Apostol Ochiană / Simion Pârvul / Marin Hâțul / Toader Berche / Ioniță Corne / Luca Prodaeș / Pavel Cocârlia / Anton Prodaeș / Chiriac Hanga / Iacob Izvoran / Miron Ologul / Simion Ologul / Pintilii Toma / Toader Hâțul / Gheorghe, muntean / Ion Echim / Simion Rugină / Păladi Rugină / Iacob Dănăilă / Ion Prodaeș / Iftodi Gogoman / Călin Gogoman / Lupul, vornic / Ion Prodaeș, vornic. // **Rufeturi:** Popa Costantin / Diaconul Ioniță / Diaconul Iacob / Diaconul Ion Marin / Diaconul Toader / Popa Irimie / Baba Antoniasa / Baba Ioana, preoteasă / Baba Ioana / Baba Tudora / Baba Iliana / Baba Rucsanda / Baba Anița / Vasile, argat lui Talpă, mazil.

3175 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 98, pp. 105, 106

3176 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 274

1899: „**Cucova**, cătun în comuna cu acelaşi nume, judeţul Putna. Este situat la 5 minute depărtare de Valea Seacă şi având casele aproape până în Siret. Are o biserică parohială, cu hramul Adormirea. Copii cu vârstă de școală sunt 90 (43 băieţi și 47 fete), din care urmează 5 (4 băieţi și 1 fată), la şcoala din Coţofănești”[3177].

CUCOVI

(fostul sat Cucova, ţinutul Roman, Iaşi).

1628, martie 21: Întărit de Miron Barnovschi voievod Păscălinei, cneaghina lui Iacomi postelnic, în baza unui zapis de mărturie de la popa Bernat, Iuraşco diac şi Eremia din **Cucova**, Vasile Băgea diac, Toader şi de la alţi oameni buni, care mărturisesc că a venit înaintea lor Anghelina, fiica Măricuţei, nepoata popii Ianului, şi a „vândut ce i se va alege din satul **Ruşii Goii**, cu loc de iaz şi cu tot venitul din câmp şi din pădure şi din vatra satului… sus-scrisei Păscălina, cneaghina lui Iacomi, pentru 18 ughi galbeni”[3178].

1899: „**Cucova**, sat în judeţul Roman, plasa Siretul de sus, comuna Şcheia, spre est de satul Şcheia și la o depărtare de 5 km. de el. Are 145 capi de familie, 128 contribuabili și 688 locuitori, din care 13 ştiu carte, și 180 case. Această populaţie este socotită împreună cu aceea a

---

[3177] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 796

[3178] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 328, pp. 446, 447

satului Fărcășeni. Populaţia este română. Cucova forma, mai înainte, cu satul Fărcăşeni, o comună numită comuna Fărcășeni"[3179].

CUCUEȚI

(pe Tazlăul Mare, lângă Târgu Ocna, Bacău).

1774, iunie 15: Satul **Cucueţi**, ţinutul Bacău, ocolul Tazlăului Mare de Sus, sat răzeşesc, avea, după recensământul lui Rumeanţev[3180]**: Toată suma caselor**: 12. Scădere rufeturi, însă 4: 4 nevolnici şi femei sărace. Rămân birnici 8. / **Birnici:** Costandin, jitar / Vasili / Andreiu, dogariul / Andreiu, ungurian / Ştefan, ungurian / Sandul Moţătă / Năstas brat (frate) lui Şchiopu / Enciul, şoimariu. // **Nevolnici şi femei sărace:** Toader Ţâgancia / Ion, şchiopul / Ghiniţa, săracă / Catrina.

1774, iunie 15: **Târgul Ocnii**, ţinutul Bacău, ocolul Tazlăului Mare de Sus, cu läturaşii de primprejur, avea, după recensământul lui Rumeanţev[3181]**: Toată suma caselor**: 58. Scădere rufeturi, însă 58: 1 preot, 2 diaconi. Rămân birnici 30. / **Lăturaşii:** Dumitraşcu Frunză din Doftana / Toader sin (fiu) lui Nedeş din Doftana / Ion Enciul din Doftana / Ion Niamţian, păscar

---

[3179] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 796

[3180] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 321

[3181] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 328, 329

din Doftana / Vasile Paise din Doftana / Simion Nedeş din Doftana / Petre Bitiră din Doftana / Toader Hârbul din Doftana / Ion Hârbul din Doftana / Ioniţă fiul lui Enciul din Doftana / Ştefan Sava din Doftana / Neculai Savin din Doftana / Gheorghi Barna din Doftana / Tănasă din Doftana / Ilii, arman, din Doftana / Ştefan, arman, din Doftana / Costandin Cociuiu, şaugău, din Doftana / Ilii Cârsin din Doftana / Toader Savalos din Larga / Ion Buduroiu din Larga / Neculaiu Ichim din Larga / Costandin fiul lui din Larga / Mihăilă Atan din Larga / Vasili, baciul, din Cucueţi / Andreiu Frunză din Cucueţi / Toma Frunză din Cucueţi / Ion Paisa din Cucueţi / Neculaiu, vrâncian din Cucueţi /Vasili Paisa din Cucueţi / Neculaiu, ungurian, din Cucueţi / Vasili fiul lui Spoială din Cucueţi / Vasile al lui Spoială din Cucueţi / Dumitraşcu, puşcaş din Cucueţi / Chiriac fiul lui Micul din Bârsăneşti / Radul din Bârsăneşti / Mihaiu din Bârsăneşti / Ani din Bârsăneşti / Lupul din Bârsăneşti / Iordachi din Bârsăneşti /Stan, lăturaş din Bârsăneşti / Ursachi din Bârsăneşti / Costandin Mihu din Bârsăneşti / Andreiu din Bârsăneşti / Dumitru din Bârsăneşti / Toader din Bârsăneşti / Vasili din Bârsăneşti / Gavril din Bârsăneşti / Petre din Bârsăneşti / Anghel din Bârsăneşti / Ioniţă din Bârsăneşti / Ioniţă Hârlău din Brăteşti / Ion Fârcul din Brăteşti / Iftimi, păscar al cămăraşului din Brăteşti / Toader, păscar al cămăraşului din Brăteşti / Lazăr Bălcan din Brăteşti / Ioniţă fiul lui Pricopi din Brăteşti / Ion Voicul din Brăteşti / Andreiu, tărăbănţaş din Brăteşti.

1899: „**Cucuieţi** sau Cucuieţii Solonțului, sat în judeţul Bacău, plasa Tazlăul de sus, comuna Solonțul. E așezat pe pârâul cu același nume, pe un tărâm avut în

piatră de var şi în argilă, din care se fabrică oale de pământ, la o depărtare de 5.400 m de satul Solonţul. Are o biserică ortodoxă, zidită, la 1749, de locuitori, deservită de 1 preot şi 2 cântăreţi. Sunt 4 cârciumi. Are o populaţie de 177 familii sau 632 suflete. Vite sunt: 18 cai, 392 vite mari cornute, 124 porci şi 7 capre. / **Cucuieţi** sau Cucuieţii Dofteni, sat în judeţul Bacău, plasa Trotuşul, comuna Dofteana, situat pe pâriâul cu acelaşi nume şi între munţii Drăcoaia şi Bălălăul, la o depărtare de 600 m de satul Dofteana. Este aci o biserică ortodoxă, zidită la 1845 de Andrei Tudoran, deservită de 1 preot şi 2 cântăreţi; o cârciumă. Are o populaţie de 116 familii sau 456 suflete. Vite sunt: 19 cai, 372 vite mari cornute, 106 porci şi 103 capre”[3182].

CUCUIAŢI

(raionul Râşcani, Moldova).

1624, martie 25: Întărit de Radul Mihnea voievod postelnicului Ianache, care obţine uric pentru „satul **Stolniceni** (pe Gârla Scumpia, comuna Stolniceni, Iaşi) pe Gârla şi satul **Scumpia** (la gura Săratei, comuna Scumpia, Iaşi), care este în ţinutul Iaşi, cumpărătură de la Păscălina, cneaghina lui Lupul Stroici logofăt, şi de la fiul ei Ionaşco Stroici, pentru 850 ughi ungureşti”; / „satul **Gligenii** (Glingeni, judeţul Bălţi, Moldova) în ţinutul

[3182] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 798

Soroca, cumpărat de la Prohor, Eftimie, Simion, Nicanor, Daniil şi de la tot soborul sfintei mănăstiri Pantocrator, pentru 200 taleri bătuţi, cu mori la apa Neagra"; / „satul **Medelenii** (comuna Golăeşti, Iaşi), pe amândouă părţile Prutului, cumpărat de la Busca şi fiii ei Zabulic, Erina şi Elena, şi Vasile, fiul lui Maxin, şi de la Ionaşco Căcărează, fiul Mariei, şi Dămian şi fratele lui Toader, şi Necoară fiii Mariei, şi de la Iosip, fiul lui Ganea, şi sora lIui, Agafia, şi Larion, fiul lui Dănilă, şi sora lui Agafia, şi de la Anna, fiica lui Fedor, şi surorile lui Tudosiia şi Ţiganca, toţi nepoţii şi strănepoţii lui Medelean, şi de la Hilip şi Neniul, fiul Maricăi Budoaie, şi Nuor şi Alixandru, nepoţii Budoaiei, pentru 162 de taleri bătuţi"; / „două părţi din tot satul **Onţeşti** (lângă Ungheni, judeţul Ungheni, Moldova), în ţinutul Iaşi, pe care şi le-a cumpărat de la Gherman, fiul lui Bâzdâg, şi de la toţi părinţii şi fraţii şi verii lor, pentru 150 de taleri bătuţi şi zece boi… a treia parte, ce se va alege partea lui Barnovschi hatman şi a cneaghinei sale, cumpărată de la milostivirile lor, pentru 100 taleri bătuţi". / „satul **Cucuiaţii** (raionul Râşcani, Moldova), în ţinutul Iaşi, pe care şi l-a cumpărat de la Coste şi de la sora lui Ticea, copiii Agafiei şi ai lui Nasture, nepoţii lui Cirţiu, şi Necoriţă, fiul Magdalinei, nepotul lui Ivan, şi Isac şi sora lui Coschiţa, copiii Stancăi, nepoţii lui Stan cel bătrân, şi Mărica, fiica Erinei, nepoata lui Văsiu, pentru 95 de ughi buni"; / „satul **Fântânelile** (inclus în Matca, Galaţi) în ţinutul Tecuci, pe care şi l-a cumpărat de la Stavăr, fost pârcălab, fiul lui Crăciun, nepotul lui Zbiarea, şi de la Nicoară, fiul lui Moşul, nepotul lui Căldăruşe, şi Iurga, fiul lui Dinga, şi Spiridon, fiul lui Mârzea, şi Neniul, fiul Stancăi, şi Simion, fiul lui Stan, şi Bălan şi Lepădat, fiii

lui Fătul, şi Stan, fiul lui Ţigui, toţi nepoţii Coţuşei, şi Mihăilă, fiul lui Burlă, şi Şerban, fiul lui Iepure, nepotul lui Iepure cel bătrân, pentru 340 de taleri bătuţi"; / „satul **Ciocârlianii** (sat pe Gerul, Galaţi), în ţinutul Tecuci, pe Gerul, pe care şi l-a cumpărat de la Dumitraşco Ciutacul, fiul Dobrei, şi fratele lui, Stancul, nepotul lui Smârcea, şi Miron, fiul lui Păcurar, şi sora lui, Stanca, şi Ion, nepotul lui Păcurar, şi Simion, şi Puţachi, şi Frăţilă, toţi nepoţii lui Smârcea, pentru 100 de ughi roşii"; / „satul **Gurbăneştii** (lângă Hănăşenii Noi, judeţul Cahul, Moldova), în ţinutul Chigheciu, pe care şi l-a cumpărat de la Sofronia, cneaghina lui Ursu Udrea vornic, şi de la fiicele lui, Nastasiia şi Anghelina, pentru 350 de taleri bătuţi"; / „satul **Poienile Sasului** (satul Sasu, Vrancea), cutul de sus, care este în ţinutul Tecuci, pe care l-a luat pentru datoria pe care a avut-o la Iurco logofăt, 300 de ughi galbeni, pe care îi dăduse lui cu împrumut în zilele lui Costandin voievod. Şi hotarul acestui sat fusese cotropit de alţi oameni care erau împrejurul lui, iar după aceea, în zilele lui Ştefan voievod, s-au dus Ionaşco vornic şi Cujbă vornic cu carte domnească şi au ales hotarul acestui sat, cu oameni buni, şi au pus stâlpi, pe unde a fost vechiul lor hotar de demult"; / „jumătate din satul **Chicoşea** (lângă Corni, Galaţi) pe Sohului, în ţinutul Covurlui, pe care şi l-a cumpărat de la Maxin şi fratele lui Măteiu, şi Trifan, copiii lui Lupul, şi Ignat şi fratele lui, Istratie, şi sora lui Măgdălina, copiii lui Cornea, şi verii lor Gligor, fiul lui Simion, şi Spiridon, fiul lui Bogdan, pentru 80 de taleri bătuţi"; / „jumătate de sat din **Şuşmăneşti, care acum se numeşte Drăguşănii** (Drăguşeni, Galaţi), în ţinutul Covurlui, pe care şi l-a cumpărat de la Fodor, şi Mihăilă, şi Mica, şi Nichita, şi

Eremiia, şi Maxenia, toţi nepoţii şi strănepoţii Marinei, pentru 80 de taleri bătuţi”; / „satul **Şotropenii** (lângă Perieni, Iaşi) pe Turiia, în ţinutul Iaşi, pe care şi l-a cumpărat de la Cazaca, cneaghina lui Trifan postelnic, şi de la Rusca, sora lui Trifan postelnic, pentru 100 de taleri bătuţi”; / „satul **Furteşti** (lângă Vertişoaia, comuna Furteşti, Vaslui), în ţinutul Fălciu, pe Prut, pe care şi l-a cumpărat de la Movilă şi de la fratele lui, Nicoară fost spătar, fiii lui Lazăr pitar, pentru 180 de taleri bătuţi”; / „satul **Mărişeni** (comuna Mereşeni, judeţul Lăpuşna, Moldova), în ţinutul Lăpuşna, şi iarăşi jumătate din jumătate, pe care şi le-a cumpărat de la Ionaşco Negruţ cel bătrân, pentru 90 de taleri bătuţi. Iar dresele pe care le-au avut pentru acest sat, ei au spus că le-au pierdut din pricina tătarilor, când a venit în domnie Ştefan Tomşa voievod”; / „siliştea **Ghermăneştii** (comuna Drânceni, Vaslui), în ţinutul Fălciu, pe râul Bârlad, pe care şi-a cumpărat-o de la Movilită fost pârcălab şi de la fiul lui, Lazor, şi de la Toader nepotul lui, fiul lui Nicoară, pentru 120 de ughi galbeni”; / „satul **Punteşenii** (Puntişeni, Vaslui), în ţinutul Tutova, pe care şi l-a cumpărat de la Simion, fiul lui Nicoară Barza, nepotul lui Costin, strănepotul lui Trifa şi al lui Toma, şi de la Dumitru, fiul lui Ionaşco Barzica, nepotul lui Costin, şi de la Sirbul, fiul lui Ghiorghe, nepotul lui Nistor, şi Nicoară, fiul lui Petrea, şi Toader, fiul lui Filip Păţea, şi toţi nepoţii şi strănepoţii lui Trif şi ai lui Toma, toate părţile lor de moştenire şi de cumpărătură, pentru 100 de ughi galbeni. Şi a rămas nevândută, din tot satul Punteşeni, dintr-un bătrân, partea lui Costantin şi a lui Nistor, ce se va alege partea lor din şase ogoare”[3183].

[3183] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII,

1904: „**Cucueţi**, sat în judeţul Bălţi, în valea Camenca, lângă satul Sturzeni. Face parte din volosti Glodeni. Are 84 case; o biserică, cu hramul Sf. Troiţa; o populaţie de 810 locuitori, parte răzeşi, care au pământ 330 deseatini, parte ţărani români, împroprietăriţi pe pământ mănăstiresc şi care posedă 228 deseatini. Mănăstirea Sf, Mormânt are aici 1.170 deseatini, iar proprietarii 1.790 deseatini. Sunt vii şi grădini de pomi”[3184].

CUCUIAŢI

(înglobat în Şerbeşti, comuna Vidra, Vrancea).

1632, aprilie 5: Zapisul lui Andronic de **Vităneşti**, al femeii lui Măriia, fata lui Ilie, şi al fiului lor Sava, prin care mărturisesc cum au „vândut un pământ de frunte şi peste tot sfintei mănăstiri a Bisericanilor, la sat la **Fiţingheşti**, prin din jos de moara mănăstirii, drept doi boi ciciuluiţi drept 10 galbeni. Ţi în tocmeala noastră au fost Oprea pârcălabul, popa Ion şi popa Simion de **Focşeni**, Boldescul şi cumnatul său Precopie din **Cruce**, Dunea, Pavăl şi Lazor din **Grozeşti**, Popelea izbaşea, Lupul călăraşul, Istodie, Mihăilă şi Gheorghie de **Clipiceşti**, Murgină de **Cucuiaţi**”[3185].

Bucureşti 2006, doc. 182, pp. 243-248

[3184] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, pp. 79, 80

[3185] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 15, p. 14

1638, octombrie 20: Rusul, feciorul Neniului din Scorţeşti, dăruieşte „o vie de la **Scorţeşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea) schitului părintelui Partenie, unde este hramul Sfântului Ioan Bogoslov, pentru păcatele părinţilor noştri şi ale noastre. Şi ne-a scris la pomelnic, anume Neniul şi femeia sa Anca, şi Rusul, şi Deleu frate-său, feciorii Neniului. Şi acest zapis s-a făcut în ziua hramului, dinantea lui Ion Bucatedrepte şi frate-său Ursea din **Vidra** (comuna Vidra, Vrancea), Crăciun, Chervasie, Murgină, Eremiia Platon, frate-său Ion Telincă, Ion Ţăpa şi Mărăuţă din **Cucuiaţi** (înglobat în Şerbeşti, comuna Vidra, Vrancea), Dumitru de **Şerbeşti** (azi Ştefan cel Mare, Neamţ – cf. Indice, dar mai probabil Şerbeşti, comuna Vidra, Vrancea), Giurgea de **Vezeuţi** (comuna Vizantea-Livezi, Vrancea), Stoica şi Marco din **Scorţeşti**, Dumitru, Popa Isaiia din **Clipiceşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), Mirăuţă din **Găgeşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), popa Ionaşco din **Fărţeşti** (Frăteşti, azi Buhoanca, comuna Doljeşti, Neamţ), popa Dumitru din **Călimani** (lângă Troiţa, azi Dochia, comuna Girov, Neamţ)”[3186].

1639, iulie 17: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce s-a jeluit Partenie de la mănăstirea Bisericani că, întâmplându-i-se „să umble cu treburile sale la Gârla Putnei, a văzut acolo, pe un deal mare, o vie în loc pustiu, în pădurea întreagă, unde nu a fost vie, nici pomet niciodată, din veac, ci a făcut rugătorul nostru la un schit al lui, singur, cu cheltuiala şi cu mâinile sale, cu multă sârguinţă. Şi s-au întâmplat atunci, în acel loc, Banul mare medelnicer, Dumitraşco stolnic şi Dabijea pârcălab şi au iscălit cu mâinile lor în acel zapis de la

---

[3186] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 486 pp. 453, 454

părintele Varlam mitropolit şi aşa mărturisind, cu mare blestem în acel zapis, ca să nu aibă nimeni altul a se amesteca, niscaiva răzeşi sau alţi oameni la acea vie, pentru că singur Partenie şi-a făcut această vie în pădure pustie. / Iar după aceea, s-a sculat un om, anume Ionaşco Negoiţă, şi s-a aşezat acolo, la acel loc, şi şi-a făcut el altă vie, lângă aceasta, pe care a făcut-o Partenie egumen, şi a vrut să se lege de acei călugări de la schitul lui Partenie, din acea vie. Însă ctitorii acestui sfânt schit s-au sculat şi au strâns oameni buni, anume: Stoica şi Procopie din **Scorţeşti** (lângă Clipiceşti, comuna Ţifeşti, Vrancea), Ghervasie, Eremia, Murgilă, Mierăuţă, Tărchilă, Todosie, Ion Ţăpa, Crăciun, Pavel şi Gheorghe din **Cucuiaţi** (comuna Vidra, Vrancea), Lupul din **Giuleşti** (lângă Ţigăneşti, comuna suburbană Munteni, inclusă în Tecuci, Galaţi), Pavel, Vasile şi Toader din **Clipiceşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), Ionaşco Boldescul, Procopie diac şi Maftei din **Valea Sărei** (comuna Valea Sărei, Vrancea), Ion Bucate Drepte, Alexa fiul lui Obrejie, şi Nicula fiul Zlatei din **Ruget** (comuna Vidra, Vrancea) şi Dănilă din **Muncel** (Muncelu, comuna Străoani, Vrancea). Toţi aceşti oameni au umblat şi au cercetat acolo, la acest loc… şi s-au împăcat Partenie egumen cu Ionaşco Negoiţă, ca de acum, înainte, să nu mai aibă a se amesteca Ionaşco la acea vie, nici să facă ceartă cu călugării de la acel schit… / Şi au venit înaintea noastră Ionaşco, fiul popii Baciul şi cu răzeşii săi Roşca fiul lui Iachim, Marica fata lui Gavril Clatea, şi Maftei fiul lui Pietrea şi au vândut părţile lor dintr-un vad de moară, din moara de jos din Gârla Putnei, de la satul **Ţifeşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea)… rugătorului nostru, egumenul Partenie, drept 70 lei bătuţi. / Şi au venit Iftodie şi cu

soţia sa Protasiia, fiica lui Todosie, nepoata lui Nasoe… şi au dăruit toată partea lor din acelaşi vad de moară de la satul Ţifeşti… pentru sufletul lor şi al părinţilor lor”[3187].

1645, septembrie: Dumitraşcu sân (fiu) Neagul din satul **Clipiceşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), femeia lui Luşca şi cu feciorul lor Toma vând „măriei sale Ion Matei Băsărab voievod, domnul Ţării Româneşti, drept 80 taleri bătuţi… o vie ce-a fost partea mea dintr-a Baciului, în jos, cu loc cât ţine via, până în vârf şi până în via Trătăului, şi cu un pământ spre Gârla Putnei… / Şi în tocmeala noastră au fost Ioniţă şi Maftei de **Vităneşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), Ion Dobândaş, Pavăl, Gherman, Hrana sân Marcul, Simion Rusul, Condrat, Chiril, Dumitru, Onaşcu Pârciul, Toader, Nechita, Mihilă şi Ştefan sân Trifu de **Clipiceşti**, Murgu şi Murgină din **Cucuiaţi** (înglobat în Şerbeşti, comuna Vidra, Vrancea)”[3188].

1774, iunie 26: Satul **Cucueţii de sub Măgură**, ţinutul Putnii, ocolul Gârlelor, după recensământul lui Rumeanţev[3189], avea **toată suma caselor 53**. Scădere rufeturi 11: 1 popă, 4 nevolnici, 6 slujitori. Rămân birnici 42. / **Birnici**: Neculiţă, vornic / Toader a Grozavii / Gavril fiul babii Anca / Gheorghiţă Hupcie / Cozma / Stoian fiul babii Anghelina / Neculai Barbul / Toader Barbul / Marin Joian / Vasile Anton / Vasile Cimpoeş / Toader Roşu / Ştefan / Ion frate lui Ştefan / Vasile Hupce

---

[3187] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 177, pp. 186-188

[3188] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 197, p. 157

[3189] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 312, 313

/ Grigoraş Gherasim / Ion Ionaşco / Gheorghiţă fratele lui / Vasile Gabăr / Costantin Băşică / Grigore, rus / Petre Mituiu / Gheorghe Barbul / Savin fiul babii Anca / Vasilache Necoară / Gheorghe al gălăţeanului / Stoica, muntean / Toader, haidău / Manoli fiul babii Anca / Vasile Tarba / Zaharie, vier / Şerban Coman / Neculaiu / Ion fiul lui Oance / Toader frate popii Lupul / Vasile, tăbăcar / Necula Stari / Vasile Albul / Toader Pânte / Miron / Costantin al Oancii / Alicsandru Buga. // **Rufeturi:** Strătulat, slujitor de Focşani / Gheorghe Beşică, slujitor / Nedelcu, slujitor / Alicsandru Coca, slujitor / Stan Rădvan, slujitor / Şerban, ciobotar, slujitor / Popa Anghel / Vasile al lui Iftinoiu, nevolnic / Baba Măriuţa / Măriuţa, preoteasă / Baba Mărica.

1774, iunie 26: Satul **Cucueţii de Sus**, ţinutul Putnii, ocolul Gârlelor, după recensământul lui Rumeanţev[3190], avea **toată suma caselor 49**. Scădere rufeturi 49: 41 scutelnici, 1 mazil, 5 popi și diaconi, 1 nevolnic, 1 slujitor. / **Rufeturi**: Miron Carabă, vier dumnealui banului Roznovan / Grigoraș Săverinoiu, vier la fel / Ion Antohie, vier la fel / Toader, muntean, vier la fel / Năstase Huidul, vier la fel / Savin Brai, vier la fel / Ioniță, olar, vier la fel / Ion Mărinoiu, vier la fel / Vasile fiul dascălului, vier la fel / Necula Zbârciog, vier la fel / Ion Robul, vier la fel / Miron fratele popii Cârlan, vier la fel / Ioniță, olar, vier banului Ștefan Sturza / Stan, olar, vier la fel / Dumitru Radeoale, vier la fel / Cârstian Potop, vier la fel / Miron Potop, vier la fel / Gheorghe Potop, vier la fel / Filip Radeoală, vier la fel / Ștefan, calangiu, vier la fel / Vasile Stănișor, vier la fel / Opre, muntean, chelar la viile

[3190] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 314, 315

din Țâfești, la fel / Vasile Hodoroabă, vier Mitropolitului / Ion Însurățel, vier la fel / Chiriță Radeoală, vier la fel / Lupul Dumitrașco, vier la fel / Vasile Carabă, vier la fel / Neculai Stănișor, vier la fel / Ion, muntean, vier la fel / Stanciul Iosăp, vier la fel / Tudose Motoca, vier la fel / Petre Terche, vier la fel / Ion Gaiță, vier la fel / Mane Miron, vier la fel / Dumitru Spânu, vier la fel / Anghel Însurățel, vier la fel / Petre Băician, vier la fel / Iordache aq Puricioaei, vier la fel / Grigoraș Hodoroabă, vier la fel / Ion Ifrim, vier la fel / Năstase Huiup, vier la fel / Miron, muntean, slujitor de Focșani / Gheorghe Marghiol, ruptaș de cămară (fisc – n. n.) / Popa Neculaiu Paingu / Popa Neculaiu Cârlan / Popa Tudose / Diaconul Vasile / Diaconul Ion / Paraschiva, văduvă.

1899: „**Cucuieţi**, cătun în judeţul Putna, comuna Irești, plasa Gârlele. Este situat pe malul Putnei. Are o populaţie de 230 suflete, aproape toți locuitori răzeși, care locuiesc în 65 case; o biserică filială, cu hramul Sfinţii Voevozi, care ţine de parohia Șerbești, Copii în vârstă de școală sunt 23 (18 băieţi și 5 fete), din cari 3 băieți urmează la școală”[3191].

CUCUTENI

(„unde a fost jude Iuga”, comuna Cucuteni, Iaşi).

1493, martie 26: Întărit de Ştefan voievod lui Alexa diac, care cumpărase, cu 110 zloţi tătăreşti, de la

---

[3191] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul II, Bucureşti 1899, p. 798

Ciorciolina, fiica lui Drăgoici de la Cârligătură, nepoata lui Şerb Rădpop, „o selişte la Cârligătură, anume unde a fost jude Iuga… Iar hotarul acelei selişti mai sus scrise să fie de la Drăgoeşti, pe unde a hotărnicit pan Braţul armaş şi cu megieşii, începând din vârful dealului, de la movila de la Coposeani, şi drept peste zăpodie, în mijlocul dumbrăvii, la movilă, de acolo la movila care este la obârşia pârâului Drăgoeştilor, de acolo drept peste dumbravă, la capătul dumbrăvii, la movilă, de acolo drept peste câmp la movilă, şi de acolo peste câmp la movilă la vârful dealului, de acolo drept peste vârtoape şi drept la movilă, la pârâul care se cheamă Recea, iar din alte părţi, după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac”[3192].

1627, iunie 11: Zapisul marilor boieri, în care scriu şi mărturisesc „că a venit înaintea noastră Constantin Ciogolea şi a vândut dreapta sa ocină şi dedină, jumătate din satul **Cucuteni**, ce este în ţinutul Romanului, jumătatea de jos, cu loc de iaz şi de moară şi de prisacă, şi cu vecini şi cu tot venitul… cu ştirea fratelui său Pătraşco Ciogolea şi a mamei lor… milostivirii sale Toma postelnic şi fratelui lui Iordache pentru o sută de ughi galbeni”[3193].

1627, iunie 11: Întărit de Miron Barnovschi voievod postelnicului Toma şi fratelui său Iordachi, în baza zapisului marilor boieri, privind cumpărarea moşiei

---

[3192] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 134, pp. 258-260

[3193] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 220, pp. 307, 308

„jumătate din satul Cucuteni, jumătatea de jos, care este în ţinutul Romanului, drept 100 galbeni ”[3194].

1628, februarie 6: Zapisul fostului vornic Ghiorghie Siminiceanul, prin care mărturiseşte că a „vândut o parte de ocină şi un loc de o casă din sat, din **Cucuteni**, cu tot venitul din ţarină şi din vii, şi din tot venitul jupânului Toma sulgerul şi fratelui dumisale, lui Iordachi, drept 13 zloţi bătuţi. Ce acea ocină mi-a fost mie cumpărătură de la Tironeasă. Însă acel loc de casă este din cea jumătate de sat din sus, din partea Ledegosan”[3195].

1774, iunie 26: Satul **Cucutenii**, al vistiernicului Mihalache Luca, ţinutul Romanului, ocolul de Sus, după recensământul lui Rumeanţev[3196], avea **toată suma caselor 30**. Scădere rufeturi 16: 2 popi, 1 mazil, 3 văduve, 4 ţigani, 6 case pustii. Rămân birnici 14. / **Birnici:** Simion Bostan / Petco / Andrieş Pleşcan / Ilii Cârlonţi, vier / Petre Tăbol, vier / Dumitru / Dămian / Lupul / Toderică / Niagul / Ivan, butnar / Tudosă, vezetiu / Ion Bogonos / Nicolai, văcar. // **Rufeturi:** Popa Nistor / Andreiu, diacon / Vasile Gosan, mazil / Toader, ţigan / Neculai, ţigan / Ion sin (fiu) lui Neculai, ţigan / Istrate, lingurar, ţigan / Aniţa, săracă / Paraschiva, săracă / Safta, săracă. // **6 case pustii**.

1900: „**Cucuteni**, sat în partea de sud-vest a comunei Băiceni, plasa Bahluiul, judeţul Iaşi, pe valea pârâului Țoleasa, ce trece prin mijlocul satului. Are

---

[3194] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 221, pp. 309, 310

[3195] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 304, p. 416

[3196] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 257, 258

suprafața cam de 1.900 hectare şi populaţie de 92 familii sau 408 locuitori români, care se ocupă cu agricultura și creşterea vitelor; o biserică, deservită de 1 preot, 2 cântăreți și 1 eclesiarh; o școală, înființată în 1884 şi frecventată de 34 elevi. / Aci s-au găsit, făcându-se săpături sistematice, de răposatul profesor N. Beldiceanu, multe obiecte vechi, ca: idoli, oale, instrumente etc., parte de lut şi parte de os şi bronz. Ele sunt depuse la Muzeul Naţional din Bucureşti. În trupul moşiei se află şi satul Bărbătești”[3197].

CUCUTENI

(comuna Leţcani, Iaşi)

1640, aprilie 15: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui armaş Ştefan Moimăscul şi cneaghinei Erina, sora lui Banul vistiernic, care primesc danie de la Vasile Banul vistiernic şi de la fiul lui Pătraşco Banul „cât se va alege partea lui din satul **Cucuteni** (comuna Leţcani, Iaşi), din Cârligătură… de asemenea, Maximiian Banul, fiul lui Pătraşco Banul, le-a dat părţile sale de ocină din satul **Cogeşti** (Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), cumpărătură, împreună cu Ştefan armaş, de ma mătuşa lor Stanca, şi partea tatălui său, care a fost zălogită la mama lui vitregă, Zovca, şi a răscumpărat-o împreună cu Ştefan armaş. / Şi altă parte de ocină din satul **Bărboşi**

[3197] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 6

(lângă Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), cât se va alege partea lui, le-a dat cumnatului său, Ştefan Moimăscul armaş şi cneaghinei Erina, dar pentru 300 lei bătuţi, ce a fost dator. / Şi întru asemenea, Dumitraşco Bantăş, fiul lui Nicoară Bantăş, le-a vândut lui Ştefan şi Erinei, pentru 10 taleri bătuţi, cât se va alege partea lui din satul **Lucăceni** (comuna Horeşti, judeţul Bălţi, Modova), **Boiani** (comuna Horeşti, judeţul Bălţi, Modova) şi din **Puţuri** (lângă Lucăceni, comuna Horeşti, judeţul Bălţi, Modova), din ţinutul Iaşi"[3198].

1643, noiembrie 1: Zapisul de mărturie al boierilor veliţi „pentru o parte din satul **Cucuteni**, ce-a cumpărat Ştefan Moimăscul de la nepoţii lui Pătraşco Banul"[3199].

1643, noiembrie 1: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului mare armaş Ştefan Moimăscul şi cneaghinei Irina, care cumpără, cu 30 taleri bătuţi, de la fraţii Andrei, Batin, Pătraşco, Arbore, Stanca, Grozava, Odochiţa, Acsana şi Rocsanda, toţi fiii Anuşcăi, nepoţii lui Pătraşco Banul şi strănepoţii lui Pântelei Banul, părţile lor „din satul **Cucuteni** (comuna Leţcani, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii, din jumătate de sat a noua parte, şi din acea jumătate, din a şasea parte, cât se va alege partea Dumitrei; şi din satul **Bărboşi** (lângă Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi), din jumătate de sat, de asemenea a noua parte"[3200].

[3198] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 336, pp. 350, 351

[3199] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 206, p. 189

[3200] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 207, pp. 189, 190

1643, noiembrie 28: Andrei, feciorul Anuşcăi, nepotul Banului, vinde unchiului său Vasile Banul şi mătuşii lui Irina, pentru 15 lei bătuţi, „moşia din sat din **Vartici** (lângă Uricani, comuna Miroslava, Iaşi), ce i-a fost dinspre maică-sa, fata lui Pătraşco Banul… şi părţile lui ce-au avut el în **Hăsnăşeni** (înglobat în Cogeasca, comuna Leţcani, Iaşi) şi în **Cucuteni** (comuna Leţcani, Iaşi)”[3201].

1774, mai 26: Satul **Cucuteni**, cu cotunurile lor, ţinutul Cârligăturii, ocolul de Jos, avea, după recensământul lui Rumeanţev[3202]**: Toată suma caselor: 111**. Scădere rufeturi, însă 64: 16 slugi, 4 sărace, 1 dascăl, 31 ţigani, 2 popi, 10 case pustii. Rămân birnici 47. / **Birnici**, ai dumisale vel (mare) vistiernicului: Timoftii sin (fiu) Monah / Sandul, crav / Lupul, muntean / Constandin, lipovan / Vasâle, rus / Ioniţă, păscar / Grigori sin Giosanu / Constandin zet (ginere) Buftii / Sandul Roşca / Grigorii, ciobotariu / Neculai, holtei cu mamă / Lupul zet Roşcăi / Vasâle Găluşcă / Vasâle Răciulă / Ion Găluşcă / Simion Găluşcă / Sandul Aramă / Pavăl, bârsan / Stan Dragomir, bârsan / Iftimii, bejenar / Vasâle Frumuşelu / Ilie, cioban / Tudosă / Vasâle, vier / Ion Hulpi, vier /Andronachi Filip / Neculai Tătaru / Moisei Mărin / Ursul Mărin / Ioniţă Filip / Grigorii, cărămidar / Miron, teslar / Ioniţă / Ion, vătăman / Mihălache Mutul / Ion Lungul / Radu, teslar / Pătraşcu / Ursul, pietrar /Toader, pietrar / Miron / Iftimii, grădinar / Vasâle, pas / Ioniţă, grădinar / Ion Badiul / Georgii, grădinar /

[3201] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 210, p. 192

[3202] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 474, 475

Dumitru. // **Rufeturi**, tij (la fel) ai dumisale: Iordache, slugă / Ion Gâscă, slugă / Anton, slugă / Ioniţă Stolnicu, slugă / Ilie Chiriac, slugă / Constandin, slugă / Sandul Găluşcă, slugă / Grigoraş Graur, slugă / Lupul Bâzgul, slugă / Constandin, vezeteu, slugă / Ilie, slugă / Vasâle, slugă / Ioniţă, slugă / Ştefan, slugă / Miron, bucătar, slugă / Ioniţă, başbulucbaş, vătaf / Ioana, săracă / Iliana, săracă / Malanca, săracă / Acsânia, săracă / Sava, dascălu / Popa Silion / Popa Constandin / Anghel, ţigan / Păscălina, ţigancă / Ioniţă, herar, ţigan / Georgii, viziteu, ţigan /Miron, bucătar, ţigan / Nica, viziteu, ţigan / Toader, scripcar, ţigan / Mihălache, scripcar, ţigan / Gagiul, viziteu, ţigan / Constantin, ţigan / Stoian, ţigan / Paraschiva, ţigancă / Pinteleiu Lepădatu, ţigan / Acsenia, ţigancă / Toader, ţigan / Vlaicu, ţigan / Ion, ţigan / Simion, herar, ţigan / Arsenii, ţigan / Năstas, herar, ţigan / Toader, ciobotar, ţigan / Anton, ciobotar, ţigan / Constandin, căldărar, ţigan / Sandul, jude, ţigan / Ilie, herar, ţigan / Gherghina, ţigancă / Ipati, herar, ţigan / Melinti, ţigan / Ştefan, jude, ţigan / Năstas, ţigan / Ianachi, ţigan. // **10 case pustii**, însă: 1 a argatului lui baş bulucbaş / 1 a chelarului dumisale vistiernicului; s-a mutat în curte / 1a lui Ion, croitoriu / 1 a lui Ioniţă, croitoriu / 1 a lui Ion Chiriac / 1 a lui Nichifor sin Giosan / 1 a lui ion, brat ego (frate cu acela) / 1 a lui Moisei Miron / 1 a lui Nistor, bejenar / 1 a lui Irimie, bejenar.

1900: „**Cucuteni**, comună rurală, ocupând partea dinspre nord-vest a plășii Stavnicul, judeţul Iași, situată mai mult de-a dreapta râului Bahluiul, pe un teren accidentat, formând dealuri și văi acoperite cu păduri. Se află la 16 km de Iaşi. Prin partea de nord a comunei trec râul Bahluiul, calea ferată şi şoseaua naţională, de la

Târgu Frumos, spre Iaşi, care merg paralele cu apa Bahluiul. Este formată din satele: Cucuteni, Cogeasca Veche, Cogecasca Nouă, Hăsnăşeni, Liţcanii Vechi, Brătuleni, Scoposceni, Dârjeni, Bogdănești, Horleștii Catolici și Horleştii Domniței. Are o întindere cam de 12.609 hectare şi o populație de 699 familii sau 3.270 suflete. În această comună sunt 5 biserici ortodoxe, cu 3 preoţi și 6 cântăreţi; una catolică, cu 1 preot şi 1 dascăl; 4 şcoli, cu 4 învățători, 158 elevi, (145 băieţi şi 13 fete); o moară de apă. Vite sunt: 10.740 capete, din care: 3.432 vite mari cornute, 5.560 oi, 48 capre, 512 cai, 5 bivoli şi 1.192 râmători. / **Cucuteni**, sat în centrul comunei Cucuteni, înconjurat din toate părţile cu dealuri. Are o populaţie de 116 familii sau 559 suflete. Este reşedinţa comunei. Aici se află: o biserică, zidită la 1642, de Matei Deleanu, fostul proprietar, deservită de 1 preot şi 2 cântăreţi; o şcoală cu un local frumos, înfiinţată în anul 1865 și frecventată de 47 elevi; localul primăriei şi casele proprietăţii. Lângă sat se află un iaz, numit Broscăria. Vite sunt: 4.123 capete, din care: 803 vite mari cornute, 2.864 oi, 18 capre, 141 cai, 5 bivoli şi 202 râmători”[3203].

CUCUTENI

(lângă Tarniţa, comuna Onceşti, Bacău).

1640, august 15: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Bechea căpitan, Truşan din **Cucuteni** (lângă

[3203] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 6

Tarniţa, comuna Onceşti, Bacău) şi Constantin din **Răchiteşti** (Răchitoasa, comuna Răchitoasa, Bacău), după ce „s-au pârât de faţă, înaintea domniei mele, **Stănişăştii** (Stănişeşti, azi Ţepoaia, comuna Motoşeni, Bacău), **Ţigăneştii** (comuna Vultureni, Bacău) şi **Dorobiţăştii** (comuna Izvorul Berheciului, Bacău) cu nepoţii lui Şandru din **Oţăleşti** (Oţeleşti, comuna Izvorul Berheciului, Bacău) pentru o poiană ce este pe apa Dobrovăţului… Pentru aceea, voi să mergeţi acolo, să strângeţi oameni buni şi bătrâni şi să socotiţi uricele şi să le alegeţi pe cât le vor spune dresele”[3204].

CUCUTENI

(ocolul Başeului, lângă Ştefăneşti, Botoşani).

1774, iunie 22: Satul **Cucutenii lui Pelin**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Başeului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[3205]**, toată suma caselor: 29**. Scădere rufeturi 29: 15 poştaşi daţi ajutor la poşta Ştefăneşti, 1 femeie săracă, 1 mazil, 2 ruptaşi, 2 preoţi şi dascăli, 1 jidov, 1 mazilită săracă, 6 argaţi şi păstori ai Aniţii Pelinoai, mazilită săracă. / **Ce sunt daţi ajutor la poşta Ştefăneşti**: Sandul Pelin / Vasile, olar / Irimie / Nichita sin (fiu) Mihăilă / Vasile sin Ionaşco / Ursachi sin Pavăloai / Lupul sin Simion, bolnav de un an / Mihălachi

---

[3204] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 422, pp. 428, 429

[3205] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 531

Orbuţ / Necula Tufică / Dumitraşco Tricolici / Andronachi / Loghin sin Ghenoai / Lupul cumnat Moisii / Dumitrul, sârbul / Andronachi sin olar. // **Femei sărace**: Iliana, săracă, vădană / Aniţa Pelinoai, maziliţă, săracă. // **Rufeturi**: Ilie, nepot lui Pelin, mazil / Mihălachi, cojocar, ruptaş / Toader sin lui, ruptaş. // **Jidov**: Isac. // **Argaţii Aniţii Pelinoai**: Ion, dejmaş / Lupul Vechiu / Georgie Amorţit / Pricopii, argat / Vasile sin Avramii / Vasile sin Lunganii.

1774, iunie 22: Satul **Cucutenii jitnicerului Ioniţă Andrieş**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Başeului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[3206]**, toată suma caselor: 67**. Scădere rufeturi 67: 41 podari ce slujesc la podul Ştefăneşti, 10 scutelnici ai domniei sale jitnicerului Ioniţă Andrieş, 4 femei sărace, 2 preoţi şi dascăli, 2 slugi dumisale jitnicerului, 8 ţigani. / **Ce slujesc la podul Ştefăneşti**: Andrei Cănilă, vornic / Condrat, vătăman / Sandul, muntian / Andrei Păucă / Constandin Obadă / Ioniţă Hucian / Costandin Nepotul / Dumitraşco zet (ginere) Dumitraşco / Lupul Ciocoiu / Mihaiu, rus / Grigori Tătaru / Ion Cănilă / Ion Daniş / Neculai Lazu / Neculai Păsat / Andrei Căzacu / Neculai Gârmăţ / Vasile Căzacu / Ion Căzacu / Toderică, olar / Ştefan, olar / Macovei, văcar / Grigorie Torcăş / Toader zet pescar / Grigori Bolocan / Vasile, silitrar / Costandin, crâşmar / Toader Lazor / Macovei, prisăcar / Irimie, prisăcar / Grigorie, bârsan / Ion Borşu / Pălade, pescar / Dediul / Vasile, olar / Iacob / Acsintie cumnat căzacului / Toader, ciobotar / Ion, bucătar / Sava Vârlan, slab. // **Scutelnicii dumisale jitnicerului Ioniţă Andrieş**: Petre, pescar /

[3206] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 531, 532

Bihălachi Borşu / Ion, herghelegiu / Vasile Brânză / Vasile Antohi / Toader, chelar / Gavril Drume / Pavăl zet (ginere) Borşu / Toader Chiper / Ion, crâşmar. // **Femei sărace**: Nastasie Toderiasă / Catrina Rusoai /Dochiţa, săracă / Lupa Ţunculiasă. // **Rufeturi**: / Preotul Costandin / Enachi, dascăl / Luka, sluga dumisale jitnicerului / Costandin, herghelegiu. // **Ţiganii dumisale jitnicerului**: Ion / Pentelie / Ilie, bucătar / Toader Lupu / Costandin / Toader / Gavril / Toader.

1900: „**Cucuteni Răzăşi**, sat numit și Pelinul. E situat pe coastă de deal, în centrul comunei Durnești, jud.eţul Botoşani, pe dealul și valea Pelinului. Are o suprafaţă de 507 hectare, şi o populaţie de 49 familii sau 206 suflete; sunt 76 contribuabili, vechi locuitori răzeşi, care se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor şi au 14 hectare vii pe Hârtopul Viilor, care produc 220 hectolitri vin. Vite sunt: 59 boi și vaci, 42 cai, 56 oi şi 25 râmători. Locuitorii au 45 stupi cu albine. / **Cucuteni Tufescu**, sat situat în partea de nord-est a comunei Durnești, judeţul Botoșani, pe un podiș înclinat spre sud-est și pe valea Pârâului Cucutenilor. Moşia are o suprafață de 872 hectare, din care 143 hectare ale locuitorilor şi 7.204 ale proprietarului. Populaţia este de 57 familii sau 143 suflete, din care 33 contribuabili. În acest sat se află 1 biserică de zid, deservită de 1 preot şi 2 cântăreți; 4 iazuri și o moară de apă. Prin mijlocul satului trece calea județeană Botoşani-Ştefăneşti. Vite sunt: 98 boi și vaci, 44 cai, 350 oi şi 30 râmători”[3207].

[3207] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, pp. 6, 7

CUEJDIU

(Cuejdiu, comuna Gârcina, Neamţ).

1462, septembrie 15: Întărit de Ştefan (cel Mare) voievod „mănăstirii noastre de la Piatra lui Crăciun (Piatra Neamţ), unde este hramul Adormirea preasfintei născătoare de Dumnezeu şi pururi fecioară Maria”, care primeşte uric pentru „anume satele şi morile: moara cea mare care este pe Bistriţa (Bistriţa, comuna Viişoara, Neamţ) şi în Zdvijinţii (Zvijinţi, Arca sau Doamna, parte din Piatra Neamţ), de la Doamna şi Soboleşti (sat lângă Săvineşti, Neamţ), şi Faurii (înglobat în Zăneşti, Neamţ), şi Vascăuţi (lângă Săvineşti, Neamţ), şi Braşeuţi (Brăşăuţi, comuna Dumbrava Roşie, Neamţ), şi Bulgari (partea a municipiului Piatra Neamţ), şi Mărăţei (în Piatra Neamţ), şi Dărmăneştii pe Chivejdi (în Piatra Neamţ), şi **Oprişani** (Cuejdiu, comuna Gârcina, Neamţ), de asemenea pe Chivejdi, şi Răidăceştii (lângă Turtureşti, comuna Girov, Neamţ), şi Tortoreştii (numit şi Tătăraşi, azi Turtureşti, comuna Girov (neamţ), două părţi – o parte pe care ei au cumpărat-o de la Cozma, fiul lui Băloş, pentru 75 de zloţi tătăreşti –, şi Căuceleştii pe Cracău şi cu moară (Căciuleşti, comuna Girov, Neamţ), şi Mândreştii pe Orbic (lângă Goşmani, comuna Români, Neamţ), şi satul lui Şerbu Răspop (Beşicani, comuna Săuceşti, Bacău), şi Stăuciani, amândouă cuturile şi cu moară şi cu iaz (Săuceşti, Bacău), şi morile de la Bacău, pe care ei le-au întemeiat din pustiu, şi prisaca de la

Fundu, dincolo de Siret (Siretu, comuna Letea Veche, Bacău), unde a întemeiat Martie, şi via de la sare, la Bacău, în Dealul Sării, şi Vâlsăneştii, mai sus de Bacău, şi cu dârsta (partea de sus a Bacăului), şi Lucăceştii pe Tazlăul Sărat (parte a oraşului Moineşti, Bacău), şi satul anume Heciani, şi cu morile, pe Siret, pe care l-a dat lor pan Hodco Ştibor din uricul său, pentru sufletul său, şi mănăstirea unde este hramul Sfântul Bogoslov, şi mănăstirea de la Bahlui, şi cu moara, şi mănăstirea de la Bohotin, şi cu moara, şi prisaca Cozia, de la Bohotin, şi Botna, pe Nistru, şi cu prisaca şi cu Iezerul Alb şi cu toate gârlele, care din veac ascultă de Botna, şi moara de la gura Chivejdiului, sub Piatra lui Crăciun, şi prisaca de la Itchil, şi poiana de sub Ceahlău, şi poienile de la Chivejdi”[3208]. Hotarele, din veac.

1774, iunie: Satul **Cuejdul**, ocolul Pietrii, după recensământul lui Rumeanţev[3209], avea **toată suma caselor 23**. Scădere rufeturi 4: 1 popă, 1 văduvă, 2 case pustii. Rămân birnici 19. / **Birnici:** Vasile, dulgher / Ciudamir /Ion Văman / Dumitru Trăscăoai / Grigoraş Baroi / Ioniţă sin (fiu) Nicăi / Nică Verdeş / Grigoraş, curălar / Ion Triţă / Chirilă, cioclu / Stoica, muntean / Istrate Văman / Vasile Văman / Bucur, ungurian / Ion Drăgan / Ştefan Pop / Vasile, panţir / Nichita Hurza / Ion Drăgan. // **Rufeturi:** Popa David / Paraschiva, văduvă. // **2 case pustii**.

1900: „**Cuejdiul**, sat în comuna Gârcina, plasa Piatra-Muntele, judeţul Neamţ. E situat pe valea pârâului cu a sa numire. Împreună cu satul Gârcina are o populaţie

---

[3208] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 107, pp. 151-154

[3209] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 61

de 248 capi de familie. În acest sat se află 1 biserică, 2 mori; iar în apropiere, cariere de piatră. Locuitorii se-ndeletnicesc cu agricultura și creșterea vitelor”[3210].

CUHNEŞTI

(apoi Rohaţi, Rohăteşti, lângă Tatomireşti,
comuna Rebricea, Vaslui).

Întărit, în **13 mai 1484**, de Ştefan voievod, lui Toader Rohat, care cumpărase, cu 120 de zloţi, de la Oană Cuhne „ocina sa dreaptă şi proprie, satul anume Cuhneştii pe Rebricea Mare, amândouă cuturile”[3211]. Hotarul, din veac.

CUHNEŞTI

(satul Giuleşti, înglobat în Cuhneşti,
raionul Glodeni, Moldova).

1636, martie 29: Scrisoarea marelui logofăt Gavrilaş Mătiaş, care, din poruncă domnească, a cercetat pricina de hotar dintre Onciul Iuraşcovici cu Măriuţa şoltuzoae, la satul **Bisericani** (comuna Cuhneşti, raionul

---

[3210] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 8

[3211] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 258, pp. 393-395

Glodeni, Moldova), punând stâlpi, după mărturia megieşilor Dumitru Ponici ot **Rugăşeşti** (Rogojeşti, comuna Mihăileni, Botoşani), Pahulcea bătrânul, Gheorghie şi Ignat din **Tomeşti** (comuna Bolotina, raionul Glodeni, Moldova), Ambros vătămanul din **Cajva** (Cajba, comuna Hâjdieni, raionul Glodeni, Moldova), Toader Dohatco diacul, Gavrilcea Polschii şi Gliguţa din **Giuleşti** (înglobat în Cuhneşti, raionul Glodeni, Moldova), Chiceră din **Dărmăneşti** (comuna Răuseni, Botoşani), Dumitru din **Ranghileşti** (Rânghileşti, comuna Santa Mare, Botoşani) „şi alţi oameni buni”[3212].

CUHUREŞTI

(satul Cuhareuţi, raionul Floreşti, Moldova).

1437, decembrie 20: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi marelui boier Mihail de la Dorohoi, care primeşte uric pentru „satele lui şi privilegiul pe care i 1-a dat sfânt răposatul părintele nostru, anume: satul Chindinţi (Cândeşti pe Siret, comuna Mihăileni, Botoşani), şi satul lui Herţea (Herţa, raionul Hliboca, Ucraina), pe Prut, satul Pecialăuţi (raionul Noua Suliţă, Ucraina), la Pecialova, şi satul Ugrinăuţi (Grineacica, comuna Rohatin, raionul Hotin, Ucraina), şi satul la Iaz (Stăuceni, în Vorniceni, Botoşani), şi satul pe Rochitna (Rochitna, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde

[3212] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 381, p. 429

a fost Dragomir al lui Mândrea (Cerlena, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul Coteleu (Cotelău, raionul Noua Suliţă, Ucraina), şi satul Milianăuţi (Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Şizco (Şişcăuţi, comuna Ringaci, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul Dzinăuţi (Dinăuţi, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Malici, lângă Giurgică (Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul de lângă Simca (Sincăuţi, comuna Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Salicee (Şilăuţi, comuna Bocicăuţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Cristinţi (Cristineşti, comuna Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a şezut Petrişor, la capătul Doljocului (Doljoc, comuna Malineşti, raion Noua Suliţă, Ucraina), şi încă satul, sub Luncuşoară, unde şade Dragomir (Zalucea, comuna Drepcăuţi, raionul Bticeni, Moldova), şi încă satul, în jos de Prut, Itovoeuţi (sat pe Prut, lângă Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Rădăuţi (Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Vişneuţi (Işnovăţ, azi Rediu, comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Lipnic, la Nistru (Lipnic la Nistru, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde a fost Cuseară (Bârnova, raionul Donduşani, Moldova, fost Cusareu), şi încă satul unde sunt Caragunicii (Tumaniuca, înglobat în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul la moara Naslavcei (Naslavcea, raionul Donduşani, Moldova), încă satul lui Pavust (Paustova, comuna Lipnic, Moldova), încă satul de lângă Macsim (Maxim, în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşanu, Moldova), încă satul lui Mirişce (Mereşceuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Noguicoi (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul unde a fost Cleţină (lângă

Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul Tereşeuţi (Teleuşca, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Rospop, în jos la Bineva (Făgădău, comuna Văscăuţi, raionul Floreşti, Moldova), şi **satul Cuhareuţi** (Cuhureştii de Sus şi de Jos, raionul Floreşti, Moldova) şi alt sat, Cunicea, sub Bineva (Floreşti, raionul Floreşti, Moldova), şi satul unde este Ţârvici (Ţâra, comuna Ghindeşti, raionul Floreşti, Moldova), încă satul, sub Caragine, unde este Simeon cneaz, la obârşia Dobruşei, încă satul, sub Caragine, Dobruşa, şi satul, sub Caragine, Mordvina, încă satul, mai jos de Mordovina, sub Caragine, pe Dobruşa, unde sunt Fântânile (toate părţi ale comunei Receşti, raionul Rezina, Moldova), încă satul lui Oleşco, sub Caragine (Olişcani, raionul Rezina, Moldova), încă satul, la obârşia Rezinei, unde şade Ţigan (Sămăşcani, raionul Rezina, Moldova), încă satul, pe Răut, unde este Vadul Pietrei (Lazo, numit şi Piatra, raionul Orhei, Moldova), şi, mai sus de Vadul Pietrei, tot pe Răut, la capătul Stâncii (Stânca, comuna Slobotca, raionul Ohei, Moldova), încă satele, pe Răut, unde este moara, încă satul, la Moiatinul de Jos (toponim), unde este Nichita (Ghermăneşti, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi satul unde şed Grabăuţii (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), la capătul de sus al Culişăului, unde a şezut Radul (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi încă seliştea unde este iazul, la Cornul Bagului, unde au şezut fiii lui Cosco (Bahu, comuna Seseni, raionul Călăraşi, Moldova), încă seliştea de sub Măiatini, unde şade Rujici, şi, la Moiatinul de Sus, satele ce au fost ale cneaghinei, şi, la Carpeni, satul unde şade Stan, şi, la capătul de sus al Carpenilor, la Başeu, unde şade Matei (Mateieni, comuna

Corlăţini, Botoşani), şi, sub Dumbrava înaltă, unde şade Miclouş (Miclăuşeni, comuna Corlăţeni, Botoşani)… Iar hotarul tuturor acestor sate mai sus scrise să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[3213].

1843, octombrie 17: Menţionat de Ştefan voievod, când întăreşte moşia lui Onică Muşat, care cumpărase, cu 130 de zloţi tătăreşti, de la Vasco Unchetea, „ocina sa dreaptă, o selişte, anume Uncheteştii, deasupra Nistrului, mai sus de Cuhăreşti”[3214]. Hotarul, din veac.

1904: „**Cuhureştii de Jos**, sat în judeţul Soroca, în vale, pe malul pârâului Cuhureşti. Face parte din volosti Vad-Raşcu. Are 222 case, cu o populaţie de 1.299 suflete, ţărani români şi răzeşi; Biserică; şcoală de Zemstvo cu o clasă. / **Cuhureşti de Sus**, sat în judeţul Soroca, în valea Cuhureştilor, între Cuhureştii de Jos şi satul Unchideşti. Face parte din volosti Vad-Raţcu. Are 159 case, cu o populaţie de 1.072 suflete de răzeşi; biserică; şcoală de Zemstvo cu o clasă; vite 721 capete”[3215].

[3213] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 175, pp. 245-248

[3214] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 254, pp. 389-391

[3215] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 80

CUHUREŞTI

(Cohăreşti, Cuhureşti, raionul Camenca, Moldova).

1645, mai: Andreica. Feciorul Semei, nepotul lui Ionaşcu, fratele Moschiciului, vinde lui Gavrilaş Căpotici, „drept 15 oi cu miei alături şi cu lână ţi 15 oi sterpe şi cu lână… o parte de ocină din satul **Vascăuţi** (comuna Văscăuţi, raionul Camenca, Moldova), din partea tatălui meu Sema, ce se va alege dinspre fraţii mei a mea parte, a şasea parte… / Şi în tocmeală au fost Platon şi Răghineţ de **Cohăreşti** (Cuhureşti, raionul Camenca, Moldova), Bădaşco de-a fost pârcălab din **Cunice** (comuna Cunicea, raionul Camenca, Moldova), Brat căpitan şi Toader diacul de **Cotujani** (comuna Cotiujăni, raionul Şoldăneşti, Moldova), Ştefan ot **Tomilăuţi** (comuna Vărăncău, raionul Soroca, Moldova). Şi eu, popa Simion, am scris. Şi Eremie Buga şi Nădăbaico”[3216].

[3216] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 68, p. 64

CUIZĂUCA

(pe Rezina, Orhei, Moldova).

1774, iunie 5: Satul **Cuizăuca**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Câmpurilor, după recensământul lui Rumeanţev[3217], avea **toată suma caselor 38**. Scădere rufeturi 6: 2 volintiri, 1 popă, 3 femei sărace. Rămân birnici 32. 3 case pustii. / **Birnici:** Ignat al lui Dumitraşco / Vasile cel roş / Ion, văcariul / Constandin fiul lui Dumitraşco / Nichifor nepot popii / Anfteni fiul Macrinii / Toader Corniţel / Iosip Ghidlianul / Gheorghe fiul lui Stărpul, olar / Vasile al lui Ştefan, bejenar / Ion Nistor / Vasile Gânjul / Ioniţă Tâncăoanul / Tudose Chirilă / Chirilă Gole / Grigoraş Barbălungă, vornic / Toader al lui Vasile Ştirbul / Toader frate lui Constandin Dumitraşco / Vasile, olariul / Ştefan fiul lui Gheorghi, olar / Grigoraş Racul / Toader fiul lui Ioniţă al lui Ştirbul / Gavril nepot Gafiţii / Grigoraş Căţel / Nichita Simion / Feciorul Artenesii / Toader Peşterianul / Ştefan Pocinoc / Ioniţă Cotoman / Năstase Bantăş / Nicolai fiul Gafiţii / Vasili Ştirbul. // **Rufeturi:** Tudose al lui Mardari, volintir / Simion Istrati, volintir / Popa Andrei / Măriuţa, săracă / Săviniasa, săracă / Loghiniasa, săracă.

[3217] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 468

CULEŞĂUŢI

(comuna Şebutinţi, regiunea Cernăuţi, Ucraina).

1632, iulie 11: Porunca lui Alexandru Iliaş voievod, dată lui Constantin Stârcea, să meargă să cerceteze, pentru că „are Avram price pentru hotarul **Culeşăuţilor** (comuna Şebutinţi, regiunea Cernăuţi, Ucraina) cu Pilipovschi, ce este dinspre hotarul **Şerbicenilor** (Şerbiceni, comuna Romancăuţi, regiunea Cernăuţi, Ucraina)”[3218].

1632, iulie 22: Scrisoarea lui Constantin Stârcea, către marele logofăt Gheanghea, despre alegerea „hotarului **Culişăuţilor** (comuna Şerbutinţi, regiunea Cernăuţi, Ucraina) dinspre al **Şerbicenilor** (comuna Romancăuţi, regiunea Cernăuţi, Ucraina)”, cauză a neînţelegerilor dintre Avram Căpotici din **Lucăceni** (comuna Cotiugeni, regiunea Cernăuţi, Ucraina) cu Simion Pilipovschi şi cu Şăptilici, ginerii Vrâncenesii. „Deci am mers şi-am strâns oameni buni şi bătrâni, anume Dimitru Lasencu şi Andrei Solovei din **Şerbiceni**, Constandin Răşchiciţa şi Mizin din **Culeşăuţi**, pe unde le ste hotar. Deci cum spune uricul în semne, aşa au mărturisit şi oamenii… şi am aflat că este hotarul Culişăuţilor din gura Cormanului, unde cade în Nistru, în sus pe matca Cormanului, până în obârşia Cormanului, până unde cade o vale, ce se cheamă Proschi, în Corman, de acolo, pe după Vertebul ce se

---

[3218] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 151, pp. 195, 196

cheamă Proschii, dinspre Şerbiceni, drept peste Dovhi-lisoc ce se cheamă, iar de la Dovhilis drept peste Miletin şi Miletin pe după Popovca, Popovca rămâne toată spre Culeşăuţi, din ambele părţile de vale, de la Popovca drept spre valea Dovhii, până la un drum ce merge de la Şerbiceni; deci pe drum, până în vale, în Dovha, până la un pod ce se cheamă Hrihovmost, de la Hrihocmost în jos, pe matca Dovcăi, până cade în Nistru”[3219].

1632, august 26: Întărit de Alexandru Iliaş voievod diacului Avram Căpotici, care primeşte uric pentru „hotarul satului **Colişeuţi**, dinspre **Şărbiceni**, pe care t-a hotărnicit sluga noastră Constantin Stârcea, cu oameni buni şi bătrâni, cu Simion Pilipovschi şi cu Şeptilici, ginerele Vâncenesei, pe unde i-au arătat lui dresele în semne”[3220].

1770-1772: Satul **Culişăvca**, ţinutul Hotinului, ocolul Nistrului, avea, după recensământul lui Rumean-ţev[3221], **toată suma caselor: 31**. Scădere rufeturi 2: 1 popă, 1 dascăl. Rămân birnici 29. / **Birnicii**: Hrihor Lischii / Petre Tcaci / Simenic / Ivan al lui / Habara / Toader, cojocar / Petre / Onofrei Gionciu / Ivan fiul lui Harabara / Deli Ion / Ivan, butnariul / Onofrei Dutca / Roic / Ivan / Fodor / Coţman / Pintelei / Mihailo Corhod / Vasile fratele lui / Vasile al Nanei / Mihailo Vaşivca / Vasile Troian / Ilco / Simeon Buza / Vasile, morar /

[3219] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 161, pp. 203, 204
[3220] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 181, pp. 231-233
[3221] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 143

Vasile Pundic / Dumitru, văcar / Hrihor, vornic / Ioniţă, vătăman. // **Rufeturi:** Popa Ianu / Petre, dascăl.

1904: „**Culişăuca**, sat în judeţul Hotin, volosti Romăncăuţi, aproape de malul Nistrului. Are 240 case, cu o populaţie de 1.228 suflete, români şi ruteni; biserică; vite 742 capete”[3222].

CULEUŢI

(sat pe Nistru, Bucovina, Ucraina).

Selişte pustie în **1588** („Culiuţăi pe Nistru”), satul Culeuţi este întărit lui Onciu Vrânceanul, în 20 mai 1589, împreună cu satele Cadubeşti şi Stăuceani.

În 25 februarie **1663**, Isac Cocoranul lasă copiii lui, Lupa şi Miron, „partea sa, câtă i se va alege, din a treia parte de sat Boianciuc, împreună cu partea din satul Culeuţ”.

În 6 iunie **1734**, moşia Culeuţ a lui Ursachi Isar, era împresurată de moşiile Răpujniţa şi Vasileu ale Murguleţilor.

În 19 iulie **1751**, pentru o datorie neonorată a lui Ursachi Isar, moşia Culeuţ trece în proprietatea căpitanului Manoli Zamfir, care, pentru că nu avea copii, hotărâse ca, după moartea sa, satul să treacă, iarăşi, în proprietatea lui Ursachi Isar sau a copiilor lui.

[3222] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 81

1756: Ursachi Isar avea să redevină proprietarul satului Culeuţi până în 3 noiembrie 1756, când Ion Dociul mazil de Hârlău şi nepotul lui, Ilie săn Mihălache Străşcăi, revendicând „a trie parte din giumătate de sat de Coleuţi… care parte o stăpâneşte Isar” dar care parte, după cum arătau suretele vechi, fusese a Murguleştilor, iar împărţeala moşiilor Murguleţilor, făcută de Constantin Tăutu, arăta „cum că giumătate de sat Coleuţi s-au vibnit lui Neculai Murguleţ şi Ursului, frăţâne-său, şi Marii, surorii lor, care din Niculai să trage Ursache Isar şi Motoceştii, şi din Ursul să trage Ion Dociul şi nepot-său Ilie Străşca, şi din Marie se trag Hănculeştii şi să vine pe aceşti trii fraţi din giumătate de sat cât o trie parte, şi Ursache Isar s-au acolisit şi stăpâneşte şi partea moşului lor, a Ursului”.

1759: Un alt conflict de proprietate pentru „o a tria parti di giumătate de sat de Coleuţ” îl va avea Ursachi Isar şi cu Gavril Moţoc, în 5 august 1759, numele aceloraşi străbuni fiind pomenite ca argumente ale clipitei de atunci.

În 16 martie **1760**, când se împart moşiile Raiftei Vlăiculesei între Ştefan, Mihai şi Marica Tumurugiesii, Mihai primeşte a patra parte din Culeuţ (partea de pe Buculei, ginerele lui Dumitru Lenţa).

În 3 octombrie **1762**, fraţii Mihai şi Ilie Vlaico se obligau să părăsească satele Boianciuc şi Culeuţi, care trecuseră în proprietatea lui Gheorghe Turcul. Procesele, însă, vor continua, ajungându-se, în 30 iulie 1765, până la scoaterea unei cărţi de blestem de către fraţii Ştefan, Mihai, Ilie Vlaico şi Maria Tomorugeasa, copiii lui Andronic Vlaico şi ai Rafilei, care susţineau că fosta

moşie a lui Isac Cocoranul, pe care o stăpânea Gheorghie Turcul, li se cuvine lor.

1770: Gheorghe Isar, fiul lui Ursului Isar, Ioan Veriga, ginerele Ursului Isar şi Ioniţă Moţoc primesc uric de la Grigore Ioan Vodă să stăpânească părţile din Culeuţi ale bunicii lor, Mierla, fata lui Nicolae Murguleţ, iar Ion Dociul să stăpânească „a trie parte din giumătate dintr-acel sat, parte unui Hăncul", dar partea lui Hâncul va fi stăpânită, în 3 noiembrie 1770, de Ilie Strâşca. Partea de jos a satului Culeuţi aparţinea lui Ilie Turcul (în hotarnică este trecut, greşit, numele lui Ilie Roset), fiind hotărnicită, în 8 iulie 1771, „de la Nistru, din Ciritei, peste valea Suhodolului… la altă piatră care se cheamă Borodco… la movila ce se cheamă Babca, la malul Nistrului, în deal, unde Mihai Vlaico a aşezat satul. Pădurea, vadurile de moară, trecătoarea peste Nistru să fie comune, adică frăţeşti. Din partea răzeşilor au semnat Ioniţă Moţoc şi Toader Cautăş".

1772: Recensământul lui Rumeanţev[3223], din 1772-1773, înregistrează la Coliuţi, moşie răzăşască, „47 – toată suma caselor", însemnând 1 popă, Mihailo, 2 dascăli, Ştefan OROBCA şi Alecsa, 3 mazili, Ioniţă MOŢOC, Toader CAUTIŞ şi Iacob HLINCA şiahtic, 2 văduve, Aniţa şi Ilianca, 1 jidov, Leiba, şi 15 birnici, adică: Vasili REMARIUC, Necolai IVASUC, Vasili IVASUC, Ivan VANTIUC, Matei COSVANEŢ, Ivan CHISĂLIŢĂ, Matei ILCO, Matei SIŞCIUC, Petre SOBOLCA, Nechita SOBOLCA, Petre zet RÂMAR, Fedor CONDRAT, Vasili TOMAC, Mihail IURIICIUC şi Iacob.

[3223] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 437

În cătunul Răpujniţa, moşie a căpitanului Vasile MARCO şi a familiei BOTEZ, 82 era „toată suma caselor”, însemnând 3 popi, Ilie, Vasile şi Toader, 2 dascăli, Ivan şi Ştefan MONICI, 1 mazil, Vasili MARCO, 3 şleahtici, Vasili OARZA, Vasili URSULIAC ruptaş şi Vasili TARANGA, 6 văduve, Sofia, Dochia, Irina, Maria, Dochiţa şi KOROKITKA, 12 case pustii şi 55 birnici, adică: Ursul OARZA vornicul, Ivan argat vornicului, Vasili HRECIUC, Ivan SINOVSKI, Ivan LESII, Andrei MUTRIN, Fodor BURUZAVSCHI, Vasili VELIŞCIUC, Ivan LUNESCUL, Vasili LEONTII, Hrihor FEDORSCHI, Filip pânzariul, Necolai LADEICIUC, Hrihor LUŢIC, Vasili BOIKO, Vasili a PETRII, Petre SMUCIC, Mihailo SÂRCHIC, Andrei TUMNIC, Acsănti SLOBOZIAN, Mihailo ŞTEFIUC, Andrei COLESNIUC, Andrei MOISA, Hrihor pânzariul, Ion GAMINIUC, Ştefan berar, Ion sin vornicului ORZA, Andrei ODOVEŢ, Iacov VENINTINSCHI, Iacob CEAICA, Hrihor MUDRII, Andrei ŞTIRMA, Fedor HUBIAC, Vasili PROCIUC, Simion COCIRCO, Nichita CRIMAC, Ştefan IAŢULIAC, Ştefan a PETRII, Iacob SFINCA, Ştefan ŞFIICIUC, Iacov BOREK, Petre MORDEI, Ivan SMUC, Petre CEAICA, Mihailo SĂRIMAC, Vasili MAFTEICIUC, Andrei VELIŞCO, Alecsa MAFTEICIUC, Ivan MISAC, Ivan CIUHAR, Vasili BABII, Hrihor CEAICA, Tănasii sin ORZA, Nechifor vătăman şi Fedor CEAICA.

În **1775**, satul Culeuţi (Coliuţii), din Ocolul Nistrului, avea 2 mazili, 2 popi şi 20 de familii de ţărani. Conform unui izvod de moşii din 20 ianuarie 1775, Ilie Străşca, stăpânea, ca moştenire după părinţii lui, Mihalachi şi Maria Străşca, a şasea parte din Culeuţi.

În 30 aprilie **1782**, Simeon Tăutul şi fraţii săi stăpâneau jumătatea de jos a satului Culeuţi, partea care aparţinuse lui Cocoran, care îşi luase numele de Turcul, după o fugă în Polonia; Ioniţă Moţoc şi Ion Cautăş stăpâneau câte un sfert de sat, partea lui Moţoc şi al Iuditei, fata lui Nicolae Murguleţ.

În **1843**, biserica Arătarea Maicii Domnului din Culeuţi, înălţată, în 1779 de Theodor CAUTIŞ şi de Ioan MASEC,, cu 490 enoriaşi, patronată de Ianacachi de TABORA, avea postul de paroh vacant. În 1876, patron al bisericii cu 757 enoriaşi era Ekaterina von WEINFELD, paroh fiind Theodor BOCANCE. În 1907, sub patronajul bisericesc al evreului Kalman SCHLESINGER, biserica din Culeuţi îl avea paroh pe Arcadie BOCANCE, născut în 1877, preot din 1903, cantor fiind, din 1892, Theodor DRABIK, născut în 1850.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea raionului Coţman – **Zastavna** (judecătorie de district), Babin cu Ştefanovca, Boianciuc, Borăuţi, Brodok, Czarnypotok, Cincău, Doroşăuţi, Horoşăuţi, Iurcăuţi, Cadobeşti, Kiseleu, Krisciatek, Cuciur-mic, **Culeuţi**, Mitcău, Mosoiuca, Ocna, Onut, Pohorlăuţi, Prilipce cu Luca, Repujineţ, Samuşin, Teutri, Vasileu, Verbăuţi, Verenceanca, Zwiniec cu Koetriszöwka”[3224].

[3224] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

1887: În Culeuţ funcţiona, din 1887, o şcoală cu 2 clase[3225].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Culăuţi** (**Kuleutz**), comună rurală, districtul Coţman, aşezată, în masă compactă, pe malul drept al Nistrului, între comunele con-riverane Repujineţ şi Vasileu. Suprafaţa: 4,83 kmp; populaţia: 727 locuitori ruteni gr. or. Prin drumuri de ţară, e legată cu comunele sus menţionate, precum şi cu drumul principipal Cernăuţi-Zaleszczyki (Galiţia). Are o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică parohială, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului", zidită în anul 1777, de răzeşii Teodor Cautiş şi Ioan Masec. La 1776 aparţinea mazilului Ioniţă Moţoc. Populaţia se ocupă cu agricultura. Comuna posedă 582 hectare pământ arabil, 1 hectar fânaţuri, 16 hectare grădini, 75 hectare izlaz. Se găsesc 70 cai, 89 vite mari cornute, 192 oi, 64 porci şi 12 stupi. **Culăuţi, moşie**, cu administraţie particulară, districtul Coţman. Suprafaţa: 2,50 kmp; populaţia: 47 locuitori ruteni şi poloni"[3226].

1919: „**Deciziune de expropriere No. Ag. 44 Culeuţi / 7**. Deciziunea Comisiunii agrare de ocol Zastavna, cu care s-a decis exproprierea parţială a corpului dominical fasc. No. 99 **Culeuţi-Weinfeld** din registrele fonciare pentru moşiile bucovinene şi corpul rustical fasc. No. 464 din registrele fonciare pentru comuna cadastrală **Culeuţi**, în suprafaţă de 31 ha 05 a 16 mp, proprietatea minorilor Gabriel, Marcel şi Carse Ernst

[3225] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 30, 1876 p. 90, 1907 p. 86

[3226] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 78

şi a Sarei Schlesinger, în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[3227].

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[3228], următorii învăţători şi învăţătoare: Tinca Ana, comuna **Culeuţi**, jud. Cernăuţi, media 7,62”.

CULICENI

(comuna Tureatca, raionul Herţa, Ucraina).

1636, februarie 13: Zapis de împărţeală între fraţii Toader Petreceico şi Antimia a moşiilor rămase după Cârstiia, în partea marelui armaş Petriceico venind „**Cârnicenii** (azi Cârceni, comuna Hancăuţi, raionul Edineţ, Moldova), **Hancăuţii** (comuna Hancăuţi, raionul Edineţ, Moldova), **Căfienii** (comuna Brânzeni, raionul Edineţ, Moldova), **Brânzănii** (comuna Brânzeni, raionul Edineţ, Moldova), a treia parte din **Culiceni** (comuna Tureatca, raionul Herţa, Ucraina), ce-au fost deosebite de aceste ocini, c-au fost moşiile maicii noastre Mărica. / Iar în partea Antimiei s-au venit **Băscăcenii** (azi Boscoteni, comuna Româneşti, Botoşani) cu vecini, **Pătrăuţii** (lângă Teţcani, comuna Teţcani, raionul Briceni, Moldova) cu **Teţcanii** (comuna Teţcani, raionul Briceni, Moldova), **Hriţănii** (Hriţeni, înglobat în Manoleasa, comuna Manoleasa, Botoşani), a patra parte, a treia parte din

---

[3227] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 17, Cernăuţi, 1 iunie nou 1921, pp. 213-216

[3228] *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552

Culiceni, fără de vecini, c-a luat vecinii în Băscăneni, pentru cei din Culiceni… / Iar o parte de ocină, ce-a avut maica noastră Mărica, datu-au frăţâne-meu, Toader Petriceico, anume Durneştii (Dorneşti, Bucovina), unde-s curţile lui, căci a murit în mâna lui şi au grijit-o el"[3229].

1638, iunie 4: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod lui Strătulat Dobrenschi şi Gheorghe Volcinschi, feciorilor lui Miron şi al lui Mătieş, şi lui Pătraşco Horbinescu şi nepoţilor lui Toader şi Micul „să fie tari şi puternici a opri şi a ţine ale lor părţi de ocină din sat din **Beserecani** (Bisericani, comuna Cuhneşti, raionul Glodeni, Moldova), şi din **Zaluceni** (comuna Zaluceni, raionul Camenca, Moldova), şi din **Socrujeni** (comuna Gorbăneşti, Botoşani), şi din **Culiceni** (comuna Culiceni, raionul Herţa, Ucraina), ce se vor alege părţile lor de ocini, ale moşilor lor Toader şi Micul"[3230].

1638, septembrie 2: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce s-au pârât fraţii fraţii Cârstea, Stratulat, Eremia şi cumnatul lor Căzacul, fiii lui Iuraşco Dracea, fraţii Strătulat Dobrenchie, Gorcea şi surorile lor, fiii lui Ilea din **Volcineţ** (azi Maiovca, comuna Maiovca, raionul Ocniţa, Moldova), Cristina, fiica lui Miron, Minta, fiica lui Măteiaş, şi Pătraşco, ginerele Muşitoaiei, toţi nepoţi lui Toader, strănepoţi lui Cozma călăraş, cu Dumitru Ponici şi nepoţii lui Vasile şi Mihaşco, fiii lui Isac din **Costineşti** (comuna Leorda, Botoşani), Onaca, fiul lui Mătiaţ Pitărescul, Dumitraşco Şaidir diac, Safta, soţia lui Nicoară, fiul Odochiei,

[3229] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 332, pp. 376, 377

[3230] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 365, p. 356

nepoata lui Ponici şi cu toate rudele lor, nepoţi şi strănepoţi ai Nastei Iugoaie, „pentru a treia parte din tot satul **Vlădeni** (comuna Vlădeni, Botoşani) şi pentru a treia parte din tot satul **Culiceni** (comuna Culiceni, raionul Herţa, Ucraina), ce sunt în ţinutul Suceava, zicând ei că sunt ale lor. / Dumitru Ponici a arătat un uric de moştenire şi alt uric de împărţerală, de la Ştefan voievod cel Bătrân, scriind acel uric că au căzut la împărţeală tot satul **Vlădeni**, tot satul **Culiceni** şi satul **Rugăşeşti** (comuna Mihăileni, Botoşani) strămoaşei lor Nasta Iugoaie... / Deci domnia mea i-am întrebat pe fiii lui Dracea şi pe Dobrinceşti, şi pe toţi fiii lui Ilea, dacă au nişte drese pentru aceste sate, şi ei au răspuns că nu au nimic, nici un zapis şi au rămas de toată legea noastră”[3231].

1639, martie 11: Ştefan Pepele, feciorul Saftei din **Tâlhăreşti** (azi Codreni, comuna Roşieşti, Vaslui), vinde „jumătate de sat de **Culiceni** (comuna Tureatca, raionul Herţa, Ucraina), în ţinutul Hotinului, pe valea Drabiştei, din acea jumătate a treia parte, lui Ştefan Tăbanu de **Mihalcăuţi** (înglobat în Lukacivka, comuna Nelipovţi, raionul Chelmenţi, Ucraina)”[3232].

1645, iulie 2: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod Antemiei Turietcoaie „să fie tare şi puternică a opri şi a ţine ale ei drepte ocini şi moşii, anume: jumătate de sat cu moară în Năslavcea, a treia parte de sat **Beserecani** (Bisericani, comuna Viişoara, Neamţ) şi din **Şeleşeu** (Hilişeu, comuna Hilişeu-Horea,

---

[3231] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 467 pp. 440-442

[3232] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 54, p. 61

Botoşani) ce i se va alege din moşie şi 8 jirebii de cumpărătură, şi a treia parte de sat de **Turiiatca** (comuna Tureatca, raionul Herţa, Ucraina), ce are 15 jirebii de cumpărătură, şi a treia parte de sat Stăneşti (Bucovina), şi a treia parte de sat **Năhoreni** (Nihoreni, lângă Tureatca, raionul Hliboca, Ucraina), şi a treia parte de sat de **Culiceni** (comuna Tureatca, raionul Herţa, Ucraina), şi a treia parte de sat Sănăuţi (Bucovina); nimeni să n-aibă treabă a ara sau a cosi pe locurile ei. Iar de la cine va ara sau cosi să aibă a luat a zecea din pâine, din fân şi din tot venitul”[3233].

1646, august 11: Scrisoarea lui Pătraşco Stejereanul, trimisul lui Vasile Lupul voievod la satul **Turiiatca** (comuna Herţa, raionul Herţa, Ucraina), să socotescă „de un hotar cu fânaţe, ce-a avut pâră jupâneasa lui Dumitraşco, Antemiia, cu Pătraşco şi Danovici, înaintea măriei sale, zicând Antemia că a cosit Danovici nişte fânaţe ale ei, care le-au fost luat Stroici logofătul, iar Danovici a zis c-a fost al lui. / Deci noi am strâns oameni buni, anume Pântelei Barnovschi, Vidraşco, Stănilă, Grigore şi Drăgan din **Beceşti** (comuna Mogoşeşti, raionul Herţa, Ucraina), Orheianul, Silion şi Zaharia din **Mogoşeşti** (comuna Mogoşeşti, raionul Herţa, Ucraina), Hilcea, Gherasim şi Ştefca din **Năhoreni** (azi Nihoreni, în hotar cu Tureatca, Ucraina), Lelic, Ilea şi Miron din **Ternauca** (comuna Târnauca, raionul Herţa, Ucraina), Macsin vătămanul, Gavril, Malic, Moisei, Cornaci şi Simion de **Dersca** (comuna Dersca, Botoşani), Ihnat vătămanul, Curilă şi Lelea de **Lozna** (comuna Dersca, Botoşani), şi au luat cu sufletele lor cum au fost luate acele fânaţe de Stroici

[3233] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 117, pp. 97, 98

logofătul, către **Culiceni** (comuna Tureatca, raionul Herţa, Ucraina), şi a fost de moşia Antemiei, de hotarul Turiiatcăi, iar Danovici n-are nici o treabă acolo. Şi s-au găsit că a cosit Danovici 55 de stoguri de fân, cu tăria sa. De aceasta dăm de ştire. / Aşijderea, au mărturisit aceşti oameni că a cosit Danovici la **Străneşti** (comuna Tureatca, raionul Herţa, Ucraina) 40 de stoguri, iar pe partea jupânesei Antemia. De aceasta, dăm ştire"[3234].

1648, iunie 11: Întărit de Vasile Lupu voievod Antemiei, jupâneasa lui Dumitraşco Tureatcă, fiica Salomiei, nepoată şi strănepoată lui Stănil bătrânul şi Nastasiei, şi Magdalinei, „din dresele ce le-a avut strămoşul ei Stănilă de la Iancul voievod şi de la Petru vodă, jumătate de sat **Levcăuţi**, ce-i pe Naslavcea, în ţinutul Sorocii, cu moară pe Naslavcea, şi a treia parte din satul **Tureatca**, cu trei heleştee, cu părţi de mori, cu livezi, partea de jos, ce-i la ţinutul Sucevii, şi trei părţi din satul **Stăneşti**, cu loc de heleşteu şi cu livezi, partea de jos, din acelaşi ţinut, trei părţi din satul **Năhoreni**, cu livezi şi cu heleşteu, partea de jos, trei părţi din satul **Culiceni**, cu livezi, partea din jos, din acelaşi ţinut; / şi iarăşi a arătat Antemia, fiica Salomiei, nişte zapise de la popa Tomşa, popa Foca, popa Ion şi popa Buţurca din târgul Siretului, de la Grighea fost şoltuz şi de la 12 pârgari, sciind cum a cumpărat mama ei Salomia 5 jirebii din satul **Tureatca**, din partea de mijloc, de la Mărina şi Gligori, fiii Măricăi sin **Seleşul de jos**, pentru 50 galbeni ungureşti, şi iarăşi tot Solomia a cumpărat alte 5 jirebii, din acelaşi sat Tureatca, din partea de sus, de la Nicoară sin (fiu) Vaipan, nepot lui Iuraşco din Năhoreni, drept 50

[3234] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 465, p. 396

galbeni ungureşti, şi iarăşi tot ea, Antemia, a cumpărat, împreună cu bărbatul ei Dumitraşco Tureatcă, 5 jirebii în acelaşi sat Tureatca; 2 jirebii le-a cumpărat de la Costin şi Ştefan, fiii lui Toma din **Valova** (Valeva, Bucovina), din partea de mijloc, cu 30 taleri bătuţi, şi 2 jirebii de la Ilinca, fata lui Gligori, nepoata lui Iuraşco, tot din partea de mijloc din Tureatca, cu 30 taleri bătuţi, şi o parte de la Ciornohuz, din partea de mijloc, cu 50 taleri bătuţi. Iar hotarul acelui sat Tureatca să fie pe unde a hotărât Saştrovici logofăt; / şi iarăşi Antemia şi jupânul ei Dumitraşco au cumpărat 8 jirebii din satul **Şeleşeul de sus**, ce-i la ţinutul Dorohoiului, 2 jirebii de la Talea, cu 30 taleri bătuţi, 2 jirebii de la Ilinca, nepoata Talei, cu 30 taleri bătuţi, şi 2 jirebii, cu heleşteu, de la Mitrofana, fiica Ilincăi, tot cu 30 taleri bătuţi, şi 2 jirebii de la Cazacul sin (fiu) Griga, nepot Savei, tot cu 30 taleri bătuţi, cum şi ceea ce se va alege partea de moşie a Antemiei, din acelaşi sat Seleşeul de sus”[3235].

1900: „**Culiceni**, sat pe moşia cu acelaşi nume, judeţul Dorohoi, comuna Tureatea, plasa Berhometele; are 87 familii sau 350 suflete. Așezările sătenilor sunt mai mult proaste, puţine au livezi şi grădini; iar casa moşiei este făcută de lemn şi tencuită; heiuri proaste, cu mică livezue şi grădină de legume. Posedă o biserică, cu hamul Acoperământul Maicii Domnului; este de lemn, făcută în 1876. Stă închisă, neavând deservenţi. Calitatea pământului, ca loc de pădure, în cea mai mare parte este mediocră. Sătenii împroprietăriţi au 143 hectare 21 ari pământ; iar proprietatea moşiei, 614 hectare 43 ari câmp, şi 286 hectare 44 ari pădure, mai toată tânără. Iazuri sunt 2, între care mai mare este acela numit al Țarinei. Pe

[3235] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 220-225

moşie trece pârâul Molnicioara. Drumuri mai principale sunt: acel de la Mihăileni, la Herţa, şi acel ducător la Mamorniţa. Hotarele sunt cu: Tureatca, Mihereni, Mogoşeşti, Dersca, şi Târnauca"[3236].

CULIŞCĂUŢI

(comuna Vitreanca, raion Secureni, Ucraina).

1447, ianuarie 14: Întărit de Ştefan voievod spătarului Şandru, care primesc uric pentru „satele, pe Nistru, anume: Coleşeuţi, şi Râşcinţi, şi Dubovaia, şi Neporotova, şi Vişneuţi, şi Ogojov şi, la gura Cobâlcinei, unde este moara lor"[3237]. Hotarul, din veac.

CUMARĂU

(raionul Hotin, Ucraina).

1770-1772: Satul **Cumarău**, ţinutul Hotinului, ocolul Nistrului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[3238], **toată suma caselor: 54**. Scădere rufeturi 2: 2

[3236] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 14
[3237] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 271, pp. 383, 384
[3238] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 139

popi. Rămân birnici 52. / **Birnicii**: Ivan / Ivan Horobeţ / Iachim / Vasile Ţapu / Iosip / Luchian / Timco / Dumitru Homovar / Dumitru Lirugă / Vasile Suvac / Vasile Moisuc / Hrinco, văcariul / Simion / Danila Moisuc / Fedor Morţuc / Mateico / Ivan Siminic / Pricerca / Ostahe / Burbinciuc / Vasile, olar / Petre Urcior / Ivan / Andrei / Nicolae / Ştefan Berbec / Andrei Laronic / Adam / Teleşman / Popovici / Iacob / Mihailo / Fedor / Ilco / Andrei Zalisco / Petre / Ivan / Fedor, călăraş / Sandul / Vasile / Matei Bahmaciuc / Iacob zet (ginere) morarului / Precup, morariul / Fedor, bejenar / Mihailo sin Babii / Iacob Iure / Matei / Roman / Simion / Ilco, vornic / Mihai, vătăman. // **Rufeturi**: Petre, popă / Nicolae, popă.

CUMCENIE

(sat pe Prut, ţinutul Iaşi).

1644, ianuarie 21: Soţii Gligore şi Lupa Ureche, Toma stolnicul cel mare şi Aniţa, Lupul şi Antimiia Bucium, Savin şi Nastasiia, împarte între ei „moşiile de pe socrul nostru Voruntar (Prăjescul) comisul şi de pe soacra noastră… mai apoi din zapisul de împărţeală ce-a avut soacra noastră cu frate-său, răposatul Neagoe postelnicul şi am mai adaos şi jumătate din toate satele care s-au venit cu împărţeală lui Condre vameşul de pe jupâneasa lui Sofroniia, iar după moartea ei le-am împărţit cu Dumitraşco Neagoe, feciorul postelicului Neagoe. / Şi-au venit pe partea vornicului Ureche şi a jupânesei Lupa jumătate de sat **Negriteşti** (comuna

Podoleni, Neamţ), la ţinutul Neamţului, satul **Străşeni** (comuna Străşeni, judeţul Chişinău, Moldova) pe Bâc, la ţinutul Lăpuşnei, jumătate de sat **Cruhliceni** (judeţul Chişinău, Moldova), iarăşi la acel ţinut, a opta parte din satul **Vlăşineşti** (azi Lunca Prutului, comuna Trifeşti, Iaşi) pe Prut, ce-s în ţinutul Iaşilor, şi jumătate de sat **Tătăreni** (lângă Oneşti, comuna Plugari, Iaşi), pe Miletin, ce-s la ţinutul Hârlăului. / Şi s-au venit în partea stolnicului Toma şi a jupânesei Ana jumătate din satul **Negriteşti**, ce-s la ţinutul Neamţului, satul **Săleştea** (sau Seliştea, înglobat în Şipileşti, comuna Popricani, Iaşi) pe Prut, a opta parte din **Vlăşineşti**, iarăşi pe Prut, ce-s la ţinutul Iaşilor, a patra parte din **Volcineţ** (Vălcineţ, judeţul Ungheni, Moldova), cu vecini, la ţinutul Orheiului, şi trei părţi din patru părţi din **Răuseni** (comuna Răuseni, Botoşani) pe Jijia, la ţinutul Hârlăului. / Şi s-au venit stolnicului Bucium şi jupânesei Antimia jumătate de sat **Voruntăreşti** (Volintireşti, comuna Alexandru I. Cuza, Iaşi), cu vad de moară în Siret, ce-s la ţinutul Romanului, satul **Unchiteşti** (sat pe Prut, ţinutul Iaşi) pe Prut şi **Cumcenie** (sat pe Prut, ţinutul Iaşi), iarăşi pe Prut, ce-s la ţinutul Iaşilor, şi a treia parte din **Cândeşti** (comuna Cândeşti, Botoşani) pe Siret, cu vad de moară în Siret. / Şi s-au venit pe partea lui Savin şi a jupânesei Nastasia satul **Giurgeştii** (înglobat în Târgu Frumos, Iaşi), cu heleşteie pe apa Bahlueşului, părţile ce se vor alege din **Tâmpeşti** (înglobat în Săcăreşti, comuna Cucuteni, Iaşi) şi din **Balosineşti** (comuna Cucuteni, Iaşi), ce-s la ţinutul Romanului, satul **Ilişenii** (comuna Santa Mare, Botoşani), în gura Coroviei, şi **Zudureni** (sat pe Prut, ţinutul Iaşi) pe Prut, ce-s la ţinutul Iaşilor”[3239].

[3239] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol.

CUMPĂNEŞTI

(sat pe Lăpuşna, comuna Ulmii,
raionul Kotovsk, Moldova).

1634, august 1: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Ilie, Papară şi Babac, după o pâră la domnie făcută de Panăş, nepotul lui Barnovschi, şi de Bălan, fiul lui Barnovschi, care s-au jeluit pe Ilie, fiul lui Onciul, Papară, ginerele lui Onciul, Babac, fiul lui Lupul, Onciul, Magdalina şi Aniţa, „pentru satul **Cumpăneşti** (sat pe Lăpuşna, comuna Ulmii, raionul Kotovsk, Moldova), cu poiana Floca şi altă poiană, anume Cârlanele, şi pentru un iaz ce este pe pârâul Târnauca, şi pentru satul **Burani** (sat pe Botna, Lăpuşna, raionul Kotovsk, Moldova) şi **Mănăileşti** (Văsieni, comuna Văsieni, raionul Kotovsk, Moldova), şi jumătate din satul **Văsiani** (Văsieni, comuna Văsieni, raionul Kotovsk, Moldova), partea de jos, care sate cu vaduri de mori sunt pe Botna. / Astfel Panăşi cu Bălan, fiii lui Barnovschi, au arătat un uric vechi şi fără pecete, şi au zic că au dedină în acele sate, iar alte drese nu au avut. / Iar slugile noastre Ilie, Papară şi Babac au pus înaintea noastră dres şi ispisoace de la Petru voievod, cum este cumpărătura părinţilor lor, Lupul, Onciul,

---

XXVII, Bucureşti 2005, doc. 237, p. 217

Magdalina, aniţa şi Varvara, din privilegiul de-a avut bunica lor Sofiica de la Ştefan cel Tânăr voievod"[3240].

CUNICEA

(sat deasupra Nistrului, raionul Floreşti, Moldova).

1456, februarie 18: Întărit de Petru voievod protopopului Ioil şi fiului său Giurgea, gramatic, care primesc uric, pentru „satele anume: Oneşti la Cârligătură, pe amândouă părţile pârâului, şi prisaca pe care a întemeiat-o Giurgiu Negru, şi mănăstirea lor, şi loc de prisacă în acelaşi hotar, şi, mai sus, Voroveşti, şi poiana de la Ştefan Roşul, pe care le-a dat-o Ştefan de bunăvoia lui, şi, mai jos, pe acelaşi pârâu, la lazul lui Simion, loc de moară, şi prisaca lor din dreptul Podobitului, în pădure, şi Arpăşeştii lui Arpaş, şi, peste Bahlui, la Glodurile de la Movila Mare şi la fântâna lui Berbeniţă un loc din pustie, să-şi întemeieze sat şi fânaţ, şi, pe Şacovăţ, un loc de moară, unde vor putea să-şi facă, şi pe Stavnic, asemenea, şi, **deasupra Nistrului, Cunicea, amândouă cuturile**, şi **Cobâlia**, şi Armeni, lângă Suceava, şi seliştea lui Scandal, lângă Roşiori, şi Todereşti "[3241]. Hotarul, din veac, iar pentru pustii, îndestul.

1641, iunie 8: Scrisoarea fostului logofăt Ştefan,

[3240] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 219, pp. 248, 249

[3241] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 56, pp. 81-83

logofăt de Soroca, împuternicitul domnesc să cerceteze pricina dintre paharnicul Gheorghe Catargiul „cu ocanii din satul **Cunicea** pentru o poiană”, Catargiu susţinând că poiana este „de hotarul **Cobăliei**, iar ocenii din Cunicea au zis că este hotarul satului lor, Cunicea… şi-am strâns oameni buni, pentru că drese n-au avut nici Gheorghe Catargiul, nici ocenii de Cunicea, ci s-au învoit şi-au lăsat cu iertare pe Bunăcale de **Soroca**, Gora de **Cobăliia**, Buda şi Mihăilă de **Cunicea** şi-au socotit cum au ştiut ei cu sufletele lor, de-au ales locul acelei poieni şi hotarul Cobăliei şi hotarul Cunicei, şi s-a stâlpit acel loc”[3242].

CUNICEA

(Cunice, comuna Cunicea, raionul Camenca, Moldova).

1645, mai: Andreica. Feciorul Semei, nepotul lui Ionaşcu, fratele Moschiciului, vinde lui Gavrilaş Căpotici, „drept 15 oi cu miei alături şi cu lână ţi 15 oi sterpe şi cu lână… o parte de ocină din satul **Vascăuţi** (comuna Văscăuţi, raionul Camenca, Moldova), din partea tatălui meu Sema, ce se va alege dinspre fraţii mei a mea parte, a şasea parte… / Şi în tocmeală au fost Platon şi Răghineţ de **Cohăreşti** (Cuhureşti, raionul Camenca, Moldova), Bădaşco de-a fost pârcălab din **Cunice** (comuna Cunicea, raionul Camenca, Moldova), Brat căpitan şi Toader diacul de **Cotujani** (comuna Cotiujăni, raionul Şoldă-

[3242] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. IX, Iaşi 1914, pp. 137, 138

neşti, Moldova), Ştefan ot **Tomilăuţi** (comuna Vărăncău, raionul Soroca, Moldova). Şi eu, popa Simion, am scris. Şi Eremie Buga şi Nădăbaico”[3243].

1904: „**Cunicea**, sat în judeţul Soroca, volosti Vad-Raşcu, la sud de satul Poiana. Are 270 case, cu o populaţie de 1.320 suflete, români, şi 128 familii de schismatici ruşi; biserică; 430 vite cornute, 180 cai”[3244].

CUPCA

(pe Sireţel, Bucovina, Ucraina)

Întărit de Alexandru cel Bun lui Ivan Cupcici, în **27 mai 1427**, satul „unde este casa lui” Ivan Cupcici, pe Siretul Mic, între Pătrăuţi pe Siret şi Suceveni, avea să poarte, de-a lungul veacurilor, numele întemeietorului, chiar dacă, din 1503, avea să se anonimizeze în uriaşa moşie mănăstirească a Putnei.

1474: „Uric de la Ştefan voevoda, dat de judecată şi de întărire Maruşcăi şi Mihnei, nepotul ei, pe toate satele lui Cupcin şi pe toată averea lui, din anii 6982 (1474), August 28”[3245].

1709: „Într-acea vreme, arătatu-s-au în ţară şi lăcuste, numai nu erau multe, ca de alte dăţi. Şi pâinea se

---

3243 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 68, p. 64

3244 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 82

3245 Dan, Dimitrie*, Mănăstirea şi comuna Putna*, Bucureşti 1905, p. 184

mai sui cu preţul, iar stupii se făcură răi”, suedezii se răspândiră, din Polonia, peste Ucraina, o bătălie cu ruşii dându-se, pe Nipru, în 1709. Apoi, „craiul suedez… a trimis numai un polcovnic, cu vreo sută şi mai bine de suedezi şi cu vreo două sute de cazaci, la târg, la Cernăuţi, să stea acolo, să ţină legătura cu oastea din Ţara Leşească. Făcând veşti la împărăţia Moscului, Cropot brigadier, care era pe margine, pentru acei suedezi, cum s-au apropiat la Cernăuţi, împărăţia Moscului nu i-a putut răbda, ci a scris lui Cropot brigadierul şi lui Turculeţ, de-au încălecat, cu vro trei, patru mii de oaste, de-au trecut Ceremuşul, în ceastă parte, şi-au lovit, prin codru, şi-au ieşit la Mihalcea, de i-au lovit, în Cernăuţi, fără veste. Dar cazacii au şi dat la vale, în lunca Prutului, de-au scăpat mai toţi, iar suedezii au purces să se suie în vârful dealului Cernăuţilor, să se apuce de bătaie, dar, văzând că-i mulţime de oaste, nu s-au mai putut apuca de bătaie, căci, înconjurându-i, i-au luat pe toţi de grumaz şi-ndată i-au luat şi-au purces, cu dânşii, în Ţara Leşească. Iar pe vreo zece, cincisprezece, câţi mai scăpaseră dintre suedezi, i-au ucis la satele Ţurcanii de pe supt munte, la Cupca şi la Rădăuţi, la Suceava”[3246].

1772: Recensământul lui Rumeanţev[3247], din 1772-1773, înregistrează la Cupca, în Ocolul Berhometelor, fără alte precizări, „31 – toată suma caselor”, însemnând 1 popă, 2 femei sărace, 2 ţigani şi 26 birnici.

[3246] În mod ciudat, nici un martor al execuţiei brâncovenilor nu a scris despre această tragică întâmplare, cu îndreptăţirea şi credibilitatea celui ce a văzut cu ochii lui.

[3247] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 337

În **1775**, Cupca, din Ocolul Berhometelor, avea 1 popă şi 30 ţărani.

La Cupca s-au aşezat, în **1776**, emigranţii transilvăneni Ioan POP, din Cetea, şi Ioan PUŞCAŞ, din Falciu.

1782: În copia tabulară de pe protocolul de delimitare a proprietăţilor mănăstirii Putna, la întrebarea referitoare la Cupca, s-a primit răspuns direct, în 25 ianuarie 1782, de la acelaşi egumen Ioasaf, reprezentant al mănăstirii, care, întrebat fiind despre ce titlu posedă mănăstirea asupra satului Cupca, a răspuns: „Titulo donationis de la fostul mare vornic Iori Coptşin însă mănăstirea n-are un uric de danie, dară şi acest sat se află în confirmaţia generală, care a primit mănăstirea de la Ştefan Vodă pentru proprietăţile sale”[3248].

În **1843**, biserica Sfântul Mihail din Cupca, zidită în 1787, cu 1.143, era slujită de parohul Alexandru CHISĂLIŢĂ, care se afla, în faţa aceluiaşi altar, şi în 1876, când biserica avea 1.432 enoriaşi. În 1907, paroh era George POJOGA, născut în 1859, preot din 1886, paroh din 1904, cantor fiind, din 1896, George UNGUREAN, născut în 1854.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Storojineţ – **Storojineţ** (Curte districtuală), Banila Moldovenească pe Siret, Broscăuţi, Budeniţ, Cireş cu Opaiţ, Ciudin cu Neuhütte (coliba nouă), Davideni, Igeşti, Iordănești, Camenca cu Petriceanca, Carapciu pe Siret cu Hatna, Comareşti, Comareşti Camerale cu Althütte (coliba

[3248] Dan, Dimitrie, *Mănăstirea şi comuna Putna*, Bucureşti 1905, p. 250

veche), Crasna-Ilschi cu Glashütte (fabrica de sticlă), **Cupca**, Panca, Pătrăuţi pe Siret, Prisăcăreni, Ropcea, Suceveni sau Pomeşti, Zadova”[3249].

În **1890**, s-a deschis, la Cupca, o şcoală cu 3 clase[3250].

1894: Cu ocazia a trei praznice, făcute, la sfârşitul anului 1894, de Teodor BERESOVSCHI, Vasile DUGAN şi Andrei BICER, au jurat, în faţa preotului E. PRELICI, să se lase de rachiu următorii cupceni: Teodor V. ALERGUŞ, Teodor V. ROŞULUI, Dimitrie şi Ecaterina V. ALERGUŞ, Vasile D. ALERGUŞ, Dimitrie I. BICER, George Şt. BICER, Ioan G. BICER, Ioan V. BICER, Mihai I. BICER, Flora, văduva lui George BICER, Sanfira, soţia lui Ioan BICER, George BOLOCAN, George G. BOLOCAN, Domnica, soţia lui Zaharie BOLOCAN, Teodor BOBEŞTEAN, Vasile şi Dimitrie COSTIUC, Ioan Gr. MAIOR, George şi Elena MÂŢA, Vasile I. PLEVAN, Vasile T. POPESCU, Constantin POPESCU, Teodor G. TĂRÂŢĂ, Ioan alui George TĂRÂŢĂ şi soţia lui, Maria, Ioan V. TĂRÂŢĂ, Constantin T. TĂRÂŢĂ, Geoge D. TĂRÂŢĂ, Constantin D. TĂRÂŢĂ, Petre TĂRÂŢĂ, Vasile G. TĂRÂŢĂ, Ioan T. TIMEŞ, Petre S. TIMEŞ, Teodosia TIMFAC, Anna, soţia lui Simion SLĂNINĂ, Maria, soţia lui George T. ŢUGUI, Flora, soţia lui Constantin ŢIBILIAC şi Simion T. ŢUGUI[3251].

[3249] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[3250] *Schematismus der Bukowinaer*, Czernowitz, 1843 p. 36, 1876 p. 65, 1907 p. 167

[3251] *Deşteptarea*, Nr. 2/1895, p. 18

1907: „Ziua de 18 August a fost pentru noi, cupcenii, o zi de mare însemnătate. Încă de dimineaţă s-a lăţit zvonul că deputatul, Dr. Isopescul-Grecul, va onora comuna noastră cu prezenţa Domniei sale. Deja, pe la oarele 3 p. m., s-a fost adunat întregul popor din Cupca, bărbaţi şi femei, ca să-l întâmpine pe acela în a cărui mâini şi-au pus soarta şi încrederea pe viitor. Un banderiu de peste 20 de călăreţi, cu steaguri trei-colori, i-au ieşit spre întâmpinare, la hotarul Pătrăuţului, unde au sosit, peste scurt, mai multe domnişoare, preoţi, învăţători, precum şi studenţimea din Cupca, membri ai „Junimei", ai „Academiei ortodoxe", gimnaziaşti ş. a. Cu nerăbdare aşteptau cu toţii sosirea vrednicului bărbat, pe care a voit Pronia să-l avem ca deputat. Deodată se vede o trăsură, pe toţi îi cuprinde o bucurie nespusă şi, cu strigăte de „Să trăiască!", trece deputatul, care era însoţit de binemeritatul **paroh local George Pojoga**, hotarul comunei noastre. În strigăte nesfirşite de „Să trăiască!", ajung înaintea cancelariei comunale, unde i-a întîmpinat, cu pâine şi cu sare, **antistele comunal George Bolocan**. Junimeanul Bolocan a ţinut un bine alcătuit discurs de primire, la care a răspuns deputatul Isopescul-Grecul cu călduroase cuvinte, adresate către poporul adunat. Petrecut de ovaţiunile poporului, ajunge înaintea casei comunale, unde se ţine darea de seamă asupra activităţii de până acuma, dezvoltă un program larg pentru viitor, promite că se va întrepune cu tot zelul pentru reformele necesare poporului şi naţiunii, îndeamnă la activitatea economică şi la unire, primeşte plângerile şi cererile poporenilor şi făgăduieşte că le va împlini cât îi va sta în putinţă. Uralele şi ovaţiunile nu voiau să înceteze, la plecarea vrednicului deputat. Multa vreme a mai stat

poporul adunat la vorbă, discutând afacerile desfăşurate de dl deputat şi înfierând cu multă indignare purtarea acelor ce, în vremea alegerilor, l-au calomniat”[3252]. „**Tămbălăul dlui Cuparencu şi apucături democratice**. Dl Cuparencu nu s-a săturat de izba ce a căpătat-o la ultimele alegeri, ci aleargă după glorii; vrea numaidecât, coste ce va costa, să îmble prin gurile oamenilor. După ce s-a lăsat sărbătorit în Dorna, într-un mod nu tocmai lăudabil, a ţinut de necesar să se arate şi oamenilor din districtul Storojineţului, în toată strălucirea sa de candidat picat. Şi-a ales, spre acest scop, comuna Cupca, unde, din nenorocire, s-au aflat oameni de tagma dumisale, care i-au ţinut hangul. Şi nu mi-i ciudă de ţărani, oameni fără cultură, că se lasă prinşi în mreaja fanfaroniilor dlui Cuparencu, ci mă miră mai mult că un om cult, superiorul Mitrofanovici, dă mână de ajutor la aranjarea astorfel de comedii. Domnia sa te asigură, la orişice ocaziune, chiar pe onoarea dumisale, că nu se amestecă deloc, dar chiar deloc în politică. Nu vrea să ştie nici de partid, nici de Aurică, nici de Florică, ba chiar nici de Misiu, dar de agitat a agitat, ba zice-se c-a întreprins, pe timpul alegerilor, şi o călătorie de apostolat democratic prin comuna Suceveni; şi chiar acu, când a ţinut dl Isopescu adunarea sa în Cupca, trecând domnia sa pe la locul de adunare, unde era strânsă mulţimea poporului, striga cât îl ţineau baierele gîtului: „Ce, aşteptaţi pe deputatul jidovesc? Mergeţi acasă! Acesta nu-i deputatul vostru, ci al popilor şi jidanilor!”. Ei, vedeţi: domnia sa nu se amestecă în politică, chiar ţi se jură pe norocul copiilor că nu se amestecă. Numai acuma s-a scăpat o leacă şi s-a trântit în

---

[3252] *Apărarea Naţională*, Nr. 60 şi 61, Anul II, duminică 25 august stil nou 1907, p. 3

frac şi cilindru, ca să-l întâmpine pe marele naţionalist Cuparencu. O mică schimbare între pocloanele ce le face consilierilor consistoriali, pentru primirea feciorului său în seminar, şi între frumoasele complimente ce le face preoţimii. Dar să-l lăsăm pe dl Mitrofanovici, cu onoarea dumisale, deocamdată de o parte şi să admirăm agerimea spiritului dlui Cuparencu, cu care ştie domnia sa aranja tămbălaie, nu ştiu, din simţ pur naţional sau numai din distracţie. Cauza ni-i, în fine, irelevantă, destul c-a fost tămbălău cu călăreţi, cu steaguri şi cu muzica „Sicienilor" din Corceşti. Dar, ca să fie sigur de reuşită, şi-a ales ca mijloc potrivit banca raiffeisiană, de curând înfiinţată, pe superiorul Mitrofanovici şi pe agitatorul său de forţă, un scăpătat, care n-are azi nici o palmă de loc din 40 de fălci. Aceştia au făcut totul, aşa că treaba a mers strună. Au trimis adică, sâmbătă, oameni de la casă, la casă, să le spună că „vine, mâine, Cuparencu la şcoală şi aduce bani cu dânsul. Cui îi trebuie bani, să împrumute, să vină, mâine, la şcoală". Când au auzit cupcenii de bani, s-au dus toţii, cu mic, cu mare, având grijă de a-şi lua şi câte-o pungă şi făcându-şi pe drum răfuiala cam câţi bani să ceară împrumut de la dl Cuparencu. Ca să aibă aspect şi mai pronunţat naţional, au adus şi nişte rusnaci din Corceşti, cu muzica lor, cu tot. Aşa a fost primit dl Cuparencu în Cupca, duminică, în 22 septembrie 1907, sau mai bine zis şi-a pregătit singur primirea. Ajuns la şcoală, sub buibuiturile săcăluşurilor – praful l-a cumpărat domnia sa – a început a înşira teie de curmeie cu osanale lui Aurică (Aurel Onciul – n. n.) şi lui Florică (cumnatul lui Aurel Onciul, Florea Lupu – n. n.). Din toată vorba dumisale, au priceput ţăranii însă numai durerea ce o simţeşte că n-a putut reuşi la alegere, aşa că

au avut oamenii ce râde. De bani însă n-a amintit nimica, ci i-a îmbătat pe oameni numai cu vorbe goale, căci, să le fi spus că n-a adus bani, îl petreceau oamenii altfel înapoi. Dar vreţi să ştiţi ce va scrie „Voinţa" despre acest tămbălău ? O ştiu dinainte şi v-o pot spune. Ea va scrie cam aşa: „Dragostea cea mare, ce-o arată ţărănimea adevăraţilor ei prietini se cunoşte şi din primirea grandioasă etc. etc." şi aşa mai departe, pe această strună. Da, dragoste adevărată. Dragoste către banii aşteptaţi, nu către dl Cuparencu. Dar aşa ştiu democraţii noştri a falsifica opinia publică; căci îs meşteri, doară. Da, meşteri neîntrecuţi în falsificarea adevărului. Doar neadevăruri sfruntate sunt şi cele din „Voinţa Poporului" Nr. 43, sub titlul „Din isprăvile dlui deputat Tachiţă". Îl putem felicita pe întemeietorul erei democratice, dl Florică, că i-a succes a-şi creşte atît de bine „ucenicii" săi, încât astăzi îl ajung, ba îl şi întrec poate într-ale minciunii. Căci numai un „ucenic dacian" poate să fi fost acela ce n-a văzut, la adunarea dlui Isopescu, în Storojineţ, miile de costume ţărăneşti, ce formau majoritatea covârşitoare a convoiului, ci a văzut numai caftane. Şi la adunarea din Cupca zice că au fost numai 20-30 de ţărani, când, într-adevăr, au fost peste 500. Şi călăreţii au fost hargaţi de-ai lui Brodowski! Gospodarii Vasile şi Lazar Timeş, băietanii Morar, Percec, Bolocan etc. sunt oare hargaţi de-ai lui Brodowski, domnule „ucenic", sau sunt cei mai buni gospodari din sat? Ei, dar ce să mai înşir vorbă lungă? Oamenii cinstiţi şi aşa nu cred, de mult, în aceea ce scrie „Voinţa" şi bine fac. Dar mi-i milă de ţăranii în numele cărora zic ei că lucră, că-i democratizează cu totul. Căci, după ce au cetit articolul menţionat, am auzit cum ziceau: „Oare la atâta îmblă domnii la şcoală, ca să

înveţe a scrie minciuni? La ce mai trebuie, dar, şcoală?”. Astea sunt adevăruri. Dar cui să le spui? Doară celor ce nu vor acuma să te audă, dar vor fi, odată, responsabili pentru soarta acestui popor”[3253]. „Cu părere de rău, trebue să spun că, de un timp, încoace, se aud de comuna Cupca mai mult veşti rele, decât bune. S-a înfiinţat o bancă, cu scopul de a rădica economia poporului, însă ce se petrece acolo este aproape îngrozitor. Despre deschiderea acestei bănci, cu muzica „sicienilor”, despre asistarea domnului candidat de deputăţie Cuparencu şi despre tămbălăul dat de domnia sa s-a informat onoratul public; acuma să revenim asupra mersului ei. Lipsind din capul locului conducătorilor acestei bănci spiritul de conducere este mersul ei necorect şi, din cauza aceasta, rezultă urmări foarte triste. Aşa s-au iscat, înainte de câteva săptămâni, certuri între membrii băncii, încât erau să-şi spargă capurile. Pricina acestor certuri este, fără doar şi poate, felul cum se împrumută bani. Împrumuturile se fac mai mult între cei mai avuţi, neamuri şi cumătri, pe când acela care e mai sărăcuţ nu capătă nimică, cu toate că şi-a plătit părtăşia. Dacă ar cuteza cineva să-l întrebe pe dl Mitrofanovici de ce stă cu banca aşa de rău, atunci domnia sa sigur ar spune că duşmanii lui sunt devină, pentru că îi stau împotrivă. Acuma se naşte întrebarea ce mulţămită are gospodarul Vasile Bicer, care şi-a dat atâta silinţă la înfiinţarea băncii? Doar atâta, că a trebuit să audă sudalme din gura multor membri. Aşa se lucră pentru popor. Această ceartă a fost numai începutul. Vom vede ce se va întîmpla în viitor. Cu toată durerea trebue să şi râzi, când auzi că deschiderea acesteia s-a făcut cu

---

[3253] *Apărarea Naţională*, Nr. 73, Anul II, duminică 29 septembrie stil nou 1907, pp. 2, 3

atâta alai, s-au jucat jocurile cele mai noi, precum „Krakowianka” şi „Katzenpolka”, dl Cuparencu şi dl Mitrofanovici stăteau la o parte şi priveau, cugetând că acest tămbălău este triumful asupra contrarilor politici. În fine, trebue să-i fac dlui Mitrofanovici observarea că, să fie cineva cât de cu mare tragere de inimă pentru popor, în felul acesta, cum voieşte domnia sa acuma să fericească poporul, n-o poate face nicicând. Ba chiar şi mai mult. Find doară Crăciunul aproape, când va afla loc alegerea dlui Cuparencu de deputat, şi nefiind bine pregătiţi pentru această alegere, poate dl Cuparencu să mai capete o trântă la alegere. Dl Cuparencu, însă, care cu lacrimi în ochi a spus că iubeşte atât de straşnic poporul, de ce nu se arată prin Cupca, ca să potolească certurile? Mi se pare că alegerea despre care a amintit domnia sa, la tămbălăul din Cupca, nu va fi la Crăciunul, pe care-l serbează oameni de regulă, ci dl Cuparencu pare a visa la un Crăciun de deputăţie. Să vă fie de bine domnilor Cuparencu ţi Mitrofanovici!”[3254].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Cupca**, comună rurală, districtul Storojineţ, aşezată pe ambele maluri ale Siretului mic. Suprafaţa: 18,77 kmp; populaţia: 1.739 locuitori români, de religie gr. or. Este tăiată de drumul districtual Ciudei-Petriceanca şi de linia ferată Ciudei-Carapciu; e haltă de drum de fier; are un oficiu poştal, o şcoală populară cu 2 clase şi o biserică parohială, cu hramul „Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril”. A fost sat şi moşie dăruită, odinioară, de către Alexandru cel Bun, buierului Ivan Cupcic; urmaşul acestuia, George Cupcic, o dărui mănăstirii Putna, aşa că,

[3254] *Apărarea Naţională,* Nr. 92, Anul II, joi 12 decembrie stil nou 1907, p. 3

la 1776, se găsea în posesia acestei mănăstiri. Prin locuitori se mai menţine o tradiţie despre prădăciunile suezilor lui Carol al XII-lea, carie au petrecut în acest loc. Populaţia, formată din locuitori băştinaşi şi din colonişti transilvăneni, se ocupă cu agricultura şi cu creşterea vitelor. Comuna posedă 1.104 hectare pământ arabil, 288 hectare fânaţturi, 8 hectare grădini, 221 hectare izlaz, 695 hectare păduri. Se găsesc 76 cai, 753 vite mari cornute, 308 oi, 422 porci şi 93 stupi. **Cupca, moşie mănăstirească**, cu administraţie specială, districtul Storojineţ. Suprafaţa 23,02 kmp; populaţia: 42 locuitori germani, izraeliţi şi ruteni. Se compune din moşiile: 1). Cupca propriu-zisă; 2). Iordăneşti, 3). Carapciu, 4). Corceşti şi 5). Suceveni"[3255].

1914: preot econom în Cupca devine cantorul George Ungurean[3256].

1914-1918: Şi-au jertfit tinereţea pentru Bucovina „Infanteristul **Ilie Alerguş**, Cupca, Regimentul 22, prizonier"[3257]; „Gradatul inferior **Ioan Plevan**, Cupca, Regimentul 22, prizonier"[3258]; „**Ilie a lui Dimitrie Ţugui**, născut în **Cupca**, la 20 noiembrie 1881, ar fi murit, la finea lui iunie 1917, în Ungaria, localitatea Bereci, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Domnica a lui Ilie

---

[3255] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 78, 79

[3256] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor,* Nr. 10, Anul III, 26 februarie 1914, p. 160

[3257] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 159 – Supliment, din 6 august n. 1915

[3258] *Viaţă Nouă*, IV, nr. 175 din 5 martie n. 1916, p. 4

Ţugui, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[3259].

1919: Din **Comisiunea agrară de ocol Ciudei** făcea parte, ca locţiitor, şi „**Vasile Bicer**, agricultor, Cupca”[3260].

1919: „Contra Elisavetei a lui Pamfil Horodnic, născută Bolocan, la urmă domiciliată în Cupca, a cărei domiciliu e în prezent necunoscut, s-a înaintat, la tribunalul din Cernăuţi, de către Pamfil a lui Ieremie Horodnic din Corceşti, acţiunea pentru divorţ, din cauza părăsirii malіţioase. Pentru apărarea drepturilor acuzatei s-a numit curator epitropul Costan Bolocan din Cupca”[3261].

1920: „S-a înregistrat în registrul însoţirilor, la 3 Noemvrie 1920. / Sediul însoţirii: Cupca. / Textul firmei: **Cooperativa „Centrului cultural român din Cupca”,** însoţire înregistrată cu garanta mărginită în Cupca. / Obiect de exploatare: / 1). Comandarea oricărui lucru de care au nevoie membrii, pentru economie, şi a uneltelor economice de calitate bună şi cu preţuri convenabile. / 2). Instrucţiunea membrilor la o economice raţională, facerea ori vânzarea a productelor pentru membrii însoţirii. / Statutul însoţirii de la 26 Martie 1920. / Partea socială este de 50 lei. / Fiecare membru răspunde cu partea sa socială şi cu o sumă, care este de zece ori mai mare decât partea socială. / Anunţurile se vor face prin publicare într-un ziar român, care apare în Bucovina, şi prin circulare. / Prezidiul însoţirii e format din şase membri, adică: / 1).

[3259] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 9, Cernăuţi 15 martie nou 1921, pp. 98-105

[3260] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

[3261] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 21, 19 aprilie nou 1919, p. 8

Velehorschi Gheorghe, director. / 2). **Bolocan Constantin**, vice-director. / 3). **Frătăucean Silvestru**, membru în prezidiu. / 4). **Bolocan Constantin a lui Vasile**, membru în prezidiu. / 5). **Morar Petru**, membru în prezidiu. / 6). **Alerguş Gheorghe a lui Nicolai**, membru în prezidiu; toţi locuiesc în Cupca. / Semnătura firmei: Textul tipărit sau în scris va fi iscălit colectiv, prin directorul sau vice-director şi un membru al prezidiului. // Tribunalul ca tribunal de comerţ Cernăuţi, Secţia VII, la 3 Noemvrie 1920"[3262].

1922: „Având în vedere concursurile publicate, cererile prezentate şi propunerile făcute de revizorate, Consiliul şcolar al ţării a făcut, în şedinţa din 27 Martie 1922, sub preşedinţia domnului Director general delegat al învăţământului din Bucovina, următoarele numiri, pe ziua de 1 Aprilie 1922: **b)**. în calitate de învăţători definitivi şi învăţătoare definitive: Gheorghe Bolocan la **Cupca**"[3263].

1922: „Judecătoria ocolului Ciudei, secţia a II-a, a decis punerea sub interdicţie relativă, pentru cauză de beţie şi prodigalitate, a Catrinei lui Ilie Dusceac, născută şi domiciliată în Cupca, numind curator pe Toader a lui Gheorghe Şugui din Cupca"[3264].

În 1 aprilie **1941**, au căzut „ca snopii de secară", la Fântâna Albă, seceraţi de mitralierele sovietice cupcenii: Andronic Morar, Marta Şorodoc (o fată de 18 ani), Arcadie al lui Toader Plevan (rănit şi aruncat de viu într-o groapă comună), Ion Gâză, Arcadie Palicârja, Ion Belmega, Vasile Dugan (fratele lui, Ion Dugan, a murit în

---

[3262] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 14, 21 aprilie nou 1921, p. 176
[3263] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 8, Cernăuţi 21 aprilie 1922, p. 41
[3264] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 2, 25 februarie 1922, p. 12

gulaguri), Ion al lui Simion Opaiţ (fecior de 20 ani, mort în gulaguri). Au fost arestaţi, după ce au fost hăituiţi, Mihai Plevan, Dumitru Tărâţă, Toader şi Lazăr, feciorii lui Simion Alerguş, Gheorghe Luţu, Petru Plevan, Vasile Ovaciuc (un copilandru), Nistor Plevan şi Toader Ţâbuleac[3265].

CUPCINA

(Cupcici, numit apoi Cupcina, apoi Brătăşani,
azi oraşul Kalininsk, raionul Ediniţa, Moldova).

1583: Întărit Petru (Şchiopul) voievod, după ce i s-a jeluit cneaghina Magdalina Moţocoae că dresele pentru satele **Pietroasa, Balosina** şi **Cupciani**, pentru care se judecase, înainte, cu fiii Bălteanului, „le-a pierdut, când i-au jăcuit tâlharii şi multe stricăciuni i-au făcut”[3266].

1605, martie 26: Întărit de Eremia Moghilă voievod paharnicului Ilea Băcioc, care cumpără, cu 250 taleri de argint, de la Andreica, Gligorie, Lupul şi Antimia, fiii lui Ionaşco Palel, „din ispisocul de cumpărătură, ce l-a avut părintele lor Paulel de la Petru (Şchiopul) voievod şi de la Aron voievod, „a treia parte din satul **Cupcici**, ce se numeşte **Brătăşanii** pe Ciuhur, în ţinutul Iaşilor, şi cu jumătate de heleşteu, şi cu mori în Ciuhur, ce i-a fost cumpărătură tatălui lor Păulel de la Drăghici şi Frijea, fiii lui Ioan Taba, şi de la seminţiile lor Crăciun,

---

[3265] *Ţara Fagilor*, Cernăuţi 1998, p. 111-114
[3266] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVIII, Iaşi 1892, pp. 194-197

Petrea, Ion, Drăguman, Nastea şi Titiana, fiii Anei, tij (la fel) nepoţii lui Ion Taba”[3267].

1632, noiembrie 2: Întărit de Alexandru Iliaş voievod logofătului Dumitru Buhuş, care primeşte urice pentru „satul **Gâdinţii** (comuna Sagna, Neamţ) pe Siret, cu loc de mori la Siret şi la pârâul satului şi cu bălţi de peşte şi cu vii, şi cu pod umblător pe Siret, şi alt sat, anume **Criveştii** (comuna Strunga, Iaşi) sub Strungă, cu iaz şi cu mori şi cu vii, şi, în acelaşi hotar, seliştea **Răvăcanii** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), mai jos de Pietriş, şi seliştea **Găurenii** (azi Gura Văii, comuna Strunga, Iaşi) şi **Hotceştii** (lângă Strunga, Iaşi), şi a patra parte din satul **Movileni** (comuna Heleşteni, Iaşi), şi seliştea **Dădeştii** (inclus în Târgu Frumos, Iaşi), pe Sirca, cu loc de iaz şi de mori la Sirca, ce este în ţinutul Roman, şi a treia parte din seliştea **Plotuneştilor** (inclus în Târgu Frumos, Iaşi) şi jumătate din satul **Căcăceşti** (în Cârligătura, Iaşi) şi o bucată de pământ în hotarul **Târgului Frumos**, pe unde a însemnat şi a pus stâlpi Pătraşco Başotă logofăt… cu loc de iazuri şi de mori la amândouă Bahluţele, şi toate părţile lui, câte se vor alege, din satul **Tălhăreşti** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), cu iaz şi cu mori la Bahlui, şi nişte părţi din **Chiceră** (lângă Sârca, comuna Bălţaţi, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii, şi satul **Vavatieştii**, ce se numeşte **Bârleştii** (comuna Erbiceni, Iaşi), şi satul **Spinoasa** (comuna Erbiceni, Iaşi) pe Bahlui, cu iaz şi cu mori pe Bahlui, şi toate părţile de cumpărătură ce se vor alege din satul **Iurghiceni** (azi Erbiceni, Iaşi) şi din satul **Totoeşti** (comuna Erbiceni, Iaşi), de asemenea pe Bahlui, ce este în ţinutul Hârlău, şi un loc de mori şi de prisacă

[3267] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XX, Iaşi 1928, pp. 133-136

mai jos de **Pureciani** (la nord de Popricani, Iaşi), la Jijia, ce este în ţinutul Iaşi, şi satul **Cupcici** (numit apoi Cupcina, azi oraşul Kalininsk, raionul Ediniţa, Moldova) şi **Brătăşanii** (azi Brătuşenii Vechi, raionul Ediniţa, Moldova) pe Ciuhur, cu iaz şi moară pe Ciuhur, şi a patra parte din satul **Tribiseuţi** (comuna Trebisăuţi, raionul Briceni, Moldova), ce este pe Drabişte, cu jumătate de iaz şi cu moară pe pârâul Drabişte, şi a treia parte din satul **Costeşti** (comuna Duruitoarea, raionul Râşcani, Moldova), pe Prut, cu loc de iaz şi de moară la Ciuhur, şi de asemenea şi la Prut, cu loc de moară la **Dubase** (toponim în braniştea Bohotin) şi cu pod umblător peste Prut, şi toate părţile lui din satul **Dumeni** (comuna Văratic, raionul Râşcani, Moldova), mai sus de Costeşti, de asemenea pe Prut, şi jumătate din satul **Bozoviţă** (Buzoviţă, regiunea Cernăuţi, Ucraina) şi jumătate din satul **Răsteul** (Resteu-Atachi, regiunea Cernăuţi, Ucraina) şi toate părţile lui din satul **Tălmaceu** (Tălmaci, regiunea Cernăuţi, Ucraina), pe Nistru, ce este în ţinutul Hotin, şi satul **Măneştii** (lângă Brătila, comuna Helegiu, Bacău), şi jumătate din satul **Grozeşti** (azi Oituz, Bacău) pe Oituz, cu mori şi cu loc de pive şi de firistreu pe pârâul Oituz, şi cu loc de vie, şi cu grădini şi cu fâneţe la muntele ce se numeşte Munceii, ce este în ţinutul Trotuş, şi o parte de ocină din satul **Măstacănul** (Mastacăn, comuna Borleşti, Neamţ), peste Bistriţă, ce se va alege partea lui Hricicanul, cu loc de moară la pârâul satului şi cu loc de prisacă, ce este în ţinutul Bacău, şi satul **Neculeştii**, ce se numeşte **Trifeştii** (Neamţ), cu iaz şi cu mori la Pârâul Negru, şi toate părţile lui de cumpărătură, câte se vor alege, din satul **Româneşti** (lângă Trifeşti, Neamţ), de asemenea pe Pârâul Negru, cu loc de iaz şi de mori pe Pârâul Negru,

de asemenea şi pe pârâul Brănişterilor, ce este în ţinutul Neamţ, şi satul **Potropopeştii** (Potropopeşti, comuna Tăcuta, Vaslui), şi nişte părţi de ocină, câte se vor alege, din satul **Olăşei** (comuna Tăcuta, Vaslui), şi alte părţi de asemenea cumpărătură din satul **Bomboteşti** (azi Tăcuta, Vaslui), pe pârâul Cuţitna, cu mori şi cu loc de pive la pârâul Cuţitna"[3268].

1633, februarie 13: Porunca lui Alexandru Iliaş voievod, dată fostului mare vornic Gavrilaş, după ce i s-a logofătul Dumitru Buhuş pe marele logofăt Ghianghe, „zicând cum că trec vecinii dumisale, ai lui Ghianghe logofătului, din **Parcova** (comuna Parcova, raionul Edini-ţa, Moldova), de ară şi cosesc pe hotarul satului său, a **Cupciciului** (fost Cupcina, azi oraşul Kalininsk, raionul Ediniţa, Moldova), multă seamă de loc… tu să mergi, să socoteşti cu oameni buni de vor fi stând stâlpii la loc şi ei trec peste stâlpi, de ară şi cosesc pe hotarul Cupciciului, şi să iei 50 de boi din Parcova hatalm şi să-i trimiţi la poarta domniei mele… / Aşijderea, s-a sculat Jorea de a făcut un eleşteu la sat la **Costeşti** (comuna Duruitoarea, raionul Râşcani, Moldova), mai sus, unde era moara Jorii celui bătrân şi a înecat un loc de moară al lui Buhuş logofăt. / Aşijderea, s-a jeluit Dumitru Buhuş logofăt, iarăşi pe Jorea, zicând că şi-a scos Jorea vecinii săi din vatra satului cea bătrână şi a descălecat altă vatră de sat în ţarină, în fânaţul său"[3269].

1635, septembrie 14: „Mărturisit-au Gheorghe Corobca din **Căpoteni** (azi Kalininsk, raionul Edineţ,

---

[3268] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 234, pp. 289-292

[3269] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 289, pp. 368, 369

Moldova) de o vizunie ce a săpat într-o movilă, în hotarul **Cupciciului** (Cupcina, azi Kalininsk, raionul Edineţ, Moldova); și a săpat cu Ștefan, ginerele lui Braţcic din **Parcova** (comuna Parcova, raionul Edineţ, Moldova), și cu Golăe de acolo. Și a mărturisit Gheorghe Corobca c-au găsit o piatră mică într-acea vizunie și o au scos el singur dintr-acea vizunie și au găsit numai acea piatră, iar mai multe pietre n-au fost la cea vizunie. Și a mers Gheorghe Corobca la cea movilă, unde a săpat acea vizunie, să vadă acea piatră ce a găsit, când a săpat vizunie. Și a găsit piatra și s-au aflat și o piatră mare și douăzeci și șase mai mici, care pietre n-au fost când a săpat Gheorghe Corobca acea vizunie. Și din cele pietre mai mici nu s-au aflat, mai mult de cea piatră ce au scos singur din vizunie. / Iar de niște cuvinte ce au grăit Vasilic din Parcova și Erema de acolo, că au fost și ei când a săpat Gheorghe Corobca acea vizunie, ei n-au fost la cea săpătură. Și Vasile au zis și Erema că au săpat vizunie cu un negeag, iar Gheorghe a zis că a săpat vizunie cu un hârleț. Și a mas Gheorghe Corobca la vizunie, până au venit Ștefan, ginerele lui Bratcic, și Golăi din Parcova, și au săpat ei vizunie, toți trei, iar Vasile și Erema n-au fost la cea săpătură. / Și la ceastă mărturie, când a mărturisit Gheorghe Corobca, cum a fost numai o piatră, când au săpat acea vizunie, au fost Gheorghe Corosteanul, Gligorie Tăban, și Condrea hotnogul de călărași de **Vertep** (comuna Vertep, raionul Edineţ, Moldova), Eremiia chihae, Haraga, Ursul Pae, Vasile Pilipovschii, Gligorie Muha din **Bârova** (comuna Bârnova, raionul Ocniţa, Moldova),Toader vătăman ot tam, și Vasco ureadnic ot **Vasileuți** (comuna Vasileuţi, raionul Râşcani, Moldova), și Pătrașco ureadnic ot **Vozdouți** (azi Gvizdivşi, raionul Secureni, Ucraina), și

Tabără ureadnic ot **Clocucina** (azi Clocuşna, comuna Clocuşna, raionul Ocniţa, Moldova), Ostahie din **Vertep**, și Bazga den **Căpotini**, și Căzacul Comișescul din **Zubriceni** (azi Zăbriceni, comuna Zăbriceni, raionul Edineţ, Moldova) și alți mulți oameni buni"[3270].

1637, aprilie 4: Moşiile întărite de Vasile Lupu voievod vistiernicului Dumitru Buhuş: „**Gândeşti** (Cândeşti, comuna Mihăileni, Botoşani) pe Siret, cu loc de moară pe Siret şi în pârâul satului, cu bălţi de peşte şi cu podul peste Siret, şi cu vii; **Crăveşti** (Criveşti, comuna Strunga, Iaşi) sub **Strunga** (comuna Strunga, Iaşi), cu iazuri şi cu mori, şi, în acelaşi hotar, **Ravacanii** (comuna Strunga, Iaşi), din jos de Petriş, şi satul **Găurenii** (azi Bura Văii, comuna Strunga, Iaşi) şi **Hoţăeştii** (Hotceşti, comuna Strunga, Iaşi), şi a patra parte de sat **Vilenii** (sau Văleni, comuna Bozieni, Neamţ), şi selriştea **Dadeşti** (Dădeşti, înglobat în Târgu Frumos, Iaşi), pe Sârca, cu locuri de mori pe Sârca, care sunt în ţinutul Romanului; / a treia parte de selişte **Plotuneştii** (înglobat în Târgu Frumos, Iaşi) şi jumătate de sat **Chicaceştii** (sau Căcăceşti, Iaşi) şi o parte de moşie din hotarul **Târgului Crasna** (Târgu Frumos, Iaşi), cu locuri de iazuri şi mori în amândouă Baglueţele; părţi din satul **Tâlhăreşti** (azi Talpa, contopit cu Blândeşti, comuna Suliţa, Botoşani), cu iazuri şi mori pe Bahlui care sunt în ţinutul Cârligăturii; / satul **Vavatieşti** (Bârleşti, comuna Erbiceni, Iaşi), care se numeşte **Bârleşti**, şi satul **Spinoasa** (comuna Erbiceni, Iaşi) pe Bahlui, toată cumpărătura din satul **Iurghicenii** (azi Erbiceni, comuna Erbiceni, Iaşi) şi din **Totoeştii** (comuna Erbiceni, Iaşi) pe Bahlui, ce sunt

[3270] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 233, pp. 276, 277

în ţinutul Hârlăului; / un loc de moară din jos de **Puricenii** (lângă Stânca, comuna Victoria, Iaşi), în Jijie, şi un loc de prisacă, ce sunt în ţinutul Eşii; / satul **Cupcici** (Cupcina, raionul Edineţ, Moldova) şi **Brataşănii** (Brătuşeni, comuna Brătuşeni, raionul Edineţ, Moldova) pe Ciuhur, cu iazuri şi mori pe Ciuhur, a patra parte a satului **Trăbăsăuţii** (), ce este pe Drabişte, a treia parte din satul **Costeşti** (comuna Dumitroaia, raionul Râşcani, Moldova) pe Prut, părţi din satul **Dumenii** (Dumenii de Sus, comuna Miclăuşeni, raionul Făleşti, Moldova), din sus de Costeşti, pe Prut, şi jumătate de sat **Buzoviţa** (comuna Buzoviţa, regiunea Cernăuţi, Ucraina), şi jumătate de sat **Risteiul** (Resteu-Atachi, azi Dnistrivca, raionul Chelmeni, Ucraina), şi toate părţile lui din **Tălmaciu** (azi Burdiug, raionul Chelmenţi, Ucraina), ce sunt pe Nistru, în ţinutul Hotinului; / satul **Măneştii** (azi Blebea, înglobat în Târgu Neamţ, Neamţ), jumătate de sat **Grozăştii** (Grozeşti, azi Oituz, comuna Oituz, Bacău) pe Oituz şi locuri de vie, livezi şi fânaţuri în şesul ce se numeşte Muncei, ce sunt în ţinutul Trotuşului; / parte din satul **Mastacanul** (Mastacan, comuna Borleşti, Neamţ) peste Bistriţa, ce se va alege partea Hriţcanului, ce este în ţinutul Bacăului; / satul **Niculeştii** (azi Trifeşti, Trifeşti, Neamţ) ce se numeşte **Trifeştii**, cu iazul şi cu moara în pârâul Cioarna şi locul de iaz şi de moară; aşijderea şi în pârâul Braniştelor, ce este în ţinutul Neamţului; / satul **Potropeştii** (Protopopeşti, comuna Tăcuta, Vaslui) şi părţi de cumpărătură în satul **Bumboteştii** (înglobat în Tăcuta, comuna Tăcuta, Vaslui), pe pârâul Cuţitna… şi o poiană, care se numeşte Mastacana, şi Lihaci, ce sunt în ţinutul Vasluiului; / jumătate de sat **Boldeştii** (comuna Todireşti, Iaşi) şi jumătate din seliştea **Sârbii** (comuna

Todireşti, Iaşi), pe pârâul Todereştii, ce sunt în ţinutul Sucevii; jumătate din sat **Bujuceştii** (sau Buhuşeşti, lângă Climeşti, comuna Făurei, Neamţ) pe apa Cioarna, ce este în ţinutul Neamţului"[3271].

1770-1772: Satul **Cupcenii**, ţinutul Hotinului, ocolul Mijlocului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[3272], **toată suma caselor: 23**. Scădere rufeturi 23. / **Scutelnicii** dumisale spătarului Drăcache: Ștefan fiul Costindoae / Iordache Cojoc / Pavel, ciobanu / Andronachi Colțian / Toader fiul lui Ionel / Ion Plăcintă / Toader Coșnel / Lupul Coșnel / Andrei Țindorul / Petre, rusul / Vasile, rotariul / Lupul Burghie / Antohe, ciobanul / Grigoraș Groapă / Ioniță Ghistria / Dumitrașcu, cojocariul / Anton, rus / Ștefan Cotruță / Lupul, butnariul / Ursache, butnariul / Ion, morariul / Vasile Crăciun / Apostol fiul lui Gheorghe.

1904: „**Cupcina**, sat în judeţul Bălţi, aşezat pe partea dreaptă a Ciuhurului. Lângă sat este un eleşteu mare. Are 78 case. Ţăranii posedă pământ de împroprietărire 665 deseatini. Proprietarii: C. Buznea, 765 deseatini; P. Gusti, 423 deseatini; Ana Tudorovici, 966 deseatini. Sunt grădini cu pomi"[3273].

3271 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 52, pp. 48, 49

3272 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 164

3273 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 82

CURENI

(lângă Zagavia, comuna Scobinţi, Iaşi).

1634, mai 20: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Toader din **Nemândri** (lângă Zagavia, comuna Scobinţi, Iaşi), să dea „zi lui Albul sin Ignat şi lui Miron călugărul, ce a fost din **Cureni** (lângă Zagavia, comuna Scobinţi, Iaşi), şi lui Nicoară de acolo, şi lui, Andrei şi Ionaşco de acolo, să vină să stea de faţă cu Ihnat pentru o parte de ocină din Cureni şi să-şi aducă dresele, oricând va fi voia lui Ihnat”[3274].

CURENI

(lângă Dracșani, comuna Sulița, Botoșani).

1640, noiembrie 27: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod lui Evloghie, călugărul de la Unsa. „să fie tare şi puternic a ţine şi a oprin o parte de ocină din **Cureni** (comuna Flămânzi, Botoşani), ce este în ţinutul Hârlăului, partea Dolcăi şi a Tudorei, pentru nişte bani ce a dat pentru dânsele, de le-a plătit de dajde. Pe nimeni să nu lase să are sau să cosească pe acea parte.

[3274] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 139, pp. 155, 156

Iar nepoţilor săi Toader şi Titiana, de le va părea cu strâmbul, să-i dea acei bani, cât vor spune oameni buni că a dat Evloghie călugărul"[3275].

1644, aprilie 8: Avram și cu fetele lui Simion, feciorii lui Miron, vând lui Constantin vornicul, drept 70 taleri de argint, părți „din **Cureni** (lângă Dracșani, comuna Sulița, Botoșani) și **Gheţăoani** (comuna Sulița, Botoșani), pe apa Miletinului, stâlpul din mijloc... dinaintea lui Bărcan din **Nelipești** (lângă Lătăi, Iași), Ionuț Dodon ot **Hălceni** (comuna Șipote, Iași) Pavăl ot **Vlădeni** (comuna Vlădeni, Iași). Aceasta mărturisim"[3276].

1644, aprilie 8: Vasile, feciorul Condrei, nepotul lui Mihăilă din **Ghițăvoiani** (Chițoveni, comuna Flămânzi, Botoșani), vinde lui Constantin vornicul, drept 200 lei bătuți, părțile „ce-a avut el în satul Ghițăvoiani, în partea de sus, din a cincea parte, a trteia parte... / din **Cureni** (lângă Dracșani, comuna Sulița, Botoșani), din partea de jos, iar din a cincea a treia parte, și din **Căcăceni** (lângă Chițoveni, comuna Flămânzi, Botoșani), din a cincea parte, a treia parte și din vaduri de mori pe Miletin"[3277].

[3275] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 489, p. 478

[3276] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 285, pp. 262, 263

[3277] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 286, p. 263

CUREŞNIŢA

(comuna Şeptelici, judeţul Soroca, Moldova).

1643, septembrie 10: O scrisoare a pârcălabului de Soroca Ştefan, trimisă marelui vornic Grigore Ureche „pentru pricina Şeptericenilor ot ţinutul Soroca”, pare a fi exponenţială pentru stilul narativ al vremii, exprimat, de regulă, prin înscrisuri de cancelarie domnească. Tocmai de aceea, îl reproduc integral: „Cinstit părintele meu, dumneata vornice mare, de la milostivul Domnul Dumnezeu poftesc bună pace și sănătate dumitale și a toată cinstită casa dumitale. De cinstita carte a dumitale), ce ne-ai trimis cu sluga dumitale Rugină, adus-o-au la mâna noastră ș-am înțeles întru tot cinstita scrisoare a dumitale. Dau laudă lui Dumnezeu de bună sănătate dumitale. / Alta, pentru rândul **Șiptilicenilor** (Şeptelici, comuna Şaptelici, judeţul Soroca, Moldova) dumitale și pentru **Cureşniță** (comuna Şeptelici, judeţul Soroca, Moldova), făcut-am, prin poronca măriei sale, lui vodă, și a dumitale. Şi iarăși am mai mers acolo, cu câțiva oameni și din ținut, și din târg, și am îmblat de am ocolit împrejur tot locul, până unde ține Șeptelicenii și Curișnița, socotind noi că doar vor fi amândouă cu un hotar și nu se află loc de două sate, că este niște loc prea puțin, cum a văzut și sluga dumitale, Rugină, că nici de un sat bun nu este loc de hrană, necum să fie de două. / După aceea, am întrebat pe acești oameni, pe toți, care sat este mai bătrân, Curișnița au Șeptilicenii? Dat-au samă că este sat mai

bătrân Curişniţa şi, când s-au descălicat Şeptilicenii, atunci spun că s-a pustiit Cureşniţa. Iarăşi i-am întrebat, dar cum şi în ce chip s-a pustiit? Ei iarăşi au dat samă că s-a pustiit de răul acelui Şeptelici, care au fost om rău. Dar mai ţinut-au cineva, după aceea, Curişniţa au ba? Şi mai fost-au, după aceea, neoameni au ba? Ei au dat samă că, de atunce, până, iată, ce s-au descălicat, acum tot pustie a fost, iar Şeptilicenii, până la împărăţie, tot au fost cu oameni. / După aceea, iarăşi le-am zis să-mi arate cu dreptul pe ce loc şed Şeptelicenii, că dumneata ai şi uric cum sunt pe locul târgului. Iarăşi au dat samă că nu sunt pe locul târgului, ci sunt pe locul Curişniţii, şi ne-au arătat hotarul târgului, dinspre Şepteliceni, pe unele locuri, ca două rânduri de pământuri, de nu ajunge până la Şiptiliceni, iar împotriva satului este şi mai puţin. / Întrebat-am şi într-acest chip: dar ce silnic fu aşa acel Şeptilici, să-şi pună sat pe loc omenesc? Şi cum nu a întrebat atunci cineva cu dânsul, că de-a şi fost Şeptilici om rău şi nebun, legea din ţară n-a ieşit. Ei zic că nu ştiu. Atâta spun; că ştiu că, dacă s-au descălicat Şeptelicenii, într-aceea dată s-a pustiit Curişniţa şi au mers la Şeptiliceni şi o samă de oameni şi-au dus şi casele la Şeptiliceni din Curişniţa. De care lucru, de aceasta ne mirăm cu toţii în ce chip s-a pistiit Curişniţa, dacă s-au descălecat Şeptilicenii? Cine are putere ca aceea, să facă într-acel chip, fiind Curişniţa atunci cu vreo şapte stăpâni, cumpărători de la Brut postelnicul? Cum nu ş-au întrebat atunci de toate de aceste? Tot pe rând i-am întrebat; ei zic că nu ştiu. / Pentru care lucru, înţelegând că este viitor (adică va veni) şi măria sa vodă încoace, n-am mai scris nimic la măria domniei sale. Numai dacă-l va aduce Dumnezeu cu sănătate, spune-i-voi măriei sale, din rost,

tot lucrul. Și oamenii aceia, de vor fi de vro treabă, i-oi aduce de față. Deci va înțelege măria sa de tot lucrul și va face măriei sale cercetare. / De aceasta dau știre dumitale, să fii dumneata sănătos. / Sluga dumitale, Ştefan pârcălab Soroţchii”[3278].

1904: „**Cureşniţa**, sat în judeţul Soroca, volosti Bădiceni, aşezat pe malul Nistrului… s-a contopit cu satul Voloşniţa. Are 166 case, cu o populaţie de 820 ţărani români; o biserică”[3279].

CURIECII

(Cureci, azi Curiecii, comuna Răspopeni,
judeţul Orhei, Moldova).

1640, octombrie 25: Zapis de mărturie de la Harea din **Verejeni** (comuna Verejeni, judeţul Orhei, Moldova), Necoară din **Cureci** (Curiecii, comuna Răspopeni, judeţul Orhei, Moldova). Gavril din **Piscani** (comuna Chiţcanii Vechi, judeţul Orhei, Moldova), Ştefan şi Vasile ot **Negureşti** (Negureni, comuna Negureni judeţul Orhei, Moldova), în care scriu că Ştefan, feciorul Dochiei, şi Ştefan, feciorul Chirenei, nepoţi Giurgei, şi alţi feciori care sunt ai lui Gligori şi ai lui Ştefan, iarăşi nepoţi Giurgei, au vândut lui Mătiiaş Sturdza, drept 20 de galbeni şi o vacă cu junc, „partea ce li se va alege din

---

[3278] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 171, p. 161

[3279] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 83

satul **Văsiiani** (Văsieni, comuna Leuşteni, judeţul Orhei, Moldova)”[3280].

CURIECII

(pe Larga, comuna Hoceni, Vaslui).

1824, octombrie: Scrisoare hotarnică de la spătarul Ioan Cuza şi de la serdarul Gheorghe Bou: „Prin luminată cartea prea înălțat Domnului nostru Ioan Sandu Sturza voievod, din curgător anul 1824, septembrie 29, fiind rânduiți ca să cercetăm împresurarea ce află pătimind moșia **Hocenii**, ce se zice și **Șișcanii**, de la ținutul Fălciului, a postelnicului Dumitrachi Beldiman, de către megieșita moșie **Futileștii de jos** sau **Micșinești**. / În cuprinderea jalobei postelnicului şi a cărții de poruncă, venind la fața locului și făcând știre, am adunat pe toți răzeșii și megieșii ce sunt în pricina acestui loc, anume: Vasile Sava, Gheorghe Ambrino, Vasile Ambrino cu ai lor, răzeșii locului ce să numesc Futeleștii de jos, Iordachi Munteanu, Matei Idricanul, diaconul Gheorghe Cheșchinul ot Crasna cu ai lor, răzeșii locului cel numesc **Futeleștii de sus**. Leon Bosie, Neculai Radu, Vasile Radu cu ai lor, răzeșii de Futeleștii de sus și de jos, față fiind și Andrei Ifrosie, Costandin Ochincă, Vasile Cojan, Iordache Tăngirică, cu ai lor, rămașii răzeși în moșia **Micșuneștii**. / Mai întâi am cerut de la jeluitor să ne arate

---

[3280] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 479, p. 470

la ce loc se cunoaște împresurat și cu ce dovadă de scrisori. Înfățoșat-a dumnealui un plan geometricesc, ridicate toate moșiile dumisale încă din anii 1813, mai 29, de inginerul Mihail Tenedie medelnicer, și, împreună cu amândouă părțile, umblând toată starea locului, cu deamănuntul, atât pe arătarea răzeșilor, după urmarea stăpânirii, cât și după pretenția întinsă din partea postelnicului cu jalobele, am luat sama cu pătrundere a cursului întâlnirii și despărțirii moșiilor, una de către alta, și fiind întocmai precum în plan se arată, lămurindu-ne întru toate, pricina așa se urmează: căci jumătate de loc, ce se numește **Futileștii de sus**, se mărginește cu capul cel dinspre apus, în valea sau pârâul ce se numește Saca, iar jumătate de loc, ce se zice **Futileștii de jos**, întru despărțire ce și astăzi se păzește, urmare a stăpânirii prin stâlpiri. Și venind din piatră în piatră, până în gura pârâului Saca, unde cade în vale, semn firesc, care la hartă este însemnat cu No. 39, de acolo, Futileștii de sus urmează cu stăpânirea, mărginindu-se în Saca. Iar Futileștii de jos, cârmind la deal, se mai lungesc cu câtva loc, până ce lovesc într-o bucată de loc din hotarul moșiei Hoceni, a postelnicului, ce se zice **Curiecii**. Pentru această întindere a Futileștilor de jos, a cerut îndreptare dumnealui a rămâne deopotrivă cu Futileștii de sus și că colțul Hocenilor este în gura văii Săcii, unde cade în vale la firesc semn, și apoi, pe Saca, în sus, după stăpânirea ce se urmează de către Futileștii de sus și de către toate celelalte moșii, cum, spre dovadă, scos-a do a arătat aceste scrisori:

1497 (7005), martie 15: suret de pe ispisoc vechi de la Stefan voivod, tălmăcit de polcovnic Toader Debrici, la anii 1806, iulie 4, întăritor lui Mihăilă Cupcici pe a sa dreaptă ocină și împărțeală, un sat pe Larga, unde a

fost Stan Coloban, care l-a avut el împărțit cu nepoții lui de frate, Mihăilă și Vlad, așa scriind, că hotarul acestui numit sat **Hocenii** se începe din Larga, din cărarea ce vine din satul **Onchiteștii**, ce se numește **Grumezăştii**, de la un izvor de pe costișă, însemnat la hartă cu No. 15, apoi în jos, pe de-amândouă părțile Lărgii, până la fântâna Mogăi, No. 18, apoi se întoarce spre răsărit, tot pe drumul lui Cocârțală, până la gura văii Săcii, unde cade în Elan, No. 29, apoi matca văii Săcii iproci, la No. 18, însemnat la hartă, zic răzeșii de Futileștii de jos că stau Hocenii unde s-ar numi fântâna Mogăi, un budăi de ceea parte de Larga, și că drumul lui Cocârțală s-ar numi acela, ce este însemnat de acolo cu No. 21, că ce-i de acolo, în jos, este osebit hotar de moșie **Curiecii**. / Dimpotrivă, postelnicul a arătat că merge cu stăpânirea în jos încă câtva loc, pe de ceaa parte de Larga, cu nume de **Șișcani**, și pe de ceastă parte, deși cu nume de **Curieci**, precum să va vedea însemnat la hartă, este loc din **Hoceni**, până la drumul ce și acum își are urmarea sa întru despărțire, de către hotarele megieșite, care și acesta se va vedea însemnat la hartă, de către inginer, tot cu No. 21. / Și pe acest drum ispisocul domnului Ștefan Voivod îl numește drumul lui Cocârțală, care cuprinde în sine și locul din Hoceni, ce, în urmă, a luat numire de Curieci. de pe un Crăciun Curiace, răzeș de Hoceni, și de Șișcani, care Șișcani nu este altă decât o jumătate din trupul Hocenilor, ce iarăși, după vreme, s-a poreclit de pe numele unuia din razeși, și că jumătățirea ieșită din Hoceni, în urmă, a luat numire de Șișcani. A făcut dumnealui dovadă întâi că Hocenii s-au despărțit în două, după însuși glăsuirea acestui ispisoc a domnului Ștefan voievod, care, după ce înconjoară locul în semne și vine de încheie prin semne

de unde au început, dintâi zice așa: sau despărțit și la cărare în jos, iară matca Lărgii, pe de-amândouă părțile, să fie lui Mihăilă Cupcici, cu tot venitul, iar de la cărare, în sus, să fie nepoților lui de frați, Mihăilă și Vlad, pe de amândouă părțile mătcii, cu tot venitul, iproci.

1546 (7054), mai 8: Al doilea suret de pe ispisoc sârbesc, al domnului Pătru voievod, tălmăcit de Axentie uricarul, prin care arată că, înaintea domniei sale, venind Fătul Tătarul, cu surorile lui Anghelina și Titiana, feciorii lui Mihăilă Cupcici, a vândut a sa ocină și moșie, din drese de împărțeală părinților, de la tatăl domniei sale Stefan voievod, un sat pe Larga, anume **Hocenii**, unde a fost Stan Coloban, acela l-au vândut lui Pașco Răzlog, lui Marco și lui Petru Bereș, și, întârindu-se stăpânirea, iarăși zice: „Însă să le fie acest sat de pre Larga, anume Hocenii, unde a fost Stan Coloban, în două părți, jumătate să fie a lui Pașco Răzlog singur, iar cealaltă jumătate, dintr-acel sat să fie a lui Marco și lui Petru Bereș. în vecii. Iar hotarul acelui sat Hocenii să fie, dinspre toate părțile, pe unde au umblat din vechi”.

1642 (7150), iulie 10: Al treilea, suret de pe ispisoc vechi pe sârbie de la Vasile voievod, tălmăcit de Axintie uricarul, la anii 1719 (7227), septembrie 4, cum și de polcovnicul Pavel, la anii 1806, aprilie 16, cu această în jos cuprindere: „precum de față, înaintea domniei sale, s-au tras la judecată Ioan și alți răzeși ai lui din satul **Hoceni**, cu Sânpetru, Sava, Dumitru, Năilă și cu alți oameni ai lor din **Șișcani**, pentru o bucata de loc din hotarul satului Hocenilor, precum au arătat și ispisoc de baștină de la bătrânul Ștefan voevod. Iar Sănpetru cu oamenii săi așa au răspuns, că acea bucată de loc este din hotarul satului lor Șișcani”. / Deci domnia sa, judecându-i

pe dânșii și cercetându-le ispisoacele, a făcut carte la Dumitrașco Oțăl din Oțăleni, ca, împreună cu oameni buni, să cerceteze și să aleagă tot hotarul acelui sat al **Hocenilor**, în semne după acel uric, ce l-a arătat Ion, de la bătrânul Stefan voievod, după care, arătându-se cercetarea rânduitului și poftorindu-se toată cuvântarea semnelor de la ispisocul domnului Ştefan voievod, îl dă rămas pe Sănpetru, cu oamenii săi din Șișcani. Iar Ioan și cu răzeșii săi să aibă a stăpâni satul Hocenii, în semnele arătate. / Dintru aceste vechi ispisoace s-a făcut vederată dovadă precum, și la judecățile de mai înainte, ce a avut postelnicul, s-a cunoscut că **Hocenii** și **Șișcanii** au fost un trup de moșie, numindu-se tot Hocenii, și, după vreme, locul despărțit prin semnele ispisocului domnului Stefan voievod, păzește aceiași veche numire a Hocenilor, iar jumătățarea rămasă din afara semnelor acelui ispisoc au dobândit numire de Șișcaâni, care Șișcani, fiind și până astăzi pe de ceea parte, de către apus, se întinde în lungime, cu neprihănită stăpânire, până drept colțul **Curiecilor**, acela din jos, iar nu stau drept colțul Curiecilor acelor din sus, la No. 18. / Adus-au de față și din bătrânii locuitori, pe Sandul Buzincul, Alexandrul Buzincul și căpitanul Gheorghe Marta, mai vechi stăpânitori ai **Șișcanilor**, fiindcă postelnicul, acum, de curând, a întrupat întru a sa stăpânire tot locul Șișcanilor, și li s-a făcut întrebare, față fiind și răzeșii Futileștilor de jos, până unde merg Șișcani cu stăpânirea, și tot așa ne-au arătat, că până drept în colțul Curiecilor din jos, la care și înșiși răzeșii de Futilești n-au putut tăgădui că n-au această știință, că tot până acolo se stăpânea și mai înainte de răzeșii de Șișcani, și acum se stăpânește de către postelnicul Beldiman, de când a intrat întru a dumisale

deplină stăpânire. / Deci, dacă jumătățarea Hocenilor, acea cu nume de Șișcani, a urmat și stă cu neprihănită stăpânire până la acel loc, apoi îndoire nu rămâne că și cealaltă jumătățire nu poate rămâne mai scurtă. Dar postelnicul, spre a ridica tot prepusul, cum că **Curiecii** nu este osebit trup de moșie, ce Crăciun Curiac a fost răzeș părtaș în Hoceni și în Șișcani, de pe care a rămas numirea locului, înfățoșat-a aceste vechi dovezi:

1638 (7146), ianuarie 25: Suret de pe ispisocul vechi, pe sârbie, a Domnului Vasilie voievod, tălmăcit de polcovnicul Pavăl Debrici, la anii 1806, iulie 10, prin care întărește lui Mierăuță Coșăscul și fraților lui, și fiului lui Dumitrie, fetei lui Ioana, strănepot al Ilcăi și Gâtii, și verilor primari, a lor dreaptă ocină și moșie, din a treia parte de sat de **Șișcanii**, ce-i pe Larga, jumătatea din urmă, de baștină, de la Petru vodă, și iarăși dă și întărește slugii sale Mierăuță Coșăscul altă jumătate, din a treia parte din acel sat Șișcanii, ce a cumpărat el, osebit de alți frați și neamuri ale lui, de la Meleștean, feciorul Anghelinei Frijoae, nepotul lui Crăciun Curiace. Cu această cuvântare se face dovadă că Curiace a fost răzeș părtaș în Șișcani.

1686 (7194), octombrie 30: Aşijderea, ispisoc de la Constandin voievod, întăritor lui Grigoriță din Guzari și femeii sale Simina, pe un zapis de la Avramia, fata Tudosiei, femeia lui Toader, nepoata popii Fenie din Săminești, care au vândut a lor ocină și moșie, ce este la ținutul Fălciului, din sat din **Hoceni**. / Așijderea, zapis de la Chirilă, feciorul lui Tudosie, nepot popii Fenie, și de la femeia lui Anița, precum au vândut dreaptă ocină și moșie, ce au avut iarăși în sat **Hocenii**, a treia parte de sat, din partea Tudosiei. / Așijderea, zapis de la Arsenie și de

la femeia lui Aftinia, fata lui Fenie, precum au vândut dreaptă ocină și moșie de la **Hoceni**, a treia parte de sat. / Așijderea, zapis de la Istratie și de la femeia lui Nastasia, precum au vândut a lor dreaptă ocină și moșie din sat din **Hoceni** partea lui Fenie, a treia parte din tot locul. / Așijderea, zapis de la Urâta, preoteasa popii Gavrilaș, feciorul Todosiei, precum au vândut a lor dreaptă ocină și moșie din sat din **Hoceni**, dintr-un bătrân, a treia parte. / Acest Fenie sau popa Fenie și cu preoteasa lui Alexandra, cu toți acei de mai sus arătați urmași ai lui, se vor vedea la spița ce se alcătuiește din scrisoare că sunt curgători din Anghelina Frijoae, fata lui Crăciun Curiace, adică se face dovadă că aceste neamuri, răspunzându-se părtași și în Hoceni, se văd ieșiți în vânzări și că, după porecla lui Curiaci, a rămas cu numirea locului. Și încă tot acești curgători din aceste neamuri mai adaugă a vinde și cu nume de Curiaci, pe care îl trec iarăși în cumpărături și răscumpărături, la răposatul vornic Gheorghe Beldiman, părintele postelnicului, la care, aducându-se toate scrisorile vânzătorilor, acum se văd dezvelite felurime de chipuri și vicleșuguri răzășești, vândute câte în două și trei locuri. Unele și aceleași neamuri, unul și același loc cu numiri schimbate, precum și acești curgători din Crăciun Curiac, vânduți într-o parte cu nume de Șișcani, într-alta, cu nume de Hoceni. Şi, în sfârșit, poreclind locul, mai vând și cu nume de **Curiecii**, care aducându-se la părintele postelnicului, acum se vede că s-au cumpărat câte două și trei rânduri, drept lucrul său. / Și așa ieșind dintru toată îndoiala că acest loc numit **Curiecii** nu este osebit hotar de moșie, arătăm că nici fântâna Mogăi nu poate fi acel budăi de la No. 18, nici drumul lui Cocârțală, acel pe din sus de Curiecii, întâi că fântâna,

după glăsuirea ispisocului domnului Stefan voievod, se cere a fi de ceastă parte de pârâu, dinspre răsărit, nepomenind întru glăsuirea sa la întoarcerea că au trecut pârăul. / Al doilea, pentru drumul acesta nici nu poate a se numi drum, nici că a fost, nici că poate, neiertând starea locului, ce acesta este o cărare, ce abate din drumul **Hocenilor**, acel de pe vale, la deal, pe care anevoie este și cu deșertul a se sui chiar. Iar acel pe din jos drum, ce cuprinde în sine locul numit **Curiecii**, mergând l-am aflat în dreapta sa ființă, ce-și păzește și acum urmarea sa, și de hotarul dinspre megieșitele moșii, lângă care drum, în malul pârăului, de această parte, dinspre răsărit, s-a aflat și acum față o fântână, potrivită întru toată cuvântarea ispisocului cu fântâna Mogăi și cu drumul lui Cocârțală, în dreptul cărei fântâni, lângă drum, este față și o piatră veche hotar. La această fântână și drum de lângă această piatră, a cerut postelnicul de a i să statornici colțul **Hocenilor** și al **Șișcanilor**, dar aici iarăși arătăm că urmează nu puțină neînvoire între postelnic și între Safta Costache, soția săvârșitului Toderașco Costache, stăpâna locului numit **Talaba** şi o hliză din capul moșiei **Bălăneştii**, ce se alăturează, pin capul Hocenilor, care Bălăneștii sunt iarăși a postelnicului, afară de această hliză a numitei cucoane și afară de o altă alăturată hliză, a Bădroseşlilor, cum se vor vedea la hartă. / Pricina între postelnic și între numita cucoană este întâi pentru un mal de iaz, ce-a arătat postelnicul că s-ar fi luat de către stolnicul Toma Luca, cel mai de dinainte stăpân al Talabii, prin învoială cu răzeșii de Șișcani, care învoială dumnealui nu o poate cunoaște de bună, fiindcă răzeșii de Șișcani cu rea credință stăpâneau atunci locuri trecute în vânzări, și nu putea da lucrul străin, la care față fiind,

dintru acei ce purtau numirea de răzeși, și ei au arătat că au știință de acea învoială. / Al doilea, pentru un clin de loc, ce se face între drumul acesta, numit al lui Cocârțală, și între un drumușor ce se abate dintru acesta, în drumul Hocenilor, adică al dumneaei cu hliza din Bălănești, să întinde, de la un loc, și cuprinde cu stăpânirea acel clin dintre drumuri, iar postelnicul cere acest drum, care, întru adevăr, își are și acum dreapta sa umblare, pe de-amândouă părțile de pârău, și ca un pravăț despărțitor și moșiilor acestor dinspre răsărit, pentru care, făcându-se știut dumneaei să vină sau să trimită vechil, cu scrisorile, ca să se facă cercetare și îndreptare, dumneaei a răspuns că scrisorile îi sunt la cumnatul dumisale Ioan Costachi, care, fiindcă acum se află în stărostia Putnei, a rămas ca mai pe urmă a se căuta această pricină. Iar noi am urmat a merge pe acest drum despărțitor hotarelor până în capul moșiei **Bălănești** și **Micșuneștii**, aici iarăși am aflat piatră hotar vechi, precum se va vedea la hartă, în marginea acestui drum.

1691, noiembrie 25: Pe lângă care, a mai adaus și altă dovadă postelnicul, între cumpărăturile ce are din Micșuneștii, a arătat un zapis vechi, din anii 1691 (7199), noiembrie 25, încredințat și în divanul gospod (domnesc) de Tudosie Dubău vel logofăt, Lupu Bogdan hatman și toți ceilalți veliți și alți boieri din vremea aceia, martori, prin care Vasilie fecior lui Tudosie Timotin, a vândut a sa ocină și moșie, jumătate de bătrân din sat din **Micșuneștii**, ce să hotărăște cu locul **Șișcanilor**, la ținutul Fălciului, lui Mihăilă logofăt al treilea, după care cuvântare a zapisului se face vederată dovadă a drumului lui Cocârțală, cum și întâlnirea și despărțirea moșiilor acestora, una de către alta, pe stâlpirile ce se află, nefiind

încă atuncea numit locul de **Curiecii**, pentru care Curiecii pe larg s-a arătat că, și din scrisoare, s-au cunoscut locul de **Hoceni** și că au fost în pricini de împresurări cu **Hoceni**, precum pe larg se arată la ispisocul domnului Vasilie voievod, acel din leat 1642 (7150), iulie 10, așadar s-a urmat a merge pe acest drum, ce păzește urmarea stăpânirii de către Micşuneştii, până la altă piatră hotar, ce s-a găsit iarăși în marginea acestui drum, colțul numitului loc Curiecii, la care astăzi se găsesc suiți cu stăpânirea **Futeleștii de jos**, împiedicând glăsuirea scrisorilor, iar noi am urmat tot pe acest drum, până la gura văii Săcii, unde cade în Elan (însemnat la hartă cu No. 39), semn firesc, de unde urmează neînvoire cu răzeșii Futileștilor de jos, precum s-a arătat la început, căci jumătățirea locului **Futileștii de sus** se mărginesc în Saca, iar înjumătățirea locului Futileștii de jos, din gura Săcii, apucând pe Saca în sus, vor anume gura Săcii, cu 120 stânjeni mai înainte, apoi cârnesc la deal și se mai întinde, în lungime, cu 670 stânjeni, și în lățime, cu 220 stânjeni, cuprinzând un clin de loc și din Micșunești, și din Hoceni, s-au întrebat ce au a răspunde împotriva vechilor scrisori și dovezi, ce le-a înfățișat postelnicul, și cu ce cuvânt se bagă pe gura Săcii și apucă matca în sus, numind gura Săcii, în coastele pârăului Saca, mai în sus de împreunarea cu Elanul, împotriva lămuritei glăsuiri a ispisocului Hocenilor, care zice „până în gura văi Săcii, unde cade în Elan, și apoi pe Saca în sus”, adică îndată ce se atinge de Elan, se și ferește și apucă pe matca Săcii în sus, și iar ce pot trece în lungime mai mult decât Futileștii de sus. / Ei au răspuns că așa au apucat de la părinți, și acest drum de acolo, ce se va vedea însemnat la hartă, s-ar numi drumul lui Cocârțală și că încă se cuvine și

Futileştilor de sus a se sui deopotrivă cu Futileştii de jos, precum ar fi şi stăpânit mai înainte, dar la alegerea părţilor răposatului vornic Beldiman, din hotarul Hocenilor, un om ar fi luat brazdă în cap, arătând hotarul **Hocenilor** şi le-ar fi scurtat acel capăt, precum, spre dovadă acestor zise, au adus de martor pe un Grigoraş Marcu, om bătrân ca de optzeci ani, ducându-se pe acest drum, se bagă în trupul Hocenilor, cotit şi pieziş, până la moviliţa ce s-ar numi movila lui Bârlădean, zicând că pâră acolo le-ar fi urmat stăpânirea, dar acest bătrân, venind la moviliţă şi întrebat fiind de către noi ca în frica lui Dumnezeu să arate a sa ştiinţă, acesta dimpotrivă a mărturisit, că nici a apucat, nici ştie acea stăpânire, decât că şi el a auzit că răzeşii de Futileşti cereau să se întindă cu stăpânirea pâră acolo, dar răzeşii Futileştilor de sus, faţă fiind, au zis că nici au stăpânit, nici nu cer, neavând dovadă de scrisori, cu care să poată trece piste Saca. / Deci acestea fiind voroave din gură, li s-au cerut scrisori dovezi, iar ei au răspuns că pot fi şi părtaşi de pe neamul Penişorescu (Penişoară) în Futileştii de sus, şi cu cumpărătură în Futileştii de jos, cu ademeniri şi chipurile ar fi luat din scrisori, la care, cerându-le şi ei, şi noi, dumnealui n-au tăgăduit că nu le-a luat din scrisori, însă a pricinuit că le are peste Prut, iar postelnicul, după ce şi la aceasta i-a întâmpinat, înfăţoşând perilipsile din anii 1820, mai 13, iscălit de vornicul Tăutul, fiind atuncea ban, arătător de scrisorile ce au înfăţoşat, atât serdarul Isar, cât si răzeşii Futileştilor de jos, tras fiind într-această judecată, atunci, în vremea când le erau toate scrisorile faţă. Apoi, văzându-se strâmtoriţi, au început, peste câteva zile, a scoate şi ei rânduri, rânduri, câte o copie, acestea în jos arătate:

1546 (7054), aprilie 2; Ispisoc sârbesc de la Petru voievod, tălmăcit de polcovnicul Pavăl, întăritor moașei (bunicii) Frijoaia pe jumătatea de sat din jos, unde se numește la mic Futilă, care l-a cumpărat de la Mărica, fata Țăntii, din ispisoc de cumpărătură ce a avut tatăl său Țăntea de la părintele domniei sale Ștefan voievod. Iar hotarul acelei jumătăți de sat, jumătății celei din jos, ce se numește la mic Futilă, să-i fie din tot hotarul jumătate, iar dinspre alte părți, după vechile hotare, pe unde au apucat din vechi.

1667 (7175), iulie 6: Copie neadeverită, scrisă și alcătuită între sineși de răzeșii vechi Frija, Gavril Bârlădeanul, Vasile Timotin, Sămion Blehan, Costandin zăt (ginere) Toader Dobândă, Sandul Micul, „însemnarea **Micșineștilor**, pe unde bat semnele locului, purcederea spre răsărit, trecând Elanul, alăturea cu **Grozăștii** iproci, și apoi se întoarce în sus, de merg alăturea cu **Futileștii**, dându-și coaste cu Futileștii și, trecând Elanul, Futileștii rămân în drumul **Hocenilor**, iar Micșuneștii cu un rând de pământuri, prin capul **Curiecilor**, până în Saca, drept locul lui Bolat, și așa se încheie hotarul”, în care însemnare, după ce se văd arătate numele acestor de mai sus, apoi mai jos să adaugă și aceasta. Însemnarea Futileștilor „purcesul lor din drumul Hocenilor și merge pe din jos, hotărându-se cu Micșuneștii, iar pe din sus, purcede hotărându-se cu o bucată, de loc din **Curiecii**, până drept movila lui Bârlădeanul, drept movila lui Bârlădeanul se hotărăște cu **Hocenii**, până ce cade în Saca, iar din Saca purcede alăturea cu locul lui Beldiman și, trecând Elanul, spre răsărit, peste coada Futileștilor, dinspre răsărit, se îndreaptă în jos iproci.

1766, octombrie 10: Mărturie de la Apostol

Penișoară și alții, adeverită de stolnicul Gheorghe Beldiman, ispravnicul ținutului, arătătoare cum au măsurat jumătate de **Futilești** și au împărțit pe răzeși, și că s-au găsit, în curmeziș, 9 funii, iar în lung, 102 funii, și funia de 30 stânjeni.

1802, iunie: Gheorghe Nistor căpitan şi Sandu Buzăscu căpitan, mărturie de cercetare ce au făcut la fața locului, între răzeșii de moșia **Futileștii** și între răzeșii de moșia **Hocenii**, arătătoare precum năvălesc răzeșii de Hoceni asupra hotarului răzeșilor de Futilești și răzeșii de Futilești asupra răzeșilor de Hoceni și, pomenind de suretul ispisocului ce au arătat răzeșii de Hoceni, de la domnul Stefan voievod, nu-l iau la înțelegere, ci pe cât i-au dus cunoștința, i-au dat mărturia lor, arătând neînvoirea și nemulțumirea răzeșilor de Hoceni.

Acestea sunt scrisorile răzeșilor **Futileştilor de jos**: cât pentru ispisocul de la Petru voievod. nu rămâne îndoială că Mușa Frijoaia a avut jumătate de sat, jumătate cea din jos, unde se cheamă la Mic Futilă, dar nefiind arătat în semne nimic, nu se poate atinge de hotarele **Hocenilor**, în fireștile semne mărturisite de mai vechiul ispisoc a lui Ştefan voievod, iar pentru însemnarea locului, acea de la bătrânii lor, ce-ar fi arătătoare în semne, cum și pentru mărturia hotarnică, pe care ei vor să se întemeieze, acestea fiind pe arătări din gură, pe mărturii răzășești, în neființă de scrisori, făcute, în nici un loc nu prind, când se ivesc cele mai vechi scrisori, dar postelnicul și la aceasta i-a întâmpinat cu înscris, dovadă:

Iulie 4. Dumitrașco Oțel dăm știre măriei tale că a venit cinstită carte a mărie tale la noi, să strângem oameni buni, să arate semnele satului Hocenilor, pe uricul de la Stefan vodă, și să le înnoim semnele, și ne-au arătat

semnele, cum spune și uricul, apoi, poftorind cuvântarea aceea de la ispisocul domnului Ștefan voievod, până ce vine în gura văii Săcii, și zice „de unde cade valea Săcii în Elan, și acolo am găsit piatră hotar, de acolo, spune uricul, pe valea Sacă în sus, iar un călugăr, anume Medelean a fost intrat, câtva loc, într-al Hocenilor hotar și i-am pus zi, să-și aducă dresele înaintea măriei sale, și nu le-a adus, și apoi i-am pus zi să-și aducă uricul și la oameni buni, și nu l-au adus, iar noi am mers pe vale, în sus, cum spune uricul **Hocenilor**". Această mărturie, deși fără veleat. se înțelege a fi din zilele domnului Vasile voievod, căci acest Dumitrașco Oțăl se vede arătat și la ispisocul domnului Vasile voievod, acel din leat 1642 (7150), iulie 10, la pricina ce au avut Hocenii cu Șișcanii, și acel Medelelean stă pomenit la mărturie fiind stăpânul **Futileștilor**, precum la scrisorile răzeșilor se adeverește, iată vederată dovadă, cum fără putere de scrisori, năvălea peste fireștile semne, cuprinsă la ispisocul **Hocenilor**, adică la acest loc, și această împresurare, care iarăși s-a întins, după vreme, prin mărturii neadevărate; au mai adaus a pune înainte numiții răzeși, că la acele mărturii de hotărâturi ale lor, fiind iscălit și părintele postelnicului ca un megieș, le-ar fi cunoscut de bune, la care măcar că niște hotărniciri, făcute pe arătări din gură și mărturii răzășești, în lipsă de scrisori de la sine, cad și se surpă, dar postelnicul și la aceasta i-a întâmpinat cu cuvânt că întru acea „ipohi", întru care ar fi iscălit părintele dumisale, întâi că nici ajunsese cu stăpânirea părților sale din Hoceni a se megieși cu dânșii. Al doilea, că nici odinioară părintele dumisale nu a căutat dezbatere a tot hotarul Hocenilor de Șișcani, căci încă nu-i avea cuprinși în cumpărături, decât numai alegere dinspre răzeșii săi,

precum spre dovadă a scos, de ne-au arătat și mărturii hotarnice, care, din vreme în vreme, își alcătuia după cumpărăturile ce făcea. Și al treilea, că părintele dumisale nu se vede iscălit ca un megieş, ci ca un dregător al ținutului, ce se afla, în vremea aceea, iar în sfârșit, apoi a dat iarăși în scris dovadă dumisale că ei au prihănit și hotarnicele Hocenilor, și însăși hotarnicele lor, scos-au de s-au văzut, în perilipsul iscălit de vornicul Tăutul, trecută la anii 1810, septembrie 10. Cartea divanului către isprăvnicia de Fălciu, în jaloba răzeșilor de Futilești, cu arătarea că răzeșii de Hoceni, până a nu sfârși judecățile ce au cu dânșii, ar fi vândut părțile lor stolnicului Dumitraşco Beldiman; să cerceteze și, de va fi precum arată să oprească acea vânzare, și pârâții răzeși, după vremea lucrului, să vină la divan. După care, apoi, trași fiind în judecată. I-au înfățișat postelnicului și sorocul cinstitei logofeții, cea mare, din 1820, februarie 3, cum și mărturia rânduitului, din partea isprăvniciei, căpitan Dumitrul Strâmtul, din 1820, martie 6, prin care arată că au mers cu sorocul cinstitei logofeții, și, apucând pe răzeșii de moșia Futileștii, anume Vasile Sava, Neculcea Raduș i alții ai lor, ei au răspuns că acea parte de Futileștii este a serdarului Iordache Isar, ei nici trebuință au, nici în judecată merg; așijderea a arătat postelnicul și un răvaș al serdarului Isar, în original, fiind al treilea vistiernic, întru care, după ce mai sus se roagă pentru orânda din Hoceni, apoi mai jos cu, însuși al său condei, urmează a zice, așa: // „Mă rog, mulțumește-mă la această cerere dinspre răzeșii de **Hoceni**, și eu le făgăduiesc a fi lor apărător dinspre pricina ce au cu **Futileștii de jos**. Eu, vrând, îi pot odihni. Lipon nu trebuie nici ei să mă împotrivească”. / Deci stând noi și luând seama, atât stării și ființei locului,

cât și lămuritelor semne, cuprinse întru glăsuirea ispisoacelor postelnicului, fără de părtinire, în curat cuget, arătăm că capul Hocenilor este drumul lui Cocârjată, și drumul lui Cocârjată nu poate fi altul decât acel ce cuprinde în semne locul numit **Curiecii**, care drum, ca un pravăț, și astăzi urmează hotar întru despărțire de către moșiile megieșite, **Bălăneștii** și **Micșuneștii**, cum și gura văi Săcii, unde cade în Elan, este acea însemnată de către inginer la hartă cu No. 29, fiind semnul firesc nestrămutat, unde amândouă pâraiele, Saca și Elanul, și din vechi, și astăzi, se unesc spre împlinirea cuvântării ispisocului, ce zice tot pe drumul lui Cocărțală, până la gura văii Săcii, unde cade în Elan, căci Saca, venind de la locul mai înalt, acolo cade în Elan și face gură cu înalte maluri, și tocmai drept acest loc, în ceea parte, peste pârău, stau față întâlnirea drumurilor vechi, care și astăzi au urmarea lor, și rău și fără cale se întind Futileștii de jos, despărțind întâlnirea Micșuneștilor cu Hocenii, împotriva vechilor scrisori ale postelnicului, arătate la rândul lor, și măcar că cei mai mulți din răzeși și-au venit întru dreapta cunoștință, noi însă pietre hotare n-am pus, ci numai cât am însemnat locul cu gropi, căci postelnicul, fiind părtaș, stăpânitor și în moșia Micșuneștii, având și osebită pretenție întinsă pentru locul numit Futileștii a fi tot din Micșunești, cerând alegere și dezbaterea răzeșiei rămase, cum pe larg, prin osebită mărturie a noastră arătam, rămâne a se da hotărâre de către cinstitul divan și de către înălțimea sa, iar noi, întru cuprinderea poruncii, am dat această a noastră mărturie, dumisale postelnicului Dimitrie Beldiman. / 1824 Octombrie. / Ioan Cuza spătar, ispravnic hotarnic, Gheorghe

Bou serdar, hotarnic”[3281].

CURILENI

(sau Curleni, pe Rezina, Orhei, Moldova).

1673, martie 21: Ţuţui şi femeia lui Sofia, fata lui Stani de Sămăşcani, dăruiesc jitnicerului Chiriac Sturza, „partea Sofiei, fata lui Stani, din partea Stani a şasea parte din vatra satului **Sămăşcani**, din câmp, din heleşteu, din pădure şi din tot locul… dinainte Lecăi pârcălabul, Zahariei din **Mihăilaşea**, Andrieş de **Năpădeni**, Vasile Mihuleţ de **Curileni**, Vasile Borha vătavul şi Larie vătavul de **Horodiştea**, Vasile vătavul şi Toader de **Soroca** ot **Pistruiani**, Mironi de **Bolicăşeşti**”[3282].

1774, iunie 5: Satul **Curlenii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Câmpurilor, după recensământul lui Rumeanţev[3283], avea **toată suma caselor 30**. Scădere rufeturi 9: 8 volintiri, 1 popă. Rămân birnici 21. 3 case pustii. / **Birnici:** Gheorghe Scurtul / Vasile Ursachi / Mihălace, dascăl / Istrate, cioban / Ioniţă / Alicsandru / Timofti / Mihai, vătăman / Gheorghi Ţanga / Grigoraş a Neculăesii / Grigoral al Şilinii / Ocsănti Pricopi / Dumitraşco a Ruginii / Toader a Măriei / Maftei fiul lui

---

[3281] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, pp. 172-182

[3282] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 134, p. 135

[3283] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 469

Mihăilă / Dumitru Mârza / Parfeni fiul Mariei / Gavril Păpuşoi / Gheorghe fiul lui Moşniaga / Ioniţă fiul lui Trohin / Tănasă nepot popii. // **Rufeturi:** / Pavel Gălianu, volintir / Iftimi fiul lui Mihăilă, volintir / Mihăilă Mârza, volintir / Chirică fiul sârbului, volintir / Toader Şălinu, volintir / Gavril Gârlianu, volintir / Gheorghi fiul lui Vasile Golianu, volintir / Vasile fiul lui Mihălache Cojocscurt, volintir / Popa Lare.

1904: „**Curleni**, sat în judeţul Orhei, volosti Chiperceni, aşezat într-un hârtop din stânga văii Cogâlnicului, între Buşăuca şi Sirota. Are 94 case, cu o populaţie de 690 suflete. Sunt vii şi grădini”[3284].

CURIŢA

(pe Trotuşi, lângă Caşin, Bacău).

1774, iunie 15: Satul **Curiţa**, ţinutul Bacău, ocolul Trotuşului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[3285]**:** **Toată suma caselor**: 56. Scădere rufeturi, însă: 8: 3 popi, 5 femei sărace. Rămân birnici 48. / **Birnici:** Ion Boboc, puşcaş / Vlad Şerbotin / Mile Bucşa / Mihăilă Negrişoi / Grigori Marco / Radul Marcu / Soare Şerbotin / Preda Muşătescu / Stoica Stanciul / Radul Coman / Stan Drăgoiu / Gavril Drăgoiu / Gheorghi, muntean / Ion, vrâncean / Neculaiu, dogariu / Vasile, strugariu / Ursul,

[3284] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, pp. 83, 84

[3285] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 343, 344

bejenariu / Opre, jitariu / Vasile, crâşmar / Ion Burcă / Stan, cojocar / Grigori, vrâncean / Ion, butnariu / Stan, cojocariu / Ion Drăgoiu / Toader, ciobotar / Alecsandru sin (fiu) Savii / Toma Bene / Măteiu / Măteiu priş ot (vine din) Caşin / Vasile Corne / Ion Artenoi / Matei Bârzul / Vlad, bejenar / Barbul, ungurian / Andreiu Sichiul / Radul, ungurian / Grigori, muntean / Ilii Bucşe / Preda, vrâncean / Dragomir ot tam (de acolo) / Ion Ţirle / Ion a Ursoiului / Oance Ciuntul / Mane Muşătescu / Ion Roşca / Drăgan. // **Femei sărace:** Stanca / Marie / Marie / Cârstina / Marie. // **Rufeturi:** Popa Luca / Iacob, eromonah / Popa Neculaiu.

1900: „**Curiţa**, sat în județul Bacău, plasa Trotușul, al comunei Cașinul, situat pe pârâul Curiţa, la o depărtare de 3.420 m de satul Caşinul. Din acest cătun, în 1891, n-a urmat la școală nici un copil, din cei 53 în vârstă de şcoală. Acest cătun, împreună cu un altul, numit Lărguţa, forma o comună aparte, comuna Curița. După 1874, cătunul Curița fu alipit de comuna Cașinul. Are o biserică de lemn, deservită de 1 preot și 2 cântăreți; are hramul Sf. Nicolae; se zice că, în vechime, ar fi fost schit de călugări; este clădită de aproape 200 ani. Are 121 familii sau 495 suflete, în mare parte mocani. Sunt 2 cârciumi. Vite sunt: 6 cai, 440 vite mari cornute, 83 porci și 21 capre”[3286].

[3286] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 21

CURLUCENI

(sau Corluceni, „unde este Cruglici”, Cruhliceni, azi Curluceni, raionul Străşeni, Moldova).

1448, iulie 27: Întărit de Petru voievod lui Ion Porcu, care primeşte uric pentru „satele anume: unde este curtea lui, pe Pârâul Negru, şi Sârbi, şi Arămeşti, şi Româneşti, şi Ştiubeeşti, şi Corneşti, şi Tuleşti, şi moara din câmp, care a fost a lui Andreicu, şi Cuciulăteşti, şi Bârjoveni, şi seliştea lui Manuil, şi Săcuiani, şi, pe Tutova, Mihail Croitor, şi la Glog, şi, pe Bâc, la Botne, Voloseni, şi la Creţul, şi la Clim, şi unde este Cruglici, şi prisaca, şi, la Mealure, unde este Oancea, şi la Jac, şi la Dragoman, şi Grozeştii lui Marco, şi la Golâmboanie, cu vadul, şi Nebureşti, şi, la Tecuci, la Săseni, pe amândouă părţile pârâului, şi casa lui Frâham din Târgul de Jos”[3287]. Hotarele, din veac.

1774, iunie 5: Satul **Corlucenii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Bâcovăţului, după recensământul lui Rumeanţev[3288], avea **toată suma caselor 13**. Scădere rufeturi 13: 7 scutelnici ai Rucsandii Cărpoai, 2 mazili, 2 femei sărace, 2 ţigani. / **Scutelnici:** Nichita, morar / Vasile, haidău / Antohi Bostan / Grigori / Nicolai Ţăju / Vasile Bărdău / Dumitru, munteanu. // **Alte rufeturi:** Toader Bostan, mazil / Onofrei Costin, mazil / Nastasie

---

3287 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 282, pp. 402, 403

3288 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 430

Beroai, săracă / Marie, săracă / Savin, ţigan / Macovei, ţigan.

CURPĂNOAIA

(lângă Tecuci, Galaţi).

1774, iunie 26: Satul **Curpănoaia**, ţinutul Tecuciului, ocolul Târgului, după recensământul lui Rumeanţev[3289], avea **toată suma caselor 25**. Scădere rufeturi 4: 1 vornic, 1 văduvă, 2 nevolnici. Rămân birnici 21. / **Birnici**: Radu, muntean / Micul sin (fiu) Chirilă / Stoica Corne / Lupul sin Guţul / Anton sin Guţul / Stoica sin Gheorghi, cu tată-său nevolnic / Pavăl, crav / Preda Hârlău / Gheorghi sin Pârvul / Ioniţă Zanfiroiul / Ene Unsuros / Stoica Zanfiroiul / Ion Mohora / Preda Unsuros / Ştefan Anton / Neculaiu Paraschiv / Tănasă Mârza / Dumbră, cârciumar / Petru, ce a fost birnic la Fundeni / Todorancia, holtei cu mamă, ce a fost scutelnic al spătarului Costandachi / Neculai, răilian (din Raia). // **Rufeturi**: Muşat, vornic / Maria, văduvă / Vasile, rachier, nevolnic / Necula, cioban, nevolnic.

[3289] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 561

CURSEŞTI

(sat pe Racova, „unde a fost Cursec”,
comuna Curseşti, Vaslui).

1437, mai 15: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi lui Tofan, care primeşte uric pentru „cinci sate pe Racova, anume: Pungeşti, unde este casa lui, alt sat, mai sus, Gârcineşti, al treilea sat Luşceşti, al patrulea sat, **unde este Cursec**, al cincilea sat, unde a fost văratecul lor vechi din veac… Iar hotarul acestor cinci sate să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac, însă începând de la cei patru stejari, apoi drept la dealul Racovei, apoi, pe deal, până la dealul Stemnicului.... apoi până la dealul Lipovei, la deal, drept la cei patru stejari numiţi mai înainte, la Racova. Acesta le este tot hotarul”[3290].

1623, decembrie 11: Porunca lui Radul voievod, adresată slugilor domneşti, „câţi vor umbla cu slujbă la ţinutul Vasluiului”, după ce „au jeluit egumenul şi cu tot soborul din sfânta mănăstire Galata… că au acolo o silişte, anume Curţeşti, şi nu este nici un om, fără acele mori”, iar „voi mergeţi de le luaţi pâinea din moară, că alt nu-i nimic”[3291].

[3290] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 170, pp. 239, 240

[3291] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 142, p. 189

1635, aprilie 22: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Ionaşcu din **Toporăşti** (comuna Pungeşti, Vaslui), în baza unui zapis de mărturie de la Mierăuţă Coşescul, Ifrim, Serapion călugărul, Nichita, popa Ionaşcu, Simion, Ionaşcu şi Dumitru Stângaciu de la **Curseci** (Curseşti, comuna Pungeşti, Vaslui) „scriind pentru un loc de prisacă, ce îi în zănoaga Toporăştilor, ce a avut şi judecată, pentru acea prisacă, Ionaşcu cu Andonie din Toporăşti. Apoi am văzut zapisul de mărturie de la Mierăuţă Coşescul şi de la alţi oameni buni, şi am întărit lui Ionaşcu Covrig acel loc de prisacă. După aceea au venit Ionaşcu din Toporăşti şi cumnată-sa Tudosiia cu un zapis de la Covrig, feciorul lui Trifan, şi de la oameni buni, scriind precum, sculându-se Covrig, feciorul lui Trifan, şi-a dat a sa dreaptă ocină şi moşie din Toporăşti slugii noastre, lui Ionaşcu, feciorul popii, drept sufletul său şi a părintelui său”[3292].

1636, martie 15: Scrisoarea vornicului Dumitru şi a armaşului Lungul, după cercetarea pricinii dintre Porce şi Postolachi cu fostul vornic Dumitru Gheuca „pentru un loc, unde a fost mănăstirea Rafailă… loc de-a fost făcut Băisanul o mănăstioară cu poiene”, lângă **Oşeşti** (comuna Oşeşti, Vaslui). Martorii chemaţi de trimişii domneşti au fost Sanson şi Gavril Ciurlan de **Albeşti** (comuna Deleşti, Vaslui), Gavril de **Ruginoşi** (înglobat în Oşeşti, comuna Oşeşti, Vaslui), Gligore, Pavel şi Cârstea Zăpodie de **Cozmeşti** (comuna Deleşti, Vaslui), Porcea de **Băleşti** (comuna Deleşti, Vaslui), Dumitraşco de **Pietreşti** (azi Chetreşti, comuna Bălteni, Vaslui), Busul şi Ştefan de **Fâstâci** (fostă schitul Racoviţă, comuna Deleşti, Vaslui) –

[3292] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 99, pp. 135, 136

„toţi de valea Stemnicului”, şi Pinul şi Lazor din **Hultureşti** (comuna Vultureşti, Vaslui), Constantin de **Tărâceni** (lângă Unceşti, comuna Zăpodeni, Vaslui), Dumitraşco şi Pascal de **Buhăeşti** (Buhăieşti, comuna Vultureşti, Vaslui), Portărescul de **Condreşte** (lângă Ciofeni, comuna Zăpodeni, Vaslui), Macsin de **Meleşcani** (lângă Dumeştii Noi, comuna Dumeşti, Vaslui), Dumitru Popăscul, Gorcea, Raţea şi Dumitru Gâdea de **Ţigăneşti** (înglobat în Dumeştii Noi, comuna Dumeşti, Vaslui), Bejan şi Melintie de **Dumeşti** (comuna Dumeşti, Vaslui), Vicol şi Florea de **Borăşti** (azi Cuza Vodă, comuna Ipatele, Vaslui), Dumitru şi Silion de **Armeneşti** (lângă Cotic, comuna Todireşti, Vaslui) – „toţi de pe apa Bârlădzelului”, şi Gligore şi Bogonie de **Gârcini** (azi Gârceni, comuna Gârceni, Vaslui) şi Căzacul de **Curceci** (azi Curseşti Deal, comuna Pungeşti, Vaslui) – „de pe apa Racovei”. Acestora le-au „pus brazde de pământ în capetele lor şi-au mers pe unde au ştiut că merge hotarul Oşeştilor şi se întâmpină cu hotarele satelor dinspre Bârlădzel; dinspre altă parte, cu hotarele Racovei. Deci am mers, de-am înconjurat hotarul Oşeştilor şi am pus stâlpi. Iar pe acel loc ce-a fost mănăstirea ce se cheamă Rafailă nu a fost loc domnesc, ci este hotarul Oşeştilor. Iar acelui uric, cel are Dumitraşco Gheuca, nu i s-a găsit hotar, nici loc”[3293].

1638: Căzacul, feciorul popii Mihăilă din **Cursăci** vinde lui Constantin Cehan, „drept un cal bun, biciuluit drept 20 ughi (ducaţi ungureşti) şi 2 ughi… prisaca cea bătrână de pe valea pomilor, cu zămnic în prisacă şi cu pomi în prisacă şi prin jur, şi o selişte de vie cu pomi pe prelugul viei, aşijderi în valea pomilor, lângă prisacă, şi

---

[3293] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 360 şi 361, pp. 404, 405

un loc de zămnic în valea pomilor, să fie de udat grădina, în vatra satului Cursăci… dinaintea popii Bosie, Lepădat, Moisăi, Sirian sin (fiu) Rogojan din **Fereşti**, Marie sin Guzuc ot **Codăeşti**, Andronic de **Părtănoşi** şi a mulţi oameni buni"[3294].

1646, mai 18: Mardarie, croitorul din târgul **Iaşi**, vinde lui Tănasie din **Cursăci** (Curseşti, comuna Curseşti, Vaslui), drept 18 galbeni buni, partea lui „de ocină sin satul **Borăşti** (comuna Dumeşti, Vaslui), din ţinutul Vasluiului, ce se va veni partea mea… / Şi în tocmeala noastră au fost Focşea, Petrea şi Strătulat din **Glodeni** (comuna Codăeşti, Vaslui), Neanul din **Soholeţ** (Suholeţ, în Jigălia, comuna Şuletea, Vaslui), Ştefan fiul leui Nestor ot **Mereşti** (comuna Drânceni, Vaslui), Hicol, Toader Parcău şi Rânjea ot **Borăşti** şi mulţi oameni buni"[3295].

1900: „**Curseşti**, comună rurală, la mijlocul plăşii Racova, judeţul Vaslui, la o distanță de 27 km de orașul Vaslui, şi de 4 km de Pungești, reședința plăşii, aşezată pe mai multe dealuri și vii. E formată din satele: Curseşti Răzeși, Curseşti Sofronie, Toporăști, Hordila şi Rapşa, pe o suprafață de 2.462 hectare, din carie 1.033 hectare pădure și 151 hectare loc de cultură, fânaţ, imaș, ale proprietăţii, iar 1.728 hectare, ale locuitorilor. Vie se cultivă pe 28 hectare. Are o populație de 400 familii sau 1.599 suflete, parte răzeși și parte clăcași, împroprietăriți după legea din 1664, ocupându-se cu agricultura și cu creșterea vitelor, apoi cu cultura viilor şi livezilor. / În

[3294] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Fereştii, Vaslui*, vol. XVI, Iaşi 1926, p. 62

[3295] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 376, p. 321

comună sunt trei biserici, deservite de 3 preoţi şi 4 cântăreţi, şi 2 cârciumi. Comerţul se face de 4 români… Vite: 667 vite mari cornute, 93 cai, 913 oi și 105 râmători. Locuitorii posedă: 53 pluguri, 116 care cu boi, 11 căruțe cu cai și 80 stupi. / **Curseşti Răzeşi**, sat din comuna Cursești. Şi-a luat numele de la pârâul Cursasca ce trece prin sat. Are o poziţiune frumoasă, fiind aşezat pe dealul Cursești. Satul e despărţit în două de pârâul Cursasca. Partea din stânga pârâului se numește Cursești Răzeşi, iar partea din dreapta se numește Cursești Sofronie. Ambele părți, deşi sunt la o depărtare cam de un km una de alta, formează însă un singur trup, numit Cursești. Este reşedinţa comunei. Are o suprafață de 514 hectare, din care: 357 hectare pădure şi 21 hectare acoperite cu vii și livezi, proprietatea răzeşilor. Populaţia este de 136 familii sau 536 sufete. Are o biserică, deservită de 1 preot și 1 cântăreț, făcută la 1839 de obștea locuitorilor. Vite sunt: 231 vite mici cornute, 100 oi, 35 cai și 75 râmători. Locuitorii posedă: 16 pluguri şi 36 care cu boi, 8 căruţe cu cai și 50 stupi. / **Curseşti Sofroni**, sat… pe o suprafață de 617 hectare, din care 125 hectare pădure şi 343 hectare loc de cultură, fânaţ, imaş, ale proprietăţii, cu 2 hectare vie. Populaţia este de 80 familii sau 338 suflete. Are o biserică, deservită de 1 preot şi un eclesiarh; o cârciumă. Vie sunt: 120 vite mari cornute, 113 oi, 16 cai și 20 râmători. Locuitorii posedă: 7 pluguri cu boi, 15 care și 3 căruțe cu cai”[3296].

[3296] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 23

CURTEŞTI

(„unde a fost feciorul lui Naneş”, satul Curteşti, comuna Poieneşti, Vaslui).

1491, octombrie 15: Întărit de Ştefan voievod, care cumpără şi dăruieşte „târgului nostru al Vasluiului”, odată cu hotarnica, multe sate, dintre care trei sate, cumpărate, cu 200 de zloţi, de la mănăstirea Bistriţa, „anume Crăstoae pe Racova, unde a fost Pătru, feciorul Crăstei, alt sat anume Bălcarii tij pe Racova, unde a fost Oană, fratele lui Pătru (toate trei în Bejeneşti, comuna Laza, Vaslui), şi al treilea sat, anume Curteştii tij pe Racova, unde a fost feciorul lui Naneş” (satul Curteşti, comuna Poieneşti, Vaslui); de la Drăgălina şi Maruşca, fetele Cozmei Streaşină şi nepoţii lor Ion şi Maria, copiii Mihului, toţi nepoţi ai lui Feir, Ştefan cel Mare a cumpărat, cu 100 zloţi, „acest sat pe Rahova, anume Feereştii, unde au fost casele moşilor lor, a lui Feir şi a lui Pătru şi a Cozmei Streaşină” (comuna Laza, Vaslui); de la popa Băilă din Vaslui şi Neacşa, fiii lui Băilă celui bătrân, a cumpărat, cu 50 zloţi, „un sat pe Rahova, anume Păuceştii, unde a fost Păucă cel bătrân” (Rediul Păuceşti, comuna Laza, Vaslui)); de la Groza Rohat, feciorul lui Oanăş Ungureanul, un sat pe Rahova, anume Rohaţii, unde a fost casa tătâne-său”, cu 50 zloţi (comuna Laza, Vaslui); de la Toader Hasnăş, Ştefan cel Mare a cumpărat, cu 240 zloţi tătăreşti, „două sate pe Bârlad, din sus de târgul nostru, de Vaslui, anume Băltenii, în gura

Stebnicului (comuna Bălteni, Vaslui), şi, de iastă parte de Bârlad, Delenii (lângă Mărăşeni, comuna Ştefan cel Mare, Vaslui) şi o selişte, anume Micleştii" (lângă Bălteni, comuna Bălteni, Vaslui); de la Nastea şi Sohiica, fetele lui Steţco Dămăcuşescul, nepoatele lui Dămăcuş stolnicul, cu 70 zloţi, „un sat pe Bârlad, din sus de Vaslui, anume Măreşenii, unde a fost Mareş judele" (Mărăşeni, comuna Ştefan cel Mare, Vaslui); de la Costul Părăş şi Drăghita, fiii Armancăi şi seminţia lor, Toader, Sasca, Parasca şi Docica, fiii Anuşcăi, toţi nepoţi ai lui Ştefan Mesehnea, cu 50 zloţi, „un sat în sus de Vaslui, în Dumbravă, unde a fost casa moşului lor, a lui Ştefan Mesehnea; de la Anna, Maruşca şi Armanca, fetele Dobrei, nepoatele lui Brudur, cu 100 zloţi, „două sate pe Vaslui, din sus de târgul Vasluiului, anume Brudureştii, unde a fost satul lui Drăgoi şi a Tomei" (Portari, comuna Zăpodeni, Vaslui); de la Ionaşco, feciorul Jorăi, nepot Giurgii Răspop, cu 70 zloţi, „un sat anume Mărăţăi pe Vaslui, iar numele celui sat din vechi a fost Părtănoşi" (Moara Grecilor, inclusă în Vaslui); de la Nastea, fata Anuşcăi, nepoata lui Ioan Curui, cu 60 zloţi, „două sate între Crasna şi între Bârlad, anume Filipeştii şi, mai jos de acest sat, într-acelaşi hotar, Săcuienii, unde a fost Stanciul Săcuiul"; de la Şteful şi Mărina, fiii Maruşcăi, şi seminţia lor… Bila şi Oance, feciorii Marinei, nepoţi ai lui Giurge Jumătate, şi Marina, fata Mândrei şi nepotul ei de frate Silea, şi soru-sa Donea. Fiii Fedorei, nepoţi ai lui Oană Jumătate, cu 500 zloţi, „un sat pe Bârlad, în jos de târgul Vasluiului, tot cu toate cuturile, unde au fost Balosinăuţii" (Muntenii de Jos, comună, Vaslui)… Apoi iarăşi domnia mea am socotit şi am miluit pe şoltuzii şi pârgarii şi pe toţi oamenii cei săraci din târgul Vasluiului

şi le-am întărit obiceiul cel vechi, precum că nici un om dintr-înşii, dintru care au lăcuinţă a lor acolo, în Vaslui, nici cât de puţină vamă să nu aibă a plăti acolo în târgul Vasluiului, nici la un fel de alişveriş, fără numai să plătească aceia care vor aduce peşte în târg, adică de la o maje, un peşte, şi de la o căruţă, iarăşi un peşte, iară mai mult nimic”[3297].

CURTEŞTI

(sat, comuna suburbană Curteşti, Botoşani).

1627, mai 22: Întărit de Miron Barnovschi voievod comisului Duca, care primeşte uric pentru „un sat anume **Curteştii** sub Bucovina, în faţa târgului **Botăşenilor**, care sat a fost drept domnesc, ascultător de ocolul târgului Botăşenilor. Însă domnia mea l-am dăruit şi l-am miluit pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă, pe care a slujit-o, în zilele lui Radul voievod, la hanul şi la Şahan Chiri sultan, când au robit tătarii Ţara Românească şi voiau să robească şi ţara noastră”[3298].

1628, mai 17: Întărit de Miron Barnovschi voievod lui Agopşea, fiul lui Bogdan, armeanul din târgul **Botoşani**, care primeşte uric pentru „un iaz din hotarul târgului Botăşenilor, pe care la avut danie tatăl său Bogdan de la Eremia Moghila voievod. Când a fost acum,

---

[3297] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 96, pp. 188-190

[3298] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 213, pp. 295, 296

Duca comis a intrat şi a tras la el acel iaz, în hotarul satului lui, **Curteştii**, şi nu are el nici o treabă cu iazul"[3299].

1774, iunie 10: Satul **Curteştii**, ţinutul Botoşani, ocolul Târgului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[3300]**: Toată suma caselor**i: **12**. Scădere rufeturi 2: 1 mazil / 1 popă. Rămân birnici 10. / **Birnicii**: Vasile, rusul / Vasile, bârsan / Lupul Ivan / Iacob Tescar / Petre Bujeniţă / Toader Roşca / Nechita / Coste / Sava Găluşcă / Pricop. // **Rufeturile**: Costaţcu Bran, mazil / Popa Dumitraşco.

1900: „**Curteşti**, comună rurală în partea de vest şi sud-vest a plășii Târgul, judeţul Botoșani. Se întinde pe dealurile de la sud și vest de oraşul Botoşani, cu care este în vecinătate. Se compune din satele: Baisa, Balta Arsă, Băiceni, Botoșanca, Curtești, Manoleşti, Mănăstirea Agafton, Mănăstirea Doamnei, Raiul, Stănceşti şi Orășeni. Are o suprafaţă de 6.193 hectare şi o populație de 1.054 familii sau 3.671 suflete… Numărul vitelor e de 3.384: 1.420 boi și vaci, 128 cai, 1.414 oi, 422 porci. Locuitorii posedă 557 stupi cu albine. Are 2 mori de apă și 1 moară, situată la Raiul, care fabrică făină de grâu de bună calitate, chiar pentru export. În toată comuna sunt 18 comercianți şi 57 meseriași, care se ocupă cu mici meserii, ca ciubotăria, stoleria, etc. / Sunt 7 biserici și 1 paraclis, deservite de 8 preoți, 1 diacon și 9 cântăreți. Se mai înseamnă mănăstirea Agafton, cu 124 călugărițe. Sunt 4 școli mixte, conduse de 4 învățători, 2 plătiți de

---

3299 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 356, pp. 496, 497

3300 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 200

stat și 2 de judeţ, și frecventate de 107 băieţi și 16 fete. Numărul copiilor ajunşi în etate de școală e de 296. / **Curtești**, sat în comuna Curtești, cu o suprafață de 885 hectare și cu o populație de 83 familii sau 321 suflete. Aici e reședința comunei Curtești. Are 1 biserică, deservită de 1 preot și 1 cântăreț. Este zidită, la 1889, de dna Natalia Boian, chiar pe mormântul soțului său Theodor Boian. Este o școală mixtă, condusă de 1 învățător, plătit de stat şi frecventată de 16 băieți și 14 fete; o moară de apă, pe pârâul Droslenca. Vite sunt: 94 boi şi vaci, 9 cai şi 11 râmători. Aproape de bariera oraşului Botoșani, se află casele de vară ale dnei Natalia Boian, unde se află grădini frumoase și nişte izvoare şi havuzuri, unde se fac băi în timpul verii"[3301].

CUSĂUȚI

(sau Cuscouţi, Cuscovţi, raionul Orhei, Moldova).

1546, mai 27: Întărit de Petru Rareş voievod Ilcăi şi surorilor ei Anuşca, Maria şi Marghita, fetele Nastei, verei lor Agahia, fata lui Toader Vacă, şi nepoatei lor Anghelina, fata lui Lazor Crasneş, toţi nepoţii lui Mile călugărul, ale cărui proprietăţi le moştenesc, prin mama lor Nastea, şi primesc urice pentru „o selişte, unde-i iaz, la Cornul Bâgului, unde au fost şezut fiii lui Cosco

3301 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 41

(**Coscov**, raionul Călăraşi[3302], Moldova), altă selişate, **Vratcovea**, unde a fost Rujici, în capătul de sus al Culisovei, **Cusăuţii** (sau Cuscouţi, Cuscovţi, raionul Orhei[3303], Moldova), la Dnistru, un heleşteu şi satul **Săseanii** („unde a fost Laur", sat pe Botna, la gura Volcineţului şi a Cotovţei, raionul Kotovsk[3304], Moldova)"[3305].

CUZLĂU

(ţinutul Dorohoi, comuna Păltiniş, Botoşani)

1627, noiembrie 26: Întărit de Miron Barnovschi voievod, în baza împărţirii moşiilor între Ionaşco Urmeziu, fiul lui Mihăilă Dobrul Urmeziu, şi Tudori şi nepoţii lui de frate, fiii lui Toader Urmeziu, nepoţi lui Mihăilă Urmeziu şi ai lui Tudori… „Şi a căzut în partea lui onaşco Urmeziu a patra parte de sat **Ocnină** (Ocniţa, Moldova), ce este în ţinutul Hotinului, şi a patra parte din jumătate din satul **Medvidca** (Moldova), în acelaşi ţinut, şi a treia parte din jumătate din satul **Carlacău** (Corlacaul, Moldova), în acelaşi ţinut, şi a patra parte din satul

---

[3302] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 68
[3303] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 77
[3304] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, pp. 224, 225
[3305] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 98-100

Horodişte (Botoşani), în ţinutul Dorohoiului, şi a treia parte din satul **Calafindeşti** (aşezare bucovineană), în ţinutul Sucevei. Şi iarăşi, în partea fiilor lui Toader Urmeziu, a căzut a patra parte din satul **Hudeştii Mici** (Botoşani) şi a patra parte din satul **Nelipouţi** (raionul Hotin, Ucraina), în ţinutul Hotinului, şi a patra parte din jumătate din satul **Cuzlău** (Botoşani), în ţinutul Dorohoiului, şi a cincea parte din jumătatea satului **Terhăuţi** (Lunca Prutului, Iaşi), în ţinutul Iaşilor, şi a patra parte din satul **Călineşti** (aşezare bucovineană), în ţinutul Sucevei"[3306].

1636, martie 9: Întărit de Vasile Lupu vornicului Gavrilaş Măteeş, care cumpără, cu 350 taleri de argint, de la Mardarie din **Cuzlău** (comuna Păltiniş, Botoşani) ocinile „ce le-a avut de la Mărica, jupâneasa lui Chiriţă Dumitraşcu postelnic… jumătate de sat **Mihăilăşăni** (Mihălăşeni, comuna Mihălăşeni, raionul Ocniţa, Moldova), partea de sus, ce-i în obârşia Ciuhurului, în ţinutul Hotinului, şi jumătate dintr-acelaşi sat Mihăilăşănii, a cincea parte cu parte din loc de heleşteu şi de moară, ce i-a fost lui miluire de la Mărica, jupâneasa lui Dumitrache Chiriţă postelnic… căruia i-a fost cumpărătură de la Fădor, Griga, Ştefan, Dima şi Costin, toţi nepoţii lui Mihăilaş… / Şi iar i-a mai vândut Mardarie nişte părţi din satul **Lopatinţi** (Lopatnic, comuna Lopatnic, raionul Edineţ, Moldova), din jumătate de sat, a treia parte, pe Viliia cea Mică, în ţinutul Hotinului, ce i-a fost cumpărătură Chiriţii postelnic de la Gherman diac, feciorul Fădorii, nepot Hapcăi, strănepot Negritei şi prea-strănepot Leucăi, din uric ce l-a avut

[3306] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 262, pp. 344-346

moşul său Leucu de la bătrânul şi bunul Alexandru voievod… cum şi altă parte dintr-acelaşi sat Lopatinţi, din jumătate de sat, două părţi, ce este între **Duşceni** (sat înglobat în Lopatnic, comuna Lopatnic, raionul Edineţ, Moldova) şi între **Lopatinţii** cei **Vechi** (înglobat în comuna Lopatnic, raionul Edineţ, Moldova, ce i-a fost cumpărătură de la Gherman diac, feciorul Fădoei, nepot Hapcăi, strănepot lui Leucu logofăt”[3307].

1639, septembrie 18: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Nicolai din satul **Ghireni** (comuna Coţuşca, Botoşani), care a adus un zapis de mărturie de la Turcul stolnicul din **Cuzlău** (comuna Păltiniş, Botoşani), Gheorghe Cucoranul din **Mihăieşti** (lângă Dragalina, comuna Hlipiceni, Botoşani), Dumitraşco Badiul, Andronic Badiul, Gligoraş Borodaci, Sturdzea Badiul, Isac Scorpan, Simion sin (fiu) Mătiiaşi, Mogâlde, Ştefan cumnatul lui Nicolai, Gavril Bulăţăl şi popa Pătraşco din **Ghireni**, popa Gligorie şi Lupul Pererăceanul din **Miculinţi** (Cotul Miculinţi, comuna Coţuşca, Botoşani), scriind cum a venit în faţa lor Drăguţa, fata lui Gheorghe, nepoata Gavrilcei, şi a vândut dreapta ocină şi moşie din jumătate de sat **Cranoluca** (Crasnaleuca, comuna Coţuşca, Botoşani), a patra parte, din vatra satului, din ţarină, din fânaţ şi cu heleşteu pe Giurgiova şi cu vad de moară pe apa Prutului, lui Nicolai de Ghireni, drept 85 de galbeni”[3308].

1643, martie 23: Ierina, fata lui Isac şi a Tudoscăi, nepoata lui Necorici de Cuzlău, dăruieşte nepotului

---

[3307] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 352, pp. 395, 396

[3308] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 238, pp. 239, 240

Manea, „să mă grijească până voi fi vie şi dacă se vor sfârşi zilele să aibă a mă comânda, cum va chibzui cu sufletul său că va fi mai bine… partea mea de ocină de ocină din satul **Cuzlău** (ţinutul Dorohoi, comuna Păltiniş, Botoşani)… şi am avut şi alte moşii în satul **Ocnină** (Ocniţa, raionul Ocniţa, Moldova) şi în **Nelipăuţi** (raionul Hotin, Ucraina). Ci am mai avut două surori şi un frate şi eu am fost a patra. Deci sora mea Sofrana şi cu frate-meu Hudici au vândut în sat în **Ocnină**, şi sora mea Gaftona, în saul **Nelipăuţi**, pe cât s-au aflat părţile noastre, iar mie mi-au lăsat în **Cuzlău**… / Şi am eu şi o fată din trupul meu, anume Annasiia, ci fata mea să n-aibă treabă la ocină, căci m-a adus la mare dosadă. / Şi de se afla şi la altcineva nescari zapise de mine făcute, de înainte vreme, anume la Bobăscul, ce-a ţinut pe soru-mea Sofrana, acel zapis să nu se creadă, căci soru-mea ieşise la vânzare, cum mai sus scrie. Şi au vrut alţi fraţi să-i scoată din sate, ar ea m-a rugat să-i dau voie să vină, să şadă pe partea mea. Iar dacă a murit sora mea, eu iar mi-am luat moşia înapoi, iar Bobăscul s-a dus din sat… / Şi la tocmeala noastră au fost Bălăuţe Udrea or **Pererâtaia** (Pererâta, în Cotu Miculinţi, comuna Coţuşca, Botoşani), Roşca din **Conceşti** (comuna Conceşti, Botoşani), Vasile Turcul, Ionaşco portar şi popa ot **Cuzlău**, popa ot **Podraga** (comuna Drăguşeni, Botoşani), Ostahie vornicul or **Lozeni** (comuna Corlăteni, Botoşani), Frânce ot **Şăndreni** (azi Draniţea, raionul Novoseliţa, Ucraina), Ştefan vornicul ot **Criva** şi mulţi oameni buni”[3309].

1645, decembrie 24: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod lui David din **Zăluceni** (Zalu-

---

3309 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 55, pp. 61, 62

ceni, comuna Târgul Vertiujeni, raionul Camenca, Moldova) „ca să fie tare şi puternic a opri şi a ţine a sa dreaptă ocină şi moşie din satul **Cuzlău** (comuna Păltiniş, Botoşani); pentru aceea să fie tare şi puternic a lua a zecea din pâine şi din fân, şi din tot venitul”[3310].

1646, iunie 15: Zapisul lui Lupul de **Cuzlău** (comuna Păltiniş, Botoşani), în care mărturiseşte cum a „vândut o parte de ocină ce am avut în **Dumeni** (comuna George Enescu, Botoşani) şi am avut pâră pentru dânsa, şi m-a rămas şi o a luat o fată a lui Nechifor, pentru că s-a aflat că este a ei. / Deci acum m-am tocmit cu Nastasie din **Vicoleni** (comuna Ungureni, Botoşani), să-i dau partea mea de **Vivorăni** (Viforeni, Botoşani), şi moşie, şi cumpărătură ce am, pentru că am fost vândut lui Năstasie acea parte de Dumeni, ce a luat-o fata lui Nechifor, şi m-au prins să i-o aleg, câtă parte va fi. / Şi în tocmeala noastră cu fost Andronic Saca din **Hăneşti** (comuna Hăneşti, Botoşani), Pătraşco Albotă din **Corlăteni** (comuna Corlăteni, Botoşani), Coste Săcescul din **Olovăţ** (azi Manoleasa, comuna Manoleasa, Botoşani) şi mulţi oameni buni”[3311].

1727, mai 20: Maria, văduva stolnicului Dumitraşco Ursachi, şi fiul ei Vasile vând lui Toader Răşcan „din jumătate de sat **Cuzlău**, a treia parte, care a fost de la socrul meu Gheorghe Ursachi vistiernic, cumpărătură de la Costaşco Badiul de **Rădăuţi** (Rădăuţi-Prut)… pen-

[3310] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 265, p. 210
[3311] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 403, pp. 346, 347

tru o datorie a lui Dumitraşco Ursachi"[3312].

1752, iunie 8: Catastif de zapise pe părţile de moşie din **Cuzlău** pe Prut, în ţinutul Dorohoiului, al lui Toader Răşcanu fost mare jitnicer: / **1643** (7151), martie 23: „Irina, fata lui Isac, şi cu Tudosca, nepotele lui Necoriţă de Cuzlău, dau Mariei de Cuzlău partea lor de **Cuzlău**, Ocniţa **şi** Nelepăuţii"; / **1643** (7151): „Grigore şi Cazacul vând Mariei a treia parte din jumătate de **Cuzlău**, cu 30 taleri"; / **1647** (7155), mai 20: „Măricuţa, fata lui Grigore Holoucă, vinde **Cuzlăul** lui Dumitraşco Badiul, cu 105 taleri"; **1659** (7167): Dumitraşco Badiul vinde Manei partea sa din **Cuzlău**, cu 50 lei"; / **1669** (7177), octombrie 5: „Duca vodă întăreşte lui Ursachi vistiernic a treia parte din jumătate de **Cuzlău**, cumpărată de la Costaşco de **Rădăuţi** (Prut), cu 40 lei"; / **1669** (7177), august 1: „Vasile Turcul căpitan dă 30 lei pentru o parte din **Cuzlău**"; / **1727** (7235), mai 20: „Maria stolniceasa, jupâneasa lui Ursachi şi cu Vasile, feciorul ei, vând lui Toader Răşcanu mare căpitan, din jumătate de **Cuzlău**, a treia parte"[3313].

1774, iunie 22: Satul **Cuzlău**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Prutului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[3314]**, toată suma caselor: 38**. Scădere rufeturi, însă 9: 2 femei sărace, 3 ruptaşi, 1 călăraş isprăvnicesc, 1 marchitan străin cumpărător moşiei, 2 preot şi dascăl. Rămân birnici 29. / **Birnici:** Toader Gorce / Lupul Huştiuc /

[3312] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. X, Iaşi 1915, p. 89

[3313] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. X, Iaşi 1915, pp. 103-105

[3314] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 510

Tănasii, păscar / Toader Hociorban / Ursul Comândat / Chirilă Floare / Vasile Floare / Ion Roşca / Sandul Gorban / Postolachi, cheptănar / Petre Buzâlă / Simion, cojocar / Ilie, morar / Ion Lehnen / Toader Dorohei / Ursul Floare / Ioniţă Huştiuc / Miron sin (fiu) Floare / Dinul zet (ginere lui) Gurban / Petre, rus / Ion fiul lui Gheorghi Chiorescul / Ioniţă Roatăstrâmbă / Floare, slab, bătrân / Simion, rus, slab / Ştefan Chiorescul / Grigoraş nepot Chiorescului / Toader Chiorescul, vornic / Ion, vătăman. // **Femei sărace:** Aniţa Nemricioai / Iliana Moşăniţa, maziliţă. // **Rufeturi** (ruptaşi): Tănasi Moşan, ruptaş / Ioniţă cumnat Moşanului, ruptaş /Costandin frate lui Ioniţă, ruptaş. // **Călăraş isprăvnicesc:** Sofronie, călăraş isprăvnicesc. // **Marchitani:** Costantin Gologan, marchitan. // **Preoţi, diaconi:** Preotul Pavel /Lupul, dascăl.

1900: „**Cuzalău** (Cuzlău – fantezie a autorului, care nu ştia că satul Cuzlău exista cu mult înainte de neamul Cuza, numindu-se Cuzlău încă din **1627**, noiembrie 26), sat pe moşia cu acelaşi nume, comuna Horodiştea, plasa Prutul de jos, judeţul Dorohoi. Are 79 capi de familie sau 332 suflete. E situat pe costișa dealului dinspre Prut. Această moşie din vechime era aparte, acum e lipită la moşia Horodiștea. Are o biserică, cu hramul Sf. Mihail şi Gavril, deservită de 1 preot, 2 cântăreți și 1 pălămar; este mică și veche, făcută din bârne, la 1753, de fostul proprietar Cuza. Calitatea pământului în parte este bună. Sătenii împroprietăriți au 266 hectare 20 ari pământ. Drum principal este acel ce duce la calea judeţeană Rădăuţi (Prut)-Darabani”[3315].

[3315] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul III, Bucureşti 1900, p. 46

Cuprins

Preistoria supravieţuia, şi încă mai supravieţuieşte, măcar la nivelul de morală ţărănească, prin „lege”, adică iniţierile încredinţate de zeiţa vetrei, Histia, lui Zalmoxe, pe care le regăsim, cu mult înainte de legiuitorul Licurg, chiar şi în „Iliada” lui Homer, în care, răscumpărarea capului, pentru crimă, furt sau tâlhărie, se aplică, în faţa celor 12 „crainici” aidoma şi cu acelaşi juriu ca în vremea lui Ştefan cel Mare sau în Pojorâta anilor 1800.

Jurământul „cu brazda în cap” era, deci, un „memento mori” mult mai profund, în care era implicată însăşi dumnezeirea, care ştie totul, dar îţi verfică sufletul prin astfel de mărturii.